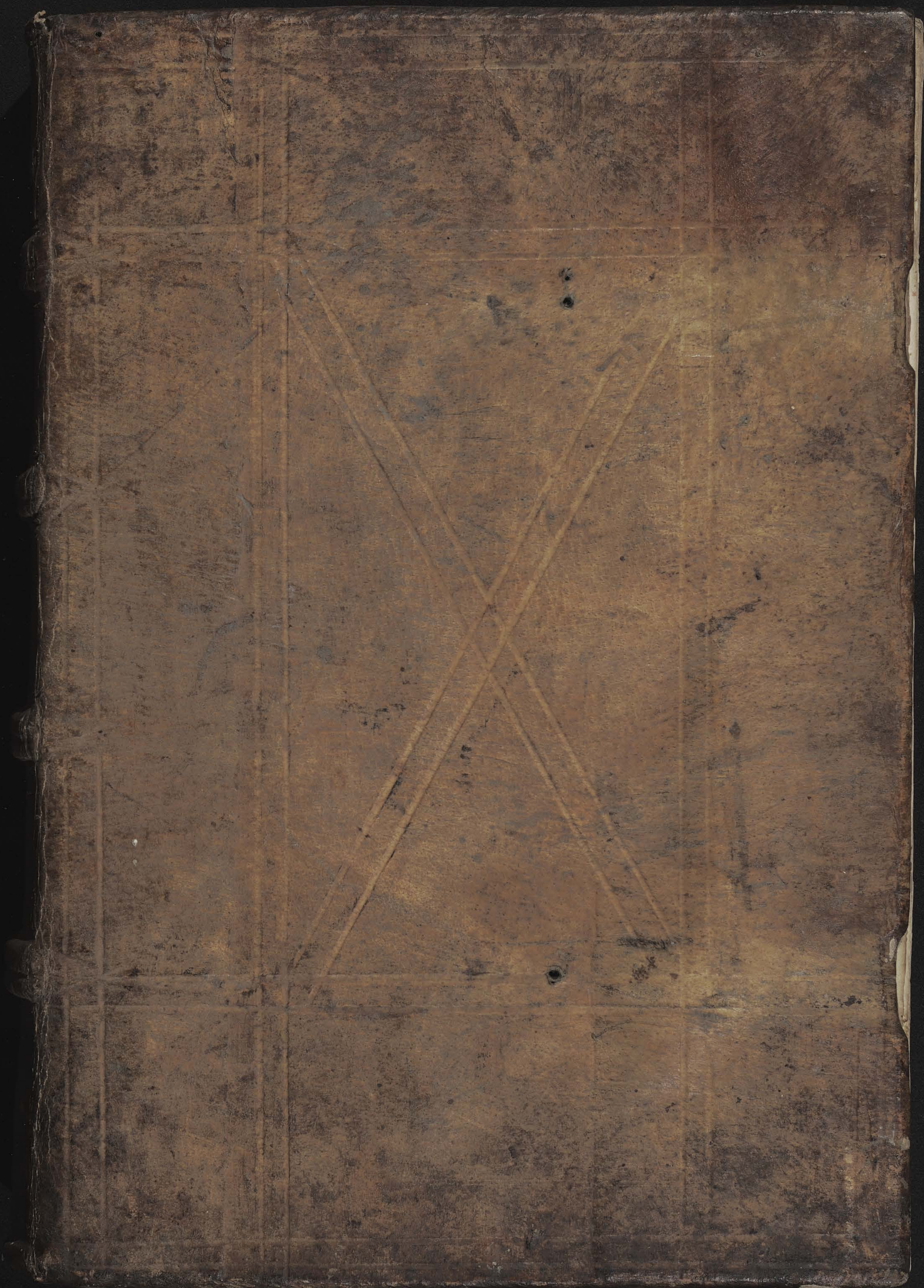

Donec eciam ipsi ipsum assumpserit ut complures timor alias ecclesie unitate et reconciliacionis graciam receperint necnon super premissis
debitam ac plenariam satisfaccionem impenderint cum effectu. Et si prefati denunciati aggravati et reaggravati per alios decem
dies dictos decem dies immediate sequentes et postquam constiterit huiusmodi reaggravacionem ad ipsorum noticiam pervenisse pertinaciter
mentes suas sustinuerint prehabenda durecia imitando aspidem surdam aures suas obturantem ne voces
audiat incantantis, Nos extunc prout extunc lapsis terminis antedictis dictam civitatem Cracoviensem ac omnes et singulas civitates
terras opida castra villas suburbia et quorumcumque ecclesiarum collegia aut parochias ac alia loca quecumque in et
sub quibus dictos denunciatos aggravatos vel aliquem eorundem morari et ad quas seu que ipsos seu eorum alterum declinare
contigerit quamdiu ibidem fuerint seu aliquis eorum fuerit in hiis scriptis ecclesiastico supponimus interdicto mandamus eciam nostris
subdelegatis modo et forma premissis ac sub penis et censuris antedictis quatenus extunc quam primum dicti denunciati ag-
gravati et reaggravati aut eorum aliquis in locis predictis fuerint cessent et ab aliis cessari faciant a divinis a divinis
quamdiu cessacionem per tres dies continuos post ipsorum denunciatorum aggravatorum ac reaggravatorum vel alterius eorundem
recessum observent et ab aliis observari faciant ita et taliter quod huiusmodi stante interdicto sentencia ecclesiastica in
et sub eisdem locis sub quibus dicti denunciati aggravati et reaggravati fuerint seu aliquis eorum fuerit nisi parvulorum
et baptismi sacramentum ministretur eucaristia infirmis tamen et matrimonia sine ecclesiastica solempnitate contrahantur in eisdem
et sub eisdem locis defunctorum ecclesiastica denegetur sepultura. Preterea si prenominati denunciati aggravati reaggravati
et interdicti infra alios decem dies predictos triginta dies immediate sequentes ipsi salubribus monitis et preceptis mandatis
et monicionibus nostris huiusmodi ymmo verius dicte sancte synodi non paruerint realiter et cum effectu quod deus avertat, Nos attendentes
quod mucrone non proficiat ecclesiastico temporalis gladius non inveniente suffragatur auxilium brachii secularis duximus
merito invocandum, ut quos timor dei a malo non revocat temporalis saltem coherceat severitas discipline. Hinc est
quod vos illustrissimum et serenissimum principem et dominum dominum Wladislaum regem antedictum dicti gladii potestatem fabricatorem
et iusticie zelatorem in domino exhortamur. Vos quoque dominos duces comites palatinos capitaneos ac gubernatores
necnon comites barones milites militares iusticiarios iudices ac alias personas temporales antedictos tenore
presencium dicta auctoritate requirimus et monemus primo secundo tercio et peremptorie vobis quoque nichilominus et vestrum cuilibet in virtute sancte
obediencie et sub dicta excommunicacionis pena quam in vos et vestrum quemlibet canonica monicione premissa ferimus in hiis scriptis
nisi feceritis ea que vobis in hac parte committimus et mandamus districte precipientes mandamus. Quatenus infra sex dierum
spacium post lapsum dictorum xl dierum et postquam prefate littere dicte synodi et presentes nostri processus vobis aut vestrum alteri
in vestris territoriis iurisdiccionibus et districtibus fuerint publicate immediate sequencium quorum sex dierum duos pro primo
duos pro secundo et reliquos duos dies vobis et vestrum cuilibet pro tercio et peremptorio termino ac monicione canonica et omni dilacione
assignamus vos omnes et singule persone temporales et quilibet vestrum quociens opus fuerit super hoc brachii secularis auxilium vocati
convocati et quando pro parte dicti domini Nicolai super hoc vigore presencium fueritis requisiti seu aliquis vestrum fuerit requisitus
in nostrum subsidium contra prefatos denunciatos aggravatos reaggravatos et interdictos dicta auctoritate ymmo sancte synodi
per capcionem invasionem incarceracionem et detencionem corporum rerum et bonorum dictorum denunciatorum aggravatorum reaggra-
vatorum et interdictorum insurgatis et ab aliis insurgere faciatis necnon corpora res et bona eorum et cuiuslibet ipsorum
invadatis incarceretis capiatis arrestetis occupetis et in custodia firma teneatis super quibus omnibus et singulis vobis
et vestrum cuilibet auctoritate qua fungimur plenariam licenciam et potestatem concedimus per presentes. Ipsosque denunciatos aggravatos
reaggravatos et interdictos ita et taliter astringatis et compellatis potenter et manu forti absque tamen lesione corporum
eorum aut alterius eorundem usque ad integram satisfaccionem omnium et singulorum premissorum dicto domino Nicolao vel procuratori
suo pro eo impendendam ac donec et quousque iidem denunciati aggravati reaggravati et interdicti possessionem dicti decanatus
Cracoviensis cum omnibus iuribus et pertinenciis suis liberam vacuam et expeditam eidem domino Nicolao vel dicto procuratori pro eo dimiserint
ac de fructibus perceptis et percipiendis summa antedicta apud dominum Nicolaum seu eius procuratorem sepedictum satisfecerint et a predictis
contradiccione et rebellione destiterint et ad gremium sancte matris ecclesie redierint beneficium quoque absolucionis a sentenciis
predictis meruerint obtinere aut aliud a nobis vel superiori nostro de super receperitis in mandatis. Quod si forte vos illustrissime
et serenissime domine Rex executor iusticie presentibus nostris processibus et mandatis ymmo verius huiusmodi ymmo sancte synodi Basiliensis
transgressor contradictor vel neglector fueritis quod tamen vestre serenitati perfulgide cum deus per totum divulgate obediencia suppetat
non sunt formidabilia eciam infra indices sentencias offenderetis ac premissam solis vobis pro execucione huiusmodi iusticie a deo
patrum insignis amitteretis. Et licet vos huiusmodi nostris sentenciis nolumus sic ligari vobis ob reverenciam vestre serenitatis
non invenientes defensores intuitu tamen iusticie et ob dicte sancte synodi reverenciam vestram serenitatem ad prefata execucionem
efficaciter adimplendum prout ad eandem pertinet in domino exhortamur. Per processum autem huiusmodi nolumus collegis nostris in
aliquo preiudicium facere quominus ipsi vel alter eorum servata presenti nostro processu possint aut possit in premissis procedere prout
ipsis visum fuerit expedire. Et generaliter omnia alia ac singula nobis in hac parte commissa dictis nostris subdelegatis plenarie
committimus in tradita seu directa huiusmodi formam et firmam nostri processus continenciam et tenorem. Volumus quod iidem subdelegati
nostri in preiudicium dicti domini Nicolai predictis nichil valeant attemptare circa in processibus per nos habitis et habendis per nos latis vel ferendis
ut vel suspendendo aliquid innovare. Et si contingat nos in premissis sermone in aliquo procedere non intendimus propterea commissionem
nostram in aliquo revocare nisi de revocacione ipsa specialem et expressam fecerimus mencionem. Processum autem nostrum huiusmodi volumus
penes dictum Nicolaum predictum vel procuratorem suum remanere et non per vos aut aliquem vestrum contra eorum voluntatem quomodolibet
detineri. Contrarium vero facientes prefatis nostris sentenciis ipso facto volumus subiacere. Mandamus tamen copiam fieri vobis et aliis
quorum interest de premissis si eam pecieritis ac eam habere volueritis petentium quidem sumptibus et expensis. Absolucionem vero omnium et singulorum
qui prefatas nostras sentencias aut earum aliquam incurrerint seu incurrerit quoquomodo nobis vel superiori nostro tantummodo reservamus. In quorum
omnium et singulorum fidem et testimonium premissorum presentes litteras sive presens publicum instrumentum huiusmodi nostros processus continentes
in se continens sive continentes exinde fieri et per notarium publicum infrascriptum subscribi et publicari mandavimus nostrique sigilli iussimus et fecimus
appensione communiri. Datum et Actum Basilee in domibus nostre solite residencie Sub Anno a nativitate domini MCCCCXXXVI. Indiccione XIIII die vero
ultima septembris mensis Septembris pontificatus sanctissimi in Christo patris et domini nostri domini Eugenii divina providencia pape quarti Anno sexto
presentibus ibidem honorabilibus et discretis viris Hugone Veterbi(?) et Gerardo de Apflingen(?) clericis Lugdunensis diocesis et Traiectensis
diocesis testibus fidedignis ad premissa vocatis specialiter et rogatis. Et ego Johannes Andree de Mosthin(?) clericus Poznaniensis
diocesis publicus imperiali auctoritate notarius Quia predictarum litterarum sacrosancte synodi presentacioni et recepcioni littere execucionis peticioni
et decreto omnibusque aliis et singulis dum sic ut premittitur coram prefato domino preposito domino Johanne commissario dum Pizaniensi(?)
[illegible] agerentur et fierent una cum dictis testibus presens interfui Ideoque presentes litteras sive hoc presens publicum instrumentum manu alterius
scriptum exinde confeci subscripsi publicavi et in hanc publicam formam redegi signoque et nomine meis solitis et consuetis una cum sigilli prefati domini prepositi domini Pizaniensis executoris appensione
signavi rogatus et requisitus.

N. Inn.
1304.

& ferens

Hic liber excerptus ex pluribus est vocitatus
Recte floretus quia flos est inde receptus
Hos igitur flores si carpseris ut rosa flores
Non tamen ad plenum / latitat cum flore venenum /
Tunc quando doctor evangelium recitatur

Protestor

Floretus
Theologi 9

[Pr]epositus Gneznen[sis] Cracovien[sis] et Canonicus Wratislavien[sis] Ecclesiarum Significamus tenore presencium quibus expedit universis presentes [et futuros]
[hono]rabiles Domini Johannes de Czhangin pallatinus Cracoviensis, et Mathias Magister Mathias de Slupza ipsius protanus ab una Et
[a]dverso patroni collatores presentatores et presentati ecclesie parrochialis in Moraliyza dioc. Cracoviensis partibus ab alia pro suis
[...] pro nobilibus Spytkone de Moraliyza Stone Nicolao de Allexandrowiza et Nicolao fratre de Mnyskolo heredibus
[...] et Johanne de Balyze et quilibet eorum tamen quod predicti Domini Absentes compromissum habuerint et quilibet eorum habebit et tenebit
[...]onem et formam inferius contentam de manu eorum consensu et voluntate matura quoque deliberacione eorum prehabita cupientes quoque fienda
[...] Omnimode quod huiusmodi lites et discordias que inter ipsos de et super Iurepatronatus et presentandi dicte Ecclesie parrochialis in Mora[liyza]
[...] et que sperabantur oriri et augmentari Considerantes quod lites sine discordie incepte non sine gravibus expensis dampnis
[...] ac dispendiis dicti Domini non compulsi nec coacti neque aliquo dolo seducti, sed sponte ac libere Omnibus melioribus modo via
[...] et coarbitros ac assessores nostros infrascriptos videlicet Venerabiles et egregios viros Dominos Johannem Dlugossy de Nyedzelsko
[...] Brzostkowo decretorum doctores, et Magistrum Paulum de Klobuczko Canonicum Sancti Floriani in Cleparz extra muros Crac[ovienses]
[...] tres arbitratores et amicabiles compositores dantes et concedentes predicte partes et earum quelibet eciam et dicti nobis et
[...]am plenariam autem de et super omnibus et singulis discordiis et differenciis inter ipsas partes sic ut quolibet exortis
[...] strepitu et figura Iudicii procedendi ordinandi componendi arbitrandi Sentenciandi diffiniendi et pronunciandi in scripto vel non
[...] solenni quam in manus notarii nostri publici infrascripti fecerunt et quilibet eorum fecit, se ratum gratum atque firmum pretum
[...] amicabiles compositores, diffinieremus pronunciaverimus ordinaverimus Sentenciaverimus arbitrati fuerimus et laudaverimus in
[...] vel alias quovismodo contradicere seu contravenire dicere ut induere tacite vel expresse aut ullo adhoc quesito colore seu ingenio
[...] harum medietas nobis et prefatis coarbitris et Assessoribus nostris altera vero medietas parti tenenti per partem non tenentem
[...]gnoverit aliqua dictarum parcium non tenuerit vel tenere renuerit Sentenciam huiusmodi infrascriptam Illa in pena commissa vel
[...]o permaneat robore et permanere debent in sua firmitate Ad que omnia supradicta prefati Domini Johannes pallatinus
[...] Moraliyza exclusis tamen sine compromissis ipsis adherentibus partibus ab altera se sponte et libere submiserunt Nos
[...] prepositus et Canonicus Wratislaviensis Gregorius de Myslolyze Ad decretorum doctor Arthusius leopoliensis Johannes
[...] decretorum doctor et Magister Paulus de Klobuczko Canonicus Sancti Floriani in Cleparz extra muros Cracovienses
[...] commisse in premissis et eorum singulis Iuribus literis munimentis Allegacionibus et Responsionibus ex utraque parte factis
[...] Iurispatronatus et presentandi ecclesie predicte in Moraliyza et aliis in predicto Compromisso contentis dare finem et inter
[...] nobis vices coarbitris attributam precibus predictarum inclinati parcium huiusmodi arbitrium et amicabilem composicionem ac laud[um]
[...]su et voluntate dictorum nostrorum coarbitrorum in hunc qui sequitur modum Christi nomine invocato
[...] decretorum doctor Arthusius leopoliensis Johannes Dlugossy de Nyedzelsko Custos Wyslicensis Magister Martinus
[...] extra muros Cracovienses arbitri arbitratores et amicabiles compositores In causa Iurispatronatus Ecclesie
[...] de Orhadek eiusdem parte ultimi et immediati possessoris inter partes videlicet Magnificos Nobiles et Honestos
[...] de Allexandrowicze Nicolaum Mnicz de Mnyskolo et Magistrum Mathiam de Slupza ipsorum pro
[...]ceam et Johannem de Balyze heredes et Nicolaum Czapla de Spatholo magna ipsorum alium protanum
[...] in hiisscriptis decernimus supradictos omnes et singulos veros et legitimos fore et esse ex utraque parte eiusdem ecclesie
[...] ordinario ad eandem ecclesiam et pomi secundum ordinem in prioritate provisionis Presentacionum ipsas quoque Nicolao
[...]bat se habere Omnes quoque controversias eorum lites quas processus aliquibus Iudicialibus vel per quoscunque
[...]spacii cassamus irritamus annullamus casse quoque seu cassos et cassa irritas seu irritos et irrita ac nullos nullas
Magnifici Johannes Czhangin pallatinus Cracoviensis et Nicolaus de [...]

Jhesu xpisto domino nostro pa-
storum principe pascuis pa-
bulo pascente / apostolis ce-
terisque sequacibus fra-
gmenta ne pereant colligere pre-
cipiente / imbecilles qui-
dem scriptores tamen salu-
taribus sbacti mirum
dicta instituciones sit for-
ti vi cophinorum micas
fragmentorum collectum ire non desistunt /
Et assiduo sine fallacia / quia messis quidem
sit multa / operarii autem pauci / veraces
libri multiplicati sed religiosi privati in
caritati / in collegiis contaminati. Ac
qui cum disputate scolastica minime dif-
fusi ita ut pauperes studentes terre-
na non ambientes sed celestia desideran-
tes / tamen propter penuriam pecunie libros
emendi impediti / tamen propter observancias docto-
rum simias fatigati / officium predicandi
aggredi metuunt / dicti imbecilles an-
tris et claustris non dispositi ridato-
ribus ingralibus non ornati sed religione
extenti / istam similem compilacionem
domesticam per fidei domesticis ex micis
eorum doctorum qui floruerunt velut
ruth colligendo spicas post homines publi-
cum de gratia conglutinati sunt compilasse.
Et cum prophetis dicat sapientia / flores mei
fructus honoris et honestatis / tamquam
pueri flores in prato scripture colligentes
antes suam compilacionem cum dei et super-
iorum venia precibus floretum de-
creuerunt nominari / Quam quidem compi-
lacionem in titulos secundum ordinem alpha-
beti titulorum atque plurimos in litteris
divisos in libras explicarunt. Nomina
vero ebrayca ibidem atque greca cum
suis interpretacionibus vocabula titulorum mix-
tim parantes ut subsequitur contabula-
runt / rogantes omnes viros quoslibet
ad complecionem operum illuminandam / ca-
tholice quoque ecclesie utilitatem / istam com-
pilacionem efficaciter digneretur promovere /
et feliciter suffragante presentes atque singu-
los lectores presentis luminis a deo fru-
ctuose contradicentes / intencionem piam pro-
dantes considere / cum timore piet et ho-
re ihesu xpisti domini nostri Amen. Littera a

Absolucio. Dominus noster ihesus
xpistus dixit petro ut patet math.
xvj° Tu es petrus et super hanc pe-
tram quam confessus es / super hanc
petram quam cognovisti dicens Tu
es xpistus filius dei vivi / edificabo ecclesi-
am meam / id est super meipsum filium dei vivi e-
dificabo ecclesiam meam. Super me edifica-
bo te non me super te. Nam volentes
homines edificari super homines dicebant
Ego sum pauli / ego sum appollo / ego
vero cephe / ipse est petrus / et alii volen-
tes edificare super petrum sed super petram
dicebant ego sum xpisti. Augustinus de verbis
domini sermone xiij. Idem in eodem sermone /
Consideremus inquit videte petrum qui tunc
noster erat figura / modo fidit modo
titubat / modo immortalem confitetur / mo-
do timet ne moriatur. proinde quia ecclesia xpisti
habet firmos et infirmos / nec sine firmis potest
esse nec sine infirmis / hec ille. Item / ergo
omnibus sanctis ad xpisti corpus inseparabiliter pertinentibus
propter huius vite procellosissime gubernaculum
ad liganda et solvenda peccata claves reg-
ni celorum primus apostolorum petrus accepit. eo-
dem quoque omnibus sanctis propter vite illius se-
cretissime quietissimum sinum super pectus xpisti
iohannes evangelista discubuit. quia nec iste so-
lus sed universa ecclesia ligat solvit quod pre-
tacta. hec augustinus super iohannem omelia finali.
Item eadem omelia finali / xpistus in-
quit docuit dicens Dimitte nobis debita
nostra etc. hoc agit ecclesia spe beata in hac
vita erumpnosa / cuius ecclesie petrus apostolus
propter apostolatus sui primatum gerebat figura-
ta generalitate personam / quod enim ad ipsum
pertinet / natura homo unus erat / gracia
unus xpistianus / abundanciori gracia unus idem-
que apostolus primus. Sed quando ei dictum est
tibi dabo claves regni celorum / et quodcumque
ligaveris etc. universam significabat
ecclesiam que in hoc seculo diversis temptacionibus velud
ymbribus fluminibus et tempestatibus quatitur
et non cadit / quoniam fundata est super petram unde
petrus nomen accepit. Non enim a petro pe-
tra sed petrus a petra / sicut non xpistus a xpisti-
ano sed xpistianus a xpisto vocatur. Ideo quippe
ait dominus Super hanc petram edificabo ec-
clesiam meam / quia dixit petrus Tu es
xpistus filius dei vivi / super hanc inquit
petram quam confessus es edificabo ecclesiam
meam. Petra enim erat xpistus / super quod
fundamentum etiam ipse edificatus est petrus.
Fundamentum quippe aliud nemo potest po-

ne pt id quod positum e quod e xpe
ihus Grad yo q fundat in xpo cla-
ues ab eo regni celoz accepit in petro
potestatem soluendi ligandi qz petra qd
e p pfectatez in xpo ecclia · hic e p sign
ens petrus p in petra h augs d
ctum xpus sapiens e vir q edificauit
domum suaz · ecclaz sup petraz · i for
titudinem fidei Nam fortitudo fidei d
petra pp quaz symon dictus e Nez
no ipm dicit Tu es petrus · et sup hanc
petram edificabo ecclaz meaz et por
te inferi no prevalebunt aduersus eaz Cri
sostomus omelia xx opis imperfecti sup
hunc textum Similabo eu viro sapie
ti q edificauit &c Mth vij lra ij

Ad idem sicut interrogatus qualit
in omnibus petrus rndit unus p
omnibus ita cu petro dns rndit Quz
et quodcuqz ligaueris sup terraz &c q
soluendi et ligandi ptas quamuis soli
petro videat a dno · absqz ulla tn
dubitatione noscendum e quia etiam
aplis dat ipo teste q post passionem
resurrectus est pie triumphu apparens
eis insufflauit et dixit omnibus accipi
te spm scm quoz remiseritis peta r
mittunt eis · et quoz retinueritis retenta
sunt · necnon etiaz nunc in epis et p
sbiteris omni ecclie officiu idem comitti
ut videlz agnitis peccatoru causis quosin
qz humiles ac penitentes aspexit hos
iam a timore perpetue mortis miserans
absoluat quos vo in petis q egerit
psiste cognouit illos perhenibus sup
pliciis obligandos insinuet Unde alibi
dns de correpto semel iteru a tribus
si no penitente ferre precept dns Si
aute ecclaz no audierit · sit t sic eth
nicus et publicanus Et ne leuius cui
quam putaret ecclie iudicio condenari mox
terribil adiunxit Amen dico vobis quecuqz
alligaueritis sup terram erit ligatum et
in celo Dum q electoz ecclie aliq mo
dum culparum vl pene ligandi ac
soluendi dat auctoritas &c Quz ideo
tamen petrus q xpm vera fide confes
sus · vero e amore secutus specialiter
claues regni celoz et principatum ecclie
accepit · indicat pastoris vt omes per
orbem credentes intelligant qz quicuqz
ab unitate fidei vl societatis illius

quolz modo semetipos segregat tales
nec vinculis petoz absolui nec ianuaz
possint regni celestis ingredi H Beda
sup textu venit ihs in ptes &c lra iij

Ad soluendi sit reprehensibilis qui
alium ligat vl soluit vt me
mor digmis ligare vl soluere in te
rei q potuit credentibus portas obstrui
inferioz qui primo dat claues regni ce
loz Omnes enim spes virtutu iam ipsius
cepit opus qua ipa se adapit ante
eum dominus vz eaz apiente p gratiaz
suam · vt memorat eadem virtus et porta
ee et clauis porte · forsitan aut et
magis virtus e porta vl clauis regni
celoz quod tenuit b Thomas de
aquino Quia enim ligandi ac soluendi po
testate se prauat q hanc p suis vo
luntatibus et no subditoz moribus exer
cet quos spiritus deum p conuinas gratiam vi
sitat illos pastoris sua absoluat
tunc vera e absolutio psidentis cu et
interni sequitur arbitrium iudicis quod bn
quadriduani mortui resuscitatio ia
significat q vz demonstrat · qz prius do
minus mortuum suscitauit et viuificauit di
cens lazare veni foras Postmodu
vo q viuus fuerat egressus a discipuli
solutus e sic scriptum Cumqz egres
sus esset q fuerat ligatus institis tunc
dixit ihus discipulis prius Soluite eum
et sinite abire Ecce iam discipuli iam
viuentem soluunt quem magr iam susci
tauit mortuu · si enim discipuli laza
rum mortuum soluerent · fetorem magis
ostenderent quam virtute · ex qua con
sideracion intuendum e qz illos debemus per
pastoralem absoluere auctoritatem · quos
auctorem nrum cognouimus p suscitante
gratiam viuificare H greg xxvj omelia

Ad idem claues regni lra iiija
ipsum distribuendi seu eam pote
statem qz nominat qua dignos reci
pere in regnum celoz et indignos secludere
debent a regno celoz necnon etiam
H Phi· Omnia dis xviija nota no
Sequitur qz quia sacerdotes sepe inno
centes ligant · q apud deum no liga
tur · et in reatu permanent absoluunt
q apud deum ligati permanent H domi
sua sic intelligenda e Ars dicit
latitudinem ptatem in ligando et soluendo

petri Thuo vt quicquid a vobis ligare me
rui apud me solutum esse non possum et que
quis a vobis solui meruit ideo apud me
ligatum non sit. Haec in glossa super isto textu
Quorum remiseritis peccata etc. Dixit enim
dominus quadruplex solutio super terram sol
ue etc. Luce xviii. Hic est ergo quod
et omnes celestis milicie ordines et omnes
sancti in gloria mea laudant volunt et
confirmant quos ligatis et soluitis non
dixit quos vos putatis ligare et solue
re in quos exercetis opus iusticie ac miseri
cordie si non recognoscio. Et non approbo quod
quere enim confiteri vult peccata sua vt me
reatur graciam querat sacerdotem scientem ligare
et soluere ne cum negligens circa se extitit
negligatur ab illo qui eum misericorditer moneret
et petit ne ambo in foueam cadant quam
stultus euitare noluit. Haec Augustinus libro de
vera et falsa penitentia. Cris(ostomus) opere imperfecto omelia xliii. lv.
Assit enim dominus et tamquam clauem
tenens per sacramentum clausum
aperit. Haec Augustinus de verbis domini sermone xxx
iiii in fine. Quoniam que res celorum maiorum
peccatis donatarum confessio est inito pietatem
ipsi collatus clauibus aditus celestis regni
donatus est vt constaret omnibus quod absque
ea confessione ac fide regni celorum ne
mo potest intrare. Claues regni celorum sue
iam potentiam quam nominat qua dignos
etc. Haec Beda omelia xxxvi super hoc euangelio
Lucae Tibi dabo claues regni celorum etc. Glossa
Rabani. Item Hitaclim cordis in
cuacua virtutis et virtutibus repleatur datur
datur angelo apertura Christo et ita laborem
vt nobis bonorum operum clauibus ianuam
regni celestis aperire possimus. Sic enim
multis operibus quibusdam scilicet ac ve
ctibus vite nobis ianua clauditur ita aliis
absque dubio bonis operibus aperitur. Haec Augustinus
in quodam sermone in dedicatione ecclesie qui
incipit Quotiescumque fratres altare.
Item vere dicitur Christus dimittit peccata sacer
dos est iudex. Sacerdos quidem officium suum
exhibet sed non exercet iura cuiusdam potestatis secundum
glossam non habet potestatem dimissionis culpe
et pene eterne sed ministerium dimissionis
Haec Ambrosius secundo libro sententiarum distinctione 18 capitulo secundo
videmus Ille solus peccata dimittit qui solus
pro peccatis mortuus est etc. **Ratio sexta**
Absolute nemo tollit peccata
nisi solus Christus qui est agnus
tollens peccata mundi. Tollit autem peccata
dimittendo que facta sunt et adiuuando
ne fiant perducendo ad vitam vt omnino
fieri non possint. Haec Augustinus libro secundo ad Ju
lianum iii. capitulo ii. de quo distinctione iiiia. Nemo.
Item qui remissa sunt peccata alicui deus per
insciam imputat. Ex his apte osten
ditur quod deus ipse penitentem absoluit a
debito pene et tunc soluit quando ipse virtus
illuminat inspirando veram cordis contricionem
cui sanctorum varia suffragia et auctoritates
attestantur. Nemo enim vere de peccato com
pungitur habens cor contritum et humiliatum
nisi in caritate. Qui autem caritatem habet dignus
vita est. Nemo autem simul dignus est vi
ta et morte. Non est igitur ligatus tunc
debito eterne mortis. Filius enim ire esse non
desiit. Ex quo diligere et penitere cepit.
Extunc ergo solutus est ab ira que non manet
super illum qui in Christum credit sed super illum
qui non credit. Non ergo per modum predi
ctum cui confitetur ab ira eterna liberatur a
qua iam liberatus est per dominum. Ex quo dixit Con
fitebor et cetera secundum glossam ex quo habuit
propositum confitendi et satisfaciendi. Solus quod
deus interius hominem mundat a macula
peccati et a debito pene eterne soluit quod
per prophetam Ysaiam ait Ego solus deleo
iniquitates et peccata populi. Ysaie xliii. Quod Cassi
odorus secundo libro sententiarum distinctione xviii capitulo iiii. vel
sequitur prima ratio sic concludendo. **Ratio vii**
Aliis quoque pluribus testimoniis do
cetur deum solum peccata dimittere
et posse quibusdam ita et alia quorumdam
peccata retinet. Item cum venit ad deum
qui sua peccata dimittuntur ab eis dimittitur
quibus quibus ipsi veraci communione coniunguntur
spiritus sanctus ea dimittit qui datus est omnibus
sanctis sibi caritate coherentibus siue se no
uerint corporaliter siue non. Similiter cum alicuius peccata
ab eis tenentur a quibus in pravitate cordis
disiunguntur siue noti corporaliter siue ignoti omnes
mali ab omnibus spiritualiter seiuncti sunt. Hoc Au
gustinus libro iii de baptismo contra donatistas
quod recitat magister sententiarum libro secundo distinctione xviii capitulo
secundo sic concludendo Ecce inquit hic peccata
dicit dimitti vel teneri a viris sanctis
et tamen spiritum ea scilicet dimittere dicit et quod con
sideratione maiori dignum est idem etiam dicit
quod deus per se vel per sanctos suos tamen pec
cata dimittit. Ait enim Augustinus sic Christus
creaturam fere dat deus etiam per maiorem spiritum

uel gratiam non nisi per seipsum uel sanctas preces. Et ideo remissionem peccatorum uel per seipsum facit uel per spiritum columbe membra, quibus ait: Si cui remiseritis peccata remittuntur. Ecce ipsum unam super hoc a doctoribus traduntur etc. **Littera octaua**

A doctorum uarietates quid de hoc sentiendum est. Hic sane sentire et docere possumus quod solus Deus peccata dimittit et retinet, et tamen ecclesie contulit potestatem ligandi et soluendi. Sed aliter ipse ligat et soluit, aliter ecclesia. Ipse enim per se tantum dimittit peccata, quia et animam mundat ab interiori macula et a debito eterne mortis soluit. Hoc ibi magister dicit in illa tercia. Non autem dicitur quod officium sacerdotis est per se soluere et ligare, sed ostendere homines ligatos et solutos. Unde Dominus prius leprosum per se sanitati restituit, deinde ad sacerdotem misit, quorum iudicio ostenderetur mundatus. Illa auctoritate Lazarum iam uiuificatum obtulit discipulis soluendum. Quia et si aliquis apud Deum sit solutus, non tamen in facie ecclesie solutus habetur nisi per iudicium sacerdotis. In soluendis igitur culpis uel retinendis ita operatur sacerdos euangelicus et iudicat, sicut olim legalis in illis qui contaminati erant lepra, que peccatum signat. Unde Dominus super Matheum ait ibi: Tibi dabo claues etc. Hoc inquit locum episcopi et presbiteri non intelligentes aliquid sumunt de supercilio phariseorum, quod uel dampnare innoxios uel soluere se putant noxios, cum apud Deum non sententia sacerdotum sed reorum uita queratur. Legimus in leuitico de leprosis ubi iubentur se ostendere sacerdoti, et si lepram habuerint tunc a sacerdotibus immundi fiant, non quod sacerdotes leprosos faciant et immundos, sed quia mundus uel non mundus sit. Quomodo igitur ibi leprosum sacerdos immundum facit, sic et hic alligat uel soluit episcopus uel presbiter, non eos qui insontes sunt uel noxii, sed pro officio suo cum peccatorum audierit uarietates scit qui ligandus sit qui soluendus. Hec Jeronimus. **Littera nona**

Hec autem recitans magister dictorum in littera sic concludit apte ingerens quod ordinatur quod non sequitur Deus ecclesie iudicium, qui per surreptionem et ignorantiam interdum iudicat. Deus autem semper iudicat secundum ueritatem et in remittendis culpis et in retinendis. Quod interius et officium sunt euangelii sacerdotes quod olim sub lege habebant legales in curandum leprose. Hii igitur peccata dimittunt uel retinent, dum dimissa a Deo uel retenta iudicant et ostendunt. Ponunt enim sacerdotes nomen Dei super filios Israel, sed ipse benedicit, ut legitur in numeris. Hec ille magister sententiarum. Item libro quarto distinctione xix capitulo primo sic scribitur. Non dicitur quod omnes sacerdotes uel soli illi habent claues scientie et potestatis, quia plerique eorum ante sacrum ordinem scientiam discernendi habent, plerique post consecrationem ea carent. Sane dici potest quod alteram harum clauium scilicet scientiam discernendi non omnes habent sacerdotes, unde dolendum est atque lugendum. Multi enim sunt indiscreti atque scientia qua minime debent sacerdotes exortes sacrificii gradum presbiteri presumunt, uita et scientia eo indigni, qui nec cum sacerdotium nec post scientiam habent discernendi quis ligandus sit uel soluendus. Ideo et in consecratione illam clauem non recipiunt, quia semper scientia carent. Contra tamen ibidem capitulo secundo etc. **Littera decima**

Absoluendo cum iam constet non omnes sacerdotes istas duas claues habere, quia scientia discernendi plerique carent. De altera enim scilicet de pena ligandi atque soluendi queritur utrum omnes sacerdotes eam habeant. Quidam autem putant hanc potestatem illis solis esse concessam qui doctrinam simul et uitam apostolorum seruant. Illas enim claues commisit Dominus Petro et imitatoribus eius tantum, ut aiunt, qui etiam auctoritatibus utuntur in munimentum sue opinionis. Hoc enim dicitur Augustinum sensisse superius ubi ait: Remissionem peccatorum per seipsum facit Deus uel per columbe membra. Dicit etiam idem peccata teneri uel dimitti a sanctis. Idem super Exodum xxviii ubi de lamina aurea legitur: Erat autem lamina aurea semper in fronte sacerdotis. Hec inquit significat fiduciam uite bone, quam qui uere perfecte non presumptionem sed ueritate sacerdotes. Hec sic soli possunt peccata dimittere uel auferre. Unde Gregorius in titulo euangeliorum: Illi soli in hac carne positi ligandi et soluendi potestatem habent sicut sancti apostoli, qui istorum exempla simul cum doctrina

tenet Item ex dictis Grego(rii) Aug(ustini)
q(uod) p(otes)tas soli petro concessa e(st) et imita
torib(us) petri Illam q(ue)cu(m)q(ue) vestigia petri
imitant(ur) h(abe)nt vere ligandi et solvendi
p(otes)tatem Sequi(tur) 1o ca(pitul)o 3o **l(itte)ra vndecima**

Alijs o(mn)es aut(em) inquit mag(iste)r vide(tur) q(uo)d
et m(ihi) placet fateor cunctis sacerdo
tib(us) hanc clavem dari s(cilicet) ligandi
atq(ue) solvendi s(ed) no(n) eam recte ac digne
h(abe)nt nisi q(ui) vitam et ap(osto)licam doctrinam
s(er)vant Ut p(re)misse auctoritates malos
sacerdotes h(uius)mo(d)i p(otes)tate uti sign(ific)ant ha
b(er)e negant s(ed) illos solos digne ac
recte hac p(otes)tate uti sign(ific)ant qui p(re)di
ti s(un)t vita ac doctrina ap(osto)lica q(ua)si
socij ap(osto)lor(um) imitatores digne recte q(ue)
p(ossu)nt ligare et solvere et p(er) d(omi)n(u)m t(ame)n vel
p(er) s(an)ctos in quib(us) habitat sp(iritu)s s(an)c(tu)s
digne et recte fit remissio vel retentio
p(e)cc(at)or(um) fit t(ame)n p(er) illos q(ui) s(an)cti no(n) s(un)t
s(ed) no(n) digne vel recte Dat e(ni)m deus
b(e)n(e)dictio(ne)m digne poscenti et p(er) indig(nu)m
mi(ni)stru(m) Et vero hanc p(otes)tatem h(abe)
beat o(mn)es sacerdotes Jeronimus testat(ur)
sup(er) lo(cu)m ewang(elii) vbi d(omi)n(u)s dixit pet(r)o
Tibi dabo claves Hanc aut(em) inquit ea
dem iudiciariam p(otes)tatem o(mn)es alij ap(osto)li
h(abe)nt h(abe)t et o(mn)is eccl(es)ia in ep(iscop)is et p(res)bi
teris s(ed) ideo petrus specialit(er) eam acce
pit ut o(mn)es intelligant q(uod) q(ui)cu(m)q(ue)
ab vnitate fidei et societate eccl(es)ie se
separav(er)it nec a p(e)cc(at)is absolui nec celum
p(otes)t ingredi Hoc mag(iste)r s(e)n(tenti)ar(um) vbi sup(ra) Aug(ustinus)
eodem libro in fine di(stinctio) 19 p(otes)t dicit
h(uius)mo(d)i satis p(re)dictis qual(ite)r d(icitu)r esse sa
cerdos q(uo)d sac(erdo)s ligat et solvit distre
tus s(cilicet) et iustus alioq(ui)n mortificat
s(ae)pe a(n)i(m)as q(ue) no(n) moriu(n)t(ur) et vivi
ficat q(ue) no(n) vivu(n)t et ita incidit in ma
ledictionis iudiciu(m) id e(st) m(a)l(edictionem) et ma
lediciam ~~ma~~ b(e)n(e)dictionib(us) v(er)tit sine sup
hereticos et excommunicatos puta sup(er) sa
cerdotes q(ui) vita et sci(enti)a carent Und(e)
te p(re)sumunt d(omi)n(u)m recipia(n)t p(otes)t intellig(i)
p(otes)t maledictam b(e)n(e)dictionib(us) v(er)tit i(d est) h(uius)mo(d)i
q(ui) meis b(e)n(e)dictionib(us) possidet q(ui) fac(i)
am vob(is) v(er)ti in maledictionem et no(n) in
b(e)n(e)dictione(m) vel b(e)n(e)dic(tione)m in ~~ma~~ b(e)n(e)dictio
nib(us) v(er)tit q(uia) et si b(e)n(e)dicant s(ae)p(iu)s no(n)
h(abe)t faciunt ex vero corde et ideo eor(um) b(e)n(e)
dictio eis v(er)t(itu)r in maledictio(ne)m vel ma
lediciam b(e)n(e)dictionib(us) i(d est) q(uo)d ei vob(is)

b(e)n(e)dici(tu)r a me e(st) maledictu(m) quia
b(e)n(e)dicunt inique agentib(us) adulant(ur)
peccantib(us) q(ue)mado(dum) dimittes s(u)nt di
mittit d(omi)n(u)s solus p(e)cc(at)a sac(er)dos indicat
ostendit p(re)mittat e(ss)e dimissa **l(itte)ra xija**

Absoluc(i)o(n)is forma sup(er) excu
nicato p(otes)t n(ot)a q(uo)d m(od)o debet
cum rb(ri)c(a) ... sequentib(us) et
ma(teria)li illicati xv q(uestio) vja auctoritate
Et absolucio fiat cum discretione
xxvj q(uestio) vja Si is p(er) Grego(rium) q(uo)d sa
cerdos sit p(ro)nior ad absolvendu(m) q(ua)m
ligandu(m) 24 q(uestio) 3 allegant p(er) Greg(orium)
Et nil ampliendu(m) q(uo)d absolucionem
q(uo)d nullus c(on)tu(m) Et vera e(st) abso
lucio sacerdot(is) clave no(n) errante 17 q(uestio)
vja Et ... et sup(ra) li(bro) ... Et ligatus
a minore p(otes)t absolui in infirmitate s(e)c(un)d(u)m
q(uo)d vja Si quis suadente q(uo)d abso
lvendus debet e(ss)e ... et ... et ...
ma flecte ad manu(u)m impone(n)d(arum) xx
vj q(uestio) 17 De q(uo) m(od)o ... Et no(n) q(uo)d
triplex e(st) absolucio s(cilicet) dispositiva q(uan)
tum ad q(ua)ntum p(e)cc(at)or(um) auctor(ita)tiva q(uan)tu(m)
ad d(omi)n(u)m dispositive dimissoriu(m) et demi(ni)
strativa q(uan)tum ad p(res)b(ite)rum confessorem
p(otes)t h(abe)t in lepro ... viijo et Joh(annis) ...

Abhominatio elemosina ex **lit**
illicitis acquisita hac **tera p(ri)ma**
intentione vt paup(er)ib(us) erogetur
vel aliis b(e)n(e) disp(er)set(ur) grauat potius
q(uam) iuvat Unde etiam cum e(st) e(le)mosina
vel quod aliud edificium ex p(re)
mio ... q(uo)d p(er) sac(er)d(otem) d(ic)at q(uo)d contra no(n) p(ro)
ficit mercedi ne ... s(ed) obtentu e(le)
mosine cum p(e)cc(at)o aliquid audeam
accip(er)e p(er)hib(et) scriptura dicens Hostie i(m)
pior(um) abhominabiles sunt d(omi)no q(ui)a off(er)
unt(ur) ex scelere quia o(mn)ipoten(ti) dei
no(n) placant (?) sed irritat tu(n)c
... scriptum e(st) honora d(omi)n(u)m de tuis
iustis laborib(us) q(ui) igitur m(a)l(e) tollit
ut q(uo)d b(e)n(e) placeat c(on)stat sine dubio
q(uo)d d(omi)n(u)m no(n) honorat Unde ...
offert sacrificiu(m) ex s(ub)sta(n)cia paup(er)is idem
e(st) ac si victimet filium in c(on)spectu pa
tris sui q(ua)ntus aut(em) sit dolor patris
p(re)pendamus si in eius c(on)spectu filius
victimet(ur) et hinc facile cognosci(tur) q(ua)n
tus apud d(eu)m dolor exaspat(ur) q(uando) ei
sacrificiu(m) ex rapina t(ri)buit(ur) Nimis ig(itur)
declinand(u)m e(st) sub obtentu elemosine p(re)

cata symoniace heresis contrasse. Ma
aliud contra peccata commissa elemosinas
facere. aliud contra elemosinas peccata commit
tere contractas. Gregorius Augustino episcopo et he
tur in con. 1. q. 1. Non est putandum
Quorum non offensus a muneribus. sed munera
ab offerente placuerunt. Dona quippe
iniquorum non probat altissimus nec respi
cit in oblacionibus eorum. nec in multitudine
sacrificiorum propiciabitur peccatis eorum. Gregorius
ut supra. et habetur in eadem xiiij. q. v. cap. sep
timum et cetera. **littera secunda**

Abhominacionem desolacionis esse
dicimus heresim ipsam heresim que cor
rumpat sancte ecclesie loca et multos de
solat a fide et ipsum exitum antichristi
certantes quia hereses ceperunt publice
habere ecclesias locum obtinentes ecclesie
principium. Vocamus abhominacionem deso
lacionis intelligamus ipsum esse antichristum
qui post modicum veniet futura et obtine
bit ecclesiarum sancta sub spe Christi et mul
torum fidelium desolacionem. et paulo ante.
exitus autem antichristi heresis sunt omnes. precipue
ista que obtinet locum ecclesie et
stetit in loco sancto. ita ut videatur
quasi veritatis stetisse cum non sit
veritatis. sed abhominacio desolacionis
vel exitus antichristi. que multorum animas
reddit desolatas a Christo. et hoc est for
te quod apostolus dicit ij. Thess. ij. qui
adversatur et extollitur super omne quod est
deus. ita ut in templo dei sedeat o
stendens quod ipse sit deus. Gregorius ob ea
Cuius opus imperfecti quod hominibus al
tum est abhominacio est apud deum. Luc.
xvj. plus in antichristo **littera prima**

Abstinenciam precepit deus ade
Genesis 2° dicens Ex omni ligno pa
radisi comede. de ligno autem sciencie
boni et mali ne comedas. in hac abs
tinencia comedatur dum non omni cibo
voluit deus hominem uti Moyses
fuit cum domino xl diebus et xl noctibus
et non manducavit neque bibit Exodi
xxxiiij. precepit deus filiis israel absti
nere a multis cibis. Levitici. Vir si
ve mulier cum votum fecerit ut sanctificetur
et se domino voluerit consecrare a vino et
omni quod inebriare potest abstinebunt Numeri
vj°. Uxor Manue concepit filium scilicet
Sampsonem, quia per deum liberatum angelus

apparens abstinenciam induxit Iudicum 13.
Corvus cibavit et Helie quod petiit a vi
dua in Sarepta buccellam panis et
paululum aque. 3 Regum xvij°. Non ibi
quid corvus pascebat eum sive in de
angelus domini obtulit Helie subcine
ricium panem et vas aque et am
bulabat in fortitudine cibi illius usque
ad montem domini Oreb 3 Regum xix°.
Angelus domini dixit Tobie bona est
oracio cum ieiunio et elemosina. Tho
bie xij°. Audientes filii israel tribulem
potenciam Holofernis humiliaverunt animas
suas ieiuniis et Iudith que voluit ve
sci cibis Holofernis ipsum occidit quando inebri
atus fuit Iudith xiij. **littera secunda**

Assuero regi Hester loquuta dixit
Mardocheo congrega omnes iudeos
quos repperis in Susis et orate pro me
et non comedatis neque bibatis tribus
diebus et tribus noctibus et ego cum an
cillis meis ieiunabo. Hester iiij. Da
niel et socii eius proposuerunt in cor
de suo ne pollueretur de mensa re
gis. Et sequitur quod puer illis dedit
deus scienciam in omni re. Daniel 1°
et post dicitur 9° vij. dicit Gregorius in omelia
penthecostes Opus sanctus implevit spiritum abs
tinentem et iudicem sciencie fecit Danielem
Daniel xiij. Eleazarus vir etate pro
vectus occidi maluit quam carnes por
cinas manducare contra legem dei sui
ij. Machabeorum vj°. Septem fratres ex con
sensu matris eorum mortem elegerunt
potius quam carnes porcinas contra
legem dei comedere ij. Machabeorum vij. De
beato Iohanne baptista legitur quod
esca eius erat locusta et mel sil
vestre. Mathei iij° et de ipso Iohanne di
cebat Ihesus Venit Iohannes baptista
neque manducans panem neque bibens
vinum et dicitis demonium habet. Venit fi
lius hominis manducans et bibens
et dicitis devorator carnium et bi
bens vinum amicus publicanorum
et peccatorum. Mathei xj. Luce vij°. **littera tercia**

Abstinebat Ihesus et ieiunabat xl
diebus quousque esuriebat. Mathei
4°. Marci 1°. Luce 4°. Salvator eciam
omnes dando sollicitatem panem et pisces
multiplicat non carnes. Mathei xiiij°. Mar
ci vj°. Luce ix. Iohannis vj. Et eciam in

septem panibus et paucis piscibus Math
xv° Marci viii° Mittens salvator disci-
pulos ad predicandum iussit ut in qua-
cumque domum intrarent ibi manerent
edentes et bibentes que apud illos
sunt et hoc ut communibus cibariis con-
tenti delicata non quererent Luc x°
Item suspendens gulam swadet di-
vini ieiunii. Venit licet gula a pa-
radiso regnatorem expulit abstinencia re-
vocat ad paradisum errantem et infra
hoc Ambrosius in sermone de ieiunio dis.
xxx va. [illegible] solus illiatis
non cadit qui se abstinet et alimentis cautus
constringit hoc Gregorius v° li° Moralium
illiatorum veniam postulare oportet a mul-
tis liaitis abstinere dicente apostolo Omnia
mihi licent sed non omnia expediunt hoc de
pe. dis. j Aliud quid Item festi-
vitatibus solempnibus diebus processionum
diebus ieiuniorum abstinendum est ab uxo-
ribus Unde apostolus ex consensu ait
abstinendum ad tempus ut vacetis ora-
tioni hoc Aug° Ambr° Jero et Gregor
xxxiii q. iiii° in [illegible] et ca-
pitulis sequentibus Item abstinencia
est quo edendi hominem peremit ut fe-
cit Jonathas j Regum xiiii° in fine
melius non lavacio queritur ede ut is-
rahelite in deserto Num. [illegible] pane
ut filii Heli in filio j Regum ii° Non
ad superfluitatem ut Sodomite non vile
quodlibet ut Esau edulium nimie con-
cupivit hoc Gregor omelia littera quarta

Abstinencie species sunt quatuor Prima
a malo [illegible] Ecclesiaste a
ge [illegible] Ps. di-
verte a malo et fac bonum Jeronimus
super Amos prophetam Tunc placet ca-
put deum abstinencia corporis cum animus
ieiunat a viciis quid enim prodest te-
nuare corpus in medio cum animus
intus intumescat superbia Secunda est
abstinencia a bono [illegible] ma-
li [illegible] Thess v° Ab omni specie mala
abstinete vos j Cor viii° Si esca
scandalisat fratrem meum non manduca-
bo carnes in eternum Tercia abstinencia
a bono quod potest esse occasio ma-
li ut a vino forti et a consorcio
et loca suspecto Unde Ysidorus
Deponere quos novitas non potest vincere
assiduitas solum superat Jeronimus Et
familiaritatem non vult vitare cito
labitur in ruinam Quarta est absti-
nencia a bonis que maiora bona
impediunt ut solent fieri [illegible]
Gregorius Semper ab illiatis longe sunt
qui a se perfectam liaita abscidunt [illegible]

Abstinencia respicit pro littera quinta
Abstinencie valitudinem temporis opportu-
nitatem ciborum qualitatem et quan-
titatem dis. xli. [illegible] Aug. [illegible]
abstinencia discreta [illegible] indis-
creta [illegible] dis. [illegible] Quid p[illegible]
Aug. in [illegible] dis. [illegible] Nota modum
per dominum abstinere maxime [illegible]
episcopis et predicatoribus dis. xxxv [illegible]
pro dominium quod non equiter in abstinen-
tia discreta nisi corporis [illegible]
dis. xliii [illegible] communia [illegible] Gregor dis.
de con. dis. v° [illegible]
[illegible] vilium
[illegible] dis. [illegible] Delicie [illegible] quod
[illegible] quarto abstinendum
maxime est a potibus et ciboris [illegible]
[illegible] et duabus causis [illegible]
[illegible] Ambr. et Gregor [illegible] deli-
cie et ieiunium littera prima

Abusiones xi sunt abusiones
seculi Aug. in Prima sapiens
sine operibus bonis utputa predicator
qui quod sermone docet actibus explere
negligit Secunda senex sine religione
ut pravi prelati declinantes a reli-
gione et non considerantes signa senectu-
tis eorum cum presbiter id est senex in senec-
tute [illegible] Tercia adolescens sine
obedientia quia sicut in senibus solicitudo
et mores [illegible] ita in iuvenibus obsequi-
um subiectio et obedientia convenienter exigun-
tur Quarta dives sine ele-
mosina qui superflua penes se re-
dita et indigentibus non [illegible] dis-
buta tanta non custodit ut celestis
patrie perhenne thesaurum amittat
quem thesaurum [illegible]
habet solum nisi quod pauperibus solacia
prestat aut per se ipsum pauper laudabi-
lis existat Quinta femina si-
ne pudicicia sicut enim omnes bonos
mores [illegible] et custodit in viris pru-
dencia sic in feminis [illegible]
actus nutrit fovet et custodit pudi

ciaa Sexta dominus sine virtute ac si quis
diceret quod est animal sine vita. Sine
virtute non est possibile esse secularem do-
minum cum tunc plerumque sit tyrannus.
Septima christianus contentiosus qui cum christia-
norum nomine christi professionem et baptismum
suscepit contra christi dicta et precepta mundana con-
tendit et delectamenta culpabiliter di-
ligit. Octaua pauper superbus qui tolle-
rari beatitudine voluntarie paupertatis
causa esse consequitur, superbo super-
bie tumore inflatus contra deum erigere
non cessat. Nona est rex iniquus quia
sit rex in throno honoris primus et post
per iusticiam non sedit tamen in seipso enim
in aliis sibi subiectis in penis prelata-
tum habitus est. Decima est episcopus ne-
gligens qui sui gradus honorem intra
homines requirit sed ministerii sui dignitatem
coram deo pro quo legationem fungitur non
custodit de cuius manibus peccatorum san-
guis districte requiretur. Undecima
est plebs sine disciplina que dum disci-
pline castitatibus non seruit communiter se
perditionis laqueo constringit. Nam cum
deum alius disciplinae vigorem non e-
uadit. Duodecima est populus sine le-
ge que dum dei dicta et legum scripta
contempserit per diuersas errorum vias eundo
laqueum perditionis incurrit de quibus
viis scriptum est. Inter me videtur homi-
nibus recte et nouissima eorum ducunt
ad mortem. Proverbia xiiii. Hugo de
xii abusionibus. Duodecim abusiones
sunt claustralium videlicet prelatus negligens
discipulus inobediens iuuenis ociosus
senex obstinatus monachus curialis
religiosus causidicus pannus preciosus
cibus exquisitus rumor in claustro lis
in capitulo dissolucio in choro irre-
uerentia iuxta altare. Hugo de
nouo de claustro anime. Contra priuilegi-
um omnino meretur amittere qui permissa
sibi abutitur potestate. Gregorius in Registro
et habetur xi q. iii. Priuilegium. **Lectio prima**

Acceptio personarum. Petrus ait Act. x
in veritate comperi quia non est ac-
ceptor personarum deus sed in omni gen-
te qui timet eum et operatur iusticiam accep-
tus est illi. Actuum x. Contra Jacobus
in sua canonica et sic ait. Fratres
mei nolite in personarum acceptione fi-
dem habere domini nostri Jesu Christi glorie. Si-
Si autem personam accipitis peccatum opera-
mini redarguti a lege quasi transgresso-
res. Hic ille super quo Augustinus absit do-
mine ut in tabernaculo tuo pre pauperibus
accipiantur diuites aut pre ignobilibus
nobiles qui potius infirma mun-
di elegisti ut confundas fortiora.
Contra. Sapiencie vi. Non enim subtrahet
personam cuiusquam dominus qui est omnium do-
minator nec verebitur magnitudinem cuiusquam quoniam
pusillum et magnum ipse fecit et equa-
liter illi cura est de omnibus. Item grego-
rius et habetur i q. iii capitulo Simoniace
sit ait diuina et humana lege reuo-
luta sed quod constitutum est remo-
ta personarum acceptione diffinita sen-
tentia proferatur. Concordat incipit.
ff iii q. ix capitulo Nec. Et xix q. xxi
scilicet idem. Quod ne acceptio personarum a-
pud deum xxxii q. iiii capitulo Sicut per au-
gustinum de consecratione distinctio iiii Nequaquam.
Quod acceptio personarum non est in
prelatorum electione distinctio lxiii capitulo Sacrorum
nec in fine execucione ii q. vii capitulo De-
inde prohibet ii q. iii capitulo Simoniace per sanc-
tos. Nec in penitencie impositione xx
vi q. vii capitulo Sacerdos **Lectio secunda**

Acceptio personarum est iniusticia qua
preferatur persona persone propter causam
indebitam patet Leuitici xix Et Deu-
teronomii xvi ubi ponit iusticiam et ex
opposito acceptionem personarum constitues
iudices qui iudicent iusto iudicio
et statim sequitur Non accipies per-
sonam sed iuste quod est iustum exe-
quere. Causa autem indebita ut
alius alii preferatur vel dignitati-
bus vel honoribus vel diuiciis sunt
diuicie potentie consanguineitas nobili-
tas et huiusmodi. Differentie acceptionis
personarum sunt tres. Nam una com-
mittitur in honoris exhibitione, alia
in iudicii execucione, alia in promo-
cione ad dignitatem. De prima habetur
per Jacobum ubi dicitur Fratres mei no-
lite et cetera ut supra. Ubi notatur acceptio
personarum eo quod preferatur aliquis alii
in honoris exhibitione propter causam inde-
bitam scilicet diuicias. De secunda habe-
tur Deuteronomii xvi ubi dicitur Non
accipies in iudicio personam vel mu-

nera. ‖ De tua Helier j Reg xvj°
Cum Samuel deberet vngere in regem
vnum de filijs Ysai / et quereret de He-
liab primogenito nunquid coram domino est christus
eius / dixit dominus ad Samuelem Ne
aspicias vultum eius neque altitudinem
staturae eius quoniam abieci eum in
promotionem ad dignitates. prohibetur accep-
tio personarum propter causam indebitam vt propter
dispositionem vultus vel altitudinem sta-
ture vel nobilitatem vel potestatem ...
go' de supellectili. **Littera prima**

Accidia vtriusque vite actiue ac-
tiue scilicet et contemplatiue in ista
gracia est torpor mentis aut tedium bo-
na negligentis quo fastidit anima
operibus virtutis fideliter in honorem dei
vacare. Dicitur accidia ab acedine animi et
mollicie anime secundum id prov. x dicitur
acetum dentibus et fumus oculis sic piger
hijs qui miserunt eum in via
et nascitur in desertis velut amorem in
deum et dilectionem in proximum quia fideliter
amanti nil est difficile nil tediosum
nil grave vel arduum nil quod o-
nerosum secundum id apostoli j Cor xiij°
Caritas omnia suffert omnia credit
omnia sperat omnia sustinet / ergo econtra-
rio amanti hic est accidioso omnia sunt
amara. omnia tediosa. omnia desperata
omnia laboriosa. proximorum peccata et opera
viciosa. O quanta sibi mala proveni-
unt ex accidia testante Gregorio et beato
Gregorio moralium xxxj° Torpor circa pre-
cepta. vagatio circa illicita. rancor
et indignatio circa spiritualia. timiditas
et desperatio circa bona opera. cordis ama-
ritudo et anime inquietudo. ocium et sop-
nolentia contra virtutem. vtraque pesti-
lena. quanto se committit ad quietem ma-
bilitatem spiritus lacescere, tanto magis rece-
dit a bono spirituali in qualibet virtute
specie. nam bonum spirituale in singulorum
virtutum actibus invenitur ad quod homo
tenetur consilio vel precepto. Sed hoc atten-
dendum est quod peccat est vitium sive magis
bene nominatur vitium spirituale. Sic est
mentis tedium contra caritatem. et cor-
poris fastidium circa bona spiritualia ad que
tenetur homo solum ex precepto est
hoc consummatio peccati in consensu rationis
vnde si sit inchoatio peccati in sola se-
nsualitate et non pertingat vsque ad con-
sensum rationis / tunc est imperfectus
actus et peccatum veniale / sic in gene-
re luxurie concupiscentia que consistit in sola
sensualitate est peccatum veniale. sic ac-
cidie que consistit in sola sensualitate
ex repugnantia carnis ad spiritum tunc
est veniale. et sic quamque teneatur etiam
sanctis viris. Sed si pertingit vsque ad ra-
tionem que consistit in fuga et exorrem
et detestationem boni divini ad quod ex
precepto tenetur carne contra spiritum vndique
prevalente / tunc est peccatum mortale vt
dicit Thomas in summa q. xxxv.
Accidia communius vltimas inquietas
hic filias superius memoratas prin-
cipaliter sit dividitur hic in quinque partes
species subsceptas que sunt pigritia tristicia
instantia negligentia. lascivia atque ne-
gligentia etc. **Littera secunda**

Pigricia est tediosa voluntas bene
operandi quietem carnis appetens
ociosum de qua prov. x° scilicet ocium
secta omnium stultissima est et committitur
multis modis vt puta si quis per immo-
deratam sompnolentiam stratum molli-
ciem aut calorem vel aliqua quantumque
voluptatem delectatur quietem orare psal-
lere studere discere legere docere. et alia
bona opera actiua vel contemplatiua
sibimetipsi vel alijs vtilia vel necessaria
exercere loco et tempore oportunis pigrus ex-
titit vel mortuus Vnde prov. vj° Vade
ad formicam o piger et considera
vias eius et disce sapientiam que cum
non habeat ducem nec preceptorem nec princi-
pem parat sibi in estate cibum et
congregat quod in hyeme comedat /
Quod sic et nos exemplo formice
in via pertransienti que estatem significat
fructus bonorum operum extinctis ocio
et torpore debemus colligere et ad
veniente hyeme die extremi iudicij
que per hyemem significatur habeamus fructum
qui nos reficiat in eternum **Littera tercia**

Tristicia est timiditas atque dif-
fidentia operis virtutum viriliter
aggrediendum De qua Ecclesiastici 30° ca
tristiciam longe expelle a te / multos enim
occidit tristicia et non vtilitas in ea
et committitur multis modis. vtputa si quis
timidus vel desperatus extitit circa bona

opa inchoanda no ex timore distrecto
s3 ex torpore delibato ita vz negligat
orac ieiunac vigilac aut laborac
pcipue tunc tene aut aliquod opus
virtuosum aggredi ipr dm. tum s3 in
aliis voluptuosis existe difficilibus a
forte gravioribus. sit tpe satis potens
atqz animosus. s3 in orib3 virtuosis ti
midus et mosius **Littera quarta**

Inconstantia e fastidiose mentis insta
bilis evagacio qua aliquis ab in
cepto bono ope ito fessus recedit ad a
liud se dilatens pos in egm pfecto et
ad finem laudabilem pduc ducte de
qua dicit Gregorius xo Mor. Sunt nonnul
li q celestia affectat atqz mundi no
xia delinquit ab inchoatione sua ing
stante pusillanimitate desistunt. et com
mittitur multis modis ut p noti vel conditi
tpis aut loci aut ordinis status vel
condicionis aut cuiuscumqz bone opationis
subditam et indiscretam instabilem et
illicitam vitez et mucronez De talib3
dicit in pu Multi bn incipiunt s3 mi
nie finiunt. et ido donum in ewo
qui inquit pseuerauit usqz in finez
hic salvus erit **Littera quinta**

Lascivia e effrenate mentis disso
lucio qua aliquis p ineptam la
sciviam in vitiis et carnalibus deside
riis potius qm vtilib3 et spualib3
occupacionibus delectat. et committi multis
modis ut p va scurilia friuola et i
honesta. incitamenta pomposa vana
et inutilia intus ac risus inordina
tos aut voluptuosas cantilenas
luxuriosas aut saltacos lasciuias
seu p alios motus quoscumqz mentis
et corporis ebrios ingpositos et ineptos
Unde Augustinus de vita et honestate
clericorum sic inquit In incessu statu
habitu et omnib3 aliis fiat quod nullius
vestrum offendat aspectum s3 quod vestram
deceat sanctitatem Item ad Ephesios vo
et fornicacio inquit et omnis immundicia
nec nominetur in vobis sicut decet sanctos
aut turpitudo a stultiloquium a scur
rilitas que ad rem no ptinet. s3 ma
gis gratiarum actio et c **Littera sexta**

Negligentia e incuria vel step
tus (?) circa quodlibet bonum habe
dum vel ma(?) explendum et committi
multis modis ut p si quis adultus
articulos fidei pncipales symbo
lum apostolicum oronem dnicam et saluta
tionem angelicam matris dei. pcepta de
calogi et pcta capitalia atqz opa
mie scire contempsit vel neglexit
Item si lapsus in pctm cito pnite
et p confessionem humilem et satisfac
tionem possibilem purgare no curat
Item si ad eccliam tpe debito ire ne
glexit aut alios illuc pcedere ma
ne impediuit vel cum illuc venit
linguosus aut litigiosus vel dissolu
tus ac minus devote extitit vel a
os a devocione impediuit aut di
uinum officium devote no impleuit vel
in aliquo impediuit Item si mis
sam si potuit libenter no audie
uit. aut tpe statuto devote no co
municauit seu vba pdicacois de mo
nita teme de sabbatis pmpeat. vel
cum tpus exigit ac oportunum
fuit. ordini lectioni contemplacioni a
alicui virtuose occupacioni no inte
dit. et p beneficiatus a infra sacros
ordines constitutus fuit horas ca
nonicas. et certa quib3 e astrictus
tpib3 debitis devote no psoluit
s3 negligenter pposuit Item si
sabbata et sanctorum festa eorum co
statuta deligenter et devote no obseua
uit. si vota quecumqz licita et expedi
bilia devote no impleuit. s3 teme
infregit si neglexit vel incaute
pcium intercepit aut vane et inutili
t inanivit. si gratis merito suo a
voluntate iniuste maledixit. ocio
sa vba ne libenter ptulerit **Littera vija**

Accidia e si prelatus vel cura
tus alius vel quiscumqz suis
alios constitutus subditos diligenter
no instruxit. vel discrete no cor
ripuerit aut humilit ac benigne
no tractauit ipsis qm ut sibimet ipi
de ipsis no puidit s3 circa hoc ne
gligens fuerit. et ita se ipm so
litus (?) secundum illud phibitum Ve
vob pastoribus q pascitis vos metip
sos et c Ezech xxxiiijo et si mul
kus fuit filios aut uxorem suaz
cum certe sibi subditis pcut sole
rit non informauit aut distr

te non castigavit vel ad bonum ut
potuit attraxit ¶ Item si in coniugio
pitu vel gradu constitutus alienos de
fectus saltem mente non supplevit aut
onera eorum tamen potius imitative non
sustinuerit secundum illud ad Gal. vi°
alter alterius onera portate et sic
adimplebitis legem Christi ¶ Item
si ingratus fuerit aut honorem ti
morem vel amorem creature po
tius quam sibi detulerit · si terrenis
affectibus amplius quam celestibus
impertinenter delectatus fuerit vel pro
si ad venationem vel aucupationem
libentius quam ad orationem vel bo
nam vel aliam virtuosam occupationem
sive ad aleas vel scaccarium po
tius quam ad actualem vel certam va
ria spectabilia properavit quam ad interne
speculationis et superne contemplationis se
creta cubicula vel superne civitatis
opera utilia inutilibus vel importu
ne deditus fuit nisi forte causa
recreationis vel alterius rationalis ex
cusationis ¶ Item si de vinculo vel
malum neglexerit vel non cavit
si fidem rectam christiane religionis
spem firmam future promissionis cari
tatem integram utriusque dilectionis de
i et proximi non tenuerit dei propter
amorem nullatenus intendens proximis
per laborem non subveniendo · Tempus
pro humilitate discrete non attendendo
et deo committendo **Lectio octava**

Accidie remedia sequuntur [illegible]
Disciplina primum est diversitas
occupationum unde Jeronimus Semper
aliquid facito boni operis ne te
dyabolus inveniat ociosum ¶ Item Se
neca Res preter occupata · aliud
rei non est capax Unde mente se
quitur Discas aut doceas exerceas
ne labores ¶ Secundum est consideratio
pene eterne que pigro et ocioso pa
tur Math. xxv° Servum inutilem
proicite in tenebras exteriores ¶ Ter
tium est consideratio premii quod sol
laborantibus datur Math. xxv°
Euge de hiis qui duplicaverunt talen
ta unde Augustinus Si terret labor
merces invitet domino dicente

Abraham noli timere ego protector
tuus et merces tua magna nimis et
vide dum tempus habemus operemur bo
num ad omnes maxime autem ad
domesticos fidei ad Gal. vi° Am
bulate dum lucem habetis Joh.
xii° etc. **Littera nona**

Accusatio adversus presbiterum ac
cusatorem noli accipere nisi
sub duobus vel tribus testibus Tho
bie v° Qui in alterius famam
publice scripta aut verba contumeliosa
confixit et repertus scripta non proba
verit flagelletur et qui ea prius in
venerit rumpat si non vult auc
toris incurrat mente v q i v c.
Qui in alterius Item summa patrum
ibidem [illegible] qui [illegible] Item
nondum quod accusatio non debet ad
mitti que non procedit ex carita
te iii q iiii Nullus introducatur ¶
Item absens per alium accusare vel
accusari non potest nec affinis testis
admitti iii q ix Prorsum iii q v
accusatores ¶ Item accusatori
crimine non debet credi nec a iudice
fideli accusatio admitti absque presen
te accusato iii q ix Scire pro
ut tum et ii q i in Cor. Item Jo
vii° Dixit Nicodemus phariseis
Numquid lex no
stra iudicat hominem nisi prius
cognoverit ab ipso et audierit quod
faciat Unde Crisostomus omelia xv
tu° Nemo iuste vel potest iudicare
de ope aliquo nisi personam operan
tem cognoverit cuius est Item Et
festus preses [illegible] Non est romanis
consuetudo dampnare aliquem ho
minem prius quam is qui accusatur presentes
habeat suos accusatores locum
que defendendi accipiat ad abluen
dum crimina que ei obiciuntur Actuum
xxv Unde in Can. Qui accusat
aliud eligit esse prius et non per ali
um accuset in sceptrum ut premis
sa neque unius [illegible] indicet
[illegible] quam legittimos accusatores pre
sentes habeat locumque defen
dendi accipiat ad abluenda cri
mina ii q i Item accusa
re [illegible] [illegible] Unde v libro

Decretalium titulo de accusa[tio]ni[bus]
ca[pitul]o iiii° et qui le. et legittima inscrip-
tio precedere debet accusacionem. sic et
denunciacionem caritativa monicio
et inquisicionem clamosa insinuatio
precedere. Notandum quod in accu-
sacionem debet precedere ammonicio cari-
tativa ii q. i Aug. Si peccave-
rit. Accusatio debet fieri in scriptis
ii q. viii Si quis iratus ix q. viii
accusatio iiii q. iiii Alii accusa-
re non possunt heretici pagani
vel apostate aut infideles ii q.
vii plurimi et q. e. Alienum et
sequitur iiii q. i c. i Et infra ne-
cessario si vi q. i Qui crimen
nec ... ii q. iii Detractores
etiam inpuberes mulieres et pauperes
excluduntur ab accusacione ii q.
prohibentur xi q. i Sacerdotes et talis
sequitur xv dist. i et infra Nec
sacrilegium criminatores possunt accu-
sare iii q. v Consilium neque
affines neque familiares iii q.
v Nullus introducatur. Alii possunt
fieri sine inscripcione iiii q. iiii Ac-
cusatores. Sed falsi accusatores
sunt excommunicantur ab episcopo xlvi
dist. Accusatores. Item erat pub-
lice ad ledendum plures ut in-
iuriam accipiat quia ad episcopum seu
iudicem querelam ut faciat ii q.
vi Si quis ergo alii contra imperatorem no-
tene unde aliis tre congruo si-
bi liminato et habetur in septimo v. c.
n° ca° i no n° lo extra Vita patrum

Adam factus est primus homo
Adam in Adam veniet novissimus Adam in spiritum vivifican-
tem non prius quod spirituale est
sed quod animale cor. xv plus de
hoc vera. Item primus et in
isto peccato uno quod per unum hominem
intravit in mundum et in omnes ho-
mines pertransiit etc. quod et par-
vuli baptisati possunt intelligi plu-
ra peccata si unum ipsum quod in sua
quasi singula membra dividitur na-
tura est illic quod homo pariter
in sua esse quam in de potestate alter
et sacrilegium quia deo non cre-
didit. homicidium quia se precipitat

in mortem. et fornicatio spiritualis quia
vilius prohibitus usurpatus est et
avaricia quia plus quam sufficere de-
buit illi appetivit et si quid in vo-
hoc admissum diligenti consideracione
inveniri potest. Augustinus in Enchiri-
dion capitulo lxx°. Item in Adam
omnes eramus antequam essemus na-
ti tamquam in parte radice. Augustinus
super [lib.] de verbis domini sermone i q.

Adam deus prius Vita scdi
hominem fecit formando cor-
pus per ministerium angelorum de limo
terre in agro damasceno. et in-
spiravit in faciem eius spiraculum
vite. hoc est animam creavit quam cor-
pori facto univit. Factus est homo
ad ymaginem et similitudinem dei
in naturalibus. et ad similitudinem
in gratuitis. Sicut autem homo
factus ad ymaginem et similitudinem
dei potius quam angelus quod conve-
nientiam habet homo cum deo principium
et extra quam non habet angelus
Quia eius convenientiam habet secundum
memoriam intelligentiam et volu-
ntatem. sicut habet angelus sed extra
convenientiam habet quam non habet
angelus Nam sicut a patre filius
sic ab homine homo eiusdem nature
Item sicut deus est plenitudo om-
nis creature in suo universo ita et
homo. Item sicut deus ubique est
sic anima ubique est in suo corpo-
rulo i. in corpore non quidem per esse-
ntiam sed per potentiam dignitas hu-
mana est in hoc quod deus fecit ho-
minem racionalem sapientem. Primum
notatur in hoc quod factus est homo ad y-
maginem dei. Secundo quod ad si-
militudinem. Tercio quia prepositus
est homo animantibus et aliis
creaturis quod omnia sibi serviunt
ex hiis patet quod volumtati bone
viri homini non solum subditur
creatura sed ipse deus peccata vo-
luntatem tuam tu se faciet.
Item angeli quod sibi deputantur
ad custodiam. Item demones
quod sibi dant ad exterminandum honorem
Item homines homini quod sunt
facti ut tribulacionem curant et consola-

cium. Item homines mali et bonos
magis commovet prosequendo quam posset
seminando etc. Littera tercia

Ade tale dedit corpus quod
anime esset subiectum ut esset
ei obtemperans sine rebellione, esset pro
pagabile sine libidine, esset vegeta
bile sine morte, esset proporcionabile
quantum ad complexiones essenciales, esset
quodammodo conforme anime, ut sicut erat
anima immortalis et tamen poterat peccare,
sic corpus esset impassibile, ut tamen
posset mori et non mori poterat mor
talitatem accipere et non poterat ha
bere sufficienciam et indigenciam poterat
obtemperare et rebellare et hoc fuit ra
cione nature defective ex nichi
lo create, non per gloriam vel graciam con
firmate. Fuit tamen corpus id ita condi
tum ut in eo nulla esset pugna rebel
lionis, nulla pruritas libidinis,
nulla diminucio vigoris, nulla
corrupcio mortis. Hec autem mortali
tas corporis Ade principaliter fuit ab
anima sicut ab influente, a corpore
equali proporcione sicut a dispone
te, a ligno autem vite sicut a ve
getante, a regimine vero divine pro
videncie sicut ab intus conserva
te et ab extra protegente. Item ista
est in terra homo caruisset omni culpa
et miseria, nec ad culpam habuit
fomitis incitamentum. Insuper erat
datum adiutorium quadruplex unum
est ad recte volendum quod est conscientia.
Secundum est ad murmurandum contra ma
lum et stimulandum ad bonum quod
est synderesis. Tercium fuit sciencia
illuminans intellectum ad cognoscendum
seipsum et deum suum et mundum istum qui
factus fuerat propter ipsum. Quartum
fuit caritas accendens affectum ad di
ligendum deum super omnia et proximum
sicut seipsum. Prima duo perti
nent ad perfectionem naturalium, alia
duo ad perfectionem gratuitorum. Quorum
unum fuit gracie gratum facientis scilicet sci
encia, reliquum gracie gratificantis scilicet
caritas. Accepit homo triplicem
oculum scilicet carnis quo videret mun
dum, racionis quo videret animam
et contemplacionis quo videret deum
et sicut oculo carnis videret ea que
que sunt extra se, oculo racionis que sunt
intra se, oculo contemplacionis que sunt
supra se. Noticiam autem dei habuit
aliquam per quandam interiori aspectum
contemplacionis, non tamen ita excellenter ut
in patria, nec ita in enigmate
ut modo in via. Creaturas novit
quia omnibus animantibus nomina
imposuit. Noticiam quoque sui ha
buit, quia qualiter factus erat sci
vit, eciam quid agere vel cavere
debuit intellexit. Fuit quoque alienus
a penalibus, quia neque esuriit
neque sitivit. Item frigus et estus
labor vel infirmitas eum non le
sit, mortem non expectavit. Iste
vivens erat ad gloriam transferendus
in eo quo ad conformitatem mem
brorum non amisisset. Conceptus fuisset sine
pudore et partus sine labore fuisset
motus membrorum subiecti fuissent vo
luntati etc. Littera quarta

Adam factum deus in paradisum
transtulit et ibi de costa dor
mientis Evam sibi sociam formavit
Hanc non fecit de capite ut virum
dominaretur, nec de viri pede ne
contempneretur, sed de latere ut amore par
retur. Duplex bonum illis prestitit
deus unum spirituale, aliud eternum. Primum
dedit, secundum promisit. Ideo duplex pre
ceptum primus homo habuit, pri
mum nature ad custodiendum bonum
datum, aliud discipline ad prome
rendum bonum promissum et hoc non po
tuit meri melius quam per meritum o
bediencie, quia tunc meritoria est quando pre
ceptum ex se sola obligat et non
alia de causa. Et tale dicitur precep
tum discipline, quia per ipsum docetur
quanta est virtus obediencie. Hec Tho
mas in de veritate. Theologie li
bro ij capitulo vij plus ubi paradisi littera
prima et secunda. Ex littera etc. Littera quinta

Addicio legis dixit dominus
populo suo per moysen Non ad
detis ad verbum quod loquor, nec aufe
retis ex eo. Custodite mandata
domini dei vestri que ego precipio vobis Deu
teronomii iiij. Item quod precipio tibi
hoc tantum facito domino, nec addas quic

qm vis illius et arguat et ine-
niaris mendax pu 4 30 Item
altiora te ne quesierz sz que tibi
precepit deus cogita illa semper et in
pluribus eius operibus ne fueris curio
sus Eccli 3o Eo ibidem Sufficit
homini pie cogitare et opere implere
que deus precepit Item aplus Ne
plus sapere quam oportet sapere ad sobri
etatem Romanorum xiio Item omnis
dictator sive e legis quia neque su
pra legem addere pt aliquid de suo
sensu neque subtrahere aliquid secundum
suum intellectum sz hoc tantum predicat
quod est in lege non enim pt mens
humana dirrectiare quod scriptura di
vina dictavit prov enim ait Salomon
Non addas verbis domini neque detra
has inde si enim hoc auss e fuerit
se sapientiorem putat ee quam deum
et incipit ee falsus testis quia illud
dicit quod non audivit nec vidit
scriptus aut domini e legis et sub
trahere pt de lege quod propter necessita
tem tpris iussit ut propter duri
ciam cordis iussum fuerat dare libel
lum repudii domini id est preceptum
hunc subduxit dicens quos deus coniun
xit homo non separet Item et ad
didit propter quod infirmitatem operum impe
rfectum iussum ut puta antiquis
dictum e Non occides ego autem
dico non irasci Cris omelia 20
in fine Item nova omnia que Christus
non docuit iure damnanda quia
fidelibus via e Christus Ambrosius
lo 2o de viduis Item si solus Christus
audiendus e non debemus attendere quid
aliquis ante nos faciendum ee puta
vit sz quid qui ante omnes e Christus
prior fecerit Cyprianus epistola ad Ce
cilium dis xviii in fine **Littera**
Adiutorium adiutore deo **prima**
Ainvo Abraham cum paucis
servis quatuor reges debellavit
loth nepotem suum liberavit Gen
xiiii Item Mopsus ponens insi
dias per civitatem hay qua cum
cepisset deo adiutore adeo homines
interfecit et regem in patibulo suspe
ndit Ios viiio Dei adiutorio tres
reges interfecit eorum sequaces innu
merabiles devicit Ios 12 Item moyses in
oratione permanens populo pugnante cum
amalech plus profuit orando quam ma
nibus feriendo Exo xxvii Item deo ad
iutore david sepe percussit philisteos
et tulit frenum tributi percussit moab
et factus e illi sub tributo percussit re
gem soba et de syria 22000 virorum
et servavit dominus david in omnibus ad
quecumque perfectus 2 Reg 7 2 8 Benadab
rex syrie obsederat Samariam donec
venderetur caput asini 80 ar
genteis et quarta pars cabi stercoris
columbarum quinque argenteis et ut mu
lieres pactum fecerunt comedere filios
suos 4o Reg tandem ex divina virtu
te victus erat rex Syrie et omnis
exercitus eius et fugierunt in tenebris
et dimiserunt tentoria secundum verbum Elizei
prophete iiii Regum 6 **Littera secunda**
Auxiliante angelo dei percussit
e Sennacherib rex Syrie
cum 187 milibus virorum et postmo
dum ipsemet interfectus e a duobus
filiis suis 4 Regum xixo Ce
terum milibus cum Asam regem
iuda invadit Asa dominum dicens do
mine non e apud te nulla distancia
utrum paucis auxilieris an in multis
adiuva nos deus in te fiduciam ha
bentes cum hac multitudinem exiuit
sz dominus ethiopes coram Aza et
iuda et domino cedere coacti sunt 2
paralipomenon 14 Pharee filius Reo
melle rex israel occidit uno die de
iuda 120 milia bellancium eo quod
reliquissent dominum deum 2 paralipomenon
xviiio Judith mulier vidua deo
ne predante interfecit olofernem
principem in medio exercitus sui sz
120 milia peditum pugnatorum
et duo milia equitorum et sagittato
rum Judith 2o et xiiio Videns in
dus Machabeus exercitum secum magnum
valde et timentibus sociis dixit facile
est concludi multos in manus
paucorum et non e differencia in con
spectu dei celi liberare in multis
et in paucis et sequitur domini est
bellum et exitus eius Mach iiio
Item enim Judas pugnaturus fre
tus divino auxilio paratur moritur

Ephesij in duobus bellis vbi orauisse non legitur. Vnum fuit contra an-
thiochum regem j Mach. viij
Secundum fuit contra Bachide et alchi-
mum et tunc ipse in bello cecidit
et ceteri fugierunt j Mach. ix°

Auxilium istius littera tercia

Auxilium terram possidet salomon
opus est et eius auxilium querit
sed instus a deo. peccator a dyabolo
et si aliter querat non inuenit exe-
plo sit ut formagtor non inuen-
ite auxilium a deo ut presentium
in futuro Gregorius omelia 2a. s. Augustinus
augustinus de vera religione haec lex est
diuine prouidencie ut nemo a superior-
ibus adiuuetur ad cognoscendam graciam
dei qui non ad eandem ponitur assum-
ere inferiores adiuuare Augustinus in
sermone de morte domini Quistum quod
plenum est ut qui se vult a potenio-
re adiuuari adiuuet etiam inferio-
rem in quo est ipse potencior Idem
de v apostoli Nec sic probat amicum
sicut onera amici portans Idem
in quodam sermone Non facile inue-
nitur presidia qui non sunt in pace
quesita Gregorius omelia hanc i
tellectum careat omnino ne careat
habeat rerum influenciam caritas
non torpescat. hanc artem qua
regitur usum illius cum proximo
partiatur hanc loquendi locum a-
pud diuitem pro pauperibus interce-
dat. talenti enim nomine quibusque
putabitur suscepimus nisi alter leta-
tur commodius est nobis neutrum
tamen quod conuerti alium Cum fue-
rimus peticio et tamen non poterit
accidit [7] Augustinus ad hoc deus per-
mittit nos et omnes qui sumus sa-
cerdotes fungimur ut instinatur
moneamus fratres nostros absedamus
et in sacerdotio gratis et libere labora-
tibus sustramus et oblucionis eorum
et calamitatibus locum non prebea-
mus. sed ei qui calumpniam vel obprobri-
um pati adiutorium feramus
Illorum vero qui calumpniam vel
obprobrium abscindant et domino
et plus sacerdotibus operam feramus
sed in h. ii. deus Augustinus o clemens
si tamquam omnibus prosse volue-
ris singulos putant potencia vna
et singulos eleua qui et singulorum
animus ad similitudinem portas
sed petrus apostolus ut habet virg.
in Clemens et cetera littera prima

Adoracio cum eleuasset deus
Abraham et tres angelos
vidisset ipsos primus in terram adora-
uit Gen. xviij° Audientes filij
israel quod dominus visitasset eos et re-
spexisset afflictionem eorum ipsum ado-
rauerunt pronum in terra Exodi v°
Dixit dominus ad moysen ascende
ad dominum tu et aaron et nadab
et abiu et lxx senes et adora-
bitis procul. solus vero moyses asce-
dit ad dominum Exo. xxiiij° preter adu-
rantur dominum filiam madi cu-
iusque fornicatus est plus precepto
dei suspensi sunt principes populi
contra solem et conuersi sunt et cum
tua homini Num. xxv° Dixit do-
minus ad moysen et ipse populo Non ha-
bes deos alienos coram me. non fa-
cias tibi sculptile neque omnem similitudinem
quod est in celo et desuper et qui in ter-
ra deorsum nec eorum qui in aquis
sub terra. non adorabis ea neque co-
les. ego sum dominus deus tuus for-
tis et zelotes visitans iniquitatem
patrum in filios et terciam et quartam
generacionem eorum qui oderunt me et
faciens misericordiam in milia hiis qui di-
ligunt me et custodiunt precepta
mea Exodi xx littera secunda

Adorauerunt creati de cap-
tiuitate babilonis quater
ter in die et quater in nocte confi-
tentes et laudantes filij israel do-
minum deum suum Neemie ix Cum
omnes filij israel exeuntes cum
in captiuitate assyriorum irent
ad vitulos aureos quos ie-
roboam fecerat rex israel solus tobias
thobi fugiens consorcia omnium et per-
gens ierusalem in templo domini do-
minum deum israel adorabat Ex
quod deus ipsum per archangelum
suum michaelem visitauit et con-
fortauit Tobie i et xi. Quintus
prohibitum esset ne aliquid pete-
retur a deo vel ab homine nisi
a solo rege dario xxx diebus
danielis stat in die flectens

genua sua vnum deum adorabat Daniel vi° Item quod multa beneficia excellenter constitutum est a domino per librum suum Magi orientales xpm solum adorauerunt Item quod credentes saluati sunt Mathei ii° Marci i° luce v° ⁊ Johannis viii° Cecus natus a xpo illuminatus xpm solum credens adorabat. Johannis ix° Dominus dixit Mria dominum deum tuum adorabis ⁊ illi soli seruies Mathei iiii° luce iiii° Johannes enim cum vidisset dei reuelacione credidit vt adoraret angelum dei qui sibi hec ostenderat ⁊ dixit angelus vide ne feceris. ⁊ sequitur Deum tuum adorabis Apocalipsis xix ⁊ xxii° luce v° Domine pro salute israel ⁊ vestigia pedum eius deosculari paratus essem. sed timui ne honorem dei mei transferrem ad hominem ⁊ ne quempiam adorarem excepto deo meo dixit Mardocheus Hester sexto &c

Littera tercia

Adorabunt veri adoratores in hac hora patrem in spiritu ⁊ veritate quia pater tales querit qui adorent eum. spiritus est deus ⁊ eos qui adorant eum in spiritu ⁊ veritate oportet adorare Johannis iiii° Augustinus de verbis domini sermone xxviii Ecce dominicam carnem ymmo perfectam in xpo humanitatem propterea adoro quod a diuinitate suscepta atque deitati vnita est vt non alium atque alium sed vnum eundem et deum ⁊ hominem dei filium confitear. denique si hominem separaueris a deo vt fotinus vel paulus samosatenus illi numquid ego credo nec adoro. velud si quis vestem aut purpuram aut dyadema regale iacens inueniat numquid conabitur ea adorare cum vero rex ea fuerit indutus periculum mortis incurrit si ea simul cum rege adorare contempserit. ita etiam in xpo humanitatem non solam aut nudam sed deitati vnitam sicut vnicum dei filium deum verum deum quis adorare contempserit eterne mortis penas patietur. quia ipse est creator ⁊ constitutor vniuersi humani generis. Augustinus de vera religione. Non diligamus visibilia spectacula ne ab ipsa veritate aberrando ⁊ amando vmbras in tenebras proiciamur. Non sit nobis religio in fantasmatibus nostris melius est enim qualecumque verum quam omne quicquid pro arbitrio fingi potest. ⁊ tamen animam ipsam cum falsa ymaginamur colere non debemus. melior est vera stipula quam lux inani cogitacione pro suspicantis voluntate formata. ⁊ tamen stipulam quam sentimus ⁊ tangimus dementis est credere colendam. Non sit nobis religio humanorum operum cultus. meliores enim sunt ipsi artifices qui talia fabricantur quos tamen colere non debemus. Non sit nobis religio cultus bestiarum. meliores sunt extremi homines quos tamen colere non debemus. Non sit nobis religio cultus hominum mortuorum quia si pie vixerunt non sic habentur vt tales querant honores sed illum a nobis coli volunt quo illuminante letantur nos esse consortes. Honorandi ergo sunt propter imitacionem non adorandi propter religionem. Si autem male vixerunt vbicumque sunt non sunt adorandi. Sequitur Nos eos honoramus caritate non seruitute nec eis templa construimus. Nolunt enim se sic honorari a nobis quia nos ipsos cum boni sumus templa dei summi esse nouerunt. Recte itaque scribitur hominem ab angelo prohibitum ne se adoraret sed vnum deum sub quo ei esset ⁊ esse conseruus. hec Augustinus de vera religione. Augustinus in principio eiusdem libri scilicet Socrates audacior ceteris fuisse perhibetur iurando per canem quemlibet ⁊ lapidem quemlibet ⁊ quicquid iuranti esset in promptu ⁊ quasi ad manum occurrisset. credo intelligebat qualiacumque opera nature que administrante diuina prouidencia gignerentur multo quam hominum ⁊ quorumlibet opificum esse meliora. ⁊ ideo diuinis honoribus digniora quam ea que in templis celebrantur non quod vere canes ⁊ la

pre essent colend a sapientibus
s3 hoc modo intelligent qui posset
contra superstitiones diuisos ee homi
nes vt enim gentibus hic offi. turz
turpis demonstrando gradus ad ista
venire si puderet veniret. quatu
mitis fundamentum procedis esse in tur
piori corrupte sic Augus videm

Adoratio triplex **littera quarta**

Ad quartam sententiam doctorum sz q
triplex e adoratio vel reuerentia cre
dite exhibenda scz latria que
soli deo e exhibenda debita. Du
lia que e debita creature. Yp
perdulia que e debita reuerentia xpo
quem secundum vtramque naturam simil
e creator et creatus Sciunt enim
aliqua sunt que conueniunt in deo vt om
potentia omnisciencia et efficacissime
beniuolentia cum ceteris perfectionibus deo
proprijs. sic aliqui honores sunt sibi
aptissime tribuendi. et ex alio
latere sunt aliqua. Communia que sunt
sibi et alijs vt dominatio dignitas
potestas et similia. sic correspondent sibi
secundi modi adequatum prompte
honoribus tribuendi. Primus soli deo
competit quia latria dicitur. Secundus competit
bone creature inquantum relucet in illa
ymago dei sz principaliter competit deo
ad cuius ymaginem creati sunt vt
homo et angelus et ista adoratio vocatur
Dulia. Honor autem humanitati xpi
debitus vocatur yperdulia. vel dulia
superior et cum dominus talis honor
exhibitus creature. solum sibi compe
tit inquantum ad ymaginem et simi
litudinem facta e pz ergo similiter re
uerentia sit deus principaliter hono
randus et secundario creature racional
les vt virtutes et dignitates parti
cipatiue ut doctor Cancellarius libro materia
tam xvo. et concordat persiense de vniuer
sitatis animi ut nota Thomas in
de virtute theologie libro vo mo et aliqui
vbi lapsus et cetera **littera prima**

Aduentus quintuplex e aduen
tus xpi Primus in carne Joh
xvj Exiui a patre meo et veni in
mundum. Secundus ad passionem mt
xxjo et Zach ix ysa lxijo Ecce rex
tuus venit tibi mansuetus sedens
super asinam. Item luce xo et Jo xijo
Tercius in mente Joh xiiijo Si quis
diligit me et cetera apocalipsis 3o Ecce sto ad
hostium et pulso si quis audierit vo
cem meam et aperuerit ianuam intra
bo ad illum et cenabo cum illo et
ipse mecum. Quartus e in
morte mth xxiiijo vigilate quia
nescitis qua hora dominus vester ventu
rus sit apocalipsis iijo Si non vigi
laueris veniam tamquam fur et nesci
es quam horam veniam ad te. Quintus
in iudicio ysa iijo dominus ad iu
dicandum veniet cum senioribus
populi sui et principibus eius Malach
iijo accedam ad vos in iudicio et
ero testis velox maleficis adul
teris piurijs et qui calumpniantur mer
cedem mercenarij et humiliant vi
duas et pupillos et opprimunt pere
grinos nec timuerunt me dicit
dominus exercituum **littera secunda**

Aduentus xpi triplex e preparatio.
Prima vt fideles audientes
xpm esse ipse honeste se habeat
et pacem teneat vt decet subditos
bonos domino appropinquante ysa
lo Conuersione et quiete salui eritis in
bonis facere Secunda vt audientes ve
turum dominum ipsi ee sollicite preparent
se que preparatio in tribus consistit.
Primo in hospicij mundatione ysa
jo lauamini et mundi estote auferte
malum cogitationum vestrarum ab
oculis meis. Secundo in vestium
pulcritudine ysa lijo Induere vestimen
tis glorie tue ierusalem ciuitas sancta
Tercio in epularum deliciarum pre
paratione eius sunt bona opera mi
sericordie pura intencione facta pro
que sunt intelligenda septem opera mie
Tercia e preparatio vt intelligeret
dominum ipse esse exeat obuiam ei ad
Romanos xiijo Nunc propior e nostra
salus quam cum credidimus abiciamus
ergo opera tenebrarum et cetera vsque ad
finem Item Augustinus super Joh pater filius
et spiritus sanctus venit ad nos dum
venimus ad illos. veniunt subueni
endo. veniunt illuminando. venimus
obediendo venimus intuendo veni
implendo venimus capiendo Hic ille

Aduentus xpi ad **Littera tercia**
iudicium primus erit terribilis
math xxiiii° Sicut exit fulgur ab
oriente et apparet in occidente sic
erit aduentus filii hominis Secundo su-
bitus luce xvii° Sicut erat in
diebus Noe ita erit in diebus fi-
lii hominis edebant bibebant et
uxores ducebant et venit diluuium
et perdidit omnes Tercio potentialis
luce xxi° Tunc videbunt filium
hominis venientem cum potestate et
maiestate magna Quarto
terribilis Ad Hebreos 10 Terribilis
namque est quedam expectacio iudi-
cii et ignis emulacio que sump-
turus est aduersantes Irritam
moisi quis faciens legem sine ulla
miseracione duobus et tribus testi-
bus moritur quanto magis putatis
deteriora mereri supplicia qui filium
dei conculcauit et sanguinem testamenti
polutum duxit in quo sancti-
ficatus est et spiritui gratie contumeliam
fecit scimus enim qui dixit michi
vindicta et ego retribuam Quinto
aduentus domini est in toto orbe
generalis ita ut nullus sit exu-
salius quam Iohannes super apocalipsin

Aduentus triplex **littera prima**
Hic aduersarius Primus fami-
liar caro quam demum vincet per con-
tinenciam Apocalipsis vi° Ecce equus al-
bus et qui sedebat super eum ha-
bebat arcum et data est ei corona
equus albus est corpus mundum luce
xxii° Omnis ubi vero primo et
tunc debetur palma Apocalipsis ii° Qui
vicerit sic vestietur veste alba et non
delebitur nomen eius de libro vite
Secundus est mundus qui est fallacior
quem demum vincet per fidem Iohannes
v° Hec est victoria que vincit mundum fi-
des vestra Tercius est dyabolus qui
est crudelissimus inimicus aduersarius
Petri v° Sobrii estote et vigilate
quia aduersarius vester dyabolus tam-
quam leo rugiens circuit querens quem
deuoret Tunc demum vincet per
pietatem primi Apocalipsis iii° Vicit
leo de tribu iuda radix dauid
vnde augustinus de nulla re sic vin-
citur inimicus sicut de mia Tunc de-
betur palma Apocalipsis iii° Qui vice-
rit faciam eum 1m columpna in
regno meo etc **Littera secunda**
Hoc quod crisostomus dicit qui huiusmodi
quomodo viue contemptus non
es in te dicit Ecce magnus spiritus
flores habentes et in senilio obtinue-
runt diuicias et dolos sine cau-
sa iustificaui cor meum lauan-
do inter innocentes manus meas
qui meliora suscipere debui tunc
contigerunt peiora Ille et ille in
omnibus in iniquitatibus voluitur et
floret in filiis habundat in
rebus et letatur in sanitate et
qualis est iusticia de rudo et que-
re non considerans ex quo ad bellum
tu intitularis ad gloriam paratur
et tui tentacio imponitur corona ei o-
stenditur Si videris autem et mor-
tem frequenter fieri propter terram a-
famen aut gladium statim scan-
dalizaris et dicis patres nostri pi-
cola coluerunt et sic in bonis fue-
runt et nos ex toto xpm cole-
remus magnum nos commutacio
de hoc contempto at vero aduentus
non est vna de cognosci et subtili-
ter intelligi quod cum exurget
peccatores sicut fenum et quod addit
ut intereat in seculum seculi de suis at
quid dicit visitabo in virga
iniquitates eorum misericordiam autem me-
am non dispergam ab eis Crisostomus
omelia etc ff **Littera tercia**
Aduersitas a prudentibus pre-
cogitata minus grauat quam
repentina Crisostomus omelia ii° de
verbis augustinus de ci dei in fine primo
super illo textu Si vadis cum ad-
uersario tuo ad principem da operam
liberari ab illo ne tradat te prin-
cipi luce xii° Esto consenciens
aduersario tuo dum es se-
cum in via math v° Si peccatur
sermo dei aduersarius tuus est qui
forte delectat te inebriari dicit
tibi noli delectat concupiscere aliud
proprium te committere dicit tibi sermo
dei noli et sic quamdiu tu inimicus
es aduersarius est sermo dei Esto
tibi amicus et concordabis cum

xpo Non homicidium facies . audi
vit dixisti Non furtum fac ille omn
omnes aduersitates repentina et subito
venientes extra spem grauior est . Quia si
cognouimus et prauidimus nos contra
eam paramus salvator discipulis suis
muniavit de morte sua futura et
dies passionis sue prima illos non
perturbaret cognoscentes eam antea
futuram ne nimis eorum scandalisa
ti fuissent si preinormati non essent
et cass. omelia sexta opere imper
fecti similiter dicit Littera prima
Adulatio adolescens nar
rans mortem Saul david
et Jonathe volens per hoc placere sibi
missus est occidi iussit obstinate quia at
tulit ad david diadema et armil
lam Saul mortui ii Regum primo Ma
li prophete mali de Israel dicebant achab
regi prospera de bello futuro propter
noverunt se velle quia spiritus men
dax erat in ore eorum illorum et vnus
eorum nomine Sedechias percussit
Micheam prophetam dicentem veritatem dic
tem et sequitur quia rex credens
eorum adulacionibus occisus est in bello
iii Regum xxii et paralipomenon xviii
zares vxor Aman et omnes amici eius
adulantes eius animum pessimum contra
Mardocheum adulati ei dixerunt
iube parare trabem excelsam al
titudinis l cubitorum et dic regi
vt appendat Mardocheum mane
et sequitur quod in eadem suspen
sus erat Aman et liberatus est Mar
docheus Hester iiii Nota prouerbiorum
xix propter Neemie xxviii dicit
Ananias Ysaie iii ipse meus qui
beatum te dicunt ipsi te decipiunt
psalmus oleum autem peccatoris non impin
guet caput meum Ysaie v Ve qui
iustificatis impium pro muneribus Osee
vii In malicia sua letificaue
runt regem et in mendaciis suis
principes Item xpus absolute
Johannem baptistam laudabat et
per eius absenciam discipulorum eius eum
laudans ne commendacio fiat in presen
cia hominis sine preiudicio ne videatur
adulare Math. xi pharisei vo
lentes ipsum capere in sermone di
xerunt adulatorie Magister scimus quia
verax es et viam dei in veritate do
ces et non est tibi cura de aliquo non
enim respicis personam hominum dic ergo
de censu cesari dando Math. xxii
Item qui dicit impio iustus es ma
ledicent eos populi qui arguunt lau
dabuntur et super eos veniet bene
diccio prouerbiorum xxiiii Item melius est
a sapiente corripi quam stultorum
adulacione decipi Eccli. vii Littera
Adulatio vitanda est secunda
propter quatuor Primum est
quia sceptrum dei prouerbiorum xxvi Ne
laceret quemquam labiis tuis et
Eccli. v Ne sermonem aliquem in he
mon adulacione Secundum est ma
lum dei displicet prouerbiorum xvii Qui
iustificat impium et condempnat iustum
abhominabiles sunt vterque apud deum
Item Augustinus Magna est ira dei vt
desit correccio et assit adulacio
Tercium est quia multum dyabolo pla
cet quod potest ostendi tribus racio
nibus Prima tamen non potest quis ho
mines vincere tribulacionibus aduer
sitatibus seu temptacionibus opp
rimit eum adulacionibus vnde Gre
gorius Sepe quod non potuit ad
uersitas tollit adulacio demulcens
Secunda est quia adulatores sunt
homicide et proditores quia sub spe
consilii sicut Judas tradunt homines
dyabolo et sub specie amicicie spiritualiter
occidunt sicut Joab interfecit A
masam dicens salue mi frater ii Re
gum xx et tenens mentum eius cum
deosculanda percussit eum gladio
et mortuus est ii Regum xx Tercia
quia adulatores ioculatores sunt
dyaboli non permittentes in aliquo contra
ri Osee vii In malicia letifica
uerunt regem Quarta principa
liter quia homini nocet duobus modis
Primo quia odium hominum incurrit prouerbiorum
xxiiii Qui dicit impio iustus es
maledicent eum populi Secundo quia
iudicium eternum accipit Ysaie v Ve
qui dicit bonum malum et eum
alia littera habet Ve qui dicitis malo
bonum et vnde Jeronimus Bonus
adulatorum maledictum infert Item

Augustinus super verbo domini sermone xx
Non vendunt enim oleum adulato-
res qui sive falsa sive ignorata
laudando in errores animas mittunt
et eis una quam tamquam setus in
similitudinem aliquem de diviciis sive in-
tede sive uxore sive pecunia si-
ve bonorum sive aliquid huiusmodi tempora-
lis accipiunt non intelligentibus quod
dictum est qui vos felices dicunt
in errorem vos mittunt melius
est autem obiurgari a iusto quam a per-
vitore laudari Augustinus ix libro con-
fessionum Sicut adulantes amici
perverunt sic inimici litigiosi plerum-
que quidem corrigunt Item Domi-
nus ad Cellam cum ista iam regnat
vitium adulatorum ut qui adulari ne-
scit aut invidus aut superbus reputatur
Item Hieronymus super Ysa[iam] libro vi Mo-
re adulandum est principibus et
sanctam sanctitatis vitas neglegatur
nec qualis interpretatio omnis
persone iniuria est Item Hugo de
sancto victore adulator est qui ta-
cet et dat consensum ne offendat
illum quem credit habere spiritum
periculum Molliti sunt sermones
eius et ipsi sunt iacula Item adu-
latio fit tribus modis Primo attri-
buendo alicui bonum quod non habet
Secundo superextollendo bonum quod
habet Tertio approbando malum quod
habet et hoc est mortale peccatum Littera
Haec cometes licet appa- prima
reat quasi stella non tamen aliud
est quam vapor inflammatus ex virtute
ignis habens comam lumine fundit
et dicitur significare mutationem regis
aut bella vel pestilentias Corone
est alibi circuli qui quandoque apparent circa
solem et lunam et alias stellas et
causantur ex reliquiis nubium plu-
malium radios attractis et illuminatis
talis enim circulus est signum serenitatis
Assub duplex est ascendens et descen-
dens ascendens fit ex partibus vaporis
inflammatis in supremo aere et videtur
ascendere sicut evolaverint scintille
de fornace Assub vero descendens
est ignis clausus in nube qui cum
expellitur a nube frigida obviante ca-
dit quamvis Item hoc videtur quasi stella ca-
dens longa quia relinquit tamen vestigia
post se Nubes sunt quae virtute solis
ex terris elevantur vapores ex aquis et
paludibus ac locis humidis et feruntur
sursum Nebula enim quasi ex nubi-
bus aquarum pluvialibus remansit et ideo
nebula secundum Aristotilem est signum
serenitatis Caligo enim est vapor tene-
brosus quem vulgus appellat nebu-
lam ille vapor non elevatur sed superius
coniuncta in nubes vel in pluviam de-
scendunt et remanet iuxta terram Ros est
id quod descendit ex vapore proximo
et in descensione sua artatur in pluri-
minus Pluvia est aqua descendens
ex nubibus resoluta velocitatem
habens descensionis sue et habet gutta-
tim Pruina est ex vapore rorido
quae congelatur antequam ex ipso resol-
vatur aqua Nix generatur in nube
calida tunc congelatio simul fit
cum commixtione in aquam et ideo partes
eius non inspissantur Grando ge-
neratur ex nube calidissima virtu-
te solis iam est multum elevata
quae prius quam in aquam resolvatur tunc
demum in medio aere insitio congelatur
Tonitru est sonus vaporis tam
et egredientis de nube humida
vel in nube frigida et humida et
scindit quatenus venit Iris est
lumen solis recepti in nube con-
cava et aquosa ac soli ex adverso op-
posita Glacies est aqua congela-
ta Ventus est vapor tenuis ae-
ris superior descendens et aerem
fortiter percutiendo impellens Et e-
ti sunt quatuor principales Primus
solanus ab oriente spirans habens
a dextris vulturnum desiccantem et a
sinistris eurum nubes generantem
Item a meridie est auster calidus
qui fulmina gignit et pluvias lar-
gas a dextris habens zephyrum cal-
idum et a sinistris nothum temperatum
quandoque pestilentias inducentem
A septemtrione est aquilo frigi-
dus habens a dextris circium vel c-
trum nives facientem et grandines
et a sinistris boream nubes con-
stringentem Item ab occidente est ze-

phirus producens flores s*ecun*d*u*m a
dextris chorum tempestates et plu
uias et tonitrua generantem et a sin
istris faconium in oriente nebulam se*cund*u*m*
ferrum in medie frangentem Turbo
est ventus de mare egrediens in
serpentem regrediens. vel 2o venti
sibi lateralibus occurrentes se sese
inter eam orbiculariter mouentes
Terre motus est vapor magnus et extra
ctus de profundo terre uel fit exie*n*s
per superficiem terre illius solidita
tem sit ex vaporitate intus inclusi
bus grauitatibus terram concutit s*ecundu*m
Thomas li*bro* vijo de veritate theolo
gie ca*pitulo* nono **littera prima**

Affectiones carnales Moyses
despexit 22 bones 26 plum
stra que obtulerunt principes israel
sed nil dedit gadsitis esse*n*t ei ma
gis propinqui Moriturus Moyses
sollicite deum rogauit ut filio is
rahel de duce ydoneo prouideret nil
lum tamen de genere suo nominauit
Nu*meri* 21 Destituens Josue terram
filijs israel ita parum portionem de
dit propinquis suis quia ipsi de hoc que
relam fecerunt Jos*ue* 12 Audiens hely
gebat s*ecundu*m cum audiret archam dei
esse captam et cecidit de sella et
mortuus est in regnum tamen Supra
modum mater ad vos filios suos pro
lege dei mortuos fortissime confor
tabat 2 Mach. 1 Cum tibi ad pre
lium iudas cum Machaneo et mul
tudinem exercitu eius minor sollicitu
do erat eis pro uxoribus filijs et
cognatis Maximus uero timor et primus
erat eis pro sanctitate templi 2
Mach xv loquente ihesu ad turbas
dixit ei quidam Ecce mater tua et fra
tres tui foris stant querentes loqui
tibi Respondens Quicumque fe
cit voluntatem patris mei qui in
celis est ipse est meus frater soror et mater
Math xijo Marie matri et sedi
tarnem peteti pro sedibus filiorum re
spondere reddit Math 20 Si oculus
tuus dexter scandalisauerit te. erue
eum et proice abs te Math vo Qui
amat patrem aut matrem plus quam me
non est me dignus discipulus Math
10 Omnia duo beatus Johannes et
Jacobus erant marie sanctis suis.
li eorum commisit xpistus matrem crucis
sue maternalem s*ecundu*m petro qui ei carnali
ter non attingebat Math xxvijo Joh vl
timo Nos neminem nouimus secundum
carnem 2 Cor 4 vo paulus Gal 1o
cum placuit ei qui me segrega
uit deo ut reuelaret filium suum
in me Recessi continuo non acquieui
carni et sanguini neque veni iherusalem
ad antecessores meos apostolos ut
post tres annos **littera secunda**

Affectiones mentis humane sunt iiijor
gaudium spes tristicia et do
lor. gaudium de presentibus. spes de
futuris tristicia de presentibus. dolor
de futuris. Spes autem et gaudium
se sumuntur. quia s*ed* e*st* de presenti no
de futuro et tristicia tamen igitur
illud futurum sit de eo gaudere non
possumus. quia gaudium de presenti
est Item affectus quadripertitus esse
dinoscitur dum de eo quod amamus
vel dolendum, metuimus et ab
hoc de prosperitate gaudium et
spes de i*m*passibilitate dolor et me
tus oriuntur. qui quidem quattuor
affectus anime cum sint viciorum
atque virtutum. quidem tamen in se et ens
mala affectus sequitur cum corpus
non imponit et cum virtus est ha
bitus mentis bene composite conuenienti in
sificandi atque ordinandi Sunt
enim affectus ad id quod debet
et quo debet ut in virtutes conuerte
possint aliquin in via facile de
ficient Cum uero prudenter mo
deste fortiter et iuste amor et adiu
uatur in virtutes exurgunt pro
dentiam scilicet fortitudinem temperantiam
atque iusticiam que omnes origines sunt
atque cardines omnium virtutum et hec
cum ordinate affectuose et virtuose in
anima instituuntur pro ordinem meli. et
sic perficiat in amore dei et proximi
et contemptu temporalium et inferiorum
crescit in desiderium eternorum et sup
periorum hec Augustinus de spiritu et anima
capitulo quinto **littera secunda**

Almonia delicie quelibet
fi. absque dispendio principum

no officiunt et vilis cibi appetet
accepti impedit perficiunt abstine
tie. David aquam concupitam ef
fudit. Et paralipomenon xi. Helias cin
nerem comedit in Regum xvii. Hec
Augustinus super epistolam Johannis xiii de
delicate nec tales accipiant cibos
quos difficultate digerere aut
comestiones magno pastor la
bore et subtiliori apparatu et arte
impediens quia natura non indi
get et sine tua sustentat humanum
genus moderate sumptis quam nec
auide deuoras. quia irritta
menta gule non lz leui ore dige
stione decoquit. Nemo enim vno
aut duobus cibis contentus quam vili
bus ad sustentacionem et influxionem
ventris creat quin diuersitate car
nium et sapore delectationis con
piscit cum variis odoribus simul
patie ad vsum sui explende lu
xurie quam captiuos trahunt vnde
et morbi saturitate vnaz contrahunt
iniuriam quam impaciencia gule remedia
remediant et quam turpiter ingesse
runt. turpius egerunt quam porta
tus in amphorismus doctoris Ypocras
sa robesia que mensuram quas
sandi impleuit nisi ablucione sa
guinis cito minuatur in paralisim
et pessimam morborum genera erup
ne. Et mista S. Johannis de con
dicione tanta. Ne tales sint non diui
tes togam epulis in cibis pau
peres vesci etantur diuites con
suetudine infirmitatis sue fit doleat
aliter se non posse, Vellent enim
possent si aliter possent. Et Augustinus
de verbis domini sermone xlvi. Item pri
ncipibus et aliis principibus tenentur
quibus fuerit in aliment non obsta
te aquo in ameneto xxii quam in con
certa plus vero delicie per augustinum
in libro acerrima. Littera prima
Hic et maria soror eius loquti
sunt contra Moysen dicentes. Nu
me nobis similiter loquutus est do
minus per que vana vident et ciuium et
regimine populi ambiciunt. Numeri xii.
Chore et complices anhelantes
ad regimen populi reputant populum
tumescere Moysen et Aaron accusa
dicentes, sufficiat vobis quia omnis
multitudo sanctorum est et in ipsis est
dominus cur eleuamini super populum do
mini. Et sequitur quod deuorauit ter
ra Dathan et Abiron et omnem sub
stanciam eorum cum tabernaculis
ignis de celo interfecit et 70 viros
et propterea percussit deus quatuordecim
milia 700. Numeri xvi. Oliua ficus
et vitis noluerunt regnare super li
gna ramnus arbor modica et vi
lis regnum accipere presumpsit quo
modo ambiciosos signat Judicum
ix. Aman se sublimatus et primus a re
ge se non habere putabat quando
Mardocheum videbat quia eum
adorare nolebat Hester iii. Audi
uit Neron princeps exercitus Syrie
quod congregauit Judas eciam fi
delium et ait: efficiar mihi nomen
et glorificabor in regno debellabo
Judam et omnes qui cum eo sunt.
Et Judas cum paucis et ieiunio
fatigatis subito insiluit contra
eos et contritus est Neron et exercitus
eius in conspectu suo et ceciderunt
ex eis 800 viri i Machabeorum iii. Am
biebat Jason summum sacerdocium
et propter hoc promisit regi 360 argenti
et alia multa bona et in modico
tempore functus est honore sacerdocii ii Ma
chabeorum iiii. Et in potestatem sibi fu
nt iniuste adiecerunt. Ysaie xiv. Ascendam
et exaltabor amplius in monte sancto
meo. Zophonie iii. Et quia vo
luit esse prinus esse est vi
lius. Mathei xi. Et tu Capharnaum
que usque ad celum exaltata usque ad infernum
demergeris. Luce x. Jhesus cum co
gnouisset quod venturi essent ut raperent
eum et facerent regem fugit in
montem. Johannis vi. Caueas non q
rit que sua sunt i ad Corinthios xiii. Cre
scatum decedit bonum opus de
decet non honorem Jeronimus in
ambicionem quam Littera secunda
Amiciens hominibus preesse desid
erantes de meo pire extendo
Augustinus super primo sermone domini in monte
in oppere videtur quod sedeat

pre cathedram · quia cathedra non
facit sacerdotem, sed sacerdos facit ca
thedram · non locus sanctificat ho
minem sed homo locum · non omnis
sacerdos est sanctus · sed omnis sanctus
est maxime sedit in cuius facit
cathedre A ad In iudicio enim sa
cerdos sedet si bene vixerit et sibi et
aliis omnibus iudex est · si bene docuerit
et male vixerit sui solius dampna
bene vivendo et bene docendo ipsum in
struit quomodo vivere debeat bene autem
docendo et male vivendo quid debe
ant expectare Gregorius omelia xl
Item homines assidue infirma
tum in terra, memorat confusionem in
celo ut inter suos … computabi
lem de primatu tractavit ut unus
quisque eorum festinet quod maior
aliis appareat · sed quod omnibus in
ferior videatur quia non qui maior fue
rit in honore ille iustior est sed qui
fuit iustior ille est maior Gregorius
omelia xxiii Item tol
le sibi vicinum a lecto ut non ve
lint apparere hominibus iusti et sine
labore omnia vicia … Gregorius
Omelia … Item qui ad
altiora nititur ascendere quid a
git nisi ut crescendo decrescat et
ascendendo exterius intus in pro
fundum descendat Gregorius in Regi
stro Item quis ad sacerdocium non
ad elevacionem culminis sed ad humilitatem
adipisci desiderat · primo vires suas
cum eo quod est suscepturus commen
suratur ut et imparem abstineat et
ad id cum metu se sufficere
existimat accedat Gregorius in Re
gistro Item locus regiminis deside
rantibus negandus est fugienti
bus offerendus … volentibus … nol
lens ad regimine coactus veniat
virtutibus vacuus nec coactus accedat
Gregorius in pastoralibus Aliud
… Clavis …
In scriptura Item … in quo
dam sermone … ambicio an
gelum pravitate angelica privavit sua
appetitus hominum immortalita
tis gloria spoliavit Non erravit
ubi deflexerat · non mandatorum

desiderat oblivio · sed remissio bo
norum et ambicio illecebrosa dix
pit Item petrus Ravennensis in quo
dam sermone Ambicio est summa
calamitas · caritas enim patiens est
per ceteris · ambicio patitur omnia per
caducis · caritas benigna est pro
pria · ambicio omnibus · caritas om
nia suffert pro veritate ambicio pro vani
tate utraque omnia credit omnia
sperat · sed longe dissimilibus. Re
spexit … littera tercia

Ambulare debemus quadrupliciter
Primo non sine consorcio bone so
cietatis Eccles. iiiio Ve soli quia cum
hominem solum ... sed Eccles. iiiio Ve so
li quia cum ceciderit non habet se
sublevantem Secundo non sine lu
mine discretionis Joh. xii Qui a
bulat in tenebris nescit quo va
dit Joh. xio Si quis ambulaverit
in nocte offendit Tercio non sine
viatico refectionis domini sermonis
Marci viiio Si dimisero eos ie
iunos deficient in via Mathei iiii
Non in solo pane vivit homo
sed in omni verbo quod procedit de ore
dei Quarto modo in arma
tura Ro. xiiio Induamur arma
lucis sicut in die honeste am
bulemus Item ambulandum est caute
propter tria Primo quia ambula
mus in medio laqueorum Ecc. ixo
Scito quia in medio laqueorum
ingrediens Secundo quia ambu
lamus in medio latronum Job
xixo Simul venerunt latrones
et fecerunt sibi viam per me et ob
sederunt in giro tabernaculum me
um Tercio quia ambulamus in
medio foveorum Iere. xlviiio Formido
et fovea et laqueus super te qui
habitator es terre Item primo cau
te Eph. vo Videte quomodo caute
ambuletis Secundo directe Jeremie
iiio Et michi et patri viam domini
rectam facite seminate eius rec
titudinem facite semitam est pura in
tentionem Secundo hinc Tercio sollici
te Michee vio Indicabo tibi homo
quid sit bonum et quid dominus
requirit a te utique facere iudicium

dilige animam et sollicitum ambu
lare cum deo Deut. iiii° Custo
di temetipsum et animam tuam sollici
te Bernhardus Quid ergo a te querit
nisi tanta sollicitudine te committ
ipsi te solum ambulare cum deo
tuo Item Augustinus de verbis domini
mundi libro vi° Ideo Christus ad te venit
surge et ambula moribus non pe
dibus multi enim bene ambulant
pedibus qui male moribus ambulant
qui bene vivunt sed non sunt recti
et sic currunt sed extra viam melius
est enim in via claudicare quam ex
viam fortiter ambulare Ergo ille

Amicitia Amicus littera prima

Jonathe anima David fuit
colligata et dilexit eum sicut ani
mam suam Item tunicam suam
exuit David illam dedit et reliqua
vestimenta sua usque ad gladium
i Regum xviii° Item veterem ami
citiam quidam eleazaro astantes
attulerunt carnes quibus ei vesci
licebat ut ipse edens simula
ret se carnes porcinas manduca
re et sic posset mortem evadere
quod ipse senilis senex mor
tem elegit quam per simulationem
dare iuvenes per illicita secunda
Machabeorum vi° Item in passione Christi facti sunt
amici Herodes et Pilatus Luce
vicesimo tertio littera secunda

Amandi deum quattuor sunt
incitamenta Primum est na
turalis filius amat patrem
a quo habet esse et patrem corporis nisi quan
tomagis deum patrem amare debet
qui totum integrum et animam ex ni
chilo fecit Unde Deutronomii xxxii°
Numquid non est ipse pater tuus qui
fecit possedit et creavit te Augustinus
Si parentes qui nos genuerunt dili
gimus quantomagis deum diligere
creatorem parentum auctorem
quam nostrum Item amandus est quia
tor sed benefactor est creatoris Se
cundum est quod invitat hominem ad a
mandum deum quia deus ipsum fecit
Ecclesiastici vii° In tota anima tua di
lige eum qui te fecit Augustinus dum
ser cogitatum debeo diligere

deum meum qui fecit me et dedit
michi unum sentire et discernere ut si
esse apud me sum memoriale facere
ne tibi videtur hoc inquit cogita
qualem te fecit nempe secundum cor
pus egregiam creaturam secundum
animam magis ymaginem creator
insignem rationis participem beati
tudinis esse capacem Beluas ex
prostratas in faciem fecit ut pastum
quererent de terra te in duos pedes
erexit tuam faciem attendere in
sursum voluit non discordet igitur
cor tuum a facie tua non habeat
sursum faciem tuam et cor tuum
deorsum Item magnum beneficium
dedit deus homini cui corpus inte
grum tribuit et etiam quot sunt
membra in corpore tot beneficia in eam
est magna Si quis eruisset oculum
quantum eum diligeret qui sibi eum
restitueret et si quis me eruisset am
mitte oculum quantum eum diligeret
qui sibi oculum conservasset nec unquam
amandus qui eum ab initio dedit
et qui eum conservavit tam in retine
ndo eo tam deum ammittere metuunt
quod dari de oculo de cetero aut
membro cogita Item si quis am
misisset usum rationis quantum ama
ret deum qui sibi restitueret quis ergo
amandus est qui rationem ab initio
dedit et conservavit et si meruisset
mortem quantum amares eum
qui te eam remitteret quantum ergo a
mandus est ille qui merito corpus
et animam creavit et hanc sanctam
tibi servat cum peccando multotiens
mortem meruisses etc. littera tertia

Amicitiae bonum incitamentum
sunt creature Unde Augustinus
celum terra mare et omnia que in eis
sunt dicunt michi undique ut amem
iste non cessant dicere omnibus ut sit
inexcusabiles Job xxii° Interroga in
menta et docebunt te volatilia celi
et indicabunt tibi loquere terre et respondebit
tibi et narrabunt tibi pisces maris
Quartum est bona que ex amo
re dei provenit Et sequitur in eterno
ti amor dei quia amor bona sit pri
mum quia diligentes se diligit

prouerbiorum viii° Ego diligentes me dili
go Johannis xiiii° Qui diligit
me diligetur a patre meo. Ter
tium est quia custodit psalmo cxliiii Cu
stodit dominus omnes diligentes se
et omnes peccatores disperdet. Quartum est
quia omnia contempne facit apostolus ad
Philipenses iii° Propter quem omnia detrimentum
feci et arbitratur ut stercora ut Christum
lucrifaciam. Quartum est quia
ad beatitudinem inestimabilem addu
cit prima Corinthiorum ii Oculus non vidit
nec auris audivit nec in cor ho
minis ascendit que preparavit deus
diligentibus se. Judicum v° Qui
autem diligit sicut sol in ortu
suo splendens ita rutilabit. **Lit**
tera quarta

Amor, signa sunt
quinque. Primum cum aliquis
de deo sciens loquitur. Unde Gre
gorius Quod valde mens amat
etiam in sermone sepius replicat.
Tercium amantium mos est ut amo
rem silentio tegere nequeunt. Secundum
signum cum aliquis libenter pro deo
dat. Seneca? ultimo Qui dedit homo
omnem substantiam suam pro dilectione quasi
nil despiciet. Tercium cum aliquis
libenter pro deo patitur. Gregorius Penam
quippe intergrat cum cunctis vari
ter quis amat. Quartum est cum
libenter in domo dei quis occupatur sicut
est Luce ii° de Anna prophetissa que
non discedebat de templo ieiuniis
et obsecrationibus serviens die ac noc
te et meruit interesse presentationi Christi
in templo et Christus cum esset xii
annorum inventus est in templo ut
ibi. Quintum est cum quis li
benter verbum dei audit ut Luce x° Ma
ria Magdalena sedens secus pe
des domini audiebat verbum illius.
Johannis xiiii° Qui habet mandata mea
et servat ea hic est qui diligit me.
Unde Gregorius omelia Valde enim in
amore dei maior est qui ad eius
amorem plurimos trahat. Amor
ad proximum iniungitur pro quantitate pri
mum est pro septuaginta Luce x° Dili
ges proximum tuum sicut teipsum. Joh
xiii° Mandatum novum do vobis
ut diligatis invicem etc. prima Joh

iii° Qui non diligit manet in
morte. Secundum est fraternitas spiritua
lis que est inter omnes homines.
Malachie ii° Numquid non pater omnium
nostrum, numquid non unus deus
homines creavit ut in nulla
concordia et unitate maneant singu
lares. Tercium est fraternitas spiritualis
que melior est fraternitate carnali
quia deus pater nos adoptavit spiritua
les filios. Mat xxiii° Unus enim
deus pater vester qui in celis est. Quar
tum est fratrum dilectio que sic pla
cet deo. Eccli xxv° In tribus bene
placitum est spiritui meo concordia
fratrum amor proximorum vir et mu
lier bene consencientes. **littera quinta**

Amor proximorum triplex est modus.
Primus quo Christus amat
nos. Joh xv° Hoc est preceptum
meum ut diligatis invicem sicut
dilexi vos. prima Joh iii° Ille animam
suam pro vobis posuit et nos de
bemus pro fratribus animas ponere.
Amavit nos Christus quatuor mo
dis. Primo amore recto quia non
propter utilitatem suam sed nostram. Job
Quid prodest deo si iustus fueris aut
si immaculata fuerit anima tua quasi
diceret nil sed tibi. Unde Ambrosius Totum
quod a te procedit in te redit. Se
cundo amore discreto scilicet personas
amando et vicia increpando. Mat
iii° Progenies viperarum quis osten
dit vobis a ventura ira dei. Facite
ergo dignum fructum peni
tencie. Sic sunt homines dili
gendi ut eorum errores non diligan
tur. Quia non homines sed vicia sunt
odio habenda. Tercio amore fructuo
so. Verbum prima Joh iii° Filioli non dili
gamus verbo neque lingua sed ope
re et veritate. Quarto amore perse
verante. Joh xiii° Omni tempore diligit
qui amicus est. Secundus modus est quo
amamus nos ipsos. Luce x° Di
liges proximum tuum sicut teipsum. Et
Mat xxii° glossa Sicut teipsum di
ligere id est ad quod teipsum scilicet ad
graciam in presenti et ad gloriam in futuro.
Tercius modus est quo habent membra
eius corporis ad invicem prima Cor

xii° Sicut enim in uno corpore
multa membra habemus. omnia aut
membra non eundem actum habent ita
multi unum corpus sumus in christo
Amor proximi debet littera sexta
bz imitari formam amoris me
brorum in simplici corpore primum
est unum membrum non invidet alteri
licz non habet officium alterius me
bri Cor. xii° Si totum corpus
oculus. ubi auditus ubi odoratus
etc. Nunc autem posuit deus me
bra ut unumquodque eorum in cor
pore sicut voluit. Ideo non debz a
liquis invidere proximo habenti graciam
quam ipse non habet Augustinus Tollat
deus pestem invidie ab omnibus
cordibus hominum dyabolicum enim est
vicium Secundum quia unum membrum
lesum ab alio se non vindicat
sic debz esse inter membra ecclesie
Romanorum xii° Nulli malum pro
malo reddentes Tercium unum me
brum non despicitur non despicit ab alio
et si infirmum est et debile compatitur
sibi. Sic non debemus despicere eos qui
infirmi et debiles sunt in aliqua par
te in ecclesia sed compati et dolere Cor.
xii° Si compatitur unum membrum com
paciuntur omnia membra Quartum
quia unum membrum reputat sibi
fieri quod fit alii. sive bonum sive
malum. si leditur pes os conqueri
tur. si laudatur pedes os regraciatur
et sic de ceteris membris Math. xxv°
Quod fecistis uni ex fratribus
meis minimis michi fecistis Quintum
quia unum membrum pro alio lesioni
se exponit ut manus pro cerebro. sic
unusquisque facere debz proximo suo
non considerans dampnum persone sue
quasi corporis sui. Prov. xviii° Qui
diligit dampnum negligit propter amicum iustus
est. Joh. Ille animam suam posuit
pro nobis et nos debemus pro fratribus ani
mas ponere Deuteronomii xxii° Non
videbis bovem aut asinum fratris tui
errantem et preteribis sed reduces fra
tri tuo Sextum quia nullum membrum of
ficium sibi appropriat sed communicat
cum aliis. sicut oculus est oculus
omnibus aliis membris. sic amicus
debz communicare graciam quam habet cum
proximo aliis membris. sic amicus de
bz communicare graciam quam habet cum
proximo I Petri iiii° Unusquisque gra
ciam sicut accepit in alterutrum administret sicut
boni dispensatores multiformis
gracie dei Septimum quia unum membrum
alimentum receptum aliis membris commu
nicat. sic unus fidelis alii bona
sua communicare debet Romanorum xii°
Necessitatibus sanctorum communicantes Octavum
quia membrorum unum tantum formidat
cum ab aliis separatur si enim separatur
sit inutile non sentit et non vivifi
catur Augustinus Nil sic formidare debz
xanus quam separari a corpore christi Nonum
quia timet totum corpus cum
unius membri separacionem perdidit. sic
timere debz corpus ecclesie cum aliquem
fidelem videt separari a se per mortem
vel excommunicacionem vel quocumque alio
modo etc. Littera septima
Amabilem hominem reddunt
conspiratum primum est modestia
in sermone Eccli. xx° Sapiens in ver
bis amabilem se reddit Secundum est
mansuetudo Eccli. iii° Fili in man
suetudine tua opera perfice et super
gloriam hominum diligeris Tercium est fi
delitas Eccli. xxxiii° Si est tibi servus
fidelis sit tibi quasi anima tua et quasi
fratrem sic tracta eum Quartum
obsequium amoris Romanorum xii°
Si esurierit inimicus tuus ciba illum
si sitit potum da illi. carbones enim
de prunis bonis Non potest fidelis
in amicicia quos numquam non gra
copulat Nam nito deserunt in
si fit complent Dileccio enim
homine conglutinatur cum sua suffi
so dissolvitur amicicie deinde in
tas recta Primum quia semper
dez Math. v° Diligite inimicos
vestros benefacite eis qui oderunt Quod quis
de pluribus Augustinus Qui diligit
[illegible] suos erit amicus dei
[illegible] et non solum amicus sed et fi
lius Luc. vi° Diligite inimicos etc. Re
gnum Et eritis filii altissimi
[illegible] quia bonum multum perficit
Math. v° Diligite inimicos Secundum
Et erit merces vestra multa Augustinus

vita va' altro e · odium more ad'
venitis mutu' altone Qui amor
mundi fugiendus e patet tria Primo
qui homines dei inimicum dei constituit
Jacobi iiii° Qui voluerit amicus
esse huius seculi inimicus dei constitu-
etur Secundum quia homines de omnibus
fallit dicens sicut Judas mundus
qui dicebat Quemcumque osculatus
fuero ipse est tenete et ducite caute
Marci xiiii° Tertium quia homines
mundus facit Jere xiii° Quam te
tigerit picem coinquinabitur ab
ea Augustinus Qui te delectat mundus
fomes est mundus · si autem fuis vir
mundus non ero de mundo littera
Amorum gradus sunt octaua
Quartus primus cum diligo me
propter me · iste amor non est bonus Se-
cundus cum diligo deum propter me
· iste est mercenarius · et tamen erit
bonus · si principaliter finis est deus
Tertius cum diligo deum propter se · quia
bonus · hic est valde bonus quia
talis amor vno tamen oculo · id est
dextro deum respiciat Quartus
cum diligo me propter deum hic est
optimus quia in tali amore nil
querit homo de suo · etiam in se
ipso · sed solummodo quod dei sunt super omnia
ipse diligendus est dominus deus
· quia cum sit primum eo ipse est summum
et hoc ipso quod summum est summe bonum
· et hoc ipso quod est summe bonum
est summe amandum · et hoc ipso quod summe
est bonum est summe beatificatiuum · et hoc ipso
est eo summe fruendum · et hoc ipso est
ei summe inherendum per amorem
et in eo tamquam in fine quiescen-
dum Tria que diliguntur scilicet v-
tile honestum et delectabile propter
primum diligenda est tribulatio quia
vtilis · propter secundum diligenda est v-
tus amplius quia honesta propter ter-
tium diligendus est deus quia
ipsum diligere est vtile delectabile
et honestum Thomas de
virtute Theologie libro v° m° xxviii
Amor mordax littera nona
Actus est animi vagantis pas-
sio Crisostomus omelia xxxiiii Ca-
lmor fictus peior est inimico aperto

Crisostomus omelia xliiii Amicitia
carnalis mendax est et corruptibi-
lis · si x nomine non ligetur Amicitia
carnalis mendax est et cor-
ruptibilis Crisostomus omelia xliiii
Bonum quod fit non cum amore
boni non placet deo Crisostomus omelia xlix
Gregorius super de vita apostoli Simonis ex
xx viii° ponit exemplum amici-
cie Quamuis cum fetum ad insu-
lam fusierunt pascuari gratia et
onera capitum leuitatem portant
ita vt posterior super anteriorem e-
ius pectora caput collocet et pre-
cedens lassatus postremus fiebat in
tem onera portantes simul sub-
eunt donec veniat ad terre stabili-
tatem Vnde Salomon Ecclesiastes ca-
pitulo et pullus gratia colloquitur
tecum Augustinus libro confessio-
num Minime domine te amat
Seneca in prima epistola Amicitiae
mutuam rogantes me pecuniam
si non dedero amicum perdo Gregorius
super Ezechielem Omelia quibus por-
tat proximum quem amat · si enim
amat portat · si desistit amare
desistit tollerare littera prima
Angelus secundum Damascenum
est substantia intellectualis ar-
bitrio libera incorporea deo mi-
nistrans immortalitatem suscipit
secundum gratiam non secundum naturam Da-
mascenus ponit in hac diffinitione
per que et ponit amici intellectu et hic
substantia qualitatumque componitur ex eo quod
est et quo est Intellectualis ponitur
dicitur ipsum rationalis quia ratio est vir-
tus collectiua cause et causati et
non componitur Intellectus autem de ra-
tione sui non habet collationem · sed est sim-
plicis inquisitionis et compositionis et ideo con-
petit nature magis simplex per dif-
ferentia vt est angelus · ratio autem
est deorum nature minus simplex scilicet
homines semper mobilis non de vno lo-
co ad locum sed mobilitas secundum
complexionem visibilem in angelo scilicet
intellectus et vis Mobilitatem habet
nature · quia omne creatum vari-
abile est in nichil nisi manum omnipo-
tentie dei contineatur Similis an-

gelus habet nobilitatem intellectus
quia licet angelo non sit viuissima
intelligencie quo ad sensum per cog-
nicionem in se cum de formet intel-
ligibilem habeant intellectum secundum dio-
nisium . Est tamen in eo esse viuaci-
tudo intelligencie quo ad cogni-
cionem verum in ipsa natura et quo
adiscenda et hoc est quod ait aug(ustinus)
quod sine creatum habet intellectum in-
telligit vnum post aliud In volunta-
te est angelus nobilis quia non
aliter vult simul hoc ad id quod simul per-
se dici nobilis motu discrecionis
arbitrio libero hoc non secundum per deflectens
ad bonum et ad malum indifferenter
secundum liberam electionem eorum quod voluit
Vnde angelus bonus se eligit bo-
num et angelus malus libere
ac sine coaccione eligit malum
Incorporea Nota quod angelus habet
proprietates corporis non naturam scilicet
in loco contineri Cum enim corpus
sit in loco circumscriptiue et diffini-
tiue angelus tantum in loco est dif-
finitiue Deo ministrans ministrum
per quoniam preceptum exhibet obsequio
secundum hunc modum assistentes et
ministrantes quia etiam demones
ministrant Immortalitate am-
piens secundum graciam non secundum naturam
quia tenderet in nichilum nisi per
graciam conseruatoris contineretur An-
gelo attribuitur quatuor essencie
scilicet subtilitas intelligencie personali-
tas liberi arbitrii facultas discre-
cio personalis In primis conue-
nit cum anima in 2o modo quia
non est ex persona Est etiam ad-
tria angelus scilicet diuersitatem
in operando ... in ministra-
re immutabilitatem post electionem siue
in bono siue in malo Differen-
cie quatuor assignantur inter
angelum et animam Prima est quod
principaliter prius esse naturale quia
anima est vnibilis corpori eciam
actu separata angelus non Secunda
est prius esse legatum id est diffini-
tum quia anima racionalis est
angelus aut intellectualis Ter-
tia est enim anima ingrediendo et con-
ferendo angelus aut intellectualis in-
tuendo Tercia assignatur prius esse
methaforicum id est separatum a motu et
a angelo quia angelus non habet pos-
sibilitatem nisi respectu superiorum
Anima vero respectu inferiorum quia
immutatur a sensibilibus Quar-
ta est prius omne factum quia anima
est conuertibilis a bono in malum
et econuerso Angelus vero non manet
in eo ad quod se conuertit siue
bonum sit illud siue malum Omnes
angeli sunt similes in eo quod im-
mortales sunt indiuisibiles indis-
solubiles simplices discrete per-
sone incommutabiles alti nature
sed dissimiles sunt in donis nature
gracie glorie propterea dicit dyonisius
quod in omni natura spirituali creata
aliud est essencia aliud spiritus atque
aliud operacio Ita Thomas libro de
veritate theologie capitulo xio littera secunda
Angelorum Ierar-
chia triplex est supercelestis celestis et
subcelestis Supercelestis est in tri-
bus personis et quod dicunt et magistri
secundum dionisium Ierarchia
est ordo et iste non est absolute
in tribus personis sed in modo ordo na-
ture Celestis est in ordinibus an-
gelicis subcelestis in omnibus sanctis
porro ierarchia celestis diuiditur
in superiorem mediam et inferiorem su-
perior continet tres ordines scilicet se-
raphin cherubin et thronos qui
etiam primi considerant dei bonitatem
secundi veritatem tercii equitatem In
in primis deus amat vt caritas
in secundis nouit vt veritas in tercijs
sedet vt equitas Media continet
dominaciones principatus et potestates
quorum primi officia regiminis ange-
lorum sequentibus capitibus prescri-
plorum vltima potestatem coherent
demoniorum In primis deus domina-
tur vt maiestas In secundis regit
vt sapientia In vltimis tuetur vt
salus Inferior Ierarchia tres con-
tinet ordines virtutes archan-
gelos angelos ad quorum fores
primum miraculorum operacio ad secundos
magnorum negociorum denunciacio

ad tmos humane custodie sollicitudo
Quam in primis deus operatur vt virtus
et in sancte reuelat vt lux Vnde thro-
ni dicti vt inspiracio Hec dicta sunt secundum
Greg. sed secundum Dionisium virtutes
sunt medius ordo secunde ierarchie
et principatus primus ordo tercie ie-
rarchie Hec attende quod in qualibet
trium ierarchiarum premissarum notatur
Trinitas personarum diuinarum vt patet
in celesti ierarchia tamen superior
quam media quam et inferior Hec Alexander
lectio no de vi theologie capitulo xiiiº littera tercia
Seraphin primum est vz sed
Seraphin in amore dei ardet
ad incendium diuini amoris alios
mouet et diuina ordinate diligere
diligendi formam tribuit Isti inme-
diate quiescunt et ideo plus aliis perfecti
in ipsos operantes theophanie refor-
matur ad aliud quodammodo ex anima-
tum non dicuntur Cherubin primo
et principaliter elucet diuinum amorem
radio pro eo quod vicinius prime veri-
tati inmittunt Horum officium est promouere
homines ad diuinam cognitionem Quo-
modo recte dicitur lucere quia pulchri-
dinem quam suscipiunt aliis in quorum
vili commutando transmittunt Tho-
ni dicuntur quod per eos deus in eis se-
derat et per eos sua iudicia discernat
Vnde thronus proprie vel sedes dicitu-
dine diuini iudicii Hic quomodo deus virtu-
tem quam supra se accipiunt ad
inferiores transfundunt Dominaciones
dicuntur eo quod ceteris angelis do-
minantur ab omni oppressione sunt
liberi et nulli inferiori subiciuntur Ho-
rum officium secundum Greg. est in bel-
lo spirituali instruere qualiter oportet
prelacionis plenum exercere qualiter
debeat subditos dominari Horum
etiam officium est secundum Dionisium
timore simili deposito in dominio mo-
uere et inessendo ei familiariter Pri-
cipatus subditis angelis presunt et
eos ad diuinum ministerium explendum
disponunt ad hos pertinet secundum
Dionisium vniuersale regimen vni-
regni vel gentis per conductum pro-
pinque ad similitudinem dei Horum
stium, ciuez eorum secundum Greg.

est dare homines exhibere reuerentiam
maioribus secundum gradum suum Ho-
rum etiam officium est promouere ho-
mines et non sibi vtilitatem propriam
sed propter solum dei amorem et honorem
Et faciat iustitiam Potestates
secundum Isidorum virtutem aduerse pro-
tecte sunt ne mundo tantum noceat
quantum cupiunt Horum officium est secundum
Greg. eos qui in spirituali certamine
desudant confortare et ne regimen
spirituale amittat defendere et ad ip-
sos secundum Dionisium spectat an-
gelos inferiores quantum possibi-
le diuine potentie conformare Vir-
tutes insuper sunt ad mandatorum
exequutionem fortitudinem et robur ad
preparandum munera Horum officium
est secundum Dionisium et dare prelatos
vt similes et perficiant que ad of-
ficium prelatorum pertinent exequantur et
spiritualia onera sustinent patienter Isti
per ipsos miracula fiunt et virtus fa-
ciendi miracula per ipsos perfecte con-
ceditur etc. littera quarta
Archangeli summi nuncii nun-
cupantur et summa nunciant
Horum officium est secundum Greg. in
ea illis que pertinent ad promotionem
fidei vt de natiuitate Christi et scien-
cie homines expedire et demo-
nes ab omnibus amouere secundum Dio-
nisium Archangelos ordinac vel reue-
lare Isti illuminatos quos susci-
piunt a superioribus annunciant
inferioribus et per eos nobis Angeli
Angeli in dispositione celesti sunt
vltimi et hominibus magis propinqui
Angelus nomen est officii non na-
ture Isti minora nunciat et homines
ad diuinam cognitionem ducunt vt in
se viuat instruunt Hij per se sua
extenderunt per dilacionem dei et in se
intrinsece firmatur per custodiam
sui ac sibi se pergredi anxi-
lium Nos assimilamur Seraphin
per caritatem Cherubin per
cognitionem tronis per equitatem
dominacionibus cum reuerentiam subiungendo
principatibus reuerentiam nostris
maioribus exhibendo potestatibus
temptacionibus diabolicis resistere

do Virtutibus per compassionem ar
changelis per ministratores angelis
per obsequium Et ibidem ca° xiiii° Aliud
assistere et ministrare differentia est quia
assistere est faciem dei contemplari sic
assistunt quinque homines Aliud assistere
in mente est recipere illuminaciones a deo,
sic assistunt hii tres ordines primi
Aliud assistere est appropinquare deo
et extremitatem esse visionis ad extra
sic assistunt quatuor primi ordines
ministrare vero est minare per species op
tuniorem vel operari secundum affectum est
ministrum esse et officium Contrarium
est motum angelorum tribus modis
dicebant enim quidam philosophi quod an
geli mouentur et mouent
speras et voluntatem et homines Aliud
dixerunt quidam quod angelus sit in
pluribus locis et eciam vbique si vo
luit Aliud dixerunt aliqui quod angelus
sic venit de fine spacii quod non transit
per medio sed transilit Notandum est
quod vnusquisque ordo ab eo denomina
tur quod respectu inferiorum ordinum ex
cellenciam recipit in munere vt ibi ca°
quindecimo De

littera quinta

Angeli quidam presunt regionibus
vt daniel x° dicit princeps
regni grecorum et princeps persarum
restitit mihi. quidam vero presunt ecclesie
apocalipsis 2° Aliud aliqui presunt personis
Actuum 12 Angelus petri creditur
ad hostium stare Quidam vero ma
ligni spiritus dicuntur vicio preesse. vnde
vocatur aliquis spiritus superbie vel lu
xurie Hugo dicit In parte autem prelaciones
permanebunt. et in parte cessabunt post
hanc vitam Sciendum est quod ierar
chie stabunt quantum ad instanciam
beatitudinis quantum ad gradum dignita
tis. et quantum ad volubilitatem boni quod
tunc ac mittere Cessabunt autem pla
ciones angelice super homines et ange
los quo ad actum regiminis secundum gu
bernacionem mundi et electorum secundum viam
in patria Prelacio autem in demoni
bus quo ad officium insultandi et vide
di secundum quod vnus prelatus alterum in
malicia non destruet secundum illud psalmi
Superbia eorum qui te oderunt ascen
dit semper non destruet quantum ad ma

liciam et ideo Cessabit autem pla
cio eorum quo ad officium temptatorum
eorum qui sunt in via Et in omnibus
eciam prelaciones cessabunt quando
non erunt decem centuriones et tribu
ni et Hugo dicit In creaturis eciam
cessabit prelacio. superiora enim tunc
non mouebunt inferiora vt magister in
ibi ca° xx° Littera Sexta

Littera Sexta

Angelus vnicuique hominum
deputatus est. angelus bonus
ad eius custodiam ab ortu natiui
tatis et vnus angelus malus ad
eius exercicium vt patet per Iohannem et
Ieronimum libro 2 sentenciarum ca° xv° Aliud petri
super Iohannem omelia In fine Aliud per
dicit super libro iiii omelia legitur de
bono angelo Aliud per Isidorum libro de
summo bono Aliud per Bernhardum in sermone
de angelo Aliud per Bernhardum super Iste an
gelis suis mandauit de quibus dicit
sermone in quantum angelo reuerenciam
exhibe angelo tuo. ne audeas illo
presente quod me vidente non audes as
sunt ergo tibi non tantum presentes verum sed
eciam pro te assunt vt prosint quantam
tibi debet hoc verbum inferre reuerenciam
afferre deuocionem conferre fiduciam. pro presencia
reuerenciam. pro beniuolencia deuocionem
pro custodia fiduciam. caute ergo ambula v
bi sunt angeli vt custodiat te in om
nibus viis tuis

littera septima

Angeli nobis ad custodiam depu
tati sunt tenent nos stantes ne
cadamus et cadentes nos adiuuant
vt surgamus nec nos vnquam dese
runt eciam peccatores qui sunt separati
ti auxilium si velimus sed hii fallit
in obstinatis a quorum custodia desi
stit angelus actualiter tamen paratus est
custodire si redire velint tamen nunquam
ex toto deseritur homo ab angelo
Nota quod xpus habuit angelum sibi
deputatum et debuit vnum antixpus
quem habet propter nimiam obstinacionem
suam non sit habitus ad promocionem
debuit tamen amissionem Effectus autem
angelice custodie multiplex est pri
mus est impedimenta bona et occa
siones peccati remouet Exodi xxxiii°
Mittam angelum precursorem meum
qui eruat Iebuseum Et dicitur est

temptaciones mitigare Daniel iii°
Angelus domini descendit cum Azaria
in fornacem Tercius est contra hostes
visibiles iuvare quarti Regum vi°
Elizeus vidit exercitum Quartus
est elemosinas et oraciones deo pre-
sentare et pro nobis orare Thobie xii°
Quando orabas cum lacrimis etc. ego
obtuli oracionem tuam domino Quin-
tus est viam ostendere Thobie v°
Ego ipsum ducam et reducam san-
um Sextus est in agendis docere
Sicut de angelo qui instruxit Za-
chariam De quatuor fabris Zacha-
rie ii° Angelus est secretum et alia
secreta revelare Thobie xii° Ego
sum Raphael angelus Septimus
est affectus excitare Actuum xii° Di-
xit angelus petro surge velociter
Nonus ad fervorem excitare quarti
Regum xix° Surge comede gran-
dis enim restat tibi via Decimus
est consolari Thobie v° Forti animo
esto in proximo est ut a deo cureris
Undecimus est de peccato increpare Iu-
dicum ii° Dixit angelus populo israel quare
hoc fecistis Duodecimus est plateas am-
nias cohercere ne tibi nocere valeat
quantum vellent Tho viii° Tu-
lit angelus asmodeum ligavit

Angeli nobis s littera octava
A... imitari propter tria scilicet propter ruine
reparacionem homines salvandi intra-
bunt in loca cadencium angelorum Secun-
do propter iudicii actualis cumulacionem quod
augetur in eis usque ad diem iudi-
cii Tercio propter amorem suum erga nos
demonstracionem Deus attribuit an-
gelo tres actus purgare illuminare
et perficere Purgant itaque angeli
nos amovendo fantastica simulacra
mata que illuminacionem impediunt quod
angelus intendit facere in nobis cum
tela removet ab anima scilicet ignoran-
ciam et nubila fantasiarum ac fal-
sas opiniones perversarum racionum
revelacionum consolacionum Illuminant enim
animam dupliciter scilicet ad sensum ut
sunt cum manifestant aliquid in assump-
to corpore et homine presentem et dya-
bolum Secundo ad intellectum et tales illumina-
cio solum perfecta est Rotundum

aut quod angelus non illuminat intel-
lectum efficiendo cognicionem in anima
quia non potest intellectui novam spe-
ciem creare nec lumen novum lucis
excitare sed nec intencionem eius quo-
cumque velit commutare Et enim tria requiruntur
ut intellectus noster aliquid intelligat
scilicet species que cognoscitur lumen quo
intelligitur et intencio qua conver-
tit se intellectus super speciem Illu-
minat autem angelus intellectum nostrum
excitando et disponendo et lumen
divinum in nos diffundendo confortat enim
ut dictum est in fantasmata et con-
tinuacionem specierum componendo et dili-
gendo secundum conformitacionem exigen-
ciam rei quam vult revelare Secundum
irradiat lumine intelligencie sue su-
per illas ut moveat intellectum nostrum
quod potest plurima et subtiliora videre pos-
sint in lumine duplicato Tercio ex-
citat intencionem anime aliquo modo
ut se convertat super illa fantasmata
abstrahendo ab aliis perficiat et mo-
vet ad melius Ultimo angelus pos-
sit humanum affectum incendere Nota
quod hoc potest intelligi dupliciter scilicet vel effi-
ciendo vel excitando vel modo vel ae-
nando Primo modo solus deus potest infla-
mare affectum Secundo modo ipsum concupi-
scibilem inflamat affectum Tercio mo-
do potest angelus affectum nostrum incendere
De hiis habes exemplum in natura quia
primo modo incendit ignis ligna ex
Secundo modo ligna accendunt ignem
Tercio qui ligna apponit incendit
ignem Differencia est inter immitte-
re cogitacionem iam factam inflamare
Illuminare vero est dare revelacionem de
aliquo occulto intelligibili ut supra
capitulo xviii° littera nona

Angelorum loquacio est triplex
est scilicet mentis oris et operis Ver-
bo mentis loquitur deus angelis et e con-
verso Item deus anime et econverso Item
dyabolus deo cum eius intencio
late Quod non potest verbo aut oris
loquitur homo homini in corpore
assumpto sed verbo operum loquitur deus
dyabolo et angelis bonis dyabo-
lo De loquacione tria angelorum Nota
quod angelus loquitur deo cum in mo-

tum admirat ex visu assurgit vel
cum ei affectus suos reputat quos
non latet cum mne dubitat ange
lus vero loquitur angelo mentis sue
species ostendendo Item angelus fat
quod totam anglo per cogitacionem dim
lumine ipsum instruendo sic non latuerunt
omnes omnibus ut omnia sed tamen
superiores inferioribus de hijs per que
per dinat theophonias receperunt
loquitur autem angelus homini dupliciter
Primo modo vero vocali in assumpto
corpore sed tunc profert sicut solum
in organis materialibus sonum nam
ita ut in aere inter medium que
admodum est in voce naturali Item
non auditur nisi ab eo ad quem ordina
tur Consulit e in apparicionibus an
gelorum quos quidam videt alij
vero eque propinqui non videt ut patet
in helio et pueris eius Dicunt tamen
quidam quod angelus numquam apparuit
vel apparet vel loquitur homini in
subiecta natura sed interiorem suie simili
tudinem ponit in oculo eius vel inte
riorem vocis ponit in aure eius et ibi
recipit sensus vel communis species illas et sic
deinde perveniunt ad ymaginacionem
et post hoc ad intellectum et hoc est quod
dicitur angelos apparere et loqui homini Secundo
modo loquitur homini per impressionem
rerum visibilium in instrumento ymag-
inacionis et sic loquitur vigilibus et
dormientibus Item loquitur deus dyabolo
species sui intellectus ei sine aliqua
illacione ostendendo Item dyabolus
loquitur homini dupliciter sed primo sensum
mutando et hoc vel ymaginacionem ali-
cuius rei imprimendo instrumento visus
vel obiciendo visui similitudinem ali-
cuius rei Secundo modo loquitur dyabo-
lus homini per impressionem rerum sensi-
bilium in instrumento ymaginacionis
et hoc facit quandoque vigilibus et dor-
mientibus et sic immittit cogitacionem
mali Cogitacionem vero malam sic non
immittit nisi causam quia tamen per consen-
sum sit mala Est autem loquucio
anime quia anima loquitur deo
per desiderium cuius affectus unde sunt
sensibiles deo et apte Item anima lo
quitur angelo sed hoc per voces cor

poris quas tamen percipit angelus
sicut et alia sensibilia Unde anima
existens in corpore que a qua spirituali po
testate loquendi non indiget ad ange
los sed habebit exuta corpore Item
loquitur dyabolo quia similitudines affec-
tiones imprimunt sensibiles et dyabolus
legit eas ut ibi capitulo ix Litte
ra decima

Angelorum nomina
Michael Gabriel Raphael
sunt propria nomina angelorum et licet
eorum interpretaciones conveniat alijs tamen
excellentius Michael interpretatur
quis ut deus hic est de ordine princi
patuum et assistunt ei quatuor principa-
tus predicti i. eciam sicut enim
dum fuit princeps synagoge Modo
est dux animas in paradisum sed hoc
intelligas quia gloriosius deferunt
quam alij Tamen est pugnavit cum dra-
cone dyabolo sicut legitur in apocalypsi
Quartum est quod venit in adiuto
rium populo dei Gabriel interpretatur forti
tudo quia venit in adiutorium populo
dei quia est de ordine archangelo
rum et nuncio quod magna nunciavit
Raphael interpretatur medicina dei et est
de ordine angelorum qui minora pro-
nunciant ut predixit Littera undecima

Angelos omnes fecit deus bo
nos non tamen summos sed mediocres
inter summum bonum et bonum com
mutabile quod est creatum ita quod
si contenti ad amandum quod erat
supra se ascendissent ad statum gracie
et glorie Si autem conventuntur ad
bonum commutabile quod fuit intra
se hoc ipso ruerunt in malum culpe
et pene quia non est de racione pecca-
tum de racione institucionis ut Thomas libro
2° dist xxiii Littera duodecima

Angelorum ruina restaurabitur
per salvandos Dicit Augustinus
quod tot homines salvabuntur quot
angeli ceciderunt sed Gregorius dicit
quod tot homines salvabuntur quot
angeli persisterunt Iuxta illud Con-
stituit terminos populorum iuxta numerum fi-
liorum israel Dicunt autem aliqui
quod duo parietes erunt in celo scilicet
ruina angelorum alia hominum et tamen
ruina angelorum restaurabitur per virgines

⁊ de alio pariete tot erunt salua
ti quot in alio pariete sunt ange
li ⁊ virgines **littera tredecima**

Angeli peccatum dicitur irremis
sibile racionibus multiplici
bus · prima est secundum aug. quia nul
lo suggerente peccauit ideo nullo
reparante redibit Secunda racio quia
secundum Iohannem damascenum tantum
formiter intellectum peccauit · quanto
enim nobilior est cognicio tanto pe
ior est error Sciens autem seruus vo
luntatem domini ⁊ non faciens plagis
vapulabit multis luce xij° Tercia
secundum eundem damascenum est quia
angelus non est susceptibilis penitentie
· Unde non est venie Quarto quia
in dyabolo extincta est synderesis
que stimulat ad bonum promotiuum Quinta quia
est nulla spiritualis creatura vertibilis est semel
quod totum se conuertit quod sto
non facit semper enim modo repugnat
aduersus spiritum Status angeli mali
simplex vt poterit patere ex predictis
primus est innocencie secundus malicie tercius
pene ⁊ miserie Secundum summa Thomas
de veritate theologie libro 2° capitulo xxij°
et xxiij° **littera prima**

Anima secundum augustinum
libro de cognicione vite
vere est spiritus substancia incorpo
rea corporis vita inuisibilis sensi
bilis vitalis illocalis passibilis
non est quantitate personae mensure vel qua
litate forme nec coloris perceptibi
bilis memorialis racionalis intellectua
lis immortalis Et ne hec diffini
cio vacillet racio eam plaustra
bis roboret Anima est substancia spiritualis
dicitur enim quod aliquid vitam sentit
sentit ipsam vnde est vt subsistat
Et anima corporea est vitam
ipsius anima racionalis subsistit
Sed corpus plus viuificat ⁊ absencia
sua vero mortificat Et iste **littera**
secunda

Anima quid sit secundum
diffinicionem sic declaratur
a quibusdam sancte diffinitur vt spiritus
⁊ anima cognitiuum dicitur anima secundum
naturam spiritus diffinitur ab alkero
in motu corporum Anima est substan
cia incorporea intelligibilis illumina
cionum a primo id est a deo vltima racione
perceptiua Ex hac diffinicione cog
noscimus quod spiritus humanus est in ca
nibus omnis creature que tunc per an
gelos illuminacionis diuine perceptiuus
Anima vero cognitiuum anima sic dif
finitur a Remigio Anima est substancia
incorporea regens corpus Et hac
diffinicione cognoscimus quod anima est cor
poris motor ⁊ rector Anima
cognitiuum anima diffinitur a philosopho in
libro de anima est endelechia corporis
physici organici potencia vitam habentis
Endelechia hic dicitur actus primus
sine perfectio Ex hac diffinicione habe
mus quod anima est vnibilis corpori
non omni sed soli organico ⁊ physice
id est naturali ad susceptionem anime ra
cionalis disposito Anima eciam in
cognitiuum spiritus ⁊ anima diffinitur ab au
gustino sic anima est omnium similitu
do Hec diffinicio data est per comparacionem
anime ad creaturas Anima enim ex
sui natura ad suscipiendas omnium re
rum corporalium ⁊ spiritualium simi
litudines apta est Alia descrip
talis Anima est difformis spiraculum
vite Hec diffinicio sumitur a Gen. ij°
⁊ datur secundum quod anima comparatur
ad deum Non enim ex duce vel spiritua
li racione propagatur sed a deo corpori
creando infunditur ⁊ infundendo crea
tur Seneca sic diffinit animam
Anima est spiritus intellectualis ad bea
titudinem in se ⁊ in corpore ordinatus
Hec diffinicio datur in electione ani
me ad finem secundum quod separata
scilicet beatificatur in se sicut in an
gelo ymo ⁊ in corpore glorificato cui
non beatitudo applicabitur secundum Tho
mam de veritate theologie ij° capitulo xxxvj°
Anima secundum rem **littera tercia**

Anima secundum rem
apud varias personas sanctorum
rum catholicorum doctorum summa
incepta est spiritualis substancia ⁊ racionalis
ad viuificandum corpus humanum ex ni
chilo creata quantitatem vero anima
habet vt dicit augustinus sed non dimensionis
tercium sed potius virtutem ⁊ virtua
lem ⁊ quia simplex est anima io
non augmenti non decrementi est suscep
ptiua quia non in corpore maiore

maior n° in unde amor recipitur
secundum Augustinum Multitudo quamquam potentiarum in anima non potest mutare in
anime naturalitate sed multipliciter
effectuatur Anima est virtute spiritua
per mediam intellectiua et volutate
ad ymaginem dei facta capax diuini
tis vel vicij susceptibilis penes
primi arbitrij libera potentie et ha
bitus et affectionibus decorata caret
pondere figura et colore passibilis est et
immutabilis magna recta bona eo
magna quia capax est eternitatis
eo recta quia appetitiua est bonitatis
eo bona quia particeps est diuinitatis
Sanctus Thomas de veritate theologie libro 2°
capitulo 20 **littera quarta**

Anima dicitur nominum multiplici nomine dum
corpus suum viuificat ideo
dum recolit animus dum vult racio
dum recte iudicat spiritus dum spi
rat sensus dum sentit memoria
dum recordatur voluntas dum consentit
Hec nomina diuersa sunt anime non per
essencie pluralitatem sed per effectus
et operacionum multitudinem Dicitur autem anima
ab a quod est sine et ea quod
est sanguis eo quod est sine sanguine vel
dicitur ab a et nema quod est sanguis
tribus eo quod anima vitam corporis
tribuit potencie anime secundum Aristotelem
sensitiuum vegetatiuum appetitiuum motiuum
secundum locum intellectiuum potencie anime
secundum Augustinum vegetabilis sensibilis
racionalis secundum Damascenum racionalis
obediens racioni inobediens racioni
Hec ibi capitulo 4 **littera quinta**

Anime actus simplex est scilicet ve
getare sentire et racionare et secundum
hec anime distinguitur triplex potencia
scilicet vegetabilis sensibilis et raciona
lis De quibus dicit Ambrosius
quod anima vegetabilis appetit esse
sensibilis vnde esse anima racio
nalis optime esse et ideo inquantum
quesiuit quomodo optime quantum
per hec vi amoris in deum mouetur
communem mentium et in ipso fine
delectatur Et hee tres potencie
in diuersis substantijs tres anime
dici possunt Nam vegetabilis est
anima in plantis sensibilis in bru
tis racionalis in hominibus In homine
autem tres predicte anime idem sunt
in essencia sed differunt in poten
tijs anime Nec obstat quod in homine
successiue autem diuersis temporibus ma
nifestantur hec enim est a virtute for
matiua que racionaliter fetus dispo
nit ad vitam quam ad intellectum ad
sensus quam racionem postquam tamen nullo
modo in instanti sed paulatim et succes
siue operatur Cum autem anima racio
nalis infundi corpori tunc predicte po
tencie primo infunduntur et non sunt ac
ciones prius deincepss a virtute for
matiua sed ab ipsa anima formante
Anima quamquam simul plures pote
ncias vegetabilem exercet et sensibilem
tamen in corpore Ideo non sunt extra
a corpore anime vegetabilis et sensibilis
non debet dici in homine anime sed po
tencie nec anima vegetabilis Accidit
est anima in sensuali sed potencia An
ima autem vegetabilis in vegetabili
dicitur anima non potencia potencie
anime vegetabilis nutritiua generatiua
augmentatiua attractiua digestiua
retentatiua expulsiua **littera Sexta**

Anima fidelis dicitur templum
Dei propter quod primo
quia locus est oracionis Mathei 6°
Cum oraueris intra cubiculum tu
um et conclusum ostium tuum et clau
so hostio et ne velis inde laudem
habere ut affectes Vnde potest dici
Domus mea domus oracionis vo
cabitur Mathei xxj° Secundo quia
in eo offertur sacrificium deo placa
bile psalmo 50 Sacrificium deo spiritus
Tercio quia sepe sunt ibi cruces et
passiones intus et foris intus scilicet
mortificaciones proprie voluntatis et specia
lium viciorum Mathei xvj° Si quis
vult venire post me abneget semet
ipsum et tollat crucem suam etc Qui
autem sunt mortificacionis carnis et
carnalium viciorum Galatas v° Qui
autem sunt Christi carnem suam cruci
fixerunt cum vicijs et cum concu
piscencijs Quarto quia est al
tare ibi Christus Hebreis 4 vltimo
Habemus altare de quo edere non
habent potestatem qui tabernaculo

18

corpor[um] desumit. Dicto h[oc] e[st] te
plum maxi[m]e sp[iritu]s sancti .i. Cor. 3
in[quit] Nescitis quia templum dei
estis vos et sp[iritu]s dei habitat
in vob[is]. Si quis aute[m] templum
dei violau[er]it disp[er]det illum deus
templum enim dei sanctum est quod estis
vos. Ja[m] in templum
anima credentis e[st]. Iam exornia ista
vestri domaria ubi fer[ia]. Vnde Aug[ustinus]
de doctrina xana. O anima xana
eucigila si qua in te sit vnus cari
tatis. que omnia sustinet. dom
tui inuitate vestigia consid[er]a quot
milia martirum cu[m] tibi fecerunt
viam transierunt. virgines transie
runt pueri et puelle et adhuc ti
mes. quia ducet te qui e[st] vita
via et vitas. via no[n] errans vi
tas non fallens. vita no[n] defici
ens. septi[m]a via in exemplo virtutis
in p[ro]misso. et vita in p[re]mio. Vnde Aug[ustinus]
sup[er] Gen[esim] ad litteram. Dicit dominus
creatura[m] p[er] animam omne[m] creatura[m]
corporale[m] nature dignitate p[re]cellit
Vnde Cris[ostomus] omelia de eo q[uod] dicitur
aut anima aut est sponsa aut dya
boli adultera e[st]. littera septi[m]a

Anima felix sep[ar]ata a corpo
re induitur veste alba q[ue]
[se]c[undu]m septies splendidior sole domi
donetur corona que septies est
splendidior veste. et in co[ro]na sunt
duodecim lapides quor[um] quilib[et]
h[abe]t suam v[ir]tute[m]. q[uia] p[ote]st vide[re] omne
penas infern[i] sine pena. Secundus q[uia]
scit om[n]ia q[ue] sunt in mundo. Tercius
q[uia] si esset totus mundus collectus esset
vnum posset moue[re] cum vellet.
Quartus q[uia] p[ote]st a deo pete[re] quicq[ui]d
quod vult. Quintus q[uia] ita velox
e[st] sicut cogitatio. n[e]c aliquod obsta
culum p[ote]st impedi[re] eius voluntatem
Sextus quia no[n] senescit n[e]c de
bilitatur. Septimus q[uia] no[n] p[ote]st p[e]c
care n[e]c male face[re]. Octauus q[uia] an
geli essent vellet homines p[ro]pter tot
et tanta mala. Nonus quia tota[m]
h[abe]t pulcritudinem et splendorem h[abe]t
anima a deo q[ui]a angeli indantur
Decimus quia quelibet credit solaz
se habe[re] dom[ini] Vndecimus q[uia] nobis

p[ote]st separ[ari] a deo s[ed] s[em]p[er] inh[er]ebit vnum
eo. Duodecimus quia ista omnia
h[ab]ebit eternalit[er] anima sine amis
sio[n]e h[oc] Aug[ustinus] de anima. Vnde in
me tibus e[st] domum p[re]ceptum po
tius oracio pura. vestis elemo
sina discreta. organum laus dei
assidua. requies p[ro]puptus volu
taria. salus corpal[is] infirmitas. re
frigerium in angustia p[ro]pria ox
dinata pax caritas p[er]fecta h[oc] in q[uo]
dam postilla. Vnde Rich[ardus] sup[er] Can
tica. Est celum anima sancta ha
bens lunam solem intellectum. lunam
fidem. virtutes. vel ecce sol iusticia
et zelus aut fides caritas. luna
continencia. Vnde ibidem. Cadit asinus
et inuenit qui se subleuat. cadit
anima et no[n] e[st] qui manum apponat
Animalia. littera p[ri]ma

Animalia quatuor animalia apud Ezechie
lem signat quatuor eu[an]g[e]l[ist]as et
etiam xpm et quelib[et] p[er]fectum ibant
et no[n] reu[er]tebatur ad mala s[ed] reuerte
tur in similitudine[m] fulgoris et c[etera]
contemplacio[n]e vbi diu stare no[n] pos
sunt. reu[er]tu[n]tur ad bona op[er]a vite
active. Vnde Rich[ardus] tunc p[ro]cedo
gra[tia]m domini celestis insinuat et
sicut miracula ist[a] reddet ascendendo
de quod sicut Gr[egorius] exp[o]n[it] sup[er] Eze
chielem. Vnde Ricardus exp[o]n[it] omnia
animalia ambulat et ele
uatur cum sancti intelligat sp[irit]us
quod mo[do] viuat et in contempla
ne se p[ro]ficiant. littera secu[n]da

Animalium quedam sunt
innocua. Cum ei[us] sol[us] de vene
nosis et p[re]iudiciis animalibus vtrum
p[ro]pter p[e]c[ca]tum hominis ad vindicta[m] ca
ta sunt. an pocius creata innoxia
p[e]cc[at]oribus noce[re] reperit. Dicendum di
ci p[ote]st q[uod] creata homini no[n] nocuis
sent si no[n] peccasset homo. puni
endor[um] itaq[ue] viciorum et t[er]rendorum
vel p[ro]bande vel p[er]ficiende virtutis
noce[re] reperit. Affuerunt igitur
creata innoxia s[ed] p[ro]pter peccatum facta
sunt noxia h[oc] in 7o lib[ro] Dama[scenus] dis
xit, hic libro Aug[ustinus] sup[er] Gen[esim]. De
pingitur ibidem. Se minuit anima
talibus vtr[um] in penis p[ro]ced[er]e[n]t] certa

sunt in ex rebus corruptis p9
ea ordinata sunt plura qȝ de
humore corporum viuis vel ex
halacionibus sive in cadaueribus
gignuntur sunt etiam de cor
rupcione lignorum et herbarum et fr
ugum deus auctor omnium est et
dici quod ea que de corporibus atan
tum in ꝑte mortuorum mistrum
cum animalibus creata non sunt
nisi potencia et ma̅ter ea vero que
ex terra vel aquis nascuntur vel
ex eis que terra generante orta sit
tunc creata fuisse non in quo dici
est de hiis in ꝑte sentit Augustinus super
unde Augustinus v. na. li. o. jo. in fine
Animalia nociua littera tercia
A sunt hominibus multipli
citer Sic peccant qui vel credi
cum Manicheis quod deus non fe
cit nociuas bestias vel naturam
corpoream aut quod deus fecit
aliquid sine fine vtile quia cor
pus tale sine vtili fluret fru
stra vnde putant heretici feras
bestias crudeles et animalia ve
nenosa muscas et similia esse
superflua et nociua cum sit mani
festum sit ipsa esse vtilia primo
in hoc quod sunt bonitatem increatam
indicancia sunt scale vel specu
la quibus mens humana per in
dei ascendere possimus enim ex ma
gnitudine vel virtute creature con
templari creantis sapientiam ex or
dinacione vel vtilitate creantis
bonitatem vel beniuolenciam Et
sic vilissima vel pessima creatura
qua homo sic in bonitate ascen
dit que est regimen celorum scilicet
est vtilior quam auri rutilans ful
gur vel argenti nitor quam ge
marum perspicuitas vel fructu
um terre vbertas aut quevis secu
laris potestas quamuis si formica in
sensata fuit tamen per dei consensus sca
la est. vt sit tibi vtilior quam
equus belliciosus super quo ad
quirere contendimus gloriam hu
manam. et compares animam regni
mundi Secunda vtilitas est quod
animalia ista etiam venenosa sunt

hominibus medicabilia et per virtu
tes suas naturales ad vtilitatem
condita et sic habent ad integri
tatem humanitatis creata plura
medicamenta Tercia vtilitas est
quod instar cistis fellis in se vene
na terre aque et aeris que aliunde
dispersa inficerent alimenta nostre
conuersacionis et per consequens crea
rent epidemias et pestilencias et
quod maxime appetimus conseruat
aptius nostre vite vitas Quarta
vtilitas est quod sunt iusticia dei ca
stigancia peccatores et per consequens
sunt tam bonis quam malis vti
lia. quibus enim ledunt quos stimulis
morsu venenoso vel cruciatibus
cum omnis pena sit iusta hoc
peccata iuste puniuntur hos de peni
tentia aliquid futurum euocat has
ad penitenciam excitat. et has re
lucencia diuine sapientie ad laudem
dei eleuat. quid queso congru
encius contendit nostram presumptuo
sam superbiam quam considerando quod
homo per initio principio habuit omnium anima
lium dominacionem et ex inobediencia
minimi animalis fit impotens
ad superandum aut vitandum vel
pulicis importuna molestia Et
sic estimo quod omnis creatura etiam
puacones vt tenebre benedicat deum
modo per consequens laudant eum re
dum quia dicitur realiter inuesti
gare bonitatem scilicet potenciam sa
pienciam et beniuolenciam insi
nuant Vnde et creaturis suis
extrinsecus sunt nobis libri vt instar
eorum benedicamus domino et lau
demus eum et tuo hic facimus per
faciendo regulari suum officium
Cum ergo deus primo dicit Vidit
deus cuncta que fecerat et erant
valde bona desistamus occasionem
operum increpare artificem quia
reuera quociens hoc facimus to
ciens nomen dei in vanum accipimus
hoc doctor Euangelicus super huic
capitulo xvi. littera prima
A ntixpus Augustinus super ps. In
sidiatur in occulto velud
leo in cubili suo hoc ait decem

Cristo dicens leonem dicit enim
in equo vir et dolus operabitur
Prima est persecucio cruenta viole
ta sicut veterum persecutoribus tor
mentis crudelibus christiani ad sacrificia
demonum cogentur Alia persecucio
fraudulenta est que nunc per huius
modi hereticos et falsos fratres
agitur Tercia superest per antichristum ve
tura qua nil est periculosius quia
et violentam et fraudulentam erit
Unde habebit in pio dolum in una
cullis ad vim clamorem est quod est
dictum leo ad dolos quod dictum
est in cubili suo et rursum ipsa re
petita sunt converso ordine Insi
diatur inquit ut rapiat pauperem
hoc ad dolum pertinet quod autem
sequitur rapere pauperem dum attrahit, in
violencia deputatur Attrahit
enim signat quibus potest cruciatibus
affligendo ad se adducat Et tunc 2o
que sequuntur ipsa sunt in musci
pula sua humiliabit eum dolus
eius [illegible] et cadet cum domina
bitur pauperum vis est / muscipula
enim hic signat insidias Domina
cio vero timorem insinuat aptissi
me et hic ait In muscipula sua
humiliabit eum / cum enim ita per
fecte cepit quanto mirabiliora videbun
tur hominibus tanto illi sancti qui
tunc erunt contemptibiliores et qui pro
nichilo habebuntur quos vero hic pro
innocenciam et iusticiam resistunt
iniusticie fiunt superare videbitur
Sed inclinabitur et cadet cum domina
bitur pauperum Deum quelibet suppli
cia irrogabit resistentibus sibi
fidelibus dei hec ille **Tercia persecucio**

Antichristus omnibus quatuor
modis scilicet callida persua
sione miraculorum ficcione vel simula
cione donorum largicione et torme
torum exhibicione Primus modus
subvertendi homines erit callida
persuasio predicabit enim legem no
vam malam esse et legem christi
posse destrui predicatores vero
sui discurrent per universas partes
mundi Impediet nichilominus apo
stoli antichristi ne scriptura secundum

veritatem a catholicis doctoribus
exponatur vel a fidelibus au
diatur ipsi vero homines se esse si
mulabunt et hinc mala suadebunt Se
cundus inquit modus subvertendi erit
per falsa miracula que per magicam
artem faciet illiguta et tenebit i
bi multa miracula que significa
re facere tam in se quam in suis
membris Unde Gregorius et ubi al
legatur Pensemus inquit que erit
humane mentis ista temptacio quando pius
martir corpus tormentis subicit
et hinc tortor eius quando eius ocu
los miracula faciat et credi potest qua
iam ludicra et multoplica impleret
hoc in affectu ad sensum spiritua
lem Tercius decipiet per munera
Hic namque inveniet thesauros
absconditos per quos ad seque
dum se inclinabit plurimos di
tabit divites huius seculi et
tunc falsam eorum felicitatem ad
decipiendum alios ostentabit Quar
tus compellet per minas et tormen
ta quos aliter vincere non po
tuit tantum vero Sicut ait dominus
erit tribulacio ut in errorem du
cantur si fieri potest etiam electi Matthei
xxiiiio Surgent enim pseudo christi
et pseudo prophete et dabunt signa
magna et prodigia ut in errorem
inducant ut supra Et [illegible]
[illegible] tempore [illegible]
inquit in tempore non predicabit libere
quia tunc quasi excommunicati ha
bentur tunc boni Gregorius ut si
cut antichristus crudelior erit omnibus
persecutoribus ita sancti tunc temporis
erunt forciores omnibus retro
martiribus Tercius ex iiio paro se
quentem potest haberi predictis quatu
or modis antichristus multos sibi
subiciet et ad se trahet Unde
Apocalypsis xiio Cauda eius trahebat
terciam partem stellarum celi et mi
sit eas in terram trahet malos
per munera bonos per tormenta sim
plices per falsam predicacionem et ficta
miracula Qui enim iusti et sancti
credebantur et adhebunt scilicet pro suo
arbitrio voluntatis decepti hec

S. Thomas de veritate theologie libro
septimo capitulis viii° et nono **Lit**
Antixpus aduenit **tera tria**
Ambrosius sic ostendere vi-
tur super illud apli Nisi dissensio
venit ii. Thes. ii° Non prius veniet
dominus quam regni dissensio fiat et appa
reat antixpus qui interficiet sanctos
reddita romanis libertate sub suo tamen no
mine. Jeronimus super eadem epistola Nisi
venerit dissensio primum quam greci dicunt
apostasia vt omnes gentes que Roma
no imperio subiacent recedant ab eis
et reuelatus fuerit homo peccati et oste
ndat quem omnes prophetarum voces preuenerunt
Homo peccati in quo fons omnium pecca
torum et filius perdicionis i. dyaboli
Ipse enim est vniuersorum perdicio. quia adue
rsatur xpo et ideo vocatur antixpus et
extollitur super omne quod dicitur deus
vt omnes deos gencium siue
Idola cunctorum gencium deos
ue honorem probatum et veram religionem
pro calcat pede. Et in templo dei
vt in ierusalem vt quidam putant vel
in ecclesia vt verius arbitratur sedit
ostendens se tamquam si sit xpus et
filius dei. Et nisi inquit fuerit ante
Romanum imperium desolatum nisi
et antixpus precesserit xpus non veniat
qui ideo venturus vt antixpum de
struat. Meministis ait quod hec ipsa
que nunc scribo presentes tunc cum apud
vos essem presenti sermone narrabam
et dicebam vobis xpum non esse ven
turum nisi precessit antixpus et nunc
quid detineat scitis vt reueletur
in suo tempore. hoc est que causa sit
vt antixpus non veniat in presen-
tiarum optime nostis Nec vult aperte dicere
Romanum imperium destruendum quod
ipsi non imperant eternum putant. Vt Apo
calipsis xv. In fronte purpurate meretricis
scriptum est nomen blasphemie om-
nis etc. si enim audiret aperte quod de-
struit non veniet xpus nisi prius
deletum Romanum imperium. iusta ca
persecucionis in oriente tunc ecclesia con-
gere videbatur et iusta hec Jeronimus super
ii. pistola sancti pauli apostoli **lra iiija**
Antixpus secundum vinc. libro p-
rimo de simonia bono capitulo
xxxi° Cum iniquus factus est prodigia
et signa dum venit vt etiam clericos
quosdam corporis signa suscipientes
per eos excepcio in illis racio per
quam fiunt in deceptionem reproborum
et electorum probacionem eadem fieri solet.
Item Crisostomus omelia lxxa Cum ad
appropinquauerit regnum antix. in spiritu
dyaboli eiciuntur demonia et virtu
tes multe fient. Dicit xpus Si ego
in spiritu sancto eicio demonia appro
pinquat in vos regnum dei. hoc ad con
solacionem illorum hominum pertinet qui tunc
fuerint. quia regno antix. appropinquante
in spiritu eius eiciuntur demonia ad
maiorem commotionem pertinent sicut enim ap-
paruit in aduentu x. et cum illum prophete
et cum illo in spiritu sancto facient
virtutes. sic in aduentu antix. et cum
illum prophete. et cum illis pseudo
xpiani in spiritu maligno facient virtu
tes et prodigia magna. qualia enim
res maius sunt tales arbor producit
Et ille Item Crisostomus omelia lxiiiia
Abhominacionem inquit desolacionis in
telligamus ipsum esse antixpum qui proximo
diem veniendi speratur et obtinendi loca
ecclesiarum sancta sub specie x. et multos
fidelium desolare Et in eadem omelia
dicit Prophecia hec ipsa est qui ob
tinet locum ecclesie et stetit in loco
sancto. ita vt in templo dei tamquam de
us sedeat Item idem sanctus vales
manifestare tempus antix. vt fi
deles eius versucias caueant tunc
aut dicit exemplariter Cum quis
xpianus secularis per spacium cepit de
linquere viam x. et amare que terre
nunt et mundi quam sibiam perhominis
et diuisus sunt in hereses et scisma
ta et fecit sibi proprios episcopos qui re
ge auaricie consilia semorum apostolorum
et prophetarum plausum adulantur se
querentes quod diuites eos fieri et in
hospitales consilient. tunc proditoria
et sedicionis antixpiana in mul
tis preualebunt. ita vt maxima pars
xpianorum diuidetur a xpo sicut a suo
rege Roboam Jeroboam sequentes
et vix paucissimi xpiani vilissi
mi tunc repulsi in ecclesia dei sub
xpo remanebunt Hec ille se
tenciam omelia prima operis imperfecti

Littera quarta

Ad hec prima cautela
Audiaz fideles volens et
cautelas antixi euitetes fallac
fidelibus quedam signa xpi et eius adu
sarii ac adversaria sic declarat con
secunda Capi inquit pt confirmac
probabilis istius sunt ex octo xpi condi
cionibus contrariis huius adversarii mani
festis Prima xpus enim fuit summe
humilis et quo ad secularem domini
um summe paup. adversarius eius
videtur homines summe elatus et su
me dominans quo ad mundum Secunda
xpus fuit summe alienus suam e[illegible]
dum adversarius aut videtur tam
in se quam in suis aliis summe e[illegible]
onerosus Tercia xpus noluit c
ca temporalia emere siue adquisita per
tesatem sed tamen spiritualia magis v
tilia [illegible] Antixpus domi
tit occupationem circa spiritualia et im
temporalia tamquam circa talpa [illegible]
in se quam in suis et aliis occupa
Quarta xpus exiuit pacius pede
ster oppressis hinc faciens aut sa
luatis adversarius eius tamquam alt
tasoroe in sumptuoso pallacio ex
spoliatoris pauperum fabricato et ma
xime sitat pauperibus Quinta xpus
gratis dedit fidelibus spirituale suffra
gium et tam verbo quam opere docuit
prauam symoniam euitandum adu
sarius false fingit et care vendit
nomen spirituale suffragium et in sua
practica dogmatisat quod precium [illegible]
[illegible] sit licitum et a sibi [illegible]
dine frequentandum Sexta xpus
docuit suum eius in [illegible] et gratis
ipso predicandum adversarius dogma
tisat in bullis [illegible] similiter quod
[illegible] cesarium sit [illegible] ipso publi
candum Septima xpus docuit tam
vita quam verbo quod honor mundi
et eius lucrum cum eis que ipsa
sapiunt sunt a fidelibus fugienda
adversarius eius dogmatisat quod
dimissa doctrina xpi sunt tamen [illegible]
amplectenda Octaua xpus fuit
in suis promissionibus summe verax
atque stabilis adversarius aut eius
in suis falsis et fictis promissioni
bus summe fallax cum xpus no

remisit tales absolutiones a pena
et a culpa cum certis privilegiis et
indulgenciis sed dedit suis fidelibus
veram contricionem et sempiternam sa
lutem anime adversarius aut fingit
in omnibus istis inpunctis contrarium
Et per hoc octavo sit studiose [illegible]
quod xpus et adversarius eius [illegible]
in doctrina et operibus contrariatur q[illegible]
re inpietur tales non sunt capitaliter
antixpi Quidam dominus super xii Daniel
[illegible] Beatus qui expectat et per
uenit usque ad dies 1337 Beatus
inquit qui interfecto antixpo supra
numerum prefinitum 1290 prestolatur quam
diu et dominus saluator in sua ma
iestate venturus est quare aut post
interfectionem antixpi 1290 dierum si
lencium sit dicere scientie est [illegible]
te dicamus quia dilatatio regim[illegible]
sanctorum penitentie approbatio est [illegible]
Hec ille Cum fuerint a
[illegible] completi mille ducenti et deni
[illegible] post partum virginis alme
Tunc antixpus regnabit demone
plenus etc.

Littera prima

Apparicio decies post resurrectionem
suam xpus hominibus apparu
isse ab ewangelistis describitur Primo
magdalene flenti ad monumen
tum Joh 20 Et eidem marie et
alteri eiusdem nominis femine pre
tibus illis nunciare discipulis eius
post resurrectionem quam occurrit eis dicens
Auete Ille aut accesserunt ad te
nendum pedes eius Math vltimo
Tercio Symoni petro luce vltimo
Surrexit dominus vere et apparuit sy
moni petro Quarto duobus di
scipulis euntibus in Emaus castel
lum quam cognouerunt eum in fractu
one panis luce vltimo Quinto
residentibus in cenaculo discipulis
propter metum iudeorum et thomas non
erat ibi insufflauit in eos spiritum [illegible]
nec dominus eius Joh 20 Ista quin
tuplex apparicio erat ipso die re
surrectionis Sexta apparicio erat
post dies octo quam erat cum eis tho
mas mittens in latus ihesu manum
Joh xxi Septima piscantibus discipulis
ad mare tyberiadis vbi attraxe

runt multitudinem piscium plenum
magnis piscibus 153 et rethe non
est scissum Joh xxi° Octavo in mon
te galilee qui dicitur Thabor quod
ut ait Math ultimo discipuli abierunt
in Galileam in montem ubi constitu
it illis ihesus et videntes adorave
runt eum Math ultimo Nono quod
apparuit illis recumbentibus xi scilicet
in cenaculo et exprobravit incredu
litatem eorum Marci ultimo Decimo
in monte oliveti quando viderunt
eum elevatum ascendentem in ce
lum non iam in terra sed in aere loquen
tem quod sic ait luc ultimo Edu
xit eos extra civitatem in Betha
niam et cum benediceret illis elevatis
manibus ferebatur in celum luce
ultimo et actuum primo Item in glo
sa super ultimo capitulo Marci circa

Apparicio xpi **littera secunda**
multiplex est ut in quadam
postilla super isto textu Multifor
mis sapiencia Ephes iii° Sapi
encia dei i xpus apparuit primo
in forma servi Philipp ii° exinanivit se formam
servi accipiens Secundo in forma pecca
toris Romanorum viii° filium misit
deus per similitudinem carnis peccati
Tercio in forma claritatis solaris
Math xvii° Resplenduit facies eius
sicut sol Quarto in forma mise
ri Ysaye liii° Reputavimus
eum quasi leprosum Quinto in forma
ortulani Joh 20° Maria estimans
quia ortulanus esset Sexto in
forma peregrini luce xxiiii° Tu so
lus peregrinus es et non cognovisti
Item inquit [?] li° ii° ad [?]
et illud indubitanter nequit tenea
mus quod deus essencie sua specie
nunquam apparuit mortalibus sicut
famulo suo Moysi dicit Exodi
xxxiii° Non videbit me homo et
vivet Et in Joh i° legitur Deum
enim nemo vidit unquam visibile
enim quicquam non est quod non sit mu
tabile ideo substancia sive essencia dei
qui nullo modo mutabilis est nul
lo modo potest esse visibilis unde
illa omnia que patribus visa sunt
cum deus illis putaretur per crea

turam facta esse manifestum est Et si
nos lateat quo ea ministris ange
lis fecit deus per angelos tamen ea facta
esse dicimus Audeo tamen fiducialiter
dicere nec deum patrem nec verbum eius
nec spiritum eius qui est unus deus
per idem quod est atque idipsum est nul
lo modo esse mutabilem ac per hoc multo
minus visibilem Hec Augustinus ibidem

Appetitus appetitus **littera prima**
proprie excellencie dissuadent
nobis tria Primo quia in loco digni
tatis in maiori periculo sunt con
tinue Secundo pericula trahunt quanto
maior honor tanto maiora pericula
Secundo quia in maioribus criminibus sunt
qui presunt hominibus Cave homo rec
quis sine culpa tenere non potes
Sublimitas enim honorum magnitu
do scelerum est Tercio quia maiori
pena punitur qui in loco dignitatis
male se habet Apoc xviii° Quan
tum glorificavit se et in deliciis fuit
tantum date illi tormentum Item Jeronimus
Non est facile stare in loco Petri et
Pauli tenere cathedram regnancium
cum xpo quia hinc dicitur non sancto
rum filii sunt qui tenent loca sancto
rum sed qui exercent opera eorum Hec
Jeronimus Hec Item idem Augustinus
Nos qui sumus presumimus non ex locorum
vel generis dignitate sed morum nobilitate
notescere debemus Sequitur Non
urbium claritate sed fidei puritate non
loca vel ordines creatori nostro propinquos
nos faciunt sed nos aut bona merita
aut mala distinguunt Item Gregorius
in Registro li° vi° Epistola xxviii
Scribens Johanni Constantino
politano sic dicit Et quia rese
canda vulnera levi prius manu pal
panda sunt rogo deprecor et quanto
possum dulcedine exposco ut fra
ternitas vestra cunctis sibi adulantibus
atque eorum nullum deferenti
bus condicat ut stulto ac super
bo vocabulo consenciat applicari Item
eodem libro capitulo xxxvi° Si igitur
inquit ego non in causa sibi quisquam atripiat
quo tempore se honore omnium facit Uni
versi igitur causa quod abstulit a sta
tu suo corruit quod ut qui universale

appellatum terruit medit. sed absit a do
me cordibus nostris illud blasphemie
in quo sacerdotium honor adimitur
adimitur dum ab uno sibi demetes
arrogatur. Item ex concilio Affricano
dis. lxxx c prime sedis episcopus
non appelletur princeps sacerdotum
aut summus sacerdos aut aliquid huiusmodi
sed tantum prime sedis episcopus. Item Crisostomus
omelia prima apostolus imposuit Cristus
no magis remunerator est operum quam
voluntatum. non putet sibi laycus
quod dyaconus. exeo quod dyaconus est
beatior quam laycus studiosus. Non
beatior quam laycus apud deum honorabilior
est voluntas. neque enim dyaconus
beatorem reddit persona presbiteri exeo quod
presbiter est quam si fuit bonus laycus. Nec
gradus ministerii ex deo est. bona
et prava voluntas ex nobis. Et ille
super isto textum et in duo talenta

Aportrifa apotrisorum qua **litera prima**
Auctor sunt quia
Quedam quorum vitalis et auctor
ignoratur. ut liber de infancia
salvatoris. Quedam quorum vitas
agnarius (?) sed non auctor ut itinerarium
clementis. Quedam quorum auc
tor ignoratur sed non vitalis ut liber
de sapiencia et huiusmodi. Quedam
quorum nec auctor nec vitalis igno
ratur sed non sunt autentici ut alii
ex primis duobus membris confluant
ex ultimis duobus sed sunt in po
stilla Memorandum est tres
faciunt ordines in veteri testamento
primus continet quinque libros moy
si. Secundus ordo prophetarum Josue Iu
dith Samuel Malachias Isaias Ie
remias Ezechiel Duodecim prophete que
nimis (?) ... octo volumina prophetarum dicuntur Ter
tius agiographorum Job psal
terium proverbia et ecclesiastes Canticum et
Daniel paralipomenon Esdre Hester que
novem sunt ad hos libros alii
extra canonem apocrifa dicuntur
octo Sapiencia ecclesiasticus Judith Tho
bias Ruth Machabeorum libri quorum
licet iudei inter apocrifa sepenit (?) ... ca
nonicos ... inter omnes libros ... et
et honorat ... ecclesia Et ...
quinque libros Moysi Josue In

dicum Samuelem et Malachiam tres
scriptores ... sex sed ... apud
hebreos vel ... excelle sensent
Et apocrypha sunt Daniel
Iudith Hester et Esdre Job pal
et tres libri Salomonis restat
apocalipsis ihesus sapiencia pastor Et
Malachias Judith liber ... Tho
bias et ... novum testamentum ... ordi
ne primus quatuor ... eple
pauli ... Iudex act et apos
et ... de prologo in libros Regum
et de ... apocrifis Nota in ca
none dis. 17 18 ... ysidorus Ethimologiarum de ... scripto
ribus novi et veteris testamenti **litera prima**

Apostoli a quibus dicti **litera prima**
Amissus apostolorum quia sunt qua
tuor a deo. a deo et per hominem. per ho
minem et a se. a deo enim missus est
Moyses. a deo et per hominem sicut
ihesus nave. per hominem tamen sicut nostris
temporibus multi fraude ... sacerdotium
subrogati sunt ex se enim sicut pseu
do prophete sunt. Orosius Quod pos
simus scire quis mittatur a deo Augustinus
Cognoscite missum a deo quem non
... fraudatio vel potius adu
latio elegit. sed illum quem vita et
mores optimum et examinatum apo
stolicarum sacerdotum vel ...
presbiterorum iudicio probavit Qui non
appetit preesse festinat ut quidem
patrum elegantis expressit. sciat se
non esse episcopum qui preesse desiderat non
prodesse Et Augustinus de lxxxiii questi
onibus Orosii Quem enim misit
deus verbum dei loqui Item apostoli di
cuntur sal. eo quod per eorum bonam
conversationem tenent fenetes (?) in sanc
titate Et dicuntur lux mundi eo quod
per eorum bonum exemplum et predicationem
omnes incredulos ducunt ad fidem
et malos ad bonam conversationem Et
Crisostomus omelia 10 **de litera scilicet**

Apostoli domini mei ihesu xpisti omnia
quidem bona habuerunt non
autem omnia ad perfectum sed quod vincisse
quod eorum in aliquo probato bono
magis perfectior fuit quam alter ut pu
te petrus in fide fortior quam ce
teri. Johannes in innocentia simplicior

or gtm cetr ʒ solus sit pt distīc
xpus qui omnaꝝ differencias nouit
ita petrus conquisiuit in fide Joha
nes in innocencia ʒ unusquisque ꝯ
apli illa vtute ē thronus in quo
pfumat ceteris fuit ⁊ aut omes
vtutes qr vna ē sedes · quia in
om vtute equalit iste solus per
fectus ē ʒ iusta ħ Cris omelia
27 ꝯ ꝯm apli aplatu putatur
a nob honor ipius esse · ve aut
honor eius nō ē ꝯ ministium eius
Unde paulus de aplatu suo dice
bat ij Cor ixo Si em evange
lizem nō ē m gla necitas em
m incumbit ve em m si non
evangelizauo si em volens hᶜ
ago mercedem habeo · si em inuitꝰ
dispensacio credita ē hᵉ quod neqꝫ
laudem hebᵗ apud dm quia apo
stolus fuit · ꝯ si opus aplatu
sui bn impleuit In nullo ꝯ ho
m ē honor nisi in quo bn im
pleuit opus sui ʒ nulla reptac
eius nisi in quo neglexit suum
opus ħ Cris omelia 2 ꝯ o **littera tria**
Apostoli audientes quia
coram iudicibus stare iubebat
nosperte dnt ad xpm · cuius doc
tus quia in istoꝝ iudicibus scho
lastici fuerunt · quo ergo nos pos
sumus homines pisatores ʒ sy
lexis tesdomu illis dare · Tu
aut ab inicio nos nō docuisti
legem ꝯ terre sciuisti tamquam nos
discipulos congregares nō me
misti nos in capitulis phisicos
libros legentes · ꝯ retia in ma
re mittentes · sꝫ neqꝫ dixisti re
uite faciam vos advocatos
ꝯ venite faciam vos piscato
res hominum tanquam retias mortis vi
disti eloquencias in nob pro ele
gisti · xpus em incipit Cum t
dent em vos nolite solliciti
esse quo aut quid loquamini m
ē em causa · deus humano au
xilio nō indiget nō vos in p
sona vra presentate ʒ ego vob se
sum dabo nō sollicitu ee an
iudicium nō ē presumptio rei ꝯ de
sperano in deo Si em ipr conpez

actum iter fictturꝰ es · aut do
mu edificaturꝰ es considera quali
tatem actum · quantitatem itine
ʒ expensas ē pre congruetei
ad iustiā in iudicio est vbi ne
sciunt fuctura incognito quid pt
respondere Ipso maxime hꝫ in iudi
cio tales iudices non a semet
ipsis loquitur ꝯ dyabolus in iu
dicibus · nemo ħm scit que pt
homines nisi spus qui ē in eo ꝯ
qᵒ ex vobis loquimini sedm vim in
tentis si aut de spu sancto co
gittantum eoꝝ fine ꝯ vt in
causa sua loquatur deus in vobis
qꝫ ꝯfusionem nouerint intelligunt · q
qᵒ sollicitus ē vt quid loquatur
in sua sapia peccat que ē sua
causa eius · considerate igitur
ꝗ qui nos in pace sustentat mᶜ
tomagis adiuuat in bello ħ cri
ꝯ omelia xlim y ad aplicaz
dignitatem ptinet omnia vende
ʒ forma ecclesia pauperibus dare
nemo de hereditate terre possidere
ħ Johannes epla xim dis m a
Et nondum in officium aplatus
gerunt a ʒ ro discipuloꝝ tipu
gerunt pastori atqꝫ in coꝝ loco
constitucio ecclesiastica ꝯ in Cano
ne dis xxj a cap 1o In nouo te
stamento inter omes aplos triua
erat dissensio Prima luce xxijo
Inter eos videtur ee maior
quod pficiebat etiam ipr dict
num xpi vt maioritatem eorum
mus Sed inter petrum ʒ paulum
vt pꝫ Gal ijo vt humilis fe
tiat verus quisqꝫ de seipso Tercia
inter paulum ʒ barnabam pro
Johanne Marco vt diuisi eatenꝰ
melius edificarent Actuū xvᵒ
Unde eliciatur q in ecca nulla
te · pp ē dissensio cum inter tri
bunos plata de paulo vbi lux
[A]rbitrium **littera prima**
[L]iberum liberum arbitrium vt
ait augꝰ ē facultas racionis
ʒ voluntatis qua eligitur bonum
gra assistente Et hac diffi
nicione ponitur racio ʒ voluntas
racio quidem vt consiliarius

voluntas aut ut impatur. Nam
vicio dicit aliquid esse bonum vel
malum. voluntas aut dicit fiat vel
non fiat. Nota quod libertas liberi ar-
bitrii est in libera accione sufficienti
sed non est libera aut coactione efficienti
nulla enim coactio exterior est sufficien-
ens causa ut aliquid fiat. licet quandoque
sit efficiens ut patet in multis qui cogebantur
suscipere xpm per tormenta quod in-
huius de coactu voluntas est ut ait
aug. Cum vero peccator trahitur a
gratia, tunc non destruitur libertas
arbitrii quia cecus et fessus vel
claudus in foveam cadens quando ex-
trahitur a fovea in qua ceciderat
non fuit sed illo invito libertas ar-
bitrii triplex est secundum auctoritatem a pr-
alto quod infra prima libertas est
nature secunda gratie tercia glorie. Prima
est bonorum et malorum. Secunda est tantum
bonorum. Tercia in celo regnancium
et patet libertas viatorum est nolle vel
velle et eciam posse peccare. sed liber-
tas in paradiso fuit non posse pec-
care et eciam posse non turbari
sed libertas in paradiso fuit non posse
peccare et eciam posse non turbari
libertas aut patrie est nolle et non
posse peccare nec posse turbari
Hugo de sancto victore 2o capitulo lo
Arbitrium liberum libere vita sancti
liberius est in bonis quam in
malis quia in bonis est sine ...
malis quia in bonis est sine vi-
nitus interiore sed in malis est sine
virtute interiore et peccati. sed in patria
nec interiore et peccati. sed in patria
est liberrimum quia omnis tollitur servicus
destruetur. Nota quod deus licet non
possit mala facere similiter et ani-
geli est. nec amicius bene quod est in eis
liberum arbitrium. quia ut dicit
bonum eligunt et malum dedi-
nant. nec ex infirma natura sed ex
libera voluntate Eodem modo dicendum est de
dyabolo quod dyabolus habet liberum ar-
bitrium bonum quod sic respuit et ma-
lum eligit. sed hoc non fuit in eo
violenta coactio sed voluntaria ob-
stinacio. liberum arbitrium habet
se indifferenter ad quosdam ad bo-
num et malum ut primis parenti-
bus ante lapsum in quosdam aut

est se plus ad bonum quam ad ma-
lum ut in sanctis in xpo in ce-
dam habet se. modo ad malum ut in
infidelibus non regnantibus in quos
dam modo habet se. ad bonum et cum
dam modo habet se. sicut est in xpo per q
finaliter salvatur. sicut ita xpo per q
ceptorum sicut ... Contra iovinianum
in expugnacione fidei ad amasium
papam liberum inquit sic confi-
temur arbitrium ut dicamus nos
semper indigere dei auxilio. et tam illos
errare qui cum manicheis dicunt ho-
minem vitare non posse peccatum quam
illos qui cum iovinianus asserunt homi-
nem posse peccare. utrique tollit arbitrii
libertatem. Nos vero dicimus hominem
et peccare et non peccare posse ut
semper nos liberi confiteamur arbi-
trii. Hec est fides quam in catholica
ecclesia didicimus et quam semper tenemus
et ille ut ... Smaragdus dis. xxviii a
capitulo ultimo
Est hoc tempus vir vir iusti
tempus arbori . Unde patet sicut
lignum quod plantatum est
huius arboris radix est caritas. et
phos ... In caritate radicati et
fundati rami desideria sancte affectio-
nes in deum. Ecclesiastici xxxvi. Ego
tenes ut extendi ramos meos expandi
te flores mores honestatis Ecclesiastici
xxxviii. Ego quasi vitis fructificavi
... ipso vitam eius non defluet
fructus opera sanctitatis Mathei 3o fa-
cite vos dignos fructus penitencie.
Et in quadam postilla Quam arbor
homo cuius rami spirituales sensus
gemme sancte cogitaciones. flores bo-
ne voluntates. poma opera. Et a
demonibus excutiuntur si sancta viam
sed mundi platetur. quia sicut
difficile est arborem iuxta viam
positum fructus suos usque ad ma-
turitatem servare sic difficile est
virum fidelem iuxta mundi ipsum
vincere. in actibus eius iusticia
cum eis immaculatam usque ad
finem eius tenere secede ipsum a
via et plantare in loco secreto
nec ut mundi habeat aliquid tecum
commune nec tu cum mundo. Crisostomus o-
melia xxxii a capitulo Quam arbor est

enim e exiguo semine ad arborem
et fructum non venio. arbor ge
nus e humanum genus tpus ante le
gem. tempus sub lege. et tempus
gratie circumfodere e [illegible] mittere
stercus e sordes penitentie. ut aug. de
ci. dei 12 li. et 21. a. et
infra. Item stetit arbor dicta bo
ni et mali quia homo qui voluit
discernere bonum a malo per preceptum
distinxit per experimentum ut carere
de vetito inveniret supplicium. ut
aug. ibidem Item xxiiii°

Littera prima

Archidiaconi dictum est quod
in plerisque locis archidiaconi
super presbyteros quandam exercent do
minationem et ab eis censum exigunt
quod magis ad tirannidem spectat
quam ad rectitudinem pertinet formam
Cum enim iuxta apostolum dominari episco
pi non debeant nec dominantes in cle
ro sed forma facti gregis ex animo
multo minus facere hoc debent ipsi
Sicut iam contenti regulationibus
despiciunt nec per cupiditatem et a
variciam presumunt. extra de cen. Item
c.° Dictum est etiam bene Gregorius
Petro subdiacono scripsit dicens
Cognovimus quod quisque ex fami
lia culpam fecit. non in ipsum sed
in eius substantia vindicatur. De qua re
precipimus quod quisque culpam fe
cerit. ipsum quidem ut dignum est vin
dicetur a communione quoque eum alij
tineat. xvi q. vii Cognovimus
Videtur in eo capitulo sequenti. Si
quis vero ex familia ecclesie sa
cerdotes vel levite monachi vel
clerici vel quibuslibet alij lapsi fuerint
ducere eos in penam volumus sed
eorum res ecclesie iure non abstrahi
illud patet xviii q. va ca° finali
Archidiaconum quoniam ex officio
suo clericorum vitam diligenti exa
minatione debeat inquirere et quod cor
rigenda invenerit epo intimare
tamen super hos dominationem exercere
et censum ex eis exigere prohibetur
extra. Item dis. vi Archidiaconi
Item si quis episcopus firmaciam per
sbiterorum diaconorum vel cunctus in
ceptus sua parochia prio vel pri

bus inveniendo consenserit vel co
missum auctoritate sui officij non
impugnaverit ab officio suspendatur
dis. viii° Si. Sequitur Episcopus qui
talium curam non corrigit magis
dicendus est canis impudicus quam
episcopus ut ibi aug. Item quod neque
episcopi neque archidiaconi neque eo
rum ministri ex omni emolumentum
quadrimus spale a quocumque pub
lice petente aliquid exigit vel
recipiat respiciat vel foveat nec
pro corrigendis excessibus et crimi
nibus pretendens a clericis vel lai
cis penam pecuniariam quomodo re
cipiant. extra in tertia appellatione
cum promissa appellandi ut patet
vo libro decretorum de symo. ca°
g. 2 de pe. mo lib. Ven. patriciensis
de vitijs ca° de acceptione mune
rum Sicut enim iniquus est qui cap
tam mercem non vendit. ita iniquus
est qui iustitiam quam debet ex
officio non vult facere nisi aliquid
sibi detur ad quod nullo iure potest
illud. Cum accepero tempus ego iu
stitias iudicabo. item iustitiam
dominus iudicabit et pro ea vendito
rem damnabit et qui pro munere
filium dei testimonium dicunt qui verita
tes eum vendunt a simili qui pro
nummo filium iudicant sicut dominus
qui iustitia est vendunt sicut ille

Littera secunda

Archidiaconi cu
pidi esse videntur quia qui
tum ad exhortationes sacerdotes potes
tes archidiaconos et eorum ministros
clamat mundus quod multiplex tam
clericos quam laicos subiectis mille
meandris extorquendo ab eis pecuni
ae fallendo mendacijs correctionis spe
ciem de luxuria et alijs ... delictis
tum tractans de salute anime sibi
pro intendo eo quod sibi regimine anime
e commissum sed regimine anime subiecte
sunt in predicatorum secundum regulas scri
pture. tamquam medici dicti corrupte leges
ex legibus penis pro crimine debeant
puniri ymmo ipsam descenderes
ut lanij intendunt a mirabiliter
lanarijs cum dum tales
les extorquere nisi sicut lanatis

eque modicte vt clicus in tm co
pt pti artispo Item illa multa in
fundat sicut no pmet plato vt
clicus Item cuatz inter deos salute
subditi vt medicus debz mediacas
applicatores lemaces et sanguidores
dispone quia licuit sint pdicatores
et alie ptes pme pcto suo contrie
igitur lucro pro dimisso debz eum
illis medicinas applicat penitentes
curare Item nullus infirmus et specialiter
pctor debz accipe mediacas ab
homine nisi gratis ff no licz clio
impone pcium pecuniariam nisi pro
colore medicine Igitur sbiectus
no debz sic solue pecuniam nisi
gratis qm aut pctores sint co
gendi ad bonum hic et cit pro officia
um lavale Item deus no pmit
leus in idipm vt pz Jeme Item
1o c xxiij q va Quando nos c
talis uniltas e pmitz a suo g
fesse pro crimine eum pg grinam pe
nitenciaz adeptaz inxerat quaz
comple et sibi dubio timuo no
debz affluacam iusto superadde ne
forte ascendit in limites pene di
et pt tolle pennis quo dicit opor
tere publice delinquentez publi
ce penitere et cmo satisfacere offico
c Infra eo d c lo ma cao xvjo

Armatura xam littera pima

Armatura xam sunt madata
di p transgreditur armis pryie
demoncy inficit vt augu de v
domini et apli simon lxxx conter
arma pdicatorum sunt iaculla et
iacula sic cum eorum quibus feriunt
pctores vt Greg sup Ezechiele
omelia va Item arma xam et ss
fides et bona opa vt eadem omelia
lxxx vma Item q audientez religiosi
colore depingit 29 dya o armi
pstat vt arme iniustis dum sic
tas cesme eo vt Greg omelia xl
b Item gfirmacio confirmantem
anima emulti mediamio intelli
gendo et diligendo et ipsum e pro
tectio civitas anime q e pim
vt galea salutis de qua loqui
aplus Ephes vjo Item vo inser
nium e caput anime et cetera me

litra dolent lorica iusticie e ipa
virtutum gnexio et gcathenatio
adiuinicem que potuit dici lori
ca iusticie qm prudencie vel al
terius quia iusticia e qualite
mentem qm virtutem gnexio aut
quinq lorice ex cuius pic pt imm
gnirat Justicia e amor habe
di se ad quodlibz sic habere de
bet ff ex hc amore statim nasci
tur amor cognoscendi qualit
se debz habere ad quelz et de ita
iusticia egreditur prudencia Item
de eodem amore nascitur amor
cohibendi et refrenadi omne qd
extra modum ppello intitur ata
tepancia Et Item de eod nascitur
tur amor psequendi vsqz ad mortem be
quod trahit vt pitmit ad mo
dum et ita fortitudo quibz in al
sticie amor reflectit super se et a
mat so quasi circulus e e de ar
culo aut iusticie egrediuntur tres
anuli prudencie scz tpancie et for
titudinis et cathenat se adiui
cem quatuor hij anuli Item de
prudecia q e amor cognosce
di qualit tendimus fat se ad se
ipm et Item ad pximum vel ad
familiaz et Item ad omnes Vn
de ipso anulo prudent egrediuntur
anuli tres mosticai f yconomica
et politica Et per hos hic in se
anulum iusticie de quo pmus
egressus e ad hc ex eo decimo
virtutum sic gsequent gtexi lori
ca qua induitur anima no time
sit iacula inimici vt sunt arma
lucis quia fide salus iusticia
lux e et bn tangunt arma fidei
et lucas cm rectores tenebraz
eorum spuales liasigos a lucez fu
gmtis lancea e ira zeli cum
perta qua pungunt crimen cor
reptionis et iuste vindicte vnde
Sap vo Accipiet dicit iram in
lancea vt biuo ssto et cetera littera

Armatura sex mat secunda

aplus Ephes vjo quatz
quiorz sunt defensiue et vltima
iniapua ff amor ctis apz in
telligi iusticie et spualit pam

quod spualit' ~~intelligitur~~ interior homo i
diuiditur scdm disparates hab' pot' v'
tutes Prima igitur armatura qua
apls commemorat e zona scilicet mo
me qua corpus pmo om e cinge
dum Iuxta dicit apls State igit'
precincti lumbos vros in veritate
scilicet que continuat virtutez in sub
tilitas dyaboli nō precumbit et
lumbos mentis cingit castitatis zo
na que scdm virtutem temperancie
stringit debite lumbos mentis ubi
pz quod apls loquit' de spuali
ter arma nō corpor' ꝑ alit' nō ipsum
zonam ad armaturam cingentem
pmittet Pmo tu debz intuer' ho
hostem tuum domesticu refrenare q
ꝑ illum committ' dyab' inuadit for
tius Item luce xii° dicit xpus
Sint lumbi vri precincti Et petri
1° ca° quod precincti lumbos me
tis vre sobrii pfecti sperate in ea
que offertur vob' gram Illi aut
qui infideliter sunt carni vel femi
ne sunt a virtute falsissime elon
gati cum sicut ydolatre colentes
carnem vt subiecti ventri suo Vnde
ideo dicit apls phi iii° quorum
venter gulosorum e eor deus Se
cunda armatura e lorica iusticie q
continuat maiorem ptem interiorz ho
minis Ideo dicit apls State in
duti lorica iusticie si enim lorica
ferrea vndique contexta circulis
iusticia in suo genere coathenatur
scdm lineam longitudinem z latitu
dinem scdm racionem circuli infiniti. vt
de prima virtute cardinali z pz q
nō sufficit recte facere nisi inten
cio recti cum cingebat **litera tercia**

Armatura tercia e pedum i
affectuum interior hominis cal
ciacio Ideo dicit apls State cal
ciati pedes in preparacionem ewangelii pacis
ad hoc obligantur ewangelisantes
singuli xpiani Ewangelisantes
q' nō principalit' ꝑ affectionem tempalium
vel inquisitionem aut famem statuum
pnunciat Ewangelium Tales enim q'
ea intencione prediant ut excutiant
puluem in pedes Nec enim Ewangelium
volante vento simplic' inaudito nis
i ad manet firmum ipsius aut Ewange
lisandus debz parare affectiones suas
ad Ewangelium in pace. z eo fine debz p
dicacionem audire vt pax habeatur
cum deo z homine. z tunc sic affectus
interior hominis calciate z aliter sicut
nunc Sz quia fides maxime e ne
cessaria militibus viatori Ideo quarto
subiecit apls dicens In omnibus scu
tum fidei in quo possitis omnia te
la nequissimi ignea extinguere Scu
tum aut hoc fidei est p'dictz si ar
ticulos fidei scte trinitatis z alios
fidei articulos ordinate depictos
nisi sit manus caritatis fortis sicut vel
ligna possunt extinguere tales tem
taciones hostis spiritualis que sunt sicut
tela ignea incentiue impellencia p
artem dyaboli agitata. debz aut
hoc scutum portari in sinistra pte
spiritualis nri. sz tempore viatoris qui sini
stra z dura patimur z nō expectamus
tempus in quo spiritualiter moriamur vel
prelio pugnamus sz nec tum prodest q
hoc scutum sit ꝑ ipso caritate conformiter
acceptum Vnde dicit Jacobi ii°
Credunt demones z contremiscunt
Nam fides eor nō pfecte firmitatem
in trinitate. nec colligit indissoli
bilibus vinculis caritatis. ideo non
mirum si dicat apls q in om
nibus bellis spualibus pnunciat via
tori tale scutum cum sit maxime
necessarium viatori **littera quarta**

Armatura i qua caput tegit'
e galea Ideo dicit apls
Galeam salutis assumite Tunc
aut vo galeam salutis qui in spe
beatitudinis procedentis a capite qui
est xpus debite se inuoluit. Sicut
racio e supremum in homine sic spes
beatitudinis exaltat pugnantes si a
capite eius sit descendens sz nō in
ferum foret. z preparacionis iudici
um viatorem cum hoste spuali q
tendere vti solus armis istis quibus
defensis nisi quibus prudenter in
vasit hostem suum Iob xv° z vl
timo autem post armaturam i ua
ginaz cum dicat State assumite
tes gladium spus quod e ver
bi dei Nam deus format linguaz

in ore homi ad loquend in tacte
apez vt pz ex anotomia multi
plici ministre intelletam Unde aurth
xiiio pmittit domin Nolite cogitare
quo aut quid loquimini quia hec
jo dicit vilus Ego em dabo vobis
os et sapiam cui non potent contradi
ce omes adusarii vri Nec solum
e iste gladius talis invisibilis sed
etiam invisibilis quia spus a cor
ne dividit cum dicitur Ebreor iiiio
Uiuus e smo dei efficax et penetra
bilior omi gladio ancipiti et ptin
gens usqz ad divisionem anime et spus
Unde anotomici notant quod lingua
admodum gladii est formata nec
solum e pino ille sic pstratiuus a
masivus aut oracimus quia Osare
no dicitur Opu labior suor intsi
ciet impiu Nec dubium quin non pse
et pmo loquitur vim xpi sz et venit
Nos deus ipse cum auth jo dicit xpus No
em vos estis q loqimi sz spus pat
vri qui loquitur in vob H d e su
p epistolis dnicalibus sermon leo

littā quita

Hrmatura no oem
Hcreatura sensibilem deus et
munitam Quibusdam alios volati
libus penis alios dentibus alios
cornibus hominem aut solum sic
disposuit vt virtus illius sit ipse
xpus et in eo qd infirmiorem eum
fecit omibus in corpore fortiorem os
volunt in se esse vl in xpo Nam si
ore deus quia agnoscere et colere
dom vita e etiam ignorare aut dnm
et contempnere pro illo sempitna
ita vt nec ita infirmum creat
eum vt omo nil boni facere pos
sit nec ita potentem quin malitate
tactus sp nichilum habeat dominum
suum H Cris omelia xviiia A
Otsi arma eum diaboli e ma
bus homo sicut em homo sine
cardinis non pt aliquid facere con ho
stem sic diabolus sine homine ma
lo non vz aliquid contra sanctus Cri
s omelia de e ta

lra prima

Hscensio x differentia e inter
Hascensionem assumptionem et e
levatione ascensio ptinet ad xm
Assumptio ptinet ad btam vginem
Sz elevatio ad alios sanctos
Racio huius e quia ascensio fit
ppa virtute ascendentis assumptio
virtute x assumentis qua filius spe
cialiter obsequitur matri Elevatio
vo fit ministerio angelor Alia e
differentia quia locus elevationis
e distinctio chorori locus aut
locus aut assumpte vginis est
supra choros angelor locus vo
ascendentis e supra locum assup
te vginis Circa vo ascensionem x
sunt octo notanda q comprehendant
ascensionem et colliguntur in officio de
ascensione primum e qd videntibus
illis vl discipulis elevatus e vt
sz desiderium veniendi ad ipsum ex
citaret in eis Scdm qd nubes su
scepit eum ab oculis eor pro vim
bellum nubis signatur qd in hoc mor
tali corpore ipsum in altum videre
non possimus Tertium e qd elevatis
manibus ferebatur in celum elevata
uit aut manus ppr duo sz vt pa
tri preces offeret et vt intus ma
ab alto levata dnus pmitteret
Quartum e benedixit eis vt eos
hostes minore vinceret et bonis
celestibus augeret Quintum e qd asce
dit in iubilacione quod respiciat ad
vocem iocunditatis redemptor asce
dencium cum ipso q pius vate la
crimabilis clamaverunt in portis inf
ni Adveniisti desiderabilis quem ex
pectabamus in tenebris Sextum e
qd ascendit in voce tube et hec re
fertur ad solum sonum predicationis
q sonus fuit tunc eis tamquam de
cente domino Emittes in mundum
universum Predicate evangelium et tunc
Duodecim in omnem terram exivit so
nus eor etc Septimum e qd asce
dens in celum captivam duxit
captivitatem vl captivos in capite
infini quos secum victor eduxit
Octavum e qd dedit dona in homi
nibus quia omnia bona vita de s
sum quo xpus ascendit Horum
primum et scdm habetur exempla sz
tertium et quartum in fine Ewangelii
scdm lucam quintum et sextum ps
bum septimum et octavum ps

Exaltus fuit xpus cplicat p
miti in sup tra · p crucis suppli
um · sine suspendium sup celos asce
sione iubilum littera secunda
Ascensio xpi fuit angel mi
rabilis Ysaie lxiii° Quis
est iste qui ascendit de Edom de
monibus tinctis ii Regum vi° Non
fuit tanta exaltacio archee 7 mi
dus tenus de nobis Si fuerit
illa philisteorum in persona demo
nu de translacione arche 7 corpo
ris in celestia dolencium p quam
electi in bello spirituali triumphum
reputant qui vocantur filii israel
dum adducitur archa federis de
seculo in castra · vt p eam habe
rent dominum auxilium in bello ho
minibus fuit salutare sicut supra
patet in multiplici fructu ascensionis
xpi Ascendit xpus multipliciter scilicet
sapienter quia videntibus illis e
leuatus est potenter quia eleuatus
manibus ferebatur in celum letanter
quia ascendit deus in iubilacione
decenter quia duabus turmis vel
celebratus hominum 7 angelorum Non at
dico quod fuerint illi angeli in adiu
torium neccessitatis sed in obsequium
dignitatis Dominus illos dico quos
ab inferis liberauit qui post resurreccionem
vsque ad ascensionem mortui sunt
de inio saluatorum nec purgacionem
vlterius indigentes clementer quia
induxit eis xpus non statim post
resurreccionem ascendit cp̄lia racione
Primo enim fuit ascensio differenda
vt resurreccio multum probaretur vt
dicitur in actibus per dies quadra
ginta apparens eis 7c Secundo vt
paciencia mea informaret que
intendem dixit equanimitatis exp̄c
tac̄ sicut agricola · non statim
post seminacionem metit sed fructuum
maturitatem expectat Tercio propter
discipulorum consolacionem vt dicit glo
Actuum i° Sicut deo hore non
ita quadraginta diebus conuersatus
est cum eis post resurreccionem suam vt
fit multis dilectius gaudent cum
eo qui pauce hore p eo dolue
runt Math xvi° Vos quidem tristiciam
habetis · sed tristicia vestra vertetur in
gaudium quia diuina consolacio ex
cedit tristiciam humanam Non quod xpo
conueniat descendere de celis tercio sim
metriam diuinam quia illuc venire
dicitur vbi spirituali affectu apparet · sed
ascender conuenit ei ipse secundum huma
nam naturam · quia solum istum saluc̄
mutat locum · non secundum naturam di
uinam Sed Thomas de virtute theo
logica iii° circa xx° Item Nemo ascendit
in celum nisi qui descendit Io
hannis iii° Qua vnius descendit
vnus ascendit quid de terris intelli
gendum quia natura eius excut
vt xpus ascendat · ea species est ce
tera quia ipse propterea descendit vt
cum illo et in illo vnus esset qui
p istum ascensum esset Sed augustinus
sup Iohannem omelia xii° littera
Ascendit sup cherubin tercia
7 volauit 7 lapsus est super
pennas ventorum 7 Re xxii° 7 ps
xvii° Tempus est vt reuertar ad
eum qui me misit Io xvi° De
arthais qui descendit qui descendit
ipse est qui ascendit sup omnes celos
7 adimpleret omnia Ec iiii° ap
tum est templum dei in celo Apoc
xi° A Item nos x morte viuificat
nos resurreccio eius erexit · nos x
ascensio consecrauit Sed augustinus
illud Eleuatus est in celum act
i° Item amod non datum est sin
gulari sede a dextris patris in glo
ria coequali in essencia substan
ciali p gratiam consimili maiesta
te in eo 7c Item gradibus octo vt
dicitur Ec viii° In templum erat
ascensio in quod templum spirituale
nos ascendendo tendimus vnde apparet
vt in eius domum octo gradibus
ascendamus vt asserit Gregorius
Secunda sup ii petri i° Vos inquit
omnes curam subinferentes ministrate
in fide vestra virtutem 7 in virtute
7 scienciam 7 in sciencia · ad sciam
in abstinencia paciencia in paciencia
in paciencia aut pietate in pieta
te fraternitas amorem in amore
aut fraternitatis caritate Sed Re
da Hoc beatus petrus viii° v
tutum gradus enumerat quibus

existentes mundiales concupiscencie an-
nuprorum ad altitudinem regni celestis
ascende deceant. De quibus prius dicitur ascen-
siones in corde suo disposuit vallo
lacrimarum videatur deus deorum in syon
Et nota secundum bertoldum dicto vo quod triplex
ascensionis xpi triplex est figura. Prima ascen-
sio in scala iacob que in sompnis ei
monstrata Gen xxviii. Secunda fuit pa-
boli de 99 ovibus dimissis in deserto
vt idem ovis saluaretur luce xv
Tercia figura fuit in translacione he-
lie prophete in paradisum translati helie
regum iiii° vbi pallium suum helyseo
dimisit etc. Littera prima

Avaricia divicia que et phylar-
giria grece dicitur vel libitas
vicia est quartum vicium ca-
pitale est appetitus illicitus et inmode-
ratus rerum temporalium possidendi amor
dei non propositus aut proximi caritati contra
consensu arbitrii et animo perfruendi
que tanto est dampnabilius quantum
naturalem excedit appetitum atque mo-
dicum sine divicias sollicite acqui-
rendo sive tenaciter eas retinendo
sive plus debito ipsas desiderando
sive plus congruo in ipsis delectando
appetitus enim rerum temporalium est ho-
mini solum naturalis et licitus vt eo-
rum que sunt ad finem vite est com-
mensurati sunt sicut medicina sani-
tati vt patet per philosophum primo politicorum
Igitur tali excessu debiti appetitus
divicias congregandi sive retinen-
di sic est viciatus et inordinatus
tetere circumstancijs debite ponde-
rationis Et est racio quia cum bona
temporalia singulariter et appropriate non pos-
sunt simul a pluribus possideri vnum
in commune Sequitur quod cum vnus plus
acquirendo retinendo super habundet alio
magis alius carendo deficit atque e-
get Quod Basilius Recte contra
tales superflue habundantes inve-
hens sic dicit distinctione xlvii Est
inquit famelicorum panis quem tu
retines tunica nudi quam conservas
egeni pecunia quam congregas
et indigencium certa que superflue
possides quot vero tot iniurias
quot exhibere valeas. nec ipsis

auxiliaris etc. Littera secunda

Avaricia est paupertatis iniuria
liberalitatis inimica et caritatis
emula quia nichil est scelestius vt
dicit glosa scriptura Eccli x° Nam
et animam suam facit venalem
et est peccatum mortale quando tamen exce-
dit fines caritatis divinos et proximi vel
excedendo quod amori divino in affectu
preponit eas sollicite acquirendo
vel proximo suo subveniri in tempore
necessitatis superflua perficiendo sed quando
vt predictum est in quolibet quique pec-
cati sunt aliqui motus imperfecti in
sensualitate existentes qui sunt
peccata venalia eo quod preveniunt in
dicium racionis Hinc est animad-
vertendum quod acquirere divicias cum
sollicitudine vel ipsas superflue re-
tinere et in ipsis aliquantulum delectari pro-
uei familie debitam sustentationem pro-
videnda aut propriam indigentiam dis-
crete preuidendam non est peccatum morta-
le dum tamen tempore necessitatis et indigen-
cie legem observat liberalitatis et sic
non excedit debite virtutis metas
enim vt aut quidam homines ad hoc
amatores temporalia terrenis negocijs
sunt implicati multiplicati et dedi-
ti quibusdam vinculis et affectionibus
carnis domibus quibus ac posses-
sionibus cogitationes quod sunt mundi
et quid placeat mundo superedificia-
tes super fundamento qui est xpistus
ligna fenum et stipula salui ext
sic tamen quasi per ignem vt apostolus dicit
I Cor iii° Si vero xpistum sunt et a xpisto
non recedit vt Cor. licet aliquid
sibi preponant in amore. patet itaque ex
predictis que sunt illa alia quando dam-
nat apostolus Ephesiorum v° Et
i Cor vi° Quia alia peccata mor-
talia de quibus ibi includit etc.
quod talia agunt non possident hereditatem
in regno xpisti et dei Littera tercia

Avaricia autem dicitur quasi amor ve-
ris quod est pecunia aviditas
eo quod per eam conquirere sunt intellig-
endi peccata terrena Dicit enim au-
gustinus libro de doctrina xpistiana omnium
quecumque homines habent in terra et omnia
quorum sunt domini pecunia vocatur

eo qd antiqui qui que habebat
in pecoribus possidebant Et phs
iiiio Ethicor Pecuniam inspicit di
uicias omnia quorum dignitas in
strante mensuratur vel dicitur auari
cia eo qd animas possidentium re
cipit Igitur apls Ephes vo In
tantu ipm condempnat qd ydolor
seruitutem ipam recte nominat et seruitutem
ydolorum appellat Ita
sicut scriptum est ii petri iio A quo
quis vincitur et superatur eius ser
vus efficitur. igitur ipm tollere
tolle vt deum auaricia Sunt
quid aut pt deus vel non qr deus
honoratur ydolum non incongrue
appellatur. igitur sicut ydolatra
suo seruit symulachro et colit quasi
deum uniuersum igitur in Luce videte
igitur et cauete ab omni auaricia
quia non in abundancia cuiusquam
vita eius est ex hijs que possidet
et subdens parabolam valde perime
scendam de diuite auaro diuicias
congregante deinde sic conclu
dit Stulte hac nocte demones
recipient animam tuam a te que
igitur parasti cuius erunt Sic est
inquit omnis qui sibi thesaurisat
non est in deum diues. qui sibi the
saurisat et alijs non parcit libera
tem abdicatur. caritatem violat
ipm dissipat et alijs iniuriatur
diuitijs militat et deum ignorat
Quam testante Luc Nemo pt
deo seruire et mamone Mamona lin
gwa sira et ebrea est nomen diui
ciarum vel nomen demonis qui
temptat de auaricia et cupiditate
diuiciarum Nemo pt igitur debite
seruire vtrique cum sint dispares et
sibi inuicem contrarij. aut enim vnum
illorum odio habebit et alterum diliget
aut vni adherebit et alterum contem
net Ille tamen qui diuicias ordina
te congregat vt bene expendat et
in pios vsus exponat. non seruit
diuitijs sed magis diuicie seruiunt
sibi cum ipis vtitur sicut ministro
ad opera virtutum Vnde Ambro
sius sup hunc locum Sicut di
uicie inquit impedimenta in prebis

ita sunt probis adiumenta virtutum
Non igitur prohibetur hic vsus diui
ciarum licitus et ordinatus sed so
lum auaricia que est ydolorum serui
tus. auaricia inquam que est dei
inhonoratio ydolorum cultura. ae
rum iniuria et sui possessor torme
tum et tortura

littera quarta

Auaricia quoque nascitur ex time
ta suprbia. quoque ex timore et
tota diffidencia secundum Greg xvo
Mor viii vitte subdit Sunt namque
nonnulli qui dum potenciores vide
ri appetunt ad aliena rerum am
bitum succedunt Et sunt nonnul
li qui dum sibi subsidiorum necessaria de
esse timent mentem ad auariciam re
laxant et aliena ambiunt. cum pia
sibi sufficere non posse suspicant
Quantum igitur malum. omnis auari
cia. cum sit caritatis venenum secundum
Augustinum et peccatum insanabile secundum
phm iiiio Ethicor Que non inf
fert in deum meum velud superbia a
proximum sicut inuidia vel sibi ipi animum
a merepo sicut iracundia sed corpus
et animum per varios labores dissipat
et fatigat Primum videlicet vt dicit
Greg xvo Mor Salomon in corde
est omnis auarus in ipa sua concupi
scencie fatigacione. qualiter concupita
rapiat. quo alia blandimentis et
alia terroribus auferat quibus la
boribus vigilijs et terroribus aliena
sibi acquirat aut propterea acquisi
tis rebus peruenit ad desiderium
cuius ipm dolor fatigat. vel cum
solito more custodiat quod cum
graui labore meruit adquisitum
hinc inde insidiatores metuit. atque
hoc se pati quod ipe fecit alijs
pertimescit formidat potenciorem
alterum ne hunc suscipiendo violenter
pauperem vero cum conspicit suspi
catur furem. ipa quoque que gesta
sunt curat magno opere nexure
pro defectu. per negligenciam consumantur
In hijs itaque omnibus quia tuor
ipa est pena, tanta infelix po
titur quanta pati timet propter hoc
ad gehennam dum eternis cru
ciatibus mancipatur Et propterea no

tendum est quod avaritia large sumpta
non solum est pecunie ut dicit Gre-
gorius in quadam omelia, sed al-
titudinis atque excellentie sicut patet de
lucifero se extollente singulariter
et excellenter in celo. Scientie et singu-
larem scientie sicut patet de homine il-
licitam ambientem scientiam posito
in paradiso. Et ideo dicitur avaritia
possessionis terrene sicut patet de ma-
ledicto Caym fratricida non recte
dividente neque liberaliter deo offerente.
Et habet hec plurimas species [illegible]-
tas que sunt negociatio furtum rapina
usura et symonia, ut sunt laicis pa-
tentius manifestabitur. Lectio quinta

Avaritie mala sunt quatuor.
Primum est quod homines ad modum
indurat. Job xli. Cor eius indura-
bitur quasi lapis. Zach. vii. Cor
suum posuerunt ut adamantem ne au-
dirent legem et verba que misit deus
spiritu sancto per manum prophetarum. Secundum
est quod homines affligit. Eccl. v. Sa-
turitas divitis non sinit eum dor-
mire. Prov. xxviii. Qui festinat di-
tari et aliis invidet ignorat quod egestas
superveniet ei et audiet clamorem
illius cum venerit super illum an-
gustia. Tertium est quod avarus in ora-
tione non exaudietur. Job xxvii.
Numquid deus audiet clamorem
illius cum venerit super illum angu-
stia. Quartum est quod maledictionem
recipit eternam. Amos vi. Ve vobis
qui opulenti estis in Syon. Aba-
kuk ii. Ve ei qui multiplicat non
sua. Usquequo aggravat contra se densum
lutum. Numquid non repente con-
surgent qui mordeant te et eris in ra-
pinam eis, quia tu spoliasti gentes
multas, reliqui spoliabunt te. Ve
qui congregat avaritiam malam
domui sue ut sit in excelso nidus eius.
Deut. xxvii. Maledictus
qui transfert terminos proximi sui.
Prov. xxiii. Noli laborare ut dite-
ris, sed prudentie tue pone modum.
Prov. xxviii. Qui festinat dita-
ri non erit innocens. Eccle. ii. De-
testatus sum industriam meam qua labora-
vi sub sole habiturus heredem post me quem
ignoro utrum sapiens aut stultus
futurus sit et dominabitur in laboribus
meis quibus desudavi et sollicitus
fui. Eccl. iiii. Unus est et secundum non
habet non filium non fratrem et tamen labo-
rare non cessat nec satiantur oculi
eius divitiis. In hoc quoque est va-
nitas et afflictio pessima. Eccl. xiiii.
Qui acervat ex animo suo iniuste
aliis congregat et in bonis illius
alius luxuriabitur. Ysa. v. Ve qui
coniungitis domum ad domum et agrum
agro copulatis. Math. xvi. Marc.
viii. Quid prodest homini si totum
mundum lucretur, anime vero sue detri-
mentum patiatur. I Cor. vi. Neque
avari regnum dei possidebunt. Ephe.
v. Avarus quod est ydolorum servitus
non habet hereditatem regni Christi dei.
I Thimo. vi. Qui volunt divi-
tes fieri incidunt in temptationem et in la-
queum dyaboli et desideria mul-
ta inutilia et nociva que mergunt ho-
mines in interitum et perditionem. Radix
enim omnium malorum est cupiditas. Au-
gustinus de libero arbitrio. Lectio sexta

Avaritia cum cetera crimina sub-
iectus malis omnibus domi-
natur, quia de avaritia mala cri-
minum oriuntur et peccatorum omnium spine producun-
tur. Augustinus in quodam sermone. Non
solum avarus est qui aliena rapit
sed ille etiam avarus est qui cupide ser-
vat sua. Item Augustinus de civitate
dei. Avaritia non est vitium auri, sed
animo perverse amantis aurum relicta
iustitia, que ponenda erat auro. Item Ambro-
sius in quodam sermone. Non minus est
crimen habenti tollere quam cum possis
et habeas indigentibus denegare. Esu-
rientium panis est quem tu detines,
nudorum indumentum quod tu reclu-
dis, miserorum redemptio et abso-
lutio pecunia quam tu in terra fo-
dis. Tantorum te scias invadere bona
quantis possis prestare et nolis. Non
sunt bona hominis que secum
ferre non potest. Sola una comes est de-
functorum. Item Johannes in quadam
epistola. Cum senescerent homines ce-
tera vitia senescunt, sola avari-
tia iuvenescit. Et ibidem. Nichil

aliud e auaricia qm bursa prin
cipium · tesaurum latronum rixa p̄cium
sibilus hominum Crisostomus omelia xxa
sup mathm In pecunie fiunt 7
parentibus compedibus constringitur 7 fratres
patitur Augustinus de v̄ domini sermone
xxvo Inexplebilis e sola auaricia
diuitum sp rapit 7 nusqm saciatur
nec deum timet nc hominem reuetur
no patri parcit no matrem agnoscit
nec fratri obtemperat · nc amico
fidem seruat viduam opprimit pu
pillos inuadit · liberos in seruicium
reuocat · testimonium falsum pfert
ver mortuorum occupatur qi 7 ipi
q hc faciunt no moriantur q e ista
rogo amaritudo infamia amittere vitam
appetere mortem acquirere aurum 7 pe
cuniam · Sz quia nemo considerat dum
vivit incidet in morte iudicium mito
dictum e diuiti · quia recepisti bo
in vita tua 7 lazarus similiter
mala · nunc hic consolatur tu vero
cruciaris Audiant isti diuites qui
nolunt ee misericordes Audiant
iracundie supplicia eis qui nolunt
erogare subsidia Audiant pau
perem refrigeratum Audiant diuitem
penis eternis cruciatum Pensa
tur p diuicijs pene castigacionum
p paupertate p purpura flama te
terrima p meditate vt salua sit
equitas stare tum meciatur illius
modus mensure in qua mensura
mensi fuerit Ille Lra septima

Auaricia omnia vicia adicit p
mo supplicium vnde ecclesiastici xxio
Domus q nimis locuples e ani
labitur supplicia Seruitus e mater
iudicij p̄u xxviio Vir q festinat
ditari 7 inuidet aliis ignorat qd ege
stas ei superueniet Tercio contenti
onem Gen xiiio confracta e rixa inter
pastores abraham 7 pastores loth
7 subditur causa Erat nequit
substancia eorum multa 7 nequiebant
habitare simul Quarto contumeliam
ad accidiam vz luce xiio quo dicit
diues Epulare anima mea habes
multa bona in plurimos annos
reposita requiesce Quinto inuitat
gulam quia vt dicitur luce xvio

Oportuit diuitem cottidie epulari sple
dide Septimo e fomentum luxurie Eccl
xlvio dicitur Salomoni Collegisti
qi auricalcum aurum 7 complesti qi
plumbum argentum Et sequitur Et
assecutus pr inclinasti femora tua
mulieribus Magna igitur pena
cupiditatis ad quam tot mala fa
ciunt tum plus pene eternaliter
sequuntur Dicitur Evangelium sup
Dum manifesto in fine Littera octava

Auaricie remedia sunt octo p
mum consideracio mortis Dominus
confitale continent omnia qui sibi se spe
rat moriturum Dicit enim aues et
pisces regunt se nudis 7 sinus in
necta defendunt se ab importu
nitate miseriarum sic homo reget se
Considera Gregorius valde sollicitat
se in bono opere qui sp cogitat de
extremo fine Secundum e consideracio
diuine paupertatis Trenorum iiio Recor
dare paupertatis 7 transgressionis
mee absinthij et fellis Bernhardus
Magna abusio e 7 nimis magna
q diues velit fieri vermiculus pro
quo deus maiestatis pauper esse vo
luit Tercium e vt homo elonget
se a cupidis 7 auaris Ysidorus Pericu
losum e cum hiis q praue sunt
voluntatis sociari · melius e habere
malorum odium qm consorcium pe
Cum sancto sanctus eris 7c Quartum
e consideracio eternarum rerum diuicia
rum Gregorius Vilescunt temporalia cum
considerantur eternalia Item si consi
deremus que 7 quanta sunt q nobis
promittuntur in celis vilescunt omnia
que habentur in terris Quintum e co
sideracio vilitatis 7 infidelitatis diui
ciarum Viles enim sunt diuicie q
no possunt adiuuare hominem in die
mortis neqz in die iudicij zaphonie
io Argentum 7 aurum no potuerunt
liberare eos in die ire domini Infide
les quia no sequuntur hominem Job
xxviio Diues cum dormierit ni
chil secum afferet post Dormierunt
sompnum suum omnes viri diuiciarum
7 nichil inuenerunt in manibus suis
Sextus de ps vi lo 7 de claustro a
nime Dio sunt q illaqueare solent

acquirere scilicet superbia et cupiditas. Et
duo que male sermone acquisita scilicet
gula et luxuria. Duo sunt que male
possidere volunt scilicet prodigus et avarus
primus ut congreget alter ut dissipet.
Et e que possessa destruunt intem-
perancia et prudentia mundi. Superbia
diabolo clausit celum, gula primo
parenti abstulit paradisum, avaricia
aperuit divitibus infernum, intemperancia ad-
huc corrupit mundum. Rabanus super Mt.
in fine. O pestis maligna avaricie
per homines cunctis detestanda. Quid
illecebrarum quid incommodi divitiis tu
gemine habens confudisti. Tu discipulum
comitem Christi ab apostolatu precipitasti. Tu
milites custodientes sepulchrum Christi
captivasti. Aliquid tamen dictum est pro-
tunc obediunt omnia. Eccl. x. Et
Rabanus: Avaro nil est scelestius,
nil enim iniquius quam pecuniam a-
mare. Eccl. x. Qui aurum diligit
non iustificabitur. Ve illis qui secta-
tur illud. Eccl. 3. Amor terrenarum
rerum viscum est spiritualium pennarum.
Aug. de verbis domini sermone 33. Aliena
rapere convincitur qui ultra necessaria si-
bi retinere probatur. Ieronimus 2 dis.
xlii a capitulo primo. littera prima

Audivit populus in Egypto ab
Aaron verba que dixit dominus
ad Moysen et primum audierunt. Exo.
iiii°. Dixit Moyses coram domino
Ecce filii Israel non me audiunt et quomodo au-
diet Pharao. Exo. vi°. Audiente po-
pulo Israel volumine federis dixerunt
omnia verba que locutus est dominus fa-
ciemus et erimus obedientes. Exo.
xxiiii°. Audivit obediens populus Israel
doctrinam et predicationem Josue ultimo.
Achab rex Israel noluit audire Mi-
cheam prophetam domini quia non prophe-
tavit sibi placabilia sed malum. Et
sequitur quod interfectus est. iii Regum
xxii°. Esdras legit in libro legis
a mane usque ad mediem et aures
omnis populi erant erecti ad librum.
Flevit enim omnis populus cum audiret
verba legis. Esdre viii°. Dixit Job
domine auditu auris audivi te, nunc
autem oculus meus videt te. Ideo ipse
me reprehendo et ago penitentiam in favil-
la et cinere. Job xlii°. Effectum est verbum
domini ad Ieremiam dicens: Noli sub-
trahere verbum si forte audiant et
convertatur unusquisque a via sua
mala. Jeremie xxvi°. Jonas quia
non audivit verbum domini missus est in
mare per tres dies et tres noctes
erat in ventre ceti. Nunc humili-
atus audivit et exauditus est. Jone ii°.
Rex Ninive et omnis populus
saccis induti in cinere ieiunantes au-
dientes verbum domini conversi sunt a via
mala. Jone iii. littera secunda

Audire nolebat Roboam rex
consilium seniorum sed iuve-
num et amisit decem tribus. Regum
xii°. Dixit Daniel Nabuchodonosor regi: Con-
silium meum placeat tibi, peccata tua
elemosinis redime. Sed rex non audiens
mutatus est in bestiam fenum come-
dens ut bos. Daniel iiii°. Nolue-
runt ipsi attendere verbum dei sed averte-
runt scapulam recedentes et aures
suas aggravaverunt ne audirent legem
et verba que misit deus. Facta est indig-
natio magna a domino deo et locutus
est prophetis audierunt sic clamabunt et
non exaudiam eos dicit dominus. Za-
cha. Omnis qui audit verba mea et facit
ea assimilabitur sapienti viro qui edifi-
cavit domum suam supra firmam pe-
tram. Qui vero non audit et non facit
similis est stulto qui edificavit super
arenam et erat ruina eius magna. Di-
cit dominus Mt. vii°. Et tunc dixit Ihesus
discipulis suis: Vobis datum est
nosse misterium regni dei, illis autem
non est datum. Sequitur: ideo in
parabolis loquor illis quia viden-
tes non vident et audientes non au-
diunt ut impleatur in eis prophecia
Ysaie vi°. Dicentis: Auditu au-
dietis et non intelligetis et videntes videbitis
et non videbitis. Incrassatum enim est
cor populi huius et auribus graviter audie-
runt et oculos suos clauserunt
ne quando videant oculis et auribus audi-
ant et corde intelligant et convertantur
et sanem eos. Mt. xiii°. littera tertia

Audiebat Maria Magdalena
verbum Christi et ideo commendata est ab
ipso. Luc. x°. Item quedam mulier extollens

extollens vocem dixit Beatus ve
ter qui te portavit et ubera que
suxisti etc. Dixit dominus quinymo be
qui audit verbum dei et custodit illud
Luc. xi° Item sive faciens voluntate
domini et non faciens vapulabit plagis
multis Luc. xii° Qui est ex deo ver
ba dei audit. vos non auditis quia
ex deo non estis Joh. viii° Item
non auditores legis iusti sunt apud
deum sed factores iustificabuntur Ro. 2
2 d. Estote factores verbi et non audi
tores tantum fallentes vosmetipsos
Jacobi primo Item audito sermone
Petri in festo penthecostes post adventum
spiritus sancti compuncti sunt corde et
baptisati tria milia Actuum ii° Si
hec scitis beati eritis si feceritis
ea Joh. xiii° littera quarta

Audire debemus tria Primo di
vinam legem Ps. Attendite
popule meus legem meam Ps. 7
lxxvii° Qui avertit aurem suam
ne audiat legem oratio eius exe
crabilis est. Secundo sanam prelatorum
doctrinam Gregorius primo Obe
dite prepositis vestris et subiacete eis
ipsi pervigilant quasi rationem pro animabus
vestris reddituri Heb. x° Qui
vos audit me audit Tercio paupe
rum clamorem Thobie iiii° Ne
avertas oculos tuos ab ullo pau
pere Prov. xxi° Qui obturat aurem
suam a clamore pauperis et ipse cla
mabit et non exaudietur Quidam
non audiunt deum clamorem pauperum quadruplex
aut quia longe sunt per desperationem
Canticorum vi° Revertere revertere su
namitis revertere revertere ut intueamur
te Aut secundo quia nimis dormi
unt per presumptionem Prov. vi° usque
quo piger dormies quando consurges de somp
no tuo Aut tercio quia obturare au
res eius per abundantiam diviciarum
Ps. Non exaudiet vocem incanta
tium Aut quarto quia mala so
cietate sociata Ezech. ii° Filii ho
minis increduli et subversores sunt te
cum Item sicut lucerna sine lam
pade nisi subministrans oleum ex
tinguitur sicut verbum dei nostri quod
recedentes accipimus nisi assiduus me

ditatur doctrinis aut meditationibus
scripturarum extinguitur et non satis illu
minat animam Crisostomus omelia lvi Qui
audiens negligenter verbum dei non minus
reus erit quam qui corpus Christi negligentia
sua in terram cadere permiserit Augustinus
xxi q. i c. Interrogo Item Dele
bilius magis sculptile quam ostia li
impressit in tua anima et sic nichil
(?) turmultibus liberari Augustinus ante
Crisostomus omelia xlii Item qui non in
telligit quod audit perdit quod au
dit Crisostomus omelia lvii Item fre
quenter ea ipsa audire et frequentibus pro
dest quod Ambrosius septimo super epistolam
ad Ebreos Item aures bonas et que
libet utilia prudenter distinguit audita
obediter operatur intellecta Augustinus
quadam epistola Item omnis qui audit
et legit ea que de ineffabili et inme
stimabili divinitate lucet scripture studeat i
mitari atque sequi quod venerabilis
doctor Augustinus in primo libro de trinita
te de seipso ait. non pigebit me in
quit sicubi hesito querere nec pude
bit sicubi erro discere. quisquis er
go legit et audit ubi pariter certus est
pergat mecum ubi pariter hesitat querat
mecum. redeat ad me ubi errorem suum cognoscit
meum revocet me ita ingrediamur simul
caritatis viam tendentes ad eum quo
dictum est. querite faciem eius semper
Et ille liber primo distinctione i. capitulo
i° cum aut plus est quam dominus littera

Aureola aureola aut prima
tribus quibus homo debet
quod patet multiplicari Primo
ex operibus excellentibus et non omne
potest excellentissimum autem opus quod
incomparabile est observatio castitatis vir
ginalis Excellentissimum autem opus ia
sibile est passio mortis Unde patet
quod virginibus predicatoribus et martiribus de
betur aureola Tercio patet quod virginibus
predicatoribus et martiribus suis et suffragia ex
hostibus quibus impugnatur homo Tres
sunt inimici mundus caro et dyabolus Martir
res enim mundum virgines carnem et pre
dicatores dyabolum vincunt Quia
homo non solum de se sed de cordi
bus aliorum expellit Tercio patet per
victoriam triplicem passionum. sunt enim

passiones innate illate et in cordibus
a'emis secundum passiones matris perss-
rant virgines collatas vo' martires
collatas aut q' sunt in a'emis cordibus
vincit predicatores Quarto distin-
guntur aureole secundum ea que in xpo
nobili esse conformat Cristus enim
fuit doctor secundum quod veritatem mundo
manifestauit. fuit quoque virgo secundum quod
passionem a mundo sustinuit. fuit et v'-
go secundum quod puritatem seruauit ut
Thomas ut infra litt'a secunda

Aureole quoque sumuntur secundum pri-
figurationem in veteri testamento tria
aut signat aureolas sicut legitur Exo-
do xxv° scilicet altare incensi archa federis
et mensa propositionis Primum signat aureo-
lam martirum qui corpora super altare
passionis ymolauerunt Secunda signat
aureolam virginum quia sicut archa
fuit auro intus et extus decorata
ita virginitas mentem et corpus ornat
Tercia significat aureolam predicatorum
quia sicut mensa se ad propositionis panes
ministrat. ita doctores panes doctrine
ministrat et c. littera tercia

Aureola diminutiue dicitur h' in
comparacione ad auream Vnde non
sunt aureolam auream. et palmam
differencia est Aurea enim premium substan-
tiale et propter metha'e tamen ex parte mente
quia non videt premium operis sed radi-
caliter tamen ex parte premii quia per h'
efficitur homo particeps diuinitatis et per
consequens regie potestatis tamen circa
racionem perfectionis quod signat singularis
Aureola vero est premium actuale non
tamen quodlibet actuale sed id quod
respondet operi excellenti et piu... v'
martirio virginitati et predicacioni Palma
est premium actuale quod non radia' nec
opi debe' sed vo' tale premium habuit
sanctus Martinus ex eo quod martirium
desiderauit. licet opus non fuit conse-
quutum Vnde canta' de ipso. quam et si
gladius persecutoris non abstulit tamen
palmam martirii non amisit Sanctus Tho-
de veritate theo° vij° lib° cap° xxviij
Aureola primo littera quarta
debetur martiribus propter sanctissimam
victoriam quam habuit in pugnacione ex
tidi' ex duobus primo ex magnitudine

passionis exterioris. quia inter passiones
exteriores principue mors tenet lo-
cum principalem dolor tactus omnibus a-
liis doloribus primum et in h' gloio-
sior victoria eius Secundo considerant
ex causa pugne que ipse xpus est
Martirem enim non facit pena sed
causa. vel mors propter xpm suscepta Ter-
cio eciam quod martirio non debetur premium sed
secundum h' quod voluntarie sustinetur quia
non meremur nisi per ea que sunt
in nobis et non per ea que sunt extra
nos. sic nec demeremur nisi per ea que
sunt intra nos. quanto autem illud
quod quis sustinet voluntarie differ-
t... est voluntati sustinentis tanto
voluntas quam propter xpm illud sustinet
ostenditur firmius in xpo fixa et ideo
excellentiam ei debetur premium aureo-
la secunda debetur virginibus propter singu-
larem victoriam quam de carne ob-
tinent cum qua continue bellum ge-
ritur Collig' vero virginibus centesimum
debetur que fructum habet virgin-
itatem seruandi continue h' fructum
sit interruptu integritate cum castitate
carnis manente Quomodo in fine vi-
te incarnatur premio proposito ad premiu
fructum redimitur quia virginitas me-
tis repar' sicut carnis vero non Ter-
cio eciam est quod virginibus debetur fructus
centesimus. et h' quia celestem vi-
tam ducat que signa' per centum
quia numerus ille transit de leua
ad dextram. viduis vero debe' fructus
60us quia tales se exce dent in o-
perilibus iure que per bona signa'
tur Coniugatis aut debe' fructus
tricesimus. quia talibus sufficiat imple-
re decalogum in fide trinitatis ex decim
cum trinam in 10 sunt 30 lra quinta

Aureola vero tercia est predicato-
rum qui perfectissimam victo-
riam contra dyabolum obtinet. quia de-
mo solum dyabolo impugnati non
cedit. sed eciam illum de regno suo
expellit non solum a se tercia ab
aliis nec est Tercium dicendum nec quidam
nolebat quod aureola predicatorum de-
be' tamen quibus expetit predicare
et docere. sed quicumque qui extra vacat
actum illum placere aut debetur
non

q̄ ancola quamvis habeat officium p
dicandi nisi actu exercite predicacionis
quia ancola non habitu sed actu pug
secundum illud apostoli ij ad Thimo ij° Non
coronabitur nisi qui legittime certavit No
tandum quamquam predicare et docere ni
sit actus nimie excellentissimus quia
maxime elevacio et x maiorem solli
citudinis sequestracio inter spirituales e
lemosinas laudabiliter computatur
Hec idem ca° xxx° **littera prima**

B aptismus In baptismo
xpi notantur eius humi
litas et nostra utilitas
Primus humilitas notatur
in quatuor. primo quia
venit ihesus xpus doctor
salutis et non indigens salute Se
cundo in iordane ubi creatur ele
mentorum subiecit se humili elemento
aque Tercio quia ad Johannem
dominus ad servum rex ad sutiferum sol
ad luciferum Quarto venit ut
baptizaretur ab eo scilicet fons a rivu
lo plenitudo a stilla auctor bapti
smi a baptismi ministro Utilitas no
stra notatur in quatuor que nostra bap
tismum xpi evenerunt Primo quia xpus
confestim cum baptisatus fuit ascendit
de aqua per quod in nobis notatur gra
cie infusio homo enim per baptismum
liberatus a culpa ascendit ad virtu
tes Secundo apertum est celum per
quod notatur hominis post baptismum
descendentis evolacio Tercio descen
dit spiritus sanctus corporali specie sicut
columba super ipsum per quod notatur
quod baptismus facit hominem spiritus
sancti templum Quarto vox
patris audita est hic est filius meus
dilectus in quo notatur quod per baptismum
de filio ire fit filius gracie In
baptismo xpi notatur substancia no
stri baptismi scilicet baptisans bapti
satus materia forma intencio bapti
sans fuit Johannes in quo nobis
minister sacramenti designatur Bapti
satus fuit xpus scilicet verum bapti
smum consecrans. quia contactu sue
mundissime carnis vim regenerativam
dedit aquis Materia fuit aqua
magis que et communis ceteris liquo

ribus ad baptismum tamen existens
Forma vocatur per testimonium trinita
tis affuit enim ibi pater in voce filius
in carne. spiritus sanctus in columbe
specie Intencio consequitur formam
vocis enim ut ait philosophus Sunt in
voce earum passionum que sunt in anima
per vocem patris que audita est in
baptismo xpi notantur dignitates vel
excellentie domini nostri ihesu xpi Primum
enim dicitur hic est commendatur a vera
inefficacia quia solus deus habet ve
rum esse Omne enim esse a forma est
deus autem deest forma sine materia ut
dicit Boecius Secundum enim dicitur fi
lius xpus commendatur a similitudinis
convenencia ex eo namque quod filius est
sit ut ille propter quod dicitur filius y
mago patris potius quam spiritus sanctus
propter racionem quam habes vi ymaginis
Tercio Tercium cum dicitur meus xpus in quo
substancialis Quartum cum dicitur dilectus
commendatur ab amoris benivolencia Johannis
iij° pater diligit filium et omnia que
habet dedit in manu eius Quartum dicitur
In quo michi bene complacui commendatur
a speciali complacencia Et non quod com
placitum est quieta voluntas Unde
complacui. i. cum spiritu sancto in fi
lio secundum naturam assumptam quieui
Sanctus Thomas de veritate theologie libro
iiij° ca° x° **littera secunda**

B aptismus est ianua omnium sa
cramentorum quia conferetur
nulli aliud baptismum in ecclesia et quod
illorum ad ... De substancia baptismi
sunt quinque primum est expressio forme
verbalis a domino institute que hec est
Ego baptiso te in nomine patris et
filij et spiritus sancti amen absque e
missione vel addicione dictionis et abs
que prepostoracione ordinis et absque
commutacione ut si ponat loco patris
et filij et spiritus sancti nomine potentis
sapientis et benigni. qui in quocunque ydiomate
baptismate baptisatur ideo debent
ad nomina imponi apparata clavis per
sonis sed expressa nomina personarum si
militer in loco baptiso non debet poni
mergo et tingo Secundum est per elemen
tum aque ablucio in toto corpore
vel saltem in digniori parte Tercium

e quia immersio illa fiat ab uno
et non pluribus eodem tempore sicut in forma
verborum exprimitur. ita quod non unus pue-
rum mergat et alius verba proferat. Ter-
tium est intentio vel specialis vel genera-
lis. specialis autem intentio est ut ille
baptisandus mundetur. generalis est facere
quod facit ecclesia. Intentio quoque
illius requiritur qui est baptisandus
si est adultus. quia si invitus bapti-
satur non recipit caracterem. Quartum
est fides baptisandi. que in adultis
requiritur fides propria sed in parvulis alie-
na. quia parvuli in fide ecclesie baptisan-
tur. Baptismus autem fit in aqua et
non in alio liquore. quia enim per
peccatum primi parentis meruerunt immundiciam
ignorantiam et concupiscentiam. per bap-
tismum ab hiis tribus liberamur. et hec
nota in proprietatibus aque scilicet puritate
te perspicuitate et frigiditate ab estu
concupiscentie nos temperat. Item bapti-
smus fit in aqua ne inopia ex-
cusaret. et ne propter defectum salutis ho-
mines periculum incurrerent. si in alio li-
quore fieret ut [illegible] apud [illegible]
[illegible] baptisandi materia. Triplex
est baptismus scilicet fluminis. flaminis
et sanguinis. inter hos tamen est diffe-
rentia. Baptismus fluminis a tota
pena liberat et a culpa et gratiam et
virtutum infundit et caracterem imprimit
Baptismus flaminis delet culpam
non tamen semel sed pluries et tamen gratiam
in usu in spiritu consistit minime
Baptismus sanguinis liberat ab om-
ni reatu et confert statim premium et-
ternum et mortem statim evolat in celum
Ex hiis patet quod quis sit melior inter
hos baptismos quia se habent
ut excedencia et excessa. **Littera tercia**

Baptismi quedam est sacramentum
tantum ut ablucio exterior quedam
res tantum ut gratia interior. quedam res
et sacramentum simul ut caracter
Octo sunt de solemnitate baptismi
que non sunt de substantia. Sal ole-
um crisma cereus cenale sali-
va flatus vincturam baptismalem
ista significant quod cum patrinis non
iuvat esse sed ornant. In quatuor
locis baptisandus vngitur scilicet

in fronte ut quidquid publice profite-
tur in vertice ut agenda subtiliter
ab eo intelligantur. Inter scapulas
ut iugum dei suaviter portetur.
In pectore ut scilicet dilecto corde deus
diligatur. Baptismus fuit institu-
tus materialiter quando Christus baptisatus
et formaliter quando dixit Ite docete om-
nes gentes baptisantes eos. Finaliter
quando ait Nicodemo Nisi quis rena-
tus fuerit etc. Effective quando Christus pas-
sus est. Effectus baptismalis multi-
plex. Ad sacramentum preparat quia baptis-
mus est sacramentum intrancium. A peccato
mundat quod figuratum est in mari
rubro ubi submersi sunt egipcii.
Notandum autem quod in baptismo ori-
ginalis peccati deletur macula et fo-
mes vero non tollitur sed remittitur
penam relaxat. Unde puer induitur
veste candida. Spiritualem illuminat.
Unde sal ponitur in ore pueri. Con-
cupiscibilem ad bonum inflamat.
Unde datur candela puero. Irasci-
bilem confortat. Unde israel vicit
amaleth per transitum maris rubri.
Gratiam tribuit quod signatur per colum-
bam que sedit super Christum baptisa-
tum. Caracterem imprimit quod signa-
tur per mare vitreum. Appetitum [illegible]
et fomitem mitigat quod signatur aque
frigiditate. Communionem [illegible]
[illegible] [illegible] fuit [illegible]
sanctificatus fuit in utero a satisfac-
tione exinde liberat quia baptismus
non requirit gemitum neque planctum
intelligere exterior. Nam interior exigitur
in adulto scilicet contricio. Potestatem
dyaboli minuit quod intelligitur
in exsufflacione. Ianuam celi ape-
ruit quod signatur quia Christo aperti sunt
celi. Notandum autem quod passio Christi
aperuit ianuam paradisi per contri-
cionem et satisfactionem generalem
Baptismus autem aperuit portam effi-
cientem singularem. facit enim sin-
gularem hominem evolare ad
laudandum. aures ad audiendum ape-
ruit. Unde ponitur saliva in ore et in au-
re pueri. templum dei efficit. Unde
dicitur baptisato. Exi immunde spiritus
et da locum spiritui sancto. laudabi-

lem eorum et reddit Unde balsa-
mus est in crismate solent pueri
baptisandi usque ad pascha et penthecosten
nisi urgeat necessitas vel timeatur pe-
riculum reservari ad significandum quod in
baptismo fit reparatio spiritualis et quod
datur gratia spiritus sancti littera quarta

Baptismus Christi et iohannis quidem conve-
nerunt et in modo ingendi sed dif-
ferebant in forma quia baptismus
iohannis tradebatur in nomine ven-
turi Differebant etiam in effectu bap-
tismus Christi et baptismus iohannis non
solum in fine quia baptismus ioha-
nnis assuefecit ad baptismum Christi
Cathecismus et exorcismus tamquam
preparatoria premittuntur baptismo ut
in ipso gratia efficiant operentur Tri-
bus de causis cathecismus institu-
tus est primo propter instructionem de arti-
culis communibus ad fidem suscipiendam
Secundo propter fidei responsionem ad per-
fectam vel confessionem Tertio propter fidei
sponsionem ad fidei observationem quia
vir adultus proprium peccatum habet et per se
respondere potest requiritur hoc ab eo per-
sonaliter autem quia non habet peccatum actua-
le nec per se credere potest requiruntur hec
ab eo per vicarium quia pro eo crede-
bat de fidei observantia Exorcismus
ideo statutus est ut a baptisato potestas
dyaboli repellatur non propter delictum
hominis dyabolus potestatem in homine
accepit et etiam in illo quod venit
in usum hominis Unde tam adulti
quam pueri exorcisari debent ad expul-
sionem tam nocive potestatis secundum Thomam
de veritate theologie libro vi° capitulo vi°
et Nono littera quinta

Baptismus Johannis Con-
venientissimum quod missus erat
Johannes ad baptisandum non tantum
propter necessitatem dandi baptismo sed
ut per etiam ad baptismum veni-
ebat preveniam filii dei in corpore pre-
dicaret Unde dicit ut manifestetur
in israel ideo ego veni in aqua bap-
tisare secundum Crisostomum omelia iiii Item
baptismus quintuplex nobis est Primus
unus in lege sicut Christus dicit Johannis xv°
Et vos mundi estis propter sermonem
quem locutus sum vobis Secundum in

aqua sicut cunctis manifestum est Un-
decimo ultimo Euntes docete omnes
gentes Tertium in spiritu dicit septimum
est Actuum 17 ii Johannes quidem ba-
ptisavit aqua vos autem baptisabimini etc.
Quartum vero in igne quod est te-
stato primo Unde dominus per ysaiam
prophetam Auferam inquit filiorum iste
sordes de medio eorum et sanguinem
eorum mundabo in spiritu iudicii et spiritu
combustionis Item psalmus Quoniam probasti
nos deus igne examinasti etc. et a-
libi Transivimus per ignem et aquam si-
cut enim aurum et argentum combus-
tum in fornace sordibus tollitur
sicut homo in fornace temptationis
missus deponit peccatis sanctificatur
Quintum in morte sicut Christus dicebat
baptismo habeo baptisari Et quod in
morte peccatum remittitur docet apostolus
Romanorum vi° Qui enim mortuus est
etc. secundum Crisostomum omelia v^a littera vi^a

Baptisandum puerum accommo-
dat mater eius aliorum pe-
des ut veniat aliorum cor ut cre-
dant aliorum linguam ut fateatur
ut quoniam quod egri sunt alio peccante
preguantur sic tamen quod sani sunt alio
pro eis confitente salventur Augustinus
de unico baptismo libro v° Item ne
tantum valet baptismus per hominem con-
temptibilem quantum per apostolum datus
Nec illius nec istius sed Christi est cuius
fatur Sequitur Alius ab alio ma-
ius vel minus dici non potest Item au-
gustinus super Johannem et baptismus talis est
in cuius potestate datur non qualis per
cuius ministerium datur Augustinus super Johan-
nem Quid gaudes quia baptismum
habes secundum habes quod Symon ma-
gus habuit Habuit enim baptismum
sed visceribus columbe non habebat
ideo dictum est ei petro Pecunia tua
tecum etc. Noli gloriari de baptisma-
te nil tibi prodest si non caritatem ha-
buisti ebriosi multi avari multi gu-
losi habent baptismum sed columba ge-
mitu non eorum Augustinus super Johannem
omelia xi Quatuor sunt gra-
duum Nam per bonos dispensatur
baptismus cum per sanctos baptisatur sicut
petrus Ananias baptisavit saulum

paulum philippus Timotheum · per ma
los mali · cum qui baptisant et qui
baptisantur iniqve et inpie vivunt
quam multi sunt hodie editas per
malos mali cum boni sunt qui bapti
sant · et boni qui baptisantur sicut sic
electi quia unda tradente baptisati
sunt per bonos mali cum boni sunt
qui baptisant et mali qui baptisantur si
cut a sancto petro symon magus
baptisatus est · Gregorius in omelia mox
spiritus sanctus et ante baptismum genti
lium cor perfudit qui magistri in in
teriorum partibus membris nisi per aquam
baptismatis venit Zacharie xiiii°
Exibunt aque vive de ierusalem · id est etiam
orientale medium earum ad mare no
vissimum · id est actuale · Baptismus ho
minis etiam figuratur in veteri testamen
to primo in lavacro quod ad eam fieri
mandavit erectum ante ingressum templi do
mini in quo primo lavabantur sacerdo
tes prius quam ingrederentur templum
iiii Regum v° · Secundo in lotione Na
aman syri leprosi in iordane ad preceptum
septimum Elisei prophete ubi mundatus
est scilicet per septenam lotionem figuratur
ablucionem septem peccatorum mortalium
iii Regum v° · Tercio per ingressum
filiorum israel in terram promissionis per ior
danem qui mirabiliter fluvius indicavit ut
Iosue primo

littera septima

Beatitudines · Beatitudines se
ptem sunt in genere secundum distin
ctionem graduum · speciatim octo sunt
secundum enumerationem quam salvator enu
merat in monte in sermone scilicet pau
pertas spiritus mititas luctus esuries
iustitie · munditia corporis · munditia pax
Harum beatitudinum numerus accipi
tur secundum integritatem perfectionis tria scilicet
Recessus a malo · processus in bono
perfectus status in optimo · Malum
aut procedit ex timore superbie aut
ex rancore malicie · aut ex languo
re concupiscentie · Contra hec tria sunt
tres beatitudines paupertas spiritus
contra malum tumoris · mititas contra
malum rancoris · luctus contra ma
lum libidinis · Item processus in bo
no attenditur secundum dimanationem
que est secundum duas vias dei scilicet

misericordiam et veritatem de quibus in
psalmo · Universe vie domini mi
sericordia et veritas · Igitur secundum
has duas vias sumuntur due
beatitudines scilicet esuries iustitie et
affectus misericordie · Perfectus sta
tus in optimo attenditur in duo
bus scilicet in limpida cognitione
et in tranquilla affectione et secundum
hoc sumuntur ultime due beatitudines
scilicet munditia cordis ad deum vi
dendum et pax mentis ad perfecte
fruendum · Per beatitudines excludun
tur septem vicia capitalia · Pau
pertas spiritus excluditur superbiam · Man
suetudo iram · luctus acediam
quia qui luget pro peccatis alios non
invidet illis · Esuries iustitie aua
riciam · munditia avaritiam · munditia cor
poris gulam quia corporis mundi
tia non sunt ventri admodum
bruti animalis · pax excludit lu
xuriam · quia quietatis spiritus destruitur
omnis eius id est desinit sapor carnalis
corporis · Ut in canticum de non
cordis artificiat quia prepo
nuntur digniores ita in beatitudinibus
est naturale ubi digniores ponun
tur ultimo

littera secunda

Beatitudo prima est paupertas
spiritus quia sumitur hic pro abdi
catione ab amore mundi · id est ab ad
re carnali voluptate et divi
ciarum ac pompe excellentie · Contra
amplectitur amor mundi · Unde
dicitur plinius · Pauper sunt qui
non querunt illecebras super carnis
quorum pauperes spiritu sunt humi
les domini timentes · Alia glossa de
in spiritu pauperes sunt quoniam hu
berent et non possiderent

littera tercia

Beatitudo secunda est mititia
Magis ut dicit Grego-
rius est quando non demeat non pati
Est autem mititas eadem cum man
suetudine · Habetur enim ex glossa super
Math. quia mansuetus est qui nullam
amaritudinem animi sentit · Ex quo
patet quod mansuetudo est puritati
animi et potest dici quod mansuetudo
est illud idem cum patientia quia
patientia est sustinentia molestia

rium calumpnia carnalium. mansue
tudo vero sustinentia contumeliarum littera
Beatitudo tercia est luctus quo dicitur
Beati qui lugent pro peccato et odiunt quarta
ipsum ita quod insurgimus ad destructionem
eius. lugere autem de malo vt fugia
mus ipsum inquantum addit ab amato
sic lugere est solius caritatis. lugere
vero de aliquo malo specialiter est cuius
libet virtutis. luget enim quelibet virtus
de suo contrario littera quinta
Beatitudo quarta virtus est E
surire iusticie sive summi boni
esuries aut iusticie potans est bea
titudo quam esurire aliarum virtutum car
dinalium. quia per iusticiam mediate
coniungimur deo quod non fit per virtu
tes alias cardinales. iusticia vero
put hic sumitur comprehendit fidem
spem et caritatem. que mediate con
iungunt nos cum deo littera sexta
Beatitudo quinta est misericor
dia per quam preceteris cele
stia meremur opera misericordie sunt
quatuordecim videlicet septem carnalia
et septem spiritualia. Corporalia sunt
hec visitatio infirmorum. potatio siti
encium. cibatio esurientium. redemptio
captivorum. collectio peregrinorum. se
pultura mortuorum. Prima sex ex
ponis habemus in evangelio septimum ex
Thobia. Opera misericordie spiritualia sunt
hec delinquenti ignoscere. peccantem
corripere. ignorantem instruere. turba
ti consulere. mestum consolari. pro salu
te proximi orare. iniurias sustinere. et
hoc ultimum preceteris dicitur opus mi
sericordie quia responsio mollis et hu
milis frangit iram et hoc primum est fuo
rem irati mitigare littera septima
Beatitudo sexta est mundicia cor
poris qua clarificatur cor et
mundatur ad videndum deum et ardo
tissime diligendum. Accipitur aut
mundicia corporis hic non pro virtute
sed pro statu quod est purgati animi
Beatitudo septima littera octaua
est pax que est status virtutis
in quo est delectatio in deo sine con
tradictione carnis et mundi et dya
boli. Vbi si acta est inefficax est vir
tus quia pax est purgatissimi animi
paciicis magis attribuitur esse filios
dei quam aliis. quia licet vna assimi
let hominem deo quantum ad opera ex
tra tamen ad interiora magis assimi
lat pax littera nona
Beatitudo octaua est de qua dici
tur Mathei quinto. qui persecucionem
patiuntur propter iusticiam et hec virtus
scilicet sustinentia persecutionum propter iusti
ciam annexa est paci. tunc enim paci
ficus fit absque contradictione carnis
mundi et dyaboli patet quod idem patitur
est superare temptationem iniurie. Vnde
sustinere mortem pro Christo in eodem gra
du est cum pace. propter quod dicimus
octo sunt beatitudines quantum ad es
sentiam sed tamen septem quantum ad
distinctionem graduum. quia supra pa
cem non est virtus alia. Dicit enim
Augustinus Pax est finis et consummatio o
mnium virtutum. Octaua beatitudo dicitur
redire ad caput tribus modis. Primo
quia idem premium sibi promittitur quod
prime beatitudini scilicet regnum celorum. Se
cundo quia omnes probat a prima ad
ultimam virtutum vere sunt Gre
gorius. Qualis quisque apud se
lateat illata contumelia probat. Ex
dictis colligitur quod habitus virtutum car
nalium principaliter disponunt exer
cicium active. Habitus vero donorum
theologicorum disponunt ad actus con
templatiue maxime habitus beati
dinis disponunt ad perfectos virtutes
Sanctus Thomas de virtute theologica li
bro tercio libro iiii et v littera septima
Beatitudo aut duplex est
scilicet vie et patrie. Beatitudo
aut vie consistit in perfecta eua
cuacione miserie et culpe et quo ad
essentiam. et quo ad occasionem
quam iste virtutes euacuant culpa
et disponunt ad beatitudinem patrie
dicuntur beatitudines ideo. Beatitudo
aut patrie consistit in omnimoda
euacuacione vel cessatione miserie scilicet cul
pe et pene. et sic dicuntur beatitudines
prima dona beatitudinis concludenda
Secundo secundum quod sanctum glosam
super Mathei v. quod virtutes ad dona
et dona ad beatitudines preueniunt. Vnde
virtutes dicuntur mira bene apta

come 7 eradicacionem culpe quo ad
essenciam Secunda autem per egressum
quia dum expedit actum virtutis et
perfectio operetur beatitudines autem
dicunt consummacionem sive terminum quem
homo habere in via et omnem culpam
evacuet 7 omnem culpe occasionem et
destabilitur operetur bonum quantum possi
bile est viatori 7 ideo dicuntur iste bea
titudines virtutes purgati animi quia
scilicet purgant etiam ultra purgacionem
Prima beatitudo autem que est paupertas
est summa rerum abdicacio sive alie
nacio 7 ideo promittitur ei regnum litte
Beatitudo sive ra tercia
Beatitudo prima in mundo est paup
tas superiorum spiritus que adaptatur ti
mori 7 expellit superbiam cui contra
tur quia paupertas spiritus humilitas
est cui promittitur regnum celorum Secunda est
mititas sive mansuetudo que competit
dono pietatis 7 expellit iram que
mitis est qui ira vel rancor afficit
cui videt premium scilicet possessionem viventium
Tercia est luctus qui est dolor pro comi
ssione formatus qui indicat faciem
domini quo fiunt agnosce misericordiam
[illegible] 7 primis vite statum que sunt
causa luctus sunt qui enim addit
scienciam addit 7 dolorem cui respondet
pro premio consolacio eterna in qua
absterget deus omnem lacrimam 7 eva
cuat invidiam Quarta est esuries
7 sitis iusticie que dono fortitudinis
adaptatur que est in suscipiendis pe
riculis pro iusticia 7 fide que expellit
tedium boni scilicet acciam cui respon
det beatitudo eterne saturitatis Quin
ta est virtus misericordie adaptatur do
num consilii quia docet nos aliis di
mittere minora ut nobis dimittantur
maiora 7 conferre terrena ut obtinea
mus celestia que expellit avari
ciam cui premium congruit 7 non est
mittere vel facere cum beatitudini corre
det misericordiam consequi Sexta est cor
dis mundicia cui adaptatur donum in
tellectus 7 contrariatur vicio gule eo
quod ingurgitacio gulosa sinceritati in
tellectus minor est maxime turbativa
7 cordis mundicie contrariativa cui
vera visio divina est promissa Septi
ma est pax vel pacificium cui corre
spondet donum sapiencie que est delectacio in
secundo in quo est summa quies 7 pax
7 que expellit luxuriam [illegible] va
gum reddit 7 instabilem cui respondet
premium scilicet dei esse filium Octava
vero est scilicet pati persecucionem propter iu
sticiam [illegible] 7 ostendit quod per
fectum est hoc respectu ad singu
la precedencia unde 7 beatitudo [illegible]
dens ei reddit ad caput [illegible]
virtutes perfectas omnes beatitudines
confirmans 7 continens Item beatitudo
triplex est Prima temporalium [illegible]
[illegible] Secunda beatitudo
spiritualium Beatus omnis qui timet
dominum Tercia beatitudo eternorum Bea
ti qui habitant in domo tua domine [illegible]
omnibus libro i° Dico beatam
vitam consistere in altitudine sa
piencie [illegible]
[illegible] non sine passione esse sed
victricem passionis beatum esse
Bella carnalia lra prima
[illegible] fudit sanguinem
humanum effundetur sanguis eius ad
ymaginem quippe dei factus est ho
Gen ix° Hec dicit dominus super pro
phetas qui seducunt populum meum qui mor
dent dentibus suis 7 predicant pa
cem Et si quis non dederit in ore
eorum quippiam sanctificant super
eum prelium propterea nox nobis pro visio
ne erit 7 tenebre nobis pro divinacione Mi
chee iii° Quia erit in novissimis di
ebus preparatus mons domus domini
in vertice moncium 7 elevabitur super col
les 7 fluent ad eum omnes gentes
Sequitur De syon exibit lex
7 verbum domini de ierusalem 7 videbitur et
non levabit gens contra gentem gla
dium nec exercebuntur ultra ad
prelium Ysaie ii° Psalmus lxvii° dissipa
gentes que bella volunt Vide
augustinum ibidem Bene vocat
dispersi quia sevit ubi
confirmat errorem quod
bella volunt quia non
unde Christus
dicit petro Mathei xxvi° Converte gladium
tuum in vaginam Omnes enim qui ac
ceperint gladium gladio peribunt

Et qui michi ministrauit me sequatur
Apoc. xvi° Spiritus demoniorum facien-
tes signa procedunt ad omnes reges
terre congregare illos in prelio. Et
infra Apoc. 13 b Qui in gladio
occidit oportet eum in gladio occidi. Item
Apoc. 20 Cum consummati fuerint
mille anni soluetur sathanas de
carcere suo et exibit et seducet omnes
gentes que sunt super quatuor an-
gulos terre gog et magog et congre-
gabit eos in prelium quorum nume-
rus est sicut arena maris. Item Ro-
manorum xii° dicit Nulli malum
pro malo reddentes Si fieri potest quod ex vobis
est cum omnibus pacem habentes non
vos metipsos defendentes carissimi
sed date locum ire scriptum est enim
Michi vindicta et ego retribuam di-
cit dominus Sed si esurierit inimicus tuus
ciba illum si sitit potum da illi
Hoc autem faciens etc. Noli vinci a
malo sed vince in bono malum. Item
Cor. 4 xiii° Deus non est dissen-
sionis sed pacis. Littera sexta
Bellum autem debet esse necessitatis
ut liberet deus a necessitate sed
conseruet in pace Non enim pax queri-
tur ut bellum excitetur sed bellum
geritur ut pax acquiratur Esto ergo bel-
lando pacificus ut eos quos expu-
gnas ad pacis utilitatem vincendo
perducas Unde dominus Beati pacifici
quoniam filii dei vocabuntur Math. v°
Si autem pax humana tam dulcis est
pro temporali mortalium salute quanto dul-
cior est pax diuina pro eterna salute an-
gelorum Quamobrem hostem pugnantem
necessitas perimat non voluntas. Augustinus
ad Bonifacium et habetur xxiii q.
i c. Noli existimare etc. Littera tertia
Bella ista carnalia nisi figuram
bellorum spiritualium gerent
nunquam ut opinor iudaicarum historia-
rum libri discipulis Christi qui venit pa-
cem docere legendi ab apostolis
fuissent traditi Quid enim
eis bellorum proficeret ista descriptio
quibus dicitur a Ihesu Pacem meam
do vobis pacem meam relinquo vo-
bis Et quibus per apostolum dicitur et
iubetur Non vos metipsos defendentes
tes sed magis iniuriam suscipite et ma-
gis fraudem patimini Unde demum
sciens apostolus nobis iam ultra bella
carnalia non esse gerenda sed animo tan-
tum contra spirituales aduersarios desudan-
da velud magister militie preceptum dedit
militibus Christi Ephes. vi° dicens Indui-
te vos armaturam fidei ut possitis
stare aduersus insidias dyaboli et ha-
betur 23 q. i c. Nisi bella per equites
Unde prima petri iii° Non reddentes
malum pro malo nec maledictum pro maledicto
sed econtrario benedicentes. Augustinus
contra faustum Nocendi cupiditas ulci-
scendi crudelitas Implacatus et impla-
cabilis animus feritas rebellandi li-
bido dominandi et si qua sunt similia
hec sunt que in bello iure culpantur
Bellum iustum Littera quarta
Bsecundum augustinum libro questionum su-
per Iosue ubi cum aperte pugnet quis
an insidiis nichil ad iusticiam interest
Dominus enim Iosue mandauit ut consti-
tueret sibi insidias post terga ville. Ite-
rum tria requiruntur in quolibet ad iu-
stum exercitium huius actus scilicet belli
Prima quod sit vindicatio Secundo quod sit
licita auctoritate sacro Tertio quod sit recta
intentio Primo ad vindicandum
iniuriam domino displicentem et dicen-
tem iusticiam Secundo ut sit domino
complacito ut Gen. xiiii° Et post pace q
venda et non est potestas nisi a domino Ro-
manorum xiii° Tertio intentio recta
Math. vi° Si oculus tuus fuerit sim-
plex etc. Sequitur quod sit honor dei
utilitas fidelium et bonum bellati
et bellantis et non propter cupiditatem propter
causam et huiusmodi. Item in quadam glo-
sa super libro Math. Item in cassum
timentur exteriores inimici bellum ferit
si intra ipsius urbis menia ciues in-
pugnantes habentur Sequitur capitulo Bellum
carnale clericis omnino interdicitur Unde
Gregorius scribens Iohanni episcopo
Constantinopolitano ut habetur in Can.
dist. xl. Quid autem de episcopis qui
verbis timeri volunt dicunt cano-
nes Unde fraternitas autem tua no-
uit pastores etenim facti sumus
non persecutores Gregorius predicator docet
Argue obsecra increpa cum omni

paciencia et victoria Nova quoque atque in
audita est ista predicatio que per verbera
exigit fidem Et infra Et ille capitulo
quondam i Et sequitur ibidem Et
prelati non asperis verbis sed blandis
non severitate sed benivolencia subditos
provocare et corrigere debent Extra dis
xlv° cap° Sediciones sic scribitur
Sediciosas insuper statuimus ordina
dos clericos sunt nec usurarios
vel iniuriarum suarum ultores Extra
de q vij cap° Si quis presbiter episcopus
aut presbiter aut dyaconus per se vel
per alium propter hoc timeri volens deponi
Extra xxiij q viij a c° i° sic scribitur
De episcopis vero vel quibuslibet clericis
qui nec sua auctoritate nec auctoritate
romani pontificis arma arripere va
leant facile probatur Etenim cum pe
trus qui primus apostolorum a domino
fuit electus materialem gladium ex
cerit ut magistrum a iudeorum iniuriam
defensaret audivit Converte gladi
um in vaginam Omnis enim qui acce
perit gladium gladio peribit Math
xxvj° Acsi aperte diceretur ei antea
tibi tuisque successoribus minor
gladio corporali licuit persequi deinceps
in exemplum paciencie gladium
atque ictum gressum in vaginam ante
te et spiritualem tamen gladium quod est
verbum dei in mactacionem veteris vite ex
cere Omnis enim preter illum vel aucto
ritatem eius qui legittima potestate
utitur et ut ait apostolus Non sine
causa gladium portat cui et omnis
anima subdita esse debet Omnis in
quam qui preter eius auctoritatem gla
dium accepit gladio peribit Respon
dens Anima episcopi lacrime sunt et ora
ciones Extra illud apostoli Romanorum xij
Non vos metipsos defendentes
carissimi sed date locum ire communis
omnibus generaliter dicitur specialiter tamen
prelatis dictum intelligitur Ibi
Extra ibidem ex consilio Toletano
sic statutum est quicumque clericus aut
in bello aut in rixa aut gentilium
ludis mortuus fuit neque in oblacionem
neque in oracionem pro eo postuletur sed in
manus incidat iudicis sepultura tamen
non privetur Extra xxiij q viij

Clerici scribitur Clerici qui in ec
cumque sacribus arma volentes
sumpserit Kapitulo amisso sui ordi
nis gradu in monasterio penitentie
tradantur Extra xxiij q viij per totum
porro etiam tunc a paganis im
pugnati non corporalia arma sed christum
paciencie expectentur Extra xxiij q
viij per totum et q v cap° Igitur et capitulo se
quente patet quod licitum est laicis
ad exortacionem et invitacionem clericorum etiam
contra tunc pietate defendere Unde Bern
hardus ad Eugenium papam super
ipso textu Converte gladium tuum
in vaginam Math xxvj° Joh xviij°
sic scribitur Gladium igitur temporalem
qui tunc negat ad partes videre attende
verbum domini dicentis Converte gladium
tuum in vaginam tunc igitur et ipse
tuo forsitan nutu et si non tua ma
nu evaginandus sed manu Cristo premi si nul
lo modo ad te pertineret dicentibus
apostolis Ecce duo gladii hic non re
spondisset dominus satis est sed nimis utique
est tunc et spiritualis et materialis Et
si quid per ecclesiam ille vero ab ecclesia ex
erendus Ille vero sacerdotis iste mi
litis manu sed sane ad nutum sacerdo
tis ad iussum imperatoris plus ubi in
...lia et textu Littera Benedictio

Benediccio Benediccio dei
patet Gen i° Cum deus creavit
hominem ad imaginem suam ma
sculum et feminam benedixit eis Et
non benedixit deus diei septimo et
sanctificavit illum Extra Noe et filiis
eius benedixit deus Gen ix° Extra
Abraham dixit deus Egredere de do
mo et cognacione tua Sequitur Be
nedicam tibi et multiplicabo te Gen
xij° Benedixit deus Ysaac et
complectatus est Gen xxvj° Di
xit Jacob avunculo suo Laban Mo
dicum habuisti antequam venirem
ad te et nunc dives factus es Be
nedixit que tibi dominus ad introitum
meum Gen xxx Benedixit dominus do
mui Pharaonis egipti propter Joseph
et multiplicavit substantiam eius et
omnis egipti Gen xxxix Et Be
nedixit dominus Obededom et omni do
mui eius quia archa domini fuit

in domo sua tribus mensibus 2 Re-
gum vi° Benedixit dominus novissima
Iob magis quam principia Iob xlii°
Ihesus ascendens in celum elevatis
manibus benedixit discipulos Actuum
primo Christus etiam suos in fine
mundi benedicet dicens Venite be-
nedicti Math xxv° Benedictio specialis
nobis necessaria est scilicet preveniens adiuvans
et consummans. Prima me facit gratie
et tua glorie. Nisi trinam hanc be-
nedictionem dederit deus non potest terra nostra
dare fructum salutis. Neque enim a-
nichilare bonum cum omnia prin-
cipia mitur aut augere bonum donec adiuve-
tur a gratia aut confirmare in bo-
no possumus donec gratia compleatur
secundum Bernardum in floribus libro viii° capitulo
decimo Littera secunda

Benedictio hominis ad deum
patet Cum benedicit tradunt Gene-
sis i° esse primogenitum Noe et vixisse
usque ad Ysaac secundum in Cronicis Eu-
sebii libro ii° capitulo 10 Cum Melchise-
dech rex Salem occurreret Abraham
revertenti a cede quatuor regum
dicens Benedictus Abraham deo al-
tissimo qui creavit celum et terram
quo protegente in manibus tuis
traditi sunt hostes Gen xiiii° He-
vii° obtenta victoria de Sysara
Debora et Barach cecinerunt dicen-
tes Qui sponte obtulistis animas vestras
de Israel ad periculum benedicite
domino Iud v° Comedente Booz
Ruth iii° ad deum consurgit israel ait
Benedicta es filia a domino et prio-
rem misericordiam posteriori superasti quia
non es secuta divites pauperes iuve-
nes Ruth iii° Post victoriam quam
habuit David de Golia dicit psalmista
Benedictus dominus deus meus qui
docet manus meas ad prelium Re-
xcvi° Sara filia Raguel cum com-
pleret orationem dixit Benedictum
est nomen tuum deus patrum nostrorum
et qui cum iratus fueris mi-
sericordiam facies Thob iii° Ra-
phael angelus monuit utrumque Tho-
bie benedicite deum et enarrate mi-
rabilia eius Tho xii° Osias
benedixit deum qui creavit celum
et terram cum vidisset Iudith caput
Holofernis Iudith xiii° Sy-
drach Misaac et Abdenago in ca-
mino ignis non lesi dixerunt Be-
nedictus es domine deus patrum nostro-
rum et laudabilis etc Daniel iii°
Paulus tribulationes patiens dixit
Benedictus deus et pater domini no-
stri Ihesu Christi ii Cor i° Iohannes
audiens sermones dicentes in thro-
no et agno Benedictio et claritas et
sapientia et gratiarum actio etc Apoc vii°

Benedictio hominis littera tercia
ad hominem patet cum benedixit
Ysaac Iacob dicens Det tibi deus
de rore celi et de pinguedine terre
habundantiam Gen xxvii° Dixit
dominus Moysi benedicite populo israel cu-
stodienti precepta domini Deut xxviii°
Benedixit Moyses populum ante mortem
suam dicens Dominus de Syna venit
et de Seir ortus est nobis apparuit
de monte Pharan et cum eo sanctorum
milia in dextera eius ignea lex di-
lexit populos Deut xxxiii° Gabellus
amplexus domum Raguel et Tho-
biam lacrimans dixit Benedicat
te dominus israel quia filius es vi-
ri optimi et iusti timentis deum et ele-
mosinas facientis Thobie ix°
Elizabeth ut audivit salutationem
Marie ait Benedicta tu inter mu-
lieres et benedictus fructus ventris tui
Luc i° Alia benedictio escarum que
necessaria est quia omnes res corporales
mundi in maligno posite sunt secundum
Crisostomum omelia 22 Recitans apostolum
dicentem quod omnis creatura bona
est et nil reiciendum quod cum gra-
tiarum actione percipitur, sanctificatur
enim per verbum dei et orationem Thi iiii°
Augustinus super ultimo psalmum Sepe
expugnaverunt me sic dicit Qui-
cumque dicunt quod nos damus hoc
est scilicet in nomine suo volunt bene-
dicere non in nomine domini Cum
autem dicit non sanctificat nisi deus
nec quisquam bonus nisi dono dei
ipsi in nomine domini benedicunt non
in nomine suo. qui autem amici
sponsi sunt nolunt esse adulteri
sponse Hec ille Littera prima

Beneficia Beneficium dei triplex
est primum expectacionis quo
deus peccatores pacienter expectat Ysa
30 Expectat nos deus ut misereatur
nostri Bernhardus Ego peccabam et
tu dissimulabas non continebam a
sceleribus et tu a verberibus abstine
bas prolongabam ego multo
tempore iniquitatem meam et tu domine
pietatem tuam Secundum est iustifica
cionis tunc quidem expectat peccatores
committi infundendo graciam suam Eccli
xvij° Quam magna misericordia dei est et
misericordia illius convertentibus ad se
ut peccata dimittat Augustinus Tardius
si quid illi videtur dum peccatori ve
niam dare quam cum peccatori veniam
accipere Circa hoc beneficium quatuor
sunt attendenda Primo debet homo
cogitare quot et quanta ei deus
dimisit quia pro quolibet peccato mor
tali ei dimisso reus erat mortis
eterne et si quidem reus esset mortis
temporalis que momentanea est dimis
sione illius paratus esset ei servi
re tota vita sua quanto igitur fa
ciendum est pro dimissione mortis eterne
etc Quod retribuam domino pro
omnibus que retribuit mihi Secundo ad quan
tam dignitatem deus eum elegit quem
iustificavit eum quia elegit eum
a servitute turpissima in filium et
heredem altissimi Romanorum viij°
Heredes quidem dei nos constituit
coheredes autem christi Tercio debet co
gitare quot homines propter peccata deus
dereliquit quibus tale beneficium sa
lutis non prestitit Sicut audisti ab
inicio quot quantos homines et qua
les incomparabiliter meliores sine cognicione
dei in interitum sempiternum dilapsi
sunt quibus omnibus redemptor
tuus ex pura sua gracia iustifica
tum te pretulit Bernhardus de di
ligendo deo Quarto debet co
gitare quantis periculis et angu
stiis dominus eum liberavit Augustinus
De multis namque periculis liberavit
me dominus de quibus dulce erat
mihi semper loqui semper cogitare semper gra
cias deo agere Tercium principale
est consummacionis quo iustificatos in

statu bono consummat pro quo orat Con
fusa me domine quam speravi in te
Beneficia nobis lectio secunda
indignis collata sunt terrena
in via quam in patria propter christum pro
nobis digne interpellantem Crisostomus
omelia una et Beneficium do
natum illi propter quem dona etc Crisostomus
omelia xxiija Quanto maiora bene
ficia sunt hominibus constituta tanto
graviora peccantibus iudicia sunt pa
rata etc Gregorius omelia 9 sic ait
Cum enim largiores sollicite nos considerare
re conveniet ne nos qui plus ceteris
in hoc mundo aliquid a deo a deo
accepisse cernimur ab auctore mundi
nunc mox iudicemur cum enim augen
tur dona racciones eciam crescunt
donorum tanto igitur esse humilior
atque ad serviendum deo promptior quisque
debet esse ex munere quanto se obliga
ciorem conspicit in reddenda racione
etc Eccli vij° Trade filiam et ea
dem vel dignitatem honoris spiritualis
et non preco vel stulto da illam et
eciam non vendas Item Exo xx°
Non ascendas per gradus scilicet con
sanguinitatis ad altare meum id est
dignitatem ecclesiasticam ne reveletur
turpitudo tua Proverbiorum xx° Hereditas
ad quam festinatur in principio in
novissimo carebit benediccione Glosa
Qui ad ministerium altaris inductus
et temerarius accedit in novissimo
graciam commundacionis que bene mini
strantibus promittitur perdet etc Augustinus
super psalmum In te domine speravi etc
et sic ait Illi qui officium eccle
siasticum quod voluit in scripturis quod le
git qui edificaret etc Gregorius
pastoralis episco vel qui vero vocatur re
quod vitatur renuit quesitum refu
git sacris altaribus est admovendus sic
quod vero ambit vel importune se
ingerit est procul dubio repellendus
etc viija q i In scripturis ubi
dicit glosa Gregorius Sicut bonus
regiminis desiderantibus negandum
est ita fugientibus offerendum sic scrip
tum est Nec quisquam sumat sibi
honorem sed qui vocatur a domino tamquam
Aaron etc Item prebende sunc

sive officia in duabus causis veni
non sunt dande distinctione lxviii^a
Quaestionum et dis lxxxix^a Singu
la per Gregorium Item i. q. 2 ca^o
Clericia pre sebitum Clerici omnes
qui ecclesie fideliter vigilant qui deser
viunt stipendia sanctorum laborum suorum merita
ta consequantur: et sic est consequens
quod ministri ecclesie nimis ydonei fuisse
videntes officium ecclesiasticum deseri
entes fornicationibus et ceterorum vi
ciis precaveant adherentes ab omni of
ficio et beneficio dummodo etiam ta
les sint moniti debent privari pro ut d
18 alias Si quis sacerdos cor et
multis aliis talis relinquuntur
insuper secundum augustinum ut habetur
distinctione lxxxiii Nemo quod epi
qui talia crimina non corrigunt sed
pro re vel precio huiusmodi faciunt et
tollerant canes muti et impudica
magis dicendi sunt quam episcopi Hinc
Seneca in proverbiis Beneficium qui
dare nescit iniuste petit beneficium
accipere est libertatem vendere **littera**

Benignitas Dei **prima**

Benigne vendit deus abraham
qui rogabat eum ipsum importune pe
tens pro Sodomitis Gen xviii^o Be
nigne apparuit Jacob in somp
nis faciem fratris fugientem Gen
xxviii^o reddentem a socer
suo laban eternum liberavit Gen
xxxi^o Benigne moysi loquutus
est dominus Dimitte me ut irascatur
furor meus super populum istum quod d
ta me tenes ut non contrariaz eos
Exodi xxxii^o Benigne angelus
dominus vitam Ezechie regis iuda
addens ei quindecim annos so
lem decem lineis retrocedere fa
ciens Quarti Regum 20 et
Ysaye xxxviii^o Benigne custo
divit dominus populum suum aptante
balaac et maledictione balaam Nu
xxii^o et xxiii^o et xxiiii^o Benigne
liberavit dominus zuzanam de mani
bus presbiterorum sacerdotum Daniel
xiii^o Item Danielem de lacu leo
num Daniel vi^o et xiiii^o Item ma
gdalenam de accusatione symonis
luce vii^o Et eam de accusatione

prorum suorum luce 10 Et eandem a mur
muratione discipulorum pro infusione vn
genti Math xxvi^o Et discipulos
eius a ministeris xpum rapientibus
dicens Sinite hos abire Joh xviii^o
petrus post trinam negationem benigne
respiciens ad penitentiam suscepit luce
xxii^o Thome de resurrectione dubita
ti latus suum ad palpandum prebuit
et in fide solidavit Joh xx^o Stepha
no lapidato seipsum ostendit et confor
tavit Actuum vii^o paulum ecclesie
persecutorem ad fidem et apostolatum vo
cavit Actuum ix^o Johanni ewangeliste
visionem futurorum mirabiliter ostendit
apocalipsis 1° et infra **littera secunda**

Benignitas dei in quatuor
consistit Primo quia
omnibus dat qui volunt accipere Mt
v^o Qui solem suum oriri facit super
bonos et malos Actuum xvii^o dat
omnibus vitam et inspirationem Secundo
quia alios provocat ab eo bona
petere Math vii^o petite et accipie
tis Crisostomus Erubescat humana pig
ricia plus vult ille dare quam nos acci
pere Tercio quia sepe plus dat et
melius quam nos petere sciamus tercii
Regum v^o Salomoni petenti so
lum sapientiam dedit illi etiam di
vicias etiam super omnes alios ex
cellentiam In duobus indubitanter
sperare possimus unum dabit bonum
quod petimus aliud quod nobis vi
derit utilius Quarto quia gratis
dat sine spe remunerationis Job
xxxv^o Si iuste egeris quid dona
bis ei aut quid de manu tua acci
pietur Item Crisostomus omelia xlii e
Benigni et iusti iudicis est suas iniu
rias vindicare Qui autem proprias
vindicat iniurias quomodo iuste vin
dicet iniuriam dei iniustus iudex esse
putatur Hec ille **littera prima**

Blasphemia Blasphemantes
filius mulieris israhelitide
domini et ex precepto domini lapidatus
est ex castra ab omni populo Levitici
xxiiii^o Dixit Heli filiis suis
si peccaverit quis in virum ei pla
cari potest deus. si autem in domino
peccaverit quis orabit pro eo et non

exaudiunt vocem patris sui quia
volunt deus occidere eos i Regum
ij° Naboth pessima petiit cunctum mi
tum assumuit eo quod inimicos fecit
blasphemare nomen domini et aut pro
verbium hic filius qui natus est tibi mor
te morietur iij Regum xx° vir
dei dixit ad Achab regem israel
quia syri dixerunt deus montium
ipse est et non deus vallium dabo
omnem hanc grandem in manu
sua et percussi sunt de syris cen
tum milia peditum et cecidit mu
rus civitatis super xx vij milia ho
minum qui remanserunt et captus est rex
Benadab in magna miseria, tertii Re
gum xx° Jesabel fecit imponi Na
both blasphemiam pro vinea sua et
recepit fecit eum occidi, iiij Regum
xix° Blasphemaverunt dominum blasphe
mie quas dixit sibi Senache
rib regis Assiriorum unde exaudi
ta est oratio Ezechie regis Juda
ita quod angelus domini percussit ex
assiriis c lxxx° milia et duo filij
regis Senacherib ipsum gladio
percusserunt Quarti Regum xviij°
Nota quod non expedit simplices et
deo obedientes cum blasphemiis
infidelium disputare unde Ezechias
prohibuit ne rapsati et ichantharij
blasphemiis responderent Quarti
Regum xviij° Ysaye xxxvj° Et apud
nomen dei per vos blasphematur Ro
manorum ij° littera secunda

Blasphemia secundum Johannem est
verbum contra deum inordinata pro
latio et consistit principaliter in tribus
scilicet mala de deo sentire mala
de deo proferre vel irreverenter sacramen
ta dei tractare, unde multis modis
fit blasphemia cum scilicet a deo re
movetur quod ei convenit aut cum
ei tribuitur quod non convenit sive cum
attribuitur creature quod creatori
convenit Et ille concordat doctor
Cusanus super tertio mandato ca°
xviij° sic dicens Tria sunt genera
blasphemandi Primum est cum a deo
amovetur quod est sibi proprium sicut
omnis ydolatra facit, Secundum in
ipso est cum impossibile est deo ad

nos et latrie cum deo non tribui
pro Secundum genus est cum conditiones
imperfectionis deo attribuuntur que non sunt
sibi competere ut facit quilibet in
ipso est dum invocamus deum in testi
monium falsitatis aut vanitatis Ter
cium genus est cum creature tribuitur
quod deo est proprium sicut facit qui
tum in eo quicumque sabbatisat
affectum finaliter in aliquo citra
deum et sic ista tria quantum sicut
consequenter ad se invicem sic ad omnia
genera peccatorum Littera tercia

Blasphemie peccatum fugiendum
est propter quatuor primo propter
penam qualem percussi sunt domini
blasphemos dicitur Levitici xxiiij°
unde supra vij exemplum secundum Gregorium
iiij° dialogorum xix ubi narrat
quendam iuvenem quinquennem
nem a dyabolo raptum inmanda bla
sphemie in gremio patris a quo
didicit se intrare Secundo quia hoc peccatum
vix remittitur Math xij° Qui dixit
verbum contra spiritum sanctum non remittetur
in hoc seculo neque in futuro Job vl
timo Et hoc peccatum ad mortem non pro
illo ut roget quis Tercio quia hoc
peccatum dyabolicum est et quia loquela
infernalis Unde qui erunt in inferno
blasphemabunt deum celi pro dolori
bus suis Blasphemus ex sua lo
quela cognoscitur esse de familia
dyaboli et sic ad infernum pertinere unde
sicut dictum fuit petro Math xxvj vere
ex illis es nam et loquela tua
te manifestum facit sic potest dici de
blasphemo vere tu de inferno es nam
et loquela tua etc Quarto quia
tales peiores canibus videntur Ca
nis enim non latrat nec quod mordet dominum
suum Isti vero latrant ac lacerant do
minum suum dum ipsum lacerant blas
phemando nec solum culpabiles qui
huiusmodi sunt sed qui tolerant et susti
nent cum prohibere possent ut pater
et mater qui non corrigunt filios
et servos sed puniuntur de eo quod non
puniunt de vicinis amicis vel cogna
tis Isti peiores sunt iudeis qui
aures suas obstruebant Actuum
septimo Continuerunt aures suas

si de celo ne audiant blasphemiam
Augustinus super Iohannem xxvi^o Blasphe-
mi non mirum si peccant qui Christum blasphe-
mant regnantem in celis quem cru-
cifixerunt ambulantem in terris

littera quarta

Blasphematio ut littera quarta
super Lucam duo sunt que me debet
re ut mediatur blasphementur et pro-
bum aliquis si unum defuerit ratio-
nis est beatitudinis meritis. Ut puta si
quis dixit de te quod est turpe medi-
cum sed non propter Christum vel peccatum aliquem
iniuriam dolens non peccavit. tu at
mercedem iustitie non habes. nisi for-
te cum posses blasphemare non blas-
phemanti propter iustitiam vel aut cum
posses te revindicare non revindicasti
tunc beatus es et causa peccata facta
est causa vel quasi propter Christum vel blasphe-
matus sum quod dictum est de te et
illa blasphemia pertinet tibi non
ad mercedem iustitie sed ad vindictam
peccati et ideo veterinus posuit et me-
rientes propter me quorum merces mul-
ta est in celis. Chrisostomus omelia vi-
cesima. Item videtur quod deus per malos
xpianos blasphematur. Non enim potest de-
um bonam opinionem habere qui
malam familiam habet. Unde dictum
est ad apostolum ad Romanos Dei per vos
blasphematur inter gentes. Hec
Chrisostomus omelia 10. Ceterum blasphe-
mant in spiritum sanctum non continue
videntur cum sacros canones non
necessitate compulsi sed libenter aliquid
aut contra agunt aut loqui presumunt
aut facere sponte volentibus consen-
tiunt. talis autem presumptio manife-
ste unum genus blasphemancium
spiritum sanctum. xxv q. i. sunt violatores.

littera prima

Bona bonum est multis Est
enim bonum per essentiam et hoc
est deus. Unde nemo bonus nisi so-
lus deus. Mathei x^o. Est etiam bonum
per participationem et illud designatur
in bonum nomine. Unde Augustinus omne
quod est iniustum est bonum est. Genesis
i^o Vidit deus cuncta que fecerat et cetera
Item est bonum in genere et hoc est bo-
num ex obiecto sicut est elemosina
Nam ibi est actus in debita materia
etiam si desit forma substanciarum
circumstanciarum. Item est bonum ex circumstan-
tia et idem est bonum quod bonum ex
genere vestitum debitis circumstanciis ut
dare elemosinam indigenti tempore debi-
to ex vera compassione et huiusmodi. Item
est bonum virtutis. hoc est quando additur
operi prefato ex parte operantis quod est
per habitum meritis sive constitute. Item
est bonum meritum ut quando additur ope-
ri debiti finis intencio super motum na-
turalem. Item est bonum gracie ut ipse
habitus gratum faciens deo. Item est
bonum glorie ut est bonum consummacio-
nis eterne. Secundum Thomam de virtute theo-
logica v^o cap^o v^o

littera secunda

Bona vite eterne quam vocabulo
dicuntur primo magna. i. Petri i^o
Credentes exultabitis leticia magna
et inenarrabili. Psalmus. Quam magna
dulcedinis magnitudo tue domine.
Secundo multa. i. Cor. ii^o Oculus non
vidit nec auris audivit nec in cor
hominis ascendit. Et infra Unde
Aug^9 Cogita quicquid vis et quic-
quid potes omnem cogitacionem ex-
cedit Omne desiderium superat illa
felicitas. Tercio eterna Ysaie li^o Qui
redempti erunt a domino convertentur
et venient in syon laudantes et le-
ticia sempiterna super capita eorum
Quarto quieta Philippenses iiii^o Pax
dei que exsuperat omnem sensum cu-
stodit animas vestras et intelligencias
vestras Aug^9 Vera pax dei erit ubi
nil adversi nec a seipso nec ab alio
patietur. Quinto secura Levitici xx-
vi^o Dormietis et non erit qui exterreat
absque pavore habitabitis in terra vestra.
Bernardus. O civitas celestis mansio
secura patria totum continens quod de-
lectat. Populus sine murmure quie-
te quieti homines et nullam rerum
indigenciam non habentes. Nota
v ti 70 q

littera tercia

Bona corporum in vita eterna
et erit primum est incorporabilitas
claritas Mathei xiii^o Effulgebunt
iusti sicut sol in regno patris eo-
rum. Item effulgebunt sicut sol
quantitas glorificata. Item est
inestimabilis agilitas. Sapientie

in° effulgebunt iusti et tamquam scin
tille in arundineto discurrent Augustinus
ubi velit spiritus ibi protinus erit corpus
Nichil contra summa libertas ubi erunt
homines similes angelis dei Tercium
incorruptibilis sanitas Apocalipsis xxi° Abster
get deus omnem lacrimam ab oculis
eorum Sequitur Neque clamor neque dolor
erit ultra Ysaie lx° Occupabit muros
salus eius Quartum omnium bonorum
sacietas per Satiabor cum apparue
rit gloria tua Quintum vite inde
ficientis sollicitas per Vincet no
strorum in seculum seculi Item Augustinus
de libero arbitrio Virtutes quibus
recte vivitur magna bona sunt Spe
cies autem quorumlibet corporum sine qui
bus recte vivi potest media bona sunt
Item Gregorius in moralibus Neque acce
pta adhuc sunt bona que ante ocu
los eius malorum admixtione macu
lantur Seneca xxxv° epistola Non
nascitur ex bono malum non magis
quam ficus ex olea ad semen nata respondet
degenerare non possunt Idem xxi° epistola Non
est bonitas pessimis esse meliorem
Item Bernhardus Si sic amamus vitam
istam labilem et caducam cum tanto
labore vivimus multomagis amare
vitam eternam ubi nullum laborem su
stinemus ubi merces eterna tam magna
est quod non potest enumerari

Litera quarta

Bona temporalia sunt tam bonis
quam malis communia sed magis
per contra Crisostomus omelia xiii Bo
no dei male utentes fecerunt de
dyaboli malum sed hic litera in omnibus
bonis rebus Crisostomus omelia 3 c
Item omne bonum quod non ex amo
re proprii boni faciunt homines contra
rium est ante deum Crisostomus omelia xx
g Item in omni opere bono non vincimus
nisi in malis caveremus urgeamur
per carnem Quod in omni opere bono scan
dalum dyaboli positum est patet scrip
tum est de demonibus iuxta semi
tam scandalum posuerunt michi
ut ipsum bonum non sequturum sed so
lum iuxta malum positum semper
temptatum sit et probatum hec Crisostomus
omelia xiii g Item bona diligere
in nobis creavit deus ut non di
ligamus carnalia que diligimus sed
semper per bona carnalia intelligamus
magis spiritualia esse diligenda
bona ut proficiat quia bonum est car
naliter per hoc intelligere quod maius
est gaudium anime Et infra Crisostomus
omelia xlv etc.

Litera quinta

Bona ecclesie sunt bona paupe
rum unde Ieronimus ad Da
masum papam Quicquid habent
clerici pauperum est et domus eorum
debent esse omnibus communes susceptioni
peregrinorum et hospitum invigilare
debent hec xvi q 1 capitulo Quoniam
Item nil aliud sunt res ecclesie nisi
vota fidelium precia peccatorum patrimo
nia pauperum Item Augustinus Decime
tributa sunt egentium animarum Item
per Ieronimum capitulo proximo Apostolicis vi
ris et evangelicis xpisti in natis usi
bus nolle tribuere seipsum condempn
are hec xvi q 2 capitulis De
cime et apostolicis Item episcopus ecclesiasti
cas res in suas proprias voluntates
convertere non debet Nec cognatos
suos in detrimentum ecclesie pauperibus da
re sub magna pena consequenda
hec 10 q 2 Episcopus Item quod res ecclesie
non quasi proprie sed quasi communes et
deo oblatas cum summo timore non
in alios usus quam in supradictorum
ecclesie beneficiorum et fidelium indi
gentium sunt fideliter dispensande
hec xii q ii quasi per totum Contra
quod vasa ecclesie ornamenta pro re
demptione captivorum vasorum scilicet vi
ventium pro quibus xpistus passus est
vitte et religiose possunt vendi
hec Ambrosius libro de officiis ut habetur
xii q ii capitulo Aurum Habet enim
non ut servet sed ut eroget et sub
veniat in necessitatibus et capitulo Glo
ria per Ieronimum et capitulo Apostolicos et capitulo
sequenti per Gregorium Item amico
rapere quippiam furtum est ecclesiam
fraudare sacrilegium est accepisse pau
peribus erogandum et esurientibus
plurimis sua velle cautum vel timi
dum est aut quod apertissimum scelus
est exim aliud subtrahere omnem p
omni crudelitatem superat hec Ieronimus
lxx xii q v Gloria episcopi est pauperum

operibus prouide Item ibidem capitulo aplica
tos dicitur Vasa ecclesie conse
crata pro redempcione captiuorum licite
possunt vendi vt supra Item Ieronimus
ad Nepocianum sic scribit Aliquid
de bonis ecclesie a pauperibus subtra
here omnium predonum crudelitatem superat
vt fame torquentur et tu iudices quando
venter eius satur sit aut diuic
tatum quod avaris aut si timidus
dispensator sis Dimitte largitori
vt ipse sua distribuet Sequitur
ipse est optimus dispensator qui nichil
sibi reseruat Et ille Item distinccione
lxxxvija capitulo precenit Bona
ecclesie non debent laicis largiri li
quet Nota vbi clerici lra iiiia ante
finem Item Bernhardus ad Fulconem et
est iiio libro florum capitulo xiiiio Quic
quid de altari preter necessarium victum
et simplicem vestitum tibi retinue
ris non est rapina est furtum est
sacrilegium est Item iiio libro de
cretorum de donacionibus capitulo fraternitate
scribitur Prelatum esse pro
curatorem rerum ecclesiasticarum non do
minum littera Sexta

Bona temporalia non propter homines
dat deus super terram sed propter
paucos sanctos contentus est cum pecca
res vt inimicum suum bonis dei fruan
tur quamuis vt iusti cum inimicum sint a
bonis eius frauderentur Omnibus licet
et quamuis deus a peccatoribus irritatur
castigacionem suam non propter omnes ho
mines mittat sed propter solos peccatores
tamen et iustos equaliter tangit que
admodum et peccatores In bonis
peccatores a iustis non separat vt se
parati abiectiores se esse cognoscant
et desperent In malis iustos a pecca
toribus non separat vt separati cogno
scant se esse electos et glorientur
maxime cum nec malis bona pro
sunt nec nocent magis nec bo
nis mala nocent sed prosunt ma
gis Nam male viuentes dum
bona rapiunt ad iudicium per
cipiunt et boni dum mala patiuntur
ad lucrum iusticie eius prodit Gregorius
omelia xiiia super isto
textu Qui solem suum oriri
facit super bonos et malos Math v° g

Bonorum autem littera Septima
et malorum hec est differencia Bonus
autem comprehensus in peccato gemiscit
quia peccauit Malus autem fremit
non quia peccauit sed quia comprehe
sus est in peccato vt puta domesticum
animal si in aliquo tempore extra
domum aliquam errando euagatum
cum venerit in manu domini sui
quamuis in recordacione nemo sue redu
cuntur cito iam mansuescit Animal
autem siluestre cum fuerit deprehen
sum aut morsibus appetit aut cal
cibus repugnant Sic malus homo
correptus non solum penitenciam non
agit sed ad hoc diligens corripientem
magis irascitur Crisostomus omelia xxx
iiia g Item tria sunt quibus peio
ra non sunt in hoc seculo scilicet anima
in peccato mortua que miserior est cor
pore angeli mali et infirmus Tria
sunt quibus preciosiora non sunt
in hoc seculo scilicet anima virtutibus
redimita amicus bonus et paradisus
Hec Augustinus ad Julianum comitem capitulo
nono etc littera Prima

Quantus dixit dominus Ezechie
li prophete populus meus au
diunt sermones meos et non faciunt
eos qui in canticum oris sui vertunt
illos et auariciam sequitur cor eo
rum et est eis quasi carmen mu
sicum quod suaui dulci quod sono ca
nitur et audiunt verba tua et non fa
ciunt ea et in Ezechiel xxxiiio
g Item oracio cordis ascendit in
celum Nunc deus non clamorem
vocis sed cordis audiunt et se fideliter
meditantibus subuenit nec magis
clamorosas voces audiunt quam
eas qui sine voce in lingua
vel in corde fiunt Sequitur Nunc
cantatur non voce sed verba in intentos
desiderata eis a deo impetrant Vnde
scribitur Desidium pauperum exaudi
uit dominus Hec Augustinus de cognicione
vere vite etc littera secunda

Quantus tria sunt comprehensiua
primum est cum quis nimis
blandam vocem querit vel ad exal
tandum vel ad delectandum vel

Gregorius Cum blanda vox
queritur sobria vita deseritur Augustinus
libro Confessionum x° Quociens
plus delectat cantus quam res que cani-
tur confiteor me graviter peccasse. Con-
stetur. Idem est vocis fractio. Unde
in legenda beati Sebastiani dicitur
Non putes illum inter choros admira-
dum qui saporem querit celestium
et vocem frangit. Hugwicio Affrigmio ver-
sinuum fracte sonus. Tracium est
nimia exaltatio vocis sicut faciunt
qui volunt potius cantare alte quam ap-
te qui cum volunt ascendere cantando
quasi collum alicuius spiritualiter frangunt.
Contra in Canone dist. xcii° sic habe-
tur Cum ad cantum venit quis ma-
gis corde quam voce deo cantandum
meminit. Unde Ieronimus in epistola ad
Ephesios et ponitur in Canone ibidem Au-
diant adolescentuli quibus in ecclesia
psallendum est officium deo non vo-
ce sed corde cantandum nec in tra-
gediarum modum guttur et fauces
medicamine liniende sunt ut in ecclesia
theatrales moduli audiantur. Ab
officio autem cantandi et psallendi
diacones videntur excepti. Ne dum
voce modulacioni student altaris
ministeria negligant. Item ut ibidem
in sancta igitur Romana ecclesia du-
dum consuetudo est valde reprehensi-
bilis exorta ut quidam ad sacri
altaris ministerium cantores eligantur
et in diaconatus ordine constituti mo-
dulacioni vocis insistant quos ad
predicacionis officium et elemosinarum
studia vacare congruebat. Unde
fit plerumque in sacro ministerio ut
dum blanda vox queritur congrua
vita negligitur et cantor minister
deum moribus stimulet cum po-
pulum vocibus delectat. Qua de re
presenti decreto constituo ut in sede
hac sacri altaris ministri cantare
non debeant solum quod evangelice lectionis
officium inter missarum solempnia
sollicite exsolvat. Psalmos vero
ac reliquas lectiones censeo per
subdiaconos vel si necessitas exegerit
per minores ordines exhiberi. Si
quis autem contra hoc decretum meum

venire temptaverit anathema sit
Et distinctione xcii in principio Et
concordat Ysidorus libro vi° Ethi-
mologiarum capitulo xix° Et infra Ca-
none xxi° Clericos et tonsure dis-
... non medi. per Ieronimum Et concor-
dat Augustinus in libro de cathecisandis
rudibus ut dist. c. Sedulo Et Ysi-
dorus in epistola ad ludefredum ut ha-
betur xx va dist. perfectis littera

Tercia

Cantus carnalis
delectabiles non sunt deo pla-
cabiles Amos v° dicit dominus
aufer a me tumultum carminum
tuorum et cantica lire tue non exau-
diam Super quo Ieronimus Quo-
ciens inquit dominus estimat
cantica gravium sicut rugitum asino-
rum latratum canum Et infra Quo-
niam quisque ubi seminat ibi metet
et quod seminat hoc metet Quan-
dum quia homines orant non quod deum
sit ab hominibus non a deo laudantur
mercedem orant cum non orat me-
dant laudat cum non sunt lauda-
biles quia spem veterum religionis et
viri veri laudantis erunt sicut
oratio eorum non delectat sic nec laus
hominis ipsos adornat quia non laus ad
refert dominus sed ad affectum orantis
Unde cuilibet valet dominus clamidi
... ore corpore ut non clamorosa
voce oremus deum sed desiderio tacito
Nam ex clamorosa oratione multa
mala nascuntur. Primum quia
qui clamose orat non deum ubique esse
credit et abscondita audire et ideo
displicet deo honorat qui absconse
se orat Primum quia orat Se-
cundum quia credit deum abscon-
dita audire sicut audit. Nam
deus voce clamorosa pulsandus
non est sed conscientia recta placan-
dus quia non vocis est auditor
sed cordis Tertium autem malum est
quia ministeria corporis que soli deo
referenda auribus bonorum et ma-
lorum audienda committit et sic
indisciplinate orans a deo non
audietur et ab hiis quorum deride-
tur Quartum vero malum est quia
clamose orans alium iuxta te no-

pmittis orac virtus tue rapt
sensum illius ad smones tuos et
ideo solum non exaudiet quia male
orat sed hic petitum alligis dum dei
orat non pmittis sic igitur sicut
audisti in libro Regum omia oriu
tem q situaui p tot eciē 1 Regum
xi o De qua dictum e labia quidem
movebantur vox aut eius non au
diebatur et pater tuus qui vidt
te in abscondito reddt tibi palinḡ
Math vi o Sacerdotes baal tunc
ad deos suos clamarent pp sacri
ficia contingenda deridens eos
Helias dicebat clamate clamate
fortius forsan dii vri dormiunt
sic et modo qui dormietem dm ac
tusat qui simon clamoso oratum
psequitur Crisostomus omelia xiija
Non ordo in simon Intrauit ihs
in quoddam castellum sic dicit Sicut
dum in uno p et in cantica q
non intelligunt ex consuetudine vel
dulcedine soni simi delectant sed
talis e templatio asini q solu
soni libet audit sed non intelligit
sensum Ibi ubi deuotio et ubi
oratio et ubi desiderium Ita pmo ar c m
Caritas scdm apostolum Thi
mothei i o sic diffinitur
Caritas e finis de cor
de puro et consciencia bona in fi
de non ficta et sumitur hic finis
consumacio quia caritas e consumacio
sine fino omnis pcepti pt enim
dici finis intentionis pceptoris et
omnia opa que sunt in pcepto
tendunt ad caritatem vt magis
ac magis sublimentur De corde
puro i intellectu ponit dicit glo
Et sumitur hic intellectus pro actu
intelligendi scdm quem etiam mo
tus caritatis quanto enim magis dm
intelligit tantomagis diligit nisi
alias impediatur et ita hic pp de
notat causam efficientem Consciē
cia bona i spe quia qui malam
hic consciam secure sperat fide non
ficta i simulata non fragili sed
iter aduersa facti Prosper in libro
de vita contemplatiua describit
caritatem sic Caritas e vt in
videtur recta voluntas ab omnibus
terrenis ac pntibus pfus auersa iuncta
deo inseparabiliter vnita igne quoddam
spus sancti a quo e et ad que re
fertur incensa et inquinamenti omnis
extranea corruptibilitatis nescia nul
li vicio mutabilitatis obnoxia sup
omnia carnaliter diliguntur excelsa
affectuum omnium potissima diue contempla
tionis auida in omnibus sp inuicta su
ma actionum bonarum salus morum finis
celestium pceptorum mors criminum vita
virtutum palma pugnantium corona
vincentium sanctarum mentium arma
tura meritum bonorum premium pfectorum sine
qua nullus deo placuit cum qua
nullus pt peccare fructuosa in pe
nitentibus victoriosa in martiribus
operosa in omnibus omnino felicibus ex
qua e quicquid boni operis e Ca
ritas autem distinctum ad actum diffinitur
quatuor modis Primo sic in libro Anima
rum Caritas e dilectio qua diligit
deus pp se et proximus pp deum et in deo
Scdo sic Quid e caritas nisi vita
copulans amantem cum amato Tercio
sic scdm Aug Caritas e virtus
qua videtur deum et pximi desiderium
Quarto sic scdm Augustinum Caritas
e virtus animi recti affectio rectissima
e Scdm diffinitionem primo datur in
comparatione ad deum secunda in compara
tione ad eius possessorem tercia in com
paratione ad pximum quarta in comparatione
dilecti ad dilectum Tercia sed fides pa
tri spes filio caritas spiritui sancto
conuenit fides mundat actum vo sci
te purificans corda spes saluans
Roma viii Spe salui facti sumus
Caritas facit nos manere in deo
1 Iohannis iiii o Deus caritas e Et
ideo qui vivunt quodam horum tres sunt
gradus Primus gradus fidei est
confessio scdus studium septimus
tius contemplacio Primus ptinet
ad ydiotas scdus ad discretos ter
tius ad pfectos Primus gradus spei
e vt nemo desperet Scdus vt ne
mo pp spem peccet Tercius vt spes
ceteras pati dissipet Primus gradus
caritatis e vt amor dei Scdus
vt speratur voluptatibus Tercius

et intellectualibus ut in corpus animali
Job xvo Adhuc est caritas et virtutis
que est vehiculum quo ad patriam tra
hi(mur) Spes viaticum quo susten
tamur Caritas vehiculum quo allevi
etur. Caritas paciens est in mali
cia tollerando bene(volentia) est in bono
operando et sic caritas docet duo vita
re malum et facere bonum Tercio est
Tercio non invidet prosperitati proximi et
ideo Quarto modo non agit perperam
Quinto non facit hominem inflari
superbia que est radix omnis mali et ideo
Sexto non est ambiciosa vel allicit
per honore cupiditate Septimo
non querit que sua sunt et sic sca
dalisatio fratris Octavo irritatur
culpabiliter non irascitur et per contrario
Nono non cogitat malum et ideo De
cimo non gaudet super iniquitate aliena
vel propria et ideo Undecimo congaudet
veritati et ideo Duodecimo omnia iuste
et iniuste illata libenter sustinet Ter
decimo omnia credit que deus insti
tuit de fide et sic ex operibus fidei
oritur spes quia Quartodecimo
sperat omnia que deus promittit fi
delibus Quintodecimo omnia spe
ta sustinet bene deum expectent Se
decimo quia nunquam excidat ab
ipso, quia eam non relinquit ut apostolus 2o
caritatem reliquisti. littera secunda

Caritatis et aliorum morum dif
ferentia amor triplex est scilicet con
cupiscentie naturalis et vicioseus Amor
gratuitus est laudabilis quia virtus et
habet principalem finem bonum incommu
tabilem Hic dividitur in amicitiam
et concupiscenciam Secundum amicitiam
diligit quis deum purissime non re
spiciens utilitatem suam sed boni
tatem amati Hoc modo plus dili
git deum quam seipsum secundum concupiscenciam
vero diligit quis deum quia remunera
cionem in eo expectat Amor natura
lis nec laudabilis nec vituperabi
lis est sed habet finem vel indifferenciam
vel utilitatem propriam Iste similiter di
viditur in amicitiam et concupiscenciam
secundum amicitiam diligimus nos et
nostrum perfectum et nostram conservacionem
et magis ea que sunt necessaria
ut caput pro quo totum corpus
exponimus et hic communis nobis est
et brutis Secundum concupiscenciam
vero diligimus deum quia nobis in necessitatibus
subvenit Hoc enim amore diligi
mus rem non propter se sed propter usum
eius Unde homo hoc modo dili
git plus dilectione naturali seipsum
quam deum Amor viciosus vituperabi
lis est quia per peccatum et finem habet
voluptatem sive delectacionem in crea
tura Hic amor dividitur in amici
ciam et concupiscenciam Secundum amici
ciam hic amore diligimus delectacionem
creature propter se cum nos in nobis non
habeamus Secundum concupiscenciam vero
diligimus voluptatem creature propter
nos Item differencia est inter amo
rem dileccionem et caritatem quia a
mor ipse est naturalis et dicitur a cor
quasi primo amor Hic quietat ap
petitum inter amata enim ama
tem et amatum in amore ut se
se mutuo diligit Caritas est amor
in deum secundum amicitiam determinat et in
dicat omnibus caritatem Unde dicit
caritas quasi cara utilitas vel quasi co
ram deo faciens Item alia diffe
rencia amamus deum propter se diligimus
super omnia caritas utrumque complecti
tur scilicet propter se et super omnia Item diligere
deum in hoc differt a dilectione proximi quia
diligere deum velle precepta eius serva
re cum intencione fruendi fruendi
eo Item diligere deum est voluntatem
dei voluntati sue in omnibus confe
rre Item diligere deum est velle ipsum
possidere et possideri ab ipso Item dili
gere deum est velle ipsum ei bonum quod
possidet scilicet omnipotentiam omniscienciam
summe bonitatem Diligere proximum est
interessum bonum ei optare et querere
Item diligere proximum est velle ei quod et
sibi Hec duplex dileccio intelligitur
habitum ad habitum sed quandoque ad actum
quia uno habitu diligimus deum et
proximum Caritas expellit viciorum Un
de Luce vijo Dimissa sunt ei peccata mul
ta quia dilexit multum legem
custodit Romanorum xiijo Qui di
ligit legem implet Item Thome in
quit I Joh iiijo Timor non est in

in caritate in deo manet et deus
in eo Mentem virtutibus erigit j
Cor. xiiiº Caritas paciens est et c.
preceptum indiget j Cor. xiiº ad
huc viam excellenciorem demonstro
i. caritatem Gloriam tribuit Joh. xiiiiº
Si quis diligit me sequitur Man
sionem apud eum faciemus Dilectione
dei dignum facit Joh. xiiiiº Qui
diligit me diligetur a patre meo
Caritas in cordibus vestris diffu
sa dicitur tum ad proximum dilatatur
effunditur per predicationem et opera mise
Infunditur per infusionem gratie sup
infunditur per opera instructionis et su
pererogationis secundum Thomas de vi
ciis libro vº capitulo multo littera tercia
Caritatis gradus in
quarum ipsa tollit peccatum sunt
iiii Primo tollit caritas peccatum mor
tale non quantum quo ad reatum sed quan
tum ad actum liberat enim a mortali
sed non a potestate cadendi in illud Se
cundo caritas tollit peccatum mortale quan
tum ad actum et reatum sed venia
le neutro modo sicut patet in aliquibus
sanctificatis Tercio tollit caritas peccatum
mortale utroque modo et eciam venia
male quo ad actum sed non quo ad
reatum talis fuit in beata virgine ante
conceptionem i. Quarto caritas tol
lit utrumque utroque modo sic fuit
in beata virgine in conceptione et post
tunc enim fuit fomes ablatus pecca
totaliter Quinto tollit caritas utr
que utroque peccato insuper omnem miseriam
sed hoc fiet in patria littera quarta
Caritatis ordo secundum
Augustinum libro primo de doctrina christiana
est diligere Primo quod supra nos
est i. deum Secundo quod nos sumus i.
animam Tercio quod iuxta nos est proxim
tum hominem quam angelum Quar
to quod infra nos est i. corpus proprium
et proximum De secundo vero et quarto nul
la precepta specialia sunt data quan
tumcumque enim homo excedat a cari
tate semper tamen remanet illi affectio ad
seipsum et ad carnem propriam Item Jeronimus
super Ezechielem sic dicit Post
deum patrem et matrem quorum carnaliter
pater diligatur et mater et filius et filia
et frater et soror Item secundum Ambro
sium super illud Canticorum Ordinavit
in me caritatem Primo diligendus
est deus Secundo parentes deinde filii post
domestici qui si boni sunt malis
filiis preponendi sunt Ultimo inimici
quos suffert ut diligamus ut odio
non habeamus i. sufficit ut eos in
nunc diligamus quam alios proximos secundum
libro iiii Sententiarum dis. xxixª De uxore
autem dicitur quod preferenda est parentibus
quantum ad cohabitationem et quantum ad
dilectionem Unde illud Relinquet homo
patrem et matrem et adherebit uxori sue
intelligendum est quod adherendum est ei
magis cohabitatione non tamen magis
dilectione quam parentibus eo quod plurima
beneficia exhibita sunt a parentibus quam
ab uxore plus vide per sequentem litteram et c.
Caritatis ordo littera quinta
sic exigit quod plus debeam
amare quemquam ad bonum quemquam plus
potentem ad bonum nature in ipso delibe
consumandum et plus virtuosiorem secundum
racionem qua est de plus proficiat
et nullum amare ad potenciam ad mun
di dominium vel ad delectabile bonum
carnis nisi inquantum sonat bonum
vel utile universali ecclesie et per consequens
in bonum honestum quo ad contempla
cionem nature divine ac bonum quod
persone amati debet esse delectabile
et sic non est inconveniens quod unus proximus
plus diligatur ab uno ordine et ra
cione diligendi in alio vero minus
Semper vero debet conservari ordo et ra
cio diligendi ut melius ac deo
et bono communi placentius proximi
unde personarum acceptio quo ad bona
fortune nimis perturbat rempublicam
Nam lex amoris exigit quod spi
ritualia plus et prius impertire carnali
beneficencia in effectu Sic enim exigit
ordo nature ut corporale suffragium
propinquioribus secundum carnalem affe
ctionem impertiretur ut sicut terra
plus appetit centrum et loca centro
propinquiora licet prius appetat quo
ad tempus et ordinem locacionis
medium sibi propinquius sic homo
plus amat deum et angelos et
moraliter virtuosos licet debeat sibi

propinquioribus plus in effectu ostende
beneficie corporalis Et sic duplex
est ordo amandi scilicet in effectu et affectu
Secundus vero qualis racionem amandi
similiter ut sancti in celo diligunt scilicet
deum sine tali effectuali revelamine
indigencie angimur ex quo effectuose
volunt sine invidia melioribus magis
bonum Et sicut filius plus amat
meliores quam seipsum vel parentes /
melius eciam tenemur proximum quam
corpus proprium ut illud observaremus
in via sicut xpus plus amavit eccle
siam quam corpus proprium quia aliter non
exponeret vitam propriam corporalem pro
salute ecclesie. nec aliquis pro salute
proximi subiret martirium quod obviat
regulis caritatis Secundum doctorem Eundem
li° iiij° ca° xiij° littera sexta

Caritas perfecta multa facit Sci
licet primo omnia relinquere facit Mt
xix° Si vis perfectus esse vade et vende
omnia que habes et da pauperibus Se
cundo pro fratribus morti exponit Joh
xv° Maiorem caritatem nemo habet quam ut
ut ponat animam suam pro fratribus suis
Glo Augustini ibidem Cari quidem
fuistis fidem presumendo cariores in
fide precepta perficiendo Sed carissimi
eam contra alios defendendo Tercio quia
timorem expellit culpabilem Johannis
iiij° perfecta caritas foras mittit
timorem Quarto quia dissolvi a
corpore cupit philipp i° desiderium
habeo dissolvi et esse cum xpo Quin
to quia in infirmitatibus compatitur
Rho xv° Debemus nos firmiores
imbecillitatem infirmorum sustinere Sexto
quia martirium pro xpi nomine subit
ij Cor v° Caritas dei urget nos
estimantes hoc quod si unus pro
omnibus mortuus est ergo omnes mortui
sunt Item augustinus ad Julianum comi
tem Caritas que deseri non potest inuestigan
do servat Item augustinus de laude caritatis
In caritate pauper est dives sine cari
tate omnis dives est pauper hec in
adversitatibus tolerat in prosperitatibus
temperat in duris passionibus fortis
est In bonis operibus hilaris in tempta
cionibus tutissima in hospitalitate
latissima inter bonos fratres leti

ssima inter Et infra idem Omnia
sacramenta habere potest et malus esse
habere autem caritatem et malus esse
non potest Item augustinus epistola x^a iij° viij°
Caritas pascit esurientem pascit et
superbia ut ipsa laudetur vestit nu
dos caritas vestit et superbia ieiu
nat caritas ieiunat et superbia Item
augustinus super Johannem omelia viij^a quod
patet et quod latet in divinis codicibus
tenet qui caritatem servat in moribus
Qui sunt in caritate principes sunt
omnium bonorum esse distinctionum ut E
Ecce caritas vera sunt ponenda que
unitatem perficiunt et caritas voluerat
di xcix Ecce non est caritas ubi
mali mores non corriguntur xxiij
q v^a Non putes caritatem perfecta
est qua quis pro salute alterius plus
studet quam pro utilitate propria Criso
stomus littera septima

Caritas triplex ex triplici modo
colligitur de corde bono con
sciencia pura et fide non ficta puri
tatem demus proximo conscienciam
nobis fidem deo Puritas autem
est quicquid agimus pro utilitate pro
ximi aut ad honorem dei maxime
hec puritas adhibenda proximo quia
deo manifesti sumus proximo autem non
possumus nisi ministrum illi cor no
strum aperimus Conscienciam facimus
in nobis quando penitencia et continencia scilicet
quando per penitenciam peccata commissa punimus
et per continenciam deinceps punienda
non committimus et hanc demus in
nobis Post hec superest fides non
ficta que deo violenter exhibenda
est ut nec propter proximum cum puritatem
non impendimus offendamus nos
deum nec propter conscienciam quam per penitenciam
et continenciam in humilitate custodire vo
lumus minus exequamur mandatorum
dei obedienciam et hec est fides non
ficta. non ficta autem ponitur ad
differenciam mortue fidei et ficte
Mortua fides est que sine operibus
est et fides ficta que ad tempus cu
stodit et in tempore temptacionis re
cedit unde eciam ficta et fragilis
dicitur Secundum Bich in floribus libro
viij° capitulo xxvij° littera prima

Caro carnis desideria non per
ficiet(is). caro enim concupiscit
adversus spiritum. spiritus autem adversus car
nem. hec enim sibi invicem contrariantur
et non queciumque vultis faciatis ma
nifesta autem sunt opera carnis que
sunt fornicacio immundicia impudici
cia luxuria etc. Qui talia agunt
regnum dei non consequentur. Sequitur
qui autem sunt Christi carnem suam crucifi
xerunt cum viciis et concupiscentiis
Ad Gal. v°. Sequitur ca° sexto qui
seminat in carne sua de carne metet
corrupcionem. Contra Augustinus li° de spiritu
et anima ca° xiii° sic ait. Quibusdam
affectibus et quadam amicicia anima
corpori coniungitur secundum quam anima
nemo carnem suam odio habet
sociata namque hec eius societate
perfruitur ineffabili diligit illud
amat carcerem suum libera esse non potest
doloribus eius vehementer affligitur
formidat interitum et mori non po
test. timet per defectum quem per na
turam non potest deflere. Dulcium specu
lacione depascitur. sonorum delecta
tur auditibus suavissimis iocun
datur odoribus larga epulacione
reficitur. et hec huius imbecilitatis ipsa
vitatur gravi hominis merore affligitur
pro subtracione. Sequitur. Nove
quasi sunt foramina in humano cor
pore quibus naturalem contemperanciam
influit et effluit esse quod idem cor
pus vegetatur et recreatum regitur. Sequi
tur. Quoniam mira societas carnis
et anime Hec ille de carne et anima
Caro penas **lucta secunda**
spirituales non timet. Unde Cri
sostomus omelia 3. ait: anima est spiritus et
spirituales penas timet. carnales autem
non timet. Unde et inferni penas
huius mundi contempnit et futurum iudici
um timet. Unde spirituales cruciatur
Caro autem spirituales penas non timet
carnales autem timet et ideo mali
non cessant peccare nisi eos iudicia
carnalia et terrena compescant. ideo
ignorans dominus quia caro car
nales penas tantum timet spiritua
les autem non timet. inmittit super
vos carnales tribulaciones et tribu
laciones ut combusta caro disciplinam
timeat. et timendo angustias
suas non concupiscat malum. Contra
Crisostomus omelia xiiia. Caro non potest no
vasa non concupiscere que respicit sed
hec anima tamen est domina sue volunt(atis)
Caro sola nascitur. concupiscit vel
odit quod imitatur in contrarium. Caro
contradicit quod bis facimus. Caro difficile
est trahitur ad malum bonum agen
dum et post bonum opus cito ad vanam
gloriam labitur. Caro de vanitate
nata non potest non esse vanitatis amica
trix. Caro itaque potest tam audire sed vin
ci non potest vol(untat)em sed consilio. Hec ille
ibidem. Contra Crisostomus xviii. Caro pre
cipue delectatur in cibo potu et coitu
et sompno et tristatur in eorum oppo
sitis. eadem omelia lma. Carna
libus utens delectacionibus spiritualia
non novit. Caro tua vivit de anima
anima tua de deo tuo. Unaqueque
earum secundum vitam suam vivit. Cum
enim caro sua vite secundum animam vivit
si anima vivit secundum deum. Deus est
summe bonum. anima est magnum bonum
vivens inter summe bonum et parvum bonum
quia caro parvum bonum est quia creata
dei est. Anima vero non est debitrix carni
ut secundum carnem vivat. sed ex contrario
Igitur mortificanda est caro. et illi
dum non consentis mortificas cum
cepit omnino delectare mortificati hec caro
nostra quod est milicia nostra. Hec Augustinus
de verbis apostoli sermone lxxviii°. Contra Au
gustinus super Iohannem. Spiritus deficit ubi
caro requiescit et enim caro mollibus
sic anima duris nutritur. Illam blan
dicia confovet. hanc aspera exercet. Contra
Ieronimus in epistola. Quorumque pera
imus incentiva nobiscum portamus. in
et adolescencia duplex incendium
voluptatis et est **lucta tercia**
Carnalia dicuntur peccata
per quatuor. Primo propter vilita
tem. per Math. x°. Gloria ut pec
catorum stercus et vermis est. Secundo propter
corrupcionem. Ad Gal. vi°. Qui se
minat in carne de carne metet cor
rupcionem. Tercio propter fetorem. Iohelis
ii°. De cadaveribus eorum ascendet
fetor. Quarto propter inquinacionem

ij Cor. xvj Mundemus nos ab omni
inquinamento carnis Item Greg. lib.
xvjo Mor. Hij frequenter maiores
suscipiunt tribulationes ex carne qui
carnis voluptatibus delectantur Item
Aug. de v. domini sermone xlijo Sed
tibi deus prestet per spiritum sanctum ut
membra tua teneas. surgit libido te
ne tu membra. noli exhibere membra
tua arma tua iniquitatis peccato No
li armare adversarium tuum contra te. te
ne pedes ne eant ad illicita. libi
do surrexit tene tu membra. tene
manus ab omni scelere. tene oculos ne
male attendant. tene aures ne verba
libidinis libenter audiant. tene
totum corpus. tene latera. tene su
ma. tene yma quid facit libido
fugere novit vincere non venit Ille
Item Aug. de v. apostoli sermone x. Co
ncupiscentia tua talis debet esse ad dominum
ut nec sit ipsa concupiscentia et resiste
operis resistis non consentiendo vincis
sed melius hostem non habere quam vi
ncere. hostis ic aqui non erit
Castigatio Paulus apostolus scri
bens ad Hebreos ca. xijo dicit
Fili noli negligere disciplinam do
mini neque fatigeris dum ab eo arguta
ris. quem enim diligit deus casti
gat. flagellat autem omnem filium
quem recipit Apoc. iijo Ego quos
amo arguo et castigo Item Tobias
mox castiganda est mulier male
morigerata Primo dicendo secundum dominum
si autem timorem dei non sentit im
properando ut homines erubescant si
nec pudorem sentit frequenter confu
sa fiat illi quod precipit Salomon
Cor dirum baculo percute 9o primum
Ammone quia multum proficit doctrina
iustitie Unde confunde. quia fre
quenter pudor est frenum viciorum Et
non bonum est ut castigetur quasi anci
lla que erubescere nescit ut legitur
Gregorius omelia xxiija g Item
sepe videtur quod unus pro multis cor
rigitur Seneca qui peccat et non
ab aliis castigatur sed ipse se secundum mo
dum culpe et exemplum aliorum quod
multum prodit deus ut quanto magis
diucius eum expectavit tanto amplius
et iudicium dei fit iusticie et illorum
dignior pena Gregorius omelia xlij h
Castitas littera prima
Dixit ihesus discipulis suis
Quicumque dimiserit uxorem suam
nisi ob causam fornicationis et a
liam duxerit mechatur Dicunt
ei discipuli eius. si ita est causa
hominis cum uxore non expedit nu
bere qui dixit illis Non omnes que
capiunt hoc verbum sed quibus datum est
Sunt autem Eunuchi qui de matris
utero sic nati sunt et sunt eunu
chi qui ab hominibus facti sunt. et
sunt eunuchi qui castraverunt se
ipsos propter regnum celorum. qui potest ca
pere capiat Hieronymus Math. xixo Concu
piscentia spadones initulat Ca
ro v. castratos natura facit vio
lenta spadones Efficit impubitas
eunuchum sola voluntas Item
Sap. iijo Sciens quia non possum
esse continens nisi deus det Ysaie
lvjo Dabo eunuchis meis in do
mo mea locum et nomen melius
a filiis et filiabus dicit dominus
Daniel xo Ecce vir unus vesti
tus lineis et renes eius accincti
auro obrizo et splendido I Thes.
iiijo Hec est voluntas dei sanctificatio
vestra ut abstineatis a fornicatione
ut sciat unusquisque vestrum suum vas
et corpus suum possidere in sanctificatione
et honore Apoc. io Vidi precinctum
ad mamillas zona aurea Item Crisos
tomus per se effectus non valet clitrac
aut provocari ab aliis eunuchi potest
distinctam lvja Eunuchus et capi
tula multa littera secunda
Castitatis bona sunt tria
Primum est quia animam mirabiliter
purificat pulchrificat Sap. iiijo O quam
pulchra est casta generatio cum cla
ritate Immortalis est enim memoria
illius Secundum est quia angelis nos
assimilat Hieronymus in epistola Unde
de castitate et homines angelum facit
differunt inter homines et angelos scilicet fe
licitate non virtute. sed si angeli casti
tas felicior. hominis tamen fortior.
castitas sine caritate lampas est
sine oleo Tercium quia admodum

Balsami aspirabilis corruptionem fugat
Sic castitas ad instar balsami
odoriferi quo condita cadavera in-
corrupta servat sensus et actus continet
et constringit. Contra 1 Cor. vii° Mu-
lier innupta et virgo cogitat que
domini sunt ut sit sancta corpore
et spiritu que autem nupta est cogitat
que sunt mundi et quomodo placeat vi-
ro. Sequitur ibidem Qui matrimonio
iungit virginitatem suam et tamen
bene facit sed qui non iungit melius
facit. Item Augustinus de continentia vi-
duali in coniugali vinculo si pudi-
cicia conservatur dampnatio non timetur
si in virginali vel viduali continen-
cia excellentia muneris amplior ex-
petitur. quia expetita et electa et vo-
ti debito oblata iam non solum
inpiatas appetere capescere sed si non nu-
bant nubere nolle dampnabile est
Item Augustinus contra iulianum libro iiii° Pu-
dicicia virtus est animi virginitas corpo-
ris. Potest illa integra permanere
in anima sed ista de corpore violenter
auferri voluntate corrupta et ista ma-
nere in corpore integra sed illa in
animo lesa. Item Augustinus in sermone
lxx° super Mathaeum Audeo dicere super-
bis continentibus expedit cadere ut eo
ipso quo se extollunt humilientur.
Unde sit continentia tibi si domine-
tur superbia. Ambrosius de virgini-
tate. nec casta est que cogitur me-
tu nec honesta que mercede condu-
citur. Hec ille. Item Crisostomus omelia
xxxiii Nemo potest esse animo castus
qui corpore est lascivus. **Littera**
Castitatis commendatio **Tertia**
Si autem habes uxorem non
quid peccas nec tamen castitatis opus
dicens. vite non esse otiosus. si sine
uxore es ne quesieris uxorem. si
vidua es noli transire ad secundas
et tercias nuptias et optata es casti-
tatis vicem solvas abstine te a men-
struata abstine te a pregnante
no non exhauste sicut quod animalia ser-
vant Omne animal concepcionis
servat honorem et tempus Homo au-
tem solus inhoneste concepit contra dicens
sepius est aut dies ieiunii sua

et impleas appetitum proprium Nolite
fraudare invicem nisi forte ex con-
sensu ut vacetis orationi et ieiunio
1 Cor. vii° Sic Crisostomus omelia xxvi
Item Augustinus de verbis domini sermone xlvi
Multi viri quod dolendum est vin-
cuntur a feminis servant femine castitatem
quam viri servare nolunt et ideo quod
non servant se viros videri volunt quasi
propterea sit fortior sexus ut eum faci-
lius subiuget inimicus. Lucta est prelium
vir fortior femina ubi caput est fere
effeminatior pugnat et vincit. tu hosti suc-
cumbis. stat corpus et iacet caput
Qui dictum est uxores similes vos
uxoribus vestris quales eas vultis
venire ad vos tales vos et ipse
veniat. Quis invenies est qui vult
habere uxorem castam et virginem intac-
tam. intactam quero. intactus esto
purus quero noli esse impurus non
enim illa potest et tu non potes. et tu glo-
riosior eris quia illam servat pri-
vatum custodia refrenat verecundia. atque
leges timet. quas tu non times. ista
multa timet. sed non solum deum times
qui maior est omnibus. ipse timendus est
in publico ipse in secreto. Procedis vi-
det te intras videt te lucerna ardet
videt te extincta est videt te in cu-
biculum intras videt te in corde versaris
videt te iam si peccare vis quere ubi
non videat et fac quod vis **Littera**
Celorum celestium **Prima**
Gaudia sub epilogo vel brevi-
ssimo non singula generum sed quasi
principiorum Tot enim sunt gaudia par-
ticularia quot quilibet habet in se vel
in aliis quia ea solus deus noticia
comprehendit illa quorum prima sapi-
entia voluit ea scire tamen nemo
gaudebit quisque de bono ipso quod
tamen non est intelligendum de inten-
cione gaudii sed de modo gaudiorum
Tot igitur et tanta sunt ibi gau-
dia quod omnis arismetrica omnis gra-
matica dialetica et rethorica non
possunt ea sermonibus explicare
que oculus non vidit nec auris au-
divit nec in cor hominis ascendit
que deus. Gaudebunt igitur iusti
supra se de dei visione infra se

de celi et aliorum creatorum corporalium pulchritudine. Intra se de corporis et anime glorificacione. extra se de angelorum et hominum assonacione. subtus de hostium suorum dampnacione. Deus omnes sensus spirituales ineffabili delectacione reficiet. cum ipse obiectum omnium sensuum spiritualium sit futurus. erit namque deus specialiter visui cithara auditui vel gustui. balsamum olfactui. flos tactui. ibi erit claritas estivalis amenitas vernalis abundancia autumpnalis. requies hiemalis. Ibi enim teste augustino fulget quod non capit locus. sonat quod non rapit tempus. redolet quod non spargit flatus. sapit quod non minuit edacitas. heret quod non divellit sacietas. ibi deum sicut dicit augustinus sine fine videbitur sine fastidio amabitur. sine fatigacione laudabitur. ibi videtur stulticia sapiencia salomonis. ibi esset deformitas pulchritudo absolonis. ibi esset tarditas velocitas azaelis. ibi debilitas iudicaretur fortitudo samsonis. ubi esset mortalitas longa vita matusalem. ibi paupertas regnum augusti. ibi secundum augustinum nil obessendalis dee nil affluit nil defluit nil extra quod appetitur nil intra quod fastidiatur. Ubi secundum Boethium deus erit racionum plenitudo lucis voluntati multitudo pacis memorie continuacio eternitatis augustinus in libro de corpore et anime miseria vitas tuas illam vitam amplecti debuisti ubi vita sine morte ubi metus sine senectute. ubi lux sine tenebris. ubi gaudium sine tristicia. ubi pax sine discordia ubi voluntas sine iniuria ubi regnum sine commutacione merces sanctorum tam magna est quod non potest mensurari. tam multa quod non potest numerari. tam copiosa quod non potest finiri. tam preciosa quod non potest estimari augustinus et quod promittit deus fide non capitur. spe non attingitur et caritate non comprehenditur. desideria et vota transcendit. acquiri potest estimari non potest. Ubi secundum augustinum Carmina non desinunt. prima non deficiunt

ibi quod amabitur non deerit. ibi nil desideratur quod non assit. Illa beatitudo sicut ait augustinus in quinque consistit scilicet in inicia in presencia omnis boni et nova absencia omnis mali. De ista gloria sic loquitur augustinus O vita vitalis dulcis et amabilis et semper memorabilis ubi summa securitas. summa tranquillitas. tranquilla iocunditas. iocunda felicitas. felix eternitas. eterna beatitudo et beata trinitas sine fine visio atque laudatio dei ibi affluencia divinitatis influencia deliciarum confluencia bonorum. Denique de gaudiis celestibus non ubi mens cognoscenda dicitur amando fruendo. et subtile sicut corpus clarum parens nil pulcra voluptas plena et absque pari sensus carnaliter commemorat perplexus potens pax secura decus et gaudia semper carnalibus gaudia pax requies libera secura uniuersa. Non pectus sapiens sanus dulcis redolens laus aureolarum mr donatur virgo quod merentur effectus centenus sexagenus quod est tenus virginibus viduis coniugibus quod debetur. Sanctus Thomas de veritate theologie libro vii° capitulo ultimo

littera Secunda

Celestium distinccio

Corporalis aut mundi machina consistit in duobus scilicet in natura celesti et in natura elementari. Celestis autem distinguitur in tres celos principales scilicet Empireum cristallinum et firmamentum. Infra vero firmamentum quod est celum stellatum continentur septem orbes septem planetarum qui sunt Saturnus Jupiter Mars sol venus Mercurius et luna. Nomine autem celi cristallini aque intelliguntur purgate vel materie prime que secundum philosophos formata est in duos orbes quorum superior est primum mobile. Istorum orbium natura est quod omnes moventur excepto celo empireo quod quietum est. Natura vero elementaris in quatuor speras principales dividitur scilicet ignis aeris terre et aque. Spera ignis tria habet intersticia scilicet supremum quod vocatur igneum et medium ac infimum quod vocatur olimpicum

Aer similiter habet tria interstitia vz sup
mu̅ quod vocatur igneum ethereum ac
medium et infimum quod vocat aereum
Et in supremo est calor et lux quia sol
approximitatem Similiter enim in infimo
propter repercussionem radiorum solarium a
terra In medio aut interstitio ad quod
non potest attingere repercussio radiorum est fri
giditas et obscuritas in quo dicunt
habitare demones qui detrusi sunt
in hunc aerem caliginosum ubi engen
drantur tempestates scilicet tonitrua gra
do nives et similia Ex hiis colli
ge septem orbes terram et aquam
ambientes qui omnes possunt celi vo
cari Astrorum aut omnes excellit celum empireum
in quo est creator deus qui est in om
nibus et super omnia Distancia dictorum
orbium et planetarum hec est A terra
usque ad lunam sunt milia 17627
et fiunt stadia 8 a luna usque ad
mercurium sunt milia 11 mille 812
et semisse a mercurio usque ad ve
nerem tantum A venere usque ad solem
13 mille 633 dimidium a Sole us
que ad martem milia 17 mille 627
A marte usque ad Jovem 1 mille
812 milia a Jove usque ad Satur
num tantum A Saturno usque ad firma
mentum stellatum mille 33 mille 8
3 1 dimidium Ex hiis sequitur quod a ter
ra usque ad celum stellatum sunt
mille 109 3 1 7 mille Celum cri
stallinum per eius naturam simplicissimum esse
ncia subtilissimum in corruptione solidi
ssimum quantitate maximum qualitate
lucidum diaformitate proprietatis ma
teria purissimum situ aspectum locali
situ supremum amplitudine aliarum
creaturarum in se contentivum Iste proprie
tates cum celo conveniunt tamen empi
reo quam primo mobili licet sed propter hoc
celum empireum a motu est extrane
um bonorum spirituum habitaculum spe
cialiter sedes dei nuncupatum sed primo
mobili specialiter convenit scilicet quod
est motu velocissimum aut in inferio
ra virtutis influxivum Eodem modo
dicendum est de firmamento quod plu
res ei conveniunt de proprietatibus pre
dictis insuper est aliquarum divi
sum ac stellis decoratum Corpo

ra celestia dividuntur in lucencia et non
lucencia et diaphona Nam corpus lu
cens est sol qui solus inter sydera per
se lucet sed non lucencia per se sunt stelle
cete et planete que lumen suum a so
le mutuant corpora aut diaphona sunt
omnes spere celestes Spere vero celestes
tamen moventur non mutant locum suum
sed moventur in locis suis superiores influ
unt inferioribus virtutem motivam ve
getativam sensitivam ac eciam gubernativam
productivam Item accedunt qualitatibus e
lementaribus Non enim sunt calida fri
gida sicca et humida tamen ipsi commu
nicant inferioribus virtutem non influunt su
per liberum arbitrium nec habet virtutem
mutandi hominis voluntatem sed tamen
mittet ac disponat complexionem
hominis que voluntatem non habet quamvis
corrigere sed secundum maius et minus in di
versis hominibus inclinacionem Sunt quoque
corpora superiora distinctiva signorum die
rum secundum lunam solis et secundum distinc
cionem mensium secundum motum lune ac
distinccionem humorum secundum motum
solis in obliquo circulo ac distinccionem
temporum secundum varium cursum planetarum
dispariter eius cum ascensum et de
scensum retrogradacionem et statum
Thomas de veritate theologie libro 11 capitulo 37
et quarto et cetera Littera Tercia
Celum videtur esse triplex ut
dicit Augustinus de cognicione ve
re vite sic inquiens Stephanus quoque
non corporis oculis dum in celo
ultra firmamentum vidit cum nul
lius hominis visus nullomodo us
que ad celum pertingere possit sed eadem
oracio illa in qua Stephanus filium
christum conspexit firmamentum in do
mo aliqua fuit cuius tecti culmen ipi
us corporeus oculus minime pene
trare potuit Constat igitur quod non
oculo sed intuitu interiori hominis christum
non corporeo sed intellectuali celo vide
rit sed hoc fortassis ab aliquibus
calumpniosis obicitur stellas esse in
firmamento fixas et visum nostrum firma
mentum attingere dum eas vi
demus Unde non oculi nostri firmamentum
attingunt quia stellas aspiciunt
Non vero totum aeris spacium in medio

penetrant quia montes vt puta solidi corpora considerantur. sicut enim in mari remoto ab aspectu nostro nihil nisi aer undique conspicitur. illa vtique syderibus solidis videlicet corporibus sublatis nil nisi aer videtur. Quicquid autem in aere est vsque ad firmamentum a nobis nequaquam videtur propter ipsius spacii longinquitatem et ob nimie sue subtilitatem quod forte ostenditur quod apostolus vsque ad tercium celum raptus scribitur. sciendum est quod tres celos historialiter appellari et inter tres significative inveniri. Hic quippe aer primum celum historialiter vocatur. sicut habetur volucres quia in celo id est in aere volare videntur. Secundum celum ether nominatur vt habetur stelle celi quia in eo planete vago cursu feruntur. Tercium celum appellatur firmamentum sicut habetur astra celi quia sydera in eo fixa traduntur. Significative quoque tres celi leguntur quia tres visiones sensualis spiritualis intellectualis a sapientibus non nescium. Sensualis quoque visio cum colores et formas rerum exigimus. sed intus aliud celari vt in littera scriptura intelligimus. Hec quoque visio primum et sensibile celum nominatur quia in scripture intelligencia celatur celum enim a celando nominatur. Secunda visio spiritualis. quia quando non res sed ymagines similes rerum spiritualiter videmus sicut in somniis solemus et sic Iohannem in apocalypsi et prophetas multos vidisse nouimus. et hec visio secundum celum nuncupatur quia vere res in hiis similitudinibus celantur. Tercia visio est intellectualis cum neque res extrinsecus neque ymagines rerum intus sed ipsas substancias prout vere sunt abstractis coloribus intellectu conspicimus et unicuique quia qualitatem inter se dissentem racione discernimus. et hec visio tercium celum vocatur quia veritas rerum in hac est in celo stultis celatur. Igitur si apostolus raptus est in corpore tunc ad corporeum celum id est firmamentum est productus. si autem extra corpus quod magis videtur tunc vsque ad intellectuale celum raptus creditur in quo essencia divinitatis sicut est et singularitas substanciae sicut sunt non sensualiter quod nequit fieri non per corpus nec spiritualiter sed non fit nisi per ymaginem rebus similes sed veraciter quod non sit ipso intellectu vidisse cognoscitur. Angeli vel iusti quadam similitudine celi nuncupantur quia in secreto de visibus hominum celantur. et etiam demones vel inferni tenebre appellantur quia in tormentis a nobis occultantur. Hec in glosa vbi supra

littera Quarta

Celorum et instorum regni non vrbium menia. nec possessionum predia. nec auri vel gemarum copia nec suppellex varia sed iusticia et pax et omnimoda gloria in pleno gaudio creditur quod de visione eterne claritatis et de societate angelorum et sanctorum habetur. Deus autem eterna lux et per beatus est esse in mundo et extra mundum et in omni creatura et ex omnibus creaturis. Unde habetur quod regnum celorum intra nos est. Hec glosa vbi supra. Quomodo celi aperti sunt Christo baptisato in figura nostri quod per baptismum demum celestia sciuntur. Et sicut celo celatur deus sic in scripturis absconditur eius veritas. et sicut hoc celum carnale vident omnes homines vident. non autem aspiciunt divinitatem. sic et scripturas divinas omnes quidem homines legunt. non tamen omnes intelligunt donum veritatis in scripturis. nisi quis baptisatus fuerit vt accipiat spiritum sanctum vnde et apostolis ante baptismum in spiritu sancto clausa erant scripture de spiritu sancto de Christo sicut scriptum est Luce xxiiii°. O tardi corde in omnibus que prophete dixerunt spiritu sancto inflato reserare etc. Et ideo forte dicitur aperti sunt ei celi Crisostomus omelia iiii^a. Et idem celum est locus viuentium. terra ergo pugna tunc inferius victorum. Hec Crisostomus omelia xxvi^a a. Glosa lira super isto textu predicate dicentes

appropinquabit regnum celorum dicit Christus
regnum celorum quinque modis accipitur
in ewangelio Primo pro ecclesia militante
vt ibi Cum soluit vnum de man-
datis istis minimis vo. etc. Mathei v°
Gregorius exponit de ecclesia militante
Secundo accipitur pro ecclesia triumphante vt
ibi Beati pauperes spiritu etc. Tercio pro
lege moysi vt ibi auffertur a vo-
bis regnum dei et dabitur etc. quia
verus intellectus testamenti est abla-
tus a iudeis propter peccata et datus est
christianis Quarto pro ewangelio x° vt ibi
omnis scriba doctus in regno celorum
etc. Mathei xiij° Quinta doctores ca-
tholici testimonia proferunt de nouo
testamento et consequenter de veteri quod
intelligitur in ipso sicut rota in me-
dio rote vt Ezechielis v° pro ipso christo vt ibi
Si in digito dei eicio demonia pro-
fecto venit in vos regnum dei. Et expo-
sitor istius regni predicacionem demo-
num virtute probat se christum esse luce xj°

Quia ecce **littera Prima**
Quam magna luce xiiij° nota-
tur est pastus nouissimus per quem mul-
tus est quo beati fruentur in celis
qui dicitur magnus quadrupli-
ci racione magnitudine domini ciba-
tis vacacione duracionis racione mul-
titudinis quinarum et racione prosi-
tatis epularum Primo racione do-
mini cibantis quia dominus est ihesus christus
deus et homo De quo Ecclesiastes vij
virum de mille vnum reperi etc. mul-
tus fit principium Secundo racione dura-
cionis quia cepit a principio mundi
et in confirmacione angelorum ad primum
prandium priorum et durabit in eternum
Tercio racione pluralitati conuiuati quia de-
cies millesies centena milia ange-
lorum ex testimonio Danielis assi-
stebant ei De natura angelica quan-
to adaugendus est numerus cum omnes
homines predestinati ad gloriam ad
ordines sortiemur angelorum Quar-
to prosperitate epularum quia dominus te-
et humanitate ihesu christi. sit pro ipse fest-
ido vel labore sine timore vel timore
fruentur. vocat multos quia presen-
cia predestinatos singulos et presertim
quia ad tum deus illuminat omnem

hominem venientem in hunc mundum
quod quilibet naturaliter appetit beatitudinem
hora cene est iam tempus gracie et
hora nouissima siue missus ad in-
uitatos sunt multitudo prophetarum et
spiritus apostolorum parata sunt omnia scilicet
celestia per incarnacionem passionem re-
surrectionem et ascensionem ihesu christi qui
est omnia omnibus prima ad Corinthios xv° **littera**
Quia enim cum dictum **Secunda**
inuitati secundum duplex genus
peccati triplici racione excusacionis culpa-
biliter excusauerunt Primus dixit
villam emi etc. et intelligitur spiritu-
aliter superbia siue peccati dyaboli quod
est superbia recordatur Nam empcio
villa que ad dominacionem mundi-
nam aspiracio notat superbiam que
a via domini omnino exire requirit Se-
cundus dixit quinque iuga boum se
emisse per que significantur plus cu-
piditate seculi onerati boues ra-
cione laborum et vtilitatis Iugo mun-
di et dyaboli sunt coniugati Tercius
dixit se vxorem duxisse qui notat
peccatum carnis vinculum corpus
vero et anima tamquam vxor et vir co-
pulantur dicitur quod vxor sit domina et
anima siue eius nil plus inuitat
ad celestia contemnenda Quarto significat
dicit Sic viciatus rebellis in fa-
cto non possum venire vbi ceteri
successiue excusari rogant Vident
superbi quod aspirant dominari ad re-
belles ecclesie domandum cupidi di-
uicias ad pauperes in mutuitate re-
leuandum vbi villa boues prox-
enam clausere voratis vero Se-
mon cura caro celum clausere ve-
natis Pacifimilias vero qui est ille
iratus de rebellione inuitatorum fa-
ct pro predicacionem ewangelii tria genera homi-
num loco eorum predictorum penitus renunci-
atorum in terra possessorum videlicet pau-
peres debiles. pauperes cecos et pau-
peres claudos. pauperes vero debiles
loco superborum mundi nobilium secundum
apostolum ad Corinthios j° Ignobilia et contemp-
tibilia elegit deus vt ea que
sunt secularia laudanda destrueret
non glorietur omnis caro in con-
spectu eius etc. pauperes elegit de

tos a mundialibus stultos loco diuitum sapientes secundum apostolum ibidem que stulta sunt mundi elegit deus ut confundat sapientes. claudos pauperes misericordie carnis bene patientes loco carnalitatis potentum. Unde apostolus ibi Infirma mundi elegit deus ut confundat fortia et demum ex plenitudine misericordie compellat exire tos ypocritas humanis tradicionibus seductos a sepibus priuatarum religionum aut verarum religionum decorandum etc.

Littera prima

Circumcisio domini Circumcisionem accepit ihesus multiplici racione. Primo ut legem quam dedit aliis ipse compleret Secundo ut humilitatem ostenderet quia circumcisionibus ad que non tenebatur humilitatem ostendet se subiecit. ipse namque dominus legis fuit Tercio ut sanguinem suum pro nobis non solum in etate virili sed in infancia effunderet Quarto ut nos circumcisione fore spiritualiter demonstraret Quinto ut hereticos confunderet qui dixerunt eum non corpus verum sed fantasticum habuisse Sexto ut iudeis satisfaceret qui scandalisati fuissent si circumcisionem non accepisset Septimo ut legem veterem approbaret que usque ad ipsum obseruanda fuit legalia enim secundum augustinum fuerunt ante passionem domini viua. post passionem vero domini mortua et postquam claruit veritas ewangelii per mundum sepulta circumciditur et sic non solum circumcisione legali sed spirituali Unde et possumus circumcisionem domini quadruplicem assignare Primo circumcidit eum pr in natiuitate cultello paupertatis Secundo circumciderunt eum parentes sui octauo die cultello legis Tercio circumcidit seipsum in omni vita sua cultello humilitatis Quarto circumciderunt eum iudei in passione per milites pilati cultello crucis Sic circumciditur ihesus in fine quadrupliciter scilicet per detractores qui auferunt amiciciam et famam Secundo per raptores qui aufferunt temporalia bona Tercio per hereticos qui auferunt animam vel fidei integritatem Quarto per tirannos qui auferunt corpus

Circumcisio nostra littera secunda duplex est prima mentis in presenti a culpa liberatio Secunda in futuro corporis et anime a summa pena Prima significata est per circumcisionem solenem que facta est in egipto et hec explicat scilicet incipientium a viciis cultello iusticie proficientium a superfluis cultello misericordie perfectorum a mundialibus cultello caritatis perfecte Secunda significata est per circumcisionem factam in terra promissionis in galgalis quia in gloria resurreccionis petram id est christum circumcidemur ab omnibus miseriis Ex quo patet quod efficacior est nostra circumcisio spiritualis quam iudeorum carnalis quia illa circumcisio neque peccatum originale abstulit nec ianuam paradisi aperit sed nostra utrumque facit In hac materia duo tanguntur Primum est humilitas christi in circumcisione Secundum est sublimitas in nominis imposicione. vocatum est nomen eius ihesus Dignitas autem huius nominis est multiplex est enim ab eterno consecratum ut dicit Bernhardus Ab antiquo prefiguratum est ut in Josue a prophetis desideratum Ysaie Nomen tuum in desiderio anime a sanctis patribus Bernhardus Dulce nomen ihesu prophetatum Salomon oraculo a deo nominatum Philippenses 2o Dedit illi nomen quod est super omne nomen Ab angelis pronunciatum ut legitur Luce 1o Vocatum nomen eius ab apostolis manifestum Actuum 5o Ibant apostoli gaudentes etc. A martiribus iustificatum quia pro nomine isto passi sunt A confessoribus collaudandum psalmus laudate pueri dominum Sequitur A solis ortu A sancte virginibus perstatum Canticorum 1 Oleum effusum nomen tuum Dicit Bernhardus Ihesus est mel in ore melos in aure iubilus in corde Ab omnibus scilicet exaltatum psalmus Magnificate dominum mecum et exaltemus nomen eius Non est aliud nomen sub celo In hoc nomine ihesus sunt quinque littere que possunt esse inicia istarum dictionum Jocunditas medicina etc.

tas vincencium· sitimitas lampruencium vbertas esuriencium. Dat nomen ihesus christo circumcisio.
Et explicat scilicet racionem nature ut quia ex diuina natura erat saluator in stirps ut vendicaret sibi nomen saluatoris. Item ex racione retencionis quia decuit ut ex re nomen haberet unde
quia saluat a peccato· a dyabolo et ab inferno Dat nomen illi iusticia
quemens. Item racione efficacie quia ihesus nos sua passione saluauit.
secundum Thomas de veritate theologie iiii° capitulo xi°

littera tercia

Circumcisio vero quadruplex. circumcisiones spirituales complectitur. Prima est carnis pro quibus
vetium. Genesis xvii° Anima cuius
preputium carnis circumcisa non fuerit peribit
de populo suo. Secunda est corporis
pro pruriam Ieremie iiii° Circumcidimini domino viri Iuda et cetera. Tercia est labiorum
pro sermonis modestiam. Exodi vi° Quomodo audiet me pharao presertim cum
sim incircumcisus labiis. Quarta est aurium pro audiendum disciplinam. Actus vii° Dura ceruice et
incircumcisi cordibus et auribus vos semper
spiritui sancto resistitis. Item circumcisio legem non obseruans preputium
facta est 2 2 q 4 Quintum pro augustinum
Item baptismus apud nos sicut
circumcisio apud veteres de con. dis
iiii a Quod et cap. Secundo Item circumcisio carnis erat signum iustificacionis
et purgacionis anime de con. dis
iiii a Ex quo Item Item Deutero. 30
In nouissimis diebus circumcidet deus
cor tuum et cetera Secundum Gregorium omelia

littera quarta

Circumcidendi sunt oculi a vanitate aures ne audiant vanitates alias
detracciones· nares ab illicitis odoribus lingwam a maledictionibus
periuriis et mendaciis Manus a lesione homicidio furto et huius dispedes ne currat ad malum corda
a cogitacionibus peruersis Bille

littera quinta

Circumcisionis autem diem quatuor celebrem faciunt et solennem octaue natiuitatis
impositio noui nominis effusio sanguinis et signaculum circumcisionis Primo
quia octaue natiuitatis quia si octaue aliorum sanctorum solennes sunt quanto magis octaua sancti sanctorum solennes esse
sunt Secundo propter nomen nominis quod
illo die impositum est nomen salutiferum quod ab domino nominauit
pos quod nomen est aliud in quo oportet
nos saluos fieri. Hunc quoque triplex
nomen sicut ex Capitulo° appellatur filius
dei christus et ihesus. De quo triplici nomine Bernhardus sic ait Vos qui ex puluere estis expergiscimini et laudate ecce
dominus venit cum salute· cum vngentis venit· venit cum gloria· neque enim sine salute ihesus qui salutaris interpretatur Neque sine vnccione christus qui vnctus dicitur Neque sine gloria venit filius dei quia est
vnigenitus omnipotens deus. Hoc est ipsum nomen quod est super omne nomen in
quo omne genu flectatur. Et hoc nomen quod secundum Bernhardum est in ore
mel in aure melos in corde iubilus quod ad instar olei lucet predicatum pascit recogitatum lenit et vngit inuocatum Recte igitur
in die capite anni instituta a Romano capite mundi et insignita
capitula littera alphabeti Christus capit esse circumciditur et nomen ei
imponitur et natiuitatis eius octaua celebratur Tercio effusio sanguinis solempnisat diem circumcisionis
illo enim die suum sanguinem pro nobis
primo effundere cepit quem postmodum
pluries effudit Quinquies enim vicibus
sanguinem suum effudit pro peccatoribus
primo in circumcisione Hec effusio
erat nostre redempcionis inicium
Secundo in sudore sanguineo dum
orabat et hoc ostendebat nostre
redempcionis desiderium Tercio in
flagellacione et hoc significabat nostre redempcionis meritum quia
liuore eius sanati sumus Quarto in crucifixione et hoc fuit nostre
meritum· tunc enim que non rapuit
exsoluit Quinto in latere aperto
et hoc redempcionis nostre extitit
sacramentum Unde enim exiuit sanguis et aqua· signans quod per

aquam baptismatis debe' mundar
ipsi tu baptismum totam efficaciaz
habiti igitur a simphne x' Quar
to huius circumcisionis diem singu
lum ipsi circumcisionis reddit cele
brem quod quidem singulariter hodie
xpus accipe' dignatus e. littera
Circumcisionem suam sexta
tilum multas ob causas re
xpus accipe' voluit Prima quidem
racione sui scz ut verum carnem huma
nam se accepisse ostenderet · sciens
vo' de futuris qui debent dicentes
non corpus verum sed fantasticum as
sumpsisse Secunda racione nostri
ut nos spiritualiter debe' circumcidi mo
straret · que circumcisio sit Cuius
duplex a nobis fieri debz exterior in
carne 7 interior in mente Exterior at
in tribus e in habitu ne sit singu
lariter notabilis In actione ne sit di
gne reprehensibilis In sermone ne sit
nimis contemptibilis Interior similiter e
in tribus In cogitatione ut sit sancta
in affectu ut sit pura In inten
tione ut sit recta Tercia causa fu
it racione iudeorum ut essent inex
cusabiles ne scz se cum non deberent
recipe' excusarent · quem ritum 7
circumcisionem patrum si circumcisus non esset
dissimilem invenirent Quarta ra
cione demonum ne quidem misterium
incarnacionis cognoscerent · cum enim
fieret circumcisio tamquam originale peccatum
crediderunt dominum 7 xpm circumcisum
peccatorem esse Quinta causa fuit
racione perfectionis iusticie · sicut enim
baptisari voluit ut perfecte humilitatis
q' iusticiam e subde' se mori impleret
sic 7 circumcidi ut eandem humilitatem
cum auctor 7 dominus legis voluit
se subde' legi nobis ostenderet Et
tunc ihesus octavo die circumcidi ha
actavus dies iusticie mundi appellatur
7 resurreccionis glorie convenit Nam
dominus octavo hoc e post septimam
sabbati resurrexit 7 nos ipsi post
sex huius seculi etates 7 septi
mam sabbati animarum que nunc mun
in alia vita geritur quasi octavo
die resurrectionis resurgemus tunc no
vissime circumcisi ab omni circum

cisione carnis 7 spiritus littera
Clericatus Clerici prima
Qui xpi sunt eciam primo
in tempore vocabulum eius 7 nomen
diffiniacionem prelata nitra ee quod
dicitur Cleros enim cleros grece lati
ne sors appellatur propterea clerici
dicuntur quia de sorte sunt do
mini vel quia ipse dominus sors v'
pars clericorum e · 7 quia vel ipse
pars domini e vel domini partem hu
ilem se exhibe' debz ut ipse
possideat dominum 7 ipse possideatur
a domino qui dominum possidet 7 cum
propheta dicat pars mea dominus 7
nil ex domino habe' preter ipsum quippiam
prium aliud habuerit preter dominum pars
eius non erit dominus verbi gratia Si au
rum si argentum si possessiones
Si variam suppellectilem cum istis
partibus non dignatur dominus fieri pars
eius Si autem pars domini ego sum 7
funiculus hereditatis eius non accipio
partes inter ceteras tribus sed quasi levita
7 sacerdos vivo de decimis vivo 7
altari serviens altaris oblacionibus su
stentor habens victum 7 vestitum his
contentus 7 nudam crucem nudus se
quar hec ille Jeronimus ad Nepocia
num 7 habetur xii q i Clericus Item
duo genera xpianorum sunt Est autem u
num genus quod mancipatum divi
no officio 7 deditum contemplacio
ni 7 oracioni ab omni strepitu tempora
lium cessare convenit ut sunt cle
rici 7 deo devoti scz conversi Cleros
enim grece latine sors Unde ho
mines huiusmodi vocantur clerici i. sor
te electi hos enim deus elegit in
suos Hii namque reges sunt se
7 alios in virtutibus regentes 7 ita
in deo regnum habent · 7 hoc designatur
corona in capite Hanc coronam ha
bent ab institucione romane ecclesie in si
gno regni quod in xpo expectatur
Rasio vero capitis e temporalium omnium
deposicio Illi enim victu 7 vestitu
contenti nullam inter se proprietatem ha
bentes debent habe' omnia commu
nia Aliud enim genus xpianorum
est sunt laici Laos enim grece
populus e hiis licet temporalia possi

dere ß non nisi ad vsum mi(n)istern
inserviens & qui xpi minus diu q(ui)
tempore (christ)i concessum e(st) vxore(m)
duce(re) etiam col(er)e mi(ni)sterium (et) vir(ginitatem)
iudicare causas age(re) oblaciones
sup(er) altaria impone(re) decimas red
dere (et) ita salutis potuit. s(ed) vita
a b(e)n(e)faciendo vtuntur. Th(eologi)co
iuri(s) ad equedam sum lentum (et) ha
betur xii q. i. Duo sunt genera
e(st) vt qui altari deseruiunt de altari
vivant Vivat inquit de alta
ri ut non superbiat nec luxurietur
nec ditetur non clericatu ex pau
pe dives fiat non ex ignobili
gloriosus. non sibi de bonis eccl(es)ie
ampla palacia fabricat nec lo
culos inde congreget. nec in vani
tate seu superfluitate dispergat nec
extollat de facultatibus eccl(es)ie con
sanguineos suos aut nepotes aut
filios aut filias det in nuptum
dat Concedit tibi vt si b(e)n(e) altari
d(e)s(er)vis de altario vivas non ut inde
de altario luxurieris vt inde (com)
pares t(ibi) frena aurea. sellas de
pictas. calcaria deargentata va
ria grisia vel quedam pellicia a collo
manibus ermini purpureo diversifi
cata. Denique quicquid p(re)ter necessarium
victum (et) simplicem vestitum d(e) al
tari r(e)tines tuum non e(st) rapina est
furtum est sacrilegium e(st) (sec)und(um) Bern(ardum)
lib(r)o ix° flor(um) ca° iiii° (et) s(ecundu)m Jero
nimum (et) h(abe)tur xlii. d(ist)i(n)c(tio) Quiescam[us]
ei Aliena rapere convincitur qui vlt(ra)
necessaria sibi retinere cupit. (Et) h(abe)tur d(ist)i(n)c(tio)
Concordat Ambr(osius) vt h(abe)tur dis(tinctio)
xlvii Dicit hic plus ubi pos
sessio v(e)l Sacerdos **littera Secunda**

Clericatus honor conside
randus e(st) Vnde Dominus
in quadam ep(isto)la con(tra) clericos s(ymo)nia
cos Opor(tet) nos inquit clericos
clericatus honore non abuti s(ed) dili
genti vindicatore custodia h(oc) e(st)
quod esse videmur Omnia inquit
signa clericorum virtutes e(ss)e in nobis
requirunt (et) virtutes clamat. cla
mat vita paupertatem. clamat re
gula vite honestatem. clamat
status puritatem. clamat cultus
castitatem. clamat p(ro)fessio religionem
clamat officium devocionem. clamat
studium contemplacionem (et) ideo nisi istis
virtutibus polleamus. mentitur vita
mentitur habitus. mentitur cultus. men
titur p(ro)fessio mentitur officium. men
titur (et) ipsum studium. at p(ro)p(ter) h(oc) n(on)
sumus nec clerici ficti (et) clericia mendi
(et) h(oc) sequitur Omnis homo mendax
non h(oc) sequitur omnis homo men
dicum. secularis enim homines s(e)c(un)d(u)m
mendaces sunt quia mendacium di
cunt. s(ed) mendaces non sunt quia
non vivendo difformant habitum suo
condicionem Et iste p(ro)p(ter) (ho)c dei homines
qui loquntur mendacium (et) non solum pro
p(ter) c(on)cupiscentia quia mendaces (et) men
dacium sunt s(ed) quia mendacium su
me amant (et) p(ro) eo laborant (et) vsque
ad mortem se exponunt. Hic ille **lit**

Clericos negociatores **tera Tercia**
tores esse non decet decet
Vnde Jeronimus ad Nepocianum ep(isto)la
xxxiiii (et) dis(tinctio) lxxxviii ca° Nego
ciatorem sic dicit Negociatorem
clericum (et) ex inope divitem (et) ex igno
bili gloriosum q(ua)si quandam pestem fu
ge. corrumpunt enim bonos mo
res (et) confabulaciones pessime
Item Augustinus lib(r)o questionum veteris
(et) novi testamenti conformare ho
minibus unique lic(et) negociari a(liquid)
quibus lic(et) aliquis non lic(et) (et) distinc
tione lxxxviii pred(icta) Vnde dicitur
xliiii° Nulli lic(et) clericorum (et) tab(er)
nam aut ergasterium id est stacionem
vbi merces exponuntur venales
habere. Et enim honestus tabernam
ingredi prohibetur quanto alijs
ministrare in ea Si quis vero tale
fecerit aut cesset aut condempnatur
Item xl. q. iiii ca° Clerici sic se
h(abe)tur Clerici ab indignis questi
bus noverint abstinendum (et) ab ex
cuiuslibet negociacionis ingenio vel
cupiditate cessandum in quocumque vero
gradu sunt nisi cessare noluerint
mox a talibus officiis abstinere co
gantur Item Augustinus de qu(estionibus) Domini
Symonis Vo in fine Clericus est
miles Christi qui si non sunt contenti
stipendiis altaris s(ed) extra mi(li)

monia intercessiones vendit vidua
rum munera amplectitur magis
videtur negotiator quam clericus et
mercator. arguuntur etiam qui per bladi merce
tum eliciunt precium plus iusto per tormenta
Item xxi q. iiii c. Clericos sic habe-
apostolorum statuta sunt qui dicunt Ti-
mothei ii° Nemo militans deo etc.
Unde ait Clerici sunt sine armigeris
dominorum aut auctores sine officio
clericorum vindicari decrevit et obsequentem
Item eadem questione dicitur Molli-
ciis et rebus secularibus laqueis etc.
obligari non debent qui divinis rebus
et spiritualibus occupati sunt nec ad temporales
actiones et seculares actus vacare
et ibidem multa bona decretum de
eadem Item xvi q. i. Predicator
et quod dicitur distinctione lxxxviii c. ul-
timo xi q. iii c. i° Item
tertio libro decret. in fine Item mul-
ta negotia sunt turpia clericis que
sunt licita laicis ut ibi Item Jero-
nimus ad Nepocianum epistola xxxiiii
Procuratores atque dispensatores do-
morum alienarum atque villarum quomodo
possunt esse clerici quia precepta inter-
tur contempnere familiares amicos rape-
[illegible] furtum est ecclesiam fraudare
sacrilegium est. Littera quarta
Clericis non licet seculariter
occupari unde apostolus Rom.
xii° precepit dicens [illegible]
Nolite conformari huic seculo sed
reformamini etc. Item Cor. vi° scribit
apostolus Secularia iudicia si habue-
ritis contemptibiles etc. Super quo Gre-
gorius xix° libro Moralium c. xvi° sic
scribit Sciendum quod quedam in actio-
nibus nostris nonnulla bona consistunt
tenenda sunt pro utilitate maiorum. Nam
quis ignoret esse bonum mortuum o-
perire mortuum sepelire. et tamen audivit
qui ad sepeliendum patrem se di-
mitti poposcerat dictum est Sine
ut mortui sepeliant mortuos
suos. tu autem vade et annuncia regnum
dei Luc. ix°. Postponendum namque
erat obsequium huius ministerii offi-
cio predicationis quia illo officio
carne mortuos in terram conderet
illo autem anima ad vitam mor-
tuos resuscitaret propterea namque
primatibus synagoge dicitur Uen-
te medium fluente [illegible] et hinc
apostolus dicit Contemptibiles qui sunt
etc. Ut Auditores enim suos currit
ad sapientie ad linguarum genera ad
prophetie quoque indagandam mysteria
provocare dicens Emulamini spiritualia
magis autem ut prophetetis sed quia
spiritualia dona non caperent sed terre-
na eos negotia depressissent lon-
ge ante premisit dicens Contemp-
tibiles qui sunt. Ac si aperte dicat
qui minores meriti sunt in ecclesia et
nullis magnorum donorum virtutibus
pollent ipsi de terrenis negotiis iu-
dicent quatenus per quos magna
bona nequeat minora suppleant
quos et contemptibiles nominat et
tamen sapientes vocat. Item Jeronimus
ad Rusticum narbonensem episcopum dis.
lxxxiii. Diaconi sunt quos in
quibus sunt quos in Apocalipsi legimus
septem angeli ecclesiarum. Hii sunt can-
delabra septem aurea. Hii sunt
voces tonitrui [illegible] opera per
clar[illegible] humilitate predicati quieti humiles
evangelizantes pacem amicitias
bona disputationes rixas et scan-
dala resecantes doctores prophetie [illegible]
[illegible] colloquentes in templo nil
de mundo penitus cogitantes dicen-
tes patri et matri non novi vos
et filios suos non agnoscunt. Ipsi
[illegible] sacerdote non licet officium
Item Clemens Petrus in epistola ad Cle-
mentem ut habetur ii q. i. Te quidem
oportet irreprehensibiliter vivere et summo
studio niti ut omnes huius vite
occupationes abicias ne fideiussor
nec existas ne advocatus litium
fias ne in villa aliqua occupa-
tione propria inveniaris mundialis ne-
gocii occasione perplexus. neque enim
iudicem neque cognitorem secula-
rium negotiorum hodie te Christus
vult ordinare ne preoccupatus presentibus
hominum curis non possis verbo dei
vacare et verbo opera quemnimus congrue
dicimus exhibeat sibi in-
terim vacantes laici et te nec oc-
cupet ab hiis studiis per que salus

Sorum dicitur contra ibidem Sicut
enim ipsi etatis et crimen talis clericos
clericos non lectis vos dei studiis se
lices secularibus suscipere. ita viman
quoque laborum compotum nisi ducatum solli
citam in hiis que ad communis v
sum vite pertinent opario fideliter
dedit. te vero secretum facere in hiis
quibus nos dedimus instrue omne
communem elaborent. sed qui si forte a
semetipsis hec laici non intelligant
per diaconos edocendi sunt vt mi
solius eius solitudinis relinquant
Sed petrus ad clementem contra Greg in re
gistro vt habetur dist. lxxxviii. plarum. cum ad
nos reverendissimum fratrem nostrum ba
silium episcopum velud vnum de laicis
in causis secularibus occupari et pre
toriis interesse omnino que res et
ad ipsum vilem reddit reverenciam
sacerdotalem annichilat statim vt
experiencia tua hoc preceptum susce
pit ad revertendum eum districta exe
cucione compellat. Quatenus te
illic insistente quinque diebus sub
qualibet excusacione immorari non li
ceat. ne si quolibet modo eum am
plius ibidem moram habere permise
ris cum ipso apud nos graviter
inspicias esse culpabilis. Et Gre
gorius Romano defensori. Item sanctus
Ciprianus episcopus et martir vt habetur
distinccione lxxxviii Neque apud
altare dei meretur nominari in sac
dotum prece qui ab altari sacerdotes
vel ministros vocare et ideo dictum cu
ram formam iuxta in concilio ac sa
cerdotibus datam ad generi fuisse
vim prestiterit ausus sit tutorem consti
tuere ob dormicionem eius apud nos
non fiat oblacio aut deprecacio depre
cacio pro nomine eius frequentetur
in ecclesia vt sacerdotum decretum
religiose et necesse factum sit a no
bis Item Ciprianus vt habetur xxi
q. iii. Ciprianus cum ceteris suis
sis sic sentenciat Singuli inquit qui
in clero dei ad ordinacionem clericorum
promouentur in nullo ob ministracionem
divina avocentur. nec molestiis et ne
gociis secularibus alligentur. nec
ab altaribus et sacrificiis recedant

sed die ac nocte celestibus rebus ac spi
ritualibus serviant littera N.
Oleria modum nullus graciosus
sunt. Vnde ps. super illud
ps. In labore hominum non sunt sic dicit
Cum duplex status hominum quibus est
labor et quibus voluptas. Clerica
ei autem tamquam novo quodam articulo disce
nerunt. totum quod delectat in quolibet
elegerunt et totum quod molestat
respuerunt. A militibus acceperunt sup
bie fastum amplam familiam. equo
rum faleras et nobiles apparatus. A
mulieribus mollicies delicatiam balnea
firma vina deinde tetulum. A
rusticis fructus agrorum et orrea plena
Cum hii autem militarium lorice pondus
et muliebrem declinant vetimedium
Omnes rustici et agricole victum si
bi proprio labore acquirunt. sed hii deli
ciis affluunt et ociose vivunt. Et tamen
adveniente fructuum tempore promptuaria
eorum plena sunt. Habent omnium
incrassamur et inde incrassantur
impinguantur dilatantur. Item B.
in libro iiii de consideracione ad Eu
genium papam in fine Clericorum ingi
nuis ordinibus sunt in ecclesia Nam in
congregacionem temporalium se habent vt lai
ci in apparatu nobili vt milites
et in acquisicione diviciarum vt clerici
laici. sed non laborant vt laici neque
pugnant vt milites. nec evange
lisant vt clerici et cum vtriusque or
dinis esse cupiunt vtrumque deserunt
vtrumque confundunt. Cum igitur re
periri debeant homines quilibet in suo
ordine. Isti enim quibus resurget
Cum autem deus omnipotens valde
ter prime sapiens reddita a summo
deorsum liber inordinatam eloquere
velit non alibi ordinacionis istius quam
vbi nullus ordo sed sempiternus hor
ror inhabitat. vt qui in laboribus ho
minum non sunt in laboribus demo
num sint sine fine. Item clerici qui nichil
possidere deliberat omnia iure pos
sidere presumit Non laborant non
arant non seminant non navigant
non pugnant et vt dicit pauca
dicam ad laborem hominum non sunt
et cum hominibus non flagellabuntur

Ac infelices utrumque sapient, et intelligerent ac novissima providerent utrumque perpetuum misceri quod pertendat. Et hoc vide Et cum hominibus non flagellabuntur, etiam sunt cum diabolo flagella passuri. Et Petrus Blessensis

littera Sexta

Clerici timeat et timeat ministerium ecclesie qui in ecclesie sanctuarium quod possidet, magna gerent ut stipendiis que sufficere debeat minime contenti super alia quibus egenis sustentandi forent impie sacrilege que sibi retineat et in usus suos superflue atque luxurie victum pauperum consumere non verentur. Supra perfecto iniquitate prevenientes qui aliena diripiunt et sacra in suis vanitatibus et turpitudinibus abutuntur. Et Bernardus super cantica sermone xxiii°. Quin clerici omnes ipsorum anima et omnes ministri et omnes inimici et omnes adversarii omnes domestici et nulli pacifici omnes xxiiii et omnes que sua sunt querunt ministri Christi sunt serviunt antichristo. De bonis domini ornati incedunt in inhoneste metro in habitu histrionico in regio apparatu Et ille. Item clericos illos quorum stipendiis ecclesie sustentari quibus parentum et propinquorum nulla stipendia sufficiant. qui autem bonis parentum et operibus sustentari possit si quod pauperum est acceperit sacrilegium perfecto incurrit et committit et per abusionem talium iudicium sibi manducat et bibit. Et Jeronimus ad Damasum papam. Et habetur xvi q. i capitulo quicquid et i q. iia Clericus

littera Septima

Clerici in ecclesia presidentes debent esse constantes, longanimes in spe ad superna tendentes bonum nomen habentes ab omnibus. Et Bernardus super cantica sermone x hoc. Quin si possibile domum assiduam clericus domum mulierum ingrediatur inceptis fieret. Et et sine bonis et honestis testibus. Et Jeronimus epistola xxxiiia Quin hiis igitur pacis lege canentes statuimus ut clerici a secularis vita seclusi a mundi voluptatibus se abstineant non spectaculis non pompis intersint convivia publica fugiant privata non tamen publica sed sobria celebrent usurarum nequaquam incubat neque turpium occupacionibus lucrorum non fraudibus cuiusquam studium appetat penitus quod mercatum tractorum cum fugiat secularia officia et negocia abiiciat. Honorum gradus per ambicionem non suscipiat. Pro beneficiis medicine dei munera non accipiat dolos et coniurationes caveat odium emulationes obtrectaciones atque invidias fugiat non vagis oculis non effrenata lingua aut petulancia fatuo et gestu non incedant sed pudorem ac verecundia mentis simplicia habitu incessu quoque ostendat obscenitatem eciam verborum et melius operum penitus execrentur viduarum et virginum frequenciam fugiat contubernia extranearum feminarum nullatenus appetant castimoniam quoque inviolati corporis perpetuo conservare studeant. Postremo doctrine lectionibus psalmis et hympnis exercitio iugiter inculcat. Tales enim esse debent qui divinis cultibus sese mancipatos student scilicet ut dum sciencie operam dant doctrinam gratie populis administrent. Et Isidorus de vita clericorum et habetur dis. 23 His igitur

littera Octava

Clericorum concubina et filii deputari debet in servitute dis. xxxv a Et ob dis. lxxxia et xxiii dis. xv a q. viiia Cum multe non insolite Et 22 bra 10 Et Item corporum officium concubinam non audiat xiiia q. viiia tres ultra dis. lxxxia Et Qui sunt per clericos dis. xxxiia Nullus audiat presbiterum quem clericorum et qui cantare recipiunt xvi a q. i Generaliter xx iii a q. viii a Et quisque episcopus a laicis non iudicabitur xi a q. i Sufficiat episcopus defendi ab ecclesia xxiiii a q. iii a patronorum episcopus non accusetur a laicis xi q. i Nemo episcopus non debet trahi ad iudicium secularem sine consensu episcopi xi a q. i Si quis presbiterum Et diligent debent examinari in ordinacionibus dis. xxiiia per totum Et ab illicitis occupacionibus negociis secularibus et cupiditate debent abstinere xiiii q. iiiia Et clerici et duabus causis

sequentibus distinctionibus xlv^a. Similiter
vel per symoniam mediante diabolo numerarios
non accipiant distinctione xxiii^a q. v.
g^o per presidium ut supra littera vltima

C

Cogitacio littera prima

Cogitacio hominis debet vocari
sacer cum vocant Primo enim dicitur ut sit
de illis de quibus dicitur Sapiencie
v^o Cogitacio eorum apud altissimum Solent
autem quidam homines alti cor
porum appellari qui valde bassum
habent cor bene assimilantur suffocatum
Ille solus cor altum habere
dicitur qui alta cogitat et alta ad
tendit Unde psalmista Cogitacio ho
minis confitebitur tibi Non cogitacio
peccatoris i. carnalis qui non
cogitat ut homo sed ut porcus
qui de corde suo facit cuminum
Ezechielis xvi^o Effecisti ymagines
tuas masculinas et fornicata es
in eis A talibus cogitacionibus
aufert se spiritus sanctus ut dicitur
Sap. i^o Spiritus sanctus aufert se
a cogitacionibus que sunt sine intel
lectu Et psalmista Dominus scit cogita
ciones hominum quoniam vane sunt Secundo
debet vsitari cogitacio nostra circa christi
passionem ad carnandum nos in per
sona Cristo passo in carne et vos
ea cogitacione armamini Bernhardus Ta
cta est virtus illius passionis ipsius
in mente sanctus habeatur vlla
libido pecti spiritualis psalmista Tercio circa man
data dei Eccli vi^o Cogita praecepta tibi
dicitur cogita semper et in pluribus
operibus illius ne fueris curiosus Et
psalmista In lege eius meditabitur die
ac nocte Deutronomii vi^o Et me
ditaberis sedens in domo tua etc. Quar
to circa peccata nostra Unde psalmista Co
gitabo tibi per peccatis meis i. pe
nam quam merui et dampna que
feci Isaie xxxviii^o Cogitabo tibi
omnes annos meos etc. Quinto contra
insidias diaboli Eccli xi^o Multe
te enim sunt insidie dolose Sepulchrum
homini eius in mala convertit insidiatur
Jacobi iiii^o Resistite diabolo et fu
giet a vobis et psalmista v^o Vigilate
quia adversarius etc. Sexto circa mor
tem quam sit propinqua quam amara Job vii^o Memento quia vi
ta mea quia uisibilis et incessanter et
sine reditu transit Augustinus ille auc
tor vita presens quam cursus ad mortem
Septimo circa exempla sanctorum Deut.
xxxi^o et xxii Et psalmista Audite celi
que loquar etc. Unde Gregorius Facta
sanctorum predicantium exempla et non
erunt gramina que tolleramus Octa
vo circa gaudia eterna Ierimie ii^o
Recordacionem fecit dominus etc. Apes
super flores resident et inde attrahunt
mel sic iusti de eternis bonis cogitan
tes inde attrahunt dulcedinem sed
musce loca immunda frequentant et
dementat sic immunde cogitaciones
cogitantes Gen. x^o Musce morien
tes perdunt suavitatem vnguenti etc. per
immunde cogitaciones perdunt deuotionem
oracionis Item Sap. i^o Perverse cogita
ciones separant a deo probata autem
virtus corripit insipientes etc. Item
Math. xv^o Cogitaciones male com
quinant hominem Item Greg. xx^o mo.
Ante deum omnes recte non dissimu
lant cogitaciones vere et nulla mone
ta tempus per agnus transeunt sine re
tributione Item Cassiodorus super illud psalmista
Cor meum dereliquit me Quoniam
ii tempus non cogitantes dominum putan
te illud tempus amisisse Item cum
mala in corde versamus nostra co
gitacio est cum bona de ea sic B
uli super Cantica sermone xxvi^o

Columba lra prima

Colimba Columbe
proprietates sunt octo Prima
quia caret felle in quo comedatur
mansuetudo quia omnem amaritudinem
pellit a corde et psalmista iii^o Deponentes
omnem maliciam etc. Secunda est quia
non ledit ore in quo comedatur mo
destia que est oris custodia ut ma
lum non exeat verbum Ephesios iiii^o Om
nis malus etc. Tercia quia non
hoc vngwibus in quo comedatur
innocencia psalmista Quis ascendet
in montem domini Et sequitur In
nocens manibus et mundo corde
Quarta est quia alienos pullos
nutrit ut suos in quo comedatur
caritas quia aliena bona diligit
ut sua Math. xxii^o Diliges X

ximum tuum sicut tempus. Nona est
quia gemitum habet pro cantu, in quo
commendatur luctus pro peccatis. Ysaie et
gemens qui mutabimur in gaudium
ps. Qui seminant in lacrimis in
exultacione metent. Augustinus Beati
qui lugent quoniam ipsi consolabuntur.
Sextum, residet iuxta aquas ut um-
bra visa fugiat accipitrem, in quo
commendatur meditacio scripturarum. Cant.
5o Oculi eius sicut columbe super rivos
aquarum. Fili mi ne obliviscaris legis
mee etc. Septimo quia aggregatim
volat, in quo commendatur unitas Ecclesie
mo loquimur veritatem unusquisque
cum proximo suo. Math. xviii. Ubi
enim duo vel tres congregati fuerint
etc. Octavo quia quasi pampi in
de gerit in Christo vel habe-
tes alimenta et quibus tegamur his
contenti sumus. littera Secunda

Columba quoque spiritum sanctum
significat, ut in Evangelio: Vi-
di spiritum descendentem sicut colum-
bam. Marci 1o Johannis 1o Unde Au-
gustinus Sancti spiritus non est illa colum-
ba transmutata sicut nec verbum in
carnem transformatum. Sed spiritus sanctus
columbe corpus condidit in quo se
ad horam super corpus Christi inseparabiliter
ad testimonium hominibus visibilem
prebuit ipse tamen invisibilis in essentia
patris et verbi inseparabiliter mansit. Glossa
Augustini de trinitate verbi vite. Item sicut
per turturem signatur castitas spiritua-
lis anime, ita per columbam signatur
omnis opus bonum nascens ex cari-
tate. Crisostomus omelia xxi super Math. Estote
prudentes sicut serpentes ad
intelligendas fraudes et simplices
sicut columbe ad ignoscendas
iniurias. Nolo igitur vos esse quasi colum-
bas semper ne habeatis simplicitatem ni-
miam per seductionem laqueum incida-
tis. Nolo vos esse sicut serpentes
ne ex corde eorum aliquem venena
fundatis, sed secundum tempus personas mu-
tetis et mores. Estote eciam sicut
serpentes ne comprehendamini. Si enim
comprehensi fueritis estote sicut co-
lumbe non mordeatis. Estote in-
super prudentes sicut serpentes

super prudentes sicut serpentes et se
malum intelligatis et vitetis. E-
stote simplices sicut columbe ut
non faciatis aliquid malum. Quod
intelligere malum laudabile est, face-
re vero malum vituperabile est. Nec qui in-
telligit malum ipse malus est sed
qui facit malum. Ibidem Crisostomus omel.
xlviii etc. littera Tercia

Columba Johannem docuit ba-
ptismum. Per columbam disce-
nuis et nos columba doceat colu-
bam. Glossa Augustini vo et in ea quale
per simplicitatem columbe didicit Jo-
hannes quia hic est qui baptizat in
spiritu sancto. Item quia columbe quas
ceterum dissipaverunt accipitres erat
non laniat columbam. Glossa Augustini super
omelia vii. Item habenda est cum fra-
tribus pax vera quam significant oscula co-
lumbarum. Habent oscula et corvi sed in
corvis falsa pax. In columba vera
pax. Non omnis qui dicit pax vo-
bis quasi columba audiendus est. Ergo
distingui debent oscula corvorum ab
osculis columbarum. Osculantur cor-
vi sed laniant. A laniatu innocens
est natura columbarum. Ubi igitur
laniatus non est in osculis vera
pax est. Illi habent veram pacem qui
ceteros non laniaverunt. Nam corvi
de morte pascuntur. Hoc columba
non habet. De frugibus terre vivit. Inno-
cens est victus eius. Quod vero fra-
tres mirandum est in columba quod
Sunt passeres brevissimi, vel mi-
nimi occidunt. Nil horum columba
de morte pascitur. Omnes lania-
verunt enim de mortibus pascun-
tur reiecerunt ut consentiunt qui de-
vorantur ab eis et non seminat. Glossa
super Johannem omelia vi. Et sic per
avem simplicem et gementem ecclesia
dei designatur et non per avem super-
biam exaltantem se sicut est corvus.
Glossa Augustini ibidem. Item unde de ar-
cha missus est corvus et non est re-
versus, missa est columba et reversa est.
Archa continebat utrumque. Hoc genus
si archa significabit ecclesiam necesse
est ut in isto diluvio seculi utrumque
hoc genus contineat ecclesia et corvum

⁊ columbam Qui sunt corvi qui
pria querunt. qui columbe qui ca que
xpi sunt querunt ut Aug. sup Joh. et
ancilla vi^a

littera Quarta

Columbas vendentes sunt qui
spiritualia vendunt ⁊ si non ore
clamant, tamen corde cum Juda dicunt
Quid vultis mihi dare ⁊ ego vobis eum
tradam. sic clamant monachi ceteri quoque
religiosi psalmi ⁊ suffragia vendentes
necnon sacerdotes missas celebrantes. ⁊
tales in ecclesia dei multiplicantur. ubi cre-
ditur quod sit domus orationis ibi inveni-
es speluncam latronum Quod enim qui
non intrat per hostium. i. xpm sed per
pecuniam vel seculi graciam. fures
sunt ⁊ latrones per murum fractum
ingredientes. quia nunquam eorum re-
pitur cum precibus aut precio, aut sangui-
ne nunquam ydoneus ad officium ecclesia-
sticum symoniace indigne ut doctor
Bonav. sup isto textu Eiciat illos
vendentes ⁊ ementes de templo
luce xix° et Math xxi° Item colum-
ba spiritus sanctus intelligitur in scri-
ptura ⁊ communiter per columbam intelli-
gitur septemplex eius donum Illi ar-
gentum augmentum vendunt columbas
qui pro quodcumque donum dei volunt
spirituale quod ex debito vel temporali co-
nicio habent retribucionem aliquam
temporalem. quod dominus indubie mul-
tum odit ut doctor Gorram sup
epistolas [illegible] vi°

littera Prima

Compassio Compaciens re-
dolorem ⁊ infirmitatem alterius
sentit ut suam. Sicut enim quod est
naturaliter tum infirmitatem consortes
in fine solis respirant iacentes [illegible]
rantem longitudine [illegible] dies fa-
te creta cum fine solis ut re-
frigerati ad pascua consurgunt Jo-
minus vult te domino alterius angu-
stias ut tuas sentire Unde Math
vii° Omnia quecumque vultis ut fa-
ciant vobis homines ⁊ exemplo
vero membrorum j Cor xii° Si quid
patitur unum membrum compatiuntur
omnia membra ⁊ statim os aperit
auris auscultat ad quendam reme-
dium ⁊ sic de ceteris Cum igitur
unum corpus sumus in xpo alter al-
terius membra et apostolus dicit vos
autem estis corpus xpi ⁊ membra de mem-
bro debemus utique compati aut
non pertinemus ad corpus xpi. sed ad cor-
pus dyaboli. qui caritatem ⁊ compas-
sionem odit. ⁊ tunc silere summis
canibus quando non mordent vel latrant
vel ululant Unde cum mordent
⁊ latrant Marci de camelo quod si
aliquis eorum detentus in grege non
iudicat. ceteri qui compacientes se
abstinent [illegible] ij Cor xi° Quis
infirmatur ⁊ ego non infirmor Ille qui
diu fuit in lumine cum subito ve-
nit homo obscurum non videt qui
intus sunt sic homo qui diu ste-
tit in honoribus prosperitatibus sue sa-
nitatis ideo qui patiuntur non sic statim
considerat. deinde compatitur cum illis
Unde pu xix° Homo ingrediens mi-
serabiles est Item Aug. in epistola ad
Pelagianos Pia est ista tristicia
⁊ si fas est dici beata miseria vitiis alienis
tribulari non implicari merere non ha-
bere dolore trahi non amore attra-
hi Greg. xx° mo. Tanto quis
perfectius est quanto perfectius sentit dolo-
res alienos Unde in simone Ro-
mulli dum duo [illegible] attenta sunt fro-
te ut quomodo co compatiuntur toto
mundo [illegible] compassionis ⁊ paciencia
abutuntur Crisost. sup epistola ad Ebr.
Impossibile est scire afflictiones affli-
ctorum ei qui experimentum afflictionis
non habuit. ut ille Simon iii° Ge-
nera in pu vide si adhuc ⁊ si-
milibus [illegible]

littera Prima

Communitas Communitas quia
duplex fit in sanctis prima 1ª
dum ita bonorum temporalium Actuum
iiij° Erant illis omnia communia Se-
cunda [illegible] Ephes iiij° Una fides
unus dominus unum baptisma Ter-
cia suffragiorum ps Particeps ego
sum omnium timencium te Quarta
[illegible] ps Ecce quam bonum ⁊ quam
iocundum Item Ephes iiij° Sup-
portantes invicem in caritate pri-
xime frater qui iuvatur a fratre
quasi civitas firma Item [illegible] De
soli quod cum ceciderit non habet sublevan-
tem se Eccl iiij° Parentes et

conmiscetes post et impuri[illegible] Math
xviii° Si duo ex vobis consen-
serint super terram etc. Math. Cris. super
illud Math xviii° Bonus frater unum
quem inquit ad communem utilitatem
uti apparet [illegible] que habet sine sapientia si-
ne peccato tu sine dimicatione non ad [illegible]
[illegible] conferunt hec dicta sunt
de simone de voluntate de peccatis d[e]
cum dispensacio que communis commis-
sa est. hic ille. Unde Aug. in quadam
sermone de dilectione ad inimicum dicit Si
[illegible] frater sibi invicem omnia mem-
bra tu congaude illi. cui deus gratiam
aliquam contulit dedit et posuit in eo
quam in te non posuit. Ille forte habet
virginitatem, ama illam. et tua est. si est
satis vigilare si non vides. tu ha-
bes maiorem pacienciam diligat
te et sua est [illegible] eius tu
aut forte ieiunare amplius si te
amet sua est ieiunium tuum hec ergo
in illo tu es non per [illegible] sed per
caritatem sicut dominus dicit Quod
uni ex fratribus meis fecistis mi-
hi etc. Communicat homo cum peccatore
[illegible] Primo adulando Ysa.
iii° Clamant qui [illegible] ipsum
etc. Job [illegible] umbre sine
Secundo celando Leuit. v° Si
viderit conscius est etc. [illegible] tacen-
do Ezech. xxxiii° Si me dicente
ad impium impie morte etc. Apostolus
Nolite communicare operibus infructuo-
sis etc. Et Aug. de verbis domini ser-
mone xviii° Non sufficit non con-
sentire, non permitti sed reprehendi
corripiatur [illegible]
Romanorum ultimo Rogo autem
vos fratres ut observetis eos qui
etc. Math. ii Thimo. iii° Hoc autem
scito quod in novissimis diebus insta-
bunt tempora periculosa etc. Sequitur
habentes speciem pietatis virtutem
etc. Sequitur Semper discentes
et numquam ad scientiam veritatis perveni-
entes etc. [illegible] ad Thimotheum ul-
timo Demas enim [illegible]
[illegible] plus [illegible] consensus littera
Communicatio cum Secunda
excommunicato ab homine
non videtur esse illicita Primo

quia communicatio est cum peccatoribus
excommunicatis ad finem illicita est
[illegible] licet communicare cum
excommunicato ab homine. Angeli
sepe communicant cum illis [illegible]
[illegible] ad gloriam. quibus deus [illegible]
angelos consimiles sicut patet de Christo
et sanctis apostolis. [illegible] Christi
[illegible] similitudinem debemus angelos
in [illegible] ut faciamus similiter
videtur quod sicut ipse communicavit
cum peccatoribus nos ad eorum [illegible]
[illegible] debemus communicare cum illis
sicut enim Christus communicavit
cum [illegible] sacerdotes ex
communicaverunt ut patet Io. ix°. nec
aliter videtur quod debeamus eos
[illegible] Contra pharisea [illegible]
est excusacio [illegible] dicitur quod licuit
Christo [illegible] inpeccabilitatem Co-
municare cum peccatoribus sed nobis
non licet per locum a simili ut simus
peccabiles Nam licet hic consequi-
mur Christum in aliquo ergo non possimus
ad perfectionem sue operacionis attinge-
re [illegible] communicamus cum eis tolli-
gendo ab ipsis peccatis multo-
[illegible] communicare cum non de-
speramus predicando illis penitentiam et
spe [illegible] Unde doctor Ewangelicus
super Ewangelia sermone ii° Cum in-
fideles non possimus Christo lucrari
per colloquium eorum [illegible] et
[illegible] Unde et dominus cum publi-
canis et peccatoribus manducavit et
bibit [illegible] qui intus sunt
[illegible] infidelibus [illegible]
est hec Aug. [illegible] xxiii q. iiii
[illegible] infideles littera Prima
Conceptio Mox ut beatissi-
ma virgo assensum prebuit
angelo dicenti [illegible]
[illegible] Spiritus sanctus super-
venit in eam ac filium dei conce-
pit [illegible] tria simul fuerunt
[illegible] impleta sunt
preambula [illegible]
[illegible]
[illegible] plenitu-
do temporis Quare autem Christus
[illegible] venit non [illegible]
prima est ut ordinem [illegible]

turbaret singula natur fuit suis
temporibus · sicut omagus in maxio lepre .d.
.f. filius maritauit Quarta ne fides
et spes ex promissa incarnacione periret
si enim tardasset venire cottidie decre-
uisset et tepuisset sed prius venire nec-
non fuit quia non prodest medicina spi-
ritualis sine affectu recipientis Tercia
vt suprema in firmitati culpe inmedia
te succenderet melicia sicut summo ac-
cute statim sequitur crisis .i. muta
cio et sanatio Quarta vt homo
de lege naturali et scripta conuinceretur
vt dicit augustinus Una si christus sta
tim venisset diceret homo quia per le-
gem naturalem saluari potuit et super-
fluum credere aduentum christi Similiter
dicere potuit de lege scripta Sed com-
pertum est quod nec sic saluari potuit cum omnes
ad inferos descenderent tunc venit
ipse Enim venit tunc tempus miserandi eius
quia venit tempus Quinta quia sicut
primus homo fuit conditus sexta die ad
totius mundi complementum · sic secundus
homo fiet in sexta etate ad totius
creature perfectionem Sexta enim etas
acceptior est ad exitum vel sapientie
ad remissionem culpe ad mititiam vi-
te eterne ad transitum a statu mi-
serie ad statum glorie et ista notantur
in sexta etate racione perfectionis se-
narii Septima quia christus debuit
venire in principio temporis cum aduentus
eius minus foret festinus nec in fi-
ne vltimo quia tempus fuisset nimis
tunc tardius sed decebat saluatorem
inter tempus morbi et iudicii introducere
tempus remedii Octaua quia decebat
ductorem perfectum tunc se ostendere
cum esset opportunitas credendi ad lega-
mum hic hic est in fine temporis et in prin-
cipium vt per timorem iudicii stimulati
per spem premii attracti et per exemplum perfectio-
nis amati sequi possemus efficacius
ductorem nostrum Nona quia di-
cebat mediatorem quedam membrorum
priora christum precedere quedam sequi et
Conceptum littera secunda
christi multe figure presserunt
et prophetie de quibus aliquas assigna-
mus Abraham in Egiptum descen-
dit vt peregrinaretur ibi lapis precisus
est sine manibus de monte Danielis
xiiii et flumen egrediebatur de loco
voluptatis ad irrigandum paradisum
Gen ii Sapiencia edificauit sibi do-
mum excidit columpnas etc Proverbiorum ix
Thronum fecit rex Salomon de ebo-
re grandem quarti Regum x o esse
mina circumdabit virum Jeremie xxxi Ja-
nua in mari priatur et mare sedatur
Proverbiorum xiii Distillabunt montes dulcedinem De-
scendi in ortum meum vt viderem po-
ma quallium vel Gedeonis vellus ror-
ficatur Manna fuit in vrna au-
rea Virga aaron floruit Egredietur de
radice descendit Emittitur columba
de archa noe Mittitur lignum in a-
quas maratch Paradisus plantatur Mo-
ses ponitur in fiscellam scirpeam Fi-
lius ioseph induit tunicam polimi-
tam Qui sole posuit tabernaculum suum
Duo viri fuerunt in veritate Botrus
de terra promissionis mittitur Joseph
in cisternam verbe fortitudinis ne-
scio Saluus ponetur in ea muros
Emitte agnum domine dominatorem terre
Rorate celi desuper nubes Archa et vi-
tas obuiauerunt sibi Gemma
carbunculi et ornamento auri Simul
in vnum diues et pauper Alpha et o pri-
mus et nouissimus In caritate perpetua
dilexi te non attraxi te miserans
Mittitur Daniel in lacum leonum Appa-
ret in camino quartus similis filius dei
Vmbra descendit in horologium decem
gradibus Rubus apparens in rubo
non comburere Ecce solem nube
tegam Ezechiel Quid lucidius sole
et hic deficiet peccata a summo celo e-
gressio eius Sanctus Thomas de veritate theologie
libro iiii capitulo
littera Tercia
Conceptio humana sic procedit
In primis sex diebus quasi
lactis habet similitudinem · sequentibus
nouem diebus conuertitur in sanguinem
tunc duodecim diebus solidatur reli-
quis quatuor et viginti formatur
vsque ad perfecta liniamenta membrorum
Sed augustinus de dono quaestione xvi Extunc
vsque ad conceptum nouem ad partum
augetur magnitudine Sed Gregorius
inus in dialogo augustinus Item conceptum
conceptum maior requirit decem

mense ad ptum Epla lxviij Item
quod mulier quedam concepit a pue
ro decem annorum Epla lxviij Hec
Io ioni. Littera prima

Concordia ubi aut concordia
non est oratio ibi exauditur
nec oblatio illic suscipitur quia nec
ibi est deus ubi discordia domi
natur Crisostomus omelia iiij x Item nos
tres regnorum si faciat ex sua sol
licitudine concordiam laudabilem
sunt p'ca magis laudandi quam p'
quascumque victorias vel conquestu
quaslibet quas fecerunt Nam si
delis non dubitas quod concordia ci
vitatis quo ad bonum anime ad bea
titudinem dirigens sit in infinitum me
lior quam totatum bonum mundi con
questus et victorie cum omnibus suis
suis appendiciis quo regna per tale
victoriam acquiruntur Honor quidem
mundanus est labilis atque vanus
et acquirit vanam gloriam ac provocat
ad invidiam atque iram et luxuria acq
ptum regni per talem laborem reddit
sibi ad eternis quo ad bonum anime
et statim labitur quo ad pauperes
indigentes nec dubium quod a quo
cumque que peti discordia bellum
nec pati contraria potest exoriri Hec
doctor Evangelicus super isto textu
Mth v° Beati pacifici Unde Ecc
xxv° In tribus est placitum spiritui
meo que sunt probata coram deo
et hominibus concordia fratrum a
mor proximorum vir et mulier sibi
bene consencientes Littera prima

Concupiscentia Concupisce
ntia carnis est motus anime
turpis in affectu sordide delectacionis
Ysidorus li° ii° de summo bono
Qui vidit uxorem ad concupiscen
dum eam idest hoc fine et hoc animo
attendat ut eam concupiscat quo
iam non est delectabile carnis sed pla
ne consentie libidini ita ut non
refrenetur illicitus appetitus sed si
facultas sit satietur hic mecha
tus Augustinus de sermone domini lib
primo Qui vidit Quod passionem
et propassionem Hoc interest quod passio
reputatur in vitium propassio licet

initium culpam habeat cum non tene
tur in crimine igitur qui vidit mulierem
et anima eius fuit titillata hic
propassione percussus est Si vero consen
serit et de cogitatione affectum fecit
sicut sumptum est in David Transi
erunt in affectum cordis De pro
passione transit in passionem et hinc
peti voluntas non peti deest sed
causa Quicumque igitur viderit
idest sic aspexit ut concupiscat
ut facere disponat iste recte mecha
tus eam dicitur in corde suo Jero
nimus super Mth li° primo capitulo ...
Omne enim adulterium ex concupiscen
tia nascitur quo igitur tolletur a
dulterium secundum et mandatum legis tue
ipsi passa sunt concupiscentia secundum
et mandatum sicut secundum in no
bis habemus naturas anime scilicet et
carnis sic habemus duas volunta
tes Unam anime alteram carnis du
as concupiscentias Unam carnis
et alteram anime Natura quidem car
nis ab Adam omnino non est superari
si velit quam non in arbitrio suo cre
ata est sed sub lege peti Anima aut
in arbitrio suo creata est secundum le
gem iusticie dei ypocrita potest et non ia
sciam si vult non concupiscere quando
igitur irascimur et concupiscimus si
displicemus nobis et festinamus rep
rimere vel concupiscentiam nostram nimium
festinum est quia caro nostra sola ira
scitur aut concupiscit et non a
nima nostra quando igitur complace
mus nobis in hiis et decimus si
potuimus implere iram iracundiam
et concupiscentiam tunc anima ira
scitur et concupiscit simul cum car
ne et sic de concupiscentia carnis
loquitur sed de concupiscentia a
nime dicens Qui quis vidit mu
lierem Crisostomus omelia xii vij a
Concupiscentia carnis triplex esse
videtur Prima qua voluntas
plena consentit ad facinus licet
non opere exequatur Secunda qua
concupiscentiam talem complet in
opere Tercia in qua talem operosam
concupiscentiam continuat in assidua de
lectatione et post cum omne peccatum sap

spualem mechia no mechami'
quis nisi habeat peccandi con
cupiscentiam q̄ ꝯtinue offendit
in aliquo mandato offendit in quolz
⁊ ergo tlem radicem pcti necē ē
fidelem expelle'. quia int omēs cau
telas diaboli h' ē fideli pstimi
or q̄ destruat pcti concupiscentiam
in radice. Vnde int omīa rem' a g
vmqm didici con pctm h' ē subti
lius atq̄ salubrius q̄ homo so
spes ⁊ ex erroe vacans cogita
cioni de domino ⁊ virtute depmat
no solum concupiscentias illicitas
s3 cogitaciones supfluas q̄ surre
pūnt vt n' in consuetudinē anime
pfundius dilatent' nec in opa in
ordinatum pfiliant ⁊ istu videt'
sentia ps'mi. 136 Btus qui teneb't
⁊ allidet pwlos suos ad petram
pauit omnia opa eius sunt filij
eius vl' filie. ad sensum mystice
sic cogitaciones minoz homīs sūt
sui pwli. illos aut tunc allidit
ad petram iusticie cum ipe surrepē
tes destruit cogitando litterius d'
vita domini nostri ihu x'. h' enim ipe
spale gaudium ē remediu. ipos te
ne nenda affluant ad intra pfundij
nec volent ad extra nequime Et
hinc ē racio quia' cottidie legit'
hymn' in sancta ecctia ⁊ eius lra
lis sensus deb3 sepius laicis de
clari. q' enim p cogitacōm illam
adulterinos pwlos non allidit. ē
enim infideli' detior ⁊ idem ē re
medium in sene ⁊ decrepito se
pe adulterante cum ipo diabo
lo quos enim i potencia corporali
impotens qui ex antiqua suplia
ymaginari possit. quo ad gradum
foret altu secili sublimatus ex
invidia quo vindicta foret ca
pta ex suis hostibus. ex avaricia
quo predia siue bnficia aliena sup
tuo maiora ⁊ castella sibi adia
cerant Et ex gula atq̄ luxuria
quaz voluptates in carnis illecebz
sedm opa carnalia nimis sedule
cogitta' In omni igitur etate atq̄
spe ē illud unicum remedium va
tori' Vnde libus Job gentilis phe

penes sepm disposuit vt no cogi
taret q̄d de virgine Job xxj°. Voc
igitur Xam allidamus antequam forti
ficentur cogitatus hui' venenosos
h' ē primu ⁊ vltimu pctm inferioris
hominis p qd diabolus simulat' hec
doctor egregi' sup ewa'a domina
lia sermon xxj° Littera Prima

Confessio Confessio multiplr'
dr dici Nam quedam ē fidei
quedam laudis ⁊ quedam accusacōis
Confessio fidei est qua corde credi
mus ad iusticiam ore aut' ꝯfitem'
ad salutem Romanoz x°. Vnde
Saluator. Qui enim me confessus
fuit ⁊ vba mea filius homīs con
fitebitur eum. Mathei viij°. Qui
vero me negauit coram homibus. et'
x° luc' xij°. Confessio enim laudis
ē qua vnu dm colimus ⁊ eius p'
videncie non ausu no sentencie eu
ca vere clamimus ne blasphememus
Vnde Saluator Confitebor tibi de'
celi ⁊ terre quia h' abscondisti a sa
pientibus ⁊c' Mathei xj° luce x°. Hu
gwo de S vitoris sermon viij°. Con
fessio non solius ē pctoz quia a
xpo longe ē omne pctm s3 etiam a'
q̄ ē laudatoz. Confitemur igit'
sine laudantes dm sine accusantes
nosmetipsos dd. pia ē vtraq3 Con
fessio vo accusacōis. quedam ē
iudicialis quedam vo sacrāles Con
fessio iudicialis ē qua reus coram
iudice in foro contencioso culpam
recognoscit' legibus iudicatur. Con
fessio sac'lis quedam ē mentalis q̄
est dolor cordis spontaneus pu
re commissi cum pposito confitendi
⁊ forma ecctie satisfaciendi ⁊c'

Confessio Littera Secunda
sac'lis vocal' sedm Aug'
p quam morbus latens spe venie
aperitur ⁊ ita conuenit describitur p
mam que ē pctm. ⁊ p actum q̄
ē apte ⁊ p finem qui ē spes
venie Cum deceptom vite pt
addi tam vel contricon ⁊ libera vo
luntate satisfaciendi pro commissis
Vnde committ' q̄ sac'lis confessio
legittima pcti manifestacio idoneo
sacerdoti sciente ligare ⁊ solue' ob

spem venie et iustificationis et sic in
ste distinguitur ab illa que fit soli
deo cui omnia nuda sunt et aperta et ab
illa que fit in foro contencioso vel
aliis spiritualibus coacte ut Caym pha
rahor atque inde que ob spem ve
nie nullatenus agitur quia non spe
rancia sed quasi coacte vel ex timore
quod ve peius quam amore Unde hec
est prima pars prime extendimus Secunda quia
dicit Salomon in pro. ca. xxviii
Qui abscondit scelera sua non dirige-
tur qui autem confessus fuerit et reliquerit
ea misericordiam consequetur Et Jeronimus
Humilia auditum presbiteri sed magna
to humilia capiunt tunc etiam i Jo. i
Confitemini alterutrum peccata vestra Unde
Ambrosius super psalmum Beati immaculati
Qui se accusat et si peccator sit in
stus esse incipit quia nec sibi parcit
et iusticias dei confitetur Littera Ter
cia
Confessio bona laudabilis Unde Augustinus de peniten
cia libro confessionum Confessio est
salus animarum dissipatrix viciorum et
pugnatrix demonum quid plura obstru
it os inferni portas aperit paradisi Con
terum Augustinus super Jo. Tanto in
quit pondere afflictum est hoc quod va
lent apud eum qui hec novit appo
ne quod latro in cruce confessus est
dominum crucifixum quem tum si fuissent
dominum crucifixerunt Unde Ambrosius
super psalmum Beati immaculati Ces
sat enim divina vindicta si confessio
precurrat humana Item ho. primo Non
Non primeus vult quod expedit
debet maxime quod fecit confiteri Val
de enim difficile est finale ut se quis
quam peccatorem fateatur cum nil pro
pecto putatur Item Bern. de vnde
cim gradibus humilitatis Judicia
vere confessionis sunt si cum vnus
quisque peccatorem se dicit illud de se
dicenti alii non contradicat Nam
non peccator sed iustus videri appetit
cum peccatorem se quisque nullo argu
ente confitetur Simplex quippe
vicium est ut quod de se fatetur
quis sua sponte dignatur hec sibi
dici ab aliis dedignetur Item Gre
gorius epistola xiiia Absque confessione

iustus iudicatur ingratus et peccator
mortuus reputatur Confessio igi
tur peccatorum est vita iusti gloria
et vita est peccatorum et iustum nichilo
minus decet Augustinus super psalmo
O homo elige quod vis si non
confessus lates inconfessus dampna
beris ad hoc deus exigit confes
sionem ut liberet humilem ad hoc dam
pnat non confitentem ut puniat
superbum etc. Littera Certa
Confiteri qui vult peccata ut
inveniat graciam querat sacer
dotem ut sciat ligare et solvere ne
negligens circa se existit nec ligatur
ab illo qui misericorditer monet
et petit ne ambo in foveam cadant
quam stultus evitare voluit Hec
Augustinus de pe. dis. prima Quem
penitet et concordat Crisostomus super
Mat. Qui quisque pravitate he
retica vel gentili superstitionem vel
iudaica perfidia vel fraterno scisma
te de gratia incidendus erant ne
cesse est ut ad ecclesiam veniat co
loris fidei se aliis similem oste
dat ut Paulus ad Ananiam Cor
nelius ad petrum mittitur cetera vi
cia in consciencia de per seipsum cor
rigit et sanat hec Ambrosius super i to
textu ite ostendite vos sacerdotibus
Item confessio vocalis peccati facien
da ministro ecclesie est necessaria si assit
ydoneitas et facultas hec Lincolniensis
io. Confiteri est dicere quod habes
in corde si aliud habes in corde
aliud dicis loqueris non confiteris
hec Augustinus omelia xxxvia 26 A
Item confessio non est servanda in de
liciis et diviciis sed carceribus pla
gis et persecutionibus Ambrosius epi
stola 62 Item confessio debet esse
humilis simplex et fidelis hec Ber
nardus super Cant. 16 sermone Con
fiteri et iactare mala sua sua vel
quo sapiunt filiorum mundi est pro mo
rum amare iudicium eius omni secu
larium et humilis status in talibus
vetustatis opificium non sancte no
vitatis indicium hec Bernardus super Can
tica sermone 16 Et est confessio
peccatorum et confessio laude hec Bernardus

superest quod secundum fidem scripture et
rationem probabiliter possit dici et videtur
quod nullus citra xpm potest absoluere simpliciter
vel remittit peccatum, donat deo iniuriam (s. a absol)
sed hoc nullus potest facere nisi deus igitur
non tollere nec absoluere simpliciter a
peccato maior patet ex hoc quod si loquitur
de peccatum simpliciter absoluit a deo iniuria
et minor probatur ex eo quod proprium est
deo remittere vel donare suam iniuri-
am remittere ex eo quod nemo potest cum
alio in tali dimissione communicare
igitur multomagis nemo potest tibi
deo communicare dimittendo deo iniuri-
am ideo nimis grosse decipiunt qui
fantasiantur quod deus communicat
sacerdotibus potestatem donandi vel
dimittendi suam iniuriam quia solum
communicat creature actus que pos-
sunt sibi esse propter ut patet de operibus
corporalibus et actibus anime sed
sic donare vel dimittere deo iniuriam
non est actus huiusmodi, ideo non est co-
municabilis creature, si enim dona-
vel dimitti ista iniuria, tunc deus
ipsam dimittit et tamen illa sit per-
fecta dimissio irreparabilis et comple-
ta facta a deo, sic sit videtur quod minister
presbiteri est creaturam dimissionem iam
sibi assumere, nec per hoc presbiter vitale
dimittit deo iniuriam sicut baptizat ba-
ptismati flamen quia iam dimissio
tamen sit de gratia non est potius quam da-
tio spiritus sancti vel gratie vicarius est co-
mittenda quis enim non abutitur lon-
ga faciens blasphemo considerat quod
papa vel minister dimittit iniuriam domini
sui vel facit magnam aut dicit excel-
lentissimum dominum suum licet promiserit
vel publicet illud donum dare non in
policia humana minister promisit id
omnium illud dare quomodo in curia
debet eius vicarius deum dare sed
in actibus apostolorum legitur quod apostoli
non dederunt spiritum fidelibus sed impo-
nebant manus super eos et accipiebant
spiritum sanctum Et si sacerdotes ex
revelacione vel aliunde cognoverint
quod peccator sit puniendus vel a cri-
mine soluendus debent voluntate
dei dirigere et exequi de quanto eos
spiritus monet Et sic quicquid sol-

uerit super terram conformiter ecclesie
militanti erit solutum in celis
et ita de ligatione vel remissione
peccati cum aliis operibus iudicialibus
et non ultra Non enim remittit ho-
mo absolute suam iniuriam tamen
hoc quod remaneat ipsa iniuria apud
deum quia non est in potestate creata
donare vel dimittere nisi de quanto
deus sibi sic fecerit quo ad ipsum
offenso enim creatore vel remanente
quo ad ipsum iniuria non est vt in-
vietur nulla creature Sacerdotibus
autem nescientibus legem domini et
humilitatem confessi quo ad dominum con-
mittitur iudiciaria potestas sine vica-
ria ut iudicent conformiter ecclesie tri-
umphanti sed quia sacerdotibus de-
ficit hodie quasi ista notitia ideo
minus presumunt de audacia teme-
raria de voluntate deo operari deus
enim non dat nimis istis capita-
libus potestatem viaticam ut sol-
vant vel ligent difformiter volun-
tati sue vel tamen magnus dominus
consciens non dabit suis peccatori-
bus huiusmodi potestatem et sic de octo
eiicit quod consilium prima vel verba possi-
bi sapiunt audientiam debent ipsum
cum illo complere Hec doctor evangelicus
super evangelia dominicalia sermone xl
quarto **littera Septima**

Confessorem potest penitens salu-
briter eligere in decem casibus
secundum Raymundum Hostiensem doctores
et decretistas Primo quando prius sacer-
dos est indiscretus vel supra licen-
tia Secundo cum sit penitens
vagabundus per de incognitis hec ab-
sens Cantor Raymundus Tertio eu-
ique reliquit sed ad domicilia (domicilium)
de libro Cantor Gaufredus
Quarto cum quis transfert do-
micilium in aliam parochiam animo
relinquendi priorem extra decedens
tamen ad aplicta, et de parochia sum-
mit Cantor Hostiensis Quinto a-
sit aliquis viator negotiator vel
mercator vel de pe omnis vel
usque cantor Innocentius Sexto ratione
studii vel amore consimiles sunt
de iudiciis et si longius per ex

amos consimiliter sunt de indicie
le si longum per extra de parrochia v
Lius intell. contra in suo re
portorio. Septimo cum sperat sac
dotem proprium ratum habere confessionem
xx q. ii. na lindinensis contra host in
sua summa tito de cui confiteri si ponat
speciem. Octavo racione delicti com
missi in aliena parrochia si sint pro
excommunicatis Similiter extra de
raptoribus capitulo primo et vi q. in pla
cuit. Nono tempore necessitatis ut in g
gressu belli vel infirmitate gravi
absente proprio sacerdote xxv q. vi ca
ultimo et capitulo Si presbiter et capitulo sequen
ti extra de sepultura capitulo ultimo
Decimo in omni casu quo probabiliter
timet penitens periculum sibi vel
sacerdoti imminere ex confessione si
bi facta extra de pe. capitulo si con
tra petrus et albertus in scriptis
suis Johannes et hostiensis ergo omnes
dicunt

Confiteri debent peccata sua deo
solo modo quidam debent ut
greca quidam vero sacerdotibus con
fitendum esse pensentur ut tota
fere sancta ecclesia quod utrumque non
sine magno fructu intra sanctam
fit ecclesiam ita dumtaxat ut deo
qui est remissor peccatorum confitea
mur peccata nostra et hec pectora
et cum dicamus David Deli
ctum meum et cognitum tibi feci
etc. Dixi confitebor adversum me
etc. Sed inde apostoli institucio no
bis sequenda est Confitemini
alterutrum peccata nostra et oremus
pro invicem ut salvemur Confe
ssio itaque que soli deo fit quod
est iustorum purgat peccata Deus
namque salutis et sanctitatis au
ctor et largitor hanc plerumque
prebet sue penitencie medicinam
invisibili administracione plerum
que mediorum operacione secundum Theo
dorus episcopus Cant. in suo pe
nitenciali et in Can. de pe. i ca
pitulo finali

Confidencia Confidenter
arguebat Moises pha
onem Exodi v.o cum multis a

liis capitulis sequentibus Confi
denter cum reverencia arguebat
Nathan David regem israel pro
adulterium ii Regum xii.o Confiden
ter dixit helias ad Achab re
gem israel Non ego turbavi israel
sed tu et domus patris tua qui dereliqui
sti mandata dei et secutus es contra om
di de prophetis baal Los. quarti
Regum xviii.o Confidenter dixit he
lias ad Achab regem israhel
regi et coram eo Hec dicit dominus quia
misisti nuncios ad consulendum
belzebub deum Accharon quasi non
esset deus israel De lecto super
quem ascendisti non descendes sed
morte morieris quarti Regum
primo Spiritus domini vidit zacha
riam filium ioiade sacerdotis et
stetit in conspectu populi et dixit
Quare transgredimini manda
ta domini quod nobis non proderit quam
obrem lapidatus est ii paralippomenon
xxiiii.o Johannes baptista confi
denter arguebat herodem propter v
xorem fratris sui Mathei xiiii.o
Paulus apostolus Petrum pro consule
elimam audacissime increpavit et ad
verba pro nomine ihesu commatores
constanter protulit per Actuum ca
pitulis xviii.o xix.o xx.o Jeremie xvii.o
Maledictus homo qui confidit
in homine et ponit carnem bra
chium suum et a domino recedit cor
eius Beatus qui confidit in do
mino etc. Item eiusdem de singulari
tate clericorum adversaria est con
fidencia que periculis vitam su
am per eo commendat et lubrica
spes eius que inter fomenta peccati
salvari se sperat et inter media victo
riam est inter hostilia arma pugna
re et impossibilis liberacio est flam
mis circumdari et non ardere Hugo
de sancto victore in suo didasca
licon Non confidat predicator ver
bi dei de acumine ingenii de sub
tilitate sensuum de sedulitate
studii sed magis confidat de bo
nitate dei et pietate oracionis
i. adiutorii de humilitate cor
dis intimum

Confirmacio Confirma
cio est sacramentum pugn
cium De substancia confirmacionis
sex sunt Primo ex parte sacramenti
in se scilicet materia crismatis et for
ma verborum que talis est secundum
modum magis communem Signo te
signo crucis confirmo te crismate sa
lutis In nomine patris et filii et
spiritus sancti Secundo ex parte ministri
scilicet dignitas pontificalis et in
tencio debita Tercio ex parte suscipientis
scilicet fides in qua debet fie
ri confirmacio et quod confirmandus est
baptisatus Unccio crismatis que
fit in tribus sacramentis quarum di
versitas accipitur ex fine Quia in bap
tismo fit in vertice ad significa
cionem fidei suscepcionis quia vertex
est locus cellule racionalis In
confirmacione fit in fronte ad si
gnificandum audaciam confirma
cionis cuius impedimentum est ti
mor et verecundia que specialiter mani
festantur in palore vel rubore
frontis ex propinquitate cellule
ymaginarie In ordine fit ma
nibus ad significandum potestatem
consecrandi sacramentum dominici
corporis Quintum sacramenti est utili
tas multiplex Quia gracia data
in baptismo confirmatur propter Con
firma hoc deus quod operatus
es in nobis Item in baptismo ad
miliciam spiritualem preparat Unde
confirmandi tamquam pugnaturi
pugiles inunguntur ne ab inimicis
de facili temptantur et quia
omnes christiani debent esse in bello
christi contra et omnes debent recipere
hoc sacramentum ut facilius
possint contra mundum carnem et dia
bolum pugnare Ad confessionem
constantem nominis christi animat qui operatur
virum deum et hominem confiteri Primo
ut confiteamur eum secundum na
turam divinam patri et spiritui sancto
coequalem quod notatur in forma
verborum ubi fit expressio trinita
tis Secundo vero ut confiteamur
eum secundum humanam naturam crucem
supplicium pertulisse quod notatur

in crucis consignacione Sexto interius et
extra spirituali decore nos ornat
Interius quidem per consciencie purita
tem sed extra per odorem bone fa
me et hec duo signantur in crisma
te quod conficitur ex oleo quantum ad pri
mum et ex balsamo quantum ad secundum In
bonis agendis et malis sustine
dis Datur enim hic spiritus sanctus
ad robur Animam et corpus armat
Animam quidem per impressionem carac
teris contra pusillanimitatem vicium
corpus vero per clipeum crucis contra
insultus demonum contra verecundiam
et timorem in confessione nominis christi
audaciam prestat Primum notatur
in crismate frontis que est locus
verecundie secundum in potestate ministri
Primus pugnaturi tonat quod notatur
in vitta que eius caput ligatur
Confirmacionis sacramenta se habent in digni
tate sicut excedencia et excelsa
Nam eukaristia preeminet de esse
baptismus in effectu matrimonium in mi
nisterio significat enim coniunccionem christi et
ecclesie confirmacio in dignitate ministri
penitencia in remissione peccatorum et sic
de aliis sacramentis Secundum Thomas
de the[ologia] libro iiiio d[istinctione] x Et nota
dum quod concessum est per beatum Gregorium
in scriptis suis Ianuario Karolita
no episcopo Ut presbiteri in absencia
episcoporum baptisatos licite possent
crismare quod tamen a ceteris successo
ribus pontificibus est illis denegatum ut patet 94
q[uestio] dist[inctio]... ... pervenit et a
liis capitulis sequentibus

Confortacio Con
fortat deus senectus suos
in tribulacione et malis Primo virtu
tem sustinendi eis augendo Ecclesiastici
xo Dabit eciam dominus cum te
tacione proventum ut possitis susti
nere Secundo liberacionem promittendo
psalmus Cum ipso sum in tribulacione
etc Tercio exempla sanctorum oste
dendo Machabeorum vio Elephanti o
stenderunt sanguinem uve et mororum
confessorum et nostri et sanguinem martirum
fundere Quarto angelorum au
xilia destinando Quarti Regum
vio Nolite timere plures sunt vobiscum

cum qm tu illis Tanto celestia p
mia spondeo Gen xv° Ego protector
tuus et merces tua nimis Idem dixit
dominus ad Josue Non dimittam te
neque derelinquam te etc Josue i Et
confortatur dominus Heliam per corvos car
nes et panes bis in die iii Reg
xvii° Et Heliam Jezabel fugien
tem per angelum suum iterum confortat
iii Regum 19 Danielem ibi confortat
dominus in lacu leonum qui alebantur cu
tibo quem misit per angelum Daniel xiiii
Et apostolus dicit Sicut habundant passiones
xpi in vobis ita et consolacio per xpm Et cum magna
dissensio fieret propter Paulum et ipse esset in
custodia Act 23 Confortari debe
mus in morte amicorum propter 4or Primo propter
generale et ineuitabile mortis iudicium
Eccl xli° Hoc iudicium est a domino
omni carni Secundo propter morientem co
modum Eccl xxii° Modicum plora
super mortuum etc Tercio propter modicum
tristicie huius fructum Eccl viii° Et
finis mel praecedis et tempus pessima
bis Quarto propter spem resurrectionis
eorum Vnde apostolus Thess iiii de re
surreccione loquens dixit Consolamini
invicem in verbis istis Consolacio
quadruplex est Prima carnalis
et mala Luc vi° Ve vobis diviti
bus Secunda temporalis licita Job ii° Con
dixerant sibi ut pariter venientes etc
Tercia spiritualis meritoria De qua ps
Secundum multitudinem dolorum meorum in
corde meo etc Quarta eternalis
et remuneratoria Luce xvi° de Lazaro
et divite Nunc autem consolatur hic etc
Item Ambro li° de Joseph Con
solacio mitis debet esse non aspe
ra que magis dolorem levat quam pro
vocem mitiget quam commocionem
excitet Greg in registro Raffaeli
enim erit consolacio si intuens flagella
que patimur que fecimus ad me
moriam delicta revocamus atque
hic iam non flagella sed dona esse
conspicimus si que carnis delecta
cione peccavimus carnis dolore pur
gamur Item Jeronimus ad Nepocianum
Virum sanctorum dicens quod plus amare
debemus consolatoris nos in mo
ribus suis precaue quam conuiuas

in prosperis novit flere cum flenti
bus Item Cris omelia 71 v
Sicut non sanitatibus sed infirmis adhibe
medicina sed et consolacio non prelum
facientibus sed preliantibus datur
Hec ille Littera prima
Consciencia componitur ab hac
proposicione con et hoc nomine sci
encia et secundum hoc consciencia est habi
tus naturalis non solum cognitionis
sed eciam motus Inclinat enim
animum ad prosequendum bonum et fu
giendum malum Alio modo dicit acceptorem
ex parte racionis quod notatur
in hac proposicione cum Primo
put consciencia includit scienciam in se
et habet se sicut superius et coniungitur
cum synderesi et est semper recta Secundo
modo coniungitur magis racioni et sic
se habet sicut inferius et secundum hoc ho
mo recipit errorem et contradiccionem
Consciencie enim ex parte inferioris vir
tute accidit error Nam racio cum
consciencia ex parte inferioris iungitur huius
vel ad circa particularia in quibus se
pe contingit errare sicut patet in sil
logismo consciencie in quo synderesis
proponit maiorem sic nullum ma
lum est faciendum racio assumit
minorem sed hoc est malum et consci
encia concludit igitur non est fa
ciendum Circa primum non est er
ror Circa secundum quidem est error et
ex hoc est falsitas in conclusione
Cavendum est a consciencia nimis
larga et eciam nimis stricta Nam
prima generat presumpcionem secunda de
speracionem Item prima dicit malum
bonum secunda econtra bonum malum
Item prima se dampnandum saluat
et in secunda econtra saluandum dampnat
Nota quod aliud est consciencia aliud
timor consciencie Tunc enim est con
sciencia quando aliquis sentencialiter
iudicat aliquid esse faciendum vel
vitandum Contra talem consci
enciam facere et si sit erronea peccatum
est quia talis timor non est semper
ex diffinitiva sentencia racionis per
quam iudicet se teneri ad aliud
ex eo quod vallet inter dubia ne
sciens quid sit melius vel ad

q teneatur potius eam tamen non committe
ret si sciret esse placitum divine vo
luntati etc. **Littera Secunda**

Consciencia quedam respicit preteri
tum quedam presens quedam futurum
nam consciencia accusat de preterito et
remurmurat de presenti et precavet de fu
turo. Preterita namque respicit ut cum
quis consciencia mentem et hominem quod sibi con
sciencia reprehendit sicut est de ma
lo commisso et bono obmisso. Presencia
etiam respicit contradicendo eis qui
bus per conscienciam habuimus oppositum
Futura quoque respicit cum instruit et
stimulat mentem ad ea facienda vel
vitanda ad que ipsa consciencia in
ducit nos teneri quod autem consciencia se ex
tendit ut dictum est tam ad futura
quam ad facienda colligitur per eas diffi
nitiones consciencie que tales sunt. Jo
hannes damascenus dicit. Consciencia
est lex intellectus nostri. Basilius dicit
eam esse racionis medicatorium. Diffini
tiones moralies sunt iste. Consciencia
est cognitio principius. Item consciencia est
habitus animi agendorum et non agen
dorum. Item consciencia est habitus mentis
boni et mali discretivus. Item consciencia
est credulitas intencionis ad aliquid fa
ciendum vel non faciendum cum ani
mi deliberatione firmata. Error autem con
sciencie octo modis causatur. Primo ex
ignorancia cum scilicet nescit quid agen
dum sit seu eligendum vel declinan
dum. De hoc errore ii paralip. xx. Cum
ignorassemus quid facere debeamus
hoc solum habemus residui ut ocu
los nostros ad te leuemus domine. Se
cundo ex negligencia ut quis ne
glexit conscienciam discutere vel si
nescit expedire negligit tamen ab a
lijs querere. Tercio ex superbia ut
cum quis non humiliat intellectum su
um ut scilicet melioribus et sapienti
bus se velit credere contra quod apostolus
ii Cor. xv. Captivantes omnem
intellectum vestrum in obsequium Christi. Hoc
est dicere quod in credendis plus debemus
credere fidei quam sibi. Quarto ex
sui ~~fragilitate~~ singularitate cum ho
sequens proprium sensum non conformat
labijs nec sequitur vias commu

nes bonorum de hijs. Ad xi. Ex
trema castrorum consumpsit ignis. Quin
to ex affectu inordinato qui sepe
inclinat conscienciam ad aliud quod
homo tunc appetit et sic tunc fugit
eam alia rectitudine declinare. Cum
pit consciencie omne iudicium cum res
transierit in affectum. Sexto ex pusil
lanimitate qua quis timet non ti
mendum secundum rectum iudicium racionis.
Ysaie xxxv. Dicite pusillanimis
confortamini etc. Septimo ex per
plexitate qua homo credit inter duo
peccata se positum esse quorum alterum
impossibile se declinare. Sed sciendum
quod perplexitas nulla est tamen potest a-
liquis esse perplexus secundum quid idest
secundum erroneam conscienciam qua
deposita erit liberatus. Octavo ex hu
militate et cordis puritate. Greg-
orius. Bonarum mentium est ibi culpam agno
scere ubi culpa non est. Error primus
amore acceptus reprehensibilis. Quar
tus modo acceptus laudabilis ideo
nullus error dici debet sed humilis
defectuum suorum recognitio dummodo
non sit nimia. **Littera Tercia**

Consciencia in qua est dictamen
racionis ad actum secundum
Thomam ii ii q. xix ar. v. ubi dicit
Et omnis voluntas discordans
a racione sive recta sive errante
hec est mala vel per se vel per acci
dens per se quidem cum non sequitur
racionem rectam per accidens vero cum
non sequitur id est falsam apparentem
tamen veram. Unde philosophus vii Ethi
corum dicit. Et per se loquendo incontinens
est qui non sequitur racionem etiam falsam
quod intelligendum est apparentem ve
ram et quod huius conscientie multe
sunt species que sequuntur scilicet consci
encia cauteriata lucida erronea
scrupulosa turbida et regulata. Con
sciencia cauteriata est illa quam
male informat inordinatus affectus
extra deum apprehensus ex sola specialitate
simulationis et dicitur cauteriata id est
caute inusta igne male concupi
scencie sic dicta ab instrumento
quod ferro et ignito quod caute
rium dicitur. Hanc speciem habent

ypocrite qui non esse iusti querunt sed
resfugiunt videri quod sunt et ante ocu-
los hominum superducta quadam innocen-
tie honestate se paliant quibus in
iudicio dicentibus Domine domine nonne
in nomine tuo prophetavimus. Conscie-
ntia lusca est illa quam male infor-
mat cecitas. luscus enim dicitur
modicum habens de lumine non longe
videns vel unum tantum oculum habens
et tales quidem sunt qui unum tantum o-
culum carnalis affectionis et temporalis
comodi ad seipsos habent alium vero
ad deum vel ad proximum caritatiue non
dirigentes curanda minime pondant
et minus pondant non curanda ipse vi-
dent minima et terrena comoda secundum lo-
ge vide negligunt caritatis opera unde
dominus in ewangelio Mathei xxiii Ve vo-
bis scribe et pharisei ypocrite qui
decimatis mentam anetum et ciminum
reliquistis que graviora sunt legis
iudicium misericordiam et fidem Et quidem hec oportuit
facere etc. Tales enim de suo honore
quiete vel comodo solliciti sunt
sed honorem dei vel utilitatem proximi
non aspiciunt. Quales persequuntur
dum peccatores parvipendunt littera
Quarta
Consciencia erronea
est illa quam male informat
presumpcio pertinax et ignara De qua
proverbiorum iii Noli inniti prudentie tue etc.
Ille quippe singulariter propriae inni-
titur prudentie qui cum male in-
telligat prudentias suas scriptu-
rarum devias et erroneas susti-
net opiniones pertinaciter et tar-
dius quam subtilibus et doctrine de-
fendit melioribus atque sanctorum se-
ntentiis non adherens De quibus
dicit dominus Mathei xv Sinite illos
ceci sunt et duces eorum hii sunt he-
retici propriis fictionis adherentes et a-
lios in errores varios inducentes
Consciencia littera Quinta
scrupulosa est illa quam
male informat credulitas temera-
ria in ambiguis ex sola relatione
improbabili vel levi suspicione con-
cepta et absque discreta consideratione
amplius quam oportet timens ponderata
ut libro v de ueritate de sima ex

communicationis inquisitionum ubi decre-
tum est etc. Sed in ambiguis deponere
conscienciam consilio superiorum et sapie-
ntum ne per conscienciae illaqueacionem
incidat inconsulte dampnacionem
omne enim quod fit contra conscienciam
edificat ad iehennam xxviii q. i ca.
omne etc. littera Sexta
Consciencia turbida est illa quam
male informat dyaboli mo-
tio fraudulenta in quibus ydiotis
de se presumentibus et de fallacium suc
sanctitatis gloriantibus qui rigidam
sibi formant conscienciam ut qualibet
diabolicam suggestionem de levibus
peccatis venialibus sine quibus presens vi-
ta non ducitur tantum pondant ut pu-
tent se tam stricte condempnari quanto
pro maioribus mortalibus quam peccatis
Unde sepe instinctu dyaboli vi-
gilias indiscretas et immoderata
ieiunia et carnis maceraciones sustinet
excessivas contra quos scribit beatus
Bernardus de conscie. dist. v. Non me-
diocre inquit errat qui magno bono
prefert mediocre bonum Nonne racio-
nabilis homo dignitatem ieiunii
qui castitati aut vigilias prefert
sensus integritati et infra Ille etc.
Consciencia littera Septima
regulata sive pura est illa
quam recte format auctoritas probata
racio quam discreta et deliberata ne
a preceptis geminae caritatis in aliquo
discrepet Aut discordet nec in
fide hesitet. neque erret nec in
spe vacillet decidat aut desperet
sed in fide recta atque spe perfecta ce-
lestia semper appetens. terrena mi-
nus diligens seipsum in bonis ex-
cercens peccata semper fugiens fina-
liter proximum ut seipsum diligat
propter deum Hoc mandatum habemus a do-
mino ut diligamus invicem. sicut ipse
dilexit nos Item quecumque vultis
ut faciant vobis etc. Mathei xv Ma-
thei vii littera Octava
Consciencia est cordis sciencia
dicitur enim aut se novit sua
sciencia et multa alia quam novit
se appellatur consciencia. quam preter
se nominatur alia sciencia. Et

Hugo libro i de anima capitulo xii Stim
sibi bene conscius falsis non debet me-
neri iudiciis non estimare plus po-
dere esse in alio iudicio quam in suo
testimonio Unde Ambrosius libro de officiis
In omni quod dicitur siue tacite re-
re debemus ad metrum et timorem teste
iudicem requirere Quid enim prodest
si omnes laudent et conscientia accu-
set aut quis poterit obesse si omnes
derogent et sola conscientia de-
fendit Unde Gregorius super Ezechielem ome-
lia ix Rensus ex integro te vi-
tupera pro [illegible] si vitam conscientiam
quadruplici sentis compunctione
merori pudore gemitus et gemitu me-
tu nam vitia ad proficiendum sem-
piternam triplex confessionis spes
attestatur Dum cogitas factorem tuum
cogitas benefactorem cogitas patrem
cogitas dominum ad omnia reus es
proximus pro singula ad primum et vl-
timum respondeat timor tuus ad
duo media pudor Pro eo omne quod
remordet conscientiam confiteri humi-
liter pure fideliter et hec vii vi-
tes adimplesti Unde Wilh super Cant

Conscientia littera nona

Conscientia
Animi dei semper humilis debet
esse et castis vt per humilitatem non
superbiat et per vtilem merorem cor
ad lasciuiam non dissoluat Unde
Isidorus libro iii de summo bono
Ob omni pelle vel vulpina con-
scientiam abscondebam Vulpina
plane conscientia tepida conuersa-
tio carnalis cogitatio ficta con-
fessio breuis et rara compunctio
oblata sine deuotione oratio sine
intentione lectio sine edificatione
sermo sine circumspectione O quam du-
ra sunt in illa que loquor quam
meipsum loquendo ferio vnde tamen
quia non me peccatorem nego sed
peccatum meum agnosco erit fortasse
apud dominum pium iudicem impe-
trabo veniam ipsa cognicio culpe Unde
Hugo libro i de anima capitulo xvi
Conscientiam magis quam famam
attende falli namque potest fa-
ma conscientia nunquam nullum con-
scium peccatorum tuorum magis timueris

quam teipsum Alienum enim poteris ef-
fugere te nunquam nequicia enim ipsa
est scilicet in pena Unde Seneca libro
de moribus

Consensus littera prima

Consensus Tria sunt con-
quibus impletur peccatum scilicet sug-
gestio delectatio et consensus Ser-
pente fit suggestio et quedam
swasio In appetitu aut carna-
li tanquam in Eva fit delectatio
In racione vero tanquam in viro
consensio quibus patratis tanquam
de paradiso hoc est de beatissima lu-
ce iusticie homo in mortem ex-
pellitur iustissimo animo vnde tamen
delectatio ante consuetudinem
vel nulla est vel tam tenuis vt
pene nulla sit cui consentire magnum
peccatum est causa est illicita Cum
aut quisquis consenserit committit
peccatum in corde si aut in factum
processit videtur saciari sed postea sug-
gestio repetitur maior accedit
delectatio que tamen adhuc mul-
to minor est quam illa que fit
assiduis Vatur in consuetudinem
Hec enim vincere difficillimum est eo
ipsam consuetudinem si se quibus
non deserit et miliciam xcianam
non reformidet xpo duce et ad-
iutore superabit sicut enim tribus
gradibus ad peccandum peruenitur
suggestione delectatione et consensu
ita ipsius peccati tres sunt diffe-
rencie in corde in facto in con-
suetudine tres mortes vna
quasi in domo consentitur libidi-
Alia iam prolata quasi extra por-
tam cum in factum procedit affectio
vel assensio Tria cum in mala
consuetudine tanquam mole ter-
rena premitur animus quasi in sepulcro
tam putens quas tria genera mortuorum
dominum resuscitasse quisquis ewangelium
legit cognoscat et consideret quas
differencias habeat vox ipsa
resuscitatis tum alibi dicit pu-
ella surge Alibi Iuuenis tibi
dico surge Et alibi infremuit
spiritu et lacrimatus fleuit et rursus fre-
muit et postea voce magna clamauit
Lazare veni foras Unde Augustinus

sup isto textu Qui vidit mulier
[Mathei] v° Item quociens cumque pec-
cantes a corde non cohibeamus a'
repellamus quasi ex sensu dabi-
mus racionem Item omnis racio v-
num primum corpus et alter alterius me
bra Et Augustinus ibidem lectio Sexta
Consencientes culpabiles simul
cum malefactoribus punientur
Unde apostolus ad Romanos j° Qui
talia scilicet peccata agunt digni sunt
morte Non solum qui faciunt ea
sed qui consenciunt facientibus Se-
quitur propter quod inexcusabilis es
o homo omnis qui iudicas In
quo enim iudicas alium teipsum con-
tempnas Item j Corinthiorum v° Si
is qui frater nominatur inter vos est
fornicator aut avarus aut ydo-
lis serviens aut maledicus a'
ebriosus aut rapax aut huius-
modi cum huiusmodi non debemus cibum su-
mere Item in ij^a Canonica Joha-
nis Multi quidem seductores exie-
runt in mundum qui non confi-
tentur ihesum xpistum venisse in car-
ne hic est seductor et antixpistus
Sequitur Si quis venit ad vos
et veram xpisti doctrinam non affert
Sibi Item Qui consentit pecca-
tibus et defendat aliud delinquen-
tem maledictus erit apud deum et
homines et corripietur increpacione
severissima Et sic xj q iij Qui
consentit Item dis lxxxvj^a Facere
dicentis Paulus Ruo culpam habet qui
quod potest corrigere negligit emen-
dare Septimum est Non soli qui
faciunt sed qui consenciunt partici-
pes iudicantur et late pandit de-
linquentibus aditum qui iniquitati
pravitate consensum quia par pe-
na utrosque comprehendit xvij^a q
iiij^a Omnes Item xxiiij q iij^a Qui
aliorum defendit multo dampnabi-
lior est illis qui errant quia non
solum ille errat sed eciam aliis
offendicula errorum preparat ~~xxx~~
et confirmat Unde quia magister erro-
rum est non tantum hereticus sed here-
siarcha dicendus est Et sic summa per
Pressum dis lxxxiiij^a et aliis multis

locis in Canone xxv Consentit co-
operans defendens consilium dans et
auctorizans non imitans vel reprehendens
Et extra de officiis delegati ca° j
Sibi similiter in glossa quintum ad pri-
mum videtur quod omnes prelati vel
prestimati operans viabse consentit
omni peccato mundi ut fiant iusti qui
tamen sunt ut fiunt iusticiarii par-
ticipes sic iusti sunt iusticiae et
participes et consortes De prelat
aut peccator est evidencia et qui est ra-
cio Quae dampnati sese adiunt
et salvati per regimen universale
ecclesie, sese amat, sicut ante
existens in gracia communicat cum
iusto ubicumque terrarum fuit sic ca-
rens in crimine cooperatur cum ad
criminoso ubicumque fuit quia omnes
illi sunt unum corpus cooperans
cum pre mediam Tandem genus
consensus est defensio criminis que
nimis ample per mundum extenditur
tum omnes fluentes peccatis et in
sulficiante opere et symonie ut sic de-
fendant ipsa Et defensio exten-
ditur usque ad ecclesiasticas contra que
reprobantes peccata pauperes habent ad
iutores Impugnatores vero excepte
dyaboli inveniunt multos nec du-
bium quin tales culpabiliter consentiant
in mundo quocumque faciat quodlibet
malum mundi sicut enim multorum
navium trahencium quilibet eorum
trahit ipsam ad qualibet eius
partem sic multorum trahencium
currum peccati in iugo peccati diabo-
lici quilibet trahit ipsum ad qualibet
eius partem et sic defendens qua-
dam potiori specialitate fit
opera defensati Tandem genus est
consilium et tunc qualibet creatura di-
ligit seipsam per quod ponitur amicum
quod operis mali dicit cuiuslibet malo per
modum consilii quod est taliter
operandum ut medicus Et Augustinus
dicit Efficacius est hec eciam hereat
esse salutiferam dum audit ipsam
edit qua debet assendo vie
ipsam esse pestiferam et sic de con-
trario quia unus vie cum operibus
concedendum sed omnes consiliatores

explicite in lege ciuili siue ecce
ad faciendum quod sonat in opposi
tum legis dei secundum suas tradiciones
iustos lucrum temporale siue honores
mundi sapientes nimis ample sper
gunt suas malicias tam consiliis
verbalibus quam operacionibus viciose explicite

Consensus **littera tercia**
quartum genus est auctoris que
licet homini peccati conueniat principa
liter conuenit magnatibus et prelatis cu
ratoribus et defensionem eorum sunt multe
iniurie nec sunt excusatores quia non
sunt illas in persona sua ipsa tamen
principali consensu ipsas efficiat
et consenciencies et agentes sunt
pariter puniendi ut supra Quam ergo
excusacionem habebit spiritus qui capit
regnum de subiectis et vendicat re
tribucionem de bonis que fecit et
tamen de malis que in defectu sui re
giminis fecerunt non sperant penam
quorum subiecti possunt dicere illud psalmo x
viii° Si mei non fuerint dominati tunc
Quintum genus consensus consi
stit in negacionem iuuaminis dum, licet se
vos iuuamine teneatur ex mandato
dei ad subsidium apponere vires suas
et sic quilibet committens vel omittens
culpabiliter consentit omnibus malis
mundi vnicuique enim mandauit deus
de proximo vt mutuo se iuuarent et
hoc implicat vinculum dilectionis proximi
cum iste non diligit proximum vt seipsum
qui videns ipsum in summo corporali
periculo et possit ipsum defendere ac ne
gligenter subtrahit manum suam
Multociens in desidia spiritualis iu
uaminis cadit dampnacio Sextum
genus consensus est quando aliquis
prelatus vel alius videns quod clamore
vel reprehensione possit detegere vel
destruere peccati maliciam et tacet tenetur
et licet prelatis et regibus precipue illud
vt plurima conueniat tamen minus realiter
competit cuilibet peccatori quilibet enim de
bet seipsum reprehendere secundum partem
anime que sic peccat et per consequens
consentit peccato correpcionem dissimu
lans Unde doctor Ewangelicus super Ewan
gelia dominicalia sermone xlviii° plus
vbi commutacio **Littera Quarta**

Consensus voluntatis ad o
pus plenus sentendus cum
quis procedit ad opus extrinsecum
sine cooperacione corporali licet pau
lopost et interpolatim displiceat
et sic videtur quod committi potest fornicacio
cum continua displicencia ope
ris per tempus quo displicet culpabi
liter operatum vt sagittans vel di
mittens molarem dampnabiliter
per declinem metus sicut in casu continu
am displicenciam per tempus quod faci
mus precepta sit commoueat orga
na sinderesi remittente et tamen ipse
defectum originis actu talis est
in casu dampnabilis Unde doctor Ewan
gelicus super mandato ix° plus vbi
societas littera na **littera Prima**

Consessus Christi ad patris dex
teram Ascendens Christus in
celum sedet ad dextram dei patris
omnipotentis Duo intelliguntur
per dextram Primo est equalitas maie
statis ad quam Christus sedet secundum
diuinitatem de hac dextra dicitur Hebreorum
2 8 Talem habemus pontificem qui
consedet ad dextram maiestatis in
excelsis Secundo intelligimus per dextram
potiora bona glorie in quibus Christus se
det secundum humanitatem quam collatum est
ei a deo quicquid conferri potuit et licet
ab instanti concepcionis sue Christus
accepit bona gratie et glorie in ani
ma Eadem tamen hora fuerunt in ascen
sionem maiora et in loco congruencia
expleta de hac dextra dicitur Colossenses
iii° Que sursum sunt querite etc
Dicit enim glossa quod sursum vbi Christus
sedet sunt potiora bona gratie et glorie
Dicimus igitur quod ascensio Christi fuit
tam ad locum quam ad dignitatem
Quantum fuit ad locum sic ascen
dit super omnes celos id est ad dignissi[m]um
locum celi empirei siue ad altis
simam eius partem eo quod nobilissi
mo corpori Christi conuenit talis locus
Non enim dicendum quod corpus Christi
sit obligatum ad illum locum sed
quia locus ille magis ex congru
encia sit sibi deputatus Quantum
autem ascensio ad dignitatem fuit
sic sedet ad dextram patris non tamen quod

ad situm qui patri no queuit Et
quo ad excellentiam dupplicez sit
dictum e · quia p dextam vl intel
ligitur equitas maiestatis q com
petit xpo scdm diuinitatez ptinetc
dum quoqz no e cp tredimg xpm
ad dextam patz sedentem Stepha
nus aut vidit eum a dextz patz
stantem quia nos tredimg eum
regnatorez 7 quesiterez que notatz
in sessione Et stephanus in tribula
ciom habuit eum pugnatorez 7
susceptorem vnde vidit eum stan
tem Alcius xpus dicitur sede a dex
tris dei · sede quid quia labauit
laborauit ps In laboribus a iuue
tute mea A dextz quid quia diu
fuit a sinistra aduersitatis ps af
flictus sum 7 humiliatus nimis
7c Dei vo dicitur · quia pg abie
ccom debz sequi gloia vnde qui
se exaltat humilibi — Et Thomas
de vitate theoloc lio iiii co vl
timo 7c littera Prima
Consilia Consiliu sp a sa
piente pquire Thobie iiiio
Qui sapiens e · qsilia audit pu
xiio Cum fatuus qsiliu no habeas
Eccli viiio Consiliu bonu dederut
angeli loth vt de Sodomis exiret
7 generos suos educeret pg tamen no
respiceret 7c Gen xixo Iterum Ro
boas filius salomonis noluit au
dire consiliu senu · sz iuuenu · 7 io
decem tribg irrecupabr amisit iiio
Regum xiio Item nabuchor rex
quia no audiuit qsiliu danielis vt
pcta sua elemosinis redimeret Da
niel iiiio Item ambz lio iiio de
officiis Quid tibi pdest habere
sapienciaz · si consilium neges si
consulendi copiam includas clau
sisti fontem · vt nec alijs influat
nec tibi pdest Item Greg mor xxx
Dare stulto consilium cautum e di
re sapienti ostentacionis e · dare
vo tpe prusitat sapiencie Gen lio
de ira maxime sunt contraria con
silia festinacio 7 ira · velox qsiliu
sequitur pnia Item Eccli vio Con
silia ius tibi sit vnus de mille
Unde Ambz lio iio de officijs

iio vo Consiliarius debet ee forma
bonorum opm alijs in doctrina in pro
grauitate vt sit smo eius salubz
7 irreprehensibilis · qsilium vtile vi
ta honesta sma decora lra Secunda
Consiliu malu dedit Balaaz
balak vt pplm isrl p mulierz
ad pcmi traheret 7 sic dm con eos
puocaret Nu xxiiio Consilij Amon
male consuluerut regi suo amo
vt dentur patet nuncios dauid in
consolacom regis And misceos qs
remisit barbis rasis ad medium
vestibg q pposs medijs vsqz ad
nates 7 sup hc insurrexerut con
Dauid in plm cum pluibg alijs
rc 7 mgede conductis qui omes
fugierut 7 cornuerut coram Joab 7
in anno pximo sequenti dauid per
cussit ex illis in prelio 1oo cc
7 quadraginta milia equitum ii Re
gum xiio Consiliu malu achitophel
dedit absolon con prem suum · 7 qr
no erat scdm qsilium eius suspendi
merit ii Reg xviio Uxor Job consi
lium dedit Job sz vt benediceret
deo · i malediceret deo 7 moreretur sz
ipse no acquieuit Job iio Consi
lium iniquum herodias filie sue
vt peteret in disco caput Johannis
baptiste Mth xiiiio Marci vio vi
ri pluscm Ro meruerit qsilium
uiterem se no maducaturos neqz bi
bituros quousqz interficiat paulum
Actuu xiiio littera Tercia
Consilium put diffinitur con
ceptum e psuasio bonj
melioris ad quod non tenentur dno
sicut ad precepta · precepta vo finae
e nitatis · consilia vo voluntatis
lex vetus dat precepta euam sup
addit consilia Consiliu ptinet
ad pfectos · precepta ad pficientes
pmissio ad impfectos · phibicio ad
puisos · precepta separat nos ab illici
tis · qsilia quiqz a concessis · p p
cepta declinamus pctum · sz p consilia
declinamus occasiones peccandi pr
precepta maxime negatiua peccatum
fugimus · sz p qsilia pnia cumu
lamus Sequitur lra Quarta
Consilium p votum fit pce

ptum dicit Augustinus Vnde inquit
e voluntatis. vnde vero est mutat ... ex
hiis est multa precepta sunt cum devotiori
quam se obligat ad consilia et in illis
negligenter etc. Nota quod in lege mo
saica fuerunt iudicialia cerimonialia
et moralia lex aut ewangelica iudicialia
temperat peccatum auffendo. siquis eva
cuat retinens virtutes exhibendo pre
cepta confirmat personam adiciendo et ad
dit aut etiam scilicet instructionem documento
rum promissionem premiorum perfectionem con
siliorum et dicit lex mosaica differre
ab ewangelica. quia illa figurarum. hec ve
ritatis. illa pene. hec gratie. illa litera
lis. hec spiritualis. illa occidens. hec
vivificans. illa timoris hec amoris
illa servitutis hec libertatis. illa hone
ris hec honoris. sanctus Thomas de veri
theo libro v° ca° lxxviii° Lectio Nona

Consilia xpi ewangelica sunt xii
Capitula. Primum est voluntaria
paupertas in abdicatione proprietatis con
sistens ut sapiat egenciam quam xpus
consulit Math xix° Si vis inquit per
fectus esse vade et vende omnia que
habes etc. Vnde Iohannes Monachus
sine obolo non valet obulum Se
cundum est obediencia coactiva de qua
luce ix° Math x° et xvi° Si quis vult
venire post me etc. sicut tamquam dixit etc.
Vnde Bernhardus perfecta obediencia legem
nescit terminis non arctatur non continetur
professionis angustia Tercium est delu
ctatione castitatis de qua Math xix°
Sunt eunuchi qui castraverunt se propter
regnum dei ad quod pertinet id Math v° Qui
viderit mulierem ad concupiscendum ubi osten
ditur quod non solum dampnabilis con
sensus ad opus mechie sed etiam ad
morose delectandum ex deliberatione
Omne namque malum oritur ex triplici
radice scilicet concupiscentia carnis concupi
scencia oculorum et superbia vite. secundum Ioh
ii° Predicta vero tria consilia per
fecte nos elongant ab hac radi
ce triplici Quartum est effectualis ret
ribucio adversantibus Quintum ad dilatorem
effectus sine affectus Vnde Math
v° Benefacite hiis qui oderunt etc.
Quintum est commitacium violenter
humilis paciencia De qua Math v°

Si quis te percusserit in dextram ma
xillam hoc sic intelligitur. patus
sis in obediencia sustinere pacienter
Et istud consilium est paciencie respe
ctu ablatorum rerum ut ibidem Et ei qui
tecum vult in iudicio contendere et tu
nicam tuam tollere etc. Pro quod con
venit repetere coram iudice fideli
et sic cum contencione aut scandalo a
cum civitate primum nulli licet secundum
licet infirmis et imperfectis. perfectis vero
non licet. Vnde non repetere consilium
est infirmis perfectis vero autem est pre
ceptum Sextum est prerogativa o
perum misericordie impletio De quo
luce vi° Omni petenti te tribue et
illud Si vis perfectus esse vade et
vende etc. vers. Vnde Augustinus Melius
est minus egere quam plus habere quod
autem dicit dominus Omnia quecunque
vultis ut faciant vobis homines
etc. hoc facite etc. Vnde si petemus
aliquam rem et non indigemus ne
valemus racionabiliter dari nobis
Septimum est verborum aut iuramenti
compescencia De qua Math xv°
De omni verbo ocioso quod loquti
fuerint homines etc. Et Math v° Di
co aut vobis non iurare omnino etc.
cuius sensus est Si affirmacio vel
negacio fit in ore. fit etiam in
corde Quare quintum ad perfectionem
pertinet consilium est prohibitum cum do
minus iurare per creaturam scilicet per celu
terram vel capillum propter ydolatriam
ne scilicet credamus aliquid numinis esse
in illis Octavum est occasionis pec
candi precisio ut sunt acta
consiliarius vel socius ad insolenci
am inductus ut Math xviii° Si
oculus tuus fuerit pes vel manus
scandalizat abscide te erue eum etc. Nul
lum tamen membrum ad literam Octavum pre
cipitur secundum Augustinum ibidem sed oc
casio peccandi Nonum est operationis
moderacio ne ex defectu simplicis
intencionis incidamus in ypocrisim
De qua Math v° Attendite ne
iusticiam vestram faciatis coram etc.
illud Nesciat sinistra tua quid
faciat dextra etc. De hiis quidem
convenit conspicue fines duos scilicet te

poglem et etiam Sed etiam est finis
ultimus hoc bonum licet Actio autem
spiritualis ut predicatio non potest referri
ad finem temporalem ita etiam quod id
quale referatur ad deum quia non
sunt mala facienda ut veniant que
sunt bona Ro 3o Et hoc est quod
dicit Aug in de simonia deinde
dicitur Non debemus Ewangelisare
ut manducemus sed manducare ut
Ewangelisemus Nephas est igitur
predicare pro temporalibus Decimum
est ex parte conformitatis operis ad
simonem De qua Math xxiiio dicitur
Pharisei dicunt et non faciunt
ideo consulit Xpus ypocrite trabem
primo eice de oculo suo Undecimum
est amotio secularis sollicitudinis
suffocantis verbum dei De qua Math
vio Nolite solliciti esse dicentes
quid manducabimus De sollicitudi
dine vero suis locis Duodecimum
est fraterna correptio De qua Math
xviiio Si peccaverit in te frater tuus
Nota quod correptio fraterna quandoque
est consilium ut quando corripitur super
venialibus quandoque preceptum ut corri
pere de mortalibus et iste secundus mo
dus ad omnes pertinet et obligat semper
sed non ad semper quia pro loco et tempore
quando videtur ei correptio Et de tri
plici correptione nota suo loco
Omnia enim ista duodecim consimi
lia in forma sua propria non habe
bunt effectum in patria sed in fructu
et sensu secundario observabuntur
sicut manna eterna sed in via ad
terram sunt salubria hoc summa theo
de veritate Theologice li vo co lxxo
Item quatuor concilia scilicet Nicenum
Constantinopolitanum Effesinum Cal
cedonense sunt quasi Ewangelia observanda
ut patet dis xva Eadem de aliis con
ciliis non xvia dis ca o v a plus
v dom tra contra **Litera Prima**

Constancia quatuor pertinet pri
mi stabilitas in hiis que sunt
fidei 1 Cor ultimo Vigilate state in
fide Secundum est equitas sive equa
nimitas in utraque fortuna 1 Re
gum xiiio Sit enim dominus meus
rex sicut angelus dei ut nec bene

dictionibus nec maledictionibus moveatur
Tercium est stabilitas loci que multum
facit ad stabilitatem animi Gregorius
Non prodest locus si desit spiritus Et
sequitur Non crescit planta que
sepe transfertur Eccli xio Confide
in deo et mane in loco tuo facile
enim est in oculis domini subito ho
nestare pauperem Quartum est fir
mitas contra ventos temptationum
de qua comedat Jo Beatus luce vio
Quid existis in desertum videre
etc Eccli vo Non ventiles te in omnem
ventum Contrarie contraria sunt
quinque Primum stulticia Eccli xxxviio
Stultus ut luna mutatur Secundum est
peccatum Gen iiiio Dictum est ad cayn
vagus et profugus eris Ysa lviio
Cor impii quasi mare fervens quod
quiescere non potest Tercium est impacien
cia Boetius Quis est ille tam fe
lix qui cum dedit impacienciam manus
statum suum mutare non oporteat Quar
tum est defectus timoris Ysidorus Ubi
timor non est ibi dissolucio quia
ubi timor ibi stabilitas Greg
Anchora mentis est pondus timo
ris Quintum est duplicitas animi
Jacobi 1o Viri duplex est animus in
constans est in omnibus viis suis Vir
duplex animo est qui hic vult gau
dere cum mundo et in futuro cum deo
contra quem nemo potest duobus domi
nis Math vio Jeronimus Difficile
ymmo impossibile est ut presentibus quod
et futuris fruatur ut de deliciis quis
transeat ad delicias ut in celo
et in terra appareat gloriosus Consta
cia platonis patet vi a q 1 Non opus
et xiia co sequenti **Litera Prima**

Consuetudo est ius quoddam
moribus constitutum que pro
lege suscipitur cum deficit lex
non defert an scripta racione
consistat hoc dis 1 Consuetudo
Consuetudo prisca ex diuturnitate
temporis non leviget cum sed aug
xxiiia q 1 cao Scisma Con
suetudo mala non minus quam per
niciosa corruptela est abicienda
et vitanda quia nisi cuius ra
dicitus evellatur in privilegiorum ius

ab impiis assumitur Hostiensis distinctio
viii capitulo Mala consuetudo xiii Cōmu
talia xxvi q. iii lex Item in eccl
multa sacrilegia sicut aspersio aque
ad orientem adoratio fontis benedicte
et huiusmodi consuetudine magis quam
scripto sunt roborata Hostiensis Augustinus et habe
tur xi dis. ecclesiasticarum Idem ibidem Con
suetudinem laudamus que nil contra
catholicam fidem usurpare demonstratur

Consuetudi littera Secunda
nem pravam corrigere solet
recta opinio et prava opinio rectam
condempnare nam ait Hostiensis Augustinus de doctri
na christiana Item Cris. super Math. o
melia xlv^a Moles imposita se
pulchro ipsa est vis dira consuetu
dinis qua premitur anima nec resur
gere nec respirare permittitur Dictum est
autem quatriduanus et venerat ad istam
consuetudinem de qua loquor quasi processu
venit anima prima est contitulatio
dilectationis in corde secunda consensio tercia
factum quarta consuetudo Item
Greg. li. xi^o mor. Sepe nonnulli
a pravis actibus exire cupiunt sed
quia eorundem actuum pondere premuntur
in media consuetudine carcere mali
si a semetipsis exire non possunt Bernh.
super Cantica Absida ferro acuto
primitus volnus inveterate consue
tudinis Tullius Si est acribus dolor
levatur unguento dulcedinis litte

Consuetudo mala ra tercia
antiquitus originata est cum
discretione resecanda unde Levitici
xviii^o Custodite mandata mea etc.
Ezech. xx^o Ponite veterem hominem
etc. psalmus In preceptis patrum vestrorum
nolite incedere etc. Item Ephes. iiii^o
Deponite veterem hominem psalmus Ne
fiant sicut patres eorum generatio pra
va etc. Item Ambr. li. ii^o de vi
duis Nova omnia que Christus non
docuit iure dampnanda quia fideli
bus via est Christus Item Greg. dis.
viii^a Si consuetudinem fortassis
apponas advertendum est quod do
minus dicit Ego sum veritas et non
dixit ego sum consuetudo Item Ci
prianus dis. viii^a in fine Si solus
Christus audiendus est non debemus atte

dere quid aliquis ante nos faciendum
esse putavit sed quid qui ante nos
est prior Christus fecerit neque hominis con
suetudinem sequi oportet sed dei veritatem
Item Gregorius episcopo Amthoteno et l
q. i Cum Paulus dicat Assumendum
tamen nemo aliud etc. consequenter
probatur quod ubi Christus non est funda
mentum nullius boni operis est super
edificium Item Ysid. et xi q. iii^a Si
quis prohibens quod a domino preceptum
est et rursus imperat fieri quod do
minus prohibet Si preter voluntatem dei
vel preter quod in sacris scripturis e
vident preciptur vel dicit aliquid
vel imperat tamquam falsus testis
dei aut sacrilegus habeatur Item
consuetudo dis. xi Usus auctoritati
cedat pravum usum et lex et ratio
vincat Item Augustinus li. de bapti
smo parvulorum et dis. viii^a capitulo Item
contempta dicit Cum dominus dixit
in ewangelio Ego sum veritas et non di
xit ego sum consuetudo Sequitur
Petrus qui circumcidebat cessit Pau
lo veritatem predicanti igitur cum
Christus veritas sit magis veritatem
quam consuetudinem sequi debemus
quia consuetudinem ratio et veritas semper
excludunt Hostiensis Augustinus ibidem littera

Consuetudo insigniunte Oc"ta
ho semper id inquirit unde alius
gaudere solet Hostiensis Augustinus de verbis domini
sermone xxii^o Item Augustinus ibidem ser
mone sexto Si pravitatem huius inbeat
quod non debes facere contempne time
do pravitatem Item Augustinus de verbis domini
sermone xliii^o Item aut faciendo
quod malum est sunt defensores
malorum factorum suorum irascuntur
cum reprehenduntur unde ut Sode
mite quondam dicentes viro iusto re
prehendenti nequissimam volunta
tem habitare venisti non legem
ponere Tanta igitur reprehendere turpi
pitudinis consuetudo erat ut iam
nequicia esset iusticia et prohibitor
potius reprehenderetur quam factor
Item quod pravam consuetudinem non est aliud
per sacris exigendum nec ante nec
post acceptandum i q. 3 Si quis
prebendas littera Prima

Contemplacio siue contemplan-
Qua vita intrare pnt ad cele-
stem patriam q bona q pnt si ne-
gligunt bona opa q pnt Gre
g sup Ezech omelia iiiª Item
Noli nimis insiste oculis contempla-
cionis quia melior va sit predica-
cionis Nam et si Rachel formo-
sior lia tn est fecundior Bnh
sup Cantica smone xv Tria sunt
q oculum intelligencie confundit atq
a contemplacione vei luminis excludit
scz tenebre peccatorum recordacio eo-
rundem et tria terrenorum actuum occu-
pacio contra triplicem morbum triplex
remedium est Nam primo eia per
confessionem secundo per oracionem tercio
per quietem Bnh de considera-
cione ad eugenium Item vtilius est
per simplicem accionem ire ad vitam
eternam quam per contemplacionem erro-
rem mitti in iehennam Multos
enim de carnalibus sua gra visi-
tat ad contemplacionis fastidium
eleuat multos quoque a contemplacione
iusto iudicio deserit et lapsos in ter-
renis opibus derelinquit Loth enim
in prusa ciuitate iustus fuit et in
monte peccat Isidorus lio iiiº de
Summo bono Item primo anima debet
colligere seipsam a terrenis secundo in-
telligere seipsam et tercio contempla-
ri deum Greg sup Ezech omelia
xviiª Item contemplatiui debent cauere
a consideracione terrenorum et in humilitate
perseuerare ibidem Item omnes fideles
nimirum eciam habent graciam contempla-
cionis Greg ibidem Item Bern-
hardus dicit Est monachi tonsis o-
uibus comparantur quia vere tonsi
sunt cum quibus nec corda nec corpora
nec aliquid inuidam in proprietate
relictum est Si sic tonsus fueris
relinquendo scz omnia habes in
ciuitate potius expeditus cum Ma-
thathia in monte vite contempla-
cionis celsitudinem scande Linco-
niensis Dicti 122 Alia Secunda
Contemplatiua vita est conte-
platur deum in se et regitur
dono sapiencie contemplari deum
in creaturis et regitur per donum
intellectus Actiua aut vita est in de-
clinando a malo et hoc vel fugiendo
malum quod fit per donum timoris
aut malo resistendo et hoc vel for-
titer agat ad quod datur donum for-
titudinis vel vt in agendo debite
regatur ad quod datur donum con-
silii aut est actiua in faciendo bo-
num et hoc vt exerceatur in opere bo-
no datur donum pietatis aut vt
in agendo debite regatur datur
donum sciencie quadam postilla in
Contempla Littera Tercia
tiua vita nunc non actiua nil
aliud videtur nisi istarum vitarum
comisacio practice operantis propter
bonum corporis hic in via vita con-
templatiua est intellectualiter ope-
rantis propter bonum patrie perfecte cor-
porum accidentaliter perposita hic in via
Ex quibus quod omnis vita actiua est
propter vitam contemplatiuam finaliter
non econtra econtra Et patet quia laus
quia ordinata predicacio Comagere te
comestio ac eius ambulacio et cum
hoc corporalis laboracio est porcio vi-
te contemplatiue cum sit propter bonum
patrie et non finaliter propter bonum cor-
porum hic in via Oppositum loquen-
te iusta ma nocte que quidam
viuunt vt comedant et quidam co-
medunt vt viuant Isti enim carna-
les quorum deus venter est viuunt
vt comedant qui principaliter
intendunt comisacionem volupta-
tem brutalem quam beatitudinem
eternalem et consimiliter omnis actiue
laborant finaliter propter bonum patrie
tamen finis suus immediatus est bonum
corporum tamen in via nec intendit
pure contemplatiuus super gradum
aliquo istum finem sed capit ipsum
vt adiacens contemptibile non vt
finem sed capit ipsum et sic ac-
cipit videtur ea fide quod vita
contemplatiua sit melior quam acti-
ua doctor Eungelicus sup Euan-
gelia dominicalia sermone xiiº Littera
Contencio mala est Quarta
Prima secundum Luce xiiiº Con-
tendite intrare per angustam por-
tam quia dico multi querunt in-

re ⁊ no potuerit Grā pugnatiu
Co^or^ ix^o Omnis qui in acone ɋtēdit
⁊c Et illi quidē corruptibilē coronā
accipiat ⁊c Tria superbor̄ phisip
m^o Nil p ɋtemptionē sed in humilita
te et narra adnotator̄ chtū v^o luc
vo Cū ii vult cū in iudicio contendē
⁊c vt sup^a vbi consilium Lra m Cui
ta littigiose disputaciū Cor^or^ xi^o Si
quis videtur eē ɋtenciosus nos ta
lem vsum ⁊c Et Thimo ii^o Noli vis
ɋtendē ⁊c Ad Titum iii^o Stultas aūt
questiones genelogi ⁊ ɋtenc ⁊c pūr
20 Honor ē homi qui sepat se ⁊c
pū^or^ xiii^o Inter superbos sp̄ iurgia
Ambro Collacio int^r seruos di esse
debz no altricacio pū^or^ xxix^o Sa
piens si cum stulto contendēt Lit
Contencio int^r tera Prima
x̄anos magna ē abusio vn
Augꝰ vii^o abusionū sit dicat Cri
stianus ɋtenciosus q'uum pticipa
conē nomīs xpi p fidem ⁊ baptismū
suscipit ⁊ contra xpi dicta ⁊ pom
mundi caduca ⁊ delectamēta diligit
maximo abusionis gradu confundi^r
quia x̄anus qui x̄ nomīs similit^r
tenet mor̄ ɋ eius similitudinē
habē debz Cristianus g^o nemo
recte dicit^r nisi qui xpi moribꝫ
coequat^r De xpo vo' p pphetā
sic scribit^r Ecce filius meus quē
elegi Electus meus cōplac ⁊c Ecce
xpus non contendit sic ⁊ tu si
mor̄ xpi similitudinē retinere
cupis ne contendas ne abusiuus
in ecca existas sicut enī sectatori
bus xpus pcepit Nolite vocari
Rabi vnus enī est ⁊c ffrustra i
gitur ɋtendit preciū habē in tra
qui preciū ⁊ patriam pfitetur ha
bē in celo cuius patrie possessor
nemo efficit nisi qui de terrene pa
trie ɋtencionē securꝰ habe^r ⁊c Ergo
ille istum abusū caueant plati
qui ambiciōnē honores paciores su
per pplm eleuare no desistunt q^a
modicus error in xpo duce tam i
insecraudit ɋtinuatē ducit ad
chartarum littera Prima
Contricio ē dolor voluntarie
assumptꝰ p pctis cum pposito
satisfaciendi ⁊ confitendi Hec est
diffinicio moralis ponit^r ibi do
lor p gnē voluntarie asumptus
ponitur ad differentiam dolor̄ natura
lium qui no ē meritorius cū no sit
in gnē morum Sꝫ voluntas ponit
eum in gnē morali pro pctis po
nitur pro materia dolor̄ ad diffe
renciam dolor̄ unde qui ē de
bono alieno Sic igitur diffinitur
ɋtricio put ē actus virtutis Sꝫ put
ē pars sacramenti penitencie opꝫ
q aliquid in no comparacionē ad aliās
⁊ ptes addetur ideo ponitur Cum p
posito confitendi ⁊ satisfaciendi Co
tri aut dicit^r qm voluntas pfecte
ad effectū pcti resiluit In contri
cione duplex ē dolor vnus ē vo
luntatis q' no ē aliud qm pcti displi
cencia Alius ē insensibilitatis p
mus ē de essencia contriōis ⁊ de hc
dolore intelligit^r illud Jerēmie luctū
vnigeniti fac tibi ⁊c quia hc racō
ne debz magis velle sēz miciūm p^c
casse qm vnigenito vnic Secundus
dolor no requirit^r de ɋtricionis neā
tate Sꝫ de pfectionē quia talis dolor
non est in nra ptate Sꝫ Thomas
de v' theo^c li^o vi^o ca^o xxii^o litte
Contricio pt tm̄ intēra Scdi
di q no solum culpa Sꝫ etiā
pena dimitti^r Hc aut pt fieri dupl^r
vnomodo ex pte caritatis que displi
cenciam pcti causat quia sic quē
nit tantam caritatem incendi q ɋ
tricio inde sequens merebit^r absolu
cionē ab omni pena Aliomodo fit
ex pte dolor̄ sensibilis quez vo
luntas in contricionē excitat quia
ille dolor quedam pena ē ⁊ intm
pt incendi q contricio ⁊ attricio suf
ficit ad delecionē culpe ⁊ pene Di
ffērcia ē int^r attricionē ⁊ contricioē
sicut int^r informe ⁊ informatum
sedm quod dicit^r de fide informi
⁊ formata Verum aut attricio fit
contricio distinguendū ē q contricio
ē cum gra tricio Hc aut pt esse
dupl^r Vno^o p concomitanciā qr g
ra assocat motu existenti in a
nima ⁊ illū informat quamuis non
eliciat ab ea Alio^o p grām ita

ita q motus a gra eliciatur p
mo modo attrio fit contrio quia
actus simplex manes in anima for
megatur aduemente gracia sicut
color aduemente luce Sed modo i
possibile q attrio fit contrio Lra C

cia

Contrione libata debite
quirit quandiu quis dolere
debeat de pcto Ad quod rndens
hugo de sco victore dicit Deus qn
absoluit hominem a pcti vinculo
ligat eum vinclo detestacois pe
tue Sz detestaco pcti ppetua est
dupx quedam e in habitu ad qua
sp tene homo · z pq pcti pfectam
remissionem De qua dicit augs lo
quens de penitente sp doleat Alia
e detestacio in actu ad hanc homo
non semp tene Sciendum q bti
z dampnati z hij q sunt in purga
torio no hnt contricom pre huius e
h racio · quia in gtrione pre sumpta
tria sunt sz gra dolor z effectus
inti satisffacientis In btis autez
non est dolor In dampnatis vo
no e gra In purgatorio no meret
S Thomas de v theo lio vjo
cao xxvo Contrio vera exemplata
e in sacra sciptura Unde Ruth j Ne
mi vocate me mara hc est ama
ram qz amaritudine repleuit me om
potens ps xxjo Effactum e cor me
um tamqm cera zc ps lo Sacrifi
cium deo spus zc Ysaye 66 Ad
quem respiciam nisi ad pauperlm
zc Johel ijo Scindite corda vra
z no vestimenta vra zc Item Gre
gorius viijo mor Alia e compunctio
sive contrio q p amorem nascitur
alia e que p timorem quia a
ud e supplicia fuge aliud pmia
desidare Item Cris omelia de
compunctione cordis Sola e compu
ncio que facit horrescere purpuraz
desidare ciliciu amare lacrimas fu
gere risum Idem ibidem Contrio e
humilitati cordis vera compunctio
magna age · z humilia loqui iuste
opari ac sup peccatores time ac tre
mere Item hugo Contrio e compunctio
anime cum lacrimis oriens eu recor
datione pcti z timore iudicij Sz ille

Littera prima

Conuersacio scta
confirmat mutam edificat proxim
glorificat dm S augs lio ijo Solilo
quiorum Item Jeronimus in epla falsus
rumor cito opprimitur z vita postea
iudicat de sco Raro inuenies qui
ita reprehensibilem vitam exhibere
velint vt non reprehendant alienaz
Item Cris lio iijo de vestigijs pho
rum plus Sic int hostes viuendo
censuit tamqm int amicos ac si in
medijs hostibus vineret Item Greg
lio mor sup illud Job jo Vir erat
in tra hus zc No valde laudabile
e bonum esse cum bonis sz bonum
ee cum malis sicut enim grauioris
culpe e int bonos bonu no esse
ita immensi e pconij bonu etiaz int
malos extitisse Sz ille lra prima

Conuisio pcto cum no inueni
sset columba vbi requiesceret
pes eius reuersa e ad Noe in archa
extendit qz manu z apphendit eam
Gen viijo Item ij Regum xiiijo No
vult deus pire aiam sz retractetet
cogitans ne peat quia abiectus
e Thobie iijo Si quis in corrupco
ne pcti fuit ad miam l venie li
celut no delitaris in pdicionibus no
stris Ysa xlixo Si mlr obliuisci
poterit infantez vtri sui ego no obli
uiscar tui Jerem iijo Tu fornica
ta es cum amatoribus multis zc Je
mie xxxjo In caritate ppetua dile
xi te ideo attraxi te miserans Ezech
xviijo Si impius egerit penitam fa
ciens iusticiaz z miam zc Ezech
33 Nolo mortem impij zc luc vijo
Non habentibus illis vnde redde
rent donauit vtrisqz zc luc xvo
Cum adhuc longe esset videns eu
pr eius zc Joh viijo Vade z am
plius noli peccare J Thimo ijo Ille
fidelis p viam zc Conuisio fe
stina laudabilis e · plongata vero
periculosa Unde amb de elemo
sina z ieiunio Si autem e offraz
non in dicis · cras tibi veniam
sz iam exigis nemo differt ne
mo excusat · redempcio aut pro
mittitur z nemo festinat Iero
nimus in epla ad letam Magnaz

est sera confessio quia sic latro in cruce ad paradisum transiit Greg. omelia
xxxiiii de ove et dragma perdita de peccatore converso
quam de iusto stante gaudium fit in
celo quia dux in prelio plus mili
tem diligit qui post fugam conversus
hostem fortiter premit quam illum qui
nunquam terga prebuit et nunquam aliquid
fortiter fecit Sic agricola plus terram
amat que post spinas uberes
fruges profert quam eam que
nunquam spinas habuit et nunquam ferti
lem messem produxit Hec ille li. 1º de
summo bono capitulo xº vicia cum con
versi quasi pacem in homine ha
bent cum autem expelluntur contra eum
virtute consurgunt etc. hec ille etc.

Conversionis littera secunda

Conversio graciosa perseverans consummata
de abiectissimo peccatore sit quantumque me
lior quia a fine viacionis si
ne laudabili sive vituperabili lau
dacionis vite vel vituperium oportet me
surari Sic enim secundum philosophos motus
nominatur a termino ad quem licet to
tus motus medius sit in termino a que
no ut quando transitur ad albedinem
denominacione finali vocatur albescere
licet tota denominacio sit nigredo.
sic de vita viantis si in fine sit
conversus ad deum in beatitudine perpetua
salvabitur licet tota viacio media
sit perversa oportet tamen moderare spem in
fide ita ne propter confidenciam huius si
dei viator ad convertendum sic sit se
curus quia raro vel nunquam contingit
quod viator sit extra caritatem fere usque
ad mortem et in agens ea faciat
bonum finem Dicitur enim raro vel
nunquam contingit quod fere usque ad mor
tem continuans in vita laudabili fi
niet mala morte medium quidem ad
finem mutat Ideo si vis habere fi
nem perseverancie virtutis excita te
longe prius in vita et operibus carita
tis sic enim homo potest mereri bea
titudinem vel demereri dampnacionem
sic potest propinquius mereri vel demere
ri tem finem Debes igitur notare
quod difficultaris ex mala consue
tudine et diligentis cave ut impossi
bilitatis ex mala consuetudine a

tiqua Et doctor Eius super isto te
xtu Eius sedente ihesu in monte
oliveti etc. littera prima

Convivium dona gracie fecit
Christus spiritualis convivatur in te
mpore quo pavit quinque milia ho
minum discumbencium super fenum quod
celebratum est in quinque panibus or
deaceis et duobus piscibus superfue
runt que duodecim cophini fragmen
torum De quo Mathei xiiiiº Marci
viº Luce ixº Johannis viº Pastus autem
iste secundum Augustinum super Io. sermone
xxiiiiº Signat pastum spiritualem quo
Christus pavit patres veteris testamen
ti quinque enim panes signant pentate
ucum qui bene dicuntur ordeacei quia diu
graves et aspei ut lex vetus et si
cut medulla tegitur in multiplicia
involucro palearum Sic sensus legis
vestitur multitudine carnalium figurarum
puer portans habuit cibum signat
populum israhelitarum qui sensum pueri
lem portabat hos libros non sapiens
in quorum littera portabat populus ille
valde carnales erat tenentes secundum
apostolum ii Cor. 3º Duo autem pisces
signant duas personas unitas scilicet
sacerdotem et regem quibus populus in
structus et regulatus erat quinque vero
milia signat populum iudeorum super
flua fragmenta vero sunt subtilitates
sententie quas populus non sufficit ma
ducare spiritualiter scilicet apostoli et eorum vi
carii debent ea colligere et ad po
steros fructuare ne sensus eis datus
pereat Secundum convivium Christi sunt qua
tuor milia hominum de septem piscibus pani
bus et piscibus paucis superfuerunt
septem sporte De quo Mathei xvº
Marci viiiº Hoc convivium signat spi
ritualem pastum modernorum fidelium legis
nove Septem itaque panes non limi
tati ad ordinem signare possunt se
ptem libros in septem donis spiritus
sancti constitutis legem novam
scilicet quatuor ewangelia libros histo
riales, libros prophetales, libros
sapienciales historia patet in acti
bus apostolorum prophecia in apocalipsi et sa
piencia in libris epistole pauli et
septem epistole canonice quarum vero apostolo

rum quod intelligimus ut unum libri
Panes isti sunt dulces ex grano
frumenti compositi. Pisciculi vero
pauci. pusillum gregem. De quo
luce xii° Centum canit edulium ad
preliorum cum dixit panibus intendum
quatuor milia hominum signat po
pulum christianum Septem sporte designant
universitatem postillam sup hoc un
panes Cena vero convivii vel cena
pergrinum non fecit aliam hic in via
fuit celebratum die pasce ante
parasceven passionis De quo lu
ce xxii° In hac vero cena mad
notatur numerus panum vel piscium
Sed de pane et vino cum agno pa
scali celebratur xii discipulis con
vivium quorum instituebatur eucaristie sa
cramentum Hec autem cena signat
pastum ecclesie triumphantis ad quam
multi sunt vocati. pauci vero electi
quia solum duodecim tribus israel
hoc est christi Cristus enim est panis vi
te. vitis vera. agnus sine macula
in quo omnes sancti qui sunt domesti
ci fidei flor. baptiste saciantur et fit
ibi summum miraculum in illo super
fluo remanente et ut non forent
in cena unum instar iude qui ut
dicit augustinus sermone lxx° venit ad
convivium explorator pastorum insidia
tor salvatoris. venditur redemptor
De qua licet petrus prophetat Cor
exercitatum habentes avaricie qui
plus temporalia sicuit quam eterna Hec
doctor Ewangeliorum sup mandato de
cimo plus vel panis Littera ii^a

Convivia quod littera Secunda
ex intencione impendede cari
tatis fiunt recte vera fraternitas
in suis epistolis laudat Sed timen
sciendum est quod tunc ex caritate
creantur procedit cum in eis absen
tium nulla vita mordetur neque
ex irrisione reprehenditur. nec in
eis manent sclarum negociatorum
fabule sed verba sacre leccionis au
diuntur. cui nec plus quam necesse est
sumitur corpori. sed sola eius infirmi
tas reficitur ut ad usum exer
cende virtutis habeatur Hec itaque
si vos in vestris conviviis agitis

abstinenciam fateor, nigri estis Hec
Greg. natali epo et distinctione xl
iiii^a Item quia solent crebro mensis
ociose fabule interponi in omni sacer
convivio lectio divinarum scripturarum misceatur
per hoc enim et anime edificantur ad
bonum et fabule necesse non prohiben
tur Hec distinctione xliiii^a cap. pro reve
rencia Item Cum inadvertat de
spirituali convivio Ubi deus quinque bona
consequuntur Primo impletur spiritu
sancto delectabitur sensu Tercio nutri
tur in virtute Quarto pinguescit
in fide Quinto sit ingrediens intro
ra voluntatis dei permanens in eis
acquirit sibi vitam eciam et qui
elongat se ab isto convivio cadit
in miseria Hec Criss. omelia 36

Convivia littera Tercia
peccatorum a christianis sunt vitan
da Unde proverbiorum xxiii° Noli esse
in conviviis peccatorum et cetera quia vacan
tes potibus et dantes simbola con
sumuntur Item presbiteri diacones sub
diacones vel deinceps quibus uxo
rem ducere licencia non est. eciam
aliarum impriarum evitant convivia. nec
his cetibus misceantur ubi ama
tores cantantur et turpia. aut obsce
ni corporum motus coreis et salta
cionibus efferuntur ne auditus et
obtutus sacris misteriis deputa
tum turpium spectaculorum et vo
rum contagione polluantur Hec 3 e
distinctione cap° presbiteri Item notandum
quod multa accidit mala in convi
viis ut amon incestus ab abso
lon fratre suo propter incestum cum
Thamar ii Regum xiii° Godoli
as ab ismaeli interfectus est ad con
vivium Ieremie xli° loth incestum
commisit Gen xix° Iohannes bapti
sta decollatus est ad convivium herodis
Matth xiiii° littera Quarta

Conviviae proximos licet quibus
secularibus ut mutua caritas
augetur ut status magnatum ad
defensionem prolem Job orbicula
riter recepte laudabiliter convivavit
ut patet Job 1° sic Thob ii°, ii
nio xpus interfuit nuptiis Ioh
ii° et multis conviviis ut patet de ma

theo luce v° De prandio marthe
symonis zathei vel pharisei luce x° vij°
xi° Certum est autem quod xpistus non inter-
fuisset nisi forent laudabilia virtuosa
proposita itaque superfluitate vestibu-
lum cum pompa seculi et continua
insatiabili voracitate hec videtur esse con-
vivium a clericis quia omnia bona eccle-
sie sunt apparatu bona pauperum Unde
Bernhardus in iiij° florum ca° v° Facultates
ecclesiarum patrocinia sunt pauperum et
sacrilegio eis crudelitate surripi-
tur quicquid sibi ministri et dispensa-
tores non utique domini ultra victum
et vestitum accipiunt Ut doctor Eu-
vangelicus super marcum x° Et idem
plenius super Lucam Egressus ihesus
vidit hominem sedentem in theloneo
Et Ieronimus ad Nepocianum Facile
contempnitur clericus qui sepe vo-
catus ad prandium et non recusat
numquam petamus raro accipiamus roga-
ti beatius est magis dare quam acci-
pere Actuum xx Absint de hac cena
crapula murmur ebrietas mimus
affectus histrionatus Effunde cibo
reddat gloria xpisto Sit timor in
dapibus benediccio lectio tempus sermo
brevis hilaris vultus pare domine
... Sit timor Thobie ix° Cum
timore benedicto Math x° Accepit quin-
que panibus ... Math iiij° Non
in solo pane vivit homo etc. Apud
Lucam ij° Cum sit hic sermo xpi etc.
xxiij° stabile Et Eccl ix° Omnis nar-
racio tua vultus hilaris Eccl xxx
v° In omni dato hilarem fac vul-
tum tuum pare detur luce xj° Ceterum
super date elemosinam etc. littera

Cor De dupliciter littera Prima
corde Eccli ij° De suo partem
facimus deo et partem dyabolo facimus
iratus deus quia fit ibi pars
dyabolo discedit et totum dyabolus
possidet Et Augustinus super Iohannem Item
Ieronimus super Iohannem Math vj° Ubi
thesaurus tuus cor tuum gulosus in
ventre lascivus in libidine cupi-
dus in lucro avarus in pecuniis
Bernhardus super Cantica Apud homines
cor ex verbis apud deum verba
pensantur ex corde Bernhardus in appo-

logicon puritas cordis in duobus
consistit in querenda gloria dei et u-
tilitate proximi Hugo li° j° de anima
In omni namque creatura que sub
sole vanitatibus mundanis occupatur
nil humano cordi sublimius nil
nobilius nil quod deo similius reperitur
quapropter nil aliud querit a te nisi
cor tuum Item Hugo li° iij° de anima
Cor parvum est et magna cupit vix
ad unius milvi refectionem sufficere
posset et totus mundus ei non sufficit
Cassiodorus super illud psalmi Egrediebatur
foras ... de fratre tuo
quale cor habet attende unde libe-
tius et frequentius loquatur ex
habundancia enim cordis os loquitur

Cor primo littera Secunda
formatur et in eo est principi-
um vite et sensus et sapientie et in
corde sunt due arterie sinistra
sanguinis dextra spiritum aptatur et ali-
quando cor ponitur pro anima aliquando pro
intelligencia Aliquando pro consilio et
voluntate ... aliquando pro diligentia Hec
lincolniensis dicto ... Item cor
ponitur pro morte vel inferno vel se-
pulchro et pro voluntate indurata
Quidem a v Cor bonorum ardet
intus per caritatem Cor malorum exti-
us per cupiditatem idem dicto 12
Item cor dicitur corneum quo ad
fi... increpacionem legis dei et lapi-
deum quo ad retencionem eiusdem
et resistenciam non sane doctrine
Ut idem dicto 100 g littera Tercia

Cor durum tria incomoda su-
stinet Primum quia spiritui
sancto resistit Actuum vij° Dura
cervice et incircumcisis cordibus et
auribus vos spiritui sancto semper resi-
stitis Secundum quia in omnibus dyabolo
consentit Bernhardus v° de consideracione
Hoc est peccatum quod nec in hoc seculo
nec in futuro remittitur quia cor indu-
ratum nec compunccione scinditur
nec pietate mollitur nec movetur
precibus minis non cedit duratum
ad flagella ingratum ad beneficia
ad consilia infidum ad iudicia
senex ad turpia inverecundum ad pe-
ricula impavidum ad humana inhu-

mani ad divina tentaria peccatorum
obliviscens · presentia negligens · futura
non providens ut in brevi tanta com
plectitur ipsum est qui nec deum timet nec
hominem veretur · Hylle · Durum est quod
malum adducit Roma ij° · Tu autem
secundum duriciam tuam et cor impeni
tens · thesaurisas tibi iram in die
ire revelacionis iusti iudicii dei qui
reddet unicuique secundum opera eius
Eccli iij° · Cor durum male habebit
in novissimis · Item Lincolniensis dicto
106 · Cor induratur per concupiscen
tiam amorem et ardorem calorem
errorum · Idem ibidem · Cor durum
debet contiri in mortariolo petrino
granupila · Mortariolum sunt vul
nera xpi · pila ex timore pene peccati
et horrore feditatis peccati ex rubo
re et verecundia · Idem dicto l 2 l
Sicut cor iuvatur pulmone ita ho
mo in angustia per fidelem consilia
rium · Item Cris. omelia xiija ·
Sicut cor sine iniquitatis plenum
suggestionum dyaboli in se facit
non intelligit · Hylle · Litera

Choree · Dina filia · Prima
Iacob quia dissolute exivit
ut videret mulieres extraneas de
florata est a Sichim et civitas
illa penitus destructa Gen xxxiiij°
Ut vidit moyses tantum iratus
proiecit tabulas et fregit Exo 32
Rapuerunt uxores de hiis que du
cebant choreas · Judith in fine
Numquam cum ludentibus miscui me
etc. Thobie iij° · Afferri in civitates
et civitates etc. Ysaie iij° · Item pro eo
quod elevate sunt filie Syon etc. Ysaie
iij° · Item pro saltacione occisus est
Iohannes baptista Math xiiij° · Ite
rum ligatis manibus et pedibus q
luis plausit etc. Math xxij° · Item
similitudine locustarum equis paratis
ad prelium et aculeus est in cauda etc. Apo
calipsis ix° · Item Parisiensis in de viciis
Tribus modis mulieres ceperunt viros
coreas ducendo scilicet tactu visu et
colloquacione · Item idem similitudi
nem non peccatorum committunt qui coreas
ducunt · peccant enim gressu ornatu
tactu visu et auditu · Gressu per

tant nullum enim passum faciunt quod
non superbie stabiliatur et inmicetur
sed a dyabolo Job xxxi° · Nonne ipse
considerat vias meas etc. Ysaie 2 · Pe
dibus suis composito gradu ince
debant · Ephes v° · Videte quomodo cau
te ambuletis etc. Ornatu vero peccant
multis modis · Primo inde superbiunt
et gloriantur contra quod Eccli ix° · In ve
stitu ne glorieris unquam · Secundo quia
corpori intuentium capiunt ad luxuriam
attendunt · proverbiorum vij° · Ecce mulier
occurrit ei ornatu · Tertio quia alie
que non habent similes ornatus eru
bescentiam faciunt et dant eis occa
sionem similes concupiscendi contra quod
proverbiorum xxiij° · Non emuletur cor tu
um peccatores sed gal. iiij° · Emulamini
bonum in bono semper · Quarto reddunt eas
querulas et molestas maritis suis
sed quia non habent similia contra quod
ti. 2 · Non in tortis crinibus · Quinto
similia amatis habere non potue
runt per peccatum ea aliunde habere
volunt · Eccli xxvij° · Propter inopiam mul
ti deliquerunt · et Eccli v° · Noli
esse anxius in diviciis iniustis · Ta
ctu etiam peccant multipliciter · Primo
trahunt corda aliquarum personarum
que non sunt sui iuris ut sunt filie
maritate trahunt familias quibus
mariti vel parentes ne coreas adeant
prohibent · et inde a deo attrahuntur
eorum corda quod vadunt et in reditu
parentes vel mariti eas verberant in
terdum litigant et mala alia occa
sionem ita faciunt propter hoc operantur ca
tatrices syrenis · Ysaie xiij° · ubi
sic legitur · Ridebunt ulule in edi
bus eius et syrene in delubris
voluptatis · Ulule aves sunt que ro
strum in luto figentes strident
unde significant civitates unde rostro
scilicet corde in palude luxurie fixo
cantant · Syrene sunt secundum quos
dam pisces marini in specie mu
liebri · qui dulcis suo cantu ho
mines decipiunt · delubra loca vo
cant in quibus voluptuosi vacant
voluptatibus suis ut etiam insi
nuet de ydolatriis · Secundo cantu
eorum temptant etiam corda sectorum

z e ista sagitta dyaboli invisibilis
a qua non defendit murus nec ali
quid tale ab ornatu pt homo ab
scondere se sz non sic a cantu Ideo
pt quosz cantus eorum esse occasio
aliter infirmati qui quiete indiget
z si quiesceret curaretur · moritur et
quia cantatores non sinunt eum quie
scere Augustino ad libidinem assisten
tes inflamat · sicut enim cantus
ecclesiasticus excitat ad devocionem spiri
tualem · sic talis cantus ad libi
dinem Crisostomo corda audiencium vi
no inebriat gladii tpalis unde
quasi ebrii dei obliviscuntur quomo
not etiam se racionis regimine ipsi hic
medium est in cantilenis eorum tur
piloquium · z mendacium contra legem dei
Unde mirum quid apud xandes hic
tolleratur quod nec eos contra le
gem eorum predicitur cum apud ista
les statutum sit ut quicumque contra
legem eorum peccaverit interficiatur
Heer ille zc littera Prima

Correctio Noli arguere deri
sorem ne oderit te · argue
sapientem z diliget te prov. z ix
Si preoccupatus fuerit homo in aliquo
delicto Galat vi Melior est mani
festa correctio quam amor abscon
ditus · meliora sunt vulnera dilige
tis zc prov. xxvii Idem Augustinus
de diffinicionibus Correctio est erro
rem iniquitatum vel consuetudinem
factum freno racionis inhibere Ite
rum super epistolam ad Galat Augustinus
dicit Nil probat spiritualem virum si
cut peccati alieni tractacio cum libe
racionem eius pocius quam insultacionem
pocius quam auxilia quam quiaa
meditatur · z quam facultas tribui
tur suscipit Idem ibidem Nunc
quid laceato animo dyabolus prime
tis est impetius non mutat dili
ge corrigentis z dic quicquid vo
les cadit melius illesos be
nignitas quam lesos severitas co
nvertit Crisostomus super Nemiam Ne
cesse est eum qui alios vult corri
pere iugiter meditari propter infirmitate
ut in seipso dictat quid alii por
tare possunt Unde pt ut si

aut gentes quam homines sunt Ibi
Grego super Ezech Non vos iu
dices esse malivolos qui cum
altius iudicatis magis quippe
innocentes estis iudicando cri
men quam si feceris vos quos iu
dicando corrigere potestis prime
permittit Ibi Augustinus z v q ii Nec
vos Idem ibidem Non omnis
qui parat amicus est nec omnis qui
verberat inimicus melius est cum
severitate diligere quam cum bonitate
decipere Item Augustinus xxxiii q iiii
Si ea de quibus deus vehemen
cius offenditur insequi vel ulci
sci desernimus ad irascendum vi
cia ditat pacienciam provocamus
Nonne Achor filius Zare prevaricatus est
mandatum domini z super omnem po
pulum israel ira eius irruit z
ille erat unus homo atque utinam solus
perisset in scelere suo Josue xxii

Correptio littera prima

Jonathas increpavit mali
ciam patris sui Saul quam habuit
adversus David dicens patri suo regi
Cur ergo peccas in sanguine innoxio
interficiens David qui est absque culpa
i Regum xx Abigail increpat Na
bal virum suum diluculo postquam
digesserant vinum quo sero inebria
tus erat ipsa duritiam quam habuit
ostendit filius David de adulterio
ii Regum xii Daniel discrete ar
guit Nabuchodonosor regem Babilonis
Daniel iiii Et iterum arguebat Bal
thasar regem de vasis domus dei
illatis ipsis cum in convivio z de
diis aureis argenteis ligneis z
lapideis quos adoraverat Daniel
v Christus formam corripiendi de
dit dominus petro z aliis per ipsum
dicens Si peccaverit frater tuus in
te zc Math xviii Petrus iudeos
deceptores arguit z ad fidem con
vertit Actuum ii z iii Stephanus
in consilio suo confidenter iudeos
arguebat Actuum vii Johannes
baptista arguebat herodem Math
xiiii Paulus arguebat Elimam ma
gum qui nitebatur avertere proconsulem
a fide z ait ei paulus O plene di

dolo et omni fallacia fili diaboli
etc. Perusssit eum cecitate usque ad
tempus Actuum xiiiº Discrete ar-
guit paulus Romanos et ex gen-
tibus conversos quia superba conten-
tione se alterutrum volebat pone(re)
ostendentes utrosque peccasse et dei
misericordia indigere Nam gentiles
legis naturalis iudei vero legis
moysi erant transgressores Ro(manos)
iiiº Corinthios arguit paulus
de hoc quod christus eis dividebatur cum
diceret ego sum pauli alius ego
sum appollo · alius ego sum cephe
i Cor. iº Et sic mandavit pau-
lus Thess. ii ut arguerent inquie-
te ambulantes et nil operantes
ii Thess. iiiº littera Secunda

Correptionis incitamenta sunt
tria Primum scriptura Mathei x-
viiiº Si peccaverit in te frater tuus
Secundum est bona que ex correptione cari-
tativa procedunt que sunt tria Pri-
mum quia operit multitudinem peccatorum
Iacobi ultimo Qui converti fe-
cerit peccatorem ab errore vie sue etc.
Secundum est quod diligetur a correpto sa-
piente proverbiorum ixº Argue sapientem
et diliget te etc. Quia sic digne sa-
piens vitam eternam accipiet proverbiorum
xxiiiº Qui arguunt laudabuntur
Tercium incitamentum est periculum ex effectu
correptionis proveniens Augustinus dis-
tinctione lxxxvi^a Consencientie procul
dubio reum facit culpam quid quod
potest corripere neglexit emendare Eze-
xxxiiiº Speculator videns periculum
et non manifestans reddet racionem
de sanguine Gregorius in registro Qui
cum emendare possit neglexit parti-
cipem procul dubio delicti se consti-
tuit Dominus Qui potest obviare
et perturbare perversos et non facit nil
aliud est quam favere impietati eorum
Correptionis impedimenta sunt tria
Primum est indiscreta humilitas con-
quam Apostolus ad Titum iiº lo-
quere et exhortare et argue etc. Secundum
Cum dolore abscidenda sunt que
leniter sanari non possunt Secundum est timor
scandali contra quem Mathei xvº cum
christo diceretur Scis quia verbo audi-
to hoc verbo scandalizati sunt etc. Ter-
cium est remissio indiscreta exemplum pri-
mi Regum iiº habetur de Hely qui
remisse arguebat filios suos dicens
Nolite facere etc. Unde Iohannes Bel(eth)
quia habuit filios delinquentes
noluit corripere apud districtum iu-
dicem seipsum cum filiis crudeli
dampnacione percussit Gregorius Ser-
mo dulcedinem non habet ubi vita re-
proba intra consciemciam remordet Littera
Tercia

Correptio fraterna
vel disciplina libenter accipi-
enda est propter tria Primum quia scriptu-
ra dicit pro Apprehendite disciplinam
proverbiorum xvº Qui increpaciones odit
morietur scilicet eternaliter Secundo
quia nimium prodest homini proverbiorum xvº
Auris que audit increpaciones vite
etc. Tercio quia correptionis abiectio
vel discipline nimium malum facit
proverbiorum xvº Qui abicit disciplinam
despicit animam suam Exo(di) iiº Increpavit moyses
pharaonem · et versa est in colubrem quia
non qui hic corrigitur in futuro a serpen-
tibus infernalibus punietur proverbiorum xiii^a
Egestas et ignominia ei qui deserit
disciplinam etc. littera Quarta

Correptio prelati quatuor debet
habere comites Primo quod sit
discreta Levitici xixº Publice increpes
ne vituperes quemquam Secundo mode-
sta prima Superveniet mansuetudo
et corripiemur Tercio caritativa Ysaie
xiº Orietur virga scilicet correptionis
de radice yesse et caritatis incendio
Quarto quod sit ordinata secundum or-
dinem ewangelii Mathei xviiiº Si peccavi-
erit in te frater tuus etc. Super quo
Augustinus Si solus nosti quod peccavit
in te et eum vis coram omnibus ar-
guere non es correptor
sed proditor Que vero corripienda
sunt coram omnibus que peccantur coram
omnibus ipsa corripienda sunt for-
tius que peccantur secrecius Di-
stribuite tempora et concordat scriptura
Secundum Augustinum de penitencia et xii^a q. i. Si pec-
caverit etc. Item Augustinus de verbis domini
sermone xvº Si peccatum in secreto
est in secreto corripe Si peccatum pu-
blicum est et apertum publice vel

et ille emendetur et ceteri timeant
et Corripe fratrem inter te et ipsum solum
Math xviii° Glosa ne publice corre
ptus perdat verecundiam qua perdita
in peccato remanet Unde Beda Prius
est in peccatorem increpare ut penitere
possimus dimittere Unde Augustinus
in sermone de puero centurionis In
manifesto autem id fiat quod eis vi
detur prodesse quibus bene velle de
bemus Hic liquide ostenditur quod
ipse deus illius exemplum singula
ris paciencie cum percuteretur in fa
cie dixit Si male locutus sum testimonium perhibe
de malo si autem bene etc Paulus
etiam percussus in faciem dixit prin
cipi sacerdotum percutiet te deus pa
ries dealbate etc Et cum a circum
stantibus diceretur Iniuriam facis prin
cipi sacerdotum reverere eos amone
noluit quod dixit ut qui non sapiunt
intelligerent iam destruendam per ad
ventum Christi parietem dealbatum hoc
est ypocrisim sacerdotii iudeorum ait quippe
nesciui fratres quia princeps est sacerdotum
scriptum enim est principi populi tui non
maledices cum procul dubio qui in
eodem populo creuerat atque in lege
fuerat eruditus illum principem sac
dotum nescire non possent et eos qui
bus ita notus erat ullo modo fa
ceret quod nesciret Glosa xxiiª q i pa
tet Item Eccl viii° Melius est a
sapiente corripi etc Item Crisostomus o
melia xliiª Et Sicut enim fami
lia sine flagello non regitur sic
et populus sine increpacionibus non
gubernatur Corripe eum inter te ipsum
etc Unde Thomas de V theo
lo v° in fine Triplex inquit est cor
reptio amoris timoris et pudoris
Primo amore singulariter quemadmodum
scilicet inter te et ipsum solum Hoc non
preualente dicit dominus timore recon
dum super cum testibus Tercio si hoc
noluit pudore luctetur tunc ecclesie di
catur qui vero etiam non audierit
perit ethnicus et publicanus extra
communionem fiat euitandus quod
hoc de criminibus intelligi non de culpis
sed fiat hoc ad corrigendum non ad
diffamandum Hic ille Euium vo

secundum Augustinum super Iohannem
omelia xxviiª Congregatio fide
lium predestinatorum et iustificatorum
Correptio littera tercia
Amore dissimode debet ex
teri Unde Thimo ii° scribitur Senio
rem ne increpaueris sed obsecra ut
etc Et ibidem capitulo v° Peccantem
coram omnibus etc et ii Thimo ii°
Seruum autem domini oportet esse sapie
tem et mansuetum Et Ebreorum
xii° Quem diligit deus castigat
etc Apocalipsis iii° Ego quos amo di
ligo arguo et castigo Item Augustinus
ad marcellum magis amat ob
iurgator sanans quam adulator dis
simulans Item Augustinus ad Ianuarium
infidelis dispensator paulus verita
tis non falsitatis petrum arguendo
petrus vero de benigna pietate su
scepit sanctus enim posterioribus pro
it quo non dedignetur sicubi recte
tramitem forte reliquissent etiam
a posterioribus corripi laudabilius est
inquit accipere corrigentem quam au
dacter corrigere deuiantem Idem Hic
Gregorius super Ezech parte ii omelia
viª Item Augustinus de ciuitate sermone
viii° Non potes te inquit amare
fratrem quem enim non cedis / aut autem
amare filium quem ordinare disciplin
nam Item Ambrosius libro de dignitate
sacerdotali Qui cordis sui domum ex
tollere non valet quo plura adhibebit
diligentiam et qui propriam trabem ex
suo non potest eicere oculo ex alterius
oculo potest amputare festucam
Item Iohannes ad Seriam epistola xiª
Quid necesse est bis pungere non verecu
atratem prope satis erubescentem
confundere amplius cum sua racio
ingenii est ipsa conscientia virga et in
genita verecundie lex discipline
est Item Gregorius in pastoralibus Iu
uenes plerumque semitas amonicio
ad profectum dirigit senes vero ad me
liora opera deprecacio blanda compo
nit Item Crisostomus in suo dialogo libro
ii° Non uniformiter secundum mensu
ram delictorum [illegible] oportet infer
ri sed diligenter inspicere eorum qui de
relinquerunt vires ne forte volens

rupta sartie maiorem operitur di
rupcionem et cupiens erigere lapsa
alsum inferat cimotem Item
prosper libro 3 de vita contem
plativa leniter castigatus exhibz
reverenciam castiganti asperitate
autem nimie increpacionis offe
sus increpacionem recipit nec sa
lutem etc littera Prima

Coronacio Coronatus erat
dominus noster ihesus xpistus q
plici corona Primo aurea in con
cepcione Canticorum iii° Egredimini
filie syon et videte regem Secundo
corona spinea Joh xix° Milites
plectentes coronam de spinis Tercio
corona lapidea in resurreccione pre
posuisti in capite eius coronam de
lapide etc Quatuor enim dotes
corporis fuerunt velud quatuor
lapides preciosi Quarto corona aurea
in ascensione Ecclesiastici xlv° Corona au
rea sup caput eius littera Secunda

Corona promittitur quadru
pliciter homini Primo iusticie
sectatoribus ii Thimo iiii° Bo
num certamen certavi etc Secundo ca
stitatis amatoribus Sap iiii° O quam
pulchra est castitatis generacio Ter
tio temptacionis sustinentibus Jaco
bi primo Beatus vir qui suffert
temptacionem Quarto in fide usque
ad mortem perseverantibus Apoc ii°
Esto fidelis usque ad mortem et
dabo tibi coronam vite etc littera Prima

Corpus Homo
grece dicitur antropos la
tine quasi arbor onerosa habet
enim in se caput cum capillis ad
modum radicis brachia cum cru
ribus se habent quasi rami solus
et homo est longi et lati corporis
solus quare homo est erecti cor
poris et huius racio est duplex scilicet
naturalis et moralis Naturalis qui
dem racio est quia in aliis ani
malibus abundat in capite hu
mor terrea ad terram deprimens et
deficit calor erigens quod non
est in homine Est autem racio mo
ralis scilicet ut rectitudo stature cor
poralis attestaretur rectitudinem

mentis sursum ad celestia tende
tis accidencia nature transmutant
corpus quia forma delectabilis et
ymaginativa movet corpus sicut
anima tristabilis et sic docet Avice
na Et in multum estis ac lepram
times erit leprosus aliquando fit eciam
econverso quod corporis passione re
dundat in anime conturbacionem si
cut patet in sompno Item partes corpo
ris humani habent similitudinem tocius
mundi quia tanta est distancia in
ter extremitates duorum longorum
digitorum utriusque manus quanta
est a vertice capitis usque ad plan
tam pedis sed eciam tanta est dista
cia a cenith vel a cenoch id est a pun
cto capitis ad appositum tropicum
in celo quanta est ab occidente in ori
entem etc littera Secunda

Corpus humanum ex quatuor
constat elementis scilicet apparet
terra in carnibus in ossibus et in cor
ne aqua vero in humoribus scilicet
sanguine flegmate colera et me
lencolia Item aer continetur in pul
mone patet quia semper in motu est Nam
pulmo ventilabrum est cordis
ne nimio calore dissolvatur Item
ignis continetur in corde et ideo
inferius latum est superius vero ac
cutum quam formam tenet ignis
Item membra corporis tria sunt ca
pita quia quedam sunt radica
lia ut epar cor cerebrum genita
lia et que tria sunt de esse di
vidi in quibus supra dictum est
sedem habet spiritus vitalis natura
animalis sed membra genitalia sunt
ad conservacionem speciei alia sunt
eciam membra deservicia ut ve
ne arterie nervi per que vegetatur
ille triplex spiritus Tercio dicuntur
membra officialia sicut manus
pedes et huiusmodi sunt eciam me
mbra tam artificialiter ordinata
ut mutuo sibi deserviant nam su
periora inferioribus administrant gu
bernacionem ut patet in oculis Item
inferiora prebent superioribus suppor
tacionem vel sustentacionem ut patet
in pedibus et in cruribus quod totu

pondus alior*um* membror*um* sustinet. Item
media participant *et* in p*ri*ncipalit*er* virtutes
defensionis *et* naturar*um* ad inquisitionis
vt p*atet* in manibus *et* in bruchijs s*ecundu*m
Thomas de v*er*itate theol*ogie* libro 11° c*apitul*o
quinto et sexto **l*ectio* tercia**

Corpus xpi misticum sup*er* (?)
fideles ap*osto*li pectus · mam
res brachia · p*re*dicatores manus
s*ecundu*m Greg*orium* sup*er* Ezech*ielem* omelia 6a
iiiia Corpora a*n*i*m*aliu*m* plena s*un*t
oculis q*ui*a s*an*c*t*orum actio ab omni
p*ar*te circumspecta *est* bona desiderabi
lis p*ro*uidens mala solerte cauens
Idem omelia vii a*n*t*e*m corpus
redemptor*is* *est* omnis multitudo s*an*ctor*um*
Ibidem omelia 8 c **l*ectio* sexta**

Corpus xpi tria dat fidelib*us*
desideranda P*ri*mu*m* *est* fides s*ecundu*m
q*uod* ibi sit corpus xpi s*u*b sp*eci*e panis
et vini. Vnde sciendum *est* q*uod* cum sa
cerdos ista verba p*ro*nunciat hoc *est*
corpus meum · panis in corpus
xpi *et* vinu*m* in sanguinem diuina virtute
conu*er*tuntur qua virtute v*er*bum caro
factum *est* quia dixit *et* facta s*un*t
qua vxorem loth mutauit in sta
tuam salis · qua virgam moysi
mutauit in colubrem qua fon
tes *et* flumina egipti conu*er*tit in
sanguinem qua aquam in vinu*m*
conu*er*tit qua vba helie depone
potuerunt Nunquid v*er*bum xpi no*n* p*otes*t pa
nem in carne mutare magis est
aliquid de nichilo creare q*ua*m quod
est in aliud mutare Cum tu cre
das te tales p*ar*entes h*ab*uisse quo
rum plures non vidisti quercus
magnos de glandibus *et*c · cresce
cia ex hominib*us* p*er* suos processus
diuina exisse potentia que exire
non vidisti crede igitur de pane
ne vborum di v*ir*tute corpus xpi
fieri quia fides speculatrix *est* s*ub*
stancia rerum argumentum no*n*
apparencium Hebre*or*um xi° Secundum digna
sumptio corporis xpi qui vult p*re*cio
sum liquorem pone in aliquo va
se p*ri*mo p*ro*bat vt sit vas mu*n*
dum · sanu*m* *et* integrum *et* no*n* cor
ruptum · sic fiat istud sacrame*n*
tum digne sumptur*us* vnde

Ap*osto*lus i Cor*inthios* xi° Probet seipsum ho
mo *et* sic *et*c. Item sacerdotes quo
ciens ad mensam corporalem accedu*n*t
manus lauant · manus aut*em* cum
plurib*us* sordibus pollutas vix in
quindena sine in mense debita q*uo*
ticiens lauare dignatur · *et* tamen tan
tam mundiciem attribuet dominus s*ecundu*m
iusticiam meam *et*c. Item s*un*t non
nulli qui causa comparacionis ciborum
corpor*is* vel alia negocia secularia
mane surgunt · diu laborant mul
tum expendunt s*ed* ita spiracionis
cibi sp*irit*ualis tarde surgunt · te
pide dant · *et* vix vnam horam in
te expendunt ita laborem illius
Vnde Exo*di* xii° legitur De agno
pascali Non comedetis ex eo cru
dum vel aqua coctum · s*ed* assum
tm igni. Crudum comedit ipse
in quo ignis caritatis deest co
ctum comedit qui in delicijs vi
uit Assum igne qui p*er* passionem
domini recolit ita vt in mente ei*us*
exardescat Item debet comedi cu*m*
lactucis agrestibus · i*d est* cum dolo
re *et* amaritudine cordis p*ro* peccatis
Item Sapie*ncie* xvi° scribitur q*uod* ma
na ab igne no*n* poterat exterminari
s*ed* exiguo radio solis statim ca
lefactum tabescebat sic cor
pus xpi p*er* manna signatum cum
ab a*n*i*m*a recipitur a calore solis
i*d est* caritate calefacta ipsum lique
facit *et* soluit in diuinum amore
et deuocionem vt p*ate*t Cantic*orum*
v° Anima mea liquefacta *est* *et*c.
Cum v*er*o recipitur ab a*n*i*m*a vbi
calor ignis *est* i*d est* concupiscencia ma
la induratur cum fiat p*er* obstinatam
probet igitur seipsum homo vtrum
in eo sit calor solis vel ignis *et*
sic de pane illo edat *et*c. quia ii
Cor*inthios* vi° scribitur Que conuencio xpi
ad belial aut que pars fideli
cum infideli · quia sicut iudas t*ra*
didit eum p*er* ostium iudeis · sic sumens
corpus xpi indigne · tradit eum
inquantum in ipso *est* demonib*us* &c
ponit eum in loco diaboli de tali q*ue*
ritur dominus luce xxii° Ecce man*us*
tradentis me *et*c. Vnde Ambr*osius*

Qui indigne xpm sumit idem e
ac si serpentem nutriciat Tercio e con
siderandum scz diligens custodia post
susceptum si quis in pixide cum
corpore xpi aliquid fetidum lutum po
neret infidelis iudicaretur qualis
igitur iudicandus e ille qui os
suum in quo dominicum corpus recipit
malis vite vel cor suum immundis
cogitacionibus polluit pu xxvij
Qui custos e domini sui glorifi
catur etc Et si tm e peccatum dm ne
gare vt pz math x ubi dicit xpc
Qui autem negauit me coram ho
minibus quantum enim peccatum ipm
susceptum ab hospitio turpiter
expellere Et si tm offenditur ubi
discipuli eius suscipiuntur quod
remissius erit sodomitis in die iu
dicij quam illis Vt pz luc x Quan
tum credendus e deus offendi qn
sibi negatur hospicium et maxime
a suis Unde Joh x In ppa venit
et sui eum non receperunt Quantum tal
simul e iude qui postquam ad mensam
domini comedit eum tradidit Qrto vj
Est amicus socius mense et non permanet
in die necessitatis Tales similes sunt
iudeis qui in Ramispalmarum xpm ho
norifice susceperunt et postea eum cum
maxima contumelia pepulerunt Unde
Johannis vj Veni in nomine patris
mei et non recepistis me si alius venit i
dyabolus venit in nomine suo illum
recepistis etc Littera quinta

Corpus xpi fuit optime apta
tum Primo in concepcione
statim limitatum et signatum Jer
xxxi Mulier circumdabit virum Se
cundo ope spiritus sancti sanctifica
tum Luce j Quod ex te sanctum vo
cabitur filius dei Tercio quia diui
nitate et humanitate repletum Coll
ij In ipso habitat plenitudo Quarto
quia anime regenti in nullo contra
rium in nobis vero caro concupiscit
adversus spm et econverso Galat v
Contra Johannem in epla ad albedia
Non inquit audiamus panem quem
fregit dominus dedit et discipulis
ad manducandum corpus esse do
mini saluatoris ipso dicente Hoc e
corpus meum Qui videtur esse suf
ficiencia panis De con dis ij c
vtrum sub figura Et p hilarium i
bidem cao corpus xpi pt in fine
Et p Greg ibidem Quid sit san
guis in fine Et p Augustinum ibidem
cao Qui manducat et cao Non hoc
corpus Item augustinus dicit Qz
accidens non pt esse sine subiecto
vt pz in libro de quantitate anime
cao iiijo et solilogorum cao xiijo
In epla xlo ad Dardanum et hoc sine
retractacione sumpsit sepe vt pz lo
de trinitate cais ixo et tredecimo
cao de trinitate cao vjo et ixo de tri
nitate cao viijo Et in libro de mori
bus ecclesie cao xjo Et Cris ope im
perfecto omelia xviij cao ubi dicit
Qz color sine aliqua re non pt
esse plus b Eucaristia Littera prima

Creacio Circa crea
cionem mundi quatuor erant
errores Quidam enim dicebant mun
dum eternum Alij dicebant mundum factum
scz habuisse materiale principium
et non esse ex nichilo Alij dicebant
deum superiores creaturas per se produxis
se sed inferiores per ministerium angelorum
Alij ponebant duo principia scz
Manichei vnum scz summum bonum
et aliud summe malum dicentes in
corruptibilia esse a principio bono
sed corruptibilia a principio malo Omnes
hos errores excludit Moyses pri
mo Gen dicit In principio creavit ibi
Creauit Contra primum dicit Deus Contra
tercium dicit Celum et terram Tenendum
e eciam quod deus creauit omnia si
mul non tamen nouam speciem postea
condidit quam prius non fecerat vel
in simili vt deus animas omnium
vel in racione seminali sicut pz in
hys que introducit naturaliter ine
sse et hoc e quod dicitur die septima
requieuisse Intelligendum quidem non
e ab labore vel ope sed sicut dicitur
e a nouarum specierum condicione De
opibus vero octo dierum dicunt qui
dam non in illis diebus intelligi ordinem
temporis sed nature quia dicunt omnia
simul fuisse tempus facta et dispo
sita ac suis speciebus distincta

Alij dicunt omnia creata fuisse in ma
teria sed non in tali forma · sed in dieb9
sequentibus ceperunt Hec opinio magis
est realis · sed prima magis sequitur
racionem Deus enim duplr opatur · alia
facit mediante natura · et hec fiunt
successiue Aliqua facit per se media
te vt creare · peccata dimittere · graciam
infundere et huius di · et talia in instanti
perfecte et completo Cum igitur deus primor
diales res non produxit mediante natura
sed mediate per se vt quod in insta
ti fecit eas perfectas et completas
tam in materia quam in forma Hec
que ne sunt hec quatuor primitiue
rerum creature Celum empireum
angeli materia mundi et tempus

Littera Secunda

Creatura triplex
est corporalis tantum vt elementa
spiritualis tantum vt angelus · composi
ta ex hijs vt homo Corporalis crea
tura distinguitur in corpora lucida
vt sunt sydera et opaca vt sunt me
talla et huius di atque perspicua siue
diaphana vt aer aqua Creatura
rum quedam sunt esse tantum vt lapi
des quedam viuere tantum vt arbores quedam
tam sentire vt animalia quedam
intelligere vt angeli Distinguitur triplex
mundus scilicet Architipus vt deus et dicitur
archetipus ab archos quod est prin
ceps et tipus figura quasi principalis fi
gura quia ipse est exemplar mundi
sensibilis Item est mundus qui dicitur
macrocosmus i maior mundus vt est
mundus ille visibilis Item est mundus
qui dicitur microcosmus i minor mundus
vt est mundus et de hijs tribus Johannes
primo dicit In mundo erat · ecce primus · et
mundus per ipsum factus est · ecce secundum · et
mundus eum non cognouit · ecce tercium
Hec Thomas de vi theo libro 2o ca
pitulo 2o

Littera Tercia

Creatura habet primam perfectionem que
est forma eius et secundam que
est operacio eius hinc dicto 2 hec
Creatura quelibet est spectaculum de quo
resultat similitudo creaturarum vni
tatis et trinitatis Hec ibi dicto 2o 6
so f a Creatura quelibet lau
dat deum artificem per corda et ora
laudancium ipsum et ex immensitate
spiritus et ordine creaturarum Ibidem dicto
9 f Item omnes species creaturarum va
lidissima voce et limpidissima lo
quuntur et confitentur creatorem Idem q
a pre locutum Ibidem a 9 b Ce
terum quelibet creatura in hac vite fr
dicto a 2 g Item omnia creata in
hac vite sunt vnum verbum eternaliter
a patre locutum Ibidem a 9 b Ce
terum quelibet creatura fuit nobis
subditis deo et tullius nos inuitat
ad celum Ibidem dicto 91 d Item vel
omnis virtus vel potencia quam deus
tribuit creature est vt ipsa laudet de
um actu suo vel opere patet quod
non est possibile creaturam perficere nec
eum defecit ad hec eum fine si ha
bes ergo a deo noticiam vt instruas
vel edifices eciam secundum finem quem
deus in dando tibi hoc medium or
dinat Hec doctor Gwilhelmus super princi
pio capituli 9 Creatura carni sal
uatoris ascendenda sunt que sunt creature
ipsa Hec Johannes in epistola xlvi a
Creatura verus deus non potest esse I
bidem c Item facta est caro christi et creatura
Ibidem d e Item verbum caro factum
est creator est · caro creatura est et caro
immortalis dei creatura est Hec augustinus
de verbis domini sermone xl o Item nil
est in mundo creatum per quod manife
stissime deus ostendatur ideo ele
menta omnium rerum in hac amonet omnes
homines de potencia dei In die autem
iudicij condempnabunt Hec Crisostomus o
melia xxii a Item omnis creatura
longinquitate homini tendenti ad cau
sam Hec ibi omelia lvi a

Littera Sexta

Creatura omnis
sumens carni subit carne
peccante Hec Crisostomus omelia lvi Ce
terum intelligit qui potest iudicet que
potest vtrum magis sit iustos creare
quam impios iustificare · certum et si
equale est · vtrumque possibile Hec
maioris est misericordie Hec augustinus super
Johannem Idem ibidem Ex perpetuita
te creaturarum intelligitur creator et
mens · ex magnitudine omnipotens ex
ordine et disposicione sapiens ex gu
bernacione bonus Item augustinus
2o libro de trinitate cap 2o a Non est

p[er]hac neq[ue] bonos angelos neq[ue] ma
los putat creatores Bern[ard]us in quadr[agesima]
simon[e] Consid[er]a septem in beneficio tu
o q[uod] creauit te sine comodo suo
p[ro]p[ter] honore[m] meor[um] n[on] indiges. si
ne merito tuo quia n[on] nil p[ro]meruit
p[ro]meruit quia nil p[er]mittus fuit. co
gitta qualem te fecit s[e]c[un]d[u]m corpus
egregiam creaturam. s[e]c[un]d[u]m a[n]i[m]am ma
gis egregiam. vt pote ymaginez
creator[is] insignem racionis p[ar]ticipe
b[ea]titudinis sempiterne capacem. consi
dera et donacionis p[ro]tatem. cor
p[us] en[im] sup[er] cuncta animalia i[m]minere
decernitur. consid[er]a igitur largientis
administracionem q[ua]nta tibi largitus
e[st] ad sustentacionem. quanta ad erudi
cionem quanta ad consolacionem q[ua]nta
ad correctionem. quanta ad delectacionem
inde gracias agas

L[ect]i[o] Prima

Crede[re] non potuit inde quia
noluerunt. excecati sunt a d[e]o
quia deus p[re]uidit eos excecandos
Aug[ustinus] sup[er] Johem omelia lii[a] ibi
de iudicio d[e]i occulto Multi princi
pes iudeor[um] crediderunt in xpm s[ed] p[ro]p[te]r
metum iudeor[um] ne repellerentur de si
nagogis n[on] audebat eum confiteri
dilexerunt en[im] gl[ori]am hom[inu]m magis
q[ua]m gl[ori]am d[e]i crediderunt q[uo]d in
eum s[ed] n[on] sic quo volebat eos
crede[re] qui dicebat quo potestis c[re]
dere gl[ori]am ab inuicem expectantes
et gl[ori]am que a solo deo e[st] non que
rentes Discipuli xpi crediderunt
in eum sic vt impleti sp[irit]u s[an]cto
hoc e[st] dono gratie d[e]i n[on] sunt do
mo eor[um] qui ignorans d[e]i iustici
am et suam volentes constituere iu
sticie d[e]i non s[un]t s[u]biecti Aug[ustinus] sup[er]
Johem omelia v[a] 2 c[apitulo] in principio
Item Beati qui n[on] viderunt et credide
runt. et qui viderunt xpm. non
in eo laudata est fides eor[um] quia
credebat quod videbant. id est filium
filium d[e]i. xpus orauit p[ro] illis qui
credituri erant p[er] v[er]bum apostolor[um] o
rauit p[ro] omnibus illis quos redemit
siue tunc in carne viuentes. siue
postea futuros omelia iio in fine
Credimus nos et cognouimus. cre
dimus en[im] vt cognoscemus Nam

prius cognoscere et deinde crede[re]. nec cog[nosce]
re nec crede[re] valemus. quid cre
dimus. et quid cognouimus. quia tu
es xpus filius d[e]i viui. quia ipsa
vita et[er]na tu es. et n[on] das in carne
et sanguine tuo. nisi quod tu es sup[er]
Johem omelia xxviii[a] Item si quis
voluit voluntate eius facere hoc e[st]
crede[re] Requitur Quid e[st] igitur c[re]
de[re] in eum credendo amare credendo
dilige[re]. credendo in eum ire et in
eius membris incorporari Ipsa e[st] igitur
fides quam de nobis exigit deus
quam plenissime diffinit ap[osto]lus dicens
neq[ue] circumcisio aliquid v[a]l[et] neq[ue] p[re]puci
um s[ed] fides p[er] dilectionem operatur Aug[ustinus]
Aug[ustinus] sup[er] Johem omelia xxix[a]
Item Qu[omod]o ep[isto]la II et xxiii se
dicit in xpm crede[re] nunc e[st] vt q[ua]m
dicat xpi indignis Item Bern[ard]us sup[er]
Cantica omelia 19 q[uod] Crede[re] de
bemus illos p[er]fectos et estimare
sanctos quos videmus elemosinas
largi[ri] nil in hoc mundo co[n]cupis[ce]
re n[on] lucra t[er]rena inquire[re] ~~Unde~~
~~Beda sup[er]~~ illud

L[ect]i[o] Secunda

Crede[re] demus explicat Unde Be
da sup[er] illud ap[osto]li 20 Cre
denti aut[em] in eum q[ui] iustificat im
pium ait Aliud e[st] crede[re] in deum
Aliud e[st] crede[re] deo. aliud credere
deum Crede[re] d[e]o e[st] crede[re] vera esse
que loquitur quod et mali faciunt
et nos credimus homini s[ed] n[on] in homine[m]
Crede[re] d[eu]m e[st] crede[re] q[uod] ipse sit deus
quod et mali faciunt Crede[re] in deum
e[st] credendo in eu[m] amare. credendo in
eum ire. credendo ei adherere et eius
membris incorporari per hanc fidem
iustificatur impius Aug[ustinus] li[br]o iii[o] Quma
rum distinctionum xxiii[a] q[uestione] Aug[ustinus]
sup[er] Johem omelia xxix[a] Et de
t[em]p[or]e domini s[er]mone lxi[o] Item Gregor[ius]
Quantum credis tantum sperans. quantum
speras tantum diligis quantum credis speras
et diligis tantum operaris Item sicut lam
pas non ex oleo s[ed] ab igne accend[itur]
p[er] oleum t[ame]n nutritur et nisi oleum s[u]b
ministret extinguitur sic et fides no[n]
ex operibus accenditur s[ed] ex v[er]bo dei
sicut ait ap[osto]lus p[er] bona op[er]a t[ame]n
nutritur. sicut aut[em] non p[otes]t in deo

sperare nisi quis aliqua bona opera fa-
ciat. Sicut nec potest deo credere nisi qui
sentit aliquid dignum deo. Sequitur vere
fatui sunt omnes homines qui hoc so-
lum existimant sibi posse sufficere ad
salutem quod crediderunt in xpm et xa-
ni dicuntur et non festinant seipsos bonis
operibus commendare nec audiunt Jacobum di-
centem. Fides sine operibus
mortua est. Hec Cris omel. xja. Item
Cris omelia xixa. Crudelitatis ante
simo et ad confessionem recipit et ad actu
qui igitur sic confitetur xpm sicut ie
docuit ille credit xpo. qui autem con
fitetur sic non quomodo docuit ille non
credit. qui autem non confitetur et non
conversatur secundum verbum eius. ille nec obe-
dit xpo nec credit xpo. propterea tamen
ille qui iste non intrabit in regnum
celorum. Sed ille etc. littera prima
Prime autem est peccatum grave accu-
sacionis et dampnacionis dignissi-
mum libertas iusti prima est carere cri-
minibus. Vnde paulus cum elegit ordi-
nandos presbiteros vel dyaconos ad
expositionem ecclesie non ait Si quis si-
ne peccato est. hoc est si diceret Omnis ho-
mo reprobaretur et nullus ordinaretur. Sed
ait Si quis sine crimine est. sicut
est homicidium adulterium aut immundi-
cia fornicacionis furtum fraus sac-
rilegium et huiusmodi. Cum enim ceperimus
cepit ea non habere caput exigere
ad libertatem. Sed ista inchoata est
libertas non autem perfecta quia video
aliam legem in membris meis re-
pugnantem legi mentis mee. Hec
Augustinus super Johannem omelia xlia.
Item magna xpus dicit abstinere
a crimine homicidii adulterii et huiusmodi
comminacio vero modica levis culpa
putatur abstinere ab eis. comminacio
eius magna. Hec Cris omelia xa g
Item qui est causa alicuius criminis ipsorum
crimine peccat. Hec Cris omelia x q
Crux Cristi littera prima
In cruce nota habet scilicet supplicium
quo nullum maius. Tren. 1o. O vos
omnes qui transitis. Nulla dico
maius est quia ipse passus est iustus
ab iniustis pro iniustis et cum iustis
ex iniustis causis sub iniustis iudi-

cibus et iniustis penis. Nota obprobria
quo nulla maius. Sapiencie 2o. Mor-
te turpissima condempnemus. Nota
precium quo nulla convenerimus. quia
sicut per lignum venit culpa. ita per
lignum venit redempcio. Nota mister-
ium quo nullum profundius. Ephes. 3o.
Vt possitis comprehendere etc. Nota
exemplum quo nullum perfectius. I pe-
tri 2o. Cristus passus est pro nobis etc. lit-
Crux multis tera secunda
rebus comparatur. Ipsa enim est
clavis celi. arche vectis navis
malus arbor danielis palma
fructus salomonis baculus iacob
quo pertransiuit iordanem speculum
mutacionis. scala conscensionis ha-
mus quo leviathan capitur. torcular
quo sanguis xi exprimitur. cithara qua
demon saul compescitur. palus
quo serpens eneus suspenditur. thau
quo frontes fidelium signantur. cande-
labrum quo thabernaculum illuminatur. lignum
aquas marath dulcorans virga
moysi populum dei per mare rubrum du-
cens gladius ipsum Goliam de-
capitans. vexillum ad pugnam
spiritualem colligens cathedra disci-
pulos xi erigens crudeles. equus ci-
tos ad honorandos clipeus iosue hostem
expugnans. liber misteria profunda con-
tinens. altare oblacionem acceptissimam
recipiens etc. littera tercia
Crux quatuor habet brachia qua-
tuor virtutes designancia quibus
extenditur noster homo interior. Si-
gnat enim pars superior caritatem. in-
ferior humilitatem. a dextris obedienciam
a sinistris pacienciam. Item qua-
tuor brachiis crucis notatur qua-
tuor beneficia crucis. Signat enim
pars superior ianue celestis aperti-
onem. inferior inferni destructionem. a dextris
gracie collacionem. a sinistris peccatorum
remissionem. Quatuor ligna fuerunt
in cruce. sicut dicit magister historiarum
per Nicolaum crucis fuit de cedro
stipes de cipresso. transversale de
palma. tabula de oliva. Signat
autem cedrus altitudinem contempla-
cionis. cipressus famam bone opi-
nionis. palma fructum iusticie. o-

Vnica leuitatem vite H Thomas de
vitute theo^e li^o m^o m^o n^o Littera
Crux cplex e Vnde Sexta
Hugo de sancto victore In xpi
cruce gloriatio e In cruce latronis
dextri consolacio In cruce latronis
sinistri confusio In prima pena si
ne culpa et post gloriacio In se
cunda pena p culpa ꝛ post remis
sio In tcia pena p culpa et post
dampnacio H Augꝰ de v Apostoli
sermone lxxj^o Crux nobis ante o
culos posita quatuor hꝫ latitudi
nem longitudinez altitudinem ꝛ
pfundum hꝫ enim latitudinem in q
manus figuntur longitudinem q
vsqꝫ ad terram ducit altitudinem
supius vbi caput crucifixi ponit^r
pfundum hoc quod in terra figitur
ꝛ non videtur hoc magnum sacra
mentum e ab illo pfundo quod nō
vides surgit totum quod vides al
titudinem conste ad vitam moes
qꝫ sanctorum qui dicit absit gloriari
nisi in cruce domini nostri ihu xpi
latitudinem ad caritatem diligendo
amicos ꝛ inimicos longitudinem ad
pseuerantiaz Qui pseuerauit De
pfunditate in qua nescio quo iudi
cio d^r qui inscrutabilia contempla
nō re possumus precedit omne quod po
ssumus quod possum videre Vnde
possum nō video quare aut illum
ꝛ nō illum multum e a me abyssus
e pfundum crucis e admiracionis
exclamare possum disputacionis
demonstrare nō possum O quam magni
ficata sunt opa tua domine Ge
tes illuminantur Iudei excecantur q
dam paruuli sacramento baptismatis
abluuntur quidam in mortem primi
hominis relinquuntur O quam magni
ficata sunt opa tua domine ꝛc
Deus duum natis in vtero rebecce
antequam aliquid boni vel mali e
gissent vnus electus alius odit^r
quare illum et nō illum nolo a
me queras Ho abyssum profundum
crucis paueseo nō inscrutor inscruta
bilia sunt iudicia eius ꝛ inuesti
gabiles vie illius Homo sum ho
mo es homo erat qui dicebat Ho
mo tu qui es qui audeas ad homo
dicebat Audeat homo ne peccat homo
per quem deus ho factus est ho In hac
crucis pfunditate in hac rerum tanta
obscuritate nō pstrumendo clamemus Mi
serere mei deus miserere mei H ille sꝫ
Augustinus ꝛc Lra Sexta
Crucifixus e m^r mundo ꝛ ego
mundo Gal vj^o Cui mundo
crucifixerit ꝛ mundus eis quia a mundo
contempnuntur ꝛ ipm contempnunt Mundus
mundo crucifixi nō sunt qꝫ mundi eis qꝫ
a mundo nō contempnuntur sꝫ honorantur sed
mundum contempnunt q^r mundo crucifixi sunt
sꝫ mundus non eis quia a mundo con
tempnunt^r ꝛ ipm mundum nō contempnunt Ter
tium n^c mundo crucifixi sunt n^c mun
dus eis quia n^c a mundo contempnunt^r
n^c mundum contempnunt In primo igitur sunt
apostoli quia ꝛ mundum contempnebant ꝛ mun
dus eum H in quadam glosa Littera
Crux in nobis reformata Sexta
e p crucem xpi cum enim deum
qui sup nos e sup omnia diligimus
cum proximos bonos quasi a dex
tris ꝛ inimicos quasi a sinistris exi
stentes quasi nos in corpore animam cum
creaturas alias in nobis inferiores
ordinata amore diligimus inquantum
sunt nobis adminiculum ad deum
cognoscendum ꝛ diligendum ꝛ vicia
detestandum Cum aut iste quadri
fidus amor in hoīe peruersus e
et inordinatus crux spualis in ipo
confringitur ꝛ deformatur cum enim
nō diligit quis deum sup omnia
linea crucis sup sursum tendens
e confracta cum amicos quis et
inimicos nō diligit affectu caritatis
sicut seipm sꝫ hos libidinose a
mat ꝛ hos odit brachia crucis
lateralia in eo violantur cum qꝫ
creaturis inferioribus illicite adheret
amore nec vicia crucis adheret
odit pars crucis que tendit deor
sum in ipo confringitur Crux xpi
sine signacio crucis effugat demo
nes si xpus habitat in mente H
augꝰ sup Johannem omelia l Lit
Crux itaqꝫ tera Septima
e admiracio vt qua^or eius p
tibus ꝛ renouat ꝛ meliorat H mundus

sensibilis qui ex quatuor etiam constat elementis et per quatuor anni tempora decurrit quorum yemps et estas sunt crucis tenet supremum aer et ver quasi brachium dextrum autumpnus est quia quasi brachium sinistrum terra vero ipsius quasi truncus infimum secundum lincolniensem dicto ii 9

littera Octaua

Crucis signum a nobis expellit exterminatorem si tamen cor nostrum habeat christum inhabitatorem secundum augustinum super Johannem omelia 7 circa principium Item augustinus super Johannem omelia 116 pilatus sedet pro tribunali hora quasi sexta quando tradidit illum ut crucifigeretur Quid est igitur quod scriptum est dicit Erat autem hora tercia et crucifixerunt eum nisi quia hora tercia est crucifixus domini linguis iudeorum clamantium crucifige eum Hora vero sexta manibus militum crucifixus est ut intelligamus horam quintam iam fuisse transactam et aliud de sexta ceptum quando sedit pro tribunali pilatus que dicta est a Johanne hora quasi sexta et cum duceretur et ligno cum duobus latronibus configeretur hora sexta integra perficeretur completum secundum augustinum ibidem Item Ambrosius in sermone de passione Auctor pietatis in cruce pendens testamentum condidit singularum pietatis opera distribuens apostolis persecutionem iudeis corpus patri spiritum virgini nuncium latroni paradisum peccatoribus infernum christianis vero penitentibus crucem commendauit Item Gregorius omelia xxxii super hoc capitulo x° Si quis vult venire post me luce 9 est Duobus modis crux tollitur Cum aut per abstinenciam affligitur corpus aut per compassionem proximi affligitur animus Item Crisostomus omelia xlvi super isto textu Qui vult etc tollat etc Crucem suam tollit qui paratus ad omne periculum propter deum et si necesse fuit usque ad mortem magis quam relinquat christum Ille talis est magis dei euadet periculum secundum quintum ad propositum suum cottidie cruciatur ideo et si nil tale sustinuit passus mercedem tamen accipiet voluntas eius remuneratur non opus quia voluntas ex nostro arbitrio procedit opus aut per graciam dei consummatur Chelius est propter dominum mori et in eternum viuere quam propter nos viuere et in eternum mori Si enim ille pro nobis mortuus est qui mori non poterat nisi voluisset quanto magis nos pro eo mori debemus quia etsi volumus sumus si domini mortuus est pro hiis et hoc sine primo Item ad omnem actum et omnem incessum iustus est vt fronte moriatur cum domino et hoc cum precio Item ad omnem actum et omnem incessum manus pingat crucem secundum Jeronimum epistola lxxxi Item crux christi in fronte ponitur ne fidelis inde erubescat secundum augustinum de verbis domini sermone 13 q Et gloria dei magis quam bonum querat omelia lx

Curiositas

Que precepit tibi deus cogita illa semper et in pluribus eius operibus ne fueris curiosus Ecclesiastici 3° In superuacuis rebus noli scrutari multipliciter Non est tibi necessarium ea que sunt abscondita videre oculis tuis Ecclesiastici iii° Item multo facilius inuenit spiritum dei conditorem humilis pietas quam syderum ordinem superba curiositas secundum Augustinum de eclipsi solis in sermone Item in consideracione creaturarum non est vana et peritura curiositas exercenda sed gradus ad immortalia et semper manentia faciendus secundum Augustinum de vera religione Item demonum est cibus carmina poetarum secularium sciencia Rethorum pompa verborum nulla ibi saturitas veritatis nulla ibi iusticie refectio reperitur studio sicarum infame vero et vltima penuria persequentur secundum Jeronimum in epistola de duobus fratribus Item multi student plus alta quam apta perscrutari et erubescunt plana et humilia ne hec solum scire videantur secundum Bernhardum in quodam sermone Item doctrina spiritus non curiositatem acuit sed caritatem accendit secundum Bernhardum super Cantica Item curiositas est superflua inuestigacio ad se non pertinencium secundum Hugo de sancto victore Item O quanti veritatem querunt non in veritate sed in vanitate et quesita non inueniunt non ad veritatem sed ad vani

tatem et quod inseruire est in vis vite
lucra mortis negociatur Sanctus Wilh
de sancto victore Item quicquid prodest
in illis expende dies qui nec do
mi nec milicie nec in foro nec in clau
stro nec in curia nec in ecclesia nec a
tuli possunt nisi duntaxat insolis
Sanctus petrus Rauanensis in quodam sermone
Cursus est x littera Prima
est Primus ad mortem tempora
lem paulatim plurimus Dies nostri dicit
David quasi umbra super terram et
nulla est mora Domine deus noster Seve
rum Augustinus Nil aliud est vita presens
nisi cursus ad mortem Secundus est cur
sus ad mortem malorum De quo
legitur Jeremie xxiii° cursus est cur
sus eorum malus et fortitudo dissi
milis Unde psalmista Veloces pedes eorum
etc Contritio et infelicitas etc Tercius
cursus bonorum De quo Wilh su
per Cantica sermone 23 a Cur a
mor ardentius velocius et prevenit
citius j Cor x° Omnes quidem currunt
sed unus bravium accipiet etc littera
Cursus spiritualis sextu Secunda
plex est Primus bone conu
sationis ut ibi j Cor ix° Sic cur
rite ut comprehendatis Secundus divine
quesitus dilectus Canticorum j° In odo
rem unguentorum tuorum curremus etc Joh
xx° Currebant duo simul Tercius
superne intentionis Ysaye xl° Qui
sperant in domino habebunt fortitudi
nem j Cor ix° Curro non quasi in in
certum etc Quartus predicationis Psalm
ij° Contuli cum illis evangelium per Ve
lociter currit sermo eius Quintus vite
presentis Act xx° Nec facio animam preciosio
rem etc Sextus martirii seu passionis
Ebre xii° Deponentes omne pondus
per pacienciam curramus etc littera
Ebita debemus prima
proximo tria Primo dilectionem
Joh xiii° Nemini quicquam
debeatis Joh xv° Hoc
est preceptum meum ut diligatis ad
invicem Secundo auxilium j Joh iii° No
tum diligamus verbo et lingwa etc Ter
cio consilium j Thess ultimo Con
solamini invicem etc Item Greg in mo
ralibus Deputemus intelligenciam
ditatum quam pecuniam mutuam quo
nobis plus creditur ex benignitate et de
bitores amplius tenemur in opere Item Gre
gorius ibidem Stultus est debitor qui
gaudens mutuas pecunias accipit et
tempus quo reddere debeat non attendit Item
Ambrosius de officiis li° j° ca° 2 Deus est
debitor nostre misericordie quam fecimus in pau
peres Item ibidem li° ij° ca° xi pauperes
accipientes nostram elemosinam deum quasi
tenent nostrum remuneratorem qui se pro paupere
obtulit obligandum Debitores sumus
nobis ipsis scilicet corpori et anime Corpori
debemus tria scilicet pabulum ne deficiat ve
gerum ne accidiam torpeat onus ne
lascivet Unde Eccli 33 Cibaria et virga
et onus asino Anime vero debemus duo
scilicet compassionem Eccli 30 Miserere anime
tue Honorem scilicet eam a macula pec
cati custodiendo sollicite Eccli 10 Fili
in mansuetudine custodi animam tuam
etc Cum anima deo similis sit magnus
ei debetur honor littera Secunda
Ebent prelatis subditi tria Primo
cognoscere in hoc quod laborant cu
cientes eos in cura et sollicitudine Ebre
ultimo Obedite prepositis vestris et sub
iacete eis etc Secundo debent eos abun
dancius diligere eo quod preesunt officio et
dignitate j Thimo v° Qui bene pre
sunt presbiteri duplici honore etc Tercio
ad debent eos tranquillam pacem custodire
ut utilius proficiant et devocius orent
Act 6° Nos vero et oracioni et ministerio
Ebent viri littera Tercia
uxoribus suis quatuor Primo di
lectionem Ephes v° Viri diligite uxores
vestras Secundo instructionem Caritatem j Cor
xiiij° Si quid autem volunt discere vi
ros mulieres Tercio honorem supporta
cionis j Cor xi° Caput mulieris est
vir j Pet iij° Tamquam infirmiori vascu
lo muliebri Quarto sustentacionem corpo
ralem Ephes v° Nemo carnem suam
odio habuit etc Sequitur propter hoc reli
quet homo patrem et matrem etc Quinto
debitum carnale matrimoniale solucionem
j Cor vij° Uxori vir debitum reddat
Item Cris omelia 23 ait Non potest
deo esse fidelis qui uxori sue est infi
delis Item Eccli 25 Beneplacitum est
et probatum coram deo et hominibus vir

7 mulier sibi bene consenientes Coll'
iii° Viri diligite uxores vestras littera
Debent uxores viris sex sexta
Primo fidelem anime dilectionem Tho
bie 10 Manebat pater eius et dies in Matheo
fidem magnam Thobie xiii° Romanorum
vii° Vouente viro vocatur adultera etc. Se
cundo timorem sanctum Ephesiorum v° Uxor ti
meat virum suum Quarto subiectivam obedienciam
in honestis Genesis iii° Sub viri potestate
eris etc. Augustinus mollem responsionem prover
biorum xv° Mollis responsio frangit iram Genesis
xviii° Dixit Sara ad Abraham postquam
consenui 7 dominus meus vetulus est Sexto ad
iutorium in cohabitacione Genesis ii° Non
est bonum hominem esse solum etc. I
Corinthiorum vii° Precipio uxorem a viro non
discedere etc. littera Prima
Decimas 7 primicias tuas non
tardabis offerre de bobus quo
que 7 ovibus primogenita dabis michi
Exodi xxii° cap. De fructibus pomis 7
arboribus decimas dabis Levitici
ultimo cap. Item de eodem Numeri 31° et
Deutero ii xxvi° et Numeri xviii° Non quod
levite habent decimas etc. 7 insoluent
primicias et decimas decimarum sac
erdotibus pro officio sacerdotali ut ibi
expresse 7 Mathei Non veni solvere
legem etc. ii Thimo ii° Laborantem
agricolam primo oportet de fructibus percipere Item
Augustinus in sermone de decimis 7 est
16 q. 1 Decime Qui inquit de
cimas dederit non solum abundanciam
fructuum obtinet sed sanitatem anime
7 corporis consequitur quia decimas
dando 7 terrena 7 celestia possis pro
illa promereri Unde qui decimas dare
nolunt res alienas invadunt Deus
enim qui dignatus est totum donare
decimas dignatus est a nobis accipere
Item Augustinus in sermone de decimis At
tende quod creatura decima inter intellectu
ales creaturas est homo quia an
geli in novem ordinibus Decimus
autem ordo est hominum 7 ideo est homines
decimam solvere ut ruinam angelorum
valeamus supplere Item Augustinus in ser
mone de decimis 7 est xvi q. i
Decime Hoc est inquit domini iusti
consuetudo ut si tu illi decimam
non dederis tu ad decimum revocaberis
ut demonibus qui est decimas pro an
gelorum associaberis Dabis inquit mi
chi id quod non vis dare sacerdoti
Item Augustinus in Enchiridion cap. 86
Decime domini expresse elemosine que
de fructibus terre debent annuatim litera Secunda
Decime debita
sunt genitum animarum quod si
dederis decimam abundanciam recipies
7 salutem sed si tardaveris dare peccatum
est quomodo magis premis peccatum est non de
disse vel cum mala voluntate de
malicia denegacio 7 de artificio
reddere decimas deo 7 infra Augustinus 7
est in can. xvi q. i Decime Item
Greg. 19 7 est 16 q. 6 Decimas que
pietatis concessas esse canonica
auctoritas demonstrat 7 a laicis po
ssideri apostolica auctoritate prohibemus
7 infra Item i Corinthiorum ix° Si spiritua
lia seminavimus vobis etc. quod dicit non
terium Malachie iii° Inferte omnes
decimas in orreum meum Et alibi do
minus illudens Quia non reddidistis
decimas 7 primicias ideo in pe
nuria 7 maledictione fame maledicti
estis quia dum prava subtrahitis
ubertatem possessionum vestrarum 7 tota
habundanciam frugum perdidistis scia
tis vos ideo perdidisse abundanciam
qua fraudastis me pro te mea mo
neo igitur ut reddatis in mea 7
restituam vobis vestra Et xvi q. i In
terium Crisostomus super illud Mathei xxiii°
Qui in decimatis iustam iusticiam
inquit iudicium 7 fidem propter gloriam su
am mandaverint deus sed decimas propter
sacerdotes sed sacerdotes qui propter deci
mas corripiunt populum 7 maiora pec
cata videntes tacent docent excent
colicem culitem 7 deglutiunt camelum
vel a modicis abstinent 7 maiora commit
tentes Sequitur Si quis de populo decimas
non obtulisset sacerdotes avaricia plem
ia eum corripiebant quod magnum
crimen fecisset Si quis autem in populo
in deum peccabat seu proximo iniurias
nemo eum corripere Ecce de suo
lucro sollicite agebat de gloria dei
7 salute hominum negligebat Ideo
dicit eis Ve vobis ypocrite qui decimas
in minimis exigentes de una 7 ipsia

non cuantes sit 7 modo sit Cre
cum epi 7 psbiti 7 diaconi si debi
tum honorem mt se no accepint ira
scuntur 7 turbant De honore at
di 7 psertu eius ecce solliati no
sunt. portes vnusquisq3 sua se
cundum dignitates vigil aspiciant
7 defendunt. obsequium xo ecce p
impendunt h Crisi vt s omelia
Nota quod Grego decimus in tto
papatus sui anno in gsil lugdunen
vz Anno dni 1 2 7 2 gstituit
decimas ecclis prochialibs solui
q p anna solucbatur ad volu
tatem soluentis h in Cronic lio
vno cao xxmo

Defectus Nota solum xpus
assumpsit huanaz naturaz
s3 7 defectus extra naturam quos
in ipm decuit assumere vnde e
um pene fuit exaltatiue veritatis
pfite 7 testificatiue huane natu
re no simulate assupsit pena
litates tam carnales qm spuales
q vspiciunt naturam nram in co
mun sic famez 7 sitim in abstine
cia alimenti esuriam 7 timorez in
pria vocat 7 hugo di vt e calor
7 frigus. 7 lassitudo. nc tn omes
defectus carnales assupsit. sic sut
defectus egritudinum mltiformium. nc
omes spituales. sicut petm 7 ygno
rancia 7 rebellio carnis ad spm
Ptra quia nullo debz uirtus po
tenciaz sustine cum hc essz con or
dinem iusticie. sicut xpus penalita
tes suscepit. vt ea no possz pati
unte. quia nc passio sua fuit
con pratem dimitat nec con volu
tatez racionis. licz fuit con volu
tatez sensualitatis 7 carnis Di
cimus etiaz qd xpus ve timuit 7
ve doluit 7 ve tristis fuit. put
ita notat passionem Differunt at
passio 7 passio. quia tuc affectio
dicitur passio qn anima sic affia
quia oculum metis nequaquaz tur
bat. passio vo dicitur qn ita fortis
qd oculum metis 7 facit a rectitudie
vel a di contemplatione donare
7 tunc racio recte legit 7 patit
vnde differunt ista duo sicut dispo

sicio 7 habitus h Thomas de
v thco lio mo cao ja

Defensio pcti fugienda e ppr
duo quatuor Primo qr deus
no libat a pctis qui defendit pctm pu
xxvmo Qui abscondit scelea sua no
dirigetur Secundo qr defensor pcti dimit
tit in culpa sua iacolue 7 quid ma
ius pctm vnde sup illud Gen mo mu
lier quaz dedisti m Glo dicit gnm
e pemtibus iro velle. attende vnde ac
cusat 7 sup illud ps Nolite inque
ate dicit glo Malu e pcare. peius
pseuare. pmcosius e defendendo se
in diu culpaz pre Tcio qr magna
stulticia e pessimu hostez a pctm
velle defende. quia nc ho nc diab
pt nocere hoim si careit ab hc hoste
vnde Greg Nulla nocebit adusitas
si nulla domiret iniqtas Quarto fu
gienda e exemplo sctorum pu 7 xvmo
Justus in pncipio accusator est sui

Delicie sunt littera prima
carnales causa quatuor ma
lorum Primo lascimie 7 dissolucois Je
mie xxjo vsqz qo dissoluez filia va
ga Scdo gtumaac 7 dissolucois rebel
lionis pu 7 xxixo Qui delicate a
pueicia nutritur s3 s 7c Tercio mortis
spualis 7 corpalis h Thimo vo
vidua in delicijs viuens 7c luc xvj
Diues epulo sepultus e in inferno Quar
to eterne dampnacois Appoc xvmo Qn
tum glificauit se 7 in delicijs fuit
7c Aug in quadaz smon Qui
dat p modica delectacom illud p qo
xpus se tradidit semel cu xpus r
putat mercatorem Item Ambr in q
dam smon Delectatio recedit 7 precessit
vlnauit 7 transijt. miserum fecit
7 abijt infelicem reddidit 7 reliquit
Item in quadaz epla Aug qui a puc
ricia dedit se delicijs manebit
in suitute vt viuens mortuus sit
Item Greg lio mo mo 4 3o hij fe
quentius maiores elaciones ex car
ne suscipiunt q carnis voluptatibs
delecta Item Crisi lio de compuncti
one cordis Sicut impossible e co
punctom cordis vige in delicijs con
tra enim h sunt sibi inuicez repugna
ria. illa enim mr fletus h enim mr

risus illa enim cor constringit ista dis-
solvit Item Cris omelia 71 Delicio-
sa gunna magis luxuriat quam
amisat qui humilitate comedat Sta
xviiio Ne delecteris in vita epulosis
nec in modicis turpibus Littera Secunda
Delicie reddunt homines indevotos
Unde Cris omelia xv b Ne-
scitis quod spiritus contribulatus est spiritum
aut humilem et cor contribulatum habe-
re non potest quod maducat et bibit et delicijs
fruitur quia panis confirmat et vi-
num letificat spiritum autem humilem car-
nis esse non permittit vinus quod fit ex
pane cor contritum non permittit esse
iocunditas quod fit ex vino ideo quam-
plures sancti per aqua necessitate voluerunt
exorare deum ieiunium cum oratione
miscuerunt sicut Daniel et ceteri Unde
quia virtus orationis est magnum se-
paratim abundanter Et ubicumque ponitur
oratio et ieiunium a morte liberant
Item epistola ii b Iohannis Difficile
et impossibile est ut presentibus quis frua-
tur bonis et eternis ymmo ut hic
ventrem illic mentem impleat ut
de delicijs transeat ad delicias ut
in celo et in terra appareat gloriosus
Idem Respice unde sis et erubesce
ubi sis et gemiscite quo tendis et
contremiscite Unde Augustinus de verbis domini
sermone 29 Cristus in carne non
descendit ad delicias Item ibidem
sermone lxxxviiio Delicias mundi
sequentes redimet eas amaiores
felle Item ibidem prudencia simone
eodem Delicie non voluptas transi-
tura sine desiderantur cum vero tra-
sierit non sine pena cogitatur Lit-
De derisione tera prima
Humiliati fuerunt Judith viio
ubi viri Sochoth et phanuel de-
riserunt gedeon cum 300 viris
persequentes reges zebee et salmana
cum 17 milibus fugientes et tam
infestos ultra 120 milia virorum
percussorum in prelio quibus vero viros
Socoth et phanuel contrivit mi-
tus in reditu gedeonis Item derisit
sum Michol derisit david regem
psallentem coram domino ii Reg
vio pueri parvi illudebant Elizeo eun-

te prophetam coram domino ii Regum iio
dicentes Ascende calve qui male-
dixit eis in nomine domini et lacera-
ti sunt ex eis a duobus ursis xxx
pueri iiii Regum iio Item dicebat
iudei xpm blasphematorem quia
dixit paralitico homo remittuntur tibi
peccata tua Math ixo luce vo Item
dixerunt xpm in principe demoniorum
belzebub eicere demonia Math xvo
luce xio Item cum diceret ihesus de
filia Yairi puella non est mor-
tua sed dormit deriserunt eum Math
ixo luce viiio Item iudei irridentes di-
scipulos dixerunt musto plenos qui
varijs linguis loquebantur Actuum
iio Item iudei principes sacerdotum
et scribe blasphemantes et capita
sua moventes illudebant ihesum in cru-
ce pendentem dicentes Vach qui de-
struis templum dei salva teipsum si
filius dei es descende nunc de cruce
etc Illudebant ei milites dicentes
Si tu es rex iudeorum salvum te fac
Math xxviio Marci xvo luce xxiiio
Item proverbiorum xxiiio Queit derisor
sapienciam proverbiorum xxiio Eice deriso-
rem et exibit cum eo iurgium etc
Ecclesiastici viio Non irrideas hominem in
amaritudine anime est enim qui humili-
at et exaltat circumspector deus ii pe-
trio Venient in novissimis diebus il-
lusores etc Ysaie xxxiiio Ve qui
spernis nonne et ipse sperneris Item
Jeremie xxixo Vir fratrem deridebit
et veritatem non loquentur Littera
Derisio potest esse licita Secunda
ut Helias propheta domini de-
ridebat prophetas baal dicens Cla-
mate voce magna deus enim vester
etc iii Regum xviiio Micheas propheta
domini dixit Achab regi Israel coram
Josaphath rege iuda iuxta verba
falsorum prophetarum ascende et vade quia
ipse tradet dominus in manus regis quod
wlt rex sed adiuravit de veritate in
nomine domini prophetavit regem esse
deceptum per spiritum mendacem in ore
prophetarum suorum propter quod percussit eum
Sedechias sacerdos iii Regum x-
timo Rex Sirie misit exercitum in
Dotaim ut caperent Eliseum prophe-

tam domi q̄ᵃ coniurauāt cōsiliu fi
um regi isrl̄. Cʒ illum exitu ce
titate pcussu duxit in Samariaz
coram rege isrl̄ dicens Sequimini me
7 ostendam vob̄ virum quē quer̄ in
Regum vjº. Judith dixit Olofno
Tu solus bonus es 7 potens in o
regno Judith xjº ibidem xiiº Ego
ego sum q̄ ancillam domiō meo 7c
Cum rex darius vidiss̄ᵗ ciba ce
ram beel domū 7 consuptos sᵗ
tottie 12 archabes 7 modios simil
7 40 oues Daniel vltimo pe 7
Qui habitat in celis irridebᵗ eos 7c
Aplus scribens Corinthijs dicᵗ ego
eni minus habui sᵗ p ceteris eam 7c
ij Corº xijº Et sic quātu ad derisio
nes pʒ q̄ licʒ cum iustitiarijs q
qʒ irride nugem aut meli· ita
q̄ sit cum modestia ad correpam
vrisi 7 vtilitate ecce vt pʒ ex
auctoritatibʒ sup̄ dictis Sic igitur
illius ad tō sponsa sua videbit
in die nouissimo vt dᵗ pu 3
Sic irridebit antixᶜ tanquam stulti
ssimos· tu sicut tunc latrantes ad
sui interitu contra astra estimantes
aut vitam xpi· 7 sue ecce insa
niam nō noluerunt ʒ pfuerunt sici
sʒ ipsis aut leuat obsfuerunt in
eo cor̄ domitiblem vitat stimulu
talitrac h̄ doctor Bonᵃ sup vnº
mandato littera Prima
Desideriū triplex ē a quo septu
ua pcipit abstine prima ē
a desiderijs secularibʒ q̄ sᵗ mun
di honores Thimo vjº apuit
gra domi saluatoris 7c Ctem luc
xvjº Quod altu ē hominibʒ ab
hominatio ē apud deū Scdm a
desiderijs nociuis q̄ sunt diuiciae
seculares 7 Thimo vjº Qui vo
lunt diuites fieri 7c Tcium ē de
sidium a carnalibʒ Ro 4 xiiiº
Carnis curam ne feceritis 7c Gall
vjº Qui seminat in carne 7c ite
triplex ē sitis Prima ē desidium
rei nō habite 7 isto modo tpan
cia magis generant sitim q̄ᵃ tol
lunt q̄ cupiditatem augmentant
ymo aqua carnalis nō hʒ effectum
suu nisi interrupte cum iterata
sitis oportz t̄ bibe Scd̄o modo accipi
sitis pro desidio rei habite ad ha
bendum eam pfectius· sicut sitiunt di
p gram sicut ipm habe p gloriam
vnde. Eccli xxiiiiº Qui bibunt me
adhuc sicient Tcio accipit p rep
hensione amati sine fastidio· 7 s
biti 7 sic biti sicut dicit eccinalit q
igitur h̄ habuerit gratiam consummat
vel final pmie pseuanciae nugm
siaet primo langwendo p tpalibʒ
vel cruciando se pspato cum sic in
caritate q̄ oia suffert 7 ē ei fons
hominem salie in deū· lxii Scd̄a
Desideria sc̄ta dilacone crescunt
si aut dilacone desiciunt de
sidia nō fuerat h̄ Greg omelia
xiiª Ctem Aug de v̄ domi smo
xvº Qui desiderata diu sancti obtine
tur· cito aut data vilescunt· pete
quē iusta petendo 7 querendo cessat
vt capias· sunt t̄ domus q̄ nō wl
cito dare vt 7 tu discas magna
magne desiderare h̄ Aug sup
psᵒ 8 Qui desiderat 7si lingua
taceat corde cantat· q̄ ea nō de
siderat quolz amore quoqz clamore
aures hominum feriat mutus mutus
ē deo Ctem Ambᶻ sup Beati im
maculati Quo diuicius abest qᵈ
desideratur tanto expectatur desideria ma
iora Ctem Gregorius in Moralibus
Valencores voces aput secretissimas
aures dei nō vba faciunt ʒ desi
deria· eternam eni vitam si ore
petimus nᶜ corde desideramus clama
tes tacemus tacentes clamamus lit
Descensio tera Prima
Anima xᵉ pᵉ mortem descendit
ad limbu ad liberacionem eorum qui
iuxta melira existentes de hᶜ se
culo transierunt Diabolus eni de
mum ad deū extendit In quo
nil iuris habebat merito amisit
in alijs ptatem Alia causa q̄
re xpus descendit ad inferos ē
vt tantus esst descensus quantus
fuit liberandorum casus Primus at
homo in statura liberi arbitrij po
situs erat· vt posst ad vita asce
de put vellz· ʒ pcto pacto sic
alteri brachium sue p omnes else

depssum e ut esset in ymo infni
Altum vero in summo celi Non igitur
posset ascende brachium in pfundo
sit depssum nisi ad brachium desce
deret de summo Descendit igitur do
minus usque ad infnu ut homine ca
ptiuum eleuaret usque ad celu Tercia
racio x descensionis sicut vnig
era lumine mundi p pñciaz corpale
ita mortuum esset lumine infni p diui
tatis maiestatem Quarta racio e
xpus hic exequeret p efficaciaz qd
p passionem meruit scdm sufficiencia
Duo aut meruit p suaz passionem
scz satisfactionem et ianue apcionem et
vtroque hic duo efficit in descensu suo
ad inferos quia p satisfactionem so
luta sunt vincula captiuitatis per
apcionem ianue facta e illustracio
illius carcerez et scdm lucez extidez

Descensio x' Ira Secunda
Deliberauit omnis q'nunc sui
capaces ee potuerunt sicut sancti
patres fuerunt q no ppr reatu p
sone s ppr reatum nature detine
bantur Dapnati aut huius mu
ti capaces no sunt neque paruuli
in limbo et de corpore x no s
p fidem vel p fidei sacramentum Di
cendum igitur q anima x p t
dum mortis sue cu sctis in limbo
fuit ibidem etiam fuit latro cui
dominus dixit Hodie mecum eris in
padiso et nomine padisi ibi vera
fruicio di quia pacta passione
iam ipse latro equaz qui erat
in limbo viderunt deum p essenci
am ad quez infinu descendit
xpus in anima et resurrexit in
vtroque scz corpore et anima Di
cendum e etiam q xpus in isto
triduo totus fuit in sepulcro sed
no totum fuit et totus in infno
s no totu quia totus dicit psona
totum vero naturaz Sic Thomas
de ve theo li iii ca 13

Despectus sine
Contemptus Ne despicias ho
minem auertem se a pcto neque im
properes ei Memento quoniam omnes in
corrupcione sumus Ne spernas ho
minem in senectute sua et enim ex

nobis senescunt Eccli viii Noli de
spicere iustum pauperem hominem ne
que magnificare virum peccatorem
diuitem Eccli xvi Item Cris sup
omel Epistolam Ad Ephes Ebreor
sermon xxv Contempne diuicias et
Item Iohannes in epla ad lectam
Non sunt contempnenda quasi parua a
quibus magna consistere non pos
sunt Seneca in pu Dunt plu
res q multa nō te contemnat s ipsa
que sperunt clam feratur Item fa
cile contemnit omnia q ad contemptum sui
venit Vis igitur habere contempne
omnia Sic Seneca epla viii a vii

Desperacio littera Prima
Quatuor mala facit hom
primo habenas peccati laxat
ii Regum iii Ait abner ad Joab
An ignoras quia periculosa sit
desperacio q d nullus ignorare de
bet Sed eam rerum contestat
Ierem ii Non consistem sicut
et ceteri qui spem no habent Tercio de
um impugnat Iheremie xviii
Desperauimus post cogitaciones nostras ibimus
et Quarto si potenciorem in crea
cione mali quondam in creacionem bo
ni putat Gen iii Maior e ini
quitas mea quam ut homo et q
hic ps Misericordia domini sup oia
opa eius etc Et item Misericordia
plena est terra etc littera Secunda

Desperando ne pcta augeamus
Propositus e penitentie portus
rursus ne desperando augeamus da
tus e nobis mortis dies incertus
Sic Aug de vtilitate augende
penitencie Item agnouit latro
petrus negauit in petro desig
tur quomodo iustus de se debet psumere
in latrone illum commissum debet de
ficere timeat igitur bonus ne pereat
p superbiam et malus ne desperet
ppter multa sua malicias Sic Aug in
libro de Simbolo Nemo desperet Iu
dam traditorem nam tam scelus
commisit quam indulgentie fecit penitus
immane Sic Aug de vtilitate au
gende pnie Nemo diffidat nemo
veteris conscius peccatorum veniam desperet
Nouit deus mutare sentenciam si tu

noue2 mutat delictum Ambrosius
sup lucam libro iio Illius eterne
ciuitatis ianuas nobis desperacio clau
dit spes aperit fiduciam latum qz
ingressum habet Crisostomus de reparacione
lapsi Nullus desperare debet veniam
eciam si ad finem vite ad penitenciam
conuertatur vnumquemque deus de suo
fine non de vita preterita iudicat quia
ille cum vita hominis querendus est
finis quia deus non respicit qua
les antea vixim9 sed quales circa
finem vite exim9 Ysidorus de
summo bono libro iiio Prima salus
est declinare culpam secunda non de
sperare veniam quia ipse se in eter
num punit qui apud verum iudicem ad
penitenciam non recurrit Hugo de vir
tute Desperacio est cum corruptus im
prudenter agit id est defendit cum
arripitur non solum sed impacienter
fert correpcionem Bernhardus sup can
tica simonem xlvo Nunquam volo sperare
in deum sed non possum cor enim meum
non me audit cui dicatur nescis
quid pateris languens et tamen
cui langwor insinuas vbi osten
dam tibi causam vt in omni necessitate
non desperes et fac unde et operare
iusticiam vt spem habeas aput
deum et non desperabis in terra bona enim
opera que sperare faciunt mala autem
opera desperare compellunt propterea non
dixit propheta Spera in domino et
habita terram sed spera in domino
et fac bonitatem et inhabita terram

Detractio littera tercia

Uxor putipharis pharaonis
impie detraxit Ioseph apud dominum
suum Genesis xxxixo locuta est maria
adversus aaron contra moysen ordine
humana propter quod lepra est percussa
Numeri xiio Maledictus qui percutit
clam proximum suum Numeri xxviio De
be et pharisei xpo detraxerunt Sama
ritanum esse demonium habentem Ioh
viiio peccatorem Ioh ixo blasphemum
Math xxvio iniquitatem Ioh viiio lu
ce viio voratorem gentis seductorem
rem Math xxviio populi seductorem
Ioh viio prohibentem tributa dari ce
sari luc xxiiio et multa alia vt

patet ex decursu eorum et cetera Item psalmo xiii
Sepulcrum patens est guttur eorum
psalmo Acuerunt vt gladium linguas
suas et cetera Math 12 Malus homo de
malo thesauro et cetera Galatas vo Si in
vicem mordetis et comeditis vide et cetera

Detractio littera quarta

Est fugienda propter duo Primo quia
scriptura docet leuitici xixo Non ma
ledices surdo nec coram ceco pones
offendiculum Glosa Surdo maledicit
qui absenti detrahit Unde Iaco
iiiio Nolite detrahere alterutrum fratres
mei et cetera Qui detrahit fratri qui
iudicat fratrem suum detrahit legi
et iudicat legem Secundo mala que
ex detraccione veniunt que sunt quinque
Primum est quia proximum quasi in se
est detrahendo interficit leuitici vii
Sanguinem omnis animalis non sume
tis in cibum sanguinem comedit
qui eciam proximum detrahere delectatur
Secundum est quia audientem detraccionis
similiter odit Bernhardus in libro de consi
deracione Detractor et libenter audiens
vterque diabolum portat in lingua
et sic tres vno iudicio confundun
tur scilicet detractor detractum et libe
ter audientem ideo appellatur 3 lingwa
Ecclesiastici xxviiio lingwa tercia multos
commouit et dispersit illos de gente
in gentem Tercium quia comparatur
homines serpenti Ecclesiastes 10 Si mor
deat serpens in silencio nichil minus
eo habet qui in occulto detrahit
Quartum est quia reddit homines
deo odiosum et hominibus prouerbiorum xx
iiiio abhominacio dei et hominum
detractor Romanorum 1o Detracto
res deo odibiles Quintum est quia
detractor mortem eternam acquirit
prouerbiorum xxiiio Cum detractoribus ne
commiscearis Ysidorus libro de summo
bono 2o Non solum ille est reus
qui falsum de aliquo dicit sed is
qui cito aures crimibus prebet Augustinus
de diffinicionibus Obloquium est ab
sentem detrahere et dolose mordere

Detractio littera quinta

Inter omnia vicia periculosa
est Unde Augustinus in glosa super
illud psalmi Pro eo vt me diligerent

ic. Plus inquit nocet in mebris detra
hentes xpo quia animas creditorum int
ficiunt quas qui eius carnem mox ex
pirtectam perimerunt Item Ambrosius li
quido paradiso Bilinguis sperus ha
betur atque letalis eo quod diaboli
ministerio aliud lingwa loquitur aliud cor
de meditatur Item Jeronimus in epistola
ad Nepotianum Caue ne linguam
aut aures habeas prurientes .i. a
pene alijs detrahas aut alios detra
hentes audias Jeronimus ad Rusticum
monachum Ingratum est cordi laterem
et lingwam per toti mundum vagare Ric
hardus de sancto victore Detractio est
lapsio ex inuida pectoris bona alio
rum denigrans Item Lucontiens dicto
12 S dicit Et detractor insanus
indicatur et tamquam sacrilegus fi
nibus vel anathemate compescitur
et a societate omnium expellitur eo
quod ymaginem trinitatis vniuersaliter denigrat
virtutes quoque spirituales et sancta opera
que fructus et arbores corporales
precellunt amputat et abscindit Lit
Detractorum tera Sexta
est plex est genus secundum pisanum de
vicijs primum est mala dicere de alio
Secundum est audita mala cum augmen
to referre Tercium est illud libenter audire
hoc de Glosa super illud Detrahentem
secreto proximo sed nos inquit doctor
distinguimus in sex primum est occul
ta mala proximi publicare Secundum est
est audita cum augmento referre ter
cium est crimen falsum imponere quar
tum est bona occulta negare quintum
est bona occulta minuere littera Se
Detractio secundum quosdam ptima
est cum peruersa loquutio de homine
in sua absencia et fit ab racionem
mali multis modis expressi multiplex
in scriptura cani porcis et serpenti ca
ni propter tres eius proprietates famoso
res latrat enim canis superflue
ad lunam vmbra et molendinum sic
detractor nunc detrahit sanctis in pur
gatorio velud vmbra pausantibus
et nunc quiuentibus in labore et commu
nit istorum trium nullus offendit sed la
trator Vnde Math vij Nolite sanctum
dare canibus Secundo canis lacerat

sibi similem prostratum ab
Conformiter detractor lacerat et mor
det stem ab alijs persequutum Vnde
psalmo xxj dicitur Circumdederunt me
canes multi Tercio canis tamquam
molosos gregis dicitur tamen gregem
quem custodire ipsum committitur nunc ir
ridet nunc lacerat nunc mactat Vn
tales dicuntur habere sanguinolen
ta labia tamquam canes carnificum
in macellis qui dicunt vt prouerbiorum j°
Insidiemur sanguini iusto abscondamus
tendiculas contra insontem frustra
et hoc est vna causa quare iudeis est
esus sanguinis prohibitus leuitici vij
Item prout dicitur xxj° et illud prout id
apokalipsis vltimo Foras canes ve
nefici quia accusatores fratrum aut
diaboli venatores iustorum sanguinem
a celesti ierusalem excludendi Secundo com
parantur detractores porcis propter tres
proprietates odibiles Primo sues ne
dum comedunt fetus proprios sed propter aui
ditatem consumunt proprium alimentum
Sic detractor edit natum proprium vt
dicitur Ezechielis 10 Et vbi saciantur
solide de carne cruciferi propter aui
ditatem tpalium pedibus conculcat
vtrumque cibarium Vnde Math vij° vi
detur aplicans viris prohibitum mar
garitas dispergere inter porcos Secundo
porcus pelegit stercora quintumque fe
tencia et dimittit florida quintumque
redolencia Correspondenter detractor
dimittit flores virtutum proximi et acto
ex ordinatos fetentes quales
quilibet non committit proiecto rostro
suo scrutatur profundius quia instar
porci delectatur in volutabro peccatorum
Tercio porcus inter omnia bruta primo
fedat os suum assuetus detractor de
quouis quod in tractatum deuenit siue
in discretorum dictatis aut fame co
sicut porcinum ingerit ad redolencia de
tutu inordinate consumit quod predit
se statum cunctumque quod in loquutionem
venit discere cognoscere . et hoc credi
causa vna quare deus ordinauit vt
legio demonum quos de demoniaco
in terra genasareorum eieceat roga
uerunt vt mitteret eos in porcos
Marci v° Math viij° luc viij°

Tercio compatur detractor serpentibus
propter tria Primo quia serpens affe
ctat mordere in absconditis vt in vm
bra nocte aut angulo Sic detra
ctor mordet absentes quos pre
sentes amare se simulat Unde ecclesiastes x°
Si mordet serpens in silencio sinple
morderet nichil eo minus qui in occulto
detrahit sic diabolus in forma ser
pentis temptauit Euam solam Secunda
serpentis proprietas quia repente tor
tuose incedit Sic detractor a lau
de persone detrahende incipit dicens
mala orte etiam bonum sed statim ex
torquet diffusius commencium media
tum inclinat aut ad laudem propriam
non inquit animo detrahendi sed ex re
latis pectus tantum vincatur sunt
[margin: C vt ci]
reguit vatis ps cxix Domine libera
animam meam a labiis iniquis etc
Tercia serpentis proprietas est quod comedit
terram continue vt patet Gen 3 Carre
dentes detractor ad malum mundanum
semper anhelat quia diligit solum terrestria
restia et peccata Unde compa^ratio
nis repulse et alibi animali in
putredine delectanti et tales vide
tur esse de quibus Jeremie viii Ecce
immittam in vos serpentes pessimos
quibus non est incantacio et propter toxicum
bestie istius pestifere legitur Augustinus
super tabulam suam illos versus scri
bere Quisquis amat dictis absentum
rodere vitam Hanc mensam indigna
nouit esse sibi Hec doctor eximius
super viii° mandato lectio prima

Deuocio est teneritudo cordis qua
quis de facili in lacrimas
resoluitur vel deuocio feruor bo
ne voluntatis quem mens cela
re non valens certis manifestat in
diciis Insuper deuocio est medulla
holocaustorum sine qua holocau
sta sunt arida Unde ps holocau
sta medullata offeram etc Hec Parisiensis
libro de virtutibus capitulo de speciebus ora
tionis Unde Bernhardus super Cantica Nichil
in terra deuocio in luctu aliquando
luctu occidit sed absque condimento spiritus
gustus Ibidem idem est vngen
tum contricionis est vngentum de
uocionis est vngentum pietatis
primum vngentum dolorem facies
Secundum temperatum dolorem lenies Tercium
sanatiuum morbum expellens Hec ille

Deuocio obsequia lectio secunda
Deuocio obsequia dominus mittit Roma^{orum} xii°
spiritu feruentes etc Secundo in mente x
ana Leu lucescat leuitica Lev vi Ignis
ignis in altari semper ardebit et in corde
fidelis caritatiua deuocio Tercio doctri
na salutis prxiii attendite Actuum x
viii° Appollo eductus viam domini
feruens spiritu loquebatur et docebat
diligenter ea que sunt Jhesu
Cassianus Melius est deuotum in modi
bus quam indeuotum in maioribus confes
sionibus inueniri lectio prima

Deus dominus esse multis modis oste
ditur Hec enim fides recta testatur
Scriptura sacra loquitur Compassio re
rum ad ipsum idem indicat Sancti
quoque predicant creature clamant ra
cio naturalis dictat Primum igitur esse de
um fides testatur quia fides catho
lica deum credit Vetus n° 3 lectio 3
Secundo deum esse scriptura loquitur primo
mo ab eterno vsque in eternum tu es Ecclesiastico
xxiiii° Creator omnium est qui creauit me etc Tercio deum
esse compassio rerum ad ipsum sancta in
dicat cum verum esse sit quod nichil
esse suo comparatum nichil est ymmo deus
suo principali esse dat omnibus rebus
esse Ita quod si tribus subtraheret si
cut de nichilo facta sunt sic in
nichilum fluerent vniuersa Quar
to deum sancti predicant Dionisius esse
omnium est superstantialis diuinitas sed
hec intelligunt casualiter et non formaliter
Quinto deum esse creature clamant
Omnia namque suo modo clamant quod
ipse fecit nos et non ipsi nos et si
cut in patria deus speculum est in
quo relucent creature sic in via
econuerso creature sunt speculum in quo
creator videtur Unde apostolus i
Cor xiii° Videmus nunc per speculum
in enigmate Sexto deum esse natura
lis racio dictat que per effectum et
cognicionem esse peruenit in cognicionem
creatoris Omne namque causatum
inducit aliquid vt sit et item illud aliquo
et ita vel erit in infinitum procedere vel
erit ibi cultus vel peruenitur ad deum

quod no̅ causatum · ⁊ hoc e̅ deus
a quo fluit omnia ẜ Thome de ve-
ritate theo͡e lio. j͛ ca°. j lra̅ scd̅a
D Eum vnu̅ ostendit͛ auctoritate ex
Deutro͡h xxx͛ij° Videte q̅ ego
sum do̅m͛9 Et aplus̅ Vn͛ dominus
vna fides ⁊c Ephes͡ iiij° Illud o-
stenditur racon͡ quaz summo de nulla
pt fieri adiec̅o cum sit o̅mo simpl͛
Dnitatem quatuor gn̅a hom͛ mul-
tiplicat scz ydolatria͡ pe̅ Omnes dij
gencium demonia Nygromancia quia
tribuunt virtutem caracteribus ⁊ huius
modi stulticijs Item carnales ho-
mines scd̅m q̅d gulose colunt ventrez
phi iij° Quorum deus vent͛ e̅ Item
Ephes͡ v° Auaricia quod e̅ ydolorum
s͛uitus · scd̅m h͡c n͛ꝰ triplex deus acci-
pitur Primo na͛r quod competit deo
soli Scd̅o adoptiue quod competit
Ramulo ꝗ diu͡e bonitat͛ participes
sunt p gram͡ prudencie vel doct-
rinam pe̅ Ego dixi dij estis vos
Tercio nuncupatiue · sicut dij dicu̅-
tur ydola · sz solo nomine quia
res nominis scz diuinit͛ no̅ competit
illis ẜ vbi sup͛a ca° ij° Item de9
e̅ summu̅ bonu̅ ⁊ bonu̅ solum pri-
cipiu̅ racon͡ antecessionis racon͡
causalis tabilitat͛ ẜ ibi ca° iij°
D Eus dicit͛ pater multipl͛r lra̅
Primo etia̅ gn̅acion͡ t͛cia
Ysa͡e liij° Gn̅acon͡ eius quis enar-
rabit Scd̅o p̅destinacon͡ Ephes͡
v° Gra ⁊ pax a d͛o Sequit͛ qui
p̅destinauit vos in adopcon͡ filiorum
Tercio creacon͡ Deut͛ꝰ xxxij° Nu-
quid non ipse e̅ pater tuus ⁊c
qui possedit te fecit me͛ scd̅m cor-
pus creauit scd̅m a͡iaz possedit
scd̅m vtraqz Quarto sacramenta-
li regn̅acon͡ ī pe̅ j° Benedictus
deus pater domi͡ nri j͛ꝰ x͛ ⁊c Quin-
to fidei instruccon͡ Ioh j° Dedit
eis ptatem filios di fieri ⁊c Sex-
to gracie adopcon͡ Roma͛o͛ viij°
Accepistis sp͛m adopcionis ⁊c
Septimo glorie collacon͡ Gal͛
iiij° Itaqz iam no̅ e̅ seruus sed
filius quod si filius quod si fi-
lius si ⁊ heres p d͛m · i͛ · p gra-
ciam di ẜ Thomas de veritate
theo͡e vbi supra ca° iiij° Cum sit
correlatiua pater ⁊ filius ⁊ spus
p easdem racones ostenditur filiu̅
esse · p quas ostensum e̅ patrem
esse Constat q̅ pater qui e̅ fons
bonitatis gn̅at filiu̅ eternalem si-
bi cui communicat plenitudinem sue
maiestatis · alius enī filius di
p gra̅m vnionis vt xpus homo
alius p virtutem natiuitat͛ vt x͛
incarnatum deus · aliud p adopcoz
vt sancti · aliud p gracon͡ vt q̅-
uis creatura · de filio dei dicit
anathas in altricacon͡ cum Ario
q̅ ipse di filius dicitur sensus q̅
cuncta cogitantur Sapia qua co-
gitata disponuntur · virtus qua
disposita p̅ficiuntur v͛bu̅ quo p̅fecta
v͛bum quo p̅fecta p̅feruntur · lu-
men quo prolata clarescunt · quali-
ter aut filius sit de patre Nota
q̅ ẜ p͛o aliqn͡ denotat cam͡ effi-
cientem vt cum dicit͛ xpus con-
ceptus e̅ de spu̅ sancto · quo͡qz ma-
teriam vt cu̅ dicitur filius de pre
natus · quo͡qz translacon͡ · vt dicit͛
corpus x͛ fieri de pane · quo͡qz ordi-
nacon͡ scd̅m quod creatura dicit͛
fieri de nichilo ẜ ibi ca° v° lra̅
D Eus e̅ p̅fectus amicus t͛cia
⁊ ideo is amico no̅ e̅ amicus
ẜ Cris omelia ij͛ᵃ Dei enim non
e̅ aliud fr̅e quod nulli e̅ vtile
Ysidorus omelia v͛ᵃ k Deus no̅
est amicus culpabilit͛ discordancium
Iudem omelia x a Deus mag͛
respicit vtilitates hom͡ q̅m ipsos
honores · ⁊ plus caritatiuaz concor-
diam q̅m eorum mia͛ e ⁊ g Deus
magis considerat affectum q̅m opus
exterius factum omelia xiij Deus
publicat bona inicia q̅ homo
faciendo occultat Omelia xiijᵃ
Deus libent͛ no̅ dat amicis suis q̅
iubet ꝗtem postq̅m habetur ome-
lia xiiijᵃ a Quanto deus maior e̅
tanto eius iudicia occulcio-
ra iusticia Omelia xxxviijᵃ k De-
us repulit laudem om͛ ipm͡ igno-
rancium nec suscipit laudem ipsorum
qui non cognoscunt eum scd̅m q̅d
est Omelia xxiijᵃ c Deus p̅cior

ad pimadum mētes qūi ad pu
mendum dementes Omelia xlva
q r Deus quodāmō delet de nost
culpa non de sua iniuria · gaudet
vo de nro mito nō de suo lucro Naz
iuuitus compellitur cum magno
dolore pctores dampnac̄ 7 sic qi
violenter 7 cōn naim cogitur pc
a quem qui omēs cupit saluare
7 scdm naturam semp bn̄ face olia
xlija l Item Orig sup Iudicū
omelia ija Vnusquisqz quod p
ceteris cogit · qd sup omnia miratur
7 diligit hoc ei deus ē Item
bncomen amando terena sordia
te homo recedit a dō hic ē dicto
lxmo a Ibidem dicto lxixo e
Diligentes se · nō ppr se s ppter
tpalia cōntum in ipis ē faciant
dni morem suis tpalibus Itm
augus sup Iohem lxxxvjo Deus
elegit nos quia p miam suam
puenit mita nra Nam quia sa
uit nos futuros bonos Item Io
mus epla xcma h Deus cu
ctos equales gnauit 7 dedt ar
bitrij libtatem vt faciat vnus
quisqz quod wlt Ibidem epla
xcma h Deus em dicitur ha
be aiam 7 membra omia cor
poris quam scdm tropolojam 7c

Deus non est lrā v
offendendus in animo · acp
poli h augus de v domi simoe
vjo ad deum fugiendū ē · quia
vbiqz videt · vbiqz pns · vbiqz
omia implet h ibi simon xc
Deus iestimabilis ē inessabilis in
comphensibilis Ibidem simoe lxvo
a Quare deus illum diligat
7 nō illum · 7 quare ille infans
in vto moritur ille non Nō ē ho
mis inestigare ppr abyssum iudicio
rum h ibi simon lxxija f Deus
dicitur habe os 7 alia membra
nō p naturam cum sit simplex
s p effcum h Anth sup Cantica
simon l d Deus varie appa
rentibus spualibz scdm varietatez
desiderij h ibi simone xxxjo Deus
ē qui in natura sua ē ita simx
vt nō habeat ptes tam vnus

7 nō hēt modos inalabilis incomphen
sibilis inessabilis vt themus vba q
bus maiestatem digne assignes
ppe loquaris vl competenter diffi
mas Ibidem simon lio Deus est
ppe omibus p dnitatez s nō per
gram · sanctis longe ē ad tpus
non ex toto · 7 hoc p misericordem
dispositionem s longe ab impijs p
iram h ibi simon lxjo Qualem
parez te deo · oportet vt appareat
tibi deus h ibi simone lxixo Itm
deus ē supior regendo omia Infi
ar portando omia Intior replendo
omia · extior circundando omia h
Greg sup Ezechielez omelia x
vija l 7c littā vj

Deus irascitur contra qua
gnā hominum primo cōn eos
qui legem suam spnunt · aut tradi
cionibus spnunt Ysa vo abiece
runt legem 7 eloquium sancti isrl
blasphemauerunt · ideo iratus ē fu
ror domini in pplm suum 7c Math xv
Ipocite bn pphetauit de vobis Ysaias
dicens ppls hic labijs me hono
rat 7c Scdo cōn eos qui in pctō
vsqz in finem consistunt Ysa xl
vjo Ecce tu iratus es 7c Apok ij
Dedi illis tempus vt pniam age
rent Tercio cōn eos qui tpalibz
diuicijs abutuntur Zach jo Ira m
gna irascar ego sup gentes opu
lentas Quarto cōn eos qui pa
rentibus nō compaciuntur Iacobi
ijo Iudicium enim sine mia illis q
nō fa mia 7c Item augus de v
dom simon lxxxjo Si deus p
nobis quis cōn nos Deus p no
bis vt pdestinaret nos Deus p
nobis vt vocaret nos Deus pro
nobis vt vt iustificaret nos Deus
p nobis vt glorificaret nos · pdestina
uit antequam essemus · vocauit cū
auersi essemus · iustificauit ne pctōres
essemus · glorificauit cum esemus mo

Diaboli sunt de lrā pm
mones impui spūs sunt
quam gnīs nati racionalis in n
quicia sbtiles nocendi cupidi p
supbiam tumidi in fraude seper
noui mutant sensus inquinant af

vigilantes pturbat dormientes p
sompnia inquietat morbos infe
runt tempestates concitant in ange
los lucis se transmutat sp infi
rnum secum portat in ydolis di
vinum cultu sibi vsurpat sp bonis de
mac appetit magicas artes p eum
sunt bonis ad exitium dantur sp
sui bonum insidiantur ex alia cogni
cione scientie vigent demones p
subtilitate nature et hec p cognicom
experimentam scdo experiencia tpris
tercio revelacom superior spirituum
primo intelligimus naturalia pri
cia scdo naturalia futura tercio
intelligimus scz voluntaria. Dicit tho
mas vt inferius. lra ii

Diabolus multiplicat nominatur
propter quod et pprietates sue cognoscu
ntur. Vocatur enim diabolus quod
interpretatur defluens quia defluxit
i. corruit spualiter et localiter vt legitur
Grece quoque interpretatur diabolus
clausus ergastulo. et hoc convenit
ei quia non pmittitur ei tantum nocere quantum
vellet Preterea secundum ethimo
logiam diabolus dicitur a dia quod
est duo et bolos morsellus quia
duo devorat scz corpus et animam Item
vocatur demon i. sanguineus et hoc
propter pctm vel sciens eo quod viget
ex alia scientia sicut dictum est Item
belial quod interpretatur absque iugo
et absque domino quia proposse pugnat
contra eum cui debet esse subiectus
Item belzebub quod interpretatur vir mu
scarum i. animarum peccatricum que re
linquunt verum sponsum xpm Item
sathanas quod interpretatur adver
sarius pr vel adversarius nr diabo
lus tamquam leo rugiens querens quem devoret i.
pet v° Item behemoth i. bestia
quia facit homines bestiales Ite
leviatan i. additamentum eorum
qui pctis pcta accumulat h thomas
mas de vi te theoe li° ii° ca° xxv

Diaboli casus lra iii
fuit duplex spualis et lo
calis Spiritualis quidem qui ceci
dit de nature puritate de libero
arbitrio ad bonum flexibile de luce
ad tenebras de sciencia ad igno
ranciam de innocencia ad culpam

de felicitate in penam. de dile
ccione in odium. post casum vero casu
factus est impenitens et obstinatus
in malo in malo et excecatus a
vero et deordinatus in bono et infir
matus in virtute et exclusus a di
vina contemplacone Casus enim localis fuit
quia in infernum vel aerem caligino
sum qui est in medio infimo ae
ris corruit etc lra iiii

Diaboli sive demones non sunt
in superiori parte aeris ne luce
gaudeant nec in parte inferiori ne ni
mis contra nos seviant Et notandum
quod in demonibus duo sunt consideran
da scz natura officium et pctm Na
ture quidem convenit locus suus scz ce
lum in quo sunt creati Officium vero
quod habent exercendi homines convenit
eis locus medius aer scz caligino
sus. ubi et satis nobis propinque sunt
ad temptandum Peccato vero convenit
locus infimus in quo post finem mun
di cessante eorum officio insimul tru
dentur Dicitur communiter quod angeli
prima die post creacionem suam ceciderunt
et cum eo decem chori angelorum non
quod decem ordines angelorum fuerunt
sed quod tot de singulis ordinibus ceci
derunt quot potuerunt fecisse chorum
unum sed vide vbi supra ca° 23° lra v

Diabolus nocet hominibus multi
pliciter. p violenciam quandoque ex
corpus ledendo vt Job ii° quandoque
intra membra ligando vt in obsessis
et propter hoc datur cuilibet angelus bo
nus ne diabolus ledat eos vel occi
dat Item nocet p impressionem yma
ginacionum mala suggerendo vel per
commocionem sanguinis ad pctm excita
ndi et sensus exteriores p obiectionem
falsarum formarum decipiendo De hiis
et similibus dicit Gregorius Ecce dia
bolus qui opprimendo capit aut in
sidiando circumvolet aut suadendo
blanditur aut minando terret aut de
sperando frangit aut promittendo de
cipit etc littera vi

Diabolus impeditur effectu sue
malicie multis modis quandoque p
ter eum sue potestati impositum a deo
quandoque p resistenciam bonorum spirituum
quandoque p liberum arbitrium hominis non

non consencientis quicquid ipse peccati abho
minacionem quia demones nolunt de
nature detestatur peccata vilia quicquid ad
cautelam qui committit unum malum
facit ut prius fiat Dicit quidam
quod superatus dyabolus in uno vicio ipsum
virtutem non possit amplius temptare
de eodem vicio alius sed dyabolus
potest Alii dicunt quod superatus in vicio
nullum de illo vicio possit amplius
temptare Origenes dicit quod superatus ab
uno ab uno neminem de cetero potest te
mptare etc lectio vii

Dyaboli habent potestatem extendi
magicas artes expliciter vide
ne primo ad fallendum fallaces
sicut egipcios et ipsos magos Unde
etiam ipsi que per talem modum activi
sunt quod quietando ponunt Deus ad
admonendum fideles ne si tale quid
per magos desiderent cum videat ma
los etiam facere huiusmodi Tercio ad appro
bandum et extendendum maliciam suo
rum et sic super capitulo xxvi° ubi lectio viii

Dyabolus in suis membris habet
omnem spem virtutis potest caritatem
tem quam sola Christi membra habent sed Cri
sostomus omelia iiii^a g Dyabolus pu
tat eos quos suos reputat sed plene
ipsum contenentes accusat ipse Ibidem
omelia v^a b Dyabolus plus letatur
de vulnere mentis quam corporis et ideo
excitat peccatum ut plurimum peccatur
Ibidem omelia xii^a h Dyabolus
aliquando manifestat unum ut postea de
cipiat Ibidem omelia xix^a b Dya
boli suggestio in principio est gra
vius sed si attenuatur cum ei resistitur
quia plus habet dyabolus eorum quam vir
tutis Ibidem omelia xxxviii^a b
Dyabolus non lectio ix
oppugnat contra nos apta facie
sed fraude nostra contra nos utitur alis
vitur voluntate de nostro consensu
vires accipit nostro cum nos iugulat
gladio Vinci non potest nisi nostra vo
luntate Paulus igitur dyabolo remedium
contra ipsum est sacre scripture studium
sed Johannis epistola xlvii^a b Item nun
cupatur dyabolus nunc inimicus homo
nunc serpens nunc iudex iniquitatis
nunc draco nunc sathan nunc ma
lleus nunc predo nunc belial nunc

rugiens leo nunc leviathan nunc th
... sed ibi omelia xii^a g Item dya
bolus est princeps mundi et malorum
amatorum mundi qui dicitur tenebre
sed Augustinus de v° dominica Simon viii et Item
unus est dyabolus sathanas cum om
nibus iniquis sicut unus dicitur Christus
cum omnibus electis sed ibi Simon vii°
in fine Item demonium meridianum dicit
dum seducit simplices sub specie pie
tatis sed Willelmus super Cantica Simon
xxxiii° Item dyaboli dicuntur ho
mines mali trahentes alios ad peccatum
quia ministerio demonum faciunt hec
Gregorius super Ezechielem omelia ii^a Item
gravius temptabit circa finem mundi et
homines circa finem vite sed ibi

Dies diei lectio prima
eructat verbum id est fidelibus di
scipulis Christum ut audient eum et
amarent sequendo Et nox nocti in
dicat scientiam id est Iudeis infidelibus in
credulis ut venirent et eum apprehende
rent persequendo sed Augustinus super Johannem
omelia vii^a et in fine Item non sancti
ficavit deus diem primum in quo fecit
lucem aut secundum in quo fecit firma
mentum primum in quo fecit lucem
aut [illegible] in quo dissolvit maria a terra
et terra herbam lignum quod produxit
aut quartum in quo sidera sunt
creata aut quintum in quo animalia
que in aquis vivunt et in aere vo
litant aut sextum in quo creata est
anima viva et ipse homo sed sanctificavit
diem septimum in quo requievit In
gitur septenario numero signatur spiritus
virtus sed Augustinus super Johannem omelia l
et in^a Item dicit Christus est xii apo
stoli hore diei sed Augustinus ibidem omelia
xlix^a c et xliii° c Notandum quod qua
tuor sunt intimaciones diei naturalis
ut dicit Mercurius Mane diem grece
te gens rumpit astra sequentes In
medio lucis sed ebreus vespera facta
Inchoat eiusdem medio sub tempore noctis

Dies prima resurrectionis lectio ii
dominice aperuit apostolis spiritus
sancti graciam per verba eorum remise
ritis peccata etc Et cum ihesus ingressus
fuit ad eos ianuis clausis sed Johannis
epistola xc m^a Item dies dividitur
in xii horas sex prime hore sunt

gaudium hominis exterioris in mundanis
ultime sex sunt gaudium interioris
hominis s. gaudium scilicet in trinitate scilicet
gaudium in patre in filio et spiritu sancto
gaudium de bono angeli gaudium
de bono hominis h linconiensis dicto
xvij° c. Item cum videritis tenebras
peccatorum occupare dignitatem plato
rum qui sunt ut stomachus in corpore
et medici domini in mundo sacerdote quia
dies gratie tendit ad occasum h
cris omelia xxvj^a d et omelia x
xxij^a c Item ex nativitate christi lux
orta est dicente propheta ad vesperam
demorabitur fletus etc. Nunc enim
christus vocat hic dies iusticie in oc
tu mundi finem conspectatum et erro
rum tenebras obscurata de qua et
dominus dicit ad apostolos Ambulate
dum lucem habetis etc. Sol tunc ob
scurabitur i. noticia christi silebit luna
non dabit lumen suum i. etiam clarita
tem sue sanctitatis non demonstrabit
Stelle cadent de celo i. qui videntur
sancti transgredientur et cadent de
dogmate celesti ad ignorantiam tene
brarum lucifer sequentes h cris
omelia xxvij^a b Item dies dici
tur mali propter maliciam et scilicet mise
riam hominum h angelus de v domini
sermone lxxxix Item dies in quibus
vixi male impossibile est revocari Ideo
recogitandi sunt anni in amaritu
dine h Bernhardus super Cantica sermone
xx° c. littera m^a
Dies dominica est octava a creatio
ne et nobis in sacro beatitudinis
anime et corporis h Gregorius super E
zechielem omelia xvj^a a et 20 c I
tem die octavo circumcisio facta est
die viij° christus resurrexit quia in
celo nec nubent nec nubentur et quia in
iudicio fruiturus corpore et anima
h ibi omelia xx^a e et f Postquam
diem secundum Augustinum non succedit
nox diem dominicum nunc non ob
servantes quatuor peccant Primum quia
celum et terram creavit deus die do
minico Genesis j° Ideo peccant contra deum
patrem illum diem non observantes de
bite Secundo quia die dominico ut
quidam volunt nascitur nobis dei

filius et ut tenet ecclesia die dominica
resurrexit a mortuis et sic peccant
contra filium Tertio quia spiritus sanctus
missus venit in discipulos actuum
ij° et sic peccatur in spiritum sanctum
Quarto secundum linconiensem die do
minico erit resurrectio generalis et
Iudicium et sic illum diem scilicet do
minicum culpabiliter deturpans peccat
contra universitatem ecclesie plus ubi
mandatum tantum littera m^a
Dies sabbati in diem domi
nicum transfertur quibusdam cau
sis Prima causa est quia illa fu
it prima dies seculi in qua lux
est creata ex potentia dei patris Ge
nesis j° Ideo consonum est quod nos
spiritualem vitam ducentes tamquam
lux in domino illo die magnifice
mus deum deum nostrum Secunda cau
sa est quia idem unum quo deus
pater dixit et fiat lux et facta est
lux Eadem die a mortuis et ad
immortalitatis requiem resurrexit
Marci ultimo Ideo debemus con
siderare creaturas in suo genere quod 2^m
aug. notatur per hoc quod dicitur facta
est lux et ab illis rationes exem ad
plares attendere quod notatur per
hoc quod dicitur et fiat lux Et est
etiam in domino et verbo suo quiescere
quod in verbo dixit deus Cum igitur
christi resurrectio signat et efficit no
stram spiritualem resurrectionem et a
morte culpe ad vitam gratie et
nostram spiritualem resurrectionem a mor
te miserie ad vitam glorie debe
mus signare cum christo resurgere quod
sursum sunt querere gratie et dimis
sis curis seculi ipsa baptismo sapere
Quarta causa est quia illo die
spiritus sanctus corda discipulorum
ad dimittendum curam seculi ad
dilectionem dei et proximi in igneis lin
guis apparuit actuum ij° Dum
complerentur dies penthecostes etc. Il
le igitur peccat in patrem et filium
et spiritum sanctum qui non potentem
prudentem et benivolentem hoc die do
minico sabbatisat Ingratus quidem
est deo patri mundi formatori deo fi
lio mundi reformatori et deo flamini

in mudi informatori Cristum cau
sam assignat ipse luce dicens
Et gnalis omni resurrectio et fina
le iudicium erit die dominico post quam
diem assumpti in lucem habebunt
diem perpetuum sine nocte continua
bitur ergo ille dies perpetuus octavus
in quo secundum plenitudinem beatitu
dinem sola operatio erit perpetua
dei laudacio Unde Ysa ultimo
Erit sabbatum ex sabbato Unde
augustinus ad inquisitiones Januarii le
ge genesim et invenies a[..] diem
sine vespere ad denotandum requiem
beatissimam sine fine et sit dies o
ctava post aliam hoc correndentem
requiem sempiternam hoc doctor eu
vangelicus libro mandatorum capitulo xvi

Dilecto dei. lra prima

Daturus legem moysi ait
Ego sum dominus deus tuus etc.
et subdit faciens misericordiam in illis
qui diligunt etc. Exo. xx° Deut°
v° Principium et perfectio est mandatorum
dei dilectio Unde Moises Deutro[n]
vj° xpus Math xxij° Marci xij°
luce x° Diliges dominum deum tuum
ex toto etc. Numquid placari potest deus
in milibus arietum aut in multis
milibus hircorum pinguium Numquid
dabo primogenitum meum pro scelere meo
fratrem ventris mei pro peccato
anime mee Judicabo tibi o homo
quid sit bonum et quid requirit do
minus a te etc. Math vj° Magdale
ne dimissa sunt peccata multa etc.
luc vij° De trina dilectione a
monuit dominus petrum Joh xxi
dixit iohannes diligamus deum
quoniam ipse prior dilexit nos i Joh
iiij° Item quid petit deus a te
nisi ut diligas eum Deutro[n]
xvj° Diliges dominum deum tuum etc.
id est ut cor tuum non sit inclinatum
ad nullius rei dilectionem tantum quantum
ad dei. nec delecteris in spe mundi
amplius quam in deo non in ho
noribus non in auro vel in arge
to. nec in possessionibus aut vi
neis non avalibus aut mancipiis
non in ornamentis aut vestibus
Non in filiis aut parentibus aut

amicis Sed hec omnia existimes tibi
esse in deo ut propter amborum eum ame
si autem in horum aliquo amor co
rdis tui fuit occupatus iam ex to[to]
corde non amas deum pro quant[a]
enim parte cor tuum fuit ad aliam [r]
inclinatum pro tanta parte minus [est]
ad deum etc. lra ija

Diliges dominum deum tuum ex to[ta]
anima tua. id est certissimum a[…]
habere in virtute et firmum esse in fid[e]
puta quod didicisti unum deum ex quo
omnia et unum dominum per quem omnia
iam intellectus tuus per seductionem
alicuius doctrine perversa dubitare cep
erit de substantia fidei in tota ani[ma]
tua non diligis deum Item qui
putat incantatores aliquid posse au[t]
augurium aliquid intelligere aut divi
nes aliquid denunciare ille non
in tota anima diligit deum Cuius
aut diligit deum qui omne bonum
apud deum credit esse extra deum
nil credit esse Diliges deum ex to
ta mente tua id est ut omnes sensus
tui qui pertinent ad mentem deo va
cent tuus intellectus deo inspirat tua
sapientia circa deum et tua cogitatio e[a]
que dei sunt tractat tua memoria
ea que bona sunt recordatur tota
mente diligit deum sicut ait apostolus
i Cor. xiiij° psallam spiritu psal
lam et mente hec Cris. omelia xx
xixa super Item Augustinus Ex toto cor
de id est ex toto intellectu sine errore
ex tota mente id est ex tota memoria
sine difficultate vel oblivione e[x]
tota anima id est ex tota voluntate
sine contrarietate Item Gen iij° q[ui]
diligit deum orabit pro peccatis et
continebit se ab eis lra iija

Diliges deum ex toto corde ne
mo potest ad integrum nisi
in celo hec Lincolniensis dicto ixx° f.
In dilectione vel amore modus est non
habere modum cum unumquodque a
mandum est quantum ipsum est bonum
et sine modo diligimus deum propter crea
tionem et redempcionem hec ibi dicto
xl. et Quantum diligemus deum
ex dilectione legis ostendemus quia qui
timent replebuntur lege ipsius et

inquirut que beneplacita sunt deo
ut Johannis epla lxxx iiia Diliges
ex toto corde i toto et pleno cordis
affectu ex tota virtute ē ut nō moi
ꝑ eius nomine ꝑimescas quia for
tis ē ut mors dilectio ut ibi ē
Diligē tota aīa nō adducā bladi
ciis non seduci fallaciis nō frangi
iniuriis ut Bernh sup Cantica ser
mone xxix° etc. lra quarta
D Ilectionis ꝓximi signum euide
tissimu erat qm Abraham ꝓ
Sodomitis sollicite orauit Gen
xviii° Multum dilexit moises ꝓ
ximos et subditos qui orans deum
ꝓ peccatis eorum ait Dimitte eis hanc
noxam aut si nō facis etc. Exo. x
xxii° ostendit dauid se diligē a
micum in planctu Jonathe et inimicum
eius in planctu Saul ut Regum i° et
filium degentem in planctu absa
lon ii Regum xviii° ꝑcepit xpc
diligē inimicum dicens Diligite inimicos
vros etc. Math v° Item dicit In
hoc cognoscet omīs quia discipuli
mei estis si habueritis dilectionem ad
inuicem Joh xiii° Qui diligit ꝓximum
legem impleuit Roma xiii° Omnis
enim lex in uno sermone impletur
Diliges ꝓximum tuum Gall v° Ite
dilexit xpus iohem plus quam petrum
quia Johanes signat vitam im
mortalem et xpus magis diligit qm
primus mortales Petrus signat mor
talem vitam qua peregrinatur a
xpo qr xpus minus diligit minus a
mat xpus nos miseros qm bonos
Per petrum signatur miseria in qua
plus amamus miam Per Johem
vero contemplatiua quam minus ama
mus quia minus nouimus eam ut
Aug⁹ sup Johem omelia 12 etc.
Item diliges dnm dm tuum et di
ligē deus ꝓximum tuum sicut teipsum
sed inimicum nō ut teipsum sed sufficit
qr nō odias ipsum Johannis in epla
va Item diligens ꝓximum ꝑpetua
inē in eo diligit nisi dm ut Au
g⁹ sup Johem omelia lxva Ani
si diligē dm ē ꝑcepta eius ſua
re Unde saluator Si ꝑcepta ma
ſuatis etc. ut Aug⁹ sup Johem

omelia lxxxiia in medio Dilectio
sunt ꝑcepta ſuare an ꝑcepta ſ
uata faciunt dilectionem Si quis a
diligat qr dilectio ꝑcedat n ꝑcepta
ſuet nō hz qui nō diligit qui
ait Si enim ꝑcepta mea ſuatis
etc. ostendit vo Unde dilectio gnet
sed vnde monstretur qr dicet No
lite vos putare manē in dilectione
mea si nō ſuaueritis ꝑcepta mea
si enim ſuaueritis manebitis hoc est
hinc apparebit qr in dilectione mea
manebitis si ꝑcepta mea ſuaue
ritis ut nemo se fallat dicendo
qr eum diligat si eius ꝑcepta
nō ſuat Nam intm eum dilig
mus inquantum ꝑcepta eius ſuam⁹
Inquantum aut minus ſuamus minus
diligimus Manere in dilectione mea
Illa igitur qua dilexit nos quid
ē manere in dilectione mea nisi ma
nere in gra mea Non igitur ut
nos diligat prius eius ꝑcepta ſ
uamus sed nisi nos diligat ꝑcepta
eius ſuare nō possumus ut ē gra
que humilibus pz superbos latz hec
ibi Item maiorem hanc dilectionem
nemo hz etc. efficit ex hoc qr iohes
dicit in epla scz ut queadmodu
xpus ꝓ nobis aīam suam posuit
sic et nos animas ꝓ fratribus de
mus ponē ut Aug⁹ omelia l
xxxix in principio Alligamus inui
cem sicut et dilexit nos et tradidit
seipsum ꝓ nobis maiorem hanc dilectionem
etc. Cum qr sic mitteremur pia o
bediencia ut ei nos compare nul
la ꝑsummamus audacia ut ibi in
fine Justi gratis diligunt dm hoc
ē gratis ut aliam pt eum nō ex
pectant bona qm ipse erit in omnibus
bus omelia xc in fine Deus qui
nullo continē loco discedit ab eo
et corde qui eum relinquunt moribus
nō pedibus venit ad eos qui con
uertuntur ad eum nō facie sed fide
ac accedunt ad eum mente non
carne Ibidem omelia lxxviiia
in principio lra quarta
D Iligē se debet homines mu
tuo causa multiplici quia
omnes sunt membra unius ecclesie

quia vno spu sancto vniformiter
visitantur spualiter · et vniuntur
quia vnam fidem vnu baptisma
receperunt quia vnu hnt prem
et dnm quia ad vnu tendunt
regnum Dilcom pximi suadet
vis nature vis scripture · exma crea
ture ius nature Math Queam
cz vultis vt faciant vob ho
mines Ius scripture math xxijo Di
liges pximu tuu sicut teipm
Exemplum creature Quia ois
simile sibi simile gaudz et oe
simile anal sibi simile diligit
Melius e dilige qm diligi q
druplici racion Primo quia qd
diligimus scimus sz quod dilig
mur nescimus sz credimus Scdo qr
qd diligimus vtutis e pprie Sz
qd diligimur e aliene Tcio qr
cum diligimus alios nobis obli
gamus · cum vo diligimur obliga
mur Quarto cum diligimus me
remur nob · cum vo diligimur
alij merentur sibi Per dilcom p
ximi efficimur imitatores x Joh xvo
Hoc e prmu madatum et Sal
uatoris discipli Joh xiijo In hc
cognoscent oms quia et di con
templatores J Joh iiijo Qui dili
git frem in do manet et vidz deum
S thomas de vite theoe lio vo
cao 3o etc

lra vja

Dilige amicum magis e de
bitum · dilige vo inimicum e
magis remissionis pene meritoriu
et ad alia multa valet Primo qr
magis attendt ad pfcom · maioris
enim e vtutis quia magis e gra
tuitum Scdo quia motus caritatis
ad inimicum magis e meritorius ad
remissionem pene et hoc racon dif
ficultatis · licet in amicos magis
sit meritorium vite eterne racon
intencionis Tcio inimicum dilige
e exprssimum signum caritatis quia
contra motum nature e Vnde et
valde difficile est nisi assit g
cie p quaz vincatur natura Nota
qr ille cui iniuria facta e no te
netur reconciliacom omo querere
ex debito caritatis · sz si facit co
plet in hoc debitum pfcois vn
Cris Talis iniuriatus debz reconcilia
com querere vt dupplicem glam con
sequatur · Vna quia iniuriam passus
alta quia pacem prius rogauit S
Thomas de vite Theoe lio vo
cao xxxjo Diligendus no e pator
iniquitatum pctor · sz omis homo est
iniquitatum homo diligendus e ppr
deum · deus vo ppr seipm Et si deus
omi homi prius diligendus amplius
quisqz dm debz diligere qm seipm
et amplius diligendus e alius
homo qm corpus nrm · quia ppr
deum anima diligenda sunt · patz
qr nobiscum alius homo do pfrui
quod no pt corpus · quia corpus
p aiam viuit · qua fruimur do S
Augus de doctrina xana

lra pma

Remissio Dimitte nob debi
ta nostra Math vjo Super
quo Augus Non hic igitur quilz
rogetur pecuniaz dimittere debitori
bus · sz quamcunqz in eum peccauit
Nam pecuniaz dimittere illo pocius
voluit · precepto quo dictum e Ei
quis e tunicam tollere voluit etc
Nunc e nece e omi pecunias debi
tori dimittere debitum Sz ei qui red
dere voluit inuitum eciaz vt litigare
velit Seruum aut di vt ait aplus
no oportet litigare · qui vo vel sp
te vel coactus pecuniaz reddere debitum
noluit dimittenda e illi duabus
de causis forte no velit reddere vel
quia no ht · vel quia auarus e ac
re rei cupidus vtraqz ptinet ad
inopiam Nam ista inopia e rei
familiaris ista animi · quicunque itaqz
tali dimittit opus eg xanum opatur
manifeste · ista regula vt in ai
mo sit paratus amittere quod sibi de
betur · et si aliquid in hc egerit vt
ei restituatur ita modeste inten
dens agat vt debitorem potius
corrigat qm vt debitum sibi re
stituat considerans qm pnicosu
e habere vnde reddere potest et non
reddere et sic ista peticio Dimitte
nob etc No tm de pecunia intelligitur
sz de omnibus que in nos quilz
peccat · quod quidem peccatum quod

si nō ē dimissor nō poss dicē Di
mitte nobis debita ⁊c· h Aug⁹ Ex
isto videtur fidelibus q̄ leges conte
com̄ ꝑ exigendis humanis debitis
sint supflue ⁊ nocue ⁊ culpabilit'
vsitate con̄ formā istiꝰ clausule ⁊
potissime si plati ⁊ alij sacerdotes q̄
ꝑ ipso orare debent isti sint cuncte
cupide sunt contrij. Dimitte nob' vt
supra Sup quo Cris sic ait Cum
qua spe orat q̄ inimicum suiat ad
vsus alium a quo forsitan lesus
est Sicut enī ipse orans mētitur
dicens remitto ⁊ nō remittit sic
⁊ ad ꝑ queit indulgenciā vt nō il
li indulgeatur Si igitur qui lesꝰ
ē sine causa orat dm̄ nisi indul
serit ei a quo lesus ē q̄ vinicas
orat q̄ nō solum ab alio lesus ē nō
h ipse ꝑ iniusticiam ledit ⁊ grauat
h multi nolentes dare veniam ꝑan
tibus in se fugiūt istam oracōnem
orare stultus ē talis Primo enī
qui sic nō orat quēadmodū docuit
xp̄us nec ē xp̄i discipulus Secūdo
quia nec pater libent' exaudit o
racōnē quam filius nō docuit Cog
sat enī pater filij sui sensum et
vba non suscipit que vsurpacio
humana excogittauit h que sapia
ꝑ exposuit igitur oracōnem quid
dicere potes conuenire aut dm̄ et
falle nō potes nec accipies indulgen
ciam nisi prius indulseris ipse h Cris
omelia xiiija   lcā ija

Dimitte debemus delinquentibus
ꝑ tres causas Primo ꝑpē
dei voluntatem que ex cognosci
ductibus causis Pma ꝑ eius mor
tem ipse enī mori voluit ꝑ nobis
⁊c Scd̄a racio ē ꝑ sui comuica
cionē Math xviijo Sue nequam
vt daret nob' exm̄ dimittendi Cumo
mo dedit semetipm̄ ꝑ nob' Scda
racio ē ꝑ sui commicatōm̄ Math
xviijo Sue nequam vt daret no
bis exemplum dimittendi Cumo
mo dedit semetipm̄ prox nob'
omē debitum dimisi tibi Tcia
causa ꝑ nostri vtilitatem que
duplex est Primo si dimiserimus
Primo dimittet nob' pctā nostra

Math vjo Si dimiseritis ho pe
⁊c 2o Pma si dimiserimus cui
ciam vnam dimittet nob' dom̄i
nus 10 milia talenta si ipse di
miserimꝰ C denarios Tcia causa
ꝑ terribile iudiciū dei si nō dimi
serimus vt pꝫ Math xviijo Iratꝰ
dominꝰ tradidit eum tortoribus Ca
namen que in nob' committuntur
facile debemus dimitte' Ea vo
que in deū sunt commissa cum
magna discretione ne sic sine
pena possimus relaxare h Gre
gorius ⁊ est xxxiija q ma Cu
hijs ⁊c Dimitte debet quia i
qua mensura mensi fueris ⁊c
Math vijo Hoc est si non ro
ganti dimiseritis pctm̄ ꝑximi
vestri h de solo dei ⁊c ⁊ deus ex
se ipso vegetur a nob' dimitt
nobis Si aut rogantī veniam
dederis ⁊ deus tunc dabit vob'
veniam cum dignus fuerit et
compunctus lamentacōne cum cogitta
uerit h Cris omelia xvija
d Item math xviijo petrus di
xit ad ihm̄ Domine quocies pc
cabit in me frater Item luce x
vijo d Si peccauit frater in te
increpa illum ⁊c Item haymo
Si frater nr̄ in nos pccauit pos
sumus ei dimitte' ymo nec de
bemus vt ei dimittamꝰ Si aut
peccauit in deū nō ē nostre pta
tis h in dei arbitrio consistit qu
septimū ē Si peccauit vir in vi
rum placare ei potest deus ⁊c

Discordia ē   lcā prima
Discordium siue mediū sepa
dissensio qua quis dissentit
ab alio in hijs que sunt in ani
De qua metre dicitur Conso
na discordia facit discordia cor
da Et ē pctm̄ mortale de suo
gne cm̄ ex intencōne dissentit qs sue ⁊
ab alio in hijs que ptinet ad
honorem dei vel vtilitatem ꝑximi
quia tunc directe opponitur co
cordie que ē effectus caritatis
vt dicit Thomas ij ijc q x
xvija ca 10 Et vo ꝑ accidens
ꝑ intencōnem malam accidit mit

alias discordia voluntati sic tn quod
vtraque intendat bonum diuinum vel bo
num proximi vt cum vnus estimat
hoc esse bonum et alius forsitam
habet opinionem aliam tunc non
est peccatum vel saltem veniale quia
non repugnat vnitati caritatis que
est vnio voluntatum et non opinionum
quemadmodum accidit inter paulum
et barnabam adinuicem discordan
tes Actuum xv° Ex diuina forsitan
prudencia vel ex infirmitate huma
na Non est igitur talis discor
dia caritatis expulsiua nisi cum
in debita sunt pertinacia vel cum
errore manifesto contra ea que sunt
de necessitate salutis Accidit etiam
discordiam quandoque esse peccatum ex par
te vnius tantum vt cum vnus habet
opinionem bonam tunc alter sci
enter ex intencione resistit Et
quandoque est peccatum ex parte vtriusque vt
vterque cum scienter vel ex inten
tione resistit opinioni estimans esse
malam et aliam meliorem Oritur
autem discordia vt plurimum ex
superbia presumptionis domina quando
unus aliquis similiter de inuidia quando
dominum appetit aliis potencior atque
sapiencior atque sapiencior sive
excellencior apparere alienis opibus
aut dictis aut voluntatibus inni-
ex intencione contrarie assentire

lra ija

Discordes
tamdiu nullum boni operis
immolat sacrificium deo quamdiu a pro
ximorum caritate discordat habetur
Gregorius in pastoralibus Melius
est enim gehennae cum gratia quam co
habitare cum discordia Melius
est sine lite ab ira quam cum iurgio
resistere habetur ambrosius libro de patriarchis
principium discordie est aliquid ex
quo sine fine turpius nihil est quam
cum eo bellum gerere cum quo fina
liter vixit habetur Seneca in prouerbiis
Nunquam non accipitur antequam discor
dia ab animo expellatur habetur Grego
rius super hoc Si offers munus tuum ad
quinto etc

lra prima

Diuicie multos perdiderunt aurum
et argentum Ecclesiastici lxxx viij° a
Si diues fuerit non eris immunis a
peccato Ecclesiastici xi b loquitur primum est in
abundancia · · · Jeremie xxij
Et vbi multe sunt opes ibi mul
ti sunt qui comedunt eas etc Ecclesiastici v°
Quid diuiciarum iactancia quid contulit
nobis Sapiencie v° b Non potestis deo
seruire et mammone Mathei vj° Et solli
citudo seculi et fallacia suffocat ver
bum dei Mathei xiij° c Ve vobis diui
tibus qui habetis consolacionem vestram
Luce vj° Stulte hac nocte a te
repetant animam tuam etc Luce xij° c
Item agite nunc diuites plorate v
lulate etc Jacobi v° a

lra ij^a

Dives sine elemosina dicitur abu
sio magna Vnde Augustinus iiij^or
abusionum dicit Quid stultius est quam
propter vnius hominis victum et vestitum
totum regnum celestis perhennem iocun
ditatem perdere et eternos cruciatus in
ferni absque consolacione perpetua
subire Sequitur Quicunque igitur
cupidus diues qui vult eternas
habere diuicias distribuendo eme-
re potest ipsum modo est inepte Si
enim quod diligit non vendit Ne
mo emere potest quod cupit Auari ideo
namque in iudicio a rectissimo iu
dice nuncupantur maledicti quia
qui perhibant eorum habitacula non di
cebat benediccio domini super vos bene
diximus vobis in nomine domini In
felices sunt igitur auari diuites
qui propter res transitorias in dampna
cionem perpetuam dilabuntur econtra
sunt beati misericordes habetur ibi augustinus

lra iij^a

Diues enim
magnus qui non se ideo ma
gnum putat quia diues est quia
aut ideo se magnum putat quia
diues est egenus est in carne cre
pat in corde mendicat inflatus est
non plenus habetur augustinus sermone xxix°
Tolle igitur superbiam diuicie non
nocebunt habetur ille ibidem Quam di
uiciarum seruus est diuicias custo
dit vt seruus qui autem fruitur ex
cussit iugum distribuit eas vt
dominus habetur Jeronimus libro j^a super illud
Non potestis deo seruire et mammone
vnumquodque non habemus sed rerum

ponde iudicande nc diuiti obsunt
opes si bn vtitur, nec pauperem
egestas comendabilem facit si int
sortes et inopia pcta non caueat
h johannis in epla 9, ad salmina
aurum et argentum et huiusmodi esti
tum ad omne bonum spectat nec
bona sunt nc mala. vsus tamen
eorum bonus abusio mala sollicitu
do peior questus turpior h bernh
de consideracione 2 filii adam
genus auarum quid vobis cum t
renis diuicijs que nc vere nc vre
fuerint aurum et argentum re
tra rubea et alba estitum solus
hominum error facit aut magis re
putat preciosa Demum si vestra sunt
tollite ea vobiscum h bernh s
mone iiiio Quemadmodum nil
refert vtrum egrotum in ligneo
lecto aut aureo colores quocunque
illum transtuleris morbum secum fe
fert secum sic nil refert vtrum
eger animus in diuicijs an paup
tate ponatur malum enim secum se
cum portat h seneca epla
xvma Infideli homini totus mundus
diuiciarum e infideli aut nc obulus
h augustinus ad macedonium et xiiima
q iiiia Aliud dictum Concordat
johannes ad paulinum ca vltimo
Et crisostomus omelia xxa ambrosius de
off li xx et 3 Et bernh sup
cantica sermone xxiiio Diuites
solent peccare quatuor modis
Primo diuicias male acquiren
do vt villicus iniquitatis do
mini sui defraudans scribens
l cados olei pro centum et lx
xx coros tritici pro centum co
ris luce xvio Sedo in malo v
su expendendo vt ille diues e
pulo in vestibus et cibis delicatis
cum meretricibus expendit bona
sua luce xvio Tercio in mala
detencione vt ille Anima mea iam
habes multa etc Quarto inmina
dilectione vt adolescens tristis abi
ens etc luce xviiio mathei xixo
marci xo Ad primum periculose sit
acquirentibus pro peccata mala multa
quia vix sine periculo furti uel

daciy periurij fraudis et doli acq
rimitur pu 2 xxviio Qui fe
stinat ditari non erit innocens Ad
scdm pro malum vsum vt in gu
la prodigalitate ex iii filii prodigi
luce 15 Vnde Cris Nemo le
ditur nisi a seipso Diuiciarum
sequela e luxuria ira intemperans
furor iniustus arrogatiaque super
bia omnis qz irracionabilis mo
tus Ad tercium peccat in mala
detencione vt faciunt dampna
biles custodes pecuniarum bladi
vestes et cetera talia in testimonium
sue dampnacionis vt qui colligit
ligna ad seipsum comburendum
Vnde Jacobi vo scribitur Agite
nunc vos etc ca 1a ystius tituli et
mathei vio Non potestis deo serui
re et mamone etc Glo Diui
cijs seruire est deum negare Ad
quartum qz homo peccat nimis
diligendo eas Ecci vo scribitur
Qui amat diuicias fructum non
capit etc Ideo auarus comparatur
cani famelico feni qui nil inde
comedit sz latratus ad vsum alio
rum custodit Sic fraus qui solli
citantur cum diuicias cum ho
minum alius laborat in sapiencia
et doctrina et solliciti etc. lcia iiia

Diuiciarum differenciam ponit
augustinus de v domini sermone
xxvo de mam iniquitatis Iste
aut diuicie ab iniquitate vo
cate sunt diuicie habes illas
non reprehendo hereditas venit
pr tuus diues dimisit te ho
neste acquisisti de iustis labo
ribus plenam habes domum
non reprehendo cum dicat No
illas dicere diuicias Nam si tu
dicas istas diuicias amabis eas
Et si amaueris illas peribis cum
illis perde ne pereas dona vt ac
quiras semina vt metas has
noli appellare diuicias quia ve
re non sunt quales sunt pr quod
latrones times et seruum ille ve
rent diuicie quas habuas pr
do non possimus Vnde domine the
saurizate vobis thesauros Tunc

ex'unt diuicie qn eas erroganez
Diuicias istas vocat mudy in
quitates deus ido mamona inq
tatis Audi ps^m Domine exe me d'
manu a'enoz h Augq ibidem

D Octrina xpi lra p^ma
audienda e ppr tria Primo
quia vera' Math xxiii^o Magister
s'unus quia verax es Joh xiiij^o
Ego sum via vitas z vita Scdo
quia vtilis Joh viij Vba que
ego locutus sum Tcio quia et
na Luce xxiij^o Celum z tra
transibunt Item aplus j^a Cor
vltimo Si quis non amat do
minu eu ihm xpm vnde Jo'm
nus z e xxiiij^a q iij^a Cum ig'
Si quis non fuit secutus doct
nam dom nostri ihu x' sit a
nathema maranata i' vsq in
diem iudicij Item amb' li^o ij^o
de viduis Noua omia que xpe
no docuit iure dampnamq quia
fidelibus via e xpus Nota q
doctrina z vitas sunt in racio
nali Exodi xxviij^o leuitici viij^o

D Octrina apli lra ij^a
ca confirmata fuit multi
plicit Primo auctoritatu testimo
nijs Marci vltimo Euntes per
mudum vniusum zc Act iij^o z v^o
Scdo vite aplice exemplis Ro
manoz xv^o Non em audeo lo
qui aliquid eoz zc Tcio tollera
cia mortis Act j^o Eritis mihi
testes eitis zc Quarto miracul
Marci vltimo Illi aut pfecti p
dicauerut vbiq zc Qnto donis
Actuu viij^o videns symon q
p impositom ma da ss Sexto
demonu attestacoibz Actuu xix^o
Ihm scio z paulum noui Septi
mo pscrutatoz comisacoinbus
et pauli Actuu ix^o lra iij^a

D Octores sma eccia dicu
tur sal Math v^o Vos
estis sal tre Sup quo Augq
hic ostendit doctores fatuos ee
in dili' dos qui bonoz tpaliu co
piam sectates vl dampno me
tuetes amittut etna que nc
dari ab homibq put nc auffri

Itaq si vos p quos condiendi st
pplz metu psequcoim tpaliu a
inseritis regnacelorz qui exiunt
homines p quos a nobis auffer
ratur error cecorz igitur ad ni
chilum valet sal insatuatum
nisi vt mittatur foras h' ille
ibidem Item Cris sup eodem textu
Doctor inquit omibq vtutibq de
bet esse ornatus debz ee paup
vt auariciam libra' voce castiget
debet esse semp suspirans sz et lu
gens si non sua vt aliena delicta
vt confundat eos qui nc peccare
dubitat plus qm peccet nc postqm
peccauerit ido suspiret z plangat
vt p hoc ostendat quia grauis
z piculosq mudus ille fidelibus
debet esse esuriens z siciens iusticia
ciam vt pigros ad bona opa fi
duci' fidei ac increpacoinis flagel
lo valeat excitare magis exem
plo sz qm voce debz esse mansue
tus vt magis indulgendo qm vi
dendo regat eciam vt magis a
metur qm timeatur debz esse
miccors alijs sibi austerus vt
sibi quidq graue pondus iusticie
ponat alijs aut leue debet ee
mundo corde vt no solum no se
misceat ad negocia secularia s
nec cogitet de mudo sicut em
oculus quanto mudior fuit tanto
longius videt sic z aia quanto
longior fuit a sollicitudine mu
diali tanto amplius deo ppinqor
e cuiq aut oculus mudq videt
illius mens diu no pt videre
sit aut pacificus vt tota eccia
quasi vna sit anima Vbi autez
concordia non e nc oracio illic
exauditur nc oblacio suscipitz
quia nc ibi deus e vbi discor
dia nominatur Debet aut z pa
tus esse ad passionem Nam vna
gloria desiderium martiry bne
s constanciam fidi martibus
dignam Nam qntum ad sapie
tes non iste miles paratus dicit
ad bellum qui concupiscit exi
re s qui pt exire Si igitur
omibq vtutibq hijs fuerit or

natus tunc e qz optimu sal et
totus ppl'us de eo gaudit magis vi
dendo eum qm audiendo Nam pa
doctina e vice bona, sed audie h
Criss omelia 2a a lra iiija
Doctor si memor sit iniurie
7 dolor iniurie memoriam s
net in anima sua totus solutus
erit statu sive ad tpus respicias
aplorum sive nostrum Tunc enim
sicut legimus diffigile aliqui conui
tebant ad fidem xpi nisi plus mul
ta paterentur ab illis Nam quasi
lassato diabolo 7 devicto p suffe
rentiam eorum iniuriam relinquente 7
tem corda fidelium 7 iam no ha
bentem virtutem amplius eos ama
re attendente eos gra di conuilte
batur ad xpm Si igitur meo
res fuissent doctores iniuriarum qs
fuerunt passi a laicis nunqm eos
pmodi in civitate docuissent nu
qz eos ad fidem xpi pmodum
libet recepissent sz nunc cum fre
quenter doctores offendantur a lai
cis sive iuste sive iniuste sz semi
nante occasiones si memores sit
iniurie 7 dolorum totum solvunt cau
am Unde pu 29o co scribitur
Doctrina viri p pacienciam noscitur
h Criss omelia xvija b No xx
ija q b lra ija b lra va
Docere e in hominibus mala
carnalia mitte de fructo in
dicio sciam in memoriam reducere
7 reparare in sensibus quia que
admodum si colligere herbas de
agro triticum invalescit Vide igi
qz doctrina sermones novas introducat
sz oblivias commovere facit 7 ad me
moriam reducit si igitur sermo
humanus het tantam virtutem aui
bus solum pstrans putas quid
agebat sermo divinus cum esset
spus vivus no tm in auribus
sonans sz in cordibus operans
h Criss omelia viija t Qui
docet 7 facit vere ille docet qui
aut no facit 7 docet no alium
docet sz seipsum condemnat Melius
e enim facere 7 no docere qui aut
docet 7 no facit neminem corrigit

sz multos scandalisat 7 dm bla
sphemat h Criss omelia xa E
venitis cum vera doctrina a talibus
e audienda e 7 pp dm credenda
exemplo fodientium aurum de terra
apium colligentium flores de her
bis h Criss omelia xl c Into
grantem opz docere detrahentez aut
quacumque modo retunde 7 obie
ctionis illius astuciam racona
bili responsione confunde 7 no vita
tis ei iniustia publicare exemplo
responsionis xpi ad diabolum te
mptantem h Criss omelia xxxija
e Doctores vero pplte sunt fal
si pseudo ypocrite Semper enim re
ligionis pretendentes signis ypocr
ticis homines fallentes 7 socia
sibi demonia commoventes a fide
libus reputandi sunt h Criss
omelia lxija o lra vja
Doctor fidelium solus e deus
qui omnes homines naturar
docet si enim homo hominem eru
diret omnes homines discerent qui
sunt doctores nunc aut quia no
homo docet sz deus multi qui
dem docentur pauci vero discunt
homo hominis intellectum pstat doce
do sz a deo pstitum p amonicionem
excitet doctrina enim totis viribus ex
erceat officium sicut enim eos no fa
ciunt sz auget sit enim causa sensa
tus docet nunqz carnalis doctrina
disciplinaz generat spiritualem de
ptum e enim Utile homo quez
tu erudieris domine 7c h Criss o
melia xla J Item nemo di
cat quia alius dedit legem ipse
illam docet qui ipam dedit ipse
enim mgr legis sue 7 docet illa
7 misericordia est lingua eius ideo mi
sericorditer docet legem sicut di
ctum e de sapiencia legem 7 mi
sericordiam in lingua portat h Au
gus sup Johem omelia viija Ite
scribitur Ipse docebit vos omnia qr
nisi idem assit cordi audientis
ociosus e sermo dicentis 7 sic
intus qui doceat h Gregorius o
melia iija lra viija
Doctores veritatis impedire

te pctm maximu merint. Unde
Math ij luce xxx° x° dicit xps
de expellentibus vm . d Dico at
vob quia sodomitis remissius erit
in die iudicij qm ciuitati illi Ve
tibi corosaym &c Item dixit Iohes
ihu Domine vidimus quedam in
nomine tuo demonia &c Marc
ix° luc ix° Item aplus Qui
conturbat vos portabit iudiciu
quicumqz e ille Gal x° Et itm
vbm di no e in me alligatu ij
Thimo ij° Item petrus aplus
in ordinacon clementis vt &c
ij q iij^a Quicumqz constituunt
doctoem vitatis peccat in xpm
7 prem om exacbat dm t vi
ta etna carebit Itm Greg
sup illud Canticor ij° Neqz su
fitetas sic ait Qui doctores ce
lestibus intentos psimmt inquie
tate 7 vtutes quas habe credebat
omo pdimt Itm no ij palipp° iij°
de vindicta capta de Jeroboam in
sidiant alie regi iude pdicanti
hostibus pacem nisi vtus erat
ex dna pudentia dictus ieboas
7 70 milia in pte sua occisi eo
q impediuit vbum di ply z e i
co e 6 Littera septima

Doctor 7 dictor illud age de
bent vt no solum intellige
rent vm 7 libenter 7 obedient
audiatur q augi li° iij° de doct
na xana Omne res de dando
no defiat dum habe que habe
da et no datur nodum habet
quo habenda e q aug ibidem
Cantoing ostenditur quisqz do
ctus quitoming paciens neqz em
possunt veracit docendo impede
si no viuedo nesciut equanimi
ter adusa tollerare neqz em pa
mudicia sine tollerancia sufficit
neqz tolleracia sine mundicia va
let q Greg sup illud Pu° xx°
Doctrina viri p paciencia cog
scitur in phica causa quendi
in ethica ordo viuendi In loica
racio intelligendi ostatur q Isi
dor li° ij° Ethimo° Frustra si
bi doctor officiu vsurpat qui

discrecom ratho ce fidei ignorat neqz
scitiam domino q eminaz sibi edi
ficat qui doce alios re az quam
ipi no didice conatur q Beda
de templo Salomonis Docente
sacdote in eccia no clamor pplii q
gemitus suscitetur lacime audi
tor laudes eius sint fmo scptu
rarum locoy gdita sit q Jom
epla 3 e 3 Lra pma

Dominatio nimia pbatur in po
pulo vt ij palippon ij° scibi
Quia dilexit dmius ylm sui id
co te sz Salomon regnac feat
sup eum Vindicta domini deus isl
Item xpus dedit fidem regibus o
rientalibus volens ab eis mira
bilit honorai Math v° Itm fidem
dedit centuriom milite gentili Ma
viij° Et eidem in passion confite
ti Math xxvij° Item a nicode
mo 7 Joseph voluit sepelli Joh
xix° Item Ephes vj° Siui obedi
te dnis vestris carna &c Item
Coll iij° pz ibi Item Coll iiij° Do
mi quod iustum e pstate Item
j petri ij° Subiecti estote om
creatue &c ij thi j e Quicu
q sunt sub iugo sui &c Item thi
ij° Quos dnis suis subditos ee
in omibus Item Actuu x° petrus
cornelium audiuit baptisat 7 d f
de instruxit &c Quos quidz domi
nos neqz xpus neqz discipuli
eius domino secularibus inueniuntur
puasse legitime vtendi Cotor
litus Amb ij q ij^a Si tributum
xxiij^a q viij^a Conuenior Item
Aug xxiij^a q iij^a Nabug Item
Greg in Registro li° j ca° lix°
Domi secularis debent compescere
quicumqz pre 7 resiste debent
inicis p d Item aug dis ix^a
Quicumqz legibus imperator Itm
notat aug de questionibus vetis
7 noue legis Quoy regere sunt
vicarij no ptas eor met apulus
Ro xiiij° Non sit carlis q spua
lis 7 euangelica Lra ij^a

Dominatio secularis condescende
debet ad regimi subditor
Job xxxi° Si contempsi subie

iudicium cu servo meo et ancilla mea
etc. Secundo subditos conteneat non p
sumat quia Ephes vjo scribitur unus
quisque quodcumque fecerit bonum hoc re
cipiet a deo etc. Et vos domini faci
te illis scilicet servis eadem scilicet obsequia
mutatis remittentes misericordiae
scientes quia illorum et vester dominus
est in celis et personarum acceptio non
est apud deum Tercio suos fideles
tenere diligat Eccl xvo Servus sen
satus sit tibi dilectus sicut anima tua
Thi vo scribitur si quis suorum et
maxime domesticorum curam non habet
lra iiia
Dominacio
Temporalibus xpus fer gratitu
dines ex fide catholica collatas pie
ostendebat Primo quia xpus licet
esset dominus temporis et voluit nasci cum
magis floruit dominium seculare
ut patet luce ijo Exiit edictum a
cesare Secundo quia xpus potuit do
minari si voluisset super omnia regna
mundi noluit vel minimo dominari
dominium seculare cum Math viijo dicitur
filius hominis non habet ubi caput
suum reclinet Tercio quia xpus ut
seculare dominium rediret in regnum
integrum ad dominos seculares fecit
sacerdotes templi sui de suis spoliari
ut patet Math xxjo luc xixo Mar
ci xjo Joh ijo Omnes eiecit de tem
plo Quarto quia xpus pro se et
pro suo pusillo grege solvit tribu
tum cesari ut patet Math xvijo
Quinto quia xpus dedit iudeis sue
auctoritatem quod bona cesaris forent
ex summa obediencia sibi dando
ut patet Math xxijo Reddite que
sunt cesaris cesari etc. Sexto quia
xpus tenentes pauperes dominorum se
cularium pavit sanavit et in obe
diencia faciendo illos multipliciter
instruxit ut patet ex decursu ewangeliorum
et scripturarum apostolorum quid dent suis et
etiam deo ut patet per Isidorum xx
iiia q va Principes interdum seculi
non numquam intra ecclesiam potestatis adepte
culmina tenent ut per eandem potestatem
disciplinam muniant. Ceterum intra
ecclesiam potestates necessarie non es
sent nisi ut quod non prevaleat sacerdo

tes efficere per doctrine sermonem potestas
igitur impetret per discipline ter
rorem Sepe per regnum terrenum cele
ste regnum proficiat. ut qui intra
ecclesiam contra fidem et disciplinam
agunt rigore principum contera
tur ipsam disciplinam quam uti
litas ecclesie non prevalet exercere cervi
cibus superborum potestas principalis
imponit et ut veneracionem merea
tur virtute potestatis impertiatur Cognoscant
principes seculi deo se debere ra
cionem esse reddituros propter ecclesiam
quam tuenda suscipiunt Nam
sive augeatur pax et etiam discipli
na ecclesie per fideles sive solvatur
ille racionem ab eis exigit qui eo
rum potestati se tradidit 23 q va
Principes
lra iiiia
Dominum caveat ne a tramite legis dei deviare videa
tur quia Sap vo scribitur Stabunt
iusti in magna constancia adver
sus eos qui se angustiaverunt
Item ibidem capitulo vjo Judicium duris
simum fiet hiis qui presunt lra va
Dominandi habere potestatem inef
ficax si dominus ipse non ha
beat virtutis rigorem Sepe enim
dominandi per nimie negligenciam per
ditur fortitudo sicut in Heli sacerdo
te factum fuisse approbatur qui dum
servitute iudicare pertinere non cohiberet
eorum vindictam dominus velud conse
cienti illi fererat imputans non pe
perit Tria igitur necessaria hiis qui
dominantur habere decorem ordinacionis
et amorem nisi enim ametur dominus
pariter et metuatur ordinacio illi
constare minime poterit Per beneficia i
gitur et affabilitatem procuret ut
diligatur et per iustas vindictas non
propter iniurie sed legis dei studeat ut
metuatur propterea dum multa pendet
in eo tempore et in eo tempore eo adherere de
bent quia illum in dictatum con
stituit qui ad portandum onera mul
torum ipsum velut fortiorem selegit
pauxillus enim nisi firmus firmiter
aliam fortior habet solutus cum
omnibus ad terram dilabitur sic et
princeps nisi suo conditori ad

hesit vonatis ipse et omnis qui co
sentit vicio dilabitur Quidam
namque per orandi officium plus deo
appropinquant quidam in prouectu sibi
digni honoris deterius fiunt Moyses
enim accepto populi ducatu familia
rius dei loqucionibus vtebatur Saul
vero filius cis post quam regnum adeptus
est regnia suscepta per inobediencie
superbiam deum offendit Rex salo
mon sedem dauid obtinens sapie
ncie meruit ditari Ieroboam
am seruus salomonis post item regni
occupans ad ydolorum culturam et
elius in parte simale diuitat Per
que exempla euidenter ostenditur
quosdam deo adherentes in subli
miori statu ad perfectionem maiorem
crescere quosdam vero per superbiam
dominacionis ad deteriora prolabi Non
enim est potestas nisi a deo Ipse enim e
leuat de stercore egenum et sedere
facit cum principibus populi sui
et potentes deponit de sede Augustinus sex abusionum lectio vi

Domus dicitur homines abusiue
vere autem nemo dicitur domus
nisi deus Crisostomus omelia xxix^a
super Domus disciplina ex moribus fa
milie reprehenditur quia non potest domus
bonam habere opinionem qui malam
habet familiam Ibidem omelia x^a Est
domus est diligere fratrem propter communem
naturam et filii est timere dominum propter
diuinam ordinacionem Ibidem omelia xx
i^a Dominum exhonorat qui fratrem
iniuriatur Ibidem omelia xxx v^a
Est Item Ieronimus epistola ad pauli
num capitulo vltimo antiquum dictum
auaro deest tam quod habet quam
quod non habet credenti totus mundus
diuiciarum est Infidelis autem obulo
indiget Item Crisostomus Diuicie no
stre non sunt nostre sed dei deus enim
non dispensatores diuiciarum suarum
voluit esse non dominos Item Au
gustinus xxxvii^a epistola ad Macedo
nium sic determinat Iam inquit si
imprudenter intueamur quod scriptum est
Hominis omnis sibi velle gaudere li
citis questis eis quibus vti nesciunt
aliena possidere conuincuntur Hec enim est
aliena quod iniuste possidetur Hec autem
iniuste quod iniuste Hec iuste quod bene
Omne igitur quod male possidetur
alienum est male autem possidet qui
male vtitur Iusticiam inquit nec
habet male et qui non dilexerit non habet
pecunia vero et a malis male habetur
et a bonis tanto melius habetur quanto
minus amatur Hec ille Item xiiii^a quoniam
Aliud dicam plus vbi diuicie lit
tera secunda etc. lectio i^a

Domus Domus dei multipliciter
dicitur Primo totus mundi machi
na Baruch iii^o O israel quam magna
est domus dei Secundo celestis patrie au
la psalmus letatus sum in hiis que dicta
sunt etc. Tercio domus dei dicitur Isaie
lvi^o Domus mea domus oracionis etc.
Quarto singularis veri iusti anima Hebreorum
iii^o Cristus vero tamquam filius in
domo etc. Quinto militans ecclesia Thi
mo ii^o In magna domo non solum
sunt vasa aurea et argentea etc. glo
ecclesia et reprobi Sexto virgo beata psalmus
Domum tuam decet sanctitudo Sep
timo caro a deo sumpta prouerbiorum ix^o
Sapiencia edificauit sibi domum etc.
Domus negacionis lectio ii^a

Efficiunt etiam omnes qui que
runt in ea que sua sunt et non que
ihesu cristi De qua augustinus dicit Nemo
in oratorio aliud agat nisi ad id
quod factum est vnde et nomen habet Hec
prosper libro de alternato capitulo xvii^o
Item Augustinus de verbis apostoli sermone
lxxxv^o Domus dei predicando edificatur
credendo fundatur sperando erigitur
diligendo perficitur modo igitur edi
ficatur Hec in fine seculi dedicatur
ad constructionem huius templi con
currere lapides viui non tamen mor
tui Hec ille Item Crisostomus omelia
xx Hec Sicut sapiens sic domus domini
super firmam petram id est constanciam fidei
firmiter edificata ita et impii sic
domus mali super arenam id est ydo
latriam siue varias culturas ydo
lorum vel diuersas ydolorum opiniones
hereticorum introductas facte infide
liter edificata Hec ille Item Bernhardus
super Cantica sermone xlvi^o Do
mini dei debet se agnoscere quilibet

q̄ nō vivit in carne sʒ in spū q̄ do
mini[?] Hebr[?] ligna imputribilia si nō
re di castum paciam[?] perseverantem
et caritatem vndique excedentem benig
nitatem gaudium in spū sancto misericordiam
et hilaritate tribuere simpliciter et gau
dere cum gaudentibus Item Gregorius super
Ezech omelia xa Dominus crassi[?]
rans est epulis recipiens fidem et
in prius moribus continuas vel red
ens domum scilicet regem debet emina[?]
non opes augere non regias pare
epulas non celatas patenas strue
re farsidas aves lentis vaporibus
coquere sed quod ipse preceptis est exi
gere a domesticis Ita Johannes epistola
xlma p xx   Lectio prima

Donacio licet omnes habitus ca
ritatis possent generaliter dici
dona spiritus tamen appropriate septem sunt
dona spiritus sancti que per ordinem Isaie
xi enumerat a summo incipiens usque
ad ultimum descendendo Septem
igitur dona sunt multiplici racione
Primo ut per hoc expellatur septem vi
cia Ita timor expellat superbiam
pietas invidiam scientia iram que
est quedam insania fortitudo acci
diam consilium avariciam intellectus
gulam sapientia luxuriam Secundo dici
tur septem dona esse propter expediendas
vires naturales Nam irascibilis
indiget expediri tam in adversis quam
in prosperis in prosperis quidem per timorem
in adversis autem per fortitudinem con
cupiscibilis indiget expediri quantum
ad effectum respectu proximi quod fit
per pietatem et quantum ad effectum re
spectu dei quod fit per gustum sa
piencie Racionalis quoque indiget ex
pediri in vita speculacionis quod fit
per donum intellectus et vita electione
quod fit per donum consilii atque in
electi execucione quod fit per donum sci
encie per hec enim dona recte conversa
mur in medio nacionis prave atque
perverse Tercio dicitur esse septem do
na propter regimen active vite et con
templative Vita contemplativa tria
dona debet habere scilicet timorem ad
reverenciam maiestatis Intellectum ad
intelligendum veritatem Sapienciam ad

gustum bonitatis Activa vero debet
habere pietatem et fortitudinem ad
sustinendum Scienciam ad discrecionem
pietatis Consilium ad direccionem
fortitudinis Plurima ergo dona sunt
ad intellectum spectancia quia lux co
gnicionis multum expedit ad diri
gendos pedes nostros in viam veritatis
propter eadem tamen fit donorum combi
natio ubi quod spectat adiungitur uni
directum cum alio quod spectat
ad accionem vel passionem Unde Gregorius
super Ezech qui sumus per sapienciam
maturi per intellectum prudi[?] per consilium
cauti per fortitudinem animosi per
scienciam discreti per pietatem misericordes
per unionem humiles   Lectio secunda

Domini timor ut ait Augustinus est
fuga mali Timor sex sunt
species Prima est naturalis qua quis
timet nocumentum nature Iste ti
mor non est meritorius neque demerito
rius quia non subiacet libero arbi
trio Et dicitur naturalis non a na
tura instituta sed destinata quia iste
timor est pena pro peccatis primorum pa
rentum inflicta hunc timorem enim natu
raliter timuit Secundus est timor humanus
quo quis nimis perhorrescit sive Iste timor
nascitur ex nimio amore proprie Et
quandoque mortalis actus est cum quis
pavens peccaret mortaliter quam vitam
suam amitteret quandoque venialis ut
cum quis prius faceret peccatum veniale
quam permitteret se occidi Tercio est timor
mundanus quo quis timet nimis
de rebus suis hic nascitur de ni
mio amore rerum temporalium et est quandoque
mortalis quandoque venialis per eundem modum
quo dictum est de humano Quarto
est timor sensibilis quo quis timet
penam propter gehennam principaliter Quin
to est timor servilis quo quis ti
met gehennam principaliter et dei
offensam et quidem ducit hic oculos v
num ad penam et alium ad deum et
hic est principalior Sexto est timor
filialis quo quis timet offensam
dei tamen vel separacionem a deo Illius di
ctorum timorum sic accipitur aliquis
timor est a spiritu sancto sicut initialis ti et non spiritu sancto
mor initialis et filialis Aliquis

e a spu sancto z no cum spu scto
sicut timor filialis Aliquis est
spu sancto z no a spu sancto cum
no sit donu sicut timor natura-
lis Aliquis nec e a spu sancto nec
cum spu sancto sicut timor huma-
nus z mundanus quos nec spe sctm
operatur nec p spm datur Est adhuc
alius timor scz reuerentie qui so-
lus inter timores erit in patria si-
cut dicit ps Timor domini sctus
pmanet in sclm scli h Thomas
de v theol lio cao xxxvii z xx
x viii plg v timor Lra ma
Doni pietatis consistit in iiiior
bus scz in cultura dei in
veneratione sacre scripture z in hono-
re pximi Cultus dei consistit in
pfessione diuine maiestatis Et h e
theosebia Veneratio scripture sacre
consistit in hoc vt ei firmiter credatur
vt sollicite custodiatur vt fidelit
dispensetur Honor pximi consi-
stit in reuerencia superiorum z confor-
mitate equalium in subuentione infe-
riorum h ibi cao xlvo Donu sciencie
similem hz actum cu prudencia q
e virtus pollitica sz differt in ra-
tione agendi Prudencia enim pcedit
ex principiis iuris naturalis Do-
num sciencie ex principiis fidei pmo
vero actus sciencie doni e dare recte
consilium in ine vite nacionis praue
atqz puse Scdm e qr habeat ra-
tiones quibus se defendat ab im-
pugnatibus fidem suaz Scdm qr
a malo abstinet Tertium qr bn et
prudenter operacie administret quarta
sciencie donu e dirige sciencie doni ad
normaz racionis z ad conformitatez
fidei Item p scie domi scitur an
sb spe boni malum lateat Scie
sciencia regit pietatez pr quod ita
dua duo combinat Item p donu sciencie scit
ho quid sit z a quo sit z ad qd
sit Scientie donu e sciencia sanctorum
rum z ideo ratione sciencie consistit
in principio h ibi cao xlmo Donu
consilii sumitur tribus modis quia
enim consiliu dr deliberacio de rebus va-
lentibus omittit ad finem qr itendi-
mus z tale consiliu ptinet ad prudenciaz
z idem e cum prudencia Quia dr co-
silium pseueracio rerum excellencium ad
quas omnio no tenemur scdm quod
dicitur hoc esse consilium Si vis p-
fectus esse vade z vende omnia que
habes Math xix Quia dr consilium
prudencia valde excitata in rebus con-
templatiuorum z actiuorum donorum z de-
liberacio de operibus arduis sine te-
neamur ad ea siue non z scdm
hoc sumitur consiliu donu z sicut ad
sciencie donu ptinet cognoscere malum
z eligere bonum sic a deo ptinet con-
silium eius pcalla que sunt in con-
silio Item sicut donu sciencie hz regere
pietatez ita donu sciencie consilii hz re-
gere fortitudinez In hoc eciam differunt
consilium z sciencia qr consilium con difficia-
le z arduum sz sciencia circa bonum z ma-
lum h ibi cao xlmo plg v virtutes
cardinales de fortitudine z v consilium
Lra ma
Dona sapie z
intellectus differunt qr sapia
e cognicio dei ab ete intellectus vo cog-
nicio collatiue scz in compacione ad
creaturas Item alia e differencia qr
intellectu cognoscitur deus p illacionem de
auditis in scriptura sapia cognoscat
expimento Item intellectu dm cogno-
scimus p sapiam vo dulcedinem
eius gustamus vnde sapia dr qsi
sapore virtutum condita sciencia Item
scdm Greg p intellectum erudi-
mur p sapiam maturamur h ibi cao
x l v i z c Lra va
Dona sancti spus De quibus
Ysa xio loquitur gradibus
summe quia septez beatitudinum su-
biungitur viii tamen congrua Sz inter
est ordinis natura ibi enumeracio
ab excellentibus cepit h vo ab
inferioribus ibi namqz incepit ma
a sapia z dirigit ad timorez do-
mini sz inicio sapie timor domini
quapropter si gradatim tamqm ascende-
res inuenimus Primus gradus e ibi ti-
mor dei scdus pietas tercius sciencia
quartus fortitudo quintus consilium sextus
intellectus septimus sapia Timor
dei congruit nobis humilibus De quibus
dr Beati pauperes spu i non i-
flati vel superbi no alta no apd

se magni quibus aplus d[icit] Noli
alta sape[re] sed time. vel noli extolli
Roma xi Pietas congruit mitibus q[ui]
eni me queit septuaim honorat
eam ope[re] et mente et non impedit quod
nondum intelligit et p[re]ceam non resistit
q[uo]d e[st] p[ro]fuisse / vnde d[icit] Beati mites
qui ipsi possidebunt terram. Sciencia
congruit lugentibus quia iam
cognouerunt in scriptura quibus mal[is]
vincti teneantur qui tamquam bo[na]
et vtilia appetiuit De quibus d[icit]
Beati qui lugent Fortitudo congru
it esurientibus et sicientibus iusticiam
laborant enim ad gaudium deside
rantes de verus bonis et amorem
de corporalibus et eternis autem cupi
entibus De quibus d[icit] Beati qui esuri
unt et siciunt iusticiam Consilium
congruit misericordibus. hoc enim vnum
est remedium de tantis malis euade
di et dimittamus sicut dimitti vo
lumus nos adiuuemus in quo pos
sumus alios sic et nos in quo de
ficimus cupimus De quibus dicitur
Beati misericordes Intellectus congruit
mundis corde tamquam purgato ocu
lo quo cerni possit quod oculus
corporeus non videt nec auris au
diuit nec in cor hominis ascendit
De quibus d[icit] Beati mundo corde
Sapiencia congruit pacificis in
quibus iam ordinata sunt omnia
nullus qui motus aduersus racionem
est rebellis sed in cunctis obtemperant
spiritui hominis spiritum hominis tamen
et ipsi obtemperent deo De quibus
d[icit] Beati pacifici secundum Augustinum de
sermone domini in monte Ira vi[a]

Dona spiritus sancti incipit
Ysaias viii° superioribus dicere
ad inferiora quia de celesti
bus ad yma loquebatur Sed nos
incipimus a timore ascendendo
ad celestia Primo timor prestat
proximis Secundo sciencia vt sciat quod
ex iudicio puniat et quid ex
misericordia dimittat Tercio scientia vt
bonum faciat et malum fugiat
Quarto fortitudo vt fortiter bonum
faciat quod scit et cessat post
timorem Quinto ne fortitudo sit

inprouida assit consilium vt prouidendo
premuniat omne quod agit Sexto
intellectus quia qui non intelligit malum
quod agentem puniat. Guat quod
per bonum consultare consolidat Septimo
assit sapientia ad maturne moradum
intellectum vt sic per timorem simus hu
miles per pietatem misericordes per
scienciam discreti per metum fortitudinem
liberi per consilium cauti per intellectum
prudentes per sapientiam maturi debent esse
fideles secundum Gregorium super Ezech[ielem] de
xix[a] q[uestione] Ira prima

Dormicio quatuor mala in
ducit Primo subito hominem
depauperat prouerbiorum xxiiii° versus piger
dormire Secundo gemit et spiritu inflam
matur quod est ad Ephesios v° Surge qui
dormis exurge a mortuis et illu
minabit te Christus Tercio vix sanatur
quod est poetam Quod sat est dormi ne
sciam non excedas Quarto tarde vel
tarde vt surdus clamore tediosa
excitatur Actuum xxiiii° vbi narratur
vnum dormientem qui quem excitat dormi
entem etc Dormicio inordinata quam
quam est reprehensiua Primum est immune
tas sopni prouerbiorum vi° versus pi
ger dormies vbi Secundum est bru
talitas scilicet quando aliquis dormit vt
porcus vnde carnalis sompnus
et brutalis abhominandus est sicut di
citur est conciencia insurgendo Actuum
xxxiii° hic surgendi non te tede
at vel terreat Tertium est pigricia
a prouerbiorum xxvi° Sicut vertitur hostium in
cardine sic piger in lecto Quartum
est importunitas sopni scilicet extra
tempus debitum dormiendi sic in tem
pore oracionis et hunc dicit in petri v°
Sobrii estote et vigilate etc Et
notandum quod duo sunt nata homini
vt debito modo dormiat Primum
vt vigilando laboret Ecclesiastici v° Dul
cis est sompnus operanti Secundum est
vt cibo et potu sobrio vtatur Bernardus
nisi Sobrium cibum sobrium sensum
sobrius sequitur sensus Item Bernardus
super Cantica Dormire est quiescere
in spe boni operis omne xv ca°

Dormicio x Ira ii[a]

Dormicio namque signat mentem
obliuionem fidei secundum Augustinum super

Jhrem omel^a xlix a f Item dormi
tio ponit^r p pctõ morte & pctõ de
mortali & veniali Et dormire dicit^r
qui morit^r in spe resurrectionis future
vt Jo'min9 epla lxxva vt Item
dormire dicit^r xpus & s^o dingz i
hijs q' st dubio vel in temptaconi
bus fluctuat s3 vigilat sctã vt
ibi epla va Item dormire dicit^r
requies placita corporis Dormire
in morte e irracionabilit^r perseua
re in pctõ & dormire e p gre
placonis illudere sensum inte
rem vt Wilh sup Cant symo
ne lxo Et Item liturgiaz g
rit spaciũ dormiendi vsq3 ad
mortem filius eius & herce ex
precepto media prem excitat s
pulsat & pungit pietate motis
vt modicũ viuat qm filius sut
cessurus e quanto maiori caritate
nos animas nostras dormientibus
in pctis molestis excitando cum g
bus nõ paucis in hoc mundo s3
apud dm in eternũ viuemus vt
dicit de v domi symon lxxo
plus vbi sompnis

lrã f

Dotes Dotes aut sut du
plices quedaz sunt apte
anime quibus dd tamquam pncio
suo inc' quiugit ne p ipsum aid
lib actu glorie retardet^r Do
tes aut anime sunt de pmo
substanciali Dotes aut corporis st
de pmo accidentali Sponsis car
nalibus datur tã scz dos dona
& opa sua Dos aut donacio
facta sponse ex pte patris & hoc
ad vsum sponsi pp^r onera mat'
monii s3 ad possessionem sponse Sic
aut deus pat' dat sponse dotez
ad possidendũ s3 sponso xpus ad
honorem & glam & nõ ad vsum
quia bonorum nrorum nõ indiget
Donacio aut pp^r nupcias qz a
a sponso datur spose & hc exit
in futuro gaudium quod habeb^t aia
in visione x hominis Parafferna e
quod ht sponsa int' dotem sicut
una que sibi dant^r ab amicis
& consangwineis Istud e in pria p gau
dium quod habet^r ex societate scto
rum & de gratulacione felicitatis eorum

S Thomas de verit theo^e li
vijo cao xxiijo

lrã ija

Dotes anime sunt tres scz
cognicio dileccio & compre
hensio siue tencio Cognicio namq3
pt ex pte intelligencie dileccio vo
luntati Comprehensio memorie ap
antur etiam n cesq tribus alijs
potencijs scz racionali concupisci
bili & irascibili P cognicionem vero
diuina essencia videbit^r ab omnibus
tota s3 nõ totalit' q' put e infi
nita videbitur enim essencia diuina
limpidius ab vno qui ab alio
& iste effectus erit ex pte videntis
Tribus modis cognosce^r scz quid e
vel sicuti e vel quantum e P^o
modo cognosci^r deus in via tam
a mal Scdo^o videbitur in patria
a bonis vn Johes Similes ei
mus ei qm videbimus eum sicuti
e i suam maiestatem claritatem
& bonitatem Tercio^o nc a bonis vi
debitur nc a mal nc in via nec
in patria quia finitũ incipit capiet
infinitũ Videbimus enim dm in se
& in nobis & nos in deo & dm in cea
turis & creaturas in deo Sz dm cog
scere in sua essencia e visio me
ridiana cognoscere creaturas in vbo
e visio matutina Sz cognoscere
creaturas in se, i' in pprio genere ap
pellatur visio vespertina Videbit
vnusquisq3 cogitaciones alterius vn
Gregorius Vniuscuiusq3 mentez ab al
terius oculis corpulencia nõ abs
condit Videbunt itaq3 iusti dm
vt gaudeant glam sctorum vt e
gaudeant penas quocz reproborum
vt de vinculorum euasione gras
agant vt Thomas ibidem cao
xxiijo Dos scda e dileccio s3 v'
dileccionem virtutez & dotem dupp^x
e dra vna e scdm habitu quia
virtus e id ipse quod transit de sta
tu gre in statum glorie Dos
aut id quod sibi mita da^r in
traductionem spose Alia e dra pe
nes obiectum quia licz subie
ctum vtrobiq3 sit deus nõ tn
scdm quod deus s3 est obiectum
virtutis infinitũ e summa bonitas
Obiectum aut dotis infinitum e

visibilis eorum sprm nõ qr fides et
spes scdm rem euacuabuntur in pa
tria Caritas vo nc scdm rem nc scdm
actu eius euacuabitur sz solum scdm
modum quia imperfectio eius tollet qr
tunc nõ diligetur anima & imici Dicit
aut Augus quia tunc fidei succedit
spes quaz videbimus Spei vo succe
dit btitudo ad quam puenturi sumus
Sz caritati nil succedit qr potius
augebitur Tercia dos anime si ē com
prehensio que ē tentio visi amati
vel ē tentio veri & boni & pi &
istud vm vm ē put comprehende su
mitur p attinge & nõ circumflecti ter
nam vniusitatez vt Thomas de
vitate theoe dts cao xx vo &c
lra ma
Dotes corpor sunt quator quaz nũs su
mitur scdm ppetates q sunt in e
lementis Nam penes transparenciaz
aque sumitur claritas pene tre so
liditatez sumitur impassibilitas pe
nes sbtilitatez ignis sumitur sbtilitas
penes mobilitatem aer sumitur agi
litas ht & corpus humanum ex quator
elementis de quibus cpomitur vz ab
igne caliditatez & inde ingrediens
a tra grossitiem ab ae passibilita
tem ab aqua frigiditatez & inde tar
ditatem Sz ita tollutur p quator
dotes corporis x cu passiom sicut
dicit hugo d sto victore Clarita
tem in transfiguracom agilitate cum
ambulauit sup mare subtilitatez
in natiuitate quia salua vginali
integritate mris natus fuit Impassi
bilitez in cena cum corpus suum ma
ducandum discipulis dedit quod intelli
gendum ē scdm actu nõ scdm h
tum Dos pma corporis ē claritas
nõ sicut vitrum dicitur clarum puz
sz sicut sol Teste saluatore Math
xmo Effulgebunt iusti sicut sol in
regno patris eorum Melior tn anima
corpus lucidius Dos scda corpor
ē impassibilitas q resultat ex v
tute anime suum corpus potent cti
nentis ita vt a nullo exteri va
leat imutari Differencia ē int im
passibilitatez sctorum & ade in statu
innocencie & puerorum in limbo qr
impassibilitas sctorum nõ ē posse pa
ti puerorum vo in limbo p ordinacom
diuine iusticie ē nil pati ex lesiom Dos
tercia ē subtilitas q aufferet grossi
ciem corporum tam ex materialitate
vt elementum quam ex cpoicom ele
mentalium qualitatum Sciendum ē qr si
cut duo corpora nõ glificata non
pnt esse simul in eodem loco sicut
nc duo glorificata alioqn seque
tur inconueniens qr in vno corpore glo
rificato esset potencia agendi at in
trandi alterius corporis ptes & in alio
ipotencia resistendi Corpus vo glo
rificatum glosum nõ pt ee sil in eo
dem loco cum corpe nõ glioso scdm
dictum antiquorum quod tn negat si
des Dos qrta corpor ē agili
tas que tanta erit scdm Augm
qr vbi ptinus velit spus erit &
corpus Communiter sic melior anima
corpus hebit lucidius sic & agilius
ita qr voluntas sctorum erit cuncta
racom inquam appetere qr nõ debet
Nunc vo corpora tarda sunt quia e
va pdominans naturalit trahit d
orsum in futuro erit sbdita tota
voluntati & mouebit corpus ad im
perium spus vt ibi cao xxiio Nota
xlma lra ma
lra iiiia
Dotes etiam corpor quas
declarat aplus j ad Cor xvo
sic cpbinatur Seminatur in corru
pcom surgit in incorrupcom ecce
dos immortalitatis Seminatur in ig
nobilitate surgit in gla ecce pus opa
citate dos claritatis vel pulcritudi
nis Seminatur in infirmitate resurgit
in vtute ecce ctio pus pondeositas
tem dos agilitatis Seminatur cor
pus animale resurgit spuale ecce
cotra dos pus grossiciez dos sbtili
tatis Et sic ad ista quator cueni
encia pus quator affectiones regula
tas scdm quator virtutes cardina
les in via restituitur corpus cotra q
tuor miserias quibus corpus sbiacu
it Anselmus dicit septez dotes
septe miserie cotra quas sunt septez
opa nre cpmuit passibilitate at
istam quator dotes ostendit aplus
j ad Cor xvo Exemplo triua Pmo

quo semen vegetabilium iectum
in terram mortuum resumit natura
lit formam disparem in quatuor
disposicionibus excellentem sic corpus
in sepulchro tamquam semen de
iectum virtute opum mirorum resurget
ad gloriam glam corporalem Secundum ex
emplum est de semine sensibili a quo
producuntur varie species graminum Nam
homines et bestie ex semine medio
in liquiditate creatur Aves magis
colerice ex semine ovi plus aquo et
pisces ex semine plus aquatice cuius
receptaculum est arena loco matris
vel teste Tercium est sbtilissimum ex
emplum de materia primo creatura
informi ex qua dominus produxit cor
pora celestia et incorruptibilia dispa
rea claritate et sublimaria corru
ptibilia opacitate et ceteris dispo
sicionibus sat varia quo non suffi
ceret idem artifex eosdem attomos
materialis essencie in forma ce
lestis corporis **littera va**

Dotes quatuor correspondent da
tur sponse xpi secundum quatuor
scilicet impassibilitas intuicio dilectio fi
mitas Impassibilitas ab hoste extra
et pugna impressionum sensibilium quam
molestatem prima Cor xvo Ubi mors
victoria tua Intuicio qua similes
per noticiam videbimus scilicet faciem eius
sicuti est quod notat apostolus prima Cor
xiijo et Joh iijo Dilectio erit eo forcior
quo virtutem sine dispersione vel af
feccionum variis conversa in optimo
purissime firmatur Et tunc con
sequetur fruicio gaudiosa que in
cor hominis ascendit prima Cor xijo
Iste autem dotes sunt sponse i. do
naciones a sponso in reprehensio
nem onerum matrimonium perpetue per
tulit et suavit sibi dato et in
illis consistunt nuptie cene novis
sime Ubi glosa eciam non habere
maritum neque rugam Non labo
rat in pristu sed in complexu spo
si castissimo durabilissimo et de
lectabilissimo immo subiecto finitur
spiritualiter perpetue securus et complete
omnibus istis bonis h de E lo
... ca xxiiijo infra &c

littera prima de E capitulum primum

Ebrietas cepit Noe
de vino unde inebriatus
est in thabernaculo suo
Gen ixo Dixit dominus
ad Aaron vinum et
omne quod inebriare potest non bibetis tu
et filij tui &c Levit xo Reum vocu
fecerunt ut sacrificetur et se voluerint
deo consecrare &c Num vjo Videns
Zambres filium suum domini Ela regem
suum israhel iij Regum xvjo Olofer
nem tebatum occidit mulier in lecto
suo Judith xiijo Sacerdotes per ebrietate
nescierunt absorpti sunt a vino &c
Ysa xxviijo Ptholomeus dux ieri
cho dolose fecit inebriare Symonem
summum sacerdotem ipsum et et duos fi
lios occidit prima Mach ultimo **littera ija**

Ebrietas multa mala facit
Primum est incitamentum nature
Luc xxjo Attendite ne graventur cor
da vestra &c Secundum est luxuria Ephe
vo Nolite inebriari vino in quo
est luxuria Jeronimus Venter mero estu
ans cito despumat in libidinem Ter
cium est fructus omnium viciorum quia
nulli peccato potest resistere qui captus est
ebrietate Huius est omnium viciorum quia
ex quo diabolus cepit portam clau
stri de facili totam familiam intro
ducit Quartum Galienus Quartum quod reddit
hominem insanum et stultum Seneca
ebrietas nil aliud est quam voluntaria in
sania Hinc ebrietas est insania
quia fornicacio vinum ebrietas aufe
runt cor ut est dicto xiijo Quintum a diui
ciis est egestas Prima vjo Operarius
ebriosus non locupletabitur Prov xxjo
Qui diligit epulas in egestate erit
Ebrietas fugienda **littera iija**
Prima est periculosa Primum quia sem
per tua corda Luc xxjo Attendite ne
&c ut supra Secundum est quia discordias
generat Eccli xxxjo Vinum multum po
tatum &c Tercium est quia mortem
eternam parat Ysa vo Ve qui con
surgitis mane ad ebrietatem &c Iste
Prov xxiijo Noli esse in conviviis
potatorum Sequitur ibidem Ne intuearis
vinum cum flavescit **littera iiija**
Ebrietas quadruplex est prima

miserabilis Osee iiii° assormacio vi m
et ebetas aufert cor Prov. xx° Nul
lum secretum ubi regnat ebetas De
inde dapnabilis Apoc xvii° Vidi
mulierem ebriam etc Item comius
in Exod° Math xxiii° Cain cepit
parentes suos suos etc Etia lauda
bilis Cantic v° quem loquitur xps
ad aplos Comedite amici et bi
bite etc Unde Wilh sermon xxx°
Est ebrius amore ebrius spu sco
et ebrius verbo et partis desiderabilis
pe Inebriabuntur ab ubertate etc Item
distinccione xxxv^a scribitur Ante omnia a
clericis vitetur ebetas que omnium viciorum
fomes ac nutrix est Itaque qui eb
rium esse constiterit fuisse a 3° die
et a communione sermoncatur et cor
pali subdatur supplicio ut ibi mos

Ebrietas in Ira v^a
Utroque sexu cuncta mala appe
tit et nephanda committit ut ait apls
Regna celestia appetentibus denegat
ut Aug ad fratres vigiles In ebriis
non est racio ulla non ullius gaudi g
silium vite Illo gestorum a lecomi
media nec ulla arcium a industre p
uide^a e ut ibi Item Aug in quadam
sermone Ebetas est blandus demon
dulce venenum suave peccatum quam
qui habet non se habet quem qui facit pe
ccatum non facit sed ipse est totum peccatum
Item Aug ibidem Cuncti prius
est ad bibendum ut in convivio suo
alios deviavit pro se et ipsis in die
iudicii reus erit Item Ambr in
libro de pnia Ebriosus cum ab
sorbet vinum absorbetur a vino
abhominabitur a deo despicitur ab an
gelis deridetur ab hominibus destituitur
a virtutibus confunditur a demonibus
conculcatur ab omnibus Item Ambr
ibidem Ebriosus confundit naturam a
mittit graciam perdit gloriam incurrit
dapnacionem perpetuam Item Crisost
sup Math Nil est ita amicum
demoni sicut ebrietas et lascivia
que est mater omnium viciorum Ante omnia ab
vitetur a clericis que omnium peccatorum radix
est atque nutrix Item Hugo de sco
victore Ebetas indicium racionis
obfuscat contenciones et bella parat
robur et naturalem virtutem enervat
infirmitatem generat mortem natura
lem inducat rebus temporalibus spoli
at et quod deterius est dampnacionem male
diccionem inducit ut Petrus Rava
nensis in quodam sermone Ebrietas
in laico crimen est in sacerdote sacrile
gium quia alterius animam suam necat
divino sacre spiritum scititur extinguit

Excomunicacio est quedam Ira i^a
forma iusticie vel communes eo
omnium in communi orat in communi opa
in communi tempore sene ecclesie catholi
ce societate nec baptismus alicui pro
desse potest nec opera bona nisi forte ut
minus torqueatur ut Aug de fide
ad Petrum Hec est que enim dum
persequitur floret dum opprimitur crescit
dum contempnitur crescit proficit dum
leditur vincit dum arguitur in
telligit tunc stat dum superari vi
detur ut Hilarius li° x° de trinitate
Cum sola etiam valencius in ve
ritate resistitur tum ardencius pro ve
ritate fatigatur ut Greg in mor
Sicut etiam proprias res amittere non
debemus ita rapacitatis ardore alienas
invadere non debemus ut Greg in re
gistro O vanitas vanitatum sed
non vanior quam insanior fulget
ecclesia in parietibus et eget
in pauperibus suos lapides auro
induit et suos filios nudos de
serit de sumptibus egenorum servi
unt divitum ut Bnh in apolo
getico Omnino proditorem se esse novit
quicumque est ille qui vicia qualiter
conatur in hanc domum inducere et
templum dei speluncam vult facere
demoniorum ut Bnh in quodam
sermone Sponsa et nil gloriosius
sibi putat quam sibi portare obp
probria ut Bnh sup Cantic Ecclesia
hec etiam cum omnibus indigenti
bus debet habere commune nec aliud
inde eis qui sibi de suo suf
ficiunt erogare quam nil aliud sit
habentibus dare quam perdere est ut Prosper
li° ii° de vita contemplativa
Tria possumus assignare thab
nacula scilicet materiale misticum
et morale vel thabernaculum intellectum

iusti thabnaclm moysi fuit ex
diuisis generibus ornamentorum que structura thabnaclm x' e ecclia thab
naclm iusti quelibet fidelis anima v'm
fit ex lignis imputridibus aud ex
sctis animabus cuium ex domis z v'
tutibus Moyses suu erex' in heremo
xpus in mundo xpus in animo iusti
omnis tu in desto edificauit h'
hugo lio mo de claustro anime
Ecclia dicit lra iia
Eni magna domus dei ampliat p'
mo multorum capacitate quia ptt
cipe' mundi luce xvmo Exi in
vias z sepes z compelle intrare
scdo inhabitancium dignitate quia
omnes sunt sacerdotes z reges i pe
iio Vos estis genus electum z c. Eri
t omnes estis fcti sac' omnia
xla z dis' xla cao multa Tcio spi
ti diffusione quia occupat celum
z terram Baruth iiio O israel quam
magna e domus dei lra iiia
Ecclia e sbiecta xpo quadrup'
p'mo vt luna soli a quo
illuiatur Canticorum vio pulchra
vt luna Scdo vt tra celo a q'
fecundat' ysa' 7 z Sicut descendit
ymber z nix de celo z c. Tcio sicut
cao' spui a quo viuificat' Joh vio
Spus e q' viuificat Qrto vt
corpus capiti a quo regitur E
phes io Ipm d' xpm dedit caput
sup omnem ecclam que e corpus
illius Coll io Cristus e caput
corporis ecclie qui e prim primoge
nitus ex mortuis vt sit ipse in oi
bus primatu tenens Idem dicit au
gg' dilusione xia Item Augg' de
Vbo domini sermone lxio Ipse qui
caput e nrm saluator e corpo
ris sui Item Augg' sermone xlvo
Dominus ihsus xpus qui passus e
p' nob z resurrex' caput e ecclie
z e corpus eius ecclia z in corpo
re eius vnitas mebrorum z com
pago caritatis tamquam sanitas ex
titit caput ecclie caritate nd est
q' ab vnitate eius discesser' xx
iiia q' i cao Damna Non enim
corpus domini e qui cu illo nd erit
in eternu quia nisi tc no cum io

esse dicendi sunt quonius dicendi
sunt quonius esse in eius videat'
ecclia h' Augg' de doctrina xana lib
iii tercium e enim diabolus caput
impiorum qui sunt eius quodammo
corpus ituri cum illo in suppliciu igis
eterni sicut xpus e caput ecclie quod
e corpus eius futurum cum io in regno
z gla sempiterna h' Augg' ibidem
regula iiia ecclie e vna scta cum
xpo capite suo h' Grego sup Ezech
omelia xva lra iiiia
Eccla multiplicit pt dia quoz
iiiior representatiue modo quo so
lemsatur plati ecclie Sz v' dicitur
ecclia corpus x' misticum q' vie p
destinacionis eterne e cum xpo
sposo suo eterno coplatum z c e ex
eodi sz militas cornices z tam
phane vt dicit Jovinus in plogo
pmo po' Militas e corpus pde
stinatorum dum h' viat ad patriam
Scda cornices e pdestinati in pur
gatorio patientes Tercia triumphas
e bti in patria existentes Vna aut
magna ecclia fiet ex omnibus illis
in die iudicii Ecclia militas sim
sunt quadrup' pmo contemplatiue
Coll iiio Que sursum sunt q'
vite Scdo conuersacione philipp iiio
Conuersatio nra in cel e Tcio de
sidio z deuocione vt cantat Sursu
corda z c. philipp io Coartor aut
enim e de duobus desiderium hns dis
solui z ee cum xpo Qrto orda
comis simili nez Exo xxvo Inspi
ce z fac sz archam scdm exem
plar quod t' mostratum e h' in
quadam postilla lra va lra va
Ecclia plangens degeneres se
inquit Olim pdictum est
z nunc tpus implecionis aduenit
ecce in pace amaritudo mea ama
rissima Amara pus in nece mrm
Amaior pus conflictum heticorum Sz
amarissima nunc in moribus dome
sticorum filios enutriui z exaltaui
ipi vero spreuerut me z maculaunt
me a turpi vita sua a turpi cstu
conicio z negociacione z ita inualue
rut z multiplicati st sup nurm Sz
nam fugai pt eccla Dein z plaga

ceme insensabilis e h' Bnh sup Ca
tica simon 23 Gen xxxviij Dixit
Judas .i. Placius vel patri Thomar
nurui sue .i. ecce Esto vidua do
nec crescat filius meus qui inter
tatur peticio vel sempiternitas &c
Ecclesia dei casta lectio vja
E e virgo casta sponsa .e. glosa
sine macula et ruga h' lincom
en dicto 13 7 Ecclesia p archam
designatur et sicut legitur arche
fuerunt impurtabilia sic fideles sunt
membra ecclesie h' aug' sup Johem
omelia vja f Ecclesia e congregacio
fidelium pq prestinatorum et iustificatorum
4 Jbidem omelia xxvja Ecclesia sol
uit .i. quem resuscitatum uicenit ti
p domin foras liberat h' aug' de v
domini simon viij c Nemo dicat
ecclesie primitive tpa spuale istis tpi
bus esse quia tunc xpus et ap
fecerunt mirabilia et non modo quia
tunc sanitates corporum modo cua
rum h' ibi simon xviij o b Ecclesia
vna e de duobus populis sc' Judeis
et gentibus h' significatum sunt in
duabus manibus vel vocauit disci
pulos hoc significabat due vxores
iacob h' ibi aug' simon xlix o
Ecclesia e corpus xpi carnis cp quod
tradidit morti et manducat panem vi[m]
qui de celo descendit Bnh sup
Cantica simon xij o c Ecclesia in
fide plantatur et in caritate mittit
radices foditur sarculo disciplie
stercora penitencie lacrimis rigata pdi
tacionum vberis se exuberans vino
spualis leticie Jbidem simon xxx
b Ecclesia fidei in terminis pbatur
sic sponse castitas h' Cris omea
lxvja 9 &c lectio prima
E Edificacio ecclesie potest edi
ficacionem domini dedignatam que
celum et celi celorum cape neqiunt h'
ij paralipomenon j o Et in altum fac do
mum suam &c pu' xvij o Edifi
cauit Salomon domum dei sed no
excelsis in manu factis habitat sic
p prophetam dicit dominus Ysa. lx
celo Celum in sedes e terra aut
scabellum pedum meorum lectio ija
E Edificates meos in tm eccas

ornatus bonum opus facere videtur
sed siquidem alium de iusticiam custo
diunt si de bonis eorum pauperes
gaudent sed aliena bona p molesti
am et fraudem non faciunt sibi sti
to quia ad gloriam domini edifi
care potuerunt si aut alias de
iusticias non faciat si de bonis
eorum pauperes non gaudent si alienorum
bona faciunt Si aut p violenciam
aut fraudem quis insensatus
e et non intelligat quia non ad
gloriam dei faciunt illa sed propter osten
tacionem humanam Et iuste de
edificant memorias multi vbi
pauperes passi violenciam ab eis
interpellant contra eos Non enim gau
dent iniurias qui ab illis pecunias
honorant in quibus pauperes plo
rant qualis e ista iusticia mina
re mortuos spoliare viuentes de
sanguine miserorum tollere et deo offerre
hic non e deo offerre sed violencie
sue socium facere velle dominum vt si
oblata sibi pecuniam de peccato li
benter accepit et consenciat in peccato
Si vis domum dei edificare da fi
delibus pauperibus vnde viuant et edi
ficasti totaliter domum dei In edi
ficiis enim homines habitant deus
aut in hominibus sanctis habitat ex
les igitur sunt homines qui ho
mines spoliant et edificia inanima fa
ciunt habitacula hominum conponunt et
edificia dei disturbat Cum igitur
in antiquis tpibus mos iste ha
bebatur in hominibus dicunt forsitan
quidam apud se si feceris pau
peribus quis istud videt et si vide
rint non nulli videt et si multi
vident primo tpe videt transit tpus
et transit cum tpe beneficium memo
ria Nonne melius edificia facimus
que homines aspiciunt non solum in
hoc tpe sed eciam in posterum Nam
quamdiu edificium permanet tamdiu e
dificator memoria nominatur O
insipiens vbi non es laudaris h'
Cris omelia xlija h' b De vob
scribe et ypocrite pharisei qui edifica
tis sepulchra prophetarum &c cap
xxiiijo Sequitur consequenter h' ne

som dixit phariseis · sed etiam omnibus
huiusmodi nascitur Nam si ad illos
solos dixisset hec dicta fuisset tantum
non scripta Nunc autem et dicta sunt et
scripta dicta videlicet propter illos scripta propter
sequentes hec ibi Edificationem templi
domusque ingressus est scitate templi
quens · sed cum in templo nichil in
uenisset propter templi egressus de
templo ibat · quia edificium quod
stabat quod erexerunt homines
scitatis non tendat quam constitue
rat deus Nam templi homini
est edificatio lapidem pulchre con
si ponens Templum vero dei est con
gregatio electorum religiose conuiu
ens homo quidem in edificatione
pietum delectatur deus autem in con
uersatione sanctorum dicente propheta Do
mine dilexi decorem domus tue hec
decorem non quem diuisitas sple
dentium marmorum facit sed quem per
stat virtutum varietas gratiarum Ille
decor carne delectat iste viuificat
animam · ille per tempus decipit oculos
et deludit · iste autem preterita edifi
cat intellectum hec Crisostomus omelia x
viii^a A de etiam permutatione hec
tur xvi^a q. viii^a Nemini et ca° Si
quis vult etc
lra iiii^a
Edificant multi parietes et
columpnas ecclesie substruunt
marmora nitent et auro splendent
laquearia gemmis altaria distingun
tur et ministrorum christi nulla est electio
Neque vero mihi aliquis opponat dicens
In iudea templum mensas lucernas
thuribula patellas ciphos mortaria
etc · et auro fabricata fuit hec probatur
a domino cum sacerdotes hostias vio
labant et sanguis pecudum erat re
missio peccatorum quam hec omnia pres
serunt in figura scripta sunt propter nos in
quos fines seculorum deuenerunt
Nunc autem paupertate domini sui paup
domus edificauit vt portemus cru
cem et delitias lutum putemus hec
Ieronimus vt xii^a q. ii^a Gloria episcopi
super quo Basilius de sancto amore
sic ait Cum homines sic edificia
edificantes vim commitunt panes
in lapides vel panes pauperum vel ele
mosinas mediantes in congeries
lapidum vel in domos lapideas sump
tuosas et superfluas conuertentes et de
videntur esse diabolo crudeliores qui pe
ciit lapides in ipsos conuerti quia
propter Ieronimus in epistola ad paulinum fi
delis deus simplices dicens · preter
victum vestitum et manifestas neces
sitates nichil amplius tribuas ne filiorum
panes canes comedant Verum inquit
christi templum anima credentis est illud
exorna illam vesti illi fer dona
ria et in illa christum suscipe · que v
tilitas est parietes fulgere gemmis et
christum in paupere mori fame hec ille
Edificatiua lra iiii^a
Dei domum secundum carnem mili
tes actibus suis non in ecclesia dignis
speluncam faciunt esse latronum · cum
enim consideant in multis ecclesiis ierusalem
xanorum peccata arbitrantur questum esse
pietatem · et cum de ecclesia viuere de
beant secundum quod viuere decet suos
domus hic non faciunt sed diuicias et mul
tas possessiones acquirunt Nonne
dices speluncam latronum factam esse
sub illis ecclesiam et vera dicat christus
propter dispositionem ecclesie sue Que vti
litas in sanguine meo dum descen
dunt in corruptionem Sequitur Cum
vidisset ihesus ierusalem fleuit super illam
etc Et racionabiliter fleuit super iam
ierusalem · fleuit super eandem racionabi
lius edificatam quidem vt esset do
mus orationis factam autem propter turpia
hic spelunca latronum et arbitror
quemuis vim de venditoribus co
lumbarum eius qui tradunt ecclesiam
auaris et tirannis indisciplinatis
et religiosis episcopis aut presbyteris propter
que cathedras propheta appellat ecclesie
eiusdem esse ab ihesu quia dicitur a domino
per Ieremiam prophetam dicentem Princi
pes populi mei non cognouerunt me · fi
lii enim sunt insipientes · et non intelli
gentes sapientes sunt ad male
faciendum bene autem nesciunt facere hec
dicitur xii^a q. viii^a et sic diximus
Edificia clau lra v^a
Claustralium siue religiosorum de
bent esse modica et non curiosa propter
quatuor Primo quia mortui sunt

rinde 7 ideo pocius debent habere
sepulchra absc͡ondita quam palacia
picta Ecclesiastici ix° Mortui enim estis
7 vita vestra abscondita est Tercio quia
sollicitudo nostra ista induxit morem ne
gligenciam Unde Bernhardus Video quod
sine magno dolore videri debet negligen
ciam Unde Bernhardus quosdam post confes
sionem x° miliciam cursus extremis cupi
ditatibus immergi secularibus impliciari
negociis cum magna cura erigere mu
ros 7 negligere mores quid tibi prosunt
habere templa alta 7 parietes deau
ratas ubi deest spiritus In eis enim non
delectatur spiritus sed vult nostra templa i.
animas ornari bonis operibus 7 virtuti
bus secundum quod Johannis dicit vim x°
templum anima credet est ut sic lega
in illius tituli Tercio quia viri reli
giosi peregrini sunt in via Unde apostolus
Hebreorum ultimo Non habemus hic civitatem
manentem etc Bernhardus Observo in pereg
rinacionis huius seculi non edificemus
nos domos ad habitandum sed habitacula
ad defendendum utpote sic evocandi
7 migraturi ad patriam celestem In
castris enim sumus in ere militamus
in ere laboramus Quarto propter bonum
exemplum Bernhardus humiles enim 7 pau
peres domini aliis frenat concupiscencias
7 inutari potius debemus in conspectu
celi quam tecti 7 potius mirari opera
dei quam hominum hoc ille **lectio prima**

Electio Elegit moyses ex consi
lio getro sacerdotes iudices pru
dentes timentes deum veraces 7 odientes
avariciam Exodi xviii° Moyses ex
precepto dei posuit virgas xii in taber
naculo etc Numeri xvii° Elegit deus
iosue ad inducendum populum israel in terram
Numeri xxvii° Elegit deus Ju
dam x tribus iude post mortem Jo
sue ducem populo Judicum i° Samue
li precepit dominus ire in bethleem etc
i Regum xvi° Unde in psalmo Elegit
david servum suum 7 in paralipomenon xx
viii° Dixit david placuit domino
ut me eligeret Sequitur elegit sa
lomon etc Scripsit hyrem literas opti ab
mates civitatis damasce ut eligerent
sibi regem etc iiii Reg xx° Elege
runt sacerdotes se sine macula etc

7 Mathei iii° Vocavit ihesus discipulos
suos 7 elegit xii ex ipsis quos
7 apostolos nominavit Simon nominavit
petrum 7 andream fratrem eius Ja
cobum 7 iohannem philippum 7 bartho
lomeum 7 mathium 7 thomam ac
iacobum alphei 7 symonem qui
vocatur zelotes iudam iacobi et
iudam scarioth qui fuit proditor luce
vi° Math x° Acta i° apostoli sta
tuerunt duos scilicet Joseph qui vocatur
barsabas 7 mathiam dicentes do
mine tu qui nosti corda hominum etc Act
i° apostoli elegerunt septem viros ple
nos spiritu sancto ministrare mensis scilicet
stephanum philippum procorum nica
norem thimotheum parmenem 7
nicolaum advenam anthiocenum Act
vi° Ministrantibus discipulis domino
7 ieiunantibus dixit eis spiritus sanctus
Segregate mihi barnabam 7 paulum
ad quod assumpsi eos Actuum xiii°
Electorum diversitas **lectio ii^a**

Electio in lege nostra ostenditur Elemi
nantur a moyse per preceptum domini
Non intret eos aut muniantur femine
femina aut intelligitur omnis molli
cies que est corrupcio carnalis Dicitur
aut vir mollis animo 7 remissus
in fide 7 corruptus in actibus 7 si
corpore quidem vir est animo femina i
telligitur 7 cum sentis non mutatur fe
mina aut si virilitatem habuit satis
7 si femina corpore est anima tamen est vir
7 mutatur cum sanctis illic quia signa
cat effeminacionem repellebatur hic aut
vis virilis est feminius animus non
nuatur illic sensus condicio excludere
batur hic vero sensus conversacio expellitur
apud deum Nam iste servus non est
qui servus est hominis sed qui servus est
peccati suo Igitur homo liber si opera
mala fecerit servus diaboli est servus
si bona opera fecerit servus dei est hic
Crisostomus omelia x° lo **lectio iii^a**

Eligi ad dignitatem episcopalem
non debuit qui minora officia
gubernare non didicit quia cura ma
ius illi committi non debuit qui minima
tenere non novit hic Augustinus in quodam
sermone Rex ferne contra naturam ut
sine pede aliquis sit sed talis eligatur

in placacionem cuius oppinionem ceti grex dicantur hec Johannes in epistola ad omnes Item Johannes in libro levitico licet dominus in constitucione principem pretulisse et dominus elegisse tamen convocari in synagoga requiritur igitur in ordinando sacerdote et populi presencia ut sciant omnes et certi sint quia qui prestancior est ex omni populo qui doctior qui sanctior qui in omni virtute eminencior eligitur id est ad sacerdocium hoc est ad quod apostolus precipit in ordinacione sacerdotis dicens Oportet autem illum et testimonium habere bonum ab hiis qui foris sunt hec viii quia licet concordat augustinus sermone ut xx ma dis que ecclesie

lectio iiiia

Electio platorum secundum modernos videtur multipliciter discrepare a forma apostolorum ideo tamen probabiliter videtur quod vel priores apostoli vel posteriores eorum vitam in eleccionibus huiusmodi erraverunt et tenendum videtur quod ex errore iacebit in posterum Nam servata usque hoc forma secundum quam apostoli elegerunt Mathiam exclusivum fuisse petrum in ordine qua antiquus legislator multiplicavit tradiciones culpabiliter introductas Nam apostoli constituunt duos quorum uterque gradu suo fuit humilis ex noticia sanctitatis vite scilicet barnabas et mathias et quia non habuerunt revelacionem quis eorum fuit humilior ideo discrecionem istius secundum sortem divino iudicio commiserunt et utinam hec servatum fuisse in eleccionibus hodiernis tunc enim collacio beneficii humilis persone atque incognite non curreret sed in supplicacione modo erit et ideo blasphema presumpcio qua creditur eleccionem secundum has leges dedicatas per se carere licet fuit eleccioni domine difformis a deo non fuisse Nam actuum primo legitur quod petrus et ceteri apostoli statuerunt duos et orantes dixerunt Tu domine qui nosti corda omnium quem elegeris ex duobus istis unum accipe locum ministri et apostolatus de quo prevaricatus est iudas et dederunt sortes et cecidit super Mathiam modo aut racionem istarum legum tamquam fides Quasi quis eciam papa electus fuit secundum istas consuetudines eleccionem domine contrarie quod valet electus Et si premissa fuit una causa de eleccione statuta eciam electa persona quam deus elegit non valet electus hec doctor eximius in festo sancti Mathie apostoli etc.

lectio va

Electi licet respective pauci sint multi videntur esse ad regnum celorum perducti sunt Unde Gregorius super isto textu Multi sunt vocati pauci vero electi videtur intelligitur secularibus vinctos sed pauci non erunt cum congregabitur Nam dominus dicit Venient ab oriente et occidente etc. per ista Amicos dei aspiciens dixit Michi autem nimis honorati sunt amici tui deus etc. Unde per prophetam ait dominus Annunciavi et locutus sum multiplicati sunt super numerum Vocat enim dominus super numerum multi fideles quod non inmagni et hii ad fidem veniunt qui ad eleccionem numerum non pertingunt hec enim per confessionem fidelibus admixti sunt sed propter vitam reprobam illic munera in sorte fidelium non merentur hec ovile sancte ecclesie edos cum agnis recipiat sed attestante ewangelio Cum iudex venit bonos a malis separabit sicut pastor segregat oves ab edis neque etenim possunt qui hic carnis sue voluptatibus serviunt illic in omni grege numerari hec ille domine xixa

lectio ia

Clemencia ignis conservant et in tineat in similitudinem suam sibi de appropinquacione committit motum facit de centro ad circumferenciam ardet et lucet in materia aliena sed non in sua spera inferiora reducit ad superiora quia reducit terrena in aquosa et aquosa in aerea mollificat dura indurat mollia subtiliat enim ut patet resolucione glaciei et condensat scilicet lutum depurat ut in auro et corrumpit scilicet ea que consumit frigefacit calidens ut patet in aceto et est penetrativus connectivus atque divisivus Item ignis in spera sua non lucet quia

computa no e Nulla em corpus
diaphanu lucet sz e potius illumina
bile si em ignis in spera sua esset
compactus eclipsaret omes stellas
que sub ipm sunt Ignis vo hic
luz apud nos pr nimim coadma
tam in qua est 7 hoc pz quia
candela apposita alti facit umbraz
Aer e subtilis 7 moll pspicuus
p spiratom caloi 7 respiratom cor
dis e reparatus decoratur volatili
bus lbat e impssionu matio spi
tuu e altabilis leuis 7 subtilis
atqz ratus no luz pcut nc ad cor
pus diaphanu sz e illuiabilis A
qua sup celos eleuatr pssibus
decoratr tempestatibg subiciatur
omis fontes 7 flumina ad mare qui
minatur ad locum vn venerint re
uitur Aqua pbz aei informagoz
volatilibg ornamentum regentibg
nutrimentum ope e firmabilis timo
aeno sz no firmo pp corpg e dia
phanu omibg e communs in cristallu
congelatr irrigat in nubibg causat
sordes purgat ortos irrigat fe
britates sua frigiditate 7 hu
ditate delatat naues vehit lum
respiat ad sui pncipiu currit lo
ca vacua subit replet lapides ca
nat ignem extinguit olim mu
dum purgauit in mari rubro
pplo dei cessit de late x fluxit
xpus hac in vinu mutauit ac
de ipa maria baptismu ordiat
Terra e infima int elementa ma
gis quog ponderosa despecta io
cunda elementis aliis cumulata ma
ter fructuu nidix platarz nutx aia
liu edificioz fundamentu defunctoz
receptaculu machine mundial ce
trum concludt in se infimu frigida
picca opaca corpoz huam ma
fiuat metalla centro tenet motu
ex vaporibg inclusi generatr herb
floribg ac arboribg decoratur
tra eam motu circulai celum cu sy
deribg voluitr hominibg 7 iumet
calcatur hoz quedaz terre compe
tunt scdm esse suu quedaz scdm
ornamentu quedaz scdm vtilita
tem vt Thomas de vi theo

lo vo ca vmo **Lra pa**

Elemosina Papio e vt apias
manus fri tuo egeno 7 pau
pi Deutro y xvo Dispsit habu
dant dedit libar paupibg sapi
enter iusticia eius manet et
nalit ss ps mo in Et y Co
ixo Ex sba tua fac elemosinaz
7c quo potuez ita esto misors
si multu tibi fuit 7c Thobie iiiio
ignem ardentem extinguit aqua
Eccli iiio q pde peccatum pr frez
amicu 7c Eccli xxixo q pde pec
cuniaz pr frem amicu 7 cum fa
cis elemosinaz noli tuba canere
7c Math vio Qui het escas siue
duas tunicas 7c luc iiio Quod
supest date elemosinaz luce xio
Vidua paupcula plus omibus
misit in gazam 7c chari xiio ve
stra habudancia alioz inopiaz
suppleat ii Co viiio Beatius
e magis dare qm accipe actuu
xxo q 7c **Lra iia**

Elemosinaz ca sunt gnar
vna corpalis dare egen
quicqz potis alia spual dimit
te a quo lesus fueris Tcia cor
rige delinquentez 7 reduce in
viam veritas errates vt dis
xlva ca Tria Item Ambr li o
de officijs vt dis lxxxvio No
satis e inquit causa fides cps
sanguis morbi ac locus etas
debilis i egenus verecundus struct
egenus Diis egenis prudens
errogare tenez Dequibz ibidem
ef singulis q nemo vt viams
excusatur cum elemosinaz fa
ciat Et ibidem e ef Cetum ele
mosina consanguineis plus e faci
enda qua aliis tn cum prudencia
Item Ambr vt xlvia dis Sic
hij Chrus petrus e primus qui
auffre hnti quaz denegare fide
li indigenti Item bincomen Ipe
aut elemosine no e nisi ab af
fectu ime de vinifectur 7 eleo
sinaz no facit q pmo anime sue
no miseretur vt ille dicto in fie
Idem ibidez dicto iiA Elemo
sine sunt semina de quibg qui

d' qui seminat in benedictionibus et de
dicto xi c. Debent dari elemosi
ne pauperibus nudis et miseris cum
lacrimis pro peccatis et hilaritate spirituali
Item Aug. de verbis domini sermone xxx
vo De iustis rebus elemosina
est facienda non de raptu fenore vel
de vsura Item de x cordis ante
finem Presta elemosinam cum pos
sis indigenti subueniendo et offenden
ti te remittendo Item Ambrosius de of
ficiis libro iiio titulo xiiio Vasa
sacra possunt pie confringi conflari
et vendi pro redemptione captiuorum et
sustentatione pauperum et pro edificatione
templi dei etc. Lectio iiiia
Elemosina sex bona facit Primo
quia peccato obstat Eccli iiio
Ignem ardentem extinguit aqua
Secundo quia bona multiplicat Luce
vio Date et dabitur vobis Tercio quia
deum placat Prouerbiorum xxio Munus absconditum
extinguit iram et domum
ipsum indignationem maximam Quarto
quia a deo impetrat quod iuste pie
postulat Eccli xxixo Conclude e
lemosinam in sinu pauperis Isaie
lviiio Confrange esurienti panem
tuum etc. Sequitur Tunc inuocabis et
dominus exaudiet clamabis et dicet
ecce assum misericors deus tuus
Quinto quia fiduciam bonam prestat
Thobie iiiio Fiducia magna erit coram
summo deo elemosina Sexto quia
vitam eternam parat Thobie xiio
dixit angelus elemosina a mor
te liberat etc. Math. xxvo Veni
te benedicti patris mei possidete etc.
esuriui et dedistis michi etc. Lectio vta
Elemosinarum circumstantie sunt
sex que in isto versu continen
tur Quid cui vel quantum quo
que quo dando Quid elemosina
Luce xio Quod superest date elemo
sinam Elemosina autem dicitur duplex tam
corporalis quam spiritualis Primo docetur
de Eccli xxxo Miserere anime tue
placens deo Verbum honora dominum
de tua substantia et primitiis fru
gum tuarum da pauperibus Elemo
sina spiritualis dicitur compassio corre
ptio benedictio consilium oratio iniuriarum
remissio et quecumque vtilis instructio
De compassione ii Cor. xio Quis
infirmatur etc. De correptione Iaco
bi vltimo c. Si quis autem ex vo
bis errauerit a veritate etc. Math. vo
Qui petit a te da ei etc. Gloza
ambrosii ibidem Vel rem iuste petitam
vel correptionem fraternam Cui danda
est elemosina cuilibet indigenti quidam
pro loco et tempore et causa cognita Cor
porgi quidam elemosina presertim pau
pi est erroganda. Nunc enim tempus est mi
sericordia non est miseria. et mala aliud
est hostibus dare quam perdere Vt dicit
prosper libro de vita contemplatiua
Vt i q. iia Pastor Et Thobie iiiio
panem tuum esurientibus etc. Sequitur
Noli panem tuum comedere cum pecca
toribus Eccli xiio Si benefeceris scito cui
benefeceris etc. Quantum est dandum Thobie
iiiio Si multum tibi fuerit etc. Vt habetur de
lera i Et ii Cor. ixo Qui parce se
minat parce et metet Marci xiio Vi
dua paupercula misit etc. Secundo mu
nita etc. scilicet sine traditione Prouerbiorum
iiio Ne dicas amico tuo Vade et
reuertere cras etc. Eccli iiiio Cor inopis
ne afflixeris Cur danda est proximo
elemosina Math. xxvo Quamdiu fe
cistis vni ex istis etc. Vnde Aug. de
verbis domini sermone xxvo Minimi qui
sunt Christi illi sunt qui omnia sua dimi
serunt et sequuti sunt eum et quicquid
habuerunt pauperibus distribuerunt
Hii sunt minimi quia humiles quia
non elati quia non superbi et minus
tandum est illo minime natura vel
gratia sed non culpe Actuum xxo Bea
tius est dare quam accipere etc. Quomodo Eccli
xxixo Conclude elemosinam in si
nu pauperis etc. ii Cor. ixo Hila
rem enim datorem vt Math. vio
Attendite ne iusticiam vestram fa
ciatis coram hominibus etc. Lectio via
Elemosina danda eis qui sibi
non sufficiunt Vnde Ieronimus ad
Damasum papam vt i q. iia Clo
ricos et xvia q. i Quoniam quic
quid sit cum illi aut et potissime
coleuit qui sibi sufficiant et quod
egenis debetur egestatis obtentu
fraudulenter surripiunt sacrilegium

pfecto committitur · et p abusionem
talium indicium sibi manducat et bi
bit Item dis lxxxvi capitulo primo Ecce
pauperibus vel infirmis qui debilita
te faciente suis manibus laborare non
possunt victum et vestitum inquantum
sibi possibile vel fuerit largiatur Ve
ro solle tibi cave divicias tuas que
non caritas aves comedunt sed pre
indigentes vt famem expellas et non
luxuriam augeas Intellige super e
genum et pauperem Nudum vesti
tum esurientem · egrotantem visi
ta · et quotiens tuam manum extendis
xpm cogitta Item Aug ad re
gem Cilicie Beatus qui intelligit
non super cupidum · sed super egenum
et pauperem Illum inquam pauperem
qui luxum petit et cum verecundia acci
pit et accipiens gracias deo reddit Ite
Jeronimus in epistola i ad emetacium Cu
pis inquit vendidisse omnia que habes
quid sequitur · da pauperibus non di
vitibus · non propinquis non ad luxu
riam · sed ad necessitatem · sive sit ille
sacerdos sive cognatus et affinis
· sit nichil in eo consideres nisi paup
tatem · laudet te esurientium vi
scera · non ructancium opulenta convivia
Item Aug de verbis domini sermone x
xxv° ex facite vobis amicos de di
viciis iniquitatis Sed quidam male
intelligendo rapiunt res alienas et
aliquid inde pauperibus largiuntur
et putant se facere quod preceptum est
dicunt enim rapere res alienas mammo
na iniquitatis est exrogare inde ali
quid maxime egentibus sanctis hoc
est facere amicos de mammona ini
quitatis Intellectus iste corrigendus
est immo de tabulis cordis nostri
omnino delendus · nolo vt sit in
telligatis De iustis laboribus ve
stris facite elemosinam ex eo quod
recte habetis date Sic Aug vbi
supra Sequitur ibidem Nolite e
lemosinam facere de fenore vsurarum

Elemosina lra vija

Elemosina acceptior mihi illa non
placet que ex illicitis et iniquitate
congeritur · sed que de rebus concessis
et bene acquisitis impenditur

Sic Greg xiiija q ija Elemo
sina Item qui offert sacrificium
ex substancia pauperum quasi qui victimat
filium in conspectu patris sui Panis
egencium vita pauperis est qui de
fraudat illum homo sanguinis qui
effundit sanguinem et qui fraudem
facit mercenario fratres sunt Seq
tur ex forte aliquis cogittat et
dicit Multi sunt xpiani divites
et avari et cupidi non habeo peccatum si
sunt illi obtulero abstulero et pau
peribus dedero vnde illi nichil boni
agunt mercedem habere potero Sed
huiusmodi cogittacio ei diabolica
calliditate suggeritur Nam si to
tum tribuat quod obtulerit abstu
lerit addit potius peccatum non mi
nuit Sic Aug xiiija q v capitulo
Immoderatis forte Item Aug
de verbis apostoli sermone lxxxiiij Si
quod alii abstulisses egentibus
dedisses · nec talia opera diligit deus
et frequenter exiguum dat quam multum
abstulit Item Cris omelia xx
xlii aut peccat et elemosinam fa
cit · perdit quod facit · perfecto enim pec
cato peccator dat elemosinam non con
gruente · Et cum penitet nos quod
fecimus non vt per pecuniam pecca
di licenciam emamus Hec ille et c

Elemosinas lra vija

Elemosinas te valentem facere orrit om
faciem tuam captivus et desolata
vidua et miserabilis xpianus or
phanus non tamen te misit ad vti
litatem illius quantum ipsum tibi
misit ad vtilitatem tuam et non
tantum prestitit illi per te quantum est per
illum Nam quod illi per te pre
stitit temporale est et transiens Quod
aut tibi prestitit per illum perpetuum
est et celeste Nec plures propter vtilita
tem pauperum deus divitem fecit
quos etiam sine divitibus potuit
sustentare Sed propter vtilitatem divi
tum pauperes fecit · quia infru
ctuosi et steriles erant futuri nisi
pauperes facti fuissent Sic Cris o
melia xliija d Item Cris o
melia xliija Sic ex fidelis xpianus
propter opus quod facit bonum etiam

recipiet mercedem in futuro. Infide
lis vero generaliter opus quod facit ethi
bonum recipiet mercedem in futuro
temporalem pro opere suo et in hoc seculo
nil directe sibi prodest. Item si xpia
nus dedit ei cum non est xpi non
habet magnam mercedem teste Tho
bia. Effunde vinum tuum super sepul
crum. Et aplus. Operamini bonum
etc. Gal. vi. ut habetur Crisost. Item Tho
mas iiii. dis. xxxiii. peccati non est
subvenendum iniquitum peccator est
nec per hoc in peccato foveatur sed in quan
tum homo est ut natura sustentetur
ut ille etc.

Emulatio. Emulor enim vos
dei emulatione ii. Cor. xi.
Unde in quadam glo. dicitur quod mul
tiplex est emulacio. Prima indig
nationis Ezech. viii. Ibi erat ydo
lum zeli ad provocandum emulacionem.
Secunda livoris. Ro. xiii. Sicut hone
ste ambulemus non in contentione et
emulatione. Tercia desiderii i. Cor.
xii. Emulamini karismata meliora.
Quarta imitationis. Cantic. viii. Fortis
est ut mors dilectio tua sicut infer
nus emulacio. Quinta pursia mox
Gal. iv. Emulantur vos non bene. Se
xta imitationis. Ps. Noli emulari in
malignantibus etc. Emulatur inflatur
amat invidet ac imitatur.

Epiphania domini quadruplici
miraculo decoratur et ideo qua
druplici vocabulo sortitur. Illo scilicet
xiii. die nativitatis Christi inclusive ma
gi xpm adoraverunt. Illo quoque die Jo
hannes xpm baptisat. Aquam in vi
num ihesus mutat et quinque milia
hominum de quinque panibus saciat. Cum
enim esset puerulus tredecim dierum ut
dictum est ad eum adorandum ma
gi venientes munera offerunt. Et dicitur
epiphania quasi superna apparicio. Si
militer quia stella apparuit desursum
sive quia ipse xpus per stellam de
super apparentem magis verus deus
innotuit eos. Die eadem revoluto
xxix annis cum iam anni xxx at
tigisset in Jordane baptisatus est a
Johanne et ob hoc vocatur theophania
quasi apparicio divina quia tunc trinitas
apparuit. Ipse deus pater enim in voce.
Filius in carne. Spiritus sanctus declaratur
in specie columbe. Ipse item die revoluto
postea uno anno aquam in vinum
mutavit et ex hoc dicitur bethphania
quasi apparicio in domo. Nam beth
domus dicitur quod ideo sic vocatur quia
ex miraculo facto in domo verus
deus ostenditur. Rursus ipso simile
die ut Beda super lucam ut dicit
Johannes Bilet scilicet anno revoluto
quinque milia hominum de quinque pani
bus saciat. Et ob hoc dicitur phagiphania
a phage quod est bucca manduca
tio. Prima igitur apparicio facta est
per stellam in presepio. Secunda per vocem
patris in iordanis flumine. Tercia per
mutacionem aque in vinum in convivio.
Quarta per multiplicationem panum in deser
to. Prima ex hijs maxime creditur dies
iste esse celebris et solempnis et quod
in nativitate virgo peperit in hoc mun
dus agnovit. Nato igitur domino
tres reges magi iherusalem venerunt
quorum nomina sunt in ebreo Ape
lius Amerius Damasius. Grece
Galgalath Malgalath Serachin.
Scilicet latine Caspar Melchior Bal
thasar. Igitur hii tres cum magno
comitatu iherusalem venerunt ubi
cum natus esset dominus quem quesierunt
sic tur eum potius illic quesierat
assignat Remigius quatuor raciones.
Prima est quia magi tempus nativitatis
agnoverunt sed locum ignoraverunt
quia autem iherusalem erat civitas re
galis et ibi erat summi sacerdocii
suspicati sunt quod tam egregius
puer non nisi in civitate regia na
sceretur. Secunda racio est ut sic ta
lis locum nativitatis eius disti
ne potuissent cum ibi sapientes le
gum et scribe resident. Tercia ut
inexcusabiles iudei manerent po
tuissent enim dicere nos quidem nati
vitatis locum cognovimus tempus
autem ignoravimus ideo non credimus.
Magi igitur iudeis ostenderunt
tempus et iudei magis locum. Quar
ta ratio ut sit studiosa mago
rum diligencia condempnet iudeorum
pigriciam. Nam illi unum prophete

crediderut · iudei aut plurimis pphetis
crede renuerut · et illi querebant re
gem eternu · isti no querebat ppriu
illi venerut elonginquo · isti ma
serut · cominus Magi quippe vm
pphetie crediderut · erant em successo
res balaam et ad visiom stelle ve
nerat p^r pphetiaz eiusdem dicentis
Orietur stella ex iacob et exurget
virga ex isrl' etc Nu xxiiij^o Nar
rat Cris in originali sup math
quosdam dixisse q eo tpe quo na
tus e xpus tum essz in monte q'
vocat victorial' vbi magi ascende
runt soliti cius tpibus et orarent
stella quedam ad eos sup montem
veniens apparuit · appropinquante at
stella ad illos preferebat formaz pul
cherrimi pueri · sup cuius caput crucis
signa splendebat · Stella igi^r tali
forma magos allocuta e dicens
Ite velocius in terram iuda et ibi
regem quez pphetice queritis inuenie
tis Venientes namqz magi ierlimaz
interrogantes dixerunt Vbi est q na
tus e rex iudeoz etc Huius verbis
scdm Remigiu vnu hominez vnu deum
vnu regem confessi sunt Vnu hoiez
cum dixerunt vbi e q natus e
Vnu regem cu aiunt rex iudeoz Ve
rum deum cum subiungut venimus ado
rare eum Preceptu em fuit in ritu
illoz vt nullus ni solus deus adora
retur Sz cur stelle ducatu ingres
si magi ierlimaz admiserut eplu
tem prius mi assignat racoem
vnaz tu de loco natiuitatis x soli
cite conquirere cogerentur vt sic de
ipsius ortu verius pphetice testifica
retur Scdm qm diuinu auxiliu
querentes humanu · isti pdere merue
runt deum Tercio qm signa infide
libus data sunt scdm aplm j
Co^r xiiij^o pphetiaz fidelibus et ideo
signum datum illis tamqm infi
delibus no appareret dum esset
intus iudeos tamqm legalem po
pulum dei et fidelem Inuento pue
ro ihu cum matre · magi flexis
genibus hic ei munia obtulerunt
ita q quilibz eoz instructus a
domino obtulit sibi oblacom tripli
cem scdm Remigiu Et p^r h tria
Primo qz reges arabum solebat
de talibus offerre domino Scdo quia
instructi st late in illo misterium ·
vt in auro ostenderetur celestis regis
potencia In thure que sacerdotes
vtuntur ad diuinu cultum notatur
infantis celeste sacerdociu Et in
mirra quo mortuoz condiuntur cor
pora notatur x sepeliendi et re
surrectue immortalitas Vel tercio
obtulerunt aurum vt releuerent inopia
tum paupm psonaz Thus ad
fetorem stabuli mitigandum et
mirra ad membra x tenera solidan
dum · et p h tria munia intima
batur misstice tria que erant in
xpo sz diuinitas preciosissima anima
deuotissima et caro integra incorru
ptibilissima Triplicem vo stella
viderunt magi · isti oriente quam
viderunt in oriente · Spualem i
fidem quam viderunt in corde In
tellectualez i angelum quez vide
runt in sompno Racionale que
fuit bta vgo quam viderut in
diuisorio · supsbstancialez q fuit ipe
xpus quez viderunt in presepio A
moniti magi ne redirent ad hero
dem · p aliam viam reuersi sunt in
regionem suam · ecce quo magi p
fecerunt stella duce venerunt pphe
ciam edocti fuerunt mediante an
gelo redierunt et et in xpo felici
ter quieuerunt amen Lra pma

Episcopus dicitur ab epi quod
est supra et scopin quod e
intendere vel speculari latine et sic
epus qui supra intendens vel specu
lans Vel ab epi grece quod e
labor qui supra alios laborat in
grege suo Epm scdm aplm decz
esse irreprehensibilem vnius vxo
ris virum · sobrium · ornatum · prudentez
pudicum hospitalem doctorem · no
violentum no percussorem · sz mode
stum no litigiosum no cupidum
sz sue domui bn ppositum filios
habentem subditos cu omni castita
te · si quis aut domui sue pesse
nescit · quo ecclie dei diligenciam
habebit No neophitum ne in sup

biam elatus in iudicium incidat dia-
boli ad Thimo. iii. Et ad thitum. i.
Episcopatum si lra iia
Quis desiderat etc. ad Thimotheum
iii. Unde in quadam postilla sic le-
gitur Multiplex est inquit episcopus si-
ve officium episcopi. Primo officium specu-
latoris in previdendo ecclesie pericula. Eze.
iii. Fili hominis dedi te speculato-
rem filijs isrl. i. ecclesie. Secundo officium
doctoris in exponendo sacram scriptu-
ram. Thimo. i. Amplectentem
eum qui secundum doctrinam est fidelem
sermonem. Tercio officium pastoris in
ministrando tam vite spiritualis quam tem-
poralis vel temporalis subsidia. Johannes
ultimo. Pasce oves meas. Quarto
officium dispensatoris in dispensando
sacramenta fideli libertate. Luce xii.
Quis putas est fidelis dispensator. Quin-
to officium mediatoris in reconciliando
vel remittendo peccata. Deutro. v.
Ego sequester fui inter deum et vos.
Sexto officium advocati sive orato-
ris impendendo orationis suffragia.
Sap. xviii. Proponens homo sine que-
rela. Septimo officium iudicis etiam
puniendo. Deutro. xvii. Date ex
vobis viros sapientes. Octavo officium
ducis et principis dirigendo tam bel-
la spiritualia. Psalmus. Constitues eos
principes etc.
lra iiia
Episcopus qui ordinandus est ante
ea examinetur si sit prudens
si docibilis si moribus temperatus si vi-
ta castus si sobrius si indoctus si
litteratus si pervigil si in lege domini
instructibilis instructus si in scriptu-
rarum sensibus cautus et acutus
si in dogmatibus ecclesiasticis exercita-
tus et ante omnia si fidei catholice
documenta verbis simplicibus asserat
trinitatem increatam et incarnacionem
credendo predicans et ita. Cum in
hijs omnibus et consimilibus fidem con-
cedentibus examinatus inventus fuit
plene instructus tunc cum consensu
clericorum et laicorum et conventu totius
provincie episcoporum maxime metropoli-
tani ordinetur episcopus. Suscepto in
nomine christi episcopatu non sue delectacioni
nec suis moribus sed primum diffi-

acquiescat. viii. dis. xxviiia. Qui episcopatum.
Item Augustinus xx. lib. de ci. dei. c. i. Qui episcopa-
tum dicit intelligat se non esse episcopum
qui preesse dilexerit non prodesse. Item
dis. xxxvia. Qui ecclesiastice summe. Sic le-
gitur. Ergo oportet episcopum periciam habere scientia-
rum et litterarum. Quis enim ad summum ecclesie sa-
cerdotium aspirare presumet. quia pec-
catores per quos ecclesia construitur sicut
olim archa domini sacris libris semper
debent insistere. nec sic queant discere
cum ex officio alios docere debeant.
Quia David Salomon Jeremias et
hijs similes non divicias non hono-
res a deo querebant sed domini salutem et
graciam sapiencie a domino perpetue. et per
ea administracionem debitam assecu-
ti sunt. et scriptum est Malach. ii. La-
bia sacerdotis custodiunt scienciam legem
etc. Sequitur quia secundum doctrinam et exem-
plo est petri et pauli non sufficit pre-
latis bona conversacio et morum ho-
nestas nisi addatur sciencie doctrina.
Unde sacerdotes ingressuri tabernacu-
lum prius lavabantur in labio eneo
quod fecerat moyses de speculis
mulierum. Item Jeronimus ut ibi conse-
quenter. Si quis pontifices non tantum vo-
cabulo esse cupiunt intuentur moy-
sen et aaron diviinas scripturas se-
pius meditando a deo quod a deo
didicerit et non ex humano sensu vi-
gilanter doceat. cum inimicos vigila-
ter non pugnet sed ut ipse eius in-
cassum invisibiles qui sunt demones vi-
cere valeat devote deum exoret inde
sumetur ibi. ... ora-
lra iiiia
Episcopi omnes non sunt de episcopis
Unde Johannes ut ii. q. viia
Non omnes episcopi sunt episcopi. Attende
petrum sed iudam considera. Stephanum
suscipis inter respice Nicolaum. Non facit ecclesiastica
sticam dignitas. Iacobus. Centurio cor-
nelius et gentilis dono spiritus sancti
mundat presbiteros. Daniel puer in-
dicat senes. Non est facile stare in lo-
co petri et pauli sed esse tenere
locum regnancium cum christo regna-
cium. Insitutum sal. inter preest nisi
ut predat foras et a porcis con-
culcetur. Ergo Infatuatum sal de-
platus qui condire debet et saporem

no confert &c. lra va

Episcopatus volenti & venienti
tardandus e & desidantibus
& ingentibus se omio negandus hec
gregor in plogo apo[r] Et in Regist[o]
& in Can[one] j q vj diait is & viij[a]
q j In scriptu[ra]. Item epi sic ingre
dientes in officiu ut pdictu e ad
utilitate ecce exiētes loca tenent
aplor[um] honorem & ptatem eor[um] acci
pietes Leti x° in sacdocio astituti
loco & officio lxx ij discipulor[um] st
electi h dis xxj[a] in nouo testa[mento]
Item Iohannes in epla x Cx[a] Ne
gligentes igitur in istis officiis
caueat sntam saluator[is] de infa
tuato sale qui neq in tra neq
in sterquilinio vtilis esse videt[ur] luc
xiiij° q Cura aug[ustinus] diat ex de
cem abusionis gradus epus ne
gligens cum gradus sui honorem
int homines requirit s[ed] ministerij sui
coram deo dignitatem p quo lega
cione fungit[ur] modo custodit Debet
igitur epus oim in quibus in spe
culacone positus e pcta diliget aspi
cere & tunc attendit simonie et
actu si potuit corrige & si no po
tuit iuxta Ezechielis regulam scele
rum opacios declinac ne de ma[nu]
pigri speculator[is] no annūcat picta
eminencia sang[uis] pctor[um] districto iu
dicio requiatur Sit epus prudes
pugil cum cetis odicoibus supra
dictis & ostendat prius in ope qui
alios doceat in simon doctrine Ca
ueat igitur negligentes epi, quia
in tpe vindicte dominus aqritur
p prophetam dicens Pastores multi
demoliti sunt vineam meam & no
pascebant gregem meu. s[ed] pasce
bant semetipos h aug x abu
sionum &c lra vja

Episcopi se sacdotes sciunt ee
no dominos & ita recordent[ur]
sicut que btus petrus precipit sacdoti
bus dicens Pascite qui in vobis est
gregem domini s[ed] spontanee scdm
deum neq turpis lucri gra sed vo
luntarie neq vt domiantes in
clero s[ed] scti gregis examine vt
cum apparuit princeps incōta pasto

rum pcipiatis imarcessibilem co
ronam pessime consuetudinis e in
quibusdam eccis tacere psbiteros
& pntibus epis no loqui qsi eis
inuideat aut eos dedignet[ur] audire
Et si alij vt pingint aplus pau
lus fuit reuelatum secreti perta
ceat j Cor[inthios] xiiij° Gloria patris
e filius sapiens gaudeat epus
in iudicio s[ed] tunc cetos elegerit
sacdotes h Iohannes ad Nepotianum
vt dis x Cva Esto sequitur ea
dem dis Epus in quolz loco se
dens stare psbiterum no patiatur
ibidem diat Iohannes epla xx iiij[a]

Epus pme lra vija
sedis no appellet[ur] pnceps
sacdotum a' summus sacdos aut hui[us]
s[ed] tm pme sedis epus h dis
x Cx[a] Item pnapes gentium
dominant[ur] eor[um] & qui maiores st
ptatem exercet in eos no ita erit
int vos s[ed] quicuq voluit int vos
maior fieri fiat vr minister cui[us]
xx° Marci x° luce xxij° Sup q°
Crisostomus omelia xx viij[a] pnapes
mundi ideo sunt vt dominent[ur] mi
noribus sunt vt subiciant eos ab
utentur vita eor[um] ad suas vti
litates & glorias Pnapes autem
ecce i plati sunt vt seruiat mio
ribus & ministret eis quecuq acce
perint a xpo vt suas voluntates
negligant & subditor[um] pcurent &
si opus sunt neq mori recusent
p salute infior[um] sic ait aplus
ij Cor[inthios] xij° Ego aut libentissime
impendar &c s[ed] igitur ita se hac
bent secularem pmatum desidare
& si racio no e vl causa e quia
& si no e vl vtile e p tu aut
ecclesiasticu capiste nc racio e neq
iustum neq vtile neq causa quo
enim sapiens festinet seruitu tante
tanto labori tanto dolori & tali pi
culo vt det racionem p omni eccia a
pud iustum iudicem nisi forte no
credit nc timet dei iudicium Et mul
ti igit[ur] desidaruit pmatum in tra
inuenit confusionem in celo vt iam
int suos x no sic de pmatu c
tamen nc festinet unquisq eor[um]

quod maior alijs appareat . sed quod
iustior omnibus videatur quoniam non qui
maior fuit in honore ideo iustior est
sed qui iustior fuit ille maior est
Quicumque autem commodo studere humi
litatem iactancie studet non est ymago
christi . et qui commodo paupertatem ama
re diuicias amator est sibi in hoc
seculo repellit a se christi similitudinem
non est verus discipulus qui non imita
tur eum . nec est vera ymago qua
similis non est auctori . Crisostomus omelia
xx viija

Littera viija

Episcopus presbiter esse demonstitur
et econtra . Vnde Jeronimus in epistola
xlija super epistolam ad titum in tanc
dis xcva sic ait . Olym idem pres
biter et episcopus et antequam diaboli in
stinctu in religione studia et dissen
siones fierent . et diceretur in populis . E
go sum pauli ego sum appollo . E
go sum cephe in presbiterorum consilio
ecclesie gubernatur postquam vnusquis
que eos quos baptisauerat suos esse puta
bat non christi in toto orbe decretum
est vt vnus de presbiteris supponeretur
et scismatum semina tollerentur . Et
paulopost . Sicut igitur presbiteri ecclesie
sciunt se consuetudine ei quam dispensa
cioni dominice veritatis presbiteris esse
maiores et in commune debere eciam
regere . Jeronimus vbi supra . Item
si episcopus in confirmacione et ceteris
suis sacramentis que sine fundacione
scripture sibi assumpsit confert graciam
quare non simplex sacerdos qui
in merito maior fuit apud deum ex
maiori merito sacramenta conferens digno
Olym enim non differt racio quoniam idem
erat episcopus et sacerdos . Antequam enim ex
altatum est vel verius prophanatum
sacerdocium per dotacionem cesaream quia
licet sacerdos christi vocatus est indifferenter
episcopus vel sacerdos vt satis patet per Jeronimum
doctor Ewangelicus super epistolis simon
vno . Item Ode in sermone in princi
pio erat verbum dicit . Et quidam do
ctor parisiensis coram rege et episcopis sic
predicauit . Stulti fuerunt petrus et
paulus . Et causam assignat dicens
Episcopi cum equis falleratis abarijs
delicatis . vestibus preciosis cum vicijs

et delicijs credunt celum ascendere . Igitur
petrus et paulus fuerunt stulti qui
paupertatem tribulacionem famem et frigus
sustinuerunt . si gloriam utique de facili
vt nostri prelati possent obtinere etc

Littera ixa

Episcopi et
presbiteri idem officium est Vnde Jero
nimus ad rusticum Naborensem episcopum in
canone dis xcva sic ait . Ecce ego di
co presentibus episcopis scilicet atque astantibus
in altario presbiteros posse sacramenta con
ficere . sed quia scriptum est presbiteri duplici
honore honorentur maxime qui la
borant in verbo dei predicare eos decet
vtile est benedicere congruum est confirmare
conuenit communionem reddere visitare infir
mos . orare pro inualidis atque omnia
sacramenta dei complere . Nemo episcoporum
inuidia diabolice temptacionis
inflectetur vel iactatur si plebem in
diuinis presbiter exhortetur . si in ecclesia
predicet si plebi vt dictum est benedi
cat . etenim abnuente mihi ista sic dicam
qui non vult presbiteros facere que iubentur
a deo dicat quid maius est christo aut
quid potius corpori eius et sanguini
anteponi . si christum presbiter consecrat
si in altario dei sacramenta benedicat
benedicere populo non debet qui christum sa
crare non metuit . Ad laicos ac mu
lieres mutatibus nobis . O iustissimi episcopi
sacerdotes vel presbiteri dei benedictionem predi
cacionis officium amittit lingwe opus . Non
habet confidenciam predicandi veritatis
omni parte vtilitatis solum nomen presbiteri
habet plenitudinem et perfectionem quod conse
cracioni eius competit non retentat
Quis hoc rogo sacerdotes honor vester
est vt dampna gulli inferuntur quoniam cum
pastoribus propositorum auferatur cum digna
diligencia contingit quod damna et cala
mitatis crescit in gregibus ac do
mini patrimonij dampnum conquirens cum
soli voltis in eandem potestatem scilicet per
sumpcionem presbiteri negociorum iudices
esse commendati ab inicio sunt presbiteri
sacerdotum interesse debent concilia quoniam
et ipsi presbiteri vt legimus episcopi nomi
nantur scilicet quod dictum est ad episcopum
Noli negligere graciam que tibi data est
per imposicionem manuum presbiteri . Et ali
bi ad maiores natu . Spiritus sanctus

posuit nos epos rege etiam s. b
odiunt hic superbi sacerdotes In presbi
ti nomine q volunt ee hc quod e x
qui discipulorum pedes lauit q baptisa
tus a Johanne e. licz bapt9 se a
domino proclamaret quod propterea scribo
vob. vt si presenti tpre extraria no pe
reuocare vel ad pacem in eius sua
ant quod Rome sit. quod in affri
ca quod in oriente sit. quod in hispa
nia et in brittannia et in galia ergo
in omnibus locis quod vbi humilitas
perseuat quod etiam in celis quod
etiam magis e vbi sedes angelo
rum legitur ee disposita. h Jeroni
mus vbi supra

lra xa

Episcoporum e officium fragmenta
conceptus diliget attendere propter
eius subditos seminare et conficiendo eu
karistiam memorando effectualiter xpi
conuersationem passionem et ascensionem int
templum et dominum mediare quod nd fiat
nisi pedes lotus doceat subditos ai
mi a terrenis affectibus reuocare no
mandq de fama sua. cum auctor
natus cum mia. bibit reliquit aplis
suum humilitatis exemplum vt ipi
similr faciat in futurum et quotienscz ac
cesserit administrandi viaticum illorum
pedibus. cum e q no intrabit ad
cenam nouissimam nisi affirmare eorum
in natatorio syloe hunc quicz por
ticus locu fuerunt atqz terse. opor
tet enim vasa spiritus sancti aqua sa
piencie virtutis et gracie emundari ad
cuius introitum natus e quarius
librorum exponentium decalogum man
datorum h doctor eminens sup xo ma
dato et c

lra prima

Equalitas et equitas Equali
tatis vilitas multiplex e p
ma superfluitas copie vel inopie ne
sustinet Vnde aplus de pauperibus
loquens ij Cor viijo Vestra abundan
cia illorum inopie sit supplementum. vt fi
at equalitas. s. vt diues per pauperem
saluetur. et pauper per diuitem susten
tetur Secunda modo primum sibi tenet
Actuum vijo f erant illis omnia co
munia et illa diuidebant singulis pro
ut vnicuicz opus erat Tercia co
ram deo fratre fulgetis per Justus do

minus et iusticias dilexit et c. Tercia de
um spiritu hec vt placabile suum
offerret Ecce xiijo e superfluitate
et comodis nolite obliuisci. talibus
enim hostiis promeretur deus h in
quadam postilla

lra ija

Equalitas triplex e prima cor
dis quam requirebat dominus
a Salomone iij Reg ixo Si am
bulaueris coram me in simplicitate
cordis et c Tunc cor equum e cu
amamus quod decet. timemus quod
admonet. cum gaudemus de bonis
et dolemus de peccatis Secunda oris eq
tas consistit in tribus vt sua e
loquium sunt pauca vera et vtilia
Tercia operis equitas consistit in tri
bus. in rectitudine iusticia et discre
cione rectitudo refertur ad intencionem
iusticia ad vtilitatem discrecio ad
domini et c

lra prima

Error nimis peruse seipsum a
mat qui et alios vult erra
re error suus lateat h Aug9 i
epla ad Marcellum Interest magni
tum et quibus relinus errare et quia
facile se quisquis corrigit. vel
quanta pertinacia suum nititur defende
re errorem h Augus lio de predestina
cione sanctorum Sic diligendi sunt ho
mines vt eorum nd diligantur erro
res h in quadam epla Nil g
uius est quam errorem a deo desere vt
se reuocare nd possit h Ambro
lio iiijo de caym et abel Nonnulli
plus exquirunt contemplando quam ca
piunt vsqz ad peruersa dogmata pro
rumpiet et dum veritatis ee discipuli
puli humiliter negligunt magistri er
rorum fiunt h Gregorius lio vijo mor
alium qui in pace negligenter vi
xerunt subito errasse et in flagi
cia atqua cecidisse perfuit dum pa
cem penitendo exerciti vigilancius ad
finem peruenerunt. et qui pigri ac desi
des in innocencia stare videbantur
per accidentem sibi ruinam admoniti
sunt soli tamen gratia custodiam suam
cum omnis antiqui hostis insidias at
tingi. ita vt nec qui prauam vitam
mutando ostendunt perimodum et finem
salutis cum sua exrogacione mutam

gerunt heretici Beda sup Esd Er
rare eni humanu e sz in errore
ee p animositate diabolicu e h
Aug9 de v domi simon lxxx vi s l

Error ad lra na

Effectum p'mo puenit disipli
ne Sap xvij Indisciplinate lu
mi exrauerit sed detioratur
iteracon vt vetus wlnus ex fu
cili ictu durius leditur Math
xxiij Erratis nescientes scriptuas
Et ratio stat in piculi pinquita
te Errari sicut ouis que perijt
Item Aug9 de ciuitate li° m° ca°
xxi° a Deus mittet opacon er
roris hijs qui seducti inebiatur
signis z pdigijs sathane vt cre
dant mendacio pu' q' dilcon vi
tatis no receperunt deus mittet
quia diam ldte ista pmittet iu
sto ipse iudicio q'uis faciat ille
iniquo maligno q3 consilio h i c

Error au lra na

non resistitur approbat et ve
ritas cum mit defendatur opprimi
tur negligere quippe e cum possis
perturbare puisos mil aud e qm
fouere nc caret scrupulo societatis
occulte q' manifesto facinori desi
nit obuiare quid pdest illi suo
errore polluti qui assensum pstet
erranti h dis lxxxiij a ca° Er
ror cu ca° sequenti Item Cris o
melia xix c No possunt preuale
re in homines nisi preuia pcta pressemit
pius eni pctis plurime excecatur
homo z fit diaboli seducon ca
dit in mortem quez ad manu
sole manete no preualet nox cum
aut accesserit ad occasum nox
occupat mudu sic q'diu lumen
iusticie in homine fuit tenebre er
roris eum no comprehendunt Igitur
bonis opibus vigilandum e q'
no error gnat pcta sz pcta erro
rem sicut dicit sapia Impietas ho
minem trahit ad errorem Item Cris
omelia xxviij a c Frequenter domi9
puniuit discipulos aliud no s' recte di
ce' aut age' aut cogitate vt ex eo²
culpa occasiones inueniat docendi a'
exponendi regulam pietatis c sciens

quia error eoz no noceret pnte mgro
z omnes no solum in pnti sz etiam
in futuro doctrina eius edificat Item
Cris omelia xxx a i Dicit igitur gre9
asim si quid errat simplicitate in
errat no aspitate i homines qui cre
diderunt in xpm sive ex iudeis sive
ex gentibus an xpm no ex malicia
sz ignorancia peccauerunt h ille zc

Error mehau lra ma

in psonalibus affeccionibus quando
ee contingit pz de bto gregorio qui
ruit troiano impatori liberacom de
purgatorio pfundissimo p affeccionez
quaz habuit ad eum ex alloci in
sticie Narratur in vita gregorij q'
dicto impatore ad bellum festinante
occurrit vidua expetens iudiciu
de sanguine filij iniuste pempti qui i
patbor in redditu pmittebit alt illa
quid si in plio mortuus fueris at
ille Ecum pq me impabit cui vidua
Nonne melius erit e vt tu m' iusticiaz
facias vt inde mercedem accipias quaz
alia hat emittas Tunc troianus
pietate commotus desiluit z ibidem
innocentis sanguinez iudicauit Quod
factum btus Gregor9 commemorane ad
basilicam petri veniens p troianum in
fidelitate amarissime fleuit cui di
uinitus responsum e peticom tuam imple
ui sz caueas ne p dampnato preces
alias fundas Unde data sibi ad
opcion vt in purgatorio biduo cru
ciare aut toto tpe vite huius dolori
bus fatigari elegit 2° q'tinuo feb
bus laborauit aut podogre mole
stia pssus fuit Ex isto pz q' sctus
iste licz grande meruit sic peccat
tn venialit' Unde punitus e ad
exemplu alioz z q' no in affeccom
bus pluribus comuniter z errat pseue
rent h doctor eximius sup iii° ma
dato zc

lra prima

Esse Nemo e qui esse se nolit
sic nemo e qui no esse bis
velit quid eni pt btus ee qui nil
sit Illa ro vi quodam naturali ipm
esse iocundum e vt no ob aliud
z hij qui miseri sunt nolunt interire
z cum se miseros ee senciant Non
seipsos de rebus sz miseriam suaz

picius auffe volunt Illis eciam q
et sibi misere apparent et plane sunt
non solum a sapientibus qui stulta sunt
viuenciam ab alijs q bonos se putant
misere iudicatur quia pauperes et medi
ci sunt si quis immortalitate ca
reret quia nec ipsa miseria moreretur p
posito sibi quod si in eadem miseria sem
esse nollet nulli et nusquam esset futu
rum omnino priuari pfecto exultarent leticia
et sic semper eligeret esse quam omnino non
esse cuius rei testis est notissimus sensus
eorum Vnde enim mori metuunt et malunt
in illa mala erumpna viuere quam ea
morte finire nisi quia satis appa
ret quam refugiat natura esse alioquin
ita cum se nouerunt esse morituros
pro magno beneficio hanc sibi miseriam
impendi desiderant vt aliquanto pli
xius in eadem miseria viuant tardius
que moriantur ita omnia creata appe
tunt esse secundum Augustinum de ciuitate dei
libro xjo parte xa c d Item filio dei hoc
est esse quod posse homini non ita
est aliud esse ipsius aliud posse ipsius
cum velit possit deus autem cui non est
alia substancia vt sit et alia potestas vt possit
cum aliquo modo est et alio potest secundum
Augustinum super x omeliam xxvijo lra
Esse dicitur non esse quod deus ija
prout secundum Johannem in epistola xe c
Item non est secundum sanctos et specialiter secundum
Augustinum quod res dicitur habere triplex esse
scilicet esse intencionale et ydeale quod habet
in deo et esse causale quod habet in
causis secundis vel tercijs esse indi
uiduale vel essenciale quod habet in sua
natura propria et in ista equiuocacione la
borant plurimi in loquendo et sic qui
dam credunt quia malum pene habet
esse ydeale vel intencionale eternum
in deo cum deus eternaliter intendat quod
peccatum ad mundi pulcritudinem et bono
rum gaudium puniatur peccatum autem non
intendit deus per ydeas sed vt placa
bile per eternam carenciam ydearum et
iuxta tales equiuocaciones ponunt docto
res questiones quas non omnes audi
entes intelligunt vt communiter dicitur
Deus non vult vt aliquis peccet
licet vult quod peccatum dicitur vel homine
puniatur et sic fabulatur loyci de

multis questionibus in quibus studiosissimi
sunt decepti secundum doctorem lincolniensem super
secundam partem simonie dominum in monte
simonis suo libro et lra pma
Etates narrat sex ab exor
dio mundi In principio inquit
deus creauit celum et terram Inde vs
que ad hoc tempus quod nunc agimus
sexte etatis est Nam prima etas
computatur vsque ad noe Secunda a Noe
vsque ad abraham Tercia ab abra
ham vsque ad dauid Quarta a da
uid vsque ad transmigracionem babilo
nicam Quinta a transmigracione vsque
ad Johannem baptistam Sexta inde vs
que ad finem mundi Prima et sexta
die fecit deus hominem ad ymaginem
suam quia sexta ista etate manife
statur per euangelium et renouacio mentis
nostre secundum ymaginem eius qui creauit
nos et conuertit aquam in vinum et
iam manifestatum xpm in lege et
prophetis sapiamus et sex ydrie ille
signant etates sex secundum Augustinum super x
omelia xa quod habet Augustinus de ciuitate
dei libro xxvo in fine lra ija
Etates mundi sunt iste Prima
ab adam vsque ad noe tenet
annos iuxta Ebreos 1676 sed
iuxta lxx interpretes 2247 Secunda
etas a noe vsque ad abraham ha
bens secundum Ebreos 1222 et iuxta
lxx interpretes 1013 Tercia etas est
ab abraham vsque ad dauid tenens
secundum Ebreos 962 secundum lxx in
terpretes 131 Quarta a dauid vsque
ad transmigracionem babilonis tenens annos
secundum Ebreos 413 secundum lxx in
terpretes 487 Quinta a transmigra
cione babilonis vsque ad xpm ha
bens annos secundum Ebreos 789
sed secundum lxx interpretes 711 Item ab
exordio mundi tenemus annos secundum
Ebreos per sequentem modo 100 3972
sed secundum lxx interpretes 7108 Euse
bius quoque communiter Orosius secu
tus est inter vtrosque incedens enu
merat 7099 quos pene latini
secuntur Sexta etas est a xpo
vsque ad finem mundi Septima e
tas quiescencium et erit cum sexta
Octaua etas resurgencium porro secundum

Ebreos in pma etate sunt generatiões
x et in secda generacones x et in tercia
xiiii in quarta xviie. aut sm grā
misterii ponit xiiii in secda xiiii Ee
tates hominum sunt iste Prima est infa
ncia a nativitate incipiens usque ad an
nū septimū Secda est puericia usque
ad annū xiiii Tercia adolescencia us
que ad annū xxviii Quarta iuventus
usque ad annū xlviii Quinta senec
tus usque ad annū lxx Sexta de
crepitus usque vita finiatur h thō
de veritate theoe lib iio cao xo Item
pubertas masculi est xiiii anni fere
xii Extra q i puelle Et si igr
n q n di in quali Infra pubertatem
nō obliga religio neque matrimoniū
n q i addidisse xx q n di in q
lib et cao puella lcā iiia
Etatem vero septenariam q est
nūs vniversitatis pr misterium
et absenciam mādati domini reveren
observat iudei Nam die septimo sa
batisat Exodi xx a mense cele
brat festum tabnaculorum Num xx
viiio Septimo anno remissionis ge
sit terra ab agricultura panibus vive
tibus de sponte nascentibus Deutro xvo
Et levitici xxviio Post septenarios
annorum observat annū iubileum ut
pz levitici xxvo Septies enim septē
constituūt xlix et unitate addita
in qua finaliter iubilamus Io 9 Inte
gratur Nos aut qui spualiores esse
debemus vii nūm venarim consider
rantes quod homo in ipso gnē est
secundum naturam corpoream quatuor
elementa et secundum naturam incorpore
am tres partes anime et sic septem
s. postquam absorpta erit mors victo
ria et vim dl erit omnia in omnibus
tunc ita septem erunt secundum esse intelli
gibile unitas increata quiescencia
in ipsa comprehensa divisa consideratam
eorum in suo gnē ad designandum
veteris testamenti Imperfectum septena
riū et completum octenariū novi
stet aplus cum petro diebus xv ut
meminit Gall iio Et notat Ioh9
ad paulinū cao xxo p hc enim sig
tur q utriumque testamentū suadet
novit h doctor eccl9 sup mo ma

teo xv9 Quingentos denarios cu bis
centum minus uno annos dicit ab
adam domi viii cao sitm lcā pma
Evangeliste In ezechiele in ap
pokalipsi commemorat animal q
druplex sub personas hominis scilicet
vituli leonis et aquile q insta
septuaginta scilicet tractaverunt ante
nos plurima In hiis animalibus quatuor
doctores intellexerunt leonem vz p
rege positum quia leo videtur rex quo
dammodo esse bestiarum pr potestatem et terribilem
fortitudinem Sic p cuncta est ma
theo quia in generationibus domini re
gis seriem persequitur quemadmodū
esse dominus per stirpem regiam de se
mine david regis Lucas vero qui
cepit a sacerdocio zacharie sacerdot
faciens mencionem patris Iohes bap ta
vitulo deputatus est quia magna
victima vitulus erat in sacrificio sac
dotum Quarto aut homo xpus
assignatus est quia neque de regia
potestate aliquid dixit neque a sacerdota
li cepit sed tm ab homine xpus
exorsus est hii omnes ipse de terre
nis i de hiis que in terra gessit
xpus nō recesserunt de divinitate
eius p pauca loquti sunt tamque
in terra cum io ambulantes Restat
aquila ipse est iohes sublimiū pdi
cator et lucis eterne atque intue
sidere fixus oculis contemplator h
aug sup Iohem omelia xxxvia
Item intelligantibus discipulis et con
iungendo videntes i etiam tangentes
nos enim illius distingua esse sctm ewm
ut legimus aut audimus omelia
lxxxvia in principio Item aug d
v domini sermon xio sup hc qui
blasphamavit in spm sctm etc
Nunc que nō pr nō vero nō nulla
diversitate receditur a veritate eius
dem sine Nam neque alia causa
est cum eorum eadem nō eadem di
cant nisi ut inde discamus res
verbis nō rebus verba ppone nil qr
aliquid in loquente querere nisi vo
luntatem pr quam insinuandam
verba promuntur h ille Item Cris
omelia xlvia a Dicit ingt
ex diversis unicuibus venientes ad

vnaz mansiom ostendunt · s; ewn^te ex
omnibus loquentes in idem unu sensum
conuenit ingrediuntur Item gregorius xx
v° mo^r · Non debet intencio verbis s;
intencioni verba deservire vt xxii^a q· ii^a
humane etc

lra ii^a

Ewangelistaz quilz habuit duas
spes facies quatuor et quatuor
penas et quibus cernit eadez fidem
de x° humanitate et eadez contemplacioz
de eius diuinitate h. Gregorius super
Ezech omelia iii Item per quatuor
ptes facies et penas habet · quia
per quatuor ptes mundi pdicant huma-
nitatez x° et diuinitatez h. eadem ome^a
Item Matheus signat per hominem
Marcus per leonez lucas per vitulum
Johes per aquilam h. Gregorius ome^a
iii^a ibidem Item per istos quatuor
ewntas designatur omnes pfecte mun-
dum desentes h. ibi omelia ii^a Ite-
rum ewn^te dicuntur q° bona patrie
celestis rudibus annunciat · quia ewn^m
dicitur bona nunciu h. ibi omelia xxi^a

lra iii^a

Ewangelistaz
descriptio scdm petrum in sua
compilacione q° aurora vocat · Qua-
tuor intueor padisi flumina x° qua-
drigam video quatuor ire rotis co-
iuga q° ne rota referam que frena
quis et axis Quis vir quis vi-
tulus quis leo quis sis auis vtra-
q; lex axis frenum discrecio xpus
Est auriga iuga sunt tua iussa deus
Dore dona trahit rotha id rotha
prima secunda festinat currit tua ger-
ta volat Matheum signat vir bos
lucam leo Marcum ales discipu-
lum q° sine labe fuit Matheo
spes humano dat q° scripto indicat et
titulo quid deus homo egit Luca
designat bos q° victimaz spuale
maiaz sumpsit de cruce x° tua
Marcum dictat leo qui descripsit
apte Cum surrexit vi tua xpe mo
Discipulum signat sensus aquile
pudicum Qui sup astra volat
relicta via sonans Ebream re-
let mathi pagina linguam In
greco reliqui tres studere loqui
conforma iohannis auis lucas vi-
tulus leo Marcus Est homo ma-
theus quatuor ista deus Est
homo nascendo vitulus mortem
paciendo Est leo surgendo vo-
lucris sua regna petendo ptinet
ad iustos eadez descriptio morum qua-
tuor H. iustus quilz esse pt Est
racione vigens homo bos carna-
lia mactans Est leo pura domans
e auis alta sequens Concordat
Gregorius sumar omelia xxx^a sup
Ezechielem etc

lra iiii^a

Ewangelium Non putemus in
verbis scripturaz ewn^a esse
s; in sensu non in superficie s; in me-
dulla non in sermonum folijs s; in
radice racionis h. Jeronimus in epla
ad Gall ii° q° i Marcino Non enim
in sermone e regnum dei · s; in virtute
h. i Cor iiii° Item Augus sup Jo e
omelia i in principio Animalis homo
non pcipit ea que sunt spus dei
et in turba caritatis vestre sunt
multi animales qui non pnt se eri-
gere ad spualem intellectum et animal
homo non pcipit · h. in principio e-
rat vbm etc Quid igitur fres sile-
bimus hinc quae igitur legitur a
auditur si non exponitur s; vt
quid exponitur si non intelligitur Ita-
q; contitum ee non dubito in numero
vro quosdam a quibus possit non
solum expositum capi s; antequam
exponatur intelligi s; non fraudabo
eos qui pnt capere dum timeo su-
pfluus ee auribus eorum qui non
pnt capere qui loquitur dicit q° pt
non dicere vt esse quis pt audeo
dicere forsitan nec ipse iohannes di-
xit vt est s; et ipse vt potuit quia
homo de deo dixit · et quidem in-
spiratus dixit aliquid · si non inspi-
ratus esset dixisset nichil · quia illo
inspiratus homo non totum qd
e dixit s; quod potuit ipse homo
dixit Idem ibidez omelia xi^a aplus
dixit quosdam pdicatores ewn^i
non caste annunciare ewn^m quos
tollat in societate Roma et dicit
Quid enim dicit dum omnino sine
occasione sine veritate xpus annun-
cietur et in hoc gaudeo Inuicem ma-
liuolus erat et de alieno malo non

gaudebat sz quia p multos videm
pdicabat z p malorz ora xpus
pdicabat si quos isti siui similes
baptisabat medie malos baptisa
bat, si quos isti baptisabat ta
les quales amonet domus tu
dicat Que dicat frate zc ma
li bonos baptisabatur z infra vt
supra Cr baptismus lra penul
tima Item augu omelia xvj a
Ewn audimus ewn consecimus
p ewm in xpo credimus nulla
signa vidimus nulla exigimus Ite
augu sup Johem omelia xx a
in principio va domi nostri iv
x maxime que Johes ewnta co
memorat qui nd sine causa sup
pectus domi recumbebat nisi vt
secreta altior sapie eius ebibet
z quod amado biberat ewngeli
sando ructaret Ita secreta sunt z
pfunde intelligencie vt omes tur
bent qui puerso sunt corde z omes
exceant qui recto sunt corde Itm
augu ibidem omelia xxx a in pri
cipio Nos sic audiamus ewnm ta
quam pntem dnm nc dicamus o illi
felices qui enim vide potuerunt
quia multi in eis q viderunt z occi
derunt Multi aut in nobis qui nd
viderunt z crediderunt q nd prosu
sonabat de ore domi z pr nos
scriptum e z nobis fuatum z pter
nos recitatur z recitabitur etiaz pr
connectores nros donc seclm finiatur
Ibidem omelia xlv a difficile e au
dire xpm laudare ewnm pseuaire
vsqz in finem hc e oium pastor
audientur vocem q ibi lra va
Ewangelium anthonomastice bo
nium nuntium dicatur ab eu qd
e bonum z angelus nuntius z legi
quinqz in ecca scdm historiam qn
qz scdm allegoriam quinqz scdm
psonam quinqz scdm ptem z quinqz
scdm totum scdm historiam vt i
Maria magdalena z maria iacobi
zc Et illud quod cantatur in natali
ad scdam missam de pastoribus 2m
allegoriam vt i quod legitur in
assumcon faciens mencoz de bta
maria magdale z de bta martha
quia p magdaleam significat vita q
templatiua p mariham vo actiua
z in bta virgine sit assumpcio vt
usqz vite 3 scdm psonam cantatur in
festo bti thome apli vbi dicitur Tho
mas vnus de duodecim zc Scdm
ptem vt in festo sancte crucis vt
ewnm de Nicodemo pr clausulam
Sicut moyses exaltauit serpetem in
deserto zc In quo significatur x pas
sio z eius exaltacio Scdm totu
vt illud pmm ewnm quod legitur
in cumnacioni domi postquam con
summati sunt dies octo zc Jo bilet
Ewangelisacio lra vja
E vera nd e in conspectu dei
minus digna qm eukaristie confectio
vel alius sacramenti ministracio vt pz
tam ex auctor qua qm effectu
xpus em ewangelisando confectoz
eukaristie z sacramenta a'a z ve
inculcauit Itm eukaristie consecratio
vel confectio nd facit nisi presencz
sacramentalit corpi x ewnm em
facit naturam dignacoem quia huma
nam aiam quodamo esse ipm xpm
Ex hc etiam x cplex cognacio q
trahitur vt pz math xiio Et
vos lincomeny dicto xxo declarat
Et opus ewngelisandi excedit
omne opus alchimicat. om inquit
opm mne melius nobilius z expe
dibilius e ewngelisacio Nam p
ipm opus sz ewngelisacoem nd lo
ge pciosius metallo impfectius pur
gatur a scoria plus immo et
in rem pciosiorem qtititur Itm int
omnes acciones creature racionalis
deus specialit assistit ewngelisa
tori z quodamo supnaturalit. de
miraculo facit miraculum pnotandum
plus em vel tm e iustificare im
pium sicut creare mundum Itm si
dignitas va domi attendit pz q
ipm intellectum for hz maiorem q
staciam ac nobilitate qm aliqua
creatura Nam sine virtute huius
nd potuit mundus esse Ideo luce xxi
dicit dominus Celum z terra tram
sibunt va aut mea nd transibunt
Itm si opus quodcumque natura
lis sit vtilitate laudabile multo

magis opus generacionis spiritualis ad
quod opus deum tam miraculose con
currere Nam iuxta etiam que ex hoc
ope prealiter procreat et sponsa christi
generatam perimit insinuat attestat
sine precione evangelisacionis super
quodcumque opus aliud creature et
hinc apostolus cum suis discipulis non
audebat ascribere nisi instrumentaliter
imperfecte opus ewangelisandi. an
experimentum inquit queritis eius qui
in me loquitur dominus ihesus christus
Sed quia materia prima secundum philosophum
appetit formam sicut mulier virum
quanto magis simpliciter christianus appeteret
in celesti luce verbo dei informa
ri et cum ipsum sit cibus anime de
licatissimus patet quod tamen appetitus ho
minis ab hoc cibo sub morte pericu
losissima contestatur Cum enim odit
istud verum est ipse mortem fratrem. vt
diabolus vel in illa Causa aut
quare hoc verbum non est in nobis efficax
sicut olim est propter auditorum perversitatem
et propter ewangelisantium mixtionem sicut enim
actione naturali passi indisposicionem
impedit actionem. sic in actione ac
supernaturali vt patet de iudeis actuum 20
et spiritus de ewangelico proprio induato huiusmo
mo auditoris mixtus reddidat quod
ex impedimenta predicat Unde Ezech
in° linguam tuam adherere faciam
palato etc. et quantum ad viam pro
dicandi patet quod nimis crebrescit ewan
gelisacionis infectio ex pravitate sy
moniaca. cum vix unum invenies
qui sponte ad hoc predicet propter laudem
seculi vel lucrum comodi temporalis.
nec dubium quin ista intencio cruditatem
tem inficit predicantis Et huius ra
cio quare ewangelicos hoc tempore contempnit
Secundum doctor ewangelicus super ewangelium de
omnibus sanctis sermone xvi Exiit qui
seminat etc   lectio vna
Amorem secundum Augustinum xvi ab
usque et sepe alibi continet
omnem virtutem et est omnis errorum
destruccio et si quis fuit irasci
bilis sicut vinum fuit Salomon
aut ita gradiens sicut fuit ma
thusael debet cognoscere quod mo
dica pars ewangelii sibi sufficiat
quantum velit adiscere vel studere
Nam virtutes singule sunt con
nexe et sic virtus sit docilis vel
salubris Ubi vel docet expresse
vel tacite secundum quod plus est necessaria
viatori. et si virtus aliqua malum
docuit fugiendum est sub eodem gradu
in ewangelio quia auctor virtutis
vult omnes virtutes tamquam in libro
vite ibi docere. nec sufficimus quia
cumque partem ewangelii in via compre
hendere sed in patria clare noscemus
omnia tamen clare discimus librum vi
te. nec est aliquis tam rudis disco
lus quin racione ewangelica possit adiscere
secundum ruditatem que sibi cogitaret
ad salutem Ideo recommendatur logica
et gramatica naturales et metha
physica legiste et methematica. quia si
aliqua sit virtus laudanda continetur
secundum formam congruam docere si
aliqua falsitas fugienda ibi dedi
te condenatur Et istud monet que
cumque fidelem deum ad eum in cogno
scendum quia prima virtus qui
est christus est subiectum huius sacre
et sine ipso cognito foret omnis
bestie sicut bruta et sic si sit le
gista politice temporalis regalis vel pro
vincialis si lex tua quantumcumque va
leat ibi docetur expresse vel ta
cite secundum gradum quo est valida
Ideo reprobandi sunt legiste qui con
tenunt in divina lege fontem legis
sue attendere cum melius foret a
quam fontalem claram et venosam
bibere quam turbidam viatorem a
beatitudine retardantem Secundum doctor
ewangelicus super hunc textum Vos estis
lux mundi Item Ieronimus in prologo su
per Matheum Cuius incipit narracio
sue ordinavit hoc matheus modo
primo nativitatem deinde baptismum
tercio temptacionem quarto doctrinam quin
to miracula Sexto passionem Septimo
resurrectionem Octavo ascensionem Item
secundum Ieronimum vt patet in prologo ewangelii
luce Matheus scripsit ewangelium in
iudea Marcus in Italia Lucas
in partibus achaie scilicet in grecia Io
hannes vero vt patet in prologo ewangelii
sui scripsit vltimo in asia que

e in grecia p9 quaz appokalipsim
in pathmos Paulus vo in Roma
in grecia in multis alijs locis et signis
Eukaristia grece   lcā p̄ma
latine bona gra interpretatur
h Aug9 vt s q i Multiplica vn
dco xvi b Reges vros accinge
tes talariamenta hebit in pedibus
vris 7c Joh vio Ego sum panis
qui de celo descendi 7c h Co4 xio
pbet aut seipm homo 7c Hebre4
xiiio Habemus altare de quo 7c
de malis confitentibus siue de mal
sumentibus dicitur in textu Math xx
vio Quid vultis mihi dare et ego eum
vobis tradam Glo Mandatam volu
ptatem vel cupiditatem s Co4 iiio
Si quis aut templum violauit
dei 7c   lcā iia
Eukaristie communionem cottidie p
cipe nec laudo nec vitupero. Om
nibus tn dominicis diebus suadeo et
hortor si tn mens sine voluntate
peccandi sit Nam habentem adhuc
voluntatem peccandi grauare magis
dico eukaristie percipere qm purgare
et ideo quamuis pctō quis mordeatur
peccandi tn decetero non habeat volu
ntatem et communicaturus satisfaciat
lacrimis et oracionibus et confidens
de dei miseracione qui confessione
pctā pie pctā donare consueuit.
accedat ad eukaristiam intrepidus
et securus. sz hoc de illo dico quem
capitalia et mortalia pctā non
grauant h Aug9 de ecclasticis do
gmatibus Item hoc sacramentum non meri
to consecratur sz in vbo conficitur
creatoris nec bonorum dispensatorum
meritis ampliatur nec malorum attenua
tur h ille vbi sup Item qui scan
dalose viuunt in eccla et communicare non
desinunt putantes se tali communio
ne mundari discant nil ad emenda
tionem pficere sibi h Ysidorus lio io
de summo bono Item ve tradentibus
xpm ad crucifigendum sz ve cum ma
ligna conscia sub sacramento sumenti
bus ipm Et si non tradat iudeis ad
crucifigendum tradit tn ipm me
bris illa ad sumendum h Remi
gius in glo sup illud Math Ve

illi p quem filius hominis tradetur
Anno domini 20i Zepherinus papa
constituit vt diaconus et sup singulo
pascha eukaristiam acciperet h Cro
nica Cisterc lio iiio cao xviiio   lcā iiia
Eukaristia est sacramentum cari
tatis. enim dilige qm euangelice ex
pressit in hoc sacramento magne di
lectionis signum ostendit. et nostre
dilectionis affectum p illud sacramentum
specialiter nos se inflamauit. De substan
tia huius sacramenti sunt quatuor Primum
est qd consecrans sit sacerdos Secundum pa
nis et vinum Tercium intencio consecra
tis. Quartum forma verborum vz hoc est
corpus et hic est calix 7c ad intelli
gendum ista plenius Nota qd alia i
tencionem qd aliud est intencio aliud
attencio Intencio sp est necessaria vel spa
lis vel generalis. sicut est de baptismo
Attencio aut non est de sba sicut qm
rapitur mens in placione verborum ad
alia quod qz contingit ex infirmitate
quandoqz ex negligentia vel incuria et
tunc est pctm Attendendum est qd non
solum requiritur intencio consecrantis
sz etiam intencio istud sacramentum
instituentis Vnde si aliquis sacerdos sta
ret in foro et sup omnes panes p
ferret formam verborum. etiam cum i
tencione consecrandi non fieret ibi co
secracio. et non esset pter defectum virtutis
verborum cum vna vice posset sacerdos
tot hostias consecrare qui toti mun
do sufficerent si fuit intencio eius.
sz est pter defectum intencionis illius
qui hoc sacramentum instituit qui non i
tendit qd cum tali ludibrio vel
stulticia fieret consecracio. sz p vtilitate
vel necessitate eccle generalis vel particu
laris h Thomas de vite theo
lo vio cao xio   lcā iiiia
Eukaristiam quidam tenent acci
dens sine subiecto esse determinatum
vnde Aug9 Tenens accidens non posse
esse sine subiecto sic alloquitur Acci
dens dici non solz nisi qd aqua
mutatione eius rei qui accidit a
mitti potest Nam et si quedam dicunt
accidentia inseparabilia sicut est plu
me coruini color niger amittit eum
tn non quidem quamdiu pluma est sz

quia nō sit ē pluuia · quia ꝓpter
ista materia mutabilis ē · & ex eo qꝫ
desinit esse id similis vel illa plu
uia totum qꝫ id corpꝰ intrinsecum mutatur
& variatur · amittit etiam illum colorem
communis & accidens quod separabile dicitur
nō separatione sed mutatione amittitur
sicut ē capillus hominis nigredo cum
dum capilli sunt possunt albescere semper acci
dens dicitur · Augustinus de ciuitate libro v
capitulo ij · Item nil ē accidens in deo
quia nil mutabile aut amissibile
ibi · Item in rebus creatis atque mu
tabilibus · quod nō solum substantiam dicitur re
stat vt secundum accidens dicatur · Omne
enim accidit eis quod vel amitti possunt
vel minui & magnitudines & qualitates
tates & quod dicitur ad aliquid sicut
amicitiae propinquitates similitudines simi
les & huiusmodi · In deo autem nil secundum
accidens dicitur · quia nil in eo mu
tabile ē ibi · Item nō dicitur per · sicut
ad aliud coloratum refertur color eius
nec omnino ad se dicitur color · sed semper alicuius
colorati dicitur color illud autem cuius
color ē etiam si eo quo coloratum
dicitur ad colorem refertur · tamen illud
quod corpus dicitur a se dicitur ibi littera
vij^a parte · Item candor corporis
nō est essentia cum corpus ipsum essen
tia ē & illa eius qualitas · In
& ab ea dicitur candidum corpus
cui nō hoc ē esse quod candidum esse
aliud enim ibi forma · & aliud color
ē & vtrumque nō in seipso sed in alia
n^c mole · que moles nec forma nec co
lor ē · sed formata atque colorata ibi
c · Item corpus ē candidum ex tu
tore · Enim enim corpus in alium co
lorem fuit commutatum nō manebit in
tor ille · atque omnino esse desinet
littera vij^a parte ij · Item omnes res ad
seipsum subsistit · de hiis rebus
recte intelligitur in quibus subiectiue
sunt ea que in aliquo subiecto esse
dicitur sicut color aut forma
in corpore · corpus enim subsistit & ideo
substantia ē · illa vero in subsistente atque
in subiecto corpore que nō substantie
sunt sed in substantia · & ideo si esse
desinat vel ille color vel illa for
ma nō adimit corpori corpus esse

quia nō hoc ei esse quod illam vel
illam formam colorem ve retine
littera vij^a parte vij^a · Item mens & no coi
titia eius tria sunt & tamen perfe
cta sunt equalia sunt hoc sunt in omnia
substantialiter vel essentialiter nō tam
quam vt color & figura in corpore
aut vlla alia qualitas aut quan
titas aut quicquid enim tale ē
nō excedit subiectum tamen quo ē
Nō enim color iste qualis figura huius
corporis sit esse & alterius corporis
mens amore quo se amat potest a
mare & aliud cognoscit potest se &
multa alia · quare obiectum nō adit
& cognitio tamquam in subiecto in
sunt menti · sed substantialiter ista sunt
sicut ipsa mens · quia & si relatione
dicitur adinuicem in sua tamen sunt
singula queque substantia nec sicut color
& coloratum relatiue dicitur adinui
cem vt color in colorato subiecto · sic
nō habens in seipso · Item substantiam cum
coloratum ē substantia · ille autem in
substantia · hoc littera ix^a parte iij^a & plus
vbi corpus in fine littera prima

Exaltatio exaltacio vel atque
tenenda ē per sex · Primo per fi
dem ps In petra exaltauit me xx
in firmitate fidei x · hec enim fides vi
ctoriam x de spolia hoste · Hebre xj
xj^o Sancti per fidem vicerunt regna ·
scilicet carnis mundi & diaboli · Secundo
per obedienciam philipp ij^o xpus factus
est pro nobis obediens vsque ad mor
tem · propter quod deus exaltauit eum
&c · Si igitur dominus obediuit vs
que ad mortem turpissimam · nonne
tu teneris obedire ad mortem pulcer
rimam · scilicet primam que aufert pecti
turpitudinem & sic pulchram & facit
deo placere per gratiam & sic pulchrior
& ducit ad vitam eternam · Math
iij^o & iiij^o Penitentiam agite appropinqua
bit vobis regnum celorum & sic pulcerri
ma · Tercio per humilitatem · Math xx
iij^o Qui se humiliat exaltabitur ·
Et luce j^o Deposuit potentes de
sede &c · j pe v^o humiliamini sub po
tenti manu dei &c · Quarto passione
ps De torrente scilicet tribulationis in via
bibet &c · Ideo exaltauit illum deus

Cristo p iusticiam ps̄ Justicia sc̄z
tua quam tenet ad te domine exal
tabuntur Dexto p presumpcionem ps̄
Expecta dominum et exaltabit te Et item
Expecta dominum et viriliter age et confor
tetur cor tuum etc. lra pma

Excommunicacio dicitur de castris
scz ecclie lepsum scz non corri
gibilem eiciens Josue vii° anathe
ma in medio tui israel non poteris
stare coram hostibus tuis Mt vii d
Neforte colligentes zizania etc Aug
xviii° Ubi multitudo non est excomu
nicanda nec princeps ipsi si quis
evangelisavit vobis preter quod acce
pistis etc Gal i° b Item Aug in
sermone de xl Nos a communione prohi
bere quemquam non possumus quamvis
hec prohibicio nondum sit mortalis vel
medicinalis nisi aut sponte confessum
aut in aliquo seculari sive ecclesiastico
iudicio nominatum atque convictum h
ic Quis enim sibi ut ipsa ligandi atque solvendi potesta
te se putet qui habet p suis volu
ntatibus et non p subiectorum moribus exercetur
h Gregorius omelia xxvi Jndu
sit ut aliquis non recto iudicio eorum
qui presunt ecclesie depellatur et foris
mittatur sed si non exiit ante quod est si
non egit ut mereretur exire nil leditur
in eo quod non recto iudicio ab ho
minibus videtur expulsus Et ita
fit ut ille qui interdum foras mit
titur intus sit qui intus retineri vi
detur h Origenes sup leviticum omelia
xiiii etc. lra iia

Excommunicatus loci non habet excomu
nicandi Unde papa Alexander sancto
valeo epo sic scribit Audivimus quod
hereticus Ravennas dictus epus accepi
misit te excommunicare ymmo quia excom
municatus excommunicare te non potuit
apostolica auctoritate te tuos que ab
solvendo mandamus exinde impune cu
rare quia non potest dicere quisquam iam
prostratus ligandi namque vel solven
di potestas vere non falsis sacerdotibus
a domino tradita est dicente Quorum
remiseritis peccata etc Promisit Accipi
pite spiritum sanctum ut evidenter ostende
dat eum qui spiritum sanctum non habet peccata
non posse tenere vel retinere Porro spiritum
sanctum nemo nisi intra ecclesiam accepit quia
et ipsam unitatem p graciam facit Unde
non nisi congregatis discipulis dictum est
Accipite spiritum sanctum nec nisi congre
gatis discipulis in die penthecostes de
scendit spiritus sanctus Sicut extra eccle
siam non accipitur ita extra ecclesiam
nil operatur Unde dominus Si duo ex
vobis consenserint etc In quibus xpus non habi
tat in eis spiritus sanctus locum non habet
nec illi ligare nec solvere nec excom
municare possunt nec reconciliare cum ne
mo possit dicere In nomine domini nisi
in spiritu sancto h xxiiii q i Audivimus
Item ex fide est notandum quod quicumque
excommunicat alium propter lucrum temporale
propter honorem proprium vel propter iu
riam propriam vindicandam tamquam anti
xpus pessimus excommunicat seipsum
et sua excommunicacio est impedimentum
ad divinitatis capiendum vel scandalum
alteri inferendum h doctor evangelicus
in evangelio de dominicalibus sermone xxv°
Excommunicatus lra iiia

Excommunicatus traditur in interitum car
nis cum p delicto a xpi corpore separatur
et ut michi videtur eciam diversimode tradi
tur nunc homines de ecclesia in potestatem
zabuli cum delictum eius manifestum
sit ecclesie et p sacerdotem de ecclesia pellitur
et notatus ab hominibus erubescat et
confuso eveniat ei illud apostoli ut
spiritus salus fiat in die domini nostri
ihesu xpi Alio aut modo traditus za
bulo cum peccatum eius non est manife
stum hominibus deus aut qui videt
in abscondito perspiciens mentem eius
et animas vicia sequentes et in cor
de eius non deum diligit sed aut ava
riciam aut libidinem aut iactanciam
vel huiusmodi ipsum talem dominus tra
didit sathane quia discedens a me
te eius reliquit domum cordis eius
a gracia vacua h Origenes in libro
Judicum et xi q iiia Audi Excommuni
catio iudicis sine debet differri usque
ad xxx dies propter deliberacionem xi q
q iiia Cum aput etc G lra iia
in fine etc lra iiiia

Excommunicacio non debet esse morta
lis sed medicinalis h Augustinus
omelia de penitentia et ii q i Multi

Nil sic debz formidare xanus qm separe a corpore x. Si em separatur a corpore x no e mebrum eius. si no e mebrum eius no vegeta spu eius. Quisquis aut vt inquit apls spm x no hz hic no est eius. h augs sup Johem. Omitti irritam ee iniusticiam eorz danacom censemus. 7 a simod retractandum h. xi q iii ca no huc 7 ca irritam. Itm multa sc testimonia scor q no e excomunicao timeda de modernis plat nisi de qnto ipos instituit 7 poi excomunicaom dom e gformis. Pmo g iuchsu cam istaz excomunicacom p hc q no in scriptura nc in vita x nc aplica e fundata. ß omia q plati debet face sufficienter fudant in ill. Igitur no debet talit excomunicare. Cristus em talez phibuit vt pz luc ixo 7 vis tali abstinuit scarioth vt pz de scarioth cum t vtrobicz fuit infinitu maior causa excomunicacos qm sut hodie ventilate. nc valet dice q petrus excomunicauit Ananiaz 7 zaphiram Actuu vo. nc q apls excomunicat corinthiu fornicatorem j co 4 vo. quia ides excomunicaimt excomunicaco. qua plati nri excomunicare nesciut. nc hnt a do ptatez pmos aut tradidt petrus morte intercedete pcio diabolo flagellados. Scdm tradidt sathane pauls cruciadum ad tpus. vt spus saluus fiat. Sz istus manerici excomunicaois plati cesarij sut exptes. Itm iuxta fidem ewan nemo debz excomunicare aliu nisi pr caritate qua hz ad dm eum. t quia ex fide demus inimicos nros diligere. t eciaz quia debemus omnia opa nra in caritate face. ß plati nri cesarij no excomunicat sbditos ex caritate. Igitur no catholice. vnde pbatur a signo eo q illos magis aduit icius et horribilius excomunicat. vt pz de excomunicat sbiectis q nolut pecuniaz vl placiam ad votum plat tribue. h doctor ewangelicus sup eplas canonicalis he zo parte

Excusacio. Cepisti no defende pctm tibi iam inchoasti iusticiam pficiet aut in se. quia nil aud sic delectabit h augs de caritate simon mo. Desinut esse pcta que ppr grauioa vitada suscipiuntur. Sicut em in rebus vtilibus no vocat dampnu qd ppr maius lucz admittit. sic 7 in rebus scis no vocat pctm quod admitti ne grauius admittetur augs in quodz simon. Absit q id ppr bona facimus ac licitum. ß ex hc pucim voluntez quicqm accidunt nob impute h augs in epla ad publicam. No e facile malu de pfecta etate credendum qm vitii ptiu defraudat 7 honoat vocabulu dignitat h Jeronimus in epla ad Austinu. Vsitatu huam gnis viay e lubido pctm comitte. 7 comissum negado abscondere. 7 gnitum excusando defendere. Gregus in mor lio xx no 7ffit plerez vt dum iniqu correpta in se mala defende nequeat ex verecudia peiores fiat. 7 sic in sua defensione supbiat vt quedaz vicia cum vitium corripiet exquiant. 7 eos se criminosos no estimat si alijs crimina imponat q tum vra inuenire nequeat. fingut vt ipi cs heat q no ipi iusticia increpare videatur h Gregus lio xo mor. Itm pctm pcto addit. qui culpe qua fecit patrocinia defesios adiungit. lio xxno mor. Noli iudicare pximu ß magis excusa intencom. si opus no potes. puta ignoranciaz. puta surrepcom. puta casu. quod si omem omo dissimilacom rei cuando recusat suade michilominus t ediato apud temetipm. qm vehemes fuit tempo. quid de me ia fecissz si accepissz in me simile ptatez h Bernh sup Cantica simon xl Omnis vera sint credenda no sut nisi que ctis indicijs appbatur n q manifesto examine gromitur n q ordine iudiciario publicat. No em q accusat. ß q gromit reus e h Isiorus lio jo Soliloqior. Supplius volt credi gstatem. pdigus liberalem. auarus diligetez. temeraris

fortem ihumanus primum gulosus hu
manum ignauus contumax timidus
cautum Prosper de vita contempla
tiua libro 3o lra pma

Exemplum fac studium quod tibi
in monte i. xpo vt eius sequa
ri monstratum e Exodi xxvo g No
solum iuuenibus sed vniuerse genti me
moria mortis sue exemplum virtutis
et fortitudinis dereliquit eleazarus
ii Machabeorum vjo Exemplum enim dedi
vobis vt quadmodum ego feci etc. Joh
xiijo prouidentes bona non tantum coram
deo sed tantum etc. Romanorum xijo f Si
tis sine reprehensione in medio na
tionis praue et puerse inter quas lu
cetis sicut luminaria in mundo Philipp
ijo Rogamus vos fratres vt digne am
buletis etc. Thess. iijo Estote exem
fidelium in verbo etc. i Thimo iiijo
Quis sapiens et disciplinatus inter
vos etc. Jacobi iijo Cristus passus
est pro nobis vobis relinquens exemplum

Exemplum lra ija

Exemplum malum in conspectu hominum oste
dens quantum in illo est eum a quo
attenditur occidit Augustinus in libro
de pastoralibus Omnis qui male viuit
in conspectu eorum quibus prepositus est quan
tum in ipso est occidit et forte qui imi
tatur moritur qui non imitatur vi
uit tamen quantum ad illum pertinet am
bos occidit Ibi Non tamen curemus
habere bonam conscienciam sed quantum pre
ualet infirmitas quantum vigilat fra
gilitas humana curemus eciam nihil
facere vt veniat in malam suspi
cionem infirmo fratri Augustinus in libro
de ouibus Domus episcopi et conuersacio
que in specculum posita magistra est publice
discipline Quicquid enim fecerit
illud sibi omnes faciendum putant
Jeronimus in epistola ad Eliodorum Docta
rusticitas solum sibi prodest et quantum
edificat exemplo et vite merito eccle
siam Christi tantum nocet si destructoribus
non resistit innocens absque sermone
conuersacio quantum exemplo prodest
tantum silencio nocet Nam latratu ca
num et baculo pastoris deterrenda
est rabies luporum Jeronimus in qua
dam epistola Et in glo i Thimothi
iiijo Quia in oculo bene viuit sed in ore
non prestitit prestat nimie cause Quo
rum in imitacione sanctitatis positus lu
men rectitudinis ex se multis demon
strat lampas est quia et sibi ardet
et aliis lucet Gregorius omelia va
super Ezechielem Sic sit opus tuum
intencio maneat in occulto vt de bo
no opere prebeamus exemplum proximis et
tamen per intencionem qua soli deo placere
querimus semper optemus esse secretum
Gregorius omelia xja lra iija

Exemplariter petrum perpendo la
tronem considero zacheum aspi
cio et magdalenam in illis aliud video nisi
ante oculos nostros positum spei et
penitencie exemplum Gregorius omelia
xxva Nullum consilium melius ar
bitror quam si exemplo tuo fratrem
studeas docere que oporteat fieri
prouocant enim ad meliora et consules
ei non verbo tantum aut lingua sed opere
aut veritate Gregorius lio xa Morum
Pulcherrimus ordo est et saluberrimus vt
onus quod portandum imponis
tu portes prior vt ex te discas
qualiter oporteat aliis moderari Ambrosius
ep lxxija Exemplum Christi debent
fideles capere et in virtutibus eum i
mitari Gregorius super Ezechiele
omelia ija Exemplum de vita pauli
apli debent capere omnes fideles Ibi
dem omelia xxja Item exempla
sanctorum tam in scripturis quam in factis
conspicantur sunt recordanda dis. xxa
de quo Item prelati tot mortibus
digni sunt quot perdicionis exempla
ad subditos transmittunt xja q. ija
Precipue Gregorius in pastoralibus etc.

Exequiarum lra pma

Exequias pompam Augustinus sic diffi
nit in libro 1o de ciuitate dei cao
xijo Et in glo i Thess. iiijo No
lumus vos ignorare etc. Pompa
inquit funerum agmina exequia
rum sumptuosa diligencia sepul
ture viuorum scilicet vt qualiacumque so
lacia Non enim adiutoria mortuorum
si aliquid prodest impio sepultura
preciosa oberit pio vilis vel nulla
prelatas obsequias in conspectu
hominum purpurato illi diuiti exhi

buit turba familiarium. sed multo clario
res in conspectu domini voluntarie ille pau
peri exhibuit ministerium angelorum
non qui eum extulerunt in marmoream
similem sed in abrahe gremium. hec
lib. 4 dialogorum dis. xlv capitulo de pompa
Concordat augustinus de verbis domini sermo
xxiiii sequitur ibi solum moveri quid
de duobus uno divite et altero pau
pere parit sed mediocriter bonis qui
suffragiis indigent et meruerunt
pariter post mortem iuvari. pro divi
te vero speciales et communes orationes
fiunt multe elemosinarum largitiones pro
paupere vero non fiunt nisi communes
orationes. Quibus an tamen iuvetur
pauper parcioribus subsidiis quam di
ves amplioribus. si non perit iuvatur
non enim redditur secundum vitam me
ruit enim pariter iuvari. quia bonam
pariter extiterunt. si vero tamen suffragium
consequitur quantum dives. Quid conta
lerunt diviti illa specialiter pro eo
facta Sane dici potest et non est ma
gis valuisse generaliter et specialiter quam
pauperi sola generalia suffragia. et tamen
profuerunt diviti specialia non quod ad
aliquid vel magis aliquid sed ad id
ad quod generalia. ut ex pluribus et
diversis causis unum pape emoli
mentum. hec in iiii dialogorum ubi supra
quest. Et quamvis suffragia non omni
bus prosint mortuis pro quibus fi
unt. et non discernimus qui sint. oportet
ea pro omnibus regeneratis fieri. ut
nullus eorum pretermittatur ad quos hec
beneficia possint et debeant pervenire
hec augustinus pro agenda cura pro mortuis
Cum igitur pro ceterorum aliquibus psal
mi vel missa dicuntur nichilominus
quam si pro uno quolibet ipsorum dicerentur acci
pitur hec Jo. mi. de con dis. v^a
non mediocriter Item anime defunctorum
quatuor modis solvuntur aut obla
tionibus sacerdotum aut precibus sanctorum
aut carorum elemosinis aut ieiu
nio cognatorum Curatio vero funeris
conditio sepulture pompa exequiarum
magis sunt vivorum solacia quam subsi
dia mortuorum. si aliquid prodest se
pultura impio preciosa oberit pio
vilis aut nulla nec ideo contempnenda
sed hiis tamen quicunque curat dum vivit ut prosit

et abiecta sint mortuorum corpora
maxime quod iustorum et cetera hec Gregorius
et xiii q. ii anime Concordat hin
carnem dicto 1 16. Item tempus quod
ultra hominis mortem et ultra re
surrectionem interpositum est animas ab
ditis receptaculis continet sicut que
que digna est vel requie vel erum
na pro eo quod sortita est in carne
dum viveret. Neque negandum est de
functorum animas pietate suorum vi
ventium relevari. cum pro illis sacrificium
mediatoris offertur vel elemosine fi
unt in ecclesia qui cum viverent hec
sibi ut postea possent prodesse me
ruerunt et infra. hec augustinus in En
chiridion et xiii q. ii. Tempus

Exequendo ita na
distributiones bonorum huius
mundi pro homine post mortem sibi possit
acquirere in celo. Nam nil est in
celo nisi secundum quantitatem laborum sui
et secundum opera sua hic in via. sicut
sepius sacra scriptura replicat an
tiqua et nova. sed maximum como
dum quod potest quispiam mortuus
recipere. pro eo post modum diminutio
pene purgatorii aut eius solacio
plena Constat autem quod solacio pe
ne temporalis est solum temporale comodum
sicut pro donatione aque frigide in
hac vita ex caritate pro ipsum Igitur
constat quod multi fatui sunt decepti quod
bona sua ita conservant suis exequ
toribus largienda pro eis cum possint
sine dispendio status sui ea in
vita sua distribuere pro seipsos non
loquor de bonis consuetis fide
libus iuste conversantibus. Nam in
tum hunt sed de bonis superabunda
tibus unde egestas pauperum possit
relevari. Sed dicit in avarus. e
go quod testamentum meum legali
et executores ordino bonos pro
bos fideles. ut ipsa bona que de
suo distribuunt sancte et devote pro
anime mee salute post mortem. hec
ordinatio est opus meum et mihi
pro quo debeo remunerari. Cui videro
metu apte quia nullum meritum
de sua legatione aut tua operatione
habere poteris quamdiu avaritia in

anima tua radicatur quam si preferes
amorem temporalium amori dei et nunquam
doleas peccando peccato mortali quam bona
na tua temporalia amittere aut diui
tias istas pauperibus distribuere sit
in mortali peccato existens duratque
nullum opus meritorium agis vita
eterna dignum Et ut illud clarius
intendas esto tuum condis testimonium
de rebus habundantibus sic ordinas
quod si de infirmitate qualis es inte
gre omnia remanent post te sane
essetis Et si istam infirmitatem mo
reres ordinans ut te qualescumque
bona omnia retinens et sit psalmo 22
in fine Unde clarescit ut si in pre
tium viues nunquam iam superflua deo
aut suis pauperibus donares Unde
sequitur Si pietatis statera fideli
et auaricie et nimii felle rimaperes
dicaturus et ista voluntate disce
dens vel omnino premium celeste sic lega
do vel testando laudabiliter mereris
Unde scriptura dicit de consimilibus
qui amat pecunias fructus non capiat
ex eis fructum vite eterne Hec do
minus Rodmanus in sermone qui in
cipit Gaudete in domino lectio media
Et insuper sciendum est catholicis
quod dum oraciones queruntur sibi bene
placeat anime personam tui afficiatur
sed caueatur quod affectio non sit carna
lis vel aliter inordinata quod peti
tio sit conditionata et quod assistente
vite sanctitate perseuerancior instancio esse
non sit omissa et tunc licet alteriac
oracio nunc specialiter pro persona tui affici
que debet plus anime deuocius
depretetur Talis enim generalis oracio
habet plus racionem meriti et sanctum maio
rem caritatem ordinata profusa plus
iuuat personam in purgatorio tui
de peccatis specialiter obligatur Deus
enim partitur meritum orantes pro passis
in purgatorio proporcionaliter ut ipsi
decedentes in maiori gratia meruerunt
et paulo post Si autem queritur de pre
stacioni modo iuuandi mortuos dicitur
quod iuuando viuos amplius indigen
tes ut seminando opera nunc tam cor
porea vel spiritualia secundum spiritum con
silii Non enim oportet in vno globo i

prudenter vno die celebrare tot mis
sas facere tot distribuciones aut si
mul tot ieiunaciones nisi esset indigen
tia materie quia deus apud quem omnia
que erunt et fuerunt sunt presencia acce
ptat prudentem expectanciam secundum cata
auaricia ac si foret meritum factum in
vno in volunte Videat igitur quid
est sibi vtilius quid est ecclesie commo
dius aut quid deo honorificentius
et faciat illud per mortuus tamquam
ipse salubrius Hec doctor ewangelicus su
per iiii° mandato capitulo xxiii° Et no
tandum quod clerici vel seculares qui bona
parentum tenetur scilicet in testamentis
pauperibus relicta retinere conantur
aut auferenda crediderunt velud ne
catores pauperum fures sacrilegi
excommunicandi quousque reddat ab
ecclesie excludatur Hec xiiª q iiª
Clerici et capitulo Et in oblaciones ca
ueant hic executores pauperibus
elemosinas defraudantes vel Cum
moritur diues clamant tunc Pau
per ad funus vix gerit clericus
vnus plus vel testamentum vbi cau
tela vbi more lectio prima
Exposicio scripture Quatuor mo
dis sacra scriptura potest exponi
scilicet historiace allegorice tropologi
ce et anagogice Historia docet factum
Tropologia faciendum Allegoria
credendum Anagogia appetendum
vel Littera gesta docet quid credas alle
goria moralis quid agas quo
tendis anagogia Hec poeta Unde ita
dictione vrbem historiace est nomen
ciuitatis Tropologice tipus anime
fidelis Allegorice figurat ecclesie mi
litantis Anagogice tipum gerit
ecclesie triumphantis Est autem historia
testis temporum lux veritatis in gracia
vite vita memorie nuncia vetusta
tis Anagogia est sensus misticus per
tinens ad ecclesiam triumphatem vel
ad trinitatem Tropologia est sermo
conuersus ad edificacionem anime et
bonorum morum informacionem Alle
goria sumitur multis modis quoque a
persona ut ysaac signat Christum quan
que a re que non est persona ut aries cor
nus signat carnem Christi passam

quando sumitur a loco vt xpus predicaturus ascendit in montem. Eminencia loci illius signat sapiencie excellenciam quando a numero vt apprehendent septem mulieres virum vnum. i. septem dona gracie. quando a tempore. vt non fiat vestra fuga in hyeme. i. in gelicidio caritatis. quando a facto vt interfectio Golie a dauid. que interfectionem diaboli a xpo significat Allegoria est misticus sensus. qui fit in littera de xpo et ecclesia. et est allegoria species anagogie Inter hanc autem et illam distinguitur quia per allegoriam misticus sensus dicitur pertinens ad humanitatem xpi vel dei trinitatem Tropologia est sermo conuersus ad edificacionem anime et morum informacionem Illa prima planior est. illa secunda acucior. illa tercia est suauior et dulcior In prima scilicet historia est rerum que geste sunt narracio vnde dicitur historia ab historin grece quod est gesticulacio In allegoria fit de vno ad aliud sermonis transmutacio Vnde dicitur allegoria ab alion grece quod est alienum et gore quod est locucio eadem est anagoge anagogia nisi quod anagoge dicitur locucio que fit de terrenis et per terrena dat intelligere celestia vel eterna vt in illis verbis apostoli Iherusalem que sursum est mater nostra et sic per iherusalem intelligitur ibi ecclesiam triumphantem. et sic anagogia dicitur ab ana quod est sursum et goge vel gogos quod est ductio quasi sursum ductio a terrenis ad celestia In tropologia de reali sensu ad condendos mores conuertitur sermo et dicitur tropologia a tropos quod est conuersio et logos sermo quasi sermonis conuersio Est itaque historia quod dauid occidit goliam allegoria quod xpus diabolum Tropologia quod humilitas superbiam vt dicit petrus in aurora in prologo

Erant   littera ij^a

in lege et prophetis quinque quorum noticia est necessaria scilicet moralia iudicialia cerimonialia promissa et sacramentalia Moralia sunt precepta decalogi Exo xx^o que opus dispensat Iudicialia erant illa de quo habetur Exo xxi^o Si emeris seruum ebreum seruiat tibi sex annis et in septimo anno egredietur liber et huiusmodi que pertinent ad pacem inter homines consuadendam que secundum partem debent stare et secundum partem cessare Cerimonialia erant in differentiis sacrificiorum in discrecione ciborum obseruacione solemnitatum de quibus habetur in leuitico fere per totum que cessare oportet Promissa erat ad alliciendum sicut promissio terre lacte et melle manantis Exo iii^o f. Et promissio angelice custodie Exo xxiii^o Ecce mitto angelum meum etc Et promissio de multiplicacione bonorum etc leuitico xxvi Si in preceptis meis ambulaueritis etc Sacramentalia erant figure sacramentorum noue legis sicut est sacramentum phase Exo iii^o Et vitule ruffe Numeri xix^o post vbi figura

Capitulum de ff littera prima

Fabulaciones ineptas et inutiles deuita et exerce teipsum ad pietatem Nam corporalis exercitacio ad modicum vtilis est Pietas autem ad omnia vtilis est promissionem habens vite que nunc est et future j ad thimo iiii^o Erit enim tempus quando sanam doctrinam non sustinebunt sed ad sua desideria coaceruabunt sibi magistros prurientes auribus etc ii thimo vltimo Vnde psalmista Narrauerunt mihi iniqui fabulaciones etc Non enim audeo aliquid loqui eorum que per me non efficit xpus Romanorum xv^o Declinate ab illis qui elemosinas dissensiones faciunt etc Romanorum vltimo

littera ij^a

Fabulas secularium negociorum non decet in mensa clerici sed vel leccionis sacre recitari habetur Gregorius natali epo et xliiii^a dis. ca^o quia in conuiuia et c^o sequenti In mensis clericorum leccio diuinarum scripturarum habeatur vt fabulose et ociose narraciones vitentur dis. xliiii^a Pro reuerencia Et quia oblectamenta fabularum nimium mentem extrahunt

ad incetiā libidinu· ideo phibetur xa
nus lege figmeta poetaꝝ· ꝭ Isi
in libro sinīgꝫ dis xxx vii^a 7o
nimꝰ Corrupiūt bonos mores
colloquia mala ꝭ Co^4 xv^o No
enī debꝫ pdicator in sua pdicacoe
gramaticā vel fabulas iouis vel
similes expone ipse ꝭ^r eciam ca
quaz nephandum que 7 irreligio
sum phibuit expsse gregꝰ Desi
derio epo vt lxxxvi^a dis ca^o Cu
multa Epus adiscē negligens a
par sue indi mag diabolicū qm
x mebꝝ ostenditur 7 infidelis mo
stratur ꝭ xxxvii^a dis ca^o Nul
lus epus 7c

lra iii^a

Fabulatres in ecclis ea mala
faciūt P^mo seipos 7 alios
inficiunt narrado mediācia vaniloquia
vel gesta seculi soluūt sab
batum inficiunt ppłm 7 gtaminant
locum scm ꝭ specialit cappam
sathane se induit vt fratres in
torqueant 7 accusent Sedo legez
di mandata eius dissipat 7 eu
tunt que ibi eciā ex auctoita
te di ordinat xanos in festis
ad eciam queunt vt exeplo bo
norum opm se mutuo edificent
ecclis ꝭ ne dum vbis ociosis
ꝫ stultiliq 7 derisionibꝫ seipos 7
alios scandalisat Considerent ta
les penam scandali quam xpus
pmulgat Mathꝭ xviii^o Et videat
si non sint minime pctis ipsi ire
titi n dando fratribꝫ occasionē
ad peccādum se sup maculet ad
mt· quot enī fratres pstituit tot
pctis pximi fient rei Tercio deri
dendo domini sabbati iram dei in
die iudicii sibi 7 ppło thesaurisat
tum enī omnes libri erūt apti
tur 7 liber vite mostrabit vt ex
omi vbo ocioso reddamꝰ racōm
Quid credimꝰ de vbo scandali lo
co aut tpe sco quo defraudatur
pximꝰ 7 dominꝰ deridetur Tene
tur enī quilꝫ in sabbato iuuare
pximū ex gdicōe di sub obtentu
mtedis ipetue Nõne ē gdutorie
desidio cp in domo pp p adoratiom
fiat sibi gtemptus p inclinatiom

Excusacio excomunicacio· p oracom blas
phemia· Fulmiet inci capitul i
duccio ꝭ pditores ppli militant
cum hoste gins suam 7 pditores
in vestimetis ouiū tradunt exitui
diaboli ppłm xanum· ideo tota co
munitas insurgꝫ cōn eos ꝭ doctor
Sym̄ cꝰ sup madato nº

lra i^a

Fama Caute omes suspicōes
7 quicquid pbabiliter fingi
pt ne fingatur an de vita ꝭ
augꝰ lib^o Confessionu Sic doctor
cliuat bonaz vitam vt eciaz bo
nam nō negligat famaz ꝭ augꝰ
De doctina xana Sedo st nna
gsciencia 7 fama· gsciena ppt te
fama ppt pximu Ezai consciēce
sue confidens famaz neglegit
crudelis ē ꝭ Augꝰ de comuni s
mone clicoꝝ Opa salutis sine
fama boni odoꝝ nō satis relucet
auditoribus· nc famaz sine ope
psuit sine quibus forma veri
sacerdotis nō comēdatur ꝭ Ierō
nimꝰ sup illud Mathꝭ iii^o Abiit
opīo eius Inclinati animi signū
ē fame diligē comodum· 7 luc
odisse caꝝ Nam q affectat fame
preciue comoda negligit augmē
ta ꝭ Cass sup i ep^4 Predicator
bonus officiū suū nō debꝫ negli
ge eciam si crcat inc infamiaz
7 famaz bonam ꝭ Gregꝰ vi^a q
i Sunt pluim Melius ē nom
bonū qm vngenta pciosa pū^4
xxii^o c 7c

lra ii^a

Fames Ecce dies venit dr
dominꝰ mittam famez in
craz 7c Amos viii^o 7 fames mag
facta ē in Samaria· 7 tamdiu ob
sessa donec venūdaret caput a
sini lxxx argenteis 7c iiii Re
gum vi^o a 7 fames cunctꝫ ex ia
di in mundū mitti^r cū fidelibus
paupibꝫ elemosine substrahuntur
p Ioīnnuū xvi^a q i Reutinū p^o
me^m p Ioīnnu sup Malachꝭ
Oz fame laboranti non suauerit
que pcīm incitit ꝭ Ambꝫ lib^o
mo de officiis 7 lxxxvi^a dis
ta^o No sat 7 xvii^o Ezai alisto
dr ferunceta maledicet in populo

Prouerbiorum xi°
Familia secundum iudicem populi sic
et minister eius et qualis rector
est ciuitatis tales et inhabitantes in ea
Rex insipiens perdet populum Eccli x°
Disciplina domini ex moribus demon-
stratur familie non sicut nostri prin-
cipes magna loquitur et nec modicum faci-
unt Si autem doceat bene et male con-
sentit uidetur dicit qualis est do-
minus eorum qui talia agunt nunquid
sustinet eos talia facientes et con-
senciet opibus eorum Crisostomus o-
melia x est assimulia per dominum do-
minus debet corrigi dis xlvi
et ncie n° ca equali per ambrosium
et augustinum Episcopus debet cauere ne ali-
quem habeat in familia indisipli-
natum dis xlvi° ff Ille et in a
q vi° puerunt In familia bona
malis per a principio et corrigibi-
lis dis xlvi Cultum licet per augustinum
propter culpam familie negligens pa-
terfamilias punitur cum corpora-
liter eternaliter sicut de heli et filiis
eius dis xlvi° Ille assimula-
ritas nimia parit stimulos anti-
qui hostis dis lxxxi Oportet per
Gregorium etc.

Fauor siue placencia ex in p
vanitate quam elegit huiusmodi
fauores desiderat rem magnam mi-
nimi precio uenalem facit portat
Gregorius libro viii° moralium Non pos-
sumus simul et uno et eodem opere
fauores mundi expetere et premium celestis
vite acquirere Crisostomus marcum episcopus
in quadam sermone Nunquam multis pla-
ceas sed qualibus studeas maxime in eo
vicium est qui non uult melioribus
placere sed pluribus Seneca in e-
pistola Sic luceat lux uestra co-
ram hominibus Postea qui eo atte-
dite ne iusticiam uestram faciatis co-
ram hominibus Et apostolus placere
te omnibus in omnia etc Item Si ho-
minibus placerem Christi seruus non essem
Super hiis omnibus intuenda est inte-
ntio uestra per gloria dei aut mundi
vel per utilitate et caritate proxi-
mi aut proximum hec intentam Augustinus
de verbo domini sermone et plus volu

placenciam etc. lra prima

Festiuitates siue solempnitates
Tres solempnitates fuerunt
in lege ut Exo xxiii° leuitici
xxiii° Exo xxiii° sed azimorum vel
phase primiciarum vel penthecostes et
... dies mense et tascen die
xv a thabnaculorum vel sceonophaie
Isti sunt dies oblacionum et xvi ho-
diens enim dies natalicios sanctorum
celebramus quociens utile est eo-
rum recolimus quibus claruerunt
in te ad gloriam ipsius a quo to-
tum hemus referamus Augustinus
in quadam sermone melius fieret
ut laboraret in agro suo aliquid
utile esset si quam in theatro se-
diciosus existet et melius esset si
femine eorum in die sabbati nerent
lanam quam tota die in neome-
niis suis impudice saltarent Augustinus
Augustinus in libro x lra ii a

Festis quatuor sunt neccia primi
est vacare a terrestribus opi-
bus Exo xx° Sex diebus opera-
beris et facies omnia opera septimo
autem die etc est domini dei tui Gen sabbatum
ii° Compleuit deus die septima
omne opus suum quod fecerat Non
solum autem quiescendum est exterius
sed et interius Ezech xl° et re-
sit in quem corpore quiescat in me-
te sed a terrenorum sollicitudine Secundum
est destinacio peccati Jeremie xxxvi°
Custodite animas uestras Tercium
est ut caueamus peccata committere Exo
xx° memento ut diem sabbati sancti-
fices vel sanctum consiues in eo a peccato
cauendo quia dominus sanctificauit eum
Gen ii° Jeremie xvii° Sanctificate
diem sabbati et xxiiii ut utili-
a anime intendamus spiritualia opera faci-
endo etc. lra iii a

Festa celebranda dominus quatuor
Primo propter iussionem dei Exo
xx° memento ut diem sabbati sancti-
fices etc Secundo propter dei promissionem
Ysa lvi° et xxiii custodierit sabbatum
etc Tercio propter dei comminacionem
Num xv° perpetit dominus hominem
ligna colligentem lapidare et xxiii
propter nostram utilitatem ut melius

possim9 vacare oraconi contempla
com & opibus jmo no comesaco
nibus potacionibus & sompnijs ac
spectacul aut consilibus q festiuitates
violat & aimas ad pdicom trahut
Vn Trenr 1o viderunt eaz hostes
& derisserunt sabbata eius Amos
vo Odi & pieci solemnitates ve
stras q d no meas Vnde ex de
cursu ewn ph q scribe & phar
sei abhorrebat fcta & miracula
xpi in sabbato. 3 congregaciones
suas pussas detractiones & scu
rala mendacia & blasphemias
no cessabat sic & mo

Ira iiiia

Festis diebus prhibende
sunt & saltacoes & coree
De con dis iiia cao Irreligiosa
consueta ibi cao 1o & iio Pmittedo &
xlnna dis Comesacos & cao Nulli
& 17 q iiiia ptom et ibi Vnde
cp die dominica & alijs fest pri
pim9 nulli lic negociacoes aut
placita secularia aut quis tur
pia frequetas Idem pz clarius xvj
q viiia Et h p Orig Jtm die do
mico a laboe tereno cessandum atqz
omnimode oracoibus insistendum vt
si quid neglige e p sex dies agitur
p diem resurrecois dnice expietur
precibus h Gregor in registro Valde
absurdum e nimia satuitate velle
honorare mem quez scimus deo pla
cuisse ieiunijs & abstinentijs h Jero
nim9 in epla ad eustachiu Quid
prodest interesse finis homi si contingat
deesse finis angeloz. h Gregor
omelia xxma sup euangelium Si de
sinas ab omnibus opibus secularibus
& nil mundanu geras sed spua
libus opibus vaces ad eternaz pre
mias laboribus dnis aucem probe
as de celestibus cogittes de futura
spe solliatudinem geras ventum
iudicium p oculis habeas no respi
cias ad pnaia sed ad visibilia & fu
tura h Gregor sup Ero omea
lx te

Littera prima

Febris aut e calor innatu
ralis a corde precedes suo
que ledens effectu hic est amor i
moderatus mundanoz q a volu te
velud a corde pcedens in membra
se diffudit dum spus motiuos &
sensibiles mouet & p hos membra
ad sequendu imoderate cupita. sedet
3 sui opis effcu . aut se p fla
grant . aut se & aliqm aium p sciunt
tremor aut q committa amoem im
moderatu transitorium in me e ve
lud frigus & tremor febz Et sicut
in febribus no sentitur frigus nisi
occasione ignis innaturalis. sic no
sentitur timor mundanus moderati in
dum amoz In timoe aut licz sit
aium contraccio & qi aime in se contra
ccio . exco q aima naturaliter velud
lux vult dillatari inst sibi anime
velud inclinacoes apposite quibus
ediuersa insentibus velud tremoe cru
titur Jtm cum inordinatu amoem
qualiu sequitur h inr affectoe scz del
gaudiu spes & timor Gaudiu quia
dilatat aiaz & dolor eam constringit
Spes quia ptendat eam Et eam
timor retrahat quid h in diuisa
minut potentie aiam horretem h
tuam h hiromeni dicto xvj te

Ira iia

Febris
signat mistice homis spua
le petm quo a spu maligno cru
titur cuius di e supbia inuidia et
ira ne dum ad lram ira qz exa
gitatur homo quasi corpus sicut fe
briatus sed mistice correndet vt fe
bris gignitur Est em tps febris
in que scz effimaia q tenetur ext
bacon spituu extra vasa & ipa
eadem die moritur qua oritur & sigi
passionem inuidie vel iacudie que
no som ex hitu diutino sed passio
ne leui aduenit Et notale pt q
cum homo pcrastino dormiet pas
sio recedit & cuitat amor qdile
nit Scdm genus febz causatur ex
distpacia quaor humoz in ve
nis & diuiditur in multos spes scdm
nu combinacionem humoz Illa aut
e petm gulis dn homo diutinus
ponit nocte primo & p consequies
sibi ipsi Tciu genus febz e ethi
ca que sit radicat in membz soli
d. q vsqz ad motez confudit hec &
illud e petm diabolicum finalis

impenitente excludet pretio spiri
caritatis h doctor eximius sup euuan
gelium Erat quidam regulus Joh iiii° et c

lectio prima

Felicitas non

Magnam comprendimus felicita
tem ex malis pleraque creditur in
eam rursus malam arbitrantur cum
ea multum eorum pios ac bonos
unius veri dei cultores talibus donis
polluisse videamus h Augustinus libro de
civitate dei iiii parte quod ubi est virtus et
felicitas quid aliud acquiritur quid
ei sufficiat cui virtus felicitas que non
sufficiat omnia quippe agenda complec
titur omnia optanda felicitas Ibi
dem libro iiii° parte viii° potior est fe
licitas regno Nemo enim dubitat
facile invenire hominem qui se time
at fieri regem nullus autem invenitur
qui se nolit esse felicem h Augustinus
h Augustinus iiii parte lxxxix Deus
non dat felicitatem nisi bonis et ple
na in ea erit vita ubi nemo ser
viet illi subditi possunt habere felicitatem
sicut eciam regnantes Ibidem eo
iiii° parte xi infelicitas non est a deo
sed donum dei Ibidem libro v° parte i
Nihil est infelicius felicitate peccantium
qua penalis impunitas nutritur et
mala voluntas velud interior hostis
roboratur h Augustinus xxiii q. i. pu
to Infelix qui multa sapit semper
docere Infelix qui pauca sapit semper
docet Infelix cui nulla dei sapi
encia prodest

lectio secunda

Felicitatibus externis non deus
insistet contrarietudines ut appa
ratur vatur felicitas nunquam dulce
do non est fallat et de eius amaritu
dinibus convincitur mundus ante ab eo quod
incedit in anteriora et retro convincit
h Augustinus de verbis domini et apostoli sermone
xxix° Amatores mundi ea de no
bis senciunt que ipsi diligunt et huius
mundi prosperitatibus in quibus ingemisti
mus invident nobis ibi nos felices pu
tant ubi nos periclitamur et felicita
tem vero nostram interiorem non noverunt
quia non gustaverunt quia vero quic
quid nobis temporaliter mundus iste arri
det maius est periculum quam ornamen
tum nostrum et hoc nesciunt quod ita grava

distinguere non noverunt h Augustinus ibi
dem sermone lxi° christus est in iu
ventute constitutus erat omnibus bonis
prosperabatur et felix erat modo autem
mundus senescens omnibus adversitati
bus premitur et ideo stupescibile non est
qui vero homines tunc fuerunt cum
maiori difficultate et labore iustici
am servaverunt quia ipsa felici
tas mundanarum rerum satis impedi
mentum est animabus ad iusticiam fa
ciendam Nunc autem feliciores homines
iusticiam facere possunt quia ipsa adver
sitas mundanarum rerum adiuvat ani
mam ad iusticiam h Crisostomus omelia
xxiiia et c

lectio prima

Ficus arborem ficus invenimus
maledictam quia folia so
la habuit et fructum non protulit
in origine humani generis adam et
eva cum peccassent de foliis ficul
neis succinctoria fecerunt sibi ergo fo
lia igitur ficulnea intelliguntur pec
cata Erat autem Nathanael sub
arbore fici tamquam sub umbra mor
tis h Augustinus super Jo omelia vii et
terminus o tu ecclesia o tu israel in quo
dolus non est si tu es populus israel
in quo dolus non est modo cogno
visti christum secundum apostolos quo Nata
nael cognovit christum per philippum
si miseria sua ante te vidit tu sub pec
cato iacens Nunquid nos prius quesi
vimus christum et non ipse nos quesivit Nun
quid nos venimus egroti ad medi
cum et non medicus ad egrotos h
Augustinus ibidem Ipsi qui venit re
quirere Iudicium xv° Ipsa habentes fo
lia sine fructu christus maledixit que
culpa arboris infecunditas Non
enim erat tempus fructuum sed sunt qui
fructum voluntate dare non possunt illorum
enim est culpa sterilitas quorum fecun
ditas est voluntas Erat enim iudei
habentes verba legis et facta non habentes
plene foliis et fructu non ferentes
ideo christus signavit id per miracula sua
h Augustinus de verbis domini sermone xlvii
Ficus inducitur populus quidam ficus
dictus fuit nunc vero ypocrite dili
gentes primas cathedras iustifica
tes semetipsos sicut dicti sunt habui

tes folia sine fructibus . i . spem sancti
tatis non ipsam sanctitatem . quia estima
cionem quam dominus iuste servat opera autem
ab errore non desistit ut Crisostomus omelia
xxxiiii^a Item videtur folia sicut quod sunt
similia nes magis humane formata sunt
folia aut viditat sunt spes tamen sanctitatis
in homine aut sine fructu operum in
religiosa Qui igitur homo re
ligiosus . i . arbor est tamen tamen folia
sine fructu portans de quo est plet
tat apostolus Erunt inquit novissimis
diebus homines seipsos amantes etc
quas in fine dominus maledicturus
est et nunquam ex illo fructus nascetur
sicut maledixit ficus et aruerit ut
Crisostomus omelia xxxiiii^a ut habetur similiter
omelia lvii^a Item per ficum significatur
etiam triumphans quia nullus fructus
sequitur post quam donavit ficus Item
quia persecucionibus donavit affectus
spiritualis in animabus sicut ficus in
vere Item quia sicut sub una corti
ce plura grana inclusa continet sic
etiam sub uno corpore multos ra
nos complectitur Item sicut ficus ex quo
cepit fructificare usque ad hiemem
non cessat sic etiam ex quo cepit
fructus afferre usque ad finem secu
li fructificare non cessabit ut Crisostomus
omelia 7 l 9 etc

lra prima

Fidelitas confidelis erat ioseph
filius iacob domino suo pu
tiphar eunucho cuius privata est enim
domina sua et ipse recusavit stuprum
Genesis xxxix^o Iosue fideliter egit
gabaonitis licet eum fefellerunt tu
pannis duz et aliis instrumentis
veteribus et tamen ipse eis pacta servabat
Iosue ix^o et x^o Ionathas fideliter
indicavit david maliciam patris sui
i Regum xix^o et xx^o Urias etheus
noluit ex fidelitate uxorem suam
intrare ii Regum xi^o confidem possi
de cum amico in paupertate illius
ut in bonis illius lateris Ecclesiastici xxi
9 etc

lra ii^a

Fidelitas in quatuor consistit
prima est fidelitas uxoris ad
virum et econverso ut in titulo de vita
iii^a et iiii^a litteris Secunda amici ad
amicum Ecclesiastici vi^o Amico fideli nulla

est comparatio et non est digna ponderacio
auri et argenti contra bonitatem fidei il
lius Iohannis xv^o Maiorem caritatem
nemo habet ut animam suam etc scilicet iste amicus
est xpistus cui nullus comparatur quia
qui de celo venit super omnes est
Tercia servi ad dominum ut ti ubi ser
vitus littera iii^a Quarta domini ad sub
ditos utrum ubi dominatio littera ii^a Ite
rum fidelitas quadruplex bona induat
primo in modico experitur luc xvi^o
Qui fidelis est in minimo etc Secundo
de de iugiter cogitanti confertur Iohannis i^o
vidit ihesus nathanaelem quem comu
dum impleta venientem ad se dicit
de eo Ecce vere israhelita quem inter
tatus meus vides dum scilicet per tenebras
cogitacionum cui fidelitas omnino a deo
confertur quia deus fidelis et absque
iniquitate Tercio gaudium et gloriam adi
piscitur Mathei xxv^o Euge serve bone
et etc quia super omnia bona sua con
stituet eum etc

lra iii^a

Fidelitas domino facienda lex
requirit suadet utrum incolumem
tutum utilem honestum facile pos
sibile Incolume ne sit in dampnum
domino suo de corpore suo Tutum
ne sit ei dampnum de secreta sive
honestum ne sit ei in dampnum de
iusticia sua vel aliis ad honesta
tem eius pertinentibus . Utile ne sit
ei in dampnum de possessionibus suis
confaciale vel possibile ut id bonum
quod dominus suus facere potuit leui
ter faciat ei difficile ne illud
quod possibile reddat ei impossibile
ut fidelis ut documenta caveat in
signum est sed quia non sufficiat abstinere
a malo nisi fiat quod bonum est
restat ut eisdem sex supradictis
consilium et auxilium domino suo fide
liter prestet si beneficio videri dignus
vult et salvus esse de fidelitate
quam iuravit dominus quoque fideli
suo in omnibus hiis vicem redde
debet quod si non fecit censebitur
maleficus sicut ille si in eorum
prevaricacione vel faciendo vel consenci
endo deprehensus fuit perfidus et
periurus ut xxii q v De forma
confidelis omnia homines de non pt q

de extitit infidus. sequitur. nec eis est
credendum qui virtutis fidem a se abie
cerunt. C. ii^a q. vii^a Non est confide
les quamdiu cum infidelibus sunt vivi
facti et mortui sunt. quia non possunt fide
les cum infidelibus esse mixti. cum
autem fuerint ab infidelibus separati tunc
resurgunt et vivunt. quia tunc incipiunt
esse fideles cum ab infidelibus fuerint
separati. Item infideles quamdiu fuerint
cum fidelibus mixti sunt et vivunt
quia sub umbra infidelitatis fideles
tenent. si vero fuerint separati cadunt
et mortui sunt. quia manifesti et in
fideles iam non possunt parere fideles. Ch.
Crisostomus omelia xlvii^a. Et sequitur
ibidem. c. Etiam quia semper fideles
ab infidelibus recedunt et non infideles
a fidelibus quia semper diabolus desiderat
infideles suos cum fidelibus esse ut
infideles fideles corrumpant. et Christus
semper festinat fideles ab infidelibus se
parare ne ab eis corrumpantur. et sic
legitur in scripturis bonos recepisse
a malis et non malos a bonis. Hec
Crisostomus ibidem. lectio prima

Fide Esdras scilicet pictosam
viam inivit in urbem dixit. E
rubui inquit petere regi auxilium
et equites qui defenderent nos in
via ab inimico. quia diximus regi.
Manus dei nostri est super nos qui
querunt eum in bonitate etc. Esdre
viii^o. Confide Eleazarus potius ele
git mori quam violare legem. ii Ma
chabeorum vi^o. Sic viduas cum pupil
lis. ii Machabeorum viii^o. Angelus domini
dixit Zacharie. eo quod non credidisti
etc. Luc. i^o. Elizabeth commendat fide
beate virginis dicens. Beata que credidisti
Luc. i^o. De fide centurionis Math.
viii^o. Multum valet fides propria quan
tum valet fides aliena. Christus vi
dens fidem illorum qui per tegulas
submiserunt paraliticum ipsum sanavit
Math. ix^o et Luc. v^o. Confide mulier
que xii annis passa fuit fluxum
sanguinis etc. Math. ix^o. Christus dicit Jo
hannis ... si non vult credere etc. Confide
ambulavit petrus super undas ma
ris cui dixit Ihesus. Modice fidei cur
dubitasti. Math. xiiii^o. Confidenti mu

lieris chananee commendat Christus di
cens. O mulier magna est fides tua
Math. xv^o. Marci vii^o. Vitam in qua
expectamus quam deus daturus est
eis etc. Tho. 2 f. Si habueritis fidem
sicut granum sinapis etc. Math. x
vii^o. Si potes credere omnia possibi
lia sunt etc. Marci ix^o. Qui credi
derit et baptisatus fuerit etc. Marci
ultimo. Crede tantum et salva erit filia
tua. Dixit Ihesus Jayro Luc. viii^o.
Qui credidit in eum non iudica
bitur Johannis iii^o. d. Qui credidit
in filium habet vitam eternam etc. Jo
hannis iii^o. g. lectio ii^a

Fides appellata eo quod fit quod
dicitur due sillabe sonant cum dicitur
fides prima sillaba est a fio ii^a a dico
Interroga igitur te utrum credas. di
cis credo fac quod dicis et fides
est. Ch. Augustinus sermone xxiii^o. Ille apud
deum plus habet loci qui plus attulit
non argenti sed fidei. Ch. Augustinus li^o
de civitate dei. Cum dilectione fides christiani
sine dilectione demonis. qui autem non
credunt peiores sunt quam demones
et tardiores. Ch. Augustinus li^o de trinita
te. Quid est fides nisi credere quod
non vides. Unde et quod capi^r ... c
ritas recte ... est integritas quid cre
ditur non bene integras immo bene
creditur quod ratio non capitur. Nam si
ratio caperet non esset opus ut cre
deretur. quia videretur. Sequitur. Noli
intelligere ut credas. sed crede ut
intelligas. Intellectus merces fidei
est. Ch. Augustinus super Johannem omelia xl
f. Sicut semper dixerunt signum est magnum
posse perficere sic testimonium semper querere
signum est magnum velle credere. Ch.
Crisostomus super illud Math. xii^o. Vo
lumus a te signum videre omelia xl
in fine b. Talis est mos fidei chri
stianorum ... comagis attendi
tur fides in periculi secura est et
in securitate periclitatur. Quid aliud
sic vigorem fidei in hominibus la
xat quam longa tranquillitas. Ch.
Crisostomus omelia xxix^a. c. Radix enim
confessionis est fides cordis. confessio
autem est fructus fidei. quamdiu fides
cordis integra est semper generat confessionem

in ore . si aut confessio oris vidita
fuit intellige sine dubio quia fi
des cordis eius iam ante se se
cuta e Unde Apostolus Corde credit
ad iusticiam etc. Igitur nec confessio
oris sine fide cordis nec fides cor
dis sine confessione oris prodest
h. Crisostomus omelia xlv a. Littera iii a

Fides aute vera e credere quod
deus in essencia e unitas et
in personis trinitas et omnia ex ni
chilo suo verbo ac collapsa eodem
verbo incarnato restauravit et in vl
timo per spiritum sanctum universa renova
bit et hiis credentibus summum bonum
vel per seipsum in premium dabit h. fi
des anime existit et per hanc iustus
vivit h. fides spe nutritur ut cor
pus cibo refficitur dilectione animatur
ut corpus anima vivificatur Dilec
cione operacione completur Unde et fi
des sine operibus mortua e Igitur
fide anima declinat a malo et fac
bonum spe cuncta transitoria respuit
et bona invisibilia et permanencia sibi
appetit dilectionem quoque duce tollit
carnis vicia refrenat nova pre
mia erogat et summum bonum semper
anhelat Igitur omnia que sic di
ligendo sperando credendo in deum te
dit ipsum summum bonum sine fine ha
bit h. Augustinus de cognicione vere vi
te parum ante finem. Littera iiii a

Fides aut titubat si divinarum
scripturarum vacillet auctoritas
porro fide titubante ipsa aut cari
tas languescit Nam si a fide ce
ciderit quisquis a caritate necesse est
ut cadat Non enim potest diligere quod
esse non credit Porro et si etiam cre
dit et diligit bene agendo et pre
ceptis bonorum morum obtemperando effi
cit ut etiam speret se ad id quod
diligit esse venturum h. Augustinus li
i de doctrina christiana Iustus enim ex
fide vivit Unde promereri deum ex
vivendo ex fide tum promeruerit mit
tendo ex fide accipit premium inmor
talitatis et vitam eternam et illa e
gracia si enim gracia fides e et vita
eterna qui merces e fidei videtur
deus tamquam debitum vitam e

ternam reddere cui debita fideli quia
promeruit illam per fidem h. Augustinus
super Iohannem omelia iii a in medio
Iacobus dicit Demones credunt
et contremiscunt magna e fides sed
nil prodest si non habeat caritatem Con
fitebantur et demones christum igitur
credendo sed non diligendo dicebant
etc. Quid nobis etc. fidem habebat cari
tatem non habebat ideo demones erant
Noli de fide gloriari adhuc demo
nibus comparandus es habeto factum
et redis ad archam h. Augustinus o
melia vi et Littera va

Fides vera ideo corrumpitur
quia spernit medicum vitalem
h. Augustinus omelia viii a Item aspi
ciendo sive eciam tangendo vidit
et credidit Thomas Id quod sequitur
magis gentium fidem predicat atque
commendat Beati inquit qui non vide
runt et crediderunt preteriti temporis usus
e verbis tamquam ille qui quod e
rat futurum in sua noverat predestina
cione iam factum h. Augustinus super Iohannem
omelia 122 in fine De fide ca
tholica et iusta pravis quid dum
dis actus a fide Inique dividis
fidem primo tuam Nam fides si
ne operibus mortua e Animus mor
tuum afferens deo Quid rectius est
cum fides mortua cum opus mors
cum nulla dilectio amicitia mul
ta more fidei sepultio continetur Bernardus
super Cantica sermone xxiiii a
Infantes credunt in fide parentum si
cut parentum purgantur peccato parentum
polluti sunt h. Augustinus de verbis domini
sermone lxxviii o. Littera vi a

Fides cum sit de non apparen
tibus et difficile sit occulta
credere nova sunt duo ad hoc ut
firmiter credat Primum e virtus que
e illuminacio mentis animam elevans
Secundum e certificacio auctoritatis ma
ximas quorum primum e per fidem simul
per scripturam auctenticam et per spiritum sanctum
editam Auctoritas aut presens sub
limenti fidei fides assentit vita
ti utrumque autem e per christum qui
quod verum et splendor dicitur quia
per fidem mentem illuminat et per ve

tatem doctrinam condit thomas
de veritate theologie libro v° capitulo xviii
Et fides multa bona facit in homine
Saluat credentem vt dictum est
magdalene Et fides tua te saluam
fecit Mentem purgat Actuum xv°
Sancti per fidem vicerunt regna Po
stulata impetrat Mathei xv° O
mulier magna est fides tua etc. Per
seueranciam dat Tu autem in fide
stas Credentem iustificat Jacobi
2 Credidit abraham deo etc. Per
seueranciam beatificat Quia vidisti
me thoma credidisti etc. Super fu
damentum fidei edificat quidam
aurum fidei contemplacionis vt qui con
templatur sine fide sic est quasi nite
tur videre solem sine oculis quidam
argentum predicacionis vt qui predicat
sine fide non loquitur enim quia secundum
deum est fidelem facere quidam
lapides preciosos bonorum operum quia
qui bona operatur sine fide est qui fa
cit structuram super arenam Alii
edificant ligna amorem credentem
temporalium Alii fenum scilicet delectacionem
carnalium Alii stipulam id est ociosorum
verborum et operum infimorum Isti tamen sal
uantur nisi fundamenti sic tamen quasi per
ignem quo exuretur edificium non in
domeum tanto fundamento thomas Tho
mas vbi supra capitulo xix° etc.

Fidei arti lectio vii^a
culi sunt secundum quosdam sunt xii
secundum numerum xii apostolorum qui simbo
lum ediderunt Si autem considerentur
quae radicaliter sunt credenda Qua
tuordecim sunt articuli quorum vii spe
ctant ad diuinitatem et ad cristi humani
tatem et hec significata sunt in vii
stellis et septem candelabris aureis
in quorum medio filius hominis am
bulabat Primus articulus pertinet
ad diuinitatem est vnum deum credere qui
notatur ibi Credo in deum Secundus
est patrem esse deum ibi Patrem omni
potentem Tercius filium esse deum
ibi Et in ihesum cristum filium eius
etc. Quartus spiritum sanctum deum esse ibi
Credo in spiritum sanctum Sic patet quod
predicti quattuor articuli sunt de
diuinitate diuine essencie et in trini

tate personarum Quintus est credere re
missionem peccatorum quae sit in ecclesia ibi
Sanctam ecclesiam katholicam sanctorum
communionem remissionem peccatorum Sextus
est credere resurrectionem mortuorum i
bi Carnis resurrectionem Septimus
est credere bonorum remuneracionem ibi
Et vitam eternam Septem articu
lorum pertinencium ad humanitatem cristi
Primus est credere filium dei esse con
ceptum de spiritu sancto ibi Qui con
ceptus est de spiritu sancto Secundus est fi
lium dei natum de virgine ibi Na
tum ex maria virgine Tercius est
filium dei mortuum pro nobis in cruce i
bi Passus sub poncio pilato cru
cifixus est filium dei descendisse ad in
feros secundum animam ibi Descendit
ad inferna Quintus filium dei resur
rexisse ibi Tercia die resurrex
it a mortuis Sextus eundem ascen
disse ad patris dextram ibi Ascen
dit ad celos Septimus filium dei
iudicaturum viuos et mortuos ibi
Inde venturus est iudicare viuos et
mortuos etc. Isti quattuor articuli
colliguntur ex simbolo quod apostoli
ediderunt Articulum primum et secundum
de diuinitate posuit petrus tercium
andreas quartum bartholomeus
quintum simon Sextum thadeus se
ptimum mathias Item primum arti
culum de humanitate cristi posuit iacobus
maior secundum et tercium Johannes quartum
thomas quintum matheus sextum
iacobus minor septimum philippus
Tria sunt simbola quibus vti
tur ecclesia primum apostolorum statim post ascen
sionem Secundum Nicenum concilium anno
3 2 6 et postmodum anno 3 8 3
Tercium attanasii anno 3 2 7
Primum factum est ad fidei instructionem
Secundum ad fidei explanacionem Tercium
ad fidei defensionem thomas de ve
ritate theologie libro v° capitulo xx° Item triplex
est fides alia preceptorum alia signorum
alia promissorum vel quia credimus in
deum quia credimus deum quia cre
dimus deo Credere autem in deum est
in eum sperare et eum diligere per
fidem signorum credimus deum esse
talia sunt et omnia sunt per fidem

pmissorum credimus deus quicquid promittit veraciter complet Similiter spes quoque triplex est et procedit de predicta triplici fide Nam de fide preceptorum oritur spes venie de fide signorum spes gratie de fide pmissorum spes glorie hugo de sancto victore in floribus libro viii ca° xxv°

lra viiia

Fides deo placet propter tria Primo quia fides est porta per quam remissorum dominus intrat ad cor hominis sicut legitur de beata virgine quod prius intrauit filius dei in mentem virginis per fidem quam in ventrem luce 1° Beata que credidisti etc Super quo augustinus Beatior fuit maria percipiendo fidem christi quam concipiendo carnem christi Secundo quia fides in mente signum regium ponit scilicet filium dei in cruce pendentem Tercio quia fidelibus solis benedictionem dabit Joh xx° Beati qui non viderunt et crediderunt luc x° Beati qui vident que vos videtis etc
ocli
Galat iii° Quia ex fide sunt benedicuntur cum fideli abraham etc

lra ixa

Fides autem tractanda est et primo quid sit secundo quot modis dicitur Tercio quod fides in formata et que informis Fides secundum aplm Ebre xi° est substantia rerum sperandarum etc vide lra i huius tituli Fides autem dicitur multipliciter et sumitur aliquando pro habitu fidei informis Jacobi ii° fides sine operibus mortua est Secundo pro actu fidei informis Jacobi ii° Demones credunt et contremiscunt Tercio pro habitu fidei formate Ebre xi° Sancti per fidem vicerunt regna Et Jacobi ii° Ostendam tibi fidem meam ex operibus Sexto pro actu fidei formate secundum quod dicit augustinus super Johannem omelia xla fides est credere que non vides Si obiicias de apostolis quod viderunt xpm passum scilicet sed non crediderunt nec habuerant fidem huius articuli Dic quod aliud viderunt et aliud crediderunt quia hominem passum viderunt esse quod non est articulus et deum passum esse et viderunt et est articulus pro fulsimento credendi thomas viii° Non enim in talem fidem in istis pro obiecto scilicet per eos quod tamen dicatur augustinus de xii articulis fidei secundum id Attanasij hec est fides catholica etc Fides formata est fides que informatur per dilectionem quod informatur gratia et virtute Fides informis est huic contraria utraque formalitate priuata qualem habent existentes in mortali peccato que nichil aliud est quam potentia naturalis assentiendi veritati utili ad salutem Fides informis duppliciter potest dici vel per priuationem forme debite et per huiusmodi dicitur fides informis in peccatoribus quia non est in eis gratia gratificans vel caritas vel per priuationem possibilitatis ad formam et sic fides dicitur informis esse in demonibus quia non habent possibilitatem ad gratiam Insuper in fide informi peccatorum aliqua continuus modica est illustracio gratie que tamen gratum non facit In fide autem demonum nulla sed tamen credulitas ex cognitione naturali exorta

lra xa

Fides secundum distinctionem communem adhuc triplex est scilicet fides que creditur ut veritas sicut sunt in simboli articuli vide lra viiia huius tituli vel fides que creditur vel actus quo adheret homo prime veritati aut tercio fides est per qua creditur vel habitus quo fidelis inclinatur per tempore ad credendum actus ut id quod debet et sic statim fides potest in tribus deficere Primo in perforacione deficiente omnino fidei articuli necessarii ad salutem Secundo attenuacione quando fides est confusa vel remissa sicut omnis mala est ignorans veritatem fidei secundum phos Et tercio quando fides est clara expliciter sed statim fidei est propositum non caritati formatum ut in demonibus diabolus enim credit et contremiscit et sic diabolus in perfidia triplicat seducat suos discipulos Primo in falsitate dogmatisando que non sunt elementa fidei et prosequentes non principiat linguam deo placentem sed barbarismos Secundo in superfluitate sperande sacrado

meta 7 sacramentalia tamen alijs
doctis hodie nimis explicate omnibus
quibus mundus ppositis enarratur etiam
et instar Tercio in mandatorum paucitate
ut saracenos seducat credendo quod
xpistus fuit ppheta eximius sed non deus
Et fides quidem scripture tenet medium
cui non licet addere neque ab ipsa mi
nuere secundum doctorem Cenomanensem super Evangelia
dominicalibus sermone xliiij. plus vero
crede ubi spes ubi virtutes etc. litera xja

Fides non habet
meritum cui humana racio prebet
experimentum secundum Gregorium omelia xxvj
Et oportet intelligi quod fides non de toto
habet meritum sed quanto humana racio
hanc convincit. Nam secundum dato quibus
philosophas sive generaliter metitur
et dequanto plus intendit de tanto
plus metitur. oportet enim ex fide scripture
fidem credere scripture theologie habere
meritum. cui humana racio tamen secundum
usum quam secundum memoriam prebuit
experimentum. Aliter enim non diceret
xpistus Quia vidisti me thoma
credidisti. nisi illa visio faceret
tamen cum alijs sensibus in articulum fi
dei inductiva. credit tamen quod lumine
sensuum in nullo per se sufficiat nisi fuit
lumine fidei illustratum. sicut igitur
naturale est phisicum principia sua re
cognoscere sine evidencia precedente
sic naturale est fidelem fidem suam
credere sine inquisitacione evidentie pre
cedentis. quod si postmodum viderit
racionem naturalem 7 tractas virtu
tes sue fidei consonare. gracias a
gat domino virtutis. 7 tanto sit
in eius laudibus 7 fide amplius
stabilitus secundum doctorem Cenomanensem super
isto textu Quia vidisti me tho
ma credidisti Jo xx. in doctrina si
mon xxv. Et fides est substancia spe
randarum rerum argumentum 7 appare
ncium Ebreorum xi. pro certo Et fide
non intelligimus apta esse secula ver
bo dei ut ex invisibilibus visibilia fie
rent Gen j. etc. litera prima

Fiducia bonorum in quibus con
sistit Primo in dei timore pro
verbiorum xiiij. In timore domini fidu
cia fortitudinis Secundo in cordis puritate
j Joh iij. Si cor nostrum non reprehendit
nos etc. Tercio in oris confessione
Job xj. Si iniquitatem que est in
manu tua etc. Quarto in elemosina
rum largicione Thobie iiij. Fi
ducia magna est eo deo etc. Quinto
in sanguinis xpisti effusione Ebreorum x.
habentes fratres fiduciam in introitu
sanctorum etc. Augustinus Omnis namque spes
7 totius fiducie fortitudo mihi est
in precioso sanguine eius. qui effu
sus est propter nos 7 nostram salutem

Fiducia litera ija
malorum in quibus consistit
Primo in divicijs Jeremie xlix. Quid
gloriaris in vallibus defluxa vallis
etc. Secundo in astucijs Isaie xlvij.
Et fiduciam habuisti in malicia tua
etc. Isaie xxx. Ve filij desertores etc.
Et sperantes in fortitudine pharaonis principes 7 habentes fiduciam in umbra
bra egipti Tercio potencia seculi Je
remie xvij. Maledictus homo qui confi
dit in homine etc. Quarto in vana car
nis pulchritudine Ezechielis xvj. Habens
fiduciam in pulchritudine tua etc. Quin
to in extraneorum 7 apparenti conversa
cione Job viij. Spes ypocrite peribit
etc. Sicut tela aranearum fiducia
eius etc. Item non fidei sed perfidie
non confidencie sed diffidencie est in
semetipso habere fiduciam secundum Cenomanensem
sermone xij. Non in creatura transito
rijs sed in creatore est fiducia po
nenda secundum Gregorium in moralibus libro xij.
Magna est fiducia iusticie ubi
causa ipsi adiscitur comminatur vite
exitum non videtur timere secundum Cri
sostomum etc. littera Prima

Figura Isaac autem genuit e
sau et Iacob in figura duo
7 apostolorum Esau autem capite usque
ad pedes totus pilosus secundum hoc presens
signat quod ab inicio usque ad fi
nem totum quod aspicimus pilis iniqui
tatum repletum sunt Jacob totus
speciosus 7 nitidus futurus secundum quod
totum pietatis decore fulgebit 7 non
invenitur nulla aliqua asperitas
aut nigredo peccati. quemadmodum cum
de utero matris sue exiret esau te
nuit plantam eius iacob unde E
braice iacob appellatus est. i. sup

plantator mox em vt illius pe
des egressi sunt istius caput appa
it sicut et in fine seculi istius
statim illius seculi principium appa
reb[it] Et quemadmodum esau perse
quebatur iacob sic filii seculi hui[us]
persequuntur filios secli illius Et si
cut iacob secundum consilium matris sue
cesserat vt ire fratris non resisteret
sed fugit sic filii dei secundum consilium
matris sue ecclesie vt iram et ma
liciam fratrum persequentium fugientium
pacientes superabunt exemplo doctri
ne christi dicentis Cum vos persequ
ti fuerint in ista ciuitate fugite ad a
liam h[ec] Cris[ostomus] omelia in b **lra ija**

Figuratiuam loquucionem hic intelli
ge. deinde consilium seminum tuum
vt arenam maris hoc dictum est yperbo p
lem Et hec locucio est tropica non
propria Iste tropus .i. modus loqucionis
fit cum id quod dicitur longe est
amplius quam eo dicto significatur
hec Aug[ustinus] de ciuitate dei libro xvi° p
te lxxix^a Figuratiuam locucionem
ad literam accipere non decet et ad
hoc pertinet quod ait apostolus ij Cor
iii° litera occidit spiritus viuificat
Cum enim figuratum sic sicut dictum
accipiatur quasi proprie dictum sic carnaliter
sapitur nec vlla mors anime congru
encius appellatur quam cum id quod in
ea bestijs antecessit hoc est intelligen
cia carni subicitur sequendo literam non
enim sequitur literas translata verba
sicut propria tenet neque illud quod
proprio verbo significatur refert ad aliam
significationem hec Aug[ustinus] de doctrina christiana
libro iii° etc **lra iija**

Figuratiuam loquucionem talis
debet esse regula vt tam diu ver
setur diligenti consideracione quousque le
ctio ad regimen caritatis interpretacio
perducatur. si autem hoc iam proprie sonat
non putetur figurata locucio si pre
ceptiua locucio est aut flagicium
aut facinus vetans aut vtilitatem
aut beneficenciam iubens non est figura
ta. si autem flagicium aut facinus vi
detur iubere aut vtilitatem et beneficenciam
vetare figuratiua est. scribitur Nisi
manducaueritis carnem filii hominis
et sanguinem eius biberitis non habe
bitis vitam in vobis. quia facinus vel
flagicium videtur iubere figura est precipiens
participes passionis domini esse communi
cando et suauiter atque vtiliter recondendum
in memoria quod pro nobis caro eius
crucifixa et vulnerata sit aut scriptura
prouerbiorum xxv° et Ro[manos] xii° Si esu
rierit inimicus tuus ciba illum etc hic non
dubitatur beneficenciam precipi. sed quod
sequitur hoc enim faciens carbones
ignis congreges super caput eius ma
liuolencie facinus putes iuberi
Ne igitur dubitaueris figurate di
ctum. et cum possit dupliciter interpretari
vno modo ad nocendum. alio ad benefa
ciendum ad beneficenciam te potius
caritas reuocet vt intelligas car
bones ignis esse vrentes penitencie
gemitus quibus superbia sanatur
eius qui dolet se inimicum fuisse
hominis. a quo eius miserie subue
nitur Item cum ait dominus qui
amat animam suam perdet eam non
vtilitate putandum est vetare qua de
bet quisque conseruare animam suam
sed figurate dictum .i. perimat atque
amittat vsum eius quem nunc inutiliter
peruersum aut prepostere quo inclinatur
temporalibus vt eterna non querat Scri
ptum est Da misericordiam et ne suscipi
as peccatorem Ecclesiastici xii° Et quia posteri
or pars huius sententie videtur veta
re beneficenciam vt non suscipias
peccatorem intelligas figurate positum
vt peccatum eius non suscipias hec
Aug[ustinus] de doctrina christiana libro iii° ca°
xvi° etc **lra iiija**

Figura christi fuit melchisedech
noe inebriatus in domo sua
Sampson interficiens inimicos suos
in morte sua hec Ioannes in epistola
xlij^a b Item fuit rebecca figura
sancti spiritus. esau populi iudeorum et diaboli
Iacob ecclesie siue christi Isaac seminis
se consumacionem omnibus ostenditur. ecclesie
conuigasse est fide de mundo petiis
se hec Ioannes epistola iiij^a b etc

Filius dei **lra va**
sunt correlatiua pater filius
spiritus sanctus per easdem raciones oste
ditur filium esse. per quas ostensum

e prem esse pt̃ea int̃ emanacões
pfectissima e gnãcio · quia pfecte
assimilat genitu suo genitori qd
alie emanacões no faciut · cum i-
gitur copiosissimo fõte bonitat̃ q
petit emanacõg pfectissima gstat
qm pater qui e fons bonitat̃ gnat
film equalez sibi cui comunicat sue
plenitudiem maiestat̃ Nota filius
e quadruplx · aequis e filius di
p graciam vnionis vt xpus homo
aliquis p vitatez nattat vt xps
inquantum deus aliquis p adop-
cionem · vt quis creatura · De filio di
dicit Anastasius in altacõn con
arriu Ozy ipe di filius dicit sesp
quo cuncta cogittat · sapia · quia co-
gitata disponuit · vbũs · qua dispoi
ta pficiunt · vim quo pfecta pfecu
tur · lume quo plata claresciunt
Filius igr̃ sapiencia patz dicit
no q pater sapies sit sapiencia ge
nita · s3 q filiu genuit cui appata
e sapiea · Unde patri dic Omnia
in sapiencia fecisti · q e filius · opa
indiuisa st opa trinitat̃ · Unde h pp
in notat substanciale in filio · qui ht
ipm ht a patre q res gniat cõna
enim vni e q quicquid ht psona a
opatur vl e · aut ht ab eo a q
est · Equalit̃ aut filius sit de pa-
tre Nota h ppo de alyn notat cam
efficientem vt dicit xpus gceptus
e de spu sco · Eciã mariam vt
dica nata de vigine · Eciã idem
titatez essencie vt cu d filius de
patre natus · Eciã mssbalez vt
cum dicit corpus x fieri d pane · Eciam
ordinez scdm quod creatura di
citur fieri de nichilo h thomas de
vitate theo° li° j° ca° v° lra ija

Filiu hns vnicu gaudz 7
hereditate quaz filius posses
surus e cum alys no diuidet · non
sic deus vnicu ipm eciã quem
genueat · 7 p que cuncta formataf
misit in hunc mudu vt no esset
vnus · s3 fres habet adoptatos
No em nos nati sumus de do quo
ille vnigenitus · s3 adopti p gram
illius · Ille em venit solue pta vt
adoptaret nos quos volebat fres

sibi 7 coheredes h augs sup Joes
omelia ija · Effacti sumus filij abra
he imitando fidem no nascedo p
carnem · sic em iudi degnãdo
exhereditati · sic nos imitado adopta
ti h augs illud omea xxa qt in
fine No pt filius a se face quic
qm xc · 7 tn omnia p vm facta st
filius no sic aspicit prem facie
tem · 7 ptea ipe facit · sicut disci
pulus aspicit magrm facietez · 7
ptea ipe facit · recedat ite pueri
lis gceptus h augs ibidez omea
xa d scdm p3 omea xxa 7 xxja

Filius maior lra ija
in ewn° sigficat pfides g
usos maxie ad emiam ex gctibz
maior aut fitos · siue iudeos h
Johanes epla xma Maior filius
dicit ee cum patre ppr legez qua
recepit · no ppr obsuanciaz mada
tor · quo pt no cedit sibi edum
i iustum nullu p iudic interfectu
qui potuit eos iustificare · s3 in fi
ne recipiet edum · anticxm que
expectat · Omnia inquit mea tua
st · i lex pphe 7 eloquia di h Jo
hannes eadez epla Filius dauid
dictus e xpus ppr regiam digta
tem · 7 quia vtrz fuerat pmissus
7 ab vtroqz genitus h Crisostomus o
melia xvija In nullo ad cogno
sti pt q filij sumus di · n q do
simus similes Filij em corpales
frequet pres silant aut in facie
aut in loquela · a in risu · a in
aliquo corpor signo Filij aut
spuales in scitate tm illi quid
si tales fuerit nullaz laudem
merentur · si vo dissimiles nulla
vitupacõm · quia no e in ptate
homis qualez accipiat corpor
qualitatez Filij aut spuales
siquid similes fuerit do lauda
di sunt · si aut dissimiles nimis
vitupandi · q in ptate vnigcuis
q3 est mesura facere iusticiae h
Crisostomus omelia xma lra ma

Filij aut spe impetrare men
tur · quia ex bona gscia
q iusta st petut · nc gsidant ma
gis quid ad suam vtilitate ptinet

qm ad patr · ideo ve'mentr sp
audir · 7 tu si te fimiter credis dei · illa
pete que 7 f expediunt accipe et
illu deus pstat Si aut eum pe
tas sp carnalia 7 trena · aut dif
ficile impetras · aut forte no impe
tras · quo libenter pstabit · que
7 si habeas facilius eum ptenes
h Criss omelia lxxiii a Sequi
ibidem Sicut em degener filius
ad obprbriu ptinet gnosi patris sic
7 omnis iniusti ad blasphemiam
ptinet dei iusti qui p bonos xanos
glorificatur 7 p malos blasphema
tur h ibi 2filii isti egressi erant
de egipto corpe tm no animo · 7
ideo totaz egiptum secu in moribus
baiulabat · quia animosa passio me
dicatio momentaneo no curatur ideo
pmissi erat sacrificare no iam
demoniis sicut in egipto s; deo
uno 7 sic dimidiu mali pmisit
moyses · ne totum pderent boni si
milit fit de libello repudii h Criss
omelia xxiiia s ? lra iiia

Filius ipse dei qui unus dei est
Hacius etiaz dici pt · cuius pa
pars sbtilis e atqz acuta · scdm
enim diuinitat ipius acuta aut
scdm enim incarnacoem eius · totus
rectus 7 nullaz hns reflectom a
scrupulu · p cuius vulnus passionis
gentes ingressi st in vitaz eternaz
qui vulnera solus pfecit · pt cui
a quo 2suta e immortalis tunica
que olim scissa erat sup adam
Ipse e acus qui spm 2suit carnez
vtrius sepac se no poterem hic
acus q iudaicum ppl'm iunxit sil
7 gentilem De quo aplus dicit
Ipse em e pax nra · qui fecit vtra
qz vnu h e acus q' diruptam
amiciciaz angelorum 7 hom copla
uit h' e acus qui 2figit 7 pmisit
7 vulnus no facit h Criss ome
lia xxiiia l f lra va

Filios carnales dimittes pr
dem · filios spuales dimi
obtinebunt pmissiom · quos doceat
quos audiat · quibus dicat aplus
dicte in xpo ihu ego p ewm vos
genui 2filii spuales sunt qui

patris mortem no affectat Nam fi
lii carnales si modicu pr eorum fue
rit senex tediatur de vita eius
7 desiderant eum mori · 7 si cito mor
tuus no fuit · 2tenunt eu velud de
libro 2filii aut spuales · quanto p
fectores fuerint in fide · tanto amplius
piu doctorem diligunt h Criss
omelia xxva s Qui em filius
e tenebrarum · 7 si compellas eu
no accedit ad lumine · qui em fi
lius e lucis · nc si compellas eu
recedit a lumine h Criss ome
lia xxvia s lra via

Filii dei dicunt ea gra hom
primo inimicorum dilectores · Mt
vo Diligite inimicos vros 7c Scdo
discordie pacificatores Math vo
Bti pacifici 7c Tercio misericordie adiu
tores Eccli iiiio Inivdicando pupil
los esto imitors vt pr 7c Quarto
xxixo Pie qui dicit bti volutan
sue 7c Eccli xxxiiio In vita tua
ne dederis possessionem tuaz ne for
te peniteat te · 7 de ceteris p illis
melius e em vt filii tui te rogent
quaz respice te in manus filiorum tuorum
desiderant filios vale in hoc se
culo 7 no curant quid st passuri
in seculo futuro · Alii multiplicant fi
lios suos pvidet alii honores · s;
nemo filiis suis pvidet deum · pa
cem em eorum cum magno precio
compant 7 salutem nc illis dono
accipe volunt · si viderint illos pau
peres · tristantur 7 suspirant · si aut
viderint eos peccatores nemo tristatur
vt ostendat q corpm st pntes no
animarum h Criss omelia xxviiib

Filii deinde lra viia
pntibus sex Primo sup id da
tiorum xo Ordinate me in caritate vn
ambrosius ordo caritatis e vt prius di
ligamus pntes deinde filios deus
vbi caritas lra va Scdo honorem
Marie? io 2filius honorat pa
trem 7 servus dnm timebit Tercio
obsequii impensionem Eccli vo
Qui timet dnm honorificabit
pntes 7c Quarto sustentacionem vn
glo sup id Qui timet dnm ho
norificabit pntes 7c Quarto suste

ticiam Unde glo super 1o Exo xxo honora patrem tuum etc honorare est ei reverenciam exhibere et necessaria ministrare sed non obstante ad mandato vel obediencia pro xxi q iiiia In tercia contrito abe diencia Deutro xxio Si genuerit homo filium contumacem et protervum qui non audiat patris et matris impe rium et contempserit obedire obruet eum lapidibus omnis populus et morie tur Sexto remam et tollamam Eccli iiio Si defecerit sensu veniam da etc Prov xxviiio Qui patrat vide adit filium suum Et Prov xiiiio Noli subtrahere a puero disciplinam etc Prov xxiiio Ne iocunderis in filiis im piis si multiplicat etc Eccli xxxo Qui diligit filium assiduat flagella etc Eccli xxxo Ex iniquis enim omnes filii qui nascentur testes sunt ne quicie Sap iiiio Filii adulterorum in consummacione erunt et ab iniquo thoro

Fletus x
lra prima

Triplex fuit Primo in resusci tacione lazari Joh xio lacrimatus est ihesus Secundo super civitatem ierlm luc xixo Videns ihesus civitatem etc Ter cio in tempore passionis Ebre 4 vo Cum clamore valido et lacrimis se offe rens etc Primo flevit naturam ignoranciam Secundo naturam miseriam Ter cio culpam humani generis In trince fletus solet distingui triplicat scilicet contricionis devocionis compassionis Fletus contricionis est lavatorium in quo anime a peccatis lavatur Ezech xxxvio Effundam super vos aquam mundam etc Et Cassiodorus super 1o psalmo Consueverunt in lacrime etc dicat Effe ctus est cibus animarum corroboracio sensuum ablucio peccatorum refectio me ciuum et lavacrum culparum Item au gg. lo de pe dis. iiia ca Sunt plures Sciat inquit culpabilitur se durum qui deflet dampna temporis vel mortem amici et dolorem peccati non ostendit lacrimis . non itaque ut quis excuset se non habere fo tem lacrimarum qui vinciam lac rimis ct dolorem culpam Quem igitur penitet animo peniteat Sed lacrime compassionis de quibus dicit Compassiebam quidem super eum etc Et Jeronime xxiio Noli flere mortuum etc Unde Bernhardus Cur plangis mortuum magis vivum an si in te viscera pietatis . ut quid plangis mortuum corpus a quo re cessit anima et non plangis animam a qua recessit deus Compassionis fletus pro mortuis laudatur ab apostolo ut pro xiii q. iia Et in exposicionem Et tercio devocionis Tercio est fletus devocionis ex desiderio divine unionis cum anima dei dilectionem experta deflet absen ciam sponsi si tales lacrime ani mam purificat ut in contempla cione videat lucidius lacrimis sicut columbe super aquas residentes umbram avium considerant et vim grandes eorum evitent Bernhardus Ches lacrimarum unda baptisata in con templacione videt limpidius Et Augustinus De civitate dei libro xxio Quan to est quis sanctior et desiderii sancti plenior tanto fit in orando fletus eius uberior . et sic audi ti sunt thobias et sara quia exaudierunt eum lacrimis Thob iiio

Fletus
lra iia

Est natura pro peccato dolendo et insignum quod iste mundus est vallis lacri marum . infans in ortu lacrimat Unde Augustinus libro xxio De civitate dei Compassionis ordinatur infancia hanc lucem non a visu Secundum malorum ingressus sic prestat quodammodo hic ille . Et multo forcior flet homo pro peccatis eum contristatur pro primam Unde Ambrosius super lucam libro viia et de pe dis. iia Fleuit petrus amare ut lacrime lavaret delictum . tu si militer lacrimis dilue culpam Non invenio quid dixerit sed quod flevit Item ibidem lacrimas petri lego satisfaccionem non lego . sed quod de fendi non potest ablui potest . lavet lacri me delictum quod voce pudor est confiteri . veniam lacrime non postulant et merentur Item Johannes in epistola O humilis lacrima tua est potestas tuum clamat iudicio non vereris interea tuorum accusatoribus silentium imponis . non est qui te

fit. si solatus intrans mariam non re
dibis magis cruciat diabolum
quam pena infernalis. quid plura. vi
ris invincibilem. ligans omnipotentem
inclinans filium virginis. hac lacrima
con[tra] pressit figura[m] l[uce] 7 e 20. Item
vi[...] l[uce] 7 e 22. Exaudi audisti o[rati]
onem meam 7 fle[tum] [et]c.

Fortitudo est duplex sc[ilicet] corpora
lis 7 spiritualis. De corporali
fortitudine loquitur ps. Non in forti
tudine equi voluntatem habebit
[et]c. i Regum ii°. Non in fortitu
dine sua sed dei roborabitur vir.
Item Judith xv°. Non in multi[tudi]ne
est virtus [et]c. ii Machab iii°. Non in
multitudine exercitus [et]c. Fortitudo
spiritualis est constantia animi qua hi
perseverant vivunt virtuose. Unde Tho
bie v°. Forti animo esto [et]c. Et
Isae xxx°. In silentio 7 spe erit
fortitudo vestra [et]c. Jacobi v°. Ecce
agricola expectat preciosum fru
ctum terre. Et sequitur Videlicet aggre
ditur periculum propter causam dei. Estote
fortes in bello [et]c. i Pe v°. Ad
diximus passos [et]c. Thomas confortat
tum accepit per resurrectionem. Thess
iii°. Consolamini invicem in verbis
istis [et]c. Vnde Johannes in omnibus fortitudo
titudo atque constantia via regia est
a qua declinat ad dexteram qui
temerarius est. 7 qui formidolosus
7 pavidus ad sinistram pertinet. Ite
rum Johannes super Johelem. Justi
et forti viri est nec adversis fra
gi nec prosperis sublevari sed ubique esse
moderatum. Quarto sustinet fi
naliter honorem dei. Actuum xx[...]
ait dominus Esto constans [et]c. Et Apo
cal ii°. Esto fidelis usque ad mor
tem [et]c. Et sic fortitudo continue
peccata extinguit. Unde Gregorius viii
moralium Justorum fortitudo est carnem
vincere propriis voluptatibus contraire
delectationem vite presentis extinguere
huius mundi aspera pro eternis amare
premiis prosperitatis blandimenta conte
mnere. adversitatis metum in corde
ipso superare. Unde ps. Expecta do
minum viriliter age. Et sequitur confor
tetur cor tuum et cetera sustine dominum
per gratiam reproborum fortitudo est transitoria
sine cessatione diligere com[m]oda flagella
conditoris insensibiliter obduratio ob a
morem temporalium. nec ex adversitate que
sunt ad inanem gloriam 7 cum vite
detrimento pervenire honorum. Prius vita
ac moribus impugnare. in semetipsis
spe ponere sic ille. Item fortitudo cor
porum imbecillitas est anime 7 imbe
cillitas corporum fortitudo est anime.

Frater quando | lectio | ia

Frater quandoque dupliciter dicitur in scriptura
secundum glossam. Primo natura ut Jacob 7
Esau Gen xxv°. Secundo gente ut omnes
iudei. Deutron xvii°. Non poteris
alterius gentis regem facere qui
non sit frater tuus. dicit dominus. Tertio cog
natione ut Abraham 7 Loth. Gen xiii°.
Ne queso sit iurgium inter me 7
te. Quarto affectione ut omnes christiani
Apocal i°. Ego Johannes frater vester et
particeps in tribulationibus [et]c. Sic Johannes
in epistola ii 2 se[cundum] et. Et ibidem le
gitur. Ecce filii matris tue qui dicuntur
eius fratres. quorum augustinus super Johannem
omelia xxi[a]. Unde super id Quicumque
fecerit voluntatem patris mei [et]c.
dicit Augustinus Igitur 7 beata maria
que fecit voluntatem patris sic mea
magnificatur dominus. quia fecit volun
tatem patris. non quia mo[do] genuit
carnem. sic Augustinus ibidem. Vel sic frater
frater quo ad spiritum sanctum. soror que
ad carnem qui est mater. in illo
7 mater sua quo ad naturam com
posita. Item consanguinei virginis
marie fratres domini dicebantur. Erat
enim consuetudinis scripturarum appel
lare fratres quoslibet consanguineos 7
cognatos propinquos sic Augustinus o
melia xxviii[a] b

| lectio | ii[a]

Fraternitas vera est que fratrem
venatur devotum corripit dis
solutum. que presenti obsequitur
absentem non rodit. sano applau
dit. infirmum non deserit. placatum non
provocat. iratum non maledicens metuit.
Sic Rab super ultimum cap Math.
Sic est vera 7 indampnabilis fraterni
tas que gemina amicorum perfectione
ac virtute concrescit cum semel i
nitum fedus. nec desideriorum varietas

nec generosa dirupet constrictas. hec
in collacione prima et est abbatis Joseph.
Item ibidem. Nil autem proficit si mori-
bus ac spiritu distendentes una ha-
bitacione iungatur. nec obest pari virtute
fundatis per locorum intervalla disiungi
apud dominum namque morum cohabitacio
non locorum unitas fratres cohabitacione
coniungit. nec potest unquam pacis integri-
tas custodiri ubi voluntatum diversitas
invenitur. litera iiia

Fraternitas spiritualis quatuor bona
facit. Primum est quod sustinet ho-
minem ne cadat. Proverbiorum xviiio. Frater
adiuvatur a fratre quasi civitas firma.
Secundum est si cadit facilius surgit.
Ecclesiastes iiiio. Ve homini soli quia cum ce-
ciderit non habet se sublevantem. Tercium
est quia facilius impetrat a deo quod
nititur. Difficile enim est preces mul-
torum non exaudiri et maxime bonorum. Mathei
xviiio. Dico vobis quod si duo ex vo-
bis consenserint super terram etc. Quartum est
quia deus habitat in eis. Mathei x-
viiio. Ubi sunt duo vel tres etc. quod
potest intelligi de corpore et anima et
spiritu secundum Haymonem. Item frater dicitur noster
qui nobiscum habet premium in celo. et g-
grue dicit nobiscum pro me etc. Ihe-

Frater quidam litera iiiia
Est fidei ii q i Multi in fra-
udem super consanguinitate xxxva
q iiia Extra de lex fraternitatis
interpretacione xxxiiiia q i Nisi quid fra-
ternitatis communione dist. lia pre-
ca de pe dist va Confratres nostros su-
per religionem professos xvi q i Nos
autem fratres religionis professionem xa
q iiia Episcopus habeat. fratres nature
unionem dist. ia q i ex merito confra-
ter similitudine de con. dist. i
Iacobus frater domini confrater operacionem
xiiia q va Immolans in fine

Fraus litera prima
Fraus sive fallacia est per quam mo-
tibus deceptoriis veritas palliata
vel ad invicem alterius vel proprium co-
modum tendit. hec Augustinus de diffi-
nicionibus. Venena non dantur nisi
melle circumlinita. et vicia non de-
cipiunt nisi sub specie et umbra virtu-
tum. hec Ambrosius libro de virginitate. Sac-

dum quoque est quod tunc fraus ipsa
cognita quia per hac procul dubio a
tanta cordis humana gracia aut fama
vel aura, aut quelibet res exterior de-
sideratur. Hec Gregorius libro xo Moralium. Item
ibidem. Dolus in dei opere fraudem
non facit qui cum ad studia bone
actionis evigilat. nec ad corporalis
rei premia, nec ad laudes vanas nec ad
humani iudicii graciam anhelat. Diu-
turna fraudacio est tediorum nutrix
supplicacionum fames impaciencie fer-
vor, ... morum Dispendium. Hec Ber-
nardus super Cantica. Dolus est cum
aliud agitur et aliud simulatur. Cali-
dus est qui utitur dolo ac fraude
mutatur. Hec Isidorus in Sinonimis.
Confraudes emptores et venditores
invicem faciunt. sicut hic vivunt vita
suam sustentant divicias et honores
periculose sibi aggregant. Confuge igi-
tur forum. ut nec pacias fraudem si-
ve iniuriam nec facias. si autem pas-
sus fueris fraudem sive iniuriam. pau-
pertas te compellit alium defraudare
sive nocere. Laus autem christiani est ab-
esse a foro et nullam causam
habere cum illo. Unde apostolus. Rogo
vos studium habere quietis et nego-
cium vestrum. et operandi manibus vestris
et nullius desiderium sit vobis ad eos
qui foris sunt. hec Crisostomus omelia xxxiiii

Falsitatem litera iia
Laudare in deo non est minoris
sceleris immo forte maioris quam
vituperare veritatem. Hec Jeronimus epi-
stola xixa capitulo. Longe plus nocet
falsus catholicus quam verus he-
reticus. Hec Bernardus super Cantica ser-
mone ... enim magis impius
an profitens impietatem an men-
tiendo sanctitatem. Nonne et is qui
mendacium addens geminat impie-
tatem. Hec Bernardus super apostolo. Verbum
vanum non est nisi quod de
re que scitur gignitur. Falsum
est igitur istud verbum non tamen
... sed cum fallimur. Hec
Augustinus libro xiiio de trinitate parte xiiia
c. Item omnis qui vera latina intel-
ligit scit quia dolus est cum a-
liud agitur et aliud fingitur. dolus non

e dolor. Dolus e fraus. simulacio
e cum aliud in corpore tegit et aliud lo
quitur. Dolus e et tamquam duo
corda hr. unum quo sinu cordis hr u
videt veritatem et alium sinum volu
ntate concipit mendacium. Dolus in natha
naele non erat. quid in illo dolus
non e. si peccator e fatetur se peccatorem
Si enim peccator e et iustum se dicit
dolus e in ore ipsius. Igitur in
nathanaele confessionem laudavit dominus
peccati non iudicavit esse peccatorem. hec
Augustinus super Iohannem omelia vii in
fine etc.

lra ma

Fraus ipse committitur cum res ad
speciales usus missa retinetur
vel inducitur expeditur xvi q i Re
vertimini. Animos rape quippiam fur
tum e. etiam fraudare sacrilegium
e xii q ii Ecclesie episcopi in fine
Clerum pauperibus ecclesie eleemosina sub
traxerit. Deus qui res ad hoc
contulit se sua parte fraudari conqui
tur xvi q i Reuertimini qui
defraudat panem egentium homo
sanguinis e xiii q v Immo
lans qui legata moriens non
reddidit mortuos et egenos de
sua consolacione defraudat et ab
ecclesia tamquam infideles sunt ex
pellendi xiii q ii Qui oblaciones
qui defraudat res ecclesie
in quadruplum debet debet re
stituere ii q ii Antiquus qui
raptorem alienam cum possit ut
restituat non compellit socius
e fraudis et criminis xiii q vlt
Si res etc.

lra ia

Fructus digni penitentie sunt
incipientium videlicet de preteritis
dolere de futuris mala cavere De
pe dis va cao io circa fine et dis
l Qua pro ueritas fructus virtutum
que sunt prefactum. quorum e de vir
tute in virtutem progredi de pe
dis va cao io in fine Effectus
sunt spiritus qui sunt perfectorum quo
rum e beatitudinibus insistere. videlicet vo
luntariam paupertatem diligere. man
suetudinem tenere. pro eterno desiderio
lugere. iusticiam esurire et sitire mi
sericordiam indicare ac tran

quillitate pacis amplecti et pro con
fessione persecucionem pati et
ceteris fructibus spiritus insistere de pe
dis ii Si quis

lra ia

Fructus tricesimus e in usu bo
norum operum Effructus sexa
gesimus e in contemptu temporalium. fructus
centesimus e in tollerancia penarum
Effructus autem vel dicitur duplex videlicet in ope
ribus bonis. et in confessione fidei. Et
fructus bonorum operum gloriosior est
apud deum in pace quam in persecu
cione Effructus autem confessionis in perse
cucione gloriosior e quam in pace quia
in pace persecucio. Nemo te discu
tit quid viuis. Et quo credis. Iam
in pace non e bene credere labor sed
bene vivere. quia pax ipsa corruptrix
e pietatis hec Crisostomus omelia lima de
ra autem bona sunt ipsi qui abstinet
se a viciis mortalibus secundum vires
suas faciunt bona fructus eorum tri
cesimus e Si autem omnia bona sua
contempserint et accedat ad servi
endum deo. tunc sexagesimum fructum Si
autem infirmitas corporum eorum contige
rit et fideliter sustinuerint tunc cen
tesimum etc. terra bona e Nam et
Iob cum temptacionem suam tricesimum ha
buit in facultatibus suis iuste vi
vendo. per divina substancie et filiorum
etiam sexagesimum. per plagam
corporis centesimum fructum fecit hec
Crisostomus omelia lima trilie et iob
sponso noe castus daniel homo
virgo tibi prior decem septimus
duplex fert centum ergo suprimus
fructum

lra ma

Fert terra tricesimum. cum mens
concipit perfectam fidem in trinitate
Sexagesimum cum opera bone vite
profert perfecta Centesimum cum ad
eterne vite contemplacionem perficiat
hec Gregorius super Ezech omelia x
viia l Effructus non debent
novos quivis. Et status consolacionem
qui consolatur spiritus iustorum. et iste de
lectaciones consequitur opera perfecta
Sunt autem fructus isti caritas gau
dium. pax paciencia longanimitas
bonitas. benignitas. mansuetudo
fides modestia continencia castitas

Et sicut omne vicium e spual fornicatio · sic omne vtus e castitas
spualis Unde dicunt doctores comuniter · q castitati giugali det fructus
tricesimus · castitati viduali sexagesimus
· castitati virginali centesimus / Cangeo
lat aut astrimus som martiribus
doctoribus atque virginibus h doctor
eximius sup isto textu Dixit q se
mat pq b duesola ze Ira ja

Fures spuales sunt triplices
primus diabolus Joh x · fur
no venit nisi vt furetur · z mactet
z pdat · Scds e adulacio q
fce vnio fur ingressus e spoliat
fures intrinseca · sz adulatores domestica
fures extrinseca sz latrones
extranei · Tercius vana gloria
Gregorius · Quasi quidam latrunculus
adiungit se in via furnor iuxta
z quos incautos reperit expoliat ·
de hijs Tullius dicit · Et Cris · Sedulus
fur e q furatur thesaurum potius
nostrum in celi vana gla · demones
furantur aiam · adulatores puritatem
qsciencie Item sunt enim pirate
in mari · predones in bellis · spoliatores
in secularibus domibus · raptores in
meatu publico · latrones in absconditis
locis latitantes · z fures in
tenebris nocturnis bona aliorum clade
stine capientes · sz omnia h gna z
longe alia sunt in platea mali et
clias qgregata · h doctor eximius
sermone dominicali in xl in fine z
dem ibidem iuxta modum fur est
qui p ipacem similat scitatem
z latro qui p anfractus seculi apponit
potencius diligenciam ad rapinam ·
exquo q quandoque culpa
aqua maculat · nc e in bonis
di qcumque occupat fur z latro
Nemo enim capit vsum elementi ·
vt tre vl aeris luminis vl alicuius
influencie celestis melioris vl alterius
boni corporis · qn vt sic ab
ligatur vt in gra seruiat deo · z
psequens deficiendo in isto z q
timiando in dictis abusionibus est
di sui proditor atque latro Item Augus
dicit · Dominus in lege sua mercanciam
esse voluerit tamquam ae

nium sermone lxxxiiii in medio Item
Si no reddidisti quod inuenisti qn
laudasti sz legem dei testimonium
tum te dixisti · Estote fideles inventores ·
z tunc iniquos vitupa
te raptores Nam quod inuenisti
no restituisti rapuisti quod potuisti
fecisti · quia plus no potuisti ·
ideo plus no fecisti · Qz
alienum negat si possit z tollit
quod no tollit · timor cohibet
magnum e no facere malum magnum
e amare bonum h Augus
de v dom z apli v 8 Ira na

Fures z latrones sunt no
custodes neque cultores qui
de spinis vineis no colligunt n
spinas z tribulos vineis tam dominicis
ingerere se vehunt h Bernhardus
sup Cantica sermone xxx · latro
e qui quod furatur occidit
fur quidem qui alienum ducit suum
h Augus sup Johem omelia xlv
a Si fur diabolus te negligente
domum corporis tui ingressus
fuit z furatus fuit vestimentum interiorum
quibus te venatus induit
dominus in baptismo Si furat
aurum intellectus tui · si dilectorum e
logorum argentum quod forsan cum
multo fabricasti labore · si linthea
mina graciarum que tibi dedit deus
cum te adoptauit in filium · cetas
qz virtutes spuales tollens a te
dormiente · z fecit te mendicum
z nudum · sicut serpens adam · qd
facies quod nisi cum serpentem de
tui accedes · z adam quidem nudus
abscondit se inter ligna paradisi ·
tu aut sub qua scissura
petre abscondes te a facie domini
cum venerit qfringere terram h
Cris omelia · lh e Ira ma

Furtum aut no solummodo maioribus ·
sz eciam in minoribus
iudicatur No enim q furtum ablatum
e · sz mens furantis attenditur ·
sicut in fornicacione · non
refert diuersa sit fornicacio · si
mulier pulchra aut deformis
ancilla aut ingenua paupercula
a opulenta sz qualiscumque sue

rit illa vna e fornicatio ita in
furtu quantucunque quis ostuleit fur
ti tamen incurrit Jo'nnis in epla
ad ca' xiiii° sermone tanquam ultimo Jtem
augus de pe dis' I° Si ffca no
facis furtum quia times ne vi
dearis intus in corde fecisti reus
furti teneris et nil tulisti que in
sapientia e in a'emis sine dialo
tum possis in celis. i. in xpo reg
re cum xpo ubi tinea et come
stia' exterminant et ubi fures eff
fodiunt et furantur. Omnia bona
mundi triplex intitus tollit aut
enim a semetipsis veterascunt aut ti
neant sicut vestimenta aut ipsis
domus luxuriose vivetibus consume
duntur sicut de facultatibus se
ptem ab extraneis vel dono
vel vi vel talibus vel alio in
quo modo decapiuntur quia ob
fures dicitur qui per iniquitatem se
stimat a'ena fure sua qui si non
custodierit hic perdes et si custodierit
timore et solicitudine cruciaris
illic aut et si dormis a domo
separatur et cum recordatus fueris
spe gratularis quare stulticia e il
lam relinquere unde exiturus es
et illic non permittere quo iturus es
quare in aliquid enim per anima tua fecer
is hoc tuum e quod aut relinquer
is hoc perdidisti hec Cris omelia
xv^a et cetera lra una

Furtum secularium e
triplex primum e commissimum
quod quis accipit usum vel pro
vius abusum rei proprium dnia
fuit devoluta mortali pecato
quo fit maxima fortuna factura in
manus domi dnor opere expe
ctate deliberationis legitimas quando non
fit nisi offendens in dnm contra
rio furtum commissimum vel opere
contrade vel leges humanas et posse
quens gentes et regna et provincias
quissimas accusare quinimus dila
tare hec sim ista etiam secundum
furtum e extortio dnor secularium
quod potest committi triplicat primo
singulus offensam et taxat exces
sive ad consumptum pauperum raptu

Secundo quando unam offensam taxat au
riamento non misericordi sed severitate
crudeli contra illud quod dicit Cris' lib
xxiii° Si peccavit in te frater tuus et
hac e quotiescunque in te peccavit
salua sit dei iusticia. Tertio quamlibet
capiunt redditus vel taxam a'cam
sule hoc quod instruendo et regendo
reddat ei debitam recompensam
dnm enim de lege dnia dent subdi
tis hac vicissitudinem mutuam
cum deus det quodam suo fideli
gubernationem Non enim tenetur domus
temporalis tale dominium a domino capi
tali pro nichilo sed oportet esse similia
vim debita et particularis humanitatis
lex aut humana non valet nisi de
quanto a lege dei fuit exemplata
Tertium vero furtum quod omni statui
vite active domus secularibus arti
ficibus laborantibus et spetialiter mercato
ribus e usura ut suo loco hoc
dottor. cum xxix super mandato vii°

Cap^m primum de G lra prima

Gaudium aliud est
corporale aliud spi
rituale. Gaudium cor
porale e risus iocus
et cetera delectationes
carnales. Gaudium spirituale e spes
sicut ait apostolus Spe gaudentes
et cetera Vides quia potest fieri ut tristan
tes corporaliter spiritualiter gaudeamus in
spe Hoc enim dicit de spiritu sancto propheta
Fluminis impetus letificat
civitatem dei hec Cris omelia xv^a
e Unum e gaudium fratrum exire de
mundo quemadmodum festinatorum hoc
ad rem aliquam quam desiderat sic
fures peccatum commissi operis impleti
pensum gaudens ante faciem domini
sui apparere sic et Johes quamvisse per
dicatur ministerio consummato letabitur
ad dnm transiens alius plenius ex
hec Cris omelia xlviii^a a Non
enim dixit ihesus suo fideli Vide
gaudium domini tui sed intra in gau
dium domini dei tui ut possessor
sit gaudii non tamen spectator et quia
minister in gaudium in gaudio
eius manens sed particeps gaudio
et Sicut alibi dicit Volo pr

vt vbi ego sum et ipse meum sit
h. Criss. omelia lxa. Item q' wlt gau
dere de se tristis erit. qui aut' wlt gau
dere de deo gaudebit. quia deus sem
piternus e. vis habe' gaudiu sempi
ternu inhere illi qui est sempiternus h.
Augus. sup Johem omelia xiiia post
principiu etc. lra iia
Gaudium quale m' pt ee q'
in tenebris sedeo etc. Thobie vo
Exultat lusibus tenet timpanu
et cytharam. gaudet ad sonitu orga
ni. Ducut in bonis dies suos et
in puncto ad infna descedut Job
xxio et Cor sapientu vbi tristicia e
Ecc. viio b Ego quos edificaui e
go destruo etc Jeremie xlvo Est gau
dium qd no dat impiis. s; eis qui
te gratis colut. quoru gaudiu tu
ipse es et ipa e bta vita gaude'
de te ppr te ipsi no e altra h. Aug
lio xo confessionu Temporalibus gaudet
q' bona etna desiderare no nouerut
h. Augus. sup pso lxio Contempnus
gaudia vitat et si horremus dolea
mus. si dolemus oremus. si oramus
exaudiamur et illa tenemus h. Augus.
sup Johem omea lra iiia
Gaudiu leticia interdum dolores
corporum mitigat. q' si ad exerc
citaciom corporum attendat egritudo animi
duplicatur infirmitas Jeronimus super
Ysaiam Iure restat vt qt plus
in mudo incolumes habuimus gau
tot de ipo postmodum cogitatam sen
tie' tormeta h. Grego. in mor. Gau
dium mudi apud deum detestabile e
gaude' de iniquitate et turpitudie
de fornicacom. de deme' et ebrietate
de nug. de spectacul. cum hiis sin
turbacioni esse et sic sctli leticia e
impunita nequicia. s; magne ire dei
e nequiciam impunitam no relinque
et ne cogat in extremo gehenne
danare nro flagello digna casti
gac' h. Augus. de v' domini sermo
ne xxxviio etc lra iiiia
Gaudiu quadruplex e. quodda
pessimum de iniqtate pu' iio
Qui letatur cum male fecerint et
exultat in rebus pessimis Quod
dam prium de vanitate Job xxo Gau

dium ipocrite ad instar puncti Quod
dam magnu de veritate Math. iio
Videntes stellam magi gauisi st
gaudio magno valde Quoddam
maximu de diuina maiestate Math.
xxvo Intra in gaudiu domini tui
Gaudiu scorum in patria quadruplex
e. Primu a dei visione Ysa. xxxiiio
Regem in decore suo videbut Scdm
erit in videndo humanitatem xpi
Math. xxvio Amen dico vobis vi
filio se ad v dei Tercium a loci
amenitate Apoc xxio Ciuitas
ia no eget sole neqz luna etc
Quartum e a corporis glificacon B
v' supr lra vo q lra va
Gaudiu mudi fugiendum e ppr
tria Primu e quia est di
maledictum Luc vio Ve vob di
uitibus qui habetis etc ve vob q
ridetis qm lugebitis et flebitis ps
Renuit consolari anima mea Scdm
e q gaudiu mudi fatuu e tum
in congregacom diuiciarum q' hom
nem in vltima necte relinquet
quam in delectacom earum q' homines
maxime decipiut vnde Job io Nu
dus egressus sum de vtero matris
mee etc Et pu' iio Math. xiiio
Solicitudo huius scli et fallacia
diuiciarum suffocat vbm etc Et istud
gaudiu dicit esse fatuu ppr finem
deliciarum carnaliu. eo q' omnes
inde pascuntur vnde scribitur Cum
caro letatur q' vermibus esca paratur
Tercium quia breue e hoc tpale
gaudiu vnde Job xxo laus impio
rum breuis etc lra via
Gaude' nos precipit aplus s;
in domino no in sclo Quicu
mqz enim voluit ee amicus huius
sculi inimicus dei reputabitur Sicut
no pt homo duobus dominis seruire
sic et nemo pt et in hoc sclo gaude'
et in domino. multu inter se h' duo gau
dia differut. sunt enim omino contraria
qm gaudet in sclo. no gaudet
in domino. et econ vitat gaudium in
domino donec finiat gaudiu in sclo
gaudiu in dno semper augetur. gau
dium in sclo semper minuitur et donec
finiat h. Augus. de v' domini sermon

xxxvii° in principio Gaude cum
gaudentibus e si videas aliquem
proficere et proficientem gaude de eo
salutaribus meritis amplius eum
attende instrue ut perseveret conple-
cum flentibus e sed quem videas pu-
sillanimem certatum certaminis non
posse facere tunc plange condole con-
fortare eum argumento pietatis ad-
duce Bernardus sup Cantica sermo-
x° a Item gaudium domini e fortitu-
do vera fortitudo consistendo enim in
tormentis Bernardus sup Cantica sermo
lxxi° g etc. lectio vii^a
Gaudium spirituale non potest capi pro
actu gaudendi vel pro habi-
tu vel pro obiecto gaudioso De
primo potest intelligi Romanorum xii°
Gaudete cum gaudentibus etc. De
ii° Philippenses iiii° Gaudete in do-
mino etc. Johannes xvi° Gaudium vestrum
nemo tollet a vobis De tercio potest id
intelligi quod dicit Augustinus libro x° con-
fessionum Est gaudium quod non
datur impiis sed eis qui te gratis
colunt quorum gaudium tu ipse es
et ista est beata vita gaudere de te
propter te ipsa est et non altera hec ille
Et isto obiective sunt omnes sancti
cele in celo [illegible] gaudium sed non subie-
ctive et isto illa glosa lux in celo
in quam beati intrabunt e gaudium
subiectum hominis Unde Matheus xx
v° Intra in gaudium domini tui et
gaudium subiectum hominis quadru-
pliciter consolatur Primo in dei visione
Ysaie xxxiii° Regem in decore suo
videbunt etc. ut s lectio iii^a lectio i^a
Gallinae se similem facit do-
minus ihesus dicens Quo-
ciens volui congregare pullos tu-
os Videte fratres quo gallina in-
firmatur cum pullis suis nulla alia
avis quod sit mater agnoscitur passeres
hirundines et columbe nisi cum
in nidis videmus parentes esse non agno-
scimus Gallina vero sic infirmatur
in pullis suis ut et ipsi pulli non
sequantur filios non videas matrem
tum agnoscas illi si tibi dimissi
pullis plumis hispida voce rau-
ca omnibus membris demissa et ab-
iecta et si filios non videas matrem
tamen non intelligas Sic igitur infir-
mus ihesus fatigatus ex itinere
ipsius e caro assumpta pro
nobis hec Augustinus sup Johannem omelia
xv^a in fine etc. lectio ii^a
Gallinam etiam ponit xpus
in similitudine dicens Quo-
ciens volui congregare etc. Si-
cut enim gallinarum pulli pastum
suum querentes per diversa vagantur
et maternis vocibus congregantur
sic et dei populus carnalem volu-
ptatem et mundialem concupiscentiam se-
quentes per diversos vagabantur
errores quos etiam mater per sa-
cerdotes modo increpacionibus mo-
do blandimentis quibusdam voca-
libus congregare et allactare festinat
Et quemadmodum gallina habens
pullos non cessat eos vocare et
assidua voce vagalitatem sup-
pullorum suorum sic et sacerdotes et
in doctrina cessare non debent ut
studio et assiduitate doctrine sue
negligenciam populi errantis emen-
dent Et quemadmodum gallina non
solum suos pullos vivificat sed
etiam cuiuscumque volatilis exclusos
ad se diligit quasi suos Ita et eccla
non solum suos xpianos nutrire
solet ut studet sed eciam gentiles
sive iudeos sibi suppositos omnes
fidei sue calore vivificat et in
baptismo generat in sermonibus nutrit
et materna diligit caritate hec
Crisostomus omelia iiii^a b lectio iii^a
Galline xpus congrue se com-
paravit propter misterium pa-
ssionis vel nostre restauracionis Ga-
llina enim e avis mansuetissi-
ma que cum pullos emittit totam
se hispidam reddit alas di-
mittit vocem raucam emittit
et pro amore vel salute pullorum
morti se audacter obicit quod
utique dominus in misterio nostre redempcionis
implevit cum pro humano genere sal-
vando incarnatus mitis et mansue-
tus inter homines apparuit alas
deposuit cum ad nostram erudicionem
duo testamenta destinavit et qui

se totum hispidum reddidit quia in
passione sicut propheta dicit non ha
bebat speciem neque decorem visus fuit
vocem raucam emittere qui in cruce
positus Deus meus deus meus
ut quid me dereliquisti clamavit ad
patrem et morti se pro salute suorum
pullorum tradidit quia ut Iohannem
genus ab eterna morte liberaret et
inventorem mortis diabolum superaret
carnis mortem sustinuit unde Beda
super Lucam xiii Ecce ego mitto
vos etc. Litera iiii^a

Generatio Deus abraham et
ysaac et deus iacob se ap
pellari voluit propter quatuor primo
propter eorum in fide primatus sive principatus
perfectionem secundo propter ipsorum in eis tre
tenuum multiplicationem tertio propter
eius primo factam de christo promissionem
quarto propter generationem spiritualem ap
tam prefigurationem Nam aliqui ge
nuerunt ex libera liberos ut ex
Sara ysaac Gen xxi^o Aliqui ex
ancillis servos ut ex agar ysma
hel Gen xvi^o aliqui ex libera s
ervos ut ex rebecca esau Gen xx
v^o aliqui ex ancilla liberos ut ex
bilha dan Gen xxx^o Sic quadruplex
est etiam spiritualis generatio Nam a
qui ex bonis doctoribus generantur boni
discipuli aliqui ex malis mali a
qui ex bonis mali aliqui ex malis
boni Et gerit canon ut patet x
xiii q. i^a ca. Recurrat et c. sta
persimili littera vi^a Litera v^a

Generationes xlii Abraham us
que ad christum pretendit evangelista
et in tres divisit per generationes
in quatuordecim ab abraham us
que ad david et a david usque ad
transmigrationem sub regibus a trans
migratione usque ad christum sub ponti
ficibus hoc igitur vult demonstra
re quia sicut tunc sub completis
quatuordecim generationibus a trans
migratione usque ad christum nove
est similiter a christo mutatur hominum sta
tum quod et factum est patet enim christum
iam non sub iudicibus multis nec
sub regibus multis nec sub pontifi
cibus multis fuerunt sed omnes genera

tiones sub uno christo et iudice et rege
et pontifice facte sunt quia trium illo
rum statuum solus habet dignitatem
Unde quia et iudices et reges et po
ntifices per tres christi dignitates presi
gnabant sed principia eorum fue
runt in figura christi primus iudi
cum ihesus nave primus regum da
vid primus pontificum ihesus filius io
sedech Thomas in figura christi dubitat
nec fuisse fforte ideo quatuor
decim generationes ponuntur i. quat
decem totus enim littera christi misterium habet
ideo quatuordecim est quidem
figuraliter christus ostenditur est Certo
aut modo verus christus apparuit
qua ratione apud lucam lxxvii
generationes ponuntur hic autem dicimus
qua ratione xlii generationes christi
ponuntur secundum carnem nascens
in mundum xlii ex sex et septem
septem aut septenarius numerus est
quia in sex diebus factus est mundus
qui positus est in labore et opere Co
veniens igitur christus nascens in mundo
ad laborem et dolorem xlii generationes
ponuntur misterium continentes laborum et
operum hic Cris. omelia i. Et Genera
tiones hominum i. qui ad deum tantum duc
sunt bonorum scilicet et malorum et bo
nis inestimabilia bona reddita
tempore et malis mala hic Cris. omelia
xliiii^a Sequitur generatio cognoscitur
per actus Item generatio duplex est scilicet
carnalis per quam peccatum originale
contrahitur et spiritualis per quam non
solum originale […] etiam et vo
luntarium peccatum deletur de con
[…] iiii^a Regnante per augustinum
xxxv^a q iiii^a vetat per augustinum
Generatio Litera vi^a
clara quid prodest et que
sordidat mores. aut quid noce
ret illi generatio vilis que mo
res adornat Ipse se verum ab
omnibus actibus bonis degenerare oste
dit qui gloriatur in patribus quod
prefuit cham qui fuit filius noe
Unde separatus de medio filiorum quia
secundum carnem natus frater fue
rat secundum animam factus est huius
nec familia sancta poterat defendere

impios mores Aut quid nocuit a
braham · qui patrem habuit tha
re luteorum deorum cultorem Noe
sepultus est a cognatione sua et postea
est in caput fidelium ut iam non vi
deatur filius peccatorum · sed pater sanctorum
Nam et aurum de terra nascitur et non
est terra etc. Melius est de contempti
bili genere clarum fieri quam de claro
genere contemptibilem secundum Crisostomum omelia
iiiia etc.

Genuflexio seu geniculatio triplex
est prima pro remissione delicti
Actuum vii° c. Stephanus autem po
sitis genibus clamabat voce magna
dicens Domine ne statuas illis
hoc peccatum etc. Secunda pro evasione tor
menti Luce xxii° c. Positis geni
bus oravit Christus dicens Pater
si vis transfer calicem a me hunc
etc. Tertia fit pro impetracione benefi
cii Ephe iiii° c. Flecto genua
mea ad patrem domini nostri Ihesu Christi
ex quo omnis paternitas in celo et
in terra nominatur ut det vobis secundum
divicias glorie sue virtutem scilicet
quod sive apostolus flectat genua cor
poralia quod est placabile sive ge
nua spiritualia quod est magis placa
bile scilicet ipsum orare deum humiliter
pro illo quod se esse estimat cadu
cum esse Sicut enim Christus oravit pro
pluribus exemplando aliis ora
re similiter etiam mendici Sunt
autem genua mentis vel interiorum
hominis in quibus homo considerans
pressuram a deo et fragilitatem pro
priam secundum tibias applicat in con
sideracione humili ista advertens con
sidrans · ista humiliter affluit con
plecionem eorum domini voluntati · nec
sine tali flexione scilicet in orante
flexio genuum carnalium secundum doctor
Simon de Cassia super epistolis dominicalibus
sermone lxx° etc. Ira prima

Gladius duplex est scilicet dei et dia
boli Gladius diaboli tri
plex est Primus est peccatum · quo utitur
ad occidendum animas Eccli xxi°
c. Quasi rumphea bis acuta
omnis iniquitas Et gladius dicitur
quia mentem pungit per remorsionem
consciencie · bis acuta · quia corpus
et animam perimit Sed si boni pugna
tores essemus utique vinceremus diabolum
ipso gladio vincemus sicut da
vid caput golie id est principium ten
tacionis ipso gladio amputavit i
Regum xvii° Secundus gladius
diaboli lingua detractorum de
qua dicitur hominum Dentes id est verba detra
ctorum quibus corrodit alios · arma
ad percuciendum de prope stantes · et sa
gitte de longe stantes · Et lingua
eorum sicut gladius acutus · sic
acutus quod duos interficit uno ictu
ita acutus · quod non est aliquis ita
sanctus qui eum omnino evadit Unde
ps. Gladium evaginaverunt pecca
tores etc. hic est gladius iacob · qui
de facili egrediebatur de vagina
a quo occidit amasa tenens men
tum una manu et alia percussit eum
ii Reg xx° Sic detractor pala
laudat · detractat occulte · pacem
loquitur insidias ponit Tercius
gladius diaboli est mulier orna
ta Iohannis Gladius igneus species
mulierum Prov iiii° v° lingua eius quasi
gladius acutus lucens id est totum
corpus · quem scilicet per eius inflamatur
ad luxuriam dicitur est de isto gla
dio qui solo visu vulnerat et occi
dit ut basiliscus unde Eccli ix° c.
Ne aspicias mulierem multivola
etc. Prov vii° Neque exhibeat me
lius vera arma insistat pectori Se
cundus gladius dei est triplex contra pecca
tores Primus est verbum dei quem tradit
militibus suis Ephe vi° Gale
salutis assumite et gladium spiritus
quod est verbum dei Sed quidam hunc
gladium portant retro ut illi qui
non recolunt quod audiunt Unde
ps. Tu vero odisti disciplinam et
quidam involvunt pallio · ut nego
ciatores ad vendendum ut illi qui
raro predicant et tunc propter lucrum tempora
le vel ut eorum excellenciam osten
dant contra quos ii Cor xv° In
enim queso que vera sunt sed rara
Item Gregorius xvii omelia Quidam
quis magis iudicium predicat ut
hic vel laudem vel mercedem a

piat · etna proculdubio se incidere p[er]
hiat ⁊ uniaz vo' in ore tuo tenet
⁊ no[n] p[ro]ficiunt sicut i[ll]e seruus nequa[m]
q[ui] no[n] dedit pecuniam domini sui ad
mensam · s[ed] abscondit in sudario
quap[ro]pt[er] ligatus p[ro]icit[ur] in tenebras
exteriores ps Gladius in ore ipso
rum q[uonia]m quis audiuit · ⁊ tu dor
mientibus eos Scd[u]s gladius d[iui]ne
e seueritatis s[ecundu]m di[uin]i iudicij p[er]
missi commissi sui gladium suum vi
brauit ⁊c Job xix° [con]fugite a
facie gladij modo penitendo ⁊c
Math xxv° vigilate ⁊ orate q[ui]a
nescitis horam neq[ue] diem Apoc
i° Et ore eius p[ro]cedebat gladius
⁊c Gladius bis acutus e[st] eternu[m]
s[ecundu]m Jo[hann]em in ep[istu]la xxj^a ⁊ xij^a
puniens in corpore ⁊ anima Deutro[nomij]
xxxij° Inebriabo sagittas meas in
sanguine ⁊c Item auaros Isa^e xxx
iiij° Gladius e[st] meus sup[er] ydumeam
descendet · ydumea t[er]rena interp[re]ta[tur]
Item sup[er]bos ⁊ inobedientes Job x
xxvj° Si aut[em] no[n] audierint transi
bunt p[er] gladium Item pl[ur]atus Sap vj°
Judicium durissimum hijs q[ui] p[re]sunt
fiet Tercius gladius dei e[st] pena
eterna p[er]ditis p[re]parata Vnde ps De
gladio maligno eripe me Ecc[lesiastic]i
xxvj° Qui transgredi[tur] de iusticia
ad p[e]cc[atu]m deus parauit illum ad ru
pheam · i[d est] potenciam eternaz ⁊c

Gladium se · **Ira ij^a**

Q spiritus misit dominus · i[d est] v[er]
bum veritatis int[er] bonos existe
tes in malo p[er] ignoranciaz · ⁊ ma
los malum diligentes De quo
gladio ait ap[osto]l[u]s Viuu[m] e[st] v[er]bum d[e]i
⁊ efficax ⁊ acutum sup[er] omnem
gladium acutissimum · penetrans vsq[ue]
q[ue] ad interiora anime · ⁊ sp[iritu]s ac
tum q[uo]q[ue] ⁊ medullarum scrutans cor
da ⁊ cogitaciones Iste e[st] gladius
bis acutus vna p[ar]te bonos ab
errore scindens · alia p[ar]te malos
ab exclusione · vt nec bonos
p[er] ignoranciaz p[er]dat · n[e]c malos ex
cuset · vt si cognita veritate in
secuti fuerint veritatem cum iu
dicio ⁊ iusticia saluent[ur] · ⁊ mali
cum veritate cognita recesserunt

a veritate cum iudicio ⁊ iusticia
puniantur Hac igitur gladio se
paratur bonum a malo · vt bonu[m]
separatum a malo surgat · ⁊ ma
lum separatum a bono cadat s[ecundu]m
Criso[stomum] omelia xlvj^a Et Item s[er]mo
dei dicitur gladius bis acutus
p[ro]pt[er] geminam aciem testamentorum
duorum s[ecundu]m Aug[ustinum] de ciu[ita]te di[ei] li[br]o
xx° p[ar]te xxj · **Ira p[ri]ma**

Gloria e[st] frequens fama de
aliquo cu[m] laude s[ecundu]m Aug[ustinum]
de diffinicionibus Si glo
ri cupis despice gl[ori]am ⁊ omnibus
eris gl[ori]osus s[ecundu]m Criso[stomum] omelia iiij^a
Magna e[st] eius gloria q[ue] nullis
laudibus crescit ⁊ nullis v[itu]pera
cionibus minuit[ur] s[ecundu]m Cassi[odorum] in qua
dam ep[istu]la Transformamur de gl[ori]a
in gl[ori]am · i[d est] de gl[ori]a creacionis in glo
riam iustificacionis vel de gl[ori]a fidei
in gl[ori]am spei · de gl[ori]a qua filij
dei sumus in gl[ori]am qua similes
ei erimus · q[uonia]m videbimus eu[m] sicu
ti e[st] Aug[ustinus] li[br]o xv° de trinitate ⁊
tercium illi discipuli gl[ori]am regre
bat · q[ui] volebat sedere vnus ad
dexteram ⁊c Attendebat quo et
no[n] videbat · qua dominus eos vt
ordinate venirent ad patriaz re
uocauit ad viam excelsa e[st] pa
tria · humil[is] via Patria e[st] vita
x[risti] · via e[st] mors Patria e[st] man
sio x[risti] · via e[st] passio x[risti] · qui re
cusat viam quid querit patriaz
Deinde in h[oc] ill[e] tendit querentibus
altitudinem potestatis bibere calicem
⁊c Ecce qua venitur ad celsi
tudinem · qua desiderat · calicem q[ue]
memorabat humilitatis ⁊ passionis
s[ecundu]m Aug[ustinum] sup[er] Joh[ann]em ome[lia] xxviij^a c

Gloriam mundi · **Ira ij^a**

querere no[n] debemus Vnde
ps Non nob[is] domine no[n] nob[is] · sed
nomini tuo ⁊c Item luc xvij° Cu[m]
feceritis omnia que p[re]cepta s[un]t vob[is]
⁊c Item Joh vij° Qui a semetipso
loquitur gl[ori]am p[ro]p[ri]am querit ⁊c Item
Temporis gl[ori]a huius seculi fallax est
suauitas ⁊ infructuosus labor ⁊
p[er]petuus timor ⁊ periculosa sublimi
tas initium sine p[ro]uidencia · finis

tum pma ꝗ augꝰ sup pe⁰ Jna
nis gloia diat age bonum quod
vales ostende bonu auctis quod
agis vt bonus a cuctꝭ dicaꝛ vt
situs ꝛ venabilis ab omibꝫ videa
ris depcoꝛ vt di cltus dicoꝛ
vt nemo te gtenat despiciat ꝗ
vmisium hoȝ delictum ē psol
uat ꝗ augꝰ de gflictu viciorꝛ
Ito ē tanti gaudij excelsa tene
quti meroꝛ ē de excelsis corrue
nec tatum glam sequi pꝫ victo
riam qntum pꝫ ignominiam pꝫ
vuinaꝛ ꝗ gnlꝰ in pastorali
suo ꝛc. lrã iijª
Gloia ianis ē inordinatus
animi motus quo aliquis
desidat pprium excellenciam vt a
ab hoībꝰ pcellat ꝗ Johannes
in quadam epla Ne nimis re
ligiosus vidi velis no plus
q̄ulis quam nēc ē glam fugie
do querus ꝗ Johannes ad Nepo
cianum vnusquisqꝫ vbi glam
queit illic timet gfusiom qui
glam queit in tꝛ qui aut glo
riam no queit n' tim⁰ apud dm
gfusiom no timet nisi tim⁰ di
Si miles pukm belli sustinet
dum speat victorie pdam quto
magis vos aduersia mudi no
debetis timere qui regni cele
stis pmia expectatis ꝗ Cris
omelia xcª n. Jn omi re quo
tꝫ noscitur ex illa re quod de
tiniat rem vt puta in ligno
vmis extimans lignum in ve
stimēto tinea comedit vestime
tum ex olerilꝫ vmis corrum
pens olea Sic ꝛ spualibꝫ ex
pposito spuali accipit occasiom
inimus Vnde vera texit si sac
dotes qui positi sunt ad orna
mentum ppli ꝛ edificacom staltat
ex ipo mistio eoꝛ accep colo
rem diabolꝰ ꝛ corrupit homi
mistrum eoꝛ vt ipm hominum
dum ppr homines fit flat ma
lum tolle ꝗ vicium de clēs vt
ne velint appare hoībꝰ iusti
ꝛ sine labore omia vitia reseca
tur ꝗ Cris omelia xl f ꝛc

Gloria dur lrã iiijª
ē pma diabolica vnd
pe Quid glaꝛ in malicia ꝛ
hac ē qui similr con natuꝛ p
sset lusonem ꝛ inde gloiare
Scda ē mudana Jere ix⁰
glorietur sapiens in sapiencia su
ꝛc J. Co⁴ xiij⁰ Nc fortis in fo
titudine sua ꝛc Sap vj⁰ Et in
ma mudi elegit deus vt gfu
dat forcia ꝛc J. Thimo vj⁰
cia ē gloriatio vana que tpl
ē pma de di cogniciom Jere
Jn hc glorietur qui gloiatur s
ꝛ noscē me ꝛc Scda gstēe
Co⁴ j⁰ Gla nra hc ē testimo
nium ꝛc Tcia de tribulacom
Romanoꝛ v⁰ Glamur in trib
lacionibꝫ scientes q tribulacio p
ciencian opatur paciencia vo
bacom pbacio vero spem ꝛc
Gloria q lrã vª
dupplicem danat aplꝰ
sup illud quicsi aut absit g
riari ꝛc Gaꝛ vj⁰ pma ē in
corporꝛ volutate que ē luxurio
soꝛ j Co⁴ j⁰ No glorietur om
in gspectu eius Scda in treno
ꝛ amore philipp iij⁰ Gloia
gfusiom eoꝛ q tcena sapiut
Tcia in cord elacom q ē su
boꝛ j Co⁴ iiij⁰ Quid habes
no accepisti ꝛc Qrta in ext
simulacom que ē ipocritaꝛ
Co⁴ v⁰ vt habeat ad eos
in facie glantur ꝛ no in cor
Gloria btoꝛ lrã vj
ē eterna vn Judic x
a Tradet domiꝰ nob locum
in quo nullꝰ rei ē penuria
esurient neqꝫ sicient ꝛ no p
ciet eos estus ꝛ sol quia m
serator eoꝛ reget eos ꝛ ad f
tes aquaꝛ potabit eos Jsa
c Et appoꝛ vij⁰ q Dabit d
miꝰ pplo suo .i. in btitudie co
nam pro gaudiū oleum
luctu palliu laude p spu mero
Jsa lxj⁰ b Effulgebunt iusti
aut sol ꝛc Math xiij⁰ f Gl
honor ꝛ pax omi opanti bo
num Ro⁴ ij⁰ c Ciuitas illa

no egebit sole neq3 luna vt
luceat in ea Nam claritas dei
illuminabit eam 7 lucerna eius a
gnus e appo3 xxi° c Nox vlt
no erit 7 no egebunt lume appo3
xxii° a 7c

Gog et magog Dicunt
iudei q sunt decem t
bus vltra motes caspios clause
ad tn ita qd possint exire si p
mitterentur s3 no pmittunt a regi
na amasonum sub eius regno 7
dicione viuunt Hos dicunt iudei
in fine sctli exituros 7 venturos
in ierlm 7 cum suo messia eandem
destructuros Alij dicunt q p gog
7 magog intelligitur antixpi ex
citus qui in fine mundi veniet ex
pugnare ecclesiam P gog scdm glo
sam illi p quos dyabolus latenter
psequitur ecclesiam fideles p magog
illi p quos diabolus apte vel tm
illi qui tpe antixi plus occulte
7 pstmodum apte etiam psequentur
scdm Augm In Gog refertur ad
gentes magog ad diabolum qz
gog interptatur detectio q Thomas
de vitate theo° li° vii° ca° x°

Gracia dicitur lra pma
tpliciter pp° gram prestandi
pmo° accipi gra p quocumq3 dono
diuinitus gratis dato 7 sic omni
deus donat tamq3 iusto omnia q
libz res pt dici gra Scdo dici
gra spualis donum puc gratis
datum a deo quo se pparat hō
ad suscipiendum gram gratu
facientem 7 h dicitur gracia
gratis data Et ista scdm lin
comen dicto 1 3 c Est bona
volutas qua wlt nob dare
quod no meruimus vt nob ex
dato bn sit 7 no vt ipsi dati
aliquid mie pueniat S3 tcio
dicitur gra forma infusa 7 ita
vaiatur scdm q homo plus
vel minus meruerit Et ista gra
dicitur tplex s3 pueniens co
mitans vel coopans 7 consumes
Gra aut pueniens e ista gra
scdm quam deus plus natura
lit agit opus meritorium qm
viator Gra aut coopans vl
comitans e gra scdm quam
deus coagit cum meritorie labo
rante S3 gra consumes e gra
cia scdm quam deus pficit a
ctualiter meritum finaliter terminatum
De ista tplici gra loquitur aplus
I Cor xv° Gracia dei sum id
quod sum Ecce pma Et gra
cia eius in me vacua no est
Ecce scda et gra eius in me
sp manet Ecce tcia gratum
faciens quiuis habeatur ex di
uino efficiente no tn ex libo
arbitrio consenciente quia sicut
ait Augs Qui creauit te sin
te no iustificabit te sine te
Et ista gracia e a trib3 s3 a
liter est enim a deo vt principaliter
efficiente 7 a gracia gratis
data liberum arbitrium excitante
7 a libero arbitrio no consenciente

Gracia lra iia
gratis e dans deus Si
gnu gre dei e pphecia scie
7 ptas faciendi miracula Vn
aplus Romanorum xv° Diuisiones
aut graz st idem aut spus
7c Gracia gratis data pue
nit ex mia dei no ex meritis
puenientibus Roma v° Vbi abu
dauit delictum supabundauit 7 gra
Vn Augs de v° dni 7 apli s
mone xxix° Gra pcessit me
ritum tuu no gra ex merito s3 me
ritum ex gra Nam si gram ex
merito emisti no gratis accepisti
Scribitur Pro nichilo saluos fa
cies illos mit meres in eis
vn salues 7 tn saluas gratis
das gratis saluas omnia merita
pcedit vel dona tua consequatur
merita mea Item Augs sup epi
stolam ad Romanos Deo tuc petis
donatur dum viluus sue iusticie
viue donatur sine adiutorio libe
ratis gracie dei Idem sup Io
Si gram dedit tibi deus qz
gratis dedit gratis ama Et io
aplus Thito iii° Non ex opibus
iusticie q fecimus nos 7c Et Io
i° De plenitudine eius nos oms

accepimus et gratiam pro gratia sup[er] q[u]o
Aug[ustinus] omelia ma. Unde nota
quia gratis datur Non enim p[re]cede[n]
tibus meritis emisti quod accepisti
Hanc igitur accepit gratiam p[ri]mam
peccator ut eius peccata dimittantur
quid meruerit inq[ui]rat iustitiam
inveniet penam inq[ui]rat magis
inveniet gratiam Quid e[st] ig[itur] gra
tiam pro gratia fide promereantur dei
et qui dignum non eramus quibus pec
cata dimitterentur ex eo q[uod] tantu[m] do
num accepimus gratia vocatur h[ic] ille
gratiam lectio nona
Gratiam faciente[m] p[er] q[uam] homo
p[ar]ticipabiliter promereri s[ed] tamen n[on] ex co[n]
digno n[on] ex meritis p[re]cedentibus
tamen gratia dei naturaliter p[re]cedit meritu[m]
hominis Unde p[er] xii Gratia a
domino illi h[ab]eat q[ui] bonus e[st]
Gratie plenitudo lectio nona
tudo multiplex dicitur De q[ua]
Joh[annes] j[o] plenum gratia et veritate p[ri]
ma e[st] sufficientie q[ue] in quolibet iusto
reperitur Secunda e[st] copie que fuit in
ap[osto]lis Act[uum] ii[o] Repleti sunt omnes
spiritu sancto Et stephanus erat
plenus gratia Tertia e[st] omnisufficien
tie que e[st] in ecclesia cui nullum do
num deest Quarta e[st] excellentie
que e[st] in b[ea]ta virgine Eccli xxiiii[o]
In me omnis gratia etc. luce ii[o]
Ave gratia plena etc. Quinta e[st] su
perfluentie que fuit in Christo Joh[annes]
j[o] Nos omnes de plenitudine eius
accepimus gratiam pro gratia h[ic] Tho
mas de ar[gentina] theo[logi]e li[bro] iii[o] ca[pitulo]
xiii[o] Gratiam pro gratia accepimus q[ua]m
p[er] misericordiam accepimus dona acce
pimus dignificationem passionum et
p[er] eam illuminantur oculi nostri inte
riores hominis Unde Gregorius li[bro] viii
mor[alium] Dum nos gratia divina respe
ctus illuminat cuncta mentis nostre no
bis abscondita manifestat Item b[er]
nardus de libero arbitrio In odio pre
teritorum malorum et desiderio futurorum In
terim excellens domum gratie d[ei]
discretionis dei gratia quid deus a q[uo]
retrahit a bonis p[ro]p[ter] melius Unde
Gregorius sup[er] ep[isto]la ad Tit[um] A q[uo]
pleri[que] vitam h[abe]ntes mundanam

gratiam non accipiunt ne in sublimi
eleventur ne ventositate ia[c]
tancie infle[n]tur ne altitudo ma
neris negligentiores eos effic[iat]
h[ic] ille Item gratia idem e[st] q[uod] fil[ius]
Unde ad ti[tum] ii[o] Apparuit gratia dei
filius dei Et est causa Unde
magis dicitur Ubi gratia ibi
indulgentia secundum quod dicitur
Dominus dedit gratiam i[d est] indul
tiam Item e[st] favor ut iste ha[bet]
gratiam iudicis i[d est] favorem et e[st]
nimis ut Deo h[abe]t tua gratia i[d est] t[ua]
dono Item e[st] licentia ut tua
tia recedo i[d est] tua licentia Jo[hannes] d[e]
sa dei natus favor indulgen[tie]
donum Est licitum p[re]ter tibi
gratia gratis origo lectio va
Gratiarum actionum omnia pe[ccata]
sic h[ab]enda sunt tamq[uam]
dimittantur quibus deus custod[ivit]
ne committantur Noli modicum
diligere quia quo modicum dimis
sum e[st] s[ed] potius multum dil[i]
ge a quo multum donatum es[t]
Si enim diligit a quo donatum
e[st] ne reddet quantomagis dil[i]
gere debet cui donatum e[st] ut l[i]
beret Nam quisquis ab imp[u]
dicus p[ro]p[ter] mala ab eo regitur
et quisquis ab impudico pud[ic]
tus factus e[st] ab illo corrigitur
et quisquis usque in finem im[pu]
dicus ab illo deseritur Aug[ustinus]
de s[an]cta virginitate Dante v[ili]
pendi quicquid gratius a
accipiente non p[otes]t quod si g[ra]
tum habuit quod gratis acce
pit Nam spiritus gratie gra[ti]
tiam facit qui beneficia da[ta]
grata mente non suscipit [et]
nihil ad h[e]r[e]ditatem Cancell[arius]
ma beneficiorum custos e[st] ipsa
memoria beneficiorum et perpetua co[n]fes[sio]
gratiarum h[ic] Cris[ostomus] sup[er] Math[eum]
xx viii[a] Moneo vos ut b[ene]
dictum benedicatur si venerit in ma
benedicite et dissolvetur mal[um]
Si prospera venerit benedicite
perseverabit prospera Hec Cri[sos]
tomus in tractatu de dimi
co etc.

Gradus homo q' facit cue
pctm dum no est iam amplius
q speret in dm peiora comittit di
cente salomone. Cum venit impius
in pfundum maloru contemnit. Sic eni
infirmus dum mediocriter h(abe)t aliquam
passionem et sperat se posse iuvari s
lat se a nocivis custodire. Si aut in
cederit insanabilem se de iam si
bi non p(ro)videt. Sic et homo dum medio
criter peccat. et sperat salutem con
tinuitque obs(er)vat se a malo. Si at
gravius se peccato cepit se desperare
iam nil dubitat facere cum qui ia
pctis suis vicerit in iudicium dei
Nescienter miser homo. Et sicut in
bono sunt gradus gracie et unusquis
q secundum mensuram boni sui accept
gloriam. Sic et in malo gradus sunt
penarum et unusquisque accipiet secundum
mali sui penam. Sicut eni infinitus
est deus in retribucione bonorum sic
infinitus est in punicione malorum. Sm
Criso omelia xxxv k. Sicut eni est
diva gloria in sanctis secundum opera dice
te apostolo. Stella eni differt a stel
la in claritate ita et resurreccio mor
tuorum. Sic diva est tormentorum in pecto
ribus. Sunt eni prime tenebre
et exteriores et novissimus locus Sm
Criso omelia xxx ii n. Gradus
diversi et status in ecclesia dignitatem
conservat distinctione lxxxix. Ad hoc
ergo in singulis gradibus ordinum
conscendens dilatacionis ... fuit
suada dis lxxviii. In singulis cao
sequenti Ergo ad singulos gradus
ordinum recipiendum etas est obs(er)
vanda. ubi continens i sapiencia
est pfenda dis lxxxiiii. Porro
... et cao sequenti et dis lix p. De
ceteris ordinatorum. Nota dis lx
vii. Cum ... ... q. et cao seque
ti et dis lx pto. Ergo apud dm
no gradus alcior s vita melior
approbatur xx iii q. iiii. Sicut ex
cellencia etc.

Gramaticam artem si quis
novit vel dialeticam ut recte
loquendi racionem habeat et inter
vera et falsa diiudicet non inprobamus.
Geometria aut ars musica

et metra sunt in sua sciencia. veri
tatem s no est sciencia illa pietatis.
Sciencia aut pietatis est nosse le
gem scripturas et intelligere prophetias
evangelio credere apostolos non ignorare.
Gra... etiam doctrina pt proficere
ad vitam dum fuit in meliores
usus assumpta Sm Joannes sup epla
ad ti. et dis xxxvii. Si quis est
episcopo et alii plato reprehensibi
lem sunt ... evangelio vel a'a
scriptura ipsos aliquam gramaticam
exponere quod ut religiose ...
dis lxxx vii. Cum multa et cao.
... In doctrina presbiteri benivoli
et vita honesti per gramatice artis
ignoranciam non sunt a scolasticis
despiciendi dis xxx viii cao cum
... q. ... licet et cao. Sedulo p
Augustinus. Indignum vehementer existi
mo ut verba celestis oraculi re
stringatur sub regulis donati Sm
Augustinus dis xxx viii. Indignum i q.
i character. Unde scribit pagina di
vina non vult se subdere legi gra
tice nec vult ipsius arte regi etc
rex ex

Corona morbida que pollut
sit ex plato immundo plebs infici
dis xlv. Sed illud in fine. Item
plati tamquam arietes ducatum gre
gi prebere debet vii q. i. Sed iam
Item languente pastore grex insid
iatorum dentibus lacmatus exponi
vii q. i. Omnis gregis detrime
tum est ignominia pastoris. Joannes
epla ... quod confluerit ... discipu
li primitiva etiam pusillus grex ta
men ... discrete. Discrete quod
pauci in comparacione ad nunc apostolo
rum qui fuerunt apostolis adversati et fue
runt pii in animo quia senientes
humiliter de seipsis non extollentes
se tamen lucifero supra dm. Et ita
creditur quod tota multitudo predesti
natorum in comparacione ad reprobos sit
pusilla. et omnibus illis competit Sm
doctor evangelii sup i° textu. Noli
te timere pusillus grex. luc xii°

Gula que est, **Ira prima**
est castrimargia dici est immo
derata voracitas. sive vel ... ingluvies

aies natiue similibus contenta virtuti
discrete abstinencie inimica contraria
Et est inordinatus appetitus edendi
et bibendi non ad corporis natura-
lem sustentacionem sed ad sensualem
delectacionem illicite consequendam ut
idem scribitur luce xxi^o Attendi-
te vobis ne grauentur corda vestra
ad crapula et ebrietate cuius descripcionis
declaracionem sciendum est quod appetitus
sensitiuus duplex potest attendi Nam
alius est qui pertinet ad vires anime
vegetabilis in quibus non potest esse
vicium neque virtus in quantum sunt
naturales eo non parent subiecta ra-
cioni Et iste appetitus causatur
ex vi appetitiua que diuiditur con-
tentiuam digestiuam et expulsiuam
ad quam naturaliter pertinet esuries
atque sitis et est nobis ineuitabilis cum
sit naturalis Alius appetitus est se-
sitiuus racioni subiectus in cuius con-
cupiscencia vicium gule consistit eo
quod nostre voluntati indifferenter sub-
sistit Ex quibus euidenter apparet
quod gula non condempnat quemlibet appe-
titum edendi vel bibendi sed inor-
dinatum Et dicitur inordinatus quia
sponte recedit ab ordine racionis
in qua consistit perfectio et virtus ra-
cionis mortalis Et quidam ab or-
dine receditur racionis quando homo pergre-
ditur in delectacionem per excessum
et consensum quod vires corporis et ani-
me racionem virtutis amittendo et vi-
cia committendo Unde gregorius xxx^o
mora. Dominante inquit vicio gu-
le omne quod fortiter egerunt ho-
mines perdunt et dum venter dilatatur
per carnis concupiscenciam omnes simul
virtutes perimit obruitur mirem se-
quuntur libitam et dominium impu-
dicam filie dissolute et familie
impudice sensuum ebetudo et immo-
deracia corporis dissolucio mentis
inconstancia lasciuia garulacio risus
et vaniloquia rixe peioracio et
inuerecta illicita segnicies sopno-
lencia inepta leticia et omnium
motuum corporis et anime inpaciencia
hec et hiis similia que nascuntur
ex gula sunt nobis detestabilia sed

vana et inutilia Non igitur ad luxuri-
am et ad delectacionem sed vt corpus
moderate et naturaliter sustentetur ede-
ndum est et bibendum Nam quod per
abstinenciam discrete carnem edomat
vires anime viuificat sensus que
sensibilitat libidinem que mortificant
et sanitatem conseruat Igitur physici
declarant cibos esse inuentos non vt
animam corrumpat sed contineat Greci
quidam referunt ex crasso ventre sub-
tilem sensum gigni non posse Me-
dici quoque consentiunt immoderatum
excessum ciborum vel potuum causam
egritudinum et mortis inferre periculum te-
ula insti
lectio nona
Quinque quinque modis contingit pec-
care vt dicit Gregorius ubi ipse lau-
te mens ardenter studiose Primo
quando quis horam comedendi preue-
nit sine causa legittima tempus deter-
minatum non expectans Sicut iona-
tha sententiam mortis patris ore preue-
nit quia solo gustu mellis tempus
edendi statuum et publice promulga-
tum antecessit i regum xiiii^o et
Ecclesiastes x^o scribitur Ve tibi terra cuius rex
puer est et Tercia corpus est rex li-
berum arbitrium quod habet animam regere Se-
cunde cum quis deliciosa cibaria que-
rit sicut filij israel carnes in here-
mo Numeri xi^o Item diues epulo qui
splendide epulebatur cottidie luce
xvi^o et prouerbiorum xxix^o Qui delica-
te a puericia nutrit seruum suum
i carnem suam postea senciet eum
contumacem i spiritui repugnantem
Tercio nimis quando plus sumitur quam
oportet quod est vilissimum genus
gule sicut olofernes iocundus factus
est ad eam scilicet iudith bibit vinum
nimis quantum una die numquam
biberat et interfectus est Judith xiii^o
Et hec quinque contingit recompensando
ieiunium presentis modum per inmietate ci-
borum vel potuum sed quid est hoc aliud
quam duos obulos dare pro denario
Quarto ardenter quando per auiditate su- ar
mit cibus vel potus modo canino
vel porcino sic esau vendidit
primogenita sua pro pane et lent-
edulo Genesis xxv^o Noli esse auiditatem

dijs in omni epulatione tua nec te
effundas super escam Eccli xxxvii° Cau-
te studiose sicut filij Heli qui propterea
ceciderunt in bello i Regum iiij° Bernardus
nihil Non sapor sed fames excitet appe-
titum Ideo in omnibus hijs sumenda sunt
non voluptas sed que natura requirit
Contingit quoque hominem peccare
per nimiam abstinentiam indiscrete
acceptam etc. Littera iiiia
Gule filie secundum Gregorium sunt quinque
Prima stultitia quam movet gula
ad vana scurrilia multiloquium detractores
vituperia et alia multa inania Secunda
filia est inepta leticia inducens lasci-
viam carnis consumens corporis concordia-
m lasciviam mentis demonstrantem Tercia
immundicia que solet venire ex gula
quia est vomitus eructaciones fetide et consi-
milia Quarta est luxuria corporis animam
famam res et certas virtutes destruens
et confundens Quinta hebetudo mentis sub-
versionem racionis inducens et stultum
omnino efficiens Dividitur gula communiter
in duas species scilicet in crapulam que
comesacio dicitur et ebrietatem secundum illud
supius allegatum Attendite ne gra-
ventur corda vestra etc. Ad Romanos
xiii° Non in comesacionibus et ebrieta-
tibus neque in cubilibus etc. Ad Gala-
tas v° Qui talia agunt regnum dei non vi-
debunt consequetur Est enim comesacio
frequens et superflua seu voluptuosa
comestio Crapula vero dicitur
quasi cruda epula eo quod per nimium
excessum tam anime quam corpori
infert nocumentum Littera iiiia
Gulosa ciborum superfluitas quasi
admodum et crudelitas crudelitas
non solum stomachum vexat vires quasi
debilitat totum corpus aggravat et mul-
tas infirmitates generat Non vero
moderata refectio vires anime vivifi-
cat vitales spiritus letificat sensus
omnes subtiliat libidinem quasi temperat
et sanitatem conservat Et dicitur
moderata refectio quia nec anticipiat
appetitum ut ipsum fame cruciat
nec unquam plene saciat sed inter
ista medium retinet temperatum Sic
enim conservabitur humidum radicale
et sic calor naturalis non suffocabitur

nec nimium accendetur Littera va
Gule ebrietas est superflua vel
voluptuosa potacio liquorum
inebriancium sic dicta ab e quod
est extra vel excedens et bria men-
sura quasi excedens mensuram sicut
econverso sobrietas quasi servans briam debi-
tam Unde et de utroque scribitur Sa-
nitas anime et corporis est sobrius
potus Eccli xxxi° Ebrietas triplici
modo potest contingere Primo per ignora-
ciam omnino excusabilem sic quando
liberis nesciat liquoris fortitudi-
nem nec intendit querere voluptatis
dulcedinem sed solum necessitatem nature
valitudinem et sic non est peccatum et sic
creditur Noe inebriatum fuisse nec
peccasse Gen ix° Secundo modo per
ignoranciam non tamen omnino excusabi-
lem dum omnino non ignorat liquoris
fortitudinem ipso tamen utitur immoderati-
nate credens ipsum non valentem se
inebriare et sic videtur peccatum venia-
le et sic creditur Loth semel con-
tractum inebriatum fuisse et quoad
incestum excusatum ab incestu Gen
xix° Unde Augustinus contra Faustum dicit
Quod Loth culpandus erat non quantum
ille incestus in eo promeruit ebrie-
tatis defectus Tercio dum sciunt
potum fortem et inebriare valentem
et malunt peccatum ebrietatis incurrere quam
a delectacione potus discrete abstinere
et tunc est mortale peccatum quod talis ac
sciens et volens se privat racione
Unde Ambrosius in libro de patriarchis
Vitandum dicimus esse ebrietatem per
quam certa crimina vitare non possimus
Gule vicium Littera via
devitandum est propter tria Primo
quia scriptura dicit Luc xxi° Atten-
dite vobis etc. Secundo quia deo mul-
tum displicet Philipp iii° Quorum
deus venter est Tercio quia diabolo multum
placet eo quod tabernaculum eius consti-
tuitur Luc xi° Cum immundus spiritus
exierit ab homine etc. Luc viii° le-
gio demonum rogabat ut irent
in porcos per quos gulosi intelligun-
tur De quibus scribitur Incrassatus
est dilectus et recalcitravit Deutero-
nomii xxxii° Qui diligit epulas in e-

gestate eit pu^a xxi^o Esca ventri &
venter escis. deus hunc & hac destru
et p^r Co^r vi^o Non cibus sz appetitus
in vicio est Unde & lancores cibos
plerumqz sine culpa sumimus. &
abiectiores no sine reatu concerne
degustamus h^c Greg^s n^o mo^r Do
minante vicio gule dum vent^r no
restringitur simul cuncte v^rtutes ob
ruuntur h^c Greg^s ibidem Tria
sunt q bonam vitam homis fa
ciunt. scz victus tenuis. toga vi
lis. & mensa sine arte vel c^onme
cibum modice modico natura^ contenta^
Sic ventrem refice ne mes ieiu
na. contenetur h^c innocenc^s de vilit^te
condicionis humane lra vna

Gule remedia sunt cum^z p^
mo e spualium ciborum frequens
sumpcio Mathi iiii^o Non in solo pa
ne viuit homo Scdm e honesta
& modata occupacio Ociosus aut
patitur famez vniu^salem aues
aut esuriunt Omnes oculi vaut^tes
gula cibum sz occupacio sedat fa
mem istam vn^s Aug^s Non facile
aut capitur a tetacion^e q bono va
cat exercicio Tercio e elongacio a cir
stanciis occasionu^m dantibus huic
vicio p^r Tess^o v^o Ab omi specie ma
la abstinete vos Quartum cogitta
re qualis caro sit futura Jom^s
De fusili concrit omnia q se semp co
gittat moritur Quintum e recorda
cio famis x^i & penurie paupm suo
rum quod multum retrahet homi
nes a superfluitate facienda Tren^o
iii^o Recordare paupertat^s mee &c
Ysa^e Ym^o Carnem tuam ne despexeris

Cam^m p^mum de h lra p^ma

Habitacio Domine des
mea exaltabo sup
terram habitacionem mea
terra e mo^r homis
Unde p^mo homi
dictum e terra & pulvis es & in
puluerem reuerteris Et ibidem Ma
ledicta terra in ope tuo Gen^s iii^o
Quidam enim habitat sub hac terra.
quidaz sup hac terram. quidaz vero
supra hac terram longe eleuati ab
illa Sunt enim quedaz animalia
habitant sub hac terra visibili vt pu
te vmes & talpe. quedaz vero sup
ficiem terre supficiem vt homines &
bestie aues vero sublime petunt Ange
li vero habitant in celo a terra aut lo
nge remoti Sic itaqz sub terra habitat
carnis sue cumulus domina^t volupt^s
carnal^s vt puta luxuria. & gula. Qui
aut domat & subiciunt sibi carnem
vsqz ad castitatez coniugalem. hii t^e
ram tangunt. sz sup eam habitant
tangentes lutez. celi & libum aerem
haurientes Qui aut a carne sepa
rati sunt vsqz ad castitatez vidua
lem q cum auibus sublime petunt
Qui aut vsqz ad castitatez virgina
lem q cum angel^s celum tenent In
terra e amor terrenorum sine terra ama
tata Cui aut p cupiditatez terrena
dominantur sub terra habitant in tene
bris De quibus ait ps. introibunt in in
feriora terre Qui vero amat terrena
in no prorediens in amorem illiciatu
vt cupiditas terre ad hec incola est
& sup istam habitans Qui vero conte
nunt terrena & abnegat p amore
celestium. sz cum aplo iam no in t^e
ra sz in celo conuersatur Hii pri
pue pnt dicere Exaltasti sup terraz
habitacionem meam Qui vero abutun^r
mundo sub terra sunt q licite vtitur
in terra cum hominibus habitat Qui
vero respuunt mundum in celo conuersa
tur cum angel^s h^c sincomen
dicto lxxvi^o &c lra n^a

Salutacio x^i vera e etiam
que eius fidem sinat xx
im^a q. i Que dignior est deus
no habitat in ill^s qui supbie sin
gularitate se a melioribus diui
dunt xx im^a q. i Quidnus an
medum Sicut filii isrl dispdere
no potuerunt iebuseos qui in me
iporum habitauerunt sic nec boni eua
dere potuerunt ffos ranos. qui
cum eis cohabitant & oppressionibus
multis conculcet sicut zizania t
ticum xi q. i Nolite p Jo^mm
qui no pnt cum deo toto corde. h^i
tare q feminarum accessibus copula
tur dis^t xxxii^a Hospicium p Jo^
nimi In nullo loco monachi &

monales pmittedi sunt castitate
xviiij^a q. ij^a In nullo 7 calibus sequentibus

Heresis e lra prima
H falsum dogma sacre scripture
contrarium pertinaciter defensatum maxime
lucri vel gule temporalis secundum Au
gustinum de vtilitate credendi heresis
grece ab electione dicitur eo quod sibi
vnusquisque eligit disciplinam quam
putat esse meliorem quicumque igitur
scripturam sacram aliter intelligit quam se
sus spiritus sancti flagitat a quo scri
pta est licet ab ecclesia non recesserit ap
pellari hereticus potest 7 de carnis ope
ribus est eligens que peiora sunt secundum
Ieronimum in epistola ad Gal 7 xxiiij^a
q. iij^a heresis heresis est morbus con
tagiosus sermo enim eorum vt cancer
serpit ij Thimo ij^o heretici sunt vipere
rumpentes viscera matris ecclesie 7 p
cedentes ad principatum 7 sic sunt pretextu
variorum sicut colorum in corpore suo sic
heretici varij sunt in erroribus 7 opi
nionibus eorum quod filios ecclesie persequi
tur adversatur secundum Cris omelia xlij super p

Hereticorum lra ij^a
H distinctionem ponit Augustinus libro
de vtilitate credendi scilicet inter heretici
cos pertinaces 7 simpliciter errantes
sed qui inquit suam sententiam quamuis
falsam atque peruersam nulla perti
naci animositate defendunt presertim
quam non sua audacia presumptionis
peperit sed a suis seductis
atque in errorem lapsis parentibus acce
perunt querunt autem cauta solicitudine ve
ritatem corrigi parati cum 7 ipsum
inuenerunt nequaquam sunt inter
hereticos deputandi heresis enim grece
electio interpretatur eo quod singularem
diligit disciplinam vbi ista pa
tent amplius xxiiij^a q. iij^a vbi
consequenter describuntur figure heresum
secte eorum plurimum 7 hereticorum am
plius quam 100 in primitiua ecclesia
pullulantium 7 a sanctis patribus dap
natorum quorum fuerunt quinque prin
cipales Paganus iudeus manicheus
sabellius 7 arrius lra iij^a

Hereticus est qui aliquo temporalis co
modi 7 maxime glorie prin
cipatusque sui gratia falsas et
nouas opiniones vel gignit vel
sequitur ille autem qui huiusmodi hominibus
credit imaginatione quadam illu
sus est secundum Augustinum de diffinicionibus
xxiiij^a q. iij^a heretici vero secte
vero hereticorum quot sunt 7 vnde nomina
acceperunt Isidorus libro viij^o ethi
mologiarum capitulo v^o determinat dicens quo
dam autem heretici qui de ecclesia re
cesserunt ex nomine suorum auctorum
nuncupantur quidam vero ex cau
sis quas ipsi eligentes instituerunt
secundum ille 7 xxiiij^a q. iij^a Quidam
de quibus Ambrosius libro de paradiso
sic dicit Cum non est quod vtrumque ecclesie
liceat scilicet ligare 7 soluere heresis v
trumque non licet Ius enim hoc solis
sacerdotibus est permissum recte igitur
ecclesia hoc vendicat que veros habet sacer
dotes heresis vendicare non potest que
veros sacerdotes non habet secundum ille De
intelligentia heresis non de scriptura
est sensus 7 non sermo fit crimine
secundum hilarius sermone de trinitate
plus nunc falsi catholici quam
si vere appareat heretici secundum Bernhardus
super Cantica lra iiij^a

Heresis prima in discipulis Christi
de comestione corporis 7 sanguinis
Christi orta Cum enim diceret Ihesus Ni
si quis manducauerit carnem meam
7 biberit meum sanguinem non habebit vi
tam eternam Illi non intelligentes di
xerunt adinuicem Durus est hic sermo
quis enim potest eum intelligere discre
dentibus ille dixit ad xij spiritus est qui vi
uificat caro autem non prodest secundum Augustinus
dis ... 1° Ihesus post illam arria
na que ponebat maioritatis gradus
in personis diuinis orta est in clericis
dis xvj^a cf prima Differentia inter he
resim 7 scisma est quod heresis est peruersa
doctrina vbi lra s^a Scisma vero
est singularis 7 pertinax ab ecclesia
catholica diuisio vel recessus vt
patet loco suo secundum xxiiij^a q. iij^a inter
heresim et Ieronimum in epistola ad Gal

Heresis sy lra v^a
H moniaca ortum habuit tempore
apostolorum ... per Gregorium ... di
na prudentia diuersitate errorum
multos hereticos esse permittit vtrum

interrogat nos ea q̄ nescimus. sic di
sciamus pigriciam vt diuinas scriptu
ras cupiamus. Propterea ait apostolus oportet
hereses esse vt probati manifesti fiant
hij aut a deo probati sunt qui bene pos
sunt docere. xxiiij.a q. iij.a c. vl
timo p augustinum Item ambrosius Enth
sup Cantica Simon lxiiij.o f. Re
ticus debet capi non armis sed
argumentis quibus refellatur eorum er
rores. ⁊ ipsi reconcilietur ecclesie ca
tholice Idem ibidem Simon lxv.o
Omnibus hereticis sunt vna intentio
scilicet captare gloriam de singularitate
sciencie ⁊c. lr̄a prima

Histrio dicitur ab histon grece quod est gesticulatio .i. ge
stuum representator. Donare histrio
nibus res suas vicium est immane non virtus
⁊ scitis de tali quam sit frequens fa
ma cum laude quia laudatur peccator
in desiderijs anime sue ⁊ qui ge
nit bndi. Augustinus sup Iohannem
l.o ⁊ dis. lxxxvj.a Donare. Qui
donat histrionibus. que donat me
tricibus. quare donat. numquid ⁊ non
ipsa hominibus donat. non tamen naturam
ibi attendunt operis dei. sed nequiciam
operis humani. Augustinus sup ps. c.x.o
⁊ dis. lxxxvj.a Qui venatoribus
Clerici officia vel commercia non exerceant
maxime inhonesta nimis ioculatoribus
aut histrionibus non attendant
thabernas prorsus euitent nisi casua
liter in itinere constituti. ad aleas glo
sa item clericis prohibetur. q. qui pu
blice est aleator repelli a promo
cione. nec ad taxillos non ludant nec
huiusmodi ludis intersint. iij.o li.o De
cretorum de vita ⁊ honestate cle
ricorum ca.o dei offi. lr̄a ij.a

Histriones ad accusacionem a
licuius persone suscepte non debent
admitti quia infames sunt sicut
heretici iudei ⁊ pagani iij.a q. v.
Diffinimus. Clerici in sacris ordinibus
constituti in conuiuijs vbi histriones
turpia cantant aut vbi coree .i. sal
taciones efferunt non debent interesse
ne turpium spectaculorum ac verborum
cogitacione polluatur dis. xx
iiij.a Presbiteri histriones ad sacros
ordines promoueri non debent dis. x
xxiij.a nuntium p augustinum histrionibus
in statu tali permanentibus eukarist
ia non debet de con. dis. ij.a p
allacionem p Cap.m lr̄a iij.a

Histrionibus ⁊ meretricibus diuicias
largiri mala aliud est quam serere
in voragine plaustri lutosi. ⁊ sic
seminans in carne ⁊ de carne me
tet corruptionem dolorem ⁊ penam
Lincomensis dicto x.o Qui ho
norat seruum cuius ingenitum suus
est eius ipsum dominum honorat. Vnde
peccator ingenitum suus sit peti
⁊ etiam diaboli secundum illud Qui
facit peccatum seruus est peccati. Et illud
Cui exhibetis vos seruos ad obe
diendum serui estis cui obeditis. Ergo
honorat seruum ingenitum est peccator
peccatum honorat ⁊ diabolum. Vnde
qui mimos vel meretrices ⁊ hoc genus
quia tales sunt ingenitum tales sunt
honorat ⁊ veneratur. ⁊ qui dat bo
na sua dant neguitie peccato ⁊ diabolo
Lincomensis dicto lxxxiij.o Histriones
vel quorum cantum est au
dire illicitum Item paria sunt histrioni
bus dare ⁊ demonibus sacrificare
Parisiensis li.o de vicijs ti. de prodi
galitate recitans Ioh.m lr̄a prima

Homicidium primum commisit Ca
yn in abel. p quo a deo
grauiter punitus est Gen. iiij.o Si
zebee ⁊ salmana fratres gedeonis
non occidissent nequaquam a gedeo
ne occisi fuissent. Iudic. viij.o Ho
ricidium fecit dauid occidi vriam quod
grauiter erat punitus ij Regum xj.o
Dixit dominus ad dauid Non edifi
cabis domum nomini meo. eo quod sis
vir bellator. ⁊ sanguinem fundens
j paralipomenon xxviij.o Iesabel vxor
achab regis fecit occidi naboth
p vinea sua iij Reg. xxj.o Et se
inde vindicta iiij Reg. ix.o Absolon
occidit fratrem suum Amon p sorore
sua thamar ij Reg. xiij.o Ioab
occidit amasa salutans eum ij
Reg. xx.o licet ioab miles probus
fuit ⁊ domino suo fidelis tamen p du
as vices proditores scilicet abner ⁊ a
masa proditorie occidit. salomon

rex ex precepto dauid patris sui ipsum
fecit occidi et iuxta cornu altaris in
Regum ij° . . . cui sicatus fuit &c et
et vendidit eum . quidquid morte no
xe morietur Exo xxj° Elias occi
dit 8 7 ∧ prophetas baal et lucorum
tempore regis achab iij Regum xviij°
Duo senes occisi sunt iusto iudicio quia
susannam occidere conspirauerant Danie
xiij° Herodes occidit iohannem bapti
stam Math xiiij° lra iia

Homicidarum tamen genera dicebat beatus
petrus et patrum illorum pile esse
dicebat Sicut enim homicidas inter
fectores fratrum . nam detractores eorum
bos quasi odientes homicidas esse ma
nifestabat quia et qui occidit et qui
odit fratrem . etiam qui deserit pariter
homicida esse demonstratur &c de
pe . dis j homicidarum per augustinum
ex epistola petri adelete Decipiunt qui
estimant eos tantum homicidas esse qui
manibus occidunt homines . et non po
tius eos per quorum consilium et fraudem
et exhortacionem homines extinguuntur
Nam iudei dominum nequaquam propriis
manibus occiderunt sicut scriptum est nobis
non licet interficere quemquam . sed tamen illis
mors domini deputatur imputatur iuste
quia ipsi eum lingua interfecerunt
dicentes crucifige eum . . . vnus
euangelista dicat christum crucifixum esse
hora tercia . alius sexta . quia iudei
crucifixerunt eum lingua hora
tercia milites vero hora sexta ma
nibus : qui igitur hominem tradit
interficit eum domino dicente maius
peccatum habet qui me tradidit tibi Vnde
psalmista filii hominum dentes eorum ar
ma et sagitte et lingua eorum gla
dius acutus Vbi dicat igitur
se prime . quorum consilio sanguis
funditur si remanere precepto volue
rint &c augustinus de pe . dis j Pi
culose omnis iniquitas et oppressio
et iniusticia iudicium sanguinis est
et licet gladio non occidas volunte
tamen interficis &c iohannes in ysayas &c

Homicida lra iiija
dicitur diabolus non gladio
armatus . non in ferro accinctus ad
hominem venit sed seminat et occi
dit Noli igitur te putare homi
cidam non esse quando fratri tuo mala
persuades &c augustinus super iohannem Tot
homicidiis quot ad mortem cotidie
tidie tepidi et tacentes videmus
&c Gregorius super Ezech . . . quicunque
quidnunc seipsum occidit homi
cida iudicatur xxiij q . v Placuit
per augustinum neque seipsum neque alium
licet cuiquam occidere exceptis quos
deus iubet occidi siue data le
ge ad personam pro tempore expressa iussi
one sicut ipse qui occidit iniusti
um debet iudicari . nec sampson alia
ter excusatur quod seipsum cum ho
stibus domus ruina oppressit nisi
quia spiritus latenter iusserat qui per
illum miracula faciebat Hiis i
gitur exceptis . quos vel lex
iusta vel ipse fons iusticie deus
specialiter iubet occidi . quicunque ho
minem vel seipsum vel quemlibet occi
derit homicidij crimine innectitur &c
dicimus &c asserimus &c modis
omnibus approbamus neminem spon
taneam mortem sibi debere inferre
velud fugiendo molestias temporales
ne incidat in perpetuas &c augustinus
libro j° de ciuitate dei ca° xx° et
xxxiiija q . va Si non lra iiija

Homicidium vero triplex est scilicet
mente verbo et opere Vnde
et Iohannes iij° Omnis qui odit fratrem
suum homicida est Est autem odi
um fructus ire . cum sit contrarius
caritati oppositus quiescens in ani
ma vt firmat augustinus de v doi
simon Ira autem est passio iracun
di . et vtrumque istorum nunc bonum fi
nitur nunc malum In bonum quidem
principaliter fertur in hostes dei ra
cione peccati et racionis caritatis vt psalmista
iiij° Irascimini et nolite peccare . sic
enim christus iratus est Mathei iij° Et
quo ad odium dicit psalmista xxv° O
diui ecclesiam malignancium In ta
libus enim opus est conscienciam esse teste
quod feratur in peccatum diligendo si
tere naturam sbtractam et fuit
sit iniuria caritate nature redite
penitencia &c doctor ewangelij libro ma
datorum ca° xiiij° lra va

Omicidiu in voce gniat ex
diffinitio x chath v° Au-
distis inquit quia dictu e anti-
quis no occidas qui aut occidit
reus erit iudicio &c Cum enim
scdm Jacobum Qui no offendit
in lingua hic aut pfectus e vir.
Linguam aut hom nullus ingralit
domare pt Jcd veniendum est
ad mstm q linguam domat vt
insfertus in ira tra ma & va h
vt supra &c lra va

Omicidiu in ope aliud e
iustum aliud iniustum p
mu e licitu quad dicit comm-
t t ter, omitti sz legalit hostilia r
& ignorat legalit sicut iudex
testis vl mist occidit legittime
gdenatum hostilit vt miles in
vadendo accusatos suaz innoce az
ostendendo & simplex xamus i
moda'mie iculpate tutele seipm
defendendo Ignorat cm pr spu
tum occisor euenit casualiter
ex facto fratr occisio & iusta h
doctor cum q de mandato vts
Coram hominibus quid in facto
sit homicidiu s coram do in vo-
luntate h doctor ome a xv a f
vnde metrice scribitur Qm mes
lingua manus sibilatio gula cor
por & aie dici fiunt homi
de Qm aug lio de pistolis
Qui in qspectu hom male viuit
qntum in illis e illum a quo
detendut occidut Idem h aug
lio de ciuitas I Joh m° Omnis
qui odit frem suu homicida
e lingua vt gezabel vxor a
chab lingua sua fecit occidi na
both in Regum xxi° Judi xpm
vts manus vts lra I Deis
thg vltimus nota aplm petrum
vts lra ya Subtractio sz victs
Qa xxxiii Qui defraudat pau
pem homo sanguinis e qui au
fert in fraude panez et qui
occidit proximu suu Bula em
xxviii In multis est no decet
infirmitas ac pr tra &c lra
Omo dicitus minor pma
cosmus .i. minor mundus co

q omis creature cum arboribus
sentie cum animalibus intellige e
angel ex duplici natura compo
tus sz corpali & spuali creat
rum e dignissima animal e r
tonale & mortale huana frag
litas in h° consistit q in home
e assiduitas impossibilitas sta
facilitas cadendi difficultas r
surgendi vilitas nascendi mis
tud moriendi destitue huana e
quicquid hemo dixunc hemo
impfecte hemo & amitte possum
in homie quoque e mutas moie
di sicut fuit in adam vl in m
tam sic e in nob assimta sicu
fuit in xpo h the de veritate
theo e lio iso cao x lx° p 6 ettato
Omo dicitur lra ya
quadrupr pmo p natuaz
& h° eplicit pmo creauit deus
hominem ad ymaginem & silitudine
suaz Gen i° Eci xvii° deg
scdm se vestiuit in vtute Sed
quo ad alam ppetuitate robo
ratur vt natura angelica Sap
ii° Deus creauit ho inexterminabilez
Eig omi creature mudane
pfert Eci xvii° posuit timoem
sup ipius omem carnem & do
minatus e bestiaz & volatilium
Sed pr dicit homo p gratiam
quia 2° homo ade i xpo spuar
assilac tenetur sicut pmo ade
corpalit I Co xv° pmus det
ru tremus Sz homo de celo ce
lestis qualis tremus tales tre
ni qualis celestis tales celestes
Tio dicit homo p culpam I
Co m° 6 Cum sit inter vos
zelus & gtenac hoie carnales
estis & scdm hominem ambula
t sz p culpaz depravatu ce
to p miseriam Romanoz vii° In
felix ego quis me liberabit de co
luttute istor e mort huig .i. de ipsi
sibili morte corpor huig gra
p xpm ihm plg v adam & vbi
paradisus &c lra ma
Omo dupr dicit Interior et
exterior Interior inuisibilis ex
terior visibil Inuisibilis igitur ad

ymaginem et similitudinem dei creatus invisibilis
est deus invisibilis in sua unitate et
in personis trinitas. Interior igitur homo
id est anima ad ymaginem unitatis est crea-
ta. quia non est ex partibus ut corpus
composita. sed est simplex natura
et immortalis essencia. est quoque deus
memoria qua sui et omnium que sunt memi-
nit. qui pater nominatur. ex qua in-
telligencia nostra que se et cuncta que
intelligit. que filius nuncupatur. Ex utro-
que dilectio procedit qua se et universa que
sunt diligit que spiritus sanctus vocatur.
ad cuius trinitatis ymaginem anima con-
ditur. dum cum memoria intellectus
racio dilectionis afficitur. preteritorum namque
meminerit. invisibilia intelligit. mala
respuens bona diligit. deus quoque
essencia lux est vita iusticia bo-
nitas beatitudo. ad hanc similitudi-
nem est anima facta ut sit lucida
vitalis iusta bona beata. Exterior
vero homo id est corpus quodammodo ad ex-
emplar mundi formatur. dum ex
quatuor elementis compaginatur. unde
microcosmus id est minor mundus nominatur.
Hec Augustinus de cognicione vere vite

Homo sine littera iiiia
caritate nichil est. Hec Augustinus super
Johannem omelia viia. Et per peccatum fit homo
nichil. Ibidem omelia ia. Item homines
eciam prefert angelis. quia Christus homines
redemit non angelos. Et est velle de
impietate gloriari. Hec ibi omelia
xiio. Item homo dicitur qui secundum
vivit dicatur in psalmo. Ego dixi dii
estis et filii excelsi omnes. Hec Au-
gustinus de verbis domini sermone xxio. Et
quoniam mortalis est homo ad disciplinam
ille debet valere non ad iactanciam
unde se iactat et omnis moritur
Augustinus ibidem a. Item homo abs-
que noticia sui creatoris pecus est
Hec Bernhardus epistola iio c. Item deum
time et mandata eius serva. hoc est omnis
homo. igitur absque hoc nichil est
homo. Hec Bernhardus super Cantica ser-
mone xxo a. Idem dicit Augustinus de
civitate dei libro xvo. Item homo
vigens racione sed non utens racione
bestialior est bestiis. Hec Bernhardus su-
per Cantica sermone xxxvo f. Ho-

nisi contentus sunt ut per minas se
sibi noceat incipit preter esse sine
peccato quia sicut zizania inquam
numquam sunt in agro. sed nec iniqui sint
irritatores in mundo. Ille est igitur
mansuetus qui cum nocitus fuerit
non cogitat facere malum nec facit
Hec Crisostomus omelia xx f. littera va

Homo peccans creat se facit
servum diaboli sed per se non
potest ab eius servitute liberari. sic
nauta fracto gubernaculo illuc
ducitur quo tempestas voluerit
sic homo divine gracie auxilio per
peccatum perdito non quod vult agit
sed quod diabolus vult. Hec Crisostomus
omelia xxxa c. Homo bonus in
se ymaginem dei tamquam domus
portat. homo vero malus yma-
ginem diaboli in se habet. Hec ibi omelia
xxxia d. Omnis homo liber
creatus est et solum per peccatum servus
sit. utrumque tamen ad graciam vocatus
est. Hec ibi omelia xxxvia b. Homo
bonus comprehensus in peccato tamquam
animal domesticum item mansue-
scit homo malus comprehensus in peccato
tamquam animal silvestre morsi-
bus et calcibus repugnat et adver-
sus corripientem magis irascitur
Hec ibidem omelia xxxiiia in fine
Deus qui sine racione et iusticia
nichil facit non ad districcionem suam
sed ad honorem suum homines crea-
vit iudices vero actuum suorum voluit
esse homines sed servum preceptorum
suorum. bonum aliquid sui est fidelis
operari et non districte domini sui actus
Hec Crisostomus omelia xlviiia d. Ho-
mo qui delectatur in bono auditu et
non facit illud servus est piger. qui
vero nec delectatur in bono nec operatur
quantum ad rem mortuus est. Hec
ille omelia liiia m. littera via

Homo est fragilior et infir-
mior vitro quia casus eius dies
que non cessat in religionis servare fra-
gilitate nostra cottidie formidamus
Hec Augustinus de verbis domini et apostoli ser-
mone iio post principium. Item cum
quis dicat ego sum Cephe alius
ego sum Apollo bone ho-

mnes estis Isti quia no sunt ab
eccia segregati proli appellatur
in xpo quos vtiqz vl angelos
vl deos esse cupiebat quod ar
guebat quia homines canit a
in hijs contencionibus que di sunt
s; que hom sunt sapiebat h ille
sermon xi° Item hr sup Jo ez
omelia ja Homo vo malus peior
e qm ipse diabolus diabolus si
videat iustum no e ausus ad eu
accedere homo aut malus quamuis
hominem sctm videt no solum illu
no timet s; ad hec magis contemnit
no em diabolus pstat hom virtu
tem s; homo diabolo quia ar
ma diaboli e ho malus Sicut
em homo sine armis no pt a
quid facere contra hostem sic et dia
bolus no valet sine homine ma
lo contra sctos h Crisostomus omelia xlix e

Honor quadruplex lra ja

Honor e p'mus principalis deo ex
hibetur Tho. xi Sicut regis
abscondere bonum e opa aut dei
re7 Actuu xii° q Angelus dni
percussit herodem eo q no dedisset
honorem deo et consumptus a vermibus
expirauit Secundus superioribus ma
xime debetur i pe ii° e Omnes
honorate fraternitatem dm timete
regem honorificate re7 Tercius pa
tribus magnopere impenditur Exo
xx° s honora patrem tuu et matrem
tuaz Quartus operibus bonis et in
ferioribus no negetur Eccli x° Se
men honorabile hoc quod ti
met dnm i Cor xii° s Que
inhonesta sunt membra habundacio
rem honestatem hnt honesta
aut nullius egent lra iia

Honorare debem9 quadruplices
parentes Primo scdm sensum
lralem dni precepti debem9 hono
rare carnales parentes tam prios
tpm remotos nobrum viuos et
post mortuos Secundo scdm sensum
moralem debemus honorare pa
tres spuales hoc e nros prepositos
tos quia scdm applm i Thimo.
v° Qui bn psunt psbiti dupli
honore digni sunt honorari ma
trem vo spualem demus honorare
que e xcma religio vl scriptura Ter
cio scdm sensum allegoricum de
mus honorare xpm atqz eciam
militatez que sunt pr et mr cuius
membri sumus vt pz ephe v° Quarto
demus honorare patrem celestem et
etiam triumphatem Cum scdm a
postolum Gall iiii° Ipa e celestis
ierlm mr nra et sic in isto manda
to sicut in quolz alio iuxta se
sum lralem et aliorum precipitur quic
quid e nobis maium h doctor eum
cy li° mandatorum cao xxv° etc

Honores vanos lra iiia

Honores vanos promittit diabolus filiis supe
rbiae vii Crisostomus omelia lxa e
Omnes homines propter pecuniam aua
riciam et propter varios honores sunt
facti in Sequitur eadem omelia lx
lxa h omnia e dabo ciath v°
vt tu homo no desideres magnus
et altus fieri in hoc mudo Ascensio
em montis illius e pressio ad
magnitudinem et altitudinem diui
ciarum et gloriam huius mundi cum
ab ipo pressio de superbia descen
dit et paulopost Cum volueris
fieri altus et magnus quod est
ascendere in montem diabolo te du
cente incipis die ac nocte co
gitare de diuitijs acquirendis
et honoribus suscipiendis tunc scito
q princeps mundi gloria regni
sui ostendit tibi h ille In nullo
enim hom e honor nisi in quo
neglexerit bn implere opus suum
et nulla contemptio nisi in quo ne
glexerit opus suu forum et sic e
honor hominis ex ope no ex dig
nitate h Crisostomus omelia xxviii a o ho
norem requirunt plati a subditis
tuam impendere ad di honorem h
Crisostomus omelia xli l honor sic
debz exhiberi vt equitas no
proponatur h Augustinus sup Johem
omelia xxx in fine Tum gloriam
et honorem et imperiu no debz se
qui virtus s; ipa virtute h Augus
de ciuitate di li° v° cao viii° Vilis
simus e computandus nisi precellat sua
sctitate cui honore prstatior est

i q i vilissi lra ma

Honorem digni inde no exigas
vnde refugis laborem Iheronymus
Iohannes in epla Dum mali pposi
ti sint tunc vitatem exigunt ab oi
vitudine sequentium corda subuntur
h Gregg in moralibg Istum pdica
tores bonum 7 honorem ppter elacom
fugiunt honorem si ppter imitaconem
nolunt h Gregg ibidem Differencia
dignitatum facta e int sctos vt vng
sit eplis alter inister cinuatio
taris coegit 7 psistis mudi o
peracio mira honores videntur
esse s reuera no sunt ymo inisticie
h Crisostomus sup Math Cristus ad
sanadum filium reguli ire noluit
ne diuicias honorare videtur ad
seruum vadit ne seruilem gdicom sp
nisse reputaretur In hoc supbia
nostra retunditur q in homibg no
naturam qua ad ymaginem dei facti
sumg s honores 7 diuicias ho
noramus h Beda sup lucam Di
gnu enim videtur vt qui e in sctica
pditus reddat in honore reuendg
h Cassi sup lio eplarum Pecu
niam ex quo in honore cepit verg
honor rerum cendit h Gen in ep

Hospitalis lra pma

Habraham angelos recept
7 que pegrinis erat intra ei spat
Gen xviio loth angelos hones
pitalis obnixe ad hospicium inuitauit
eis diliget ministrauit ingnitum po
tius cum sodomitas defendit per
quos liberatus fuit Moyses dicit
Dominus deus amat pegrinum 7 dat
eis victum 7 vestitum 7 vos vos
igitur amate pegrinos quia 7 ipi
fuistis aduene in tra egipti Deut
xo Sola raab meretrix vixit in ie
richo cum omnibg cum omnibg q
in domo eius fuerunt que absco
dit nuncios Iosue vio d Suna
mitis sim no lenis p pces elisei
quem hospicio suscepit sim obti
nuit que etiam mortuum eliseus
susitauit ad vitam quem gesi
tum baculo no valebat iiii Re
gum iiiio Vn mortuus adam
nitur in baculo iusticia legis

Eliseus xpus h augg de v ap
smone lxxvio Vita nequam ho
spitandi de domo in domum Cim
no Blo Tu q alieno delectaris
hospicio redi ad ppa 7 de labore
te ad alios pasce Noli de aliena
domo pastum t supfluum querere
sufficiat susceptio pximorum Mar
tha xpm in hospicio accepit lu
ce xo Dixit ihesus mittens disci
pulos Quicumque no receperint vos
7c Math xo c Et luc xo b Qui
susceperit vnum talem puulum in
nomine meo me suscipit 7c Mr
xviio Hospitalem docuit aplus
i thimg iiio ti i Ebreorum xiiio
dicens Hospitalitatem nolite obli
uisci Et i pe iiiio Hospita
les inuicem sine murmuracione

Hospitali lra na

Hospitalitas ita deliciosos cibos
7 magnos no ostendetur sed
circa assiduas susceptiones ipotē
cium pegrinorum vt hospitalitas
nra no ab homibg laudetur sed
a deo senciatur Nam deliciosa qui
nia magis luxuriam accusat qm
quantitatem comedentis Cim xvmo
ne delectes in multa epulacom
7c Igitur nc multum pmittitur nc
modicum nc proximum Iheronymus Cris
omelia h a l Mus impera
cionis in sinu serpens in gremio
male suos remunerat hospites
Vn in pu Cum serpentem in si
nu suo nutrit puidetur ab eo
h xiiia q i Ecclasiica hospita
litas p ipm xpm commendatur
dis xlija ciff i Et e extenda ad
omes indifferent xlija dis Quie
stamg p Crisostomus Res clericorum in
susceptiom hospitum dent ee co
munes xvi q i Cum quicquid
p Iohannem Hospitalitas maxi
me fit cum plat 7 religiosis
dis lxxxixa volumg xii q i
Conuiua tua xiia q iia Mas
7 h tria tala p Greggm vn
h dicit Mas e aplice sedis
ordinato epo precepta tradere
vt de omni stipendio quod acci
dit dent quattuor fieri porciones

L

vna rz epo familie eius pr ho
spitalitatez 7 susceptum alia cle
ro tota paupibus certa theos eius
reparandum h ille Augg anglorum
epo 7c lra m^a

Hospitales hilares quinductes
hec dom9 sedm aplm non
m intendit petrus quia quilz via
tor obligatur ad capiendum peg
nu in hospicio corpali cum xc
7 sui apli carebant ppiis dom
ciliis in quibz sic aduenas ho
spitarent ß obligat actiue vi
uctibz at prudens corpale ho
spiciu volt petrus qp oms ho
mines obligentur ad hospitali
tatem spualem q melior e poi'
quis nequaz se excusae pt a
vestibus anime vt eius hospi
cio ne comuicet cum fratre 7 itm
e qp decato ipm pegnu 7 fratrez
in domus mag egregie hospitat
atqz vestit alit xpus nicqm do
cet suam huanitatez atqz aplos
desere domicilia ac possessioes
omodas seculares murmuratio
aut condolet elemosinacoi vo
luntarie debz abici in hc facto
h doctor Gon9 sup eplis do
minicalibz simon xxxi^o 7c

Hostis triplex e sz
mundus caro 7 diabolus Mu
dus e zophisticus ido fugiedus
Caro domesticus ido domandus
Diabolus astutus ido fugiedus
vnde mundus cao demonia diu
sa mouet plia Cao singeit sua
uia Mundus anima Diabolus ini
qua vnde i Joh 2 Ome qd
e in mundo aut e cupiscentia
7c Hostes hnt xpus etiam 7
anima fidelis xpus mortez iudaz
7 iudeos etiam tiranos hereticos
7 falsos fres anima fidel diam
carnez 7 mundi vnde scbit de
quid multiplicati st q tribulat me
7c h in quadaz gla sup eod
ps^o m^o Hostis nucior e mala
volutas xxm^a q i Patus in fie
Exteriorem hostem vincas debz de
pme nd volutas xxm^a q i
Noli Capto hosti mia debetur
nisi pacis perturbatio timeat Ibidez
in fine Hosti fides si pmitti e s
uanda Ibidem Iniusto bello no re
fert vtrz hostis apte pugetur
an ex insidiis xxm^a q ii^a do
mi p angelum lra pma

Humilitatem docuit angelus
Agar dicens Reuite ad domi
nam tuaz 7c Gen xvi^o humilit
loqutus e abraham domo de sodo
ma dicens quia semel cepi loquar
ad dnm meu Exnqwes excusat
se moyses angeli velz ducatum
ppli habe Exo iii^o 7 iiii^o Gedeon
angelo dicente vade 7 in hac for
titudine tua liberabis isrl David
humiliauit se coram Saul cuiqm vn
ctus esse in regem vt pz i Regu
i^o vnde dictum e ei a domino p
Samuelez Nonne cum puulus esses
in oculis tuis caput factus es in isrl
David humiliauit se coram saul cu
fieret gener suus dicens Ego aut
sum paup vir 7 tenuis i Reg
i^o David humiliat se coram semei
seruo suo sibi maledicenti dicens Di
mitte eu vt maledicat iuxta p
ceptum domini ii Regum xvi^o 7c
Humilis dixt lra n^a
David pe qm inciuat ppli
Peccaui valde in hc facto 7c Sequi
Cum vidisset david angelum ceden
tem pplm dixt ad dnm Ego sum
q peccaui 7c ii Regum vltimo
Achab rex sceleratissimus audiens
se insfligendum p vinea naboth
scidit vestem suaz operuit cilicio
carnez ieiunauit dormiuit in sac
co 7 ambulat dimisso capite fact
e sermo domini ad heliam dicens
Nonne vidisti achab humili coram 7c
iii Reg xxi^o Dauus princeps qnq
genarius missus ab ochosie regis
isrl certis igne compulsus pp
humilitatez suaz coram helia sal
uatus e iiii Regum i^o Lecto li^o
Regum i Deutron repto in thesau
rario templi scidt rex iherlm io
sias vestimenta sua p eo qp no cu
stodierunt legem domini sui dicens
Succensa e ira domini 7c iiii Reg
xxii^o Ezechias rex iuda humilia

tus e coram domino vitam suam xv
annis prolongatam obtinuit exemplo
solis retracti per decem lineas prout
patet iiii Reg xx° et ii paralippomenon xxxii°
Ysaie xxxviii°. lra iiia

Humiliat se hester dicens Domine
tu nosti quia signum superbie
abhominor etc hester xiiii° Maria
salutata ancillam se humiliter nominat
et ad elizabeth se fatigauit et
respexit deus humilitatem ancille sue
et proprie dotauit Luc i° Cristus
humilis ab humili virgine natus
in presepio positus parentibus erat sub-
ditus usque ad tricesimum annum luc
iii° Cristus humilitatem docuit conver-
sando et suos docendo Discite a
me quia mitis sum etc Math xi°
A dextris ciuitatem superbie dixit Ni-
si conuersi fueritis et efficiamini etc Math
xviii° humilitate publicani proposuit
iactancie phariseei Luc xviii° Con-
miciem suplicans pedes discipulorum
erat lauit xpus Joh xiii° Acer-
bissimam passionem et vilissima ge-
nus cruciatuum humiliter sustinuit
Math xxvii° Marci xv° luc xxiii°
Joh xix° Superbi homines tria vi-
tari solent et appetere illa que constat
xpm signat mente a sicis extimi-
nasse Primo terrena felicitas cont-
ra hec xpus fuit in cruce pauperimus
quia vestibus nudatus Joh xix°
Secundum est mundana sapientia contra hec
xpus stultus et insipiens reputabatur
iuxta illud i Cor i° Verbum crucis
pereuntibus stulticia est Tercium carnalis
leticia contra hec xpus ligatus et
flagellatus est Quartum popularis
fama quo contra seductor populi ap-
pellabatur Math xxvii° Quintum
turba famulorum quo contra xpus
familia caruit quia discipuli relicto
eo fugierunt Sexto delectatio ini-
micorum quo contra xpus ab inimicis occi-
sus est Septimo propinquitas ami-
corum quo contra xpus amicos prope
eum non habuit Unde ps Elon-
gasti a me amicum et proximum Ma-
gdalena propter humilitatem veniam
obtinuit peccatorum Marci passionem lu-
vii° Cristum primo vidit post

resurrectionem Joh xx° xpm resurre-
xisse nunciauit et in galilea se
illis ostensurum predicauit Marci x-
xvi° etc lra iiiia

Humilitatis incitamenta sunt
quatuor primum septima Luc
xiiii° Cum inuitatus fueris ad nup-
tias recumbe in nouissimo loco
etc Secundum quia nos nimia Math
xviii Nisi conuersi fuit etc vtris
Tercium est quod maximum placet deo
Isidorus Apud deum non est cuiusquam
humilitate sublimius Quartum est quod
xpus docet quatuor Primo na-
scendo Ysa ix° Paruulus datus est
nobis Secundo humilia diligendo vt ma-
trem humilem domum humilem disci-
pulos humiles Jacobi ii° Nonne
pauperes elegit deus diuites in
fide i Cor i° Infima mundi ele-
git deus vt confundat fortia etc Ter-
tio docendo Math xi° Discite
a me etc vtris Quarto mortem as-
sumendo philipp ii° humiliat se-
metipsum etc lra va

Humilitatis cause sunt multe
si diligenter attendamus ca-
pimus quod in nobis que iuxta nos
et que supra nos Primo tria su-
mus in quo duas causas humilita-
tis inuenimus Primo quia in terram su-
sue sumus et conmixto ignorancia
Gen iii° Terra es et in terram reuer-
teris Secundo fratrum aspicientes cog-
nouimus sepulcra esse nostra quia sub
pedibus nostris videmus eorum consul-
tatum cito situata est super capita
nostra Secundo attendamus in nobis
tres causas scilicet originem vilem
statum periculosum et finem incer-
tum De quibus Bernhardus Vide vel
vereare et erubesce Tercio iuxta
nos scilicet proximos quosdam lep-
rosos cecos claudos debiles et
multis miseriis afflictos Unde
Job xxxi° Visitans speciem tuam non
peccabis Quarto supra nos scilicet deum
et hominem nos iudicaturum Bernhardus
Quid magis admirandum quid autem
plus detestandum quid magis pu-
niendum quam quod videns dei filium
summum in regno angelorum nouissi-

facto in regno hominum apponat se
homo magnificat super terram Vnde
Seruus humilis vult vilis reputari
et non humilis predicari. lra vja
Humilitas sola est obseruatrix
custos et virtutum. et mirum est quod
ita gratum faciat deo et hominibus
quod si vite merito non magis sed humi
litate infirmi videamur. Iohannes
super Mathei xix Tanto quisquis
vilior deo quanto preciosior sibi tan
to preciosior deo quanto sibi enim vilior
sibi Gregorius xxvi moralium Cum
per tetricorum humilitas perficiat perpetua
est ipsa adversitas quod mentem ab
elatione custodit Gregorius xxvi
moralium Glosa vera humilitas qua
ipsa quoque superbia paliare se appe
tit ne vilescat Vnde super
Missus est angelus Tria sunt que
radicata nituntur humilitate scilicet
assiduitas subiectionis consideratio proprie fra
gilitatis et consideratio rei melioris
Basilius in exameron Vndecima
vero humilitatis sunt si se vilio
ribus officiis subdat ministeriis dig
nioribus tradat de pe dis ii Si
quis humilitas in prelatis potissime
debet esse dis xlix Ecce per gre
gorium Nil fulgeat in episcopali sincere
splendidius quam humilitas dis 100
Eorum per gregorium humilitas docendi
et discendis perfundetur dis xxxvii
Sedulo et ego Nullus per augustinum dis
xl Multi in fine per Crisostomum re
ma quod ma Si tres per augustinum Cum
humilitate dignitas admiranda est
dis xxx Humilitas
non est ubi est falsitas et in contione
non est mendacium humilitatis causa
xxii quod ii Cum per augustinum
nemo prelatus suus sic se humiliet
vt vicia eorum remaneant ii quod iiii
ammonendi etc. lra vija
Humilitas dupliciter dicitur prima
ficta in ypocritis De quibus
Eccli xix Est qui nequiter se humi
liat etc Secunda dicitur vera que
cordis est De qua dicitur Mathei xi
Discite a me quia mitis etc. Ha
ec humilitas triplex est secundum glosam
istius textus Sic decet nos im

plere omnem iusticiam Mathei iii sci
sufficiens abundans et superabundans
Humilitas sufficiens est subdere se ma
iori et non preferre se equali et hec
est necessaria cuilibet iusto Humilitas abun
dans est subdere se equali nec preferre
se minori Eccli iii Quanto maior
es humilia te in omnibus et quod humi
litas superabundans est subdere se mino
ri sicut fecit Christus Iohanni ad ba
ptisma dicens Sine modo
sic decet nos implere omnem iusticiam
etc. Signa autem vere humilitatis que
gruna sunt Si correptus a mino
ri non dedignetur Si non insolescat
honoribus Si non elevetur et delectetur
suis laudibus Si non reddat malum
pro malo nec maledictum pro maledicto
sed econtrario benedicat Si inter equales
est primus in opere et ultimus in ordine
primus in labore et ultimus in re
quie Primus in ministrando et ultimus
in recumbendo Si gratias agit bene
uolentie sue domine si tam libenter
obedit cum precipit Si in potestate con
stitutus prius se nosset subiectum cum
propositum sicut et ille centurio qui
dixit Domine non sum dignus vt
intres sub tectum meum etc. Hi
lincomensis dicto 1 c 2 etc.
Capitulum primum de I lra prima
Iactantia goliath ex
probrauit israel et de
spexit Dauid ad se
venientem dicens ve
ni ad me et dabo car
nes tuas volatili
bus celi etc. I Re
gum xvii Adonias filius da
uid de Aggith elevabatur pa
tre vivo dicens Ego regnabo
etc. iii Regum i et ii lra iia
Iactantia magna et repleta
olofernes dixit ad Achior
Cum percusserimus omnes etc. Iudith
vi Nabuchodonosor dixit ad Sydrach
misaac et abdenago non colentes
statuam suam adorare quis est
deus qui eripiat vos de manibus
meis etc. Danielis iii Cum iacta
ret Nabuchodonosor de edificatione ba
bilonis de fortitudine et decore etc. Da

mel' im° Seron principem exercitus
syrie dicit iudas Machabeus deo
bellum sirie inferret dicens quia non
in multitudine victoria etc. Item Mach.
im° Nicanore promittentem negociato
toribus 90 mancipia iudeorum pro uno
talento etc. ii Mach. viii° Infe-
lix Nichanor interrogavit si est po-
tens in celo etc. ii Mach. Item
Petrus iactans se paratum mori cum
xpo negavit eum ter etc. Mt.
xxvi° Luc xxii° Iactatores de se
mendacit discipuli sunt diaboli quo
se adoraturo omnia regna mundi
promisisset Mt. iiii° Pilatus de se
iactans dicit xpo Nescis quia pota-
tem habeo te crucifigi etc. Joh xix°

Ira iiii a

Iactantia est
exterior dicti vel facti pom-
posa ostentatio ad inanem laudem
gloriam consequendam De qua do-
minus in evangelio Vos inquit gloriam
ab invicem capitis etc. Dicitur enim
iactantia a iacto vel iacis quod
apte extollere seu longe late re-
spergere eo quod spergit exterius ad ina-
nem laudem que et timet interius
per elacionem et hec vel de bono mora-
li ad perditionem meriti sicut a domino
dicitur Amen dico vobis receperunt
mercedem suam sive de bono natu-
rali ad cumulum tormenti testante beato
Gregorio viii° Mo. Qui illi favoribus
hominum et laudibus delectantur in tempore
retributionis pro delectatione laudis sen-
tentiam accipiet divine increpacionis
et pro temporali quam accepit gloria perpe-
tua sustinebit ipse tormenta etc.

Ira iiii a

Iactancia
in Ezechia signatur qui
pro quo sol una parte ut sub umbris
nocturnis solem reduxit pro
quam vitam prolongatam iam est
immo coartatam in tempora longiora
protellavit susceptis huius babilo-
nici regis dona omnia que pos-
sedit ostendit. Sed prophetica voce
protinus audivit Ecce dies veni-
unt et auferentur omnia que in do-
mo tua sunt in babilonem et non
relinquetur quicquam dicit dominus
quod et factum est Hii pro tradi-
dit in captivitatem virtutem eorum etc.
Virtus quoque et pulcritudo iactan-
cium manibus traditur inimici quia de
bono per concupiscentiam laudis osten-
ditur amulti adversarii vite ma-
cipiuntur hostes namque ad rapinam
provocat qui suas eorum nequicie
divicias denudabat Ut Gregorius
in Moralibus Sed aut quid ve-
tas dicit videant opera vestra bo-
na et glorificent patrem vestrum qui
in celis est Aliud preceptum est enim
in ostensione operis gloria queritur
largitoris aliud cum laus propria
concupiscitur de dono largientis Unde
et rursus in evangelio Attendite ne
iusticiam vestram faciatis coram ho-
minibus etc. Opus quod vestrum coram
hominibus ostendit in corde prius ex-
aminacione pensandum est quid pe-
ius ostentacionis studium comitatur Si
enim dantis gloriam querimus et opera
nostra in conspectu eius occulta sunt
namque si vos per hec laudem no-
stram concupiscimus foras ab eius
conspectu iam fusa et si a multis
Sciendum est quod precepta que per mo-
dum communis statuti omnibus propo-
nuntur non eadem omnes obligant
ut dicit Thomas in summa Sed
secundum quod referuntur ad finem de-
bite et legalis intentionem quem
finem si quis transgrediendo
contempnat mortaliter peccare videtur
si causa racionali sine debito
non contempto secus si habuit non
peccat mortaliter eo quod maius
bonum propter minus dimittere non licet
Unde Johannes de Con. dis. v a Non
mediocriter errat qui magno preferet
mediocre bonum Non regulariter
racionaliter homo dignitatem am-
mittit qui vel vigilias caritati
aut ieiunium prefert sensus in-
tegritati ut propter immoderatam atque
indiscretionem psalmorum vel officii
decantacionem aut amencia aut
tristicie notam incurrat. Nunquid
vero multi rene flecti deus ut ho-
pe non in voce tamen sed corde ora-
tus est deus quamvis melior
est septem psalmorum decantacio tu

puritate cordis cum totius psalterii
modulacio cum anxietate cordis
et tristicia. Sequitur. Audiat itaque
qui ea que necessaria sunt corpori subtra
hit illud quod per prophetam dominus
loquitur. Ego dominus odiens rapi
nam holocaustorum. De rapina
vero holocaustum offert qui vel tempora
lium bonorum vel ciborum nimia
egestate vel sompni penuria cor
pus suum immoderate affligit. Vi
det usus ergo opus suum dicit. Car
nis curam ne feceritis in concupiscen
tiis. Romanorum xiii° quia hic ieiunium. Itaque
que est aut potacio et electuaiorum
sumpcio ad ciborum digestionem in
firmorum vel necessariam debilitatis recrea
cionem in diebus ieiunii non prohibetur
si tamen immoderate et voluptuose su
matur ad delectacionem solum ieiunii
et eius meritum propter delectacionem propor
cionem etc. littera prima
Ieiunium vero adventus domini nativ
itatem domini ob devocionem
institutis festi et ferie quarte totius
anni propter memoriam tradicionis
Christi et diei sabbati ob reverenciam
dominice sepulture supererogacionis
est et cadit sub consilio nisi sint contra
trarium loca consuetudo ut patet Augustinus
ad Januarium sub hiis verbis.
Illa que non scripta sed tradita sunt
custodimus. que quidem toto or
be terrarum observatur intelligitur
ab ipsis apostolis vel ex plenariis
consiliis quod est in ecclesia saluber
rima auctoritas commendata atque
statuta retineri sicut illud quod
domini passio et resurrectio et a
scensio in celum adventus spiritus
sancti anniversaria solempnitate cele
brantur. et si ad tale occurrerit
quod observatur ab universis quacumque
se diffudit ecclesia alia vero que
per loca terrarum regiones quoque vari
antur. sicuti est quod alii ieiunant
sabbato alii non. alii vero cottidie
communicant corpori et sanguini domini
alii certis diebus accipiunt. et si
quid aliud huiusmodi animadverti potest
totum hoc genus rerum arbitrarie
diuinum liberas habet observaciones

quod enim neque contra fidem neque
contra bonos mores convincatur indif
ferenter est habendum. et pro eorum inter
quos vivitur societate servandum est. Ma
ter mea mediolanum me secuta inve
nit ecclesiam sabbato non ieiunantem.
cepit fluctuare quid ageret. tunc
ego scilicet Augustinus consului de hac re
beatissime memorie Ambrosium episcopum
et ille ait. Cum romam venio ie
iuno sabbato. cum mediolano sum
non ieiuno. sic et tu ad quamcumque
ecclesiam forte veneris morem serva
si cuiquam non vis esse scandalum nec
quemquam tibi. hoc cum matri renunciarem
sine libens complexa est. hic dicitur
epistola cxi°. Illa per Augustinum etc. littera secunda
Ieiunium magnum et ge
nerale est abstinere ab iniqui
tatibus et ab illicitis voluptatibus se
culi quod est perfectum ieiunium. In
hoc seculo enim quasi per xl^{ta} abstinere
celebramus cum hic vivimus. cum ab
iniquitatibus et illicitis seculi volupta
tibus abstinemus. hoc Augustinus super Johannem
omelia xvii^a de con. dis. v^a ieiunium
ieiunium. Item ille ieiunat qui non peccat
qui aut peccat et ieiunat non ad
gloriam dei ieiunat. quia nec se humi
liat sed abstinencie sue parcit. hoc Crisostomus
omelia xv° Item eadem omelia. Si
cut omnium malorum principalia et forcia sunt
hec tria. gula avaricia et vana
gloria. adversus que dominus tenta
cionis suscipiens bellum pro nobis
pugnavit. contra gulam in heremo
contra avariciam in monte. contra va
nam gloriam supra templum. Sic
omnium bonorum prima et forcia sunt
hec tria bona. scilicet elemosina oracio
et ieiunium. Elemosina contra avari
ciam. ieiunium contra gulam. oracio
contra vanam gloriam. hoc ille. Isidorus
Corporis quidem ieiunium est abstine
re a cibis. anime aut ieiunium est
abstinere ab omni re mala. hoc Crisostomus
omelia v^a. Quid prodest tenua
re corpus abstinencia si animus in
tumescit superbia. quid valet hic
vinum non bibere et ira et odio inebria
ri. Hieronymus ad Cellanciam
etc. littera tercia

Ieiunium vt supra dictum est
exemplauit nobis xpus. Vn
sciendum e qd duplex e ieiunium
scilicet fructuosum et infructuo
sum. Infructuosum videtur ee quadru
plex. Primum e voracitatis vt illius qui incre
pabat implere ventrem suum de si
liquis quas porci manducabant
etc. luc. xv. Secundum avaricie ventrem
terminat cupiditatis vt bursam sine
cistam cupide implere valeat de q
sic scribitur. Eccl. vj. Est vir cui deus
dedit divicias nec tribuit ei potestatem
vt comedat ex eis. Sed homo ex
traneus vorabit illas. Tercium ieiu
nium e sanitatis corporalis Vnde zach
vij. Cum ieiunaretis et plangeretis
nunquid ieiunium ieiunastis mihi etc. Quar
tum impietatis vt ieiunium ypocrita
et laudem humanam inanis querunt
contra quos Math. vj. Cum ieiunatis
nolite fieri sicut ypocrite etc. Primum
ieiunium induciat fortuna i. secundum vo
cupiditas mundana vel humana
tercium gallicam sapiam quartum
autem astucia diabolica. De isto q
druplici ieiunio impleat nos do
minus per Isayam prophetam dicens Num
quid tale e ieiunium quod elegi

Ieiunium **lra iiija**

vero fructuosum e quadruplex
Primum e corporis in abstinentia alimentorum
vt diebus legalibus ieiunandum vt dicitur
prout tercium. Secundum e cordis abstinendo a
peccatis in delectacionibus vt dicitur lra prima
in principio vnde Math. vjb dicit
dominus Tu autem cum ieiunas
vnge caput tuum et faciem tuam
lava i. racionem anime tue et con
scienciam a perversa cogitacione cum
hilaritate purifica. Tercium e o
perum abstinendo ab operibus malis tam
consensu quam operacione. Vnde Isa.
lviijb dicit dominus Nonne hoc e magis
ieiunium quod elegi Dissolve
colligaciones etc. i. dissolue que
sunt fidei contraria et solue convictu
prelatos siue tradiciones fidei con
trariantes. Sequitur in Isa.
Dimitte eos qui confracti sunt liberos
hoc e dimitte eos qui in te peccaverunt
ita liberos sicut deus te

dimisisti[?] e liberum. Hec tria quidem sunt
de anima a spiritualibus purganda
Sed quartum ieiunium inducit iusti
ne esuriem et sitim Vnde Math.
v b Beati qui esuriunt et siciunt
iusticiam etc. Et de isto quadruplici
predictorum ieiunio Zach. viijo Ieiunium
mensis quarti dicit dominus
Ieiunium quadruplex quintum aut
ieiunium x erit domui iuda in
gaudium et leticiam et solemnitates
preclaras. Ieiunium quadruplex i. men
sis e cordis scilicet abstinencia a qua
tuor malis interioribus scilicet suggestio
ne excitacione delectacione et conse
nsu. Quintum vero mensis e abstine
ncia corporis a quinque vitiis multos
inficientibus scilicet a vanis pomposis
scandalosis medosis malitiosis et
ceteris viciosis. Septimum vero mensis
abstinencia e a septem peccatis criminalibus
libus opere non complecia. Ieiunium
vero x e x mandatorum obediencia
vnde desiderium anime ad consilia
et preceptora recta viarum quatuor
anhelantes que fidem in gaudium
spe in leticiam et caritate non ficta
in leticiam solemnitates preclaras ad
eternas beatitudines infallibiliter intro
ducit etc. **lra va**

Ieiunium enim purgat mentem
sublevat sensum carnem spiri
tui subicit cor facit contritum et hu
miliatum concupiscencie nebulas
dispergit libidinum ardores extin
guit castitatis vero lumine accendit
Hec Aug. in sermone de ieiunio. Item
non deo sed sibi ieiunat qui ea
que ventri ad tempus substrahit non
inopibus tribuit sed ventri postmodum
offerenda custodit. Hec Greg. in
pastoralibus. Idem. Illud ieiunium
deus approbat vt hoc quod e sub
trahis alteri largiaris vt vnde tua
caro affligitur inde egentis proximi
caro reficiatur. Hec Greg. omnia. Item
quamvis abstineat quis cunctis die
bus quamvis ciborum dulcia alimen
ta non sumat nisi tamen illius sumitur
ieiunium qui non diebus xl ieiunat
puder dicere senes et iuvenes xlam
frangunt divites iuvenes qui non sunt

cunt h augustinus ibidem sermone de xl. Item ambrosius in . h xx mo. Item Beda dicit in suo commento et quadruplex e genus iactancie Primo cum super presumunt se ex se aliquid habere Secundo cum fatentur se habere quicquid habet ex suo merito percepisse et utrumque istorum e manifesta blasphemia Tercio cum false simulat se habere bonum quod non habet Quarto si mediacio iactandi detrahit fratri

vlt suo In hiis duobus fuit phariseus luc xviii^o ut dicit Beda ibidem Iactare p

lra vi^a

Intendens auditores esurit et sitit quibus suas iactat virtutes quibus omne quod sentit quibus qualiter efficiat et quantus innotescat Invenctus aut occasione loquendi si de levis sermo exoritur vetera proferuntur et nova volat sive vox resonat ampulosa et ampla vel inflata prurit ipse introductive quens et ipsemet solves verba collocutorum cum imperfecta prodit si de sanctitate agitur visionis aut somnia proferuntur ieiunia laudat vigilie commendatur et oraciones varie multiplicate super omnia exaltantur .. tum fiet peregrinacionibus et indulgenciarum inspiciens figura de virtutibus omnium plenissime disputa ut qui talia audierint dicat ex abundancia cordis os loquitur et bonus homo de thesauro cordis sui profert bona forte cuiusque edificat sed hic non intendit tum sic iactat si de ceterorum virtutibus agitur naturalibus ostendit pulchritudo eloquencia fortitudo vel agilitas ventilat a iactancia audiencia iactans magnificatur alias reprobando cum singulariter omnia possideat a seipso quid plura sicut in multiloquio [?] vocali notare poterit iactanciam vi Concludunt actum tua te non tu tua facta h ex dicta Bernhardi in floribus Iactancia non e vicium laudis humane sed vicium anime pulse amat humanam laudem spreto testimonio consciencie h augustinus de trinitate dicit lra xii^a Cum iactancie paup pascitur et inde opus

in primo commenti h it de simone bonlio mo Omni oraculi qui post iactanciam instare venit carere etiam xii q. iiii^a ca^o i^o et dis xxiii^a ca^o igitur etc.

lra vii^a

Ieiunium multiplicat commendabile e Primo exemplis specialiter moysi qui fuit in monte cum domino xl diebus et xl noctibus Exo xx^o et xxiiii^o calis et etiam helie qui tam in fortitudine cibi illius quorum cum [illegible] immensi timoris et cum [illegible] digererent xl diebus ieiunavit ut iii Regum xix^o Sic etiam salvatoris qui utroque penalis xl diebus et xl noctibus ieiunavit et in puericie etate fuit in deserto cum bestiis Marci i^o Secundo quia dicitur fundamentum esse virtutum Iohannis Ieiunium e prima virtus sed ceterarum virtutum fundamentum Tercio a multiplici suo effectu ieiunium vere filium dei in mari impetrat Ione iii^o Effectu ieiunii misticus e communis uno Quarto ad intelligenciam et sapienciam iuvat Dan i^o Tollebat malasar cibaria et vinum puerorum et dedit eis leguminia pueris autem hiis dedit deus scienciam et disciplinam in omni libro et sapiencia Moyses autem ieiunans legem suscepit Exo xxiiii^o Quinto consolacionem dei et angelorum ieiunium meret unde post ieiunium domini accesserunt angeli et ministrabant ei Mathei iiii Cornelio ieiunanti et oranti apparuit angelus dicens vera salutacio actuum x^o helie post ieiunium locutus e dominus ad orem in sibilo aure tenuis iii Regum xix^o Sexto ieiunium carnem inficit Iovinianus super Marcum [illegible] Ieiunio passiones corporum oracione pestes mentis sanande sunt Marci ix^o hoc genus in nullo potest exire nisi in oracione et ieiunio.

lra viii^a

Ieiunium secundum Isidorum primo prima virtus abstinencia [illegible] cibo et e institutum ut voluntate principaliter assumptum principaliter [illegible] tria Primo quidem ad [illegible] as carnis compescendas secundum illud apostoli In ieiuniis et castitate etc.

secundo ut mens uberius eleuetur ad su
ma et celestia contemplanda ut dicitur
in ro. Per ieiunium tamen ebdomadarum
reuelacionem meruit accipere secretorum
Hec de causa facta sanctorum solemnia
ieiuniis preuenimus ut in maiorem
deuocionem facilius eleuemur. Tercio pro
peccatis satisfactionem debitam redimendam
secundum illud Johel ii° Conuertimini
ad me in toto corde vestro in ieiunio
etc. Gregorius omelia xa Cum se illicita
tamen meminit commisisse a quibusdam
dam eciam licitis debet abstinere et
qui commisit prohibita sibimet auferre
debet et concessa Vnde in sermone de
pes namque quod ab ipsis quoque li
citis abstinemus ea quoque nobis
commisimus illicita condonat etc.
Ieiunium autem · lra ixa
diuiditur in duas species Nam
quoddam est ieiunium constitucionis et ca
dit sub precepto et aliud est ieiunium su
pererogacionis et cadit sub consilio Pri
mum pertinet ad legem ecclesie et secundum
ad legem nature et deuocionis sponta
nee Ieiunium constitucionis diuiditur in
tria Primum est ieiunium quod dicitur qua
tuor temporum quod constituit Calixtus
papa anno 218 propter collacionem or
dinum quorum ministerio purgamur pro
peccatis et propter satisfactionem eorum que
commisimus Nam et ita ieiunia
ex doctrina spiritus sancti instar veteris
per totius anni circulum sunt ita dist
ributa ut lex abstinencie sit omni
bus temporibus sit a septuagesima dis. viija
consilitumus et tercio sequenti obseruatur
et cum sequenti vbi volt crux luna
cineres carismata dia vt sit in
angaria quarta sequens feria Secundum
ieiunium xle est ex ieiunio conseruatum
et ab ecclesia institutum propter peccatorum sa
tisfactionem pro totius anni decimas
sicut de ceteris rebus deo damus
de con. dis. va Quadragesima
Idem habetur Augustinus sermone super 70 et
omelia xvija Hoc constituit Thelo
pherus papa tamen tres misse in
die natiuitatis domini Anno domini
138 Tercium ieiunium est rogacionum
· tribus diebus ante ascensionem domini
et maxime vltimo die propter eleua

cionem mentis in deuocionem vt cum
Christo capite nostro pariter ascendamus ad
celestia contemplanda de con. dis.
xxxja Rogaciones Institutum fuit
tale ieiunium anno domini 483 quia tempore
reptum est corpus sancti Barnabe tem
pore Zenonis Marcianus tercium ieiunium in
stitutum in vigiliis sanctorum propterea precipitur
vt mens eleuetur toto conatus in
deuocionem fieri festi subsequentibus
vigiliis natiuitatis domini pasce pe
the. vt dis. lxxvja Nosce itaque
in vigilia sancte Marie natiuitatis Johannis
baptiste Laurencii et omnium sanctorum ex
deuocione populi et constitucione loci In
vigilia omnium apostolorum exceptis vi
giliis Philippi et Jacobi et Johannis
apostoli propter solempnitatem natiuitatis et pa
sce De festis Bartholomei Bar
nabe et Mathei consuetudo loci
est tenenda dis. xija Illa vero per
Augustinum Et extra de obseruacione
ieiuniorum Consilium Secundum ieiu
nium est diei veneris ex consuetudine
ecclesie ab inicio fidei christiane in me
moriam et honorem dominice passionis
Et propter alias causas sequentes di
es veneris apud nos computatur
sexta creacionis in qua Adam et
Eua creata est temptata ambo pec
cauerunt Christus pro nobis passus est
in qua descendit ad inferos et
liberauit captiuos Est autem di
es veneris habendus in honore
et propter tot insignia ducendus in
merore etc. · lra xa
Ieiunandum est eciam in sabbato
triplici de causa Prima in
hoc quod omne festum et specialiter dies
dominica tamen solennis debet ha
bere vigiliam Et cum feria sexta
non possit fieri vigilia patribus
noui testamenti quia sit indissa
do expectauerunt requiem in se
pulchro ideo super vigilia huius
festi in sabbato propter tria Primo ad
denotandum quod requies quam vita
iudeorum figurauit fuit laboriosa
et penalis sabbati nostri commotione fi
guratiua Secundo quod sicut feria sexta
lugemus in memoriam passionis
sic releuat nos a peccatis ad spem

Gaudiris sit scdo die primo lu
geimus dolorem virginis cum fuit
scda persona per quaz sctum e illud
tamitum Ipsa em totaz fidem sola
suauit per sctum sabbatum Et scio
faciendo die signat maiaula sct
se liemuolam generi vt extra de
obsuaton ieiunij qsiliu et scdm
Thomaz ij ije dis j e x et
qcor biosties

lra xja

Ieiunia supdicta q cadut sb
Ipcepto vniusalit obligant.
exceptis solis puez decrepit in
firmis et ane in nitate qsimili
qstitutis vel racionali causa lega
lic excusatis mutas no ht lege
nc infirmis lex ponit vt extra de
obsuaton de con dis v Sicut
no aliu Racio quoqz supem
net in omibus attendenda Vnde
ille xlmaz facit q ieiunado et
vigilando ad pascua ascendit Naz
sicut reliquo anni ieiunae Pmu
e ita in quadragesima no ieiuna
re potuit Illa em voluntaria sunt
ieiunia ista neccia illa de arbi
trio veniut ista de lege adia
uitamur ad ista qpellimur Seqr
violatoem vnius diei quadrage
simalis transgressoem totius xle
argiunt9 sc Ambz ibidem Qui
sic se acarnibus tempant vt alias
estalis difficiliora ipetrant et prij
maioris inqrunt multu errat No
e est hic sulscipe abstinenciaz sz
mutue luxuriam sc Augs sermo
iiij adventus domini qcor decre
gs Vnde dis iiija demiqz iuxta
finem Itm qui annos robuste e
tatis periculosa e tenerz abstinencia
grauius sc Iohns ad delectacion
Solus cum illicitis no cadit qui
se a lipij et a illicitis caute restrin
git sc Gregij v mor Nil em
prodest bonu ieiunare et orae et
alia religionis bona age nisi
mens ab iniquitate et obtrectaco
nibus linguam cohibeatur sc de
con dis va Ille pulchre dicit
ad grecos sz nescio vtrz aput
nos eque resonet Pinguis ve
ter no gignit sensum tenuem

Et sequitur ibi Itm Iohns vi
ieiunium quod sit in delicijs ab
in diuersis fructibus et specieb vi
et ceteris consimilibus delicatis Io
hanis ad Nepocianum Itm Isidor
sup amos propheta Qui a cibis
tinet et praua agunt demones in
tantur quibus esca no e et nequi
sp e Itm ieiunia sunt pura casta
simplicia moderata et no sup
ciosa Pura vt homo sit sine
tali pecto Casta vt bona intencio
fiat Simplicia vt no querat hom
delicias Moderata vt pre frugat
primat et racio no supsticiosa vt
opinatiua abusus priuilie erac
acena i ex singularitate adueni
Isidorus Spirituu ieiunium quod in
vespe deliciis qpensatur etc

Ignorancia lra pma

Ie defectus sciendi cognusce
et oritur ex natura vel ex neglig
vel nature defectu Cadit hoc sapi
cia vel sciencia Et diuiditur in
multas spes Nam quedaz ignor
penitus vincibilis et inuoluntaria quedam
affectata quedaz erronea qued
deliberata quedaz electiua que
dam perplexa Ignorancia penitus
vincibilis inuoluntaria puenit e
defectu nature vel disiugacionis cau
ia et e omo excusabilis inqantum
tale cum sit omo inuoluntaria Igno
rancia vincibilis et voluntaria p
venies ex sciendi incuria vel di
sciendi desidia aut verecundia in
quirendi licz sit inuoluntaria inqui
tum quis vellz scire cognoscenda
sz absqz labore e inexcusabilis
inqantum e vincibilis per debitaz
diligenciam effectualit opponenda
vt dicit Wilh Ignorancia affec
ta e illa que puenit ex affecco
ne crassa et dolosa qn vz ma
vult homo ignorae qm scire
debita cognoscenda vt excusa
cionz heat de pecco et talis igno
rancia e valde accusabilis ex
inquisicion iuste voluntatis de quo
p Dauid oris eius iniquitas et do
lus noluit intellige vt bn a
geret Ignorancia electiua e illa

q pueuit ex suprema malicia qn
vz aliquis gratis et ex odio dete-
stantur scienciam doctrine qz doctrina
quemadmodum de iudeis dicitur p ipse
tam ipse vo homicide insipientes
et maligni, oderunt scripturam et rei fa
cti sunt in cogitationibus et talis
ignorancia est maxime accusabilis
quia directe procedit ex materna ma
licia et liuore inuidia lra na
Ignorancia perplexa est illa que pue
nit ex inconsiderata malicia
qn vz ignorat quo ad personam
lesam qz agitur cum si persona p.
quia lesio infertur scienter tanto gra
uius agetur. vt si quis occidit
inimicum ignoranter putans se occidere
inimicum et talis ignorancia est inexcu
sabilis qz licet sit inuoluntaria ad q°
factum est tn alia ignorancia que
dicitur erronea qua voluntarie
recedit quis a vita virtutis et in
errorem foueam sponte precipitat
sicut fecit hereticus mito exercitus ad
hunc est ignorancia que dicitur indeli
berata et est qn quis ignorat cir
cumstanciam actus quem sue tenetur
et ex hoc contingit aliquod malum
sz inuoluntarium propter defectum debite
diligencie prudentie vel alicuius cu
rauerit directionem vt proiciat lapi
dem vel sagittat vasile fertur qua
alium forte occidit vel vulnerat et
vt breuiter sit diuisio omnis ig
norancia aut est iuris aut facti si
facti hoc fit dupliciter aut ad
hibita debita diligencia et excusa
ta a toto aut non adhibita debita
diligencia et sic non excusat a to
to. quamuis possit excusare a qn
to adhibuit debitam diligenciam
Si sit ignorancia iuris aut est
vincibilis sicut sunt prinomate si
ue sint voluntarie siue inuoluntarie
et nullatenus excusatur aut est
inuincibilis et omnino excusabilis si
illa que nullo° est voluntaria. nec nl
lo° consistit in nostra potestate. qualis
est ignorancia infantium et surdorum
qui omnino carent vsu racionis
et eorum qui incurabiliter carent sue
atque disciplina xv° q. j Si quis

insipiunt p ambrosium lra ma
Ignorancia inter alios erro
res et maxime in sacerdotibus
est cauenda eo quod docendi officium
populo dei susceperunt sacerdotes vo
lege sacras scripturas amoneri
tur. paulo apostolo dicente ad
Thimotheum attende lectioni ex
hortacioni doctrine et hec permane
in his j. ad Thimo. iiij° Sciant
igitur sacerdotes sacras scripturas et
canones. et opus eorum in p
dicacione et doctrina consistat alz
edificet cunctos tam fidei sciencia
qz operum disciplina dis. xxxviij
Ignorancia iuxta apostolum paulum
xpus dei virtus et sapiencia est igno
rancia scripturarum ignorancia xpi
est dis. xxxviij Iuxta p Iohannem
Qui ea que dei sunt sapiunt a
domino sapiuntur et qui ea que dei sunt
nesciunt a domino nesciuntur Pau
lo teste qui ait Si quis ignorat
ignorabitur Gregorius in mora et dis.
xxxviij Qui ea pluidem qui
tumque stultus est in culpa sapi
ens in pena hr illi Ex multis au
ctoritatibus apparet qz imperitia sa
cerdotibus debet esse aduersa qm cum
p ignoranciam ceciti aliis ducatum
prestare ceperint ambo in foueam ca
dunt propter obscurentur oculi eorum
ne videant et dorsum eorum semper in cur
ua. cum enim obscurantur illi qui p
essent ad onera ferenda peccatorum
facile incuruantur sequentes labora
dum est itaque sacerdotibus vt igno
ranciam a se quasi quandam pestem
abiciant. licet enim seruus nesciens
voluntatem domini sui et non faciens
dicitur vapulare paucis non de om
nibus qualiter intelligimus hoc Ait et
apostolus Ignorans ignorabitur j Cor.
xiiij° quod de eo intelligendum est qui
noluit intelligere vt bene ageret. Ther
Ysidorus li° summarum in con. dis
xxxviij. Iohannes Illo omnis igno
rans est immunis a pena Ille enim
ignorans potest excusari a pena. qui
quod disceret non inuenit illis at
hoc cognosci non potuit. quia habentes a
quo discerent operam non dederunt

h' augꝰ li° ꝯfessionū x̄ diſ xxx
vna no omꝯ lra iiiia

Ignorancia dei vmbra mortꝭ
ē dicēte pphta Declinasti ſe
mitas meas a via tua &c Sine
dubio operiet enim ignorancia di
cuiꝰ via ſuit de via. di' decli
nata h' Criſ omelia vja b
Ex diligencia lectionū naſcitur ſci
encia dei Ignorancia aūt negli
gencie filia est. ſi enī nō omꝭ
qui legunt cognoſcūt dm̄ · quo
cognoſcet q' nō legit · quo aūt
diximꝰ nō omꝭ legentes cogno
ſcēre veritatem di' huic & ſi eam po
ſſunt inuenire legunt ꝯtm̄ enī le
gens de deo volt · volt inuenire dm̄
feſtinet viuere digne deo · & illa ad
uerſario eius bona eit qui lam
padis lumine an oculos cordis eiꝰ
viam veritatis eius appiens ꝯtm̄
aūt nō feſtinat viuere digne deo
legens nō dm̄ querit ad ſalute
ſuam ſꝫ ſcienciam di' ad vanaꝫ
gl'am ideo & ſi ſp legat nuqꝫ
inueniet ſicut phi nō inuenerut
qui ob illam tm̄ querebat h'
Criſ omelia xxvja ꝯ nulla
etas ſera videtꝰ debꝫ eſſe ad di
ſcendum xxxiija q' iiij a Si hec
in meo p augꝰm &c elia aſ
ſumendi ad regimine debent eſſe
docti in ſcripturꝭ diſ xxiija p'tam
magis pla ē ignorancia de deo
qm̄ pſumpta ſciencia h' augꝰ
ap' de v' domi ſermō xxxviij° me
lior ē fidelis ignorancia qm̄ teme
raria ſciencia h' augꝰ de v' apl'i
ſermō lxxv° multomelius est
confiteri ignoranciaꝫ qm̄ incidere
in hereſes & errores Jo^his^ᵍ in e
piſtola xliija f Ignorancia est
mr̄ multū maloꝝ Bern' ſuper
Cantica ſermō xxxv° f &c

Ignorancia ē lra va
I mater peſſima & filie eius
peſſime ſunt falſitas & dubie
tas · illa miſerior · iſta miſerabilior
cum loqu'r ſpūs decadt vterꝫ h'
Bern' ſup Cantica ſermō x
vija t Infinita mala puenīūt
ex ignorancia qua homo igno
rat ſeipm̄ h' ibi ſermō xxxv°
Ignorancia ſiue ſit di' ſiue ſuip
ſufficit ad dampnacionē eternaꝫ h' ibi
ſermō xxxv° in fine & xxx vi
a Ignorare liberales artes lic
ſine diminucione ſalutꝭ Ibi ſermō
xxxvj° Ignorancia di' inducit de
ſperacionē Ignorancia tui pſumti
ōem ſupbiaꝫ ꝯmes vō ignoraūt
dm̄ qui nō volt conuerti ad dm̄
h' ibi ſermō xxxviij° a b &c

Ignorare nos lra vja
I opꝫ tria Primo ignorancia cō
mixta ē cū noticia fidei & de f
nali iudicio ex fide clare cogno
ſcimꝰ q' opꝫ ipm̄ in ſuo tpe a
uenire ſꝫ qm̄ & qm̄ diſtaret ab
hoc inſtanti opꝫ nos ſcdm̄ doct
nam criſtiānam ignorare p3 math
xxiiij° Vnde ſtulti & iudeſi ca h
ſe vane ſolicitates ſunt racionab
increpandi quia ſalubrius est
ne ſciencia commixta cum hac fi
dei noticia vt fideles inſtancius
vigilarent Scdo fides ꝯmixta cū
hac neſciencia ē de morte vt
quilꝫ homo debꝫ eſſe certus q'
p ſuo tpe morietur · ſꝫ qua hora
& qm̄ diſtant ab hoc inſtanti &c
ē ſibi incognitum cuiꝰ cauſa est
pori ꝯſimilis · & ideo dicitꝰ in vulgo
q' nil ē certius vel incertius nō quic
qm̄ incertius morte nrā Nam cū
ſumꝰ de iſta ꝯfuſa noticia q'
ē nrō tpe moriemꝰ Et incerti de
iſta diſtincta noticia quo adeqꝫ
to tpe moriemꝰ in quo opꝫ fiel
hanc fidei noticiaꝫ & neſcienciaꝫ
commiſceri ē ſpes de nrā btitudine
Nam nemo nrm̄ ſcit vtꝝ btificabi
tur vel dampnabitꝰ ſicut neſcit
de ſua finali pſeuerancia ſi mane
bit ex fide tm̄ noſcit certiſſime q'
ſi vſqꝫ ad finem manet in fide for
mata caritate ſaluabitꝰ · & talis
ꝯdicio in viatore cui nō ſit reuelacio
implicatꝰ · vt quilꝫ debet
ſperare ſuaꝫ btitudinem · ſꝫ nō ſa
re vel credere · debꝫ tm̄ habere ſpem
mixtam fidei · vt q' ſi manet
in finali pſeuerancia p'dicta ſal
ue eit Hec doctor Criſtianꝰ ſup

ewn[m] dominale simon x xii[o] No
nodinm 7 iam no vi me 7c
Ihus fatiga lra pma
Ihus ex itine sedebat sup fo
tem sic fera sexta dex fatigat9
fuit e ihus ab itine Inuenim9
fortez ihm inuenim9 infirmu ihm
fortem ex in principio erat vbum
omnia p ipm sine dolore facta st
Quid igitur fortius p quez sine
labore facta sunt oia Infirmu for
titudo x creauit infirmitas x te crea
uit fortitudo x fecit vt quod e
ut esz infirmitas x fecit vt quod
erat no periret condidit nos fortitud
sua qsiuit nos infirmitas sua nu
trit igitur ipe infirmos suos tanq
gallina pullos suos sic au
g9 sup Johem ome[a] xv[a] a Ihus
fatigatus ex itine' Iter ipius caro
e assumpta p nob quo em iter
hr qui vbiqz e qui nusqm deest
quo iuit aut vnde iuit quia no
ad nos veniet nisi formaz visi
bilis carnis assumet fatigat9 ab
itine quid e aliud qm fatigat9
in carne infirmus e in carne ihs
sz noli tu infirmari in illius infirm
itate tu fortis esto quia quod in
firmu e di fortius e hominibus
hec ille 7c lra ii[a]
Ihus interptat saluator quos
no saluat no habendo quod
in eis saluet no e illis ihus
filius hominis no venit nisi q'
re 7 saluare quod perierat ihus
venit in mudu pctores saluos fac
alia causa no fuit quare veni
ret in mundum Non enim de celo
ad terram mitia mra bona sz pctta
inuenerunt sic aug9 de v domini f
mon lxxii[o] f No em erat xps
homo qm creat9 e homo ne pi
ret homo ille factus e homo sic
ibi lxx v[o] Nisi infirmitas essz me
dicum necium no habet Ozu e
ebraice ihus grece sother nra
aut locucione salua[or] sic aug9
de ciuitate di li[o] xm[o] pte viii[a]
Consonatibus omnes scripture veti
bus 7 nouis p quare pnuncia
tus 7 annunciat9 e dominus ihus
no e aliud nome sub celo in q
oportz homines saluos fieri sic ibi
libro xv[o] pte xxi[a] e Dixit ihs
turbis queritis me no quia vidistis
signa sz quia ex panibus meis
manducastis pp[r] carnez me queritis
no pp[r] spm quia multi no querut
ihm nisi vt illis faciat bn scdm
tpus alius negocium hns querit
intercessionem clericor alius pmit[r]
a potenciore fugit ad eccam aliq
vult p se interueniri aput alium a
pit quem parum valet ille sic i sic
impletur cottidie talibus eciam
vix queritur ihus pp[r] ihm quit
me pp[r] aliud querite me pp[r] me sic
aug9 sup Jo ez ome[a] xxxv[a] 7c
Ihus int lra iii[a]
Ipetitur saluator 7 vocatum
e sic nome ab angelo lu[c] i[o]
eximius aut meliz fit ihus vt
ihus filius Nun Ecca xlvi[o] Ihs
syrach Eccli l[o] Ihus filius iose
dec aggei ii[o] zach iii[o] 7 multi
alii qui salutare ntm incarnatu
anthono[el] fuit ihus quia gnal[r]
tam animas qm corpa saluauit
a pena ppetua vnde de tanne
dicto huius nominis sunt plu
res laudes qm mee huiuand scit
vel sufficit terpere Dicit scti ip
sum esse in aure melodez armo
niae in ore mel dulcissimu in
corde celeste iubilu Vnde in casibus
huius nominis explicit expiatur q
em in recto ipm nomat scdm
ltam eius quintuplicem ihus in
ipo saluabit ad quod pt addu
ci illud I pe vltimo vix iustus
saluabi[r] Nam qui recte medita[r]
volnra ihu 7 seruauit decalogu
qd in isto vo vix nomat[r] p or
dinez indubie e saluand9 In q
tuor aut obliquis sonat no[m] ihu
p ewn[m] filios suos gignit pro
eius amore ne dum dat omia
sua tpalia sz seipm Et tuo in
stater inuocat hic nome domini 7
cito auffert petm ihu corruum
de suo corde scdm iusticiaz for
titudinem prudenciaz 7 tpanciam
in isto nomine indubie e saluand9

vel In quatuor aut obliquis signat
nome ihu litteram quadrupplicem
quia ut ap° in xpo ihu p ewn^m
filios suos grauit / Sz tercio qui
accusando et blasphemando ihm e
sibi contrarius in finali iudicio ob
tumescet quia ex libro petri testo
qui lapis fundamentalis est talibus la
pis offensionis et petra scandali
h doctor ewn^cij sup ewn^m hom
sexto et c. **lra iiii a**

In nomine sic pri pertractato
dubitatur quare xpianorum secta
vocatur communiter xpiani et non yhua
ni. cum hoc nomen sit tam laudabile
et ihu pp^m Sz pro huius solucione sup
ponenda quod nomen ihus sit messie pp
um. et xpus ex alia proprietate dominum signat
que. Iuxta id ps. Cum Nolite ta
gere xpos meos Nam in veteri lege
tres maneries hominum scilicet reges sac
erdotes et prophete communiter erant uncti
In lege autem noua omnes xpiani se
multiplicant perunti. quia igitur oes
xpiani in vnctione huius capitis agre
giati ex oleo gratie sue communicat
signat vocat eos eciam xpianos. et
quod sic saluare sic capitaliter rege
est sibi proprium et incommunicabile mebris
suis signat caret eciam ne ipsos
nominet yhuanos Nam Actuum xi°
legitur quod anthiochie primo vo
cati sunt discipuli xpiani h d v
s De con dis. iiii^a. et Hugwitz Raba
nus. Item plus vbi commissio litte
ra secunda et c. **lra prima**

Ignis diuersa significat in scriptu
ra Primo zelum dei exprimit
Cum dicitur Deus ignis consumens. Secundo
spiritum sanctum signat Cum dicatur In
igneis linguis sup apostolos descen
disse vbi eos luce sapiencie illu
strat Tercio caritatem signat. vt
est illud in ewn^o Ignem veni mit
tere in terram. et quid volo nisi vt
ardeat Quarto cupiditatem vt Exo
di xxxv° Non succendetur ignis
in omnibus habitaculis vestris per diem
sabbati hoc est ignem cupiditatis
in cordibus habitantis siue quieti
vestris vetat quis attendere Quin
to maliciam et iram signat per meli

oracionem cordis ad inferiora De quo
igne dicitur. ignis aduersarium consu
. sicut ignis amoris mentem erigi
. ita ignis malicie mentem inuolui
Sexto tribulacionem signat vt pz in ps.
Igne nos examinasti Et alibi Cir
cumdaz vos igne ire mee Septimo
voluntatem signat. et libidinis ar
dorem vt est illud Omnes adulterantes
caro igne ardens corda eorum E
xxii° q Ignis intellectum signat
in sacris eloquiis secundum Cri
simo domini clipeus igneus est spe
tibus in eum Malum vt in Leuitico
de filiis aaron obtulerant igne
alienum domino et ibi consumpti sunt

Ignis proprie **lra ii a**
tates et ignis quanta sunt
instar Est itaque ignis simplicium
dictus leuissimum corporum ascendens su
sum congregans omogenia ethero
geneia disgregans Omogeniem e
ves tuis quelz per quantitatiua est
eiusdem denominacionis cum suo toto
quod est de ethromogenia vt de homi
ne quod ipsa est pena est quod igne ne
efficiatur. alibi vino vitri. alibi
argentum. alibi plumbum. alibi pigmen
ta. alibi medicamenta fiunt. igni
lapides in era soluuntur. igne f
rum signatur ac domatur. igne aurum
perficitur et c. **lra iii a**

Ignis vii proprietates habet septe
donis spiritus sancti quemadmodum
Primo ascendit cuius ascensus si
gnatur sapiencie spiritus vnde apostolus
Coll iii° Que sursum sunt sa
pite Secundo purgat metalla que
signat spiritus intellectus qui purgat
hominem ab erroribus et peccatis et
sicut liberis intellectus reciperet Vn
Pu^r^ i° Audiens sapiens sapie
ciaz sapiencior erit Pu^r^ i° et intellig
gubernacula possidebit Pu^r^ ii° et
sic pertinet intelligere dicitur qui deus
legere et discernere verum a falso et
sic ignis secundum phisicos congregat
omogenia. et disgregat ethromo
genia Tercio ignis alia facit esse
sibi similia quod signat spiritum con
silii Vnde bonus consiliarius assi
milat sibi alios per discretum consilium

uni · 7 sicut ignis admodum corum
circumvolat dilatatur in basi · 7 u·
nitur in cono · sic debet homo dilatare
consilium sibi in principio · 7 stricte te
nere in fine unde Eccli xxxvii° Cor bone
[illegible] tuum statuit consilium stabile pu·
[illegible]° Eccli xxxii° fili sine consilio
nil facias 7c · Et Eccli xviii° Me
morare novissima tua 7 in eternum non
peccabis · Et sic de multis aliis · Unde lo
quitur Moyses Deutro xxxii° G
gens absque consilio 7 sine prudencia
ut saperent et saperent 7 intelligerent
ac novissima providerent per
consilio · Quarta proprietas est quod ignis
consolidat 7 confortificat vasa figuli
in furno · 7 hoc signat spiritum fortitu
dinis qui consolidat animam hominis
7 eius sensus subdit quod facit ho
minem in virtutibus constanter perseverare
[illegible] de fortitudine · Quinta proprietas est
quod illuminat medium in quo est quod signat
spiritum sancte quod illuminat mentem · unde ps· De
[illegible]° mandatorum tuorum illuminat 7c In
[illegible] iiii° omnis qui diligit fratrem suum
7c · Sexta proprietas ignis est quod coniungit
[illegible] cum aliis 7 calefacit quod signat
spiritum pietatis qui misericorditer [illegible] cum
diligentibus unde i Thimo iiii° Pie
tas autem ad omnia utilis est · Septima
proprietas · quod ignis alta humiliat quod
signat timorem domini qui destruit
peccatum superbie quod exaltat hominem
unde Eccli i° Timor domini expellit
peccatum 7c · Et Eccli xxv° Timor dei
super omnia se supposuit lectio iiiia

Ignis triplex est scilicet lucidus fla
meus 7 cremens · 7 sic dicitur
ignis lux in propria sphera · ignis fla
ma in materia aerea · ignis carbo
in materia terrena · sic amor triplex
purus quo soli deo adheret · Alius quo
carnis amore mundi · Tercius quo soli
[illegible] conglutinatur · Primus ignis consoli
dat · secundus urit 7 purgat · Tercius
urit 7 consumit · Ignis ardens sunt
predicatores discurrentes per loca ad
predicandum propter amorem christi · Unde Gre
gorius super Ezech omelia vi · Est
ignis nature constrictionis quo de
tegit 7 purificatur penitentes
xxvii^a quod impudicitas lectio ia

Incarnacio christi per virginem incarna
tum facta est · Quia convenientissime re
paracio · non quia aliter salvari non
poterat · sed quia nullo modo alius
fuit ita congruus christo reparatori
7 reparabili ac reparacioni quo oste
deret suam potenciam sapienciam 7 boni
tatem · Illud autem potencia christi con
iunxit extrema summe distancia scilicet
creatorem 7 creaturam · Magna enim
potencia fuit in conditione dissimilium
elementorum · maior vero in coniunctione
illorum ad spiritum creatum · Maxima in
coniunctione omnium illorum ad spiritum increa
tum ubi eciam maxima est dispari
tas · quid vero sapiencia christi quod ad
perfectionem totius universi fieret coniunctio
primi 7 ultimi scilicet dei qui est
omnium principium 7 humane nature que
in operibus vi dierum fuit ultimum omnium
creaturarum · Illud eciam benivole
ncius christi quod creator omnium rerum com
municare se voluit omnibus rebus creatis
Et hec benignitas magna fuit in
communicatione sui in omnibus rebus
[illegible] maior quod communicat se ho
minibus per gratiam · maxima quod communi
cat se homini · 7 per consequens omnibus sin
gulorum in unitate persone · Fuit eciam
iste modus congruentissimus ipsi repa
rabili · quod homo per peccatum corruit in
infirmitatem ignorantiam 7 mali
ciam per quod ineptus factus est ad di
vinam virtutem imitandam 7 veritatem
cognoscendam · 7 bonitatem diligendam
ideo deus homo factus est per quod
reddidit se homini imitabilem co
gnoscibilem 7 amabilem · Fuit sic
iste modus congruentissimus nostre re
paracioni quo dominus in forma servi
[illegible] procuraret salutem sui egroti
Incarnacionis misterium tria in se continet
consideranda scilicet formam humilitatis
complementum dilectionis 7 sacramentum re
dempcionis · formam humilitatis demonstrat
vagitus pueri · locus diversorii re
clinacio in presepio pannorum pia involucio
[illegible] dilectionis pia mors · quia ma
iorem caritatem nemo habet 7c · Sacra
mentum redempcionis tempore ostendit po
tenciam domini · scilicet quod de nichilo ali
quid fecit [illegible] monavit

eplicem ostend[t] potenciam diuinitat[is]
sz q de nichilo aliquid fecit inchi
tum mouauit tpale perpetua[t] Hec
Wilh in flor[um] lio viijo cao iijo De
Incarnatus lra na
I fuit solus filius & no pr
vel spus scus cu[m] tamen opa trin[itatis]
sunt indiuisa ita q quicquid o
patur vna psona operatur & alia
exem[plum] Si enim in duabus candel[is]
indiuctibus tunicam de quibus pt
dici q quicquid facit vna facit
& alia tunicam sola induitur eadem
dicendum e q opus incarnationis
quinque attribuitur patri vt ibi post
quam venit plenitudo tpis misit
deus filium suum quinque attribui filio
vt ibi Ioh xvjo Exiui a patre
& veni in mundum quinque attribuitur
spui scto vt dicitur in simbolo qui
conceptus e de spu scto Item in ro
mui reparacionem omnium decens erat
vt fieret concursus tum de ecclesia
ierarchia sz diuina angelica et
humana Vnde & in misterio incar
nacionis fuit concursus angeli nuncia
uerunt concipiet & vi dei carnem
assumet h Thomas de vite
li theoe iija cao vo & vjo lra ma
Incarnatus xpus a.d. sumit de
quinque statibus pmi hominis Pri
mus status fuit innocencie de quo
accepit immunitatem pcti Secundus gre
de quo accepit plenitudinem gre Ter
cius culpe de quo accepit re[com]
pensacionem pene corporis pene de
quo accept passionem dolorem & tri
sticiam Quartus gle de quo acce
pit plenam fruicionem corporis x
secundum Damascenum formatum fuit ex
sanguine virginis no ex carne & la
ue matrem secundum philosophum e tamen ma
teriam ministrare sz no dicere virtutem
formatiuam quia actiuam materiam
formare e patris & no matris tal[is]
materia fuit sanguinis quia ille
secundum philosophum etiam e nobis materia
generacionis quod autem dicit aplus Ro 4
1o confactus e ex semine dauid in
telligendum e originaliter Nam ma
terialiter virtus formatiua no fuit in
bta virgine ex parte carnali sz ex
virtute altissimi h Thomas de
vite theoe cao vijo lra iiia
Incarnacionis diuine quatuor fruct[us]
assignat Wilh Hamma de
lo descendit gaudeat esurientes
de vinea celi botrus erupit gau
deant sicientes oleum effusum
e gaudeat egrotantes lapis de
monte precisus sine manibus presg
timeat negligentes Sunt eciam
litates incarnacionis x deus factus
e homo vt homo fieret deus d
minus factus e seruus vt seruus fi
dominus dominus deus de celo ad
ram descendit vt homo de terra
ad celos ascendat deus factus
filius hominis vt homo fieret fil
dei Immortalis factus e mortalis
mortales fierent immortales d
ues in omnes factus e paup v
pauperes fierent diuites obscurat
e lux vt nos illuminaret esuriuit
panis vt nos reficeret sitiuit fo[ns]
vt nos inebriaret trystificata
leticia vt no letificaret pauet
fiducia vt nos confortaret la
facta e via vt iter nrm ad cel
stia digeret h Thoe vlli sup
lomo &c lra va
Item nouica e sua doctor
leonina sup eu diuit sermo
xxxvo quod tenendum e vt fides
oporteret verbi di incarnacionis per sil
uacionem humani generis sz magis
propter perfectionem vniuersitatis & ostensionem
graciose potestatis diuine Et q ma
ius e toti vniuersitati create
vtilius humano generi q staret in
ordo redempcionis humane quam foret
si deus conformasset hominem in
statu innocencie & mo q multi in
celi nouerunt in verbo eius incar
nacionem sicut multi viatores ex
fide scripture angeli sancti cognite
hec cognouerunt & per talem no
ticiam supernam opinatur conuinit
q sunt angeli elaboratam ex
cognitis vnam noticiam successi
uam & sic primo gaudet angl
perpetuo de incarnacione & cetera
futura per modum delectabilis admira
cionis plus noti & conuenisse vera
[catchword]

proce consolates h ibi planius
Indulgencia lra pma
Indulgencia
peccatorum a solo deo fit p pmaz
delictaz f q viii^a Si quis omnez
et bonis e domus in omnibus et ap
ta sit vestra eius indulgencie om
homi pemitenti fructuose absque co
mitio simoniaco ex^o de causa
fornicatoe et homicida de manas
se de merit^ibus et peccatoribus consimi
libus p pmam deo reconciliatur ut
f q viii^a Si quis omnez tradicioz
et deus peccati comittens se prestat
indulgenciaz de pe. dis. i. porro
q Gar idem Et cum e q a deo
indulgenciaz no accipies nisi prius
indulseris ipse h Cris omel^a xiiii^a
f Omnes sibi intelligunt negligencia
delictorum indulgenciaz et reparacionis
pie casu et medicinaz diminutius
sibi concessam. nemo enim e tanta
infirmitate suffultus et temptacione
sua credat se securus h Cris^9
ome^u lix^a etc lra ii^a
Indulgencias modernas no de
Imus tanquam fidem assinne ve
nales eo q taliter concesse no sit a
domino ihesu xpo Et cum zophisti
carie in ista materia sepe eveniunt
et fiunt fideles sub pena reiectionis contra
testimonium fidei enim scriptura videtur
fidelibus sufficiens ad regendum eorum
militantem. sed no sequitur q aliquis
apostoli tales indulgencias concesserit
et fideles nunc debent lugere tam
de spoliacionibus suorum pauperum sub
ditorum quam eciam de proprio spoliatu
quia math v^o dicit xpus Beati
qui lugent etc Beati qui esuriunt
Beati misericordes. vide^z multis q
opus foret nunc veritatez fidei de
tegere in hac parte q ipsi no ha
buerint tales indulgencias p tam
vili precio concedendi Similiter res
corporales constituntque precium prima non
debent enim nisi tamen ista prudencia
q emptor et venditor sit proba
biliter securus. sed papa no potest asse
curare aliquem quod post mortez
vel eius tantaz indulgenciaz ha
beliut Ideo probabile e tale com
mercium dimittendum. ipse enim nescit d
aliquo nec eciam de seipso si sit p
destinatus a domino vel prescitus quia
si prescitus fuit no valent tales indul
gencie contra ordinacionem domini opportu
nu eternaliter ordinatur Ideo cum papa
no potest gratuiter privare tales indul
gencias similiter e multis evidens
q talia comercia de symoniaca cu
pidine sunt suspecta Ideo enim ob
stat fidei vel probabiliter veritati quod
multi ipse q concesserint probabiliter
amplas indulgencias sunt dampnati
quomodo igitur poterunt defendere suas indul
gencias coram deo lra iii^a
Item similiter assistere duce vel
comite regi sereno. et rege
libertatem vel aliud privilegium conce
dente. non ex hoc infertur q dux
vel comes libertatez vel privilegium
idem concesserit sed potius quod est
ipse regie dignitati Cum igitur
xpus sit rex in infinitum quociens
sit papa superior q rex sereno e su
perior duce vel comite. videtur
multo evidencius quod spectat ad
dei magnificenciaz concedere singulariter
ista privilegia vel eciaz liberta
tes Ideo enim si precio vel bedellus
pronunciat concessionem liberam domini sui
sequitur q iste servus sit pronuncians
concedit huiusmodi libertatez multomagis
igitur si sine auctoritate vel licencia
promulgaverit contrarie domini voluntati
Et in isto casu comittit sicut reme q
cessores homines cunctus fidelis de
bet notificare sive sedit ubi e
securior amplior et p precio viliori
indulgencia sive prius subditis
comparanda sed bulla papali docet
ut dicitur quedaz papaz fecisse o
racionem quandaz et concessisse ad insta
ciam regis francie xx^o milia an
norum quociensque ab illis ipsam
dixit inter consecracionem et agnus dei
et sic probabiliter in audiendo multas
missas fidelis possit in quotque
loco fidelium C milia annorum ac
quirere de indulgenciis una die. q
igitur veritas dare unum dena
rium p prima et minus fundabili
indulgencia. talem p prudencio
rem mercimoniaz p salute anime

possz aiatus suo pplo dare colate
ymo supaddendo p laicas q nesciunt
istam oracionem q latinam vel ma
rem indulgenciam habent p ordi
domina quocienscunq ipsam dixint
in sancta civitate vel similitate in
dulgencias pmerendo se

Item cum tales fictas et infunda
biles indulgencias debeant fideli
psciit multiplicare vanes videlicet
dum esuit et sunt iniuriaz legis
dei. quia p talia zophismata an
tix lex no stemit. stultus dives
in spe vana ponitur et undiqz vacua
tor false illuditur et eadem est con
sideracio de miracula veniente hominum
discipulorum antixi qui illudunt pplo
infideli in hac pte cum dei sunt
ipse cardinales epi et inferiores p
lati usqz ad discolos pedisequas
et sic qui indicium de aliis vendi
toribus minorum cum dei sunt monachi
canonici atqz fres dicendo cum q
vmaiut ex ista stulticia quod no
lunt vendere vel adquirere pticipacionem
minorum talium sibi ipsis et non sunt
sic stulti q audent dicere ipsos
esse summe plenos talibus indul
genciis sine mensura. ideo tamen om
civitas incipit a seipsa est multis
evidens quod no est nisi zophisma
quo illudunt pplo laicali. vivat
igitur homo iusta vita et confidat
de pticipacione mira quod deus do
nanerit sibi sicut placet et eius
arguere antixpi supabiles ve
ritas deus inquit dixit petro
quodcumqz ligaveris sup terram erit
ligatum et in celis et ipse est petri
vicarius ideo opz credere q de ipso
verificatur hec fides admittat igitur
fidelis hoc assumptum erroneum et sup
ponat adversum assumpcionem sed lig
de facto evidens sit ipsum no esse
petri vicarium tamen petrus no ausus
fuit hanc psumpcionem blasphemiaz
et temerariam attemptare ymo suppono
q petrus vel angelus de celo atte
tavit sic solvere vel ligare no pt
sit sic nisi adequate consonavit
capiti ecclesie triumphantis et sicut
ista ignorancia consonancia est magna

illusores sic est iterum fideli ppl
istud commune diabolicum cognoscam
hec doctor bernardus sup isto textu
Beati qui esuriunt capitulo v° et

Item de indul

genciis et remissionibus q
unt p epos et superiores dicunt q
dam q cum ipsi pmisse fuerint ta
les relaxaciones in causa dei, tali
sunt consideracio eorum qui dederunt ta
les indulgencias. q ipsi obligan
se et eciam ad supplendam tanta
ptem pene p satisfaccionibus suis q
tam eis relaxabat. et est sensus
verborum talis. nos relaxamus nob
decem dies de pena nob iniuncta. et
obligamus nos et eciam meam ad
faciendum pniam decem dierum et h
pt bene fieri. quia quis vel quib
pt p me suscipere ieiunium et discip
nas oraciones Unde in quibusdam
locis quidam fres suscipiunt disci
plinam p fre suo et hec ei pdest h
in quadam compilacione vocat oau
sacerdotes pte prima pg principium

Inducie tamen

actori quam reo dande sunt a iu
dice ne aliud ipse agatur vel s
repti in q m a Inducie Inducie
et tpus quantum ad testium vel instru
mentorum pduccionem si in eadem pvin
ciali agatur tres menses si vero
ex alia provincia sex si transmarina
novem menses indulgere in q m a
Inducie est ultimo

Infamia est duplex scilicet vera et
ficta. vera infamia est opinio
scandalosa alicuius p crimine quod
commisit Infamia no debet cito
credi. sed pbata civius, vlasci x
q m a In aliis p suis culta et
vana sunt crimina q reddunt homines
infames q ponuntur in q v a co
stitucionis ubi scribitur q homici
de malefici fures sacrilegi rap
tores venefici adulteri incesti sus
pecti cimosi domestica furti fal
sum testimonium phibentes ad sor
tilegas divinas currentes et eorum
similes ad accusacionem vel testio
nium nullatenus sunt admittendi q
infames sunt et iuste repellendi

q̄ʒ funesta ē vxor eoꝝ Nota q̄
ad hꝰ vi q̄ i Infames Infamia
ficta ē scandalosa opinio ꝺ̄ aliq̄
de crimine quod nō cōmisit · ⁊ tales
infamatores etiam sunt peiores
quam raptores rerum vi q̄ i ex
merito ib ca° detractores · ⁊ ideo sꝯ
corpa' affligendi v^a q̄ i ca°
m° ⁊ q̄ vi desolator · ⁊ ca° Du
plus Infamia quidē incurrit bo
nos ex diuina dispensacione vt cum
deus pmittit in oblatracione bonoꝝ
pa elevacio in cordibus eoꝝ
vastatur vnde aplus testatur se
incurrere inter famam ⁊ bonam fa
mam ⁊ hic dicitur pbacio ⁊ pur
gacio vi q̄ i Sunt plurimi p͞g
Infamia excitabit adeo sciam in
currere ⁊ si nō inuenit malū q̄d d
in leticiam eius pstilit xi q̄ m^a
Inter va p͞g Infamia si nos te
stis in celo ⁊ testis in corde sunt
contemnendi stultiloqui q̄ nolunt xi
q̄ m^a p͞g Inter va ⁊ ca° sequenti
p aug° Ideo omnes leges canonum
fuerunt sunt infames quos leges
seculi infames pnunciat vi q̄ m^a
Eufemia p͞g lra pma

Infernus domo pssimilas
Xp̄us ē tam celum ⁊ tra qui
vna domus ē familia aut qui ce
lestium ⁊ terrestrium creaturarum · qui
qui tristegam domum edificauit · i
inferos celum ⁊ terram · vt sup
terram habitarent in inferno atrahentem
in celo victorē vt nos in medio
eoꝝ constituti nō contendamus ad
eos descendere q̄ sunt in inferno · sꝫ
ad eos ascendere q̄ sunt in celo · ⁊
ne forte nescias quid debeas fu
gere aut quid debes sequi vtrius
cꝫ dedit tibi deus qui modicum
visu inter lumen ⁊ tenebras habi
tanti noctem de inferno lumen de ce
lo · nox tibi referat de tenebris
infernoꝝ ⁊ lux tibi referat de sple
dore celesti h Criss omelia x
xxvij a lra scda

Infernus scdm nomen dupp'
sumitur sꝫ p pena ⁊ loco
pene · sꝫ primū d' q̄ demones sp
infernū suū secū portant Infernus sum

q̄ p loco pene sumitur quadru
pliciter · vnus ē infernus dampna
toꝝ in quo ē pena sensus ⁊ dap
ni ac tenebre interiores · ⁊ exterio
res · i absencia gracie · ⁊ iste
sp sit lictum sup hunc locum
vt dicitur ē locus purgatorius
in quo ē pena dapni ⁊ sensus
⁊ sunt ibi tenebre exteriores · ⁊
nō interiores quia graciam habent Su
pra istum locum ē limbus pue
roꝝ vbi ē pena dapni ⁊ nō
sensus · ⁊ sunt ibi tenebre ex
teriores Supremus locus inter hec
limbus sctoꝝ patrum vbi fuit pe
na dampni ⁊ nō sensus ⁊ sunt
ibi tenebre exteriores · sꝫ nō te
nebre priuacionis gracie Ad hunc
locum Xp̄us descendit ⁊ suos li
berauit ac sic infernū momordit
quia ptem abstulit ⁊ pte re
liquit · mortem vero quo ad elec
tos penitus destruxit Oзee x^o
Ero mors tua ⁊c hic locus si
nus abrahe dicebatur tunc · nunc
celum empireum · quia ibi est
iam abraham h Tho de vi
tute theol' lio iii° ca° xv° lra iii^a

In inferno ⁊ si erit simplex pu
nitudinis nulla erit ibi cor
reccio voluntatis · a quibus ita cul
pabilis iniquitas sua vt nulla
tenus possit ab eis diligi vel de
siderari iusticia h Augꝰ de fide
ad petrum Agelius ē dubitare
de deculo cum litigare de incertis
illum quippe diuitem in ardore
penarum ⁊ illum pauperem in re
frigerio gaudioꝝ ē intelligendos
nō dubito · sꝫ quid intelligenda
sit flama inferni · ille sinus a
brahe · illa diuitis lingua · ie
iunus pauperis · illa sitis tormē
ti · illa stilla refrigerij vix for
tasse a mansuete querentibus a con
tenciose aut certantibus inuenitur
h Augꝰ de Genesi lio
viij° Neqꝫ enim nos fatigare debet
incerta eoꝝ pulchritudo quoꝝ est
certa ⁊ sempiterna dampnacio h Augꝰ
ibidem ⁊c lra iiii^a

Ita diuiti illi q̄ apud infe

ros torquebatur fuit cura de vi
uis · quemadmodum quid agent nesciret
quemadmodum et nos de mortuis quo
modo quid agant nescimus · Augustinus
de cura agenda pro mortuis · Iuxta
modum culpe pena distinguitur · et
secundum modum criminis unusquisque dam
natus inferni igne cruciabitur · Gregorius
libro 9° moralium · Ignis gehen
ne lucebit miseris ad augmentum
dolorum ut videat unde doleat · et
non lucebit ad consolacionem ne videat
unde gaudeat · Isidorus libro 1° de sum
mo bono · In inferno sunt grades
penarum · Pena inferni est
maior quam maxima pena mun
di · Augustinus de verbis domini sermone lx
xx° · Infernus pro vocatur desperacio
peccatorum · Gregorius libro viii° moralium

Infernalium · lra iiii a

Illium penarum raciones sunt
multe · quia sicut patet divina po
tencia in terrendo · sapiencia in guber
nando · clemencia in expectando · sic
patebit eius iusticia in puniendo
Prima est enim ut non remaneat
deordinatio peccati sine decore iusticie
licet actus peccati sit transitorius
tamen erit pena perpetua · Racio nichi
prima racio est quia quod peccavit
in suo eterno punietur in eterno dei
Secunda quia materia ignis infernalis
eterna est peccati macula · et ideo pena
Tercia quia peccatum est contra illum qui
est infinitus · unde et pena debet esse
infinita non acerbitate sed duracione
Quarta quia per peccatum homo pri
mit in se bonum quod posset esse
eternum · Quinta quia mala volun
tas reproborum eterna est · vellent
enim in peccato si possent perpetuo de
lectari · ideo perpetuo debent puniri
Sexta quia dampnatus de peccato pe
nitere nunquam habebit veram penitenciam
ideo deus nunquam punitor finaliter
Septima quia a vita perpetua peccatum
separat · et a deo · ideo mortem perpetu
am peccator incurrit · Sequitur vicius
exemplares · videmus quod empcio
momentanea dat ius possidendi
in perpetuum · vulneracio momentanea
mortem inducit perpetuam · plaga

temporalis est livor perpetuus · Thomas
de veritate theologie libro viii° capitulo xx° et cetera

Infernalium · lra va

In penarum diversitas in dampnatis
sit diversitas est peccatorum in peccatis
unde cum in peccato sit aversio a creato
re et conversio ad bona commutabilia
et deordinacio voluntatis contra dictamen
racionis merito pena variabitur · primo
unde propter aversionem erit pena carencie
visionis dei · sed propter conversionem erit
pena materialis incendii · propter
inordinacionem racionis et voluntatis
erit pena vermis · quod consistit in af
flictione conscientie dolorosa et eterna vehe
mentie scilicet sequitur · flamma gelu ver
mes tenebre · fetor tremor et hor
ror · Et socius discordie et despera
cionis · Flamma vel ignis infernalis
inextinguibilis · Marci ix° · Ignis
eorum non extinguetur · Mathei xiii° mit
tet eos in caminum ignis et cetera · Apocalypsis
xx° pars eorum in stagno ignis et
sulfuris · gelu vel frigus irremedia
bile · Iob xxiiii° · Ad calorem ni
mium transiet ab aquis nivium
Baruch · Ecce projecti sunt in
gelu noctis et mortui sunt in doloribus
pessimis · Vermes dupplices corro
dentes carnes videlicet exteriores et in
teriores · Isaie xiiii° · Subter te sternetur
tinea · et operimentum tuum erunt vermes
exteriores vel conscientie · Isaie ultimo
Vermis eorum non morietur · Marci
ix° · Gehenna ignis est ubi vermis
eorum non moritur · Tenebre pal
pabiles · Exodi x · Et Mathei xx
v° · Ejicite servum inutilem in tenebras ex
teriores et cetera · Fetor contimuus · Isaie xiiii°
Descenderunt ad fundamentum laci
et cetera · Tremor incessabilis · Psalmus lxiiii°
Timor et tremor venerunt super
me et cetera · Et alibi · Tremor appre
hendit eos · Horror detestabilis
Iob x° · Ubi umbra mortis et cetera
Socius discordes · Isaie ix · quod unus
quisque carnem brachii sui vorabit
Manasses effraym et effraym ma
nassem · manasses simul adversus
Iudam · Effraym filios filo
dives quorum utrique in inferno tor
quebantur · Et desperacio

finis Jer(emi)e xv(o) cu(r) f(a)c(tu)s e(st) do-
lor meus p(er)petuus et plaga mea de-
sperabilis De quib(us) omnib(us) s(cribi)t(ur)
Apoc xviii(o) In poculo quo miscuit
vob(is) etc quantum glorificavit se et in
deliciis fuit tantum ei date tormen-
tum et luctum Un(de) hug(o) li(bro) iii(o) de
anima. Si igit(ur) amor dei te tenere
no(n) p(otes)t saltem teneat et terreat timor
iudicii metus gehenne laquei mor-
tis dolores inferni ignis urens
vermis corrodens flamma tharta-
rea et ceteri mala infinita etc

Infidelitas
Dupl(icite)r p(otes)t accipi. Uno modo s(e)c(un)d(u)m
quod pure dicit negacionem s(ed) ca-
rencia et sic sunt ignorantes fide-
les modo accipitur s(e)c(un)d(u)m quod d(icit)
repugnanciam fidei et acceptionem vo-
lu(n)t(ari)e s(e)c(un)d(u)m illud Ysa(ie) lxx(o) et
ad Ro(manos) x(o) quis credidit auditui nostro
et sic infidelitas e(st) pe(cca)t(u)m volunta-
rium et mortale et tres h(abe)t sp(eci)es
principales. una e(st) q(ue) repugnat
fidei no(n) dum suscepte. et sic est
infidelitas paganorum et gentilium q(ui)
sine lege genita sunt ignorantes
ydola colunt alia e(st) sp(eci)es que
repugnat fidei suscepte in figura
s(ed) remitti in l(itte)ra et tal(is) e(st) infide-
litas iudeorum tercia e(st) que repug(na)t
fidei in sua manifestacione veritatis
et talis e(st) infidelitas iudeorum ter-
tia e(st) que repugnat fidei in sua
manifestacione veritat(is) et talis
e(st) infidelitas sarracenorum et h(er)eti-
corum s(e)c(un)d(u)m Thomam s(e)c(un)d(u)m q(uestione) lxxxi a(rticulo)
x alia e(st) infidelitas ydolatrie
Sap xiii(o) Infelices aut(em) sunt
etc p(ro)p(ter) m(er)itum alia e(st) infidelitas in
credulitat(is) Joh xxi(o) Noli esse
incredulus s(ed) fidel(is) Alia e(st) infide-
litas ingratitudinis etc quia j
Thimo v(o) Siquis aut(em) suorum
et maxime domesticorum etc et 2(o)
infideles filii Ysa(ie) i(o) c(on)silios e(st)
nutrivi et exaltavi etc

Infirmitas corporal(is) vel l(itte)ra prima
ita homi(nem) facit primo a p(ec)c(at)o
p(er)ficit corporalit(er) sanat Pro(verbiorum) xx(o)
livor vulnerum absterget mala
Sed quia a p(ecca)tis futuris p(re)servat

Ec(clesiastic)i xxxi(o) Infirmitas gravis
sobriam facit a(n)i(m)am Tercio quia
carnem domat et sp(iritu)m roborat
s(ecundu)m Ro(manos) xiii(o) Cum infirmor s(cilicet)
carne tunc potens sum s(cilicet) sp(irit)u
Q(ua)rto quia vite huius c(on)temptu(m)
generat Job x(o) Tedet a(n)i(m)am mam
vite mee dimittam ad etc Q(ui)n-
to quia ad d(omi)n(u)m iter accelerat
p(ro)p(ter) multiplicitate(m) p(ro)p(ter) infirmitates
eorum etc Sexto quia d(omi)ni ad
v(en)i(ent)um iudices p(re)stat Thobie
xii(o) Dixit angelus thobie
quia acceptus eras deo etc s(ecundu)m
quendam postilla etc sup(er) isto
textu virtus in infirmitate p(er)fici-
t(ur) ij Cor(inthios) xii(o) l(itte)ra s(ecund)a

Infirmitas corporis miseranda
e(st) et no(n) odienda Infirmi-
tas anime odienda no(n) misera-
da quia infirmitas corporis non
e(st) in nostra infirmitate p(otes)tate ut no(n)
veniat sup(er) nos aut recedat a
nob(is) Infirmitas anime in nostra
p(otes)tate est ut aut no(n) veniat su-
p(er) nos aut recedat a nob(is) Inf-
irmitas aut(em) corporis tenet nos
et tenet(ur) a nob(is) Infirmitas aut(em)
anime no(n) tenet nos s(ed) tenetur
a nob(is) ideo illa infirmitas mise-
randa e(st) s(ecundu)m odienda e(st) s(ecundu)m Aug(ustinum)
omelia xii(a) e(st) Infirmi(tas) infirmus
paulus f(a)c(tu)s e(st) et ministravit in
firmo sicut ipsemet voluisset
sibi ministrari si in eadem infirmitate
fuisset s(ecundu)m Joh(ann)is ep(istu)la xii(a) c(apitulo)
Ceterum ostendit infirmitate(m)
humane tractandum e(st) qui aut(em)
flam(m)a p(re)tendit et q(uonia)m no(n) p(otes)t
eo dimittendus s(ecundu)m Aug(ustinum) de op(er)ib(us)
monachorum Considerata infirmitas
ipa mala nob(is) excusat a pena s(ecundu)m
Greg(orium) v(o) mor(alium) quosdam p(er)sci-
ens deus multa peccare posse fla-
gellat eos infirmitate corporis ne p(ec)-
cent. ut eis sit utilius frangi
doloribus ad salutem q(ua)m remanere
incolumes ad dampnacionem s(ecundu)m hu-
go li(bro) ii(o) de anima In omni mor-
bo tria gravia s(unt). metus mor-
tis dolor corporis et intermissio
voluptat(is) unde ego no(n) quia ego

tas s[ed] quia nimis tum qualiter
no[n] mortem s[ed] vastitudinem effugiens
Senecam epistola lxxi^a **Ira m^a**

Infirmitas duplex est s[cilicet] cor
poris et mentis · mentis v[er]o duplex
est vna q[ue] vicium appellatur · qua
infirmitate anima a deo separatur
vt est ira odium et huiusmodi alia
infirmitas anime no[n] est peccatum s[ed] pena
peccati · vt est oblivio ignorancia In
firmitas v[er]o corporis duplicatur
est enim vna languor nature que
concupiscencia carnis siue fomes
dicitur alia v[er]o est que infirmitas
corporis appellatur con[tra] elementorum
seu humorum concordia turbata cao
ipsa punitur et eadem dissoluitur
h[aec] xv^a q[uestio] i c[apitulo] i p[er] augustinum et ca[pitulo]
sequenti Et ex premissis Infirmitas
a deo sine causa no[n] mittitur s[ed] ab
homine causa ignoratur · et ideo a nob[is]
no[n] debet addi afflictio flagellato
etc vii q[uestio] i Cum percussio p[er] Greg[orium]

Infirmitas corporalis excusat a
pena iudicis dis[tinctio] xxiiii^a Placuit
v^a q[uestio] iiii Si egrotus Ceterum prelatorum
est prelatorum compati infirmitatibus sub
iectorum ii q[uestio] i Que dignior p[er] totum
eorum infirmis penitencia no[n] est imponenda
s[ed] innotescenda et auctorum oracionibus
et elemosinis subleuanda xxxvi^a
q[uestio] vii^a Ab infirmis

Informacio Precepit moysi vt
filii israel informarent filios qui
viderunt et audierunt a domino Deu
teronomii iiii^o David moriturus di
ligenter informat salomonem filium
suum regnaturum de voluntate dei
et obseruancia mandatorum i paralipomenon
xxviii^o Thobias docuit filium
s[uum] ab infancia timere deum et absti
nere Thobie xiiii^o et Machabeorum xiii^o
Mathathias appropinquante tempore mo
riendi dixit quecumque filiis suis Nunc
filii estote emulatores legis et
date animas vestras pro testamento
etc Abraham in temptacione inuen
tus est fidelis Joseph in tempore an
gustie custodiuit mandatum et factus
est dominus egipti Phinees pater noster
zelando zelum dei accepit testamentum
sacerdocii Ihesus dum impleuit ver[bum]
factus est dux israel Deuteronomii xxxi^o
Josue i^o Caleph dum testificaretur in
ecclesia accepit hereditatem mulier que
dam confortauit septem filios suos
mori pro lege dei sic alloquendo adole
scentiorem fili mi miserere mei ii
Machabeorum vii^o etc **Ira p[ri]ma**

Ingratitudo est vicium quo homo exi
stit ingratus deo et huiusmodi multe
sunt species prima est despectus homi
nis · si benefactores contempnit etc hoc figura
tur per ingratitudinem amon regis
qui videbat dimidiam partem barba
rum seruorum david qui missi erant
ad consolandum regem vt patet ii Re
gum x^o Secunda est rebellio contra bo
nitatem superiorum hoc figuratur per ab
solon ii Regum xv^o De quibus lo
quitur xpistus Joh xiii^o Qui manducat
at me pa[nem] etc Deuteronomii xxxii^o
Incrassatus est dilectus et recalcitrauit
etc ps Homo pacis mee in quo spe
ra[ui] etc Et Osee vii^o Erudiui et forta
ui brachia eorum etc Tercia est re
tribucio vindicte pro mala Vii Math[ei]
xviii^o Serue nequam omne debitum
dimisi tibi etc Item Augustinus xxiii^a q[uestio]
iiii^a Rex dicere sunt dicat ingratitudo
est deo reddere mala pro bonis Quarta
est vane glorie acceptio pro beneficiis
Vii Bernhardus libro de diligendo deo est
superbia et delictum maximum vti da
tis tamquam innatis et acceptis benefi
ciis gloriam vsurpare beneficii Quinta
est recedere a deo per peccatum vnde Augustinus
de pe[nitencia] dis[tinctio] v^a c[apitulo] ii^o Defleat Vi
um ingratitudinis meretur qui plenus
virtutibus in peccatum cadens a deo rece
dit Item ingratitudo retrudit ma
nimissum insurgentem xii^a q[uestio] ii^a
Ipius q[uestio] ii^o et ca[pitulo] liberti et ca[pitulo]
sequenti Sexta species est obliuio bo
norum operum vel beneficii dei et hoc fi
guratur per hoc quod prepositus pincernarum
pharaonis oblitus fuit cito ioseph
in carcere Gen xl^o ideo Ecclesiastes ix^o
dicitur quod vir pauper et sapiens liberauit
etc Et Seneca libro de beneficiis dicit
Ingratus est qui dissimulat Ingra
tior qui no[n] reddit s[ed] omnium ingratis
simus qui beneficium no[n] recolit s[ed] obli
tus est et ideo dicitur Sap[iencie] xvi^o Ing[rati]

ci enim spes
Inimicus explicite accipitur scilicet pro ini
co dei et pro inimico hominis et pro hoste
mortis dei qui est inimicus peccator De pri
mo dicit Crisostomus omelia 11a Inimicus dei au
xilium dare non debemus nec auxilium acci
pere ab eis licet indigeamus Qui enim at
petit auxilium ab inimicis dei de au
xilio dei desperat utiliores sibi estimans
inimicos dei quam deum Qui autem dat au
xilium dei inimicis adversatur deo aut vo
lente contra voluntatem suam ipse enim defe
cerit Item Ambrosius super Beati im
maculati Si res que non relinquit pa
tres propter inimicos nomine dei non est deo
dignus Quo qui diligit inimicos ante
ponit deo esse potest Ipsi enim graviores
sunt inimici qui ex amicis inimici facti
sunt Inimicus hominis est homo publi
ce vel privatim adversans alteri si autem
publice adversatur melior est amico
ficto unde Crisostomus omelia xxxvii et xlv
Inimicus manifestus melior est quam
amicus fictus Ille enim timetur facile
evitatur iste autem non cognoscitur pro
malo Item amicus fictus inimicus quam
apertus obiurgas utilior est quam amicus
tacens Item Augustinus de verbis domini sermone
xvi Quid facturus est inimicus tuus tibi
quem adauget tollit pecuniam numquid fi
dem ledit famam numquid conscienciam
Quicquid nocet foris est non intus
intus enim sibi inimicus est qui odit al
terum sed quia non sentit quid sibi
mali faciat in alterum sevit eo
periculosius vivens quo non sentit
sensu inimici tamen te senectem ille
iniquus est tu iniquus es ille per
dit pecuniam tu innocenciam ille per
didit rem pecuniariam tu sensus es pi
tur De inimico occulto loquitur Cassiodorus
super psalmum lxiiii dicens Gravissimum
inimicicie genus est esse corde adver
sarius et lingwa simulare dilectionem
Item Boecius libro iiio de consolacione
Illa pestis efficacior ad nocendum
quam familiaris inimicus Inimicus peccatorum
est sermo dei unde Augustinus de verbis domini
sermone io Inimicus tuus est inimicum habes
sermonem dei esto tibi amicus et concor
dans tamen ipso sic quod non sanum mit
tat paradisi sed teipsum qui pereas nunc

tristi De secundo dicitur Actuum iiio Maiestas
igitur voluit etc De tercio Mathei
vo Diligite inimicos vestros etc et
et michi xo Inimici domestici eius De quar
to Mathei vo Esto consenciens adver
sario tuo etc De triplici inimico hominis
scilicet carne mundo et dyabolo quam
consuetudines Augustinus libro io de ba
ptismo parvulorum Qui in pyatis inspira
tum divinaz et revelacionem consueta
de vetustate errorum prevalet ob
stinatus est dei vero Consue
pro excessu et dissi xx Tinaz
Instabilitas Littera prima
Instabilis sicut avis transmigrans de
nido suo sic vir qui relinquit lo
cum suum Proverbiorum xxviio ibi Non
ventiles te in omnem ventum etc
Ecclesiastici v Confide in domino et
mane in loco tuo Ecclesiastici xxviio Stul
tus sicut luna mutatur Ecclesiastici xx
viio Qui implantatus est non ra
dicatus validabit malicia Ecclesiastici
xxiiio Cor impii quasi mare fervens
quod quiescere non potest dilexit mo
vere pedes suos et non quievit Ipse
ea domino non placuit Jeremie x
iiio Quid existis in desertum
videre etc Mathei xio Domine mi
serere filio meo quia lunaticus est Mathei
xvii Ut non simus parvuli fluctua
ntes Ephesios iiio Vir duplex ani
mo inconstans est etc Jacobi io Sidera
errancia quibus caligo tenebrarum
reservata est in eternum Jude iiio
Item tria sunt que vagam men
tem stabilem faciunt vigilie me
ditacio et oracio quarum assiduitas
et iugis intencio conferunt anime sta
bilem firmitatem Et Jo Cassianus
Mutare locum et de eo in alium trans
ire non laudo frequens migracio
instabilis animi est probacio ut cum
possit continere primum corporum fugam
siste deinde plurimum remedia
comminata proficiunt sine desiste o
culos tuos sine ducere assuesce
senioribus velut quorum precessorum
aliqua que removet cupiditates
arceret Bernardus in psalmis etc
Instabilem Littera 2a
Instabilem hominem faciunt quatuor primum

est stulticia Ecclesiastici xxvii° Stultus ut luna mutatur etc. secundum Crisostomum quia
cor peccatoris de uno peccato ad aliud
ut pilam pellit de quo conqueri-
tur dominus per Jeremiam tercio 1° peccatum
peccavit Jerusalem propterea instabilis facta
est. tamen est impaciencia Omnis enim
impaciens instabilis est Unde Boecius
de consolacione eius enim tam felix
qui cum dedit impaciencie manus
qui statum suum optat mutare. Sex-
tum est defectus timoris. timor enim
reddit hominem stabilem Jacobus super
auctoritatem Cor sine timore et si-
cut timor bonus facit hominem
stabilem. ita timor malus facit
hominem instabilem Unde Mathei x°
Nolite timere eos qui occidunt cor(pus)

Intellectus qua- lra prima
tuor differentie assignantur differentie vir-
tutis intellectiue. Prima assignatur
secundum differentiam nature. et sic dividitur
intellectus in agentem et possibilem.
Secunda datur secundum differentiam obiecti
et sic dividitur intellectus in specula-
tivum et practicum. Tercia assignatur
secundum differentiam dignitatis et sic divi-
ditur racio in partem inferiorem et
superiorem. Quarta differentia datur secundum
quod comparatur ad actum et sic di-
viditur intellectus in actu et habitum
in actum. Vel cum actualiter se ad
intelligibilem convertit. In habitum autem
cum potest intelligere cum vult diligen-
ter aut nondum est quod omnis differentie
intellectiue sumuntur. vel secundum habi-
tum vel secundum actum vel modum in-
telligendi et nulla sumitur secundum di-
visionem potencie cognitiue nisi pre-
cipuum secundum quam dividitur intellectus
in agentem et possibilem Thomas
de veritate theologie libro ii° capitulo xxiii°
Item non secundum philosophum quod plura simul
possimus sed unum solum intelligere quia
sic dicit habitum per quem plura sci-
mus. intelligere dicit actum qui non
potest esse in intellectu duplicatus. In-
tellectus vero ad unum solum se potest actu-
aliter convertere. Ex hoc patet quod qui ge-
agit sicut in actus racionis simul
uno tempore unus est intellectus alius
memorie sive consuetudinis ubi g

a'e dicit Horus. et cum hic querit in
libro concordanciarum vel numerat dena-
rios. unum illorum scilicet querere concordan-
cias est actus intellectus. sed aliud dicere
horas est actus memorie. sicut equus
animal brutum vadit ad domum sui
regiminis ad quam sepe ivit est actus
intellectus. ad intelligenciam vero rei
intellectualis. sed propria eius similitudi-
nem. quia res non cognoscitur per essen-
ciam et inde est quod intellectus apprehendit
remota sicut et propinqua Thomas Tho-
mas ubi supra xiiii° lra ii^a

Intellectus speculativus et practicus
ambo in cognicione consistunt. sed
in hoc differunt quod intellectus speculativus
cognoscit verum in racione rei. prac-
ticus autem cognoscit verum in racione
boni Item intellectus speculativus vo-
catur cognicio speculativa sed practi-
cus vocatur cognitio affectiva Item
finis speculativi est verum. finis autem
practici est opus Item per speculativum
recte intelligimus per practicum recte vi-
vimus Intellectus practicus vocatur opera-
tivus. quia dicitur a praxis quod est operacio
iste intellectus practicus dividitur in sin-
deresim et racionem de quibus alibi
suis locis Thomas ubi supra capitulo xlvi°

Item invenio lra iii^a
Omnes deus audire voluit unum
sui et intelligere noluit cum quid si
in audiendo et credendo vita eterna
est multomagis intelligendo sed gra-
dus pietatis est fides fidei fructus
intellectus ut perveniamus ad vitam
eternam Augustinus super Johannem o-
melia xxii^a Qui male intelli-
git non intelligit Augustinus ibidem
omelia xcvii^a Et si nondum
potestis intelligere quod audistis
invocate Christum a domino auxilium Augustinus
ibidem omelia i Item homines
non distant appetere nisi intellectu non
hi aliunde gloriari de rebus presume-
re. ab estis convincere. de voluntate
presumis a musce convincere. de pul-
critudine presumis. quanta pulcritudo est
et pennis pavonis unde g° melior
es ex ymagine dei. ubi ymago
dei in mente in intellectu Augustinus ubi o-
melia xv^a lra iiii^a

Intellectum quamque ipsa mens oste
dit et aliquis homo vix prisa
mente timet intelligere ne cogatur quod
intellexit facere De talibus ait ps. No
luerunt intelligere ut bene agerent Intellectus
bonus omnibus facientibus eum. secundum Augustinum
de vi. deum simon lxxvii Deus
dat intellectum et affectum. donabit enim
affectum si donavit intellectum secundum illi si
mon lxxix Item intellectum non adhibere
vel non sequi eum vivere vita bestiali
est secundum Augustinum super Iohannem omelia xxx
Intellectus philosophorum et hereticorum privatus
virtus quia intencionem non habet ideo multa
tua colorat et fricat fallaciis rhetorum
et versuciis sylogismorum ne falsitas
appareat secundum Bernardum super cantica
simon xlix. b. lra prima
Intencionem Abraham resit in per
missionem filii et Sara similiter
secundum intencionibus variis. Itaque quod ri
sus Abrahe fuit comendatus. sare
fuit reprehensus Genesis xvii et xviii
Herodes dixit magis ut eum pue
rum invenient sibi renunciarent etc
secundum aliud intendebat Math. ii Do
cuit nos dominus finem et intencionem
quam debemus habere bonam in faciendo
et paciendo mala dicens Benedicite
eum maledixerint etc Math. v luc
vi Quicumque dedit potum uni ex
minimis istis etc Math. x. Omnis qui
relinquit domum vel fratres etc Math.
xix Elemosinas dare orare ie
iunare precepit dominus non propter homines
fieri ne contingat eum bona opera
prava intencione corrumpi Math.
v et vi Propter quamque causam
sequebatur turba ihesum quidam ut
sanarentur ab infirmitatibus suis
ut leprosi mundati luc. xvii Et
multitudo copiosa plebs ab omni iu
dea ierusalem maritima tyri et sydonis
ut audirent et sanarentur a lan
guoribus suis luc. vi Quidam
sequebatur eum ut viderent sig
na que faciebat Ioh. vi Seque
batur eum multitudo magna etc
Quidam sequebatur eum ut mandu
carent cum io. prez de quinque mili
bus hominum in deserto saciatis capitulo
xiii Ioh. vi. et de quatuor mi

libus hominum ut patet Math. xv Qui
dam sequebatur eum ut blasfema
rent eum ut Math. xxii pha
risei consilium inierunt ut caperent ihesum
in sermone etc Quidam sequebatur
ut eternaliter salvarentur sicut apo
stoli ceteri discipuli ut Math. iv et
alibi multis locis ut Math. sig
tibus blasphema dogma fuerat
Causa quare dominum turba sequta
fuit etc lra na
Intencio quadruplex est prima
diiudicat opera Genesis iiii
Respexit dominus ad abel et mu
nera eius ad Cain vero et mu
nera eius non respexit Secunda re
ducit displicenciam prover. xv ab
hominabile est domino cor pravum
Tercia est bona salubriter luc.
tua Math. vi Qui recepit pro
phetam in nomine prophete mercedem
prophete recipiet etc Math. xix Qui
reliquerit domum suam vel Secunda
ultima certa omnium sensuum offi
cia digna facit deo vel indigna
ut oculus est in corpore decorat
totus aut deturpat Math. v
Audistis quia dictum est antiquis
non mecaberis etc Debitur quid
quid agunt homines intencio iu
dicat omnes ipse vel in ignorancia
non excusat Prover. xiiii Est
via que videtur homini iusta etc
Intencionem lra ma
Non quicquid facis vel tibi
procedit quod feceris non quod illi e
venerit tibi imputabitur secundum Augustinum
tractatus illud Math. vi Si lumen
quod in te est etc Primo vigila
dum est ne bonis operibus finem
mercedis reprobam intencionem polluat
Gregorius in moralibus Nomen presus
culpabilis intencio prava et ma
lum non penitus excusat intencio
recta Bernardus de preceptis Sicut o
culum simpliciter Secundo ista fa
ciunt bona amor boni et cogitatio
veri sic neque actum duo eiusdem
ne mala constituunt cecitas qua
fit ut veritatem non agnoscant
et pravitas qua fit ut diligant
iniquitatem Bernardus libro de consideracione

Opus non excusat sed excusat sic
enim nec aliqua virtus ostentacionis
clarescit cui ovinem plebet secundum Crisostomum
in tractatu de symbolo Ira iiiia

Intencio operi indifferenti finem
imponit dist. xlia quisquis et
ca° delicie et ca° quis dicat Dia
per Augustinum Intencio bona non ex
cusat malum opus s. q. j Illo
est per Gregorium Intencio mala fa
cit bonum opus non valere xxiiia
q. va miscetur per Jeronimum Inten
cionem deus plus respicit quam actus
xva q. vja si sacerdotibus et xxii
q. va Cum pulsare per Crisostomum
Intencio iurantis et non iuramen
tum recipientis a deo iudicatur
quia verba debent sive intencionem
xxiia q. va Humane per Gregorium
xxvo moralium Verbum linguarum
non facit nisi recta intencio xxiia
q. va Homines per Augustinum in duo
bus capitulis sequentibus Intencionem
bona officia vindicte possunt implere
xxiiia q. va Officia per Jeronimum
Qui habet intencionem malam accipit
ut bene dispensis gracia probare
quam mutat j q. j Illo est per Gre
gorium xiiia q. va Cohorte per Au
gustinum et xxxiia q. iiiia ca° Si non
per Augustinum Ira prima

Iniuria a deo exemplum bene
ut distamus inter iniurias
illatas ab impiis sive in dicto
sive in facto magnanimiter su
stinere debet aut iniurias et contemptu
nec usque ad auditum sufferre
cum in ipsius iniurie esse quempiam
paratum laudabile est iniurias
aut debet dissimulare nimis est im
primum secundum Crisostomum omelia la Non
tamen iubet nos deus diligere inimicos
nostros ut illos diligamus contra
ut a nobis incipiat quod malum
est repellamus et ideo non dicam
si lesere iniuriam sed si odere enim
tantum amplius enim nocuisti secundum
animam quam illi secundum corpus et
illi forsitan odiens nil nocens
odiens enim te aut ipsum sine
dubio ledis si autem pepercerit im
co tuo tibi amplius pepercisti

quam illi Et si benefecerit ei est amplius
beneficisti quam illi Deinde quod te in
notescere iniuriat si incipias con
siderare quid a diabolo possidere et
agere quo voluntatem tuam adimple
per instinctum eius non solum non irasca
ris ei sed et miseriam eius miseraci
one eius tenebat affectum vis ac
diligere inimicum tuum si iniuriam pa
teris noli iniuriam pro iniuria aspicere
sed considera gloriam quam per mercede in
iudicio consequitur est nec contemp
nimus tuum aspiraas sed perficere illa
illis enim videtur bonum difficile
qui retribucionem non sperant futuri
iudicii secundum Crisostomum omelia xiiia a
Iniuriam Ira iia

a socio non repellas cum
possis tamen est in vicio ille qui re
pellit quam ille qui infert secundum Am
brosium libro primo de officiis ca° x Ac
ceptam iniuriam pacientis sustinui
in pietate tamen dum facere non potui
secundum Jeronimum in epistola ad riparium
presbiterum Gloriosus est iniuriam ta
cendo fugere quam vindendo superare
et si filius glutonem dicat iniustus
taceat et si infimus iniuriam fa
ciat iniustus sufferat et si pauper
emetur iniustus non vindeat secundum Gre
gorium xx° moralium Quicquid a quo
bus bonum passi fuimus iuste aut
remissionem complemus omni peccatorum
aut si in nobis tanta delicta non fue
rint clarioribus honoratur co
ronis secundum Crisostomum omelia xxa Si vi
dicat vis sile et funesta dedi
sti ei plagam secundum Crisostomum super
Matheum Turpe est maxime ho
minum virtuoso refricare iniurias et
odiorum sopitos cineres denuo su
scitare secundum Tullius libro de amicicia
Deum quam miser est ab illo ledi
de quo non possum credi Iniuriarum
remedium est oblivio secundum Sene
ca in pu ne peccatorum Ira prima

Innocencia vera est illa integri
tas est sine peccato reddicio est
sine debito flagellum sine merito
secundum Augustinum super psalmum xxxiiia Quid
est innocens qui cum alii non no
ceat nec sibi nocet qui autem

sibi notat non est innocens secundum Augustinum super psalmo xcix. Sicut puerulus non perseverat in iracundia, lesus non meminit, non videns pulcram mulierem delectatur, non aliud cogitat et quod loquitur. Sic et vos nisi tale habueritis innocenciam et animi puritatem regna celorum non poteritis intrare secundum Ieronimum super illud Math. xviii. Qui humiliaverit se sicut parvulus etc. Innocens inter ipsa tormenta fruitur conscientie bona et cum pena metuat de innocentia gratulatur secundum Ieronimum ad Demetriadem.

Ira ii^a

Innocencia ad iniuriarum dignum alio castigacionis est ut non affligat ii q. iii. Merita iii q. v. Dignum innocentes de omnibus bene iudicat quia fidem in omnibus esse arbitratur xxii q. iiii. Innocens. Per Ambrosium ad officium innocentis pertinet non solum mala non inferre sed etiam prohibere xxiii q. v^a. Non est iniquitas. Per Augustinum exemplo petri perimentes innocentem in placia celi [illegible] Et tamen fuit [illegible] contra considerandum per Augustinum et causa infidelior per Ambrosium. Innocens enim et absque [illegible] convisitatio quietum extra [illegible] silentio noceret secundum Ieronimum epistola xlix^a. Nam fatuitatem cum tacula cum pastore super rabies deterrenda est secundum eundem epistola et per parte pastoralium Gregorius tercio. Vel innocenciam sine dei infinitas estatur et stultitia non proprie dicunt ignobilitas indicia secundum Crisostomum omelia xxx^a et cetera.

Ira prima

Inobedientia. De inobedientia loquitur dominus dicens ad Samuelem: Non te abiecerunt sed me ne regnem super eos. Reg. i. viii. Vir vani in superbia erigitur et tamquam pullus onagri se liberum natum putat. Iob xi^o. Quid vocatis me domine domine et non facitis que dico vobis. Luc. vi^o. Qui non obedit verbo nostro per epistolam hunc notate etc. ii Thess. iii^o. Non enim [illegible] malum est non obedire proposito tamen enim inobediens

nisi sive platus que dei sunt contraria timeri ei obediendum non est secundum Augustinum et xi^a q. iii^a. Non semper. Si dominus iubet ea que sunt contraria fidei vel adversa sacris scripturis, servus obtemperat domino suo. Si vero non contraria precipit, inde opus magis obedire deo quam hominibus. Hieronymus de vxoribus apud viros, de filiis apud patres, qui in isto tempore debent esse subditi quae contra dei mandata non sunt secundum Ieronimum in epistola ad Ephesios et xi^a q. iii^a capitulo Si ei.

Ira ii^a

Inobedientia iniqua quam mala inducere solet. Pena peccatum auferre. Deut. xvii^o. Qui autem superbierit nolens obedire sacerdotis imperio qui eo tempore ministrat domino deo tuo et decreto iudicis morietur homo ille. Sed et sepulturam rebellibus negat. Facto est sermo domini ad virum dei nomine Iaddum. Sicut Iosephus Antiquitatum libro viii^o. Missum ad Ieroboam cum brachium [illegible] dixit vero dei ab alio propheta decepto quia non obedisti ori domini sed comedisti panem et bibisti aquam in loco a domino prohibito non inferetur cadaver tuum in sepulchrum patrum tuorum quod ut abiisset accidit enim leo sed non comedit. iii Reg. xiii^o. Tertio maledictionem ultimo domini infert. Deut. xxviii^o. Si nolueris audire vocem domini dei tui ut custodias et facias omnia mandata eius et cerimonias eius venient super te omnes maledictiones iste. Maledictus ero in civitate etc. Quarto est gehenne deputandus propterea. Ro. xiii^a. Qui resistit potestati dei ordinationi resistit. Qui autem resistunt sibi ipsis dampnacionem acquirunt.

Ira iii^a

Inobedientia est voluntas propria omne volunti abrogat resistens et omnis preceptis nolens obedire. De qua i Regum xv^o quasi peccatum ariolandi est repugnare et quasi scelus ydolatrie nolle acquiescere. Ariolare enim est aries et dolorum ymolare ydolum enim ex

dolo nome accepit eo q dia9
cultum dni honore creature impe
xit Unde ydolatria ydolorum cultus
dicitur Inobediencia detestabilis osten
ditur in scriptura tum quia angelos de
iecit de celo homines de paradiso
Saulem de regno Abiathar de
summo sacerdocio ut impletur summo dei
sup. domu heli de sillo Hic in
primis parentibus nō tam bestialiter
e dampnacia quam signatur du
p inobediencie culpam dīne indi
tome audierunt sentenciam ut pz Gen
1o zsignat p adam desiderium
racio p evam vero sensualitas
denotatur quociens igitur delibe
ta consentit et obedit sensualitati
illicita suggerenti tociens dīne
repugnat voluntati et talis illicitus
consensus seu voluntas ꝓpria dicitur
inobediencia p quam intitur deo
auferre quod e sibi ꝓprium Sic an
selmus lo de similitudinibus et sedm
Bn̄h in quodam sermone de lep
naaman etc.

Impaciencia quadruplex e prima
ꝓximorum circa
ut qui homines sepi spi
ne offerunt catholicus uc Unquid
colligunt de spinis uuas etc
Scd inter deum et homines ponit sci
sma Ecch 1o e de hijs q pdide
runt sustinenciam etc Tercia ptu
meliosa reddit vitam ut canis
ad mordendum Prouerbiis xxvj o d
Sicut q apprehendit auribus canem
etc Quarta virtuti et animam non vi
tat pericula puerbiorum xixo e Qui
paciens e sustinebit capitulo luc
xxjo In paciencia vra etc

Inspiracio scti spiritus soluit a le
ge statuta ita q ille quem
spiritus inspirat plato suo contradicente
ad meliorem vitam potest transire
quia dignior e lex priuata quam
publica dicente aplo habent legem
scriptam in cordibus suis etc Spes
quidem lex et qui spiritu dei aguntur
legem dei dicuntur et quis e qui
spiritui sancto possit digne resistere
xix a q ij Due sunt predicta ea
que videntur reprehensibilia inspi

racione diuina fecerunt Sic augustinus de
ciuitate dei lo 1o et xxvi q va
Si non licet Domine p agilitatem inspira
cionis preuacat a malo Sic augustinus ad
donatista et xxiija q iiija q errauerat
uerat Inspiracionem diuinam castitatis
habetur dist xxviija de hijs predica
cione instruitur quod sequi sedm
normam scripture opz magis etc

Invidia lcā pma
Ut iusti certitudo in ista conscia
et sedm vicium capitale e dolor a
cstitia de bono alterius vel ꝓfectu
ex qua nascitur et econtra gaudium
et leticiam de malo alterius vel de
fectu Inuidere enim nichil e aliud quam
tristari et dolere de alterius comodo vel
honore ut dicit damascenus que
quanto plus aut minus recedit a carite
ti tanto magis aut minus redditur Et
vicium dampnabile e illius circumsta
cijs debite circumspectis Nascitur inui
dia ex tumente superbia sequens ini
micum filia primogenita apostotat
angeli sequens vestigia quemad
modum de eo scriptum e Sap 2o
Inuidia diaboli mors intrauit in
orbem terrarum et imitantur eum
q sunt ex parte eius Unde augustinus in
lo de virginitate Sup inquit pr iter
inuidiam et pz racio Inuidere enim ne
quaquam possumus nisi eis aut
quos maiores aut superiores vel
pares nobis in aliquo putamus aut
esse forsitan formidamus Sala
manca miseria certe inuidia Unde
augustinus sup ge ad litteram xj Amā
do quilibet ꝓpriam excellenciam aut
paribus inuidet q sibi coequatur
aut superioribus q sibi preferatur
aut in inferioribus ne sibi parifi
centur Sic nō sentit aplus in
se cum diceret Uolo vos omnes
esse sicut meipsum j Cor vijo act
xxvjo In scriptura enim sacra patet

Inuidus lcā 2a
Ille hostis callidus caritate
priuatus primo homini uidens fe
licitatem surripuit eo q amis
sa beatitudine que prius ipse ha
buit inuidebat se illo immortali
litatis dono caruisse Hic cum

ad perpetrandum fratricidium torruit
eo quod despecto suo sacrificio pla
cuit sibi fratris insurrexit. Hinc
esau ad persequendum fratrem exarsit
quia primogenitorum benedictionem perdita
quam per esum lenticule ipse ve
diderat in morem se eo quem nasce
do pilabat ex livore ingemuit et
doluit. Hinc ioseph innocentem fra
tres sui livore percussi ismahelite vendi
derunt quia cognito revelacionis
misterio ne maior eis fieret eius pro
vectibus invident. Hinc Rachel
filiis sororis fecunde invidebat Gen
xxx°. Hinc maria et aaron invi
dentes locuti sunt contra fratrem suum
moysen Nu xii°. Discipuli iohannis
baptiste invidebant christo quia plures
baptismum suum susceperunt Ioh
iii°. Multa per singulos modos inveniuntur
exempla quibus comprehenditur quod invi
dia emula. Quam graviter peccatum est ex
tractata invidia que privata penitus
luce caritatis aufferit nobis proximum
quem ex divino precepto diligere ut
meipsum. Quemadmodum eius nomen su
plica aufferit nobis deum quem amare
debeam amplius quam meipsum. Unde
dicitur invidia quasi videns amorem

Invidia. lectio ma

Sicut cetera peccata mortalia
aliquos habent motus imperfectos in se
similitate existencia que sunt venia
lia vel forsitan omnino nulla. Unde
enim invidia dicitur tristicia de bonis
alienis sive leticia de malis alie
nis. hec potest contingere quatuor modis
ut dicit Thomas in ii secunde dis.
xxxvi. Uno quando modo quis aliquis
dolet de bono alterius in quantum ex
eo timetur maius nocumentum vel si
bi vel aliis. Et talis tristicia non
est invidia quia non procedit ex livoris
malicia et potest esse sine peccato. Unde
Gregorius xxii° moralium ita dicit. Eveni
re plerumque solet ut non amissa ca
ritate nos ruina letificet et rur
sum eius gloria sine invidie cul
pa contristet. Cum et ruente eo quos
quam erigi bene credimus et profi
ciente illo plerosque iniuste oppri
mi formidamus. Alio modo potest quis contristari

de bono alterius non ex eo quod ipse
habet bonum sed ex eo quod ipse nobis de
ficit bonum quod ipse habet. Et hec proprie
dicitur zelus ut dicit philosophus in
secundo rethorice. Et si iste zelus fit circa
in bona honesta laudabilis est
secundum illud apostoli i Cor xiiii°. Emu
lamini spiritualia. Si autem fit de bo
nis talibus potest esse cum peccato per
inordinatum affectum. Tercio contristatur
aliquis de bono alterius in quantum
ille cui accidit bonum est illo bono
indignus que quidem tristicia non
potest oriri ex bonis honestis ex
quibus aliquis iustus efficitur sed
sicut philosophus dicit in ii° rethorice
est de divitiis et talibus que possunt
pervenire dignis. Que quidem nichil sunt
in comparacione ad bona futura quod
enim retribuuntur bonis que tristicia
prohibetur in scriptura sicut illud psalmo
Noli emulari in malignantibus etc.
Quarto tristatur aliquis de bonis alterius
in quantum alter excedit ipsum in bonis
et hec proprie dicitur invidia ut dicit
philosophus in ii° Rethorice quia dolet
de eo de quo est gaudendum et hoc
super proximi possessionem suum demum
de bono alieno in corde gerit li
vorem. Unde merito dicitur. Nil
aliud valet nisi se valet invidus
ethna cremare. Sic nos alios se
invidus igne cremat. Est igitur
proprie invidia afflictio animi de bonis
proximi ex qua nascitur ecium in
ordinata leticia de malo proximi
et dividitur in quatuor species que
sunt odium detractio scandalum
susurracio. lectio ma

Invidia multa inducit mala
Primo id est quo reus torquetur
bona proximi videndo ut oculus
debilis solem aspiciens. Eccli xiiii
et c. Nequam est oculus lividi et
avertens faciem. Gregorius super i°
Iob xv°. Prolium comedit invidia
qui de bono proximi affligitur
quod de radio solis exercitatur. Secundo
maledicitur ipsa bona abscon
de ut hinc malum simile lupo v
rinam suam ex qua ligis lapis
preciosus artificiose creatur. Pluri

dicun abscondit in pulue pu 4 xi°
Qui abscondit frumentum male
in populis etc. Contrario mentem cruciat
tumescendo ut fetus vipe tpe partus
ventrem matris nascendo perforat
Gregorius Inuidia vipee comparationis
e que matrem rodit sz etiam
Quarto iocundatur proximi malum in
tuendo ut demones quorum sodem illud
pu 4 2° letatur cum male fece
rint etc. Quinto presentes inficit ab
sentibus detrahendo ut genus aspi
dis ore venenato mordet homines
unde inflati mouentur j Co 4 xvj°
Corrumpunt bonos mores colloquia
praua Eccli viij° q Ne omni homini
cor tuum manifestes etc. tun que ruina
letatur alterius non erit impunitus
pu 4 xvij° Ne comedas cum homine
inuido etc. pu 4 xxiij° An oculus
tuus e nequam etc. Math xx° d Cum
sit inter vos zelus et contentio etc.
j Co 4 iij° a Ubi zelus et contentio
ibi inconstantia et omne opus prauum
qui aut desursum est sapientia pu
dica e pacifica et modesta Jaco
bi iij° Inuidia vicium e diabolicum
quo solo diabolus e reus et inex
piabili reus. non enim diabolo dicitur
ut dampnetur adulterium commisisti fur
tum fecisti villam alienam rapui
sti sed homini stanti inuidisti Ut
Augustinus li° j° de doctrina xpiana Tol
le inuidiam et meum e quod habes
Ut Augustinus sup Johannem Omnium profi
cientur replet ad fiendas rabiem ex
citabunt et bona nascentia que nolunt
imitari persequitur Ut Gregorius xxx
iij° Mo° c° 24

lra v^a

Inuidia sacerdotes cristo contrista
tur cristo xpus glorificabatur cum
honor ille fiebat in tormentum. sic
enim res e quod bonum in sua virtute
laudatur mali in sua inuidia cru
ciatur. iterumque non sufferentes in pecto
re suo inuidie stimulatur ardorem
prorumpit in vocem in qua prorumpite
hec facies. O inuidia que sit inimica es
sibi. Nam qui inuidet sibi quidem iniu
riam facit. illi aut cui inuidet glo
riam parat. ille vituperabilis inuenitur
de sua inuidia. ille aut laudabilis

demonstratur de sua virtute. ideo inuidia
sibi bonum nocua facit. alterum aut non
solum grauat sed ad hoc magis comedat
Ut Crisostomus xxxiij^a a Item hoc e enim
proprium inuidie quod aliquid bonum alterius
addatur sic dolent inuidi quod illis sit
aliquid subductum quod ipsis e addi
tum. puta si videt aliquem fieri diui
tem. putat inuidus se pauperem factum
si alter fuit sapientior factus ita do
let quod ipse sit insipiens factus Intelli
gas quia ex gloria vana nascitur
inuidia Nam ideo dolet secundus esse
quia desiderat esse prior Ut Crisos o
melia xxvj^a p

lra vj^a

Inuidia e mortale siue capi
tale peccatum dis xxv^a unde si
q ac. 7 de pe dis ij cap j° Propter pla
corem inuidiam cayn fratrem suum occi
dit dis xxxv^a b p ambrosio in ser
mone de ieiunio quod peius malum non
e quam kanos fidelibus sacerdotibus i
vide le^a q j Sunt p Gregorium et
ff v p Augustinum Qui bonos ex le
ui suspicione accusat hunc non crut
sed inuidie stimulus exagitat vj q
j Si omnia q potius conuenienter cum
veritatem fratribus reuelatam sectis persu
mit inuidus e dis viij^a q Occep
p Augustinum Inuidia creatur per simi
litudinem vel per similitudinem excitatur inferi
oribus fiuendo de pe dis ij cap j°
Inuidia quippe cadit inter sanctos a
postolos propter filios zebedei Ut Jo
hannis epistola xiij^a v Propter inuidiam
generatam inter Augustinum et Jeronimum falsi
quidam dixerunt quod Augustinus misit contra
Jeronimum viij libri romanum Ut Jo
hannis epistola xiiij^a a

Ira prima

Ira virtuti inimica contraria e mo
tus quidam animi vel passio appe
titus sensitiua a qua virtus irasci
bilis denominatur que absolute
considerata non importat vicium neque
nec laudis aut vituperij. cum sit
ipsius anime passio naturalis. sed in
quantum e vitium patientie inimica con
traria deuiat ab ordine rationis. et
tum vicium capitale sit. E inflati
animi immoderata turbatio que quanto
plus aut minus procedit a virtute pa
tientie et tanto deserit dampna

blis peccatis circumstancijs interioris
et operis et nascitur ex tumida superbia
ipsam generante aut extenuata inuidia
ipsam pariente. Postea sequitur filia ca
ritatis emula impetuosis motibus
velud ignitis facibus inflammata vnde
dicitur Ira est ignis validus nimio
calore turbata Que enim impetuose accensa
deuastare molitur vel saltem ledere que
persequitur animo vel attendi contra illud
quod mandatur a deo leuitici xix° Non
queras vlcionem de proximo tuo etc
Et Math. v° Omnis qui irascitur fratri
suo etc. vbi dicit glossa quod per tria tan
gentur ibi scilicet iudicium consilium et ge
hennam. diuerse mansiones in eterna dap
nacione pro modo peccati singulariter expri
mitur Per primum enim intelligitur peccatum
in corde conceptum Per secundum autem peccatum
exterius conceptum contenciose ostensum
Per tercium vero peccatum contumeliose obiectum
Et quia hec tria possunt esse mortalia
si in corde permaneat cum consensu ar
bitrij et animo vindicandi Memora
re igitur timorem dei et non irascaris
proximo tuo iuxta sentenciam Eccli xx
viij° Et de hijs omnibus reseruat ipse
deus sibi vindictam clamans per prophe
tam Michi vindicta et ego retribuam
Deutro. xxxij° Mea est vlcio et ego
retribuam eis in tempore O grande peccatum
et enim violentum quod non solum superbia
aufferet in deum aut veluti cecam
inuidia auffert in proximum sed et a
meipso auffert meipsum dum pertur
bato animo et errante iudicio rationa
tem deuiat ab ordine racionis Iuxta
id Catonis Impedit ira animum etc
Ira secundum Crisostomum ~~Ira~~ na
(Ira na)
Ira secundum Crisostomum super isto omelia xj a aliqui na
scitur racio et cautelle quia si ira
cum peccata non fuerit nec doctrina proficit
nec iudicia stant nec crimina compescun
tur Iusta igitur ira mater est disciplinae
vnde non solum non peccat qui cum cau
sa iuste irascitur sed meretur Et nisi
iratus fuerit peccat qui paciencia irra
cionabilis vicia seminat negligencia nutrit
non solum malos sed eciam bonos in
vitat ad mala Requiritur igitur tempus
magni consilij ad debite irascendum
ad quod requiritur zelus legis dei

moderata correptio proximi et imprimi
ta forma irascendi et sic secundum Au
gustinum ix° de ciuitate dei Deus secundum
scripturam sepius irasci nec tamen vlla
passione turbatur Hoc tamen vindicte
vsurpauit affectus sed ideo vitium
sentencia hec ipso vt terreat superbos
excitet negligentes exerceat consen
tes et alliciat ignorantes vnde scribitur
Misisti iram tuam domine etc Exo.
xv° Conformata est plus israel cum
filiabus moab etc Num. xxv° Ira
tus est dominus israel propter acher etc
Iosue vij° Iratus dominus contra da
uid quia populum numerauit etc ij Re
gum xxiiij° paralippomenon xxi° Item
multum est timenda ira dei in iudicio
vltimo quando reges terre principes et
tribuni diuites fortes omnes et li
ber abscondent se in speluncis mon
cium et dicent montibus et petris ca
dite super nos et abscondite nos a
facie sedentis etc Apocal. vj° .//.
Ira quoque est ~~Ira~~ iij a (Ira iij a)
hominis boni et licita sicut
Moysi quando exiuit a pharaone nolen
te eum audire Exo. x et x° Et
item Moysi contra populum israel murmurante
manna vsque mane contra preceptum
domini Exo. xvj° Et item Moysi
videns vitulum aureum propter quod ira
tus tabulas fregit etc Exo. xxxij°
Ionathas iratus surrexit a mensa
patris propter dauid et die non come
dens neque bibens j Reg. xxx° Au
diens Neemias clamorem populi super
vsuras etc Nee. v° (Ira iiij a)
Ira saluatoris dicit Augustinus quod dam
est aliquis non occidens etc super
quo Augustinus Ira sine voce indignatio Ira
cum voce consilio Ira cum sermone con
tumelie gehenne ignis mancipatur
Item Crisostomus omelia xj a: qui irascitur
fratri suo sine causa reus erit iudi
cio qui cum causa non erit reus Nam
iracundia qui cum causa est non est iracun
dia sed iudicium Si quis dixerit
fratri suo racha sine causa reus
erit consilio id est dicit sit vnus ex con
silio qui adiuisi Christum fuerunt si
quis adduxerit falsitatem in communi in
eligendum vbicumque sine causa et cetera

racha sine causa dixit qui fatue
sine causa dixit Si aut crede cum
causa no e pctm quo magis cum
causa fatue dice no e pctm Nam
7 vni malu spes e aliqua casti
gacionis 7 apud sapientem dum
e cum flagella h ille Item Gre
gorius dicit quod iudicium e cause dis
cussio consiliu sive diffinicio gehe
ne ignis sine execucio Cetar thos
de virtute theo libro iiio ca o xvijo
Item sup ito Ira va
Ipdicto textu scz ire rache 7
fatue cum suis penis dicit doctor
evangelicus sup vo inaudito Opz ista
tria cognoscere ordinate venire ad
iudiciu vt conmuat a iudicibus de
reatu vel 2o cum hc iudiciu suff
re consiliu iudiciu si campnatur
vel tcio venire ad iudicium vt dap
nacionem accipiat ad gehenam cum
primo aut opz dnm qui novit occul
ta cordis cum sit irascente ire
iudiciu sz cum stante hac ira pru
pitur in vba derisoria vel alit
mediscagtiua tunc sic iatus sbit
consiliu tam spiua qm homy p
lia nocerui si p pctis campnabilr
est aut racha scdm quosdam int
ieccio deridentis scdm aliquos nome
signans omne genus smonis deriso
rij sive inutilis quod convincit di
ursum e in xpm ut sz in va pom
posa in vba scandalosa in vba
mendosa 7 in vba infructuosa
Sz tcio opz cave sine missie ne
dicamus fatue quod videt in
telligi antonomasie p diccionem vicio
sa de qua no satis fuit deo et
pximo h in via h ille vbi sup
ind lra j 2 7 xx viij q lio 2
Ire mala lra vja
Imulta st q hospitiu spus
sctu turbat Gregorius Cum ira a
niu pulsat spitum sctu hospitiu
turbat Nam sicut in pace sctus
e locus dei sic in discordia locus
diaboli tales enim st incendiarij
domus dei ps Incenderut igni
sctuariu tuu tales faciut se iudi
cem sz dnm volut ee tortorem Un
Augustinus Dicit enim malus in ocu

nibus suis domine vindica me de
inimico meo malo Rndit ei dominus
quez vtru nonne vuli estis amb
stultu se dmonstrat qui p cor suu
mittit gladiu vt ledat inimicu m
ti Cum enim dominus iudicabit no
pascetem pximu no vestietem nu
dum quo iudicabit paracietem aut
spoliatem pximu h Thomas de
virtute theo e vlii 3 lra vija
Iracundia que cum causa est
no e iracundia sz iudiciu Ira
cundia enim pprie dicit comocio pas
sionis Cu igitur cum causa ira
scitur ira illius iam no ex passio
ne sz ex causa idcirco iudicare dicit
no irasci puto aut no de iracu
dia carnis loquitur xpus sed
de spu nc ad carnez loquitur sz ad
aiam Dicit enim dominus si mada
uit carni caro enim no obaudit
ei nc enim e possibile vt caro no
conturbetur quia sapiencia carnis e
in dnm legi enim dei no e subiecta
nc pt ee dicente Iob Homo na
tus de muliere plenus iracundia Cu
igitur homo irascitur 7 no vult
facere quod ira compellit caro eius
irata e animus aut eius no est
iratus Igitur multi st quorum caro
irascitur anima aut eorum no ira
scitur v q videtur pacientes 7 ta
cite 7 occulte cogitant malu 7 st
querut oportunitatez nocendi pa
trem mediacez x diyalu ad eoz
dapnacionem culpabilit imitates De
quibus loquitur dominus vt sup Qui ira
scitur fratri suo 7c h Crisostomus o
melia xja Homines ab hominibus
offensi dolent 7 fremunt sz licet
filij peccaverunt in dnm nc pres ei
rarunt Deus aut offensus ab ho
mine no irascitur quia deus ipse
constitutus e ab homine contemptus e
sz qr ipse offendens dnm pdit aiaz
suam ve igitur no irascitur
deus de iniuria sua sz dolet de
pdicione humana sic igitur casti
gat vt no suaz iniuriaz vindicet
sz vt peccatum corrigat ad salu
tem dicens si deliquerint filij eius
legem meaz visitabo in virga ini

sicias eorum. Iniciam aut meam non
dispergam als eis. Crisostomus omelia
xviiia q. et cetera. Ira viii a

Ira fugienda est propter tria. Primo
quia deo displicet. Ephesios iiiio
nolite contristare spiritum sanctum dei et cetera
Secundo quia diabolo placet qui odiose
dextros scilicet vadimus sicut coruus
cum maliuolum extractat. [illegible] i Regum
xio Dixit Naas filius iste [illegible] ut
feriam vobiscum fedus et cetera. Gregorius
per iram sapientia perditur ut quicquid
ordine agendum sit omnino nesciatur.
Tercio quia multa mala facit homini
vel iram ab eo aufferet. Proverbiorum xx
viio Ira non habet misericordiam. Item posses-
sionem minuit. Ecclesiastici xxio Obiurga-
tio et iniuria annullabunt substanciam. Item
omnia mala introducit. Gregorius super
per illud Vir iracundus prouocat rixas
sic inquit omnium viciorum ianua est
iracundia. Vide [illegible] stultum interficit ira-
cundia Job [illegible] et a [illegible] quid perdis
animam in furore tuo Job xviiio a
Ira et furor execrabilia sunt Ecclesiastici
xxviiio et cetera. Ira ix a

Irascimini et nolite peccare sol
non occidat super iracundiam vestram
et cetera Ephesios iiiio Sit omnis homo
tardus ad loquendum et tardus
ad iram. Ira enim viri iusticiam dei
non operatur Jacobi i Et irascimini vbi
est culpa tui irasci debeat. Non possum
enim fieri ut non rei dignitate mo-
ueamur alioquin non virtus sed lenitudo
et remissio iudicatur. Ambrosius de
officiis libro io [illegible] per iram sa-
piencia perditur ut quid quid recte
ordine agendum sit nesciatur. Item
Gregorius libro vo moralium. Non tamen ira-
sci vbi irascendum est nolle emen-
dare vbi peccatum peccato addere est. [illegible]
nymus in epistola Si non potest iram vitare
tempera si non potest furorem caue co-
hibe te silencium prudens et tacendo
ticius vincas. Ysidorus libro io solilo-
quiorum Non dole te nimia peccatorum
magis indignare. [illegible] irasci fratri
dum tibi ipsum [illegible] peccanti
Crisostomus omelia xvia [illegible] natura
tua ire vt dilatata langwescat
et pereat. [illegible]
[illegible] est [illegible] irasci [illegible] sic

conflagret. Beda super Apocalipsim
iio Nichil inter iratum et insanum
est nisi vnus dies alter semper insa-
nit alter sepe irascitur. Seneca libro
de ira. Item de ira bona et ma-
la Nota Lincolniensem dicto lxxvo
in de est. Ira x a

Ira tranquilla iusti supplicium con-
stituit est [illegible] dist. iiia [illegible] in ne
demones appellatur ira et furor
di xxiiii q. va Non solum per
Iohannem super Iohel propter maliciam
hominum ex ira dei multas fame et
penuria quas committuntur xviia q.
i Reuertimini per Iohannem super Ma-
lachiam [illegible] ex toto penitere ira dei
super multos venit. xxiiia q. va
Si audierit per Cyprianum ab ira
propter quam natura [illegible] filii ire
non liberatur quis nisi per fidem
de con dis iiia Affirmasse per
Augustinum ad Petrum diaconum. Ira
si homines longo tempore teneatur est mor-
tale peccatum dis xxva [illegible] Alias
vindictam [illegible] luxurie Philippi
it apostolus dicens Non vos defen-
dentes sed date locum ire xxiiia
q. i [illegible] xxiia q. Cum caput
Quicquid calore iracundie fit
vel dicitur non est imputandum [illegible] Fi-
ter nisi assit ratio vel perseueran-
cia [illegible] iiia Si quis iratus de
pe dis [illegible] cogitatio
In proposito laudabile est et [illegible] agit
prius cum [illegible] ad irim
ad tranquillitatem redeat xia q. iiia
Illa per Gregorium et q. [illegible] platum
in fine. Ire autem remedia sunt
tria. Primum est molle responsio Proverbiorum
xvo Responsio mollis frangit iram
et cetera Secundum est silencium. Nam sicut
deficientibus lignis ignis extin-
guitur sic cessantibus [illegible] conten-
tiosis extinguitur ira. Ecclesiastici viiio
Non litiges cum homine lingwa-
to et non struas ligna in ignem
eius. Tercium est [illegible] iracundiam
indiscretam [illegible] placet tolleranti Petro
teste i Petri iio Qui cum maledi-
ceretur non maledixit et cetera Ire sepe
remedia sunt tria Primum est [illegible]
taciturnitas Proverbiorum xiio Affirmamus

indicat iam suam Qlo natura ire
vt plata nimis fueat occulta la
guescat ps Posui ori meo custo
diam etc Secundum considerato domine
cardinalis In Iste9 vnicu q
tibi accidit absq dei voluntate
no venit Cum consideratio
ipius defectu quia considerans
ipas defectus magis parcit ae
nos pu 4 xix Homo indiges
maior e Et nota q reddere ma
lum p malo flagiciosum e sicut
fecit Ioab interficiens abner p
morte azael fratris sui ii Regum
xxiii Sz reddere malu p bono ma
gne puersitatis e sicut fecit iudas
tradens dominum xhm xxvi Redde
re bonu p malo bono equitatis
e sicut fecit asuerus rex hono
rando Mardocheum q' premium
uit dum regem in destructione he
ster iiii etc

Irregularitas nomen accepit
a regula quam statuit aplis
fundamentum circa ordinatos contra
dicitur eius irregularae x ain re
gulaz dis xlviii cap dis xxv
q Nunc aut irregularitas mul
tiplicit trahitur dis xxxiii ma
ritu 7 dis xxxiii Pripinis p
augus 7 gregs 7 ca sequenti 7 dis
l ca Irregularitas incurritur con
hendo cum corrupta dis xxxiv
seriatim dicit h qui in a co dis
xxxiii si cy 7 ca sequenti Ite
Bigamus 7 symoniacus dis x
xxiii Marthim Item hereticus dis
l ca qui Itez illegitime nati dis
lvi a psbitero plura capla se
quuntur plus v ordo 7 v religio

Iudas lege **lra prima**

Fur fuit quicquid cum inter
aplos egit p dignitate officii ratu
fuit dis xix secundum Ioh g i ad
uersitas in fine p Gregorium xps
iudaz tollerando docuit nos malos
tollare xxiii q iiii quid ign
p augustinum viii q i adiusitas in
fine et ipi iude psidiaz nauis
in qua ipse erat 7 apli fluctibus
agitabatur xxiii q i No turbatur
p ambrosium Iudas in cena domini
cum alijs discipulis x corpus suscepit
i q i Sic xps p Iohannem vna q
i aduersitas in fine qui 7 sic Iu
das p augustinum Iudas a venia ex
clusus no fuisset si ipam a xpo po
stulasset De pe dis iiii a q in sali
tibus Iudas infructuose penituit
quia laqueo se suspendit De pe
dis iiii a int h 7 ca qsalita Iudas
plus peccavit desperando q ipm xpm
vendendo xxiii q v Si no lic
p augustinum 7 ca sequenti Nota illi
de seipis accidentibus symoniaci
iude comparant i q i eo p Gre
gorium Clericia subtrahentes res sa
cras sunt iude scarioth similes
xvi q iii si forte xxiii q
iiii Quid igitur p augustinum etc

Iuda quid **lra ii a**

Ipeius int omes adhrentes
magis int xii loculi ei commissi sunt
7 dispensacio pauperum distributa Ingra
tus tanto beneficio si thesauri tuto
accept peccuniaz perdidit iusticiaz tra
didit vitaz mortuus quez vt di
scipulus sequutus e totu hoc ma
lum iude Sz malo eius bn vsus
e dominus tradi se ptulit vt re
dimeret nos Igitur malu iude in
bonu conversum e h augus sup
Iohem omelia xxvii Duode
cem discipulos elegit dominus Sz
in hoc no ipm iudaz p xii hic
dixit designabit Sz successorem eius
providerit Iuda eni cadente successit
Mathias 7 duodenarius mansit
ius h augus ibidem omelia
Iudas dixit Quas vingentu h
sit de e miser bonus adhuc te
cunadit Iudas iste no tuc pusus
e qm correptus a iudeis dominum
tradidit Nam prius sequebatur
dominum no corde sz corpore h ibi o
melia l a in medio Iudas electus
fuit ad illud ad quod ncans Sz
no ad eternez h ibi omelia l a
Item veniet tempus veniet finis
seculi 7 credet totus isrl q tunc
erit h augus de v domini sermon
xl etc **lra iii a**

Item lio i historie ecclastice
talis xvi xvii xviii Narra

p̄ sctm̄ Eusebiu de epla Abagari
regis gentis vltra euffraten miſ
sa ad ihm̄ · vſcꝫ ad ihm̄ p ana
nam cursorem ipius regis p salu
tate tue infirm̄ recupanda · qui
ſcꝫ ihūs pmisit illi ſcdm̄ tez post
ascēſiom̄ ſuaz eius in ſua epla
eadem recepta · quod completu ē
p̄ ascenſiom̄ x p thadeum ꝟꝫ
iudam ſctm̄ incaſtu inrd̄ꝝ 7 fr̄m
alphei 7 marie cleophe vnu ex
lxx disciplis Cui inde Abagar⁹
p⁹ ſanitatez acceptaz obtulit p̄t
cuniaz · qui rnd̄t renuēs · ſi nra
dimiſimꝰ quo accipiemꝰ aliena
ꝫ patet 7 in cattholicō ſup isto
vbo Judas 2⁹

Judei obedientes nō ſt a xanis
molestandi xxiij q̄ viiij Diſpar
sacrilegiu faciunt q̄ iudeis publica
officia cōmittunt diſ liiij Nulla
Et fideles nō dent cum iudeis
manducare · nc̄ habitare · nc̄ medicinas
ab eis recipe · nc̄ ꝯsiliu requirere
in infirmitate ſub pena excōmunicacō
xxviij q̄ j nullꝰ 7 ſequenti cao
Et iudei nō ſt vi ad fidez com
pellendi diſ xlv Et ſūma p gofrꝫ
7 cao de iudeis Judei eꝫ de facili
ad vomitu pfidie redeunt cum mlta
ta deliberacō 7 cum ſcꝫ mtau in
ſtanciam ſt ad baptiſmu ſuſcipien
di De con diſ iiij Jude 7 ꝯſ
q̄ j Sepe Et in die dnica vl aa
ſolem iudi baptiſari dent de con
diſ iiij Ne quodaliſit p gofrꝫ
Et ſi iudeus vl paganꝰ ſuuus
fieri voluit xanꝰ a ſuitute li
beratur diſ liiij ꝯſtantinitatez
per Gregoriū **lra pma**

Iudices nō ſolum ſcdm̄ pſta
Item dnaz ſꝫ etiaz in forma
huana xpus iudicabit q̄ iuriſdi
com ordinaria iudicabit vt deus
cum to trinitate ſꝫ iuriſdiccom̄ de
legata iudicabit vt homo Vn
nota q̄ qꝫ ſt modi iudicandi
Primus modꝰ ē plene auctoritatis
quo iudicabit tota trinitas Sedꝰ
ē ſubauctoritatis quo iudicabit xp̄c
vt homo Tcius ē aſſeſſorie
dignitatis quo iudicabunt apli

7 viri pfcti · q̄ cum iudice emine
cius reſidebunt tamqm meliꝰ
ſcientes ꝯſuetudinem regni di · q̄
bus totalit implendis 7 ſciend
tam in via qm in patria opam
dederunt Qrtus ē approbacōnis q̄
iudicabunt omnes ſcti 7 ecclia 7
ſcti angeli Qntꝰ modꝰ iudicat
di ē culpam iudicandoꝝ manife
ſtare · ſic 7 mali iudicabunt In
iudicando xpus habuit actus op
poſitos · vnu ſcꝫ actiue 7 aliu
ſimilr paſſiue Primus nāqꝫ
ē infirmitatis · 7 alius ptatis · in
pmo aduentu xpus venit ad iudi
candu paſſiue · in ſcdo veniet ad
iudicandum actiue · ꝓpt hc in pmo
aduentu venit in forma infima
in ſcdo apparebit in forma glo
rioſa Sunt ē q̄ in iudicio xpm
videbunt iuſti tam in natura di
uitatis qm humanitatis **lra ija**

Item a malis nullo m forma
diuina poterit xpus videri 7
hoc dupplici racōne Primo ꝓpt defectum
diſpoſicōnis in ipo vidente · quia
natura ſine gra nō ſufficit ad
di viſiom̄ Scdm̄ ꝓpt dempitu di
leccōnis que ē in viſione diuine
quia vide dni vita etna ē ſcdm̄
Joh̄em que nō pt cōmitari repb
ex pdictis ptꝫ q̄ xpus apparebit
illa due iuſtis ſicut dt Gregoꝛ
Et tribulis Tuyſtis quod ſigna
tum ē in columpna nubis in
die 7 ignis in nocte Videbunt
em̄ mali humanitatez vt timeant
7 nō diuinitatez vt ne gaudeant
Boni namqꝫ vtraqꝫ xpi naturaz
videbunt 7 gaudebunt · ſtigmata
quoqꝫ x miralbunt 7 inſignia paſ
ſionis · vt crucez 7 clauos 7c · Ve
debunt quoqꝫ ſupra in loco emi
nenciori tam ſctos angli vo ſbtus
in tra · quos dilexerunt · 7 mito
xc iudicium extebit tu quia no
ſcit vnita ſingulorum · in quia di
lexerunt theſaurum ſapie 7 ſcie
ne abſcondita · tum quia nō erit
venus de atquo eoꝝ ſup quibꝫ
iudicabit · Nō em̄ ſerit pctm nc̄ i
ventus ē dolus in oꝛe eius 7 h

duo precipue debet iudicem h[abere] Tho-
mas de vi[rtu]te theol[ogie] li vi^o c^o xvij
In iudicio lra iiij^a
extremo erunt quatuor ordines
quidam enim iudicabuntur et dampna
buntur · puncta sunt aequilibus ha
mis · sicut illorum qui habuerunt
fidem sine operibus quidam iudi
cabuntur et saluabuntur · ut quorum
multa bona puncta sunt aequilibus
mal venialibus quidam vero iu
dicabuntur tamen ut quorum mala mul
ta omnia et puncta sunt bonis ut
illi qui caruerunt fundamento fidei qui-
dam vero non iudicabuntur sed iudi
cabunt et saluabuntur · ut quorum mul
ta bona non puncta sunt malis sicut
perfectorum pauperum ut xx^o de quibus ait
xix^o vos qui secuti estis me
etc. De quibus quatuor predictis or
dinibus Nota quod omnes homines iu
dicabuntur iudicio retributionis sed non
iudicio disceptacionis Infideles vero
quia non fuerunt cives civitatis dei
tanquam hostes sine ulla maiorum
discussione et audiencia puniuntur
fideles non mali tamquam cives
cum maiorum discussione puniuntur
Isti autem iudicabuntur ut multa eorum
denuo discuciantur an bona vel
mala sint sed bonorum penitencia
omnibus manifestetur et ut causa ma-
los iusta appareat sententia dampnacionis
In iudicio lra iiij^a
extremo due sententie feretur
una pro bonis et alia contra malos
Sententia pro bonis continet septem clau-
sulas Prima est amabilis vocacio
ibi venite Secunda benedictio
ibi benedicti Tertia patria dilecta
ibi patris mei Quarta maiorum re-
elucio ibi percipite Quinta regni
assignacio ibi regnum Sexta gloriae
spacio ibi quod vobis paratum
est Septima eterna predestinacio ibi
ab origine mundi / Alia sententia
contra malos continet septem clau-
sulas Prima est amara expulsio
ibi discedite Secunda a deo separatio
ibi a me Tertia maledictio ibi ma-
ledicti Quarta penalis acerbitatis in-
clusio ibi in ignem Quinta libidinis

destructio ibi eternum Sexta pene assi-
gnate spacio ibi quod paratus est
Septima demonum societas associationis
ibi diabolo et angelis eius Thoma
de vi[rtute] s[ecundo] ca^o xvij lra v^a
In iudicio non secundum multitudinem homi-
nis ergo iudicio dicit dominus homo
videt ea que apparent deus autem in-
tuetur cor. j Regum xvj^o c. Non
est apud deum iniquitas etc. nec est
cupido corrumpitur h
paralipomenon xix^o d. Zelus et furor vi-
ri non parcet etc. prouerbiorum vj^o g In fine
hominis denudatio operum eius Ecclesiastici
xj^o f Reuelabitur ignominia tua etc.
Ysaie xlvij^o a Reuelabo pudenda tua
in facie etc. Naum iij^o Adveniet autem
dies domini ut fur etc. 2 petri iij^o vel de
In diebus illis querent homines mor-
tem etc. Apocalipsis ix^o d lra vj^a
Iudices homines vide se habue-
runt ut iustas iuste iudicabat
mundus s. etc. Genesis xxxix^o Puthi-
phar iuste iudicauit Joseph etc.
Genesis xxxix^o Amalec per mores iu-
dices debet diffinire Judices eli-
gendi sunt scilicet viri potentes timen-
tes deum etc. Exodi xviij^o Filii Sa-
muel iudices isti declinaverunt etc.
j Regum viij^o Juste iudicat Sa-
lomon inter ij^as mulieres iij Reg.
iij^o Et etiam de Semei egredie-
re de ierusalem etc. iij Reg ij^o Nequiter
iudicauit pilatus barrabam dimit-
ti etc. Math. xxvij^o Marci xv^o Luce
xxiij^o Joh. xviij^o Iudice autem pau-
lum accusatoribus dixit galli pro eo etc.
Actuum xviij^o et contra ananias prin-
ceps sacerdotum precepit percutere os Pau-
li Actuum xxiij^o Ecce de correctione
lra vij^a d lra vij^a
In iudicio non facies quod in-
iquum est in regula in pondere
in mensura statuta iusta et equa
etc. Leuitici xix^o et Deuteronomii xxv^o
Maledictus qui peruertit iudicium adue-
ne etc. Deuteronomii xx^o f Qui
iustificat impium et qui condempnat
iustum etc. prouerbiorum xxvij^o Ve qui iusti-
ficatis impium pro muneribus etc. Ysaie
v^o Hypocrita eice primum trabem
de oculo tuo etc. Math. vij^o

Qui sine pcto e vrm p i ill
mit ec Joh viii Ignorantia iudicis
plez ez e calamitas innocentis Aug
de ciuite dei li° xix° Duo sunt in q
bus temerariu iudiciu caue demq cu
nictum e quo aio quod pstim
e sic vl incitus e qualis fu
turus sit q nuc vl bonus vl ma
lus appaet Aug cum monachos
li° ii° et — lra viii a

Judex dictus e quia ius dicat
sive qi iure disceptet xxiii a
q ii ca° p° p Isidor Judex aus e
ordinarius aliis arbitrarius ii q
vi a Judicibus xi q i Judices Iu
dices nō fiat etiam si petatur sur
dus mutus ppet° surdi femine sui
inpubes et infames iii q vii In
famis Judex debz ee alius q nō
in seipso qi condepnet iii q vii a Iu
dicet p Ambr Q verus iudex nō
debz precio supare odio vl fauore
iudicare xi a q iii a Epus q Si igr
Q iudex nō debz munia accipe q
munez accepto vitat e puacio
xi a q iii a Qui recte p Greg et ca
nō licz p Aug xiiii a q v a Nō sa
ne p Aug Q iudex etiā recte
iudicando si tpale pmiu expectat
fraudem in deo ppetrat xi a q iii a
Qui recte p Gregoriu Q lauda
biles sunt iudices in quibus nec
ira nc furor s ratio dominatur
xi a q iii a Illa p gregoriu et p
lius capitul sequentibus p Ambr
Judex bonus nichil ex arbitrio suo
facit s iuxta leges et iura pnūc
ciat iii q vii a Judicet p Ambr
Nota ibi multa q bonus iudex ha
bere debz xxx q vltima Judicez
Judex nō e — lra ix a
in quo nō e iusticia xxiii a
q ii Iustum pi condepnat
xi a q iii a Plerosq p Gregoriu Iu
dex cupidus paupem nō offente
contempnit diuite iniuste redimit xi a
q iii a Paup p Isidor Q iu
dex circumstancias facti debz rima
ri et p ordinez rez inquirere xxx a
q vltima Judicez dis xxix a
Sciendu aut p Isid xx ii q i
In primis p Greg i de pe dis

vi a ca° i° post medium Judex nō sit
facilis ad credendum nc ad vin
dictam dis lxxxvi a Sicquid p
Greg xi q iii a quiuis p Aug
Judex nō debz sine accusatore dap
nare xxiii a q iii a Si quis pcta
tem p Ambr Judex nō debz accu
sator et testis ii q i multi per
Aug iii q v a ca° vltimo In
iquum e velle iudicare et nō iudi
cari xxxii a q vi Iniquum p Aug
Judex laicus nō debz se intmit
tere de clico Papue sacerdote iu
dicando xvi a q vii a Nova Iu
dex in loco iudicii det confessionem qua
de domo portauit depone et scdm
allegata predere iii q vii a Judic
p Ambr in — lra pma

Judiciu post resurrectionem statim
erit iudiciu quod precedit r
na citacio pma fuit p Christus
qui et i° vocauit et remisit Scdm
p xpm aplos et pdicatores luc
xiiii° d. Misit suu suu hora
cene Tcia erit p vltimaz voce
tube et h citacio erit peremptoria
Scdm sz triplex erit iudiciu
Pmu e vniforme quod nō iu
dicat nisi de sola qualitate re
tribucionis et glie sz qi bona bo
nis et mala mal reddat scdm
nm et quantitatez retribucionis ne
scit Scdm dicit multiforme sz
qi quilz expitur in morte acci
piendo suaz de omnibus malis
et bonis gessit s nō omnia bo
vl mala statim recipit qz po
tmt recipit in aia tm nō in
corpore Tciu dicit conforme sz
vltimu iudiciu qi scdm nm et
quantitatez et recipit quilz bo
vl mala in corpore et aia inet
num possidenda h Thomas de
vitate theoe li° vii° ca° xvi° — lra ii a

Judiciu vltimum erit horribile
ex omi pte quia supra erit
Judex offensus reprobacius subtus
horrendu chaos infini patens a
dextris omnia pcta accusancia a
sinistris infinita demonia ad sup
plicia trahencia a retro mundus
ardens ante angeli fortissimi

ad infernum pellentes Intus conscientia
tremetissime remordens et omnes sancti
iudicis sententiam approbantes et omnis ma
li post dampnatorum co
gnoscentes Istud iudicium erit horribile
Nam ut dicitur xxº Virtutes celi
mouebuntur Ineuitabile quia ad Cor. vº
Omnes nos manifestari oportet an
tribunal christi Intollerabile Job xiiiº
Quis mihi hoc tribuat etc. Inopi
nabile quia ipse ultimo [illegible] abstulit
autem fugam ad terram propter etc. Irre
uocabile Reg. vjº [illegible] fructum
habuisti etc. et hoc erit in iiij duo
bus Primo in veniendo ad iudicium
quia mali tamen habeat coram ponde
rosa portabuntur ad iudicium per ange
los sicut Abacuc in Babilon Se
cundo in stando coram iudice quia peccata
eorum erunt omnibus manifesta Ter
cio in [illegible] Reuelacio pudenda secundum
Thomas de veritate theologie libro [illegible]

Iudicii locus   lra iiiª

Iudicii locus erit in valle Josaphath secundum
quosdam et hoc multiplici racione Pri
mo quia locus iudicii debet esse co
munis scilicet ierusalem et terra adiacens
videtur esse communis cum sit quasi locus
medius inter habitacionem Secundo quia
debet esse locus publicus scilicet locus
predictus est famosior manifestius
opera redempcionis quam ibi gesta sunt
etc. Tercio competit locus ille racione
significacionis quia tractandum est ibi
de operibus misericordie et iusticie racione est oliue
ti qui apud vallem illam designat
misericordiam Josaphat autem quod inter
pretatur iudicium designat iusticiam
secundum Thomas libro super Sentencias huius
iudicii erit irreuocabilis quia si
beata virgo et omnes sancti rogarent
pro aliquo existente in mortali peccato
tamen non possunt Iudex non audiet Prouerbiorum
vjº zelus et furor viri non parcet
in die vindicte   lra iiijª

Iudicis faciem precedet ignis Pro
ximus quia virtute diuina
non solum ignis est in spera sua
sed omnes ignes qui in terra sunt et su
per terram concret ad iudicium con
flagracionem Iste autem ignis habebit
effectum quadruplicem igni scilicet ignis
infernalis reprobos puniendo Ignis pur
gatorii bonos a venialibus pur
gando Ignis terrestris vegetabilia et
sensibilia consumendo et omnium hominum
corpora cremando Ignis elementa
elementa subtiliando et innoua
do per illum leguntur terre facies consu
metur et exuretur quia figura
mundi preterit sicut olim factum
fuit per diluuium et multo prima di
iudicium fuit per aquam contra ardo
rem luxurie que tunc viguit vl
timum iudicium erit per ignem contra tor
porem caritatis que tunc quasi senescente
mundo frigescet secundum Thomas de veritate
theologie libro [illegible] xiiiª   lra vª

Ignis istius actio erit successiua
habebit enim inicium medium et fi
nem Primo namque iudicis aduentum
preueniet et quasi simul erit per ignem
illum purgacio iustorum et puni
cio malorum incineracio corporum
tum consumpcionem terre nascencium sic
dictum est quo facto statim erit re
surreccio mortuorum tunc aduentu
iudicis ad iudicium et tunc inflam
mabitur totus mundus per circuitum
finito iudicio vero tota ignis istius
aliditas exequetur sententiam iudicis In
voluet enim peccatores et trahet in infer
num et ita patet ignis aduentum
iudicis precedet et concomitabitur et con
sequetur et post hoc fiet innouacio mun
di etc. patet de mundo secundum Thomas
libro [illegible] Item hoc ostenditur peccata
nostra et aurem corda nostra celamus
in illa autem die nichil est quod vincit
dicamus libro celum et terra aqua sol
et luna dies et noctes et totus mun
dus stabunt aduersus nos in te
stimonium peccatorum nostrorum et si omnia
taceant ipse cogitaciones nostre va
et opera nostra specialiter stabunt ante
oculos nostros accusantes nos an
dicente apostolo cogitacionum
[illegible] inter accusantibus in die qua
iudicabit dominus occulta hominum
per ihesum christum dicit [illegible] Crisostomus omelia
melia vta in   lra viª

Iudicabo vos et scietis quia
ego dominus Jeremie xiº [illegible]
est dies tenebrarum et caliginis

dies nubis et turbinis magnus dies et utilis valde et quis sustine
bit enim Iohel ii° Sol conuertetur
in tenebras et luna in sanguinem etc.
Iohel iii° Consurgat et conscendat omnes
gentes in vallem eius. Ibidem vox
domini de syon rugiet turbabit ibi etc. Ioel
iii° In die messis id est iudicii colli
gent zizania in fasciculos et comburent
Math. xiii° In secundo aduentu cogni
tus est ioseph a fratribus suis. Actuum
vii° d. Ecce venio cito et merces
mea mecum est Apoc. xxii° d. lra viia

Iudicium triplex est scilicet discretionis
sicut illud Apoc. xxii° d. Nunc
iudicium est mundi scilicet liberationis a potestate
dyaboli. Et iudicium finale scilicet premii
et penarum. Hec Augustinus super Iohannem
omelia xliiia et xliiiia. quod hic est
iudicium pro condempnatione ponitur
si quis male egerit in iudicium illud
id est in dampnationem. Hec ibi omelia
xixa et xxiia. Item omne iudicium
dedit pater filio scilicet manifestum quia
filius hominis in iudicio in forma
sua erit manifestus pater solum
occultus. Hec ibi omelia xxia. Hec
cuius iudicium sine ira quia secularis ex
pectat iram iustissimam, probat hec
in epistola xxvia Ieronimi Christo ve
niente ad iudicium reges mundi pal
pitabunt ibi plato cum suis disci
pulis et argumenta aristotilis nil prode
runt, tunc rusticanus et pauper exul
tabit. Hec Ieronimus in epistola xxxiiia
in fine. Item nil plus grauauit fi
dem et opinionem quam si in iudicio
de potenciori donec cum insidet vel
pauperem innocentem arguere et diuite
reum culpe excusare. Hec Ambrosius libro
ii° de officiis circa medium etc. lra viiia

Iudicare personaliter non debe
mus. sed rectum iudicium teneamus.
Iustus est qui non iudicat personaliter
quia equaliter diligit. Dilectio equalis
facit non acceptari personas. Non tu
homines diuiso modo pro suis gra
dibus honoramus tunc timendum
est ne personas accipiamus. sed
cum inter duos indigimus et aliquem
inter amicos. sic non unquam indi
inter patrem et filium contra patrem
de filio malo aut quod filius

de suo patre, quamuis honorificetur
patri quae debetur a filio non est
quamuis filium patri in honore. sed
preponimus si bonum cum est sit
equamus patri in virtute et sic equa
mus honorem debitum. ut non per
dat equitas meritum. Hec Augustinus
super Iohannem omelia xxxa in fine.
Item incipias in peiorem partem
ea quae sunt bona et male fieri secundum
intentionem aparent, est de progenie
diaboli. Hec Innocentius dicto libro
et xxiiii° c. Item quatuor iudi
cium humanum peruertunt scilicet timore
domini, metu potestatis alicuius virtute
loqui pertimescimus. cupiditate dum
premio animum alicuius corrumpimus. odio
id est cum contra aduersarium mollimur
amore dum amico auxilium presta
re contendimus. Hec Augustinus omelia xia
quarta quatuor et duobus talibus se
quentibus et iii q. va. Quatuor modis
Isidorus libro iii° de summo bono
Ubi quatuor ista. timor, odium, di
lectio, cupiditas, sepe solet humanum rectae
peruertere sensus. Et secundum quosdam
contra quatuor ista flectitur iudicem a recti
tudine iudicii scilicet gaudium tristicia
spes timor. Hec Innocentius dicto libro
c. Recipit ibi bona ymaginatio
de vero iudicio in anima. lra ixa

Iudicium iudicis duplex est scilicet
domini et humanum. iii q. i Si
omnia xva q. vi Si sacerdotibus
circa medium. Iudicium domini cauendum
est quia ipse iudex et testis ix q. iii
aliorum. contra solius dei est iudicare
de occultis qui solus nouit corda
hominum ii q. ia Consuluisti contra
homines de dei iudicio multa igno
rant laudantes quod ille reprehendit
vel reprehendentes quod ille laudat xia
q. i Sacerdotibus in fine per totum.
Item iudicio dei quidem hic puniuntur
ut in futuro non puniantur
xxiiia q. va contra inst per Ieronimum
Iudicio dei aliquis ex flagellis vngaris
corrigitur et alius obduratur
xxiiia q. iiiia Nabuchodonosor per Ambrosium
contra naturam hic egredi tunc in
iudicio dei puniatur dist. xxva
contra naturalis per gregorium de vno modo

cat bis in idipm de pe dis iiia
Contra auctoritas   lra x ii
Iudiciu humanu e duplex scz
puatu et publicu sive cotendo
sum iii q viii Postulatus Iudiciu
publicu sive cotendosum e ut inno
tencia ptegatur et culpa puniat
ii q i Cum locuti Iudiciu integru
e qui pluriu morum sentencia confirma
tur lxiiii di extra Item debet
ee sine tumultu cotendosu v q
iiii In loco In omni loco tali
iudicio debent esse quatuor psone
scz iudex electus accusator ydo
neus defensor congruus atque
testis legittimus iiii q iiii cano
primo Et ille qui citatur ad iudicium
debz offerri querimonia libellus
iii q iii Inducie Contra offertur
Et absente reo in iudicio non e
procedendum iii q ix accusatori
et omnia capitula usque ad finem
questionis Et dicit et humane le
ges prohibent ut absens quis
iudicetur nisi contumax fuit iii
q viiia Accusaciones et iii q ixa
Decrevimus Et eciam non iudicz
nisi de pu tis et ordine iudicia
prolat ii q iiia idem Contra hiis ita
qz pro ambobus et cano sequenti ii q
i multi in fine pro augustinum Et
eciam quicz in suo iudicio decipitur
xxiiii q iiia Si quis non per
sonarum et cano Cum aliquis Et
illius prohibet iudicium sanguinis xxiiia
q viiia Sepe et cano sequenti et
Iudicium p.   lra xi a
Iuatum homo exercz qui seipm
iudicat de pe dis i Iudiciu vero
pnuu fiet in consciencia propria Deinde
in culpa aliena ii q viii Postu
latus et cano sequenti Et sic vide
licitu iuste iudicare in consciencia pura
et intencione caritativa iudicio temerario
penitus excluso pz Johis vii d pro
salvatorem nostrum dicentem Nolite iu
dicare secundum faciem etc Item Aplus
i Cor ii Spualis homo iudicat
omnia Item sup isto textu Nolite
iudicare et non iudicabimini dicit
Cris ome a xvii a a Contra dicimus
inquit nolentes ostendere qz hoc

ino non e precius de proximis non iu
dicandum qui peccat in deum sed
de eis qui in nos peccant cte si
in se peccantes homines non iudica
verint nec ipsi iudicabuntur a deo pro
pecto suo Sed dimittet deus delicta
eorum sicut et ipsi dimiserunt delic
tarilibus suis Contra ille Item ome a
xlima Homo hominem iudicat in
ope deus aut in corde Si iustu
est potius nos audire quam deum ipsi
iud Item sup isto textu Nolite
iudicare etc dicit augustinus hoc loco
nil aliud nobis precipi existimo nisi
ut ea facta que dubium e quo
animo fiat in meliorem ptem inter
pretetur Et enim septimum e Ex
fructibus eorum cognoscetis eos de
manifestis dictum e qui non pnt
bono animo fieri sicuti sunt stupra
blasfemie furta homicidia et cetera
et si qua sunt talia de quibus nobis
iudicare pmittitur dicente aplo Et
enim in eos qui foris sunt iudicare in
me de hiis cognitus sunt vos iu
dicatis Sequitur de mudat manife
stis igitur iudicemus de occultis
vero iudicium non relinquimus deo iudi
ci meo Contra ille in dessmon domini
in monte Concordat Beda ome a
Estote misericordes et sic multis aucto
ritatibus videtur licitum esse iuste
iudicare de manifestis   lra xii a
Iudiciu temerariu in duobus
cavetur deinque cum incertum e
quo animo factum sit vel cum ince
rtum e qualis futurus sit qui nunc
vel bonus vel malus apparet Si
igitur quispiam nigra gestus
de stomacho ieiunare noluit
no et tu credens edacitati vicio tur
bazo aliud temerarie indicabis
Item si manifestum edacitatem
ebrietatem qz cognoverit et ita re
prehendens cum incertum ille possit
corrigi aut mutari nichilominus
temere iudicabit Et si temerariu
iudicium plerumqz nil nocet ei de
quo temere iudicat ei aut qui
temere iudicat ipsa temeritas
necesse e ut noceat Contra Augustinus
in de sermone domini in monte

Item temerarium hominis iudicium g
sententia pura non cuiat xija. q3 mra
temerarium p augq^m 7 duobus ta^lis
sequentibus 7 cad In tuct^s tum duo
bus ca sequitur Iudicium temerarium
e quod procedit ex suspicione mi q3
t Multi ani fi p Augq Iste te
merarium iudicium est sordem detra
tionez inrem eius tuidiam anuz
eius supbiam q3 omnia sunt turpie
familia Et hinomen dicto v^o 7c
Iudicium pu Ira xiija
Isdaz est de psona absente 7
causa incognita iudicare Vn Joh
vij^b dixit maddemq phis Nuquid
lex vra iudicat hominem 7c Item
Actuum xxv^o Dixit festus pses
no e romanis consuetudo damp
nare aliquez 7c Item Crist omel^a
lx^a Nemo enim vere potest iudicare de
ope aliquo nisi psonaz ammit cog^a
uerit quis e ppter enim tales neq3
tias ciuitatis phibet saluator
nr tale iudicium dices Nolite iu
dicare 7c sup quo doctor eximius
Tale enim iudicium temerarium 7 blas
phemiu requirit duz diuini iudicium
h discretu Et sic iudicans ignora
tur blasphemat in sapiam di
patris cui ome iudicium sit datum
filio 7 iudicans f ic animo corri
gendi peccat in spm scz tum sui
beniuolencia ad pfectum ecclie de
pracio asserit ueritatez non enim p
hibz veritas iudices iudicare
recte iuste nc quoscuq3 fideles ad
correctionem eccle cum xpus prim^t
flos pphetis a fructibus eoz cog^a
sce 7 gna^u sree peccantes in nos
quinuumq3 puate corrige vt pz
q comunitas deficit in medio 7
eligit extrema viciosa dum pbat
in fraterna correptioni de facto noto
rio 7 psumptiua assercione de si
bi incognito 7 in isto sede studali
satis e deo contrarius Deus pdu
cit in hominibus bonaz firmaz 7
fructum virtutu 7 ipe nc plantat
nc irrigat Ista cum aplus nc de
nigrat 7 sic sunt vocati 7 ordina
cioni di vt antixpus contrij At
vero dixit xpus Ve mundo a scada

lis 7 pz q conuit peccat q ne du
false iudicat sz symoniace sup
iudicium incedem accipiunt siue sit
clericus siue laicus tum vident dap
nabili viciate 7 non minus blasfe
me peccat q iudicat leuit qua
p^a psit xpbata vel acceptata
apud deum cum ignorat diuina
consilium quantum ordinat pnaz iudi
cataz stare finaliter vel vide Jo
iudicium hominis cum non sit reue
lacio de futuro debz ee de opi
bus 7 vita pnti Et ic d sup
Iuga nota Ira pma
Ideo sunt sex secularia 7 bra
chij q trahunt efficaciter cum
x Primu e int xpm 7 fideles
simpliciter viatores Scdm e int q
luges scdm legem de giugatas
Tertiu int pntes 7 filios natura
les Quartum int pres familias
7 suos mercenarios eis famulantes
Quintum int seculares dnos et
suos seruos vel tenentes Sextum
gnalit int pximos quincetes
omnibus enim istis debz columba
eccle catenum crucitat 7 pace ta
ue 7 optare Cum aut ista sex
iuga scdm istaz suauitatez 7 leui^tez
sunt fundamentabilia in scriptura ewan
gelisata sic cuatus a deo debet
ambose dicz vilit i^ta p ordiez
pdicare Illud aut iugum quod
debz ee sacdotu quod debz ee
ad xpm vel pplm vt e in lege
domini plene instructu vel ex a
tixpi pfidia despicitum Ira ii^a
Iugum aut totius eccle ad x^m
istat in obseruacia madatoz
Nam quicuq3 seruimus ipa serua
uit eis salutus 7 hc iugu est
suaue non exaspans hoc sentie
7 leue e non depmens supporta
tem vt dicit Math xi^b Naz in
lege veti obseruauerunt decalogu
cum omnibus extra xpm sz modo
p eoz examinatam p xpi gforta
tam 7 adiutoriu multiplicez e
leuis quam tunc fuit Constat quid
q lex fuit di pmonia legis
veteris multiplicat ornata vt dicit
petrus Actuum xv^o Cum igitur

totum hec omnis ex libertate xana
deponitur pz p m ff heu antix
tum difficultauit legem gre p fuge
leges tradiciones cesareas q tol
lerabilior fueat lex antiqua Sed
prudens et simplex xanus debz
tradiciones istas sapienter exaute
tum in eorum vulgari obseruancia sit
venenu . equitum ad confortacionem
x pz q superat omnem grauedinem
antix enim fidel constanter retinet
q tenendo legem suam . et contep
nendo tradiciones hominis pecti
magnifice premiatur . et quo ad
tenium pz q licz rari sint adiuto
res superstites . tu omnis multiplicat
luntur adiutores militum in eam
simplicitate sit q crux di e hoc
multix . ideo sunt multa exulta
cium eorum domini in ecca ex milita
te . et continuum ad omnes arguicias
vitulacionum spirituum pz omnia x
fialitatum ad obseruanciam manda
torum et illi qui stulte et puate
sine auctoritate ad consilia ipsa
se obligant ab eis magis de
grauerunt H doctor Crisostomus
sup isto textu Ascendit ihesus in
montem Math v lra pma

Iuramentum duplex e licitum
et illicitum et illicitu penitus p
hibetur . vt turpis sordidus mo
dus tangendi studia altaris
Math v Audistis quia dictum
e antiquis Non piurabis etc Se
quitur Sit aut sermo vr est
est . no no quod aut hijs ablu
dancius e amplius e sz tum exi
hiberiu qm exhiberu Ideo pi
culosum ee phibe . vt q reges
et nobiles eius multos compellet
vno aut falso frequenter testiom
phibe quia Ecci xxiij c Iuracioni
no assuescas . multi enim casus in ia
Nominacio vo di no sit assidua
in ore tuo . et nominibus sctorum non
admisceaz sz iurando vir mul
tum iurans replebi iniquitate etc
Tercio sermoni culpabiliter obedire
adhibe . vt q scismate scdo ro
ethas plaustri leniret Exo xx
no assumes nome di tui ina

num Nec enim habebit dominus insonte
eum q assumpserit nome di sui
frustra Exto sub pena consiliaria
inhibetur . vt contumellam magnati
et assessoribus eius illata ipos ca
presenti credibles et inexorabiles fa
cet . Ecci xxvij o loquela multu
iurans horripilacionem capiti statuet
et irreuerencia ipius obturacio au
rium . i . erigi pili capitis horrore
erusantur etc lra na

Iuramentum licitum p vrgenti
necessitate exhibetur vt leui
mum p iusticiam te frangitur v q
lex et fama fidei reuerencia cau
cio dampni Testibus vi e dicit
iurare licent lex Deutron vjo d
Dum dm tuu timebis etc Reuerencia
fidei sit di et ydolorum vilificaco
vbi glo sup predicta auctoritate
Deutron vjo Iurare no iubet sz
no alterius phibz sz ydoli idola
facti sicut simulatorum dia simula
tum facit fama quia pu xxij
Melius e nome bonu qm vn
genta preciosa confides quia vul
gariter dicitur vt lex concedit
ta iurat qui bene credit Caucio
dampni quia Ebre vjo f ois
controuersie finis ad confirmacionem
e iuramentum Et no q tplex
e controuersio sz ciuilis spualis
et ciuilis cuius execucio fit testibus
ver quia fftis ij de simmo lio
no emendacer fuerunt vera dica
tibus no credunt Scdo sb mode
stia celebratur . vt q ipe soue
am psimidaz sorozaz in via lux
ca peget . ne illaberetur dum suu
patrem p timpra apphenderet
Roma j o Testis e m deg cu
Iuo etc lra ma

Iuramentum qd pstadi no sit
auctoritate canonica septue
vide pbat Ait enim in ewan o x
discipulis Sit sermo vr est est
non nu etc Item Iacobi vo
anteomnia fres mi nolite iura
re vtraqz auctoritate phibetur
iura tu pstue . sz aut e ad iura
mentu spote accede . aut ad as
sendi innocentiaz suaz vel secu

paris ?stituenda vel ad pacis pstru
endu auditoribus qui pigri sunt cre
dere quod est utile et iuramentum offere
pnu phibetur secundum ?ceditur Jte
m iurare petri est omo h xxij q
j ca° j° Juralunt homines omnt do
minum in virtute in iudicio et iustitia
et benedicet eum gentes ipsum et lau
dabunt Unde innuitur p eum phibz
nos iurare sed h iuramentum p confes
sionem dicitur et ad ?denpnationem ydo
lorum p que iurabant isti ac et mor
tuorum p quos iurauit omnis ydola
tra h Jeronimus in ie? xxij a c j Et
iurabit et ca° sequenti Jtem iuratio si
petitur esse no veli lege dicitur Jte
iurabis reddes domino iuramenta tua
no enim petitur pmpetur nobis Jte nob
dicimus nos no iurare si enim h di
ctum meum quantum ad me ptinet
no iuro sed quantum m videtur magna
necessitate compulsus cu video nisi
faciam m no credi et ei qui tred
no expedie quod no credit hac ppen
satione et ?sideratione librata tum
magno timore dico coram deo at
testis est m deus aut sit xpus
quod sit est in meo animo Et video
quod plus v quod amplius est ama
et no iurantis sed no credentis h
aug de v. apli sermon xxxiij et
xxij a q j c pi petur lra iiij a

✓ Juramentum magnum bonum extiti
t Nemo enim fit se iuramento
defende religiose egisse forte dico
quid faciam no vult m crede nisi
iurauero adquiesce magis periculum
pte quam salutem ?ciosior ? videa
dignitas tua quam res tua si rem
aliquam pdideris viuere potes si
dignitatem pdideris quo potes viuere an
nescis quia iuratur dimittis ppter
timorem dei maiorem mercedem habes
p illo quam si elemosinam eam de
disses Quia enim maior tollu
itatem facias p ° diginig dona
ui Ecce inistq admoneo te
ne hominem iurare ?pellas sine
existimes eum bene iuraturum sine
male O insipiens qui alium iura
re compellis nescis quid agis
ille et si pendiut vel cum lucro
piurat tu aut sine lucro periurij
ptieps uleris qui metuit ne du
bitat nec piurare timet lra va

✓ Item vos clari audite qui eiu
sencia iuramentibus portatis ab
jo iuramento et seue qui seram
occasionem datis piurij inuenquid
qui p ignem portat vel confert
incendiu reus est ab jo incendio
aut qui gladiu porrigit vel commit
titur incendiu homicidiu nuesdo
no est forius homicidij sic qui
occasionem piurij pstat collegit
sicut piurus piuris Desset igne
et incediu no sit fortasse glad
ium et homicidiu no committitur
Sic tolle iuramentum et piuriu no
sit h de illis dicta si qui iurat
p dominum eorum aut qui iurant p elementa
exercitalior est iniustas Quia
illud est p quod quis iurat deifi
cat enim Jtem ea ydolatrium facit
qui iurat p creaturas etiam si iura
re liceat et sic dupliciter peccat h
Cris ome xxj a h Statutu ne
licet no sit tam preptum dei sed
dum iugnandi usum facimus p
iurij tame incurrimus h Jtem sima
et li° j° et xxij° a j no est fre
no piurabis reade h ?tibus vt
distat no piurare tu aut seque
me vt nequam iures h Cris ome
iiij a fac h lra vj a

✓ Jurare p creaturas no vide
tesse licitum ne ipsas iuratu
in nobis est deificares ydolatrium co
mittamus vt h dictum est p Cris
ho ultimo Concor Aug ad pu
blicola et xxij a q j Cmone dup
pliciter enim reus est qui p creaturas iu
rat fallaciter quia et tam phibitur
iurat p quod iurare no licet et
quo pito minus est qui no nisi p
creaturas iurat et pximo dolum ca
pit Deus aut p creaturas iurare
phibuit ne vel more gentium et
quod iuramentis ditat creaturas deesse
credetur vel ne creaturas ?etti
bles iudicio p eas pmissa pmio
ducentur h ille et Jeronimus super
Math li° j° et xxij a q Conside
dicit quod salvator p creaturas omo

iurare phibuit ne victimas do
ymolandas ydolis aut demonibus
sic iurando ymolarent Sequitur in
eadem questione Si quis per capillum
dei vel caput iurauit vel alio blas
phemia contra deum vsus fuit si
in ecclesiastico ordine est deponatur
si laicus anathematiset Et si
quis per creaturas iurauit acrime
castigetur et si quis tem homines
non manifestauit non est dubium
quin dampna condempnacionis conhereat et si
episcopus ista emendare neglexerit a pri
mate corripiatur hec ibi circa Aug
vt xxija q multa ibi Item omera
xiija et xxija q i Sic dicat si
a qua causa fuit modicum fugere
vite queritur quare per deum qui aut per
eum magis aliquid facere vide
quibus dicendum est stulti septue
per deum facere sed non deus per septu
ras hec ibi Et nota vindictam in
iuuene iurante vbi blasphema
lio mo etc lra vija

Item Aug super illud Math
xxvjo blasphemauit non minus
inquit peccat qui blasphemat xpm
regnatem in celo quam qui crucifi
xerat ambulatem in terris hec ille
Et videtur intellectibus quod plus pec
cant filii karissimi quod per membra xpi
sic blaspheme iurantes et horri
bilius peccat contra deum quam iudei et
gentiles xpm crucifigentes Una
racio est illis licet peruersa voluntate
tamen ex passione voluntariam exe
cuti sunt isti ex blasphemia
superbia xpm membratim dilacerant
ipso hoc omnino prohibente Alia racio
illi xpm dei filium vt apostolus dicit
nescierunt isti ipsum deum esse et ho
minem dominum ipsorum iudicaturum sive
recognoscunt Tercia illi beneficium
fidei tamquam ignorantes non acce
perunt isti tamquam familiares
domestica beneficia sacramentalia in
gredientes proditorie contra dominum blas
phemant Quarta illi xpm passi
bilem formam servi habentem tamquam
blasphemum et hominem contempna
runt isti xpm impassibilem in ce
lo glorificatum et dominum suum que

sciunt esse verum deum blaspheme co
tempnunt peccatores non desistunt etc lra
vija

Iuramentum dicitur est a seipso
inordinatum nullatenus quellere
xxija q iiija Incommutabilis Iura
mentum hominis non prohibetur omnino
tamquam malum sed eius assuefactio
et libido prohibetur xxija q i ca
no per Aug et ca Et nouitis In
iuratio non debet interro verbis sed verba
intencioni deseruire xxija q va hu
mane per Gregorium in xlvo mor ho
prohibitum iurare peiurus est xxij q
va Quamuis per ipsum de summo bono
lio ijo et duobus capitulis sequentibus
per Greg et Aug Illicitum iurame
tum magis peccatum est implere quam
periurii incurrere xxija q iiija Non
quisque per Ambro et ca Inter cetera per
Aug Iuramentum vero absque iudicium
est nisi in periculum vergat exitum
et salutis detrimentum xxiij q iiija
quod dicitur per Augustinum et cetera capitula vs
que ad finem questionis nemo ante
annos quatuordecim cogendus
est iurare xxija q va Pueri et
capitulis sequentibus Et diebus domini
cis et a septuagesima vsque ad
octauam pasce et ab aduentu vsque
ad octauam epiphanie in quatuor temporibus
et letania maiori et in diebus ro
gacionum nisi de concordia et pace
nullus solemne iurare presumat xxij
q va Decreuit Et ab episcopo vel
presbitero non exigitur communis forma
iuramenti sed per sanctam consecracionem
tenentur interrogati dicere ij q va Si
quis presbiter etc lra ixa

Iuramentum dicitur illicitum propter
octo causas Primo ex persona
iurantis vt pubes quorum iurame
ta non tenent vt est lra vltima Secundo
pro quo vt pote pro falso vt dictum
est lra vltima Tercio ex persona cui
iuratur vt clericus laico quandoque non
licet xxija q va Nullus Quarto
ex re vt per creaturas non est iu
randum vt dictum est lra pe
Quinto ex fine de electione sequenti
vija q iiija Aroldus Sexta ex
causa iniuste obligatoria vt he
rodes decollacione xxija q iiija

vnusquisqz p amb'o Septio ex mo
do vt si teme vl indiscrete vl sy
mte vt inepte xxij q ia vnus
quisqz ut q j Jsta p aug Octa
ex tpe illicito vt dictum e lra vl
tima iuxta si v Quisquis quid
tui ad quid tur quis em Et non
dum e cy eadz pma e p piurio
q p homicidio xxij q j pdi c
Juratom lra xa
Jt qui exigit nestiens iuratum fcm
dice dicat iura michi vt fides ei
fiat no audeo, ut e dice scdm au
huana temptaco e Si aut scit
eum fecisse vidit fecisse 7 cogit
iurac homicida e h aug de
v apli 7 in Glo Ro j Jlle qui
puocat homines scienter ad falsu
iuramentu vincit homicidu quia
homicida corpus ocisurus e. ille
aiam ymo duas aiaas scz puo
catis 7 iurant h aug de decol
lacon iohis baptiste Dico vob
no iurare omo ne scz iurando ad fa
cilitatez iurandi veniatur de faci
litate ad consuetudiem ad piuriu
decidat h aug li c Crescoiau
no opz v q wt s eum in vinc ad
iuuet altm si em iurac no licz
mittum ad eum x maditum no
tum e. quia nc adiurac altm licz
h Orig sup Math quez applicat
dominus ad suphonitu lra ija pte vj
Jurac vo e lra xja
Jdm vl tertiu iam eius in te
stem asspe quod fit intrinsecus per
voces vl signa quevicz sensi
bilia Pmu aut genus iuramenti
e quo deus seipm capit in testez
vt vocat aplus Hebre vjo Cum
inquit deus neminem habuit p
quez iuraret supiorem iurauit p
seipm vt pz Gen xxijo Et se
quitur in textu apli homines em
p maiorem sui iurat quia omis
controusie eoz finis ad conf
macom e iuramentu Nisi em vite
iurans accipet in testiomu vnum
psutius vito suo supadde't sup
flue iuramentu Scdo Deuteron
vjo pcipitur P nome eius scz
di vivus sit em ydolatam pta
uet Juramentum aut intrinsecu
mesicat qo ad bonitez vl mali
ciaz iuramentum extrinseca Vnde
p quotlibz signa pt iuramentum
vocis exprimi vt docz aug
in de sermon domi in monte lo
jo sup isto textu Math vo Audi
stis quia dictum e antiquis
no piurabis v ostendit aplm
iurasse, Gal jo Que aut scribo
vob Ecce coram deo quia non
mentior Et itm j Co x o Deus
7 pr domi domi nri ihu x 7c
7 Ro Romanoz jo cui dixt te
stis e m deus 7c Vn scdm aug
Ridicum est neminem putare posse
iurac p dm vocat nisi iurauit
s istis signis p dm. p em sigt
circumstanciaz in talibus Vnde scdm
augm apos j no iurauit j Co
xvo cum dixit cottidie morior p
mam glam no em inquit aug
q gla eoz sit causa quare mo
tur tum qua Exia voces iura
tis signat Sexto o iurat sepius
cu dr vivit dominus 7 vivit ai
ma mea vt pz Re xvjo 7 vjo
p adubia vt hugo de scto vi
tore dixt dom iurasse sepius
cum dixt Ame ame dico vob
vl quodcuqz signu istis equi
uales quod contestacom amen cor
respondet Cauacz igi quis p
ter signa vib quiz asseit sup
addit nome adubiu vl illis
equivalens quod e signu iuo
caconis di sui testimoniu vt
sit iurat h doctor eum super
mandato vo 7c lra xija
Jurac exemplis pmittis vi
detur ee licitum s cum illis
circumstancijs q ponit Jeremie iiijo
Jurab inquit vivit dominus in ve
ritate iudicio 7 iusticia Opz em po
q iuramento subtracta sit veritas
ymo q sit iurantis consciencia
quod iuratur Opz scdo q iurc
in iudicio scz vt no iuretur nisi
ppr necitatem ac vtilitate a summo
iudice approbatam alit em iura
nu iuraretur cum h peptum
nc sufficiunt ista duo s quia

vitas illicita aut inhonesta non
est iuranda licet in humano iudicio
requiratur et sic necte supponis in iudicia
et utili occasione accepta ideo oportet
ut metuitur iniusticia deficiente itaque
aliqua istarum trium circumstanciarum sit
iuramentum illicitum et si false aut
ex animate iuratur contra primum si ex
consuetudine sic finis utilitate con
sedeat vel si inhoneste vel diffor
mit prime iusticie contra plura
tium Et sic veritas utilitas et
honestas in iuramento rectificant
iuramentum rectificat iuramentum et
maz conditionem debet iurans discutere
secundum iurans et ille cui iuratur et t
tium universale etiam et sic iurame
tum quoddam est assertorium et quoddam
promissorium quo iuratur nobis de ve
ritate nobis determinanda tunc est
veritas de presenti et de preterito ut cum
iuratur quod sic est vel sic fuit Jura
mentum autem promissorium est cum iura
tur veritas de futuro ut contingit
in voventibus vel promittentibus ut dicit
doctor eximius ut supra lectio xiiia

Jurat autem licite non racione
boni consequendi et mali racione
... fugiendi Racione boni quod
duplicatur pro veritate pacis amicicia
vel obediencia Christus igitur et apostoli
iuraverunt pro veritate spirituali saluti
fera confirmanda ut Joh iii° A
men amen dico tibi nisi quis rena
tus fuerit ex aqua et spiritu sancto etc.
Et in tali casu iuravit apostolus ut
In causis autem civilibus iurant te
stes pro veritate civilis iudicii declaran
da secundum Deutronomium xix° dicit In
ore duorum vel trium testium stat om
ne Racione pacis confirmande vel
reformande iuratur et sic iuravit
abraham abimalech quod non no
ceret eius posteris Gen xxi° Et
Jacob laban Gen xxxi° Juratur
etiam racione amicicie contrahende
vel confirmande Sic iuraverunt abi
malech et Isaac Gen xxvi° Et
et iuravit ioseph patri suo iacob
Gen xlvii° Quarto racione obe
diencie sit iuramentum explicit pro
racione fidelitatis ut faciunt vasalli

regi vel principi et reges communitati
ii Regum v° scribitur Venerunt
universe tribus israel ad david in ebron
dicentes Ecce nos os tuum et caro tua
sumus Et sequitur Venerunt eciam
et seniores israel ad regem in ebron et
erat enim iuramentum subiectorum sicut
in eciam subditi iurant suis prepositis
Unde Judicum xi° Principes galaad
dixerunt ... dicentes Dominus qui
hec audit ipse mediator est et testis
etc. ... aut iurat propter communem
consuetudinem observandam ut exo xix
Cuncta que locutus est dominus faciemus

Juratur lectio xiiiia

Insuper racione mali dupliciter
vel ad vitandum vel expurgandum
Primo iuratur in principio causarum
ne pars actrix alteram calumpniose
se impetat nec altera calumpniose
defendat Secundo iuratur pro expur
ganda infamia ut Deutronomii
xxi° docetur in quo crimine occulto
vel occisione hominis presentes suspecte iura
bunt quod manus eius non effuderunt
hunc sanguinem nec oculi viderunt
In talibus itaque casibus explicatis
circumstanciis licitum est iurare
plus vero ... Doctor
eximius vero super Item secundum aliquos
iuramentum debet habere tres com
tes sic expositas ... ut sit licitum
videlicet veritatem iudicium et iusticiam
xxii q. i Et iurabit per Dominum
ii q. ii animadvertere per Dominum
veritatem ... ubi non aliter corde
sentit quod ore iurat xxii q. v
Juramentum et co(n)dicione iusticiam
... licitum et iustum est quod iura
tur non tendens ad mortale xxii
q. iiiia In moribus per ambas et
illicitum per ambas In iudicio iu
ratur cum discrecione et cau
tela iuratur et in illicitis ii q.
va Sacrum xxii q. iiiia ...
per ambas Inter iuramentum et loq
tam ... vult esse de
discrecione ... xxii ...
Juratur etc.

Jurisdictio quod extra propriam
iurisdictionem nullus debet iu
dicare iii q. via Pregenia et iiii

capitul' sequentibus et in decr. indi
cul' ubi crimen admitti m^a q. v^a ibi
sy et c^o sequenti Ultimo v^a q. m^a
placuit et c^o sequenti et laicis dat'
ptas et iurisdictio psonas incorrigi
biles corrigere dis. xxxm^a Nos qui
Item datur eis iurisdictio in fidei vel
epos contemptores morte affidendi
xxxm^a q. v^a principes p Isidorum
dis. xxm^a Non licuit xi q. i Si quis
sacerdotum Item in eos qui scisma fa
ciunt xxm^a q. v^a de liguribus Item
datur ptas ubi valz. extra' disciplinaz
xxm^a q. v^a Principes p Is. xxiiii

Iurisdissinicio **lra prima**

Dicat aut. Isy. rg. v^o ethimo-
ca^o m^o et omnis generale nomen est
lex aut iuris e species ius g^o di
ctum e quia iustum. sz quia ex ist
e ubis no innotescat explicite ge
nus iuris ideo posteriores phi in aliq
metha^ca ambiguitate sic locuti ideo
ne equocez signi impediat sinaz pro
dendaz Nondum q iuris quiqz su
mitur p quacunqz veritate increata iu
ste exacta ita firmam ut vsus rei
eius quicquid racionalit debz esse
ut s Regum viii^o hoc e ius re
gis etc Sedo accipitur ius p ptate
domini ad predium ut Exo. xxix^o
pertusculu et arum tedet etc Ter
tio accipitur ius p veritate increata
omnem creaturaz iusticiaz exempla
tem quaz quida vocat artem e
qui et boni. quida aut dicit qr
e sanctio firma sancta et honesta p
cipiens et phibens contraria Sed
quidaz dicit complexius ut ius
e constans et ppetua voluntas tribu
ens unicuiqz quod suum e et m
ius enim quidaz politici diffinierunt
sic iusticiaz constat tn q prius iuri
conveniat primo tn ius tanqm prius
sit directiuum iusticie in aliq sign
dicti phi ponit in descriptione iu
sticie nomen iuris sz nl e prius iu
sticia nisi sit voluntas ppetua su
pradicta Igitur iuri conveniat dicta
descripcio Sedo ex hoc q iusti
cia e virtus mortali pfectissima
Ex. v ethi. Nulla ppetua vo
luntas e sic virtus cum genus

virtutis sit habitus igitur no primo iusti
conveniat descripcio Item omnis crea
ta iusticia e virtus creature racio
nalis sz nullius creature potesta
sibi inest unicuiqz ius suum tribue
ideo pdicta descripcio no competit
creature iusticie ymo si alicui iu
sticie conveniat hec erit iusticie
increate in quo ius iusticie atqz
iusticia mere coincidunt et psequens
dicta descripcio iuri primo conveniet

Item tum **lra ii^a**

Iloquendum sit ut p plures
ac sapienti ut plura opz ptr di
stinccionem iuris supius positaz sed
membra equocacio distinguere q aliqd
e ius humanum ptensum siue co
phisticum ad aliquod ius sim
sic viii et conformis e distinco
generis in suas spes sz signi eq
uoci in suas significaciones Nam
tam equoce dicitur illud ius pte
sum p iure in facie ecclesie errar
esse ius aliquod qm equoce sign
homine homo dicitur vel sapie
cia zophistica e sapiencia inusti
tia simile pr ptrm quod in ole
iuit famosius ita locum et tali
bus iuribus ptensis occupat oms
iniqui ianuis continuit bona di
Et doctor extravag li^o mandatorum
ca^o i^o et m^o etc **lra iii^a**

Ius in scdo scz naturale et posi
tiuum diuisificatur di. i ysidorus
q ius naturale innuit in ewo
rum dicitur et inuenitur ysidis ut
faciat vobis homines etc et equ
so dis. i § i^o et ius nature
iuri positiuo anfertur ut prius
et dignius dis. v^a § i^o dis. viii
et dignitate Item iuri nature
cedit omnis consuetudo vel constitu
cio dis. ix pecoin Item q con
ius naturale no admittit dispen
nisi ad maius malu vitandum dis
xiii^a § i^o dis. viii^a hys itaqz
Item ius naturale vult ee oia
communia pcium vo restringit ad
meu et tuum dis. viii^a § i^o et ca^o
sequenti p Augustinum et ius posi
tivum siue humanum diuisas ht spes
q a ius e ciuile a ius gentium

aut militare aut publice · aut q
rcium s ko dis i p torum et iue
dno 7 huano res possidetur ß dis
fent xxiii q viii ca° 1° p augu in

Justicia Adducto **lra prima**
Agag rege amalek qui pep
cit saul contra preceptum domini · dixit
ei Samuel · Sicut absque liberis mu
lieres gladius tuus · sic absque liberis
erit mulier inter mulieres mater tua etc i Reg
xv° Dixit dauid ad Saul qui
eum iniuste persequebatur dns te
vindicet etc i Reg xxvi° Constituit
Dauid quod pars Descendentis ad prelium et
descendentis ad bellum etc i Regum
xxx° Precepto regis asueri suspen
sus est aman in eodem patibulo
etc Hester vi° 7 vii° Jubente da
rio rege persarum accusatores leo
nis in lacu leonum missi etc Dane
lis vi° 7 xiii° cessat plus cum
duos presbiteros quod cum susanam
facere volebat etc Daniel xiii° Do
mus suum nequam puniebat etc
Math xviii° Paissebunt filii isti
tamali 7 phesennii etc Judicum
i° cessat plus cum duos presbiteros
quod cum s etc Daniel xiii° Do
mus suum nequam puniebat quia
ipse suo sicut nisi non etc Math
xviii° etc **lra ii^a**

Justicia tribus modis sumitur Primo
tamen redditur cuique quod meruit
Secundo cum promissum soluitur Tercio
cum impletum perficitur Primo remu
neracio bonorum vel punicio ma
lorum dicitur opus iusticie Secundo
incarnacio x est opus iusticie quia
promisit hec per prophetas Tercio dicitur
opus iusticie cum deus peccatorem
iustificat cum se ad graciam humili
at faciendo quod in eo est Et
nota quod in omnibus operibus dei
reperitur iusticia 7 misericordia · ß iusticia
eius aliquando occulta 7 misericordia aperta
vt in iustificacione impii 7 in pri
mo aduentu xi aliquando iusticia est
aperta 7 misericordia occulta vt in puni
cione paruulorum sine baptismo dece
dencium 7 in secundo aduentu xi aliquando
vtraque est occulta vt in tribulacione
quorundam iustorum innocencium sicut

sicut fuit in iob 7 infirmitatibus paru
lorum aliquando vtrumque est apertum vt in
remuneracione iustorum 7 dampnacione re
proborum · quia illos remunerat supra merita
istos punit citra condignum quod est
iure · ß quia vtrisque tribuit secundum meri
ta sua · hoc est bonis bona malis ma
la quod est iusticie **lra iii^a**

Item si queris scire qua iusticia pu
niatur homo pro peccato momentaneo
eterna vite Primo auctoritates secundo
raciones 7 tercio exempla subsequenda
auctoritates probatur Ysaie vltimo ver
mis eorum non morietur etc pe Ibunt
vsque in gehennis 7 vsque in eternum
non vi · tu Math xxv° Ite male
dicti Apoc viii° Ascendit fumus
eorum in secula · raciones ostenduntur
7 exempla ca° Infra lra v^a, dicit
aut aliquando quod deus reddet mala
pro malis i penam pro iusticia cum iustus
est Item reddit bona pro bonis i
graciam pro gracia cum iustus 7 bonus
est inique aut reddit mala pro bonis
quia iniustus non est · Eius punit
in penis suis seipsum vt sic peccatum pu
tum in ipso purgetur Joh v° Ecce
sanus factus es etc · aliquis vero
vt pro peccatum proprio crucietur tit in
futuro plus vide tribulacio lra iii^a
h Thomas de vi theo^e li° 1°
ca° xxxiii° etc **lra iiii^a**

Justicie potestas secundum macro est
reddere vnicuique quod suum est
Justicie purgatorie secundum eundem est ad
vnam posita huius viam vnusquisque
quod vtitur officiis consummat Justicie
purgati animi est illa cum superna
mente sociata vt finet cum ea federe
perpetuo imitando Justicie exemplo
est perhenni sempiterne quod lege a se
piterna opus sui creacionis non flecti
partes iusticie secundum Tullium sunt sex
sic religio pietas gracia vindi
cacio obseruancio 7 veritas Religio
secundum Tullium est que cuiusdam su
perioris nature quam diuinam vocant
curam cerimonialem quod affert Pie
tas est per quam coniunctis sanguine
beniuolencie officium 7 diligens
tribuit cultus Gracia in qua amici
ciarum 7 officium alterius media rem

in scendi volutas volutas Vindicacio
e vtus p quaz quis 7 iuria 7 ac
quod obfuitur e defendendo atq
vlciscendo ppulsatur. Obseruancia e
vtus p quam homines aliqua dig
tate antecedentes cultatu quodaz 7
honore designatur. Veritas e vtus
p quam inmuta ea que sunt aut
fuerunt vel futura sunt dicunt h
thomas de vite the^e li^o v^o ca^o
xxxvj^o 7c **lra v^a**

Iusticia pfecta e in qua potius
potiora 7 minus minora diligis
h Aug de va religion Item si
vo te tua iusticia dei no eit in te
volutas quid ne nisi tua iusticia
no e nisi di volutate esse pt iu
sticia di sine volutate sz tua sz
in te no pt esse pt volutatez tua
h Aug de v apli simon lxx^o
Melius e iustum no ee quaz ho
minem esse si hominem fecit te deus
qui g^o fecit te sine te no te iusti
ficabit sine te q q fecit volentez
iustificat volentem h Aug eod
simon Male rectum se putat q regu
lam summe rectitudinis ignorat h
ambr de offic Item iusticia est
que nil cuiui vendicat. que cui
libz dat quod suu e Cui negli
git ppam volutatez vt consuet
comunez equitatez. 7 scdm ipm
pma iusticia in dm scda in pat
am. tcia in pntes quarta in oms
h ambr de offic li^o 1° ca^o vij^o

Iusticia e **lra vj^a**
redde vnicuiq quod suu e
Tribue g^o tribus que sua sunt
supiori equali 7 inferiori Reddere
plato reuerenciaz 7 obediēciaz. quoz
alta e cordis alta corpor. tribue
equali consiliu quo ignorancia eru
diatur 7 auxiliu q infirmitas iu
uetur tribue subiecto custodiaz vt
possit cauere pctm 7 disciplina h
Bnh in quodaz simon Item iusti
cia e cum libtas tribues vni
cuiqz scdm maior reuerenciam pa
ri concordiaz minori disciplinam
do obedienciam sibi sanctimoniam
inimico pacienciam egeno opposaz
miam h Anselmus li^o Cur deus
homo Item iusticia 7 sapia no
separantur quia vbi vna ibi 7
altera h ambr de offic li^o v^o
ca^o iij^o Item iustum e homines
ppr iusticiaz diligere no aut iusti
ciam ppr homines ppone h Gre
gorius in registro Item q sine pcto
e vivit 7c Joh viij^o h^o Aug
h vox inquit iusticie e puniat
peccatrix sz no a peccatoribus impleatur
lex sz no a punicatoribus legis
h ille de v domini simon xl^o

Iusticia qua **lra vij^a**
duplex e pma vendita p
pecunia vel laude huana. con
tra Math vj^o Attendite ne iu
sticiaz v. fa. co ho. 7c Scda
e deficiens vel remissa que est
illoz qui ad tpus recedunt 7c
Math xiij^o quia licz bn incipim
si male deficiamus no accipiemus
mercedem laudabilem. sicut male defi
ciamus saul salomon 7 scarioth
aplus Gal vj^o scdit cum enim
facientes no deficiamus Tercia e
iusticia excedens vel nimia Ecc
vij^o Noli ee nimiu iustus. talis
e ille qui etiaz ex furore iusticie
solicitus circa pcta aliena punienda
7 punieda. ppria vo obliuiscens Dn
pu 7 xx^o pondus 7 pondus mensura
7 mensura vtrumqz abhominacio e
apud dm Quarta e sufficiens
iusticia va que e vtus reddens
vnicuiqz quod suu e Scdo p
ximo 7 tcio sibiipsi Deo quidez 7
dupliciter vno^o in emendacione co
missor. nosmetipos hic p delictis
nostris puniendo vt iudicium dni
iam euadere valeamus. Vn j Co 4
xj^o Si nosmetipos iudicaremus 7c
Sm aut aufertur amobis regnum 7 da
bitur genti facienti fructus eius
Math v^o Scdo reddendo deo opa
7 fructa sibi debita vt Mathei
xxij^o Diliges dnm dm tuu 7c
Scdo primo q iusticia e tplex
pma vt ei nocumentum no in
feramus Scda vt illata nocume
ta illi remittamus Tercia vt nos
7 nra pximo exhibeamus Vnde
Math vij^o Omnia quecumqz vultis

vt faciat vob homines etc Ecclesiastico re
spectu suscipimus Prouerbiorum xiiii Iustorum
autem semita quasi lux etc   lra viiia

Iusticie bona sunt quinque Primum est
quia in presenti a malo liberat Danielis
vi Deus meus misit angelum suum etc
Secundum est quia temporalia bona tribuit Prouerbiorum
xiii Iusticia eleuat gentem Ter
cium est quia pacem dat et sit locus
deo parat in homine psalmus In pace fa
ctus est locus eius etc Quartum est
quia homini spem in morte tribuit
Prouerbiorum xiiii Sperat iustus in morte
sua Quintum est quia benedictionem parat
psalmus tu benedices iusto Prouerbiorum x Benedi
ctio domini super caput iusti Hebreorum xi
Qui operati sunt iusticiam etc Ecclesiastici
xiii Effulgebunt iusti sicut sol etc
Non contristabit iustum quicquid ei
acciderit Prouerbiorum xii Iustus autem si
morte preoccupatus fuerit etc Sapientie iiii
Dace iuste et festinabit etc Prouerbiorum
ix Inicium bone vite facere iusticiam
etc Prouerbiorum xxiii b Iustus si qui ambu
lat in simplicitate sua etc Prouerbiorum
xx b Stabunt iusti in magna con
stancia etc Sap v Pro iusticia ago
nisare pro anima tua etc Ecclesiastici iiii
Cum ceciderit iustus non collidetur
etc psalmus Iusticia iusti non liberabit eum
quacumque die peccauerit etc Ezechiel
xxxiii e etc   lra ixa

Iusticia triplex est Prima que con
sistit in doctrina mortalium et
obseruacionibus ab humana racione et sa
piencia adinuentorum et quia humana
sapiencia ad diuinam non potest attingere necesse
est vt alicubi dissonet a iusticia
diuina et ita in aliquo repugnet iu
sticie dei Similiter non est mirum si me
est Mathei xv De hac iusticia dicit apostolus
Ignorantes iusticiam dei etc Et ait do
minus Et frustra me colunt etc Est enim
iusticia duplex que consistat in obser
uancia exteriori mandatorum dei hec est
iusticia legis et factorum iusticia scribarum
et phariseorum supra quam iusticia nisi
nostra habundauerit non intrabimus in re
gnum celorum Hec est iusticia quam qui
fecerit homo viuet in ea Hec est tamen
per transgressionem aut addicionem hoc non pu
nietur Tercia iusticia est tamen opus
virtutum et sacra scriptura regulatum a
radice caritatis procedit et finem habet
summum bonum Hec itaque iusticia habun
dat a iusticia scribarum et phariseorum in
radice et fine commutat autem in ope
Ipsi enim faciebant ex amore terreno
opera sine terrenum comodi consequendi
et incommodi vitandi Idem itaque in
quo nostra iusticia ab illorum iusticia ha
bundat per se meretur regnum celorum Quia
ex operibus non iustificabitur omnis caro
coram ipso sed gratiam fide per dilectionem
operante Hec lingwinensi dicto lxxxiii.

Iusticiam est   lra xa
summum bonum velle ac cuique suum
iura seruare xiiii q ii Cum deuotis
sima per Gregorium Iusticia est equitas
tollendi inopiam et temperanciam habere
in habundancia dicit glosa dicit per Augustinum
Contra vbi fides et caritas desunt iu
sticia esse non potest xxiiii q i vbi per
Augustinum Item iusticia non odio sed ze
lo bono est extendenda xxiii q ma
per Augustinum Item scriptura est omnium mina tempe
rancia dicit xlv a disciplina per Augustinum
et canonum omnis et alibi b et alio sequentium
Contra iusticia autem minimis violatur
xiii q iiii a puncto per Isidorum et capitulo q
vite per Gregorium l q iiii a vendentes
per Augustinum Non v q iiii a In loco Item
iustus quociens cadit tociens resurgit
de pe dis iii a Quod habet per Iohannem

Iusticia quid   lra xia
est in effectu tribuere vnicuique
quod debeat esse suum quod oportet ab
solute deo modo deo competere ipse
enim eternaliter dat sibi omne quod
debet sibi competere et perpetuo dat
cuilibet creature omne quod conuenit
vt ipsa habeat Ideo deus antonomasice
est iusticia in abstracto quelibet autem
creatura racionalis debet vnicuique
tribuere non omne sed aliquid quod de
beat esse suum Et patet quod in tribus
consistit iusticia humana scilicet in tribue
do deo quod debeat esse suum Item tri
buendo eius virtuoso famulo si
mulo quod debeat esse suum et item tri
buendo vicioso eius seruo nequam
quod debeat esse suum quo ad deum
Primo patet quod deo debetur operacio et
honorificencia Cum enim omnis creat

dcat
do fine obligat · pz q omnis status
hominum debeat deo servire · suado iusti
ciam · ideo precipit apostolus servis q serviant
dominis suis etc · et sic tanta operacio ho
minis que debet esse in historia et deo de
bita tamquam duo capitalia In ci
aut via viantis · Primo debet attende
quid faceret honestum deo suo credendo
q filii · tamquam domino omnium sunt ho
norum primitiue tribuende · cum omnis ca
tura natura in comparacione ad ipsum sit
umbra et vagum ipse michi tribuit at
utriusque eis debitum · cum ipse dese
dit vel fovet in vallibus et philie a
siue sint mundani honores · sine tpa
lia prudencie substrahit · Et tercio et postre
mo dum pit eis obiecta organa tpa
lium quantum est in eis nociva ad virtu
tes tamquam tamen ad viciosas pz iuxta
sermonem proximum q dent immiserdi et
castigat a suis malefactis resfre
nat et in alium de seculo tolli · sic enim
fecit petrus cum anania et zaphira
et sic vindicaz opz plus abundare
iusticiam fidelium quam arctatam iusticiam
scribarum et phariseorum causidicorum reli
giosorum modernorum temporis · hic doctor Eunus
super domino evangelii simon xxx vim°
Inuetus est

lra xia

Irritina lapsibus adolescencia ex
tendit estus cupiditatis · fervore cale
tis inflamatur etatis · hic ambrosius de
viduis libro primo Item multos vide
mus iuniorum super senes intelligere
moibus dies antiquae tpa pue
rie mitis et q deesse etati virtutibus
compensare · qui iuxta apostolum nemo
contempnat adolescenciam bone mo
lis Senectus venerabilis non est nuo
annorum · sed magis merito morum compu
tata hic Bernhardus in epistola ad theo
baldum comitem · Sicut in senibus
sobrietas et morum pfecto requirit · ita
in adolescentibus obsequium et subiectio
et vere obediencia rite debetur · hic
augustinus in° abusioni Idem ibidem
Sicut fructus non invenitur in arbore
in qua flos non apparuit · sic in se
nectute honorem legittimum con
sequi non patitur qui in adolescencia
discipline aliqua exercitacione non la
boravit · Disciplina quo sine obe
diencia · qualiter fieri potest Adole
scens quod sine obediencia · adolescens
sine disciplina est · quam et ipsa obe
diencia que cum disciplinam inter
est magna exercitacione indiget que
sui normam studii a xpo domino
sumpsit qui obediens patri usque
ad mortem · crucis ignominiam libe
ter sustinuit hic augustinus ibidem No
ta b° in mg° etc. Sequitur

Capitulum primum de labore lra prima

Labor in statu inno
cencie constituit deus
hominem ad labo
rem Gen ii° Po
suit deus Adam
in paradisum ut operaretur ibi et
custodiret illum Item in tempore
culpe Gen iii° In sudore vultus
tui etc Item in tpe gracie i Cor
iii° Unusquisque secundum laborem suum
recipiet Ephes iiii° Nolite locum
dare diabolo · qui furabatur iam
non furetur etc Tess iiii° Operam
manibus vris etc Et sicut in u
troque testamento spissim laborare
docemur Gen x vii° c No oderis la
boriosa opera etc Gen xl° e Vita
operarii sufficientis sibi condulcabitur
etc Job v° homo ad laborem na
scitur etc ps° 126 labores ma
nuum tuarum manducabis etc scilicet per g
ciam in presenti et bene est eis per gloriam
in futuro Sap v° Bonorum laborum
gloriosus est fructus ps lxxii° Et in
laboribus hominum non sunt etc sed spe
ret cum demonibus sunt sine fine
Tess iii° Si quis non vult opera
ri non manducet

lra iia

Laborantibus et non ociantibus p
mittit deus premium vite eter
ne Math xx° Voca operarios et
redde illis mercedem · et servi lucrum
talentorum ex operacione portantes p
miantur · tamen piger et ociosus
in carcerem tenebrarum et fletum a
domino eici precipitur Math xxv°
Item ibidem Virgines prudentes
operibus operibus illuminate in eternam
beatitudinem simul evangelium sunt
recipiende · stulte vero negligentes
in ypocritis promissionibus confide

tes cum eis adulatibus a vita eterna
sunt excludende Item Eccl xxxv° q Red-
det mercedem labore s[ui] etc
Tu reddes unicuique iuxta opera Math
xvi° Filius hominis venturus est et tunc
reddet unicuique iuxta opera sua Luc
vi° Eadem mensura etc Math xviii°
Serve nequam cui non est misertus etc
Romanorum ii° Qui reddet unicuique
etc i Cor iii° Unusquisque propriam
mercedem accipiet etc ii Cor v° Omnes
enim nos manifestari oportet etc Gall
vi° Que enim seminaverit homo etc
Coll iii° Qui enim iniuriam fecit
etc i pet i° Qui premium invocatis etc
Apoc ii° Dabo unicuique vestrum etc
Item Apoc xiiii° Opera enim illorum
sequuntur illos Apoc xx° Iudi-
cati sunt mortui Apoc ultimo Ecce
venio cito O tarde veniet indul-
gencie pecuniarie lra iiiia

Laborabat apostolus paulus certis ra-
cionibus Primo ut pseudo a
predicacione symoniaca et munerum acce-
pcione excluderet ii Cor xi° Ut fa-
cio et faciam etc Secundo ne novicios
auditores gravaret ii Cor xi° Cum
apud vos essem et egerem etc Tercio
ut operandi exemplum ociosis da-
ret ii Thess iii° Non quasi potestatem non
habuimus etc Quarto ut se et qui
secum erant fideliter sustentarent
Actuum xx° Argentum aurum et ve-
stem etc Item Aug li° de operibus
monachorum ca° xiii° sic inquit
Que apta sunt humanis usibus
honeste operabatur apostolus Sicut se
habent opera fabrorum sutorum rusticorum
et hiis similia Neque enim hone-
stas illa reprehendit quod repre-
hendit superbia eorum qui honesti
nominari amant sed esse non amant
patriarche paverunt pecora Gre-
ci quos paganos dicimus philosophos
multum sibi honorabiles habuerunt
In eciam homo iustus cui desponsa-
ta fuit beata virgo maria que peperit
christum faber fuit Patriarche qui e-
rant de melioribus iudeorum pecora
paverunt Sic philosophi qui erant de melio-
ribus paganorum sutores fuerunt
sic ioseph qui erat de melioribus

iudeorum faber fuit si eciam paulus
iudeorum summus aut de summis u-
nus ipse tamen fuit apostolus thabernacula
fecit ut habetur Actuum xviii° Et si
omnes predicti operabantur corporaliter ut non
urgentur egestate nunc pete seu quod
dictum est mendicare cuius professionis
aut secte vel legis esse cupiunt qui
cum tot exempla sanctorum mendicare non
erubescunt eadem sententia Augustini patet in
glo communi super ultimo Thess ii° et
dis xci a q° i° et cap° sequenti et in°
alias Nota quod exemplo apostoli predicatoribus
moniculis presbiteri clerici licite et honeste
laborare dummodo divinum officium uti-
lius agendum non negligat lra iiia

Laborare cum possimus non debemus
in meditacione cessare dum et quantum
et hoc quod possimus cum minime possi-
mus et cum hoc vivimus illo largien-
te vivimus qui largitus est ut possimus
secundum Aug li° de operibus monachorum
ca° xx vii° sequitur Quod enim magis
agat tempus corporaliter operari noluit cum
rei vacent scire desidero et statim
ponit responsum dicens oracionibus in-
quiunt psalmis lectionibus et verbo dei et
predicacioni deinde huic responsioni appo-
nit dicens Sancta plane vita sed
si ab hiis avocari non sumus nec
manducandum est et ipse esce cottidie
preparande ut possint assumi si
aut ad ista servos dei certis intervallis
temporis ipsius infirmitatis humane neces-
sitas cogit cur et non preceptorum apostolicorum
aplicat scilicet de operando corporaliter obs-
ervandum aliquas partes temporis deputamus
citius enim exauditur una obediencie
oracio quam decem milia contemptoris
Qui aut dicit se vacare lecci-
oni ne illic invenit quod precepit apostolus
Que est igitur ista perversitas lectioni
nolle obtemperare dum vult vacare
Et quod ut diucius bonum legatur ideo
facere nolle quod legitur Quis enim ne-
sciat tardius quemque proficere cum
bonum legit quantocius facit hic ille
Labor adhuc co lra va

Laudatur vir iohannes ad Rusti-
cum monachum ii dis xviii a lra
dis v a cap° numquam de manu et
oculis tuis liber psalterii discedat

fciato aliquid operis ut diabolus semper i
ueniat te occupatum. Et apostoli preter
hiitos de euangelio viuere laborabant manibus
suis ne aliquem grauarent et
aliis tribuebant refrigeria quorum per
spiritualibus debebant metere carnalia
tunc tu in vsus tuos sufficere. Non
sparas vel fiscellam texe vel cani
strum lentis plecte viminibus et istu
d dicit Ieronimus in epistola ad Demetria
dem precepit quod inter oraciones et lecciones
suas laborare ita linum et lanam
et consimilia ita quod cottidie tibi esset
occupata. Item Augustinus de verbis domini
sermone xxi°. Qualis homo hinc
exierit talis iudicabitur in nouissimo se
culi die. Nil te adiuuabit quod non
feceris. Vnusquisque opera sua inuahuet
ac opera sua presiuntur erunt. Vnde apostolus
i Cor. xi° Probet homo se et sic
in semetipso etc. Item Crisostomus omelia
xix^a. Multam dat homini v
tutem ad laborandum concupiscencia
vane glorie et si cum indulgencia
possum dicere maiorem dat homini
virtutem ypocrite concupiscencia va
ne glorie quam fidelibus spes regni
celestis. Et est racio tamen spem
regni celestis adiuuatur natura car
nis. Concupiscencia aut vane glorie
ex carne est et ideo consistit cum car
nalis natura. Item Crisostomus omelia
xxvi^a. Qui in hoc laborat aliis e
pulantibus in futuro seculo recumbent
aliis ieiunantibus et ecc. Idem ome
lia xvi^a. Est malum superflue et super
flue laborare ne labor quidem tuus
fiat summa altius. Lectio vi^a

Labor siue opus tunc est meritum
ut placeat deo. Primo ut bo
na intencione fiat. Math. vi°. Si ocu
lus fuit simplex etc. Secundo ut
sit voluntarie factum per se. Voluntarie
sacrificabo tibi. Augustinus. Si aliud
boni facis cum hilaritate facias
si aut cum tristicia facis fit
de te bonum non facis. Tercium est
ut humilitas sequatur. Luce xvii°.
Cum feceritis omnia etc. Gregorius. Pe
rit omne quod agitur si non cau
sa humilitatis custodiatur. Item Crisostomus
omelia xvi^a super isto textu Ne

solliciti sitis etc. Non enim dixit Nolite
laborare sed nolite solliciti
esse. Igitur solliciti esse vetamur
sed laborare iubemur. Sic eciam et do
minus loquens ad Adam non dixit
non sollitudine facias et panem
sed cum labore et sudore faciei tue.
Igitur non sollicitudinibus spirituali
bus sed laboribus carnalibus credendum
est panis. Item Crisostomus omelia lv^a
in Genesim. Omnia enim posuit deus in la
bore ut in omni re mercedem prestitu
ret. Quia nec bonum sine labore
inuenies nec malum sine labore e
uites. Hec ille ibidem. Lectio vii^a

Labor siue opus seruile in
ducit peccatum. Vnde Crisostomus omelia
x^a sic ait. In lege precepit do
minus opus seruile in sabbato facere
non debere. Preceptum fit omni anime
spiritualem hoc est quia nec deus
in sabbato cessat ab opere spiritualiter
aut secundum eminenciam virtutis. Opus se
ruile peccatum est. Quia omnis qui facit
peccatum seruus est peccati. Omne aut opus
bonum non est seruile sed liberale et per
prauum fit liberetate licet videatur ipsum
opus ipsum facere corporale. Item
Crisostomus omelia xxvii^a. Omnes
actus que agunt homines in hoc
mundo duplex est aut est villa
aut est negociacio. Et quod laborare
manibus nostris facientes extendere
terram aut aliud opus tremium
puta agrum vineam vel opus li
gni vel ortum vel opus ferri
villanum vocabuntur videmus et terram
eorum aut non laborare manibus
nostris sed alia lucra consequamur
puta honores gerere ut diuicie
permaneat aliu aut mutari omne
hoc negocio appellatur. Duobus igitur
viis omne opus humanum consistit
siue honestum siue inhonestum. Ho
nestum est quidem ville cultura. Si
cut ait Salomon. Non oderis ru
sticam operacionem vel litteram prima.
Et apostolus. Rogo vos fratres stu
dium habete etc. Inhonestum est
apud deum opus negociacionis siue
dignitatis siue miliacie. Et infra.
Hec ille. Item similia secundum glosam

in apo. sunt septem vz agricul-
tura lanificiu fabricacio venacio
nauigacio medicina et omnis teatri-
ca h scdm augm lra viii

Laborare opz fideles Eccus xc.
viiio Quadcuqz pt man tua
facere et Sap iiio Bonoz labor
gloriosus e fructus Math iiio d.
Omnis arbor q no facit fructum
et Joh xvo Omez palmitez in me
no facientem et i Coz iiio Vniuscu-
iusqz opus quale sit ignis proba-
bit et Gal vio q Dum tps he-
mus o b et Item Cris omelia xiii
Opus bonu no debz dimitti pro
cogitacon vane glorie. Idem ome
xiiia ch Ex opibg iudicandg est
bonus vel malus no p euetus
fortune Idem omelia xxixa O-
peribus comparacz studiu artificis
exa multa Item omelia xxxvia
h Opus quoddaz quo ad dm ho-
nestum quoddaz inhonestum vz
pctm quod impedit hominem a re-
ligion vel fidei Idem ibidem q
Opus iusticie attenus e finaliter
ipm eternu opus quia pertinet per-
tinet ad veram vitam scdm no
Idem omelia xlma c. Opus
prebe testimonium boni et innotescat
eam hominibg et ipe deus cui no
e volutas opus expectat et duo
bona siue mala fient vt iuste
scdm finez iudicet Idem omelia
xlvia d Omne enim quod de terra
cepimus in terram dimittet et neminez
nobiscum hebimus nisi opa nra si
bona sint ad gloriam si mala ad pe-
nam Itidem h Opa bona ab
infidelibg facta remunerabuntur
in hac vita no in futuro lra ix

Labor bonus e in virtutibus
et spualibg exerciciis xxiiia q
iiiia Quis pt p augm labor
malus e mundi delectamis et pu
xxiiia q viia Quemadmod per
augm Ex nisi p laborem virtu-
tutes felicitas no adquiritur de
conse dis va Ieiuniu p augm
Ex seculi amatores fortes sunt
in labore malo debiles in amore
malo bono dis iiia a Omnis
xlvia

p Gregm Ex apls ne quicquam
grauaret ppriis manibg laborabant
i q ii p Pspu Ex Platus vel p-
dicator cum a quibg locis sit fructu
laborat ad alios ad alios vt pfici-
at se transferre potiu viia q i cao
vlto p Gregm viii q i Olim
p augm Iustum videtur vt illi q
sequatur stipendiu qui labore impe-
dentur obsequium i q iia Sacerdos p
pspu nisi xiia q iia Caritatem
p Gregm Item laborantes p eterna
stipendium ab eterna recipiet xiia q
iia Ecclie p Gregm lra x

Labor bonus vigilat e ymnu
andus dis lxxxvia Cofinez p
Gregm Quancunqz bonu agi-
mus dm confitemur si enim malu
faciendo ipm negamus xia q iiia
Existimauit p Iohannem In opibg
hominu plus respicit deus animu
qm actum xva q via Si sacerdo-
tibg in fine vbi xpus no e fundamentum
nullus opis boni pt
ee edificiu i q i Cum paulus
p Gregm Deus de malis actibg
hominum bonu opus consueuit xxiiia
q va Relegentes no solum re-
spicienda sunt opa sz et circumstancie
operu vz tps causa voluntas per-
sonaz differencia xxiiia q d Si-
dit p Cris dis lxxxvia Non
satis ad tps respiciendu e quia
multa permittebantur alim q non
modo et multa modo q no alim
xxiia q iiia Quis ignoret p
Iohannem et cao sequenti xxiia q
i dis xxxiiia Confratrintas Cum
ad causaz sicut finees no occidit
no sicut culpatur sunt voluntatez
huius dis lvia Cum qui ex qua-
tuor capitulis sequentibg xva q i
Ilo p ambz et iiiior capitulis
sequentibg Quantum ad pnaz dicaz
vz vtz sit psona nobilis vel
ignobilis sapiens vel stultus dis
xla Cristianus ho p Cris che-
dicit bonu no pfendimus vilior
opa de con dis va Ho mediatur
p Iohannem Pia operacio solet aliq
pu purgari xxiiia q ii Si quis
p Gregm ex ibi de obstetricibg

quitz sunt facienda ad que omo
non tenemur et illa sunt gratio
siora xx viii q. i Iam p9 me
dium p aug de xpo solitet e
bitum cum non tenetur Bona opa
mortificatur per peccatum mortale de pe
dis iiii q. finis c Io in meb
Item reuiuiscunt per pnam illudem
opa bona lz malis non psunt ad
alia xiiii q v a cxiii thaletis
p aug in xxiii q pa lex th
quatuor tales sequentibus Lra pma

Lapis potens est deus de lapidib
suscitare filios abrahe la
pides dicit omnes gentes non pro
firmitate sicut lapis dictus est
huius reprobauerunt edificantes sed pro
soliditatem et duriciam stultitie et
eis quos adorabat similes erat
adorauerunt eum insensata unde
in psalmo legitur Similes illis
omnes fiat qui faciunt ea etc. ideo cum
cepint homines deum adorare audi
unt vt sitis filii patris vestri qui
in celis est. h aug sup Iohem
omelia xx in pver Item potens
est deus de lapidibus istis suscita
re filios abrahe ne sumus in
parentibus nostris lapides eramus quo
p co lapides celebramus De talibus
lapidibus similias fecit deus
abrahe Idem omelia xlii p9 pri
cipium Item lapis est durica legis
vetis etc lra uidit sunt stulti indura
ti lapidem quid emoue e graui
xpi fideliter et evine et predicare
h aug sup Iohem omelia xl
xe f lapides uiui sunt omnes e
lectorum h Gregor sup Ezech
omelia xiii Item fideles vocantur
lapides pro fortitudinem fidei h
ibi omelia xviii Item lapides
quadrati sunt sancti qui prosperitatibus
non extolluntur aduersis non fran
guntur psuasionibus ad mala non
trahuntur occupationibus a bono
ope non reuocantur h ibi omelia
xxi a e Sequitur Lra iia

Lapis est omne mandatum et
quicquid hz in se scandalum
offensionis ad aiam primus pri
mus vero e vin dei notitia dei patris

Unde dicit propheta ad iustum In
manibus portabunt te etc Omnis
enim iustus custoditur ab angelis
psalm aut possimus intelligere
dum de xpo ipsentem autem
ipm diabolum h Greg Dico
quemque dent dim vt petras ox
ne queres studio et pulses opibus
alterum aut vt sit primus aut p
stis quod petis h Cris omelia
xviii f Item lapidibus comparan
tur homines quorum vicia est as
peritas dolendo auferenda sunt pri
pue scdorum lapidum x platorum et
religiosorum ne totum edificium de
turpent lapis enim xpus est
pro duas causas Prima quia fu
damentum suum est deinde qz mi
norum est magna constructio que ten
dit sup eum constringere h Cris
omelia xxv a Item quoque
mali intelligentes veritatem aliorum
sacre scripture corrumpunt et puniunt
et gladio maligni spus pertine
ces repugnant totiens prophetas q
postolos dei ad se missos lapi
dant occidit et eorum sanguinem x
vero vitatem effunduntur in terram
Et quotiens intelligentes in alius
prophetarum et aplorum aliud ploquuntur
in xpo blasphemias suas est
lapides quosdam iactant sup apo
stolos et prophetas h Cris omelia
xli a p Lra iiia

Lapis siue petra duas habz
in se nature proprietates forti
tudinis et duritie ideo homines ca
put pro constantiam fidei petra dici
aut pro duriciam cordis Unde propheta
Auferam ab eis cor lapideum
h Cris omelia lxiii a e Item
petra erat xpus in illo et in car vsus cum x
ne passa e petra his gemina
prussio duo ligna cruc signat
h aug sup Ioh ome xxvi a
Item q petre scisse sunt in passio
ne x signat duritiam iudeorum vel
gentilium vel conuulsa ratiocinia prophe
tarum h Iohannes epla xl a
v Item petra est xpus et in fo
raminibus petre i. xpi vulneribus ha
bitat columba In petra exalta

7 in petra secura figitur In petra
firmiter statuitur ubi est secura ab
hoste fortis a casu h. Bernh. sup
Cantica sermone lxvo. lra iiiia

Laus securitas laudis in lau
de dei est ubi laudatur secu
rus est ubi non timet ne de lauda
to erubescat h. Aug. sup ps
Bonum laudare non laudare sed lau
dantibus prodest h. Aug. sup Jo.
Ibi est angelica laudacio ubi et vi
tuperacio ab offensione secura est h.
Aug. ad castorum. Non propterea insti
ciam videri ut ipsi laudentur h.
Aug. sup illud Math. vo Ne
iusticiam vestram faciatis etc. Nec
valde gaudeas cum hominibus qui laudant
nec contristeris cum vituperant. quia
nec dampnat iniuria nec coronat
prelaus aliena h. Aug. in qua
dam epistula. Quid est quod dicit
ille dives ego pauper sarcinam
tuam commemoras pondus tuum
laudas. taceas laudes tuas et
miseraciones tuas non consideras
h. Aug. de doctrina xpiana. Esse
humilem est nolle laudari in se
qui igitur in se laudari appetit su
perbus est convincitur h. Aug. sup
ps. vo etc. lra va

Laudantur mediante delectacione
mali. et veri sunt qui lau
dantur. et mediates qui laudant.
alii laudantur. et sancti sunt. alii
laudant quos putant et falsi sunt
h. Aug. in quadam epistula. Si
vis laudabilis esse cupis laudes
hominum ne requiras. quia quamvis
alicui facile sit laudem non cupe
re dum negatur est tamen difficile
ea non delectari cum offertur h.
Johannes ad cellanam. Laus tua
iustos cruciat. iniquos exaltat
sed iustos dum cruciat purgat.
iniquos dum letificat tanquam re
probos dampnat h. Greg. in
moralibus. Cum enim pro recto opere
laus transitoria queratur eterna
retribucione res digna vili precio
venundatur h. Greg. in pastora
libus. lauda post vitupera prius si
militer reprehensa est nimia laudacio

7 immaculata vituperacio Illa siquidem
adulacione. ista malignitate suspe
cta est. testimonium veritati non amici
cie reddas h. Seneca in epistula. Sit
tibi tam triste laudari a turpibus
quam si lauderis ob turpia. leacior est
quociens displicues malis malorum
de te estimaciones pravas veram te
laudabilem astrue. Sectator enim
epulantem non de bene vivente sed de bene
pascente laudabilem profert sermonem
h. Seneca de quatuor virtutibus
in quadam epistula. Bonum est laudari
sed preciosius est esse laudabilem. Ne
minem cito laudaveris. neminem cito
accusaveris. vicium est omnia credere
vicium est nil credere h. Seneca lo
de moribus. lra via

Laudare tota die dominum quis du
rat et tamen lingua durat me
ditari tota die laudem dei suggero
remedium unde tota die laudes domini
si vis quicquid egeris bene age et
laudasti eum. quando cantas ympnum
laudas eum lingua tua. si laudas
et consciencia tua cessasti ab ympno
cantando discedis ut reficiaris. no
li inebriari et laudasti dominum. In inno
cencia operum tuorum prepara te ad
laudandum dominum tota die h. Aug.
sup isto versu. Et lingua mea
meditabitur iusticiam tuam etc. ps.
xxxiiio tractatu secundo. Item in
laudibus salvatoris est iter salutis
h. Johannes epistula 113. Item non
laudis est possidere divicias sed pro
ximus eas contempnere non timere
ad honores sed proximo eas pru
denter h. Johannes epistula 115 etc.

Laudare dominum lra viia
alacriter nil sic in terris preintuit
statum celestis habitacionis h. Ber
nh. sup Cantica sermone xio. I
tem septies deo laudem dicere est
deo quinque sensus corporis cultu
subicere et membra sua sanctifica
cioni que prius iniquitati servierat
vel si quinque sensus impaciarum sal
tim proximorum addendo animam et
iudicium cantare deo h. ubi sermone
xviio Item laudibus dei strenue
debemus quis assistere sed revereri hilariter

no pigre no sompnolent no ori
ando · s3 sonitu 7 affectu voces dep
mendo ut ibi simon xlvij g
Item laudi diuine insistendum e ppter
quatuor Primo quia scriptura docet
Eccli 1o Omni corde 7 ore collaudate
nomen domini Eccle 4 xiiij Offeramus
hostiam laudis sp domino Sc̃do omis
creature nos inuitat Iohannes epla
xxij a ad augum In laudem dei in
effabilem excitat piu consideratorem
creacio cui quodlibet animal creato
magis homines Tercio qz multum pla
cet deo ps Sacrificium laudis honori
ficabit me 7c Augus ve tacentibus
de te quia loquaces multi facti sunt
Quarto quia homini multum pdest
exemplo dauid citara saulem refocil
lantis j Regum xvj o ps laudate
inuocabo dominum 7c Et iiij Beati
qui habitant in domo tua domine 7c
Laudare hominem lra viija
Laudis viat non conuenit tamen scrip
ture vnde Eccli xj o Ante mortem ne
laudes hominem 7c Eccli xv o Non
e speciosa laus in ore pctoris pu 4
xxvij o laudet te alienus 7c Item
Crisostomus omelia xxij a f laus magna
e tam alienus ee a foro 7 nullam
cum habere cum illo Item omelia
xlvij a e Non e laudandus homo
in facie nec coram suis domesticis
hac ei reuelaturus v aut sapi
ens cum laudat in facie flagel
latur in corde ppter duas causas
homo in facie non debet laudari
Prima si sapientem illum putas i m
putas grauius suscepturus e 7 illi
cum molestiam tuis laudibus facis
Secundum si insipientem illum existimas
extollendus non e 7 cum insipientiam
suam tuis laudibus enutris Qui
vult laudari coram hominibus in fa
cie ppter homines malos timus e
Laus dei p lra xa
Lpius beneficiis a nobis e impen
denda xvj a q j Reuertimini ita si
nem p Iohannem Non conuenit in v
no ore laudes 7c 7 laudes iouis
dis xlvij a Cum multa p Greg
De viis laudatum niare non debe
mus xj a q iij a Int vba p Gregorii
Dare histrionibus ut laudet vicium
e immane dis xlvj a lxxxvj a Do
nate p augus nil illo pistore
miserius cum qui luporum gratatur
laudibus dis lxxxiij a mr laudare
indignum pessimum e xlvj a Sunt
p gregorium qui succedunt indignum
laudant xpm cuius membrum simus
violat xj a q iij a Si quis ho
minem p Iohannem 7 tercio sequenti
Deus bonos vult pessimum lau
datores pmittit in obtrectacionem ve
nire ut culpa concreta suffocet
vij a q j Sunt plures p gregorium Ite
canticis laudis dicitur alla Thobie
xiij o g Et appo xix o a Vnde Io
annes alle i creatura laudet ya
dominum ambrosius alle lux lu vita
ya vita augustinus alle salua lu
me ya domine i saluum me fac
domine Gregorius alle pr lu natus
ya spus sanctus lra pma
Legio venit ihesus nazareth
Vbi erat nutritus 7 intrauit
scdm consuetudinem die sabbati
in synagogam · 7 surrexit legere
7c Luc iiij o Item appo 1o Beatus
qui legit 7 qui audit v 7c Et
Coll vltimo in fine Tess vltio
in fine Et exo xxiiij a Deutrono
xxxj o an medium Neemie viij o
p totum Iemie xxxvj o Baruth
1o Iosue viij o iiij Reg xxiij o ij
paralip xxxiiij a de Iosia rege
legimus aliqua ne negligatur
legimus ne ignoremus legimus non
vt teneamus s3 ut repudiemus ut
ambrosius sup lucam 7 dis xxxvij a
ca o legimus Ardor tuus 7 discreta
studium 7 absque nobis pse plurimi
delicat 7 ingenium docile 7 sine
doctore laudabile e Non quid me
mas s3 quid queras consideramus
ut Iohannes ad paulinum ca o iiij o
Quicumque amiserit fidem suam quam
baptisatus recepit a xpo ut in
eterna pmaneat scripturas aut le
gat aut audiat incessanter ex fi
de ut allocucionibus sacramentum
mutuis fruatur Impossibile e enim
vt non multiplicetur fides eius · Cumu
latim enim de die in diem timor

corrigatur · sensus eius illuminatur
sciencia crescit · confirmatur in fide
excitatur ad desiderium regni celestis
apprehendit eum zelus antiquorum scto
rum quos legit · excitatur ⁊ ipse pro
ut ad easdem virtutes ⁊ ponit exm
perituram in bursa inclusit · que si a
gitata fuit multiplicabitur h Cris
omelia lma ii lcā iia
Lectioni debet homo attendere q
druppliciter · primo ad intelligendum
Neemie viiio legerat in libro legis
distincte ad intelligendum Secundo
ad retinendum Eccli xxio Cor fatui
qui vas confractum ⁊c Tercio ad di
ligendum ps cxviiio dilexi legem
tuam domine ⁊c Quarto ad faciendum
ps Intellectus bonus omnibus facienti
bus eum ⁊c Arguit sapienter xpus
saduceos de eorum stulticia quia non
legebant ac eciam de eorum ignorancia
quia deum non cognoscebant · ⁊ dixit eis
Nescitis scripturas neque virtutem dei
Math xxiio Quia si omnes qui le
gunt deum non cognoscunt · quo cogno
scunt qui non legunt ⁊c vos vero igno
rancia lcā iiiia Cris omelia x
xxviiia super Sit lege scās scripturas
vt semper memores illa esse dei verba
que non solum legem suam sciri sed
eciam impleri iubet Nil enim prodest
facienda didicisse ⁊ non facere tam
quam speculum vite lectio est lecta scripture
sacre vt errata corrigantur ⁊ bona
melioretur · sepe tamen lectionem interrupit
oracio h Jeronimus in epla ad viio
Lectio diuina semper tibi sit in manu vi
due dei ibi epla xc. Item lectio sacra
indigne premitur ab impiis · continuam
tamen studiis discipline comedetur · ⁊ spi
ritui mancipetur · ⁊ seculi pompa ⁊ sar
tina abiciatur ⁊ spernatur h Bernh
sup Cantica sermone io b Quid est
prodest paruis nomen saluatoris laudari
re in libris · nisi habeat pietatem in mo
ribus h ibi sermone xviiio q Item
legimus de bto Jeronimo quomodo libros
legeret ciceronis ab angelo correctus
est quia vir xpianus paganorum figmen
tis intenderet · hinc eciam filius
ille prodigus in ewangelio reprehenditur
qui de siliquis quas porci man
ducabant ventrem suum implere cupie
bat h Item ⁊ origenes invises ⁊ tanas
quibus egipcii sunt percussi · vanam dia
leticorum garrulitatem ⁊ zophistica ar
gumenta intelligit Ex quibus omnibus
colligitur quod non est ab ecclesiasticis
secularium litterarum querenda pericia h Ra
banus de ecclesiasticis pressuris ⁊ dis xxx
viia tā legimus Item augus in ser
mone domini in monte parte prima reci
tat opinionem quorundam tenencium
legendas sancti Thome apostoli ⁊ alio
rum sctorum sequencium tamquam ca
tholicas dicit quod huiusmodi scripture
licet nobis non credere Non enim inquit
in catholico canone Illi tamen eam le
gunt · ⁊ tamquam incorruptissimam ve
rissimam que honorant · qui aduersus cru
deles vindictas que in veteri sunt
testamento nescio qua cecitate ac
erime seuiunt quo animo ac qua di
strictione temporum facte sunt omnino nescien
tes h ille sup illo textu Diligi
te inimicos vestros lcā iiia
Lectio diuinarum scripturarum in mensis
clericorum prestari debet ⁊ non fa
bule dis xlivia per reuerenciam ⁊ ca
nonica per gregorium vos velut fabu
lacio lcā iia Lectioni dent clerici ⁊ pre
lati insistere dis xxxvia Si Ecce Ep̄s
debet attendere lectionem exhortacionem
⁊ doctrine · quia non sufficit sibi sancti
tas vite nisi assit sciencia doctrine
dis xxxvia Si Ecce ⁊ ca sequenti
per Jeronimum ⁊ dis xxxviiia ca io
Sicut stellas non obscurat nox
sic mentes fidelium scripture non obscu
rat mundana iniquitas dis xxx
viia Sicut qui amat sciencias scri
pturarum carnis vicia non amabit
de con dis va Nunquid per Jeronimum
Quia sunt libri · que lectiones ⁊ omelie
in quibus epi propriis sacerdotes legere
dent ⁊ sane dis xva Scta romana
⁊ ca sequenti dis xxxviiia Nulli
⁊ ca lib sequentibus Clerici ⁊ pupu
epi in gentilium libros ⁊ que ad lu
xuriam prouocat ⁊ vanitatem legere non
debent dis xxxvia per totum ⁊ dis
lxxxviia Cum multa per gregorium
Item lectores a legendo sunt dicti
dis xxia Cleros per Isidorum lectorum

officiu e lecciones lege 7 prouinciae
7 q presbyteri vaticinaverint ipsis predi
care dis. xxv^a pleclis p Isi. in e
pistola ad ludefridu

lra prima

Leges mandatum lucerna lex lux
7 vita vite increpacio disci
pline h pu 4 vi^o e. Studiu tuu
voluntas 7 meditacio in lege domi
ps. lex domi immaculata convertens
animas 7c. Qui querit legem reple
bitur ab ea Ecci xxxii^o lex domi
semper sit in ore Exo. xiii^o Deutero
xvii^o Josue i^o Ve vobis viri impii
qui dereliquistis legem domini altis
simi 7c Eccl xli^o Jota aut unius
apex non preteribit a lege. q. d. aut
e lex integra aut nulla Math
v^o. 7 unde scriptum e Maledictus
omnis qui non permanet in omnibus q
scripta sunt in libro legis 7c Gall
iii^a Eruditur sub lege peccavit
7c Ro ii Plus ubi consiliu lra
grta bene 7c

lra ii^a

Lex data e pr viii primo ad
revocacionem ydolatrium iudeorum
qui in principio legis prohibentur ydolatria
Exo xx^o Secundo ad declinacionem vi
ciorum Ro vii^o Concupiscentiam ne
sciebam peccatum 7c Tercio ad erudicionem
ducendi in xpm Gall iii^o Eruditur ig
lex pedagogus nr fuit in xpo
Quarto ad punicionem transgressorum
Gall iii^o Quid igitur lex propter trans
gressionem posita e Quinto pr damp
nacionem superborum Actuu xv^o hoc
e onus quod neque nos neque patres
nostri portare potuimus Sexto pr
signa futurorum Ebre x^o Umbra
hns lex futurorum bonorum 7c Septi
mo pr distinctionem populi iudeorum ps
Non fecit taliter omni nacioni 7c

lra iii^a

Leges vero
sunt scilicet vna publica altera
privata Publica e que a sanctis pa
tribus scriptura e confirmata vt est
lex canonum que quidem pr trans
gressores e tradita. Vt gra Decre
tum e in canonibus clericorum non de
bere de suo episcopatu ad aliu transire
sine commendaticiis litteris sui episcopi
quod pr criminosos constitutu e ne
vagi infames ab alio epo suscipia
tur pr e. solebant enim sua officia
tum non potarint in suo episcopatu in
alio celebrare. Et infra lex vero
privata e que instinctu sancti spus in
corde scribitur. sicut de quibus dicit
apls Qui habent legem dei scripta
in cordibus suis. Et alibi cum gentes
legem non hnt. si naturaliter ea q
legis sunt faciunt. ipsi sibi sunt
lex Si quis horum in ecclesia sua ab
epo plebem retinet 7 seculariter vi
vit si afflatus spu sancto vult regu
lari canonica similiter voluit se q
a lege privata ducitur Nam ra
cio exigit vt a publica lege co
stringatur Dignior e enim lex pri
vata quam publica. spus quidem dei
lex e. 7 qui spu dei aguntur le
ge dei ducuntur. 7 quis e qui spi
ritui sancto possit resistere. quisquis
hoc spu ducitur eciam epo suo con
dicente. eat liber nra auctoritate
iusto enim non lex e posita. Et ubi
spus dei ibi libertas. 7 si spu dei
ducimini non estis sub lege. h xix^a
q ii^a Due sunt leges p vrba
num papam 7c

lra iiii^a

Legitur enim ad Ebreos vii^o
qui translato sacerdocio necesse
e vt legis translacio fiat. 7 iam
legem vocat testamentum ad E
breos viii^o super hiis verbis Ecce
dies venient dicit dominus 7c.
non secundum testamentu quod feci
patribus eorum Et sequitur quia hoc
e testamentum quod disponam
domui Israel dicit dominus dabo
leges meas in mentes eorum 7 in
corda eorum superscribam eas 7 sim
de Je xxxi^o ca^o Vbi infra cai
sius aplus prophetans vba prophetica
ca ponit istarum legum differencias su
per hiis vbis. dicendo inquit no
uum veteravit prius quod aut anti
quatur 7 senescit prope interitum
e in respondendo contra suppone quod sa
entibus legem loquar quod apud
deum omnia q fuerunt aut erunt sunt
tempore suo presencia. 7 non fiet sermo
zophisticus qui dicunt non e possi
bile hic secundum testamenta differre
abinuicem cum non sit possibile ipsa

esse non potuit ut singula differre ab invicem relinquendo itaque istas fictiones sophisticas suppono quod vetus testamenti multitudo rituum quas moyses promulgavit ad ipsum regulandum et non solum hec sed ceteros particulares ritus que cessare debuit tempore christi potest eciam dici vetus testamentum. Novum autem testamentum est multitudo rituum quas christus docebat christianitatis ad sui ipsius regulandum. sic enim videtur apostolum distinguere figuraliter has leges legiferos et principia novi et veteris testamenti et patet quod novum et vetus differunt triplici racione. Primo quantum ad substanciam. Secundo quo ad principium. et tercio quantum ad modum sive legiferorum. quantum ad primum patet quod lex nova et vetus communicant in quibusdam virtutibus eternis et specialiter patet de x mandatis decalogi distrepant autem in ceremonialibus que ceremonie figurales veniente christo sed quanto cessare debuerat. sicut umbra consumitur ad venientem lumine. Sed in novo testamento addiciuntur ritus sacramentales ac sensus legis que in veteri testamento non debuerat explicari. Et patet quo iste sunt leges in parte distrepant et in parte conveniunt. quod apostolus notat dividendo totam veterem legem in tres partes scilicet ceremonialia. Iudicialia. moralia. Due prime partes ut plurimum variantur. sed tercia manet immobilis utrobique per Ysidorum ultimo libro suo de fide et legibus dividit universitatem legis in septem particulas scilicet testimonia et hec cum sint virtutis sunt credenda. Secundo precepta et hec cum sint honesta sunt adimplenda. Tercio sunt iudicialia et ea cum sint equitatis prudenter certo sunt exercenda et hec cum sint statuta sunt immutanda. Quarto sunt promissiones premiorum et hec speranda. Sexto comminaciones suppliciorum et hec timenda et Septimo ceremonie et honorificencie divine cultus et hec retinende. et patet ex diffinicione legis quod quodlibet istorum septem. sicut omnis virtus septime facere habet ipsum racionem legis. Quia mandata autem nunc reducuntur ad 10 ut Exodi xx°. Nunc ad duo scilicet dilectionem dei et proximi Mathei xxij°. Nunc ad unum Romanorum xiij°. plenitudo legis est dilectio. non repugnant hec dicta cum idem genus sit quodlibet eius partes ut hoc genus animal est tum animal racionale quam irracionale et omnes ac singule species et individua animalia. Et patet quo iste due leges distinguntur in substancia considerando particulares virtutes utriusque legis in quibus communicant et alias in quibus distrepant. Sed quo ad affectiones legiferorum nondum quod christus et moyses differunt ut deitas et humanitas. dominus et famulus summus pontifex et levita. christus enim est princeps pastorum i Petre v°. et per consequens summus pontifex et episcopus animarum. Moyses autem non sacerdos vel pontifex sed levita. Item de Ebreis v° et vij° describitur est non sacerdos aaronica sed superior secundum ordinem melchisedech simul rex et sacerdos abraham decimas accipiens et ingenealogizatus. ut melchisedech quo ad patrem. Isaie liij° dicitur. Generacionem eius quis enarrabit. et in hoc doctor evangelicus capitulo li° mandatorum ca° vij°

Regibus. lrā va

Religionem occupati et legem salutiferam mandatorum proponentes attendent quid contrario incurrant maledictionem divinam quia psalmo 118 Maledicti qui declinant a mandatis tuis. Nullam enim legem christianos licet dicere vel audire nisi legem mandatorum dei. eo quod nullam habet aliam legem licet implere. sive vel perficere. siquidem dei filius facit quod dominus non precipit quid a domino tam plene informate suos famulos quicquid premium metitur. Deus non precipit nobis facere opus nature sed legem nature et consequenter moralia lege morum. hec doctor evangelicus 2° mandato. Et videtur secundum eundem doctorem quod lex nova tanquam amorosa est lege timorosa perfectior. racio quia perfectior dicitur est maturiori filio magis cato

signu ē etiam q lex noua ē com
pletior compendiosior · 7 sic uti
lior · complecior quia nō ē q p ad
ditamentum ypm pficet · compen
diosior qz in dono dilio caritatis
impletur · Utilior quia antequam
lex nulla pficat nisi deficiato me
dium ē ad noua h illa lio ma
ditor ca° viij° vbi paulo p9 · Jto
Augi ad inquisitiones januarij lo
quens de multitudine tradicionum eccle
siarum inquit religionem nram qua
domini nr ihūs xpus in paucissi
mis sacramentorum celebracionibus
voluit esse liberam · quidam seru
libus pmitt oneribus ad eo tollabili
or ut sit condicio iudeorum q nō huma
nis presumpcionibus s diuinis subiu
gantur institutis · Sz quid crederemus
hunc sanctum hoie cum multitudines le
gum ecclesie cum incorporatam · cum
extravagantium reclamac quid cum
bella · cum restitutiones · cum primos
fructus · 7 alias spoliaciones bo
norum ecclesie q diceret illud phariseis
exprobratum Intus estis pleni ra
pina 7 immundicia h ibi · lra vja

Rex secundum humana carnalia
hec lucra xpus aut spiritualia
7 futura pmittit · apud carnales
homines sp presencia ppomit futuris
7 spiritualibus carnalia h · Math omēa
xxiiij^a c · Unde p Jsidorus tercia
tu de vicijs titulo auaricie aduo
catorum sic ait charitatem inquit ad
quirunt etiam aduocati in offi
cio suo quod videtur ēē figura
tum Gen 3 ē · Ubi sichem q
inepta fatuus adamat dinam
q inepta ca · tuiq accusionem dimi
circusus ē · Notabilit vo dicitur
sichem fuisse filium emor q int
ptatur asinus · homines enim dii
7 asinum · qui in alijs studijs
nequiunt pficē consueverunt decre
ta 7 decretales audiē · Amor in
quit legis dīne 7 condiciones sci
encie decretorum cohibent hoies
ab hc officio · De amore legis dt
Grego · Qui diligit regem di
ligit legem pe palpebre eius
interrogant filios hominum palpebre

que cum cz clause sunt cum cz a
pte signat sacram scripturam q
alicubi ē obscura alicubi apta
q interrogat filios hominum utrum a
mat dm · signum enim dilectione di
lectionis ē cum aliquis libenter
laborat in studio sacre scripture
Sacra vo scriptura multum contemp
nitur ppter scienciam decretorum · Unde
pt dicē quod dixit sara ad a
braham Gen xvj° Inique agis
con me 7c · Ancilla sacre scrip
ture ē sciencia decretorum que sa
cram scripturam ht despectui ppter
fructum lucri quod ex ea conse
quitur · Et Gen xxj° figuratum ē
oppressio quam facit sciencia lu
crativa sacre scripture · p ludum q
coopmebat ismahel ysaac · Un
sicut precepit dominus p saram eice
ancillam 7 filium eius · sic nunc
forte esset scienciam istam in mag
pte ab ecclesia excludi · Nec solum
contempnitur sacra scriptura p scienciam
illam · ymo blasphematur · in ipsa
deus q legislator ē · ut vide
figuratum ēē in leuitico xxiiij° v
legitur q filius mulieris israelite
quem pepererat de viro egiptia
co figuratur cum viro israhelito co
ram ysrl · Dic decrete iste q ysrlite
sunt in pte quo ad illam ptem sci
encie quam a lege dīna acci
piunt 7 egiptiace quo ad illam p
tem quam ht a sapia mundana
na · blasphemat dm ysrl · du
legem quam ipse dedit paleam
vocant h utilem cum tn legitur
Jsa^e xlviij° · Ego deus tuus do
cens te utilia · ipi potius palea
sunt de quibus Math iij° · pa
leas aut comburet igne inexti
guibili · Un Jeremie xxiij° ē ppha
q ht sompnium 7c · Et augi · pa
leam sequens palea efficiet 7c ·

Rex di nri · lra vna
Rtas ē lex data ē ut g
cia quereretur gracia data ē ut lex
impletur h Augi de spu 7 li
Effecte sunt leges ut earum metu
humana cohiberetur audacia · tuta
cz sit inter improbos innocencia · 7

in pplis impbis formidato supplic
refrene nocendi facultas. h. Isi
Ethimo li. v. Erit lex honesta
iusta possibilis. scdm naturam scdm
consuetudinem patrie loco tpi co
ueniens nccia vtilis manifesta q3
ne aliquid p obscuritatem in capti
one queniat nullo priuato comodo
s3 p coi ciuiu vtilitate scripta. h.
Isi. ibidem. Om gna penaz in
legibus gtinei Tullius scripsit x.
dampnu. vincula. vba. talionem
ignominiam. exiliu. suitute. 7 mortem
h. Isi. ibidem. In hijs rebus de qbz
nil statuit scriptura diuina mos
ppli dei 7 instituta maioz p lege
tenenda sunt. Hec leo papa 7c.
Lex multiplex e. lra vina
Est dina q natura gstit 7
huana q moribz gstat. h. di p
omes leges p Isidoz. Item lex
vetus q dicit testamentu q ne que
omia coia facit lex huana
q singularia facit dns meu 7 tuu
dis. viii. quo iure p aug. 7 xii
q. i. dilectissimis. Item lex spus
q instinctu spus sti cordi scribitur
xix. q. ii. duo. Item lex car
nalis que alisq3 culpa e in cor
de no consentient 7. q. i. Si q.
cupiscentia p aug. 7 xxxii. q. va.
Si paulus p somnu. Item lex p
uata que idem e q lex spus sti
Sicut dicit aplus Ro. vo. qui
hnt legem dei scriptam in cordibus
xix. q. ii. de sup. lra iiii. Item
lex publica a scis patribz tradita
q lex canonu dicit. ibidem p am
br. Item lex e omne quod ratoni
gstat duntaxat q religioni
congruat 7 eius discipline gueniat
7 q saluti pficiat. dis. i. Consuc
tudo. p Isi. Item lex e consuetudo
ppli qua tu moribz natu sacreant
dis. ii. lex p Isidoz. Item leges
huane vel publice scdm disposicoes
tempor variantur dis. i. Omes p
Isi 7 dis. xxxi. Aliter. lra ix
Leges diuise tpibz diuis ema
nauerut quoz nomia ponu
tur dis. vii. Moyses 7 cao segn
ti p Isidoz. Item leges sr vt huana
ra cohibeatur audacia. 7 tuta sit
innocentia dicit dis. iiii. Facte p Isidor.
xxii. q. va. Non frustra 7 cao ad
fidem p aug. h. s. lra vii. lex
aut pmittit aut vetat aut punit
qnq3 pcipit dis. iii. Omis aut
p Isi. lex aut debz statui p pua
to comodo s3 p comun vtilitate dis.
ix. iiii. p Isi. ti. iii. Conditor legis
sic solutus a lege honestum h
e vt scdm legem viuat xxv. q.
i. Confidimus 7 cao xo. Qui xpus
q legem dedit legem impleuit. ibi
dem. 10. q. ffl. i. Qui scta eccl
nullomis no constringitur legibz
xxxii. q. ii. Inter h. Qui lex q ob
uiauit sacre scripture 7 canonibz scto
z patz nullus debz ee momenti
distinccoem x. Nolit 7 quadraie
sequentibz. Qui lex dina 7 canonica
superior e ciuili dis. x. lege. Qui
lex e a domino. pnuano legis q dam
nis dis. xxxv. Sexto p ambro
Mores vtenci leges obrogant
aut confirmat dis. iiii. In istis q
primo dis. xxxi. ante tenimus
vel p locoz varietate dis. xxxi.
alter q primo p successioem tpm
dis. xxxiiii. confraternitas maioz
emergencia occasioem vt de spete
eneo dis. lxiii. q. verum 7c.
Leprosus qui lra pma
Reparatus xpo descendente cu
rit ne forte 7 ideo descendit vt le
prosus mudaretur. lepra e pctu
animaz nraz. ideo dominus de al
titudine celi qui de excelso monte
descendit vt lepram pctoz nroz
mundaret. 7 infra h. Cris. omel.
xxi. a. e. In lege erat vt qui
tangeret lepram immudus esset vsq3
ad vesperum. tetigit ihus lepram
no qui huius legis s3 qui dominus.
Nam lex legislatori subiecta e
no legislator legi. lex enim ideo
no voluit tangere lepram vt ne
leprosi prumacentur s3 vt nec tange
tes lepra coinquinacentur. Item
insitur q tangens coinquinatus
no e s3 ad hoc mudauit amplius
fecit qui voluit lex. tetigit igr
lepram 7 legis literam soluit

vt iam non lepra corporis sed lepra
anime fugiatur et infra ibidem
e sequitur Nam si lex sublata non
fuisset nunquam spiritualis leprosus sana
retur quia omnis qui sub lege viuit
leprosus est Non ex quo tacta est lepra
recessit sed ex quo iussa est vt osten
datur quia non per effugatorem lepre
tetigit eum vt solueret legem Alio
quin contum lepram sufficiebat sola
voluntas igitur nec consilium est per
spectantes mundant eum leprosis po
pulum iudaicum significat vt ibi etc
Lepra actus — lra secunda
Lepra vestis lepra domus debet
sacerdotibus ostendi quia peccata sacer
dotibus debent reuelari de pe dis j
Moysi et leprosus quem dominus
descendens de monte sanauit p
mus clamauit significat quod in sana
tione spirituali confessio non debet contemp
ni de pe dis j Christus quoque et
christus leprosos mundatos ad sacerdotes
misit legalia applicauit j q j Non
ne per augustinum In hoc quod leprosi cum
eum ad sacerdotes peruenerunt mundati
sunt innuitur quod peccator in sola contri
tione mundatur vbi confessionem negat
excludit articulus de pe dis j q
hoc idem quia confessorem est sciam
habere discernendi inter lepram et lepram
dis x q j et lepra percutitur
maria moysi soror pro peccato et pro
primum restituitur fiduciam dare pen
tentibus dis l Si plus quam ecclesia q
vero quoque pleriunque et c Item obicitur
lepra ozie regis sacerdotis officium
vsurpantis sacrilegorum penam signi
ficat q vna quod Cum balaam in medio
qui non canonice sed symoniace aliquem
in sacramentum ordinauit non officium
sed lepram confert j q j Cum ordia
retur per ambrosium Item sicut gezi
per pecuniam meruit sic pecunia ma
le quesita corpus et animam commaculat
j q j cito per ambrosium lra prima
Liberalitas est virtus moderans appe
titum naturalem circa diuicias
plus congruo adquirendas siue reti
nendas Inde et liberalis est libera
lis animus ab effectu vel rerum temporalium
quas a se emittit eo quod plus ex
pendit in alios quam in seipsum Iuxta
philosophum iiii ethicorum vel si fortasse
diues non sit nec multa conferre va
leat est tamen virtutem gratiam liberali
tatis quia non in dantis affectu
stat virtus laudabilis liberalitatis
Est igitur liberalis qui sibi discre
te parcus est et aliis largus eiciat
more galli non tamen insuperflue vt
sibi non retineat vnde sustentetur
hoc enim non liberalitas sed prodigalitas
diceretur nisi forte propter christum ex su
per habundanti caritate hoc facere vide
tur Vnde philosophus iiii ethicorum Illi
inquit qui consumunt multa in
intemperancias non sunt liberales sed pro
digi Vnde ambrosius super epistolam j cor
Non solum quantum sed
de quanto et quo animo detur Item
ambrosius libro primo de officiis capitulo xxx
liberalitas non debet esse superflua
sed moderata lra secunda
Liberalitate magna asuerus rex
dona largitus est iuxta magni
ficentiam principalem pro conuiuatione
et nuptiis hester ii Item Donum
hominis dilatat viam suam etc
prouerbiorum xviii Non sit porrecta manus
tua ad accipiendum etc ecclesiastici iiii
Extende manum tuam etc mathei
xii Omni petenti te tribue Date et
dabitur vobis luce vi Beatius
est dare quam accipere Actuum xx Qui
Deus dat omnibus affluenter etc
Iacobi j lra tercia
Liberalitas siue largitas non pro
batur si quod alteri largitur
alter quis extorqueat Si iniuste quesiuit
et iuste dispensandum putat
vt ambrosius libro j de officiis Do
minus non vult simul effundi opes
sed dispensari nisi forte vt eliseus
boues suos occidit et pauperes pa
uit etc vt ibidem Perfecta liberalitas
est vbi silencio quis tegit opus
suum et necessitatibus singulorum occul
te subuenit que laudat os pau
peris et non labia sua Deinde per
fecta liberalitas circa loco et tempore commen
datur vt primum opis sit circa do
mesticos fidei vt ambrosius ibidem
Considera ne et imprudenter effundas
substanciam

r ne inmoderato iudicio rem paupm
eluas nõ paupibꝫ · ꝛ scdm dictu
prudentissimi viri libalitate liba
litas peat · ꝭ Jo'min⁹ ad paulinu
In ipa aut libalitate modus ad
hibendꝰ ē rerum ꝛ psonaꝝ · reꝝ
vt nõ bi oma ꝭ singlis queda
psatur vt pluribꝫ pdesse possimꝰ
iuxta illud sꝑhe · Dispsit dedit pau
pibus · Psonaꝝ vt pmu iustis
deinde pctoribꝫ · quibꝫ ꝭ phibe
mur dare nõ quia homines sunt
ꝭ quia pctores ꝭ Gregꝰ in epla
Augustini · Virtua nampꝫ est a mime
ꝭ accepta cordꝫ repleta ē bona vo
luntate ꝭ Gregꝰ in Moꝝ · Si nõ
omm equal facultas · debz ee pur
pietas · cum fideliu largitas non
de muneꝝ pensatur ponde ꝭ de
beniuolentie quatitate ꝭ leo papa
de appaicon dom · **lra iiija**

Libalitas psecta fide ex loco
tpe comendatur · dis lxxxvja
nõ satis · p ambꝫ · 8 lra vltia
Item cõpbanda ē libalitas · que
ita pximos consanguineos p ma te
exercetur dis lxxxvja · Est ꝛ alia
libalitas pulcra ꝭ indigentibus
tpute ꝛ nõ supflue impenditur dis
lxxxvja pulcra · Et epus debz ee
libalis · aliogn iniuriam portabit
nome epi dis · lxxxvja ꝭ libale
Libtas quia · **lra va**

Quadrupl tractat · pma initia
vi · gceditur spualibꝫ ij Coꝝ iijo
Dominꝰ spus ē · vbi aut spus dni
ibi libtas · Gall vo · Si spu duci
mi ꝛc · Scda viꝫ concedit spuali
bus ꝭ Coꝝ iiijo Joh xvo · Vos
amici mei estis ꝛc · Tcia omnibus
hominibꝫ natualr ē concessa cui
hominum vita ꝛ mores ꝛc · Quod
placuit ei dabit illi · Qrto ē do
lorosa quia fadalit corruit in rea
tum Gen viijo · Sensus ꝛ cogitao
huam cordꝫ in malum pna sunt
ab adolescentia sua · quod g j pe ijo
nõ qsi velame hntes malicie ꝛc
Libtate corle

Deus nõ elegit · suitute aut
corpalem nõ gtepnit · omis qui dia
boli sequitur voluntatez suus est

etiamsi sit liber · qui aut obaudit
deo · ille vo ingenuus ē · ꝛ si sit s
uus · Ingenuitate eni spualez nõ sor
didabit suitus corlis · nec turpitu
dinez honestat corlis libtas · Sui
tutem eni nõ dei dispositio ꝭ hua
na violentia introduxit · Omis eni
homo liber creatus ē · quez deus
in libo arbitrio posuit · nisi ipse
fecit se suum · ꝛ sicut nõ dista
tia in natua creatois hom · sic
nec sit differentia eoꝝ vocation sa
lutis ꝭ Criso omelia xxxvja ꝭ
Item libius ē q ex suo fitus ē liber
p manumissionem · Ingenuꝰ ē liber
natus ē ꝭ Bartholomeꝰ in ca
sibus sup ꝭ vbo libtus · Libertas
triplex ē · natue scꝫ gratie ꝛ glorie
Pmo nempe in liberum volutatez
ꝛ volutariaz volutatez libtatem
gditi sumꝰ nobilis deo creatua · Scda
reformamr innocentia noua in xpo
creatua · Tcia sublimamr in gloriaz
psectam in spu creati · Pma libtas
hẽt multu honoꝝ · Scda pluꝝ mu
ltutis · nouissia cumultu iocunditas
ꝭ Bnth in floribꝫ lio viijo ca o
sedecimo ꝛc · **lra vja**

Libtas pma vocat erat posse
pctare · nouissia erit multo ma
gis posse nõ pctare · pma im
mortalitas erat posse nõ mori
nouissima erit multomaior nõ
posse mori · Pma erit pseuantie
ptas nõ posse nõ deserere · nouissi
ma erit pseuantie felicitas ꝭ
Augꝰ de correcon ꝛ gra · Ille nõ
iemmus gdicon suuꝰ liber est
q amore nõ capitur auaricie vi
lis nõ tenetur metu crimis · qui
securꝰ expectat pntia que nõ
hent futua ꝭ Ambꝫ lio de Jo
seph · liber ē estimadꝰ q nulli
turpitudini suit ꝭ Tulius ijo
Rethorice ꝛc · **lra vija**

Libtas agnussa antequa vi
nu inuenixet · q hac po noe
p ebrietatez violauit dis xxxva
Sexto p ambꝫ · Et piu ē ꝛ mi
toriu xanue suos libtati resti
tue quos xpus redemit suo sa
guine xija · q ija · Cum redeptor

p Greg ec vbi sps di est ibi li
bertas xix^a q. ij Due z s lra j
istius tituli glosa voluntas no e
pmittenda sue libtati vbi pt phikei
xxiij^a q. iij^a p augg^m Exemplu
de paulo et nemo ex prauia q
suetudine libtatem eme finge det
dis xiij^a Omnia p aug libti
digitur qui ex seruili statu tradit
e libtati xij^a q. ij^a De libtis z
supra lra ij^a in fine et libtati
eme si neccia eius fre no gtep
serunt vl com etiam insurrexerint
in pstinaz suitutem reuocetur xij^a
q. ij^a diaconi z ca^o epus q ma
dm z ca^o libti z ca^o actaua zc

Lra pma

Libido sine
libidine no e pnti gubitq
ab hoc ex eo caribe nascetur no
pt sine pcto ee conceptus h aug
lio de fide ad petrum Item no v
sus vecum s libido vetis in cul
pa est h Jeronim^9 in quadam epla
Item in sericis z in purpuris cadem
libido domina^z nec regnum purpuraz
timet nec mendicantum spernit scua
locum ibi multo cum melius e stoma
chum dole qm mentem Impac cor
pori quam fine gressu vitilae qua
pudiciciaz h Jeronim^9 in epla xc^a
ad Salmiciam zc

Lra ij^a

Licuit aut aliqn sorores fre
vxores quas habuerunt Caym
z abel vipsam z elboda z no pc
cauerunt quia pctm id caritas hom
nitatis excusabat postea creste
te nuo hom ipm malu reuslu
e in naturaz suaz z cepit ee pc
catum remansit aut in vsu vt
vnus habet vxorem vnaz Nuc
aut vni viro plures licebat ha
be vxores amplificato psca mu
do h malu recepit suaz nataz
z cepit ee pctm Remansit aut in
vsu vt pccm venit plenitudo
tpis z senuit mund sunt qua
re e gsilu di z quid vult z qd
placitum e cum illo s ausi no
sum^9 dice pr homines ignimetes
in quoz corde anima nl agit sed
in toto illos possidet sanguis z
sordidissimus vapor de illo mst
no igne procedens denique cum ma
dat angelus ad thobiam in nu
ptijs eius vt gueniet ad illaz
consuetudinem thriduanu suggent p
us z oraret z sic dicerent Do
mine tu scis quia no pr libidinem
accepi vxorem zc quia si alit
orasset ord eius no eet deo
placita Vide igitur q turpissim
illud opus carnis filiorum causa
excusatur Nuc aut multiplicato
seculo creatorum hom ocio e ex
tincta iam dns no multitudinem hom
s castitas sctorum delectat Ecce vna
e libido q fornicacom gnat z q
maritalem vsum instrat s sicut
mare posuit termos littore dicens
vsq huc venies sic libidini car
li cum posuit gnugiu vt vsq
huc venies illic se constringit
Sicut igitur mare littora sua
supgressum fuit peccat ita z
homo si transgressus fuit licencia
maritalem Si igitur ipa e libi
do in maritis z in adulteris quo
pt fieri vt vna z eadem res p
dimidia pte sit sui iusta aut
cum tota pctm e aut tota iusta
quia vna res e Vnm aut q li
bido iusticia no e igitur to pctm
e s pccti illius pena no imputa
tur ille odibilis z corruptibilis
transeat mund h Criso ome^a
l zc sequitur

Lra iij^a

Libido nescit modum s quanto
plus exercetur tanto magis accen
ditur no lexat nec iusta termos
vnius gniugy capit libido hec
Criso ome^a xxxiij^a c Omis
quidem actus carnalis e opus
animale pcipue tn libidinosus z
p omnem carnalem actu ho ani
malis simil gnemitur maxime at
p vsum libidinis cum omnem quid
carnalem sensum opus no solu ad
malu pficit s etiaz ad bonu
Est enim sensum dni vide audie
odorare gustare z tange Ecce
cnstituit enim aspiciuntur mltiformes
spes rerum audiunt varios sonos
cantum odoramus diuersas fragra
tones odorum gustamus mutabiles

suauitates gustum palpamus qua
litates rerum mutans de opibus dei
potencie diiudicamus eiusdem ut
cognoscamus et colamus eiusdem
creacionis auctorem. ideo si tolla
mus a nobis usum sensuum illorum
ipse malum quod fit ex eis im
peditur et bonum quod solet fieri
ex illis. sensus sensus ille libidinis
semper in malo est et nunquam in bono
propterea si repellamus a nobis libi
dinis usum nullum bonum impeditur
ex eo nec aliquod bonum quod generatur
ex illo nisi sola natiuitas ho
minis quia ipsa generatur ex malo
secundum Crisostomum omelia xxxviiia et cetera

Libidine pressa   Littera iiiia

Luxuriatur quis non luxuriatur
luxuria cum prohibita nec auaricia
crassatur. Quibus viciis obsera
tis tunc utilis virtus crescet et flo
rebit ei cum virtuti libertas congrua
permanebit secundum Augustinum de ciuitate
dei libro primo. Item luxuria non est vi
cium pulcrorum suauium corporum
sed anime peruerse amantis corporeas
voluptates. nec secta temperancia que
tra rebus spiritualibus pulcrioribus et
incorruptibilibus suauiter coaptatur secundum
illum libro xiiii libido dicitur generale
vocabulum omnis cupiditatis ibidem
libro xiiii. Item est libido ulciscendi
que ira dicitur est libido habendi pe
cuniam que auaricia est libido quo
cumque vincendi que pertinacia est
libido gloriandi que iactancia est
Sunt multe cum libidines quarum
nonnulle habent vocabula propria quedam
vero non habent. cum libido dicitur nec
cuius rei libido sit additur non
fere solet animo occurrere nisi illa
qua obscene partes corporis excita
tur secundum Augustinum ibidem Littera prima

Liber vite est vis diuina qua
fiet ut cuique sua opera vel bo
na vel mala in memoriam reuoce
tur et mentis intuitu mira celeri
tate cernatur ut accuset vel excuset
suam conscienciam atque ita et omnes et
singuli iudicentur secundum vis diuina pro
accepit. In ea quippe quodam legitur
quicquid ea faciente recolitur secundum

Augustinum de ciuitate dei libro xxo Cuius
quidem librum scripsit paulus su
as epistolas. Item sapientissimus Sa
lomon deprimit totum librum ad
commemoracionem vanitatis huius
seculi non ob aliud nisi ut eam
bitum desideremus que vanitate non
habet sub hoc sole sed veritatem sub
illo qui fecit hunc solem secundum Augustinum
ibidem libro xo. Item salomon repe
ritur prophetasse qui in suis libris qui
tres recepti sunt in auctoritatem ca
nonicam scilicet prouerbia ecclesiastes et cantica
canticorum alii vero duo quorum vnus
sapiencia alter ecclesiasticus dicitur
propter eloquium nonnullam similitudinem
ut Salomonis dicantur optinuit
consuetudo. Nam autem esse ipsius
non dubitant doctiores eos tamen in auctoritatem
maxime occidentalis antiquitus
recepit ecclesia. In libro sapiencie
passio christi aptissime prophetatur ubi
Circumueniamus iustum et cetera. In eccle
siastico autem fides gencium futura pre
dicitur ubi ita. Miserere nostri do
minator domine omnium et immitte ti
morem tuum super nos omnes gentes
secundum Augustinum ibidem libro xvii o et cetera

Liber psalmorum   Littera iia

Libro psalmos continet qui omnes sunt
ipsius licet dauid nomina aliorum a
quibus prenotauit secundum Augustinum de ciui
tate dei libro xvii o ante finem
Et nota quod Augustinus plus glosauit
psalterium quam scripsit de ciuitate dei
ut ibi patet. Item amonet me
plane dicit in iubet suauissimo
impio lex christi cum caritas cum ali
quid falsi in libris me sensisse
homines putant quod ego non sensi
atque idipsum falsum alii displicet
alii placet malui me reprehendi
a reprehensore falsitatis quam ab eius
laudatore laudari secundum Augustinum de
ciuitate dei libro primo prope principium. Item
noli litteris meis quasi scripturis meis
canonicis inseruire sed in illis et quod
non credebas cum inueneris incunctanter
crede. In istis autem quod certum non
habeas nisi certum intellexeris noli firme
retinere. Ita illi scilicet corrigendi modo
dico noli litteras meas ex tua opi

mone vel contectione sed ex divina largi
ne vel concessa vitam corrige. Si
quid vero comprehenderis contendo
non est meum intelligendo vero et ama
re et tuum sit et meum. Si quid autem
falsi convinceris errando fuit meum
sed iam cavendo nec tuum sit nec meum.
Idem libro iii° post principium. Item ve
niam peto pauli offendo in scribendo
ab hiis autem qui ista lecturi sunt
ut ignoscant peto vero magis me
voluisse hic potuisse advertant dice
re vel ipsi melius intelligunt vel propter
mei eloquii difficultatem non intelli
gunt. Sicut eis ego ignosco vero me
propter suam tarditatem intelligere non
sunt. Hec Augustinus ibidem libro v° in
termino septimo etc. Lectura iiia

Libri quidam dicuntur apocri-
fi eo quod eorum occulta origo non
claruit patribus a quibus usque ad
nos auctoritates veracium scriptura-
rum certissima et notissima successione
pervenit. In hiis autem apocryphis et
si invenitur aliqua veritas tamen propter multa
falsa nulla est canonica auctoritas.
Et multa in libris scripsit sed no-
mine Seth quod a prudentibus iudica-
tur non esse credenda ipsius sicut
multa sub nominibus et aliorum prophetarum
et recentiora sub nominibus apostolorum
ab hereticis proferuntur que omnia
nomina apocryphorum ab auctoritate
canonica examinatione diligenti sunt re-
mota. De archa vero et de gentibus
in ea debet credi non tamen veritas re-
rum gestarum sed veritas querenda est
in significationibus allegoricis. Hec
Augustinus de civitate libro xv° ante fine. Lectura iiiia

Librorum hiis
continetur quinque Moysi scilicet
Genesis Exodus Leviticus Numeri et Deu-
teronomium. Unus liber Ihesu Nave, unus liber
Iudicum, unus libellus qui appellatur Ruth
qui magis ad regnorum principium
videtur pertinere. Deinde quatuor
regnorum duo Paralipomenon. Hec ubi historia
que continet annos tempus septem temporaque
continet atque ordinem rerum sunt alie
que nec huic ordini neque inter se
connectuntur sicut Iob Thobias
Hester Iudith Machabeorum libri duo et
Esdre et qui magis obsequi vi-
dentur ordinatam illam historiam
usque ad regnorum vel Paralipomenon terminata-
tam. Deinde prophete in quibus da-
vid unus liber psalmorum et Salomonis
tres scilicet Proverbia Ecclesiastes et Cantica
canticorum. Nam illi duo libri
unus qui Sapientie et alius qui Ecclesia-
sticus inscribitur de quadam si-
militudine Salomonis esse dicuntur.
Nam Ihesus filius Syrach eos con-
scripsisse constantissime perhibetur. Ambo
e[...] ante non [...] et [...]
[...] pennarethon quod tamen quam
auctoritatem recipi meruerunt in-
ter propheticos numerandi sunt. Reliqui
sunt eorum libri qui proprie prophete ap-
pellantur duodecim prophetarum libri
singuli qui connexi sibimet quoniam
nunquam se iuncti sunt pro uno ha-
bentur quorum prophetarum nomina sunt
hec: Osee Iohel Amos Abdias
Ionas Micheas Naum Abacuk
Sophonias Aggeus Zacharias
et Malachias. Deinde quatuor
prophete sunt maiorum voluminum
Ysaias Ieremias Daniel et Eze-
chiel. Hiis xlviii libris testa-
menti veteris terminatur auctoritas.
Novi quatuor libri evangeliorum
scilicet Mathei Marci Luce et Iohannis.
xiiii epistole apostoli Pauli scilicet Romanos
Corinthios ii Galatas Ephesios Philip-
penses Thessalonicenses ii Colossenses ad Thimotheum ii et ad Titum ad
Philemonem. Petri ii Iohannis iii Iu-
de una Iacobi una. Actus apostolorum
liber unus, Apocalipsis Iohannis liber unus qui dicitur
sex sigillatis cum suis incendiis
quarum prima post tractat de perse-
cucione martirum quod primo dicitur vo-
catur timor nocturnus. Secunda tractat
de heresi que per vera cauta et sub-
tilia volat in ecclesia. Tertia dicitur
sagitta volans in die. Tertia tra-
ctat de symonia quod dicitur negocium
perambulans in tenebris. Quar-
ta tractat de antichristo qui est de-
monium meridianum. Quinta de die
iudicii et sexta de statu ecclesie post
iudicium. Hec epistola xxvii
in a [...] ei istos libros [...]
[...] transtuleritur lxxa interpretes

Anno ℞ &c. L ante incarnacionem
veteris testamenti et post incarna-
cionem fuerunt dicti libri quinquies
translati de Ebreo in grecum.
De greco vero in latinum plures trans-
tulerunt. et ultimo Iohannes transtulit
de Ebreo in latinum ut notatur in
cronicis eius libro ii° ca° xxxii° In
hiis omnibus libris timentes deum
et pietate mansueti querunt vo-
luntatem dei. cuius operis et laboris pri-
ma observacio est ut dixim⁹
nosse istos libros. et si nondum ad
intellectum legendo tamen vel memorie
mandare vel omnino incognitos non
habere. Deinde illa que in eis
posita aperte sunt vel precepta vi-
vendi vel regule credendi. soler-
cius diligencius que investiganda
sunt. que tanto quisque plura
invenit quanto intelligencia est ca-
pacior. In hiis enim que aperte in
scripturis posita sunt. inveniuntur omnia
illa que continent fidem moresque
vivendi. spem scilicet atque caritatem ut
Augustinus de doctrina christiana libro ii°
iuxta principium lra Va

Liber involutus scriptus intus
et foris est scriptura sacra ut Gre-
gorius super Ezechielem omelia x et v. Iste
liber expandere est exponere et aperire
eius intellectum ut ibidem. Item co-
medere librum scripture est ipsum audire
legere et intelligere et singulis opere vo-
luntarie implere ut Lincolniensis
dicto 3 e. Item liber scriptus i-
ntus et foris est scriptura sacra et incar-
nacio ut dicit xix est aut to-
tus homo bene intelligens et amans
et agens bonum ut ibi. Item
liber scriptus intus et foris est filius
sapiencia patris ut ibi. Item liber
vite est mens divina ut dicto lxii° b

Lingua nullus lra prima
hominum potuit domare lingua
igitur ad deum confugiendum est. qui
domet linguam nostram sicut leo
vel equus se non domat ita nec ho-
mo se domat igitur deus contrahatur ut
homo domet. Domine refugium
factus es nobis ut Augustinus de verbis domini
et alias sermone iii° post principium

Item propter societatem spiritus illi in quos
primitus venit linguis hominum omnium
cunctis sunt loquuti. quia per linguam
consociatur est eius societas quam dicit oportet
celebrat per linguas omnium gencium
significavit istam societatem filiorum
dei et membrorum christi futuram in omnibus
gentibus. ut quemadmodum tunc ille
apparuit accepisse spiritum sanctum qui te-
netur vinculo pacis ecclesie qui diffun-
ditur in omnibus gentibus ut Augustinus
ibidem sermone xi° Item coherce
linguam tuam a malo et noli loqui
mendacium noli criminatores noli calum-
nias. noli falsa testimonia. noli
blasphemias. labia tua ne loquan-
tur dolum. quod est intus in cor-
de tuo hoc dicit foris non aliud
pectus tegat et aliud lingua tua
proferat ut Augustinus ibidem xxxiv°
sermone Item primo unus loquebatur
omnium gencium linguis modo in ecclesia
ipsa unitas tamquam unus loquitur
omnium gencium linguis ut Augustinus ibi-
dem sermone lxxv° et lxxxi° &c.

Lingua ebrea lra IIa
nomen accepit ex et nomine
heber qui ante divisionem linguarum fuit
communis omnibus ut Augustinus de civitate
dei libro xvi° circa medium Item signum
maximum et maxime necessarium spiritus sancti
veniret in eos qui credebant tunc
erat ut unusquisque eorum omnium ge-
ncium linguis loquerentur in signans
unitatem ecclesie catholice per omnes
gentes futuram ac omnibus lin-
guis loquturam ut Augustinus ibidem,
libro xviii° post ii° Erat titulus ..
scriptus Ihesus nazarenus rex iudeorum
scriptum ebraice grece et latine
hec tres lingue ibi preterea e-
minebat Ebrea propter iudeos in dei
lege gloriantes. greca propter gencium
sapientes latina propter romanos
omnibus tunc pene gentibus imperan-
tes ut Augustinus super Iohannem omelia
ii & post medium lra IIIa

Lingue aut aliquorum per superbi-
am discordaverunt et tunc
sunt lingue facte ex una multe post
diluvium superbi homines velud ad-
versus deum se munire conati et ex-

rexerit tamen qui ne diluuio quod
post ea fiet deleretur ut Aug. sup.
Johannem omelia vja Superbia fecit
diuersitates linguarum humilitas xpi
congregat diuersitates earum Iam
quod illa turris dissociauit ecclesia
colligit de vna lingua facte sunt
multe noli mirari superbia hoc
fecit de multis linguis fit vna
noli mirari caritas hoc fecit quia
et si soni omnium linguarum diuisi sunt
in corde vnius deus inuocatur vna
pax custoditur ut Aug. ibidem
Ego loquor omnibus linguis dicit
Aug. ecclesia omnis lingua mea
est eius corporis cuius membrum sum
Diffusa ecclesia per gentes loquitur
omnibus linguis ut Aug. omelia
xxxija et cetera lra iiija

Linguam custodire monet quia
primum est silentium homini et vti
litas prudentis ex eo ut patet loco
suo Secundum est quia nobis nocium est
cum sine custodia lingue homo
non potest iustificari Job xjo Nunquid
verbosus iustificabitur Jacobi jo Si
quis se putat religiosum esse et cetera
Tertium est consideratio futuri exami
nis Math. xijo De omni verbo o
tioso et cetera Quartum sunt mala que ex
lingua oriuntur Primum est quod in pun
ti hominem in multa mala ruere fa
cit Prouerbiorum xiijo Improbus peccata labiorum ruina
proximat malo Aliud est quod animam
ledit et maculat Jacobi iijo Quia macu
lat vitam totam et cetera Prouerbiorum xo In mul
tiloquio non deerit peccatum Quartum
est quod in inferno hominem cruciat
exemplo diuitis in inferno petentis
refrigerium et cetera Item Prouerbiorum xviijo Mors
et vita in manibus lingue Ecclesiastici xx
viijo lingua triplex multos commo
uit Psalmista vir linguosus non dirigetur
et cetera Sequitur lra va

Lingue sacram sanctam dentes
cordarum oportet sacerdotes suis pre
dicatorum dist. xliija Sit rector per
medium per Greg. et in telum os
pone et lingua in terra transiet est
prelatis suis detrahere dist. xxja In
tum et prout linguas detrahentes
coercendo peccantes non debet omitti

dist. xlva Secundum illud per Johannem
et dist. la Si quis detractionis ante
finem et cetera nichil prodest ieiunare et
orare nisi lingua a detractionibus
coerceatur de con. dist. va Nil
enim prodest Item quod non refrenat
linguam suam huius vana est
religio Jacobi ja quod in ma In loco et
non sufficiat oculos castos habere
sed et linguam quia qui de aliis
loquitur sua sine iudicabitur
vel quasi ex inuito et in contemp
tu nostro persone non nunquam prouo
sa est lingua in viis mentiens quam
manus sanguinem fundens xj q. iiija
Nemo contradicat per Aug. lra vja

Linguosi caute cogitent ne
inter omnia signa sensibilia
deus posuit in huius vocibus
magis acutam vim animas tran
mittendi et ex istis colligentes quod
voces datas nobis in edificationem
proximi non transferamus saltem verbis
vt sit contaminatur perditorie vene
nosi proximi occisores et tales le
tiferi sunt arcendi et a fideli
bus detestandi et venenosa stola
ipsius sub templo deiecta erat
sed quod natus sit vt sit solutus
iudicium Secundo quo dicentes sibi di
da venenosa soluit vltra iudi
cium dei consilium si in eternum dampna
bitur et tertio quo remanens saltem
in dicto seminario sine regulatione
dampnabitur de natura Prola in qua
ista extinguet peccata in templo tam
omnes actus veneni omnis falsi con
tractus seculi et omnes pugne et
bella quibus humani cognatur ex
toxica sermonis idest et ideo roga
dus est deus vt sit in isto re
fugium in omni cunctatione eius deser
endo verba scandalosa atque media
Nam gratia illius deus donat eru
am tribulacionem multiplici licet hominum
temere nocentes murmurent homines ta
men bestie dominium dei castiga
tum non considerent et homines vt tunc
hec nescientes admirari negligant
Et est causa tribulacionis et
persecutionis eius ut doctor ewangelicus
lib. mandatorum ca. xxiiij lra viija

Litta' Cum scribimus lras fiunt
eas primo cor nrm 7 deinde
manus nra · lre sunt primo a
corde nro deinde a corpe nro
manus sunt inpanti cordi eas sch
lras fiunt 7 cor 7 manus s; no
similr · cor enim nrm fugit intelligi
bilr · manus aut visibilit · Ecce
quo fiunt dissimilit · Unde pariu
fiunt domino dice quecunq pr facit
h 7 filius facit n' adeet 7 similr
h augus sup Joh omelia xvi a
p i Panes ordeaceos signatur
quiq; libri moisi · ordeu ita crea
tum e vt ad medullam eius vix
perueniat · vestitur enim medulla
tegumine palee · 7 ipa palea te
nax 7 inherens vt cum labore ex
uat · talis e lre veris testamenti
vestita regiminibus carnalium sac
mentorum s; si ad eius medullam
perueniat · pascet 7 saciet h augus
omelia xxiiia Concupiscenciaz
inquit aplus nesciebam ee pctm
nisi lex diceret · no concupisces
· occasionem igitur accepta pctm
p mandatum fefellit 7c h Co 4 iio
Si vis igitur euade legem im
natem ad spm fuge imitatez no
mandas sb lra reus s; sub spu
suo te adiuuet deus · ne t' fit
simul supbus iudeus h augus
de v apli simon lxvii 7c

Littera occidit   **lra ha**

h Co 4 iiio Vn bnh sup
Cantica simon 1 R Offramus cu
aplis iterum quinio 7 in domica me
sa sumus mellis chel in cea de
hoc in lra e aliquid lra occi
dit ss · si absq; spus condimeto glu
ties · si aut cum aplo psallas
spu 7 mente · cognosces 7 tu d' iq
vitate simonis quid dicit ihus
Vba q loquutus sum vob spus 7
vita st' 7 itm Spus meus sup
mel dulcis h ibi Item no sine
causa multiplex spus a sapiete
describit nisi q sb vno lre corti
ce diusos plenos plerumq sapie
intellectus regere consueuit h ibi
simon xlviiio in principio Item do
minus dedit iudeis pcepta no bona
hunc dubium qui p moysen 7 iustifi
cationes quibus no viuet in eis
lralis illa obsuacio sabbati sona
tis requiez no donans Indictus
sacrificiorum ritus porcini esus h bo
fuerunt suo tpe · pro tpus no bona
h bnh simon lxiiio e in princio
Item lra e porcio iudeorum · ego
vero quemadmodum accepi a domino in
psimus sacri eloquii gremio spm
in scrutabor 7 vitam 7 ps mea
h qui in xpm credo · quid etiam
dulce ac salutare epulum spus
de sterili 7 insipida lra tamquam
granu de palea de testa nucleu
de osse medullam · mi in 7 lre hu
ic q gustata carnem sapit glu
tita mortem affert h ibi simon
lxxiiio a nisi de sris grecis nob
reseruatis notatur lxxiiia dis pton
plus v figura 7c   **lra sa**

Loquicio In occulto locutus
sum nil ait xpus · intelligē
dum e illa enim dixisse · palam
loqutus sum mundo · ac si dixisset
· multi me audierunt · vnum aut pa
lam · modo quodam erat palam
· modo quodaz no erat palaz pa
lam erat quia multi audiebant
7 rursum no erat palaz q no
intelligebat · 7 qd seorsum discipu
lis loquebat · no in occulto vtiq;
loquebat · quis namq; in occul
to loquitur · q coram tot homi
nibus loquitur · Cum scriptum sit In
ore duorum vel trium testium 7c ·
Presertim si hc loquitur paucis q peo
velit innotescere multis · sicut ipse
dominus ait illis quos adhuc pau
cos hebat · quod dico vob in te
nebris dicite in luce Et sic q quo
dammodo videbatur dictum in occulto
vsq; quaq; pdicatur h augus
sup Johem omelia xxva in fine
principio · quia si videmus in ecca
expimi veritatem significacionum ma
festum e quia ficta x qua sunt
loquacium h ibidem   **lra ha**

Loquebatur nemo palam de xpo
ppr metu iudeorum · si quis no
loquebatur palam ppr metum iudeo
rum · si quis no loquebatur

palam de illo ppr metum iudeo(rum) op-
ter q(uod) dicebat bonus e(st) h(oc) aug(ustinus) ibide(m)
omel(ia) xxviii in fine Item s(er)mo
que(m) loquutus su(m) iudicabit eu(m) in
nouissimo die Et h(oc) xpus manifesta-
bit seipsu(m) annunciabit quia ego
inquit ex meipso no(n) sum loqutus
quod ideo sic dicit quia no(n) est
ex seipso h(oc) aug(ustinus) ibidem omelia
lxxiiii in principio Item loquacio dei
est factum suu(m) e(st) ipsius facti i(m)-
mutabilis racio que no(n) h(abe)t sonu(m)
strepitu(m) (et) cu(m) sonante s(ed) vim sem-
piterne manentem (et) t(em)poralis opan-
tem h(oc) loquitur angelis s(an)c(t)is
nob(is) aut(em) aliter longe positis h(oc)
aug(ustinus) de ciuitate dei li(bro) xvi(o) Et
ibi quo deus loquitur p(er) seipsum
mente creature racional aut p(er) mu-
tabilem creaturam siue spiritalibus
ymaginibus nostro spiritu no(n) corpo-
ralibus vocibus corpor(um) sensui plus
vbi angelus. lra vii(a) lra viii(a)

Loquacitas temeraria sex s(un)t
species Prima e(st) multitudo de
quo dicitur loqui Jacobi i(o) Sit
omnis homo velox ad audiendum
(et) c(etera) Secunda e(st) t(em)poris (con)sideracio Ecc(lesiastici)
xx(o) Et oc(ulus) fatui reprobabitur parabola
(et) c(etera) Tercia e(st) vsurpacio qu(ando) quis
ingerit se ad loquendum quod ad
alium p(er)tinet Ecc(lesiastici) xxxii(o) loquere
tu maior natu (et) c(etera) Quarta e(st)
vtilitas loquacionis q(ue) fit q(uando)
ex defectu audiencium Ecc(lesiastici) xxxii
vbi no(n) e(st) auditus (et) c(etera) Quinta vi-
tuperandi intencio Ecc(lesiastici) xxxv(o) prius
q(uam) interroges ne vitupe(re)s quemqua(m)
(et) c(etera) Sexta e(st) p(re)cipitacio responsio Ecc(lesiastici)
xi(o) Priusq(uam) audias ne respondeas
v(er)bum (et) c(etera) pro(uerbiorum) xviii(o) qui prius re-
det q(uam) audiat (et) c(etera) lra ix(a)

Loquacitatem q(ui) odit extinguit
maliciam Ecc(lesiastici) xix(o) beatus
quod no(n) h(abe)t obicitum minuitur e-
rit Pro(uerbiorum) xviii(o) Qui custodit
os suu(m) (et) c(etera) pro(uerbiorum) xvii(o) a Stultus
si tacuerit sapiens reputabitur
(et) c(etera) pro(uerbiorum) xvii(o) (et) q(ue) Cum interdum
bona loquacio tacita no(n) sequitur
ipsa pietas p(ro)uocacio in transgres-
sionis viciu(m) v(er)titur h(oc) Gregorius

re(rum) Item loquacio dupplex e(st)
dei (et) hominis de q(ua) di(stinctio) v(a) racio
vltimo loquacio homi(nis) ideo insti-
tuta e(st) vt cogitaciones suas in
alterius noticiam (con)ferat xxii(a) q(uestio)
ii(a) ne q(ui)s a(liud) (et) c(etera) lra x(a)

Loquacio hominis d(eb)et esse si-
na . cauta discreta . ponde-
sa vera . no(n) ociosa ne maledica
no(n) detractatoria no(n) adulatoria
sana vt fidem (con)solidet di(stinctio) xl
cao vltimo . Cauta vt aliq(uorum)
animi corda no(n) vulneret di(stinctio) xlv
Sit rector in medio p(er) Gregorium
Discreta ne tacenda proferat et
p(ro)ferenda reticescat di(stinctio) xliii(a) Sit
xxii(a) q(uestio) vltima Quociens per
Jo(hannem) Ponderosa vt nullus le-
dat loquendo di(stinctio) l Pondet v(er)ba
vt sicut gerit in mente sic loqui-
tur in ore xxii q(uestio) v(a) Iurati per
Aug(ustinum) No(n) ociosa quia de omni v(er)-
bo ocioso reddenda e(st) racio xxii(a)
q(uestio) vltima Quociens p(er) Jo(hannem) No(n)
maledica quia talis frequenter in
maledictum incidit xi(a) q(uestio) iii(a) Il-
lud p(er) Augustinum xxiii(a) q(uestio) iii(a) Qui
negligunt p(er) Jo(hannem) No(n) detra-
ctoria vel adulatoria vt vi(a) q(uestio)
i Sunt plerique p(er) Gregorium (et) vi
ca(pitu)lis sequentibus (et) c(etera) lra xi(a)

Loquitur nob(is) septupliciter
primo p(er) apparicionem ange-
lorum Gen(esis) xix(o) venerunt duo
angeli sodomam vespe sedente
loth in foribus (et) c(etera) Scd(o) p(er) yma-
gines sompniorum Gen(esis) xxviii(o)
vidit iacob scalam (et) cacumen
eius (et) c(etera) Tercio p(er) fortaciones se-
norum Gen(esis) xix(o) In legis ducem
audiebat voces Quarto p(er) inspi-
raciones reuelacionum in Regum
penultimo Spiritus domini loquutus
e(st) p(er) me s(cilicet) dauid . Quinto p(er) va-
ticinatores Math(ei) x(o) No(n) enim vos
estis q(ui) loquimini (et) c(etera) Sexto p(er) mu-
tas creaturas ps(almus) Celi enar-
rant gloriam dei (et) c(etera) Et sequitur
No(n) sunt loquele neque s(er)mones (et) c(etera)
Septimo p(er) missiones consuetudinum
Canticorum i(o) Anima mea liq-
facta e(st) Item vide di loquacionem

ee metalez 7 no corpalez pz p
heliam missum in sarepta; vt pa
sceretur ibidem 7 p viduaz in me
tem consolacionem vt eum ex sua
modica farina plus pasceret quam sibi
7 filiis suis cum extrema desperacionem
paraverat h Crisostomus omelia xxxiii b
Item deus plerez ad aliaz loqui
non ad turpi voluntati credens no
vis h Crisostomus omelia xxxvii a e

Loquens q' lra vii a
dim no loqui ad laudez aut
gloriam siquidem ea q diabolus iussit
loqui ipse 7 videt magis aut ap
dim ... 7 reus e h Crisostomus o a
lxa b Item ... xxii o Audi ta
cens p reverencia te Item Gregorius
Sapiens viris vtitur paucis plg
diligas audire quam loqui In prima
audi loquere novissime finis plg
ht honoz quam inicium melior e
finis novissime primo quam prius

Locus non facit lra prima
sanctificat hominem testante Ambrosio
in canone dis xl a sit dicere Il
lud advertere quod extra paradisum
vir factus e mulier intra paradi
sum vt advertas q non loci non
generis nobilitate sz virtute vnusquisque
q comparat sibi gratiam denique ex
paradisum sic hac e in inferiori loco
vbi factus e melior invenitur vt i a
q in meliori loco x in paradiso facta
e inferior invenitur Item ibidem con
sequenter gregorius Quelibet occulta
loca sine gratia hominem salvare no
pnt q agri in ipsis conspicimus
erratibus electorum Nam loth in ipsa
pervisa civitate fuit iustus in monte
peccavit sz ista cui dicimus cum
maiora novimus quid enim paradiso
iocundius quid celo securius 7 tn
homo de paradiso 7 angelus de
celo cecidit Item augustinus Anastasio
epo presbitero dis xl a Non loca vel
ordines creatori nostro nos proximos
faciunt sz nos aut merita mala bona
ei iungunt aut mala disiungunt Id
h Crisostomus ibidem ca multi Item Jo
nimus xii a q ii Gloria epi non ie
rosolimis fuisse sz ierosolimis
bn vixisse laudandum e Item

singuli quique credentium non locorum
diversitate sz fidei merita pondantur
... 7 resurreccionis loca non hiis
psunt qui illic solo corpore habitant
sz hiis qui portant crucem suam
7 cum xpo resurgunt cottidie 7
sit ithiniis 7 britanie pz aula ce
lestis Si enim locus salvare potuisset
nunquam sathan de celo cecidisset h
Jeronimus ibidem lra ii a

Loca sanctorum tenentes non sunt
... hac filii sanctorum sz q imi
tantur opera eorum dis xl a p Jeronimum
Item mores nobilitate 7 non locorum
dignitas e fidelibus innotescenda
h dis xl a Nos qui p Gregorium
Item mt mirabilius prelato vt loca
re qui gubernare locum presumit 7
venire tere non vult dis xl a cm
p augustinum Item locis 7 temporibus vz
q conveniat e diligenter attenden
dum xii a dis cum ... p aug
Item non ideo approbanda e consue
tudo mala quia locus bonus e
non enim p locis res sz p rebus loca
amanda sunt dis xii a Novit p
Greg Item loci mutatio quoque va
let cumusse quia plerumque dum mu
tatur locus mentis affectus mutatur
dis lxxxi a p Isidorum dis lxxxvi
7 ffinez p Gregorium Item loca sancta
prosunt p sepultura hiis qui cum
mortali peccato discedunt sz parcius
obsunt bonis tn prosunt xiii a q
ii a ... p augustinum 7 ca ...
quia in fine p gregorium lra iii a

Loca motuosa dicuntur frigi
da racione ... licet
sint pinguiora celo tn deficit
eis adiutorium ex lumine reflexo
...is motus acuitate corporis
licet status plani sit altior tn
deficiente circumstancia propter quam
fieret huius 7 assistente apparte
cia sue altitudinis acute exaspa
tur i ipsum e infrigidatur vento ...
... 7 i lig ... putat q
locus motuosus sit calidior propter ma
iorem propinquitatem ad solem 7 tn
de facto e frigidior ... Cuius
racio quia loca motuosa expi
rant 7 inspirant exaltaciones ...

strum vt flagella z hinc lapides
z metallorum minere communit in inqua
bus sunt repta corpora prophecium pla
ti poete aspiraverunt ad septem sunt
civitate frigidi inspiracionem cogitacio
num terrestrium z etiam causaz assi
gnant phi quod loca motuosa retin
ent liberius frigiditatem aquilo
nis Sicut plati per eorum frigidita
tem. altitudinem in significatur luci
feriana superbia qui ysa c. xiiii° vo
luit ponere sedem suaz in lateribus
aquilonis et ergo dualitas amorez
contractum et luciferiana superbia h
doctor exponens super isto textu h
mando vob vt diligatis invicem zc

Lra iiii^a

Locum studio
Unis tue variis manifesta Ne
mo enim potest in valle stare z de mon
te loqui sed a vbi stas ibi loque
et vnde loqueris ibi sta. si in
terra est animus tuus vt quid
de celo loqueris Si aut in terra stas
de terra loque. si aut de celo loqueris
in celo consiste vt dicas cum apostolo
nostra conversacio in celis est. h. cri
in omelia xl^a b loco novissimo
recumbe propter dominus non tam ad
carnem loquitur sed ad spiritum. caro
enim spiritum non intelligit Non enim ten
tuat dominus vbi art hominis iaceat
sed in qua parte mens conscie sit
collocata Igitur quod iubet nos do
minus in vltimo loco recumbere non
solum vt corpore in novissimo la
ceamus. sed eciam animo vt novis
simos nos omnium se iudicemus Si
ne causa se humiliat qui corde
se prefert. z non vitupat eos qui
primo loco discumbunt. sed eos. qui
amant primos discubitus ad vo
luntatem vituperacionem referens non ad
factum h crisostomus omelia xl^a h. zc

Lra prima

Ludus est scenicum
Textum eminentem z simm au
gustinus ipsum exponens quod videtur
ypocrite z non est fundamentum in falsi te
cum appetitur fieri quod non sunt
z quod sit simile odibile veritati que
est xpus sed quantum xpus odit
ypocrisim Et hinc dicit xpus
esse falsitatem ypocriciam reprobando

aut apparere quod es. aut esto
quod appares ypocrite aut vtrum
quod advenit quia deficeret eis in v
troque falsitas quaz affectant
Cum aut ypocrisis induitur ex
summa cautela diaboli pauci vel
nulli sunt viventes vitam co
pletam qui ista culpa sunt equa
liter maculati quidam aut se
induentes ex tota superbia sunt
qui videntes in ludo theatro a
qui vt reges. alii vt angeli.
alii vt tortores z breviter qualiter
status viarum habet a diabolo suaz
paginaz ad ludendum Religiosi
per naturam habentes paginaz ange
lorum decipiunt plures suis vesti
bus z cerimoniis quas observant
potentes seculi qui presunt tirannice
ledunt paginaz tortorum z reges
terre ac magnates seculi ludunt
fallatorie ludos regium h doctor
exponens super isto textu Noli tuba
canere ante te zc

Lra ii^a

Ludus z salvacio sanctorum so
lemnibus precipue divina officia
obstrepans religiosis est. ideo ab omni
bus provinciis per sacerdotes repel
latur de con. pe. dis. iiii^a Pre
ligiosa Et vere penitentes debent se
cohibere a ludis seculi z a spectaculis
de pe. dis. v^a c. 1° in fine Et ad
ordines debent promoveri. qui ludis
in solemnitatibus deserviunt dis. xxx
iiii^a per charitu augustinum Et episcopus
presbiter vel diaconus alee ludo de
serviens nisi desinat est deponendus
dis. xxxv^a Episcopus z dis. xlvi^a
Clericum per totum in bl. lra
z e. Quicunque clericus zc z vbi lu
dus lra xv^a Quid enim prodest
homini si universum mundum lucretur
zc Math xvi° q. Que mihi fue
runt lucra x. cunte cotnisionem h
arbitratus sum propter xpum detrime
ta zc phi. iii° c. Nam cum liber
essem ex omnibus zc Co. ix^a zc

Lra prima

Lucrum non
debent etiam querere cum dap
no a. eno xiii^a q. ii. Affectantius
per Gregorium Et xpus deflet ani
am factam domum oracionis eo quod

Item lucra facta e spelunca latronu
xvj^a q· vij^a Et hic dixim9 post
mediu p oug? q lucrum ppum
in electon plati ammi bono neo
ppomat viij^a q· ij^a Altissimi
p Gregor· Et xpus platos suos
oves pasce docuit no tremis luca
delectac' xvj^a q· i pdicator Et
dicitis turpia lucra exercens debet
depom xvj^a q· iij^a Et maximo
de turpi lucro Nota xiij^a q v c
Et qui hcuis p augm Et de ma
lo lucro competit etia elemosina
vel oblacio fieri xiij^a q· v^a per
tum p augm Gregorium et ambrosium
Lucrum aie. lra ij^a
Lqui magnu existimat dump
nium rei modicu putat Et qui
dampnu rei magnu putat lucz
vo' aie modicum existimat h
Crisost omelia xiij^a Et si dap
num et cum di pacienter passus
fuis noli hoc dampnu aspicere ß
illud paracie lucz illis eni vide
hoc totum difficile qui retribucom
no spectat futuri iudicij h Crisost o
melia xiij^a b in fine Item per luc
sacrificiorz sacerdotes dom di speluu
cam latronu fecerut h Crisost omelia
xiij^a et d Item sup omia opa
sua exi preciosiores existimat ego
animas hominum cristo magis credibile
e vt sup omnia opa sua bona
sint qui confert deo lucz aiarz
no solum omnibg bonis suis me
liorem iudicabit hominem ß eciaz
suscipiens passibilitati pposuit salu
tem humanaz O qum magnus e
cura dei qui regit hic hereditatez
eius quam ipso sanguine sibi adq
sivit O qm timendum e illi cuius
negligencia perit h Crisost omelia
xv^a et c tc lra prima
Lucerne sunt apli et grati q·
Lgunt quia accensi sunt lu
mine divino et fulgent spu caritatis
et suppetit illis oleum gratie dei
Si no essent lucerne no diceret ill
dominus Vos estis lumen mundi h
augo sup Johem omelia xxiij^a
Item Johes erat lucerna ardens et
lucens ille erat lucerna et res illuiata

accensa vt luceret que accendi pt et
extingui ß vt no extinguatur vento
supbie no paciatur h augo de v do
ßimon primo q in me^o Item lucerne a
dentes bona opa sunt ibidem ßimone
xxiij^o Et lampades dicuntur bona
opa vt ibi Item lampades fatuar
virginum ardebant an mortez qua
no eis deerat laudes hominum postqm
surrexerunt scz a mortuis ceperu
aptare lampades suas et pparare
deo opm suorz redde racom h aug
ibidem ßimone xxiij^o vers Item lucer
ne accense sunt pater et filius et
spus sanctus lucerna vero vini divini
de quo dictum e lucerna pedibus
meis vbum tuu vt luceat et accen
et illuceat q sunt vel in domo ecce
vel in domo oim mundorz Et e ca
delabrum etiam q baiulat vbm vite
Candelabrz eciaz dicitur omis vir
ecclesiasticus hns vbm dei Item quodi aut
sunt homines mundiales vacui a deo
abstracti omnibg que sunt dei· sicut omnes
mundi amatores et carnis h Crisost
omelia x d· Item lampas dicitur
fides illuminans cuius oleu aut doc
na sacerdotu accepta a scriptura nutrita
assiduis meditacionibg et doctrinis h
Crisost omelia lij^a e lra ij^a
Lucerna vero e instrumentu qte
Ltum luminis ex lignis et diaph
nis corpibg corneis integratum
Vnde bapa qua no ex se habuit
lucez hiuis tt Joh i^o ß vt xpus
dicit Joh v^o Erat lucerna ardens
et lucens nam scdm materialem
sbam fuit ardens et scdm spualem
suaz sbam tamqm diaphonum
corneu fuit lucens Lucerna aut fo
vetur oleo rone spual· que plat
debz competere Sz tria sunt p q
extingui lux lucerne aqua carna
lis concupiscencie ventus supbie et
fumus cupiditatis mundane Debent
aut quicunqz xani ß plati precipue
cavere h tria ne lumen lucerne sue
extinguat Primo ventum supbie
includendo se cum humilitate cum
baptismo et considerando humiliter
cum nil boni hnt nisi quod a deo
acceperunt · et prosequens per quo

debent primo et principaliter reddere gra-
tes deo. Vnde Jo. primo legitur quod
in baptista impegit fortissime temptacio
venti superbie. Cum missis ad eum
sacerdotibus et leuitis vt interrogarent eum
tu quis es. cupiens honores munda-
nos putaretur reputari xpistus helias vel
alius propheta. Sed constantissime hijs
impulsis. cum omnia ista vere et humi-
liter de se negauerat et se esse vo-
cem clamantis in deserto confessus
fuerat sicut Ysaie xl° prophetatur.
Et illud insinuatur constancius aut debilis
vanis maneria. Et sic indubie quod
tumcumque sanctitate vel sciencia quis
attensius fuit debet se confiteri vo-
cem vbi dei etc.

lra iiija

Lucerne secunda pestis est fumus
quo lucerna nostra extinguitur
et curiositas siue sciendi siue secu-
laris dominandi. Vnde sicut fumo ex-
tinguitur lucerna cum non habet spiraculum
sed reuertitur fumus prius super ipsam
sic cum delectacio excellencie proprie super
ipsum excellenciam inordinate refle-
ctitur. et sicut fumus super lucernam re-
flexus ipsum extinguens. Si autem
ipsa delectacio excellencie proprie huius
spiraculum in deum caritatem intenderet
a quo lucerna ipsa accenditur infla-
maretur. talis delectacio caritate cum
caritas non querens que sua sunt
plus a superiori lumine illustratur. Sic
enim inflammatur fumus inferiorum cande-
le superiorum dum ad ipsam aspirat libe-
re et directe. Sic tercia lucerna nostra co-
piosius illustratur. Quam totam laudi-
orum in deum conuertimus et fumus
secularium domini super xpistum extinguit
indubie et suffocat lucem et ignem cari-
tatis et gracie clitorum.

lra iiija

Lucerne eciam tercia pestis que
est aqua carnalis concupiscencie
debet per sbtraccionem fomenti sagaciter
effugari. Vnde contra hanc pestem ne
super baptistam inundaret et lumine sue
lucerne extingueret fecit sibi vestem
ad carnis asperitatem de pilis ca-
melorum. et zona pellicea circa lumbos
eius laudabilia quod eius memora-
tur. et cultus asperitate ieiunio et he-
remi inhabitacione repressit carnis ille-
cebras. Sed in quid religiosi nostri
qui fatentur se esse baptiste discipu-
los ipsum in ista vite strictitudine con-
sequitur. Reuera non solum comessa-
cionis carnis libido sed eciam ca-
rencia fluctus baptistam consequentes
peccati condicit hic doctor eximius
super isto textu Nemo accendit lu-
cernam etc.

lra prima

Lux vt ait philosophus est actus
lucidi secundum quod lucidum vn-
de quod lux qualitas actiua cor-
porum lucidorum sicut calor ignis. lux
quoque dat coloribus esse intencio-
nale. sicut intellectus agens fan-
tasmatibus dat esse intellectuale.
ipsa est medium diffusiens omnia que
de celo in nos descendunt. Nam
mutat corpus non lucens a lucido
ipsa est vt dicit secundum philosophos celi pri-
ma malefactorum inuita. nauiga-
cium directio. oculus noctis fumes
omnium rerum. Lux vt ait Augustinus rerum
habet incessum et non inceditur per cur-
sum. Hec omnibus rebus formam et de-
corem tribuit et absque ira mora re-
plet omnia. Hec in superficie vmbro-
si corporis non se perfundit sed in cor-
pore diaphono. Vnde secundum grossiciem
vel subtilitatem magis vel minus re-
cipiatur lux eciam sine sui dimi-
nucione vbique se diffundit. Plu-
res proprietates lucis hec insta de
sole qui illi conueniunt in genitum lucis
Item quod lux nectitur corpore luci-
do. Sed lumine prout communicatur alijs
quibus ipso secundum Ysaac lux est ipsa
substancia lumine quod a luce emanat. Hec
Thomas de veritate theologie libro ijo
capitulo vijo etc.

lra ija

Lux vestra coram hominibus lu-
ceat etc. Mathei v° quasi dicens
ita vult videri ab hominibus opera sua
vt ille glorificetur a quo ea que in
illo videntur accepit et sic ad im-
itandum bonum incitet ipsi qui videt
prouocetur pietate fidei. Vel lumine
eius lucet coram hominibus. quia
lux de illo caritatis radiat non su-
perbie fumus euomitur. nec ideo facit
vt ipse videatur sed ille intelligitur
qui laudatur in homine instituto. vt

fitiat laudatem de laudablem h.
Augꝰ de v̄ domi ſmon̄ xx° cir in
fine Item qm̄ ceca fuit vxor tho
bie · ſi ſtructum defendebt ⁊ qua
lucē videbt q̄ reddi ſtructū impa
bat · iª erat foꝛ in luce ſolis · ille
erat intus in luce iuſticie · quis eo
⁊ erat in luce melior h ibidem ſ
mon xviij° Item filius dei ē candor
lucis eterne ⁊ ſapia dei ē ſpeculū
maieſtatis dei ⁊ etiā ymago pa
tris h ille ſmon xxxviij° Itē
oculꝰ nouit perſpici p lucē · nō
enim maior ē lux · quia videtur a
pluribus · ſi dedit hoc deus lucē
quam fecit ad oculos carnis qd
ē ipſa lux ad oculos carnis cordꝰ
h ibidem ſmon lxiiij° lcā iiiª

Lux hom̄ vita erat · lux vtiqꝫ
racionabiliū mentiū p quā
homines a pecoribus differunt h
Augꝰ de trinitate li° iiiª Item
deus de deo lumē de lumine · i · fi
lius de patre vt pfecte intelligit
quia genitor nō preceſſit illud
quod genuit h Augꝰ ibidē li
vij Item deus ē lumē nō corpa
le · ſꝫ ſpūale · neqꝫ ita ſpūale vt
illuminatū factū ſit · quemadmodū di
ctum ē aplīs Vos eſtis lux mundi
ſꝫ lumē quod illuminat omnem hoīem
ea ipſa ē ſumma ſapientia deus
h Augꝰ ibidem li vij Item in
lumine tuo videbimꝰ lumē · deum
de deo lumē de lumine · P hᶜ lumē
factū ē ſolis lumē ⁊ lumē quod
fecit ſolē ſb quo fecit ⁊ nos factum
ē ſb ſole ꝓpter nos Noli contempnere
nubem carnis · nube tegitur nō
vt obſcuretur ſꝫ vt temperetur lo
quens ꝟſitur p nubem carnis lu
men indeficiens lumē ſapientie ·
lumē ſcientie · ait hominibꝰ ego
ſum lux mundi h Augꝰ ſup Ioh
omelia xxxiiiª · e · in medio Sic
voluntas tenebroſa nō pt ſentire
q̄ lucis ſunt Sicut ceco nō poteſt
aliquam demonſtrare pulcritudinē
Cecitas ſpūalis ē malicia cordꝰ
Sicut aūt cecus nō pt in ſplendorē
luminis aſpicere · ſic nō pt intelligere
hō malignus myſteria pietatis h

Criſoſt omelia xxxiiiª e ꝯ
Lumē multipli lcā iiiiª
ca xpūs homines illuminat pri
mo lumine naturali ſcꝫ intelligentie ꝓ
Signatū ē ſup nos lumē vultus
domine Secundo lumine ſapientie Eccꝰ
primo ⁊ in ſapia eius luxit anima
mea Tercio lucē gratie yſaie ix° ha
bitantibꝰ in regione vmbre mortꝭ ⁊ c
Quarto lumine vite Ioh i° Et vi
erat lux hominū Quinto lumine leti
cie lux orta ē iuſto ⁊ c Sexto lu
mine glorie Apoc penultimo lu
na ē agnus ⁊ c Iohannes con vi
gilantiū P totas ciuitates ptres
ciuium ē legendi acꝯdulu
luminaria iam ſole lucente nō vtie
ad fugandas tenebras ſꝫ ad ſig
leticie demonſtrandū lcā va
Lux vel lumē licꝫ in ſua ge
neralitate analoga accipia
p forma quaꝫ pfecta contondete
enim p quandā excellentiā dicit
de forma qua corpus aliquod no
dicitur lucidum vel de talibꝫ for
me ſpecie diffuſa p mediū ⁊ p
ripiūm ꝓphi concordati ſit · quod a
le naturaliter capitur fontaliter qd
communiter lumē adiectiuū ſiue in
aſtris vel quibuſlibꝫ corporibꝫ celeſtib
aut terreſtribus Suppoſito autem
qd fiat limitatio ad ſpem lucis
ꝑ ſe viſibilis · nō ad ipam lucem
in ipſo lucido perſpicuo emanatam
auctores ſibi attribuunt iiiᵒʳ ꝓprie
tates laudabiles inter multas ꝓxi
ma ē qd inter qualitates corpo
reas ſpūaliſſima vt pꝫ ex qua
ꝯdicionibꝫ Primo qd ꝯſtat p qu
dam excellentiam ſubtiliſſimi
corpi Secundo racione ſue ſpūalitatis
comitat̄ ſcdm eius pūctum ſui
punctuali qd principiū punctuale
ſufficit vbilibꝫ radiare Tercio
pꝫ eius ſpūalitas ex hᶜ qd ſuda
ta in ſuo fonte nō ꝓporcionatꝰ mo
uetur ad motum materie deferent
vt pꝫ de radijs ſolaribꝫ fla
te vento ⁊ v° ex hᶜ qd nō de
pdit de ſua ſubſtancia vel virtu
te ſubiecti p ſpecierum multiplicaci
Sic natura humana inter corpo

creat e spualissima racion nature
in corpore que e idem suppositum
in natura corporea sed omes homines
specialiter xani licet specialissime
tamen ut filii lucis imitatores spualiter
ambulaverint secundum doctrinam apli Ephe
v° habentes corpus x institutum
quod e sui subtilissimum ut pz Ephe
iiii° 7 habentes conversacionem suam
in celis 7c ut docet aplus Phil
iii° Sit domino tpali contenti secundum
consilium apli Thimo vi° habentes
alimenta 7c

lcā vi^a

Lucis scda proprietas consequens
ad priorem est quod lux in opera
cione sua universalissima inter omnes
formas huius materiales quod pz
ex multiplicitate operacionum ex eius
extensione quo ad tempus habet enim na
turam producendi quodcumque materiale
conformare secundum capacitatem materie
ut homo generat hominem ex ii° phi
sicorum ibi bestiam aut quodcumque
vivum secundum variacionem seminis quod
vivificat fovet 7 inulat hic dissol
vit glaciem ibi constringit lutum hic
facit iridem ibi halonem ut breviter di
catur non e dare affectum naturalem
alicuius generis corporalis ad quem non habet
lux efficaciam producendi 7 productum
in esse conservandi Nam illustrando
complexionem spirituum animal vitam eius
continuat ut in libro fontis vite immo
secundum Albumasar li° de iudiciis a
strorum allegantem ypocratem nisi
stellarum lux de nocte subtiliaret te
pitatem aeris destrueretur omne vivum
7 quo ad situs extensionem dicit
phus quod a summo celo empireo usque
ad mundi medium e diffusa parte
eius efficacia in motu magno in
generacionem lapidum 7 mineralium in
terre visceribus 7 sic vis eius licet
nobis insensibilis pertingit ubique Ex
quo pz quod non e possibile alicubi
esse puram tenebram quia tunc materia
materia e informis quod non e
intelligibile Ex quo ad universitatem
temporis pz quod lux e creata prime diei
Gen i° 7 in eius fortificacionem e
in melius mundi perfecto Unde Isa c°
xxx° dicitur quod post diem iudicii lux

lune erit ut lux solis 7 dicitur e quod
ipsum non deficiet. Sic per mundi indi
genciam Cor^r spuales in enim
omnibus debitores sunt ut mendi
cus proficiat Ro° i° dicit aplus
Sapientibus 7 insipientibus debitor
sum: Sed ut dicatur Ro° viii° Non
carni ut secundum carnem vivamus
sed spualiter eciam omni creature profi
cere instruit aplus qui de seipso dicit
i Cor ix° Omnibus omnia factus
sum fuit enim nunc medicus thi
vo° modico vino utere propter sto
machum Nunc nauta Actuum x
vii° Nunc opus manuale Act
xviii° Nunc proloquens appellando cesa
rem Actuum xxv° Nunc phus
disputando cum atheniensibus Actuum
xvii° Nunc miraculorum factor
Actuum xix° Nunc indulgenciam pre
dicator Actuum xx° Nunc propheta
Actuum xxvii° Et sic omnibus
generaliter lucescat i Cor x° confa
ctus sum 7 proporcionaliter eciam
nos 7 specialiter prelati omni creature
cooperari immo mundo sancte vite ex
deficiente huius conversacione nimia
nimis crudeliter creature subtrahendo
debitum Et in ista se

lcā vii^a

Lucis tercia proprietas e quod in
omni accione eius e ordina
tissima quod pz ex tribus Primo ex
differencia accionis eius in omni ca
pacia medio equaliter fere sine dura
se diffundit Secundo ex accionis
celeritate cum subito ex eius
spualitate se multiplicat ab orien
te in occidens ut dicitur in secundo
de anima Tercio in hoc quod quolibet
secundum lineas radiosas rectissi
mas subducto obstaculo spice se
diffundit ut probatur i° vitulo
nis i° Quarto in hoc quod impedien
te opaco penetracionem lucis secundum
angulum igitur flectionis equalem
angulo incidencie regulariter se re
flectit ut demonstratur secundo vi
tulonis Quinto ex hoc quod recto
opacum secundum tres dimensiones regula
riter causat umbras ut pz ii° vitu
lonis Sexto ex hoc quod a quolibet
puncto lucis illuminati directe opposito

diffunditur ad illuiale radius lu
nosus vnica tm linea ppendicu
lari incidentem 7 a puncto p
quoi fortius licet situi distancior
incidunt plures radii a pluribus puctis
corporis lucidi pr pz idem yo vitu
lonis 7 i 7 duabus sequetibus Octa
ex hc qr omne lucidum cum gti
tue multum eque effundit de
luce in medio spacio conclusu
ipm fortius illuiat qm spaciu
magis illo pz yo vitulonis xx
iii Nono ex hc qr radii ab vno
puncto luminis procedentes scdm
linearum longitudinem adeque di
stanciam plus accedit pz yo vi
tulonis xx pa Et hinc Decimo
pz qr omne hoc lumine p foramina
angularia incidens rotundatur
7 ex yo sequitur Vndecimo qr
radius lucis p forame sup obie
ctum solidum incidentis et ppnit
in solido sup pmetrum foramine am
pliata pz prima istarum legum
yo vitulonis xxx ix 7 postior pz
eodem lio xxx vii Duodecimo in
hac qr radio ppendiculari omne cor
pus diaphonum penetrante radius
oblique incidens in medio 2i di
phani densioris refringit ad ppen
dicularem ductam sup sui dia
phoni supficiem 7 in medio sui
diaphani rarioris refringitur
ab eadem pz yo vitulonis e
1 Et patet iste tres leges ex
pigencia satis certa sunt
regule lucis ordinatissime p qs
vt libros splendidos docemur
quid ascendentis mortalit in o
templacionem pspicuam lucis pme
Primus itaqz po lucis modus pmp
ti quantum in nob e vt omnibus
bnficiamus vt docet aplus Ro
xiio Si fieri pt quod ex nob e
7c instar patris celestis q solem
suum oriri facit 7c Math vo Si
mus scdo soliciudine no pigri
Romanorum xiio Sz caritatem gtinu
am hntes Coll iiio Diffundamus
Scdo radios caritatis sine pnarum
accepcione ordinati 7 recta itte
acone ad dm supra nos ad ali

tos a dextris minores a sinistris
patres am mortuos ad illos
vos gignendos ad mortuos in
gratorio 7 in inferno sb nob
sos 7 pcipue attentalit ad
ipos vt sit possimus comph
7c que sit longitudo 7 altitu
quarto pede p opacitatem pot
obicem caritati scdm mensura
diligimus nam repellentem ra
dium caritatis reflectamus in
radium amoris mutue de ca
tiua pmicione situata vt sol lib
tue amoris natiue Et infra
subtrahamus pfluenciam tpalem
terrarum pessatibus no fauendo e
vite nature vt fauge vmbra
e huius tpis natura posteriorum
tinuo Et vocatur scdm tpls
genus pcti i Ioh yo omne
e in mundo 7c Sexto demum
dum di gintulibus puum ad
litatem primorum conulte situat
rectitudinis intencion quia si oc
tuus fuit simplex 7c Math
Radius ppendicularis vbilibus
metras irrefracte e intencio qu
ad vnum gfuse intenditur sub
tion boni quia bonu e quod
appetunt i Ethicorum Septimo
to vtimur appetimus aliquid
ordine ad sumu bonu e appet
illucidior licz bona ab ipo plus
longata sint remisse scdm p
ncium creatam appetibilia Oc
demum colligere vim amandi 7 v
no eque pmo sine ordinac
dispgere int multa quia vn
ne e amandi qr ama sinceri
quo vnimur in pauciribus m
sepatis Nono demum omis r
ae amoris a virtute indivisibil
tedentis viue in deo qui e
centrum totius gnis boni diligi
lis vt pz de diuinis nominibus
vo Et ego librainque sine tu
diractoris tende ad cui intelligi
infinitu aug terre e vbiez 7
feruencia iniqui Et hinc D
cimo opz qr omnis radius am
tiuus licz incipit a bono ong
gico 7 arcat in bono ptiulari

creato sic circulariter redibit in deum
largius diligendum. Et ista amplia
tio radii amoris docet nos deum
preter amplius diligendum. Duode
cimo delectatur radius amoris ad bonum
simplex et ad nullam creaturam refle
ctere cum quilibet habet tenebram sibi
propriam cum actum sed irrefracte
contra totam universitatem creatam usque
ad lucem primam regularem pene
trare. ad quam enim illuminat lux vera
omnem hominem venientem in hunc
mundum quam sicut confuse cognoscit
omni primum in suo analogo sic
natio amat et appetit ipsum idem. Sed
inordinate cum oblique reflegit ra
dium amoris ad creaturas que sunt
tenebre finaliter terminatum. Et tamen habet
exemplum quam habet exemplatum
est vita de secta creationibus et mi
rabilioribus nature legibus et insita

Lucis autem **Lectio viii^a**

quarta proprietas est quod instinctu
naturali est hominum inter qualitates
gratissima quod patet ex tribus. Primo
in anima que naturaliter delectatur
actuare subiectum plenum lucidis spi
ritibus quibus siccitatis in senio non
est hilaris sed timida propter horrorem et
tristis apparet. Unde dum homines
sed et parvuli ut frequenter prohoerent
in tenebris. Et ac lumine serenato ma
nualiter iocundatur. Unde secundum regu
las medicorum aura pestilencialis est
cum videtur pluere et non pluit. eo
quod tunc est regio aparens terrestribus
occupata. Et consequens ab irradia
tione celestis lucis tamquam aer in
puteo impedita. homines etiam pro
gnationis bonorum spem a mundo ti
bend providerunt recreatur in viribus
membrorum exhilaratur et generaliter
fortificatur in omnibus viribus animarum
ex efficacia etiam lucis in corporibus pre
ceptibus superioribus derelatis. Satis
claret racio. Unde lux inter qua
litates corporum debet esse gratissima
sed tercio spiritualiter patet per hec quod omnes ho
mines natura scire desiderant ex pri
mo Methaphisice. Sed lux inter
qualitates est magis manifestativa
quia ad Ephesios v^o scribit apostolus

Omne autem quod manifestatur lu
men est. ideo racionem doctrine lucis as
similamus. Unde non mirum de dicto Tho
bie v^o Quale gaudium mihi erit
qui lumine careo. quod est sen
sum subtilissimum non prodit in actu
nisi lumine celi sub suppositum cor
respondent lumine sapiencie quo deus
diligitur est cuiuslibet sani iudicii
gratissimum cum sit creacio cele
stis sapientem que sursum sunt
querite ut dicit apostolus Coll. iii^o
Cum autem deus sit anima crea
ti spiritus per lumine gracie de quo
ipsum vivificat. sicut ipse spiritus
est anime corporis causando vi
tam nature patet quod increata sapi
encia cuius delicie sunt esse cum
filiis hominum manet sic solum cum
homine spiritualiter lucido. quia in
malivolam animam non intrabit sa
piencia et cetera. Unde dicitur Sapiencie
primo. Quod apostolus sub interrogacione
exponit alludendo sensui mistico
que inquit conventio Christi ad Beli
al. aut lucis ad tenebras ii^a Cor^ii
vi^o. Illo igitur inhitur increata
sapiencia que est lux vera in quoquam
per graciam nisi supernaturaliter illuminet
vires anime sibi subditas que
respectu irradiacionis supercelestis
vocantur tenebre. Unde propheta signanter
orat psalmo xvii^o Domine deus
meus illumina tenebras meas. Ge
mnis spiritus triplices lucidos. anima
lem in capite celestia conspicientem
vitulem in corde acriculos ere
dendo cum iustus ex fide vivit.
naturalem in corpore spe spiritualibus
inherendo. Et tunc indubie copulatur
deus nobiscum per graciam. que prius
vocavit tunc etiam mundi. Et tunc non
offendemus ut ambulantes in te
nebris sicut salvator docet Joh.
xi^o. Et tunc habituati hiis corporibus lu
minibus tho. vadunt gaudentes in
tribulacionibus et persecucionibus cor
porum persequi secundum doctrinam apostoli
Ephes. v^o effectus spiritus est et cetera Ja
cobi i^o Omne gaudium existimate
et cetera. Sic autem aura pestilencialis tre
mo notabiliter doctor eximius super

isto textu vos estis lux mundi etc
mathei v°. lra p'ma

Luxuria virtuti castitatis et con
tinencie inimica est contraria estuans
appetitus sive concupiscencia libidi
nose voluntatis venerearum delecta
cionum satagens adimplere com id
quod scribitur Ball vo (?) de spu a
bilitate etc Sed ad perdite descriptos
delectacionum sciendum est quod appetitus
sive concupiscencia dupliciter potest
attendi Nam alius est exterior pro
veniens ex pena originalis peccati
nec subiacet imperio aut ordinacioni ra
cionis De quo dicit apostolus Ro
manorum vii° video aliam legem
in membris meis etc et ideo non est
peccatum sed exercicium virtutis eo quod no
bis generalis est quemadmodum in iu
mentis et ceteris animalibus Unde
et hugo de sancto victore de huius
appetitu vel concupiscencia natura
li sic dicit Nunquam nocet sensus
ubi non est consensus sed dum resi
stentem fatigat vincentem coro
nat Et tho in sum li° m° libido
incipit que aggravat peccatum con
sistit in inclinacione voluntatis li
bido vero que consistit in appetitu
sensitivo diminuit peccatum quia
maiori quanto quis ex maiore passione im
pulsus peccat tanto levius est peccatum
Alius est appetitus interior subiectus
racioni et subditus voluntati in cuius
concupiscencia peccatum consistit luxurie
eo quod inter voluntati indifferenter subsi
stit de quo Gen iiii° dictum est
a domino sub te erit appetitus tuus
et tu dominaberis illius super rac
cionem et liberum arbitrium cum tamen ad
sensum prebemus inclinamur in peccatum
eo quod non resistimus per racionis
iudicium et quamvis de utroque istorum
scribens apostolus dicit Temptacio
vos non apprehendat nisi humana In
quibus verbis Deum alterum nobis co
naturalem innuit alterum per nos pe
nitus illicitum interdicit etc

Luxuria ergo potest lra iia
esse appetitus delectacionis ve
neree ac voluptuose Unde et do
minus in ewang° Qui viderit mulie

rem etc Dicitur autem luxuria a
xos quod est luxus id est solucio
superfluitas libidinis et volup
eo quod venerea delectacio animum
maxime solvit et ipsum ra
absorbet quod aliquid intelligere
impossibile secundum philosophum vi° e
torum Inde luxuriosus quasi solutus
libidine et voluptate plenus
in quacumque re dicitur luxuria
superfluitas solum vel habundancia
dicitur et luxuriosus id est luxu ple

Luxuria potest lra iiia
Summopere tamen dici in cunctis
in victu vestitu ornatu aut
superflue ad delectacionem sumpto
illicito quibuscumque Nascatur autem
luxuria ex libidinis immundicia ex
continencie et concupiscibilis malicia
delectaciones venereas sine re
sistencia et quamvis causa ex equa
animi superbia exemplo primi ho
qui mox ut per superbiam con
tempsit statim carnis libidinem
sensit et pudenda operuit quia
enim contumeliam deo spiritus intulit
per transgressionem mox carnis con
tumeliam cum se vicerit per rebel
nem Et quia auctori suo sub
ditus esse noluit vires carnis sibi
subdite quam regebat amisit
ut scilicet ipso vero inobediencie sue con
fusio redundaret et superatus disce
ret quid elatus amisisset Et
unusquisque sue deputet culpe
tendat quociens libidine vinci
quia nisi precedet latens animi
superbia fortasse non sequetur li
bidinis manifesta ruina hinc
est enim quod plerorumque longa continencia
et diutina castitatis repente solvitur
et virginitas custodita eciam
in senium viciatur quia nimirum
dum negligitur vera humilitas
cordis iustus iudex despicit in
tegritatem corporum Igitur per
custodiam perfecte humilitatis suadeo
est continencia et puritas castitatis quando
dum spiritus humilis sub deo pu
te premitur non supra spiritum il
licite non elevatur teste Gregorio
moralium xxvi° etc lra iiiia

Libidinis quidam ardor prava
quaque accenditur occasione levi
et suggestione facaliter excitatur. qui
nisi statim absque mora per mentis cu
stodiam et occasionis declinacionem vel no
et suggestionis omnimodam repul
sionem fortiter expugnetur cum corpus
occupat estuat et inflamat sen
sus omnes conturbat et dissipat vi
tam. crescit enim hoc ordine negle
cta surrepcionis consideracione. Primo
incipit suggestio furtive quasi la
tro Deinde ex suggestione oritur
quasi adhuc licita morosa cogitacio
ex cogitacione affectio ex affectione
delectacio ex delectacione consensus
ex consensu operacio ex operacione
consuetudo ex consuetudine neces
sitas vel obstinacio ex necessitate de
speracio ex desperacione peccati defensio
ex defensione gloriacio ex gloria
cione dampnacio O quam terribilis
continuitate libidinis que nescit habe
re modum finem quoque imponere delectacioni
Libidini enim lra ra
servitur dicit Augustinus viii° con
fessionum quod facta est consuetudo et
dum consuetudini non resistitur facta
est necessitas. sic quod fit. ut lex peccati
fiat consuetudinis violencia qua trahi
tur tenetur et invitus animus eo merito quo
in eam lapsus est spontaneus. O
servitus nequissime domine impu
dice dicte matris luxurie. cui eciam
famulantur filie dissolute de ipsa
monstruose progenite testante beato
Gregorio libro xxxi° moralium. cecitas mentis ex
cecitas iudicii inconsideracio. consilii pre
cipitatio amor sui et odium dei
affectus presentis seculi. et desperacio
futuri mentis cecitas. obscurans
intelligenciam. iudicii inconsideracio de
struens iusticiam consilii precipitatio
sapienciam opprimens. racionis privacio
stulticiam inducens. amor sui per
delectacionem inordinatam. odium dei
ob delectacionem male affectatam
affectus presentis seculi per voluptatis
fruicionem. desperacio futuri per celi
amissionem. Hee sunt filie disso
lute de luxurie dissolute de
luxuria progenite quibus et subservi
unt familie inhoneste. scurrilia
turpiloquia ludicra stultiloquia
et alia huius similia. velut petu
lia familia et lascivia lascivus
enim dicitur quasi luxurius vel solutus
et vagus in se dissolutus et to
tus libidine plenus Dividitur
enim luxuria in septem species que
sequuntur. quarum prima est effussio
est vicium contra naturam secunda ince
stus tercia adulterium quarta cor
rupcio sacrilega Quinta raptus
Sexta stuprum septima fornicacio
Luxurie genus pes lra va
simum et turpissimum contra
naturam est omnis inordinata
et naturalis seminis effusio solius
causa delectacionis veneree spon
tanee procurata. et dicitur contra natu
ram non solum propter abusum coitus na
turalis. sed quia plerumque committitur
usu penitus innaturali. usus
enim naturalis quamvis aliquis sit li
citus ut tamen in coniugio. aliquando illi
citus ut in fornicacione stupro
vel adulterio. non tamen est abusio quan
tum ad naturam sed usus contra na
turam semper est illicitus quocumque mo
do agatur eo quod recedit ab or
dine nature sola innaturali delecta
cione unde indubie nephandior
et invidior atque flagiciosior est omni
usus quicumque naturalis quantum
quod prohibitus et dicit Augustinus contra
Iovinianum et notatur xxxii q. vii vis
usus naturalis hoc eciam enim
peccato pervertitur natura et nature crea
tor et naturaliter contempnitur Ut dicit
Augustinus Confessionum Quia ipsa tam so
cietas que cum deo nobis esse de
bet turpiter violatur. cum eadem na
tura cuius ipse est auctor libidinis per
versitate polluitur innaturaliter Unde
et nimirum propter hoc peccatum inmissum
est diluvium et totus pene mundus
perditus et deletus. et committitur mul
tis modis primus modus et pessimus
omnium nequissimus dicitur innaturalis
bestialitas. cum videlicet non servatur debi
ta species nature in commixtione ut
et glosa super illud Genesis xxxvii°
Accusavit fratres suos crimine pessimo

dicit quod tamen peccatoribus arierunt
Igitur leuitici xx° a deo tribuitur
contempnatur. vbi et sic precipitur
qui coierit cum pecore vel iumento
eo morte moriatur et animal occi-
datur Secundus modus dicitur vicium
sodomiticum vbi videlicet non seruatur
debitus sexus specificus et distin-
ctus sed per turpem galbitum masculi
li cum masculo vel femine cum
femina. peruertitur natura et dicitur
sodomiticum a viris sodomitis qui
hoc vicium frequentabant patet Genesis
xiii° vbi legitur quod homines so-
domite pessimi erant et peccatores co-
ram deo nimis Et apostolus Romanorum
i° dicit quod non tradidit eos deus in
passione ignominie quia femine eorum
immutauerunt naturalem vsum in eum
qui est contra naturam etc. Vnde i Corinthiorum
vi° Tales regnum dei non possi-
debunt Tercius modus dicitur peruersa
abusio quando videlicet instrumenta ge-
nitalia suo priuatur debito natura-
li ad generandum. quemadmodum et in
Genesis xxxviii° legitur quod Onan
cognoscens vxorem suam prius e-
am concepturam semen effudit in ter-
ram etc. Methodius quoque martyr et
episcopus inspiratus historiis dicit hoc
peccatum fuisse vnam de causis prop-
ter quas diluuium erat immissum eo
quod mulieres supergresse viris abu-
tebantur et more animalium vices
coierunt ex quibus patet quam execra-
ab bilis sit vsus nuptialis et omnis con-
"commixtio naturalis Dicit enim Au-
gustinus de bono coniugali Cum
vsus naturalis quando prolabitur preter pacta
nuptialia id est vltra propagandi neces-
sitatem venialis sit in vxore et in me-
trice dampnabilis Sic ille qui
est contra naturam execrabiliter fit in
metrice sed execrabilius in vxore
Quartus modus dicitur mollicies
vel immundicia quando videlicet accidit libi-
dinosa seminis effusio extra clau-
stra pudoris absque omni coitu quo-
cumque modo venereo sponte fiat
solius causa delectacionis et absque
repugnancia vel displicencia venereae
delectacionis hoc quidem peccatum committen-

tes vocantur molles de quibus
i Corinthiorum vi° Neque molles
dei possidebunt Et nota quod hic
dicitur absque displicencia venereae de-
lectacionis spontanea excitacione
voluntate procurando vel contra
impetum carnis venereum aliquis
patiatur et hoc vel diaboli in-
stigacione vel cogitabili commixtione vel
contingente inevitabili delectacione
sicut aut forsitan ex gracia
vite vel propulsare a peccato superbi-
admodum et apostolo cui temptantis
sum est a domino Sufficit tibi gracia
mea etc Et quidem si non consen-
tiat temptacionem sustinenti ne
delectacioni veneree pruriendi me-
mo peccatum incurrit resistente
vite extra fragilitas peccata
quam non potest euitare sensualitatis
contractum Vnde apostolus Romanorum
vii° Video inquit aliam legem
in membris meis etc. Sequitur
repugnantem menti mee legi etc Et
planius exponendo premittendo
dicit Non enim quod volo ago
etc. Ex quibus concluditur euidenter
quod nichil nocet sensus vbi non
consensus. nec est criminosa temptacio
vbi non est voluntaria delectacio
neque consentanea sensualitatis de-
lectacio Dicit autem Augustinus libro de vi-
tandis medicamentis parte ii Secundum
graciam ista sunt seruanda. pudicicia
corporis castitas anime et veritas
Quintus species ...ira vn...
secundum incestus dicitur qui
parentum vel consanguineorum vel a-
fuium propinquorum turpis et illicita
commixtio contra leges et canones
prohibentes. prohibetur enim in lege
omnipotentis dei omnis homo ad proxi-
mam sanguinis sui non accedat vt
reuelet turpitudinem eius Et
aut sunt persone proxime sanguinis
vtriusque sexus inter quos commit-
titur incestus. consequenter in le-
xitu declaratur ibidem similiter
et in canone causa xxv et xxxv
de proximitate quam de affinitate
et gradibus earundem plenius quod
etiam graue quoque et quam ma-

sit huius pcti vicium pz p augm
in libro de adulterinis coniugiis vbi
sic ait hos omnes fornicatores et
adulteros incestuosi transcendunt
quos tamen vincunt contra naturam de
inquietudine et de ciuitate dei libro
xv. Quanto igitur antiquior fuit
huius gmixtio necessitate compellente
tanto postea facta est damnabilior re
ligione prohibente Cuius quidem prohibi
tionis racio quadruplex assignatur p
thomam in summa li° iiii° quarum p
ma est propter verecundiam naturalem in pn
tibus et propinquis carnaliter euitan
dam secundum illud leuitici xviii° Non
reuelabis turpitudinem eius etc Con
tingit enim quod in actibus venereorum que
dam consistit turpitudo naturaliter ho
nestati contraria ex qua naturaliter
causatur verecundia Secunda racio est propter
inevitabilem oportunitatem commixtio
nis venereae et excitabili copula
tam sanguine coniunctorum et sic ali
quam nimis emollescerent per lu
xuriam si non arcerentur per legem
sibi carnaliam Tercia racio est propter ami
corum multiplicacionem dum enim persone
extranee simul coniunguntur omnes
consanguinei vtriusque plus quam eius
dem sanguinis amiciciam mutuam copula
tur vnde et augus de ciuitate dei
li xv° Habita est inquit racio rectis
sima caritatis vt homines quibus
esset vtilis atque honesta concordia
diuersarum necessitudinum vinculis necte
rentur nec vnus in vno multas ha
beret sed singule spergentur in sin
gulos Quarta racio pz per aristotelem
in ethicis et politicis quia cum homo na
turaliter diligat personam consanguine
am si adderetur amor qui est ex
commixtione venerea fieret nimius ar
dor amoris et maxime libidinis
incentiuum quod castitati repugnat etc

Luxurie tercia lra xiia
species dicitur adulterium quod
est thori maritalis venerea violacio
contra pactum coniugale de quo apostolus
ad corinthios vi° Neque adulteri regnum dei
possidebunt et xxxii q. v ca° vl
timo scribitur Zama religio adul
terium in vtroque sexu pari racione

condempnat et potest habere denomina
cionem vel ex parte persone coniugate
et sic est adulterium eo quod fi
des thori matrimonialis et pactum
coniugale nequiter violatur per ac
cessum adulterius thori vel ex parte
persone non coniugate et sic meretrix
vel stupri siue meretricium aut ali
us cuiuscumque pcti venerei secundum di
uersitatem condicionis et status per
sone Est item adulterium aliud
spirituale et quod canonice condempnatur
xxx q. iia Omnes cum duobus ca
pitulis sequentibus vbi sic scribitur
Si quis sacerdos cum filia spiritua
li fornicatus fuerit sciat se graue
adulterium commisisse et dicitur filia
spiritualis specialiter vel eius cui
sua confitetur pcta et ab eo suscipit
absolucionem Similiter et eius qui
terme inersionis vocabulo eam in
sacro baptismatis fonte tingit
Et similiter eius qui eam de sa
cro baptismatis fonte leuat et
harum quidem omnium flagiciosa commix
tio est ista patet xxx q. i dece
Et eadem racione idem est dicendum
de leuatis filiastris in confirma
cione vt xxx q. i De hiis qui
filiastros Item deprehensus in fur
to reddet septuplum Qui autem
adulter est perdet animam suam tur
pitudinem et ignominiam congregat
sibi et obprobrium illius non delebitur
zelus et furor viri non parcet in die
vindicte etc prouerbiorum vi° c. lra xiiia

Luxurie quarta species est cor
rupcio sacrilega que et sac
legium dicitur et est persone cuiuscumque
dedicate ad continenciam carnis per
aspectum voti vel ordinis commixtio
venerea contra leges et potest habere de
nominacionem cuiuslibet pcti luxurie eo
quod potest committi cum qualibet eius specie
Si enim aliquis abutatur persona huius
iuncta sibi spirituali cognacione
committitur sacrilegium admodum in
cestus Si virgine sacrata co
mittitur sacrilegium admodum adul
terii in preiudicium est sponsa christi et si vio
lencia inferatur committitur sacrile
gium admodum raptus si autem co

seniat 7 virgo non fuit persona huius
consecrata · tunc committitur sacrilegium
per modum stupri Ista sumuntur xx
vii a q. i fere per totum 7 per thomam
in summa li° m° lra x a

Luxurie quinta species est raptus
virginis aut vidue renitentis
7 non consentientis que dicitur oppres
sio venerea 7 violenta De quo
xxxvi a q. ii sic scribitur Raptores
igitur viduarum aut virginum ob
immanitatem tanti facinoris detesta
mur illos vehementius persequendo
qui sacras virgines nolentes invitas
in suo matrimonio sociare tempta
verunt quos pro tanta nephandissi
mis atrocitate a communione su
spendi precipimus Et notandum quod non
solum raptores sed 7 raptoribus
consentientes iuxta decretum canonum
sunt anathemate feriendi etc

Luxurie sexta lra xi a
species est stuprum quod est vena
virginis defloratio cum consensu
puelle absque pacto coniugali le
gittime precedente 7 in hoc differt
a raptu quia raptus absque vio
lencia non committitur Stuprum vero
cum consensu 7 absque violentie in
iuria perpetratur quod patet xxxvi a q.
i lex illa · 7 ideo ab apostolo ad Gal
v° Impudicicia congrue appellatur
eo quod pudore virginitatis amote in
actum illicitum consentiens nullatenus
erubescit etc lra xii a

Luxurie septima species est for
nicatio que quidem non solum
in actu venereo sed etiam quolibet
alio peccato congrue potest intelligi secundum
illud ps. Perdes omnes qui fornican
tur abs te Et apostolus Cor vi°
Neque fornicarii inquit regnum dei
possidebunt Dicitur autem fornicacio
quasi forme necatio · anime scilicet racio
nalis que est formata ad ymagi
nem 7 similitudinem creatoris 7
licet communiter specialius videtur esse
genus cuiuslibet coitus venerei 7
illiciti qui fit extra debitum co
niugale · tamen singulariter adhuc
potest distingui ab aliis speciebus
luxurie supra dictis 7 committitur

multis modis Alia enim est carna
alia spiritualis Item alia actua
alia electiva Ex quibus compon
quatuor dicte species que sequuntur
nicatio generalis · carnalis 7 a
est omnis inmunda 7 illicita car
pollucio seminalis quacumque tu
tudine voluptatis libidinose
sa · committitur quamvis diversa turpi
dine voluptatis veneree per titulum
Ex delectacione namque varia
inmundi diversa gignuntur flagicia
quibus 7 homo separatur a deo 7
regnum sibi claudit celestium
dicitur secundum quod notatur xxxii
q. vii h. non solum per hoc Et a
Coll v° Manifesta sunt inc
opera carnis que sunt fornicatio
Et thobias filium suum sic docuit
attende tibi inquit fili mi ab
fornicatione etc Thobie iiii° N
absque racione dicit pt uxorem
Solus enim concubitus coniugalis ad
naturam humani generis licitus 7 non
conceditur modo 7 ordine lo
7 tempore debite observatis 7 atten
7 quod dico t. ordine etc Nam quo
modo peccat maritus 7 uxor
invicem abutentes vel tempore 7 mer
cacione modo Modus enim natura
lis communiter usitatus 7 non alius
tenendus vas scilicet naturale 7 in
nctum debitum ad huius operis
exitum sit solummodo captandum
fiat quicquid illicitum 7 contra
bus contra naturalem dispositionem
secundum augustinum in libro de nupcijs
7 concupiscencie usus contra naturam
in coniuge magis est dampnabilis
quam in meretrice Nec in tempore vi
to etiam mutuari committeri debet
hoc est tempore menstrui neque puer
peri ut dicitur Laudemixe Nec
die festivo quando vacandum est or
Iuxta consilium apostoli Nolite fra
dari invicem etc Nec in loco sac
propter reverentiam dei · quia si quis
templum dei violaverit etc I Cor
iiii° Nec ex ardore libidinis ni
mis voluptuose quia omnis vehe
mens amator uxoris sue adu
est · iniquitatum recedit ab amore

d. vel si amor huius delectationis
noi dmo proponatur petm e mor
le pz xxxii q. iiii Origo p
mum 7 q. vii Si adulterii p
Aug in Solus itaque coniugibus ma
trimonialis sufficiatis queque conciam
iis supradictis e licitus 7 lega
lis. 7 hoc tam epliciter que vel
reddit ipm penitus excusabilem vel
saltem permissibilem siue veniale
cum solius causa generationis hua
at causa nuptialis debiti psol
uendi vel causa fornicationis vi
tande alterutro coniugibus coniugalia
vsalit e permissus. prima e pie
iusticie. cum vz agitur causa p
lis generande. nec est omo petm
cum sit dmu mandatum secundum illud
crescite 7 multiplicamini Gen i°
vnde Aug li° de nuptiis et
concupiscentia Concupiscentiam inquit
carnis qua caro concupiscit adu
ersus spm in vsum iusticie conu
ertunt fideles nuptie hnt enim inte
ntionem generandi regenerandos. vt qui
ex eis filii nascuntur in dei filios
renascantur Secunda e huiusmodi 7 o
bediencie cum vz agitur ex causa
coniugali debitum persoluendi secundum
illud apli i Cor vii° Vxori vir
debitum reddat 7c Subdit cum
mulier sui corporis pot non
7c 7 cammuso aliud tn e exi
gere vltra generandi necessitatem ex ma
la concupiscentia 7 aliud e redde
re lege iusticie vel bono obedi
encie. istud enim nullius criminis e
cum sit legis illud aut a culpa
no e immunis Est tn veniale
pr bonum nuptiale quod e tri
plicatum secundum Aug li° de bo
no coniugali fides scz 7 proles atque
sacramentum. fides nuptialis ui
ta conseruata proles naturalis
ad similitudinem formata Sacra
mentum tenens ymaginem coniuncti
7 ecclesie secundum illud apli hoc
aut magnum sacramentum e in
xpo 7 ecclesia Ephes v° Tercia e
caritatis 7 cautele cum vz agi
tur causa fornicationis seu adul
terii in adulterio euitandi secundum id

apli i Cor vii° pr fornicationem v
nusquisque heat suam vxorem 7c
Sz hoc dicit aplus celestis medi
cine peritus vt ibidem ait scz in
dulgentiam 7c Vnde 7 sequitur in
lra Dico aut non nuptis 7 vi
duis bonum e illis si sic pmane
ant sicut 7 ego scz caste quod si
non continet nubat Et cum istius
consilii adiungit Melius e enim
nubere quam vri Glo Melius e
securius e nubere legittime quam
vri i. angi vel vrina desiderii
libidinis 7c Lra xiiia
Libidinosi nonulli sunt qui
non pr prolem generandam aut
fornicationem pr pietatem fugiendam eui
tandum sed magis pr libidinem
voluptuose explendam thorum
libidinose querunt nuptialem qui
sub thori honestate licite possit
exercere libidinis voluptatem. plus
generationem tamen actu cum intentionem
postposita vel neglecta nunquid ta
les nuptiarum retineant virtutem
7 pr bonum nuptiale vtrum coniuge
do petm committat tm° veniale
Huic videtur quereris responsio q
stioni hoc quod raphael archa
gelus dixit thobie iuniori Audi
me inquit 7 ostendam e q sunt q
bus pt preualere demonium Thobie
vi° In hiis q coniugia i suscipi
unt 7c ex quo sequi videtur
quod qui sic ducunt nuptias tm pr
libidinem ac pari ratione qui tm
nubunt vetulas pr earum diuicias
quibus pr senium desiciunt mu
liebria ad prolis conceptum pertine
ncia tales potius diuicias nubunt
quam fideliter nuptiarum retinent
virtutem Vn linco in libello de
decem mandatis dicit quod tales virtutem
non retinent nuptiarum neque vere c
oniuges sunt quamuis ita vocentur sed
honestum nomen veladi turpitudi
nem obtendunt Et si tales inquit
ambo sunt coniuges non sunt Et si ab
initio fuerunt non sibi pr connubia
sed pr stuprum illicitum potius con
uenerunt Si aut tales ambo non
sunt sed alter eorum tm audeo dicere

q vl ille adulter e uxor· vl
q illa quodam metrix e maciti
h ille Sequitur **lra xiiija**

Luxuria siue fornicacio spual
carnal 7 actiua p se ipe dicta
comitta p gcubitum soluti cum so
luta hoc e viduam metricum vel
gcubinam quod p3 xxxvj^a q· j
lex illa Et quamuis hoc pctm lenior
dampnatur ec videatur qm illa
sup dicta· multis tn in loc scriptur
scriptuar· tum textis gdempna ante
legem quippe scriptam gstat hoc pctm
extra gnugiu comissum fuisse et
illicita· quod pbatur ex supto
Dine virginis 7 vindicta sbsequente
Ac ex fornicacion thamar vidue
ad mortem gdempnate· 7 ex racione
dictamine legis naturalis Gen x
xxviij^o Item ex lege scripta· con
dempna hac pctm implicite in hoc
vo no mechaberis Exodi xx^o Ex
plicite vo in libro legis leuitici atq
Deutron 7 lo to vo vbi scribi
attende fili mi 7c Xpus vo legis
lator noui testamenti comedat ma
trimoniu ex institucion ab inicio
mechiam reprobat 7 fornicacionem
vnde j Co 4 x aplus ita scribit
Neq fornicemur sicut quidam ex ipsis
fornicati st supple scdm glom cu
mulieribus madiam· 7 ceciderunt
vna die viginti duo milia vt p3
Num xxv^o Sequitur q finees qui
vindicauit scortu in lupanari a do
patrem pmeruit federis sempitern Ite
ad Ebreos xiij^o distincte loquitur
aplus dicens fornicatores enim 7
adulteros iudicabit deus Item Gal
v^o j Co 4 vj^o astruit q neq
fornicarij neq adulteri 7c Ex q
bus concluditur q fornicacio simplex
cum alijs gdempnabitur 7c

Luxuria siue **lra xva**
fornicacio spual gnalis 7
actiua e quelibet mentis libido qua
racionalis anima que sponsa dei dicitur
ab eo nequit auersa· 7 ad creaturam
conuersa delectacion illicita fornicat
Non solum in venere· sz in alijs
carnis 7 mentis delectacionibus illici
tis quibuscunq vt pu spectaculis
ludicris 7 ineptis comedijs 7
gedijs aut cantilenis venerijs
vl alijs quibuscunq dictis vl [...]
inhonestis· in quibus anima spo[...]
x ab eo elongata puagatur
luxuriose nimium delectatur Ista
concluditur ex diffinicion libidini[...]
cuius in lo de medicijs qui
ait libido e appetitus animi
eternis bonis quelibet tpalia p[...]
Igitur circa pdicta papue tria
attendenda Primo ne grauitas
in huius delectacionibus resoluat
vt a sermonibus actibus q noc[...]
7 turpibus cauetur Scdo ne i[...]
vl ludus exerceatur qui aliqu[...]
disconueniat gruenti pro tpis [...]
loci Est enim vicium in ludo s[...]
eius excessum p facta vl v[...]
scurrilia aut ea que forte v[...]
in pximi nocumentu que si [...]
caritatem pcta sunt mortalia [...]
sit cum quis fornicat talem de[...]
cionem spualem sensualem delecta[...]
in spuali· ita q ob honorem d[...]
vtilitatem pximi iuxta precepti[...]
ecclie talibus vti ludis vl spec[...]
no deuitet inutilitates de hac [...]
con dis iij^a Irreligiosa dis x[...]
Sacerdotes di plus vbi ludu[...]

Luxuria siue **lra xvj**
fornicacio spualis 7 all[...]
siue dispositiua e libidinosa v[...]
concupiscencia carnali no dum [...]
tamen exequuta scdm illud [...]
Qui viderit mulierem 7c Ite[...]
cuius considerans q aspectu[...]
licet tacito inflamat libidinem 7 [...]
sat concupiscenciam scdm illud [...]
ix^o Speciem mulieris aliene mu[...]
admirati reprobi facti sunt [...]
ocul in feminas no figendis [...]
speciale mandatum dicens O[...]
vi 7 si iaciat in aliquam f[...]
4 in nulla figatur Dei nam[...]
timor· cui omnia apta sunt 7 [...]
inl late pt nob in hac causa g[...]
datur vbi scriptum e abhom[...]
e domino defigens oculum [...]
xv^o Scdm translacionem aliam [...]
p3 q tanta pt ee interior conu[...]
fectio siue extradi carnis vio[...]

q sit pctm mortale cum nl pter
pctm sit deo abhominabile Sunt
enim aliqui tam viri quam mulieres
qui et si non appetant affecti tamen ab
alijs desiderant et quod peius est q
dam ex hoc quod appetuntur va
ne gloriantur Insuper et quanto per
sonam cuius est vt affectatur et suo
sius se componit et per varia bla
dimenta alicit et instigat vtputa
per aspectus et nutus impudicos colle
ctiua et tactus voluptuosos osculla
libidinosa munera placencia et alia
micia blandimenta Signa quia libidi
nis incentiua pctm mortale cau
sancia si fiat cum delectacione mo
rosa Quia secundum Augustinum de trinitate
li° xij° Solius cogitacionis delectatio
morosa sola sine ope vel signo ex
terior est pctm mortale Nam et proinde
inquit totus mundus dampnatur Et
est maior quia secundum cristum math
xv° et marci vij° De corde procedunt
omnia que sunt pcta mortalia etc

L

Luxuria for lra xvija
Luxuria incentiuum recipit a vino et ideo
dicitur Nolite inebriari vino in quo
est luxuria dis. xxxva fere per totum
Patria memoratur sine carnis luxuria
dis. la Quia scitas cum finem per
Gregorium luxuria sapientes infatuat
exemplum de salomone xxxija q. iiija
Salomon per Gregorium et iija q. vija
Sacerdos per Augustinum Item sanctos p
steruit exemplum de dauid de pe. dis.
ija de dauid et ija q. vija sacer
dos per Augustinum Item fortem vin
cit exemplum de sampsone xxiija
q. va Si non cum finem per Augustinum
Ad iugem scabiem habet cuius carnis
luxuria et petulancia sine cessacione
dominatur dis. xlixa hinc per primum p
Gregorium Item delectacione luxurie di
uerse turpitudines et voluptates
gignuntur xxxija q. vija non so
lum per ih De diuersis modis et
gradibus luxurie habes xxxija q.
vija Quicadmodum per Augustinum et q.
proximo et xxxvija q. i illud autem
per Ciprianum Et excellencia epi
vel presbiteri vilificatur dum volupta
tibus luxurie inquinatur dis. xxxija
ca° in fine Episcopus vel sacerdos luxurio
sus dignitate officij est priuandus
xva q. viija hij qui Et femina
excedit pecora in libidine per coitum
post conceptum xxxija q. vija Non
solum per ih et q. iija Origo in
fine per Johannem Item crudelis libi
do repitatur vbi propter luxuriam steri
litatis venena procurantur xxxija q.
ija Aliquando per Johannem Augustinum Item
de fornicacione cum muliere pulcra
siue turpi Nota xiija q. vltima
ca° vltimo per Johannem Item for
nicatio maximum pctm est propter tem
pli dei violacionem xxxija q. iiija
Meos per Johannem et q. vija Non
solum Item maritus sic debet
continere vt vxorem non det in occa
sionem fornicandi xxvija q. i Nu
bendi per Augustinum Item propter solam
fornicacionem vxor potest dimitti con
tum ad habitacionem xxxija q. i Di
xit dominus per Johannem Item auari
cia que est ydolorum seruitus forni
cacio dicitur spiritualis xxxva q. i Ido
latriam per Augustinum plus vbi libi
do et vbi pollucio lra xviija

L

Luxurie remedium siue medicina
complex est precipue consistens
corporis maceracio loci et persone cu
qua peccatur declinacio et di
no virtutis tocius cogitatione assi
dua et sancta occupacio purgandi sunt
deuota oracio exemplarum scripture
meditacio et audiendum vel docendum
verbi dei applicacio vniuersitas magna
est mir immediata huius sacramentum
Demum itaque caue colloquium occa
sionis instar matris domini que cum festina
cum legitur ad salutandum elizabeth
abijsse luc. i° ad quem sensum et
precepit xpus apostolis per viam predica
cionis neminem salutare sed sine com
tractu de mundialibus vel personarum
accepcione vitatem caritatis predicare
virtutis quidem cum ca est et fides eciam
quando pctum spirituale plus cauendum
est quam corporale Et bona virtutis
sunt plus affectanda ipsis quam bo
na fortune vel nature Et per quos
plati tenent predicare constat ergo ipsos
tum optima medicina ad purificandum

rempublicaz e extimaio vtelistz
luxule si ingm leges hom phi
bent ql diffantur arma defen
siua 7 inuasiua ppr suspicionem per
turbacionis in ppto. quanto magis
mentes 7 clerici phibentur gerere
signa pcti vt sunt meretricia or
namenta h doctor eximius li° ma
datorum ca° xxix° in fine 7c

Ca^m primi de M lra prima

Maceracio carnis
In omni sacrificio
offer sal leuit
ij° Nonne animal
tuu sum cui se
dere consueuisti
dixit asinus ad Balaam Nu
xxij° e heu me filia mea de
cepisti me dic Jepte 7 ipa decepta
es Judic xj q Cibaria virga 7 o
nus asino panis disciplina 7
opus seruo Ecci xxxiij° Esdre j°
Tu posuisti cor tuu ad intellige
dum 7c Daniel x° d Si spu
facta carnis mortificaueritis viuet
Roma viij° et c Castigo corpus
meum 7c j Cor ix° q Sic sed
faciet agnus vbi aues tenui q
qui sunt xpi carnem suam c
tifixerunt 7c Gall v° q Reddite
illi sicut ille reddidit vob 7c Appo
ca xviij° b Maceracio carnis
vt eius concupiscencia compescatur
consistit in ieiunijs vigilijs 7
laboribus 7 in castigacionibus xxxij^a
q iiij^a v^a Si paulus plus vbi
abstinencia 7 ieiunium lra prima

Maioritas inter homines attendi
diuersis respectibus dis x Cum^a
A sub diabolo qui acephalus de
bet dici qui nulli vult obedire
dis xcm^a Nulla 7 ca° sequenti
7 no ibi multa ca° de obediencia
xj^a q j Si aut Item a maiore
minor bndicitur dis xxj^a Denique
Item sacra conferendo maior pfi
citur dis xcm^a Diaconus 7 ca°
puenit Item reuerenciam impe
dendo vt filius patri vxor vid
xxxm^a q v^a Est ordo p augm
Item e maioritas respectu digni
tatis officij 7 sctitatis inter h

q vij^a Paulus p Gregm^m c4 pe
trus inter aplos dignitate officij
maior fuit h q vij^a paulus pe
trum p Jominu q hoc pitu
7 ca° c4 licz epus voc'ibus sit
maior pbito augs tm morem
se Jominno psitetur ij^a q vij^a
Quecunq p augm^m c4 sum
x no querit quo alijs maior ap
pateat s quo omnibus inferior vi
deatur dis xl^a Multi p Cris 7
dis xcm h Diaconi sunt ante
mediu p Jominu qz iusticia est
vt maior fruatur minor xxxm^a q
v^a Est ordo p augm^m lra ij^a

Maioritates notiac princes
domi expedit viatoribus igno
rare Vnde de maioritate petri di
citur Johem vel eorum tunc aut
pauli sup apostolos eorum vel cuiuscumque
qz vti sup reliqui e certum nob
ostendere supprz aut habe possu
mus nob pbabilem cuius consider
acionem denique statim dimitte Dicit
enim qz petro pastore militantis eccle
sie Johannes contemplatiuus sit
simplicior tm non sequitur petrus p
rogatiuam ht in isto sup Johem
ideo simpliciter eo maior. Cur
enim quibz virtus foret amplior
maior tm alius 7 eam. psequitur
si paulus plus omnibus la
borauit ipsi e simpliciter amplius
plus omnibus primatus tum labor
pt ee maior multiplicat vel
quia quo ad mundum exterior
vel quia quo ad corpus angu
stior vl quia ex maiori caritate
intensior qz psumpsit dicere de
seipso. deficior igitur repo prin
cipalior s quo ad quesitum aplo
rum confusa 7 ipticularis contigua
stat in isto qz quicumque sine p
sonarum accepcione magis se hu
miliauit e maior 7 virtutibus 7c
contra pz qz humilitas e funda
mentum omnibus alijs virtutibus
e mensura penes quaz attendi
debz virtuositas cuiuscumque Sed
penes graduum virtuositatis debz
attendi virtudo hominis q q° Naz
virtus mortalis no inest hom

nisi p hanc doceatur sentie hu-
militer de seipso q de quanto fuit plus
virtuosus e magis humilis 7 ecce
h doctor gentium sup hunc textum
quis putas maior e in regno ce-
lorum &c Math xviij lra prima

Maledictiones Maledictus e
sperens a deo Gen iij Male-
dicta terra fuit ad penam hominis
Gen iij Item domini ad Caym
iiij igitur maledictus eris sup
terram Gen iiij Item domini ad
sacerdotes ad vos mandatum hoc
o sacerdotes si volueritis audire &c
Malach ij a ficus hunc folia
sine fructu &c Math xxi c
xxj o Daniel in oracione poitus
ait Stillauit sup nos malediccio
&c Daniel ix Quod e intelli-
gendum de peccatis quibus dicetur
in die iudicij Ite maledicti &c
Maledixit Noe chanaan nepoti
suo &c Gen ix Ysaac benedicens ia-
cob dixit qui maledixerit tibi &c
Gen xxvij Plus vbi inobediencia
lra ij f &c lra ij a

Maledicens quis patri suo
vel matri morte moriatur
Leuitici xx Malediciones multas
7 graues posuit Moyses contra eos
q transgrediuntur mandata dei
leuitici xxvj Deutro xxvij
7 xxviij Eliseo maledicente pue-
ris irridentibus eum &c iiij Re-
gum ij Saul rex volens persequi
philisteos dixit Maledictus q
comedat panem &c j Regum xiiij
In ipsa lingua benedicimus deum
patrem 7 in ipsa maledicimus ho-
mines qui ad similitudinem dei fcti
sunt ex ipso ore procedit malediccio
7 benediccio non oportz fratres hec ita
fieri Iacobi iij e Dixit balaam
ad balach quid malediciam quo
&c Numeri xxiij b Cum maledi-
cit impius diabolum &c Eccl xxj
q ab inope ne auertas oculos &c
Eccl iiij Benedicite persequentibus
vos &c Rom xij e Benedictum
e enim lignum p quod fit iusticia
p manus aut quod fit ydolum
maledictum e 7 ipse qui fecit

illud Sap xiiij b Septimus e
Maledictus omnis qui non per-
manserit in lege Deutronomij
xxvij Vel iterum xpus nos redemit
de maledicto legis factus pro no-
bis maledictus quia scriptum e
Deutro xxj q Maledictus omnis
qui pendet in ligno Gal iij
Malediccio lra iij a

duplex e scz dei 7 hominis
Deus enim solus maledicit quia
ipsum nec fallit pcti qualitas
nec peccantis affectus xxiiij q
iiij Deus qui p Augustinum Item
exemplo angeli michael qui
diabolum increpatum 7 ostende-
rem de corpore moysi maledicere
non ausus erat sz dicebat Im-
peret tibi deus homines ma ab
omni maledicto puri esse debent
xxiiij q iiij Si igitur p Iohannem
Christus malediccio in ore eius vitupera-
7 emonice puniri debz dis xl
vj a Clericus maledictus et ut
criminosus sinna maledictorum ...
dus e xxiiij q iiij Certum
e 7 cause sequenti p Iohannem ...
qui negligunt oris maledicti
consuetudinem resecare etiam
si non corde maledicant sicut pa-
tres 7 matres puerorum suis ingi-
monita in ore suo culpabiles incu-
runt xxiiij q iiij Qui ne-
gligunt p Iohannem eos male-
dictum frustra platum frequen-
ter in maledicente vertitur xj a
q iiij 2 s in fine p Augustinum
Cum maledicimur de quo consola-
cionem non habemus non tristari sed
letari potius debemus xj a q iiij
Int p Gregorium 7 2 c sequenti
p Augustinum 7 Iohannem lra iiij a

Malediccio distinguenda e ex
quo zelo procedit vnde Iohannes
in libro Iudit 7 hest xxiiij a q
iiij Cum q sic dicat maledictum
quod prohibetur e illud quod pro-
dit ex vicio voluntatis 7 odio p-
sequendo non ex amore iusticie Ma-
ledictum vero quod fit maledicimus e
illud quod prodit ex amore iu-
sticie non ex liuore vindicte &c

ncor gregi9 ibidem ca Cum sti
Item maledicti regnu di no possi
debut xxiiij.a q. iij.a Certu J te
malediciones no sunt infende p'
tria Primo quia septua' doc J pe.
iij.o Bndicite no reddetes male
dictum p maledicto te Scdo exe
plo x J pe ij.o Cu cum maledi
ceretur no maledicebat Item J Co.4
iiij.o Maledicimur 7 bndicimus Ter
cio p' duo mala que inde sequu
tur. primu e amissio regni dei J
Co.4 vj.o Neqz maledicti regnu
di possidebut Scdm e quia fre
quet maledictio sup caput male
dicentis reuttitur pu.4 xxvj.o
Sicut auis ad alta transuolans
7 passer quolibz vades sic ma
ledictum frustra platum in que
piam supueniet Glo. i. psentez
Caueat augri vt xja. q. iij.a
Illud in fi Et no solum Jommu
Epla ij.e Bndicite qmqz pom
p maledice vt ubi Nisi in facie
bndixerit dm Job j.o 7 ij.o Et nota
q ambr. 7 Gregi ep no licet
aliqui excomunicare aliquez p sua
iniuria pa pz xxiij.a q. iiij cu
xpus ca Inte quelas 7 cu
zije qui platy

Ira prima

Mali homines fuerut fuerut
tpe noe dum omnis omnes
quippe caro corruperat viaz sua
te Gen vj.o In duabq ciuitati
bus sodomorum no fuerut decem
iusti Gen xviij.o Omes exploa
tores missi p moisen ad consi
derandum terram pmissionis te Nu
xiij.o Cum malis filijs heli sa
muel ffr bonus 7 deo acceptabi
lis fuit J Regum ij.o Inte omes
malos ydola adorates thobias
solus fugiebat consortia eorum Tho
bie j.o Inte duos filios adam vnq
malus fuit Gen iiij.o Inte disci
pulos quos xpus elegit vnus
erat proditor Vnde Nonne duo
decem vos elegi te Joh vj.o q
Inte septem diaconos electos ab
aplis vnus malq erat te Act
vj.o Vn scribitur hec habes bo
num quod adisti pa te Appoc ij.o

Ira secunda

Malum p bona
qui reddit no recedet malum
de domo eius pu.4 xvij.o Malum
e malu e dicit omnis emptor te
pu.4 xx.o Noli facere mala 7 te no
apphendet te Ecca xvij.o a Que
admodum spina 7 tribulq ex quacu
qz pte illam conspexeris sit acu
leata sic 7 malos filios diaboli
ex quacuqz pte considerabis cogitta
si irascitur insanit si paciter ait
tpus expectat 7 oportunitatem
nocendi si male agit no erubescat
si bn facit ad vanam gloriam p' ho
mines facit quid pferat bonu fru
ctum cuius radix diabolus e sb
arbore bona bestie 7 animalia re
quiescunt Sb spinis nullu animal
requiescere pt nisi tm.o serpentes
Sic iuxta fidelem homines 7 boni
7 mali pacem cape pnt iuxta i
fideles aut homines nemo pt pa
cem habere vt requiescet in eis
nisi tm.o serpetes i. demones qui
hnt cubicula in pectoribq eorum
h Cris omelia xx.a f

Ira iiij.a

Malus homo que di sunt
nequaqz intelligere no pt que
di sunt agere no pt qui intellectus
homines ex deo creatq e actus
est ex pposito voluntatis prie h Cri
s omelia ij.a h Item accede ad
malu e infinitatis humane a
quo aut pauci aut nulli abstine
pnt. sz pmanere in malo 7 exequi
malum malignitatis e no infirmi
tatis Vn scribitur Declina a ma
lo 7 fac bonu h Cris omea ix.a
c Item no audere malu indulgere
mali sui potens no facit h Cris
omea xxj.a q Ex bono pposito
quod videtur malu bonu e quia
bonu ppositum malu opus excu
sat. malu aut opus bonum ppo
situm no condempnat Si vides
infideles homines aut mansuetum
scito q subdolus e in corde Vn
Scriptura Emolliti sunt sermones eius
7 ipsi sunt iacula Sic igitur bo
norum hominum omnia etiam bona
mala sunt h Cris omea xx.a
q O homo quid vis malu

habe' mi' omo n͡o colligam quac
igitur vitam malam ppone teipm
colligere Nonne si possent bona tua
quib' plena e' domus tua co͞n te
clamarent sicut tu nos bona vis
habe' sic et nos volumus bonum do
minum habe' tacita voce interpellat
co͞n te dnm̄ dn̄m tuu͞ Ecce tanta
bona dedisti huic et ipse malus e'
et quid pdest omnia habe' et dnm̄ pde'
h augᵘ de v dom̄ simon xpo
Et nota q͞ totum malu͞ homis
e' uti fruendis et frui utendis h tho
mas de veritate theo͞ʳ veritas augᵘ iiiᵐ

Ira iiiiᵃ

Malum pes
simu͞ multiplex mal' e' malus
homo Nam si bestie compare vo
lueris hominem peiorem eu͞ invenies
q͞uis bestia crudel' sit irraciona
bilis similit declinatur ab homine
crudelitas eius homis aut cru
delis et racionalis n͡o sic similit e'
uade' crudelitas Si compaueris ho
minem serpenti peiorem eum invenies
q͞m serpentem serpens aut maliciam
suis tingem homis h͡t in abscon
so si potest mordet si aut n͡o po
test fugit homo aut maliciam
sine serpentis timorem n͡o sicut
serpens latet sicut serpens tum ppo
sito crudelior tum tempus invenit ir
ruerit sicut bestia adhuc aut be
stia irritata sevit n͡o aut irritata
in silencio transit homo aut cru
delis et si n͡o irritatur insanit et
frequent in illos insanit a quib'
n͡o fuit irritatus Et breuit vnaqu
queq͞ bestia vnu͞ h͡t ppʳu malu
homo aut malus omnia h͡t in
se mala sic q͞ peior e' diabolo
Diabolo ad homine iustum n͡o
e' ausus accede' homo malus
iustu͞ n͡o timet s͡z magis contemnit
Illo eni͞ diabolus pstat homi͞ vtu
tem s͡z homo diabolo tamq͞ ar
ma diaboli h Cris omelia
xliiiiᵃ e' et͞c

Ira vᵃ

Malum triplex e' v͡z culpe pe
ne et dampni quod opponitᵘʳ
triplici bono honesto delectabili et
utili Nam culpe opponitᵘʳ honestu
pene opponitᵘʳ delectabile dampno
opponitᵘʳ vtile Malum e' vtile
multis modis Primo quia p suam
ordinacionem quia p iusticia ponitᵘʳ
in loco infiori in vniusitate rerum
vnde bn͡ ordinatur sicut ordinate
ponitur diabolus in inferno et latro
in patibulo Scdo modo e' malu͞
vtile ppʳ suam coactonem Consue
tudo eni͞ consciencie cogit hoiez
recede' a pcto Jeremie iiᵒ Arguet
te malicia tua et͞c Unde cum ma
lum et amaru͞ e' te dimi͞ dn̄m tuu͞
dereliquisse Tercio e' vtile ppʳ ipius
mali consideracionem exeo q͞ homo
malum videt naturalʳ pfugit et
sicut homo naturalʳ bonum appe
tit ita naturalʳ malu͞ horret
et fugit h Thomas de verit
theo͞ʳ liᵒ iiiᵒ caᵒ iiiᵒ

Ira vjᵃ

Malum duplex e' pene et cul
pe malu͞ tn͡ pene n͡o ppe
malum dicitᵘʳ mala eni͞ n͡o st͡
q͞ nec crime͞ mentem implicat nec
consciencia͞ ligat sicut e' paup
tas egritudo et alie penalita
tes xvᵃ q͞ i p ambrᵒ Ex
ideo dominus malum pene homi͞ re
liquit vt ex hc humiliaretur et ma
teriam habet exercicii de pe diss
ex doctrina in fine p ambrᵒ Ex
hetis aliquid de malo facere inde
bonu͞ qui n͡o hetis de malo no
lite adquire' de malo Esto tu
bonus q͞ facis de malo bonu͞
vt q͞ cum laboribus et cum malo
pene adquisisti pauperib' dispe
sare n͡o dedigneris xivᵃ q vᵃ
Ex iiii hetis p augᵘ plus de
hac v agitur de pena Ira
Ex malu͞ culpe ppe dicitᵘʳ ma
lum v͡z pctm͞ voluntarie commissu͞
xvᵃ q i Illa p ambrᵒ Ex
mala culpe prnt n͡o st͡ facienda
vt bona sequatur xiiiᵃ q vᵃ
p totum p augᵘ iiiᵐ et Gregius xx
iiᵃ q iiᵃ Ite aut p augᵘ et ca
ve quis p augᵘ et ca faciet
p augᵘ Ex de malo culpe bo
num fit eni͞ de turpi lucro vbi
n͡o competit repeticio fit eleo
sina xiiiiᵃ q vᵃ Ex iiii hetis
p augᵘ Ex sic st͡ in ceciditi hoiez

mali sicut sunt hmoi mali
in corde de con. dis. iii ca. Et vi-
tas p augustinum Et duobus modis
no te maculat malus vz si no con-
sentis et si redarguas xxiii q.
xliiii malis p augustinum lra viia

Mali sunt tollerandi ab om-
nibus ne ex turbacione ipsorum pax
generalis ecclesie conturbat xxiii q.
iiii tollerandi p augustinum et ca. quid
igitur et ca. quisquis g p augustinum
Et bonus malum tollerare debet
quia xpus iudam tollerauit xxiii
q. iii Tu bonus p augustinum Et
malum no tolleret ipse sibi testis
e quia bonus no e xxiii q. iiii
h aut p gregorium Et malos xpo
lucrificare volumus exemplo xpi qui
ipsis sustinere debemus ii q. i Multa
p augustinum Et p cohitacionem boni
malus conuertitur xxx iii q. i no
e p iohannem Item propter malos boni
no sunt deserendi quia propter paleas
area no e relinquenda neque propter
pistes malos recia sunt rumpen-
da neque in fine congrega-
tos grex domini e congregandus
desendus xxiii q. viia Et
quis p augustinum De malo culpe
heretur vbi agitur de peccato lra viiia

Malum triplex e a quo liberari
petimus finaliter in oracione do-
minica vt cum eo gregremus in pa-
tria liberemur inquam a malo mundi
ne nos obruat p cupiditatem s.
ioh vltimo Totus mundus in ma-
ligno e positus A malo carnis
ne nos absorbeat p voluptatem
romanorum vii Non habitat in me
hoc e in carne mea bonum Et ter-
cio a malo diaboli ne nos p
dat p iniquitatem quia math.
xvo de cetera dicitur filia mea
male a demonio vexatur Vnde
deus signat inquit ps. xviiio
liberatur meus de inimicis meis iacu-
dis h doctor euuangelicus lio manda-
torum co. xixo iuxta finem lra ia

Mandatum Constat aut duas
tabulas ee mandatorum quarum
prima tria mandata continens docet
quem deus p omnibus e amandus

Et secunda septem mandata continens
docet quo effectualiter proximus e a-
mandus Primum igitur mandatum
prime tabule mandat Exo. xxo No
inquit habebis deos alienos coram me
et vbi pz ex alibi diffuse expo-
tis qd oportz omnem salutandum filia-
re ordinare et principaliter hoc
mandatum ipsum enim correspondet
quodammodo deo patri Contra hoc
mandatum faciunt multi stolidi
adoraniter ymagines ymmo breui-
ter quantumcumque huius precepti retenia-
tur singuli timorsi p quo suppo-
nendum e qd omne quod homo su-
per singula alia in affectione pondera-
bat constituit deum suum vnde Iero.
sup illud ps. lxxx No erit in
te deus recens neque adorabis alienum
deus inquit recens venit e deus
recens e Et quecumque viaa homo
et quotcumque peccata tot vicetes ho-
mines deos iratus sunt ira in deus
e cupiam mulierem libido in deus
e vnusquisque enim quod cupit et
venerat hoc illi deus e pz etiam
ex modo loquendi scripture et tractacio-
ni postis crediture vt vanitutes sic
ab homine constitute sunt dii re-
putatiue dii alieni atque falsissimi
ideo signanter vocat lex Exodi
deos alienos ipsos et fabricam saul
ptilem quam ydolatra facit sibi se

Mandatum lra iia

Mystud primum expliat soluitur
quia sicut sunt tria genera peccatorum
secundum explicitez genus spiritualium hostium
sz mundi carnis et diaboli sic sunt
explicites maniereis peccatorum soluere
hoc mandatum Nam maculatus peccato
mundi tunc sit auarus secundum apostolum
Ephesios vo ti 3 Et lra 3 b est
ydolatra Omnis inquit auarus
quod e ydolorum seruitus no ha. Et
vocat enim apostolus auarum more
philosophorum et sapientium qui scripturam col-
legerant formaliter abstractiue id
quo homo formaliter fit auarus
et ipsa auaricia secundum descripcionem p
dictam e ydolorum seruitus cum ale
talis spondat spalia supra deum
Secunda maniere infringencium hoc

mandatum sunt carnales qui ex
suis concupiscentiis convincuntur
et de illis loquitur apostolus philip
iii° Multi inquit ambulant quos
sepe dixi vobis etc. Tercium genus
ydolatrarum solvencium hoc mandatum
sunt illi qui superbia et peccato diabo
lico maculantur. Et isti maneries
est diaboli cetere plus subtilem et
sunt omnes illi qui mundanam gloriam
et honores proprios gloria celesti vel
honore divino plus affectant aut
colunt plus honores mundi preceptis
quam mandata decalogi Et in isto
peccato sunt omnes superbi ut lucifer prin
cipes perversi et alii ei similes maculati
unde diabolus temptando christum
Math iiii° addiciens temptacionem sub
tilissimam quam maxime affectavit
tercio optavit seipsum adorari a christo
sub obtentu tercium dominum Et in isto
peccato maculatur omnis qui mundum
capiunt ut sunt a quo genere omnes
heretici sequuntur lra ma

Mandato isti primo aliquid de
ymaginibus est applicandum
Cultum vero ad ymagines patet fi
delibus quod sapiunt ydolatriam si
non adoracionem vitariam sed adoracionem
dei ydemptitate adoratur quod cum
sepe contingit in laicis patet quod se
curius foret ut in lege veteri ydeo
tales ymagines sunt delete de
bent enim christiani minus iudeis signis
attendere et in christo qui sursum est
voluntatem suam suspendere Dicit
enim nostri dicunt quod non colant
ymagines nisi adoracionem vicaria
sicut tamquam imago sic dixerunt
gentiles ydolatre sua ydola ado
rantes cum itaque affectio hominis
sit vaga et pravo vento diaboli
ducitur in errorem videtur securum
esse subduci tales ymagines propter
periculum primum mandatum decalogi dis
solvendi laica apparate adorant fugere
ymagines quibus sunt sic affecti
et plus tenetur in aliis quam quod
tales ymagines coluerunt videtur
multis quod sit temeraria presumpcio
superbe mendatis qua in artificibus
avariciam quod sit tamen valarum in

magnum copia introducta Secundo tamen
quod perplus instructus per creatores ydo
neos qui nimis defecit possit facere
quod tales sculpture sint libri vti
les laicorum sed tamen in clericis quam
in laicis capitur occasio infidelibus
ydola que nichil sunt secundum apostolum
venerandi error eciam nimis gra
vis quo fraudantur pauperes regni
cole et vulgares est quod nimis sump
tuose atque superflue congregatur
circa tales ymagines et sepulchra
aurum et argentum et lapides precio
si cum quibus ne dum pauperes reg
norum sed ipsa regna substracta
ruinis potuerunt relevari Et ad
tantum pharisei nostri exaltant ita so
licita sicut sumptuosas basilicas
quod dicunt propter eorum stabilitatem abstrac
cionem non esse licitam ymo necessarium
posse sumptuositate talium racio
nabiles patre hii doctor eximius
in sermonibus dominicalibus sermone xiii°
lra prima

Mandatum secundum
observacia secundi mandati ex
primatur quodam verbo dei Nam exodi
xx° scribitur Non assumes nomen
dei tui in vanum in qua negacione
includitur triplex negacio videlicet as
sumpcionis nominis dei mei primo
in iuramento sensibili Secundo in no
minacione misterii dei nostri et tercio
in trinitate ymaginis anime nostre
facte ad similitudinem trinitatis Quo
ad primum quod est magis sensibile
patet quod secundum doctrinam christi Math
v° Non iurare omnino iurare ille
aut iurat omnino qui sine causa lau
dabili et vana accipit nomen dei
ut faciunt hii qui ex consuetudine
superbia vel contemptu assumunt
nomina grandia salvatoris Fide
est indicium licet levius de iuratibus
continuitque abiecto nomine creatoris
non valet sua excusacio quod fa
ciunt ad devocionem propter nomen dei
memorandi ut fuerim gignendum
fratribus quia aliter nemo crederet
verbis suis quia primum nominando
deum superflue non memorat dominum sed
clamantur in contemptu cum ipse
sit verum quod magis ordinet superfluum

q^o q^d 2os pz q nulli sunt magis
fées suos infidelis grulantes nec
atqui minus credibiles quam mendacia
vel quo ad superbiam in qua iurant
pompatice plures vecordes ideo secundum
doctrinam domini Jeremie iiii^o Jurabis
vivit dominus in vita in iudicio
et iusticia In veritate quidem quia in
nullo casu debet iurari vel dici
mendacium et in iudicio quia coram
superiore iudice est iuratus iurare
in sacramentum vitiatur Et sic etiam
iurabis non conductus per pecuniam vel
invidia timori sed propter iusticiam cause de-
clarandam. Licet est species sit iuranti
superflue in nomine dei sicuti quia tamen
hostes spirituales in veritate iurabi-
mus in nomine quecumque sacra-
menta accipimus et cottidie nos
signamus et nomen nostri ac pri-
mi causa verbo tamen opere confirma-
mus Hec ille ubi supra lra iia

Mandatum istud spiritualiter est
Nunc nomen tuum nomine dei acci-
piat pz quia quicumque accepit nomen
fidei vel christianum nomen presbiteri vel
clerici vel cuiuscumque alterius de ministris
et non complet in opere talis nomine
vacuus vanam accipit nomen dei
et in istam vanitatem incidit totus
mundus ut specialiter pz de sacerdoti-
bus in nomine prelatis qui legi
domini quam opere et verbo defendent
et per quorum regulacionem in vita
et in ministerio multipliciter adversit
et sic est de culpa cuiuscumque christiani
ex quo ad tuam maiorem nomen
dei cassanda pz ex Genesis primo ca
quod homo maior factus est ad
ymaginem et similitudinem trinitatis
ad ymaginem quippe ut in esse-
ntia sua sit trinus scilicet memoria
racio et voluntas et ad similitudinem
in virtute triplici sit depictus et spe-
cialiter observancia triplicis mandati pri-
me tabule ut sit in accidentali si-
militudine tercia trinitati et pz
in radice quid in essentiali no-
mine multi nos accipiunt vanum
nomen dei et pz quo iniquus homo
ut quilibet peccatus super seminat zi-
zaniam in spiritualitatem huius ma-

ndati sedi cum seminat super anima
que est ad naturalem dei ymaginem
deformem similitudinem patris mendacii
nunc est mediocre peccatum tamen profanare
dei ymaginem taliter deformare et
ut sic dicere arma domini detur et
Hec ille ubi super primum xiii^o et c
Memento ut diem sabbati sanctifices lra ia
Nam sequitur Exodi xx^o sub
his verbis Memento quod diem sabbati
ti sanctifices Sex enim diebus ad si-
militudinem creatoris dominus licet ho-
mini secularia operari sed septimo die
debet ad similitudinem dei exemplaris
intendere et conversacioni spirituali ad
utilitatem spiritus precipue operari nec
sufficiat homini in persona sua istud
mandatum observare nisi in filiis in
familia et in aliis qui sub suo st-
regimine hac observet supplicata
aut veritate quietis dei que re
debet in toto regimine homines co-
formare Nota ulterius quod sicut iu-
dei diem antiquum pro sabbato observarunt
sic christiani diem octavum vel diem
dominicum Opz enim in hac domi-
nica scolas vacare specialiter cum
precipua causa quietis in sabbato
fuit quies domini in sepulchro que
tamen preterit non alium expectamus
nunc est ut antiquum sabbati observanciam
veritate ceremonia observemus Sed
tamen die dominico que fuit prima di-
es qua deus mundum condidit resur-
rexit et spiritum sanctum misit Signatur
in illo die sabbatizando in scolis
faciendo Et quarto tamen illo die
ut fideliter creditur ex scriptura deus
seculum iudicabit et omnes beatificandos
in sedibus celestibus collocabit Ipsa
enim erit sabbatizacio consumatoria ea
finaliter requiescet Visis itaque quod
erit sabbatizacio fidelis in hac die
dominica super est videre quid erit ita
sabbatizacio a fidelibus observato
nunc dubium quin sabbatizacio que
est ab operibus servilibus hec est acti-
bus peccati observacio sit maxime atten-
denda Et sic cuiuslibet precepta ne-
gativa sunt obligat et per se precepti
aut affirmativa cuiuslibet solum
est unum etiam mandatum prime tabule

7 pmu mādatum ſcde tabule ſꝫ obli
gant 7 nō ꝑ ſꝫ latiſfacdo tm̄ iſtud
mādatū ad hunc ſenſum 7 ſꝫ obli
gant 7 ꝑ ſemꝑ ſeꝑui lcā na
Mandati huiꝰ obſuācia ſcꝫ ſab
bati nō obligat xp̄ianū vt ipaz
pſiciat niſi ꝑ tpe quo ē hac ſab
batum Cum igitur impellatum ē
vit hᶜ ſabbatum videtur ꝙ ſꝫ debꝫ
de huiꝰ obſuācia nō ꝑ ſꝫ ſꝫ in
quaz ē huiꝰ obſuācia · cum fidel
iſꝫ ſemꝑ ſpacium illaz ꝑ tꝑe quo
deant obſuāe · ſꝫ obſuāt illo tꝑe
pſuat ſe ab manuali opere quia
nō facit dūm illud tpus concreet
Jd ſignat dicit fides ſcpture
Memēto vt diem ſabbati ſctificet
Cum aūt tpus opus ſit deo ſꝫ
um vide ꝙ nō ad aīm ſeſum
quiſcum ipm ſctificat niſi vt ſctum
deo in illo tꝑe ſeipm reddat Jd
quia fit ſepe conſuetuīe in opē
manuali cum ſuſtinendo ab iō ope
ſine crīe vide xp̄ianū poſſe ꝑ illo
die opa corporea exte Et hoc
pꝫ de opibus ſpaciū quī huaᵒ
veſte a 7 alia viſibilia q nō poſ
ſent conſtrue 7 complete in alio
tꝑe ſpatai Sꝫ ille vide minꝰ
pciz celeſtia bona ſape · qui non
aptat ſibi vnū diez in ſabbato qᵒ
pluſqum aliis celeſtia qtemple
Et pꝫ ꝙ ſicut accedetes ad eccaz
7 videtes ſtabus vt nō celeſtia
qtemplates diſſoluāt ſabbatum
ſic hntes ſcintillaz deuocōis vſqꝫ
ad nonaz 7 poſt nonaz viuetes
in ſcurilitatibꝰ in qulis 7 aliis
actibꝰ imodeſtis plus culpabilr
diſſoluūt ſabbatum quaz agreſtes
in opibus corpalibꝰ ſiue ruſti
libus · ſiue domeſticis occupati
Si aūt pna ſit diſcreta quī plꝰ
obſuaret ſe a crīe · 7 addet de
uotōm auctati poi · ſic opa ma
nualia faciendo · vider in ꝙ qᵒ
tumqꝫ ſit dictum ab aliis ſigna
in ſeculū obſuatibꝰ qd melius
facet ſibi qm tali pruatum ce
de tum etiam quo vider modo
viſitare Sꝫ quia hᶜ teſtaret ſup
apum in diſpiciam · 7 tacet malu

exemplum cuiē · ideo dicit pla
tus ꝙ nō debꝫ hac ſine ſꝫ ad
reddrem vitaz inſtrue · pᶜ in hᶜ
gtendo ſi faciat quod hortatur
ſꝫ doctor cuiuſqꝫ ſmonē xvᵒ 7c
Mandatū qrtū lcā 1a
Nobi ſupra ſit allud hᵗ ho
nora patrem 7 matrem tuaz vt ſis
longeuus ſup terram Jd vo ma
datum pꝫ de tplia pnte intelligi
Pmo de patre 7 de matre carnali
quos debꝫ filius natur honora
re · ſicut enī natur deꝰ ſuper
omnia diligendus ē ſic natuāli
affcōm pntes ſunt pncipar dilige
di · quia ſicut nos niſi ꝑ ipos
vt dicit ſapiēs filius nō fuiſſ
ideo iuſticia exigit ꝙ filius in
iſto pntibꝰ honorem retbues he
at vite longinquitatez vt plim
tu in btitudine cum in hac vita
Conſiſtit aūt honor iſte nō ſo
pncipale in decapuacōm decima
cōm vel aliis nutibꝰ ſcdm ho
iem introductꝰ · ſꝫ reuerēt tado
pntibꝰ in caū quo egeret ſubſid
ium ac miniſtu tpale · ſꝫ pncipue
pnto ꝙ egeant miniſtio ſpūali
in via domi 7 poſto ꝙ ſint
mortui miniſtrando illis ſuffra
gia tpale ſpūale Seda manieꝰ
pentum ſunt platus ecci conu
ſans cum ſuis omibꝰ quos
gubernat Jllum aūt ſpūale pa
trem deꝰ honorare nō miniſtra
do tpalia niſi pacides · ſꝫ pn
pue illum in cuā regimis adiu
uando hec enī ē racio quare
ca ſpoſiti quaz ſue cure tam
a deo qm hoīe ſit accepti
diuicie vel ſecuti ac honor in
demus copioſius conueīt acci
dunt antixpo · ideo ſepe filius ta
lis pntis accumulādo ſibi mōda
na ſtetcōa ipm ꝑplicat dehono
rat vnde officium tal regimis
tum ſubditi cum plati ꝑᵗ cauſas
multiplices debet ſtare · oues
aūt talis plati debent diligi ta
corripiendo qm corrigendo · cum
etiaz in mortalis articulo rele
uando ſcdm regulas caritatis

in quibus platus debz oues suas fre-
quenter instruere · et sic dilatabitur ca-
ritas per totam ecclesiam Tercia vero
niancies parentum · quos filius dei
habet excellencius honorare sunt xpi
humanitas et vniuersalis eccl(es)ia vel vt
pluraret alicubi mater sua · xpus vero
est humanitas principalior causa et ideo
cum sit parens spiritualis cuiuslibet
ab adoptiuo filio est amplius ve-
nerandus et per idem eccl(es)ia · cum ra-
cionem habeat magis boni Sed ma-
ria mater domini videtur ex hoc
specialiter honoranda cum ipsa
fuit archa fidei et virtutum in sancto
sabbato xpo mortuo et plus ceteris
fuiat plati hic racionem gignes x-
colas in virtute Sicut enim est me-
mine sic est et mater aliarum virtutum que
in filiis dei spiritualiter procreantur ideo
vt dicit apostolus Galatas sepius hac
maiam Non credi debet tamquam pba-
bile · quod quicquid boni virtutis huma-
no generi xpus immiscuit ipsum secundum
racionem passiui principii querimus
a matre Et patet quod totum peccatum re-
gnans in hoc seculo ex parua parte
huius precepti exoritur Nemo enim
offendit in deum nisi in hoc man-
datum et alia eciam offendit se-

lra 2a

Mandati huius
vel aliorum nec est obseruancia in-
mis difficilis cum seruata in quo-
libet scola virtutum est corpore generaliter
obseruancia mandatorum · et ad tenendum
viam illam debet racio natura-
lis concludere cum nemo seipsum di-
ligit in ymo odit nisi declinando iam
viam seruauit · et tenera si xpo vis
facere reuerenciam sue carne vel ma-
trie · oportet quod te exercites in virtute
et hac sufficit generaliter ad qualibet
obseruanciam mandatorum · et si vis
xpum vel matrem suam diligere scias
quod debito illos diligis atque pla-
cas declinando declinas a malo · et
facies boni virtutis quod cum sit
facilius quam scola diaboli patet
quanti sit hominis increpandi qui
omittitur hanc viam compendiosam
atque fructiferam · et imbuitur scole
dispendiose laboriose et finaliter dam-

nose Vnde si non habemus fidem propter
rudimenta communia et seruitam racio-
viam scole xpi appetere ac viam an-
xpi aufugere quia didici tamquam
eciam principium quod scola est laboriosa
racionem contraria · et maxime sumptuosa
Scola autem virtutis est condicionis co-
ria cum secundum partem eius magis
odibilem relinquit eos honores et
disponit se ad pacienciam tribulacionum
immensam pro futuro seculo expectando
Et cum racionem cognoscimus prospera
esse remociora a nobis et sensibilia
sunt pnaa imperfectissimam scintillam
hec celestis lucis quod lex xpi sit va-
et lex sibi contraria sit falsa her
ticator eorum vbi supra sermonem
xvjo etc.

lra pma

Mandatum quintum Mandati
quinti in 2a tabule nec obseruan-
cia instruit nos cauere homicidium di-
uolus enim quod fuit homicida ab inicio
ferit in xpo et membris suis totam
collacionem huius pene · et tamen occa-
sio homicidii equiuota ad multa di-
pono quod accipiatur in proposito pro iusto
homicidio fratris sui · et tunc patet ra-
cionalitas huius precepti fiat sic dem-
strat Illa totum mandatum secunde tabu-
le docet finaliter quod denique proximum
nostrum diligere · sed nichil est magis contra-
rium dileccioni tali quam fratris nostri in
iusta occasio · quod denique ab illa
gradatur patene Vnde nichil contra peccatum
hoc est naturalius atque blasphemus
innaturale quod ecclesiastici Cap xiii
Omne animal diligit sibi simile vnde
ad dileccionem cuiuscumque speciei consulte
monet porcorum specias · et secus fe-
mine per defectum sui foris fetus
occasio autem secundum leges hominum est
periculosa et plurimum complexa · cum oportet
ipsos fateri · quod lex sua accidit plu-
mos et non conformiter legi dei cuius
ignoranciam fidei debet esse fidelibus
quod in omni accione hominis vbi est
a voluntate diuina difformitas est
peccatum · patet quod nemo presumet suum
occidere nisi ex causa et causam quo
hoc sibi fuit reuelatum Sermo enim
Math xviijo et luc xo docet
quo patres quos denique mag-

odie ut maiores suos non decimi
occidere sed per tertiam correctionem eorum
contumaciam decimare. Nec scimus quod
eis est utilius atque cuncte sic occi-
di eius a cognitione ethnicos decimari
et cum ignorancium voluntatem dei rebus
nec legem dei habens quod occisionem ta-
lem auctenticet patet quod cum in tali homi-
cidio latet presumpta blasphemia.
Nam ipsum est dei animam creare
et secundum dispositionem soli deo cogni-
tam ipsam corpori copulare et a-
liam secundum dispositionem sibi soli co-
gnitam a corpore separare. Occidens
ergo hoc assumit presumptuose vin-
dicationem atque notitiam que deo
competit. Ipsum ideo inter quatuor peccata ad
deum clamantia homicidium est primum
atque principium. Nam Gen. iiii° le-
gitur quod dominus dixit Cayn: Ecce
sanguis fratris tui clamat ad me
de terra. Unde ideo secreta secretorum
Aristotelis commovet Alexandrum ut ca-
veat ab effusione sanguinis homi-
num quia inquit infestat hominem sibi
similem virtutes celorum clamabunt
ad deum dicentes: Domine servus
tuus vult esse tibi similis. Et hic
creditur ratio quare signa in terra
in mari et in fluctibus ex effusione
humani sanguinis ne deus dicat vin-
dictam futuram occisoribus sed mo-
net aquam et aerem causando pe-
stilencias et alios eventus insolitos
diem finalem iudicii significantes ut
patet Luce xxi° sed. Ira ii a

Mandati istius non occides est
(tri)plex est offensio increpanda
homicidium quia manu quia lingua et
mente. Immo etiam homicidium causatur
ex immisericordi subtractione iuuaminis
patet quod quicumque est immunis ab ho-
micidio est immunis simpliciter a peccato
et sic si homicidium facit irregulari-
tatem presbiteri patet quod multi sacerdotes
sunt irregulares cum a primo usque
ad ultimum omnes subtrahunt spirituale
suffragium necnon occidendo. Et hoc
occidio causat irregularitatem apud
deum magis culpabilem quam occisio
corporalis. Et patet quod magis vere sunt
brachia eorum plene sanguine //

Omne namque genus peccatorum est rei
in isto crimine. Ut superbi maioribus
occidendo. Invidi in animo odiendo.
Iracundi manu et lingua percuti-
endo. Accidiosi spirituale suffragium sub-
trahendo. Avari a nutrimento cor-
porum communis defraudando. Gulosi
sustentationem corporum fratrum culpabiliter
consumendo. Et luxuriosi omnes secundum
actualiter bestie ipse coluntur sed se-
cus alios occidendo. Et ut bre-
viter dicam cum totum genus viato-
rum sit una persona cuiuslibet hominis
culpa redundat quodammodo in to-
tum corpus et inficit partem occisam
patet quod nullus communiter potest a peccato
homicidii excusari. Et specialiter clerus
in isto crimine magis reus est tam o-
ccidit spiritualiter sibi subditos quod
est infinitum deterius quam occisio cor-
poralis. Stat enim corporaliter occisum
ut patet de martiribus felicissime advo-
lare sed occisus in anima morte
sola irremediabiliter est necatus. Unde
in corporali occisione potest esse homo
minister et adiutor domini sed spirituali
occisione necesse est ut fiat consors
diaboli. Et patet quam increpandi sunt
tales notantes Cronicam Constantini di-
centes quod non accusaret sacerdotes for-
nicantes sed potius pallio suo tegeret
sacerdotem actualiter fornicantem. Non-
tant enim dictum apocriphum ut
superfluum et stolidum atque turpe.
Et non notant quomodo fides Finees ex
fide scripture israelitam et moabitam co-
euntes insimul perforavit ut patet Ps.
105 et Num. xxv°. Et hoc secundum
fidem reputatum est ei ad iusticiam
sed stulticiam Constantini non legimus
nec suadere scimus suum. Vale si-
bi ad nichil sed ad dampnationem pre-
ciam prestaret. Ex occisione vel lu-
briciam et sodomitice peccatum est in
hac loco rationaliter omittendum. Unde
est notandum quod remissius erit terre Sodo-
morum in die iudicii quam tali spiritualiter occi-
denti. Et specialiter illi qui extinguit
verbum dei et occidit in gentibus do-
minum Ihesum Christum. Ipsi enim sunt ne-
dum cum Scarioth dominum tradentes
sed ipsum cum sacerdotibus et gentibus occi-

fores ideo libet nos domus ab ho-
micidio sacerdotum Ipsi enim per ma
chinationes multiplices homicide. hec
ille symon xviiº. lra prima

Mandatum sextum scde tabule
Mechiam multipliciat solutam exp-
rimit in hoc vo Exo. xx. non me-
chaberis. Cum enim xpus debeat esse spon-
sus totius ecclie et cuiuslibet membri
sui patet quod quilibet qui offendit in ma-
datum aliquod. dictatum est mechus
spualiter. vt sepe expliciat scriptura
phetica. Aliter enim luxuriantes
fornicationi simplicia habent ex-
cusacionem in pualicationem huius ma-
dati. tamen vt ille dicit defendi-
non poterit. nisi carnaliter non mecha-
ri. Apostolus tamen Ephesios vº dicit
quod omnis fornicator etc. hoc est
qui in omnibus istis criminibus finaliter
vexetur. Vnde triplex mechacio
est signata scilicet corporalis spualis
et mixta. Corporalis qua vir mach-
ari potest contingere. vt enim coniugatus a-
liam coniugem cognoscit. secundo aliam
non coniugam. Tercio enim vxor co-
niugata ad imitationem suam alieno
coniugato supponitur quod est turpis-
simum. sed quarto enim homini non
coniugato supponitur quod est tepissimum
sed quinto enim homini non coniugato gra-
tis supponitur. nunc patet huiusmodi ma-
dati pualicatio obuia racionis cum
nemo diligit illum proximum quo
iugatum cuius parte hac est vxore
abutitur isto. et idem indicatur de
fornicatore de vxore. loquendo autem
spualiter quilibet homo mechatur cum
ipso diabolo. tamen in aqua huius
tractionis dictaui triplices sibi con-
sensit uno dicto anctum autem
tamen carnaliter quam spualiter mecha-
quilibet qui corporaliter est mechatus. et
est dampnum mechie minus sen-
sibile. tamen ex illa patet clauditur
pugne hereditates false et qui
gutones eius in deshonoracionibus
parentum naturalium illegaliter sunt
exorte. mechanice aut noret spua-
lis mechia cum sponsus ecclie deus
dimittitur et diabolo adheretur vnde
secundum lincolniensem. sic est in ista me-

chia sicut foret abiecto sponse cum
sponso ditissimo castissimo et pul-
cherrimo adulteri que intricando cum
adultero turpissimo clam eum in lectum
introducto. et dimisso sponso pul-
chro predicto. hac turpe monstrum
amplexata sunt implicite. sic
est de omni existente in gratia secundum
presentem iusticiam. qui dimissis legi-
bus et cautelis diaboli imitat-
ur. non mirum si per istam mechiam
sponsus ecclie sit offensus. Ma-
teriam autem exhortacionis potest
curatus secundum prudenciam auditorum
declarare. hec ille symon xviiiª scd. lra prima

Mandatum septimum. Sciamus notare
debes obseruanciam mandati septimi non
furetur. Cuilibet autem loquendo cum
deus sit vniuersalis dominus tocius
mundi. et quilibet imperator aut pre-
sumens huius domini vel balliuus patet
quod quicumque consumendo bona huius
domini et non instando sibi fideliter
dictamento est huius domino fur et la-
tro. fur in casu quo per ypocrisim
simulet sanctitatem et latro in casu
quo per infregerit scelus apponit
potencius diligenciam ad rapinam.
Ex quo patet quod quicumque culpa de
qua mactatur vt sic est in bo-
nis dei quecumque accusat fur et
latro. et patet quemadmodum huius ma-
dati cum ceteris. Nemo enim capi-
osum elemento vt terre vel aeris
vel influencie celestis membrorum
vel actus boni corporis. quin vt
sic obligatur vt in gratia seruiat
deo suo. et prosequens deficiendo
in isto et continuando in dictis ab
sibus est dei sui proditor atque
latro. Et patet quod contingit furtum
triplicitur bona dei primo secundum le-
gem dei predicta bona sua a fide-
libus suis culpabiliter auffendo
secundo bona proximi secundum legem
humanam subtrahendo. et tercio proximi
bona proximi secundum legem humanam
subtrahendo irracionaliter accipien-
do primum aut furtum quod est
generale in quocumque culpabiliter vi-
uente in hac seculo non pesat

et tn̄ in eius oppo̅ito fundatur iusti
cia quia̅t Sz op3 ad eius discrecom̄
pure legem d' cognosce' Scdm̄ sur
tum aut q̄ p̄pensatur tm̄o aplud
mudn̄ sapit ce iniusticiaz cum in talib9
adinuenconib9 humanis tradicōis hom̄
vt plurim9 sit inique vt sicut licz
in t̄pe necitatis accipe bona ecce si
ne furto sic licz v'tuoso p̄sē accipe
bona ecce sine furto tum3 scdm̄ le
gem nature cu̅ia cuncta dent esse
communia Et racio quare quidaz asse
runt q̄ politices regnoz nō dent
cunari tyllagiis istieb' consumm tom
patrimoniu quo clerus dota̅ desia
at Cum eni̅ scdm̄ leges multipli
ces et racom̄ dictam alibi illa de
bent ce bona paupm̄ p3 q̄ mag
ptinet et pacule tn̄ tam quo op3
ē ipa bona in nomine paupm̄ alte
ptate nc ē pitlm̄ in spoliacō ecce
quia legi et ordinacom̄ di' foret
consonu q̄ clerus tantm̄ mi possideret
vendicta igr̄ foret ablacio p quā
foret ordinacō x̄ pme restitutio
et q̄m graciosa foret anglicoz et
almanoz affeccio p quaz resti
tueretur in ecca x̄ ordinacio Nam
p Constatinu ordinacom̄ anglicāc
in tali dotacom̄ stulta ecca pimitus
ē fedata ideo vt p anglicos et
suos complices a talib9 excoib9
sit purgata nc obstat nisi brachiu̅
secularis accidia et antiq̄ confedacō
ac ficta mediacio Non eni̅ ē lex
catholica cōn xpm̄ nō ideo op3 time
baptisatum furtu in ablacom̄ bono
et ecce quod tm̄ vocat sacrilegiu
op3 tn̄ notare q̄ dictum ablatum
v'tuose ad edificacom̄ ecce sit ex
pensum quod licz foret difficile
tn̄ possibile et p̄cauet maius malu
Nam symonia monstruosa dampna
cio cleri et error suus in m̄isterio s
amplius remissa cum capabilis fo
rent cuncta ablacōis tal' picula
In sa̅o aut furto currit incarcacio
suspēsio et multi' fuaboz pinnacō
et sic nescium9 fundare acciipacōis
talis iusticiaz sic nc puniccō ta
liu equitatez Vide' eni̅ multis
q̄ clerus occupat de bonis istis

vltra necessitatem ad suu̅ mysterium
iniuste occupat quicquid ht et p
consequens auffens ipa a tali dysco
lo nō interea aufferret sua sed
ad maiorem vtilitatez ecce vel
nimi9 inquenies spoliat a'ena x
cm̄ vniusat domus monet qn̄
q3 absconditē ad rapinas dysco
loz Viri vtuosus nō debet
furto tali intende vt in aliis
ampbat cum nō debz nisi quatu
exigit stricta necitas de talib9
bonis accipe eciaz si cuncta fo
rent posita in sua libā ptate Sz
tria genus furti cauet debet
ab homine et spa' ne pucoz ra
pina instincta p̄ni raptoz nō
porrulata in manus facing intro
ducat Cauta quidz iusticia et in ma̅
tn̄ petin ē in furto paruulo vt
in magno ideo op3 fidelez obsta
re principiis et hui9 matia sm̄
exigenciaz indicatis p̄sē dilatata
vt p3 ti lra s furti cum aliis h
ille ymon xix b lra pma

Mandatu octa̅m Pro manda
to viii° scribit Exo xx° Non
loqueris cōn p̄ximu tuu falsum testiōm
Cum eni̅ sit triplex loquacio me
talis realis vocalis Et tm̄ tue
omnis culpa vitatis sit cōn quē
libz coz et cōn scdm̄ p3 q̄
omne peccatu̅ culpabile cōn p̄xim
loqui' falsum testimoniu vt sit hac
mandatu vt alia ac coz oppo
ta sit connexa Si eni̅ sit tuus sit
extra graciam ex loquela tua dap
nificatus p3 q̄ in facto culpabile
loqueris cōn illum Si aut sit in
gra̅ cum intim debes sibi p̄ficē
p3 q̄ vocando ab isto p̄fectū lo
queris eciaz cōn illum Igitur
cum omne medacium sit p̄cn̄m et e
ccom̄ p3 q̄ omne viuens culpe
loqui' sive falsum testimoniu cōn p
ximu suu Et tu xpue sicē p
ximu nob' papiuus quia vt
dicatur Corez vo° asserat in p3
q̄ adinuēcōes suis legib9 quaz
ce multas loqui' cōn p̄ximu
p̄ncipale nimis falsum testimoniu
et ita sacdotes x q' vltum

suam denegauant · et leges suas
multipliant dampnant videntur esse
coraula in ista corea diaboli contra xpm
quia si repugnat isti sine ostendat
in vias et ope quod sit vie isti con
trarie deducat inquit ad salutem
ex contrario · quo xpus fuerat comi
tatus · et iterum defendendo ac simul
gaudendo hanc contrariam legem iuxta
ponat iuxta sensus suum · et tunc
lucebit clarius si xpo falsidice de
trahunt siue obediunt et negando
quamcumque partem istius diuisionis p
nimis vtili ex scandalisacione sunt
sunt suspecti lra na

Mandatum istud violans false
testificatur in proximum suum si
cut hiis modis scilicet verbo opere vt vtroque
verbo quod est famosius mentiendo de
ipso et quod est grauius in veritate
que pertinet ad comodum fame sue
vnde quidam mercede conducti testifi
cantur false in proximum in preiudicium
sue hereditatis vel sui nominis hii indu
bie non diligunt illum proximum vt
seipsos · cum pro abiectam pecuniam
vel lucrum eius ipsum adulterant et con
tracius sancte tabule est vt quilibet di
ligat proximum vt seipsum Illi autem
qui per inuidiam sine lucro eterno macu
lantur in proximos sunt peiores · ideo oportet
prudenter verbis attendere loquendo de
proximis scilicet cum bonum fame sit
bonum fortune · melius pinguium diui
ciis · opere vero false aduersantur
quos proximo cum dimisso in mane
trahendi ad celestia trahendo vel
rursum apponendo ducendi ad thur
tharam retrahendo · et ista locucio
in facto dampnabilior et periculosi
or est propterea quod opera cum tam bona
quam mala plus pondant · inducens
vis aut quod trahit proximum suum
ad baratrum vel iuxta vires suas
mititur ad hoc est sibi pessimus inimicus
Quando aut homines tenent esse co
cathenati in gratia sic quod vno tra
hente vel alio retrocedente sit
toti coree iniuria et falsificat
famam proximi tam verbo quam opere
peccat multiplicius in vtraque
Nam lex nature reddit nobis lo

lam vt caritatiuis communicemus
cum proximis sicut et faciunt besti
e · plus Ille aut qui offendit
in proximum videtur esse beatus indig
atque peior Et si super premium vbe
prauis paruisset mi videtur nisi ex
hoc proximi occasionem volumus petim
deceit · hoc doctor contra cognitione verbo et
xpo Sequitur lra prima

Mandatum Nonum per nono m
datum Exo · xx sic habetur
Non concupisces domum proximi tu
i nec desiderabis vxorem eius vbi
secundum sententiam Augustini prohibetur omni
nis voluntas ad mechandum Nam
qui fornicari voluit cum ancilla pro
ximi quomodocumque quod possidet vt sic tr
ansgreditur hoc mandatum Nam iuxta
apostolum Thimo vi° Radix omni
um malorum est cupiditas ideo oportet proximi
cum fidelibus quod origo tocius ne
quicie est in mente nec fiat opus
extrinsecum aliquod nullum nec cuius
nisi decemplato auget culpam met.
Ideo dicit xpus Math v° Audi
stis quia dictum est antiquis Non
mechaberis et cetera Et hoc est racio secundum
Augustinum quare oportet duo mandata
de non concupiscendo cum mechie vi
furibus ponere cum aliis octo ma
datis in medio Incompleta quidem
foret legis dacio nisi tangerentur
radices prauitatis describendo Et
patet quod triplex est tunc concupiscencia
carnalis et que sunt eius remedia
vtilius extenda in titulo concu
piscencia lra na hec ille sermo
ne xxi° et cetera lra prima

Mandatum decimum per mandato
decimo vltimo sequitur sic
habetur Non concupisces proximi tui
bouem vel asinum nec omnia que
illius sunt Cuius mandati prauarica
tores sunt in diuisione Ecclesia sic
dictum est mandato proximo de concu
piscencia vxoris proximi Credimus
aut hec machinata auaricia foret
in qualibet parte odibilis · verumtamen plus
in clero qui ex maiori obliga
cione sequendo xpm est plus obliga
tus viuendo vitam pauperem et
habendo omnia in communi Si vis ergo

cupiditatem istam extinguere iux
dicta madata primo incipias in
radice no concupiscendo sed eciam
cogittando de possessionibus bonorum p
ximi sed contentamini de priuatis hono
ralibus instar xi Luc cum no de
moniacis laborantes circa possessionem
perpetuam vel periodicam sed ita vtilio
rem edificacionem anime in bonis spi
ritualibus insudantes Certum quidem
debet esse fidelibus quod talis perpetue
edificacio fit fructu perpetua Sed
tamen et eiusdem debet esse tuitio quod
talis perpetuacio quomodo fit quando
cum xpus iam nunc docuit facie
dum posterorum exemplauit nunc sunt
fratres immunes ab isto crimine cum
impetrant temporalia per se sue aggregate
capellam intendunt esse perpetuam Sed
hic est maius facinus quam simplex
persona impetrat pro sua breui periodo
quia consensus est amplior obli
gacio dissoluta maior et defensio
persone sic impetrantis diuinus est
longe pocior Et sic credo antix
vltima vsura qua wlt secundum p
turbare cum cum tota temporalia sit to
ta dissensio no mirum si regna wlt
solitum sic tantas paciuntur rapinas
ex sectis nouellis in aliis oneribus
sunt grauata nec dubium quin tales
ex nouitatibus suis concupiscentes
in facto sic bona proximi sunt preuari
catores omnium madatorum decalogi
Vnde stante rapina pertinet brachio temporali
seculari extinguere cum possit fraude
fictam elemosinam abnegando sicut
ille doctor vt3 sermone xxvio et

Mandatorum
Mminitamenta sunt sex Primum est
quia ad hoc factus est homo vt ma
data dei obseruet Eccles vltimo
Time deum et madata eius serua
hoc est omnis homo x ad id factus
est omnis homo Secundum est quia
obseruacio mandatorum amicicie est
maximum signum Joh xiiio Si
diligitis me etc Tercium est quia
obseruatio madatorum sacrificium est
deo gratissimum I Regum xvo
Numquid vult dominus holocausta
et victimas et no pocius vt o

bediatur voci domini etc Quartum
est madatorum dei facilitas I Joh vo
Mandata eius grauia non sunt Math
xio Iugum enim meum etc Quintum
est quia no obseruans madata dei ma
ledictionem incurrit Deutron xxviio Ma
ledictus qui non permanet in sermoni
bus legis huius Sextum est quod
obseruans madata in vita eternam
acquirit mansionem in patria Joh
xiiiio Si quis diligit me etc Ja
cobi iio Quicumque autem totam le
gem obseruauerit offendat autem in
vno etc Lucam xviiio Que scribo vo
bis contra sunt madata etc Joh xiio
xpus dicit Scio quia madata
patris mei vita eterna sunt Item
Cris omelia xxa a Illi soli
peruenit quia madata x contemptibilis
Mansuetudo
Mdiliget masuetos in iudi
cio etc ps xxxiiio Mansueti here
ditabunt terram ps xxxvio Melius
est humiliari cum mitibus quam diuidere
spolia cum superbis prouerbiorum xvio Mo
destia vestra nota sit omnibus ho
minibus philipp iiiio b Seruum dei non
oportet litigare etc Thimo iio Item
manifeste non est condicere omne scripte
sine intellectus si aliqua vicia intra
paciuntur siue non intellectus que nos
melius et verius scire et percipere
possemus sicut Aug libro iio de doct
na xana Caritas est que no ran
cor nec ira afficiat sed omnia equa
nimiter sustinet no irritauit nec
irritatur no nocet nec nocere co
gittat sicut Johannes sup illud Bti
mites magna est vtilis si no le
das a quo lesus es Magna est
fortitudo si eciam lesus remittas
Magna est gloria sit cui potuisti
nocere parcas sicut Ysidorus in solilo
quiis libro iio etc

Manuum impositio fieri legitur
Mquadruplex Primo in morbo
rum curacione Marci vltimo Su
per egros manus imponent Secundo
in baptisatorum confirmacione Act
viiio Imponebat manus sup eos
etc Tercio in ministrorum eccie ordinacion
sicut Thimo io Amoneo te vt resu

resuscitare gratiam dei etc. Exodo in principis electione Num. xxvii° Tolle iosue filium Nun et pone super eum manum tuam. Item si manum intelligamus potestatem una est patris et filii potestas quia una divinitas. Si autem manum intelligamus prophetam et brachium domini cui revelatum est clamans pater est ipse filius. Non tamquam homo deus habeat humanam formam et eius corporis membra. sed quia per ipsum facta sunt omnia. Nam solent omnes homines dicere manus suas esse alios homines per quos faciunt quod volunt aliquid et ipsum opus hominis manus hominis dicitur quod fit per manum. sicut dicitur quisque recognoscere manum suam cum id quod scripsit agnoscit et melius in hoc loco Sed nemo potest rapere de manu patris mei clamans patris et filii intelligimus potestatem patris et filii intelligimus. Hec Augustinus super Johannem omelia xlviii in fine etc. Sic sacerdotes mali omnibus repleta in deum non sperantes sed sicut dei ignorantes in ipsum deum manus mittebant sic et homo malus quantum ad voluntatem suam et manus mittit in deum et occidit eum. Qui enim excitare deum ad iracundiam non dubitat qui precepta eius conculcat qui nomen eius contemnit qui blasphemat qui minuat cultum dei. Nonne si potuisset manus mitteret in deum et occideret eum ut iam liceret peccaret. Hec Crisostomus omelia xxxv al. etc.

Manus enim diaboli habet quinque digitos in luxuria duplicatos. quorum primus concupiscentia est corporis voluptuosa nutricio. quo ad oculum deliciosa ornacio quo ad auditum turpitudinis corruptiva loquutio quo ad olfactum corporis et stramenti aromatisacio. et quo ad tactum in stramento molli et calido morosa et ociosa pausacio. Per talia enim diabolus paulatim inducit sibi subditum ad actus illicitos plus sinistros quam sunt scilicet fornicacio. virginis defloracio. ad thorum alienum accessio consanguinei vel affinis deturpacio

lrā na

et naturalis sexus abusio. Vnde et tantum diaboli ad ista quinque qua luxurie digiti manus superioris diaboli sed dirimuntur vincula pudoris conjugalis et sacre continentie ne noceret. et de ista lucta manus diaboli exponitur illud Psalmi xxxvi Considerat peccator iustum et querit mortificare eum. Diabolus enim peccator maximus intuitur hominem quem in lucta deiicere et strangulare querit. Sed de lucta ista dicitur: Dominus autem non derelinquet eum in manibus eius. Deus enim et virtutes celestes attendunt pugnam et luctam nostram quemadmodum principes ad spectaculum assidentes. Unde apostolus I Cor. iiii Spectaculum facti sumus mundo etc. Demus itaque vinculum affectionis superbie primo dicitur pede cum primo tuo quarto scribitur. Non veniat mihi pes superbie etc. Nemo enim stat contra diabolum nisi in cogitacione humili profundatus. Secundo demum caue de lucta diaboli quo ad mundanam luctam enim diabolus cum utroque brachio sed tollabitus cum brachio seculari hos enim excitat ad rapinam vel furtum hos ad iniustos tabellias vel acceptiones retribucionum has ad usuras vel fraudes mercacionum hos ad placaciones et aurium acceptiones munerum. et hic ad fraudes ministrandi in sua opera vel fraudacionem temporalium. Omnibus enim quinque istis implicat diabolus prepositos et operarios brachii secularis etc.

Manus autem brachii spiritualis nimis monstruose multiplicat digitos. Primo pugnum habet latum pollicem simonie. Secundo habet indicem edificantem symon in sanguinibus promovendo consanguineos et affines. Tercio habet medium longissimum atque fortissimum ad pecunias secundum fallaciam census ecclesiastice extorquendum. Quarto habet medicum ad instituendum sacramentorum sub talibus adinvencionibus conuencionibus. Quinto habet quinto auricularem ad secularibus prauis et dolosis symoniis possessiones ecclesie amplificandum. Iste enim

lrā ma

quinque digitis monstruose manus
diaboli est utraque pes eius colli
gata et miserabiliter suppressa. Quin
tuplex enim cautela diaboli ad hoc
quelibet est quintuplex digitus manus
sue et quotlibet consuetudines ad
ista imprimit tot nexuos et liga
mina. ad digitos istos sit nobis
dubium qui mordinata affectio tpa
lium sit maria nuglz talis ne
xus h doctor eum ... lio mandato
et racione xxx. lra prima

Maria. Sicut enim mulier qu
estins de sola sedu
cta est et pepit mortem adam
aut ho fuit princeps seductionis illi
no enim seductus a diabolo peccavit
sed quia consensit mulier sic et mo
do concipiet maria de spiritu sancto sola
credidit dicens Ecce beatam me dicent
omnes generationes effectum est aut ut v
irgo propinquo suo desponsaretur ut
casta servaretur ut angelus per sop
num joseph alloquetur ut sponsam
eam accipere iubetur ut pueri nome
ihesum vocaret ut virgo mundi salua
torem generaret ut adimpleretur quod
dictum est a domino per prophetam dice
ntem Ecce virgo in utero habebit et
pariet filium grat a prophetis testio in
ht h Crisostomus omelia ... et se
maria vo. lra secunda

Muit mentem virginitatis perpetu
am nisi deus ei aliter revela
ret xxvii q ii Matrimonium
Cum igitur Maria desponsata fuit
joseph sed nunquam ab eo cognita xx
vii q ii Cui autem de petro
Et ideo desponsata fuit joseph
ut virginitas eius diabolo occultare
tur et virginitate sua falleret princi
pem mundi xxvii q ii Inuiolata
per Johannem Et maria virgo concepit
et virgo pepit xxvii q i Nuptia
rum quod Augustinus ante finem Et
maria genuit deum et hominem nostro
rum hominem Dicat dicat nesto
rius vel aliam parte faciat terminis
aliam diuinitatis dis xvi a Sexta
In medio Et tempore passionis ma
ria saluatoris commendata fuit Jo
hanni xxvii q ii Et autem

in fine Et maria et joseph utique
in virginitate permansit xxv a q
xi a Matrimonium pro medium per
augustinum Concordat Johannes epistola
iii c d Item utrum maria mater as
sumpta fuit cum corpore Johannes
non diffinit quia nescit probare
ex scriptura ut notat ad pau
lam epistola iii d Ubi generi
rat quo maria vacabat domi
post ascensionem xi Et ibidem mo
et quod maria fuit martir et plus
quam martir in anima ibi i Et
Romanorum xvi c Salutate ma
riam que multum laborauit in
nobis Nota quod ista maria fuit ci
uis romana fouens confideles
sicut mater xi discipulos Maria
fuit figurata per archam testa
menti in qua erat urna aurea
habens manna et virgam aaron
que fronduerat et tabule testame
nti et super eam cherubin glorie
obumbrantia propitiatorium et u
Exo xxv et Ebreorum ix lz
Maria mater lra iii

Maria mater triplici de causa fuit de
sponsata Joseph primo ex parte
pueri secundo ex parte matris et tertio
ex parte eius primo ne puer
ab infidelibus tanquam illegitime
natus abiceretur Ven ambrosius
super lucam quid hodie iudei
deus posset ascribi si natum
ex adulterio viderentur persequi
Secundo quia scriptura masculorum ge
nologias solet texere De eadem
itaque stirpe joseph cum virgine pro
cesserat ideo ex per medio genealogia
joseph et marie genologia exp
rimitur scriptura Tertio secundum origenem
ut partus virginis diabolo celare
tur Quintus enim diaboli actus
magis absconditos quam fuisse
et procreatio carnalis facta per
joseph cognouit potuit enim fu
isse et approbabili fuit quod contractorum
horum sponsorum per distractionem domini
ignoraret Quarto ut joseph
foret nutritius pueri Sexto pena
pelle ex parte virginis iii multa
primo ut consolator virginis pregnanti

in egiptum in reditu et aliis circu
itudinibus pstaretur Secdo ne virgo adul
terij quasi adultera calumpniaretur et a iu
deis lapidanda. Et tercio ne virgo ta
(soria) quam infamaretur Quarto principaliter
ex parte eius propter multa primo quia
potencior est natiuitas xpi cum hiis
circumstanciis ex testimonio ioseph
quia de virgine ipse fuisset mulieribus co
mitantibus vel virgine stante sola Secdo
quia pocius crederetur virgini despon
sate suam virginitatem testanti coniuge
marito hoc idem testanti quam in
casu quo non fuit desponsata quia
esset infamis negando eius virgini
tatem Tercio vt virgines informen
tur prouide famam suam Quarto
vt per hoc significetur eciam que de
sponsata est xpo eius virgo sit
virgo Et quinto vt in istis spon
salibus simul virginitas et matri
monium honoraretur contra hereticos illorum
alterum detrahentes. Et vltimo vt in istis
coniugalibus eciam inueniatur ad testi
ficandum absconditam virginitatem
Et sic propter istas causas et multas
alie nobis abscondite satis multe
sunt doctorum et cetera vt infra et cetera
Maria secundum lra iiiia
Maria interpretacionem quadrupliciter
signat istam virginem Interpretatur
aut maria illuminata vel illuminatrix
stella maris vel domina. Primus enim
illuminata est a deo vt sit exemplar
illuminans feminarum, ne aliter posset
esse illuminatrix huius sue sexus. Ter
cium marie nomen signat. Ipsa
ex virtute rutilancia illuminat in isto
seculo nauigantes Et quarto cum sit
mater domini dominorum signat secundum
linguam suam domina nominatur
fuit autem virgo de domo et genere da
uid Oportet enim xpm vt dicat
apostolus de domo dauid descende
re vt patet per ro 1 Et leuitici xxxvi
Et quia mulieres succedentes in
hereditate paterna non debent contrahere
matrimonium nisi cum viris sui ge
neris ne fiat hereditatum confusio
vt patet Numeri xxxvi Signatur hee
due persone sit matrimonialiter con-
iunguntur hee due lre secundum doctores

ewangelisti super isto textu Missus est
angelus et cetera lra va
Magister historiarum allegans
Iohannem super electionem apostolorum
ait Anna ingenuit tres viros habu
it scilicet Joachim cleophas et salo
mee De ioachim habuit mariam
matrem domini quam sponsauit io
seph et ipsa peperit xpm Post mor
tem ioachim accepit in coniugem
cleophas fratrem ioseph et genuit
aliam mariam quam desponsauit
alpheo Post mortem ioachim acce
pit in coniugem cleophas fratrem iose
et genuit aliam mariam quam
desponsauit alpheo qui genuit
ex ea quatuor filios Jacobum mi
norem Barsabas id est ioseph Simo
nem et iudam. Postea defuncto cleo
pha accepit anna in coniugem Salo
me qui genuit ex ea etiam mariam
que tradita est zebedeo qui genuit
ex ea duos filios Jacobum mai
orem et Johannem ewangelistam Vnde me
tra sibi Anna tribus ioachim cleo
phe salome quasi marias tres pa
ris duxit Joseph alpheus et ze
bedeus Prima xpm Joseph iacob
cum simone iudam Altera qui sequi
iacobum parit atque iohannem Predic
ta vero anna habuit sororem emeriam
que fuit mater elizabeth que fuit
mater elizabeth. vxoris zacharie ma
tris iohannis baptiste Et nota
quod preter istam annam alias quam
annas scriptura commemorat vt in
quiro super libro thobie viii v
fuere quinque leges anna parens
Samuel Anna tobi quidem conis
anna viri raguel anna parens
stelle maris Anna prophetissa fidelis
Martires nos lra prima
Martires nostros non deus ho
noribus neque humanis cultibus colimus
sicut colunt pagani deos suos.
neque sacrificia illis offerimus neque eorum
probra in eorum sacra conuertimus hec
augustinus de ciuitate dei libro viii Sed
per martires id est testes veritatis osten
duntur omnia corrupta mala pro
fide pietatis. et commendacionem virtu
tis esse tollenda hec augustinus ibi

li° x° Item p̄mis p̄ntibȝ dictum
ē si madatum transgressi fuit
morte moriem Aug' dia martirib'
si mortem recusauit madatum
transgrediens Primo habn dictum
ē mortis si peccauitis Aug' dia
martiri more ne peccares h Aug'
ibidem li° xiii° ⁊ ibi bn de mri
bus Item via vita ē xp̄us xp̄m
attende venit pati s; ⁊ glorificari
contempni venit s; ⁊ exaltari occidi
s; etiam resurgere Opus te terret
mercedem vide quare vis puenire
ad eam rem ad quam non
pducit nisi labor h Aug' de vo
tunn simon v° lra ija

Martiri qua duo sunt vnum
in publico ⁊ aliud in occul
to vnum sȝ in apta actione aliud
in occulta cogitacione Et cum id
quod in publico fit duplici mo
do fit possit vȝ vno° actione non
volutate simul ⁊ actione pȝ ex
his triplicem modum constare mar
tirij quorum duo in publico tertium
in occulto Est igitur vno° martiriu
ope non volutate sicut innocenti
bus ⁊ puulis primo trucidatis qui
⁊ si in publico pariatur etas tn
non phibȝ volutate q n° velle no
uit n° mortem horrescit Alio°
ope ⁊ volutate sicut in martirib'
adultis qui sponte vl sangine pro
fuso corpor' a psequentib' mori
entes p iusticia passi sunt vel in
corpe triplici martirio quod ē
abstinencia vbtate largitas in
paupertate ⁊ castitas in iuuentute
sedm Bernh' virtutes examinata
sunt Tertio° volutate ⁊ non ope qd
sȝ martirium in occulto mentis qd
Et fit triplicit sedm Grego' vȝ
constanti paciencia aduersorum intima
compassione miseror ⁊ leta di
lectione inimicor Dilectem enim di
ligere afflictis compati corde q
tumelias ⁊ aduersa letatur ferre
quid aliud ē nisi martirium in occul
ta cogitacione quo mrij gne
sci ⁊ do p xp̄m etiam viuendo
confessi sunt Et nos igitur ex
emplo hec mres esse possimus

⁊ si n° ferro trucidem Concor qq
m° ⁊ xxx v° omelijs se lra iiija

Martiri causa duplex ee vi
detur si ppter iusticiam hinc
paciencia tollet ingiu ho va q
tumeliosa tollet iniurias in bonis
fortune ⁊ bonis nature ⁊ eua
dit occasionem etiam a latro e
exterior aut attensa malicia ua
sus fuit ⁊ occisus hoc ē vl
sine causa culpaca in inaso
vl ex causa culpabili precede
si ppro° vt contingit de occisis
a membris diaboli ppter occisionem cor
reptionem ⁊ defensionem legis dei
In Nulla ē causa gloriosior
martirij Si vo quis ex culpa
sua culpabili sit inuasus doleat
de culpa ⁊ tollet equanimit'
illata ⁊ ē legittima causa mar
tirij Et sic vtrobiqȝ ē doctrina
x de pacia virtuosa sufficiens oi
homi in omi casu illicite inuie
h doctor eximius li° madator
tuo xxiij° iuxta finem ⁊ se

Martirem ee lra iiija
quod requiritur multi du
bitant ⁊ varij opinantur Primo vi
qd causa debȝ ee legittima sic
qd occisus moriatur p defensenia
legis dei Secdo qd volutarie ca
piat passionem Et tertio qd finaliter
diligat inimicos ⁊ omnia ista lu
cent clariꝰ in beato stephano q
cordantur Reducendo aut omes
causas martirij ad concordiam
veritatis videtur m quod sufficit
⁊ requirit adee mrem qd creata
racionalis in caritate vl gra occi
datur ⁊ sic cum deus occidit oem
hominem Videtur qd omnis salua
dus sit aliqualiter martir ⁊
Sȝ opȝ supponere in martirib' ee
multos gradus vt in beato ste
phano multa signa apparuerunt
ex quib' possimus conuince ipm
fuisse inter alios mrem gloriosum
h doctor eximius sup isto textu
Ecce mitto ad vos prophetas

Martirium p lra va
xp̄o non a nob s; ab alijs
libet denique suscipe xxiija qu va

Est mixtum p ꝯiugium 7 q. vma
Couenior cta principue p Ambrosium
Cum milli in psequcionibus licet
ppa manu interire nisi ubi casti
tas periclitatur xxxiiia q. v
Nemo est nisi p ꝯiugium cum non
computatur in numero nisi qui se
ipsos qualicumque intercione voluntarie
interimit xxiiia q. va Tu dixisti
p Augustinum 7 co plactuit Et
non pena sed causa facit martirem de
con dis iiiia Baptismi p Augustinum
Exemplum de latrone Cum quasi
tunc vehemens martirium non valz
sine caritate de pe dis iia Si quis
Cum effectus martirii p nomine x
susceptus implet vicem bapti
de con dis iiiia Baptismi p Augustinum
7 co Cathecumini p Augustinum Item
q p nomine x martirisatur absque
dubio vitam eternam consequitur
xva q. i Cuito quod per mississe
p Augustinum Item in filiis x etiam
si affectus martirii ad effectum non de
ducatur ipsa sola voluntas corona
de pe dis i Nunquid p Cipriani
Martisuti lra vja
Multi sunt prophete fideles Unde Cri
s sup isto textu Jerusalem que occi
dis prophetas etc In prima x sic lo
quitur Cristus ad te Ysayam 7 sarra
sti eum Jeremiam 7 lapidasti eum
Ezechielem 7 traxisti p lapides
excerebrasti eum quo salvaberis q
nullum medicum ad te pueniere p
mittis Cum non ciudo infirmitatem tuam
q omnes medicinas occultas Servis
meis non peperci ut tibi parcerem pec
catis illorum vitam neglexi ne tu
am mortem viderem Omnes me
dici spirituales in te defecerunt 7
tu curata non es insanabilis passio
tua vicit artem si de morte tua
gauderem gavisus fuissem Nunquam
ad te misissem prophetas si te per
didissem nunquam ad te ipse ve
nissem Ego tibi quid faciam
si tu vivere non vis H ille omelia
xlma Ch etc lra pma
Matrimonium matrimonialiter v
nus viro copulaetur di
cente domino Erunt duo in carne
vna Gen iio Math xixo Co v
Ante diluvium legitur solum lameth
duas habuisse uxores scilicet ada
sella Gen iiiio In archa noe tot
masculi quot femine sociaentur
homines Gen vio Consensus ad
matrimonium requiritur Exemplum
de rebecca filia batuel cum esset
uxor ysaac vocemus inquit puellam
puellam 7 queramus eius volun
Gen xxiiiio Susanna filia
dem matrimonii fuit a morte
tenta miraculose liberata Daniel
xiiia Dixit ihesus de matrimonio
Quos deus coniunxit homo non separet
Math xixo Matrimonium copu
lari ex diversis ritibus sine extra
neis tunc non expedit exemplo
filii mulieris israelite ex egipcio
geniti blasfemantis nomen domini
propter quod domino precipiente lapida
tus est levitici xxiiiio Item uxor
sampsonis philistea flens p se
ptem dies 7 sampsonem blandiens
significacionem probleumatis scilicet
de comedente exivit cibus 7
de forti egressa est dulcedo etc
dicere xvo Item Neemias videns
iudeos ducentes uxores alieni
nas etc Neemie xiiio lra nja
Matrimonium thobie iunioris
Cum sare filie raguel domino
tum placuit 7 coniunctionem filii dei
ad eciam dei significavit 7 pa
dixit sara in sua oracione vir
domine tu timoris tue etc Thobie
iiio Dixit 7 angelus thobie
eos qui ita coniugium suscipiunt
ut deum a mente etc Et iterum Acci
piens inquit consilium vir etc Tho
bie vio Sequitur Thobias secundum
informacionem angeli etc Thobie
viiio Et xiiia Sponsus 7 sic
exclusus et ligatus est asmodeus
Thobie iiio 7 viiia lra iiia
Matrimonium est coniunctio maris
7 femine individuam vite con
suetudinem retinens Matrimonium p
sponsalia inicia tur 7 p consensum
animorum exprimitur p verba de presenti
ratificatur p carnalem copulam con
summatur 7 perficitur Adhuc aut stu

dum q duplex e pfcio prima est
in esse simpliciter Scda vero in esse co
pleto sicut p3 in pueto in quo est
pfcio quantum ad esse hominis simpr
s3 no e in eo pfcio quantum ad ee
completum scdm quatitate 7 opa
cionem hominis Eodem dicendum e de
matrimonio q duplex e pfcio p
ma e q fiat matrimonium s3 co
sensus animoru p vba de pnti ex
pressus 7 ad hanc no exigitur
copula carnalis Scda e pfecio
q matrimonium consumat 7 ad hac
exigitur carnal copula Bonum
matrimonii triplex e s3 fides vt
venter alieno thoro no maculetur
ples vt ad diuinu cultum nutriatur
sacramentum vt no dissoluatur licz
enim ecclia possit ppr impedimenta
matrimonii diuorcia facere nunquaz
tamen debz sz nec debz matrimonium le
gittime celebratum dissolue quia
quos deus coniunxit homo no separet
p quacuq3 auctoritate separe soluitur
tamen matrimonium p mortem Sciendum
aut q duplex e coniunctio in matrimo
nio 7 duplex e mors correspondens
illi Est enim coniunctio in matrimonio
spualis p consensum animoru q soluitur
p mortem spiritualem qua ho moritur
mundo p sequelam religionis
vt de iohanne ewangelista Alia e co
niunctio carnal p mixtionem sexuum
que soluitur p mortem corporalem hec
thomas de vite theologie libro vio
capitulo xxx viio 7c lra iiiia

Matrimonii causa duplex e ef
ficiens vt consensus animoru
vba de pnti expressus materia
lis vt ipse pne legittime fora
lis vt bndictio 7 anuli subarra
cio consumat Causa duplex e Vna
principal s3 plis procreacio 7 for
nicacionis vitacio quia matrimonium
no solu e in officium s3 eciaz in re
medium Institutum aut fuit primo
solum in officium Alia e scda 7
illa e multiplex Vnde vbi hostes
conciliat 7 eo discimus hec Versus
Gratia alma nouit ius transfert
duz adeim Quadruplex dicit ma
trimonium Primum e carnale inter viru 7

mulierem Scdm e morale inter deum
7 animam in ecclia militante p gratiam
Tercium allegoricum inter xpm 7 eccliam
Quartum anagogicum inter deum 7
animam in ecclia triumphante p gratiam
glorie Post quis accede ad vxorem
quatuor modis Primo causa plis
causa reddendi debitum causa vi
tande incontinencie istis tribus modis
no e pctm Quarto explende libi
dinis 7 hoc modo e pctm mor
tale vel veniale Sz q libido e
mortal vel venialis efficit aut pec
catum quinqz modis in coniugali coitu
vide iv Quinqz modis peccat vxore
maritus abutens Tempore mente
loco conditione modo Nota q vxor
dimissa ppr fornicacionem reconcilia
tur multis modis vide iv Vir si me
chatur retinet re reconcilia(ta) ab
sens psituit vis fraus reuocans
mulierem Et nota q duodecim sunt
impedimenta matrimonii versus Error
condicio votum cognacio crimen Cul
tus disparitas vis ordo ligamen
honesta Si sis affinis forte coi
re nequibis hec facienda vetant
connubia iuncta retractant Tria sunt
ornamenta sponse s3 anulus
in digitto monile in pectore co
rona in capite Primum signat o
peris puritatem quia in manu eius
opus Scdm consiliis sinceritatem
quia in pectore e affectus Tercium
enim contemplacionis claritatem q in
capite e perspicuitas intellectus hec
Thomas tho prouincialis lra va

Matrimonium commendatur ex quatuor
Primo q deus in paradiso ma
trimonium constituit 7 antequam ho pec
cauit Gen iio xxxiia q iia Si
cut Scdo p dominum Scdo
quia de virgine nupta deus nasci
voluit vide tamen esset desponsata in
tiui 7c Math 1o Tercio ad nupti
as vocatus venit 7 eas miraculo
decorauit Vnde nuptie facte sunt in
chana galilee Joh iio Quarto nup
tias inseparabiles fieri precepit Math
xixo Quos deus coniunxit ho no
separet Sz quia plerumqz nuptie
incestis fiunt illicite dicit Maiß dca

xviij^a Multi inquit divicias eli
gut et no mores pulcrudiem et no
fidem et q in meretibus solet querere
hoc in coniugibus optat precia non
generant filios subditos vel sibi vel
deo et filii eorum non sunt fructus iuste
compulacionis eorum sed pena condigna in
religiositatis eorum Item Crisostomus ome
lia xxxiii^a f e in canone xxxi^a
q i hac racione et cum sequitur p
Dominus per idem Sicut premissum
e repudium malum quidem tamen licitum
hac racione et apostolus preceperit secundas
adire nupcias propter lgitimaciam ho
minum Nam secundam quidem accipere
secundum apostoli preceptum licitum e secundum
aut veritatis racionem vere fornicacio
est si secundum primitere promittere dum
publice et licenter committitur fit hone
sta fornicacio h ille lra vij^a
Matrimonium contractum inter sese
tes se ineptos ab inicio ad
prolificandum videtur esse petum Contra
ius enim secundum Augustinum in de bono
coniugali Tria sunt bona coniugii
scilicet fides sacramentum et proles Inte
ncio tamen prolificandi e per se causa ma
trimonii legittimi Aliter enim pos
sent viri et femine et senes in q
libet etate matrimonialiter copulari
quia ex lege possent cum ma
voto sibi recipere suffragium Effi
cies enim per se non ratificat ma
trimonium nec requiritur prolificacio
actualis sed oportet quod sit plus inter
precede ex quo videtur ulterius cu
pertinet quod multi peccant solemnisantes
coniugium quia consenciunt peccato quod
e illicitum vt contingit in matrimo
nio propter voluptates vel avariciam
celebrato Unde propter talia obstacula
extirpanda multa bona ecclesia sole
mpnitate in eccia promulgata Unde
debet dici fidelibus quod omnes nube
ntes debent principaliter habere inten
cionem ad prolem ad honorem dei
et insuper ex causa legittime procreandi
et per consequens debet evacuare af
fectum avaricie vel voluptatis car
nalis verbis titulo luxurie lra xij^a
hec libro mandatorum ca^lo xxv^o
post medium etc lra vij^a

Matrimonium impeditur per cognacio
nem spiritualem inter personas infra
tas per baptismum videlicet inter baptisantem
et illum quem enim suscipit de bap
tismo inter baptismum et filios sus
cipientis cum susceptorem carnalis
cognicionem a suscipiente inter susci
pientem et patrem baptisati inter sus
cipientem et matrem baptisati inter
sancientem et baptisatum inter bap
et filios baptisantis inter baptisatum
uxorem baptisantis prius ab eo co
gnitam inter baptisatem et patrem ba
ptisati inter baptisatem et matrem ba
ptisati Istis decem modis impeditur
matrimonium et dirimitur Et eodem
de confirmacione lra viij^a
Matrimonium dicit quidam si
consensum contrahe et si pro
e causa principalis et effectiva eius
Si igitur solus consensus e causa
matrimonii constituens dissensus
videtur causa destituens si contra
rium matrimonium non destituitur solum
per dissensum humanum quia quod
deus coniunxit supple per huius ve
sacramentum homo non separet
Non igitur constituitur solum per con
sensum sed requiritur consortium
omnis vite individuum Matri
monium non solum e consensus
quia forsitan illicitus et illi
citus Sed consensus legittimus
maris et femine ad individuam
vite consuetudinem observandam
intercedente triplex bonum fidem scilicet
prolem atque sacramentum quod probatur
ex decreto xxvij q ij^a c. Cum
igitur ubi contrahitur cuius consen
sum cohabitacionis vel carnalis copula
cum utriusque fiat probatur matrimo
nium Item Crisostomus omelia xxxij
q sic dicit Omnes res per quas
nascitur per ipsas absolvitur et in
matrimonio non facit coitus sed vol
untas et ideo non illud solvit sep
aracio corporum sed separacio voluntatis Ideo
qui dimittit coniugem suam et alteram
non accipit adhuc maritus e v
nitate coniugii Non ergo qui dimittit
mechatur sed qui alteram ducit
sicut iniquus e qui castam dim

sic fatuus e qui retinet meretricem
cinen suu tamquam patronus cõ
piter celans Imitatores quo de
mus ee di . ut sicut ille agit sui
eius sic et nos agimus cu coniuge
ille enim nequaquam deliquit pplm
suu nisi ad gentilitatem vel hesim
voluntarie transeunt aliam aut penite
tem castigat tamen miseri no cessat
dicente pphta Si delinquerint filii
eius legem meam etc . Sed et vir
meretricem quidem dimittit aliam aut
male moderatam castiget et teneat
castiget modo congruo 3 v castigatio
lra prima h Eriss ubi sup Ite
Augus de v dom sermon xlviii Si
uxor amat maritum quia dives
e no e casta No enim maritu amat
s aur mariti . Si aut maritum ve
amat et nudum et etiam pauperem
plus amat Item Augus de v do
sermon lvi Audeo dice coniugalem
vitam agentes si tenent humilitatem
supbis castis meliores sunt etc Se

Matrimonium lra ixa

Matrimonium duplex e sc carnale et spi
tuale xxvii q ii Cum socie
tas Matrimonium carnale supra
lra ult e consensus legittimus
etc pz xxvii q ii C i et v
et sequent p Isid Ambros et Aug
et ca In omni p Ambros cum duo
bus ca lis sequentibus p Johannu
et Ambros Est matrimonium aliud
e legittimum et no ratum Aliud ra
tum et no legittimum aliud legittimum
et ratum Legittimum e quod legali
institucione primitiis moribus contrahi
quod e apud infideles lz no
sit ratum quia solvit quum placz
Ratum e inter fideles quum sine
solemnitate solo affectu contrahit
quod matrimonium semel initum
solutus solvi no pt Legittimum et
ratum e quum ordine iure a pare
ribus tradit et a sacerdote benedicit
mutuo consensu pficitur hec
xxviii q i Si quis viduite
et proximo p Augus xxx q v
contra usque ad ca Nullu est
Triplex e bonum matrimonii sc fi
des ples et sacramentum . ep tex

fuit in parentibus x Proles fuit
ipse xpus . fides quia nullum adul
terium . Sacramentum quia nullum
divorcium xxvii q ii p Aug

Matrimonii causa lra xa

Matrimonii causa prima debz ee ite
rio plis Unde Ambros sup luc
et e xxxii q ii pudor e
inquit feminis impetrare prima
no habe quibus h sola causa
nubendi e Et tamen coniugium p
mum et gra impetrare prius sit
feminarum no mediocris causa e
ut virginitas marie falleret prin
cipem mundi Sequitur Cum igitur no
causa procreande sobolis sed ex
plende libidinis sibi invicem co
pulantur no tam coniuges quam
fornicatores videntur hec ibi . gcor
Johannus xxxii q iii Origo
Item alia causa e vitacio for
nicacionis xxxii q ii Sicut
p Johannu C proximo . et ca contra
quid p Augus Est puella que
p vim de parenti contraxerit aliam du
te no pt xxvii q ult De
modo contrahendi matrimonium No
xxx q v aliter et ca qual et
ca sequente Velum femine dum
inducitur subieccionem significat a
nulus in primis nupciis sponse
a sponso datus dilectionem significat
unde in quarto digitto inseritur
ubi vena sanguinis ut ad cor
ut ftur intendat h Isi in scdo
lo de officiis et ca xvi et xxx
q va et sequentie Item de tribus
solemnisandi matrimonium Nota x
xxiii q iiii No oportz Aspi
ciens veterem tamquam quis ben
dicta De tribus abstinendi ab am
plexibus xxxiii q iiii ca i cu
3 ca sequenti et ca aplus per
Augus cum ca sequenti et dis v
Ademixe No licz contrahe matrimo
nium in quarto gradu consanguinei
tatis pz ex de sponsalibus ca
Sponsa Et e abstinendum a con
sanguineis Et de consanguinei
tate et affinitate ca i et ca
No debz xxxv q viii De g
dibus C De hiis supra p Ggg

in registro etc. Littera xi^a

Matrimonium spirituale est quando
x^e et eciam xxvii^a. q. ii^a
cum societus. Item spirituale matri-
monium contrahitur inter eosdem etc.
et eius eciam vii^a q. i. certe
x^o. et. c^o. Nuptiarum per Augustinum
Item mechia est duplex scilicet spiritua-
lis et carnalis xxxiii^a q. i. ne
solum per Augustinum Item mechacio
spiritualis est ydolum facere vel ydo-
lis sacrificare ibidem per Augustinum
Item mechacio carnalis est omnis il-
licitus concubitus atque illorum membro-
rum non legittimus usus xxxii^a q.
iii^a Meretrices in fine per Augustinum
Item mechia stricte sumpta non
nisi per adulterio ponitur ut ibidem
Item ponitur pro consensu peccati ut
ubi qui vidit mulierem ad concu-
piscendum eam etc. xxxii^a q. vii^a
non solum per Ysidorum Et nota quod
admodum per Augustinum ibidem Item
matrimonium dicitur hereditas ma-
tris a matre sicut patrimonium
a patre etc. Littera ii^a

Medicina novit medicus quid
salutiferum quid ve contrarium
petit egrotus Egroti estis noli-
te ergo dicere medico quod vos medi-
cinam vult apponere. Hec Augustinus in
quodam sermone Contraria divine con-
dicioni precepta medicine sunt a ieiu-
nio revocat lucubrare non sinunt ab
omni intencione meditacionis abducunt
Itaque qui se medicis dedit seipsum
sibi abnegat. Hec Ambrosius super Psalmo
120 Item omnis medicina habet
ad tempus amaritudinem sed postea
fructus dolorum sanitate monstratur
Hec Iohannes super Ieremiam libro ii^o. Item
Febribus et impetitus est medicus quod
absencium medicum appetit et ipse vulnus
quod patitur nescit. Hec Gregorius in pa-
storalibus Item crudelem medicum
intemperancia facit male servum
agit eger quod medicum heredem fa-
cit. Hec Seneca in proverbiis. Littera iii^a

Medicus qui subtrahit infirmos
dampnificat sic est qui cap-
tivum est quod Christo non habere quos sal-
vet Hec Crisostomus omelia xxiii^a capitulo Ite-
rum medico corporali est tu-
am passionem exponere quia quid facit
ipse cognoscit sic Christo qui potens
est ad faciendum sapiens ad intelli-
gendum misericors ad exaudiendum in-
firmitas est exponenda cui remedi-
um sanitatis in potestate mea est com-
missum. Hec Crisostomus omelia xxi-
i Item aspera medicina cicius sa-
nat si tamen morbus est sanabilis
Hec Crisostomus omelia xxxii^a Item
medico obprobrium est quod nec altius sa-
nitatem habet in potestate nec suam et
quos velit curare et ipse debilis
sit quod testimonium pericie sue portat
in corpore suo propriam passionem qui
doctor non sit obprobrium quos ve-
lit eruere de peccato et ipsum esse in
maioribus esse peccatis dum possit
amplius seipsum eruere a peccatis quam
alios Hec Crisostomus omelia xvii^a Cu-
editus Littera iii^a

Medicus qui distruit egritudinem cu-
ius per aquam tamen sanatum est et ipsam
causam non curet ad tempus videtur
mederi causa manente morbus re-
petitur. Ubi quando humor in corpore
scabiem vel ulcera gignit in corpore
in corpore fit magna febris et non
prius dolor quam humor ille non
est vere sursum ad ulcera redit.
Propterea per ipsorum sanacionem cognoscentes
medici purgat humorem detrahi-
tur et nulla erunt ulcera. Tunc
superbiam nulla est iniquitas. Er-
go causa omnium malorum curetur
superbia descendit et humilis factus
est filius Dei. Hec Augustinus super Iohannem
omelia xxv^a Item cum caput
tibi dolet laudamus si evangelium
ad caput posueris et non ad ligatu-
ram terrenam ad quam perducta est
firmitas hominum et ita plangendi
homines qui currunt ad ligaturas
gaudeamus quando videmus hominem
in lecto suo constitutum iactari feb-
ribus et doloribus nec alicubi spem po-
suisse nisi ut sibi evangelium ad ca-
put ponet non quia ad hoc factum
est, sed prelatum est evangelium ligaturis er-
go ad caput ponitur ut quiescat
dolor capitis ad cor non ponitur

vt sanetur a pctis ponatur ad
cor sanetur cor bonu e bonu est
vt de salute corporis no satha
gas nisi vt a deo illam petas · si
scit e pdesse dabit illam · si tibi
no pdest no pdest habe illam quid
multi egrotant impotentes in lecto
qui sani cum fuerint pcedunt ad
scelera committenda · quam multis
obest sanitas latro qui pcedit vt
occidat hominem · quanto melius illi
erat vt egrotaret Nouit dominus
quid nobis expediat · ideo agamus
cum vt sanu sit cor nostrum · a pctis
et qui forte flagellamur in corpe
ipm deprecem vt paulus fecit h
augus sup Johem omelia vija k

Medicus ꝯ — lra iiija

Mult aiam suam salua fa
ce pdest eam Quid l3 ꝯ vos dica
tis obseruatores ciborum morum negle
ctores corporales et sequaces eius
docet aimas saluas facere in hoc
mundo xpus et eius discipuli pdere
Nam vos e duobus secui mgrm
eligatis aut manifestum se faciat
qui sic disputat · hoc oculi hoc
capiti illud pectori vel stomacho
noceat · pfecto vnusquisqꝫ quod
a mgro suo didicit · hoc in me
pfert Nunquam in euangelio legistis hec
dicta aut pphetis · aut in lris aplo
rum caro et sanguis pfecto reuelabit
e hanc sapientiam non spus patris
Est enim carnis h scripta · sed au
di quid de ea medici mei senci
unt sapientia inquiunt morte est
· sapientia carnis inimica e deo No
hippocratis seu galieni sententiam a
de scola epicuri debui pponere vobis
xpi discipulus sum et discipuli lo
quor Ego si pegrinu consima in
duxeris ipse peccaui Epicurus et ippo
cras corporis alter voluptatem alter
bonam hitudinem pferunt mis mgr
vtriusqꝫ rei contemptum pdicat anime
in corpe vitam · quiaz suo stu
dio iste vnde sustentet ille · de vn
lectet Inquirit et inquirere docet salo
monet et pdicare Quid enim e quod
de ꝯ aduitaio sonuit · tum paulo
ante clamatu e cur amat aiam

suam pdet eam dixit siue po
nendo eam vt martir siue peni
tendo vt affligendo vt penitentes
h Bernardus sup Cantica simon xxx
o Item vere medicus e ihus qui
sanat contritos corde et alligat
contriciones eorum h ille simon xxx
no b in fine — lra va

Medicus e duplex vz corpa
lis et spualis dis xxvta
Nate p Johannem et medicos q
silia dne gdicom sunt contraria cum
nc ieiun re nec fle nc ꝯsimilia
sint de con · dis va p Ambros
et medico tpali solam e nega no
dum xma · q va no sane Per
augustinum et nc clia nc religiosi
p di medicina minima dent aui
pe dis xxxma hijs igitur p
In et medicina spualis e pe
nitencia dis la vt constuctum xxx
ma · q ſ Si p Item medicina
spualis sunt omnia ecce sacrameta
de pe · dis ſ cum medicina de
con · dis ija Si quoniescuqꝫ per
ambros dis xx iija hijs igitur
p In Item medicina spualis mi
sericordie opa de pe · dis ſ Che
ditinaz p Ambros et xpus est
spualis medicus · qui patus e
centies curare · si tocies homo p
pctm infirmatus eum requirit de
pe · dis ma q Item q p ambros
Item Plati bom sunt spuales me
dia qui sbditis correctionem salu
brem gtinue dat dis lxxxvija
Isidorus et cao sequenti v · q va
Nos vos p Johannem dis xcva
Recedite xxma q iiija Quid
faciet p augustinum et mag p
latus occidit qui tacet qui nec
p pctis suis pniam agit · nec
alios de pctis reprehendit dis la
absit p augustinum et platus et p
dicator diuersorum hominum vlnibus di
uersis doctrinis medetur et no sicut
medicus vno colirio oculos om
ni curat dis xxvta Nate p Johannem

Membra — lra pma

Mouimus mebra x ꝯ 9
ingulem aiut vitam · si mebra
x sunt · x si fideles sunt si fu

turum, sctm sperat vel expectat si nouint quare x' signum portent h Aug' de v apli sermon lui° c in principio Item sicut exhibuistis mebra vra illiatis delicijs peccator suauitate deducti estis vt illa faceretis. Ducat vos ad recta facta suauitas dulcedo iusticie. Amate iusticiam quod amastis iniquitatem. Diuina e nob iusticia q impetret vt exhibeatis illi quod exhibuistis iniquitati hoc e humanum dico hoc e quod infirmitas vra tollerare adhuc pt h Aug' ibidem lxxxi° in medio Item corpa nostra x' esse dixit aplus q caput nostrum e. eo q homo factus e pp nos. ipse e saluator corporis nostri. corpus aut ecclia e Si xpus tm aiam susciperet humanam. mebra eius nō essent. nisi anime nostre. quia vo corpus suscepit. p quod z caput nob est. qui ex anima z corpore constans. illius mebra sunt z corpa nra h ibidem sermon lxxxij° in principio Item corpa nostra sunt mebra xpi. pp corpus x' quod suscepit ex virgine corpor nostri Et eadem sunt templum spus sci pp inhitatorem spm x' h ibi post principium Item prudens aplus mebra corporis assilat sctis ecclie Sicut enim homo intelligit q mebra honorabilia ht in corpore suo q inhonestum e Vnumquodque autem tuus mebra nō se cognoscit vtra honorabilius sit aut contemptibilius. aliogn z que honorabilia sunt contemnentur. z p hoc fiet inter eos scissura. sicut differencia inter sctm z sanctum xpus solus cognoscit cuius mebra sumus omnes Ipsis autem sctis nō e concessum vt cognoscat dram suam adinuicem vt nō meliores superbiant contra deteriores z deteriores tristentur contra meliores Ipsis hr soluta caritate inter eos discordia nascatur maxime in hoc seculo tam curioso in quo occasiones inquirit querit diabolus odior seminandorum h Cris omelia xx Coma ij tt

Memoria quia recolere z colligit omnia beneficia dei omni homini e impossibile illud saltem quod principium z maximum opus sz nre redemptionis a memoria redemptorum aliquatenus nō recedat Duo que potissime occurrunt studijs nostris in illo sunt modus z fructus. z modus quidem dei exinanicio e effructus vero nostri de illo replecio hec meditari sctē spei sctam e illud sumi amoris incentiuum vtraque p fratribus nostris necessarium. ne aut spes incenerata sit si amore nō committetur aut amor tepescat si infructuosus putetur h Bnh sup Cantica sermon xj° c Item quicquid e q de e pie credatur sctē cogitetur contemplatur. quantum pt ineffabiliter intelligatur conquiescat vox cesset lingua. cor excitetur cor leuetur illuc Non enim e illud tale quod in cor hominis ascendit. sz quo cor hominis ascendat h Aug' de v domini sermon lxiij° Item consideracio tua in tria diuidatur sz q considerens quid sis. z qualis sis quid in natura quis in persona. z qualis in vita sed spiritualis homo opus inre suum tria quadam consideracione preueniet. primo quidem an liceat. deinde an deceat postremo an expediat h Bnh de consideracione

Meditacio e frequens cogitacio modum z causam vniuscuiusque rei inuestigans h Aug' li° ij° de didascolon Item super te deus. infra te peccatum agnoscas eum qui supra te e vt agnoscant te que sub te sunt Ideo tamen cum Daniel agnouisset supra se deum agnouerunt eum supra se leones h Aug' sup eplam Jo. Item laudabilior e cui nō e infirmitas ppa. quam qui ea nō respecta menia mundi. viam siderum. fundamenta terrarum z fastigia celorum scrutetur h Aug' in prohemio iiij° de trinitate Item recole primordia. attende media. memorare nouissima h, pudorem adducit. ista dolorem inge

runt illa metu inciaut · cogita vir
venis et erubesce visis et ingemisce
quo radiis gemisce h(ic) Bern(hardus) in de
meditationibus Item media vltoris
diuine parte in pedes croces situs si
turpe debz ne consilia acceptet vra
q(uestio) j Demu(m) in fine Et quibusdam
in memoriaz excessus signa relinqu
tur xix(a) q(uestio) i(ª) Chandamus de con
dis(tinctione) ii(a) Et dixit p(er) Aug(ustinum) 474 q(ui)
busdam occasio p(e)cti parta vel p(er) loca
mutacionem vel alit(er) e subtrahenda
ne culpa ad memoriam reservata
molestat · xv(a) q(uestio) j Muller per
Aug(ustinum) in dis(tinctione) lxxxi(a) Valet p(er) Jsi
474 multu(m) inveni(un)t(ur) dilatorum tale
remediu(m) sicut eorum extrema memoria
de pe(nitencia) dis(tinctione) ii(a) q(uod) iudas et se(quitur)

Mendacium p(ri)mo — lra p(ri)ma
nu(m) fuit in diabolo p(er) serpe
tem platum in paradiso cum dixit
mulieri nequaquam moriemini &c
Gen(esis) iii(o) Mendacium nunquam dice
licet sed bene veritatem tacere sicut Sa
muel cum misit eum dominus in
bethleem vngere dauid &c j Reg(um)
xvi(o) Mentiti sunt phariseí et scribe
contra xpm dicentes eum peccatorem
j Joh(annis) ix(o) et deuoratorem Luc(e) vii
Et tributa dari cesari prohibentem
seductorem et sabbatorum violatorem et de
monicacum et blasphemum Joh(annis) x(o)
vt p(atet) ex decursu ewangeliorum
Ananias et vxor eius saphira
petro de precio agri mentiti sunt
vt (patet) Actuum v(o) Athenis quidam
mencientes dicebat paulum &c Act(uum)
xvii(o) Mentilene insula barbari
videntes viperam manum pauli &c
Actuum vltimo · Jtemque etiam qui
dam iudei vicerunt mouens in pau
lum &c Actuum xxi(o) lra ii(a)

Mendacium est fla(tus) mentis ex
terior significacio vel enunciacio
tio cum intentione fallendi quo
modo fiat vt verbo scripto nu
tu signo · seu alio quouis modo
vt p(atet) xxii(a) q(uestio) ii(a) Beatus q(ui)
Ille p(er) Aug(ustinum) Et Aug(ustinus) j(o) li(bro)
contra mendacia sic ait Ille solum
mentitur · qui aliud habet animo et
aliud verbis enunciat vel quibus

dam significacionibus Et differt
mendacium ab ypocrisi sicut genus
a specie Nam omnis ypocrisis est
mendacium sed non conuertitur et quidem
est peius mendacium meditari quam
loqui vt dicit Jsi(dorus) de summo bo
no li(bro) ii(o) h(ic) Greg(orius) xviii(o) mor(alium)
Nam interdum quisque incautus so
let ex precipitacione loqui menda
cium et non meditari per studium
vnde Jsi(dorus) in synonimis et est xx
ii(a) q(uestio) ii(a) Omne Noli inquit velle
mentiri omne mendacium vbi prohibe(tur)
tum mendacium quam studium mentiendi
Sed nondum est quid sit mentiri
et aliud falsum loqui vel falsum
significare Nam mentiri est contra men
tem ire inde mendacium falsum
mentis signum sed falsum loqui vel
enunciare sed solum aliquid dicere vel
significare contrarium veritati · siue verum
siue falsum sit in mente dicentis vel
enunciantis Non ergo omnis qui me
titur ipse falsum signat · nec etiam
econuerso · sed ille solum mentitur
qui aliud habet in animo et aliud
verbis enunciat vel in quibuslibet
signis cum intencione fallendi vt
dictum est Vnde Aug(ustinus) li(bro) contra
mendacia manifeste ostendit 474
culpa mencientis est fallendi cu
piditas · siue fallat siue non si
ue ei credatur siue non · siue
verum dicat siue falsum enunciat dum tamen
habet in animo fallendi voluntatem

Mendacium lra iii(a)
vero large sumptum triplicatur
vt dicit · primo si quis falsum signi
ficet credens id esse verum · et tunc dicitur
mendacium solum materialiter et paciendo
secundo si quis verum significet cre
dens esse illud falsum et tunc dicitur me
dacium formaliter et paciendo Tercio
si quis falsum significet credens
illud esse falsum et cum intencione fal
lendi et tunc est mendacium ipse et perse
quia significat falsum tam formaliter
quam materialiter ac etiam affirmative pri
mum igitur primum ypsum dicitur menda
cium quamuis falsum significet quia
non formaliter contra mentis conceptum
sed solum materialiter Vnde et aliter

mentiens non fallit sed magis ille fal
litur. Duo vero sequentia in textu distin
guuntur quia videlicet iocosum officio
sum pernitiosum. Iocosum mendaciu
fit solum causa ludi et ideo ipse dicitur
mendacium cum ex se non habet intencionem
fallendi et ipse cui significatur causa
ioci novit esse dictum et ideo de
se non est peccatum nisi quando oritur ex
levitate animi. Potest tamen per accidens
esse mortale peccatum ut racione ioci al
blasphemie vel scandali inde or
ti seu a quo quovis modo con
trario caritati dei vel proximi. Officio
sum mendacium fit solum causa pie
tatis et utilitatis et ideo de se non
est peccatum mortale quadmodum io
cosum ut racione veritatis in depreca
cione vel falsi testimonii negata
veritate seu dampni cuiuscumque al
terius inde orti quocumque modo fiat
contrario caritati. Pernitiosum sed menda
cium fit semper causa nocumenti et
decepcionis proximi et ideo semper vel nunc
plurimum est mortale peccatum quia
contrariatur non solum veritati sed
etiam caritati dei semper aut proximi
certa vero duo ociosum et officio
sum secundum se sunt venalia cum
non habent intencionem fallendi similiter
et nocendi. Possunt tamen per accidens
fieri mortalia si contrariantur cari
tati dei et proximi. Ut dicit Thomas
in ii^e dis 110 Lra iiiia
Mendaciorum secundum disposicionem
specialiorem decem sunt genera
quorum octo ponuntur a beato Augustino
in libro contra mendacia et duo per philosophum as
signatur iiii^o Ethicorum que tamen
possunt reduci ad aliquam predictorum.
Primum est omnium capitale mendacium et
maxime fugiendum quod fit in do
ctrina religionis contra articulos
fidei vel caritatem dei quibus deo re
ligamur maxime quod usque dampnat
nat Augustinus libro supius allegato.
Secundum est contra iusticiam et caritatem
proximi et ideo pernitiosum quod nulli
prodest et obest alicui ut mendacium
detraccionis animo detrahendi vel im
probandi vel diminuendi famam bo
nam proximi.

Et quid sit detraccio ostenditur loco
suo. Tercium est similiter contra veritatem
et caritatem proximi quia prodest vni
sic quod obest alteri quale est mendacium
falsi testimonii causa cuiuscumque
lucri vel comodi temporalis iniusti. De
quo prover. xix^o dicitur Testis fal
sus non erit impunitus etc. Et Augustinus
libro super dicto Nulli inquit cum al
terius iniuria consulendum est. Quartum
est quod fit sola mentiendi fallendique
libidine quod sine causa vel utili
De quo prover. xix^o Suavis est
homini panis mendacii. Et Augustinus vbi
supra ipsum appello merum mendacium
et de ipsa fallacia tamen gaudet. Et sic
mentiens inquit mendax verius ap
pellatur quia mentiens est et qui
mentitur invitus sed mendax est quia gau
met et habitat in dilectione mentiendi
et ideo mendacium solum per se proprie dici
viciosum etc. Lra va
Mendacium quintum genus est quod
fit placendi causa per suave
eloquium quod dicitur adulacio et
vanam commendacionem hominum. De quo
dicit Augustinus vbi supra quod sic mentientes
plerique falsa vera gerunt et quod
quod non inveniunt vera est
audientibus menti potius eligant
quam tacere. De talibus dicit [illegible] libro
iiii^o de summo bono Multa mala
metuunt multa fingunt homines
propter humanam laudem sic quod fit ut ista
mentiendo peccat et eos quos lau
dat ad vane glorie ruinam perdu
cat. Ista quinque genera supra dicta ser
monis dicuntur et sunt vel ut pluri
mum sunt venia mortalia quia sunt con
traria non solum veritati sed etiam cari
tati dei et proximi quibus et possunt adiun
gi illa duo que ponuntur a philosopho iiii^o
Ethicorum quorum alterum est ironia que
causa indignacionis a vero deficit a
lium improbando et potest reduci ad se
cundum genus predictorum. Reliquum est iactan
cie quod causa arrogancie verum excedit
seipsum ostentando. Et potest reduci
ad quintum genus. Sextum genus men
dacii sed primum officiosum quod nulli
obest et prodest alicui ad evitandum
incomodum proximi in casu predicionis

tralis ut si quis fures pecuniam alterius vel alia bona eius temporalia vel fure vel raptore iniuste auferenda et ubi sunt reposita nescire se mentiatur. Sed hoc genus mendacii cominus ad officiosum pertinere videatur causa pietatis utilitatis proximi non est tamen lautum volentibus amplius perfecte et magis deo placere quia fidei studium mendacium non recepit hic virtutes sacre scripture tum etc. Sequitur ca. vija

Mendacii genus septimum secundum quosdam officiosum est quod nulli obest et prodest alicui ad evitandum incommodum proximi in casu lesionis vel perdicionis personalis. ut si quis hominem quesitum ad mortem vel ad dampnum excepto si iudex interrogat volens omnino prodere mentiatur. Sed et hoc quoque genus mendacii cominus ad maiorem pietatem pertinere videatur implebat Augustinus ubi supra Cum quis mentiendo vitam eternam amittat nunquam pro cuiusquam vita temporali mentiendum est Precipit dominus proximum diligere sicut teipsum non plus quam teipsum ut auditum occidas pro alterius vita corporali observanda Dicat enim dominus Falsum testimonium non dices Et alibi Os quod mentitur occidit animam Sapientie io et xxij q ija Ne pro au... et cap Si quis pro vita per Augustinum Octavum genus mendacii et tamen officiosum est quod nulli obest et prodest alicui vel ab immunditia corporali proximum tueatur ut si quis voluerit corrumpere virginem mentiatur eam esse religiosam vel cognatam aut lepra cognitam vel etiam ut ab immunditia spirituali quempiam valeat liberare. Puta si quispiam baptizandus in potestate sit infidelium constitutus ad quem pervenire non possit ut lavacro regenerationis abluatur nisi deceptis mentiendo custodibus. Sed et hoc quoque mendacii genus et omne continentes similiter cominus ad maximam pietatem pertinere videatur implebat similiter Augustinus ubi supra dicens Ad sempiternam salutem nullus ducendus est opitulante mendacio Et alibi in eodem Mendaciorum genera multa quidem sunt que omnia universaliter odisse debemus. Nullum enim est mendacium quod non sit contrarium virtuti Nam sicut lux et tenebre pietas et impietas iusticia et iniquitas peccatum et recte factum sanitas et imbecillitas vita et mors ita inter se sunt virtus et mendacium contraria Unde et quanto amamus istud tanto est odisse debemus et hoc probat Augustinus interius multis racionibus auctoritatibus et exemplis quibus discussis elucet evidenter inter aliud ia testimonia septuaginta monent nisi nunquam omnino esse mentiendum Augustinus inquit ibidem Et si nobis de scripturis sanctis mentiendi proponuntur exempla aut mendacia non sunt sed putantur esse dum non intelliguntur aut si mendacia sunt imitanda non sunt quia iusta esse non possunt quare. Gregorius xviij Moralium tractans de officioso mendacio et ostendens quod summopere cavendum est quia omne mendacium tacitum sic concludit In testamento veteri cominus nonnulla pro sua mendacia reperiri nunquam tamen a perfectis admissum tale aliquod mendacii genus studiosius ubi legitur potuit invenire Est quoque proximi evitandum perfectis omne mendacium In hijs igitur omnibus mendaciorum generibus quatenus a primo genus dicitur stat eo tanto magis peccat hoc octo genera patent xxij q ija primum per Augustinum etc. ca. viija

Mendacium iocosum sive officiosum Augustinus sic declarat super illud psalmi. Perdes omnes qui loquuntur mendacium Duo sunt inquit genera mendaciorum in quibus non magna culpa est sed non sunt sine culpa tamen cum iocamur et ut proximis prosimus mentimur Illud est primum in iocando ideo non perniciosum quia non fallit Novit enim ille cui dicitur causa iocandi fuisse dictum Secundum autem ideo minus est quia retinet nonnullam benivolentiam Ubi non habet duplex cor mendacium quidem dicendum non est filium aut dicere non

inveniatur grossum ex pcto Quod
aut dictum e duo ee gnä menda
cij ociosi vz 7 officiosi in quibz
no magnam ee culpam vt asserit
Aug 7 quorum alterum scz officiosum
creditur scdm Greggm xviij°
mor facillime relaxatum sic in
elligendum e dum tn ita menci
tur no pureinus neqz periurando dim
blasphememus dicit enim Aug li°
supra dicto Viderint inquit asser
tores defensores qz mendacij q
le genus menciendi eos iustificare
delectet saltem in di cultu credat
no ee menciendum Saltem sca
periurijs piurijs blasphemijs contine
ant saltem vbi di nomen vbi deus
testis e vbi di sacramentum inter
ponitur nemo menciatur nemo laudet
nemo doceat nemo dicat iustum
ee mendacium Cauete igitur frēs
mendacium 7 velle menciri quia vt
ait Ambrosius in sermone de abraham
Et e xxija q ija Cauete omnes
qui amat mendacium filij sunt diabo
li quia 7 ipse mendax e 7 auctor
mendaciorum ac omnes imitantur eum
qui sunt ex pte eius. lca viija

M enciri no licz homini in pcto
p aliquo bono mundi xxija
q ija Ne quis p Aug 7 ca° q
ait p Augm 7 ca° Si quilz p
Greggm 7 ca° omne p Isidor 7
dis xxa Si ad septuagintam p Aug
ad Johnnm cum abraham 7 iacob
excusantur a mendacio xxija q
ija Dicitur p Aug qz primo
cum mendax est corpus sacerdos
religiosus vl quicumqz alius simu
lans se meliorem ee quam sit
xxija q ija Cauete p Ambros cum
nemo causa humilitatis debz menciri
quia si cum peccator no erat ex hoc
incidit quod vitabat xxija q ija
causa humilitatis p Aug 7 ca° se
quenti p Augm 7 ca° No ita 7
ca° homines p Augm cum no
omnes sum dicentes menciuntur xxija
q ija hijs aut p Augm 7 ca°
Bs 7 ca° Si quelz p Greggm
7 cum abraham Item facere con
promissum no e scp menciri xxija q ija

Beatus paulus 7 ca° Ne quis 7 si
p Augm cum mendacium inest pcipue
incantoribus quia incantores sine men
dacio 7 piurio ee no pnt dis xxx
vija Sciens p Crisos 7 ca° sequenti
cum veritatem celans 7 mendacium dig
equaliter peccat quia ille pdesse in
vallet 7 iste nocere desiderat xija
q iija Quisquis p Augm cum
ca impetracionem rescriptorum contin
git mencientis (?) xxva q vl
tima ca° dicenti 7c. lca ixa

M endacium e fugiendum ppr q°r
Primo quia scriptura docet
Ecca xvij° Noli amare mendacium
aduersus fratrem Scdo quia hac pcm
deus multum odit prov vjo Sex
sunt que odit deus 7 septimum
detestatur anima eius 7c Tercio quia
pcm illud diabolicum e quia pmus
mendacium finxit Gen iij° Nequaquam
moriemini 7c Jo viij° Mendax e 7
pater eius Quarto quia hoc pcm om
dit animas ps° v° Perdes omnes q
loquuntur mendacium 7c Vnde quidam
doctor li° mandatorum ca° xxxviij°
in fine sic dicit Septuaginta quippe no
lui 7 reuelaui 7 vidi superbiam
tuam cum serpente sedere in bo
num sz mendacium inicum regi insi
nuant Et ideo sicut molarum
deficiente blado cum fle (?) conteret
7 seipsum sic loquax deficiente
sermone fingit mendacium Et cum
secreti reuelacio pro eniguitatem eius
sit magis visibilis ipa e pba
tori in loquacitate pingent (?) sz
Ecca xxvij° scribitur Qui denu
dat archana amici fidem pdit
Vnde secreti reuelacio computa
tur inter quinqz instaurabilia Ecca x
xvij° Affirma enim excusare pdita
e instaurabilis Et nota prov
xxv° longus gv 7 fatuus e
sic loquax hic ille lca ja

M endicitas validorum sponta
nea in omni casu abso p
hibetur a salomone abhorretur
7 scis doctoribus multum reprobatur ita
qz si sufficientibus 7 laborare pote
ntibus no debet dari elemosine
pauperum Item qui mendici sunt i

iuste elemosinam petunt contempnendo
preceptum apostoli dicentis Operam mai
bus vris etc. i Thess. iiii° Glo. Ite
vt nos ipsos formam daremus nobis
ii Thess. iii° Glo. c. ad d[i]enam
mensam conuenit ocio deditus adula
tione et pastu se sequitur in textu
Si quis vo non non obedierit sed
vt abstineat se a mendacio cum la
bore corporali possit querere victum
non commisceamini cum illo vt confu
datur. Glo. i. ab omnibus euitetur et
rubescat donec precepto apostoli se subi
ciat. Igitur ipse nemo debeat eici
a communione fidelium nisi propter modice
relinquitur quod mendicus petat qui
sciens et sponte obligat se in tali
statu contemnente labore tamen vt me
dicet pro suo precio Et videtur quod ta
liter mendicans non sit in statu
saluandorum etc.

ltra ha

Mendicitatem et diuicias ne de
deris michi domine etc. In Salomon
prouerbiorum xxx° Glo. ne copia vel ino
pia rerum insenciam in obliuionem dei
cum cemerem. Item Deutronomii xv° pri
pit Omnis indigens et mendicus non
erit inter vos. Item Eccl. xl° dicit
scriptura Melius est mori quam indi
gere. Item super illud apostoli Romanorum
Talibus Christo domino non seruiunt sed ve
tri suo Glo. alijs adulantur alijs de
trahunt vt possint ventrem suum
implere. Item Eccl. xxix° vita ne
quam hospitandi de domo in do
mum Et nota glossam contra hospita
litates ibi prima d. et luc. x° No
lite transire de domo in domum Ite
rum similiter Math. x° Petri iiii° ii
Thimothei iii° et Jude ii° Item va
lidis mendicantibus et sibi sufficienti
bus non quod auide petunt aliquid dare
debemus sed potius correptionem contra super
illud eius Qui petit a te da ei
Et item Omni peteti te tribue Math.
v° luc. vi° dicitur in glo. per Augustinum
Et si non das quod petit sed me
lius tamen iuste petentem correxeris
Item super illud eius xii Vendite que
possidetis et date elemosinam luc.
xii° dicit glo. Vt omnibus vris
pro deo spretis postea operemini ma
nibus vris vnde viuatis Item su
per illud eius xii Respicite volatilia
celi etc. Math. vi° Glo. hic ex
non prohibet prouidenciam sed sollicitu
dinem superfluitatem que auertat a
deo. Et ibidem dicit Augustinus vt
in libro de operibus monachorum Pro
pterea inquiunt dicunt se operari non
debere quia volucres celi nec se
minant nec metunt sed non attendunt
quod sequitur neque congregant in
apothecas Cur igitur isti manus
ociosas et plena repositoria vo
lunt habere Cur denique molunt et
coquunt Hoc enim aues non faciunt
Quare inquit volatilia celi non sunt
nobis exempla ad mala suadendum
et voluit vt sint nobis exempla
ad mala operandum Item super illud
Simon Petrus vado piscari Joh.
xxi° dicit Glo. post conuersionem Christi
post acceptum eius inflamacionem
spiritus post verba eius Sicut misit me
pater et ego mitto vos. subito fiunt
apostoli quod fuerunt scilicet piscatores non
homines sed piscium contra scienciam apostolos
non esse prohibitos arte sua licita
victum querere approbata integritate
seruata cum vnde viuerent non habe
rent hec ibi etc.

ltra ma

Mendicitas sibi sufficientium
a sanctis patribus et doctoribus
excellentissimis multipliciter reprobatur
Vnde Augustinus ad Vincencium Epistola
q. va. Non omnis sit amicus qui parcit
contra esurienti panis tollitur si de
cibo securus iusticiam negligat
quam esurienti panis frangitur
vt iusticie seductus acquiescat
Item Jeronimus ad Damasum pa
pam Et c. i. q. ii a. Clericos et
xvi a. q. i. Clericum quicquid Clerici
sibi sufficiunt aut per bona paren
tum sustentari possunt et si potissime diui
tibus. si quid egenis debetur exige
statis obtentu fraudulenter surripiunt
sacrilegium profecto committunt et per
abusionem talium iudicium sibi man
ducant et bibunt Item Prosper et c.
i. q. ii a. Pastor illi qui sua possi
dent si aliquid sibi dari volunt
non sine grandi peccato suo vnde

vnde paup victus cat accipiunt h
Jo[hannes] m[…] et e xxxj q j Crudelis e
tas inquit in etiam largitatem
prebitur vt illi tm accipiunt pau
perum cibos qui iam laborare no
pnt vt sibi sufficiant Item Aug[ustinus]
in de sermon[e] domini in monte Id p[er]
fecto potenti dandum e qz nec
tibi nec alteri noceat quistum sitri
aut ab credi ab homine pt Item
Aug[ustinus] li[br]o de op[er]ib[us] monachorum et
allegatur in glo[sa] communi sup[er] i
Tess[alonicenses] vltimo sic dicit ap[osto]l[u]s in
quit vult suos de corpa[li] opa
tu viuat vt no compellatur e
gestate nimia petere lra iiija

Mendicus dei esto si vis ha
be[re] dei iusticiam quia dicit
ter in ewn[gelio] Pete que[re] pulsa hec
Aug[ustinus] de v[er]bis domini sermon[e] v[o] in
medio Item si ergo fr[atr]es mei me
dicos suos nos fecit deus mo
nendo nos et hortando et iubendo
vt petamus querimus et pulsemus
aut tendamus et nos qui a nob[is]
iuste petunt h Aug[ustinus] ibidem in
medio Item mendici dei sumus et
vt cognoscat mendicos suos ag[no]
scamus et nos nostros h ille ibidem
in fine Item enim omnes cum ora
mus mendici dei sumus an[te] ia
nuam patris stamus ymo etiam
prosternimur h Aug[ustinus] ibidem sermon[e]
xvo b in medio Item sup[er] illud
pater abraham mitte lazarum et c
sup[er]b[us] t[em]p[or]is mendicus inferni pau
per enim iste no p[er]ueniebat ad
micam ille enim no p[er]ueniebat
ad guttam h sermon[e] xxxiiij
in me[di]o Item mendicat a te ani
ma tua redi ad consciencia[m] tuam q[uam]
cumq[ue] male et i[n] finaliter viuis
redi ad consciencia[m] tuam et ibi i[n]
uenies medicatem animam si me
dicat esurit iusticiam fac p[ri]us
elemosinam da illi p[ro] quem h
Aug[ustinus] ibidem sermon[e] xxx post
medium Item no venerunt ad
cenam x nisi mendici debiles clau
di ceci quia ille viuit q[ui] p[ro]p[te]r
nos factus e paup[er] vt illius pau
pertate mendici ditarem[ur] hec Aug[ustinus]

sermone xxxiiijo in fine lra va

Mendicus Arena esurit vt ali
vs fidelis gtemit vt dom[us]
ille possidendo mendicat iste gtemne
fuat h Bern[hardus] sup[er] Cantica sermo[n]e
xxjo e in p[ri]ncipio Item turpe
e mendicare in remissa terra ad se
faciendum venit et curiositatem sicut
gulosus fuat h ibi Bern[hardus] sermon[e]
xxxvo in p[ri]ncipio Item si quis
mendicet victum suum p[er] alienas
domus habundans panib[us] hec
Bern[hardus] ibidem sermon[e] vo in medi
o Item mendicatus clericorum e igno
minia eorum dicit q[ue]stio ma dicto
in s[er]mone p[ro] Jo[hanne] minim Item tm excre
uit auaricia eorum vt omnia oc
cupantes cogant clericos egentes
mendicare h ibidem Item elemosi
panis generum e q[ui] defraudat e
um homo sanguinis e xiiija q va
ymolans p Aug[ustinus] Item Sene[ca]
libro iiijo de benefic[i]is quiuus di
potenti dare dcs tm in beneficio spe
ctandi sunt mores eius cui dat[ur]
et cumq[ue] erga nos et cohitario et
vite societas in hystoria s[an]c[t]i cleme
tis pape pz q[uod] petrus increpat
matrem clementis pape pz petrus q[ui]
mendicatem dicens q[uod] manib[us] la
boraret Item in eadem hystoria hetur
q[uod] clemens p[er] singulares inopes
regionum nominatim sc[ri]ptos hebt
et quos baptismi sanctificacione mu
dant nec sinebat mendicitate subi
ci Item scdm ius humanum valido
corpore mendicare no lz C de
mendicantib[us] validis li vnica

Mendicantium lra vja
quidam coacto vocat
vel i[n]iunctiuam vel sermatiuam vel
ex vis expressam corpat de
mosine peticionem Et illo mo q
redi debz q[uod] omnis viator medi
cat a domino ymo i[n]iunctiue vel
insinuatiue dicitur supiores a
suis subditis mendicare sz aptando
coactationem ad statum enim mi
litantes dei q[uod] mendicare e exenu
pt titulu mendicanti debiti t[em]p[or]alia
p[ro] suo reclamante expressa voce
sensibili postulare et sic tam x[?]

huantur qui reges 7 principes 7
omnes viantes a domino me
dicare 7 sic de multis alijs signis
analogicis in quibus ydiote ignoran
tes similitudines stulte fabulantur Cog
scent enim in primis quia triplex est gra
dus equiuocationis scilicet in analogi
cis in quibus 7 cuiusque sensus di
screpationibus sic enim equiuocauerunt
dominus 7 baptista cum dominus dixit
baptistam esse heliam 7 baptista
verba illa non sensu abnegat Secundo
cognoscent quod ad conditionem oportet
equiuocationem etiam tolli vt patet
in primo elencorum secundo capitulo 7 iiiio
inuenient similitudines puerorum antequam
tales ipsum corradent per ipsimata
scripturarum hominum qui ignorant 7 est ser
Mendicantes
Tercia vna
descripcionem ad propositum restitute
patet conclusiones per quas ad ar
guicias ferum friuolas vnde prima
est quod omnis imitator per hoc sue via
tionis a domino mendicare patet quod
xpus egenus fuit est et Iohannes viii
7 per consequens omnis homo qui de
bet panem suum cottidianum a deo
pro suo releuamine postulare 7 sic
verificatur dicta scriptura Ego autem
mendicus sum 7 pauper 7 per multa
hijs similia qui asserunt quod xpus
ipsus qui est dominus omnium mendicauit
Secundo sequitur quod balim domini temporales
7 reges per ministros petentes tala
qui a subiectis suis licet indige
ant non sunt vt huiusmodi mendicantes
quia per titulum elemosine ex ti
tulo mandanti debiti ista petunt Ter
cio sequitur quod apostolus 7 ceteri petentes
pro fratribus suis egentibus non pro
releuamine proprio non sunt vt sic ab
illis elemosinatibus mendicantes
quod pro releuacione propria ita non pe
tunt Si autem extendatur mendicacio
ad quamcumque postulacionem huiusmodi
equiuocatur in termino sicut possibile di
ci quod xpus 7 omnes beati sunt me
dicant nobis viatibus a se capere
7 a deo Quarto sequitur xpus non
secundum diuinitatem mendicare potuit
similiter nec ibi pro statu sue bea
tudinis sunt medici prima pars

patet quod xpus non secundum diuinitatem
potuit indigere iuxta illud psalmi xv
Dixi domino deus meus es quoniam
bonorum meorum non eges Ex qua
tali plane sequitur quod xpus secundum
secundum diuinitatem non potuit aliquo
indigere Et secunda pars conclusionis
patet ex hoc quod omnes beati sunt vt sic
extra statum egentie Et per ita
patet vrsio ad arguicias cuiusdam
fratris qui mendicationem suam intit
stabilire defficiente enim sibi euiden
tia ex scriptura ad stabilliendum
suum ordinem vel suam mendicacionem
mendicat arguicias ex scripturis
apocrifis de vita beati martini
cuthberti 7 beati gregorij 7 beati sancti
edmundi in quibus quatuor viros vt
mendicando meritum licet fratribus
7 sicut angeli mendicare patet co
stat ex dictis beati augustini libro suo
de sermone domini in monte quod talia
dicta in legendis vel vitis sanctorum
sunt apocrifa licet vera sint Supposita
ergo veritate illorum oportet imprimis si
nem cognoscere suas consequencias
7 descripciones terminorum sicut prius Non
enim sequitur talis beatus petit ele
mosinam pro xpo ergo mendicat Na
sicut petere elemosinam pro compe
te non egentis nec pro suo releuamine
sed ad releuamen tanto eius multi
tatis 7 tunc iuxta descripcionem predi
ctam beatus huiusmodi non mendicat
Et si obicitur quod tamen xpus quam
beati sunt egentes vt patet Mathei
xxvo Et Actuum xo patet quod eis
vocatur in egencia membrorum 7
persone ipse dicit enim fratres orandum
xpum crebrius tamen in fratribus
suis fidelibus quam eciam in e
genis quos spoliant Supposito
quod releuamen suum vel ipsum di
cit releuamen persone ipse patet quod ita
obiectio non procedit supposito ergo sic
in lege veteri angeli apparuerunt
in persona hominis personam domini
sepius representantes sic angeli
apparuerunt in forma hominis
istis sanctis viatibus elemosinam
di 7 ipsorum pro eius releuamine
acceptantes Sed pater deficiat in

postior arguacia igitur medicarunt
Sz notent historia quo angelus
apparens beato Guthberto non sic medi
cauit sz fuit ab eo obnixius iui
tatus et relicto pane quem fuit in
ue candidior insalutato sancto do
mini laborante pro pane allido re
cedebat econtra aut fratres defor
mates se bonis angelis pene
trant domos non rogaturi ele
mosinas sz rapinas proprias extor
quentes Et sic in legenda sancti
elkardi legitur quod amulum
que habebat econtra ab ipso re
misit per quedam pessimum angeli
ad elkardum monitans sibi ho
ram mortis et beatitudinem quatenus
offices aut non reddunt rapinam qua
rapuit nec superrogat spirituale
domi instar iohannis ecce te suis
benefitiis recompensat Sed defiac
te eorum arguacia ad stabiliendum quod
illi angeli medicauerunt topice sua
dei passi ex talibus scriptis apo
crifis quod fratres mendicantes in hoc
magis angelis assimilant Nam
sicut demones reddentes malum
pro bono spoliat bona fidelium per
fraudes atque medacia sic et isti
extendendo nomine mendicacionis ad
qualitacumque postulacionem insinuatiam
imitiam egeni Patet quod fratres in me
dicaciis excedunt limites ihesu christi
et quod eorum mediacio non est a christo
et apostolis exemplificata sz tamen si
de scripture generum racionibus repba
ta sicut doctor Ewangelicus super epistolas
dominicalibus simonis xxviii° etc
Mercacio Nota Littera ia
Decipiat unusquisque proxim
suum dicit dominus leuitici xx
xix° y Nota Habebis in sacculo
diuersa pondera maius et minus Deu
teronomii xxv° f Nota Est in ore
eorum vitas patet v d Mendaces
filii hominum in stateris suis patet
lxi° Malum est malum dicit omnis
emptor etc prouerbiorum xx° d Qui
congregat thesauros lingua
mendacii prouerbiorum xxi° B Ne quis
circumueniat in negocio fratrem
suum etc Thimotheo iii° b Merca
toribus qui de virtute deliciarum ba
bilonis diuites facti sunt quorum pe
ccata usque ad celum peruenerunt etc Apocalipsis
xviii° Nota ubi maledictio Littera iia a
Mercator Littera iia
cupidus de causa dei est eiciendus
dus vnde super isto textu Eiciebat
ihesus vendentes et ementes de templo
Math xxi° Marci xi° luc xix°
et Joh ii° dicit Crisostomus omelia
xxxi a Qui homo mercator non potest
placere deo Et ideo nullus christianus de
bet esse mercator quemadmodum qui am
bulat inter duos muros volens am
bobus et se commendare sine malo
maliloquio non potest esse necesse est enim
ut isti male loquatur de eo et
illi male loquatur de illo Sic
qui emit et vendit sine menda
cio et periurio non potest esse necesse est enim
ut hic iuret quia non tantum valet
res quam vendit et alius iuret
quod plus valet res quam vendit
et sic nec stabilis substancia eorum quia
aut ipsis viuentibus perituri est aut
a malis heredibus dissipanda est
aut ad extraneos et inimicos heredi
tas ventura Nota Non enim potest ad bonum
proficere quia congregatur de malo
quemadmodum si tritica aquam sparsi
tias in cribro dum huc et illuc
iactas eum grana omnia paula
tim cadunt deorsum et in fine in
cribro nil remanet nisi stercus
solum Sic et substancia negociatorum
dum vadunt et veniunt inter emp
tionem et vendicionem minuuntur et in
nouissimo nil illis remanet nisi
solum peccatum Quicumque enim rem
comparat ut non ipsam integram et
immutatam vendat sz ut opus
faciat et artificium suum vendat ic
non est culpabilis in hoc negociator
Qui aut comparat rem ut iam
integram et immutatam dando ei
pidem lucretur ille est mercator qui
de templo dei eicitur vnde super
omnes mercatores plus maledictus
est vsurarius hec Crisostomus ibidem
Item in contractibus vicia eorum
que veniunt pedi iubetur ac
nisi minimarum venditor carius

in ius emptoris transierit dali
occasione vacuatur. h. Ambr.
libro iii° de officiis. Item aucz
siquidem per bella querere nephas est,
per maria piratum per falsitates obpro-
brium per agriculturam vero licitum est
honestum est lucrum per quod nemo
leditur iuste acquiritur et nulli pre-
iudicatur. h. Cass. in quadam epistola
plus vero labor ista via in medio

Mercacio que lra iiia
et ab nomine negociacio ap-
pellatur est res temporalium venalium per
mutacio. vel negociacio est secularium
ambicio et saciatudo circa temporalium ven-
dicionem et empcionem solum causa lucri.
Unde Cass. super illud psalmi Quoniam
non cognovi literaturam vel negocia-
cionem secundum aliam literam. Illud in-
quit aliud est negociacio nisi vilius
comparare et carius velle distrahere.
Et subdit. tales eiecit dominus de
templo negociatores. Nemo inquit
apostolus militans deo implicet se nego-
ciis secularibus vt ei placeat
cui se probavit. Omnis enim negocia-
tor quantomagis circa lucrum temporale af-
ficitur. tantomagis distrahitur a bo-
no spirituali et caritate proximi. Vnde dicit
Augustinus super illud psalmi Non cognovi
literaturam. Negociator avidus adqui-
rendi pro dampno blasphemat pro
preciis rerum mentitur et peioratur quia
non solum proximi sed et dei sui caritatem
violat. Sed quia superius dictum est
quod negociacio est rerum permutacio. hic
est advertendum quod rerum permutacio
duplex est vt dicit philosophus primo
politice. Vna quidem naturalis et
necessaria per quam fit commutacio rei
ad rem vel rerum et denariorum rerum
propter vite necessitatem. et talis commutacio
non proprie pertinet ad negociatores sed
magis ad yconomos et politicos
qui habent providere domui vel civi-
tati de rebus necessariis propter vite sustenta-
cionem. Et dicitur politica sive y-
conomia a politica provisio sive
yconomica. Alia vero commutacio
species est. vel de denariorum ad dena-
rium vel quarumcumque rerum ad de-
nariorum non propter res vite necessarias

sed tamen propter lucrum inde querendum.
Et quidem commutacio proprie videtur
ad negociatores pertinere. et dicitur
negociacio sive mercacio prima
secundum philosophum est laudabilis quia de-
servit nature. Sed secunda iuste vitu-
peratur. quia quantum est de se de-
servit cupiditati lucri que tamen ne-
scit sed infinitum tendit et crescit
et ideo negociacio proprie et per se con-
siderata quandam habet turpitudinem
inquantum non importat de sui
racione finem honestum vel necessarium.

Mercacionis lra iiia
Lucrum quod est negocia-
cionis finis et si in sui racione im-
portet aliquis honestum vel neces-
sarium tamen importat in sui racione
viciosum vel virtuti contrarium. Vnde
nil prohibet lucrum ordinare vel
aliquem finem necessarium et honestum
et sic negociacio reddetur illicita. si-
cut cum aliquis lucrum immoderatum
quod negociando querit ordi-
nat ad domus sue sustentacionem
ad subveniendum egentibus vel eciam
cum aliquis negociacioni intendit
propter publicam utilitatem. ne scilicet res
necessarie ad vitam patrie desint et
lucrum expetit. non quasi finem sed
quasi stipendium laboris. Si autem
finem ultimum in lucro tamen consti-
tuit quod precipue videtur si rem
aliquam comparat. ea solum inten-
cione vt carius inde vendat et
precipue integram atque immutatam
tunc est negociacio illicita et in-
honesta. quia solum nascitur ex
intencione cupida vel cum aliquis
tamen indiget re vel precio rei alicu-
ius hic sitis cure negat. et alius hoc
perpendens aut carius vendat
aut vilius emat in proximi de-
trimentum. tunc grandius est peccatum
et caritatis venenum. Si autem ca-
dat contractus in utilitatem emp-
toris et detrimentum venditoris vt
puta cum aliquis multum indiget
habere rem aliquam et ipse alter
ledetur si re illa caret in tali casu
iustum precium utilitatis est intenden-
dum non solum ad rem que venditur

ſz etiam ad dampnum emptoris vendi
tor ex eius carencia conſequeretur Vnde
7 in tali caſu res liate ꝑt vendi
pluſquam valeat hinc Similiter ſi
quis emat rem aliquam non vt ve
dat ſz vt ſibi prouideat 7 poſtmodum
propter aliquam cauſam vendere ipſam velit
non eſt negociator quamuis carius
inde vendat ꝑt enim liate hoc facere
vel quia rem in aliquo melioravit
vel quia precium rei eſt mutatum
ſecundum diuerſitatem loci vel propter periculum
7 laborem quibus ſe expoſuit tranſ
ferendo rem de loco ad locum 7
ſecundum hoc nec emptio nec vendicio eſt
iniuſta vt dicit Thomas ij ij e
diſ. lxxvij[a]

lra va

Mercator eiciendus cenſetur
qui lucrum tamen auide intendit
tamquam finem vltimum 7 precipue
dum res empta abſque aliquo
proceſſu ſit integra 7 immutata
vendicio neque eſt precio pro vtilitate
communi vide introducta dum v
nus ſcilicet indiget re alterius Et e
contrario ſecundum philoſophum primo politice
ſecundum ſe tamen conſiderata quandam habet
turpitudinem quoniam non importat de
ſui racione finem honeſtum ſiue neceſſa
rium ſz ſolummodo ex intencione auaricie
Et contingit hoc peccatum multimode
ex variis circumſtanciis que ſequuntur
Primo ſi quis per mendacia ſiue ver
ba fallacia ſiue periuria vel falſa
pondera falſas quoque menſuras aut
ſugaciones ſeu falſas mixtiones
in aliquo negocio circumvenit vel
fraudulenter decepit aut decipientibus
conſenſerit contra preceptum dominicum
leuitici xix[o] vbi ſic ſcribitur Non
mencientur nec decipiat vnuſquiſque
proximum ſuum etc Et ſubditur ibidem
Nolite facere iniquum aliquid in iudi
cio 7 regula Scilicet in vlna in
pondere nec in menſura ſtatera iuſta
7 equa ſint pondera iuſtus modi
us equus quoque ſextarius Et Deut[o]
xxv[o] Non habebis in ſacculo diuer
ſa pondera etc Et prouerbiorum xi[o] Statera
doloſa abhominacio eſt apud deum
etc Et vt iſta omnia cetera quoque ſimilia
breui ſub epilogo perſtringatur prouerbiorum
xx[o] Abhominacio eſt domino omnis illi
ſor Secundo ſi quis vltra ſufficiencia
neceſſitatem vel ſtultam ſibi 7 ſuis
neceſſitatis moderate prouidendum pecunias
triticum vel annonam aut cetera vi
te neceſſaria cupide congregauit 7 in
digentibus non erogauit aliquam carita
tiue non accomodauit vel ſaltem
iuſto precio non vendidit ſz auare
retinuit vt carius inde vendat hic
enim maledictionem meretur a domino 7
a toto populo iuxta id quod ſcribitur
prouerbiorum xi[o] Qui abſcondit frumenta
in tempore famis maledicetur in populis etc
Tercio ſi quis iudex vel arbiter vel
aſſeſſor teſtis aut procurator aduo
catus vel attornatus vel iuſticiarius
aut balliuus ſeu alius iuris miniſter
cuiuſcumque ſit gradus vel officii
aut condicionis precio vel precio vel
amore vel ex iniquo fauore vel odio
vel alio quouis modo corruptus fuerit
7 iuſticiam faciens in iniuſticiam ali
quam ſponte ſuſtinuerit contra illud
quod ſcriptum eſt leuitici xix[o] Non
facies quod iniquum eſt nec iniuſte
iudicabis Et prouerbiorum xvij[o] Qui iuſti
ficat impium 7 condempnat iuſtum etc
talis commutacio precio vel precio fa
uore vel odio peior eſt formaliter quia
negociacio iniquitum ſpirituale eſt pe
lus temporali etc

lra vj[a]

Mercacio poteſt eſſe inhoneſta 7
turpis 7 queſtus mercacionis eſt
periculoſa quia difficile eſt inter ve
dentis 7 ementis commercium non inter
uenire peccatum de pe diſ. v[a] Qua
litas Item clericis prohibetur mercacio
que vilius emit 7 carius vendat
xiiij[a] q iiij[a] Canonum 7 xc[o] di
ci xvij[a] q vij[a] 7 hoc per Origenem
Item negociatorem clericum 7 ex
inope diuitem 7 ex ignobili glo
rioſum quaſi quandam peſtem fuge di
lxxx viij[a] per Ieronimum ad Nepocianum
epiſtola xxx iiij[a] Nota cauſam dicit
vlt ibidem Item mercacio contrariatur
diuinis Non in clericis quia in laicis tam
in vendentibus quam in ementibus ſeruit
eciam cottidie de ecclesia dei tam
quam culpa corporum tamen vero in
ter circumſtancias contingit nota eſt vt

honor sacerdotal' pditur ₇ pcipue r' ligiosor' H Criss' l'a Item in sa cris locis vbi ē oracionibus vacandum mercatores nō debent exerceri nec ab ecca' sitis pmitti xvj a q' vij a Et hec Item qui pr cupiditatem aliq tpis granum vel vinum emit vt carius vendat turpe lucrum committit xiiij a q' iiij a canonica Item mercatores auar' in iudicio a rectissimo iudice nuncu pat' maledicti ₇ pfectores eor' fi cauila nō dicunt bndicti pris sup vos ₇c Infelices g° sunt mercatores auar' qui pr res transitorias in dampnacōm ppetua dilabuntur Infelix g° mercans dum in hac v' ta nō sbam s₃ affectum deus re quit H Aug' in de b' mon dom in mote pr principiu

lra' ja

Mercenarij dicitur cum merce nari sumus adducti ₇ sic eius ite demus q' punt opa nra inerce narius eni sine ope nō pt ee Opa aut nra sunt opa iusticie nō vt enim agros nros colamus nō vt di uicias adquiramus ₇ congregemus honores ₇ gimus hc sine pcco face possimus tn nō sunt opa nra s₃ cotidiana hostia Dicit g° nemo sit cōdu cit mercenarium vt hoc solum fa ciat q' manducet sic ₇ nos nō ideo vocati sumus a xpo vt h sola opem' s₃ ad glam di ₇ sicut mer cenarius qui hc solum facit q' manducet sine tn ambulat in do mo sic ₇ nos si h sola faci mus que ad nram ptinet vtili tatem sine causa vocamus sup t ram Et sicut mercenarius prius aspi cit opus suu dietaria sua sic ₇ nos si mercenarij x' sumus primu demus aspice que ad glam dei ptinet deinde q' ad nram vtilitatem Sicut g° mercenarius totum diem tn opus domini sui impendit vnam aut horam in cibum suu sic ₇ nos oīe tpus vite nostre demus impende ca glam di medi cum aut ptem ca vsus suos trenos Et sicut mercenarius qua die opus nō fecit erubescit in trare in domum ₇ pete sibi preci

quo tu nō cōfidere intrare in celum ₇ stare in conspectu di q' nil boni in conspectu dei egisti H Criss' sup isto textu Dent presumunt as primo mane omelia xxvj a c

lra ija

Mercenarius malus ē qui in tra tpus lo cacōis sue comedit oms mercedes suas cum aut tpe completo re cesserit nudus egredietur sic aut qui pr laudes hom aliquid boni in terra fecerit pdit quod facit ₇ in celo nō inuenit gram sic g° va cuus vadit ad dm q' mercedes bo nor suor accipe desidat in seculo H Criss' omelia xiij a ₇ Item pa stor veritate xpm amicatur mercena rius occasione xpm amiciat aliq quens tn vtrq amicat xpm H Aug' de v' dom sermon xlix Item tamdiu ē vtilis mercenarius quam diu videt lupum furem ₇ latro nem lupi ₇ latrones sunt heretici sup bi nō hiudes ascendit alimde q' dicat Nō sacrificamus nos facimus iustos H Aug' ibidem Item lupus ē diabolus ₇ insidiator vt decipi at qui illum sequitur Mercena rius videns aliquem loqui pcca aut sentie s₃ pmiciem anime sue aut aliquid face sceleratu ₇ vi dens hominem pire in pcco ₇ illi cōsequitur morsu lupi trahi ad sup pliciu nō illi dicit peccas non illum obiurgat ne pdat comoda sua hoc dicit cum videt lupum fugit nō illi dicit scelerate fac nō corpor' s₃ anime H fuga ē que vides corpore stare fugit aio H Aug' eodem smone

lra iija

Mercenarius quid sit iam ostenditur Sunt in ecca quidam serviti de quibus paulus dicit sua querentes nō que ihu x' Quid sua querentes nō xpm gratis diligentes nō dm pr dm q' rentes tpalia comoda sectantes lucra inhiantes honores ab ho minibus appetentes H qui amat a sponso ₇ pr hc seruitur domino quisquis talis ē mercenarius ē ₇ int filios di se nō computet

h augꝰ sup Johem omelia xlvi a
d in principio Item mercenarii
nunc sunt multi · qui ppa in ecclia
comoda terrena sectantes xpm hic
pdicant et p eos vox xpi auditur
sequuntur quoque oves non mercenario
rium audite ergo mercenarios ab
ipso domino dampnatos sedebat inquit
et pharisei cathedram moysi sedent
etc Quid aliud dixit nisi p mer
cenarios vocem pastoris audite se
dendo enim cathedram moysi legem
dei docent Item mercenarius est qui
pdicat xpm p invidiam sine tem
poralia consequenda Mercenarius
vero temporalem mercedem concupiscens se
stinanter exoptat h aug eadem
omelia iiiia f Concordat Gre
gorius omelia xiiiia Item O mercena
rie lupum venientem vidisti et
fugisti · forte dicat Ecce hic sum
non fugi · fugisti quia timuisti
effuga animi timor est corpore ste
tisti spu fugisti etc ic non facie
bat qui dicebat · et si corpore ab
sens sum · spu vobiscum sum quo
modo in spu fugiebat qui etiam
absens fornicatores litteris arguebat
bat Timor animi fuga est · fu
git quia mercenarius est hoc est
temporalem mercedem querit et in domo
in eternum non habitat h aug sup
Johem omelia xlvi f g lra iiiia
Mercenarius etiam si ab i
nitio recipit mercedem non
committit iniuriam xiiia q va non
sane p augm Item qui defrau
dat mercenarium mercede ac si ip
sius sanguinem fundet xiiiia q
va in notis p augm Item p
latus non diligens deum sed temporale
le lucrum mercenarius est vim q
i Sunt in ecclia p aug Item
ille rector non pastorum sed merce
narii vite deservit qui gloriam huma
nam amittere formidans loqui
recta ptimescit dis xliiiia Sic
rector p augm in pastorali libri
tercio xvo Item mercenarius est p
latus qui plus diligit ppium co
modum quam ovium · videns lupum
oves derelinquit viia q i Audi

sitis Item qui evangelisat occasi
one honoris vel laudis humane
quolibet nolens accipere munera mer
cenarius est h aug de verbis domini xl
d plus vide Plancta lra xiiia et
Merces mlt lra va
Multiplex est xpus primo in f
ro sctl huius spualiter negociantium
xxio simile est regnum celorum homini
negociatori etc Scdo est denarius
in vinea laborantium Math xx
Conversionis aut facta ex temp
diurno Tercio bravium in stadio
dei spualiter currentium i Cor ixo omnes
quidem currunt etc Quarto corona
in agone spualis pugne certantium
Cor xo Omnis qui in agone c
mercedis laborantis fraudatio pecca
tum est vnde Jacobi vo Ecce
merces operariorum vestrorum etc Item
Gen xxxiiiio Pauci egentium v
ta est panum etc Item leuitici
ixo Non morabit opus mercenarii
apud te usque mane Item tho
iiiio Dixit thobias filio suo q
cumque est aliquid operatus fuit etc
Item Math xxvo Servum inu
tilem eicite in tenebras lra ia
Meritum est boni operis effi
cacia ad obtinendum illud quod
non habetur · ad hunc iustius quod
habetur Sciendum est quod distinguitur
meritum dupliciter scilicet congrui dig
et condigni Meritum congrui est p
quod ponitur subiectum vel possit
recipere gratiam secundum racionem di
ne iusticie Illud vocatur dispo
sitio materie scilicet dum quis facit
quod in se est Meritum digni
facit ydoneitatem operantis ad
exequendum id quod meretur Meri
tum condigni dicit equalitatem
meriti ad remuneracionem Dico autem
equalitate non arismeticam · sed
geometricam · id non quantitatis sed
proportionis Et istud patet quia deus
remunerat sed sup meritum · sic
punit citra condignum Vnde non
est inter meritum et premium equalitas
quantitatis · sed porcio · quia apud
deum non est iusticia comutativa
· cum nulli debeat aliquid · sed d·

stributiua vocatur aut iusticia comu
tatiua iusticia fori qua datur v
nius panis pro denario vel vlna pa
ni pro solidis Iusticia vero distributiua
est principum quo distribuuntur dona
secundum porcionem ad merita et ista est
apud deum vnde i Cor iii Vnusquis
quisque mercedem accipiet secundum suum labo
rem Dicendum est ergo quod nullus s'
meretur primam graciam merito condig
vel meriti condigni sed tamen merito con
grui Similiter existens in caritate
non potest alteri mereri primam graciam meri
to condigni sed merito digni et
congrui merito Potens aut in gra
cia existens mereri sibi augmen
tum gracie ex condigno et pro
sequens merito digni et merito con
grui prout supius posita sunt Prefa
tes modi merendi generaliter habitus
vnde si alii inueniuntur ad eosdem
tres reduci poterunt Cum igitur di
citur quod beata virgo meruit quod ipsa
poenis portare potuit christum altare
vel potest intelligi de merito condigni Et
mali dicuntur mereri temporalia eo quod nul
lum bonum irremuneratum sit nul
lum malum impunitum sed istud dicitur
improprie quia opera in mortali facta
non sunt directe bona tamen non sunt
informata caritate gratia tamen quia
talia opera aliquid boni habent do
minus acceptat vt bona et aliud
dat pro eis Item satis improprie sumi
mentum vbi dicitur O felix culpa
que talem ac tantum meruit ha
bere redemptorem ibi enim ponitur
meruit pro exigebat secundum Thomam
de virtute theologie libro v° ca x°
Meritum vel lra na
Demeritum totaliter adquiritur
in hac vita Non bonum facere sed
bonum facere laudabile est Non enim vis
sed aduerbiis meremur Item ad effica
ciam merendi tria valent Primum est
difficultas operis quod patet ex magis
tro omnino Secundum promptitudo volunt
apostolus ii Cor ix° Hilarem dato
rem diligit deus Tercium magni
tudo caritatis Ipsa enim caritas est
pondus stateram secundum quod omnia
que in templo erant ponderabat

ad hoc quod aliquod opus sit me
torium tria requiruntur Primum quod
ipsum opus fiat in caritate quia
non sunt omnia que fiunt extra caritatem
mortua sunt sicut carbo extinctus
Secundum quod fiat ex caritate multa
enim fiunt in caritate que non sunt
merito ex eo quod non fiunt ex cari
tate id est non referuntur ad finem
debitum Tercium quod ipsum opus fi
at circa materiam equam mala non
possunt bona iudicari fieri Alioquin
sequitur absurditas quod idem o
pus esset meritorium et demeritorium secundum
Thomam de virtute theologie libro v° ca
xi° et xii° etc. lra ma
Meriti magni non est quid
foris erga nos agitur
in corpore sed magno pensandum
est quid agitur in mente Nam
presentem mundum despicere transito
ria non amare humilitatem subire
Cum illicitis contumelias pa
cienciam subire malicias a cor
de repellere meritum per deum dare
de afflictione proximi lugere de mor
te inimici non exultare hoc est no
ua creatura secundum Gregorium omelia
xa Item quisquis est emat
vera merita sua quid est enumerat
nisi merita tua secundum Augustinum libro
confessionum Item simplices et in
docti regnum celorum rapiunt et nos
cum litteris nostris de ad infima de
scendimus secundum Augustinum super Math
xi Item posterior ordo est tamen mi
nimus exigere premium et cum labo
rem sumere cibum Item vidimus ali
quociens nonnullos cepisse poste
riores et factos esse merito priores
secundum Crisostomum de reparacione lapsi Ite
non loca vel ordines creatori no
strorum nos proximos faciunt sed
nos aut merita bona nos con
iungunt aut mala disiungunt hec
Gregorius Anastasio presbitero et dis
xla in Canone etc lra mā
Milicia bona tunc fuerit po
bonos fouet et malos
arcet Roma xiii° principes
non sunt timori boni operis sed mali
etc Glo Non ipsa laudabitur sed ipsa

t' laudis occasionem prebente Secundo
tria laudabilia monet luc iii° Interro-
gabant baptistam milites quid fa-
cturi essent · et ait illis · neminem
concutiatis per illegittimam oppressionem
neque calumpniam faciatis scilicet
per iniuriosam extorsionem et contenti
estote stipendiis vestris scilicet nullam
ultius querentes superfluitatem Ter-
cio ad eius christianos pertinet dicitur ii
thimo· ii° labora sicut bonus mi-
les christi ihesu et cetera Math vi° Nemo
potest duobus dominis servire deo et ma-
mone Job vii° Milicia est vita
hominis super terram Militare enim
non est delictum · sed propter predam mi-
litare peccatum est · rempublicam regere
eciam ipsum non est · sed ideo regere rem-
publicam · ut rem familiarem po-
cius augeas videtur esse dampna-
bile · propterea enim prudencia quadam
militantibus sunt stipendia constituta
ne dum sumptus queritur predo
grassetur · hec augustinus de verbis domini
sermone xix° in principio Idem Cunc-
tis generis officiis factum in literis prescri-
ter norma vivendi omnis ad
hanc vivendum provocatur · sexus · etas · et
dignitas Ergo nemo excuset se
publicis actibus · nemo de occa-
sione milicie conqueratur apud
omnem christianum prima honestas
debet esse milicia · ibidem · sy pri-
ncipium Miles vel negociator vel
alicui officio deditus quod sine
peccato exerceri non possit · si culpis
gravioribus irretitus ad penitenciam
venit vel qui bona alterius iniuste
detinet · vel qui odium in corde
gerit · recognoscat se veram pe-
nitenciam non posse agere · per
quam ad eternam vitam pervenire
valeat nisi negocium relinquat
· et officium deserat et odium ex cor-
de dimittat · bona quidem que iniu-
ste abstulit restituat deponat
arma · ultius quam non ferat nisi
collegio religiosorum episcoporum pro de-
fendenda iusticia · ne tamen desperet
interim quicquid boni facere
possit hortamur ut faciat ut om-
nipotens deus cor illius illustret
ad penitenciam hec gregorius de pe dis v
falsas Milicia mala tamen facit
primo mortuos confudit et concidit
ut thaurus lubricus calcat seg-
tes in agro quam carpos in palude
Joh xix° Milites plectentes co-
ronam de spinis et cetera Secundo spoliis et ru-
inis gaudet ut latro percuciens
necans et excorians Joh xix°
Milites christum crucifigentes ut ve-
stimenta eius lucrarentur · Unde
unicuique militi partem et tunicam
Tercio pro lucro temporali laborans tu-
ut arena cum quod h Cor x°
In carne ambulantes · non secundum
carnem militamus · glosa non pro
carnali commodo militamus · sed si-
militer pro spirituali venit Crisostomus dicitur
xxxvi q Inhonestum est aput
deum opus negociacionis sed dignius
sive militie Milicia duplex est
scilicet spiritualis et secularis xxiii
q viii Reprehensibile Milicia
secularis non culpatur sed abusus xxi-
ii q i pro quo Gregorius et
augustinus Item milicia est institu-
ta propter duo scilicet ob iniuriam repulsam
dam et vindictam inferendam xx-
q i · et Ius militare in mo-
tis consistit dis· i Ius mili-
tare predicitur Quare in milicia
seculari reprehenditur libido domi-
nandi crudelitas ulciscendi et
cupiditas nocendi xxiii q v
Quare milicia debet exerceri ut mali
coherceantur et boni sublevetur
xxiii q i Apud et augustinus
et ambrosius gregorius et catholici sequentes
Quare summa laus est milicie commu-
ni utilitati intendere xxiii q i Su-
ma pro gregorium Quare boni mili-
tes ultra stipendia nil dent
usurpare pro augustinum xxiii q
i Militare pro augustinum Quare miles
secularis gravius peccat quam ille
de simonia quam clericus i q
iii Salvator in medio Quare ne-
mo potest simul militare deo et mun-
do xxi q iii apostolorum et ca°
sequenti Quare christus ad ...
sibi valitatum vult habere in-
ventum xv q i Non quare mi-

beatus eum ut quod imperatum est
xpus iussit imlite 7 dicat -
est omnia p Aug m e milicium
e arma sunt lacrime 7 oraciones
xxiii a q viii a Reprehensibile per
Aug 7 ca Anima 7 ca Con
uenior in me p ambrosium 7c
misterium

Nte ministerio angelorum Nota
ubi angelus supra q ptatu
ministros malos 7 reprobos spiritus
sanctus colligit bonos h Aug de
v domini sermon xi o an finem
Item si quis m ministrauit ho
norificabit eum pr meus 7c Si
hac xpo putamus ministrare ea
que sunt corpori necessaria parare
fecerunt hic illi qui putant eu
in corpore habere presentem s eo
modo etiam uidere pditus xo
ministrabat nam 7 loculos ipse
habebat Et quamuis ex eis q mit
tebatur sceleratissime furaretur
p illum tu necessaria vite ministrabat
Nullo hanc go de huiusmodi ministerio
dicet dominus Ubi ego sum ibi
erit 7 minister meus Administrat
go ihu xpo qui non sua querit
s que ihu x h Aug sup Jo
omelia li a s Item minister dia
qui quod superior mandauerit exe
quitur xxiii a q iii a Dominus de
us p Aug xxiii a q v a Non
solu p Jom m 7 q ulcia C
tuen pmittit p Aug et minister
uidetur si cum pugnatu ex libidine
oraidit homicida e xxiii a q v a
Cum minister e minister x non
debet ee superbus quia tal compu
tatur diabolo l q l Si ministri sunt
p Aug m e xpus ministros suos
docuit aliis ministrare non tali
ter minari xvi a q i Nulli de
ministris esse dicit q iii a Dia
coni sc p Jo minimi e ubi possu
imilitas e largus minister non de
bet ee tenax xxiii a q viii a al
ligantur in fine p Crisost plus
ubi clia 7 ordo ltra ja

Miracula sunt nimia aliquot
multum pmixi 7 maximum
erat creacio omni creaturarum Gen

i o Saluacio Noe p Archam Gen
vii o Diuisio linguarum ab abel
Gen xi o Aries p immolacione abra
hee subito ostensus Gen xxii o
Decem plage de egipto Exo
vii o viii o ix o 7 x o Diuisio
maris rubri Columpna nubis
p diem 7 ignis p noctem Exo
xiii o Manna in deserto Exo xvi
Aqua de petra Exo xvii o Co
turnices in ae duobus cubitis a terra
Num xi o Sedicio core dathan
abiron hon 7 aliorum 2 jo 7
pcussio xiiii milia septuaginta
hominum Num xvi o Uirga aaron
florida 7 pomis amigdala
Num xvii o Curacio hominum p a
spectum serpentis enei Num xxi o
Uestimenta 7 calciamenta istorum
non attrita uetustate consumpta
p xl annos Deutron viii o 7
xxix o Staciio solis contra gaba
on 7 lune contra haylon Josue
x o Ruina murorum iericho in se
ptimo circuitu Josue vi o Abscis
sio capitis 7 manuum palmarum da
gon in azotho sup limen Reg
vo Uictoria dauid in goliath Reg
xvii o Siccitas terre tribus annis
xxvi mensibus 7 pastus helie mini
sterio coruorum iii Regum xvii o Pa
stus helie p angelum cum aufuga
uerat Jezabel iii Reg xix o
Duo quinquagene pabulis helie
combusti iiii Regum i Diuisio ior
danis p pallium helie 7 eius ra
ptus in celum iiii Regum ii o
Multiplicacio olei uidue fecu
ditas 7 alterius mulieris 7 suscitaco
eius plis p eliseum iiii Reg
iiii o Naaman a lepra sanatus
e iiii Regum v o Offerrei secu
ris natacio Exercitus sirie secus
7 in samariam conducio iiii Re
gum vi o Mortui suscitacio p
tactus ossibus elisei iiii Regum
xiii o Sol decem lineis retraces
sit ad peticionem ezechie regis
insignum longioris vite iiii Re
gum xxvi o Thobias cecus de
cem annis felle piscis illuiatur
Thobie xi o Daniel una vice

cum leonibus uno die fuit ille
sus Daniel vi° Alia vice die
bus septem p abakuk visita
tus a leonibus euasit Daniel
xiiii° Jonas de ventre ceti tria
die euasit Joh ii° Judas macha
beus 187 milia virorum sub sa
nacherib peremptos · et per auxiliu
de celo 120 milia itm interfectos
per sex milia h Mach viii°
Christus de virgine natus luc
ii° aquaz in vinu mutauit
Joh ii° Tres mortuos suscitauit
filiam yayri in do° Math ix°
filium vidue extra portam
luc vii° lazarum in monumento
Joh xi° Multa alia miracula fecit
et eius discipuli vt p3 ex de
cursu eorum in actibus aplorum
et in legendis eorum lra iia

Miraculum est qd fecit de aq
uinu nō ē mirum eis q
nouerunt · quia omni anno facit
hec in vitibus Consideracionem maio
rem inuenit qm illud quod factum
ē in ydrijs aque eius ē q
considerat opa d' quibus regitur et
administratur totus hic mundus et nō
obstupescat · obruitur ex miraculis
si considerat vim vnius grani
cuiuslibet seminis magna res ē
et horror consideranti S3 qr ho
mines in aliud intenti perdiderunt
consideracionem opm d' in qua da
rent laudem creatori cottidie ta
qm dormientes homines ad se
colendum mirabilius excitauit
Mirum est resurrexit mortui sunt
homines · quot cottidie nascuntur
et nemo miratur S3 consideremus pru
dentius maiorum miraculi ē esse
qui nō erat · qua reuiuiscere qui
uixerat q erat h Augg sup Johem
omelia viiia in principio lra iiia

Miracula autem fit inspiciend
Nam Jhesus iste mirabilia
vidimus tantum me fecit dominus deus
dicens In nouissimis aut tpri
bus exurgent pseudo prophete et
g° sponsus cautos nos facit
quia et miraculis decipi nō de
mus Tenemus g° vnitate fidei

mei pt' vnitate et qui facit mi
rabilia nil ē In vnitate enim erat
populus israel et nō faciebat miracula
pt' vnitatem erant magi pharaonis
et faciebat similia moysi h Aug
sup Johem omelia xiiia Rō
bat xiiii nō potant facere quo
fecit symon magus · gaudebat tn
quia nomina eorum erant scripta in
libro vite h Augg ibidem ang
gis gaudere qm mirare debemus
Dominus noster ē saluator ihesus ho
ihesus factus ē qm qz diuina int
homines deus · plus enim ad salue
mirum · quia factus ē per homines
qm qz fecit int homines et plus
ē qz vicia animarum sanauit qm
qz sanauit languores corporum
moretuorum h Augg ibidem omelia
in principio Item magnus enim mi
raculum ē gubernacionis totius
mundi qm saturacio quinque milia
hominum de quinque panibus et tn hec
nemo miratur Illud miratur ho
mines nō quia maius ē sed quia
rarum ē h Augg ibidem omelia
xxiiia in principio lra iiiia

Mirabiliter narratur quod subse
quitur Titus lrrius vir
stirus romanus prefamilias vidit
in sompnis qz nunciaret in se
natu vt ludi bellum instauraret
et quia nō fecit hec secunda nocte a
misit filium suum · et quia post
etiam noctem nō nunciauit incidit
in morbum acrem et horribilem
tm ex amicorum sua ad magistratum
rem detulit atqz in lectica alla
tus ē in senatum · exposito qz som
nio recepta continue valitudine pe
dibus suis semus abscessit · Tanto
stupefactus miraculo sanatus quadru
plicata pecunia ludos censuit in
staurari · quis nō videat qz quanti
sapit proditores homines malignis
demonibus a quorum dominacione
nō liberat · nisi gracia di per ihesum
xpm dominum nostrum · vi compulsi de
ee · exhibere talibus dijs que recto
consilio patent turpia iudicari
h Augg de ciuite di li° iiii° pte
ixa Item domina aliqua fecit

corporalia miracula ut homines invitaret ad fidem. et nunc maiores sanitates operatur per quas non est ostendere dignatus exterius exhibere illas interiores. Quantum enim anima melior est corpore, sic et melior salus anime quam salus corporis. Ceci corporis oculos non aperit miraculo dominus cor tamen cecum aperit oculos sermoni domini modo non surgit mortale cadaver resurgit anima que mortua iacebat in vivo cadavere. modo aures corporis surde non aperiuntur sed quam multi sunt aures clausas cordis que tamen verbo dei penetrante patescunt ut credant qui non credebant. et bene vivat qui male vivebat et obediat qui non obediebat. hec Augustinus de verbis domini sermone xviii° iuxta principium. Item Christus ea que faciebat corporaliter et spiritualiter volebat intelligi. neque enim tantum miracula faciebat. sed ut illa que faciebat mira essent videntibus vera essent intelligentibus. hec Augustinus ibidem sermone xlviii° et cetera. Tercia racio

Miracula adhuc ad credendum, De a quo fuit a quo fuit. Set quid. Ipsi enim corpora ipsa creata nonnullis artibus et exercitacionibus modificata nec spectaculis theatricis tanta miracula hominibus exhibent ut hii qui nunquam talia viderunt narrata vix credant. Quid mirum est diabolo et angelis eius de corporeis elementis per aerea corpora facere que caro miratur. hec Augustinus de trinitate libro iii° parte viia. fere ex parte viiia a. Item cottidie tales virtutes spirituales operatur quas per apostolos prioribus temporibus operabatur. In nomine Christi demonia eiciuntur cum per ministerium sacerdotale et gratiam exorcismi ab illorum mentibus qui baptizantur in nomine trinitatis sancte illorum potestas excluditur. Linguis loquuntur novis cum meditaciones pravas detractores et maledicti abstinuerint se et convertuntur ad deum laudandum et benedicendum, proximos exhortandum, dolentes consolandum, negligentes corripiendum dicentes cum psalmista Dixi custodiam vias meas et cetera. Serpentes tollunt cum in sinus et animis corporibus cogitaciones venenosas et iniquitates de mente non sinunt. Mortiferum quid cum bibunt, cum a pravis vel detractationis et pravorum consilia audiunt. sed eis non nocet. quia per se ad effectum operis non consentiunt. et aliquando tamen in fide titubat aut in bono opere trepidat, perfecto eger est animo quilibet. talibus ergo verbi predicator imponit ut exemplum boni operis ostendit ut eos in bono opere firmiores reddat. Super egros manus imponent et bene habebunt. hec autem signa tanto maiora sunt quanto spiritualia et tanto meliora quanto per hec non corpora sanantur aut mortua sed anime in eternum victure. Nam exteriora signa eo maiorem mercedem in futuro exspectant quo maiorem gloriam in presenti recipiunt. Interiora autem tanto maiorem gloriam in futuro prestolantur quanto in presenti ab hominibus non videntur. Et exteriora quidem mali habere possunt quales dictum est Domine domine nonne in nomine tuo prophetavimus et cetera. quibus videbitur Amen dico vobis nescio vos et cetera. Nolite ergo fratres mei amare signa que possunt cum reprobis haberi communia sed que dixinus caritatis atque pietatis miracula amare que tanto securiora sunt quanto occulta. hec Gregorius omelia xxixa

Miraculis Tercia ma

Nunc est est fides adhibenda non semper. Si surrexit in medio tui propheta aut qui se sompnium quis se vidisse dicat et cetera Deuteronomio xiii° a. Item stupor et miracula facta sunt in terra. prophete prophetabant mendacium et cetera Jeremie v° Item generacio mala et adultera signum querit et cetera Mathei xii° et xvi Item vidi de ore draconis et cetera Apocalypsis xvi° Item ipse enim sathanas transfigurat se in angelum lucis et cetera secunda Corinthiorum xi° et cetera. Tercia viiia

Miracula v'tutu nō edificant
animas s3 vita pietatis ido
pmitti' q2 magis nunc erit. i
pdicatos v scribitur Math. xx°
Erat ihūs pmo docēs 7 pdicās
ewn'm. 7 p9ea sanans. h. Criss
omelia vij'a e Item quedaz mi
rabilia st ex deo quedaz aut ex
diabolo effectiua e em vt enaz
expte bona sacerdotū signoz
dia° detur ptās Ido queste de
mus si necium e sedm temp9 aut
nō e necciū Si em xpus ap' y
firmacōm infideliu miracula fa
ciebat manifestum e cum nullg
iam nō sit infidelis sacerdotū
miraculoz necitas e nō e. go si
vtile ferit signu plus ppsita e
q2 nō vt aliu edificet in fide
s3 vt se ostendat in ope. h. Criss
omelia xx'a e vnde Beda re
citans Gregom Signa inquit
miraculoz in exordio scte ecclie tm
necia fuerut vt miraculis nut
ta ad fidem cresceret Sic nos cum
arbusta platamg. tam diu eis a
quaz fudimg. quousq3 ea in t
ra iaz coaluisse videamg. ac
si semel radicez fixint irrigac
cessamg &c. h. ille Item dic m
si soli filij dei possint demonia
ab hominibus eice an 7 ministri
diaboli Et si dixez soli filij
dei. qntum ad rem dicis. qn
tum ad spem 7 ipi ministri dia
de dē demoni obediete nia se
quetat teste domino de filiis sp le
tis sibi sic dictuz in nouissio
die Domine dne nos in nomine
tuo demonia eiecimg &c. Nūc
aut cum legas ministros dia li
talia fecisse. qua racion se
ducez estimas eos scdos Na
eice demonia comune e opus et
ministros dei 7 ministris diaboli vi
tutem confiteri 7 iusticiaz facē
p'uatum e opus filiorum sctoz Ido
quez videz demonia eicientez
si nō sit confessio vitatis in
ore eius nec iusticia in mani
bus eius nō e homo dei Si
aut videz vitatez confitetem

7 facietem iusticiaz 7 si demo
nia eiciat homo dei e. h. Criss
melia lv'a h sequitur Scdam
quia sicut in aduetu xpi an illū
pphete 7 cum io apli in spu sctō
faciebant virtutes Cessat em re
nota fuit. tamē odor pcedit. h.
ibidem. l Item Sicut opa filij dei
diabolo applicare blasphemare
filium dei vt spm sctm ita sit sig
ornatur eius pete a filio dei
m't aliud e signu ornatur pet
ab eo nisi nō crede vbis et f
dictis de se. nisi signoz ostē
dēt pbamenta. h. Criss omelia x
a. nota v error lra ya in fine
Miracula lra lra
Aliud faciut magi aliter
boni xani alit mali Magi p
puatos contractus cu demonib
Boni xani p publicaz iusticiā
mali xani p signa publicē iu
sticie h Aug9 lio 83 quest
7 ido nō omnibg sctis ista miracula
attribuntur ne pniciosissimo er
re decipiatur infirmi estimates
in talibg factis 7 maiora qua
in opibg iusticie quibg vita e
na comparatur h Aug9 ibidem
Nil mirabilius in rebg humanis
qm diligere inimicos h Aug9 li
confessionum dei causa si lat
at hominez nō se obliuiscat ce
hominem. nec ppea deo det insipi
enciam quia nō bn capit eius sa
pienciam h Aug9 de spu in lra
Mira comparabiles mutaciones fecit
deus de piscatore pmū enag
pistatorem de psequtore ingēm
gencium 7 doctorem de publicano
pmum ewn'taz De latrone p
mum celicolam h Criss sup p
capium Mathi Tria tota mu
dus miratur xpm post mortē
resurrexisse. carnem in celum
ascendisse 7 p xj aplos pisca
tores totum mudum conuertisse
huig aut quadrupx causa
fuit scz pecunie contemptus.
glorie despectus secularium oc
cupacionum segregacio 7 tribulacionum
pessio h Criss ibidem Sicut

n aplus laudabilior erat mirabilis
vitus operum quam virtus signorum
ita et hunc in ecclesia plus est bonum
viuere quam signa facere. et nunc
ideo signa et miracula non fiunt
que sub aplis fiebat causa est
quia tunc oportebat mundum miracu
lis credere nunc vero credentem
per bonis charismate tunc signis
exterioribus fides roboraretur iam
in fide quiescens miracula vanam
gloriam querit ut laudetur. Sep
timum est insignium sunt non solum fi
delibus sed infidelibus; unde signum fide
libus non est preteritum quod iam credi
derunt sed infidelibus vt conuitantur
Unde paulus propter non credentium infideli
tate predicationem publici de infirmitate
febrium virtutibus curauit infirmitatem pro
thymotheum fidelem non oratione sed
medicinaliter arte curauit vt non
eius miracula per incredulitatem non pro fide
libus fieri quia antequam antixristus
appareat virtutes et signa ab ecclesia
cessabunt ob hanc vtilitatem cessa
uerunt sed antixristo miracula ab ecclesia
virtutes vt per hoc clareat sanctorum pa
tientia et reproborum qui scandalizantur
vt leuitas ostendatur et persequen
tium audacia ferocior efficiatur
Jh de summo bono lib. 1 ca. xxiij

N iraculum vero littera pra

Nitat augustinus quicquid ar
duum vel insolitum supra spem
vel facultatem admirantis appareat
ad hoc quod aliud sit miraculum qua
tuor concurrunt Primum est quod fit a
deo Secundum est quod fit ex preter ista
nature cursum tuum ordinem fiat
Tercium quod sit euidens Quartum
quod sit ad fidei roborationem Vnde
si aliquid istorum defuerit miraculum
non potest dici non miraculum Notandum
quod quedam sunt supra naturam quedam
contra naturam quedam preter
naturam Supra naturam sunt illa
quibus non simile in natura quedam
preter naturam non in potentia
nature vt virginem parere Contra
vero naturam sunt que sunt vsu contrarie
ne cum remanet ad cursum nature
sicut illuminatio ceci Sed preter naturam

sunt que ordine simili nature non sunt
preter principium nature vt mutatio vi
rgarum in serpentes quod illud po
tuisset fieri ordine nature per longam
putrefactionem Et insuper hoc Thomas
de veritate theologie libro 2o capitulo xx
vjmo Item quia fide iam confir
mata abiit tempus faciendi miracula
si virorum spiritum operationem spiritualem
magis volumus imitari non de ele
mentis mundi signa et prodigia ex
hiberi desideremus sed de nobis
ipsis talia opera exerceamus ad dei
laudem et proximorum edificationem
qualium operum in communitate huma
ni generis inuentio sit rara ipsa
quod fuit pro sue sanctitatis excellentia
admiratione dignissima hoc lincol
niensis dicto lxvijo Et quamuis sit
aliqui sancti miracula facere non pos
sunt nisi speciali dono spiritus sancti
perfunduntur de pe dis na q se
vendum per secundum Item mira
cula sanctorum non sunt in exemplum nostre
actionis trahenda hoc quod vnica nos
si per medium Item quidam habent pro
phetie spiritum qui non habent meritum
sicut quod in perhibuit per augustinum exemplum de
saul Item magi siue demones
non faciunt miracula sed mira quod
non sunt supra naturam sed secundum
naturam licet hominibus insolita xx
vja quod ima secundum per augustinum

M inistrorum x littera j

Ministerium triplex est seruitu
tis caritatis dignitatis amministr
ationis seruitutis est corporis castigatio
caritatis mentis deuotio dignitatis
corporis exercitatio Primum fit in
afflictione secundum in hilaritate tertium
in humilitate Primum est sacrificium ti
moris secundum amoris tercium laudis
hoc in floribus bernhardi libro vjmo capitulo xjo

M iseria et copia littera ja

Miseria tribulacionis et inopia consola
tionum multipharie quisque pati et a
nemine releuatur hoc augustinus de dif
finitionibus Quicunque volt viue
re non tanto miserior est quanto
facilius mala eius volun
tas implere hoc augustinus de verbis domini
sermonem Aput dominos non est pati

sed qui facit contumeliam miser est
Hugo Johannes in quadam epistola Peccatores quosque cum consideramus amplius
miseremur eorum cum eos conspicimus in
culpa sua sine flagello delectos.
Hugo Gregorius super Ezechielem Sicut prava
voluntas non nisi pravo corde videtur
sic miseria fratris non nisi misericordi
corde pensatur Hugo Innocentius de duode-
cim gradibus humilitatis Quare de
vulva egressus sum ut viderem la-
borem et dolorem consumerentur con-
fusione dies mei si talia locutus
est de se ille quem dominus sanctificavit
in utero qualia loquar de
me quem mater genuit in peccato heu
me dixerim mater quid me ge-
nuisti filium amaritudinis et do-
loris Quare non in vulva mortuus
sum egressus ex utero statim perii
tur exceptus genibus lactatus uberibus
natus in combustionem et cibum
ignis utinam in fame fuissem in
utero ut fuisset matrem sepulcrum in
vulva eius eternus fuissem quasi
non essem de utero translatus ad
tumulum Hugo Vincentius de vilitate
conditionis humane Quis ergo det
oculis meis fontem lacrimarum ut
defleam miserabilem humane conditionis
ingressum culpabilem humane con-
versationis progressum dampnabilem
humane dissolutionis egressum
Consideravi ergo cum lacrimis de quo
formatus est homo quid faciat
homo quid facturus est homo Sane
factus est de terra conceptus
in culpa natus ad penam agit
prava que non licet turpia que
non decet vana que non expedit
Hugo Innocentius ubi supra lectio secunda
Miseria vero multiplicatur sicut bo-
num hominis dependit quia
miseria nil aliud est quam boni de-
fectus vel privatio Bonum vero ho-
minis aut est bonum anime aut bo-
num corporis bonum aut anime est
duplex illuminatio sive aspectus mentis
et rectitudo affectus Duplex est
ergo anime miseria scilicet tenebrositas
ignorantie et voluntatis a rectitudine
deviatio utraque aut bonum anime

omnis nomine intendit solum com[illegible]
scilicet in hac nomine sapientia et [illegible]
que eius miseria in hoc nomine stul[titia]
Unde bonum totum anime est sapientia et
miseria est stultitia Miserie vero cor-
porales sunt defectus cibi vel esu[riei]
et defectus potus scilicet sitis Vel
vellemus duas miserias prese di[stin]-
guere diceremus eas esse defectus [sa]-
tietatis appetitus calidi et sicci [fri]-
gidi et humidi Omnis enim miseria
est carentia rei appetite [illegible]
Item miserie corporales sunt nuditas
hospicii defectus eius cum quo est
immunitatis privatio et defectus liber-
tatis sive corporis et suorum membrorum
quod fit per incarcerationem Omnes
que inde miserie septem sunt una
scilicet anime que est stultitia et sa-
cietatis privatio et sex corporis quas
dominus ipse in evangelio Mathei xxv
enumerat Ex quo infertur quod
amor sive voluntas relevandi
a sua miseria et tunc est vera m[isericordia]
septuplici divisione comprehendi [illegible]
que erga proximos exercetur [illegible]
enim nunc loquimur de 1o opere m[isericordie]
scilicet mortuorum sepultura De qua
Thobias laudatur que magis fort[e]
plus vivis superstitibus quam ipsi
mortuis impenditur Prima igitur
et precipua misericordia est amor relevandi
miserum a stultitie miseria ut
per sapientiam illuminetur eius mentis
aspectus ad veram fidem et sci-
entiam et rectificetur eius affectus [ad]
iusticiam Hugo autem illuminatio aspectus
et rectificatio affectus per verbum doctrine
et predicationis proveniunt quod
opus eximium opus misericordie predica[tionis]
quam non immerito dominus ipse in
carne apparens elegit et pastoribus
ecclesie ad ministrandum com[misit]
sit Sicut enim anima excellit
corpus et bonum anime bonum cor-
poris sic et miseria anime deteri-
or et miserabilior est miseria cor-
poris Et relevatio a miseria
anime que predicatione peragitur
melior et expetibilior est re-
levatione a miseria Hugo lincolniensis
dicto iiio etc. lectio prima

Misericordia secundum ethicam dicitur
tribus modis. Primo dicitur misericordia
quasi miseria cordis. Dividendo sic accipi-
tur in augmentate illa. Celi non in-
diget misericordia quia in eis nulla est
miseria. Secundum hunc modum misericordia dei
solum est in terra. Secundo dicitur quasi
mittens cor sursum cordis rigorem pro-
cedit. Sed misericordia hunc rigorem tempe-
ramentas supra meritum et puniens
citra condignum. Sic est misericordia in celo
et in inferno. Tertio dicitur misericordia quasi
humanitas regitans corda. Sic misericordia
magis in celo est. Licet deus sit iustus
et verax. Sic dicitur ei in psalmo esse
misericors pacis cum iustus esse quod. Ut
refertur ad opera eius misericordie non vo-
luntas eius. Sed ad opera eius iustitie
requiritur aliquid ex parte hominis. Primo
ex misericordia multorum. Iterum deus ex mi-
sericordia expectat peccatores. Preterea
magne revocat. Ultimo dissimulat.
Et multos peccat liberat. Gratiam liberaliter
donat. Ditam multiplicat. Multiplica-
tam continuat et continuatam in celo premi-
at. Item ex misericordia deus peccatorem ad se
redeuntem hilariter suscipit. Ad penitentiam
cor emollit. Offensam cito remittit. Et
iniurie post remissionem non meminit.
Item ex misericordia dat deus adversa ut
ut purget. Dat prospera ut ad deum
provocet. Dat sacramenta ut nutri-
at et mulceat. Dat precepta ut primo di-
rigat. Item ex misericordia errantes ad se
reducit. Redeuntes ad se convertit.
Cadentes erigit. Stantes tenet non de-
ficiant. Perseverantes ad gloriam introdu-
cat. Sed Thomas de vi. Thre. lec. 1. et
ultio.

Ira misericordia

Dum periit moyses a rege
Sedon ut transiret per fines
suos, pacifice. Nec rex remisit
illum xxxiiii. Sedon resistentem
a Sechoth et Phanuel non impe-
trans rediens a cede Zebee et
Salmana cives penitus destru-
xit. Judicum viii. Thobias esu-
rientes alendo nudos tegendo et mor-
tuos sepeliendo. Omnia bona sua cum
captivis fratribus largitus est. Thob.
1. quod tollit ab illo suo misericordiam
(?) deliquit. Job vi. quod

miseretur pauperi beatus erit. Prov. xxiiii.
Ira alissimo secundum totum eius quem
reddit ... Eccl. xxxv. ... ... sicut
et largus dives. Ut. Math. xix. Marci
x. Luc. xviii. Christus inter pecca-
tores recipit ad penitentiam. Ad questionem
dominum et colloquendum exemplo Zachei.
Luc. viii. xv. xix. et Math. xiii.
Petrum lacrimantem Luc. xxii. Mag-
dalenam ipsum sequentem Luc. vii. La-
tronem crucifixum Luc. xxiii. Omne
negotium totum debitum dimisit. Math.
xviii. Estote misericordes et perin-
de qui invicem donantes. Ephes. iiii.
Judicium sine misericordia illi qui non facit.
Et Jacobi ii. et

Ira misericordia

Misericordia multa bona que
se peccatoribus ostendit. Primum
non perdit. Treno. iii. Misericordie domini
multe que et non sumus consumpti
quia non defecerunt miserationes eius.
Secundo peccatores expectat revocat
et reducit. ii. Regum xiiii. Dixit
mulier thetuites. Non vult deus
perire animam sed retractat cogitans
ne penitus pereat qui abiectus
est. Tertio penitentes recipit et applau-
dit. Patet de filio prodigo Luc. xv.
Venit ad patrem suum et. Quarto
veniam petentem promptissime pro-
mittit concedit. Unde Augustinus de
spiritu et anima. Non de domini pietate
diffidat quia maior est sua misericordia
quam nostra miseria. Quinto omnia cuncta
excellit. Ps. Misericordia eius
super omnia opera eius. Sexto de
omnibus operibus se intromittit. Ps.
Omnis vie domini misericordia et veritas.
Septimo magnitudini divine co-
equatur. Eccl. ii. Secundum magni-
tudinem ipsius sic et misericordia illius
cum ipso est.

Ira misericordia

Misericordia humana tam vi-
vis quam mortuis quo ad
corpus et animam bonum facit. Ut Tho-
bie i. esurientes alebat nudos
induebat et mortuos sepeliebat.
Secundo misericordia sufficienter impo-
nit. Prov. xxiiii. ... primus est
ad misericordiam inducere. Et Tertio re-
muneratorum optimam reddet ...
Math. v. Beati misericordes et quod

eo tm̄ in celo qm̄ in t'ra como-
dum adquit p̄il'z mo͂ ɔ̄ria ⁊ vi-
tas nō te deserat ꝛc̄ Item int̄
ad hominem mīaz sic inclinat.
qm̄ ipi pie cogittacio h̄ au-
gꝰ ꝗd fallat ɔ̄ria ē aliene
miserie in nr̄a corde compassio
qua vtiqꝫ si possem⁹ subuenire
compellim' h̄ Aug⁹ de ɔ de
ciuitate di ɔ̄ria largior vbi si-
de propitior · int̄ tal̄ comedit ꝛ
amic' qm̄ misericordia contrat̄ h̄ Am
bro li° de officiis   lc͂a vi͂a

Misericordie incitamenta sunt
cuiqꝫ p'ma ē natue ɔ̄ia
lach n° aliquid nō vnus p'r
om̄ nr̄m ꝛc̄ Secdm ē septua
gentron xv° p'ripio ē vt ap-
as manū tuaz sci tuo ꝛc̄ luc vj°
Estote misericordes ꝛc̄ Terci quia
deo plac̄ Osee vj° quam vo
lui ⁊ nō sacrificiū ꝛc̄ Quartum qz
diabolo multum displicet Iohnn'
in epla ad Nepocianū Nō me
mini me legisse mala morte mor-
tuū qui libent' op'a pietat' ex
auit Quintū qz hom̄ multū p'fic
sꝫ sex mod' p'mo ad remissionē
pctōꝝ p'tito p'u'z xv° · p mīaz
⁊ fidem purgantur pctā Scdo
ad pctōꝝ futuroꝝ declinacōm Tho
m'. Elemosina a pctō libat ꝛc̄
Tercio dat dei ⁊ hom̄ bndiccōm
Eccl xxij° Qui p'nus ē ad mīaz
bndicetur Quarto ad tpaliū mul
tiplicacōm exemplo q'uiuū quinqꝫ
panū Item luc vj° Date ⁊ da-
bitur vob ꝛc̄ Quinto ad futuri
iudicij euasiōm pꝫ Math xxv°
q'uiū ꝛc̄ Iac° ij° ɔ̄ria sup'
exaltat iudiciū Sexto ad regni
celi adepcōm Eccl xvj° ɔ̄ria fa-
ciet vnicuiqꝫ locum scd'm meritum
op'm suoꝝ ꝛc̄ sꝫ   lc͂a vij͂a

Misericordia op'a duo sꝫ q
nos libiunt que breuit' ipe
d'nus posuit in ewn° Dimitti
te inquit ⁊ dimittet' vob ꝛc̄
Dimittite ⁊ dimittet' vob ad igno
scendum p'tinet Date ⁊ dabit'
vob · ad p'stiandū bnficiū p'tinet
quod ait de ignoscendo · ⁊ tu vis
vis tibi ignoscā qd peccas ē
hēs alium cui nō possēs dimitti
sꝫ. Rursus petit medicꝫ · ⁊ tu
es medicus mīa d' petendo h̄
Aug⁹ de v̄ dom̄ sermon Re-
nue op'a quedam sꝫ corp'alia
dam sꝫ sp'ualia vt pꝫ hijs
visito poto cibo redimo tego
ligo condo hec aut corp'alia
tantur · visito sꝫ infirmos · po-
sicientes · cibo esurientes · redim
captiuos · tego nudos · colligo
sp'ito carentes · ⁊ condo mortuo
Tobie j° Item Doce consul
castiga · solare · remitte · fer · or
Doce i doce ignorantes · cons
dubitantibꝫ · castiga peccantes
solare tristes · remitte ē offen
tibus · fer pariter iniurias
· ora p amicis ⁊ inimicis h̄ Raba
de sp'ualibꝫ op'ibus Item si
ignem mittitur · qui nō dedit
p'am · putans vbi mittedus
q' mansit ad enim · si tam dia
ardebit qui nō vestiuit d' an
nus ē q' expoliauit h̄ Aug⁹
de v̄ dom̄ sermon xx° Est enim
elemosina opus inme vtissim
Te qua dictum ē Misere a
nime placens deo Eccl xxx° h̄
a seipso homo debꝫ incipe h̄ Aug
in Enchiridion ⁊ de pe · dis
ccm wlt ⁊ iterꝫ nō facit hom
pati nō wlt ⁊ facit que sibi
ste wlt fieri vtiqꝫ mīa ē
Criso omelia xlija   lc͂a vi͂a

Misericordie sp'uales op'a
fundus p'ut Doce Mat
vltimo Docete om̄s gentes ꝛc̄
Marci vj° Circuibat Iesus
castella docens ꝛc̄ Et luc xix°
Erat cottidie docens in templo
Consule Si vis p'fectus esse
vade ⁊ vende omnia ꝛc̄ Consul
x vt a't v° ⁊ pꝫ q' lex vm
lc͂a va Bonū ē nō manducar
carnem ⁊ nō bibe vinū Roꝫ
xiiij° ⁊ de virginitate suada
vij° Castiga corripe fratrem tu
int' te ⁊ ip'm solum Math xv
Si peccauit fr tuus increpa i
luc xvij° Argue ꝛc̄ Thimot

x. Consolamini habete fiduciam ego
sum nolite timere Mt. 14. Confidite
ego vici mundum Io 16. Consolamini
invicem in verbis istis 1 Tess. 4 et 5 Remit-
tite si enim remiseritis ho. pa. etc. Mt.
6. et 18. Mr 11. et Luc 6. Dimittite et
dimittetur vobis. dico vobis non resistere
malo Mt 5. In pacientia vestra po. etc.
Luc 21. Pacientes estote ad omnes
1 Tess 5. Jac 5. Orate orate pro persequentibus
vos etc. Mt 5. Oportet semper orare
et non deficere Luc 18. Vigilate et
orate Mt 26. Mr 13. et Luc 22. 8
plura sunt loca non scripta etc.
Misericordia peccatoribus tam diu
impenditur quamdiu parcit et vivant
gitur. Ad hoc enim parcit homini ut conver-
tatur et sic qui damnetur. Hec Aug.
de verbis domini sermone 30 in principio. Item
deus cupit esse volentibus subvenire.
despexerat iustus patitur qui si pecca-
verit dignos fructus exhibeat penitencie
invitus enim in reos vindicat et si dei
diligentia inflammante contemptui amat
cum corrigi perseverat qui in vita non
in morte a principio constituit homines
hic enim sibi infert interitum qui medicum
contempsit impius. Hec Aug. ibidem
sermone 3 cum simili. Item magne misericordie
nequitia spiritum non delinquere et ne
rogatur in extremo vehementius damnare.
non flagello dignum castigare. Hec
Aug. ibidem h. c. 3 a f. Item iusticia
non potest impleri in nobis si pigri fuerimus
proximo in misericordia non que mea sunt
quesiveris sed que aliorum. Hec Aug.
ibidem h. c. 60 in medio. Item habens in-
tellectum curet et omnino non taceat.
habens rerum affluentiam vigilet
ne a misericordie largitate torpescat. habens
artem qua regitur magnopere studeat
ut usum atque utilitatem cum proximo
participet. habens loquendi locum apud
divitem damnationem pro retento talento
timeat si non cum potest convaleat et
apud divitem pro pauperibus intercedat.
Hec Rabanus super Mt. Misericordia consistit
in eleemosinis largiendis in malis tolerandis
in iniuriis remittendis corrigendis. Hec
Misericordia facta de Rabanus ibidem
Non est cum iusticia. unde Aug. libro de
pena et de penitencia di. 1 c. quod penitet
deus enim cum misericors et iustus est.
sic conservat misericordiam in iusticia ita et
iusticiam in misericordia. Cum enim misericorditer pe-
nitenti peccata dimittit oportet ut misericors
misereatur iuste. oportet enim ut non solum
quid sed in quo doleat consideret.
si dignum non est non dico iusticia
sed misericordia. Iusticia enim sola damnat sed
dignum est misericordia qui speciali labore
gratiam petit. Hec ille. Et misericordia tunc
est vera misericordia si sic facta fuit ut
iusticia per eam non contemnatur. si autem
contempta iusticia misericordia observetur ipsa
misericordia non sed fatuitas. Nam misericordia
non est vera misericordia nisi habeat in se
iusticiam. Iusticia enim sine misericordia non est
iusticia sed crudelitas. et sic et misericordia
sine iusticia non est misericordia sed fatuitas
h. Crisostomus 3 x. 3 l. Item disciplina
habet misericordiam multum deseritur si
una sine altera teneatur. sed circa
subditos inesse debet rectoribus et
iuste consulens misericordia et pie seviens
disciplina. Hinc est quod semivivi
vulneribus .... qui a samaritano
in stabulum ductus est et vinum ad
hibetur et oleum ut per vinum mor-
deantur vulnera et per oleum foveantur.
Per vinum mundantur putrida per
oleum sananda fovetur. Hec Gregorius
in li. moralium 20 parte x c. 9 et di.
x 5 c. disciplina. cum multis capitulis
sequentibus de Aug. Item misericordia dei et eius
iusticia non due res sed una res in
divina essentia est. quia non est deo
aliud esse misericordem quam misericordiam nec
iustum quam iusticiam sed eodem perfectus
sit ad essentiam referenda sunt. Hec
x li. 6 m... d... x c. Item deus unus
qui fecit celum et terram et res hu-
manas iuste ac misericorditer tueatur
ita ut nec precludat iusticia misericordiam nec
impediat misericordia iusticiam. Hec Aug. de
civitate dei li. 1. Una enim non
solis lutum induceat et ceram
liquefaciat. sic et misericordia dei reprobos
iuste indurat et pios misericorditer
salvat. Hec Iohannes ep. 93 10
Misericordie corporalis opera fundantur
Mt 25. et Io. 1. Unde cum ve-
nerit Christus in finali iudicio et preciosa
angelorum et salvatorum hominum retribuet
actus humanitatis sensibilia. Plus tamen

dicet rex predestinatis omnibus Ve
nite benedicti Accipite enim et spiritu Re
a aut opus iure. quo. ro. 1. licet
non hic exprimitur tamen in textu spiritus
intelligitur Nam tumba in qua co
lligitur corruptio. est hospitium
mortuorum. Hec dicit Et sic dicitur
simon 39 de spiritualibus vero operibus
nos ibm he 3a 7 le a 11

Nisi dei presumpto cum timore
est cauenda Vnde textus 7 scribitur
Ne dixeris peccaui. et quid mihi
accidit triste Altissimus est enim pa
tiens redditor. de propitiatu peccatorum
Noli esse sine metu. neque adicias
peccatum super peccatum. et ne dicas miseracio
dei magna est. multitudinis peccatorum meorum
miserebitur Misericordia enim et ira ab illo
cito proximat. et in peccatores respicit
ira illius Ne tardes conuerti ad do
minum. et ne differas de die in diem
subito enim veniet ira illius et in
tempore vindicte disperdet te Et ibi Ergo
sicut tempus iure iudicium non sustinere
potest. sic et tempus iudicij iniquus non
recipit In secundo vero aduentu si in
die iudicij. tempus locum iure non
habebit ut iniquissimo valet hec dei
postquam omne 7 2 12

Misericordia volentem assidue peccare
decet dedignari di 93 Diaconi
sunt in fine de pe. di 1 § pt p ambo.
Misericordia ad proximum est duplex corporalis
et spiritualis. spiritualis vero triplex est
vt offensam vel iniuriam dimittere.
di 27 ca 7 di 70 Considerandum
per Gregorium Vere delinquentes corrige
ret ibidem Item bona doctrina et sine
consule di 27 disciplina per Gregorium
Misericordia spiritualis debet esse iusta in
corrigendo vt non desit vim austeri
tas clemencia pietatis di 27 disciplina
per Gregorium Item discreta in docendo
vel consulendo ne erudientes in
errorem deducantur di 23 Sic tractat
per Gregorium Item prompta ad offensas
relaxandas maxime quis penitent
offendentes 23 q. 4 non potest
Proxima Misericordia corporalis debet esse
iusta in exhibendo. quia de proprio
non de alieno 1 q 1 Non est pet
Gregorius et IX q 7 p tom p tom

augustinum ambo 7 Gregorium Item dis
creta in subueniendo. quia non omni sunt
omnia danda di 86 ca non satis
dicitur per ambrosium Item ordinata in distribu
endo quia primo dandum est propinquis et post
aliis di 86 § est et alia § singul
in fi. extra necessitatem Et tunc primum
dandum est iustis. quam peccatoribus di 86
§ singulis ca° iusta p Gregorium
Misericordia inter officia omnibus sunt prefera
di 86 § singul Misericordia qui negat
nunquam fortasse. ipsam xpm qui et iure
negat 1 q 1 dnus Misericordia iure maior
est omnibus holocaustis dist 10 Pondus
in fine 1 96 Exigunt Misericordia non est in
seueritate quam parcat iniquis. ut non con
turbent delinquentes 23 q 7 1am vi
tys p augustinum 7 ca si 18 v eleo

Missa Etiam igitur p e animabus
presbiterum vel missa dicitur. non in
est si pro quorum ore dicitur
accipitur hec secundum eum quarta et de
9 dist 7 Non mediocriter Item sacerdotes
impie agunt in legem x. preferentes
eucharistiam in pretium vnde fures non
missa. 7 necesse esse trio oreo. 7 non
pacis per virtutem hec secundum in sopho
et 1 q 1 Sacerdotes concordat Gregorius
in registro. et 1 q 1 ca Nemo Item non
potest coram se ipse offerri nisi per sacerdote
ministrum et solum ita ut illud sine vi
cio fit. quod pro viris mundandis offe
re h 1 q 1 Interrogo per augustinum Item
non solum odit deus. sed precepit sacri
ficia corporum. quam non celebrant festum tempore
de sed suas Non enim sacrificiorum ma
gnitudine. sed offerendo mira causa quam
diminderit deus hec secundum in amos
propheta. et 2x q 1 ad exemplo vidue
offerentes duo minuta Item tu que
qui displicet ad intercedendum mittitur.
irati animus procul dubio ad deteriora
prouocatur Septimum est Victime impiorum
abhominabiles sunt deo vota iniquorum
placabilia Neque enim in re intendo
quid. sed a quo detur inspicio. quia
respexit dominus ad munera Abel
7 non Cayn Dona quippe iniquorum
non probat altissimus nec respicit
in oblationibus eorum. nec in multitudine
sacrificiorum eorum propitiabitur peccatis Hec

3 q 1 In graciis p Greg Idem p
ix q 7 Scriptu est et di xo soli dei 2
Missarum pluralium multi-
plicatio videt quod obesse potius
quam prodesse vnde Greg regi francie
sic scribit Excellentie vestre regnum
sacerdotum nostra quorum magis interesse
omnibus innacari debuerat paruitatem
1 q 1 efficitur tunc enim libet apud
deum intercessor erit si non obligatus
de suis ad locum intercessionis venit
hec 1 q 6 Ergo p Greg Item nunquam
dicit hostias offerret et ymolaret
tenebat et comederet etc Extra de Item
sicut deus de sacris qui despiciat non
meum etc Malachias 1 de sacrificiis
enim talium sacerdotum dicit Canon in
licet sint vel quoad se solum inania
tamen sunt et plena quantum ad effectum 1 q 1
Et addit eciam quod si ipsa sacrificia
pro primo essent vnde probat hec missarum
instrorum vtilitas sit ad omnia mensurarum
tamen aut cupidorum aut modicum aut
nichil prosunt domus enim de talibus
sacerdotibus concipitur dicitur violabitur
me ad populum meum etc Ezechiel 13 de
talibus igitur licitis vitare non est
de altari vel sacrario vitare nec
sorte domini nostri Iacob nostri etc 3
Missarum pro pecuniis cele-
brandarum multiplicatio per omnia
malitia plane scitur et in ipso
plato dampnacionem secundum sequitur actuum
8 Et Ieronimus 193 Salvator vnde
apostolis etiam mandavit quod et bibere
singnes etc 1 Thimotheum 11 Missa sunt
que celebranti et medici operatur
quod ad ipsum limitatum aliis pro
dest ad salutem aut dicitur quibus
deum malediant tunc utiles est
dicitur 81 Si qui sunt presbiteri p
Greg omnibus Italici dicit ibi
dicit Greg quod magis mentiendum
est in locis illis ubi tales consti-
tuuntur intercessores quia de ira
cundia magis provocat 1 q 1 efficitur
per medium vnde igitur vel missas
tales spectare vendere aut a naturis eorum
ad decora provocare precibus
displicent ut dicit Greg in
registro l et 3 q 1 in gravibus ut
supra hec est enim heretica.

mercatis · sanctissimam mercatum per
mixtis et fortiorum mendaciis 4
Missa non prerogativa plurimis
est vt celebratur per verba divina
angelica et humana divina
quedam quando de patre nostro et leguntur
verba in choro angelica quod de Gloria
in excelsis humana autem sicut in collecte
et huiusmodi Et non quod licet omnes
misse sint eque bone quantum ad opus
operatum multum tamen differt quantum ad
opus operantis vnde melius est audire
missa boni sacerdotis quam mali sicut
in mensa corporali eundem cibum
comedere accipimus a mundo mi-
nistro quam ab immundo hec Tho de
ver the li 6 ca 16 Item hic atte-
ndendum vt misse peculiares que
pro diebus solemnes a singulis fiunt non
ita in publico fiant ut per eas
populus amissorum priventur solemnibus
que in hora 3 canonice fiunt publi-
catur sed sacerdotes qui in circuitu
vrbis sunt aut in eadem vrbe et
populus in vnum ad publicam missarum
celebrationem conveniat vt de c d 1
Et hic p nugas Item omnes fideles
qui conveniunt in solempnibus sacrum ad
ecclesiam ut scripturas apostolorum et evangelii
audiant qui non permanent usque
dum missa peragitur nec sanctam communionem
percipiunt velut inquietudines ecclesie
commoneri convenit communionem solem
privari ut de con di 1 omnes ex
Amos apostolorum si sacerdote vero
fuerint in ecclesia quod egressus de an
ditorio fuit excommunicatur Item ibidem
Missas die dominica secularibus
totus audire speciali ordine precipimus
Ita ut ante benedictionem sacerdotis
egredi populus non presumat quod si
fecerit ab episcopo publice confundatur
hec ibi vel communicet
Missam presbiteri que scit
concubinam indubitanter
habere vel subintroductam nullus
nullus audiat hec dicitur 32 Nullus
et in ea sequitur Ex parte dei omnipotentis
et auctoritate apostolorum principum et
dominus contradicimus quod clericos q

concubinam palam duxerit, vel ductam
non relinquit, missam non cantet,
nec legat evangelium neque epistolam ad
missam. nec in presbiterio vel choro
ad divina officia cum aliis ydoneis
maneat. h(ec) ibi. Item si qui sunt
in sacris ordinibus constituti qui in
crimine fornicationis iacent, interdicatur
eis ex parte omnipotentis dei ecclesie in-
troitum usque dum peniteant et se
emendaverint. Si qui vero in peccato suo
perseverare voluerint, nullus vestrum
eorum audire officium presumat, quia
benedictio eorum vertitur in maledictionem
et oratio in peccatum, testante domino
per prophetam Malachiam. Maledicam,
inquit, benedictionibus vestris et cetera.
hec di. 81 c. qui sunt presbiteri per
Gregorium. Item nec solo affectu
et tactu, sed affectu quo appetitur
et appetit concupiscentia feminarum, nec
dicatis vos habere amorem pudicum, quia
impudicus oculus impudici cordis est
nuncius. hec Augustinus de sancta fide 2 et
32 q. 7 Nec solo et cum seqq. per Gregorium.

Missa proprie dicitur eukaristie co-
secratio et con-
fectio; reliqua omnia que fiunt
vel theorie tantum gratiarum actiones sunt
ut hic obsecrationes de c. di. 2 verum
in fine per Augustinum. Et Jacobus apostolus
frater domini episcopus Hierosolimitanus et Basilius
Cesariensis episcopus tradiderunt modum
misse celebrandi, de con. di. 1 Jacobus.
Et vestimenta missarum sunt sacra de c.
di. 1 vestimenta. De institutione glorie
per Damasum papam ad Petrum Jeronimum
de c. di. 1 De ymnis. de kyrieleyson et
preces et gloria in excelsis et alia
11 q. 3 aliis et cap. hi duo de ordinibus
et ceteris missarum notabilibus notatur
de con. di. et 2 per totum. Et sub divino
super tabula lapidea et consecrata
petit missa cantari de con. di. 1 Con-
cedimus. Et qui per pecuniam vel
favorem adulatorum missam celebrat
eternam se gravat dampnacionem de con.
di. 1 Sufficiat. Item notandum est
quod anno gracie 101 Alexander papa con-
stituit aquam benedictam cum sale
et in domibus fidelium aspergi.

Item preceptum est in canone posuit aquam
in calice mitti misse cum vino et hos-
tiam in azimo pane. Et in medicina
quantitate consecrari ordinavit. hec in Cro-
nicis Martini li. 2 cap. 13. Nota quod papa
Sixtus ordinavit sacra in misse vasis
et vasa ecclesie sacra non tangi nisi
a ministris ecclesie. Anno domini 128. Item
papa Sergius ordinavit agnus dei
dici ad missam in fractione hostie.
Anno domini 1689. aqua benedicta et
qui predixi anno 121o per Alexandrum dictum
papam. Nota quod Sixtus papa primo ordi-
navit missam super altare celebrandum
anno domini 2a1. Item Gregorius papa
ordinavit preces dicendas diebus anno
domini 733. Item Gelasius papa ordi-
navit orationes tractus ymnos prefationes
et de digni et anno domini 2 9 x per

Monachus monachus dicitur a monos
grece quod latine dicitur tristis quia
solitarius esse sedeat ut tristis et
officio suo vacet. quia mundo mortuus
est et quod monasterium sic piscis aqua
carens. 16. q. 1 Placuit cum et cap.
Si cupidus per Jeronimum et ca. Placuit
omnibus. Item summe stulticie est
temptare seculo dimittere peccatum
verbis deserere et monachum professum
et ut maiores populos pergere videtur
quod dicit victurus in pena. hec Augustinus
in ep. Quid tibi ea videre licere
est quorum contemptu monachus esse cepisti
post quod terrenis tibi aut semper
aut vetera, de minus loqueris,
extra eleganter indifferentibus omnibus
pr. institutione potius habere quam mo-
nachum. Prima virtus monachi
est contempnere hominum iudicia et semper
apostoli recordari dicentis Si adhuc
hominibus placerem, Christi servus non essem.
Jero. in ep. x1 ad Pammachium.
Tu si monachus esse vis non videri
habeto curam non rei familiaris tue
renunciando hic esse cepisti sed anime
tue. Monachum non loquendo
vel discurrendo, sed tacendo et
sedendo quippe novit. Monachus
non doctoris sed plangentis habet officium
qui vel se vel mundum lugeat.

cunctis paucis prestolet(ur) adventu(m)
florum quidem et preciosis lapidibus intexte
eclarum ornata monachorum et vir
ginum thorus est hoc. Jeronimus ad Ru
sticum et desiderium 16 q 1 Monachus

Monachi in cell(is) firmitate quod 2
fiunt claustra sibi
volunt privata et sola colloquia
et arbitros fugientes ocii sui amor(e)
separatim non capit. Jeronimus ad Heliodorum
laudatur vere monachus qui veneratur
sacerdotes et non detrahit gradui
per quem factus est christianus. Jeronimus ad Pau
linum ep(istola) 33 ep(istola) x vel Magna
absque dubio et maxima causa est ut corpus
regnat mediis et cum regibus sumptuosis
vestibus animam nudam deserere, tamen
tanto studio tunica et cuculla cor
paretur, quod cum decernunt monachi
non videtur, nec similis pietas
et humilitas spiritus que perfecto spiritualia
indumenta sunt non provident. Bernardus
in Apologetico. Item habitus non et dolens
dico quod humilitas solet esse insigne
a monachis nostri temporis gesta superbie
vix enim in magnis provinciis invenimus
quo vestis signum miles et monachus
ex eodem panno partiuntur secundum cucullam
et clamidem. Bernardus ibidem. Et tertio
etc. omnium monachi et monacharum
qualiscunque abbas si nec quoque
pontifex a propriis tunicis exuere
ingenio temptaverit quia sathane
more tirannidi incipiunt subiectio. Bernardus
in epistola. Monachus singularis est qui
ad bona opera strenuus est, ad bonum
quidem piger, in lecto vigilat, in choro
dormit. Bernardus in epistola. Omnia monachi
victa humilitas sinunt vivere enim
superbia est. Ysidorus de summo bono. Tunc
aut se monachum cum ipse indicet
quando se minimum estimaverit, et cum
maiora virtutum opera gesserit. Ysidorus ibidem
Monachi sibi claustra faciunt
quibus quod exterior teneri poterat
sed utinam claustra facerent qui bene
quod interior ordinate teneretur. Hugo
de claustro anime li 1 3

Monachum cum videmus ad
monendus est ut benedictionem
sui habitus in actu, locutione et
cogitatione sua circumspiciat. Et
nam que mundi sunt perfecte deserat et
quod ostendit humanis oculis habitu
hoc deo et oculis mentibus pretendit.
Hec Gregorius omelia 12 Regum. Ysaac
monachus dicit quod monachus qui querit
possessionem in terra monachus non est. Hec
Gregorius li 3 dyalogorum. Item qui in
venit sepius dicit super salute et
omnem pulcritudinem dilexi eam, propter
salutem et pulcritudinem quanto magis
super voluptate et turpitudine. Sed
nos perdere tentat voluptas et in
vestigando diversitatibus complexionum
ciborum quod valetudinibus expedire
quotidiana expendere curant. Le
gumina inquit ventosa sunt, caseus
stomachum gravat, et lac capiti
nocet. Potum aque non sustinet pe
ctus, caules nutriunt melancoliam
coleque porri accendunt. Pisces de
stagno et lutosa aqua inter pe
nitus complexioni non congruunt.
Qualis est hoc ut in totis cellariis
agrorum aetur fluminis vix reperiri
vix possit quod comedas. Putate
queso monachum non medicum nec
de complexione iudicandum est, sed de pro
fessione. Hec Bernardus super Cantica sermone 20.
Item quod concepta nimium ... neque li
cebit monachus carnes comedere. Hec
con. 1 dis. vel Carnem non ibidem cap. neque
per totum. Item quod monachi non fiant
compatres, nec commatres faciant de ca-
dis. Monachi et cetera. Non licet et
16 q 1 Placuit et 18 q 2 Pervenit
ad nos per Gregorium. Neque inter eos
tulerentur, de conse. dis. 5 Monachi.
Item alia causa est monachi alia cleri.
clerici oves pascunt, ego autem de
pastor. Illi de altari vivunt, michi
securis quasi ad radicem infructuose
arboris posita. Si munus ad altare
non deferat, michi ante presbiterum sedere
non licet. Illi si peccavero licet me
tradere sathane in interitum carnis
ut spiritus salvus sit in die domini
Hec 16 q 1 Alia per totum. x

Monachis presumentibus de pro
fectione sui ordinis tollit resp
ponderi per Jhesum Christum nec abbates
non precipit suorum presbiterorum includi

sumptuose in claustro, sed ire in
medium universum ac predicare evangelium
omni creature ut patet Marci ultimo. Et
si non in isto mundo eius fundet
inclusorum religiosorum suorum, inter
parietes vel in claustro. audeo dicere
quod in tota scripture pagina non
fundabunt. Sed enim volunt esse sic
[illegible] prime, contra [illegible] petit. Item
habitantes sub divo, et non [illegible]
artificialibus necessitatibus adornant ecclesie
plus. Sed illi compedet [illegible] fidelis
quo gravatio ista adultera signa
quelibet et videat si rex eius. Et si
gravi tenus sit pone. Ita sub si-
gnum suis gignunt [illegible] ru-
bea, et ventres pingues, cum
amoris insolentiis peccatorum. Et patet
quid signa gravationis hominis ad-
ulterare non impedit a peccatis.
quod signa relationis simplicis. Item
Quid ergo prodest monachum seu
fratrem habere distinctos colorum
vel forme in habitu et hec cu-
[illegible] insolentie, Item [illegible]
nisi forte ulterius religiosorum [illegible]
habent signa hypocrisis. Et sic
[illegible] in populo duplex [illegible]
ut sit ut quidam dicit. Ad hoc
valet in monacho vestitus amplitudo
ut ventris et corporis grossities
latitanter adolescat, ingredia at
vestitu attestatur, tunc sunt filii
Et quod in amictu varietatibus [illegible]
sunt [illegible], rotunditas testatur botte
quid corporis affectio [illegible] venalia
[illegible] loquitur. Unde metrum
Ampla cuculla [illegible] nigra
vestis, botta rotunda, non facit
monachum, sed mens a crimine munda
Et idem est intentio [illegible] et mag-
nitudine [illegible] quos requirit
Item quod valet ad reformandum
[illegible], vel [illegible] quecumque [illegible]
requirit quod [illegible] et [illegible]
[illegible] in monacho sub debita qua-
litate. Aut quid valet [illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible] et plus pro illis
quam propter observantia [illegible] religionis
Item [illegible] religio
[illegible] aut surgunt media nocte

et dicunt in die tot missas et psalmos
sub pena tanti quanti est in distractionis
indicium, et a libertate perfecta ecclesie
retardantur. hec doctor eximius in epistolis de
mirabilibus [illegible] 29

Mors duplex, scilicet bonorum
et malorum. Bonorum prima iusti
complentur Sapientie x. Iustus si morte
preoccupatus fuerit in refrigerio erit. Secunda
[illegible] [illegible] Apocalypsis xiv
Beati mortui qui in domino moriuntur
amodo iam dicit spiritus etc. Item malorum
prima [illegible] impius sine [illegible]
[illegible] Ecclesiastici x. [illegible] mors est anima
est mortua [illegible] etc. [illegible] ab-
scondit [illegible] Ecclesiastici [illegible]. Dicit
psalmista [illegible] Psalmus [illegible]
[illegible] in [illegible] et
[illegible]. Mors peccatorum pessima [illegible]
[illegible]
[illegible] mors non [illegible]
dabit Ecclesiastici ix. [illegible] ad radicem
posita est Matthei 3 [illegible]
[illegible] Luce [illegible]. Item veniam
ad te tamquam fur Apocalypsis 3. [illegible] 2

Mors quadruplex [illegible]
scilicet prima mortis [illegible] est [illegible]
quod qui peccat moritur. [illegible]
[illegible] Johannis [illegible] ego sum [illegible]
et vita [illegible]. Illumina oculos meos
ne umquam obdormiam in morte [illegible]
Illumina oculos cordis [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] de hac morte [illegible]
Ezechielis 18 [illegible] Nolo mortem peccatoris sed ut
[illegible] et vivat. Alia mors [illegible]
[illegible]
[illegible] mors [illegible]
[illegible] comedet et non devorabit sed
sicut [illegible] radicitus non
evellunt, sed simpliciter [illegible]
sic [illegible] pastor eorum, et [illegible]
de pastura in pastura de pena in
pena. De hac morte dicitur
Johannis 11 Omnis qui credit in me
non morietur in eternum. Tertia mors est
[illegible] mortificationis [illegible]
est bona [illegible] et salubris. Et est quasi
crucifixio [illegible] ad [illegible]
[illegible] est [illegible]
a malo abstinere [illegible] adversa [illegible]

volu[n]tatem patris per xpm ut cum ipso cum
regnemus Ro. 6. Item Bar. 7. Cum at
sunt [...] carne sua [...] cum xo. Prima
mors est corporis et anime dissolutio
et est mors inevitabilis. Unde sapie[n]cie 2
Invidia dyaboli mors introivit in orbe[m]
et huius mortis dyabolus est auctor
Unde Job 3 Cum sccedit in me etc. Secunda
mors feliciter vivet et Apoc. 14 Beati
mortui qui in domino moriuntur. Hec mors
mortui qui in domino moriuntur. Hec mors
est in medicina Unde est Eccli. 41 In
ipso medicina omnibus operibus et medicae novissima
et in eternum non peccabis Eccli. 7 Ad
morte[m] Ubi Non potest melius homo
vivere dominata. Morte tua quolibet
exit quia semper premeditatur

Mors mala putanda non est quam
bona vita precesserit. Non enim
facit malam mortem nisi quod sequitur
ipsam mortem. Hec Augustinus de civitate dei
li. 1. Ita dimitti sunt tunc pro venire eius
quod agere debemus nescieret expectando
nobis tunc est pro mortuis. Quare qui
agunt utique testamus. Hec Augustinus
de cura pro mortuis agenda. In quo
cumque invenerit finis novissimus diei
in hoc eum apprehendet mundi novissimus
dies quod qualis in die isto
moritur, talis in die illo iudicatur. Hec Augustinus ad Dioscorum. Cum
desideraret dissolvi et esse cum xpo
non paciunt morientem sed paciunt
vivunt et delectantur moritur. Hec
Augustinus super epistolam 3 Joh. Non potest male
mori qui bene vixit. Hec Augustinus
de [...] et si pietas pro defunctis
fidelibus flere incitat, fides tamen pro
eis lugere vetat. Multi enim vitam
adhuc habere et mori timent, vi
vendi habent tedium et moriendi
metum. Hec Ysidorus li. 3 de summo
bono et est q[uod] ultimum, quam posteriorum
et 3 rac. stephi est itaque mors
triplex scilicet divisio voluntatis a
voluntate divina et divisio anime
et corporis et immortalis gehennalis
pene que detinebit dampnatos
homines velut semper morientes et
numquam tamen penitus extinctos, sed
perpetuo ab omni vivacitate separatos.
Hec Lincolniensis dicto 27

Mortem xpus destruxit tribus modis
primo mortuos suscitando. Matth. 11
Mortui resurgunt. Secundo timorem mor
tis a sanctis auferendo. Matth. 11 Nolite ti
mere eos qui occidunt. Tertio ipse per
sonaliter a morte resurgendo. Ro. 6
Xpus resurgens a mortuis etc. Quarto
principem mortis exterminando. Hebr. 2
Ut per mortem destrueret eum qui
habebat mortis imperium. Quinto regionem
mortuorum idest infernum spoliando.
Osee 13 Ero mors tua etc. Sexto
mortalibus ianuam aperiendo. Nam
ut dicit Gregorius Clauserat nobis aditum
depicta morte reseravit

Mortuus petunt 3 scilicet dyabolus
vermes uxor cum cognatis
dyabolus animam, vermes corpus, uxor
et cognati bona temporalia. Item tamen
secundum mortuus scilicet bona temporalia
ad ianuam, cognati ad sepulturam,
spiritus ad celum sive in infernum.
Item super isto textu Nolite flere
mortuum Jer. 22 sic ait Augustinus Plangis
mortuum magis plange vivum quia
non sunt in te viscera pietatis ut
quid plangis corpus a quo recessit
anima et non plangis animam a qua recessit
deus. Item sine mortuos sepelire
mortuos super quod Augustinus sic dicit de
verbo domini Hoc est quod infideles sepe
liunt cadaver mortuum, mortuum sepelliunt et dicit quod mortui sunt quia
infideles sunt, et sic sine mortuos
idest in anima sepelire mortuos
in corpore etc.

Mortuos tres a xpo suscitatos legimus
notat ecclesia, ut sic liber dominus
a peccato 3° scilicet a placito consensu in animo
a tali consensu cum opere extrinseco
perpetrato, et a tali consensu cum opere et
consuetudine introducto. Ista vero
figurata sunt ut dicit Augustinus in de
sermone domini in monte parte prima et
de verbis domini, Augustinus scilicet In puella la
nitide suscitata in domo Matth. 9 Luc.
8 Marc. 7. In iuvene quem impio
suo suscitavit Luc. 7 Luce ex porta
et in Lazaro quem quatriduanum
fetentem cum difficultate suscitavit
Joh. 11 Cum quo omne peccatum dimittitur
vivit in domo anime vel primum
in opere ex portis, vel tertio tertium
in consuetudine, que omnia quia
xpus suscitavit, patet quod nulli datur

a xpo (christo) crucifixo desperandum ex hoc
quod non sufficiat sibi datur intelligi
quod multi ex inveterata malicia f
inaliter desperabunt · quod peccatum significatur
per cain · tercium peccatum penitentia durans
tamen est preteritorum criminum desperatio
finalis perseverantia · in prima misericordie
dya li morte indurati eternam ma-
xime desperando et illud vocatur
peccatum in spiritum sanctum mt 12 · hec
doct bili madat ca 2 q · ubi
Item mala mors eorum mors
forte vsus · tunc puella puer la
zarus ista notat hec augustinus de verbis
domini sermo xx pro Tarbano veritas
ambrosium et cetera

Mors ipsa timeri potius quam dolor
mortis · Sicut autem omnia mala
superantur timor mortis sic omnia
bona operatur contemptio mortis · Cum
timet mori id est qui non spernit
vivere post mortem neque clericus dat
neque alium incutit neque vicinum
relinquit · neque paupertate neque ob
pecunia sustinet · neque dampnum
rerum suarum contentum et pati · neque cor-
poralem iniuriam sustinet propter
deum · sed hec se lucrum vite
existimat · et si bonus istius vitae
felicior sentiens fuit · et hoc dampnum
vite sue putat si fuit alienatus
ab istis bonis · Inter quos labores
suorum premium in eternam mortuorum
non spernit eternam aut non timet
mori · Cum vita spernit habere
post morte · omnia que diximus
libenter sustinet propter deum · quia
laborem suorum multiplicem mercedem
indubitanter in celo expectabit · hec
crisostomus omelia xx ·

Mors est via universe carnis · Unde
dominus dixit Ade · In quocumque
die comederis ex eo · morte mo-
rieris · Ex quo patet quod homo peccatis moritur ·
Unde augustinus ix de civitate dei · Homo naturaliter
conditus moritur · Scriptura patet de
antiquis patribus · qui tam diu vi-
xerunt semper in fine dicitur quod mortui
sunt · Boni et Mali aut ad
hoc bene desiderabant mori · Unde
Balaam numeri 23 · moriatur anima
mea morte iustorum · Moyses
inbente deo mortuus est in terra

Moab extra terram promissionis · Deuteronomium 2 x
Unde dixit Iratus est dominus contra me et
ceterum morior in hac humo · Zebee et Sal-
mana maluerunt occidi a Gedeone
quam a servis / Iudicum 8 · ab septem primogenito
suo · Iudicum 8 · Helias petivit mortem
3 Regum 9 · Ezechias desiderabat fugere
mortem et prolongare vitam · ut 4 Regum 20
Isaie 38 · Thobias exercitatus et ab uxore
punitus ait Expedit michi · Thobie 2 · post
mortem xpi (christi) omne genus mortis ab
homine iusto pro iusticia dei · obediencia dei
sustineri · Apostoli quidem ante mortem xpi (christi)
mori timuerunt · et ideo ipso relicto omnes
fugerunt · Matthei 26 · Sed post missionem spiritus
sancti fiducialiter mortem sustinuerunt patet
actuum 4 ~~Id est si aliquid dignum morte~~
feci non ~~recuso mori actuum~~ et fere
per totum Paulus dixit · Non solum enim
ligari etc actuum 21 · Item si aliquid
dignum morte feci non recuso mori actuum
25 Nota quod medicina ambe in isto
omnium sanctorum instituit Odilo abbas
Cluniacensis anno millesimo

Mors est triplex scilicet corporalis spiritualis
et eternalis de prima dicitur ut in
fine · Mors corporalis omnibus est communis
13 q 2 · In certo quod non moriuntur
esse perfecti · qui cum a domino vo-
cantur non voluntarie moriuntur
sed inviti 13 q ult · Item postremum
mortuum iuvande sunt oblacionibus
elemosinis missis et oracionibus · et sic
dubitetur de eorum salute 13 q 2 · Non
existimemus · per augustinum · et plerumque sepe
per idem · Item fit pro omnibus mortuis
tamen utique cunctis ac si pro uno solo
fieret de non · dicitur vel Item mediocriter
per idem · Item quamquam vivi scire possunt
de mortuis · per revelaciones ipsorum
aut per revelaciones angelorum · aut deo
13 q 2 fatendum per augustinum · Item mor-
tui quamquam ex dyaboli illusione fantastica
credunt apparere 26 q 7 · Nec mirum
quod medium per augustinum · Item mors spiritualis
duplex est scilicet bona et mala · bona qua
quis sive per baptismum sive per penitenciam
moritur peccato ut vivat xpo (christo) · de qua
dicitur Ut consepulti et cetera · sicut per
augustinum · Item Mors spiritualis mala
est qua quis moritur per peccatum
mortale sive irreligiose · 26 q 2 · quam
sive per augustinum · xi q 3 · sunt timendo

Item p ypocrisim | qr ypocrita vmens
mortuus e 12 q 1 Nolo ait fr | p aug
Item p auariciam lx q x Si quis ypi
kau p ambo. Item p qdz aliud mor
tale petm de pe dis v ſſ diuens p
Grego Mors vehemens erubescet
de 4 ubi inuenitur morti mors 26 q2
Cum sine p aug de pe dis vlt m
ß p augum ptis ubi agitur de sepultura
Mulier Mulier bona
Mom ptiosus est bona ep pul 31
Mulieres forte quis inveniet
si constanter in ppo et pariter
in aduersa. p. | procul et de finibus
ultimis ptium est eius | qr de tra ad
infima | et in infino ad celi attingit
mediator dei et hominum | qr p redemptione
nra semetipsum in cruce obtulit ptium
hm mitte illius p optime mulieris
sue gloriosissime genitricis q sola
te in fide stetit | omni mulieri bene
largissime ippius redemptionis pti
cipiu tribuit Item bona mulier
cum verecundia eccli 26 Gra sup
gra m s | et p qr eccl A gra ve
recundie sup aurum Item reuerentia
viro exhibet famulatui 1 pe 3 | Sic
mulier in domo 2e eccl 26 Mulier
bone btus vir Item mulier saluabitur
p filiorum generacionem | 1 thi 2 | Et sancti
ficatus e vir infidelis p mulierem fidelem
prima cor septimo.
Mulier multipliciter laudabilis est
Mot nunc tu a filys p fide mo
riens 2 Mach Maria cito cre
didit Elizabeth de xpo pphauit
luce 1 Mulier credens tacto fim
brie x saluata est a fluxu luce 8
Mulier chananea sanitate filie
meruit Mt 17 Martha laudabiliter
confessa est | ego credidi qr tu es xs
Joh 11 discipulis fugientibus fugientibus
dubitantibus et incredulitate exprobatis
mulieres psistiterunt in fide tu
xo pmanserunt Primo viderunt et
discipulis nunciauerunt testantibus ewangelistis
multis locis Item debbora
uxor labidoth victoriam obtinuit
in dei nomine con zizara Judic 4
Michol saluauit dauid virum
suum con Saul 1 rg 19 Mulieres
secute xpm predicante et ei ministrabant
| luce 8

Mulieribus & phibz aplus primo
publice viros docere 1 thi 2 do
cere aut mulieri non pmitto, neque
dominari in virum 2e Jeo m ecclia loqui
nec pphetare 1 cor 14 Mulieres
in ecclys taceant 2o virus sesse
ephesios 6 | Mulieres viris subdite sint
Ideo sine velo orare 1 cor 11 Non
decet mulierem non velatam dnm orare
17 q 3 ſſ huc ita 33 q vlt ca vlt
p ambo. Item Nesis q d fal b amz
mulier que vinolenta et comessatrix
est, et meretrix est Item prouerbiorum 2a
tecta pstillantia in die frigoris et
litigiosa mulier compantur 18 d 23 k
Quid est aliud mulier nisi amicicie
inimica inessugibilis pena necessarium malum
vel tentatio | desiderabilis calamitas
domesticum periculum | delectabile de
trimentum mali nature | boni colore de
picta vnd eccls Virum vnum de
mille repi, mulierem aut ex omnibus
non inveni | Item scdm phs destibuit
feminam | q est incastigabilis bestia |
quotidianum dampnum | humana con
fusio, indeficiens pugna | vas pre
tiosum | et animal pessimum, bestia d
p prim Eccli 27 Obrem tu volup
sim tangz vasij | incastigabilis eccli
27 Si non ambulauit ad manum
tuam 2e dampnum est sup ea dana
dolor et luctus et mulier zelotypa
eccli 26 | Quotidianum qr breuis omnis
malicia sup malicia mulieris eccli
27 humana confusio | pz ibim Mu
lieris ira | et irreuerentia confusio
magna | Indeficiens pugna eccli 26.
Sicut bonum ingenii qd mouetur 2e
Vas preciosum | qr omnis masculus
philosophantur finiunt in vtero. Tho x
honore habebis mea tue 2e et
animal pessimum | qr ex fide bod cum
peccat, in malicia sup omnes
bestias ffemina aut ex pclinitate
peccandi | quia ac communis 2 al
pessimum bonum eccl x | Non est
malicia sr malicia mulieris
Mulier siue femina · sicut ad bo
num dedita est sspale crele
innatia, qr organum dm i maria,
et alys s in virtute similibus,
sic femina seducta cantile dyali-

supat in malicia multos viros
tum spe spalr rethe dyaboli / ideo vite-
bus laudanda est nat et virtutis.
sed propter maliciam inrecuperandi / pitag
quidem est quod sicut femina nata est
viralis fragilior / sic est virtute inferior
firmior / sed sicut deus est pre
semiadis dyaboli / sic bonitatibus mulier
superat eius maliciam tu maria
pelior mundi psunt / quod tota mulier
malicia pro iniunt. Ideo Gerardus
ex vetus Stamis / Petrus quod est vere
nec dyaboli / et nec inficiens resistant
desertum / et instruant pietatis sibi spiritus
virtutis induccunt / Dicit enim Augustinus
in de vera religione / quod me scrutans
aliquid perceptum se remittet
cauus virum suscepit natus ex femina

Vulieri sive male

V femine vitupia multa quidem
ponuntur / Viri dyaboli qui bona Job
et filios et possessiones abstulerunt.
vindicans / et relinquit uxorem / non
ad solacium viri sed ad pie offensionem
malicie / ut per feminam vinceret
quod persecucionem non vinceret / et quem
verberibus non potuit / verbo affli-
geret / non videbatur ei liberatior
et opportunior nocendi occasio quam fa-
miliaris inimicus et domesticus pre-
dator / Scriptum est enim Malach
. Ab ea que dormit in sinu tuo
custodi claustra oris tui. Dicebat
quidam quod nec mulier / quanto fragilior
est ad culpam / tanto ex quadam
dampnabili natura est pronior ad
nocendum / Himinus aut reti crudelis
sunt ebrii plangunt et et frequentes
rei experiencia et multiplicibus
exemplis / Item per feminam primus
parens deceptus est non seductus
Gen 3 per feminam lamech erratus
Gen 4 Job 4 Thob exprobratur
Job 2 et Thob 2. per feminam petrus
accusatus est Mat 26. Vidit eum
ancilla ostiaria etc. per feminam
Ioseph incarceratus Gen 29.
Nabuth occisus 3 Reg 16 / Sampson
inmutilatus Judic 16. Hysboseth
interfectus 2 Reg 3 / Salomon factus
apostata 3 Reg 11 David homicida
et proditor 2 Reg 11 Sisara clavo

confossus per Iabel mulierem Iudic 4
et secundum Cronicas gentilium Constan-
tinus imperator Leonis imperatoris filius ex
oculatus Erachius imperator Carolus
magnus filius veneno exstinctus Ante
genus strenuissimus armis proditorie
iugulatus Henricus rex parisius regnante
trucidatus / Protector domus desolatus
Mat 18. Unde dixit deterges maliciam
mulieris etc. etc 2 / Melior est iniquitas
viri / quam mulier benefaciens per feminam
mors intravit / et tamen per dei filium
ordinata est nostra redempcio / Instruit
dyaboli quod mortem et nostre redempcionis
dispendium impleretur. salutis remanet
genus humanum per feminam impedire ma-
chinatus est / Et tamen per suam aptissimam
instanciam In uxore itaque pylati vi-
siones deceptorias et illusiones fantas-
ticas immisit / ita ut pylatus Christi
dissuasor mandaret Mat 26 / Nichil
tibi et iusto illi. Hoc enim per visum
multa passa sum propter eum. Hec
doctor et se ysto omnino ampt Sedulius 2

Mundicia Cordis

M ansionem in monte domini et
in pietatis innocens manibus etc ps
23. Cum mundus est ratio est corpus
eius per 21. In sidon Egipti nolite
polluere Eze 20 B. Ceci mundo corde
Mat 4 a. Ad super est date elemosinam
luce 11 f. Vos mundi estis propter sermonem
Ioh 15 a. Ve vobis qui mundatis
quod foris est etc Mat 23 x. Si radix
est sancta et rami etc Ro 11. Beata mens
hec est / testimonium conscientie nostre 2 Cor 1
Inmundate manus vestras peccatores etc
Iac 4 d. Omnia munda mundis etc
Tit 1 / Cum mundus est in domo tua
asperge parietes etc Num 18 B / Mundi-
tur per verbum fidei ab ignorancia / per
baptismum aqua a culpa / per spiritum sanctum ne
prevaleat corruptio / per ignem tentationis
ne generet talis corrupcio Hugo Cassianus
a 2 a. Quanto quis hic fuerit
mundior / tanto clarius videbit
deum Hugo Cassianus a 9.

M undicia duplex est corporalis
et spiritualis De 3 / Ite ex mun-
dicia cordis inficitur per luxuriam
carnalem / Ideo tenetur in sacris

prohibet ut repetenos valeat dum
vacue obsequiis et ordinibus dei 3/ 51
tempus et spualis mundus · qui a sor-
de peccatorum per penitentiam purgatur di 70 pur
gatis Item munde sunt omnia apud
ipsos Jeronimo corpus virginitate ait et
sh mundo corde 40 corpus affectu
vnde Sara filia Raguel, Mundam
feci animam a mi 20 Thobie 3 / 3o corruptum
ocul Job 16 hec passus sum absque
iniquitate 40 viro corpus operatur Job 11
tenebit iustus viam suam 20 victo corpus
oblatio Malachie 2 In omni loco offertur
nomini meo oblatio munda Sexto corpus
possessio luce 11 Quod super est date elemosinam
et ecce omnia munda sunt vobis

Mundus dicitur propter Primo propter
corpulentam creaturam vnde Jo primo
i Mundus per ipsum factus est 2o
propter vniversitatem hominum bonorum scilicet et malorum
Joh 1 mundus eum non cognovit 3o propter
multitudinem reproborum Joh 17 Mundus vos
odit 2o 1 Joh vlt totus mundus
in maligno positus est 4o Certo propter numerum
electorum Joh 3 Sic deus dilexit mundum
2e Joh x Nos testificamur quia pater
misit filium suum salvatorem mundi
hec augustinus super Jo similiter dei 2 plus
de creatione li 2

Mundus iste periculosior est blandus
quam molestus et magis cavendus cum
se allicit diligi quam cum admonet cogit
que contempni hec augustinus ad dyascorum
In hoc mundo non timere non dolere
non laborare non periclitari impossibile
est / sed plenum est / quia cui quam ex
perimento quo tanto quisque periculo
hec augustinus ibidem Mundus transit et
concupiscentia eius Quid vis amare
temporalia et transire cum tempore an
xpum amare et in eternum vivere hec
augustinus super epistolam Joh. Ecce turbatur
mundus et amatur, quid si tranquillus
esset formoso quem bene qui sic
amplecteris florem / flores eius quid
colligeres / qui a spinis non revocas
manum hec augustinus sic per Emulam
huius mundi appetitum habet / veram
iucunditatem fletum / certum dolorem
incertam voluptatem / duram laborem
timidam quietem / rem plenam mi
serie spe beatitudinis inanem hec augustinus

verbum Ille huius mundi mala perat
sentit qui eius bona nihil appe
tit hec Gregorius li 6 morum Habet
propter mare mundus propter navem crucem propter velo
penitentiam pro gubernaculo crucem per nauta
xpum pro vento spiritum sanctum hec
Gregorius 3 Fallax enim est hic mundus
sinus dubius gentibus horribilis inde
terribilis et post insensibilis hec Blesensis

Mundum sensibilem hic
facit altissimum propter multos / futu
rum autem propter paucos, sed Nunc non re
cognoverunt me viventes beneficia con
sequenti / et qui fastidierunt legem meam
cum adhuc erant habentes liber
tatem et cum eis esset apertus locus penitentie ad
hoc non intellexerunt sed spreverunt
hos oportet plane mortem in tormento
cognoscere 4o Esdre · aut noli
curiosus esse, quomodo impii cruciabuntur
sed inquirere quomodo iusti salvabuntur,
et quorum seculum / et propter quos seculum
et quando / et cum quando ei invalidum seculum
seculum a senectute tum multiplicabuntur
super inhabitatores mala / prolongantur
enim se magis veritas / appropinquavit
mendacium hec verba sunt angeli Vriel
ad Esdram li 4 Esdre cap 16 2 7
et 3 x plures vide Capitulo Vita 1

Mundi sunt 3es partes principales scilicet
Asia Affrica et Europa In Asia
sunt provincie 17 scilicet Arabia India
Parthia Syria Persia Media Palestina
Mesopotamia Capadocia Armenia
Cilicia Caldea Sarmaria Egyptus
et Libia Ubi regnavit Sem filius
Noe In Affrica sunt 12 provincie scilicet
Libia Pentapolis Ethiopia Tri
politana Numidia Getulia Tabua
Numidia Samaria Sirtes maiores
Sirtes minores Ubi regnavit Cham filius
Noe In Europa sunt 1x provincie
Hyspania Ytalia Macedonia Tracia
Dalmatia Constantinopolis Sardinia
Istriana, Panonia, Gallia Estonia
Britania hibernia et Australia Ubi
regnavit Japheth 3us filius Noe

Mundi contemptus 3x est vide
Vita 2 Omne quod est in mundo concupi
scentia 2e Item Tac x Amicicia
huius mundi inimica est deo Item Thesaurus

omel. 32 c sup isto textu Secundum
viam sic ait Sicut difficile est ar-
borem mixe viri positam fructus suos
usque ad maturitatem perducere sic diffi-
cile est virum fidelem mixte mundum
istum vincere .i. est in actu
eius inscienti immaculatam usque ad
finem eius tenere Secundo quod de viro
et plantatur in loco secreto ut nec
mundus terrenum aliquid habeat nec
terrenum mundo Item 3o p. a g. Ista
delectamenta mundi sunt ad seductiones
omnibus hominibus Sicut homo malignus
videns aliquem orphanum habentem heredi-
tatem paternam ducat eum frequenter
ad prandium donat quod illi modicum
aliquid preciosum vestitum loquitur
illi dulces sermones donec tollat
facultates eius sic et dyabolus
videns hominem habentem thesaurum
in se celestem, i. animam immortalem
a deo creatam ipsam celestem in
archa terrena positam ideo ostendit
illi preciosas vestes et delicias
cibos et gloriosos honores ut per
hec subiugat eum voluptatibus
suis auferat salutem anime contristatus
et verecundatur gaudium cordis ipsius
habet ille Item ut demum mundi
quod utitur in stabulo utitur
mensa tabula vetere lectulo di-
missurus non permansurus habet Augustinus
sup Jo. 3 xo qui in fine

Mundi innovacio et iudicacio ter-
minabitur per detestationem ultimi
iudicii in infinitum Ille enim maximus
ignis elementa purgabit cum ha-
beat virtutem expulsivam sive exclusive.
Sic mundum innovabit cum habeat
virtutem subtiliandi Mundi autem
innovacio i. pulcrioris forme
inductio debet ascendi multiplica-
tum Primo quod sic signum fuit
quod elementa purgaret Propter quod
infectum erat propter peccatum hominis
Item dignum est ut mundus innovetur
propter glorificationem hominis Tho. ut
creatura remuneretur pro labore
que homini servierunt iussu dei Jo.
ut totus mundus ... pro ...
conformetur homini glorificato Ro.

quod hoc factum est ut homo prius per spiritualem
creaturam deum agnoscit quam in sua
natura inde non potest Unde in futuram spe-
culam ex melioratam et purgatam ut in
pulcritudine creaturarum amplius resultet
spiritualis creatura Hoc autem non erit ad
necessitatem quia deus alio modo non posset
sed non sed ad commodum ut ex
delectatione visionis intellectualis
addat delectatio visionis sensibilis
circa elementa Et terra erit sicut
crystallus et planabitur Nec erit clausura
nec habebit impressiones quas habet
modo quia non erit imber neque
venti neque pluvie neque ros nec
grando neque nix atque brinta nec
fulgura Ignis ergo aer atque aqua fient
perfectiora et manebunt non solum
secundum substantiam suam et qualitatibus
secundum statum sed ergo secundum suas qualitates
quas habuerunt quantum ad actum sed
non quantum ad formam quia in hiis duobus
elementis magis vigent qualitates
active sicut frigiditas in aqua et
caliditas in igne quia magis sunt
generationum et corruptionum principium
et tales effectus illorum amplius non
erit sed ... et terra ... erunt
quantum ad formam non quantum ad statum sed
ergo ex predictis habetur fermentatio
elementorum et quaternio animalium et pla-
netarum quia cursus istorum cessabunt
et propter ista duo elementa manebunt non
quantum ad statum sed quantum ad actiones
et passiones Corpora vero celestia
habita quiete sed lumen clarioris
dicuntur remanere Verum in illa quia
ut dictum est inferiora salvantur in homine
quia similiter ... omnem genere
creaturarum et propter hoc in homine
innovationem et glorificationem possunt
dici etiam innovari et remanere
hec Tho. de veritate theologie li. 7 ca. 19.

Munus acceptio ac
ceptio est frequenter detestanda
Unde Abraham noluit munus
accipere a rege Sodomorum etc. Gen. 14
Aminenses oblati ad opus taba
bernaculi missit Moyses israelitis nil
ultimus offerre Exo. 36 Merce-
dem iniquitatis amavit Balaam
etc. Num. 22 Non accipies personam

nec munera, quia munera excecant
oculos etc. Deut. 16 c. Munera obtulit
Ahoth Eglon regi Moab etc. Judic. 3.
Johel et Abia filii Samuel iudices Israel
acceperunt munera etc. 1 Reg. 8. A quo scelere Samuel
se excusavit coram populo 1 Reg. 12.
Heliseus accipiens munera Naaman Syro
quem Heliseus a lepra gratis sanaverat,
percussus fuit lepra et semen eius 4 Reg. 5.
Daniel munera sibi oblata a rege
Babilonis etc. Daniel 5. Custodes se-
pulcri Christi pecuniam acceperunt etc. Math. ult.
Ultimo Simon magus offerens pecuniam
etc. Act. 8. Domus coniungitur per Ysa.
de Principes infideles socii furum omnes
etc. Ysaye primo

Munera libenter accipiendo igitur
denotabitur habere Job 17. Non
sit manus tua porrecta ad accipiendum
etc. Eccl. 4 c. Beatius est enim magis
dare quam accipere Act. 20. Ve illis qui
more Balaam mercede effusi sunt Jude
c. Item liberalitate arguenda amittit
et petiit qui ab eo accipit quam [illegible]
det ne corrigatur ambo in eodem ad
[illegible] Cum non erubescit dicere quod
michi dabis et ego ministrum faciam. Sic
est ac si diceret quid michi vultis
dare et ego meipsum abnegare officium
predicationis domini vendam. Hec Crisostomus de
trinitate de simbolo. Tres sunt mu-
nerum acceptores quibus cum ministeria
humana veritas vendit vel est favore
amicitie, adulatio laudis et vel
acceptio munerum. Hec Ysidorus de summo
bono li. 1. Oblatio enim munerum timeo
ne regiminis. Hec Cassiodorus in epistola.
Item ad Nepotianum presbiterum clericos
et monachos munuscula a nullis accipere
ut sudariola fasciculos et huiusmodi.

Munera ex genus 3.
Unde dicit B. Greg. in omelia tertia
et est in canone 1 q. 1 Sunt non-
nulli qui nummorum quidem praemia ex ordi-
natione non accipiunt qui excutit
manus suas ab omni munere non
enim dixit a munere, sed ab omni
munere. Quia aliud est munus ab ob-
sequio, aliud a manu, aliud a
lingua. Munus ab obsequio est subiectio
indebite impensa. Munus a manu

pecunia est. Munus a lingua favore
Item spiritualium ordinationes tribuunt
ab omni munere manus excutit qui
in divinis rebus non solum pecuniam sed
nec humanam gratiam requirit. Hic ille
Item munera dantes et accipientes faciunt
dampnare a ministerio 1 q. 3 Saluator per ...
et cum coram eo per Greg. Item non
tamen ecclesia ubi recepto spiritualiter
per munera 1 q. 3 Saluator ut supra
Item meritorum quidem tractatur quibus ad
fidem vel ad meliorem statum per
munera 23 q. 4 ea vult per Augustinum.
Item clericus est suspiciendus vel spiri-
alia dat pro munere, destituitur 1 q. 1
Sanctitas 1 q. 2 Observandum 13 q. 2
Cautela per Greg.

Munera non sunt accipienda
propter quatuor. Primo est quia homi-
nes excecant Exo. 23. Nolo acci-
pere munera quibus reddunt
precii munera etc. Item 2m quia exenia et
homines mutant Eccl. 20 Xenia et
munera excecant oculos iudicum etc. 3m
quia in servitute redigunt Prov. 6.
Dona michi licent etc. Prov. 22. Servus
qui accipit mutuo fenus est fene-
rantis. 4m quia privant homines
a benedictione dei etc. Matth. Age.
dictus qui accipit munera Prov. 7.
Qui autem odit munera vitam vivet
Item munus triplex offerebant magi
domino scilicet aurum thus et mirram.
Aurum sunt perfectorum fide sapientes dicit
Apostolus Si quis edificaverit aurum ar-
gentum lapides preciosos. Item quis propter
debet se nondum fide sapientia plenus ob-
tulit ei aurum thus est oratio sancta
est dignatur oratio mea etc. Item qui mulier
non mundiciam offert orationem obtulit ei
thus mirram estimo opera bona qui
sic mirra corpus defunctum imputribile
servat sic opera bona Christum crucifixum in
memoria hominis servat et hominem
servat in Christo. Hic caritas d. 2 li.

Remuneratio Remunerabat Agar
ancilla Sarae propter correptionem suam
et fugit Gen. 16. Principes et
populi filiorum Israel dixerunt Moysi et
Aaron videat dominus et iudicet etc. Exo. 5.
Hic propter retractionem pallee videntes
filii Israel Egyptios venientes post se etc.
Exo. 14. Murmurabat populus propter defectu

potabat vbi moyses percussit petram
qui inuenit aquas amaras 2e exo
15 Murmurabat iterum populus propter de
fectum potus vbi Moyses percussit pe
tram 2e Exo 17 num 20 Murmurabat
populus contra dominum dolens pro labore
2e Num 11 Murmurauerunt maria contra
Moysen et percussa est lepra num 12 e
xo quod ethiopissam duxisset in vxorem
vt 2 q 7 plerique vero prudentes et
disciplinati non murmurant caueant
Act 10 f Murmura frustra sine murmu
rationibus phil 2d

Murmur multiplex est primo sup
erbie sicut dicit pharisei mur
murant sicut hic si esset propheta 2e sciret
utique 2 ff 17 Architopel murmu
rans regi consulenti suspendebat
se ipsum Item scribe et pharisei mur
murabant contra dominum quia ad pu
blicanos manducabat luc 15 Tercio
Ad murmurantis murmurabat operarii
aduersus patrem familias dicentes
hi nouissimi 2e Mat 20 Secundo
rapacitas vt de fluxu isrl Num 11 vt
tercia vbi Christo murmurat Jo 12 Quare
hoc vnguentum non venditur 30 dena
riis et datur egenis hoc dixit
quia fur erat

Mutacio mutacio non debet fieri
in hiis que rationabilia et vtilia
sunt a patribus diffinita 27 q 2
Item plures per Greg et tamen certe
et deus mutabilitate nescit om
nium vitiosa est quia mutabilis est
de pe dist 2 cap si per Item communi
et augustinum c 4 licet deus sit incommu
tabilis tamen sepe mutat promissa et
ex minis tractat similiter 22 q 4 In
commutabilis et deo se Item deus
nouit mutare sententiam cum homines
de malo in melius mutantur di
pe di 1 §. si agamus per Ieronimum
et deo dicitur per Jonam Exemplum de
niniue et de ezechia rege Et
Romana ecclesia statuta sua secundum temporis
exigentiam quandoque mutat 27 q
vlt in fi. Sic ita et deo vlt
Et illa que non sunt contra ecclesiam
aut statuta decreta per naturalem temporum
congruam mutantur di 14 ca vlt
27 q vlt Priuilegia et deo dam
pnatio et q vlt Et mutantur
leges propter negligentiam regnantis

17 q 6 Alius

Mutantur prelati de loco ad locum
propter exigenciam temporis 7 q 1 mutationes
Item sedes episcoporum mutantur propter hosp
tilitatem vel paupertatem 27 q vlt Si vl
Item priuilegia quedam propter correctionem
mutantur 27 q 2 Si Item ista Item mu
tantur vota mutacione premissa 22 q 4 In
malis promissis et ea sequitur per Rei mit
tur. Et mutantur in melius templica et
postea 12 q 1 Cete per Aug vbi dicit
mutat consilium 22 q 2 Si Item vbi pauli
propositum ad hyspaniam mutat Item
quedam mutantur scilicet in penam vel penam
peiorem 22 q 4 Innocens per ambo ex
lecta Jos et gabaonitis 23 q 7 c 1 In mu
tata per augustinum Et non sufficit pectora tantum
mores in melius mutare sed de preteritis
debet satisfacere de pe di 1 Nunc Nabu
chodonosor rex non corporaliter sed men
taliter est in bestiam mutatus quia credidit
se bestiam ab hominibus exiens cum be
stiis morabatur 23 q 4 Remittuntur
Per ambo q sic in me

Natiuitas Natiuitas christi triplex
est s diuina humana et gratuita
Prima est ex patre 2a ex matre 3a
in mente De patre nascitur eternaliter
de matre temporaliter In mente spiritualiter
Et ista tres natiuitates sumuntur secundum
tres status que sunt in christo scilicet diuinitatis
carnis et spiritus Na ex patre nascitur
deus Ex matre nascitur caro In mente
nascitur spiritus sanctus per gratiam Ex patre
nascitur semper ex matre nascitur semel
In mente nascitur sepe secundum naturam
et Nam christus sed patrem sine matre
secundum quod humana sed matrem sine patre
secundum quod gratuita sed patrem et matrem secundum id
Mat 12 Qui fecerit voluntatem patris
mei qui in celis est 2e Has tres
natiuitates representat ecclesia in die
natiuitatis eius prima dicitur que cantatur
in nocte Est enim quod natiuitas
nobis occulta sicut 7 3 generationem eius
quis enarrabit Item in missa que
cantatur in aurora quia natiuitas
tercia partim est occulta partim
manifesta occulta quantum ad modum
manifesta quantum ad finem Tercia missa
que cantatur in die quia natiuitas

gratuita multum est in qua Christus per
affectum concipitur per effectum nascitur
et per studium nutritur. Isaie: A facie tua
domine concepimus et peperimus spiritum
salutis. Secunda

Nativitas Christi humana fuit gloriosa
gratiosa, copiosa et fructuosa.
Gloriosa quia dei salvatoris nostri. Tito iii.
Non ex operibus iustitie etc. Gratiosa, id est
gratis non meritis nostris exhibita.
Unde apparuit gratia dei salvatoris nostri
etc. Copiosa quia omnibus hominibus fructuosa
fructuosa quia erudiens nos. Ut ibi.
Fructus nativitatis Christi est duplex. Secundum
preteritum tempus et respectu futuri. Item
respectu preteriti temporis item duplex est
fructus. Primus quia declinare malum
ut ibi abnegantes impietatem etc.,
quo ad malum quod est contra fidem.
Et secularia desideria, quo ad malum
quod est contra bonos mores. Secundus
fructus est operari bonum. Ubi sobrie
quo ad nos, iuste quo ad proximum,
pie quo ad deum. Item respectu
futuri temporis duplex est fructus.
Primus est quo ad gloriam anime,
quod notatur ibi: Expectantes beatam spem.
Secundus quo ad gloriam in resurrectione
corporis, ubi: Adventum glorie magni
dei. Item apparuit in nativitate et benignitas
et humanitas salvatoris nostri dei.
De triplici latibulo: de sinu patris
in quo latebat, de umbra legis
in qua prefigurabatur, de ventre matris
in quo formabatur. Ipse quoque agnus
sine macula solvit signacula libri
signati. Apocalypsis v.

Nativitas Christi secundum carnem fuit
mirabilis, sicut multis ostensa, et utilis
exhibita, mirabilis facta tribus modis.
Primo ex parte gignentis, quia Maria
eius genitrix fuit virgo ante
partum et virgo mansit post partum,
quod non solum ex scriptura sacra
et oraculis prophetarum, sed miraculose
multipliciter est ostensum. Secundo ex parte
geniti. Nam sicut dicit Bernardus: In eadem
persona eternum, antiquum et novum
mirabiliter convenerunt. Eternum id est divinitas,
antiquum id est caro ab Adam traducta, novum id est
anima de novo creata. Ubi sicut
idem dicit: Tria opera mixtura contra opera

opera fecit ipse factor deus, ita mirabiliter
singularia vel talia nec facta sunt
nec amplius facienda sunt. Coniuncta
sunt quippe ad invicem deus et
homo, mater et virgo, fides et cor humanum.
Prima valde mirabilis, quia
coniuncta sunt limus et deus, maiestas
et infirmitas, tanta vilitas et tanta
sublimitas. Nichil enim deo sublimius,
quia nil limo vilius. Secunda mirabilis
mirabilis. A seculo non est auditum
quod virgo esset que peperit, quod mater
esset que virgo permansit. Tertium est supra et
ultra utrumque, sed non minus forte mirum
enim quod cor humanum his duobus
fidem accommodavit, quod credi potuit,
quod deus et homo esset, quod virgo
mansit que peperit.

Nativitas Christi tertio mirabiliter est
facta ex parte modi gignendi. Sig-
num partus fuit supra naturam, ex eo quod
virgo concepit, supra rationem, ex eo quod deum
genuit, supra humanam conditionem, ex eo
quod sine labore peperit, supra consuetudinem,
ex eo quod de spiritu sancto concepit,
qui ex purissimis et castissimis sanguinibus virginis
corpus formavit. Secundo nativitas Christi fuit multis ostensa. Nam ostensa
est per omnes gradus creature,
ut per creaturas inanimatas, ut sunt lapides,
rationales et intelligentes, ut in Romanis.
Nam cecidit templum Rome
et statue, et Egypti ydola corruerunt.
Item eadem nocte nativitatis domini
obscuritas noctis in claritatem diei versa.
Rome fons aque in liquorem olei
transmutatus, qui exundavit
usque Tyberim toto die largissime.
Item in ipsa die tres soles
in oriente apparuerunt, qui paulatim
in unum corpus solare redacti sunt,
per quod innotescebat, quod trinus et unus
deus notitia toti orbi innotescebat, vel
quod natus erat, in quo tria, scilicet anima,
caro et divinitas in una persona convenerunt.
Item per sensibilia vegetativa.
Nam bos et asinus in quorum presepio
Christus erat positus, dominum cognoscentes
flexis genibus adoraverunt et a
feni comestione, in quo puer iacebat

abstinuerunt. Tertio per consolationem ut homines nativitatem per pastores quibus se manifestavit xc et per omnem solitudinem vicio laborantes, qui ipsa nocte extincti sunt universi ut refert Jeronimus super illud lux orta est etc. Et hoc fecit Christus ut omnibus crederetur sodomiticos nec in natura quam assumpserat tantam in natura humana reperiri inventa esset. Ita ut dicit Augustinus videns deus vicium contra naturam in humana natura sic fere desiit incarnari. Sexto per intellectum ut angelos qui pastoribus apparuerunt et gloriam in altissimis deo cantaverunt.

Nativitas Christi fuit nobis utilis exhibita. Primo ad demones confringendos qui nobis ut ante prevalere non possunt. Secundo ad morbos curandos quia ipse natus omne nobis malorum remedium et medicamentum est. Tertio quia labore laborabat humanum genus ut dicit Augustinus sermone in nativitate vita et morte. Nativitas erat immunda vita perversa mors periculosa contra quorum mala natus est Christus vixit et obiit, cuius nativitas purgavit nostram, cuius vita instruxit nostram, cuius mors destruxit nostram. Item Augustinus dicit quod humilitas filii dei quam nobis in incarnatione exhibuit fuit nobis in exemplum, sacramentum et medicamentum ... mutaret in alterum. Sacramentum quo peccati vite vinculo solveretur et in summum medicamentum quo tumor nostre superbie sanaretur. Nondum enim quod conveniret humilitati salvatoris responderet superbie prevaricatoris. Superbia enim primi hominis fuit contra deum, quia cum esset servus preceptum voluit ad deum quia nostri ad appetitum divinitatis, dicente dyabolo Eritis sicut dii, super deum volendo, quia deus ipsum velle nolebat. Tunc enim voluntatem suam supra dei voluntatem posuit. Secundum Augustinum autem filius dei humiliavit se ipse homine ... ad corporis utilitatem et salutem nostram ad hominem per nascendi modum consimilem. Sexto homines per nascendi modum dissimilem. Ita nativitatis filii alieni nobis

consimilis quia natus ex muliere et per carnem peccatricem propagari et secundum aliquid erat nobis dissimilis quia de spiritu sancto ex Maria virgine natus est.

Nativitas triplex est scilicet nature, gratie et glorie. Nativitas nature duplex: prima in utero matris, illud quod enim in ea natum est de spiritu sancto est, de quo dicit xx confirmatio per Augustinum de fide ad Petrum. Secunda nativitas nature est ex utero, scilicet quando puer emissus ... matris, id est natus est homo in mundo de con. dis. x ... per Augustinum et cetera ... in matrimonio per Isidorum. Tertia nativitas gratie est quando quis nascitur per baptismum iuxta illud Johannis 3 oportet vos nasci denuo de con. dis. v ... in matrimonio. Item nativitas glorie est quando deposita vetustate penitus nascitur homo ad gloriam de con. dis. x. Post baptisma sit mors sanctorum natalis de 2 x q 2. ...

Natura

Natura. Lazarus amicus Christi mortuus est, quem ideo Christus vite non restituit ut mutaret naturam et vite ordinem verteret ut unius homo semel nasci et bis mori deberet ut gloriam mortis nova resurrectionis lege excitaret. Hec Augustinus de verbis dei sermone 72 circa medium. Item creaturam naturalem fuisse necesse, sed ut est depravata peccato ut non esset creatura est abiciendo secundum Augustinum de civitate libro 13 parte 9. Item est natura non fecit quod fecit omnibus creaturis magnas per quas quod natura cum quas facit sine dubitatione ... Hec ibi libro 9 parte 8. Item nec diversorum librorum tamen auctoritas ... omnis qui non ... ad quam nos ... universa ipsa natura rerum proclamat per gratie ... conditorem ... nobis ... reddit ... quia ... non ... perdicat ... sensibilibus, intelligentia non intelligentibus, invisibilia visibilibus ... videmus. Hec ibi libro 11. Item natura nisi in bono esse non possunt quia nature in quibus sunt utique bone sunt secundum Augustinum de civitate dei libro x parte 6. Item est natura in qua nullum malum potest esse, sed non potest esse natura in qua nullum bonum est

contra inde ut spiritus dyali natura, ut in
primo natura est / malum est secundum perfectionem
eam mala fuit non enim est ulla
natura in extremis infimis quod bestia-
olis quod non ille constituit a quo est
omnis modus / omnis species omnis ordo
sine quibus nichil rerum invenitur potest
secundum ibidem [illegible] 31 et 9 Item nullus
fecit naturam aliquam nisi summus
deus cuius occulta potencia cuncta
penetrans incontaminabili potentia
fecit quicquid esse quicquid aliquo
modo est / inquantumcumque est quia nisi faceret
illo non tale esset nec possit esse
ubi li. 12 p 10 [illegible]

Natura quilibet constituit deus
ab initio non dimittitur immutatur
semper in suo ordine permanere ne
in oblivionem ducatur coram hominibus
operando et continuat natura ipsa rerum
se regere et non nisi cum eo factore
Ideo ergo natura rerum cuiusque constituitur
rerum natura sua ut ipse dominus
naturas opifex in medium reducat
et ipse namque sit factor sive factura
et non solum semel sed quotidie
opera sua facere indicat secundum Augustinum
contra 23 b. Item natura peccati non est
in peccatore nulla secundum Iohannem in ep. 216
Item neque alter violat ipsa natura
communia habet ambrosius de offi. li. 3 c 2 f

Natura reddidit omnibus
nationibus unde sunt est maris
et femine coniunctio / puerorum successio
et educatio secundum di. 1 ius naturale
ipsum [illegible] naturae editum se fuit illicitum
et dampnabile 32 q 1 [illegible] per Aug.
Item naturali iure omnia sunt communia
et consuetudo omnia induxit meum
et tuum di. 8 Differt Item [illegible]
predestinacio divina nulla natura nisi
necessitas 23 q 4 Nabuchodonosor [illegible]
Item in culpa cadere natura est [illegible]
virtutis de pe. di. 3 [illegible] 17
natura demonis in pluribus subtilior
et nobilior est quam natura hominis 26 q
2 [illegible] per Aug. [illegible]
ex nature fragilitate corruerit [illegible]
[illegible] ad surgendum [illegible]
[illegible] resurgit de pe. di. x3 Ille
rex per Ambrosium

Navis Navis in mari periclitans
significat ecclesiam periclitantem inter inquietos
hec Aug. super Iohannem c 27 b Item
navis quae sunt ecclesie non potest mergi
propter crucem Christi / sed fluctuari et periclitari
per temptationibus et tribulationibus secundum
Aug. de verbis domini sermone 12 Item navis
[illegible] fuge nigebat / [illegible]
[illegible] maioris [illegible]
[illegible] 1 q 2 [illegible] post
medium p [illegible] Paulo [illegible]
[illegible] ad Ytaliam venire navis
[illegible] adversitas [illegible]
[illegible] 1 q 1 [illegible]
[illegible] periculum est plus quam navis
[illegible] regit [illegible]
[illegible] per Aug. [illegible]
[illegible] est utraque navis uno
grandi flatu aut per [illegible] pau-
latim aqua intrante submergitur /
sic parva peccata multiplicata tamen
opprimunt ut unum grande de pe. di.
1 [illegible] per augustinum

Necessitas Necessitas
[illegible] duplex Prima quae lege
non habet [illegible] 12 [illegible] sabbato
per satum [illegible] dicit rex [illegible]
[illegible] et non [illegible] 6 [illegible]
[illegible]
[illegible] Non [illegible]
[illegible] dixit rex [illegible]
[illegible]
[illegible] ad laborem ut quidam [illegible]
ut [illegible] cogit
[illegible] non
[illegible] honestum [illegible]
[illegible] equitate ps.
De necessitatibus meis erue me
[illegible] 36 Precepit dominus
[illegible]

Necessitas duplex est [illegible]
simplex ut est omnem hominem
mori 23 q 4 Nabuchodonosor Per
Augustinum [illegible] alia conditionis
est ut [illegible] qui ambulat
necesse est eum ambulare secundum [illegible]
Item sed nulla necessitas cogit [illegible]
violenter et necesse est eum in
[illegible] sed quod ex nulla necessitate [illegible]
[illegible] ex libertate arbitrii [illegible]
[illegible] et est necesse ea esse
23 q 4 Nabuchodonosor Per Augustinum

Quod non est culpabile quod necessitas inducit 30 q 1 Ad lunam Quod necessitas non habet legem 1 q 1 Remissionem per Aug(ustinum) Quod opera necessitate cogente facta sunt laudabilia dis 14 Si quis Quod ex necessitate debet fieri quod non fit ex ordine legittimo sed usurpato cessante vero necessitate cessare debet quod urgebat 1 q 1 Quod per Ieronimum 2 q 1 Quod pro necessitate 9 q 1 Sedmutos(?) in fine Quod in necessitate extrema petentibus sacramenta non sunt neganda 26 q 6 c 1 Tempore penitudinis Quod in necessitate sive pia sive mulier sive omnibus aliis baptisare conceditur 30 q 1 Ad limina Quod necessitas facit alienam propriam quod tempore necessitatis omnia sunt communia dis 47 Sicut in fine Quod clericus raptor est qui necessaria pauperibus non erogat 16 q 1 ea vero per Ieronimum Quod tempore necessitatis pius est subvenire pecunia quod thesauro et mensa altaris pius monstro quod pretiosa dis 86 De Jn ipsa fit ea non satis

Negligencia Neglig(enti)a

Reprehenditur in sacra scriptura ubi leguntur vendi Jacob audivit quod alimenta venderentur in Egipto dixit filiis suis Quare negligitis audivi quod triticum venderetur in Egipto Gen 42 Negligenter custodivit Abner dominum suum Saul 1 Reg 26 Ioab rex Iuda tetigit lignum ut instauraret domum domini 4 Reg 12 Paralip 24 Cum dormirent homines venit inimicus homo et seminavit Mt 13 Mat 25 Cum moram faceret non exspectavit Mat 20 Virgines cum lampadibus suis oleo dormierunt Mat 27 Plus ubi actio dicta est 6.

Negligencia est quando homo non facit illud quod facere debet Deo tamen bene faciat an male Jer 48 Maledictus qui facit opus Dei negligenter Et per scripta docet eam fugere Ho(mo) quando est quod diligenter sint se mali cauta ea de quibus intendunt sic leguntur de Chede(?) Act 2 Diligenter ab eis sedebat homines 2 Cassiod(orus) Velocitas sinunt homines Deo et per velocitatem ego pro faciunt homini per bursa(?) ... tercio voluntas peccatum ...

quibus negligentia committitur quod non ad angelum eius magna diligencia habetur in psallendo et aliis operibus spiritualibus Item rex omnis terre Deus psallite prudenter Ne psallendo iumentum cogitationis quod tamen fetore per odorem Deo offeruntur

Negligentia arguitur in extrusarum(?) bonorum operum Di 8 De prodit per Greg(orium) Item in subveniendo miserie 12 q 2 Cure per Amb(rosium) et ea sequentia per ... dis 86 Pasce per Greg(orium) Item recipiendis penitentibus Di 6 q Ex corde Sicut neguit ea negligentia Item in erudiendis pueris dis 83 Si Nec ea puniant dis 43 Sit rector per Greg(orium) Item in defensione pauperum ... 8 c ... Nec eius potentia et ea sequitur per Io(hannem) et Aug(ustinum) Quod negligentia prelatorum reddit in districtione subditorum C 40 Si papa Quod negligenter corripere post disciplinam in subditis 22 q 3 Sistunt(?) Quod negligentia et tolerancia multi prepositi incurrunt pestilenciam dum auctores dissimulant ad gubernationem mediana dis 86 Inferiore di 47 Sed illud Quod negligentia preterita propter male aliud est quod ferre dis 83 Error Quod despoliandus est esse prelatus ubi electores iudicat esse negligentes quod Lay(cus) 8 q 1 Sit autem per Amb(rosium) Quod negligentiam inferiore suppleri debet per superiores 8 q 3 Curialis 20 q 3 Cum simus Quod prelati de negligentia arguuntur sed puniuntur 32 q 1 Si quis per ... 24 q 1 Si custos per Greg(orium) Quod negligentia post amonitionem aggravatur tam ad culpam quam ad penam 12 q 2 Indignum Quod prelati propter de negligentia est depositio Di 81 Dictum 11 q 3 Placuit Quod facultas perveniendi culpa habet qui vult per se corrigere negligit emendare Scriptum est Non solum qui faciunt sed qui consentiunt pertrahes(?) in decretum, et iterum prendunt delinquentibus additum qui augent ... peccata ... negligentes ... 86 Facientis Item sicut ... Prima negligentiam insensibiliter

seducti audent et maiora perpetrare
Greg. in moralibus. Sicut in uno quod
ipse iniquus est diligentius. Ita remisse do-
cere disciplinae. Nouerca est negligentia.
hec Rocius de Spina
Negatio negare scriptum et scrip-
turam est deponere verborum hominis
[illegible] actibus suum, tollere quod scriptum sunt
[illegible] mundo crucifige h. Joan. cap. 19.
Item ille scripturam negat qui mutatus
ad meliora desinit esse quod erat et
incipit esse quod non erat h. Greg.
super Ezech. omelia 10. Item negatio Christi
non tantum fit in verbis sed etiam in factis
1 q 3 Existimant per totum. Item virtutem
pro pecunia negat idem qui virtutes
et vendunt 11 q 3 Absit. per Beda
Item iste negat modo summendum
parentibus ipsum Christum qui est mea
negat 8 q 1 Omnis. Et potentes
negavit Christum 11 q 3 Non solum. Et
negativa plura non possunt 6
q 1 Verbis. Item dixit Christus Qui
me negaverit coram hominibus etc. ait
10 in fine. Item Quidam confitentur
se nosse deum factis autem negant
cum sint abhominabiles et incredibiles
ad omne opus bonum reprobi h. ad
Titum 1 c. sequitur.

Nobilitas. Nobilitatis summa
est apud deum clarum esse
virtutibus. sola vero libertas non sanguinis
[illegible] h. Jero. in cap. ad Ce-
lanciam. Nullius te vilis de generis
nobilitate proponas. Nec quislibet
pares simili loco natos te inferiores
putes. Religio mea nescit personas
nec conditiones hominum, sed animas inspi-
cere h. Jero. ibidem. Esse iuuis clarum
corpus optimum, fortem, eundem, inge-
nii velocem, eruditionis utilitate et
morum honestate, gloria quod tibi
sunt si usurpaui, est qui cumulet
et indicat hec Bern. in epistola ad
Baldum. Eius thematico notasse
receditur, quod fuit ex patre gentilis
aut quod nouit Abrahe quod prius
fuit [illegible] culmine
nomen sepultus a gente sua. positus
est in capite fidelium, ut ea non

dicitur fluens pectore sed patre suauitate
non potuit eius gloriam perdere pectus
peccatum crearat h. Cassiod. [illegible] Item
quod nobilitas morum plus ornat quam
progenitorum probat dicitur xo. Nec potest
Greg. Item quod nec loco nec generis
nobilitate sed virtute et gratia ad
quiritur dicitur xo. [illegible] per ambitione
[illegible] per Greg. Et quia Adam
nobilitate et propterea abierunt nobi
litate loco primatus fuit dicitur xo. [illegible] 281
per Gregorium
Nomen Christi patris omnes vocat
nominatum, hoc est nomine [illegible]
scriptum in libro vite hinc dicit Apostolus
nouit deus qui sunt eius. Item Augustinus
super Joan. 10 x 7 Item manifestum non
tum hominibus quem dedisti michi
non illud nomen tuum quo vocaris
deus, sed illud quo vocaris pater mea
[illegible] non non potuit manifestare sine
ipsum filii manifestatum [illegible]
de omni creature et gentibus antequam
in Christum crederent non potuit esse ignotum
hec Aug. ibidem [illegible] Item
in nomine patris signabit discipulos
[illegible] in nomine filii signabit
quos in nomine filii petentes ex-
audiebat h. ibidem [illegible] in fine
Item considera quod dictum est In nomine
tuo prophetauimus, sed non in spiritu tuo
in nomine Christi multi ambulant qui
non habent spiritum Christi, sed seducti [illegible]
[illegible] non ex nomine Christi cognosci sunt
[illegible] sed de spiritu Christi [illegible] prophetauit multi
in nomine Christi in spiritu aut dyaboli [illegible]
aut sunt diuinatores, sed sic distingue
quid intendimus [illegible] spiritus alii
[illegible] h. Cassio. [illegible]
[illegible] Item aliqui [illegible] de
[illegible] non deprecatur [illegible]
[illegible] nomine [illegible] diffinito
[illegible] diligentie [illegible] 12 q 1 Clitus
qui et 16 q 1 [illegible] sola [illegible]
non sufficit ad [illegible] quia
sepe [illegible] in falso [illegible] non
[illegible] 24 q 1 [illegible] per Augustinum
[illegible] in matrimonio
[illegible] Virgilium
[illegible] Plato [illegible] matrimonium

29 q. 1 § 1 et ibi. Nota distinctionem
bonas sanctitas etc.

Obedientia. Obedientie voluit
deus sibi restaurari et hominem sub
obedientia vivere precepit et ligavit Gen. 2.
Et [illegible] inobedientiam comminatur ipsum puniunt
Gen. 3. Noe propter obedientiam salvatus
est Gen. 7. Abraham obediens
se commendat Gen. 12 filium immolaturus
Gen. 22. Et propter hoc promissionem obti-
nuit ut ibi. Naaman obediens
mandato Helizei sanatus est x Re. 2
Apostoli obedierunt Christo statim sicut
Mat. 4. Christus precepit obedire docto-
ribus malorum in cathedra Moysi sedentium
Mat. 23. Christus obedivit legi in cir-
cumcisione, templi in representatione Luc. 2.
In agni paschalis comestione Mat.
26. In passione Phil. 2. Obediendum
est magis deo quam hominibus Act. 5.
Ipse enim obedivit patri si deo [illegible]
[illegible] unicuique scilicet celum. Eccl. 3. Non
obedio propter regem sed propter legem
~~sed propter legem~~ 2 Mach. 7. Ancille
filii obedite parentibus vestris per omnia
Col. 3. Obedite prepositis vestris
Hebr. 13.

Obedientia non servili metu sed
caritatis affectu servanda est.
Obedientia victimis iure preponitur
quia per victimas aliena caro per
obedientiam voluntas propria mactatur
Gregorius li. 37 Mor. tractans illud
melius est obedientia quam victima
Quid magnum est velle se obtemperare
a maioribus et nolle obtemperare in ma-
ioribus hec August. de operibus monachorum

Item obediendum est prelatis in omnibus
si non precipiant contra preceptum nec contra
deum [illegible] August. de verbo dei sermone 6. Iste
debuit [illegible] absit indignetur sed
debuit michi tibi aliquid ut te quod
tibi expedit sentires esse sub deo
necesse ab aliquo te prohibendum
erat. Non propter illum arboris
maliciam sed propter tuam obedientiam non
potuit deus [illegible] commendare quantum
sit bonum obedire, nisi quod prohibuisset
tale quod non erat malum in quo
te obediente ferret palmam, [illegible]

inobedientia inveniret penam. Arbor illa in
paradiso bona est sed obedientia melior
quam August. ibidem sermone 3. Et quam in medio
Item sermo forma servi puer Christus
parentibus suis morem gerit quanto prius
maioribus sed superioribus et subditis [illegible]
hec August. ibidem sermone 7 8. Item monachi
de precepto superioris indiscreto non debent
obedire hec Hug. in expositione 6 q[illegible]
[illegible] nisi [illegible] obedire
videtur hec ibi [illegible] 113. Item quanto homo
obedit deo [illegible] hec Hugo
[illegible] August. de verbo domini sermone 13 Re-
portavit obedientia [illegible] 10 Item
rebellio mala sed obedientia multo
melior est quam stultorum victime [illegible]
[illegible] Petrus apostolus [illegible]
clementis [illegible] sic alloquitur, nec li-
cet [illegible] demum, cum quilibet
pro sua culpa ipse qui [illegible] non [illegible]
ut unusquisque qui in culpa est [illegible]
[illegible] omni [illegible] habet
[illegible] reconciliat ei qui omnibus
[illegible] Et pro hoc [illegible] ad salutem
[illegible] obedire [illegible] prudenti-
[illegible] fuit [illegible]
prelatis non loquitur [illegible]
[illegible] qui [illegible] dei vo-
luit, et cum [illegible] corpore [illegible]
[illegible] videtur [illegible]
[illegible] et est multo nequior [illegible]
[illegible] quam illi qui [illegible] fuit et [illegible]
[illegible] sunt [illegible] Et [illegible]
93 [illegible] Si [illegible] Item si dominus
sive prelatus iubeat ea que non
sunt [illegible] fidei, vel adversa sacris
scripturis, subiectus illi serviat, si vero
contraria precipit, magis obediat spiritui
quam corpori [illegible] Et [illegible]
[illegible] ad [illegible] Et [illegible] Si bo-
num est quod precipit imperator iubentis
exsequere voluntatem, si malum [illegible]
[illegible] deo magis obediendum quam hominibus
[illegible] et de [illegible] apud dominos
[illegible] apud viros, et filiis
apud patres quia in illis debent [illegible]
dominis et parentibus esse subiecti
[illegible] dei mandata non sunt [illegible]
11 q. 3 Si dominus [illegible] 6. 3

Obedientia [illegible] sufficiens [illegible]

et districta. Sufficiens est obedientia
illa que in his tantum obedit ad que ob
ligatur de iure naturali. ad quod pertinuo
sunt sicut et limites non excedens
ut dicit Thomas 2a 2e q 104 ar 5. Et
patent exempla ex scriptura sacra
Nam et filii parentibus per omnia tenent
obedire secundum illud apostoli Coloss 3.
Filii obedite parentibus vestris per omnia.
quod intelligendum est tantum in hiis que
pertinent ad disciplinam vite exterioris
pertinent ad disciplinam vite exterioris
sive cura domestica. dicit Thomas ubi supra.
Similiter et servi dominis tenentur
obedire. secundum illud apostoli Servi obe
dite dominis carnalibus per omnia. Et
id prima Petri 2. Servi subditi estote in
omni timore dominis. non tantum bonis
et modestis sed et discolis. quod intelligendum
est in hiis tantum que pertinent ad
servilia opera peragenda. ut dicit
Thomas ubi supra. Uxores sunt maritis
obedire tenentur. secundum id apostoli ubi supra
et Petri ibidem. Mulieres subdite
estote viris etc. quod intelligendum
de hiis tantum que pertinent ad mari
talem exstitutionem sicut similiter et
omnes clerici prelatis et superioribus
in suis gradibus tenentur obedire.
secundum illud apostoli Tit 3. Admone
illos principibus et potestatibus subditos
esse. et illud 1 Petri 2. Subditi estote omni
humane creature etc. et secundum id
apostoli Omnis anima potestatibus sub
limioribus subdita sit etc. Ubi probat
apostolus exintentionem quod unusquisque
tenetur obedire sublimioribus. tam
in secularibus quam in spiritualibus. sive
boni fuerint sive mali. quia deo
ministri sunt ordinati. ut dicit ibidem
tamen vel ad timorem puniendorum sive
correctionem. malos ad correctionem puniendos
ad damnationem quia non est potestas
nisi a deo. et qui resistit potestati
dei ordinationi resistit ut ibi.
Concordat Thomas 2a 2e q 104 ar 6.
Dicit per fidem christi non excusantur
fideles quin superioribus obedire te
neantur. sed hoc intelligendum est in con
dicionibus quibus iuste possunt. et tamen
iusta preceptis et non aliis. Concordat
Petrus in scripto super 2 sententiarum

dis vestris. Et in glosa ordinaria super illud Re
aut sicut a deo etc.

Obedientia perfecta est illa que totum
suum velle et nolle ponit in arbi
trio sui prelati. nichil sibi reservans
dummodo nichil precipiat quod divine
est contrarium voluntati. unde quod scri
bit de hac potest intelligi illud apostoli
Hebr ultimo. Obedite prepositis vestris etc.
Perfecta vero obedientia significatur ubi
exemplo christi nobis commendatur. Ad nunc
sit veniens in mundo permanens et de
mundo transiens ad patrem nusquam veni
exemplum nobis dedit perfectis obedientie dicens
loquitur Ioh 6. Descendi de celo non
ut faciam voluntatem meam etc. In mundo
permanens. dicit scribitur ad Philippenses 2
humiliavit semetipsum factus obediens usque
ad mortem. De mundo transiens sic loquitur
Mt 26. Non sicut ego volo etc. Porro
nuptiis contra voluntatem et instinctum proprie voluntatis
nuptiis cordibus et instinctum proprie voluntatis
undecumque et spiritualiter removens extinctive pro
bata studiosius destruit. Hinc ad sin
gula que optimaliter exigere de subditis
quam bonum et multe suspicionis de preposito
antecessore tamen cum latet in pectore
mi 2 q 1 Admonendi sunt subditi ne
prelatos admonendi sunt subditi ne
plus quam expediat sint subiecti. ne cum
student plus quam necesse est hominibus subicere
compellantur eorum vicia venerari. ut
Thomas 2a 2e q 104 ar 1. Perfecti vero
inquit soli deo inhereret. cum tamen
tabilem bonitatem. quia et si inhereat
suis prelatis non iubent etc. nisi
inquantum illi inhereant christo. secundum id apostoli
1 Cor 4. Imitatores mei estote etc.
Qui quamvis videat alios meliora
et habere dicta vel facta ipsa a pro
pria rectitudine non recedit. Igitur secundum
Bernardum de disp. et precepto. tam generali
regula omnibus est preceptorum. ut
sive per se aut per alios. nec bona nec
mala sunt. et divina institucione
aut debita cuiusque professione fixa
non sunt. non iussa quidem utenda
vel admittenda vel obmittenda. iussa
vero sine culpa non negligantur
sive contempnatur. differt
aut culpa a crimine utpote crimen
a contemptu. culpa vero negligentia

oritur et procedit. Neglectus autem
languor incurabilis est, contemptus
vero superbie. Amor contemptus
in omni statu mundiliorum pari pon-
dere comitatur et cunctis dampnabilis est.
Neglectus autem iusticie est intole-
rabilior in nobilibus et maioribus.

Obediencia indiscreta 2a

Quando nunquam debet subditus in aliquo
obedire. Et contingit multipliciter. Primo
quando est ex quibuscumque supradictis. Secundo
vero cum preceptum divine scripture vel
aut scripture patenter, uel sanctis patrum
constitucionibus sive bonis et honestis
atque sanctis moribus vel aliquid quod
repugnat vite moribus. Tercio cum precipit
aliquid quod proprie officio non in-
cumbit vel quod derogat aut re-
pugnat precepto maioris prelati, tunc
in casu illo potius est parendum
etc. Quarto si precipiat minor prelatus quam maior
prelato visitante non dicere aliquid
de visitandis revelandis in visitacione
ut de hiis que pertinent ad ecclesie uti-
litatem, ordinis reformacionem, morum
correctionem et huiusmodi. Si quid velit sed
amplius est addiscendum quia inter pre-
latos omnis est unus qui habet
potestatem plenariam sicut christi vicarius.
Prior [illegible] imitator. Prior
et ecclesie katholice utilior tunc obe-
diendum est in hiis que dei sunt.

Obediencia vero minoris

Ad maiorem tamen pertinet defenda
diffinicio. Quinto decretum de mala
civitate et obediencia non solebe non
destituunt. Contendunt fideles theologi
quod hec quia christus fuit obediens baptisma
pro baptismo [illegible] 3. Tota civitas est
obediens creature utique. Iosepho
et christus fuit subditus suis parentibus
Luce 2 et etiam est sicut inter natos
mulierum non surrexit maior Iohanne
baptista, sicut christus infirmitatem fuit maior
quam Ioseph vel Maria. Tamen christus in
nichil fecit nisi ut debuit sed
quia maior et minor debet esse subditus
sive obediens, quicquid enim fortes
religiosi docuit ut principium
est tenendum, et sicut videtur ut

sustinendum ut fides quam maior est
obediencia minori. Et hec similiter sanctus Basilius
quam deus docuerit in omni genere carnis. Et
contra preceptorum sequitur et sicut deus sa-
pientie veritatis. Deo tenetur et sive
obediens sicut enim subiectus et angelicis
creaturis, indigenciam suam audiens
atque implens, et apud illos qui nos
exaudiunt continue et supreme summa
est obediencia minoris ad maiorem. Apo-
stolus autem sicut est vere duplex, sicut fuit de-
bite obediens. Audiunt enim sanctorum
generaliter et supplet subditos vero ne-
cesse obedientiam personarum in ministerium
sed eorum. Et sicut christus ut dicitur. Item in-
subditis suis parentibus non dubium
quin sine nulla re tamen obediens et
illa quidem obediencie mandat. Apo-
stolus que propter quod sunt subditi
suis dominis. Illa est subiectorum ma-
iestatis cunctis fidelibus quia propter
in nomine vocatis. Sunt subiecti om-
nium creature propter deum. Item
obediencia est generalior quam subieccio
sive subiectio, cum ipsa deo communi
et non reliqua et inter hec doctrina
est sicut hoc Thomas. Item secundum esse
ipse amoris 12 dist. 2.

Obediencia est quicquid a superiori
utiliter imperatur fieri debeat
23 q. 1 Summa per Gregorium. Et obediencia
sola fidei meritum possidet, sine
qua quisque infidelis convincitur quam
fidelis esse videatur 8 q. 1 Sciendum
in fine per Gregorium. Et obediencia in
preceptis debet promitti dist. 23 Qualiter.
Et obediencia que cogit esse sub
alia potestate. Nil debet habere proprium
12 q. 1 Non dicatis per Augustinum. Non
est per malum non obedire quia cum
precipitur aliquid contra deum, prelato
non est obediendum 11 q. 3 Non semper
Augustinus, et 8 causa sequitur. Et summa
obediens dicitur excusatur pro tanto
quod fecit, sed non pro toto 23
q. 7 Cum compulsi dist. 86 Quando
possit est de principe est obedi-
endus 8 q. 11 q. 3 Imperator. Item
prelatis 1 q. 1 Summa. Item prelatis

pertinentibus di 8 c 2 ue Dic augem
li di q 3 d subditam · plus q
labor lea x f

Oblaciones sunt dona ingenuorum
non placet altissimo, nec respicit
in oblacionibus iniquorum · et in reputacione
sacrificiorum eorum comparabitur velut · qui
offert sacrificium ex substancia pauperum / qui
qui victimat filium in conspectu patris
Eccli 3 x · Item recte quippe offertur
sacrificium · tunc offertur deo ubi cui
vivit in sacrificio est / Non recte di
vidit dum non distinguit recte vel loca
vel tempora vel res ipse que offeruntur
vel qui offert vel hiis quibus ad vescen-
dum tribuitur quod oblatum est ut divinitus
sit intelligamus · ut augustinus de civitate
dei li 17 ca 8 Item qui immolat
diis occidetur preter domino soli Exodi 22 · Ite
cave ne offeras holocausta tua in
omni loco quem videris deut 12 d / Item Exodi
oportet nos offerre fidem venerabilem / de
opere et oracione inviolatam / in omni loco
inde orantem in mundum / in omni loco
opera sancta Tunc ergo tu venire ad
ecclesiam ad orandum deum munera
ecclesie in manibus portans / dum non
tenentibus et recte ab eo qui habet
habentibus vt ore sua benivolis operibus gaudent
sic in lege scriptum est deutero 16
sic in lege scriptum est deutero 16
non intrare in conspectu domini dei tui
vacuus / infirma est enim ora que
vacuus · infirma est enim ora que
est dispensacio vnde non est munita h
Exodi 2 c

Oblaciones que holocausta
dicuntur sunt tamen ag et
sacrificia agnicia totaliter combusta / hec
Iozepha antiquitatum li 3 ca 8 / Obla-
ciones dicuntur generaliter omnia que
deo offeruntur sacrificia ipse dum
quod cum res deo oblatas aliquid
fit / sic quod animalia occiduntur
et panes franguntur bladii et hec commedunt
sic et holocaustum nomine sonuit nam
sacrificium dicitur ex hoc / quod hic facit
ad sacrandum · et sic omne sacri-
ficium est oblacio · sed non quilibet
oblacio sive libamentum de sacri-
ficio vel oblacio de liquidis
vt de vino oleo · vel quinta decima
Primicie aut sunt oblaciones que
deo offerebantur vt legitur deut° 26 ·
non sunt sacrificia quia nil sacra
tum eis fiebat · Decime aut

ipse non sunt sacrificia neque oblaciones
que non invenitur deo · sed ministris divini cultus
exhibentur Et nos quidem sed deo est oblacio
faciendo propter augustinum 8 li de ci dei non
constituimus martiribus templa · quia non ipsi
sed deus eorum nobis est deus Quis sacerdos
non dicit offero tibi sacrificium petre
vel paule sed deo gracias victoriis
gracias agimus · et nos ad imitacionem
eorum exhortemur · ut ubi · 22 · dist di
Item ibidem Non enim in oblacione
sacrificii pensatur precium · si sit preciosa
sed significacio eorum sicut fit in honore
sanctorum recitare tamen divinum · Unde
sic augustinus dicit 10 li de civitate dei de
monet cadaverum odoribus · sed divinis
honoribus gaudent ut ibi · Ubi offerentem
intencio debet esse prima prostrata in
aliquid deo oblatum sive corporale
vel spirituale / vt puta doctrinam sive
oracionem sive aliud laudabile deo vel
proximum vt xiii habitantes
in cordibus / multi alii imitantes
ymm id ait · si offeras munus tuum
ad altaria · nimis oblatum
a deo prosperi libertatis qui fecerit sua
concordat · vel qui inducunt
et orphanum nephandum committunt
ut augustinus et alii super textu predicto

Oblacio duplex est · vs spiritualis
que corporis et pingis vel et temporalis
que fit ex rebus mundi de consi-
dis 3 bis casus sequitur in fine 13 ob
lacio Eucaristie · que prime spiritualis
est · omnis oblacio de con / dis 2
Michel est ab omni sorde purgata
dicit hinc oblacionem offerre dis / sa-
cerdotes purgabit dis 8 · apz vel bis
in fi 1 · Immundi ab hac oblacione
prohibentur di 8 2 · propositum Item licet
hec oblacio sancta sit non tamen mundi
que offerunt per eam sacrificiorum · sed plures
pollui 1 q 1 Item fit per totum et i
oblacionem temporalem · deo plures parere
voluntate · atque mitte offerentem per
multitudinem venerunt clericorum · pudicicie
sive oblatorum ix q 1 4 di recte si
tamen 1 q 1 ille ix q 7 decretum
per libros di x 7 dicitur per augustinum

14 q. 6 ca. 1 ss sequitur. Item oblatio
ex iniquo est maculata et ideo infra
ctuosa 14 q. 7 Immolare Aug. in
Item oblacionem iniquorum non recipit deus
sed nec ad munia legem 3 q. 1
In graviter Aug. Item oblaciones
discordancium et pauperes opprimen
cium non sunt recipiende di. 90 Ob
laciones Greg. et ca. sequitur. Ieronimus
Agriciani 14 q. 5 Iniquos. Item Angel.
Item oblaciones defunctorum retinentes
necatores sunt pauperum 13 q. 2
Qui oblaciones et ca. sequitur.
Oblivio. Nunquid oblivisci
potest mulier infantem suum ut non
misereatur filio uteri sui et si illa ob
lita fuerit ego tamen non obliviscar
tui dicit dominus. Ysa. 49. Quia curio
animus noster malorum et mira bo
norum est quia ut delectatur in bono ideo
facile obliviscitur bonum. Magis
autem quicquid audierit quod non
in corde suo placitum sit retinet
semper. Nam iniquus potest oblivisci
aliquando quod diligit, non retinet
quod odit. Ieronimus Crisostomus 23 Matthei
Ita debemus oblivisci preteritorum iniurie
nostre sicut bene tamen non insurgere
iniuriarum tuarum tuarum. Ier. Eccl. 20
Omnes numere proximi ne memorie
Item delectatorum preteritorum peccatorum.
ne contingat in Egypto cum Israel
murmurantibus Nu. 11 Recordamur
piscium quos comedebamus
sed effunde donum gratuitum super-
pellem. Pertransisse enim plaga ma-
gis. Item locus iste Unicuique super
turba contempta. Ps. Obliviscere
populum tuum et domum patris tui. Item
obliviscitur tenui opera. Philip. 3.
Que retro sunt obliviscens
ad ea vero que priora sunt ex
tendens meipsum. cura 1
Obstinacio. Vocavi et renuistis
extendi manum meam et non fuit
non audierit sed inducavit cor
meum suum. Ier. Ep. 14 Cor durum
male habebit in novissimo Eccl. 3
Durus in corde correxisse pro quo
vocavi et non respondistis Ier.
Ier. 6 7 et Indurat faciem
suam Ier. 7 1 Apostoli Hinc nos vo
rare invitatorem Actus 22 a Durata
moria est Ier. Actus 28 d Videres
non videret Ier. Ysa. 6 Incrassatum est
cor populi huius. Ier. Actus 13 Veniet dyabolus
et tollet verbum de corde eorum Ier. Luc.
8 Cor suum posuit ut adamantem
Ier. Zach. 7 Quia opus est eorum mem
2 Corinthiorum 1 cura 2
Obstinatorum 3 genera sunt. Primi sunt pecca
tores qui ex corrupcione peccatum
Secunda eorum qui ~~emendacionem promittunt~~
~~sed non faciunt~~ ex consuetudine dulce
fuit. 3 eorum qui emendacionem promittunt
sed non faciunt. Ex corrupcione Manasses
factus est. Nechor Nabal ex consuetu
dine. Pharao ex afflictione durior. B
Hugo de 12 abusionibus. Liber enim
duo mala omnipotens odit in omnibus hu
manis scilicet negligenciam recedendi et
desperacionem salutis cum hec absint a co
gitacionibus nostris. Paulus et Iste tunc
animus noster ipse est. Liber Augustini
ad Iulianum comitem. Item obduracio
sive obstinacio cordis ex 4 pro
venit causis. Primo per ignoranciam
infidelitatis illorum qui oculos clau
serunt a lumine predicacionis. 1 Cor.
1 Si quis ignorabitur ignorabitur. Primo
dona sapiencie, obstinata est in
sapiencia cor eorum. Dicentes se esse
sapientes stulti facti sunt. Item per
carnalem concupiscenciam. Apoc. 9 Ob
scuratus est sol et aer de fumo
putei. Item per invidiam Ps. Obstruxit
oculi eorum ne videant Ier. Item per
avariciam Ps. 9 Repleti qui obsculati
sunt tree domibus iniustitie. Obstinacio
conspirant salutaribus nolle adqui
escere. Di. 40 Quemadmodum. Item
obstinatus est qui per inspiracionem
vel revelacionem sibi factam in eo
quod erravit perseverat. Di. 8 Que
consuetudo per Ciprianum in fi. Item ob
stinato in malicia dei iniquus
inimicus fuit nec infecit. 2 x q. 2
Legitur et ca. Damnatorum. Item ideo
obstinati indigni sunt venia. Qui
peccat contra malicia dei 8
Consuetudo di. 8 2 q. 2 in fine. 286
Obstinacio nullius facti
tum odii vivo magis displicendum
dictorum tamen amisse primarum bone
dictorum qui malunt tibimet attripere
quam querere quod dubio in cor ad
verum pellere. Item dictorum verbum

est quod sine utilitate et loquentis
et audientis dicitur, sed qui de rebus
seriolis loquitur et fabulas
antiquas narrat, ceteraque superflua
replicat et cachinnis ora dissolvit
et aliquid turpitudinis profert, hic
non otiosum verbum sed damnosum tenebi-
tur. hic Ieronimus super [illegible] li 1 omne
verbum otiosum quod locuti fuerint ho-
mines etc. Otiosum quippe verbum
est quod aut utilitate rectitudinis aut
ratione iuste necessitatis caret hic Gregorius
dialogi 6. Otium enim otio quiete profectus
mentis spiritualis vincit nisi peccatis
vacat hic Prosper de vita contemplativa
Gloriari otio mentis est ambitio-
sitatem [illegible] otium adducere potest
hic Seneca in epistola 19

Otiositas fugienda est propter
mala. Primo otiosus locus est dya-
boli Luce 11 Cum immundus spiritus exi-
erit ab homine etc. [illegible] epistola x
Nolite locum dare dyabolo et quia otiosus
locus est dyaboli, ideo omni loco indi-
gnus est propterea quod in inferno in celo
non recipietur, quia celum merces
est huius operarie aggei 20 Voca
operarios et redde illis mercedem
In paradisum non ingredietur quia dicitur
Gen 2 Posuit deus hominem
in paradiso in statu innocentie ut
operaretur ibi et custodiret illum
In purgatorio non purgetur ut
dicit psalmus Cum in labore hominum
non sunt neque cum hominibus non flagel-
labuntur [illegible], in purgatorio, sed
cum demonibus in inferno indignus
est ut occupet [illegible] quia omnis
arbor que non facit fructum bonum
etc. [illegible] et Luce 11 Restat enim quod
solum in inferno dignus esse [illegible]
[illegible] quia brutis animalibus inferior
est, quia bruta laborant [illegible]
ut vivat quod scriptura homini pro-
hibet [illegible] 3 Cum non vult operari
non manducet 3o quia otiositas
multa mala parit ut patet
[illegible] proxima

Otiositatis mala sunt quatuor
Primum est luxuria [illegible] de dav[id]
quia dum occupatus fuit bellis
[illegible] fuit etc. 2 Re 11. Hec est
fuit iniquitas Sodome sororis tue
superbia saturitas panis [et] habunda-
[n]tia et otium ipsius et filiarum eius et
manum egeno et pauperi non porri-
gebant dicit dominus Ierusalem hic Eze 16
[illegible] est verbositas et nuge [illegible]
[illegible] de spectaculo li 2 otiositas
[illegible] [illegible] vel [illegible]
[illegible] nuge sunt, in ore sacer-
dotis blasphemie. 3m est egestas
[illegible] egestatem operatur manus
remissa etc. [illegible] 4 mortificatio
[illegible] 2 [illegible] pigredo [illegible]
pigra [illegible] etc. [illegible] [illegible]
[illegible] nullus [illegible] sunt [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
mortificat hominem [illegible]

Otium sine comodo proprium
nemo utilitati [illegible] debet
[illegible], sed veritatis ad regimen
[illegible] [illegible] obseruare 16 q 1 [illegible]
[illegible] Augustinus et prelatus plus [illegible]
omnibus [illegible] otio contemplacioni
intendere [illegible] q 1 [illegible] et
[illegible] [illegible] otiosis intendere
in [illegible] [illegible] 27 [illegible] Augustinus
[illegible] ante finem. et [illegible]
est otiosum esse et de labore alieno
victum querere 13 q 1 [illegible]
in fine. Item propter aliud opus facito
ut te dyabolus semper occupatum
inveniat [illegible] 9 [illegible] [illegible] [illegible]
Ieronimum Item [illegible] in [illegible] ad de-
metriadem [illegible] [illegible] et ad per-
fectam [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] vigilare [illegible]
et [illegible] [illegible], et [illegible]
[illegible] [illegible] otio [illegible], quod non solum
non acquirit nova [illegible] [illegible]
sunt. Item otiosus est qui nec bonum
nec male facit, mortuus autem
qui perdit in vinea et [illegible]
damna, [illegible] [illegible], qui
talentum non solum [illegible]
perdit hic [illegible] [illegible] 26 [illegible]

Otiositas [illegible] [illegible] [illegible]
scandalizat [illegible] [illegible] [illegible] etc.
[illegible] [illegible] vel [illegible] dicit

Augustinus congruenter esse arbitratur
dilectissimum, manum vero dexteram consi
liarium congruenter esse dei, quorum in
impedimento fruitur ad beatitudinem
talibus scandalizantibus eruere et
proicere a se. Hec Augustinus ibidem. Item
similiter tam de oculo quam de manu
ad animam puto omnino referri debere
vel dicere anime, vel mentis, per quam
anima videt, de quo et alibi dicitur
Si oculus tuus fuerit simplex etc.
Oculus autem carnalis non est oculus
sed speculum illarum interiorum vel intellectus
et similiter de manu et pede. Dextra
autem manus hominis est voluntas
anime. Sinistra autem manus vo
luntas corporis. Hec autem corporalis
manus non est manus sed organum
manus illius. Nam per voluntatem
aut bona aut mala movet corpus
ad actus manuum. Ideo vero precepit auctor
dexteram vocari, quia anima in ar
bitrio suo creata est, ad quod vo
luerit declinare, sive ad bonum
sive ad malum. Et sub lege
iustitie creata est, ut recta videat,
recta audiat, agat et recte am
bulet. Sinistra autem corporis sini
stre dicitur quia non est in arbitrio
suo creata etc., sed in malo
creata sub lege peccati. Nec potest
videre, audire, aut agere rectum
nec scire potest ut caro aliquid cessent
a desiderio malo, cum desideriis
quibus resistere possumus, consentire
autem ut non desiderent non possu
mus. Caro autem ex proposito anime vo
luntate, tunc dextera mentis, vel dextera
oculus nos scandalizat et dextra
voluntas. Hunc oculum et istam
manum iubet abscindere dominus,
quia et possumus abscindere. Hec
Augustinus d. 12 c. Concordat Augustinus
super isto textu Si oculus tuus fuerit
simplex etc.

Oculus impudicus impudici
cordis est nuncius 32 q. 7 Nec
solo per [illegible] non tamen
sufficit oculos castos custodire
sed et linguam. 6 q. 1 Ex merito
in fi. 74 electi prepositi non debent
more vagari oculi, linguam effrenare
ut dicitur in electi libro c. 23 dis.
18 p. ipsum. Item iniuriose insector tangit
velut pupillam oculi domini tangit
2 q. 1 Accusatio et c. 4 Episcopi sunt
oculi dei, officia bonorum exequitores 6
q. 1 Ducentes. Item diaconum qui dicitur
archidiaconus sunt oculi episcopi. Et
ipsius debent totam diocesim per
lustrare dis. 93 Diaconi ecclesie
Item privatus oculo qualitercumque
ex re [illegible] nunc sacerdotium dis.
lv c. Cum [illegible]. Item oculi ecclesie
sunt prelati et doctores et de na
tura officio oculi corporalis et spiritualis
sic [illegible] dicitur xl. Item oculus leditur
a modico pulvere et festuca, fumo
et nebula, sic modica petra et
modicum desiderium temporalium ledunt
ecclesiasticos. Sic ille ubi dicitur 8. Item
oculus est simplex per amorem boni
et virginalis [illegible] et oculus noster per
caritatem [illegible] et dilectionem, ut
sic ille dicitur 8 vel [illegible]. Item vir dei non
dicitur habere oculos corporis
amittat. Cum oculi cordis [illegible]
[illegible] hec. Ideo in [illegible] 67 b [illegible]
plus me impediunt cogitationibus
[illegible] oculis. Sic ideo [illegible] 6 x
[illegible]. Item cupiditas avaricie
et iniquitas perturbat oculum cordis
sed concupiscentia [illegible] turbat,
claudit, et excecat. Sic Augustinus de
[illegible] 18 c. Item oculus cordis
videndus est deus, non corporis
sic ibi [illegible] 38. Item oculus
corporis per se non videt, sed per ho
minem interiorem sic ibi [illegible] 63 an

Occupatio Occupatio
magna creata est omnibus
hominibus et iugum grave super
filios Adam a die exitus de
ventre matris eorum, usque in
diem sepulture in matrem omnium
Eccl. 40. Item vas quando est
plenum de aliquo non suscipit super
missum. Si autem vacuum fuerit re
cipit omne quod mittitur. Sic homo [illegible]

dum occupatus est malis, non recipit bonum, et si occupatus fuit bonis, repellit malum. Si autem nec in illo nec in isto se occupaverit, ocio/ omnis spiritus intrat in eum, et delectando eum carnalibus desideriis alligat ducens ad peccatum. hec Cris. d. 21 b

Occupatio continua et pastoribus subditorum Christi curantibus superflua (?) triplex esse videtur. Primo in metali (?) consideratione, 2o in vulgari conversatione, 3o in mundiali dilatacione. Primo ad primam dicitur: quia est que circa noticiam que non promovet ad ecclesiam. Et est prelatus continuus et inepta, 1o docet ducere totam solicitudinem suam ut cognoscat vita et doctrina et gesta Christi in ewangelio explicata. 2o quid magis valet ad sequelam Christi consideratio sylogisticae consequentiae logicorum. Quid valet ad circa noticia laboriosa naturalium philosophorum. Ad quid 3o valet ad ipsam sequelam non mathematicorum. Tercia sic Christi sunt ad ipsam sequelam complendam; sicut patet noticie vitam Christi hoc est praticus. Alterum enim occupatio peregrinandi humana sic pura et multis se impediens, patet quod quibus decernit et statuit prelatum prelatus debet optimum eligere et pertinentissimum suo officio ad beatitudinem adquirendum, ne forte tali occupanti se circa non ... unius utiles, dicat veritas quid ad te tu me sequere

Occupatio 2a ut dictum est procumpit ex affectu concepto intemptum in vulgari conversatione. Invenerunt quidem doctores professores omnem genere secularia et mundiales consuetudines, sicut patet ex tribus. Primo in hoc quod sunt magistri ... inter omnes mercatores. Et ideo officium secundum decretum, non possent cum clericus intricant exterius. Secundo in hoc omnem generaliter secularis officiis in domibus regum et aliorum mundialium occupatur. Et tertium est quod nec in ecclesia sciunt Christi, quia non potuit esse occupatio ut est caritas capacitas in eis quia discessit a nostro

quod deberent secundum statum suum deo in tendere ... a quibus tali Christus xx quid ad te. Talis occupatio ut me sequaris aptius et tum non subest excusatio, non superest nisi apostasie damnacio. 2o in hoc quod ... bellice sunt consiliarii, et ut pretendunt duces bellarum ordinarii. At 3o ex in structu regis superbie presumpsit in peccatorum actus nephariorum. Nunquid talos sunt ... sustepatis ... solis conciliis irregularitatem inducit. Certum est quod quicquid ministrat ecclesie est irregulare. Nonne ille atque ecclesie. Igitur de talibus clericus qui prelati dicitur tales, tum non habent excusationem acceptam Christo dicens quid ad te

Occupatio 3a patet ex eo quod modo est plus prelatus seculare ... dominium, tum sensuale propter suum a nostro conicetum circumpalpitant. quo in perpetuo officio placeant pro mendaciis. Nec solum mediantibus sunt ... sed dominium seculare ex con... sive actus nephariorum. Christus enim fuit contrarium statum secularium dominorum. Primo in hoc quod damnavit prelatum ad castigandum efficacem in sua ecclesia. Elegit nasci in tempore humili altissime paupertatis. 2o in hoc quod conversans in terra non habuit vel domum propriam dimittens et prelatum. Et 3o in hoc quod ne dominium similiter debitum dari respirationem ... reddidit et tributum pro se et sua familia, sed per tot generationes dominus secularis, nec in genere discriminavit, et militaris ordinacioni sive contrarie. Cum ubi Christus ordinavit principales suos debere esse plus pauperes quam completio sive ... non tamen dimittat et sequela Christi non ... domus ... Christi ex cautela diaboli ordinavit ipsos nimis monstruose. tum ... Ideo sic modo defecit spiritualis militia, sic ergo quod militia corporalis deficiat. Non sic nisi ... Christi ... licet fuit propria et corpus exercitus Christi principio

tum potens dormitat quiete cu
fugit durities humor ut venena
Nam silvestres frondes mutantur
in aurum et litora saxa i gemmas
nō per visu xpo. sed ad mentes cupi-
das sanctificandas ac contemptū tellu-
ris declinandū. Nō ut sepe prosticutū
ē mutare est ut regna sunt ipse
divisa ad sui interitum. ex tali
stultitia replentes hanc doctrinam
Et sic isto textu dixit ihus petro
sequere me etc

Odium odivit esau iacob pro
benedictione etc gen 27 fratres
Joseph ipsum oderunt quia a patre
amabatur gen 37 habitatores gal-
laad dixerunt iepte esto tu princeps
ne etc iudic 11 Saul iudex quem prius
commendabat et diligebat david ipsum
plus odivit 1 reg 18 Amnon soro-
rem suam thamar oppressam ex-
osum habuit 2 reg 13 reges ad
vexationes persistunt domini psalm
etc 3 reg 11 Jezabel odivit helia
etc 3 reg 19 Achab rex israel odivit
Micheam prophetam etc 3 reg 22

Odio habuit congregacionem in perua-
amore et amici maledictores
hec cumulet dominus super eos. qui
odivit etc deut 30 Si zelum
amarum habetis et contentiones sunt in
cordibus vestris etc iac 3 Qui odit
fratrem suum in tenebris est etc ioh
2 Si quis dixerit quoniam diligo
deum etc 1 io 4. Odium est vici-
um ex plurimis viciis collecta diuco
tempore perseverans hanc diligit. de
diffinicionibus hoc est per odio
ascripsi ut non homines videre
nec vicia propter homines diligere.
Hec augustinus super id ps perfecto odio
oderam illos. festuca in oculo
ira est trabs in oculo odium est
Augustinus super ant ipse modo naturale
est ut unusquisque suorum et suorum odit
inimicum hec iacobus super Anthelmum
Qui occidit et qui odit frem
suum et qui eum detrahit pari pena
digni esse iudicantur comment
in ep. Qui ergo motum nocendi
habet in animo dicit se iudicare et eu
Si autem prodeat in contumelia ad
verbum fecit, eget retaliacionem si
aut non invidet se recu nec fieri vo-
ret aliud exemplum perseverans
in odio reus est gehenne ignis
hec gregorius sic 2 dist. 3

Odium est motus cum appetitu
quo vult aliquis malum proximo
suo. vel non vult bonum eidem quod
est petitum strata pietati Non enim ho-
mines sed vicia odio sunt habenda
Et contingit hoc peccatum vel rem de-
licti verbis etc levit 19 Ne oderis
fratrem tuum in corde tuo sed publice
argue eum ne habeas in illo peccatum
vel accidit ex comparatione mihi cum
videt aliquis sibi parem in aliqua
felicitate temporali vel ut dicit petrus in 2o
rethorice Emulatur cum qui inuidere
inuident eis clericis quibus sunt alii
similes aut qui coequales vel
secundum genus vel secundum cognacionem
vel secundum staturam vel secundum habitum
vel secundum opinionem aut alia lau-
dabilia gaudiorum et eo est quia
tales sunt possibile nisi esse
sive pari quod magnum est hoc
peccatum cum sit homicidio parifi-
catum dicente scriptura 1o 3 Qui odit
fratrem suum homicida est et quantum
hoc peccatum tibi de proximo si quis
alicui bona debitum ex invidia
subtraxerit aut subtilius peruadit
corde vel ore suo. Si quis
nostra comoda vel honores opera
seu vitas proximi sui negaverint
vel sinistre depravant aut
male reputantur sunt Ideo si quis
infirmitate damnatus aut scanda-
lum temporale proximo ex invidia
imposuerit aut procurant etiam
nec palam et infra. 2

Odire homines non potest qui
deum amat nec potest deum
amare qui homines odit sicut
Iohes apostolus Qui dicit se deum diligere

et non diligit fratrem suum mendax
est. Hec Iohannes c. 3. Item veri
inimici sunt qui te non recipiunt ad te
qui est diuisus in te ipso sunt manus tue
tecum. Quid enim dicis timore sunt non
facienda iam tibi facienda tenetur
quamquid recte vel quid manum
porrigis. Sed cum sis in eterna tibi
timore et fratri odire odia. Quid
recte tam fides mortua, tam opera
mortua, tam nulla deuotio. Amando
multa amore fide est separata crudelis
credens in Christum fac opera Christi ut
viuat fides tua. Fidem tuam di
lectio animet, probet actio. Qui se
dicit in Christo manere, debet sicut ille
ambulauit et tu ambulare. Hec
Augustinus super Iohannem omelia 2. Tres species
odiuit anima mea, et aggrauor valde
anime eorum, pauperem superbum, di
uitem mendacem, et senem fatuum
et insensatum. Ecclesiastici 25. Item sex sunt
que odit deus etc. Proverbiorum 6. patet supra titulo
Caritas, lectio 4.

Odium etiam non leue habet: Si quis
venit ad me et non odit patrem
suum et matrem et vxorem etc. Luce 14.
Hoc enim docet qualiter et quantum
omnis fidelis debet proximum diligere,
et enim odire apposuit sed postponere
in amore. Patet quia quicumque aliquid
istorum preposuit amori Christi,
vel eorum obseruantia mandatorum
a sequela Christi declinat sequendo
eam quicumque intrauerit in religionem
Christi, sub quotidie habitu tenetur
ista a subdamnacionis periculo
conseruare. Aliter enim non potest esse
Christi discipulus. Sed tamen non possunt
saluari nisi fuerint Christi discipuli,
patet conclusio. Igitur ad actum ho
minis religiosi Christi, qui tempore legis
gracie incepit facile est videre istius
glose a patribus, quibus sacrarius habe
tum preceptis est mediatores immediatores
et mediatores quorum affectum
in obseruantiis et montis debent
dilectionem Christi postponere. Quibus

est de sancto ordine habet vel vxorem
et filios corporales vel parentes, aut affectus
sensibiles et actus corporis personales.
Et omnia ista debent secundum regulam
religionis Christi quo ad Christum vel ca
ritatem Christi propria postponere in amore. Et 3o
quicumque sanctum fecerit habitum vel pro
fessionem ad bonam pertinens vel remo
tum in quo includitur quibus sanctus
ordo cum reliquiis de ordine sancto
et idem est iudicium de anima que non
potest alicui viuere desiderio. Quicumque enim
de Christi religione omnia et singula istorum
tamen pro amore non contempserit vel
non postposuerit in affectione pro obser
uantia legis sue est indispositus
vt sit Christi discipulus in moribus suis.
ipsum animam. Inquit ista Christus postposuit
pro suo ordine obseruando. Quare
non dicit quibus cum discipulis
eadem postponere. Iohannis 13. Hec
Lincolniensis super predicto textu secundum.

Odium fratris et homicidium fratris
pari culpa iudicantur. De peccatis
in homicidio etc. odio debetur hec
pena non homicidii dist. 86 odio.
Item clericos debent maxime odium et
emulationes fugere. dist. 23. Is qui presbyter
Item nec potest vera prima agere nec
gratiam baptismi recipere nisi prius
dimittat odium in corde. De pe
nitentia dist. 7. flat per ... de con. dist. 4.
Quid prodest. Augustinus in fine qui dimittit
odium non dimittit amorem pestifer
firmissima aiunt fidelium est expellendus
dist. 40 Placuit. Item probat se odi
sse virum qui arguit delinquentes
dist. 86. Ferramentis. Item tum odire
et diligere sunt in parte contraria. Patet
quod duo contingit homines odire aliquem
secundum licite et illicite. Illicite qui odit
naturam vel ipsum secundum rem, qua est dei
fabricata. Nam quicumque aliam crea
turam potest odisse, odit deum. Qui
inspicit est malum. Peccatum odire
non licitum et laudandum est odium.
Est odium quo quis odit peccatum in
proximo vel seipso. Hec Iohannes super
Lucis dominicis omelia 73.

Perfectum officium diuina quatuor

requirunt gaudentes necessitatem. Unde
voci alacritate dicentium ps. vox
exultationis et salutis in thabna-
culis iustorum. 2º opus conformitate psal-
lencium etc. 16. Non est speciosa laus
in ore peccatoris. 3º alternatio in cor-
dibus vocis ix psallam spiritu, psallam
et mente. xº recti intencio. Unde
ps. psallite deo meo psallite sapienter.
Unde ex ista causa alternant clerici
hinc tu unusquisque ut Apostol. et
inde tu nota ut ex ordine excla-
mationis fiat oratio. Tam clerici quam
laycis stupidore unde sunt ope ro-
tanda quod clerici distincte atten-
derent, attribuendo cuilibet sillabe tempus
suum. Cuilibet metro versus vel finem sine
pensationem debitam et spiritualiter expe-
dirent. Opus sine completa simul
redirent. Sed enim quilibet etiam
tamen in seculo habentes inter
in foro corpus in choro, linguam
in ympno et affectum in tripudio.
pessime indisponuntur ad impe-
tranda quecumque a domino. Cum
non colligunt tamen cor mentes lay-
corum in ipsum recedentes. Sed quam
adversarium sibi disponunt. Cum
vere 2 Esdre 8 scribitur, legerunt
in libro legis distincte et apte
ad intelligendum et intellexerunt
distincte quo ad attentum,
apte quo ad sonum. Et sic 3º intelle-
xerunt sensum. Ideo rogavit Apostolus
Ro. 15 ut unanimes uno ore ho-
norificetis deum. Alii enim unitatis
destructores et dissensionis sunt
unde ypocrite qui modo quo iam
dictum est in ecclesia sunt omnino ydi-
ote, qui tamen magnificos ad laudes
domini sedent muti, et spiritualiter con-
fabulantes, qui se et alios inse-
quuntur, mercando medicina. Vana loqua-
cia vel gesta sciunt, polluunt sabbatum
in sacris spiritualiter. Et contaminant lo-
cum sanctum. Hec doctrina ex Lin-
coln. 2º capitulo 20.

Officium secundum ysidorum ethimologiarum ab
efficiendo est dictum, quasi
efficium propter decorem sermonis una
mutata littera. Vel secundum quosdam
ab officio, i. nocendo. Vel unum officium regularem
purgatorio dicitur, per cuius spoliacionem
capitulares non exciderent. Sed sermo
Clemens constat quod plures propter pecuniam
quam propter intencionem, destruendi luxuriam
aut actu carnali tenent et excommu-
nicant saepe mandant. In cuius signum
non liberant nisi cum simpliciter in
quibus non putant resistenciam. Et non
in potentes. Ignorat luxuria re-
gnare magis in sigillis. Et ut sic con-
tempnant doctrinam beate ecclesie et ac-
ceptant doctrina diaboli et per ex-
emplum. Quod non caritate laborant
ad subditos expurgandos. Patet
quod tunc sepius quos magis
diligunt ab isto crimine purgarent.
2º capturent medicinam et alia
media per que citius ac sanius
sanarent lubricos, quod potius
fieret per penitencias publicas et elemosinas
datam pauperibus, quibus fit maior
iniuria quod propter data pecuniam in
corbona solum colligendo. Et 3º
quod accepta pecunia tunc mel-
iore medici laborarent magis
solicite ad sanandum hominem morbi-
dum et non daret licenciam pro anno
vel tempore pecuniam hominem aptatum
ad utechandum libere. Quoniam nunquam
volunt non dubium quin hoc est
manifeste contrarie proditoris anticristi
licenciat enim suum subditum
ad agendum neguitias contra
deum. Sed quod maior blas-
femia peccato vel fieri deterior
Et quam ad medullam excommuni-
cacio exponetis quod est subdolus
sancti ad peccandum. Hec doctrina
Lincoln ibidem dissertacionis generalis di

Officium divinum horas
sunt canonicas clerici in sacris
ordinibus constituti per se vel alios
dicere tenentur, nec possunt ex-
cusari nisi per infirmitate beneficiati
aut possunt per alios
dicere in multis casibus secundum consuetum

vbi consuetudo talis est · propter ap-
pellacionem vel alia ardua tam
propter studium vel aliam causam ra-
cionabilem. hec Willelmus in Cle-
mentina de re missarium, ca. Grauem Hosti-
ensis dicit quod beneficiatus quilibet debet
dicat vel audire diuina quod pu-
pilla oculi parte x · ca. 10 · Item
officium dicitur ab efficiendo vel ut ea
agat que nulli officiat et pro-
sit omnibus · et dicitur ab honesto et
vtili hec Ambrosius de officiis libro 3
ca. 2 · Vnde officium clericorum ma-
xime sacerdotum est visitare lan-
guentes · oculos castos · et lingwam
frenare · nugas de formis mulierum
disputare quod Ieronimus epistola 3 x p. &

Officium est aliud stare aliud
diuina psalle ecclesiam di. 44 · §
officia · Officium stare aliud est
licitum quod scilicet licet presbitero aliud
illicitum quod exercere non potest sine
peccato · de pe. dis. 7 · falsas 9 qq.
pt. tito. malicia. ka. 2 · Vt clerici
tamen officia illicita occupationibus
ecclesiasticis officiis sunt excludendi
di. 88 § Consequens est et clerici
artificio liberet victum querere
absque diuina officiis detrimento di.
91 per totum et ordine officiorum
in matutinis missa ac aliis horis
conuenit ab omnibus clericis custo-
dire de con. di. 4 · Conuenit et cuius
sequitur · Ex parte matutinas et vesperas
diem est per se que ne de con. dis. 1 ·
vt per se officio presbiterorum per a hoc as-
di. 91 · presbiter non di. 32 · per Erga-
no velit · officium diuinum plus
corde quam voce est exequendum di.
92 per totum · Clamitantes · et pub-
licos comessaciones · noxios et a
officia diuina exigimus non debet
di. 91 · per totum hec · Item officium
diuinum more et in formacione la-
tencium · scienter non est audiendum
di. 32 · § Nemo in fine · de mini-
sterio ecclesie et aliis officiis di. 5
99 · nullus · et officia ecclesia potius
dantibus exemere est repugnari per
sonam 8 · 91 · Moyses per totum

Oleum Oleum signat
caritate supereminentem ma. dei
est caritas · que mito oleo
signatur · Omnibus enim humoribus
oleum supernatat Augustinus de verbis domini
sermone 23 · Item oleum in vasis
suis i · testimonium consciencie sue in cor-
dibus suis · ibidem · Item si eo abscon-
dat ab illa re et sua opera bona vt
ab hominibus laudetur · non est intus
oleum ibidem · Item septenarium
lampades ardebat · de oleo ebri-
de consilia prouitate · de interiori
gloria de interna caritate · Item
date nobis de oleo vestro quia que-
bant quod consueuerunt i · aliud oleo
lucere · ad alienas laudes ambulare ·
Ite ad vendentes non dispensant
si necdum est istam verbo · Ite ad
vendentes i · ad adulatores · O vir
qui non possibilis vnus ubi · nisi que
vos homines laudabiles · Ite ad eos
qui vendebat vestras laudes · Ibidem
Item oleum peccatoris est blandimentum
adulatoris quod Augustinus de verbis domini sermone
23 · vt supra

Oleum effusum nomen tuum effu-
sum plane quod non solum celos
· terras quod perfudit sed sparsit
ad inferos · adeo vt in nomine Ihesu
omne genu flectatur et cetera · Et dicat
oleum effusum nomen tuum Bernardus
super cantica sermone 17 ca. · Item oleum
lucet pascit et vngit · fouet ignem
nutrit carnem · lenit dolorem · lux
cibus · medicina vide idem · nunc de
nomine sponsi lucet predicatum pascit
recogitatum · inuocatum lenit et
vngit · Ibidem d. · Item oleum dicitur
est doctrina predicatorum aut rectorum
spiritualium · que sicut lucerna sine
lampas · nisi sibi ministraueris oleum
extinguitur · sic verbum dei vel · quod
recedentes accipimus nisi assiduis
infatue doctrinis aut meditacionibus
spiritualibus · extinguitur et non satis
illuminat animam · Dicit oleum de
spiritu nisi diuina sed oleum
lumen lampadis fiunt sic opera
bona nutriunt confidenciam fidei et

vigorem attendunt hec Crisostomus
omelia 12. Et Aliud regnum regi-
gnare super ligna patet iudicum 9. reque-

292 Oppressio aduene
Quia conditionis nostre applicet eum
ut Exo 22. c. Non sicut ca-
lumpniam extraneo uel aduene ut leuit 19.
deus magnus potens ⁊ terribilis
est Deut. 10. Maledictus qui sub-
uertit iudicium peregrini et ceteri deut.
27. Qui despicit pauperem expro-
brat factori eius ut prouerb. 14. Non
facies violenciam pauperi ut prouerb. 22.
In iudicando esto pupillis misericors
ut eccl. x. Noli esse sicut leo in do-
mo tua ut ibidem. Igitur ve qui
predaris nonne ⁊ ipse predaberis ut
ysa. 33. Nota Abac. 22. Item quomodo
lumen. Nulla febris. peius ꝑ
vicus qui in casu furtive. venales
ꝑ mundi super peccatis ubi maxima
miseria. Item oppressio dei que fit in
pauperes contra iusticiam ⁊ veritatem
ut quod paup. Amos oppressio est in
iusticia iudicum fugiendus est. de pe-
na 1. Amos Ablatio oppressio
pauperes non respirauit 3. x. ab-
liuoris ⁊ capulo terminum 293

Oratio orauit Abraham deum
instanter ꝓ Sodomitis Gen. 18.
Orauit Moyses ꝓ populo ut Exo. 8.
Et iterum orauit in bello contra Ama-
lech ut Exo. 17. Orauit Moyses
ꝓ populo errante in vitulo conflatili
ut Exo. 32. Nota ibi 32. Nota domini
populo potenti carnes fuit in ma-
lum ipsorum Num. 11. Unde consulit
orationes exaudite non semper esse
dilectionis signum. Anna flens
orauit exaudita est 1 Reg. 1. Helias
orauit pro pluuia 3 Reg. 19. luce x
Iac. 3. Ezechie oranti cum fletu
addidit dominus 15 annos x Reg. 20.
ysa. 38. Manassem filium Ezechie
humiliatum ⁊ orantem ut 2 paralip. 33
Hester regina orauit ꝓ urgente
uarijs ut Hest. 14. Daniel propter
decreta Darij regis medorum ut
Dan. 6. Et iterum ꝓ populo Dan. 9.
Susanna orans exaudita est Dan.
13. Iudas Machabeus orauit pro
vicinis 2 Mach. 10 et 11. Et pro pec-
catis. deinde prosiliens ⁊ nouatus
dimicauit ⁊ non vicit 1 Mach. 9. ⁊ tamen
in bello recedit 1 Mach. 9. Christus
in monte solus orauit Mat. 14.
Modum orandi docuit Math.
Luc. 11. Exemplum orandi in publico
populo Luc. 18. Instante passione
orare docuit Mat. 26. Mar. 13.
Luc. 22. Vigilate ⁊ orate ut
Mat. Christi et discipuli eius orantes
acceperunt spiritum sanctum Act. 1. Stephanus
in morte ꝓ inimicis orauit Act. 7.
Orationes ⁊ elemosine Cornelij as-
cenderunt in conspectu dei Act. 10.
Paulus ꝓ Romanis orauit Ro. 1.
Et orationes aliorum petiuit Ro. 15.
Orate ꝓ inuicem Iac. 5.

Orationis finis melior est quam
principium Eccl. Ante orationem
tuam prepara animam tuam dominus
ut Eccl. 18. Deprecatio ꝓ peticione ex-
tendet ab iniusticia Eccl. 37. Dominus
deprecationem legis exaudiet ut Eccl. 37.
Et rogate ꝓ eis sacerdote ut orat
leuit. x. d. Iob famulus meus
ꝓ uobis Iob 42. Mulier moriens
perdidit suauitatem vnguenti Eccl.
28. A. Da michi sapientiam Salomon su-
pra ut 2 paralip. 1. Ubi non
aurum. non diuicias. non eterna
gloriam a deo petiit. sed ut sciat
populum dei regere ac iudicare. Si hec
populum dei regere ac iudicare. Si hec
elegit rex terrenus multo magis
quam eligere debent rectores animarum
ut ingressum ad fidem ⁊ regere
populum ad plenum populo dei demicaret
Accedamus cum fiducia ad thronum
glorie eius ut inueniamus consequamur
⁊ gratiam inueniamus in auxilio oportuno
Heb. x. Habebat phialas aureas ple-
nas odoramentorum Apok. 5. c. Com-
scit fecerit pura peccata ut 1 Io. 7

Oratio tua locuta
est ad deum quam loquitur dum
loquitur quam angelis super ps. 84.
Multi languescunt in orando

et in nocturne comyssionis sive fer
uent orant. pp ea languide pig
ea frigide, deinde negligenter
qm qr securi sunt vigilat hostis
dormiunt tu hec aug sup 6 c pro
fidelis supplicans deo p indiuitib
hui vite. mir audit et non no
auditur. Quid enim infirmus sit
vale magis nouit medicus quam
infirmus egrotus hec aug li om
ppri. He sunt due ale orationis
quibus volat ad deum, illud s
quod ignoscit delinquenti et dona e
grenti hec aug in ser de xl
De quotidianis leuibus quam peccatis
sine quibus hic vita non ducitur
quotidiana oracio fidelium satisfacit,
eorum enim est dicere pr nr qui e
iam ita quotidiana petit domino
debet, hec aug in enchiridion
ca a g Si pro te roges tm p
te solus rogabis, si aut pro omnibus
rogaueris omnes pro te rogabunt
hec ambr in exameron li vlt
Remmo passiones corporis, orone
pro ea pauca de sunt mentis hic
teras sup ait Tunc core in
orone fiduciam accipit, cui sibi
vite sentitur nulla contradicit hec
Greg li 16 mor. Omnipotens deus
sepe eum preter in tribulatione de
spicit qui precepta illius in tran
quilitate contempnit hec Greg li
10 mor. Quid prodest strepitus
labiorum ubi cor est mutum. sicut
enim vox sine modulatione e quasi
vox porcorum. sic oro sine deuo
cione est qui mugitus boum hec
Isid de summo bo li 3
Orare ne dubites est qui ex
audit, inquit mater tua in me
tem aliquem oculos dirigat, ne
finire in stellas aut sole aut
lunam leuet. Non tunc exaudire
nos arbitris, quando sup mare
orat. immo detestanda talis oror
Munda tm cubiculum cordis tui
ubique fueris, ubique orare
intus est qui audiat intus in
secreto: et sinu vocat tu aut
et oro mea in sinu conuertetur
Amen

Sed te exaudit non est procul a te. non
longe vadas nec te extollas ut qr
attingas illud manibus, magis si
te extuleris cadet, si te humiliaueris
ipse appropinquabit hic aug sup Ioh
to 10 pro fine. Patet tales quin
qui adorent eum. non in monte non
in templo. sed in spiritu et veritate
qr spiritus est deus. si corpus esset deus
oporteret eum adorari in monte
qr corpus est mons et sic de templo
hec aug ibidem d 17. Item si queris
aliquem locum sanctum, intus exhibe te
templum deo. Templum enim dei sanctum
est quod estis vos In templo vis orare
in te ora. sed prius esto templum
dei, qr ille in templo suo exaudiet
orantem hic aug ibidem ca o r
Oracio enim diuina est vbi
omnibus precacionibus efficacior
et omnibus fideli vtilior. Dnica
aut sicut decalogus in duas partes
diuiditur. prima continet 3 peticiones
hic in conueniencia trinitatis, et secunda
continet 4 correspondentes ad septem
mandata secunde tabule. Premittit
igitur humilem confessionem excellencie
dei adorandi. Pater noster qui es
qui es in celis corpus enim conser
uare deum et patrem, qr habere
fidem, spem, et caritatem, ut abba
iste sanctus unicornis. preferat quod orari,
ut nostra oracio mea debet esse
de bonis quibus, cum sint meliora
priuatis, at nos debemus orare pro
communi cum gaudemus in vno patre
et quibus orare debet innuere vel
quem in orando, sequitur de pr
nr Et ad insinuandum eius ex
cellenciam insuper corporibus celestibus
lum, et alia confirmaciones debetur,
sic in omni spirituali peticione oro
dz dirigi ad superius in natura et
spiritua deus sit infinitus natura nos
superior quam celum, superius quam spiritua
lem, ex eo tm quam te manu ducat
ipse nos et inducet in superiorem
notitiam. Tres aut peticiones

sequitur in prima parte orationis
dominice dirigimus verbum nostrum
ad deum / sub isto per nomine tuum
Ad denotandum quod ipse deus singulariter
solus odit superbiam Sanctificetur
inquit nomen tuum / Licet enim non
deus sit omnipotens ut dicitur Exodi 19 non
orandus ut sua natura sanctificetur
sed ut firmiter fides devota in nobis
sit quod gloriosum illa per se sanctitas
essentialis reluceat et illa omnipotentia
nominis recordetur quomodo non deus
petat / sed tunc filius sit rex sapien-
tissimus Secundam petitionem porrigimus
ipsi filio tunc orando Adveniat
regnum tuum Quamvis enim omnia
que eveniunt de necessitate eveniunt
et facilius esset celum et terram
dissolvi quam quavis predestinatorum
secundum ordinem / quam divinus ordinat
non impleri tamen necesse est ut orent
pro eius impletione / ad elevandum
mentem in deum / et exprimendum
nostrum desiderium / ut eius beneplacito
conformemur Tertio sequitur in petitione
3 concedente ad ipsum sicut fiat
voluntas tua etc. Quamvis enim nulla
creatura possit alicubi dei bene
placitum impedire, unde enim in terra
quod singulariter tunc ipsius dicta mitterentur
universali domini voluntati resistere
Ad actus 7 dicit Stephanus pueris
iudeis Vos semper spiritui sancto restitistis
Quamvis enim pueris nisi nisi
delictum / qui sunt deo contrarii
non per frustrari / quia beneplacitum
dei sit impletum / tamen affectu et
desiderium orantis elevari in deum
per unionem affectivam, quod voluntas
dei sic tractet / sicut implere in celo
et in terra, sic regulariter impleatur
In hoc enim summe conformes vo-
luntati dei / qui secundum Apostolum vult
omnes homines salvos fieri Et ita
est hoc velle semper sicut illa voluntas
universalem, ne omnes homines sint
salvi et non quod omnes sint salvi
ut patet diffuse alibi etc.
Orationis vero istius pars secunda

in qua continentur petitiones 4 co-
gnitior est priori / quo deus vult
omnem hominem in omni suo opere
honorem dei sponere / et principaliter
per ipso zelare / quod sicut simpliciter
viatorum complere sunt / multarum
peccati in toto extinguere Decimo
quarto petimus sustentationem dei in sub-
sidio ... / cum enim viator
istius magnus domini fuerit
in comparatione ad deum / ideo ... me-
dicatur tunc secundum Augustinum necessitate
quotidie ad sui relevamen panem
ab ipso petere / sed longe aliud
est a deo et aliud ab homine
mendicare Ut autem per panem
sane intelligi quotidianam relevationem
corporalis indigentiam sacramenti
altaris / vel lex dei interioris ho-
minis spiritualis refocillat Sed quia
impedimentum dicimus huius partis
est indebitorum / quia dei debita
indebite retardamus Hinc petitur
Et dimitte nobis debita
nostra, sed condicio caritatis annectitur
sicut et nos dimittimus debitoribus
nostris Nam stulta fronte orat domi-
nus non suum dimittere / qui non
vult proximi ... misericordie fratris
debitum remittere Ut patet in para-
bola Math. 18 Sed tamen isto stat
hominem debitum corporale in
caritate requirere / sed oportet enim
mundum et remove dimittere
sed quod dimissio veniali consequitur
tamen dyabolus callidissime temptat
hominem / ut sibi similes in hoc
peccato ... petimus / 3o ne in
temptationem domine nos inducas
Quamvis enim deus non sit inuitatiue
temptator hominis ad peccandum
ut dicit Iac. / tamen in pena peccati
priorum per inducere hominem ut
ad resistendum debilior succumbat
posterius temptatori Et tunc sit
in temptationem inducti sic homines
petimus / Et et volumus nos liberari

a malo finalis impenitencie / quod
est durities et finalis malicia hominis
hic in via. Et omnibus istis contrariis
peticionibus contrariis debet intelligi si
deo placuerit et pro omni racione secundum suam
capacitatem / secundum consuetudinem regularis
est orandum. Hec doctor super ewangelia
dominicalia sermone 29

Oraciones istam orare multi vo
lentes / dare veniam petentibus
in se facinus scilicet dimitte nobis etc.
Sed ecce stultus est ille qui hic fingit
Primus est qui sic non orat quomodo
docuit christus / non est eius discipulus
Secundus est ut pro liberis excludit oracionem
quia filius non dicitur / cognomine
enim patris filii sui secundum verba in
non suscepit quia usurpacio humana
cogitaverat sed quae scriptura ... expo
suit. ergo quilibet oracionem dicere poterit /
tractacione autem dominum et fallere
non poterit / nec accipiet indulgenciam
nisi prius indulserit ipse. Hec Chrysostomus
super 12. Ille orat qui non non
peccat / qui autem orat et peccat
non rogat deum, sed deludit dominum.
Hec Chrysostomus super 17 c. Scriptum est qui a
vertit aurem ne audiat legem, multiplicare oracionem
Salubre sacrificium est attendere
mandatis et discedere ab omni iniquitate.
Ecclesiastici 35. Sacerdotes Baal ad deos
suos clamabant etc. sic et modo qui
dormientem deum accusat qui
oracionem suam longe hic prosequitur.
Dicit enim pater vester quid vobis
necesse sit antequam petatis eum. Si er
go prognoscit quid volumus
non ideo oramus ut exponamus deo
quid volumus / sed ut placeamus
enim prestare quod consideramus
Et si deus placendus est non
docendus, non est necessaria longa
narracio, sed bona voluntas
Hec Chrysostomus super 13.

Oracionis dominice peticiones sunt
quinque secundum convenienciam legen
tium dominicam virtutibus bene
dicentibus et virtutes adaptare
voluit modo per subiectos versiculos
retineat et petitor intelligit per
carum principium / ac deinde adap
tanda per aliquos in eis expressa
Quare timet / et pauper regnat post
inde supplex / ad pia et mites terra
tenet / ita credite fiat / sit placata
solatur / et mundus erit pax frater
sciens / secunda / tercia pellit / Dei dat
consilium mitis misericors fiat avarus
Temperancia intellectus mundus videt et
gula tristis / pietas et pax est
filius et venus exit. Et nota
quod prima peticio ordinis dominice est
fidei stabilitatem / tunc est credula
sanctificare. Secunda est spei ordinate
tunc est regnum expectare. Tercia
est affectus caritate / tunc est
divine voluntati omnia conformare
Quarta peticio est fortitudinis soli
ditatem / tunc est pugnator in vivere
confortare. Quinta est iusticie equi
tatem tunc est ... sua
tribuere. Sexta peticio est prudencie
fugacitatem tunc est mala posse
... Septima est temperancie
... sustinere tunc ... tunc
hostium malicia excludere. Et sic
prima peticio per dici contra fedatem
luxurie. Secunda contra avariciam regi
... cupidis. Tercia vero faciendo
de voluntate est contra accidiam. Quarta
tunc [illegible] panis sufficit est
contra gulam / Quinta tunc caritur dimittere
contra iram. Sexta contra pedes superbie
quo primo inducimur in temptacionem
omnes qui a deo recedere. Septima
contra invidiam / que malum alterius
querit et appetit. Et per compendiosa
similitudinis oracionis dominice / quam
ordinavit deus ipse ut eciam
scias / ut melius retineatur / ut fre
quencius dicatur / ut fastidium excludatur
Ad devocionem in nos et eius
ignorancia excusetur / ut fiducia
eciam impetrandi habeatur. Et septimo
ut in multis devocionem / non in
verborum multiplicacionem statuerem ordi

consciencie offendatur. Notandum
tamen quod in quolibet a(rticulo) petitionum omne
bonum includitur. Omnes virtutes et vicia
in suis generibus sunt connexa secundum doctorem
de libro Mandatorum ca° 21 in fine.
Oratio virtus est. 89
Opus iustitie vero autem est odor
suavitatis boni operis. Sicut genus
aliquod sine odore potest esse, odor autem
sine aliqua re non potest esse, sic opus
sine oratione aliquid est, oratio autem
sine opere bono nichil est. Et si orans
non ex fide orat, tamen exercitus orare
18. Item quid est clamare ad
Christum nisi gratie congrue bonis operibus
ne forte similes strepentibus vocibus
et mutis moribus. Quis est qui cla-
mat ad Christum? Qui contempnit mundum
clamat ad Christum. Qui premit sibi
voluptates clamat ad Christum. Qui
dispergit, dat pauperibus, ut iustitia
eius maneat in seculum, clamat
ad Christum qui dicit non lingua sed
vita: Michi mundus crucifixus
est et ego mundo. Qui pro nichilo
ducit quod homines amant, non appetit
vindicare iniurias sibi factas,
prebet maxillam percucienti, orat pro
inimicis, quod abstulit quandoque
reddit, sua ablata non repetit,
cum que amici cognati et affi-
nes commoventur et diligentes
seculum condicunt dicentes quid
insanit, ista est stultitia et de-
mentia et misera. Hec Augustinus de
verbis domini sermone 18. Item non intrare
cum affectu vacua, dicitur domini vacuum.
Vacuus autem intrat cum Deum
qui veniens ad orationem nullam
elemosinam facit, non solum in veteri
testamento sed etiam in novo papa
vel per singulas septimanas
unusquisque nostrum aliquid in
gazophilacium mittat ad orationem
venturus, sicut autem quis vel volens
velit unusquisque vero per singula
sabbata etc. Salomon autem
dicit: Ante orationem prepara animam tuam.

Ille preparat animam suam ad orationem
qui faciens elemosinam venit ad orationem
secundum Lyram super 17 b.
Oratio est continuanda. Unde Daniel
in cenaculo suo fenestris apertis
contra Jerusalem tribus vicibus in die flexis
genibus orabat, et tribus autem horis
orabat maxime in die, scilicet hora 3, 6 et
nona. Sic legitur de apostolo quod tribus
vicibus orabat in die, de Petro
et Johanne quod ascendebant in templum
ad horam orationis nonam. Actuum 3.
In 3a hora orabat Moyses et
tunc datus est ei decalogus in
monte Synai. Exodi 20. In eadem
hora ecclesia orabat quia tunc datus
est spiritus sanctus super apostolos. In sexta
orabant iudei. Tunc erectus est
serpens eneus in deserto. Numeri 21.
In eadem hora orabat ecclesia quia
tunc Christus suspensus est in ligno. Luce 23.
In nona orabant quia tunc dedit
petra aquam in Cades. Numeri 20. In
eadem hora orabat ecclesia quia tunc de
Christi latere lanceato fluxerunt sanguis
et aqua. Hec magister historiarum sic tradit.
Oratio autem est dicta
vel factio per quam mens ho-
minis ad Deum devotius elevatur
et fruitur famosius per orationem vocis
qua lingua de spiritu victorie gaudet
in 3es partes que sunt: supplicatio,
postulatio et insinuatio. Supplicatio
est sine determinatione petitionis
humilis et devota petitio. Postulatio
est determinate petitionis in tenore
ratio. Insinuatio est sine petitione
per planam narrationem voluntatis sue
significatio. Supplicationis autem
tria sunt genera, scilicet captatio, ex-
actio et pura oratio. Captatio est
illa que fit ante postulationem ad prepa-
randum vel inclinandum animum
auditoris, quod fit triplex. Primo
cum aliquis dei quod personam vel
causam orantis commendat. Vel
meritum suum aut indigentiam
vel aliud consimile prenarrando.

Secundus modus supplicationis est
ut ad aliquid in laude eius pro-
rumpamus quod oramus Ps. 29 quando per-
sonam vel causam adversarii ostendimus
digna odio arbitrantes. Hanc autem speciem
supplicationis habent scripture cum
orantes indigenciam ostendimus, cum
excellenciam dei manifestando, et cum
machinationes dyaboli recitando ut sic
supplicationes nostras reddamus auribus
dei magis audibiles. Exactio est
quando sic fit per postulationem ut petentes
ipso apud auditorem debitum
reddatur. Sic enim ut ita dicam quedam
importunitate vel instancia orationum
inordinatam frequens huiusmodi secundum
quod aliquid de persona nostra vel
causa nostra per sedulitatem memorare
recitamus. Hoc genus meditationis
videtur apud homines in operationibus
apud deum autem est commune atque
laudabile reputatur.

Oratio vero pura est quando ex habundancia devotionis mens
ita accenditur quod cum se ad deum
rogandum convertit pre amore sui me-
moriam et petitionis sue obliviscitur
et amorem eius quem videt presenciam de-
siderat ipsius petitionem preoptat
concupiscit. Hoc genus conforme
et divinum est nec tamen ea perfectissima
sic quod supplicatio timore superat
Exactio spem et pura oratio cari-
tatem. Secundum quod quod supplicatio
quidem fit per sola nomina sicut
est illud: Tu mea refugium meum
susceptor meus etc. Aliquando per sola
verba ut reperire invenit placiture
et fac aliquem invenimus ut verba
mea auribus percipe domine. Hoc at-
tendit supplicationem ad florendam
Rethoricam devulgandam. Sed quando
magis affectus est devocior atque
ferventior, tanto vox exterior
tacitior. Unde genus orationis sonare
invisibilem quod pura oratio dicitur
pluribus nominibus explicatur. Sunt

verba similiter verbis atque nominibus. Sed
supplicatio perfectissima pura verba. Pos-
tulatio est determinare petitionis vocati-
narratione ut vox invidia erga me
inimicorum fecit aut templo sed obsecratio
rogando simul et postulando. Obsecrando
Eloquium vehementer nacionis precibus
devotionis nos cogit insistere. In me-
moribus rogamus et in nummis simpliciter
postulamus. Insinuatio est quando petitio
sola narratione vel dictione fiunt voluntatis
significatione que fit simpliciter sine timore fiducia
contemptu. Timore quando per se vel est
magnum ut id Marthe: Ioh. 11: Domine
si fuisses hic etc. Volunt enim quando
dominus suscitasset fratrem suum mortuum
sed pro magnitudine et reverencia persone
extimuit et inde insinuare potius
quam postulare elegit ut sic voluntas
intelligatur et temeritas non reprehendatur.
Et ut sic ex insinuatione prudencia tali
vere expungere obprobrium sed exaudita
consequenter voluntatis effectum. Fiducia
vero fiunt insinuationes quando de facultate orate
vel debet benivolencia presumpte confiditur
et hinc experiencia non varie potenter
exprimitur ut est illud dictum Marie
deficiente vino in nuptiis Ioh. 2: Vinum
non habent. Hoc est privilegium matris
reverencie debet insinuat quod quicquid
rationabile a filio eius insinuando postulat
sine repulsa obtineat. Sic ex voto ne-
cessaria nostra invenimus. Et docuit
quod non ex natura ab ea assumpta habet.
Unde in talibus miraculis choruscabit. Tercia
insinuatio fit ex contemptu quando vel
petita postulatione contumelia vel causa
modica sine vilis et hec duplicat
vel re vel reputatione. Et secunda
insinuatio competit timidis inchoantibus
imperfectis. Secunda crescentibus ex fiducia aute
vel mati convenit. Plus perfectis tercia
etiam facta ex contemptu. Unde competit
solum nec solum temporalia peccatorum
ad insinuat non contemptu. Unde omnes
peccatores simus orando tale vocati-
tali tamen spe orationis insinuationes
contingat nobis facere domini devotissime

exorare Vt per omnes ps. omnis
scriptura diuinitus inspirata ymo
omne opus facta in gratia sunt de
tanque quo ore deuotionis porrigenda
ymo expedit ad eleuandum aures ad deum
quia istis spiritibus orandi congruunt vo
cibus alterne Vt nunc legendo
historias dei potentiam mirabilem et
vindictam vtrobique iustissimam
benignissimam atque iusticiam ostendendo
Nunc porrigendo petitiones nostras
vtiles secundum aliquem istorum modorum
et nunc legendo libros sapienciales
et prophetas examinando sapiens secundum
quam possimus opera mea / secundum caute
limitationes regulare / hec et dicta E
lia Chandalore cap. 19 13
Oraciones nostras non deo angelus
offerre / quia deus tunc nouerit
quid velimus et quid indigeamus quia
omnia antequam fiant scit / et postquam
facta sunt nouit / sed quia non
per creaturam rationalem spiritales causas
ad eternam veritatem referre / siue pe
tendo quid erga se fiat / siue
consulendo quid faciat deus / hec
Augustinus lib. de gratia noui testamenti.
scilicet Sed aut angeli a deo per verbum
eius distinctum peticiones meas et
quid de hiis implendum sit et
quid non / Nec non credamus et ma
nifestatione de factum contemplatum
in eius veritate intelligere preces
hominum / et que implende sunt
vel non / Vnde est quod dicit deus
exaudire preces quorundam non semper
affectum quem manifestat / sed et quod
innotescit aures angelorum et spiritus
animarum / quid inde futurum sit et
quid non / Et quia cognoscunt in dei
voluntate et / volunt et ipsi / addere
enim beati spiritus addit sibi vt
nil preter voluntatem eius querat
velle / Intercedunt ergo pro nobis ad
deum sancti et maxime deum cum nostra
suffragantibus nobis / et affectum deum
boni nostra concipiunt impleri et tamen
non faciunt nisi in voluntate dei implenda
desiderant / Orant ergo vt intercedit
pro nobis / i. vt mitat eorum suffragium
in nobis vt et ipsi velint bonum nostrum
quod eius volentibus deus prouidet
Et ita fiet expressius / Constat quod
cum quibusdam misericordiam agit
deus / quod eorum petunt merentur
/ si cum mediocrum malorum qui suffra
giis ecclesie iuuantur / hec X li. summe
dis. X et cap. 6 et 1 18
Oracio est prius animi affectus
in deum prendens / et nichil
aliud cogitans / de 9 dis. 1 Lege
per Cassianum et 9 dis. 7 Nunc Ite
non verbis sed mente orandum est deo
et quod melior est 1 psalmus cum deuo
cione deuotionis / quam totum psalterium
modulatum cum anxietate de con
dis. 7. Non mediocrem per Ieronimum
Item desiderium orandum est orandum et
quod altaria seruienda dis. 11 Ecclesiastice
per Augustinum Item prelati clerici et reli
giosi christiani debent pro subditis instar
orare / dis. 36 Si quis vult et
13 q. 1 per Ieronimum Item Prelatus non
sufficit orare nisi apposita largitione
elemosine / dis. 86 Species per Gregorium
Item in dominum sacerdotes petere populi
comedere / quia ea sunt orationibus
debent atque consummare 1 q. 1 Ipse
Item homines bonum vnum quem mortui
orationibus fidelium adiuuantur 13 q. 2
Non existimemus per Augustinum / et X ca.
sequitur Item deum ad vera preuenit
propter precibus non per vtiles interce
dere per aliorum 2 q. 1 In primis et 1
q. 1 Ipse nunc / et quia 6 / Ergo in fi
14 orationes tempore ab opere coniugali
est abstinendum 33 q. 4 per totum
Item sacerdotibus semper est orandum
ideo ipsis a mulieribus semper est ab
stinendum / dis. 31 de lapsis per Ieronimum
Item plures ceteris ad orandum et
ieiunandum obligantur / qui aliorum
clericis habundancius vtuntur 16 q. 1
Consuetudinem per Ieronimum 17
Orationis impedimenta sunt
septem secundum / petrum orantis

Unde Ys̄e 1 Cum multiplicaveritis
orationes non exaudiam Ieh 9 Stemus
quia peccatores deus non audit Ys 9
Iniquitatem si aspexi in corde non
exaudiet dominus Greg in pastorali
et c 3 q 1 In gravibus Cum is in
quem qui displicet ad intercedendum
mittitur irati animus procul dubio ad
deteriora provocatur Scriptum quippe
est Pro 17 Victime impiorum abho-
minabiles sunt deo Vota iustorum
placabilia Neque enim in deo iudicio
quid sit quod dicitur imprecatur Et ille
Idem ibi 1x q 7 Scriptum est dis xx 9
Solicite Secundus est qui non petit
quod petendum est sicut ait 20 filii
Zebedei petierunt honorem quibus
responsum est nescitis quid petatis
vel ut Paulus 2 Cor 12 Petiit
auferri stimulum carnis Cui dicit
dominus Sufficit tibi gratia mea etc
Tercium est propter orantis dubietate
Iac 1 Postulet autem in fide etc Ym
est propter indignitatem eius pro quo ora-
tur Ie 7 et 11 Tu ergo noli orare pro
populo hoc dicit dominus Nec assumas
pro eis laudem nec orationem et non
subsistas michi quia non exaudiam
te Homine indignus quid ipsi fuerunt
Ie 17 Si steterit Moyses et Samuel
coram me non est anima mea ad
populum istum Quintum est dimittere
orantis vel pro quo orat quae est
dura proxima in pauperes Pro 21
Qui obturat aurem suam ad cla-
morem pauperum etc Sextum ad eos
qui offenderunt tamen aliquem
non vult eis dimittere Eccl 28
homo homini servat iram etc Matt 6
et Mar 11 Si enim dimiseritis hominibus
peccata eorum etc Septimum est puritatis
defectus Unde Aug de verbis domini
Ser 7 Germanus tibi deus qui non
vult tibi cito dare ut tu discas
magna magne desiderare Greg
Aeternam vitam si ore petimus nec
tamen corde desideramus clamantes
tacemus Octavum est impacientia

sive defectus perseverantie morando Unde Iac
2 8 et pal x Consultatur Paul dominum quod non
vult ei etc Luce 11 Et si perseveravit pul-
sans dico vobis etc Aug Si non est amica
securus esto quia nunc inimica Nota ey lit 3
Ordo Omnia que ante divina facta sunt in omni-
bus quantum sunt in se ordinate et proprie et ordinate
Quilibet enim horum est et unum aliquid est
sicut sunt naturae corporum ingenia quae animae et ad
se formatur sicut sunt figure vel qualitates
corporum aut colores vel actus animae et ordinem
aliquid petit aut tenet sicut sunt pondera vel
collocationes corporum et amores aut delectatio-
nes animae Et Aug de trin li 6 quod in ipsi
Ipse in se imago dei tanto potius est ut ei cui
ymago est valeat inherere Sic enim ordi-
natus est in natura ordinata nec non locorum ut super
illam non sit nisi ille Denique cum illi pe-
nitus adheserit unus spiritus erit Et Aug
de trin li 12 Item ordo in ecclesia producitur
ut sibi et aliis utilis sit ad honorem pre-
dicationis et cum non expedit etiam si hoc
appetat repellatur Et Greg sup Eze o
13 cap Item tres sunt ordines laudabiles
in ecclesia scilicet bonorum coniugatorum continen-
tium et predicatorum Et hoc dicitur o 19 c Item
quatuor sunt ordines regentium in ecclesia apostoli
prophete evangeliste pastores et doctores Et habetur
ibidem Omel 21 et Ephe 4
Ordo 3 bene sanctus primo inter res singulas
indicat instantiam Cant 2 Ordinavit
in me caritatem scilicet quantum deum et proximum dili-
gerem Glo Ordinatur vel ordinata caritate est
electos per congrue adiuvat ut aliquis sit cui
vel alius post aliquis magis Unde Rich de flore
li 10 Nullus ordo quem iniqua inordi-
natum quod vero inordinatum est ordo non est 2o
diversa distinguit secundum proprietatem diversa In
Cor 14 Omnia honeste et secundum ordinem
fiant in nobis Greg omnes transgressiones de-
ferunt esse periculosa Iob 13 Observasti
omnes semitas meas etc Pro Non transgre-
diaris terminos antiquos etc Num 20 Gra-
diemur via publica Item dicitur videtur esse
ordinatio in ecclesia Unde diaconibus aut doc-
toribus secundum suam prudentiam illius videtur
dei iniungere ministerium diaconatus et presbi-
teratus qui sunt iusta eum aut inveniuntur
iniusta illos homines vident ordinasse
non deus Chrisostomus ergo qui cognoscitur quod adeo

e ordinatus et qui ab hominibus Cui enim
bene misterium suum consumauerit apparet
quod a deo fuerit ordinatus Cui aut miste
rium suum non bene consumauit ab hominibus
ordinatus est Quod aut quidam sacerdotes
ab hominibus ordinantur maifeste in li° 8
canonum apostolorum dicitur Qui aut ab hominibus
ordinatus est quantum ad deum non est diaconus
a sacerdos Cris° 0 13 e p

Ordo est duplex videlicet triumphantis ecclesie
et militantis di 89 Ad hoc p ij
Ordo triumphantis ecclesie nouem sunt ordines
angelorum sub 9 generibus lapidum designati
de pe di 2 c C vero Item in militante
ecclesia nichil dicitur esse inordinatum ita quod
ordo familie mutabit si quis regitur in tota
non inuenitur in capite di 61 Item
Item 9 ordinum gradus sunt in ecclesia militante
videlicet hostiarius lector exorcista acolitus sub
diaconus diaconus presbiter episcopus quorum no
denominaciones et officia ipsis consignata Res di
21 Clericus p ij De quibus loco suo dicitur
papinus di 8 6 c In singulis Etas acoli
ti debet esse ad minus 18 annorum vt ibi subdiaconi
diaconi 18 annorum di 28 De hijs dia
coni 27 annorum ibidem Epi 2 presbiteri non
in minore 30 duorum completorum di 18 Si ergo
et ca° sequenti et di 11 p totum De modo
ordinandi episcopum presbiteros et ceteros Res di 23
ca° Episcopus presbiter etiam subdiaconus acolitus
exorcista lector 3 ista C episcopus ordinando
presbiterum dicit hec verba Consecrentur et sanctifi
centur manus iste vt quecumque consecrauerint
consecratum sit et quecumque benedixerint
benedicta sint 16 q 1 Generaliter nisi propter
ordinatorem infide moribus infama Res
di 28 per totum C tpa ordinatoris sunt
sabbato quatuor temporum et sabbato dominice passi
onis et sabbatum pasche di 63 lineis et
di 17 ca° ceterorum vsque ad finem di 16
p totum di 17 C aprilis et ca° sequenti
Ordo verborum consecrature sacerdotum hic est Co
secrentur et sanctificentur domine manus
iste vt quecumque consecrauerint consecratum
sit et quecumque benedixerint benedictum sit hic
16 q 1 generaliter nisi C epi die dominico
et alij clerici die sabbati debent ordinari
ab apostolis traditum inuenitur di 14 Quod
die et capitulo vltimo Sequitur
Litera quarta

Ordinari non debet absolute et sine
titulo di 10 per totum Item ordinari
nullus debet precio vel fauore 1 q 1 Primo
ordinandus dicitur esse sobrius non violentus
di 34 p totum Prudens in sacra scriptura di
36 vsque 18 39 di Item hospitalis di
42 q 1 Item non litigiosus sed paciens
di 46 p totum Item domum bene procurans
di 41 c Item et ca° sequenti C multi
sunt ordinati non propter deuocionem sed propter
supplendum penuriam di 11 Monachus
C sicut multi questus ordinari veniunt
sicut ambiens et vltro se offerens est
repellendus 1 q 6 Sunt ibi p ij Non
di 19 Simoniacus Item de generibus hominum
non ordinandorum Res di 34 Bapcismus
p ij et 4 Coniugatus ordinari non debet
nisi vxore requisita et casti te p...
episcopo promissa d 11 Episcopus C morti
tali ecclesia ordinandi inpares ordines
licite contrahunt sed non ordinetali in
administracionem obligantur di 31 Ali
C auari vsurarij cupidi ordinari
prohibentur di 41 per totum C Seruus non
debet ordinari nisi ad libertatem data fue
rint di 4 per totum Nota de symoniace
ordinatis 1 q 1 Reordinante C Reus
in sacris ordinatus ordinandi potestate priuatur
et promotus ordine spoliatur di 36 Rursum
ecclesiastice Item 3 decreta titulo de prebendis
et dignitatibus ca° Non liceat nulli episcopo
ordinare clericos et nullas eis ecclesias
dare sed duorum alterum eligat vel non
faciat clericos vel si fecerit det illis vnde
viuere possint hec ibi in decre tono

Ornatus Ornatus corporis visus declinauit
et ingressus hominis enunciat d 1°
Dicitur 9 q Erit pro odore fetor
3 Erat ille coopertus est auro vel argento
Abac 2 q Johannes habebat vestimentum de
pilis camelorum Mt 36 ... ap°
Qui mollibus vestiuntur etc Mt 11 Sides
estis sepulcris de albate etc Mt 23 e indu
tus purpura et bisso etc Luce 16 Vir
si comam nutrierit ignominia est illi Mu
lier si non velatur tondeatur 1 Cor 11
Item mulieres ornatas modo etc 1 pe 36
Ornata inmoderato vitanda est sicut
Sunt enim nonnulli qui cul
tum subtilium preciosarumque vestium non putant

esse peccatu Qui si culpa no esset nequaqua
sermo dei tam vigilr exprimeret q diues h
torquebatur apud inferos bisso z pur
pura indutus fuisset h gg 6o Sup
bus ut magnificus videatur satagit ves
tiri dupli h indui mollibus preciosis ornari
Sz quid o ho preciosior ornatus n ppul
cri floris de albatu intus aut purpura
Jacincti purpura cocci bissi in limo pu
trescunt Auru et argetu lapides z ge
me in luto sordescunt Dignitas z po
testas impallescere Honor et gla male
sedent in eme h Innocet de vili te co
dicionis huane Artificialis species supdu
citur et faces obducitur nal tamqua
hominis artificiu arte superet creatore h
Innocentius ibidem

Ornatus supbus z curiosus fugiendus
e tamq dia cn aliqs pz ex p
Prima pecca scriptura docet Exo ij In
vestitu ne gloriere xx j Thi 6 habentes
alimenta zt Bo gtenti simus no de
bemus querere ornatu Scdo quia do
displicet et hoc ostenditur in plasma
cõe hominis voluit em dominus p̄ propria
sum sub vili sacco abscondere Vn vi
dete q voluit corpus q vile e p̄ propri
tegumentu hre scdo parentibus mis p̄
peccatu tunicas pellicias fecit Tercio
q3 dia placet patet duabus rationibus
p e q ornatus supbus est signu dia
bolice subiectionis Ezechiel Domine
tu scis quia abhominer signu supbie zt
Scda quia mlr supbe ornata e esca
i hamo dia li Eccli 1 Inveni mlier
morte amariore Quarto pp culpam
q ex supbo habitu provet vt pz lra pria

Ornatus superbus culpabilez red
dit homines pp quatuor primo
pp preciositate q de divite purpurato
Luc 16 ubi lra 2 Vn ggf Homo p
ciosa vestimenta n ad manet glaz querit
vt honorabilior ceteris videatur Nemo
inquid vult preciosis vestibus indui vbi a
nemine possit videri Scdo pp molli
ciem Mt 11 Qui mollibus vestiuntur zt
3o p extneitate vt sunt aliis dissiles
Sophonias j Visitabo super omnes qui in
duti sunt veste peregrina Qto p sup
fluitate et hoc dupli sz sm mag

nitudine z multitudine quo ad mag s
vt longis caudis inductes terra z vias
scopantes et de multitate x i paupi
bus no curantes quibus pulices colligit
et pulices hominibus mouent Quo ad
multitudine tm eos nolunt hre diversa
s potius volunt alternis commodi qua
x m in pauperibus indui sat q Agite nu
divites ubi ti o divitie lra j ms

Ornatus supbus in mlierbus periculosi
or e eo q facit ex mala primo
extollit in superbiam Ysa 3 pro eo qd
elevate sunt filie et ambulaverunt
collo extento Scdo provocat appetitu
cu gtupiscat Exo 9 Averte faciem
tua a muliere compta Tercio gnat
infamiaz pu 1 Ecce mlr occurrit
illi zt Quarto tollit orationis efficaciam
j Thi 2 Volo mlres orare non in torte
crinibus j pe 3 pz idem super q textu cap
ang li de habitu virginu sic dicit Serico
et purpura indute xm induere non
put Auro et margarite et mollibus ad
ornate ornamenta cordis et corporis p̄di
derunt Ite fucate pigmete quo vel ru
bicundior vel candidior appart adultima
fallacia e qua non dubito etiam maritos
se nolle decipi quibus solis pmittede s
femine ornari sm veniaz non sm impe
riu Illam verus ornatus maxime pavore
no tm in ullis fucis sericis mendacio veru
net aut quidem veste que pompa sz mores
boni sunt exercanda aut e supstito li
gaturaru q non ad placendu hominibus
sz ad sumendu demonibus adhibetur h Aug
ad possidoniu et de g di q sfucate

Ornatus superbus et maxime mlierum
ab hominibus sanctis reprobatur Vn
Ambo in suo exameron dicit Deles mq
picturam dei mlr si voltu tuu materiali
candore oblinicas si exquisito rubore per
fundas Ite li o de virginitate Collum
cathena constringit pedes gpedibus molli
dum mlr refert an corpus auro ligetur
an ferro si onux primitur si gravatur
incessu nobile prau iuvat ir q vos mu
lieres estis miserabiliores qua qui pub co
iure dampnantur Illi optant exui nos li
gari mlr sic ornata e domus omni deo m
infernalium Ite Jero ad Eustachiu Si

vir vel mlr se ornauit et volq hoim ad
se puocauerit et si nllu inde sequatur
dapnu cetrisecu iudicau tn patietur et
ml qz venenu attulit si fuiss q bibere
Ite Bn sr missus e Cruid de hitu dicu
ingo iam no talor s color requitur ma
gis qz cultui vestiu qua virtutu insista
pudet dice Ite cipang mli. de hitu v
gimi Non virgies tatu aut viduas sed
et nuptas oes qz feias puta admouen
das q opus dei et facturaz eius z plas
ma adultare nllo debeat hito feano
colore vel nigro pulue vel rubee Trag
eni do inferunt qn aliud qua ille fort
refortre stolide gtendut hec ille Ipmu
est consideratio
Ornatu lectore dissuadent nob tri
Primu e considato lecti dni qui di
ebus laborabat docens noctibq vo qiens
morabatur i monte oliueti Luc 22 Ite
trute s elegit pro lecto Vn Bn O bone
ihu tauic possu celu et tra mare z oia
qz mea sunt et non inuenio v te mite
Supbq e miser tu no sufficat lectq dm
sui Scdm e maledco pmissa per ppham
Amos 6 Ve inquid vobis qui dormite
in lectis eburneis Tercia e tior lecti in
fernalis ysa 14 c Subter te sternetur
tinea zc Ara octa
Ornatq epi siue clici cetior i mlte
consistat vz ut coma non nutrat di
23 Clari vestes religiosas habeat 21 q 4
Omnis di 41 c 1 Item vt oprimto decenti
incedat 22 q 4 Epi primo et potu te
pancia predant di 42 c vlt Et clici
debet esse ornati incessu et hitu oetcius
vt nec sordidis nec fulgidis vestibq se or
nent di 41 c 1 p Criss Ite nullus or
natus cetic sic debet ee cauq qui pro
nuntie paupm et captiuore sit oppone
dus di 86 c pulchra 22 q 2 Quod
p Amb et gla et apostolicos p sed in
Ite vanu cor vanitate nota nigit cor
et cetior supfluitas incedre vanitate
indicium e mollia indu ta mollicie a
inditat no tm curaretur corpis cultus
n prius fuiss neglecta mens incultiua
virtutibus h Bn in apo to
Oves alias oues habeo qz non sunt
ex hoc ouili Dns loquebat iudeis
Et hoc dixit de duobq plebibus future
in vnu vt sint vnq grex et vnus past
Et due naues aplore sigficabat vna
ecciaz s de duabq gentu in xo hec
Augq de v. dni s 49 Ite hec alias
oues zc loquebatur pmo d ouili de
gne carus isrl Erant aut alii d gne
fidei ipius isrl et qz adhuc degentibq
pdestiati qui no du erat congregati
nondu credentes in xpm h Augq ibm
s 40 Ite petre si amas me pasce zc
Ergo fres cu obedia audite vos oues de
v qz et nos timore audiuq pasce oues
meas Si nos cu timore pascimq z tre
mus pro ouibus ipe oues quid tiere
non dz pro se h Augq ibm s tri i
pno Ite dns per suos loquit et per
eos quos mittat vox eius auditur ut
sit vnu ouile et vnus pastor Duobq
istis gregibus qi duobus parietibq ftq
e lapis angularis go et hostiu e et
lapis angularis omia per fili ne inteq
hore xpue hec Augq sr Ich o 91
Ouis vocabulu arape serui dei no
indignentur ca sciant dnm suu
nomen agni pcasse Ecce agnq dei zc
Et quod inquit ibut et prosilient oues
missi cou lupos Ouiu masuetudo no
pt resiste lupore crudelitati lupoeu c
delitas mitescere nescit n gra dei facit
q natura si negauit Non vra virtute
estimetur ae laudet in nobis s nois
mei pctas intelligatur ut glorificetur
qz fortior e gra dei qua veru natura
Cu ceperint vos lupi vellificare sic
oues nolite resistere aut contferare
sciētes qz n vos spoliati fuite alii no
vestiet t n nos mortui fuite alii no
viuere Nec timeatis cu aduenit dies te
scarcroes alia super nos lana dmochite
nascetur h Criss o 44 a Ite oues
x dnr omes xpiam 23 q 4 dipplia
inst p Augq Et is qui valet oues p
pastore z vmut ondt se pastoz sim
x m no amare 8 q 1 Inscipitus p gg
16 q 1 Nos p Augq Et oues pdita
sz gentes huana per xpm adouile
celeste e repata di 40 qz an si p
ggm 26 q 1 penitetez Et stabio
sa oues arantes ne pcoa z ne tota

domus inficiatur e repellendus 2 e
q 3 Resecande p sco m ste sicut ab v
na oue morbida vniuersus grex sic ab
vno peccatore plures inficiuntur di e y
Sz illud infice p scom plus vbi apli
ltra tertia Seq ltra

Paciencia pacient sustinuit
dauid persecucoz saul ut j Re
2 e Rastam t aptum rege
auffens j Re 16 pacienter
dixit dauid suis sub dinnitate semei
ut 2 Re 16 Miphiboseth pacienter sustinuit
siuaz cfue ut 2 Re 16 Roboas no pa
tient adhens consilio seniore 3 Re 12
et pali t Helizeus ccatu a rege sirie
missu ut eu caperet ut e Re 6 Tho
bia cecitatq et ab vxore impperiu ut to
2 et 3o Sara raguelis filia cotumelia
pacient sustinuit To 3 Paciens val
de fuit Job pz jo 2 ij ca ib Elazarus
morte pro lege dni pacienter elegit
adire 2 Machab 6 Mlr pacient sustinuit
morte cu filius ut t Machab 1 y 9
filiam intrare pacienter declinauit qui
eu volebat precipitasse ut luce e Et
iteru eu lapidare Jo 8 Demu inte
pacient sustinuit ptz gedeturcu eion e

Paciens milta gubernabit sapia
Pu 14 f Vir iracundus puocat
rixas ut Pu 17 d Doctrina viri per
paciam noscitur Pu 19 t Glo Tanto
quisq mg ostenditur doctus q mg
paciens Non em indictia cuiq qua
ppa sufficit sine tolleracii et maxime
doctore Debemq aut nos firmiores
imbecillitate sustine aliore et nobis
placere Ro 17 a Libent gloriabor in i
firmitatibus meis ut 2 Core ij Ser
uu dei no oz litigare ut 2 Thi 2 pa
ciencia vra vobis neca e ut Hebr 10
Dilexi te qm suasisti verba pacie mee
ut Apoc tertio Jesus maria

Paciencia ca e q t ipm amat q patit
Non tollerasse vidisse no e vir
tutis mansuetudinis s velamentu furore
h grege super Eze o 1 Nulla sit bona
q agimus si no equanimiter pperore ma
la tolleramus h Grege sup Ezech
o 21 b Tribus modis paciencie virtus
exerceri solet Alia namq sut q ab deo Alia
q ab antiquo aduersario Alia q a pprio sus
tinemus A pprio namq persecucoes dampna
et contumelias sustinemus Ab antiq ad
versario tempta Ma Deo aut flagella
tolleramus s in hijs omnibus modis vigilanti
oculo semetipam debet mens circumspicere
ne con mala pximi protrahatur ad tri
bulatonem mali ne con tempta ta aduersarij
seducatur ad delectatoz vel consm delicti
ne con flagella opificis prumpat ad ex
cessu murmuracionis h gg sup Eze o 3 y
Non em bona paciencia e cum possis esse lib
tum te pmitte si vera paciencia e pati vel
agere gra q liberat s no pter qd licitat
Bu ki y de cosideracione ad eugen

Paciencie bo sit e pmum est qd ira dei t
pximi mitigat Pu 1 y paciencia laut
principes et lingua mollis confringit ira
2dm q sapiam hominis probat Pu 19
Doctrina viri p paciam noscitur 3m est
q et ipa hominem perficit Jac j Paciencia o
pus perfectu h Glo Cuius paciencia no vi
citur pfectus probatur 3ca e q regnu
celore parat Mt y Bti q persecucoz patiunt
Item paciencia in tribus cognoscitur pmo in
contumelijs verbore Grege qualis quisq
mg latat illata cotumelia probat 2o
i molestijs corporis Mt y Si quis te per
cusserit in maxillam ut 3o in dapnis
rerum Mt y Eum vo terra contende i iudi
cio ut Ite maxijs minuitus esse q piam
pacienciam laudabile e in iniurias aut dei
dissimulare nis e impiu h Crisost o
y o e ca quinta Cristus

Paciencie mirandam sunt ca pmu ad
monitio scripture Ephe e Obsecro
vos in dno ut Cessa y pacientes estote adeo
fac y pacientes estote fres ut 2m quia
hominis neca e Hebr x paciencia nobis neca
e Et e neca ppt tria pmo q neca ar
matura e in bello spuali Ephe 6 Indui
te vos armaturam dei ut 2do q ipa e
radix om virtutum Vn sit id luce 2 j
In paciencia vra possidebitis a vras Glo p
a e adinquirendu celu scdo Non n pa
ciencia impletur q dr Regnu celore vim pa
titur et violenti rapiunt illud Mt 11 luc
16 Vn cu aliis beatitudinibus fiat pmissio
insistendo paciencibus tm in pnti q Mt y
dr Bti qui persecucoz patiuntur ut Tcia

mitamentu e bona q cepata puenuit
vt pz s lra vltima No 193

Pacientia e i iniurias suas et suoru cu
nimit tollerare 23 q 1 Si i mo Cu
vero redde mala pro malis et redde bona
pro malis sz sig pfcte pacie 23 q 3 Ex
dre p Aug Cu in iniuria ppe p tu pa
cia et gaudio e sustinenda sz in iniuria p
vlascenda 23 q 2 Cu p9 p ambs q
pxio Ite vbi hostis no pfona sz fidem
catie quit si no sibi resistitur no pacia
sz negligentia iudicatur 23 q 2 Maxime p
Aug & ca prinebre per Augm cp lau
dabior e fraudis passio q vindicte acto
33 q 1 Hin i mo & ca sequiti Cu i adu
sitate instituto suada e in aio pacia i ma
in to exibenda sunt persecutore salte oppe
dienda 23 q 1 Patz p Aug Cu plato
vu e pessima paciencia per q inttuuit
insubditis vicia 23 q 3 Iustu

Panis pane y ter manducare debemus p9
e cor deque ysa 28 frange esu
enti pane tuu Et to y pane cu esurien
tibus et egenis comede Primo panis est
penitencialis deq p8 fuit m lacime me
pacs die ac nocte Secundo e panis sacr
deq Mt 6 Pane nrm cottidianu zc
Tercio spualis dequo Mt 4 No in solo pa
vivit ho zc Quarto celestis dequo Luc
14 Bta qui manducat pane in regno dei
Item sm id ap p Core 14 In ecclia vo
lo v verba mea sesu loqui ut alios instruam
qua x mill vbore lingua Et per q verba y pa
nes ecoru pnt intelligi Ad quos y pa
nes sm quosdam referuntur quemadmodum ista
y subsequentia vz q sunt credenda q obser
uanda q timenda que agenda q desideran
da Credendi st articuli fidei obsuanda
st mandata dei timende sunt pene infer
nales Agende st tres partes pnie Et
desideranda st celestia gaudia Panes
sunt y Et y st gna predicatois et no
plura Quia omis predicato aut e cor
reptio maiore aut exhortatio bonore a
consolato infirmiore aut cominato penere
aut pmissio pmiore Vn ap Cor 14 se vel
le loqui y vba iurs Vn Eze 21 dupli
cetur et triplicetur gladius i verbu dei
vtrobiq secans et resecans & sigt uita p
dicante et audientie Iste gladius dupli

catur et triplicatur q 2 et 3 sunt y
q portare debemus Primo fidem adcre
dendum 2o virtute ad faciendu 3o
vicia ad fugiendu Et ponat ad ti
mendam y to gloriam ad petendam Duo
vero pisces pnt applicari duas natura
in psona xpi de quibus sunt predicanda
et in btitudine restaurandi Vel pz sub lore
in isto libello Ite sm sm anagoiam
y panes sunt restaurant spuale mbtie
vz qua dotes aie Duo dotes corpore
pticipatoe maiore x pticipatoe cerciore
secure et gaudium iuste pene dapnatore
Duo pisces cla visio oim tenitione in
caritate et securitas pseuerandi in btie
cu predictis plus v gem Lra p9

Panis e verbu de nota dei pre
lapis e omne mandatu et quidq
q inse scandalu offensionis ad animaz
dicitur adiustu In manibus portabi
te zc Omnis em iustus custoditur aban
gelis ne ad eorum offensos ocreant pes
cogitatois ipis Piscem intelligimus
verbu de xpo Serpente aut diam
Vt go impetremus q desideramus duo h
quemire debent vnu quidq ut petas
orao et queras studio et pulses opibus
Alteru aut ut sit panis a piscis qd
petis Si autem que non expediunt
petis sz talia q nocent anime ut la
pis et serpens no e pstat q pr benig
nus est Alioqui et si pstat nociua
petenti non est pater sz inimicus Ibi Gen
o 18 Super isto textu Quid vrm
kns amicu et si petat abeo pane zc
Tres panes quos querit aug st intelli
gentia trinitate vel fides spes et caritas
h Aug deu dm sr 29 di Ite adpa
ne ventis tu labore venitur quo ma
gis adpane mente h Aug st o
o 19 de sz panibus et ptonis No lauit
28 | Io 21 Mt 12

Panem nrm da nob hodie dicere
mnq non sufficit ut quid addt
cottidianu ut diptmoq abos appostat
vt tantu quis manducet quantu uita
naturalis exigit no quantu lascivia
carnalis impellit Si em tu i vno
convivio tantu comedas indisciplinate
vivendo expendas iam no cottidiam

cibu manducabs s3 in litore dicere Item
quare non solum dixit cottidianu
panem da nobis s3 addidit nom pp
duas raciones p^m qui omia q3 dat no
bis ds sine cunctantibus sine milita
tibus non nobis soli dat s3 eciā alijs
per nos vt de eo qp accipimus adde pte
impotentibus faciamus Greg go de
laboribus suis indigentibus nō pstat
non pt dice pane no-to da no hoc
s3 mendicat dicit pane meu da michi
Nec em pane suū tm̄ manducat s3
eciā alienu Idem qui de iusticia pas
adquisitu manducat suū manducat Qui
aute cu peccato alienu Cass ō j e ☩
Papa licet sit vicarius petri nō de
scali debet de eo hre psumpcio di
eo Non nobis C4 mutabit dei maiore
zelu dz hre quā alij pami 2 e q j os
tās Cred no omnes ppā scti et quicq3 adeo
tanquā cplij impiuti puit di 19 Cana
stasius Ite bonitas ppē ē qi salus
om et puersitas illig cedit indap q3
i mirabilm ppona2e di eo Si ppa sic
leges nouas con erom et aplore dica
conde no pt 24 q j Sunt et e ta16
sequet C4 ppā non vini certe ī aliq
dapnu 24 q 2 de cetet puilegiis
Itē sornis in s2 dialogo vocat Aug
ppā at eciā ep j7 j6 20 23 et 28
Item vitalem pbtm vocat ppm ep j6
no et lra insi libri

Paradisus sigt vita btore e eius
plura e virtutes s3 prudencia
fortitudine teperancia et iusticia ligna
eius omes vtiles disciplinas fructus
lignore mores piorum lignu vite ipa
om bonoru matrem sapiencia Lignu
sciencie boni et mali tnsgressi man
dati experimentu Ponitur in peccatoribus
bn iuste q3 constituit deus s3 nō suo bo
no expit Homo Vel paradisus ē eccā
e 9 plura e eron lingna fructifera
st sancti fructus opera eore lignu vite
sctus sctore e4 lignu scie boni 7 ma
li ppriu voluntatis arbitrium Nec scip
homo diua volute cepta v pcudose
vti pt h Aug de ci di li° 13 h et
si qua alia comodia dici put de intell
ligendo ppuidr paradiso neie pfibete

dnr diu cu et illius histo vitas fidelissia
voru gestare narrate comendata tradi
h Aug ibm Ite ho fuit inpadiso cor
pali et spuali h Aug ibm li° j e

Paradisus multiplex primo ē btitudo
increata Ecci 20 Ego qi aqua
ductus exui de padiso 2° btitudo creata
Luc 23 hodie mecu eris inparadiso
3° eccā triuphans Apoc 3 Vinceti
dabo ede de ligno vite 7c Quarto eccia
militans Eze 30 Cedri nō fuerut alti
ores eo inpadiso dei 4° gra diuia Ecci
eo gra sic paradisus inbndicio h 6° cs
piura cosciā Cant e Emissiones tue pa
radisus malore pmitore Amg locus
voluptatis Gn 20 plantauat deus
padisum volup the apn° 8° religio lib
tatis Gn s3 vidit ho regiones iordanis
q3 vniusa irrigabatur sic padisus dm
Ite xe s^m qp deus nō recessit apatradiso
sic em potuit aia latronis esse cum
illo inpadiso illo die h Aug sr do
d ij e Lra 3

Paradisi autē serenitate tanta fuit
ho pdita an lapsu sicut pstitue
tutura sit instatu gle vt inihil hauit vn
ssm eius sine intncus sic ectiq a do
lor pugeret aut labor fatigaret aut pu
dor confunderet aut ardor vret a algor
stringet aut horror offenderet nō fuit in
eius cor te inb humidu et siccu calidu
et frigidu oppinibus constabat corpus ess3
contraria aliqua discordia seu oppugo
oqua morbi egrotates q3 nascuntur
et turbatur cor tē valitudo s3 core ordi
nata consso pmu om cor tē nulla
i qmesurata discrepancia s3 vnicq3 co
pporconata reparatur Vn nec egritudo
inbecillitate nec senectus vigebat modo
seu ssm ibi erat vniuersitas sine obe
tudine Vn scicare adquisito potuit i
esse sine labore Non erat ibi lex cenis
repugnans legi mentis s3 plena requies ap
petitionis ppuid rebellanciu q2 nec pa
dist honestas sinebat ibi aliquid indecore
nec paciebatur aliqd impotm Erat enī
ibi meoria in obliuiosa ro nō errans
In libertate conplis hauit posse nō peccare
inlibertate conplanti posse no turbari
Vnde erat in ista felicitate cogicionis

nō erronee et actoīb inculpate gssᵒ
et subiectiua lege ordinata obediēd Jh
ita qꝫ ē status pⁱmi hoīs an̄ lapsum
vel qꝫ sanitas equa vōe peccati cōiū
sumg lapsi experiencia satis docet h
doct' B li° man̄ ꝝ Cant' ca° ſꝗ pla
vbi dicit et vbi hō' bā z

Parentes carnales nob' ē in mā ptate
Creaciꝫ em̄ voluit voluntate pr̄
celestis facere efficiat̄ filiꝫ dei ꝛ frat' x̄
Spūalis gᵒ cogitō carāli debꝫ pponi h
Criss' ḋ eꝗ an̄ si ſte sic hūmor ex ca
dibus ascendit inherbꝫ et trāsmitti
in semē sic caritas deparētibꝫ ascendit
infilios et sic nō recititur de filiis adpa
rentes Jdeo parētes plus diligunt filios
quaꝫ eꝫ Sꝫ adpreciandū filios effectū tīs
mittitur h Criss' ḋ 23 d ſte plus ca
rant parentes filios inhoc solō vale
quaꝫ infuturō Alij honores pudeāt fi
liis suˢ Alij diuicias ꝗ nemo filiꝫ p
uidet dm̄ peccatꝫ core cū magno pcō
copatiāt salutē vō nec illis dono ca
pe volūt si vidit illos paupes cōtā
et suppitant Si aūt viderint illos pᶜ
cantes nō tristantᵉ vt ostendāt quia
corpore sᵗ pntes nō amare h Criss
ḋ 28 b Jtem nā regula dicit qꝫ non
pt fieri vt de bonis parentibꝫ mali filij
nascantur aut de malis boni Sed
quales fuerūt pntes tales et erūt nati
Crūa sic arbor infructuosa cognoscit
et fructꝫ per arborē demonstratur sic
parentes infiliis cognoscūtᵉ et filij per
parentes x° teste p phīꝫ Crīm ob inge
neratōe iusta est ſte quā° ccōre bn̄
dicitᵉ gᵒ testimōia de filiis mores pa
rentū Sic em̄ ē regula natuē huāe
vt omīs hō nascatur duos hñs oculꝫ
aut qnos digitos hñs aut nō oclꝫ
teste cōñaᵒ sic quoqꝫ contingit qͤ cōꝫ
natuē ut dissilis filius nascāt pare
tibus h Criss ḋ 92 S

Parentes spūales ut curatꝫ fidelis
in cau̅ quo inistrat amplior cāis
mata ē plus carāli pnte honorādꝫ qꝫ
cū bnficiū supiore pit causa honore
et bona spūalia pcedūt boa natuē
Vndeᵉ qꝫ pporꝫ apᵗ deū honoratōr ī spūa
li inistō pcdulior quā pater carālis

ministrans bona nē sit aput deū bnfia
cū honoratōr Sꝫ quis ē talis ppositus
et laudabimꝫ cū veitas tn̄ ē qꝫ hōra
cōr atqꝫ supior in reputatōe fratci crūe
iam decrepte ē in bōināt ppᵗ defectum
ampliorꝫ inisterij Obedia tn̄ ī cānoi
cꝫ hoc ē delege x' emanātibꝫ maio
ribus infratie crūe licet s'm' veitate
sint distoli ē sendi et ita hoc capite
cuꝫ ppositurꝫ induit est illis nō cā
quaꝫ illis ꝗ caꝗꝫ ymagiꝫ x' gentibꝫ
tribuendus De parentibus vō re
motis iam mortuis tertiū ē qꝫ rēma
net viuus obligatᵒ ad ipos iuuandꝫ me
ri suffragio Jpi em̄ bnfecerūt nobis
cā quo ad bona natuē qꝫ grē pret' ꝗ
duuisert suis heredibꝫ bona fortune
pro quibus incasu nocentibus cotigᵗ
iam viuētes ipe debē remissius h
doct' B li indicatore ca° 23

Parentes fres cognatos ꝛ affines
illos puta q' ē in x° copulati sᵗ
h scōꝫ cpū 47 b ſte solent insti pa
rentes et non pleni fidei jām defores
filias cāde virginitati vt alij liberi apliꝗ
dicentur instulo h scōꝫ cpū Ꝗ7 ſte
honora pr̄eꝫ tuū si te ario nō sepat
cam diu scito copulatꝫ sanguis quā diu
ille suū nouit cōtorꝫ h scōꝫ cpā gob
Crūa amandꝫ ē gnātor ꝗ pponēdꝫ
ē cātor h Augꝫ inquodā sīuē che
retur caritate sue subire suppliciū q'
pacerū volgus corno visū respexit et
elate oculis lesit pietate h scōꝫ sᵗ
iᵈ honoā prꝫ

Parentes carnales sunt gᵒdebito
honorandi di 30 Si qui filij di
80 Jnsingul p Amb inst Et si a
x° auitatur sunt omō dimittēdi 28
q2 Si infidel p gꝫ C4 in tpe nēte
magē succurēndū est parētibꝫ gᵘ aliis
di p 86 Jnsingul p Amb inst ſte
despiciēs parentes in tpe nēte incurrᵉ
morte tpalē et eternā di 86 Jnsin
gul Jtem potius quis debet parētibꝫ
egentibꝫ mayᵉ fidelibus puidē qꝫ reli
gioꝫ ingredi di 30 Si qui ſte nec pa
rentes oꝫ ppᵗ religioꝫ delinquere siᵒˢ
egentes di 30 Si quis delinquerit
C4 ex malis parentibus ut plim

mala proles gnat[ur] di 46 In gen[er]
ali de mente natus si ipa decorat[ur]
virtute n[on] debz p[ro]ut decori obp[ro]
brys di 46 11 Inutil[is] p[ro] Crisost[omum] et cao
sequit[ur] per scd[m] Cu non p[ro]ut s[ed] ipa
culpa condepnat di 46 vtu[e] p[ro] aug
et e ta[lis] sequentibus per aug Crisost et
scd[m] Cum frequent legitur filii p[ro]petatis
parentum puniri etiam in 2a generatione 2
2 9 3 C 1 Cu p[ro]ter pueros suos ante
etatem legittimam religiosis intrantes pu[n]it
deuotare 20 92 puella no[n] 20 91
puella &c lra

Pascha non e nomen grecum s[ed] hebreum
ymmo greca hebrea pasca transitus d[icitu]r
quia tunc p[ri]mum pascha celebrauit p[o]p[u]l[us]
dei qui ex egipto fugientes rubrum mare tra[n]
sierunt Nunc ergo figura illa p[ro]phetica in
veritate completa e tunc sicut ouis ad ymmo
landum ducitur x[ristus] cuius sanguine limine
postibus n[ost]ris cuius signo crucis signate
frontibus n[ost]ris apponitur huius seculi ca[p]
tiuitate acaptiuitate vel interemptione egip
cia liberamur et agimus salubri[ssi]m[um] transitu[m]
tum a diabolo transimus ad xpm et ab isto in
stabili seculo ad eius fundatissimu[m] reg
num h[abet] aug sr Io o 44 in p[r]incipio
Ite non reprehendimus o iudei quia pasca
celebrat noctem s[ed] quia occiditis innocentem
quia tunc non ut fiet verum pascha non fiet
s[ed] vmbra veritatis in iudeis cecitatibus te
nebatur et mirabili dispensatione diuine
sapientie per homines fallaces eiusdem verita
tis pellebatur Cum ut verum pascha
fieret Cum velud ouis ymmolabatur d[icitu]r
11 6 mst Ite quo die quo mense et qua
luna pascha debet celebrari nota de 9
di 3 Nosse et ca[pitul]o sequenti Cum epi[scopi] insinuo
dis sac[er]d[otibu]s qui pascha celebrari debeat
insinuare tenentur de 9 di 2 placuit
vt dies et ca[pitul]o sequenti C4 p[ro] xl dier[um]
cum pascha cum labore peragimus et post
pascha l dies cum leticia p[resen]s labor
et futura leticia designatur de 9 di 4
Ieiu[niu]m per aug

Pascha d[icitu]r 4 modis p[ri]mo tota sep
timana azimorum que incipiebat
xiiii die aprilis in vesperis et durabat a
diebus s[cilicet] vsque ad xxi die aprilis sicut
p[atet] Leuit 23 et Exo 12 vn dicit[ur]

s[ed] volens p[ro]pterea pascha producere cum p[ro]p[ter]
Io hora vna diei s[cilicet] vespa in liminis q[uo]
debeat comedi agnus et tunc incipiebat
festiuitas sic accipitur Ich 26 Post bi
duum enim pascha fiet Et leuit 23 p[ri]mo
mense s[cilicet] aprilis xiiii die mensis ad vesp[er]am
dni pascha e Tercio ipse agnus p[ro]
pascalis qui tunc comedebatur sic accipitur
Luc 22 Dies in qua necesse erat occidi
pascha 2o p[ost] dies aziore post ymmola
cionem agni 1 14 die qui erat solempnis io
s[ed] ante diem festum 4to panes azimore

Passio enim passionis dni comedam in exp
pacium incompabile ymmo incredibilem
admirabilem in causa caritate mestia
Circa opus non quod x[ristus] passus est in omnibus
sensibus pertinet in tactu clauorum appensus
In auditu obprobriorum confusionis In odoratu
putoris feditatem In gustu fellis et aceti
amaritudinem In oculis lacrimarum effusionem
In corde tristiciam De modo paciendi intelli
gendum e quod xpc passus e passione generali
quia s[ed] omnia membra corporis Ysa 53 Vidi
mus eum non habentem speciem neque decorem Item
passione acerba et penali Trenorum 1 O omnes
vos qui transitis &c Item eius passio fuit
ignominiosa ysa 53 vidimus eum despectum
&c Curat aut x[ristus] passione generali infir
corum vniuersalem passione acerba libidine
passione ignominiosa superbie presumptionis In
causa passionis attenditur maxima caritas
qua nos liberauit ab inferno dando vitam
qua mundum renouauit largiendo graciam
qua celum aperuit conferendo gloriam

Passione sua vicit xpus diabolum quem
ligauit infernum quem spoliauit
carnem quam superauit mundum quem contempsit
supplicium quod pertulit celum quod aperuit Pas
sio x[risti] tollit 1 vicia tollit superbiam capi
tis humilis inclinacio Inuidiam brachiorum
ad amplexandum caritatiua extencio Auari
ciam insignium largitatem manuum p[er]fora
cio Accidia ad passionis festinacio Iram
mollis responsio Gulam aceti et fell[is]
potacio Luxuriam lateris vulneracio et to
tius corporis flagellacio h[abet] tho d[e] vi
tr[y] li[br]o 2 ca[pitu]lis 18 et 19

Passio x[risti] generata fuit octo circumstan
tiis que sunt in hoc versu Cuius
quid vbi quando cur quot cur quo qua ordo

ad pm partem pz q fuit vngentibus
dei viui et pans pena maior Quo
ad sbaz pene q pca giussima tu pp
horrite tructe tu ppr viuacitate cor
Non em passus e xo in etate infan
tili qn sfh9 fuerat fluente humido fe
augmatiuo cibetati nec in etate senili
qn mortificatel ptibus sicco tico vi
guerut Sz in mediate qn sfh9 singli
fuerant plus viuaces Quo ad locu
pz p aplm Heb. 13 q fuit ext porta
ierlm et sic in loco specta genti9 ppe
quiores plus pa lo Quo ad quititate
distrcta vel gtiam pene x pz q per
totaz vitaz suaz fuit in pena Et q9
ad iiii pomit scti q volna y e 14
sensibilia passus fuit sic q quolibet
die aim solare ondo 19 orões dmcas
pficeret orões infine aim volnibz nri
ihu xpi Et quo ad loca corpis pz q
aia sm opiaz medicore sit in saguine ut
Leuit 17 Et tria sunt loca inquibus
e sagnis scz in ppongiositatiby i ecudu
tancis in venis et in corde sagnis instag
natg q in omniby istis locis qsunt ai
maz pui ihu tu flagellis saguinem
i ecuducanciu euacuando tu clauis sag
wine e orgadre effundendo cet in
corde sagnez tu pfiby lancee pforant
dissipando Vn qnnquies vinq z sol
mortug effudit sagnez pmo in ala
side Luc 2 Scdo in sagnis qosudore
Luc 22 3o in flagellatione Jo 19 4to
in spinarez coronatoe Jo 19 Et y icla
uore in fossioe Jo 20 vt ppheta in est
ps 21 foderunt mang meas ec 6to aut
mortug effudit aquaz et sagnez Jo 19
Et sic suo sagne pfecit oma opera
sua dicere Rnd e

Passus etiaz ac puiy fuit xe i oi
bus sensibus sm peccauat qby
genus suum peccauat in visu vide
do horribiles aspectg pridem Sz et ocu
lis ter lacrimata est iktus vz Jo 11 Luc
19 Heb. 4 Aure audiuit exprobro
sas blasphemias Mt 13 Nonne hic e
filig fabri Quo ad olfactu loca v tu
fixus e fuit fetidissimg ceteradauibus
mortuore Quo ad gustu felle pota
tus e Et q9 ad tactu nerui dirupti
fuit extensioe tele et sola ligwa mast
integra ad orandu pro pplo Et sic to
tu homis q pecca puitu e i solo pii
Quo ad quitaz tristantiaz pz q cu sit
signa gnaz homi ptore vt turbebat
ad xpi passioez vt gentiles actu imple
tes phia qsulentes inust qtquites sp
us seminey ingenido et qplorando Mt
16 Ancilla accusauit petru et sic oia
gna homi gtuebat ad pfitaendu sed
nequit q fuerunt saluata in tor r 6o
quo ad intencoz pz q fuit corruptis
sima tu gra auare vetetois inde g
preciu iuramentu coppraucit in x intez
Jo 11 Cayphas tu qs pontifex anni
illius dixit eis vos nescitis quidqz ec
Judas etia auaritia tectatg tradidit sal
uatorez gz Thy 6 Radix omi malorz
e cupiditas ec e

Passus fuit xpe iniuste et quo
ad modu faciendi tortore pz
q fuit iniustissimg Naz accusatg fuit
3t pmo q tributa dare prohibebat
2o q se regem faciebat Et 3o q fes
liu dei dicebat Et pz q pmu qsilte
no e conueniens sic nec fuit qvemens
q funpuit eu dice possim destruere
tplm hoc manu factu ec ffuit etia ignom
miosus q tepre nocturno venerunt
tamqz ad latrone ec Mt 16 In loco
tpe z cosorcio latrim et altiuate peis
exprobriosus Nad eu illusioe depctg fuit
primo indomo anne vbi recepit spu
ta et colophos velate facie Mt 16
Scdo indomo herodis ut fatug albis in
dutus et inlusus exprobratg Luc 23
Tercio indomo pilati vbi milites in
ducentes eu clamide ec Mt 21 Eto
incrute Mt 21 pretereuntes blasphe
mabant eu ec ffuit 3o ingratissimus
q ab amicis et pximis ps 37 Amici
mei et pximi mei aduersus me ec
Et Jo 20 Multa bona opera ondi vb
ec Et quo ad tpus pz q captacio e
ignominiosissima qn oes gentes quene
rant vtiliaz in vigilia scti pasche
hora patentissima Sz oes iste circumsta
cie quantes ptua tortore quse fuit
i reme in cdgruentissimi ptore R
doctor E de passione xpi Rnd 6

Passionis xpi figure sut multe vn
ysa. 40 Corpus meu dedi pcucientibus etc. pta ebdomadas 6o occidetur xpus Dan. 9. Ego qu nutricius
effraym etc. Oze 11 b Tu vero insuge
testi tui etc. Zach. 9 c Ascendes ihc
i nauiculaz etc. Math. 9 a ffilius hominis tradere aiam suaz etc. Math. 20 di Sicut
moyses exaltauit serpentem in deserto etc.
Jo 3. Cum exaltaueritis filiu hominis etc. Jo
8 i Expedit uob ut vnus moriatur homo pro
ppl̃o etc. Jo 11 Pro ppo filio no pepcit sed
pro nobis omnibus tradidit illu Ro. 8 f
Ipse xpc calcauit torcular vini furoris
ire dni omnipotentis Apoc. 9 f.

Pendentem inspice vulna fugientes
moriens precium redimentis cuius
tres resurgentis Caput habz inclinatum
ad osculandu cor apertu ad diligendu
brachia extensa ad amplexandu totu
corpus expositu ad redimendu h quanta sit cogitate h instituti corda vu
appendite ut totus nob figatur in corde
q totus pro nob fixus fuit in cruce h
Aug. i li. de virginitate Omnis creatura
cpatitur xpo morienti sol obscuratur
terra mouetur petre scinduntur velu templi diuiditur sepulcra aperiuntur sola
miser homo non cpatitur h sed.. sic ch.
Hec passio xpi fuit multiplex q gcius 191
Suggestu Ca passio xpi fuit pfigurata
et prenunciata in veteri testamento. Dec 9 di
2 Inc talice p Ambr. Ca ipsius passionis fuit efficacia 191 Suggestu
de 9 di e ppe finem

Passionis xpi ipletio erat in paulo
vn super id Coll. 1 ca. Adimpleo ea que desunt passionum xpi i carne
mea Et sic paulus implebat ea que
de erat passionibus xpi multis primo
castigando carnem 1 Core 9 Castigo
corpus meu etc. 2o. carnis molestias
sustinendo etc. Core 11 Datus e mi stimulus carnis mee etc. 3o. carnem passionibus et persecutoribus exponendo etc.
2 Core e Semp mortificacionem ihu
i corpore uro circumferentes e to h care
mim expectando phi 1 Siue morte siue in vita magnificabitur xpus etc. h
in qua dam pustella

Passiones aut oes carnales dnr et sunt que
a ppu carnis mouetur siue ira
siue suppbia siue inuidia siue auaricia
siue vana gla proprie tn dicuntur sensuales
passiones et intime ppe carnis sz extra
potius Dem amor vi ad mlem vel mulierem ad viru In 3o loco sompna quam
sine illis quide passionibus ipa natura
carnis consistere pt sine istis aut passionibus
neq consistere pt carnis natura ergo qui
ptes quodammodo et supplementa sunt nature
carnalis Naz ad oes illas passiones non inutilis
ne carnalis vrget s ppropria spus carnis.
Ad istas tn ipa inutat na carnalis et et
grauiq e ais a natura carnali precedere quam
ceteras passiones psumere s consumere et
cotere et interficere ipaz naturaz carnalez
et qui truncare sbar ipaz que admodum
si quis pstaret a corpe aliqd membru illiq
Et sic nullius passionis abstinencia sit
castificat corpa quo abstinat ab istis sz este
vt sit homo castus ieiuniq et in vigiliis perseuerans et n4 coru passio sit cominquat
corpus Cauo iste ut sit homo aut fornicationis a epula. a dedita sompno Hec
Crisost. o 184

Passiones homini e oz sunt famosiores
per quas pnt intelligi siue actus
siue motus hominis siue ad bonu siue
ad malu in moribus inclinantes Dnt
aut iste quatuor desiderium de habendo timor de pdendo dolor de pdito et gaudium de re iam adquisito per pm sz de habendo
dissimi pt rectitudo intentionis in opere
cu sit pse notu plus qp illud qp homo
magis desiderat inppe magis amat.
Circa quantum ad scdaz passioz animi sz timore
de pdendo e conformis considerandus tu illi
qui plus timet pdere aliqd bonu temporale
quam statum qp cq acceptat ad beatitudinem
ad promerendaz et indubie timet similiter
et caput. qp ex diligencia opere disterni poterit Circa quantu ad terciam passionem
sz doloz de pdito time. Tang fideliter
suaz consciam si plus dolet de gre pdicione quaz qui sim pnte iusticiam qp
de pdicione comodi temporalis qp si fecerit
signum e qp i ppositu caritas e pforta
Et si non s extra i naluit in eo amor
inordinatus et caritas e extincta E ta.

passio pdicta e gaudiu deitur adquisito
Noter go secularis qui b notorie lapsus
fuit i crimie et pta modu p s graciaz
reuixit gnau gebuit sup quatuor pas
sioes tpalis boni plus gaudeat et per
hoc pt gomittere si habeat certitudinez
tam passionu pdictarz 7 fide spe et
caritatez qr oes istas passiones e insepa
biliter comitentur hec doct sup ep'is
dm'ks he e Lra j

Pcrere patrem eternum esse p h' onder
tr qr tu deus sit potentissimus sapien
tissimus et optimus pt fac ro' ipse summe
bonitate hoc aute e maiestatis sue alti
plenitudinem dare go deus pr aeterno
filiu coequale b genuit cui dignitate
sue essentie coeternit Dicit etia dns
in ysa 66 Si ego qui aliis gna'
tio ipse sterilis ero pater go dicitur
Dr em pr eterna gnacone ysa 73
Gnacioz eius quis enarrabit Require
predestinatoe Ephe y Gra uob et pax
adeo pe Qui predestinauit vos in adop
tionez filiorz Creatoe Deut° 32 Nunq
no ipse e pr tuus qui possedit et fecit
et creauit te fecit inqu hm corpus cre
hm animaz possedit hm vtruq Redep
toe ysa 63 Tu domine pr nr 7 re
demptor nr a sclo nome tuu sacra
mentali regnatoe j pe j Benedtus deus
pr dni nri ihu xpi zc Ffideli inssticoe
Jo j Dedit eis ptate filios dei fi zc Gre
adoptoe Ro 8 Accepistis spm adoptois
zc Gle collatoe Gal e Itaq ia no
e seruus s filius zc Opera aute nra ma
gis sunt p deu vite eterne meritoria qua
per nos hec tho de v teste li j ca° e zc

Patrem se magis qua dnm voluit
dns dici vt nob magna fiduciaz
daret adpetendu et spem largam ad i
petrandu Et pr nr dixit non meus qr
libent audit deus qn quisq no solum
pro se s pro aliis orat Pro se em orare
nature e pro aliis gre pro se orare
necessitas vei cogit pro aliis gre caritas
fraternitate hortatur q an deu dulcior
e hec Crisa° o je 1 Ite primo affectu
dei oes creauit qui cu sit natura deus
tu magis ro' diligi qr pr qua timeri
vt dns Ipe in pri° mandatore lege

no dixit Timebis dnm deu tuu ex t cor zc
Sz diliges Dilectio em ab hominibus exige
non dni e s pris h Cris o je 1 Ite
veni separare filiu aduersus prez zc mt
Jo Non dixit separare filiu a pre qr non
corpalez separatoez vult s spuale Qui n
corpar separatur a pre separat no con
patrem Qui em spuar separatur a pre
corde quid cu pre e fide aut aduersus
prem Non em credi le e ut corpa vbe
at relinque prez qui dixit honora prez
tuu 7 matrez tuaz Si go hes patre infide
lem obsequere ei et tu inueneris in eodem
pietatis et ipse infidelitate sue habebit
dapnatoez Si aute voluit te inr fouca
infidelitate sue in ingerere tuc plus
dilige deu quaz prez qr pr no e aime
s carnis Deus aute solus aiare creare
pr e Reddite ergo vniculq qr sum e
h Crisa° o e 6 d

Patres e mois psciptiuas dinat
nuncupantur h° e na gente
amonitoe etate De pre natz natiua
Jacob ad Labam lo' Nisi timor pris mei
Isaac zc Gente vero pr dr qu dns de
nubs ad moysen loquebatur Ego sum
inquiens ds prm vrorz Ds abraha zc
Etate pater et amonitoe pr dr Moyses
in cantico Deut° lo' Interroga prez tuum
et annunciabit t maiores tuos et dicet t
Q4 si go naalis pr suppstes no fuit a'm
dignius fuit amouenti cu senori adolescens
obedire pbenda erit h Augu 2 abusiuo
Item pres se aucte ut epi et prelati di
j1 ca Sicut et e ca'ls sequentis Ite dicu
pat tpis antiquitate sicut vetere testa
dnr pres 23 q e Cu in lege Ite pat
spualis sacrm' colligatoe sicut bap'm co
firmatois vel pnie 30 q j Dehijs et
ca° omes Item pr carnalis gnis 7 pa
gatoe di e 1 § inte Q4 filius carnalis
e a pre non ca osculandus q' cas'gandus
4 q 4 Ho osculatur Q4 plus vndetur pat
ratre corporaliter spualez prem q' carnale
2 q 1 Cruat zc

Pater familias curam h3 sue familie
Gra 1 pcta e si attende illis
zc Ite Gra e Noli esse sicut leo i domo
tua zc Ite j tch y Si quis aut suorz
et max domest zc Ite princeps te co

situ noli extolli sed esto quasi unus ex illis. Sequitur lra 2

Pater familias cavere debet pro familia. Unde Aug. ad Julianum comitem sic scribit. Queso mi frater queso omnibus subiectis et bone voluntate in domo tua a maiore usque ad minimum amore et dulcedine regni celestis amaritudinem et teterrime gehenne amicitias et decorum salute sollicitus ac vigil existas. Quia pro omnibus subiectis qui in domo tua sunt rationem domino reddes. Avaritia pape in prima suade eis ut caveant se a superbia a detractione ab ebrietate a luxuria ab ira a periurio a fornicatione a cupiditate que est radix omnium malorum. Cupidus enim vir animam suam venalem habet. Si invenerit tempus ut concupiscat aliquam aurum aut argentum vestes pulcras vel certe aliquam mulierem pulcritudinis faciei primo loco perpetrat homicidium ut quibus effundat acquirat. Ita est et effundet sanguinem proximi sui pro re cum anime in morte periculum incurrunt propter cupiditatem et multi iubente domino lapidati. Ob hoc Saul alienus a domino effectus est propter avariciam et adquirendum de culmine regali expulsus ab inimicis suis peremptus est. Et de multis multa dicere potuissem sed sapienti pauca sufficiunt etc. Lra 3

Pater familias legem dei docere tenetur familie sue. Unde Aug. super Johannem omelia 11 sic scribit. Cum audistis fratres domini dicentem ubi ego sum illic et minister meus erit etc. Nolite intelligere tantummodo bonos episcopos et clericos cogitare etiam vos pro modo vestro ministrare Christo bene vivendo elemosinas faciendo nomen doctrinam quam eius quibus potueritis predicando ut unusquisque etiam pater familias hoc nomine agnoscat paternum affectum sue familie se debere pro Christo et pro vita eterna suos omnes amonat doceat hortetur corripiat impendat benivolentiam exerceat disciplinam. Item in domo sua ecclesiasticum et quodammodo episcopale impleat officium ministrans Christo ut in eternum sit cum ipso. Illam et illam maximam passionibus ministraverunt multi. Et minimo vestro ministrant multi non episcopi neque clerici iuvenes et virgines seniores cum iunioribus multi coniugati et coniugate multi patres matres

que familias ministraverunt Christo et animas suas in eius nomine posuerunt et honoriffice a patre coronas gloriosissimas receperunt plus vero etc. Lra 4

Parvum precavendum est scripturis et sanctorum doctorum quia licitum sit omni christiano cuiuscumque status sive generis fuit legem dei addiscere et eruditis in ea ceteris benivolis in edificationem eius legittime docere. Sibi enim Deut. 4 Custodi te metipsum ne obliviscaris verborum que viderunt oculi tui etc. Item Deut. 6 Audi Israel dominus deus tuus deus unus est etc. Item Jer. 9 Audite mulieres verbum domini et assumant aures vestre verba oris eius etc. Item in Cant. 1 Si aliquis revelatum fuit sedenti prior taceat etc. Item 2. Mulieres viros suos domi interrogent ut abeas legem dei discant. Item 2. Si quis autem ignorat ignorabitur. Ita quod loqui linguis nolite prohibere etc. ibi. Item Jetro alienigena Moysen ducem populi docuit et instruxit Exo. 18. Item qui querit legem replebitur ab ea Eccl. 32. Item Magdalena primo nuntiavit apostolis de resurrectione Christi Jo. 20. In Marsilia Christum predicabat ut patet in legenda aurea. Item Tim. 2 Annus sic vidue docentes ut prudentia doceant. Item rogat apostolus Philip. 4 Etiam te germane compar rogo te adiuva illas que mecum laboraverunt etc. Lra 5

Jeronimus in prima epistola ad Demetriadem virginem inter alias exortationes sic scribit. Scias inquid scriptura edissere debes. Item Aug. 23 q. 5 Duo Civitates inquid regenti plebe sua pauperi regenti domum suam diviti regenti familiam suam marito coniugem suam patri plebe sua iudici provinciam suam regi gentem suam nulli magis hominum clausa est ianua nulli pectori impunitas relaxanda hec ille. Item Bern. super Cant. sermone 26 sic scribit. Gerardus inquid non cognovit litteraturam sed habuit litterarum inventorem spiritum et illuminantem Unde 2 magnas sapientes docuit in magnis et minimis maximus erat. Item Aug. ad Julianum Comitem capitulo 8 admonit generaliter de omnibus laicis quod audirent et legem dei addiscerent etiam quod in foribus edissererent hec Aug. ibidem supra post crucem. Item 2 li. historie ecclesiastice per sanctum Eusebium testatur quod Marcus evangelista discipulus Petri eorum Rome scripsit et ad preces et rogationes populi

tradidit dei scripturas legendas et liberi mitter
eos permittendum. Cuius audito petrus de
blesis est fide totum post devotus considerans
factum quod confirmavit et in perpetuum legen
dam scripturam eis tradidit, ut ibi ca. 16.
Nota quod Beda transtulit evangelium Iohannis in linguam
anglicam, ut in croniculis capitulum li 7 ca. 25.
Divisiones gratiarum sunt unius autem qui opera
omnia in omnibus etc. 2. Cor. 12. Spiritum
nolite extinguere. Tessa. 5. Glo. Si cui spiritus
sanctus aliquid ad honorem revelat nolite
prohibere loqui quod sentit quod deus qui os a
fine aperit aperuit revelat sepe minori quod
melius est, plus ubi maioribus.
Patet consequenter quod non sufficit fide
li sano dicere sufficiat mihi solum providere
de meis redditibus, sum inertes, nolo salutem
alterius querere, scientiam non sum eruditus
in scripturis nec expeditus in verbis.
Custodiant se ne mittere pro tantillo si non
perditur eos quicquid accusabat et condem
nabat quod et cum hominibus quisque quantum
ad se pertinet prodesse potest verbo, declarat deo
dampnum facit explendo et de tot non
in iuste redditurus est rationem in iudicio. Er
go multa non multa dicat et qui pau
ca pauca dicat. Et quantum quisque no
vit dicat qui scit vel ter vel unum
veritatis verbum quidque scit per cognitionem
aliis tribuat predicatores non considerent
sexum etatem personam tempus locum sed predicent
omnibus semper ubique masculis feminis
senibus iuvenibus divitibus pauperibus in pro
speritate in adversitate die nocte mane
meridie vespere in ecclesia in platea in via
in agro in mari in terra in montibus, ubi
quod bonum quod novit dicat si aliquis quod audire
possit etc. Nec autem est qui se posset
ab hac talenti erogatione excusare quia
nemo est qui non valet aliquem verbo suo ad
meliora provocare. Erubescant ergo clerici
mistici inutiles in sacris et in ignavia cor
pore exercitent, legant libros, talentum ex
pendant, tempus redimant, quoniam dies mali sunt.
Omnibus denique modis quibus possimus
nos in scripturis emendare et alios adiuvare
debemus talentum divinum erogare et ero
gando multiplicare, utpote de quo in districto
iudicio redditurus rationem. Ut allego
historiarum super isto textu hoc pergere.

Iste non est putandum quod diaconus aut presbyter
ex eo quod talis est quod melior est apud deum quam
bonus laicus et in lege domini studiosus. Nam
gradus ministerii ex eo est bona et perfecta
voluntas etc. nobis ut Crisostomus 0 43.
Patrum priorum exemplis ostenditur quod preter
normam scolasticam in prima sententia
gradus ypotetica non nulli in scientia et moribus
excellentes floruerunt. Unde Augustinus magnus
tanti ingenii acumine preditus est ut omnium
liberalium artium libros quos legere potuit
per se nullo tradente didicerit. Et ut ipse
fatetur in libro confessionum. Unde et ibidem scribitur.
Scis tu domine deus meus quod tenacitas intel
ligendi et acuendi acumine donum est etc.
Item Bernardus abbas claravallensis quidquid de
scripture didicerat maxime in silvis et agris
meditando et orando hauserat nec alios
se habuisse magistros quam quercus et fagos
fatebatur. Testantur cronice capitulum ca.
20 quod multis compilavit iste sanctus libros
divinas scolis legis utiles exponendo quam
nulli condiderit sermones optimos etiam
et lectores instruentes retibus gentilium
pomposis premissis Lra 1
Paupertas. Pauper iacob aperientibus
recedens nichil in baculum habuit. Unde
et lapides capiti supposuit Gen. 18. Moyses
non habens proprias oves socero sociis sui pascebat
Exo. 3. Filius Israel parentes regum prophetarum
et discipulorum eius pauperes erant oppressi
et captivi demum ultra reges elevati Gen.
17 Exo. 12 Act. 1 et alibi pauper david
pastor ovium patris et baiulus panis etc.
1 Re. 16 et 17. Filius prophetarum sub heliseo pau
peres herbas agrestes et colloquintidas colle
gerunt etc. 4 Re. 4. Filius recabitarum
pauperes iuxta divitibus benedixit dominus Ier. 35
Nabuchodonosor babilonicus capto sedechia etc.
Ier. 39. Christus pauper de paupere matre natus
de paupere ioseph nutritus paupertate nobis
exemplavit Mt. 8 christus cum suis pauperes elegit
Mt. 4 et 19 Jac. 2 Inter latrones christus
nudus crucifixus Io. 19 pauper lazarus
assumptus est in sinu abrahe Luc. 16 pauperes mortui
et introducti sunt ad cenam magnam Luc.
14 Petrus et Iohannes auro et argento care
bant relinquentibus omnia in terra propter
ipsum christus multum promisit Mt. 19 Mr.
10 et Luc. 18. Et altissima paupertas

corū humidat· mdiuitiās simplicitate corde
2ᵘ Core tercio ꝛc

Pauperē uitā elegit xp̄c inse ipso·
triplici de causa p̄ma qꝛ xp̄us ue^t
ad p̄dicandū ueritate· in mūdū Jo 18·
Ad hoc veni ī mūdū ꝛc P̄dicacō enim
impeditur ꝑ admīstracōꝫ bonorē tp̄aliū
ideo dixit ap̄lis missꝭ adpredicandum
Mt x Nolite possidere aurū ꝛc Et Ber
6· dixerūt ap̄li nō c̄eqū ꝛc Et sic ī
qm̄ p̄dicaciō uel xp̄c inpaupertate
2ᵃ causa ē qꝛ sic xp̄us mortalitatem
nr̄āꝫ assūpsit vt nos ad ī mortalitate
duceret sic paupertate nr̄āꝫ voluit assūere
vt per eāꝫ nobis diuitias eternas tribue
ret Et hic dt̄ Ap̄ls 2ᵘ Cor 8 Ege
nus pro nobꝭ factus ē ut diues factus
essꝭ ꝛc Tercia causa ne cristo fidelium
possꝭ ascribi diuitijs seu potē^e seculi
et si obiciatur 1ᵒ Amb sr̄ luc diui
cie sic sunt impedi^ta reprobis ita bonis
sūt iuuamenta ꝛc Dr̄ qꝛ aliqͥ ē iuua^tm
virtutꝭ scd̄m inferiore statū qꝛ ē impedi
mentū scd̄m supiore statū vt pꝫ ī matrī
mō qꝛ ē impedimentū virginitatꝭ sic
ē hic de diuitijs quātū ad actiuos et p
dicatores Lra 3

Pauper sp̄u ē qui cū sit magnus
modicū se esse ostendit Diues
aut sp̄u ē qui cū sit modicū ostēdi^t
se magnū sic dicit Gr̄ Crisꝭ ō 18
Et Bn̄ super Can ō 21 super isto·
textu Bti pau sp̄u ꝛc Mt^t 4 Nō cos
estimet sola celestia possidē q̄ ea sola
audiunt in pmissione possidet et terrena
Et quidē met tenētes ſꝫ omnia possi
dentes non mendicantes ut miseri sed
vt dn̄i possidentes p̄to magis quo mīꝫ
cupidi denigꝫ fidelis totꝫ mūdus diui
ciarē ē totus plac qui tā aduersa
qꝫ p̄spa ipsius eque omnia seruiūt ei et
cooperant^r inbonū ḡo auarꝫ terrena
esurit ut mendicꝫ fidelis contēpnit vt dn̄s
ut ille possidendo mendicat iste contēp^do
seruat Gr̄ ie sic hic sr̄ pauperes sp̄u q̄
qui faciūt aliꝗ boni deū laudant qn̄
aliquid mali seipsos accusant Gr̄ Augꝰ

Paupm̄ mēores esse debemꝰ modꝭ
6 p̄mo eos amādo Luc 16 ffaci
te nobis amicos de ma^ma iniquitatis·

secdō eos libent exaudiēdo p̄u 21 Qui
obturat aurē suā ad clamorē pau ꝛc
Tercio Eccꝭ 4 Oculos tuos ne auertas
ab vllo paupe 4to ouiat allōquēdo
Eccꝭ 4 Congregacōni pauperm affa^le
te facito 4ᵒ eis intime ꝯpaciēdo Job
31 Compaciebatr aīa mea paupi 6ᵒ
eis bn̄faciendo frequent p̄u 3 Depri
mitꝭ sepꝫ tulare da pauꝑibꝫ Item
doctor lege dei dꝫ esse pauper ut aua
ricia libera vite castigat Crisꝭ 9 ō 11
A sic cauendū ē paupibus ne dum
ꝑ nōitate tre regnū ꝑtercut ꝑunte
inprudencia eciāꝫ celore regna amit
tant Cū em̄ dei dispēsacōe paup^te
nr̄āꝫ acceperint ipore arbitrio pendet
Vtrū paupes sp̄u sint Nō quacūꝗꝫ
naꝗꝫ paupibus celi regnū pmittitꝛ
Sꝫ hijs tm̄ꝰ quibꝰ diuiciarē ī opūa
amore humilitas comitatur Paup
em̄ humilis pauper sp̄u appellatꝛ Cō
tū egenꝫ foris teretur taquā in supbia
eleuatur quī ad appetenda reꝫ celore
plā valet inde humilitas quā p̄uacū di
uiciarē tp̄alis paupertas Et em̄ humiles
q̄ diuitias bn̄ possessas sꝫ pn̄t paupes
sp̄u vocari et superbos m^l· egentes sciant
dubiū ē beatitudine paupertate priuari
Gr̄ Augꝰ abusionū 8

Paupertas non ē contemp̄nēda quia
xp̄us eāꝫ addicauit et glā ꝑ sco
sic dn̄s loculis quos habebat ī^tuitus pau
perm̄ subleuat^t 12 q 1 Alit̄ ꝑ scd̄m Cō
ꝑsbitē ē omnia p̄r xp̄m relinque 23
q 4 Duo an̄ sꝭ ꝑ Augꝰ Cꝫ vero pau
per nil querit hic qꝫ ꝓm relinqto quia
paupibꝫ distribuenda seruare 12 q 1 Ex
pedit ꝑ ꝑsp et q 2 Sotēs ꝑ scō Item
Econuerso pondē aut xm̄ pauperꝫ nō pt
sequi 12 q 2 Sotēs ꝑ scō Cꝫ epus pau
per dꝫ esse victu ~~in mēsa~~ diues ī mīte
di 41 Epus sic predicatores paupes
debent esse et aliꝫ tenetur ipꝭ nēcia
ministrare 1 q 2 Sacerdos ꝑsp sꝭ q vl^ta
Cauendū Cꝫ glā ē epi pauperm̄ opibꝫ
puidere ſꝫ fraudare qꝛ ē pauperm̄ sac
legiū ē committe 12 q 2 Glā ꝑ scd̄m
Cꝫ bon ecclīe sūt bona pauperm̄ 12 q
2 Indigm̄ insꝭ ꝑ scō 7 caᵒ Glā 16 q 1 m
caᵒ vlt ꝑ scd̄m 23 q 1 Cꝫ an̄ ptꝫ me

p Aug^m Ecc^a p(ro)prie paupib(us) q(ui) labo
re non p(ossun)t e(st) subveniendum di 82 Epi
ste nobilibus et debilibus in egestate
no(n) suo vitio (con)sistentibus q(ui) mendicare
erubescunt di 86 Considerandu(m) eccl^a
i paupib(us) magis attendenda e(st) religio
... q(uia) paupertas 16 q 1 ca^o ult p fo(r) ecc^a
non nu(m)q(uam) crudelis e(st) q(ui) a paup(er)e usuras
exigit q(uia) qui divitiis rapit 14 q 4 Quid
p Aug^m pauper du(m) no(n) h(abe)t quid offerat
contemp(tu)i e(st) et iustitia aut violatur et pau
per opprimitur 11 q 3 pauper p(ro)pt(er) hoc eccl^a
nos paupi in mala causa d(ebe)t de iniusti
tiis 3 q 1 Si (qui)s ite(m) qui ea que pau
perib(us) debent(ur) fraudulent(er) accipiunt gra
viter peccant 1 q 2 pastor p(ro)pt(er) ... i lib^o
de contemplativa vita ca^o 10

Paupertatis incitamenta sunt tria
p(ri)mu(m) e(st) q(uia) ea(m) xp(istu)s amat ecc^a per
curtiones probatur 2^m e(st) q(uia) eius elegit
eam i(n) nativitate sua luc 2 Et hoc
vobis signu(m) invenietis infantem pannis
involutu(m) etc. In vita pauper fuit qua
misit adpiscandu(m) tributa solvendo m(a)th.
17 g Glo ibi tante fuit paupertatis
ut unde daret tributa no(n) h(abe)ret In morte
fuit pauper q(uia) p(ro)p(ri)is vestibus expoliatus
1us q(uia) pr(imo) paup(er)es in mu(n)d(um) venit p p(ro)p(ri)a
iusticia(m) inopu(m) et q(uia) pau(pe)r etc. Et luc 2
Crisost(omus) paupib(us) misit me pr(edica)re Ber(nardus)
qui societatem paupu(m) elegit ite(m) 2 bo
ne paup(er)es elegit do(m)in(u)s in hoc mundo
etc. q(uia) paup(er)es exaudit Eccl(esiasti)cu(m) 21 depre
ca^o paupis ex ore usq(ue) ad aures p(er)veniet
y^us q(uia) eos salvat ps(alm)us ... paupi et i
opi etc. Secundu(m) incitamentu(m) e(st) q(uia) pau
ptas e(st) expedit ad p(at)riam Greg(orius) liberius
ad p(at)riam tendimus q(uia) in via ponderi
tatemus 3^m e(st) quia ad divitias et
ad regna p(er)ducat m(a)th. q bti paup(er)es sp(irit)u q(uonia)m
ip(s)or(um) e(st) regnu(m) celor(um)

Pax est serenitas mentis tranquillitas
animi simplicitas cordis amoris vi
culum consortium caritatis h(ec) est q(ue) sim(ul)tates
tollit bella compescit com(primi)t
mit rixas superbos calcat humiles amat
discordes sedat inimicos concordat cunctis
e(st) placita non querit alienu(m) nil depu
tat suu(m) docet amare q(ui) odisse no(n) no(vi)t
nescit extolli nescit i(n)flari h(abe)t ergo q(ui)

accipiat teneat q(ui) p(er)didit repetat q(ui) ami
sit exquirat q(uonia)m qui in ea no(n) fuit
inventus abdicat(ur) a p(at)re exheredit(atur)
a filio ... appu(d) s(an)cto alie(nu)s effic(itur)
respuit eius mun(us) oblatio(n)e(m) qui datur lege
contempserit homi(ne)s nec potest adhereditate
d(omi)ni p(er)venire qui testu(m) voluit observare
no(n) p(otes)t h(abe)re concordia(m) cu(m) xp(ist)o q(ui) discors
voluit esse cu(m) xp(ist)iano Contradicit go tri
men est q(uod) videtur contemnere q(ui) p(ro)p(te)r
nolle q(uod) imputatur dedicatio q(ui) e(st) amice
cu(m) discordia xp(ist)iane Eccl(esiasti)cu(m) simultates
amans quos auctor placere non potuit
Eccl(esiasti)cu(m) odiens inimicas q(ui)s evadere nec i(n)
potuit qui eas p(ri)mus invenit h(ec) Aug(ustinus)
de v(er)bis d(omi)ni ser^o 91

Pacem inquit xp(istu)s relinquo vo
bis pacem meam do vob(is) h(ec) e(st)
q(uod) legimus apud ysaiam pace super
pace(m) Pace(m) nobis reliquit itur(us) pa
cem suam dabit nob(is) in fine ventur(us)
pace(m) sua(m) nob(is) reliquit in hoc seculo
pace(m) sua(m) nobis dabit in futuro seculo
pace(m) nob(is) reliquit in qua manentes
hoste vincimus pace(m) suam dab(it) nobis
q(uan)n(do) sine hoste regnabimus pace(m) reliq(uit)
nob(is) ut etiam hic invice(m) diligamus
pace(m) suam dabit nob(is) ubi nunq(uam) disse
ntire possimus pace(m) reliquit nobis
ne de occultis n(ost)ris invice(m) iudicemus
cum in hoc simus mundo pace(m) suam
dabit nobis cu(m) manifestabit cogitationes
nos(tro)rum cordiu(m) et tunc laus er(it) unicuiq(ue) a d(e)o
h(ec) Aug(ustinus) super Jo(hannem) o(mel). 11 i(n) me(dio)

Pacem et concordiam exemplificans
do(m)in(u)s in p(ri)n(cipi)o fecit o(mn)ia animalia
duplicia s(ed) ho(m)i(ne)m solu(m) unu(m) fecit ...
insignu(m) q(uod) sic o(mn)es ab uno p(ro)cessimus
ita unanimes inter nos esse debemus et
sic cu(m) h(ab)e(re) debemus h(abe)re patrem p(ri)mo cu(m)
deo Deo qua Jo 16 In mundo pressura(m) ha
bebitis etc. ad quam h(ab)e(n)dam h(ec) 3 sunt ibi
necc(essari)a p(ri)mu(m) ut deu(m) timeat Eccl(esiasti)ci 1 Co
rona sapientie timor d(omi)ni repletans pa
cem 2^m ut in deu(m) totam spem habe
at ysa. 26 Facies pace(m) nobis q(uia) in te sp(er)
avimus 3^m e(st) ut mandatis eius obediat.
ysa 48 Utinam attendisses mandata
mea facta fuisset sic flu(me)n pax tua etc.
2° cu(m) p(ro)ximo Ro. 12 Si fieri p(otes)t cu(m) o(mn)ib(us)

Adeo ita sunt necessaria primum ut terrenum non
appetat qui enim terrena et temporalia querit
pacem habere non potest bernardus Nichil appetamus
in hoc seculo si volumus pacem habere tunc
proximo 2m est ut nulli iniuriam faciat
2a Corinthios 6 Nemini dantes ullam offensionem
3m est ut omnibus bonum faciat Romanos 2 Gloria
honor et pax omni homini operanti bonum
4m cum nos ipsos ad quos tamen sunt necessaria primum
est ut voluntatem suam voluntati divine studeat
conformare Luce 2 Et in terra pax
hominibus bone voluntatis 2m est ut
confitens iniuriam non intromittat se solli-
cite de non pertinentibus ad se psalmus 18 Cum
se iactat et dilatat iurgia concitat
Unde petrus reprehenditur ad non 10 ultimo
tu me sequere quid ad te 3m est ut sensus
suos in sobrietate diligenter custodiat
Genesis 38 Cum tuo facito hostia et sensibus
a te Lra e

Pacis inutamenta sunt 5 primum sep-
tuaginta Romanos 1 Cum patris sit factu-
re item si scis pro quo ex nobis est cum o ho-
pa bona Romanos 12 3m angeli Luce 2 Gloria
in excelsis deo et 3m est populus christi 10
Intrantes domum dicite pax et 10 16 pa-
cem relinquo vobis 5m est ex homini in-
tus per se et quo et Primum bonum pacis
est quia qui pacem habet omnia habet unde super
id Hos pax super istis Glosa uno verbo
omnia bona dicit Qui vero pacem non habet
infelix est psalmus Contritio et infelicitas in viis
eorum et Secundum est quia deus habitat in eo
in quo est pax psalmus In pace factus est locus
eius et Corinthios velit pacem habere et
3m est quia mentem hominis illuminat et
quietat in Corinthios 16 Deus enim non est
deus dissensionis sed pacis Quartum
est quia pax presens arra est future pacis
supra versus velit Erit sabbatum ex sabbato

Pacem suam dedit populis et reliquid a-
postolis suis ante passionem suam
sed doctrina secundum gradum disposito tertium imper-
fectum in quo Sed 2o post resurrectionem dedit
pacem efficaciam in verbo dum terbio dixit
post resurrectionem pax vobis sed 3o in missione
spiritus sancti dedit eis pacem secundum gradum 3m
plus perfectum Est enim pax secundum Augustinum
est tranquillitas cordis que potest tripliciter
variari dum est pax hominis ad deum hominis
ad proximum et hominis ad se ipsum Et tota
illa pax consistit in observantia manda-
torum que fuit in christo Primo quidem quantum
imperfecta Sed 2o post resurrectionem perfecta imper-
fecta sed post passionem fuit pax in ipso di-
uturna post quam perfecta que in esse potest
perfecte que pertinet fuit circa tamen Sed ad distinctionem
pacis huius a pace mundi que est quieta secundum
temporalium sive secularium perturbatione hostili Subiun-
git non quod mundus dat pacem ego do vobis
Illa pax mundi est quamvis criminibus involuta
ut patet Deuteronomium 32 et Ezechiel 16 Mundus
autem dat pacem ad sui indigentiam cum sit imper-
fectus dominus non sit 14 Non turbetur ergo cor
apostolorum de morte christi quia sicut predixit est
in proximo surrecturus nec formidet de mor-
te propria quia ipsa est via pretiosa pullis
ut veniant in pacem ad propriam sic dicit Ecclesiastes
isto sermone Si quis diligit me sequitur
Et cum sit eorum mentem fiat de pace et cum
hominibus pax sit mentis tranquillitas quod debet
iusto in esse modo triplicita post que pax debet
esse in intellectu ut non erroribus involvatur
involuntate ut ad deum libere dirigatur et
in affectu ne inordinate passionibus move-
atur hec ibi ut supra Unde Job 9 Quis
unquam restitit ei et pacem unquam habuit Et
Ecclesiastes 8 Non est impiis dicit dominus et sic

Pacis illusores multi sunt Unde Isaias
est 9 Multi enim sunt qui alienam
iniquitatem libenter in pace reconciliant et ipsi
inimicis suis nunquam ex corde reconciliantur
Illi tales illusores sunt pacis non amato-
res pax enim in ore non est ex intimo corde posita
est non in verbis Hieremias 6 Ideo venit deus pa-
cem mittere in terram Unde Crisostomus dicit et contra
Est pax bona et est pax mala Pax bona
est inter bonos et fideles et iustos ut in
quibus est unica fidei magis una sit inter con-
cordia Nam fides per verbum dei nascitur
per pacem servatur et per caritatem nutritur pax
autem mala est inter infideles et iniquos
in quibus est una malitia sit unica ad
male faciendum consensus Nam infidelitas
et iniquitas ex suggestione diaboli nascitur
separatem autem servatur Si ergo aliqua
ratione infideles et iniqui ab invicem fue-
runt separati hec est bona discordia quia
sicut in pace bonorum fides et iustitia cadunt
infidelitas et iniustitia iacet cum vero discor-

dia venit fides et iustitia cadit infide
litas et iniustitia resurgit sic i pace
malorum infidelitas et iniustitia stant fi:
des aut et iustitia iacet h. i. e. vn deut.
29 pax erit m i pravitate cordis mei ₰
tur qua maxime furor dei femet zze
lus cont hominem illum

Pax humana si tam dulcis e ptepali
salute q dulcis e pax dina 23 q
i noli p augu e4 pax no queri ut bel
lum excitatur ₰ bellum geritur ut pax
acquiratur ibim e4 xpe veniens dedit
pace 23 q i insi p ggg e4 bonore bella
no crudelitate et cupiditate s pace stu
dio geruntur 23 q i apud p augu e4
qui pdicat pace dz suavi patem 39 e
h quippe insi e4 pax p epos inter dis
cordantes debet reformari di 90 studen
dum ca. papinia e4 mala st quez tol
leranda ppace servanda 23 q 3 ca i p
augm et ca Grtie inqs p augu e4
pacificus dr qui corrigit q pt et q salvo
pacis vinculo corrige non pt exm e sup
pertat 23 q 3 cruiscqs p augu e4 dui
sis penis sunt puniendi pace ecclie ptur
bantes 2E q i crim con e4 no oib epis
qui d. pax vob soluta e plim q corrig
e reputandus i 2E ibi valde bn 2 q 1 Se
cuti sunt quia go ite treuga e securitas
pstita cordis et p ib discordia no dum sita
adq pfitendum intendat epi frangentes vo
sit excomunicati 2E q vlt illi qui et di 90 p
totum Littera prima

Peccatum originale i conubitu qua
recipitur vn augu ad petrum dia
com et e de q dic ffirmissime ins tene
et nullatinus dubites omem hominem q p
concubitum vi et mlieis cupit cu origiali pec
cato nasci ipios subditum morti q subitu
et absq nalr ...nasci filium de qua dixit
apls Ephe 2 Eramus eni na filii ire 2E
Item q peccatum redundat in vniversitate
de Eide Gen 3 Achor Josue 7 vxore
Loth Judic 19 filiorum heli i Re 2 David
numerando pplm i Re 24

Peccatum inquie e aversio ab incomutabi
li bono ad bonum comutabile aversio sic
voluntate ppe et pse e peccatum ab in
mutabili si bono deo qui omo sequendus
e n e aversio aliud q distorsio vo:
luntate cite a volu dina q e i om
peccato v a d vt voluntas creata q no
vt creans Et licet peccatum insi diffini
tio duo habeat sz aversionem ab incomu
tabili bono et conversionem ad comutabile esse
cialia tn e peccato pm q 2m Si eni
fieret conversio ad creaturam ita tn q no fi
eret aversio creatore ut qn amat quis
creaturam tn propter deum no fuit peccatum Et
sim q ta sunt gna peccatorum q de
peccatum aut e originale aut actuale
Et actuale dup q amat morle a venia
le Est aut originale peccatum aversio q
spiritualis adeo qua aia no reddit deo ius
ticiam quam debet sm augu de sto vict
Originalis culpa e corruptio sive vicium
q nascendo contrahimus p ignorantiam in
mente et p cupiam i carne Peccatum
autem actuale morle sic diffinitur sm
augu Peccatum e dictum vel factum vel
concupitum cont legem di dictum dr ppr pec
catum oris factum ppr peccatum opis concu
pitum ppt cordis peccatum Vel sic sm Au
gu 17 q i c. sz hic no Peccatum e volu
tas retinendi vel consequendi q iustitia ve:
tat 3o sic ab Amb. Peccatum e pvari
catio legis dine et celestium inobedia
pceptorum 4o sic ab augo. Peccatum e
spto i comutabili bono rebus mutabilibus
adherere Diffinitio pma datur sm tam
efficiente 2a sm causam materiale 3a
sm causam formalem 4a sm causam
finalem sn e diffinitio no q i pcto
duo sunt pz aversio creatore et conversio
ad creaturam quorum pm e q formale 2m
q materiale et in actu no e peccatum
tracte que psionibus no sic pnat peccatum
pz q pt sicut quis vendit ut qn i cibis
quibus delectatur plus debito circa deum
quez tn no pt quis delectari in tanta
sine omni peccato Et tn delectatio e
venialis tm sm q visus delectatur i vidi
gustus modulis et sic de aliis Interdum
pt quis delectari in creatura in ratione
qn sz ad deum refertur vn ps Delec
tasti me dne in factura tua s tale sui
delectatio p operatione no pmissa h tho de
vn theo lio 3 ca 2

Peccatum quid sit sm re Tenendum
e de peccato q no e sba vel res

aliqua sʒ defectus ē ⁊ corrupcio. Et dr pec
catum malum ppter tria Primo ppter defectum qr
peccatum nō ē aliqua res naturalis sed
corrupcio boni Scd̄o ppter effectum qr pctm
adnichilat hominem et deficere facit ab
esse Tercio ppter deffectum qr vilem facit ho
minem et indignum pmio Cum pdita
th' sc̄m Et qz aliud ē peccatum pcti actus
ad habitus ad macula peccati Actus ad
est qui nō amplius desinit ee adveniente
te gra sed peccati habitus qui relinquitur
ex malis actibus et a° ē et manet
interdum cessantibus actibus ⁊ pcto infu
sa gra et pcti remissione Peccati ma
cula sc̄m re nichil ē sed tm deformat ai
mam nō p modum pospolus sed puacōis
sic truncacio membri deformat corpus
et maculat dr Augt qz sic absque ad n'
sba ē ⁊ tn eccā corpus labefacit Ita
peccatum n' ē sba ea tn natura anime
corrumpitur semper quousque deletur
per gram Notandum eciam qz peccatum qn
qz transit actu et remanet reatu sicut
peccatum actuale quando contrario vt cū
peccatum transit reatu et remanet actu
sic in pcto originali post bapm quando tn
sit simul actu et reatu sic peccatum ori
ginale an bapm hec ibi ca° 2

Peccatum quid sit sc̄m non' peccatum
habet multa nomina Vocatur macula
et hoc qm ymaginem dei deformat Item
reatus qui ad eternam penam obligat
Item pollucio et hoc quantum ad coitagine
contractam in eterna delectacione Item vocatur po
et hoc inquantum respicit peccatum primi ho
minis inquantum natura fuit corrupta Item
vocatur delictum et hoc sc̄m qz ē recessus
a dignitate gre misse Item vocatur cul
pa et hoc put respicit penam Item offe
sa et hoc quia contra deum ē Item puarica
cio et hoc inquantum mandatum dei respicit
Item vocatur vicium a defectu bonorum naturalium
vocatur eciam peccatum put ē quercio ab
omni iniquitate Item vocatur scelus ppter
magnam iniuriam dei Item vocatur ne
phas put ē illicitum ppter preceptum Item
vocatur crimen put ē dignum accusa
cione et pena hec ibi ca° 3°

Peccatum extensive loquendo habet duplex
esse scilicet esse primum qz vere ē defecte
sive de esse Et sic id nō pt habere tm
boni sic deus bonus nō pt id velle qz nō
habet malum aliquam creaturam Secundum autem
ee pcti ē bonum vel pfectum quia ex illo p
venit qz deus bonus non pt pmittere pec
catum aliquod euenire nisi bonum ex illo pue
niat Cum nullum peccatum pt contingere
nisi ipsum auctore dno sit punitum Et inde
ē qz pena illa sit bona cum sit iusta et
ad pulcritudinem vniuersi hec dicit Et tractatus
... sc̄m ... Et
peccatum dr magis aliorum multis modis
talitate ut peccatum luxurie Eqalitate
ut peccatum ... deformitate ut pec
catum ... difficultate defendendi ut pec
catum ... ut peccatum
ignorancie ... ut peccatum cupi
ditatis ... ut peccatum ...
... vt peccatum ... difficultate
... vt peccatum ...
tate vt ira hec ... li 3 ca 4

Peccatum mortale septem modis petitur
primo p delectacionem cum anima de illi
citis cogitando delectatur Ysa j Auferte
cogitaciones ... Secundo p malam vo
luntatem scilicet qn delectacioni voluntas co
sentit iuxta id Math 4 Qui viderit mulierem
ad concupiscendum eam Eccli 9 Affectus tuus
... Tercio p illicita
operacionem sive ore exercetur sive alia cor
poris parte ... Peccatum cum consummatum
fuerit generat mortem Quarto p peccati defe
sionem sive excusacionem sic Gen 3 ...
... Quinto p peccati gloriacionem pu
2 Letantur cum male fecerint et exul
tant in rebus pessimis Sexto p nimiam co
temptum et consuetudinem ... impius cum in
profundum peccatorum venerit contempnit Septimo
p desperacionem Gen 4 Dixit Cayn maior
est iniquitas mea ... De hiis 7 modis
... De primo dicit ... dia
... nobis suggerendo et ad nostram delectacionem
trahendo De 2a ... Timet ...
cum ... p malam voluntatem peccato con
sentit De 3° ut comprehendant tunc com
prehendit cum peccati voluntate ad pctm
operis pducit De 4° dividit spolia
Tunc dividit cum ... de peccato se defen
dit De 5° implebitur anima mea Tunc
impletur anima eius cum ... de peccato
gloriatur De 6° Evaginabo gladium meum
Tunc gladium evaginat cum peccatoribus ad

cōtemptū peccati et cōsuetudīez p̄duat
de .1º. interficit eos maḡ mea Tunc
demū mīstat q̄n de venia desperatur
Et tūc sic maq̄uis vehemētib; quasi
plumbū submergitur et claudit sr̄
cū puteꝯ os suū q̄ ipse claudit opꝯ
p̄prium dū peccatū q̄trīꝯ nō cōfitetur
Vn̄ de cōfesf forma v̄ luxē lr̄a e
et lr̄a q̄ istius tituli lr̄a 1

Peccata mala sūt .x. p̄mū ē q̄d
hominē occecat Sap̄e 2 Excc
cauit eos malicia eorꝫ Ioh 2 Omīs
qui peccat nō vidꝫ dm̄ nec cognouit eū
2m̄ ē q̄ cor peccatoris obdurat Io 2 e
Indurabit cor q̄si lapis 3m̄ ē q̄ fac̄
hominē filiū diab̄li Ioh 3 Qui fac̄
peccatū ex diabº ē Quartū ē q̄ au
fert vitaꝫ eternā p̄u 2 s Impij de
terra perdentur 2º 1 Corꝫ 6 Iniq̄ regm̄
dei nō pos 5m̄ ē q̄ hominē dat mes
cam diab̄li Iob 40 Dixit dn̄s ad Iob
Ecce behemoth q̄ feci tecū fenū q̄si bos
comedens Vn̄ ysa moꝛe super id Iob
2 e Peccatū q̄d p p̄niaꝫ non diluit
suo pondere mox ad aliud trahit et
ē causa peccati subsequētis Et subscripꝯ
i. dr̄ peccatū et pena peccati q̄ iusto
iudicio dei cor peccantis obnubilat ut p̄c
cati precedentis merito et in alia cadat Ite
Augꝯ liº 4 c̄ Iulianū et ē in libro p̄s
I sꝫ passiones ignominie ut c̄mīa c̄mīb;
vindicarentur et supplicia peccatorū nō
tm̄ sūt tormenta ß etiaꝫ incre[n]ta c̄mīa
h 2º li sentencie di 36 ca Et licet

Peccatoꝛe capitaliū minutoꝛe dis
tinctio pꝫ Augꝯ i. ō de igne p̄
gatorio et ē in canone di 25 vnū ora
rū sūt ds Quīus aplꝯ plura capitalia
c̄mīa cōmemorat nos tñ ne desperacōe fa
ce videamur breuiter dicꝯ q̄ illa sunt
Sacrilegiū homicidiū piuriū adulteriū
fornicaº falsū testiōm̄ Rapina furtū
sup̄bia inuidia auaricia Et si longo
tempore teneatur iracūdia et ebrietas si
assidua sit in eoꝛe nūo cōputatur Q̄
cūq; a .d. de istis peccatis in se dn̄ari co
gnouit si digne emendauit si habu
erit spaciū longo t̄p̄e penitendi z lar
gitas elemosinas nō erogauit z a pctē
ipsis nō abstinuerit illo tn̄ transitorio

de quo dꝫ Aplꝯ purgari nō poterit sed
eterna illa flamā sine vllo remedio
cruciabit Hec aut̄ sūt minuta peccata
licet omnib; nota sint tñ q̄ longū ē
ut replicentur omīa opus ē ut ex eis
aliqua nominemꝯ Quociens aliq̄s in
cibo aut in potu plꝯ accipit q̄m̄ necē ē
admīnrā peccā nouit p̄tinē Quociens
plus loquitur q̄m̄ oꝫ plꝯ tacet q̄m̄ expedit
quociens paupeꝫ importune exasperat quoti
ens cū sit corpe sanꝯ aliis ieiunātib; p̄n
dere noluit aut sompno deditꝯ tardius
ad eccliaꝫ surgit Quociens excepto fi
lioꝛe desiderio vxoꝛē suaꝫ cognouit quociens
in carcere positꝯ tarde requisiuit infirmos
tarde visitauit si discordes ad concordia
reuocare neglexerit si plus aut vxoꝛē
aut p̄xm̄ aut filiū aut s̄uū exasperauit q̄
oꝫ si amplius fuit blanditꝯ quaꝫ oꝫ
Si cuiq̄ maioꝛi p̄c. ex uolūtate aut ex ne
cessitate adulare noluit si paup̄ib; esu
rientibus nimiū delicosa vel sumptuosa
cōuiuia preparauit si se in ecclia aut extra
ecclaꝫ fabulis ociosis Dequib; reddeda
ē racio in die iudicij occupauit si du
iurantes et iurante iuraꝫ z tn̄ h
p aliq̄ necessitatē imple nō poterimus
vtiq; piuriū et tn̄ om̄ facite aut te
meritate maledicꝯ Quīm scriptū ē
nec maledici regnū dei possidebūt 1 Corꝫ
6 Et nō q̄ incede cāº dꝫ Augꝯ Nul
lū ē adeo veniale q̄ nō fiat criminale
dū placet h c̄mīs

Peccatū nōm̄ cōmitti pꝫ n̄ dū appe
titur ea q̄ x. cōtempsit aut
fugiūt q̄ ille sustinet Dicit Augꝯ de vera
religione Nulla pēta z iustꝯ caret pecca
nec tn̄ ex hꝯ desinit esse iustꝯ uel sanc
tū affectū teneat sanctitate h Augꝯ de
ciuitate dei Ex quo incipit percepti
ō capax esse incipit posse peccare
Duob; modꝯ peccat quis antequā sit sa
piens Si aut̄ se nō accomodat ad acci
piendū preceptū aut tū accepit nō obs
uet Sapiens aut peccat si se auertat a
sapientia h Augꝯ liº 3 de libero arbitrio
Nolite cōtempnere venialia q̄ minima sūt
ß timete q̄ plurima Nunq̄ nō grauis
arene nauis submergitur gutte plu
uie flumīa inualescunt Dicit Augꝯ

de x· cord et de pe di j Medicina p Au
gu et Cris9 Tribus gradib ad pc
cati puenitur suggestioe delectacoe
et gssce Ita et ipsius peccati tres sut
dife et incorde et in facto et i 9suete
tamq tres mortes vna in domo q i
corde consentitur libidini alta gcepta
prolata tu in factu procedit gsensio
3a tu in 9suetudine mala tamquam
mole terena pmitur amq qu inse
pulcro putriq Que ta gna mirore
do resuscitasse eciam legit 9gsti
vn v mors lra 6· h Aug in de se
dni i mote et de pe di 2 et di 6· Ces
to in per gg etc

Peccatu tanto magis esse 9gsti
quanto maior qui peccat hetur
Cresit em delicti cumlu iuxta ordic
initore Et q inoribu ignosci ma
ioribus inputatur h ysid de summo
bono lio 2 Iste formtibu qi quibusq
gradibu 9valescit ome peccatu Co
gitato nacz prima delectacoz pit de
lectacoe gssi 9sensio actu accio 9sue
tudine 9suecoe inta ta iniitas morte
sit q i ihus vinculis ho ipliciatu qsi
cathena vincle te asstiq h ysidou
de su° bo· li 2 Iste peccatu regis onat
se adppm et corrupit ado vtrusq exo
manasses et amon fili eius qui deu
posse falle se estimaret ob pr mal in
ta i iuventute fecit nuq et in senectute
sua peccauit R re 22 Vn in proposito suo
malo interfici e h Cris d j h pctm
rei ablate restitute solut et no alr
h Cris9 d ij h peccatori displicet dort
iustie h Cris d 21 Peccatu p delectacoz
alliga dorso pectore h Cris d 2 Ef
pter peccata regnudica sit lites i ecia
d 37 et di Co et di 40 Cruia sedas
p gg et allema 1 7 q 1 Inob p Aug
Gem de loth et 2 R q 1 Cum q 7 26
q 4 q ydolore p gge aggua vel pp
genus ppa vel pp dignitate peccate
d 37 R 2 Peccatu homez corrupit 7
ipso nascatur sicut vermis de ligno vel
tinea de vestimento d Co f Peccatu
magnu comitte et puu iutare e cht
22 colae culice et camelu glutire h
ie d R 1 44 Peccatu arma cu colore

veliomb sine pietate depingit pter
q amplius accipiet iudicu Peccatores
maiores labores h q fui dei d R 8 h

Peccatu du e origale et actuale
ucs li 2 Cy in veteri testa vale
bat con origale circucisio et bap9 i nouo
de q di R Non sequo p Aug Cy no
omis infirmitas et fomes peccati dele
p bap De q di R Non sequo p Aug
Cy no omis infirmitas moriginali pcto
filius vmi sicut cu pre s in actuali al
effta e si non consensit 1 q 3 R Iam
itaq p Aug 2 R q 2 S 1 an si ite
aggrauat i mate pc vel rei i q pecca
1 R q 2 Gla p Iom 22 q 1 Hom p
Aug 21 q 1 Nuptiarie p Aug Ite
gpus diuturnitate auge 2 R q 1 Sas
ma de pe d 4 S 1 Item plus voluta
9sing e 17 q 1 S 1 p Aug 7 ca° segda
vsq adca cher Item si non e voluta
nullo° e peccatu 14 q 1 S 1 32 q 7 Sic
em p Cris Cy peccata scientiu pct
catis ignorata ppond 6 q 1 Cito p
Aug Ite qd 9gnouu vel infirmite
comittitur facile dimittu di 24 h·
ois Cy nullus debz gaude d milta so
cietate peccatu q non inq ardebit
2 q 1 chela insi p Aug Cy occulta
peccata no sunt pub gdepnanda 2
q R Si peccauit p Aug R 23 q R
Si quis ptate p Amb Ero 1 d ro
et iuda 14 q 7 ca vlt Quod e pctm
occultu 1 Ite peccatu publicu e cor
hominibu puenq 2 q 1 Si peccauit p
Aug lra s2

Peccatis pseuerates nec ado nec ab
homie absolu 2 R q 2 et ca
dapnatoib De pe di 4 sslas ucs ticls
Thalina lra 2 Ite qui nuq peccare
desinit du viuit ondut q in peco
ip viuo cupiut De pe di j S pt Cy
qui in vno mortali peccato offendit
sic iuta etna priuatur ac si om ca
essz De pe di 4 sses Cy pluribus
mod peccata dimittu 23 q 1 Remit
tunt p Amb De pe di j Ite Amb
de q di R Cetiie Caritas per Aug
de pe di 1 Medicina S tres st p Auge
Cy sine pnia pcta no dimittur q
aut ca puit aut ho de pe di j Medi

cia. ¶ pxi'd di ꝯ an' ſi. Et i peccate
exiſtentes bonum facere non omittat de
pe di 4 ꝓlas mſi ꝑ Grego Nā ꝑpter
hec dē cū tēz tpore ad penitenciā illuſtr
vt ibim cū ipos in pnti tpe dimnāt de
pe di 3 Grego ſſm cū ipis etiam ſuppli
ciū tolleabilius ſiet De pe di 3 ꝙ pt
Di'9 Crue cū mortali ho'u ſunt dant
bona tē Cor faciunt habile minuut
tormēta iehenne

Peccatū in ſpm ſctm Se³ de blaſ
phemia ſpūali in ſpm ſctm ꝙ
atteſtante veritate euan^{ca} ꝯ re
mittet' in pnti ſclo neqȝ in futuro ch^{t}
12 Mt 3 luc 12 Blaſphēa in patrē
dr peccatū ꝙ cōmitti' ꝯ infirmitate
Et de quo dicit ſo i' cano^{ca} Eſt pecca
tū ad morte non p' i^{o} dico vt roget
quis pro quo ꝑpar' e notand ꝙ qui
blaſphēā dr in prem ḡ in filiū ꝗ i ſſ
ſic pz Mt 12 et luc 12 blaſphemia
in patrē dr pctm ꝙ cōmitti' ꝯ infir
mitate eo ꝙ pri attribui' ꝑpar' po ve
aſphe in filiū dr peccatū ꝯ ignorātiā
eo ꝙ filio attribuit' ꝑpar' ſapiā Sz
blaſphēā in ſpm ſctm dr peccatū ꝙ
cōmittitur ꝯ deliberata malicia ꝛ ma
ligno hīta eo ꝙ ſp̄ appatur ꝑpar' boni
tas Et debat quid blaſphēā 3^{oo} dicā
ſz in ſpm ſctm contigit loqui tripli'
vt po' thōs 2^{a} 2^{e} q 1 ꝯ ta^{o} 1 Doctores
em antiqui vz Anaſtaſius hilarius
Ambr^{o} ſcōs Criſ^{9} dicut eē peccatū
i' ſpm ſctm qn ad litterā aliquid blaſſe
mia dr con̄ ſpm ſctm ſiue ſpc ſctm
accipiatur ſm ꝙ e nom eſſenciale
conueniens toti trinitati ſiue ꝓ ꝑſone
et ſpūs ē ſcti et ſine prout e no^{n}
ꝑſonale diſtinctū a pre et filio et ſi
hoc diſtinguitur Mt 12 blaſſēia in ſpi
ritū ſctm con̄ blaſſemiaz in ſpm hoc
Criſtus em operabatur quedā humana
ut comedendo bibendo et alia huius di
facienda et quedā diuina vt demones
eiciendo mortuos ſuſcitando et huius di
Crue quidē agebat ꝑ virtute ꝓprie
diuinitate et ꝑ oꝑa ſpūs ſancti qui
ſm humanitatem erat repletā Iudei
aut p^{o} dixerūt blaſſemia in filium
hominis cū dicebat eū voratē et pota

tor vini et publicanoꝝ amatorē ut habet
Mt 11 et luc 7 Scḋo modū vero blaſ
phe^{ue} in ſpm ſctm dū opa ꝙ ipe
faciebat ꝓpria virtute diuinitatē ꝛ per
operatorē ſpūs ſcti attribuebat principi
demonū et ꝑpr hoc dicūtur blaſſēaſſe
in ſpm ſanctū Aug aut li^{o} de v'
dm blaſſēiam dicit eē finalē impe
nitenciā qn' ſ aliquis ꝑſeuat in pecco
mortali vſqȝ ad morte Et quidē
non ſolū verbo oris fit ſz et verbo
cordis et opib nec vno ſz multis hec
aute verbū ſic acceptū dr eē cont^{u}
ſpm ſctm ꝙ e con̄ remiſſionē peccatorē
ꝙ fit per ſpm ſctm qui e caritas pris
et filij licet hoc dixit dns iudeis qui
ipi peccarent in ſpm ſctm illo dum
enim erant finaliter i' penitentes ſz ad
monuit eos ne talia loquentes ad q^{t}
peruenirent ꝙ in ſpm ſanctū peccarent
Et ſic intelligendū e ꝙ dr Mt 12 p'
ptū ꝙ̄ dixerit Crim blaſſemauit
in ſpm ſctm et ſub iūgit euan^{ca} Mt
3 ꝯ Cui dicebat ſpm in mundū hz

Peccare vero ꝯ certa malicia
i' ꝯ ipa elcione peccati ꝑt ꝯtin
gere dupliciter Vno^{o} ꝯ incliatione
habitus viciosi qui malicia de certo
perdit quādr' oīe peccatū mortale
et ſic no ē idē peccare ꝯ malicia
quā peccare in ſpm ſanctū Alio^{o}
contingit ex eo ꝙ ꝑ ꝯtemptū abicitur
et remouetur id ꝙ elcionē peccati po
terat impedire ſic fides ꝯtepnitur ꝑ
inpugnacō ſpes ꝑ deſperatione caritas per
inuidenciam timor ꝑ pſumpcio gratie
ꝑ impniam gratie ꝑ obſtinacō Et ſm
hunc modum ſex ſunt ſpēs aſſignate
quibus ꝑpar' dr quis peccare in ſpm
ſctm vz deſperatio pſumpcio in penitenciā ob
ſtinacio inpugnatio veritatis fidei agnite
et in inuidencia ſuperne gratie Cū quibus
eā̄ concurrent ſex ſpēs gratie q' retrahūt
hunc hominē a peccato ꝛ ducunt in vita
ęterne quarē due conſiſtunt ꝯpto diui
iudicij due ꝯpte conore eius ꝛ due
ꝯpte peccati Expte em diuini iudi
cij auditur ſpes ab elcione peccati ꝯpto
ſideratione diuini iudicij ꝙ hz iuſticiam
cū mīa Et ꝯ ꝑpe ꝙ conſurgit ꝯtemp

deitate mie remittente pctā ꝛ pmi
antis bona Sꝫ h̄ gtā abiatur pdespe
rato Est enim despa° omnodā dif
fidencia de bonitate dei tollens mise
ricordiā ꝯpsideratione dīne iustitie
Et estimās ꝯpātz malitiā dīne bo
tatis magnitudine excedere quē
admodū maledcus cayn cuis ſrat
ādiȝ Maior iniquid ē mictas mea
ꝛc̄ De isto peccato dicit Augustiq
in li° defide ad petru q illi qui despe
rant de indulgen̄ ptōre peccat in
spm̄ sanctū Auertat̄ ꝛ ite ho itere
a pctō p timoꝛ ꝯconsideratione dīne
iustitie Cū qūibꝫ hꝫ infirmitatꝫ mēaꝫ
tn̄ cū iustā pnitente peccata ꝛ cre
dente vincamꝫ uix opera Sꝫ gtā
abiatur p presūptōꝫ Est psūptō dīne
iustitie ptinax abnegā° ipāꝫ tollens ꝛ
contēpnens ꝯemordinata ꝯsidātē di
uine qⁱ ēmittēt pctā omō sn̄ peniten̄ª
et sine punitē ptōre atꝫ largiet̄ pre
mia peccatī sine merit̄ opm̄ bonoꝛ
Vn̄ et de ipā spē dᵗ Augꝰ lib° pdicto
defide q qui sn̄ merit̄ de mīā dei pre
sumunt peccat in spm̄ sctm̄ Ex peccati
duo simlr̄ sꝫ q quēꝫ homīꝫ retra
hūt apeccato Vnū ē intima ꝯsidatō
de ordinatoīb ꝛ turpitudinib Alterū ꝫ
solet homīeꝫ inducē ad penitentiā depctō
ꝯmisso ppt̄ retudinē ñale mse ipō Et
talis gtā abiatur p impnīaꝫ q̄ꝫ dr̄ ppoi
tū non penitendi Est em̄ in pnīa ptī
nax intuā siue dila° ꝯtīnua abiat̄ꝫ
et ꝯtēpnens ppositū penitendi ꝯ nigi ꝯ
suetudine delectatoīb peccati eo q habēt
aīm̄ inhoc tantū corruptū q sola libi
do peccādi resistat et ꝯtat ipm̄ appetitū
ꝯūibꝫ de ordinatū Vn̄ de ista spēie
peti dicit Augꝰ li° de v̄ dn̄ Erᵒd
ī penitēn̄ ē peccatū in spm̄ sctm̄ Auti²
iterū ho ab isto pctō ꝯcōsidātē bre
uitate tpis et puitatē boni crediti
vel quesiti ꝯdelitā° peccati sm̄ i° ad
ho c̄ Que fructū in ill̄ habuist̄ in
quibꝫ nūc erubescit̄ Atque quedꝫ
ꝯsidā° quēꝫ solet homīeꝫ retrahē a
peccato ad hoc saltē ut eiꝰ volun
tas indeleā ne peccati ppetuo nō finē
Sꝫ huiꝰ ꝯsidātoīb gtā abiā² p obstīā

tāꝫ Est em̄ obstīatō totaꝫ gtē puatō
p induratē in malicia mentē ptma
ciaꝫ qꝫ ipāꝫ omō firmat in ptīnaꝫ ꝯ
ꝯsideratē turpitudinis aut magtudīs
ac ꝯtinuātoīb peccati sm̄ i° p° li° sꝫ Jm
pius cū inpfundū maloꝛ venit ꝯtēpnit
quē admodū ꝛ Judas tradens saguineꝫ
iustū ꝯūibꝫ dicit peccaui tn̄ p indura
tāꝫ mentē ptmatiā ꝯmagitudineꝫ
sceleris peccatī desperauit atꝫ ꝯtēpnet
venie gtāꝫ ꝛ mīaꝫ oīm̄ puatꝫ gtāꝫ
laqueo se suspendit Vn̄ et de ista spē
Augꝰ in Enchi° cā° q ē dᵗ q qui
in abstinatoē die claudit ꝯtīnu reꝰ
ē ille irremissibili pctō in spm̄ scm̄ Sꝫ²
quo ꝯcepte duoꝛ di duo sunt simlr
q̄ꝫ quēꝫ retrahūt homīeꝫ apeccato Vnū
ē ꝯnu gratuitū agnitoīb vere fidei
quo credit ho mediū et inhēt ei atꝫ ten
dit in eū Sꝫ h̄ gtā abiā² p ipugtoem
agnite veritatē Qū veritatē fidei ꝯtē
ꝯūibꝫ impugt vel male interpretatur vt
inde ꝯtāꝫ sumat ꝯcusatoīb q̄ licēciāꝫ
peccet Est em̄ impugtō veritatē agnite
veritatē oppsitō et falsitatē sustentatō
p malignaꝫ ꝯpoitāꝫ q̄ ad licēciā vē
peccati ꝯcusatāꝫ vel ꝯtiāꝫ Vn̄ de i^ta
spē dᵗ Augꝰ li° de vinco bap^tō Qui
qui veritatem ꝯtēpnit aut ꝯū fieꝫ
malignꝰ ē quibꝫ veritas reuelatur
aut ꝯūn deū ingratꝰ ē cuiꝰ inspiratē
ecciā ꝯtato^ta instruit̄ Aut² itē ho
ab hoc pctō p auxiliū gtē intūdē me
tem illuminantē et caritatē inspirantē
ut nō soluꝫ doleat de quacūꝫ xpi adu
sitate sꝫ etiā sīlr gaudeat de qualibet
eiꝰ honestate atꝫ vtilitate Sꝫ hec
gtā abiā² p firme gtē malig^m inui
dentiā Vn̄ nō solum inuidet psēcīti
pximo sꝫ et dīne gtē pollenti In eo em̄
ē inuidencia mentē displicencia ꝛ
malig^a tristicia de felicitate vel gtā alie
qua non soluꝫ p^e sꝫ et dīne gtē inuidꝫ
sic tollat qꝫ admodū et cayn inuid̄t
frī suo cū videat eiꝰ oblatōꝫ acceple
tā Vn̄ de ista spē dᵗ Augꝰ inde sᵉ
dn̄ in mōte Cū inuide fraternitatē ipugnare
nare caritatē ē petm̄ ī spm̄ sctm̄

Patet ꝑ hēꝰ visibilia ꝯ restat so
lutō ꝯtingēꝫ solutionib ppositō
vtrū peccatū in spm̄ sctm̄ sit aliquo°

remissi[le] tu supius sit dictum q no re mittetur in pnti seculo vt patet i futo Et Aug in de s'mo dni in monte dic q tanta e labes huius peccati q hu militate deprecandi subire no pt Non hat itaq quos sit breuit respondetur q h no[n] irre[le] s'm diuersas acceptacoes pecca ti in spm sctm diuersimode pt dici Si em intelligatur peccatu in spm i fia lis inpnia s'm intellectu Augusti i gtinuac petcoz vsq in fine vite sit dr irre[le] q nullo[o] remitti peccatu mor tale inq[o] ho pseuat vsq ad morte q in hac vita no remittitur p pnia[m] nl lo[o] etia remitte[r] in futuro Et s'm hut intellectu ome peccatu in spm sctm dr irre le eo q omnio negat gram remittendi cilio[o] pt accipi hoc nome irre[le] s'm q iportat aliq[u] specie pcti in spm san ctum Secunda... supra dictu q aliquo ?o tpe no tn fina[r] vsq in fine vite Et nuc dici irre[le] hoc e de se non re[le] vel de diffi[li] re[mis]s[le] ppt magnitudine sue ma licie in ipius peccati libi electe no q nullo[o] penitg ind possit remitti quia nullu pt esse peccatu ta gnde qui p pnia[m] fiat remiss[le] pter finale i pnia[m] supra dictaz Lra e

Peccat quis itaq in spm sanctu septe modis s'm decreta vz tu quis male sentitur de p[a] spus sancti De qadi e hij ?o p Greg ste tu quis obstinat et dr e malu impunitu et ome bonu irremunia[m] De pe d z C ad hut insi Scdo tu quis pcti desperat ut cayn Vn d gn 4 et e de pe di i C Sex itaq hiis Item tu quis vei te impugit cognita sic hij qui dixerut i[n] belzebub demonia eice 19 1 hos Sto tu quis quocitq ind mortal[r] peccat Nam a se spm sctm effugat De pe d z pre h hectu Ste tu quis in mortali p[c] catu pseuerat ibm an si Ste tu quis existens in mortali peccato hz ppositu nuqua penite De pe di i C pe cte

Peccatu de apostolis q antiqui qd habebat in pcdibus habebat 19 3 ca totu Cu amor pecunie contraria iustice quia si recte iudicat et pmiu ab hoie expectat re[m]uneracionis fraude mcen

peccatt qui iustitia q gratie ipsi de buit acceptre pecunie vendit et infra 11 q 3 Cui vero p Greg et ca[o] paup Cu in despiculo iurandi siue alr tul pauit gmittendi vel de pdice pecunie ti met adquiescere magis peccati pdere q salute pciosior videatur e amica tua q peccatu tua h Crisos o 12 Sto loculu quoq pecunie pua bursa q[u] e x[c] hut p expensis reponedis et e dimi[m] alorso 12 q 1 Exm p Aug Cr ppt loculu opibus alioz implebat ut indige tibus distribueret 23 q 8 Duo p Aug Et loculu quoq secrete dr ut Luc 1 xvi Est loculu bursa pua loca 7 h bita plg v vsica lr. zt 1

Pena multi[r] e Prima carceris ins in ysa 2 8 Congregabitur co gregacoe vinci fasce 2[a] Horror co poris ysa 3 8 Orietur demonia 7 possi debut eaz ?o Tercia ignis ietrenne corpos 2 pbs eoz i stagno ignis et sulphuris Quarta vermis consuc ysa[c] ult vermis eoz no morietur quinta carentia diuine visionis ysa 22 intra strorsu iniqua gessit et non videbit glam ?o subtracto luce Ch[t] 22 Ligate ma et pe ?o Sexta destituti solatii Trem p[o] Non e qui consoletur eaz ex oibus caris eis Septima desperacio remedii Ho i Curare facti e dolor meg ppetuus ?o Ste aia spus e et spuales penas timet carnales autem non timet Vn et pcti penas huius seculi contepnut et future iudiciu timet v spus terricad[r] caro aut penas spuales non timet et ideo mali non cessat peccare n cos iudicia carnalia et circa compescat ppterea dns mittet sup suos carnales teptacoes 7 tribulacoes vt cobusta caro no concupiscat ma[m] h Crisos o 3 ca

Penare gnia octo sunt inlegibus s'm Tuliu Dapnu vincula verba taliones ignomiam exiliu morte fuiutute h Aug ci dei li[o] 22 pte 18 Ste tota uita mortaliu pena e vn Job Teptacio e uita hois sup pte 8 et ibi de penis purgatoriis i uita et plus ibi r d Ste de pectibus peccatis dapnatoze in pte 11 r d Ste pena

e dup(lex) v(idelicet) t(em)p(or)alis et eterna de pe d 3
§ Cuetas (?) s(ecundu)m p(ro)pter pena t(em)p(or)alis e dup(lex) v(idelicet) vna
in hac uita et alia p(os)t hanc uitam
di 4 § illud s(ecundu)m in hac uita pena
q(ue) infligitur a deo aut ab homine di
4 § 1 p(ro)p(ter) scd(m) Ctd pena t(em)p(or)alis in
hac uita a deo inflicta p(ro)pter q(uo)d sic e(st) eg(ri)
tudo paupertas et mors non e(st) mala
d(ici)nda 14 q 1 Illa p(ro)p(ter) Amb(rosius) s(ecundu)m deus
t(em)p(or)al(ite)r q(ua)nq(ue) hic p(un)it vt met(ur)a no(n) d(e)cet
23 q 4 Quid g(o) p(ro)p(ter) scd(m) de pe d 3 ·
Quetas s(ecundu)m d(eu)s q(ua)nq(ue) impunita guit et sibi
to · pot(est) p(er) om(n)ib(us) d(e)testacio(n)e d 19 Quas
tasius s(ecundu)m q(ua)nq(ue) pena t(em)p(or)alis differtur in
posteros de pe di 3 § Grac p(ro)p(ter) scd(m) Gx(m)
ibi de Ceteal s(ecundu)m p(un)iunt(ur) a deo q(ua)nq(ue) mul
ti p(ro)p(ter) v(m) di 4 § et i(d) p(ro)p(ter) scd(m) di 46
Si gens 23 q 2 Si ea p(ro)p(ter) Augu(stinus) 2 q
1 Non turbetur p(ro)p(ter) Amb(rosius) de apprecatione (?)
honore et de p(ro)p(ri)a malore in p(re)nti lib(ro)
de pe di 3 § Grac(iam) s(upr)a p(ro)p(ter) scd(m) s(ecundu)m fre
quenter q(ui) no(n) meruerit p(ro)p(ter) alii a deo sunt
p(un)ita 2 q 3 § plus v(er)o leges lr 1

Quitur q(ui)b(us) p(ro) alio a deo t(em)p(or)al(ite)r et(er)nal(ite)r
Nullus Anima em(m) q(ui) peccauit ipa
m(or)iet(ur) 2 q 3 § p(ro) p(ec)ta me(m)
s(ecundu)m p(un)itur q(ua)nq(ue) t(em)p(or)al(ite)r iusta p(ro)p(ter) m uis to
ut pet(er) 2 q 1 Non turbetur p(ro)p(ter) Amb(rosius)
s(ecundu)m illi no(n) p(un)iuntur a deo h(ab)ib(us) med(ic)ipm
qui int(er) flagella p(re)nia(m) volunta(te) gerunt
de pe di 3 § Quetas s(ecundu)m qui i(n) p(ro)b(is)
duriores effic(iun)t(ur) t(em)p(or)ale supplicium fit eis
eterne dapnacionis iudicium ib(ide)m s(ecundu)m pena
t(em)p(or)alis meritorie infligitur ab homine
q(uo)d n(on) sit sic(ut) m(u)ltiplicat(ur) malefactores
23 q 2 Est iusta p(ro)p(ter) Amb(rosius) s(ecundu)m cul
pa no(n) e(st) p(un)ie culpa di 28 Quia
s(un)t p(ro)p(ter) g(ra)v(e)s et max(im)e implate 23 q 2
Si iis qui p(ro)p(ter) g(ra)v(e)s Qu(ando) pena q(ua)nq(ue) erit eq(ua)lis
vt simoniace dantes et accipiente 1 q 1
p(ro)p(ter) illicitum § Sanctimo(n)i(a)m s(ecundu)m de
pena pecuniaria et corporali dunte (?) et pau
pe s(ecundu)m 2 q 1 q(uo)d q(uo)d sit 11 q 2 Si q(ui)b(us)
q(ua)nimax et 21 q 4 Si quis tue tunglit (?)
Qu(ando) quilibet actum sit com(m)(un)is g(ra)tiam edificat
ad iohemia(m) 28 q 1 ca om(n)is § Ephesus

Penitentia ducta p(ro)p(ter) iste audiens
p(ro)mi(ssi)o(n)e(m) iactu(m) p(ro)p(ter) innata(m) ip(s)orum
auditiu(m) exploratores duodecim luxerunt
nib(us) et plus fle(re) se protulerit q(uam) d(omi)n(u)s

p(ro)pterea Illui 1 § Angelo dei in p(er)petuate
p(ro)p(ter)(m) de dei b(e)n(e)ficio et ip(s)or(um) ingratitudine
20 Iudic(um) 2 Dixerunt filii isr(ae)l ad d(omi)n(u)m
peccauimus ze (?) Sec(undu)m Voluit d(omi)n(u)s super
miserijs eorum Iudic(um) 10 Cerchab (?) scela
tissima cooperuit se sacco et ciliicio et ieiu
nans ze 3 R(egum) 21 Lagrescente Esdra
pro peccatis p(o)p(u)li dictum e(st) h(ab)i si e(st) p(re)nia
in m(u)l(t)is p(ec)c(a)tis fecit tu d(omi)no deo n(ost)ro
Esdre 10 Job bonus iustus et rectus aut h(ab)ac
ago p(re)nia(m) in f(avil)la et ci(nere) Job 1 § Inimice ad
p(re)dicatio(n)e(m) Ione ze Ione 3 Io(hannes) bap(tis)ta s(an)c(t)i
ficatus in utero m(at)ris vixit in p(re)nia ze ch(apitulum)
3 xp(istu)s p(re)dicatio(n)e(m) a p(re)nia l(egitu)r incho(a)sse
ch(apitulum) 2 et ch(apitulum) 1 Ex(emplu)m p(re)nie h(ab)em(us) i(n) mag
dalena Luc(e) 1 Petro ch(apitulum) 26 ch(apitulum) 2 § Luc(e)
22 s(ecundu)m dixit illius p(ro) no(n) p(re)nia(m) egerit
ze Luc(e) § Iudeis cor(de) compuncte et d(ic)enti
b(us) q(ui)d facie(n)tis ze Actuu(m) 2

Penitentia e(st) ut ait Amb(rosius) p(re)terita ma
la plangere et plangenda it(eru)m non
committere s(ecundu)m Gg (?) p(re)nitere e(st) an(te) acta p(ec)c(a)ta
flere et it(eru)m flenda no(n) committere q(uia) qui
peccata deflet et t(ame)n deflenda committit
p(re)nia(m) agere vel dissimulat vel ignorat Ista
diffiniciones no(n) q(ua)ndam diffiniciones d(icu)ntur
p(ro)p(ter) con(comitantia) ut h(om)o e(st) a(nima)l rac(iona)le mortale
q(ui)dam p(ro)p(ter) causam ut dies e(st) sol lucens super
terram Diffinic(i)o p(re)nie data e(st) p(ro)p(ter) causam et
non p(ro)p(ter) con(comitantia)m V(er)um t(ame)n p(re)nia diffinit(ur)
p(ro)p(ter) duplicem actum vnu(m) e(st) q(ui) h(ab)et p(re)teriti s(cilicet)
p(re)terita mala plangere Alteru(m) v(er)o fu
turi s(cilicet) plangenda no(n) committere Et p(re)nia
actus e(st) in te 29 in p(ro)posito p(re)nia du(plex)
e(st) q(ua)ndam interior t(ame)n et h(ec) de iure n(atur)ali
q(ua)dam exterior q(uia) fit p(ro)p(ter) arg(umentu)m h(ab)om(in)is p(re)nia
no(n) e(st) sacra(mentu)m ip(s)e 2a vo(cati)o sacra(mentu)m e(st) Non
enim p(re)nia p(ro)p(ter) se suscepta d(icitu)r ip(s)e sacra(mentu)m
ecc(lesi)e t(ame)n talis an(te) bap(tis)m(u)m possit fieri Sed pe
nitentia in iuncta p(ro)p(ter) minist(r)is ecc(lesi)e sacra(mentu)m d(icitu)r
Nondum quoq(ue) q(ui) lugere p(ro)p(ter) peccat(is) p(ro)p(ri)is est
actus p(re)nie s(ed) lugere pro malis alienis
alterius v(ir)tut(is) s(cilicet) m(isericordi)e Lugere v(er)o pro bonis
e(st) actus 3a b(e)atitudinib(us) de qua d(icitu)r b(ea)ti qui
lugent ze hec t(ex)t(u)s de vi t(er)ce li 6 c 18

Penitentia quedam e(st) vera de qua dicit
Augu(stinus) penitentia vera e(st) penitenda
no(n) committere et admissa deflere Que tam
e(st) flenda s(ecundu)m (?) p(re)uisor e(st) no(n) penitens qui
adhuc fa(cit) q(uo)d penitet de pe d 3 p(ro)uisor

Quedā ē tacita ſꝫ Conuiſus ſu̅ ī cetup
ma dū ꝛc̃ . Quedam ſcīa ſı tue pem
tes qu̅ peccate non pt̃ pctā tē dımıſe
rut et tu nō illa ꝛc̃ Quedā deſpata
ſapıē ꝗ pangustia ſpc̄ dicebat mıra
ſe penitentıā agentes ꝛc̃ Quedā ſcīa
et meritoria ſꝫ ꝗ felix penitenciū ſimilitas
obba ſpes confitenciū ꝙ facile vıncıt ın
vıncıbile quā cito tremebundū ıudicē
conuīcıt ımpıſſımı ptem Jte adagendam
pnıaꝫ mouent quatuor exquibus ſꝫ ſi
mus nıchıl durū ē cor ꝙ nō emollıunt bn̄
ficia nec terret ſupplicia nec allıcıunt pmıſ
ſa nec castigant flagella ħ tcio ꝟ ſup
capitlo̅ ſq ħra e

Penitencie impedimta ſunt ħec pu
ſillanitas aggrediendi tales ſt̃ ſiles
equo vmbratico qui arcuto vel vmbra
terretur pudor confitendi ſꝫ dt̃ Augꝰ ma
ior ps pnīe ē verecundia horror ſatiſfa
ciendi Con̄ ħt̃ dt̃ Aplꝯ 2 Coꝛ e ꝟ
ꝙ ımpntı emomentaneū et leue ē delectat
peccandi ſꝫ tpale ē ꝙ delectat eternū vero qd̄
cruciat Spes diu viuendi ſꝫ ħt̃ 3 ſtabit
Cu ſcuris iā adradicē arborē poſita eſt
deſpacō gracıe obtinendi ꝗ ꝙ ẽze 33 Cū
ıuſtꝫ ħod ıngemuıſ pctoꝛ ꝛ pnıā egıt ꝛc̃
Timor recadendi Augꝰ qui dedi erxıt
me dn̄s qu̅ ſtetı tenuıt me qu̅ ıuı duxıt
me Conſuetudo peccandi ſic balaam
conſueta ıııſtrıs nō curauıt ꝙ aſına loq
retur Num̄ 22 Confidencia de dei mıa
ıpm̄ qu̅ penıteıt decıpıt ſꝫ ħoc ē pec
care ın ſpe Grege ınıaꝫ dei celebꝛa erubeſ
cere ſꝫ ıuſtıcıa eıus nolıt formıdare ħ
tcio ꝟ ſup cao ſq

Penitencie ptes integrales ſt̃ tres ſꝫ
Contricō confeſſio et ſatiſfactio Qu̅
ıus em̄ complemtū peccatı poſſıt ī actu
cordıs ſolıꝰ vel cordıs et orıs ſimul vel
tı̄ſıl ꝛ tn̄ ad pfeccoꝫ pnıe exıgıtꝛ horū
trıū aggregacō lıcet ad ee ſımplr̄ ſuffıcı
at ctrıco ın actu et cfſıo ꝛ ſatiſfacio ħo
em̄ exıgıtur ın hyıs qu̅ lꝫ eſſe ſucceſſıue
ꝙ ptes ıntegrales ſıt ſımul ꝙ exıgıtꝛ
ħoc ıntelle ꝗ lꝫ ce pnıā cıs Cu aute
tres ſıt ptes pnıe ſıc oſtendr̄ penıtēcıa
quedā ſpontaneū ıudıcıū ın quo ctrıco
ē qu̅ quedā cıtacō ꝟ ſeꝛ reı apud ıudı
ce ſpontanea cfſıo demde ſeꝛ emende p

ıudıce ſpōıte ſolutō ſꝫ ınħoc dr̄ ıudıcıū
ſoı audıcō polı ꝗ ıbı confeſſꝰ ın vıte co
dempnatur et ħıc abſoluıtur Alıa ē
ſuffıcıa̅ ıſtarꝫ ptıū ꝗ tūc ē peccatū
commıttıꝛ corde vel ore vel opē ıuſtū ē
vt ıſta curetur p crıū ſꝫ ut pctoꝛ cul
paꝫ anımo deteſtetꝛ verbo accuſet ꝛ facto
pnıat Jte p peccatū offendıt ħō deum
ecclıāꝫ et ſe ıpm̄ ſꝫ p ctrıcōꝫ recoucılıat ſıbı
ħō deū et p cfſıōꝫ ecclıē p ſatıſfacıoꝫ ſıbı
Jte ıſte tres ptes pnıe ſunt 3 vıe vel 3
dıes quıbꝰ ıtur ın terrā pmıſſıōıs Vnde
dr̄ ıbımꝰ vıaꝫ trıū dıerꝫ Jſte tres par
tes vıuıfıcat ınortuos 3 mortuıꝰ quos dn̄s
ſuſcıtauıt ꝗ p ctrıcōꝫ ſuſcıta puella ī
domo p cfſıōꝫ ıuuenıs ın pta p ſatıſfactıoꝫ
lazarus ī monumto ħec tcıo ꝟ ſꝫ ca 21

Penitencia qntū ſıt appetenda ꝗ te
nebras effugat lucē reꝫ erudıat
vıaꝫ dnō pparat ut ad ſaluatoꝫ pducat
ommbꝰ auctas clamat et ommꝰ pfectıs
demıat ħ em̄ ce porta oñdıt quenta
dragıma̅ꝫ deceꝫ obtulıt auxılıa ħ fılıū
pdıgū amat penıtēte ad ptꝫ reduxıt
benıgne ſuſcıpıente ħ ce adultā ꝛ ħoı
cıdā rcō venıaꝫ ımpetrauıt Et ıtm̄ gra
uıꝰ delınqnte ın ppl̄ı enıuıat̄ce adueme
cıū graꝫ recoucılıauıt ħ petrū lacrımātē
ptıꝰ ꝙ xpm̄ negauıt ad pncıpatū apla
tꝰ ptıꝰ ca ſublımauıt et lacrımātē mag
dalene decqua pꝛıuꝰ eıcıt ſeptē demōıa
om̄ ſuoꝛe ınıı ıu̅ venıaꝫ ımpetrauıt dı
bıtoꝛ ecıaꝫ ꝙ ıudas potuıſſet tanta ınıſıce
dıa̅ non excludı a venıa ſı pnıaꝫ nō
apud pontıfıces ıudeoꝛ ſꝫ apud xpm̄ egıſ
ſet de pe dı | Quıd ınıꝛ ħ latronē
ın cruce pendentē ın vltıo pıclo morte
tı̄ſımıpıt padıſo ut recıtē dıcıtur quomodo
nullꝰ excludı a regno ꝗ gra pnıe vıſı
tat ınħoc ınūdo Pıma dei clemencıa
ꝗ pıetas īmenſa o ınıa qua magna
ſpırat po cnū pnıa Omnıa vıcıa pnıe
ꝗ datur uıta mortuıs cecıs vıa lucıs
redditur ſpes venıe ınıſē caıtas ꝛ gra
amıcıs p ħaꝫ ıgnoras ſe recognoſcat
ſe et querens ſe pdıtū ınuenıt recōcı
lıatū Per ħauıt eıcıtur anıma de ptā
te dıalı et redditꝛ tō lıba dnō ſal
uatorı ħ nullū ꝓmıt a reſpuıt qntū
cūqꝫ reū ꝙ peccatore lacrımantem

cananea supplicatez deprehensa i ad
ulterius sedente in triclinio orante pub
licam lacrimatez petrum benigne respex.
misericordie qui suscepit Hec quippe liberatrix
liberat animam culpe et a pena iehenne
assimulate peccati apostatate diaboli Ka de fi
ue facit filium gratie de filio diaboli filium dei
regis altissimi herede regni dei coherede xpi
Penitentia uera et interior est ad quas se con
uertat interioratum ad deum qui pro omnibus que
circa ipsum sunt non committet unum aliquid
peccatum quo careat deo Penitentia uera est dolor
cordis spontaneus assidue plangentis pro
peccatis commissis cum constantia uoluntate appetitus
non peccandi Ista diffinicio temporibus temporibus
et circa quibusdam uideatur sic tamen per sin
gula ueraciter declaratur Dolor enim iste
cordis nobis adeo commendatur per prophetam
cum dicit Conuertimini ad me in toto corde uestro
in quibus ubique pensandum est quam dig
tas gratitudinis et misericordie est que exposcit ut
per penitentie amaritudinem et dolorem ad deum re
uertatur qui per ingratitudinem ab ipso re
cedens in diabolum suum magis delectabatur
Unde et Augustinus libro de penitentia Iste inquit pa
ter quidem sordidum peccati purificaret gemit
ut absoluat salubre lacrimis mentis
Sed pectus durum est cuius interior dolorem oculi
carnis nequeunt declarare Stat se culpa
durum qui desert dampna corporis uel mor
te amici aut amissione temporalium et dolorem
peccati non ostendit lacrimis et dolorem temporalium
Quare ergo pateat eius penitentia et dolore
lacrimis ostendat De pe di 3 Penitentia enim
per Augustinum Sequitur

Penitentia exterior signum est interius
sacramentum penitentie interioris peccati di
mittatur enim peccatum adeo per solam cor
dis contritionem cum proposito confitendi et satisfaciendi
secundum 10 ps Sacrificium deo spiritus contribu
latus etc et alibi Dixi confitebor aduersum me
iniusticiam meam domino etc Et exponens Augustinus
ait Magna dei pietas ut ad solam promis
sionem peccata dimiserit deus non pronuncia
at ore et tamen iam deus audit in corde
quia ipsum dicere quasi quedam pronunciatio est et
uotum tamen pro opere reputatur sic et alia
exterior quietum interiori conuenit per omnia
indicatur Unde propheta Scindite corda uestra
per uotum scilicet penitenciam interiorem et non uestimenta

uera perfecta tam exterior simulatis sed continuum
ad deum deum tam interiorem quam exteriorem per
cordis contritionem oris confessionem et operis satisfactionem
Unde planius in penitentia etiam scripte

Penitentia perfecta sacramentalis et
meritoria cogit peccatorem omnia libenter
sufferre in corde est contritio in ore confessio in
opere cum humilitatibus hec est fructifera penitentia
De penitentia di 2 Perfecta penitentia Crisostomus Oportet
ergo penitentem non solum gemere sed et confiteri
si facultatem habeat confitendi Et tamen ut
Augustinus ait Antequam sit in ore confessio pre
statur correctio peccatoris remissio si uotum sit
in corde Mundati enim sunt leprosi dum
ibant ostendere sacerdotibus antequam ad eos per
uenirent Luce 17 Insignum uero penitentie cum
deus remittat peccatum statim ut est contri
tione confitendi uotum et satisfaciendi propo
situm De pe di 3 Conuertimini hec enim ista
penitentia tres partes ut sepe est dictum scilicet cor
dis contritionem et cum hoc oris confessionem et cum
huius debitam satisfactionem Cordis uero contritio
inferior patente probatur si habeat peccati
odium dolorem continuum et uelle nunquam redire
ad peccatum Hec secundum Hugonem de sancto Victore 108 2a
pars penitentie scilicet confessio 3 p. est primo uere
(?) et eius etiam tam in presentibus quam
in aduersis ueraciter confiteatur Patet tamen Io
hannis 8 Luce 9 et 12 Qui me confessus
fuit et uerba etc 2o ut mundi iniquitates
et iniustitias cum humilitate et fideliter exponat
Unde psalmus Dixi Confitebor etc uel alia uel
3o ut remedium in misericordie reueletur et
salus non contra iura sufficiat sed totaliter concedi
bilia et inde consistunt Unde apostolus 1 Cor
3o Non quod sufficientes simus cogitare aliquid
a nobis etc 3a pars penitentie stat in iustitia
satisfactionis recompensatiua sed quia absur
dum quasi stolide presumere se ipsum in causa
propria iudicem constituere congruum est enim ut
peccator humilis et contritus subiciat se con
silio sano et eruditione sacerdotis in lege
dei debite eruditi Unde Augustinus libro de pe
Qui uult confiteri peccata sua ut inueniat
gratiam querat sacerdotem scientem ligare
et soluere ne cum negligens circa se extiterit
negligatur ab illo qui eum misericorditer monet
De pe di 1 Que penitet Concordat
Crisostomus 6 c 1 Et Satisfactio ista lau.
triplex esse uidetur Et secundum Crisostomum d 141

Quod omnium malorum principia et fomenta sunt hec tria scilicet Gula avaricia et vana gloria ad usque quas temptaciones dominus suscipiens bellum pugnat pro nobis in heremo Matthei 4 Contra avariciam super montem contra vanam gloriam super templum Sic omnium penitentia et satisfactio ad satisfactionem malorum sunt hec tria scilicet elemosina oratio et ieiunium Elemosina contra avariciam ieiunium contra gulam et oratio contra vanam gloriam propterea Christus in sermone ad quem prohibens iram adulterium et periurium docens non irascaris et non iurares Non concupiscas postea apponens hec tria remedia introduxit elemosinam orationem et ieiunium Matthei 6.

Penitentia dux est sapiencie et hec penitentia dei est ab ipso ordinata cum noluit in mutare 22 q 2 Incommutabilis Item homini est quedam dolens vindicta semper puniens in se quod dolet commisisse de pe di 3 Penitentia Item penitentia alia est privata alia sollempnis alia publica di 50 Si qui presbiter Item privata duplex est secundum presbiteros De pe di 1 Medicina in medio Item alia est incipientium alia proficientium alia perfectorum de pe di 3 Hec per gratiam et abilitatem Item an ipsam peccatori datur a deo mea di 50 Ex ma sanctitatis tua per gregorium Item penitentia alia est vera alia falsa est de pe di 3 sine Non ibi usque ad finem Item penitentia falsa est cum vel alia preter quam contractum est peccatum non reputatur 1 q 6 Si vero per Augustinum Item falsa penitentia est qui de penitentia agitur penitentia 11 q 3 Sunt qui per Ambrosium Item de falsa penitentia Non de pe di 4 Falsas per gregorium et ca sequentes et de q di 3 hiis auctoritatibus Nam penitentia de uno et non alio est qui tenuda laterem lavare hec Extra ... di 4 Si et de pe

Omnia facit deo accepta opera per peccatum sordida di 4 Et purgabit in se per scientiam et ca Omnium est per gregorium et ibi ca sequente per scientiam Et recipiunt dignitatem officia di 50 Ex ma sanctitatis tua in se per gregorium Ex Eo de penitentia aplo 2 q 4 Omnino per gregorium Item incipiunt penitentiam etiam si ad finem quibus maiore pueniat De pe di 3 per scientiam In centum et ca Unde nec sepius laudata ibi ... et sic Ite penitentia in ultimo

mundi vite potest esse utilis ad salutem 2 6 6 Si presbiter et ca sequentes Extra de latione tamen dubia est penitentia ad ultimam necessitatem dilata de pe di 3 In fine per Augustinum Item qui sunt digni fructus penitentie di 1 Pena mentis et di 1 Confitemini Ite qui peccat non est dignus patrem 32 q 1 Hunc autem per Augustinum Ite vere penitens per dolet et de dolore gaudet de pe di 1 Certa penitentia Item districtum est querere confessorem De pe di 1 Quem penitet per Augustinum Item debet multa considerare que gravant De pe di 4 5 1 per Augustinum Ut Aggravat ordo loci persona scientia tempus Status condicio mora motus copia casus Item clerici peius agunt penitentiam quam laici De pe di 1 Theodorus per scientiam Item clerici curiali ponitur pondus penitencie indiciatos aliorum scilicet ipsi non tangunt 2 6 q 1 Alligant per Cassianum Item Item episcopo vel sacerdoti fornicanti cum filia spirituali est penitentia 14 annorum in virgenda 30 q 2 Si quis sacerdotes decernimus penitendos 33 q 2 Latore Item pro fornicatione religiosi vel religiose 27 q 1 Non de penitentia presentium 30 q 3 Si presbiter pro homicidio adulterio et periurio Sed dissentit 22 q 1 Predicandum Non 22 q 4 Ut compulsus et iuratus sequentibus penitentia pro quolibet mortali 7 annorum 33 q 2 Hoc ipsum per ... et ca sequentes Item penitentia sollempnis et publica est imponenda et assumenda di 50 penitentes et ca sequentes

Penitentiam si quis posita in ultima necessitate voluit accipere et accipit et mox reconciliabitur et hinc vadit fateor vobis non illi negamus quod petit sed non presumimus quod bene hinc exit Si securus hinc exigat ego nescio penitentiam dare possumus securitatem vero non Nunquid dico dampnabitur sed nec dico liberabitur Vis ergo a dubio liberari age penitentiam dum sanus es si sic agis dico tibi quod securus es quia penitentiam egisti eo tempore quo peccare potuisti Si vis agere penitentiam quando iam peccare non potes peccata te dimiserunt non tu illa hec li 2 Sententiarum di 20 ca 1 Et de pe di 7 Nos est ... tamen etiam Commonendus in melius

qd ignorant peccauit ne subito preoccu
pati die mortis querunt spatium penitentie
et inuenire non possunt. Item aliter senten
tie sancti doctores de hoc facto pme
et alii doctores dixerunt enim doctores hoc
non est simpliciter et generaliter. Interim licet multum
proficiat ad salutem. Postscriptum autem secun
dum probabiliter quod sic impedite propter fi
nalem fructuosam penitentiam omnia peccata
sua simpliciter remittuntur sic impedite
propter finalem impenitentiam redeunt omnia sua
et pro quibus contra licet peccauerit perpetuo
puniuntur nec vnquam habuerunt aliqua
peccata dimissa simpliciter et hoc attendunt
et student absolucius modum. Qui dicunt
modum omnia peccata sui confessi dante
peccata esse dimissa predestinati siue
prescitos hoc doctor. Et super isto textu
Cesto consenaces aduersalia tio. etc.

Penitentibus quatuor exhibere debemus
Primo supportationem Gal. 6. Alter
alterius onera portate. 2o. orationem Iac.
4. Orate pro inuicem ut saluemini. 3o. cari
tatiuam instructionem Gal. 6. Si preoccu
patus fuerit homo in aliquo delicto etc. Mt.
22. Si peccauerit in te frater tuus etc. 4o.
veniue donationem Mt. 18 dixit Petrus ad
dominum Quotiens in me peccabit frater meus
etc. Eccl. 8. Ne despicias hominem auertentem
se a peccato. Item Aug. de v. dm. sermo 20.
Non enim nocent mala preterita si non
placent. Reddit est penitendi et corrigen
di locus. Littera prima

Percussio quadruplex est prima vbi
inordinata est 18. Venite percutiamus
eum lingua etc. 2a mali etc. 1 Cor. 8.
Sic autem peccantes in fratres et percutientes etc.
3a flagelli Prov. 23. Si percusseris eum
virga non morietur. Littera gladii Luc.
22. Simon habens gladium percussit seruum
pontificis quod ihesus prohibuit. Item Gen. 9.
Quicumque fuderit sanguinem humanum etc.
Item 1 Par. 28 dixit dominus ad dauid Non edi
ficabis domum nomini meo etc. Item Mt. 26.
Omnis qui gladium acceperit gladio peribit.
Item 2 Cor. 10. Non secundum carnem milita
mus etc. Item 1 Pe. 3. Non reddentes malum
pro malo etc. Item Apoc. 13. Qui gladio

Percutiens contra legem occidit etc.
agit. Qui autem percutit secundum legem
facit. Non autem secundum mandatum. Qui autem
secundum mandatum agit neque percussum percutit
caritate et lege voluntate impleuit. Cum
autem percussus non repercusserit multomagis
nec animo repercussisse quia non venit Christus
soluere legem sed adimplere. Sed dicis dig
nus est ille repercuti qui contra legem percus
sit. Contra si tu non es dignus repercutere
quia illius discipulus es. Qui maledictus non maledixit
percussus non percussit crucifixus precrucifigentibus
se orauit. Si percusseris primum denegasti te
eius discipulum esse. Si non verbis tamen facto. Et adhuc
victus es et ipsum diabolum saciasti de te. Si
autem non repercusseris eum ab homine quidem vic
tus videris sed diabolum vicisti et eum conpescuisti
vt te iam non percutiat. Hec Chrisostomus super 5 .

Percutere est iniuste percutere. Qui autem
propter iusticiam percusserit percutere non
videtur. Percutit enim non vt suum dolorem
vindicet sed ut illius animam saluet. Qui autem
propter deum percutit et si percussio esse videtur
magis est dilectio. Quia Eccl. 30. Qui diligit filium suum assiduat illi flagella. Sicut
vero iusta ira non est ira sed diligentia sic
iusta percussio non est percussio sed correptio.
Hec Chrisostomus 11. Item percussio est duplex
scilicet spiritualis quia fit verbo et corporalis quia fit facto
di. 45. Cum beatus. Item spiritualis fit percussio
quando doctor vtiliter hoc est affatur. Curauit insanum
di. 45 ca. vlt. Corporalis percussio fit a
deo aut ab homine 1 q. 1. Cum percussio per
virgam. Item diuina percussio. Percussio hominis
non debet addi. Hec ibidem. Corporalis non debent
esse percussores etc. timeri sed pastores et sic
amari di. 45 ca. 1 et ca. dictum. Contra percussio
di. 86. Non licuit di. 45. Contra Hebreus 1 q. 1
Si quis oculum. Et 4 q. 4. Ille qui contra percu
tienti vnam maxillam prebere alteram in textu
secundum literam quod nec Christus nec paulus apostolus
hoc ad literam impleuerunt 23 q. 1 Paratus
per Augustinum. Littera

Peregrinatio contemplatiua et licita causa
sancta debet fieri in magna abstinentia
sicut helias fugiens maliciam Iezabel etc.
3 Reg. 19. Unde Petrus prima Pet. 2. Obsecro vos tan
quam aduenas et peregrinos etc. 2o. in magna
festiuitate et deuotione sicut Christus preterens duos
discipulos ad castellum emaus etc. Luc. 24. Glo.
spirituales peregrini non solum se curandi sed etiam
trahendi. 3o. requiritur quod per peccatum bona
non sint propter hoc dimissa Petrus Catabiles

in erat iusti tuo i loco peg(ri)na mee can
tabiles .i. delectabiles iustificaciones tue no
varietates mee Crima pu e Vias que
adextes sunt nouit dns ec. Via peg(ri)na
cionis quam docuit dns adextris fi e tarta
cia visitacio fidelium indigencium ta spiritual
qua corporalis pro quibus districte p(er) q(uo)d
fideles in extremo iudicio premiabuntur vel p(ro)
huius negligenti omissi infideles dampnabuntur
teste saluatore Ma(th). 25 Iuerse vie vie
sunt admirtaces homini in lege dei non
fundate quibus vindex est. Vn multe
enim vie videntur hominibus recte nouissima
eorum ducunt ad mortem Pu 16 et Pt.
Picatus fuisti eis sz qui custodiebant
precepta tua et vlastes in omnes ad inue
cones eorum qui tenuauert mandata tua
propter tradiciones eorum ypocritas Ma(th). 15
subtexto yta dicente populus hic labiis
me honorat ite Jo 1 Scribitur Ecce
vos consedite vos in fi momib mediatur
qui no perdint vos futuri oracionis ec ite
Je 8 c. Ecce vox clamoris filie populi mei
de terra longinqua ec

Peregrinaciones fm homines inuctas
destruxit Asa rex iuda de quo s(cri)
bitur 2 pali 15 fecit asa quod bonum et
placitum erat in conspectu dei sui subuertit
altaria ec ite Eccl. 29 Impium pere
grinacionis non audies ec item Eccl 11 c
Consida iuxta et mane in loco tuo ite
Je 23 d. putas ne ds ex vicino ego sum
dicit dns ec. ite Iac. 13 Doctrinis varijs
et peregrinis nolite abduci ec ite primo pe
e Karimi nolite peregrinari ec

Peregrinando apparere solebat israhel
coram dno ter in anno suo ma
dato ut pz Exo 23 d Vetus tu populus
qui legem implere noluit istam spiritualem com
mendando salubriter nos instruxit Jo e vbi
ait mulieri samaritane ad fontem sedebat
christus circa ad quem venit hora ec Vnd
Augus. De v. apli s(er)mo 66. Non corde
inquit in ipsis spelli quibus ad xpm venire
per desiderio colligatur sit et tu venit ad
xpm et noli longa itinera meditari v
credis ibi venies ad illum enim qui vbique e
amando venitur no nauigando hec ille
Jo pro isto textu Nemo pe venire ad me
ec sic ait Non enim in ipsis ambulando

ad xpm venimus s(ed) credendo s(ed) motu corporis
sed voluntate cordis accedimus hec ibi ite
de v dni s(er)mo 48 Deus inquit distat
ab illis qui eum relinquerunt moribus no pe
dibus et venit ad illos qui querunt ad eum
no facie s(ed) fide et accedunt ad eum mente
no carne scdm in ep ad macedonium Ad deum
qui vbique preus e vbique totus e no pe
dibus licet ire s(ed) moribus christianus autem
mi non eo quod quisque nouit s(ed) quod quod
diligit dimidiari solent Hec facit bos
vel malos mores ni bonum vel malum adhes
Augustinus qui peccat de sectis exit Non enim
in locis sita que recta sunt s(ed) in actibus
et iuxte moribus quod si sm deum sunt
et sm precepta dei habentur etiam si in me
mo sis etiam si in foro et quod dico in foro
si in civitate incommunicabilis dei defluens
in sancte te eo no dubites hec Augustinus
d 22 sup id Leuit 20 de sanctis no
querens ec Lu e

Peregrinus erat xpus qui venit in mundo
nemines hnd sui nominis confessoribus
pro qua celsis acquisiuit iam profundiores
erat et iam persistens Deinde peregre
proficiscebatur ad patrem Vnde peregre descen
derat hec Augustinus d 43 1 Item peregrini
hic sunt fideles in xpm credentes ipm quod ad
celestia mutuates Sic dicit propheta incola
ego sum in terra ec hec Augustinus d 54 b
ista qui credit in xpm debet viuere in hoc
seculo quasi peregrinus hec Augustinus d 72 f ista
Augustinus super hoc Habitare dnm in aula
ec hoc no ad locum refert dns s(ed) ad corpori
tum oracionis ite super hoc textum Nolite
querere ch. 2 c Nolite credere stultum e
enim in ipsius loco vel in abscondito querere
qui totius mundi lux e hec Jo(hann)es ibidem
ite super hoc textum dixit dns loui surge
me ch 9 d Beda surge dixit non ta
inuisum pedum quam excitate more Cr dicit
se in ipso mane dei sic et pe ec ite Jo(hann)es
ep Jo 1 Currere cursimare voles locum no
anim mutat ite peregrini vocatur aduersarij
sue hostes Iudei enim vocant aduersarios
suos alophilos .i. alienigenas latine sic
loquitur 1 Re. Conuenerunt alienigene ad
pugnandum israel hec Ambrosius li 1 d offi
cia q. ite nulli religioso vel clerico licet
vouere peregrinacionem vel assumere sine litteris

sui plati tractho(rum) 20 q 2 ca(pitul)o vltimo
et ca(pitul)o sequenti De q di 4 No(n) o(mn)is 2 Ca
non laudab(i)le peg(ri)nu(m) velimus fuisse vel
alibi s(ed) ibi(de)m et vbiq(ue) b(e)n(e) vixisse e(st) lau
dab(i)le Ieron(imus) 12 q 2 Gl(ori)a ep(iscop)i p(ro) sco(lasti)co(rum)

Peregrinacio localis q(uo)q(ue) e(st) p(er)iculosa
Vn(de) Aug(ustinus) de peregrinacione sic ait No(n)
de loco ad locu(m) querendu(s) e(st) de(us) q(ui)a si eu(m)
q(ui)a amabas ibi e(st) q(ui)a orabas et si no(n) amabas
q(ui)a amabas no(n) e(st) v(bi) erras Ite(m) regnu(m) dei
intra nos e(st) Ite(m) in toto orbe t(er)re constitu
tu(m) e(st) regnu(m) celore quid vis p(er)am p(ar)are
ad eu(m) qui implet t(er)ram fide habe in dn(m)
deo tuo et p(ro)ximo in loco tuo Ca si se
p(ro)cessib(us) quo nece no(n) e(st) nu(n)q(uam) de erit ca
procedendi No(n) ergo gressu pedu(m) s(ed) gressu mo
ru(m) querendu(s) e(st) de(us) Locu(m) no(n) a(n)i(m)i mut
q(ui) c(hr)istianae c(urr)unt h(ec) Aug(ustinus) s(er)m(one) de v(er)bis
18 o 32 Ite(m) Crisost(omus) o(mel)i(a) 42 sup(er) isto textu
sic scribit Quid fugitis audito sep(ul)c(r)o
ch(rist)i 23 Nu(m)q(uid) sepulcra s(an)c(t)ore edificantes
an poti(us) amat(is) corda v(est)ra ind(ic)ates Nu(m)q(uid)
sic indicat de(us) quid indicat ho(mo) homine(m) in
dicat in ope(re) de(us) aut in corde Crue e(st) i(us)ta
iusticia s(an)c(t)os cole(re) et corrup(er)e s(an)c(t)itatem
Primus gradus e(st) pietatis s(an)c(t)itate(m) dili
gere Deinde s(an)c(t)os no(n) qui s(an)c(t)i au(tem) s(an)c(t)i
fuer(un)t s(ed) s(an)c(t)itas au(tem) s(an)c(t)os Sine causa
aut iustos honorat qui iusticiam spernit Quo
fugietis Nu(m)q(uid) l(i)berabu(n)t vos s(an)cta q(uem)
monim(en)ta ornatis Nu(m)q(uid) p(ro)sit s(an)c(t)i esse
amici illore quibus de(us) e(st) inimic(us) Nu(m)q(uid) nu(n)q(uam)
sic de placita s(an)c(t)i(s) d(omi)no adu(er)sante te
Quo fugietis audito c(on)trahas edificatores
no(n) c(on)tra vitat(is) fide(m) tenetes s(an)c(t)itatis
legetes no(n) s(an)c(t)itatis tenetes s(an)c(t)itatis apl(ic)os
et m(arty)res nominatis no(n) op(er)a imitantes
tes No(n) audistis no(n) o(mn)es qui dicu(n)t m(ihi) d(omi)ne
d(omi)ne Sic e(ni)m no(n) o(mn)es qui d(omi)n(u)m vocant
d(omi)ni sunt S(ed) qui faciu(n)t volu(n)tate(m) dei
Sic no(n) o(mn)es qui in loc(is) s(an)c(t)is p(er)icant s(an)c(t)i
tas apl(ic)os et m(arty)res s(un)t p(ro) hoc s(un)t cultores
eore s(ed) qui eoru(m) op(er)a imitatur et fide(m)
scrutatur h(ec) i(bi)d(em) v(bi) s(upra) No(n) ergo adeu(n)t qui t(er)ra
p(er)d(it) de locis mouem(ur) s(ed) bono studio bo
nis q(ue) moribus h(ec) Aug(ustinus) li(br)o j de doc
trina xp(ist)iana ca(pitul)o 12 Nota plus v(bi) s(upra) in
stabilitas per to(tu)m eo(dem)

Perfectio Si vis p(er)fectus esse et(cetera) ch(ris)t(us)
Iq sic q(uo)q(ue) s(an)c(t)o(rum) perfect(i)o ab s(an)c(t)ius
xp(ist)i mobil(ia) p(re)ter xp(ist)um h(abe)nt a(d) s(ibi) p(re)ter
xp(istu)m h(ab)et p(er)fectio non est Vende om(n)ia h(ec)
hoc ad p(er)fectio(ne)m sufficiat n(isi) prius concupiscentias
diuicias saluator(is) sequare i(d est) relicte
malis facias bona h(ec) i(bi)d(em) Ite(m) s(an)c(t)o mo
i(n) ep(ist)i ad ea fonte h(ec) e(st) in q(ui)b(us) in bonis(?) mb(us)
sola p(er)fecto sue i(m)p(er)fectio(n)is cog(n)itio Ite(m) g(re)g(oriu)s
i(n) moralibus Ca(pitul)o Cuiusq(ue) p(er)fectio e(st) q(uan)to
p(er)fectius sentit dolores alios Ite(m) B(er)n(ardus) i(n)
ep(istu)la Nec p(er)fectus e(st) qui p(er)fectior e(ss)e no(n) appetit
et tu(n)c eo p(er)fectior quisq(ue) se probat quo
ad maiora tendit p(er)fectio(n)e(m) Ite(m) Cip(rianus) ep(istu)la 4
de orac(ione) d(omi)nica fiat voluntas tua Volu(n)
tas dei e(st) q(uo)d xp(ist)us fec(it) et docuit h(u)militas
i(n) c(on)u(er)satione stabilitas in fide verecundia i(n) v(er)
b(is) in factis iusticia in op(er)ibus m(isericord)ia in moribus
disciplina iniuria(m) facere no(n) nosse fra(tri)b(us)
posse tollerare cu(m) fratribus pacem tene(re) deu(m)
toto corde dilig(er)e amare in i(ll)o q(uo)d pr(ia) e(st)
timere q(ui)a de(us) e(st) xp(ist)o vel om(n)ino p(ro)pon(er)e
q(ui)a nec nob(is) quidq(uam) i(lle) p(re)posuit h(ec) e(st) p(er)fecto
q(uam) de(us) diligit

Perfecto e(st) x(?) e(st) debet in no(bis) dei p(er)
p(ro)gress(us) i(n) Core j Sitis perfecti i(n)
eodem sensu et in eade(m) s(ente)n(ti)a 2 dilectoris
Colo(ssenses) 3 An(te) om(n)ia caritate(m) habete et(cetera)
Ia(cobus) co(ncor)ditis sic 3 Si quis verbo no(n) offe(n)
dit p(er)fectus e(st) vir Et(iam) comu(n)ica(ti)o(n)is Deut(eronomii)
18 p(er)fectus eris et absq(ue) macula cu(m) d(omi)no
deo tuo Ite(m) dimidiu(m) boni p(er)fectionis e(st) dis
cede(re) a malo et no(n) sequi bonu(m) p(er)fectu(m) e(st)
aut vt solu(m) no(n) fugiat malu(m) s(ed) ut faciat
bonu(m) P(ri)mu(m) vero de pena libat 2(u)m autem
ducit ad gl(ori)am Nec e(ni)m p(er)fecta e(st) dei v(ir)go
que non p(ro) om(n)ia placat deu(m) h(ec) Crisost(omus) s(upra) s(ed)
d(ici)t Ite(m) p(er)fecto no(n) admittit p(er)sonale(m) re(rum)
receptionem 16 q 1 C(apitulum) Ca omnes ep(iscop)i debent
esse in statu p(er)fectore 16 q 1 Ep(iscop)us et ca(pitul)o
sequen(ti) 12 q 1 Expedit h(ec) ibi Ca p(er)fecti
debe(n)t t(em)p(or)alia contempne(re) 12 q 1 Cu(m) dei
Ite(m) totam v(er)bo dei c(on)templacio(n)i et oracio(n)i i(n)
tende(re) 8 q j duo sunt Ite(m) i(n)iurias pati(enter)
tollerare 16 q 1 Ca j Ca dec(er)n(imus) Ite(m) no(n) me
tu(m) nec f(i)lii dicit 22 q 2 Non quibus p(ro) ang(e)l(i)
et sco(lasti)co(rum) Ite(m) illi p(er)fecti s(un)t qui p(ro) fratribus
pati sunt mori De pe(nitentia) di 2 C(apitulum) h(ec) e(st) in s(upra)
Ca p(er)fectum no(n) videtur q(ui)a p(er)fectionis ordine
no(n) impletur 1 q j vel q(uo)d e(st) ibi c(on)t(r)a

Periculu(m) p(er)i Capitulum impleta
Periculosa erunt t(em)p(or)a i(n) nouissi(mi)s diebus

ppr. lo. Primo ppr. magtudiez tribula-
tonu mt. 2 l Erit tribulato qual
no fuit etc. 2o. ppr. libaz volutate dom.
Apoc 20 pta mille annos oz cu stz
dia solui pmodico tpe 3o. ppr. multi
tudinez pueusoze mt. 2 l Surgent
multi pseudo pphe lo. ppr. varitate
setoze mt. 2 l Cum habudab. iniq
tas etc. Itc Aug de v apli sc. 89 Va
tas picula apli in mari i flumib et
in falsis frtrib sicut Cetra mea peri
cula quiesce put picla afsis fratrib
quiesce usqz infinez seculi no nouimt
nimiu ptpis e qui tusie totend ubi
copperit aliu tradisse Et vehemecter
infirmis e cui no incutitur tior alio
paute Amator aut e salute suo qui
et vetat aliene morte incursu et ipe
pruidus qui soliciti sit cladib totoze
h Aug li. de singla cleicoze Itc
pitlitatur castitas indolitas humilitas
induntijs pietas i negotijs veitas in
multaloquio caritas in hoc mudo Ret
bn iniquitaz sc. Itc vo. turpitudo e
q piclm vmtat aiuis incurut piclin
tu cotepnut Nunq piclm sine piclo
vincitur Scn inpu Itc g ingriud pi
culu mag spacio e intia R Oris 9
o 76 b . lra pma

Periuriu e mediatu i iuramento
firmatu e sricte di 3 q ca j
Vnde et tot modis contigit peiorare
sicut piurare q modis z meti sicut q
tuqz mediatu iuramento fmac Et si
Augm mso. de piurio per dni iurac
e ipm intestem actipe et mli. deribi
dis medianis peioramdo inquid fec vei
adhibetur teste ds sc. Crusostis d.
p pitlitatem homis tpali salute vel uita
esse metiendu nimis ipe abitimo oper
bitat etne salute et uite si d. in ca
ta esse iurand per deu et blassemand
deu Exquo constat q qui peiorat ne
gando dni blassemat quia veitate
qui e ds negat ptra pdicand est t
vt piuriu caueant et abstc. summope
abstineat Sciencies h. gnde scels ee
et in lege et in pphis et in evan. esse
phibitu et talem de piurio pniaz im
poi tobe quale de adultio z fornic. de

de homicidio sponte comisso z ceteris vi
tijs crimalib 22 q j Predicand 6 q j
Cu uiuadu sics Et tcio i suma q 9 8
dicit Cu piuriu esse ex suo gne est
mortale peccatu q de sui ratoe inptat
dei irreuerencia z cotepm q aliqs qui
testem inuocat falsitate q per hoc dat
intellige vel q deus veitate no cognosat
vel q falsitate testificam consentiat etc.

Periuriu peiiato tu piculosa est
q si quis fuit alios ad fla testio
vel adpiuria cogisse vel quatuqz corrup
tle soliatasse ipe quidem usqz adexitu uite
no coicet Hij vero qui ei i piurio cosen
sisse coprobant pta ca ab omi testio
tamq infames st remouedi Cui ergo
audit aliqz flm iurac z tacet delinquit
teste Aug. inqstiob. sc 4 leuit h 22
q 4 Si quis quis Itc qui copulsus adno
suo piurat vtiqz st piuri z dns z miles
dns q pcepit z miles q plus dnm q
aiam dilexit si lib e lo. dies inpac z
aqua peniteat h 22 q 4 Sequetes anos
Si suis eugat 3 xlas z legittias feias
peniteat h 22 q 4 Cui copulsus p
ipm ppam Lra 3.

Periuriu ta mala facit pmo hoiez
sue facit peiore vt qui notor e
q in aufert auru qua qui t plubum
sic piurio fiat quis veitate con. do
melior e auro zacha 4 Eduxi volu
volans d. dns etc. Eduxi volum i oste
daz reprobo libru moue sue moraris fluc
tuante inquo scribent oes transgressores
eius et venit ad dom i qtraz insidel
eius vermis non extinguetur Ysa ultio
2o. peyoratie actlo excludit ut infecta
orie raud no et ptaps ordinis dati
dimitt ps Quis ascend in montem
dni etc. Se. inmocens maib etc 3o. ho
inez dia tradt vt mag ostendens se
stuacria dni negans fide prstat dia
piu b. Defixisti aput gemai manu
tuaz etc. Et tanq e diali qui dcelo
cecidit ysa j l

Periuriu e nequit acipe recedente
22 q 2 ca j p Augm Itc piuriu
e fla iurato et si ignorant facta sit
no e peccatu si tu teme iurat 22
q 2 Vbis Itc piuriu e fla iuratio

sic facta confirmans mediatum iuramento h.
e. peccatum mortale 22 q 2 homines 22 q 5
Cui facto et ta. sequitur per Amb. non
de tribus contrahit iudicio veritate et iusti
cia 22 q 2 Animi aduertendum per scdm
ste periurium est in quinque locutione 22 q 1 Ha
bemus per scdm Iste magis malum est inaurate
periurium quam nopia premissa comple. di q 3
duo 22 q 5 Qui vinculaster per Amb. qui
periurium sine delibacione vel ioco se factum
reputatur veniale peccatum di 24 ¶ Re
aute per Aug. Qui peccat periurium non est
nisi homicide 22 q 5 Initiata per Aug.
Iste periurus est infamis nec admittitur ad
ordines sacros 6 q 1 Infames et ca. Qui
cumque 22 q 7 Si quis quisquam Iste piratia
amputari non potest nisi iuramento medicante
quia continuato periurium generatur. Nos est enim
qui frequenter iurat ut non aliquando periuret
Et quo plaga non recedit a domo mul-
tum iurante periuriis assueta quod euadet
h. Crisostomus q 1 2 ¶ Iste qui frequenter emit
et vendit sine mediato et periurio non
potest esse Vaticinat go mercatores qui volu-
tatem hic frequentant h. Crisostomus o. 31 b
P Ersecutio peccatorum est etiam patitur vi
sancti Prima est carnis corrupto Gal.
5 Sicut hiis qui secundum carnem persequebatur
etc 2a diaboli temptacio Ecco 14 Dixit
michi persequar et comprehendam eum auctore
dicit diaboli Causa mundi ipugnato Io 14 Si
me persecuti sunt et vos persequentur Etiam per
tantum questiod 2a pe 2o Iustum loth oppres
sum a nephandorum iniuria etc. h. ibi Item
Ieremias propheta percussa est assistens sacerdote
regis sedechie etc Ier 20 Iste candida
propheta dum vacat prophetans de dispersione ysl.
etc 3 Ier 22 Item omnes qui volunt pie
viuere in Christo persecucionem patiuntur et Tim 2 Iste
quem diligit dominus castigat etc hebr. 12
Iste Ego quos amo arguo et castigo dicit deus
Apoc tercio etc
P Ersecucionis causa multiplex est Vnde sup
isto textu sancta qui per ser pa propter iustic.
etc. Crisostomus ait o. 9 l. Si aliquis a potes-
tatibus qui videntur esse xani forsitan
propter peccata sua correpta facta fuerit
vel inimici et persecuti te fuerit beati estis tu Nam
Nec 2 ioannes neque propter gentilitate neque
propter heresim est interfectus sed quia corripiebat
herodem propter adulterium eius Item et omnes
prophete vere a gentilibus sed desuis occisi sunt
non propter gentilitatem sed quia corripiebat
eorum peccata Si aut quis a suis ipsis
propter causam dei aliquid patitur et non habet merce
dem nec prophete habuerit Si aut vere
est quod prophete mercedes sunt sine dubio et
qui propter causam dei aliquid patitur et si a suis
patitur mercede habet ideo non habent scripta
personas persequentium sed solam causam persecu
toris h. ecc. i.e. Iste In Cum corpus Iob se
sedentem petentem in sterquilinio bap tm
in deserto et herodes occisum gladio petre
in crucis patibulo et paulum neronis ac
Iacobum occubentis herodis galdio laure
tum assatum craticula et sic de aliis cogi
to qualiter deus punit quos implebat
tum sic punit quos amat h. i.e.
P Ersecutor facile discernere possunt
bona a malis vnde Crisostomus o. 16
Quemadmodum esau persequebatur iacob
Sic filii seculi semper persequuntur filios
seculi futuri et sic ipse sed iacob ita
et filii eius non resistendo superauit ma
la sed fugiendo Nam quem admodum
mater tunc adiuuauit Iacob dicens ei fili
audi me et fuge in meso potamiam donec
quiescat furor fratris tui Sic et cottidie
etiam filios suos docet cum persecuntur pa
tiuntur dominus Cum vos persecuti fuerint in vna ciuitate fu
gite in aliam et date locum ire h. i.e. idem o.
19 e vide inquid Numquam ovis lupum per
sequitur aliquando sed lupus ouem sic cayn
caym persecutus est abel non abel cayn
Sic ysmael persecutus est ysaac non ysaac
ysmael Sic esau iacob non iacob esau
Iudei xpm non xpc iudeos sic heretici xp
anos non xani hereticos et infra sequitur
Ouis herba induatur lupus carnibus
delectatur Quando vides deputata scriptu
ram herbas floridas iusticie colligentem
ouis est Quando vides insequentem persecu
toris gaudente lupus est h. i.e. Iste nul
lum dubium est quod homo amat, propter persecutur
et tribulatur propter quod nos contumeliam
suppositi manui dei ut liberet nos in tempore
tribulacionis Nam diabolus non cessat cir
cuire querens quem deuoret et querere
quos de fidelibus perdat illos maxime
quos uidet ardenciores in seruicio salua

toib ei q̃ famlantes Et nõ q̃ dm̄
teutasignt qui eu inpacte h̃ fuis p̄se
cutur. h̃ 3 q j Nulli et 1 q 1 Omib
et ca Suggestu et 2 ca sequete ste
stu ß tamen nata ẽ p̄sequebatur sp̄i
tuale Nuq̃ vo spualis carle p̄sege
ß ignoscit ei qi cusitua fri stat em
p̄site posse p̄ tpe h̃ 13 q 2 Cru ß
p̄ Jo ste tu bon tolla malu Naz ꝛ
xpus Judã tu stet fure esse tollaut
et ad p̄ditiõu imsit ei q̃ tu alijs cu
custias det h̃ 23 q 2 Tu p̄ Aug

Persecutio piculosa gloriosaz in
duat victoriaz vn Cris 9 d 28
f ltes mea p̄osa vili p̄o no copat
chagnu labor nec ẽ nob impendere
si volum adcelestia reg̃ puetre Et si
gestes no habes qui te p̄secut habes
principe gentiu diam qui homines p̄
sequi nuq̃ cessat Si em̄ principem
potuis vince incorpe suo cite onido
t magna et insufficit p̄secutoz incor
pe tuo Jnape resiste desiderijs tuis et
tuc intelliges q̃ fortes st spuus desid
riore maloze qui te p̄secutur Hec
ẽ em̄ pugna piculosa ß ẽ gloiosa
victoria qui potit odire q̃ amat et
amare q̃ odit h̃ ille 2c

Persecutio vero quãz sit iustorum
ad iniustos et ea vn si p̄ess
culpabile p̄secutoz facit no septum
ess insanire libis detrahere sermo
p̄ximo suo hunc p̄sequebar Alioqn
ergo et qui eciz patitur ꝛ in iustus
ẽ et qui ea facit iustus ẽ Sz plae
sepe et mali p̄secuti st bonos et boi
malos illi nocendo p̄ in iusticia isti
consulendo p̄ disciplina illi inanit
isti cpalr illi semetes cupiditate
isti caritate na qui tenetdat no consi
derat que admodu clamat Cru vo
curat consideat que admodu tacat
Jlle em̄ p̄sequit sanitate iste putre
dine Occiderit impij occiderunt im
pios Jpse flagellauerunt iudei xpm
Judeos flagellauit x̃c traditi st apli
ab hominibus huanã ptati tradidit apli
homines ptati satthã Jnhijs omibus
quibus attenditur n quis coꝛe pro
veritate quis p̄ iniquitate quis nocendi
causa quis emendendi causa h̃ 23
q 2 Inimicu p̄ Aug et 23 q 2 Si
no Breuiter p̄ Grege et du p̄ est
p̄secutio vz carnalis qua mala p̄sequitur
bonu et spualis qua bonus spr bonu
p̄sequitur malu h̃ 23 q 2 Cruia
fm̄ p̄ Jo et 6 q 1 Vnu et ca de
beatitudie Jte ds p̄mittit p̄sequi bona
vt exempla coꝛe exsufflorent 6 q 1
Sunt plii Jte diabolus papue platis
et subditis p̄secucõs peccauit ut capite
lagnescente sciatius medici curant 6
q 1 Sunt p̄ gg et ca hec

Persecutio quidẽ platore du p̄ est
vna exterior q̃ respicit cõpassioem
alia maior q̃ respicit cõpassioes 1 q 1
Aduersitas an meum p̄ Grege Et ma
los p̄sequi spr coꝛe correctio no est
malu 23 q 2 Porro et omia ca
sequentia vsq ad Breuiter coꝛe x̃c no
iniuste ẽ p̄secutiõ flagellando quos ex
pulit detemplo 23 q 2 Jlle Porro
et q 4 ca Non ẽ iniquitas p̄ Aug
et ca Si xp̃ia p̄ Aug et ca Non
uos et ca no remittitur p̄ Amb 2 q 1
Admirãdũ p̄ Aug Et notand q̃ si
a p̄secutoribus prelati p̄a querentur
debet fugere si aut fides vel grex querit
debet se obice 1 q 1 Aduersitas p̄ gg
Ar hoc totu tue Si quis fugit auu
dies videtur de iusticia desistere 11 q 1 ta
mis insi Et fugetes ad ecciam ab ecciã
sut p̄tgendi di 8 1 Eos

Persecutio voluntarie tollerada dies
em̄ mali st sine p̄secucõe vive
h̃ uiza non put qui inter malos viuit
p̄secucõs paciatur Omis mali p̄secu
bona no sicu ꝛ lapidibus ß mea ꝛ moi
bus Si lota viues insodomis int im
pios inidq supbos et blasfemos p̄secucõs
paciebatur non vapulando ß malos
videndo Cru scis ne audis et nondu
viuis in xp̃o pie incipe in xp̃o pie viue
et probabis q̃ dico h̃ Aug d v apli
p̃e 8 q ptia pr Certa picula quieste
piut picula a fals fratibus quieste vsq
ad fine seculi non nouerit h̃ Aug
ibim ste li omia mala facient uos spr
no meu Que omia nisi quo dixit
Odio habebut et p̄sequi simoꝛ h̃ gg spinct

faciunt ista mala malis sed non propter
iusticiam et ideo misi utrique et qui faci
unt et qui paciuntur faciunt et boni
malis ubi et si faciunt isti propter iusti
ciam non tamen illi propter iusticiam paciuntur
Et mali faciunt propter iusticiam et paciuntur
propter iniusticiam. Sed faciet vobis propter no
men meum ad iustos dicitur totum referri
quod dictum sit. Sed omnia pacientur ab eis
propter nomen meum. Glossa Augustinus super Johannem
8 in medio. Lectio prima

Perseverancia. Sicut dies iuventu
tis tue et senectutis tue etc.
Deuteronomii 33. Qui autem perseveraverit usque
in finem etc. Matthei. Johannes. Unusquisque in quo
vocatus est fratres etc. i Corinthiorum 7. State et
nolite iterum iugo servitutis contineri. Galatas
5. Confido in vobis quia qui cepit etc.
Philippenses 1. Qui timet me timeat etc. 2
Thessalonicenses. 3. Participes Christi facti sumus etc.
Hebreos 2. Esto fidelis usque ad mortem
etc. Apocalipsis 2 et ibidem. Quod habetis
tenete etc. Apocalipsis 2.

Perseverancia cessante nec qui pu
gnat victoriam nec palmam vic
tor consequitur. Virtutes est ad meritum
mediatrix ad premium ostium pacis consta
filia amica pacis dimicatrix nodus
unanimitatis vinculum sanctitatis pro
pugnaculum. Tolle perseveranciam nec obse
quium premium habet nec beneficium graciam
nec laudem fortitudo. Sola est cui eternitas
redditur vel pocius que eternitati hominem
reddit dicit dominus. Qui perseveraverit usque in finem
etc. Matthei. Sed Bernardus in epistola 129. Bona vita
ego puto mala pati et bona facere
et sic perseverare usque ad mortem. Sed Bernardus
in quodam sermone. Qui perseveraverit usque in fi
nem etc. Quia in incepto multorum est perfectio pau
corum per imprimis. Dilectio est in fine probatio.
Nec enim ait deum usque in finem sit perse
verare non qui propter deum tamen sit est dei
frequenter concupiscia talis incipit bo
sed non finit in gracia dei. Sed Crisostomus
. Lectio 3

Perseverancia enim in 4 laudatur
primo quia per equalitatem. Gloriosa
sustinet Job 14. Cunctis diebus qui
bus nunc milito etc. Secundo quia accep
tabilis est deo Judith. Secundo quando

exaudivit dominus preces vestras etc. Tercio
quia valde venerabilis. Unde Romanos 8. Certus
sum quia neque mors neque vita neque angeli neque
neque vita sed quam pollicetur neque angeli
neque ordines neque principatus medioris ordo
neque virtutes maior ordo sive de bonis
sive de malis angelis neque instancia neque
futura sed bona aut mala neque forti
tudo id est violencia neque altitudo sed humane
potestatis vel dignitatis neque profundum id est sa
piencia neque creatura poterit nos separare a
caritate dei que est in Christo Ihesu domino nostro.
Quarto quia immobilis et stabilis. Luce 10.
Nolite transire de domo in domum etc. 4o. Sola
gloriabitur. Lauda 2 sed agimus cauda est
in sacrificio iubetur offerri pro cauda quia
est extrema pars corporis extremitas vi
te nostre notatur. Lectio quinta

Perseverancia bona ex virtute
pacia 1 q 1 Suggestum quod per
severancia in bono proposito est observan
da 16 q 1 Nos pro Augustinus in malo proposito
omnino cavenda de pe d 2 § Quoniam
dum peccata mea pro pecunia sicut tribula
tionis usque ad finem pacienter sustinendo 1
q 1 Suggestum Quia voluntas sit perse
verat quod necesse sit ratio solvitur de q
di 4 Quidque pro sed Quia retro peccata
aratro respiciat qui incepto bono non
perseveraverit sed revertitur de pe di 2. Que
vendita pro Beda quod in illis dies aut delicta
tis sua sed non dat perseveranciam ibidem in fine
Quia multa bona incipiunt sed male finiunt
ibidem § Non autem pro Augustinus cum sed Quia
incepissent bonum agitur sed cum fiet desinere
quia frustra velociter currit qui prius
quam veniat ad metam deficiat de pe d 3
§ 1 in fine. Lectio prima

Persone equalitas proprie in trinitate
consistit ut ait Augustinus. Ita nulla
alia precedit in trinitate aut excedit ma
gnitudine aut superat potestate. Quia equa
litas sermonis. Sed tamen sit modus. Unde sit co
quod in istis infirioribus tantum sint sed verba
equalitas quantitas. Igitur unitas
in verba dat proprietate unitas quod simplici
tatem superat plenitudine. Sed unitas in quanti
tate superat equalitate. Iterum in omnibus est equalitas
secundum simplicem quantitatem tamen prout quantitas
debet in medio esse proprie. Licet primo secundum

qntitate virtutis e q omipo alio s'm
qntitate durationis q e eternitas 3o
s'm qntitate magtudinis qua ipa e
intra omia extra omia et qua gtinet
et locat omia. Qualitas psone aliter
in hijs tribus ostenditur qm incratitudo
qm increatiua trix magtudo reperitur s
qbis dimensionib virtutis prima magtudo
est in rebus mutabilibus 2a e in corpori
bus 3a e in spualibus increatiuis Iste
tribus respondet increatiue alia 3a in eis
et psone diuine sunt equales vz eternitas
inesse magtudo in inceptione et virtus in
potate h' tho de v' the li i ca 12
Persone et ess'e vi' ce dicu apud
grecos eor sue vocabla sz vsia v
sosis ypostasis prosopon h' apud latinos
ista qua correndet vz ess' sba subsiste
cia pa sut hec talis e dua vsia sive
essentia dt nata ut quantitas vsiosis sive
sba dic huius nature sive subsistens ne ut
ho ypostasis sive subsistentia dt distinguitur
vili no tn distictu determinata ppetate
vt aliqs ho prosopon sive pa dt distac
ta cu determinata ppetate ad dignitate
ptinete vt petrus vnde sic homines par
ticulares distinct sut ppriis qualitatibus ita
pr et filius et spus sanctus suis ppriis Maria
sic et greci dixerut prem et filiu et spm
scm tres ypostases i tres res ita nos
dicimus tres psonas i tres non indigentes
alia re vt sint ho q p se subsist sba
pro ess' s ess' inque tusfert ad signifi
candu psonas dicat aut psona quasi
res per se vna predicta vero quatuor
s ess' sba subsistentia pa differunt inte
tura re et nomine et in diuinis dicut re
h' tho v' s ca 12 Lra tertia
Persone diuine quibus omnia essentialia
sunt omnibus equalr gueniunt appropriat
tn pri poten fi sapia spui sancto bo
nitas et hoc e ppr exclusiones carnalis
intellectus ne vz pr ratione antiquitatis
videatur impotens et ne filius ratione iu
uentutis credat insipiens et ne spus
sctus ratione impetuositatis credat crudelis
h' ratio ptinet ad simplices Alia ratio
ptinet ad sapientes sz q po nar precedit
sapiam et vtrumqz bonaz voluntatem In
pre e ratio principii et originaldi q
sume principiu Insto ratio exemplandi
q sume pulcre Sz in spu scto ratio
faciendi q sume pfectum e et boni h'
tho v' s ca 26 Item vna psona tm e
in xpo licet duise nature di 17 Canonis
ait madiu c 4 psone trinitas sp e opp
menda in baptismo de q di e Doctrina p
gg et 6 ca sequitur Ite psone docentis
dignitas et notitia comendat pc doctrina
qm commendabilis ego e doctrina filij dei
h' Criso o e h' psona ppr q aliud fit
pnis e apud intentes facientis ut qui
elemosina fit ppr homines q mercede suo
psonas homini videt h' Criso o 13 f psone
qualitas dat fcti estimatio utputa si
rusticus sive puer aliqd verbu sapiens
loquitur plus laudat q plus qm
rusticus a puerum dicte aliqs sapient
magnu e plim aut dicere sapient
non e mitu qm desiste Contumeliis
h' Criso o 22 c Qd psonas potentes
fugiut malaz ta homines ut si pusistia
non pt quis vincere vincat p p q h'
Criso o 23 e Lra prima
Pertinacia sive pruritia e impedimentum
discordie psistentia qua quis i suo
suppo ppoito aduictoriam intitur psecuturus
lege diuia vel canone q digte q q sit do
cet Ratio porta Quem supare pt int
du vince fendo charitas enim more e
sp patia victus vince au possis incredu
tate sodali Obsequio q dulci retinetur
amicus Et dr ap q e valde vel spudet
et teneo s'm Isidz Ethi x x q validi ul
impendens tenacia Iude et ptinax qui
valde vel spudent q victoriose tenet et
sustinet q psumptuose concepit pruritia
inde tradit q fortit resistit et aduicto
riam sp tollit Pt enim ap q e valde et
victa q aliqs ditur victoria qi ad
victoriaz valde tendens et sp vel ut plim
e mortale peccatu q violat supe au
tatis madatu Opera nam puenit hoc
infidelitas et apostasia tam a fide q
a moribus et ingratitudo scisma supsticio
atqz blassfemia h' i ti' b blassfemia
Peticio non impetrat adeo homini q
posuit qui eius legi no obedit Si
enim id q dz papit satis id q petimus
sine dubio obtinens h' Isid li' tertio

de sic. bo. Ite petere neglige[a] repre hen
ditur v' ardant mia non dubitatur
h Criß[a] o 2 8 l Iustu e vt uigit roge
qui si non peta offendi h Cassiod
super ip ps ffiat cu fino tuo 2c Nil pe
tas q negatu sit fuisti nil negas qd
petitum fuisti Sen li[o] 1 De offic In
genuitate laeds cu indignu roges ne
gat b' ipe qui qd difficile petit peta
auctas datur cu credit dnm prare
posse q petitur h Sen inpu Item
petite patbz die ac notte orates q si
suaz mia pturit ds adtpe volens cap
tare consanacy fidei tu appeticoibz tuis
no cedas Sic famelicus non pt cessare
donec impleat neate corpis ita desideriis
glaz dei cessare no pt petendo z mro
gando salutores celeds q lenites ppualiu
septitute suaz sic pcipit lep Antioga
prem tuu 2c hec Criß[a] o 2 8 b Ite
dux e petto iusta et in iusta Iuste pe
titur adeo et ab homie auxiliu vt tri
bulaco amoueat s iniuste petitur vt
voluptuosa status consuetur 23 q 3 Sex
dre p Aug[m] Ite paulus ut consuet
no ad voluptate s ad aliore vtilitate
iuste petiuit auxiliu armatore ut ibm
Phalizei videns Johes bap[ta] mltos
phalizeore z saduceore venientes
ad bap[m] dixit eis pgenies vipare qs
demonstrauit uos fugere a ventura ira
2c ca[t] 3 Sr quo Criß[a] Sic artifex me
dicus si vidit egrotante colore intelligit
spem passionis ipius sic z Johes mox ut
vidit phicos intellext cogitaciones core pra
uas Et dix[t] genimina vipare 2c Nata
em vipare e cu momordit homine sta
tim currit ad aqua si aqua no invenerit
moritur Sic et isti peta mortifera comit
tentes currebat ad bap[m] ut q admodu
vipe p aqua piclm morte euaderet Item
vipare natura e vipe visera matre
suare et sic nasci qm iudei assidue pse
quentes pphas corrupiut mtez suaz sina
gogam Sic et ipa luges in cantic d[t]
Filii mei dimicauit in me 2c Item
vipe a fore speciose sut et qi picte ab
intra aut veneno plene sic Ideo z ipocritas
phalizeos genimina appellat q ipocrite pul
chritudine sctitate ondut in vultu z vene
no malicie portat in corde h Criß[a] o
3 1 Ite phalizei xpm corde reprehendere
solebant z con dice z no ad salute ppli
adquirat s phicos pria ppli et sac[bz]
absentibz ppla sinup cu silencio et admi
racoe proficiebat in verbis dni sic z mo
h Criß[a] o 2 0 h Ite phici sm Bedam si
c[o]. 18 luc dicebantur qui quada religiosi
tatis habitu z iustio gestu ab aliis erant di
uisi cu tn veritate z dilecto tam admt[o]
quam cetera turbant
Phisei sunt omes qui con veritate
contendut q no veritate defende
cupientes certant s subulite sermat Qui
em pruitate contendit contra veritate confictit
veritati Qui em contra veritate no co
sentit ve[ri]tas manifesta e q puis no vi[te]
s con veritate certabat h Criß o 3 9 l
Ite phalizei quibz ve adnd pmittr tamqz
ypocrite culice liquantibz z camelu glutie
tibus sunt hij qui amodice delicte se
abstine solent mag aut mala alacter
comittentes Qualia sc iniustu iudiciu
iudicare inficere suos siue pprios odia qcre
indeu mecedula ce sinquore sz phalizeore
ca q multa nunc caduc qui videntur
ociis honorare paupes consolari Inuidios
aut sedentes q sm p r e acceptos iudicat
a sm diues iniure inter seipos lites cet
tidias qcrent z odia Qualia tritatu
sponentes inficie sc q infirmi int xanos
et hentes nullas dnti arbitrites sic mlr
mecx adulterium ydipm putat z vicium
sp go ypocrite sunt culice liquentes modica
sz peccata reprimentes et camelu glutiut
pessima sibi culice comittentes Si facte[b]
siue religiosos mos mocines consideras
intentioni auaricie malicie odij siue
ypocrisi phicis maledicte sentire vide
mur h Criß o 2 1 h
Phalizei qui et inse diuisi sepultas
et monu[ta] iustore ppr core ypo
crisim adnd saluatore maledicti sunt
Cum vero consideat consequenta tue phal
zeore ypocrisim et mo ide intelligit
q hic non illis dixit phicis s etiam
omnibz pta modo silibz nascitire Na
si ad illos solus dixisset hec dicta fuisset
tm et no scriptura Nunc aut z dicta
et scripta sc dicta vz ppr illos scripta aut

pp' istos eoru qz i malicia sequantes phari
zei ysto heretici sunt qr a vera fide ppt tradi
tões humãs pcessit sc Pharizei autem precisi
a fide intelligunt ipi qui maxi' edificat
pphetarum et mrm nomina colunt precepta tn
dei blasfemat Clerique clamat et honorat
s fide tam inse quam in aliis condepnat h
Cath9 ô q z c Ite spem pharisorum tenet
qui opera filii dei diab9 applicare conatur
et blasfemare nõ tm ẽ in filium dei s i spm
sanctum sit signum dignitatis eius potest ab
eo n non tm verbis eius qui fecit dicere
de se n signiore ostendit pbancia Hii
aute sunt pharizei s3 a vera fide divisi h
Cath9 ô q 1 Lra quarta

Pharizei et saducei et esseni tres secte
erant in iudea tpe xpi actu vita
et opinione reliquorum distantes Pharizei
cultu austero z victu pco vtebant' tradi
tões suas statuentes quibus traditiões moysi
determinabant pictacia carta in fronte
gerebat et in sinistro brachio colliga
ta quibus decalogus inscriptus erat quia
dixerat dns ht habebis qu appensum
an oclos tuos et i manu tua Et hec
dicebant' philatia a philae qd e servare
et torax qd signt lege Isti etiã maiores
fimbrias aliis serentes spinas eis alli
gabat quibus puncti inde ambulando
moverent mandatorum di sicerent Hii vniu
sa deo deputabant .i. marmene .i. facto
age quidq qz iusta sunt vel negligere
in arbitrio hominis plenum ee dicut tn sin
gulis adiuvare marmene qz eciã ex
montibus supiorem fi putat ppostes
suis et nati maioribus magis gravariu
respondeant Iudiciu dei futurum ee dicebt
aiaq eciam incorrupta esse solas bonorum
animas malia transire tor' vsqz ad eternũ
et iudicium calorem aut eternis carceri
bus tenendi Et qz a cetu homin heu di
visi erat ideo pharizei dicebant'

Nome et secta .i. saducei qui mar
mene negat dm inspector omn
dicebant in arbitrio hominis situ esse vtrum
bonum malum ve agant aiaque gnãt'
vel supplicia negabat vel honores
Nam resurrectione mortuorum futuram
negabant animas mori cu corporibus
putantes nec anglos spla z libros moysi
recipiebant Hii severi erant nimis nec
eciam inter se sociales obiq' serenitate sa
ducees .i. iustos se nominabant

Preterea tercia secta .i. esseni sic mori
bus monasticis agebant vita nup
cias fastidientes no qz coniugia z homin suc
cessiones censuit pimendas s feminarum
cavendas intemperancia nullus erat fide
vero suae putantes omnia habebat qua
pprobiu oleu ducebant sp'los decuiq puta
bat du9 qz in veste candida essent Nulla
eis civitas s in silvis domicilia habe
bat an ortu solis nl ppha' loquebant
sole vt oriat' orantes Post vsqz ad quinta
horaq opantes loti corpore aquis simul
et cu silencio edebat iuramentum habe
bat pro piurio secte suo nemines adhibe
tes subami pbacõe receptu aut post
ãnu aliis annis pbabat deprehensiu
in pctis a se pellebant vt herbas more
pecudis depens vsqz ad obitum permitteret
Cum enim x simul sederent nullus eis in
vitis loquebatur spue in medium vel in
dextram pter sui vitates adeo sabbatum
observantes qz nec ea die aliu pgabat
cacabre serebat lignum quo in loco
secretissimo fodiebant ad alvum purgand
dimissa veste se diligenter contegentes ne
splendori divino iniuriam facerent obid
foveam statim repletes vivebat qz lon
gissime obiuctis simplicitate mortem
p iusticia in mortem iudicantes melior
animas omnes appri9 certitas p temporibus
incorrupi bonas ecitas accipiunt vltra
occeanu regione vbi sit reposita eis
pfoundo adorientem malis procellosa et
hibuia loca delegantes Erant in eis qui
futura pdicerent quidam coniugiis s modice
vtebantur Itaq si omio abstinendu arbi
trentur gno quamvis deficiet h mgr
historiarum sup evangelia

Philozophia Si qua vero dixerunt
phi a veris sunt tanquam ab iniustis
possessoribus in vsum nrm vendicanda h
Augq de doctrina xana Non ẽ religio
a phis querenda qui eadem sacra cum
ppls recipiebat et de suorum deorum na
hat summo bono diversas sentias qz suas
in scolis pfobat h Augq de vera reli
gione Res quidq indestructa e phq aial

et du vtrumque esse affectat neutrum est eo quod unam partem excludit et inepcias tamquam plus usque quam recipit h. Crisostomus Cetera lemanni vestigiis et vestigiis philosophorum Cumque ad summam pertingere cupit si relicta veritate artium reliquis se implicare voluit ma teriam laboris ut non dicam infinita plerumque inveniet et fructum exiguum Certo potest michi videtur primum opera dandum hiis artibus super quas fundata sunt omnia et pura simplex que veritatis aperitur Et ideo errant qui relictis ce teris veris quasdam vel paucas eligunt in quibus se posse esse perfectum putant Hec Hugo in di dascalicon libro 3 Astrologiam fallacem fuimus inuttere fugiendam quam et nobilium philosophorum iudicia dampnaverunt Hec Cassiodorus super psalmos 11 Hoc enim turpissimum est quod nobis obiicere solet verba preferre non operari Hec Seneca epistola 3 Alia pars vide

Philosophi in urbe atheniensium scilicet epicurei et stoici contulerunt cum apostolo paulo Sic secundum carnem vivere et secundum animam vivere contulit apostolus cum illis secundum deum vivere Di cebat epicureus michi frui carne bonum est Dicebat stoicus michi frui mea mente bonum est Dicebat apostolus michi adherere deo bonum est Dice bat epicureus beata vita est instructum vita anime eius Dicebat apostolus beata vita est novit dominum spes eius Errat epicureus quod finem est beati esse hominis vita instructum est vo luptatis eius fallitur et stoicus quod falsum est et omino mendosissimum beatum esse hominem vita instructum est virtus anime eius Beata ergo vita est novit dominum spes eius ergo debitores sumus non carni ut secundum carnem vivamus h. Augustinus de verbis apostoli sermo 18

Philosophi quidam hiis mundi questiones causarum per creaturam dicente apostolo Invisibilia ei us a creatura mundi per ea que facta sunt intellecta conspiciuntur sempiterna quoque eius virtus et divinitas ut sicut excusabiles sunt quia cum cognovissent deum non sicut deum glorifi caverunt aut gratias egerunt sed evanuerunt in co gitacionibus suis etc Hec Augustinus tractans apostolum sermo de 2 Crucifixo autem sponsa ut indicet michi ubi cubes in meridie id est in ma festo Philosophi vero vagi sunt nec stabiles cer titudine veritatis sed semper discentes et numquam ad summam veritatem pervenientes Hec sponsa propter philosophorum et hereticorum varia

et vana dogmata h. Bernardus super Cantica sermo 338

Philosophi et oratores dicti sunt sapientes qui naturali sciencia litterarum excercitate opera mittunt de dei natura querere contenderunt non deum invenire desperaverunt sed altis sima disputare cupientes vitiis sunt ingenio contererent sermone In ultimo nichil amplius se inve nire posse confessi sunt nisi quod deus incomprehensi bilis est vt quid ergo laborasti si igno rabas eum preter quod requisisti quemadmodum fructus antiquitus quereres Sic enim qui in navi gale occeanum se navigare usurpat dum non potest eum transire vita est vt per eandem viam revertatur unde est ingressus Sic et illi qui eorum opiniones statuerunt ab ignorancia ceperunt et ignorancia finierunt Quo sapi ens magis aut sapiens eius invisibilis est Et quis potest deum videre nisi prius se ipsum videat Quia ergo mandata dei sanc tifica cor tuum vt meditare deum mente et vim cos dominum h. Crisostomus omelia 8 6 etc

Philosophorum decepto ab apostolo prohibetur unde Colossenses 2 Videte ne quis vos decipiat per philosophiam etc Legimus enim de beato Jeronimo qui cum libros legeret Ciceronis ab angelo correptus est eo quod vir christianus pa ganorum figmentis intenderet Hunc etiam filium illum prodigum in ewangelio reprehendit qui de siliquis quas porci manducabant ventrem suum implere cupiebat Hinc et Digenes cimpices et ranas quibus egipt ti sunt percussi vanam dialecticorum gar rulitatem et sophisticam argumentatione intellexit Ex quibus omnibus colligitur quod non est ab eterna prelatum litteras quecunque picta etc In Daniele et Salomone Deus ostendit infidelibus se auctorem tocius sapiencie quod infideles non putant quod non leguntur in Daniele 4 et Ecclesiastes Astrologiam et huiusmodi quod deo desperato sunt quod nichil valet ad salutem sed mittunt in errorem et dum in huius student curam anime non habent Cum vero propriam novit ex auctoritatum sapiencie et sciencie invenit quod id non est quod utile est h. Rabanus de eccclesiastice prefecture et dicitur 31 Legimus de beato Paulo etc ubi latro Lectio tercia require habetur

Philosophorum sanctorum sive dicta non pla cuit deo quod regnum dei in simplicitate est fidei et scripture sancte studio dicitur 31

p toti Ca sacra scriptura no subvenusta
te nec philo^{rum} terminis e pferenda fide
libus di 3 l vino Ca dia^{m} arte infla
torquetur atramite fidei p phas et
nephas impediu^r di 30 l Nomme per
so^{m} Ca dia^{rum} tendicula sunt q9
fantas^{ta} et umb^{re} q cito resolvu^r di
3 l vino inebriai per so^{m} Vn q so^{cr}
so^r odilis e et in om te destaudabitur
non e illi data adno gra om em sa
picia destaudata e Het Eru 3 l De
talibus vo dictu e prudr^r adno salvatore
ypocite bn pphavit de nob ysaias dns
pplus h' labiis me honit ze^c ch^t 6 Sun
sunt q̄ua arene qui s' no q̄venuit n^c
invicem adherent tanq^m infideles dia^o se
subiciunt non sunt vniti nec vnu sapi
unt s pdvisas opiniones sunt dispersi
qui dogma plioze frequentat et opiniat^r
tamq^m contrarij pp s' Het Crisi^o sup^r
d 20 v pla v curiositas Lm j s

Phizonomia diverse membroze diffi
nictes s^m arte phisonoie diver
sas affectus sit mores indicat inhonne
no q ista signa necitate iponat mori
bus homi s q ostendunt inclinatio ne
que tn tetme put sco racoinb sepr
go inhot necitatatu magnos homo
artis auctores s^m Arestz Avicenaz
Constant phi 3 lequ palemone Sun
pictibus arropleupidib igitur melancoli
cas tristes z graves dicimus Sagnej
aut hoze opposita vident hre Coleri
ci vo sacilos sit aditus fflewmatici
aut pigri sit z sopnolenti phizono^{ie}
scis est q masculq aimq vehementes
e adimpetu studiosiq z animosiq ffe
nei aut iniocordes sunt z timidi Ca
pilli molles et tnu obes ingenij ploru^r
Capilli crispi pnunciat timidi z luc
Cupidu Capilli depssi m^{m} et fronti
eminentes feru declarat ani Extu
gtordit capitis visiu capillati Ca
pilli flavi z crassi indicat indocile
Capilli vo subnigri si sunt modice
tenues indicat moes z bona dispo^e
Caput nimis magnu stolidu indicat
Caput globosu z gibbosu z breve e
sine sapia et memoria Capt^t humile
frinis q planu insolentie z dissolu

tois dat indiciu Capt^t oblongu z ali
q̄ntulu maleo sple homines cautu ppsu
signat aut pruidu ffrons augusta m^m
indocilez z voracē declarat Lata vo
pmitate signat districtois Rotunda s^t in
cidiatz humilis z dimissa verecundia z no
admittente turpia signat Quadrata
et moderate magnitudinis mag^{ne} sapie
z magnim^{te} e indiciu Supcilia arcualia
si quiugat^r vsq adcomaz nasi signat
subtilem studiosu in omnibus opib sunt Si
ibm tenue triste homines z pruid sapiete
demitant Si aute arcuositas declinat
ad tipora z gibbositate genare s^t negli^{is}
Supcilia longore z multore piloru
signat feru et mag meditante Oculi q
tamq^m guttule interius mtaci veluti mo
res coposita indicat Oculi valde mouet^r
oculi ut no tarrat mo quiescat s^{nt}
mala in amia revolui Oculi glauci
splendidi tn micantes signat audace z pui
gile ad maliciaz Oculi magni tremetes
et obscuri s^{nt} potattos z intepantiam
veneris Oculi puri nigri s^{nt} inbecille
et sine virtute aimi z lucri avidi qn at
guttule rubentes aliquatulu insunt z tn
nigre apparet s^{nt} aim iustu cau pbu
et ingeniosu Oculi multu pminetes
rubicundi z pui ligua declarat effe
nata et corpa instabile Oculi acriter
intuentes si sit humidi s^{nt} homines vedita
at magnitudi velote et pruidu Oculi qui
frequent claudit^r et reperit^r timidu z inbe
cille declarat Oculi multe apparitionis
s^{nt} stulticia z i verecundiaz Si aut inbe
clausiue fuerint s^{nt} mobile et insta
bile in omnibus facte sunt Aures pro
minentes et valde mag^e s^{nt} stolidi^{te}
et garruli^{te} et impudentiaz s valde pue
malignitate sunt indiciu Aures m^m
rotunde indocile signat Aures oblonge
et anguste invidie sig sit Aures late
tes z super caput applicate pigriciem
designat Gene crasse signant ignavia
et violenciaz m^m autez tenues malig
nitate Gene rotunde modice argu^{ti}
Nares patule alacritate z fortitudinis dat
indiciu Longe vo et tenues mobili^{te}
et levitate signu hz Naris aut pb
q iuxta fronte e si nec alta n^c humili

ß equali linea descendit vile signum dat
et constanciam demittit ac prudenciam Na
res inductes debito fuerit sine supbus as
signatur Omnibus volitu cu plen e versus
sub igniu et volup bi dedita st. voltus
dependes cogitacionu subdolu signat Labia
tenuia in ore maiori si semis labiu ali
quantulu operiet si mfius audacte indicat
ac forte Tenuia vo labia pui oris in
becillis ani et vsutu designat Labia vo
soluta abore et q aliquantulu dependent
i ectem demonstrant Naz maxime 7 equis
antiquis hoc signum invenitur Os pui
gruemit cu imbecilis q ais effeiate Os q
vltra modu dilatatur uorace indicat 7
inice impium Talis em vita oris ma
ximis indoctis gruemit dictu prolixu ali
quantulu inique iracundu 7 inique pturbatum
demonstrant Sequitur lra pma

Pietas sine iusticia valet ad multa po.
adusantes inte j Ti e sinepus et
aniles fabulas devita zc 2o. admultas
tenue sbe ps Non indi iustu delictu
zc Tercio adivecpitur culpe Dani e
peccata tua elesimis redime zc 4to ad
impetrand gratie pui 19 ffenatur dno
qui miseretur paupis 4o. adiutatu
etherne sac 3o. Sup exaltat aut ma
iudicau 6o. adoptan gle Eccl 16 Omnis
iusta fatiet locu vnicuique sm meritu opm
suoru Ite penes dm nec pietas sine
iusticia e neq iusticia sine pietate
Celesti sensu sine bonitate equitas no
habetur Equitas sine bonitate seuitia
e iusticia sine pietate crudelitas Hec
Augu in quodam smoe Ille bn ait que
pia sint qui scit prius furat q iusta
st h gg lio e more N.d e sra si vtili
tatem pietate no hz valde inutilis e
pietas si sue discrecoe caret h gg li
j more S em psra e pietas q auget
plectatur ptibus novit considerare facti
gates h Crisus lio 3 Eplare

Pietas e mr boni opis 22 q 2
Si quis p gg Ct sra e pieta
us veteris et novi testamenti intellige
di 31 Si quis qred p sco Ite subspe
pietate peccatu mortale no e comitte
22 q 2 Ho quis p Augu Et omina
pattere no e crudelitas ß pietas 23 q 8

Ite sic pietas condititur cu caritate q ad
subsistendi qsrepliam eo q respiciat cu dm
quam homines impietas dt i iusticia i vice
q Vn pietas dt debita iustc Thesophia
et pietas debita pprio dt d malo suo co
passio Et pz q qui sit impij cu oppos
toru sit eade disciplina Impietate aut
deberna vitare tanq que vene in anime
qi destruat quas iusticie Hec doctor G
s eplis dimitat sto 4 zc

Placere Si hominibz placere sung dei
no essem Glo ibm hominibz place
fideles q nequeunt ppr 6 Pmo q ver
itate eis dicunt Gal e Inimicu vos fcus
sum veru vos dms 2o. q eis blandi
seu adulari nesciunt 3 se penit Dicit
Veritas rex ysol de nuntia ppha domin
Ego odi te zc 3o. q peccata eoru ar
guunt Amos 1o. Eccia di o thuit ppha
corripitur 4to quia core amabilia tenet
Gal 6 Michi mundus crucifixus e 7 ego
mundo 4o. dissimilis eis viuunt Sap 2
Dissilis e aliis vita eius 6o. q core
torporte fugiunt Jos 27 Odium cautaz ma
lignatiu zc Vn Jeron mprologo lio Hest
dicit Nec affectamq laudes hom nec vitu
pates expauescimq deo em place cu
pientes mias hom pertis no timemus
Ex dissipat ds ossa eoz qui hoibz
placent despexit Jos 42

Placere hominibz desinit q fung fin
e jo per bonaz et malaz famam adex
teris et asinistis x miles graditur nec
laude extollitur nec vituperatione frangi
h Jero ad nepotianu Ite scribitur sic lux
vra luceat cora hominibus zc Scribitur
eciam posita q cy Attendite ne iusticia
vram faciatis cora hominibz Et apla
placete hominibz in omnia zc Sup hijs di
bus intuenda e intencio l gla dei aut
mundi vtru pro utilitate et caritate
pximi a ppu luc intendit h Augu d
v dm sto 2 Cum place vot duobz mil
sine medio a mali loquio no pt ce
h Crisus o 22 b Ite grauius e gtepni
quam sculatam pati si mite paluit vita
tua t place no potit h Ber mpu
placentia maloze aplace no e appetenda
aut pastor q viris lupis place pmicis
e ovibus di 383 Nichil Ety placiendi

causa hominibus veritas no e annunciata
2292 p^m per aug^m Cu s s^m cor
ne vincetes eo place no put di 8 2
Apposuisti circa finem etc
Plage dece plage pcussit deus
egiptios Que patet pueros sub
scripcoes cu sb^v core allegorico s^m co
poriis nigri per misia cuco Vsq Cu
sine mollicie manet auris saxea tegs
Plage pcutiut sua corda dece Sagwis
rana culex musce morieb pecu vlcq
Grando locuste nox mors orta necans
pma rubes vnda rana plaga secda
Inde culex tristis pcu musca nocivior iste
Quinta pecu stravit vesicas s^c creavit
Pene subdit grando pcu bruca dente nep
cando Nona tegit sole p^us necat vltra ple
Sequi^r sb9 allegoricu subsequens pfata s^t
mi^u psto penas Naz vepbas metes
vlcio plca ferit Sagne sigt^r doctina
poctura fecet Naib hic sordes mentib i^a
homib etc Rana loqr heresim sigt strep^t
h strepit i^a Viuit clerosp ista vel i^a
solis Dis^cu culicis homines turbado
quietu Designat q vages qui sine pa
ce manet Musca cuma tibos maclab
pugens q gulosos hordeates sero dete
riore pt pestes cosumes aialia sin
gula signat Et vomit advenia vix
ail ho Exsornate cinis surges creat
vlcra mete Sic ande fornax cimia
multa parit Grando plues umecta ne
cat si anab q amatos Carnis luxu
riaz gaudiat ira dei Saltib alta petes
s adyma locusta volabes Est sacias
quetes simia s yma tenens hopte
leuate mag fix nox tadio tenbris hote
ffit nox cu tendit mete p^e mag sup
inogenite cosumpte morte notat^r q^u
morit^r mudq culpa pore Cade
Plebs sine disciplina xii gradu
abusionis est ubs v abusio hta
pma Cui ps ait Apphendite discipli
na ne q^n irascatur dominus etc Disci
plina e more ordinata correctio et
maiore pdecenu regulare obsuacio
Decqua aplus Indisciplina pcucte etc
Et si extra disciplinaz estis q pcucipes
facti estis etc Vn ps plebi pcellit o
declina amalo et fac bonu Infelix
go e qui abiicit disciplinaz Qudet n
extra milites a^o qui dum crucifigentes
no eius scidint vesti^ta q eccie x' scin
dit disciplinaz Sic tunica totu corpq
prect caput tegitur ita disciplia ois
eccie prect xpm qui eccie capt e z fs
disciplina no e pteg^r z ornat^r Ipa
vero tunica contexta desup fuerit pto^m
q eade disciplina eccie adno deorsu tri
buitur et integra Decqua dns cu ad
patrem ascendisset pq q resurrexi^t amor
tuis adaplos suos loquebat^r Vos ab
sedete hic incivitate quousq induami
virtute exalto Tunica vero corpis xpi
disciplina eccie e Tunica aut q^u d na
e aliq e acorpe x Non scindamq go
illaz sortiam^r de i^o .i. no soluaq q q
de unitate dni s vna quisq integ^o cota
e meo pmaneat aput deu h Augus
v s Istaz vero tunicaz d^t doctor eroinus
gruenet esse diuinaz scripturaz q plurimi
eccie^a pp^r lucru tpalium sine nudacoes
hominis mulat^r desecat dettupat z cul
pabi^r gnitu in ipis e dilacerat tam
moribus quam tradicoib et vaiis opio
nibus heuatiq introducte vltra omnes
milites paganos Sz scias cu tam h
condolentes quam tam decoqucos Et h
tunica scriptura e inconsutibilis desuper
contexta per totum etc Ltra p^a
Plenitudo tpis de tpe incarnatois
Vn super isto textu ffetum ecomile
sublege Gal e Augus ait Ideo filis
dei factus e ho vt hoies fierent filios dei
Vn inquantu glo Tpe incarnatois dr
plenitudo tpis pp^r g pmo pp^r plenitu
pace et honore tpalium ysa 2 Confla
bunt gladios suos in vomeres etc ps Ori
etur in diebus eius iusticia z habundancia
pacis 2° pp^r plenitudine gracie Io 1
Deplea^e eius omnes nos accepimus 3°
pp^r impletoz figurare legalium Mt y
Non veni solue lege s imple Quarto
pp^r plenitu dinare pmissionum 2^a
Core i Quotq pmissiones dei st i io
e z in i^o implete sunt q^to pp^r imple
cioz prophetiare visionu Dam 9 Vt im
pleatur visio et pphia o^to pp^r plea
tpis i Core Io Nos sumus in quos fines
seculoru devenerunt 1° pp^r impletaq vni^e

angloꝛe ps iudicab[t] i nacoib[us] imple bit ruinas 8o pr. plenitudinez pmoꝛe ysa 48 implebt splendoib[us] aiaz tuaz 9o pr. plenitudine vniusoꝛe Eph 1 posuit in ipo indispensatoe plenitudinis tpm instaurare oia q[ue] in celis & q[ue] i tra

Plenitudinez si bn cogitetis ipe ds dt gre et fide p9 q[ue] inusa No en pui usa detio ut b a9 debetur q[uod] go pmu i moztlitate pta ea tribuit dona sua dixit no mita tua go fid ds de plenitudine eius accepimus Quid te missos petoze ut iustificem q[ue] fide Et insuper quid gratiz pgra i pro hac gra iniqua q[ue] fide viuis receptu simus alia q[ue] tn n gratam Donat aut deus in nob dona nunc sue si in ea gra quaz pmo accepimus psucvat ambulemus hn au gu st so o3 ite dupla eius nos ods accepimus hoc confitetur deu e Quid n ods homines de plenitu eius accipiut n ic sit ds Naz si ic ho et no ds de pla tudine dei accipit cariz & no ds est Si aut ods homines de plenitu accipiut eius ic e fons illi bibentes hi Auge omel 13 Sequit lra pma

Polluco carnis lasciuie pla infinat homines infectoa mortalia 32 q 2 No solu Au duplicat gtingit pollu co carnis tz dormiedo & vigilado di 6 Cestio m p Greg ite dormiedo eo de causis contingit a ꝑcrapula a ꝑ nat supfluu a ꝑinfirm aut ꝑ assidua ꝑcogitatoe di 6 Cestio m p Greg Au contingis ꝑcrapula peccatu est graue si drit ibm ite vigilado gtigit pollucio ordidarie sic tu vpoc ypa 33 q e Vit ta ypa ite ꝑ ordinatue et hoc mla patet p gubmatu 36 q1 S. Cum igitur ite p adulteriu 32 q 7 puto p Aug m ite p incestu 34 q 3 De incestuosis et cao sequenti ite ꝑ ordi naria qu sit ꝑ vas debitu q tn no impedit inciom 34 q3 Extra ordi naria No ibi 32 q 1 flagitia & cao vsuq p Aug m ite ꝑ ordinaria sic tu Beute q[uod] e ꝑtra natura 12 q1 chr p Aug m ite qn tro polluit sine inde pollutoe vt i oppsita 32 q 4 Jn le 22 q 7 Ille p Aug m ite qn incs

pollutur sine corpis inquinatoe 32 q 4 nec so9 per Aug m &c

Pollucionis etiam ta suc q sagine lex scita fundar huamq Et a oz pollucio peccate ꝑmiorib[us] actualib[us] Cu tot purgatoib[us] non punitur gnai ad tpe patet q[uod] dz cd aquiee ꝑnecore quietu vt e tpub nocturn atque festiui tatu etiam quo gugtes dz vacatu gtepla coni secluse Cu 4 si vigeat auctas ad ꝑtupand i libidine peccati gugtes de sitv quo no petat ꝑtupacois alia ma gis apta Exequiis pta q[uod] sabbq tau tpe dz ds sacru ꝑcoꝑsitioe sacri altaris eod die ꝑ inirdm infamit actu luxurie Quo lauti abstinet pdie paste & sacer dotes orientales alternat ista officia no obstante q[uod] sint lrtie h doctor E li madatoꝛe cao 27 lra j

Pondera dolosa fraudulr extend dmo precepto asidelib[us] sv vitanda pz Leuit 19 Et deut 17 Et pu 11 v sit Statera dolosa abhominac est ap[u]t deu &c ite sapie 11 scribit Oma i me sura & nuo et ponde disposuisti pon derv divisa st gna Pri talentu inter monetas maxim ce videtur q[uod] sm istq i grece sum pondq ce plib. Naz sic

nima sio n talento maig Et em talentu ming q[uod] tustiore e 40 libraz e et mediu q[uod] auiu e 12 lib e & su m q[uod] sestiazy e 120 lib &c

Pondera divisa sunt inpar scripta pmo dr q[uod] obulq tm ponderat gnita st 12 gna ordei i turonetum ptui vel tres pmitq as assi ide e q[uod] obulq ht 10 et quqz pomitur ꝑpondr 12 vnc tiaz q[uod] libra efficiut Semis media le i dimidiu vel semiss dr dimidiq obla Exo 27 b Dipondiu e duplu assis vel dipondiq q[uod] ide e q[uod] constat ꝑdu abq assibus 12 1 Denariq e qui dup obulq Dragma vz obulu Luc 15 Dimidiu valet dimidiu dragme sz quadrante ht 12 q Lu 12 1 Qua drans valet dimidiu dragme Soli dq valet 2 d ptem & 2 R obulq Si clus i stat q[uod] hobrei dicut Siclus Exo 30 t Eze 45 d Gn 23 t vel semi nacia q[uod] ide e et valet 20 obulos vncia

valet 40 obulos Libra vel 12 libras vnc-
ias vel 90 solidos turonum vel marcam
flandrie Didragma i. dux dragma
vel denarius Et mathei 4 et 10 Et chr[t]
17 Mna valet centum dragmas et 40 tu-
ronum et non[?] grecum est et secundum quosdam
idem est quod talentum Luc 19 Talentum va-
let 120 libras i. marcas tot flandrie
chr[t] 25 Stat' staterem mediam corrupta
s. obuli valet duas dragmas et pondat
medietatem vncie vel libra statim stater
est quod pondat tres vncie
Ponderibus paucis sic tractis demen-
sius est aliud tractandum Sextarius
continet deliquoe quod adpondus trium libra-
rum i. pinta mensure flandrie Leuit
14 d. Cicatus continet duodecimam partem sextarii
Exo 25 4 2 7 d. Num 49 14 72 d.
Hin continet sex sextarios et est mensura pro-
prie liquidorum deputata scilicet vino oleo et
melli et huiusmodi Exo 29 c. Eze 46
b c d e Chorus continet 22 sextarios i.
44 libras Leuit 21 d. Bathus continet
duos modios et duo sextarios i. 9 lota
et dimidium Metreta est mensura liquorum
et proprie vini vel aqua continens continens
x sextarios et sextarius continet 2 libras
secundum ysid' 16 Joh 3 Re 7 d. 10 2 b Am-
phora est vas cum duabus ansis quibus
circumfertur continens tres modios et dimi-
dium ephi i. auch 1 Re 1 et Leuit 22 7 Cadus
est vas vinarium vel olearium continens am-
phoras tres Luc 17 b.
Preterea acetabulum dicitur vas aceti ab
aceto dictum continens 12 didragma
vel 12 partem sextarii et mathei 4 c
10 d chr[t] 17 c Sac est genus in aridis
mensure continens quintam venam in liq-
uidis 20 et sextarios Gen 18 b. Num
15 c Ephi continet tres modios scilicet decimam
partem chori Leuit 5 f Ezo 46 b Sa-
tum in liquidis est quod ephi in aridis
et tm continet scilicet tres modios 3 Re 7
di j Esdre 7 Eze 45 d e Gomor
mensura est quod 4 sextariorum et decima pars
ephi Exo 16 d. Chorus autem apparatu
est mensura triginta modiorum Luc 15 centu-
riones tritici Numisma est impressio est
numini vel ipsa moneta ad quam-
titatem requiritur scilicet metallum pondus.

et figura et debet scribi pro vnum de chr[t]
23 d. et mathei 15 Item non virgis ordi-
dei genera tamen digitum quietam figurant
Et digiti bis cinque pedem duo dimidias
quod Constituunt gressum duo gressus dant
quod passum Quinque pedes passum faci-
unt passus quod centum vigniti quinque sta-
dium sic milia dat tres Octo faciunt sta-
dia duplicatum dat terre leuca
Pondus fuit primitus patribus operari in
vinea domini et tunc mundus floruit
et in iuventute fuit et multum iusticia
impediuit Vel pondus dicitur ipsa iusticia
quod grauius est corpali homini Item pondus
dicitur onerosa legis mandata Ecclesiastici
c. 26 120 Item pondus quibus prime non
est ponendum infirmis hominibus ne vel recidi-
ant vel succumbant Vnde petrus Act 15
Vos qui temptatis deum vultis imponere iugum
super ceruices discipulorum etc. Sed per gratiam
domini nostri ihesu christi credimus saluari fieri
quemadmodum et illi Ecclesiastici c. 40 Ecclesiastes
est qui laborat et qui festinat adimplere
iudicium iusticiam et non preualet Ezechiel at
non vult facere iusticiam id est non laborat sed
pondere iusticie legis Si quid contendis
tolle super te pondus et non poteris la-
borare Si autem non temptas nullum sen-
tis laborem Respondeo ergo non illos vocat
christus ad se qui non concupiscunt facere iusti-
ciam sed laborantes et non preualentes pon-
dus legis vel gratia est non deprimens sed
supportans baiulantem Ecclesiastici c. 4 8 5
Preterea dicendum est de numero Item numerus
quadragenarius sicut perfectus Quin-
quagenarius eterna quietem Augustinus super
Joh. c 17 c. Quinque milia hominum secundum
Iohannem sub lege moysi c. 3 4 f et 25 b
In ore duorum vel trium stat omne verbum
i. in verbo trinitate c. 30 c. Item pluralis
pro singularis consuete ponitur c. 118 tra-
modum Item numerus dicitur dimittens facit sep-
tuagesies 7 per vniuersitatem peccatorum
Augustinus de verbo domini sermone 17 Et Item per
denarium significatur lex per vndenarium trans-
gressio legis 1 f Item per 99 signatur
qui a sinistris erunt per vnum qui a dextris
erunt ibi sermone 7 4 b Item numerus senarius
sicut perfectus boni operis et ideo dicitur numerus
perfectus non considerando quod sapientes fu-

ponit pstorem nimis acceptabilem sub h. Gre
s. Eze. o. 11 b. Item sexto die homo
conditus est xpus 6o die millenario 6o
mense 6o die 6o die conceptus et mor
tuus hora 6 crucifixus Item p quinqua
genarium signatur requies eterna ibi
o. 19 d. Item denarius nus semper pro
pstore accipitur ibi o. 18 t. Item centena
rius sit magna pstorum ibi 11 Item 89
nus sit ciuitate et iudicium 19 nus sit
vita huius mundi o. 20 d e. Item numeri
dei electos ne aliquis pereat oculis sic scribitur
Sap. 11 Omnia in pondere numero et mensura
creauit. Non autem numeri rebus nec numera
dei precepto femina vel molliciei q est cor
rupto carnalis effemina aut virilitatem
sexus numerat. Similis conditio per quam
nunc intelligitur huius peccati non numera
nes puer sexibus et malicia pstoris tales
non numerabuntur in libro numero nec hic h.
Crisos o. l 4 110 super isto textu Ca
pilli capitis vestri omnes numerati sunt etc.

Populacio sine lege magna sm. Au
gm dicitur abusio prodigas errore
suas ducens ad laqueum perditionis Vnde
scribitur Multe vie videntur hominibus recte
et nouissima eorum ducunt ad mortem
pro. 14 Que multe perditionis vie tunc
mendantur cum vna legalis via videlicet dei que
neque ad dexteram neque ad sinistram declinat
per negligenciam deseritur de quo sic via dicitur
xpus qui finis legis est ad iusticiam omni cre
denti demonstrat Ego sum veritas via
et vita Nemo venit ad patrem nisi per me
Ad quam viam omnes homines quilibet inuitat
d. Venite ad me omnes qui laboratis et
onerati estis etc. Quia non est personarum accep.
apud deum vbi non est iudeus et grecus et
masculus et femina seruus et liber bar
barus et scita sed omnia in omnibus xpus
Omnes enim vnum sunt in xpo ihesu Vnde
go xpus est finis legis qui sine lege
sunt sine xpo fiunt Igitur populus sine
lege populus sine xpo est Abusiuum ergo
est temporibus eorum populum sine xpo fieri Non
fiamus ergo sine xpo nisi tempore visitationis
nec sine nobis xpus incipiat insurrectiones h.
Aug. ibi Creatura secunda sequitur.

Populus iudaicus figuratur per parua q
cottidie filia transgressionis recepit

Gentiles vero peccatores qui per vere adulte
sceri h. Crisos o. 1 b. populus primo debet
se considerare qualis sit et in quo loco
.i. 2o loco quale habeat sacerdotem quia
doctor malus bono populo non multum nocet
bonus autem doctor malo populo non multum prodest
Nunc autem populus se ipsum non videt quantum
primum videre debet h. per se iudicat se
indignum sacerdotum quod non laudatur coram deo
h. Crisos o. 9 t. Si autem quis peccauerit
propter amorem in populo non propter hoc peccat et sacerdo
tes Si autem sacerdotes fuerint in peccatis
totus populus puniatur ad peccandum quia qui scandala
in populo est sacerdotium Ideo cum videris populum
indisciplinatum et irreligiosum
sine dubio cognosce quod sacerdotium eius non
est sanum h. Crisos o. 31 l. Item populus do
cendus est a prelatis non sequendo di. 62 Do
cendus quod docere statuit populum 10 q. 3 Vnio
nisi Criso 44 q. populi peccatum quod dat deus
prelatum malum 8 q. 1 Audacter

Possessio Sacerdotes leuite et curati
non debent possidere propria vel
pauperum sustentare solacia omnia lai
corum intelligendo per omnia solacia temporalia
sm. tantum qua debet esse ex lege dei ne
cessarium stipendium laicis ad perficiendum
officium diuinum preparare Debent tamen habere
omnia temporalia in lege dei limitata solum
de quibus sit victualia vel vtilia ad perficiendum
officium eorundem patet sicut Num. 18 Dixit
dominus ad aaron In terra eorum nichil possidebitis
etc. Deut. 18 Non habebunt sacerdotes
et leuite et omnes qui in eadem tribu sunt
partem et hereditatem etc. Item Eze. 44 Dixit
dominus deus Non autem erit eis hereditas etc.
Item Mt. 8 Filius hominis non habet vbi caput
suum reclinet et Mt. 10. Non est discipulus
super magistrum etc. Item Mt. 20 Mr. 10 f
et Luc. 22 c Ait ihesus discipulis suis
Scitis quod hij qui videntur dominari etc. Item
1 Pet. 4 Pascite qui in vobis gregem
dei prudentes etc. Item 1 Thi. 6 Habentes
alimenta et quibus tegamur hijs contenti
simus et infra etc.

Preterea h. et multa plura in scripture
concordancia sequuntur pauce sine fac
sanctissimorum doctorum concordie inueniuntur
Vnde Ieronimus in libro de cura cl. dicit bonum
est in quo facultatibus cum dispensare pau

pcibus erogare s melius e pmitere regni
di xm omnia simul donare et abs
polita ne ege cu xo Ite scdo 9 ep 3 e Aut
auru repudiens nos clitu cu suppstiocibus
indecore aut si auru placat placat in
decore inda quos cu auro aut approbare
nos intac e aut dapnare Ite scdo 9
ep 11 e plurs submisit auru in mare
ne ipse mergeret cupiditate Sic multo
magis xani q paupes sustentare omnes
edificac rudimenta sunt milicie pfecte
Item scdo 9 ep 11 e Adignitate aplicam
ptinet omnia vende et dare paupibus et
nichil deinde possidere Sz epi succe
dunt in locum aplorum et pbri in locum lxx
discipulorum ut testatur canon 21 d In
nouo Ite scdo 9 ep 3 e sic ait Clerici
nichil preter dnm possidere qz si aurum
aut possessiones quia cu cleris no ro
dns ee ps Ite scdo 9 inoite patre Ex
quo inquid eccia crevit in possessionibus
decreuit in virtutibus Ite scdo 9 super capitu
erron[?] lra vlcia allego sic ait pma
tu eccia te concupisce nec tacto e in ta
neqz iustu neqz vtile Primeuitz eni
dns paupitate amare diuitias adte
e b in libet solo repellit ase e sili ne
Non e vera q lg qui no imitat ingenium
nec e vera pmago q sicb no e aut
tori h i e d 28 Et ibim Primeuitz de
sidit pmatu inita inueniet confusionem
in celo nec in e suos x coputabit q
de pmatu tentauit et infra
Ecc[l]ia ordes super Gn oe 16 vis
ing stare quid in e sit in e sacerdo
tes di 2 sacerdotes pharaonis pharao
concedit teras sacerdotibus suis Dns aut sa
cerdotibus suis ptem no concedit s dicit ego
su ps vra vts lra i istia tituli gpud
Ite istud gruita et gusacre bti Auge
de quo bti possidonius suos q lg in quadam
libello sic scribit Paupm inop ff mene
erat hiis q inde erogabat vn b suis
q omnibus secu habitantibus hc e vel de
redditibus possessionibus vel oblacio
nibus fidelium et du forte vt assolet de pos
sessionibus ipis ne inuidia clinc fieret
alloquebat plebe dei mallens ex col
lacionibus plebs dei viuere q illarum
possessionum curam vel gubnationem pati
et pati se illis cede ut eo m o oes serui
dei et ministri viuerent quo in veteri testa
mento legitur altari deseruientes Sz nunq
id laici suscipere voluit Et i e Ite Ecce
tua dicit con[?] cathotes villas nostras
tulerunt et pstrant testam hom v gaym
septi donauit fundus eccie v peant faus
tina Columba e etiam quid clamas no
deuoramus villas columba illas Sz Nam
noscas fres mei q ville iste no sunt
Augustini Et si vos no nosce et puta
tis me gaudere in possessione villarum deus
nouit Ille scit quid ego de illis sentia
vel quid ibi suffero Nouit gemitus meus
si in aliqua de columba in pmiue dignus est
Et Augu se so d 6 in fine Ite solo iure
huo sz legibus impatorum et regum ville
possidentur Et Augu ibim Vn non
dimitus s huaitus constitutum inuenit
ecclesiae dei donacionibus relaicis erumi pz
di 63 ca Ego ludowicus v sepatu e Lod
wicus imperator cosfirmasse paschasio ppe
donacones rome ciuitatis et clerus summi
pontificis libus s accionis quas quidam pos
sessiones vi e cae Constantinus inguin
tpe silvestri ppe ppco rome potifica desiun
xes pte omni possessionem assigisse circa
am gre 313m Exequo sm bern scdo m
nisi sua ubi vi q eccia plus inde sola
ris solitudis e adepta q spualis deuo
cionis plus ocitiore assueta e poposi
tatis quam inceadere ut redditur solicita
Vnde et hoste antiqus lc pubtee in
ae sit pnuciasse hodie infusum est ve
nenu in eccia dei prout le in Cronica
Fistern Lca quarta bc
Possessiones solare adhibitas bti
Bn clerus inutare voluit Vn li o 2
ad Euge m ppam q no pt ecuire succes
sionis vitale sed pet vendicare solare
dom m ita scribit Esto aut alia racione
h e vendices s no aplico iure Et vo
aut potuit iste e dare q no hunt Et
hunt hic dicit solicitudines sr certias Nunq
dominacionem Audi ipm neq dnantes
inquid in clero s forma fcti gregi &
ne dictum sola humilitate putas no etiam
veritate Vox dni e in ewangeo Reges terre
dnantur eorum Vos aut no sic plam
e apli interdicta dnatus ergo et tu vsur

pare audes aut dnand a aplicu dnatu
plac abalma° ptibeas si vtru q̃ hre
velis pecs vtruq̃ alioqn no te ceptu
putes de isto mo' adquiri ea sic con
queritur ipi resurrecte s no ceme pma
pes cetere et ego no cogni sa sine
deo regnare mnat h glia s no apt
dat ac si interdictu tenemq audiag
editu Cui maior e vom ait fiat sic
mea ic lnc 22 fforma aplica e h
dnatos mitdiatur mduet̃ mistrato Ex
hys vers bra que colit eciã pz q̃ ffa
no h ptate occupadi bona ecce vt
dns s tanqua gubnat mistrator z pau
pm pcurator Et h' tecto bon sn li 3
ad auge^m sic alloqui illu t inquid
vene^m tm forido sic libidme dnandi
ydeo dr Beda mageste li 3 ca 6 ca 4
hrc religios quadz erat i mag venera
re eo q̃ alia causa adendi vices ab
no fuit q̃ pdicadi bapti^di et aias cu
randi gra nec aliqs possessões adco
struenda mosteria acciperet n coacti h
in Cronice Eust li° 4 ca 18

Possessio terra vel e iure dino
vel iure hud° 23 q 1 ca j per
Aug^m c4 possessio terena no lege
dina q̃ vt omia esse qua districta e
s lege hua q̃ statuit mai z cu di
g. Cruo iure p Aug^m c4 hectari i
fideles nec iure dino nec iure hud°
res possidet 23 q 1 c j p Aug^m Et
laici licite possidet qualia du° licite
vtun̄ 12 q 1 dno p Ico^m mfi c4 la
bores bn possidet qui nõ dnandi cupi
ditate s bn vtedi pietate possidet 23
q 1 Quec admodu p Aug^m sic qui
gquisitas vti nesciunt aliena possidet g
vincitur 14 q 5 Quid dica p Aug^m
c4 hoc sicti possessor dr q̃ cu ignora
ter possidet alienu 3 5 q 1 Si virgo
c4 p stroze no e posso° aucu et huioi
s ipe des 12 q 1 Eliqu p Ico^m et ca sap
h p dinb q̃ i iuste possidet male ad
quisita et male detenta 14 q 5
Quid dica p Aug^m c4 cu inda ca
dit dapt ascatu p fctoib q̃ vsurpat
poss^m scelerate 12 q 1 Exem p Aug^m
et ca ecce p Aug^m et ca° Si prima
cu c4 res i cmuni possesse fidcliter

sut dispesande 12 q 1 res p vrbanu et 2
ca sequen Ite non dz eciã suscipe q̃
fi° exhereditato h' offertur Vn quicuq̃ vo^t
exhereditato filio here fare ecia q̃rat
alteru qui suscipiat no Aug^m ymo
deo gpicio nemeq inveniet Crua lau^le
factu scti Aurely Cartaginen epi Cui
cu non hret filios nec spraret res suas
omes retento vsu fructuu dona^t ecclie
nati sunt illi fily vendid^t epc nec opi
nati ea q̃ ie donauat inptate habebat
epc non redde s iure fori no iure poli
h Aug^q in vita clerico et 1 1 q 5 c si

Potentia dei dux e absoluta et
ordinata Multa ro no pt pmo°
q̃ no pt 2°° q̃ multa absint sue po
tenae q̃ no cogeunt h' ic Potentia
dei apparet in mudi inico i modio z
infine Inpn° quidq q̃ oes res e ncch
ilo creavit In modio q̃ res ne i nichi
lu reuterent sua pon sustinet Infine
vero q̃ mortuq inita celesti^te suscitabit
Apparet eciã eius poten inetch spudalih
q̃ cu dia^lq habebat ptate in nob in
mutadi ss^m et fantazias Angeli ecc
bonis ptate habebat super hec z mse
intellectu i mutadi mo ipm sola deq
h ptate non solu super ea pdicta s
eciã pt mutare volmtate Aug^q Ds
nos pver^t vt velimq z sic ne frustra
velimq Licet ds sit opt no tn atribur
ei actq culpales ut mēti et male velle
nec penales ut metue et dole nec cor
pales nec dormire ambulare comedere
n forte cusuptie nec actq inducientes
qui put esse tria pmo si quis actus
g dr dine potens vt e facie malus se
2° si con dr eius veitati vt e facie alq
sunt esse et no esse z q̃ pteritu sit futu
3° si contdiat eius bonitati vt dapnare
petru et saluare iudaz De hus Aug^q
c4 licet inn^m inuenies in pg^le e ap^t
deu hoze aut h e mico q̃ poten dei
ca sit pfcissima nec e ceno^t nec e
sba aliq° nec agit aliq° Vn no pt
deflere peccado nec sucumbe peccado nec
agere subpond accedendo in tpalibus
ac p h nec culpalia nec penalia nec
mataialia nec actq corpales pt Du
du q̃ e q̃ deus pt omia vel pse vl

pcatum Illa dico omnia q posse e pure
potentie Hoc aute ideo dr qr posse pet
tate no e pure potetie s infinitatis do
aute deduct pfectu posse diuin Vnde
Dionisius Diuinatio no e peiore egressus
tm s omni pulcrore et honore omnoda z
pfecta posso fina et no valens tade forti
tudo h tho de v the li 1 ca 21

Potencie hitu et passiones sut i aia
vt ait phus potencie quide i nate
sut hitu autez sunt adquisita vel infusa
passiones vero st illate vel i nate hitu
em sunt adquisiti ut pz i sacia z virtute
pollitica Nam frequenti studio adquirit
ho sciaz et frequenter bn age fit homo
bonus bonitate virtutis pollitice Sut
autez hitu quidz no p adquisitos sed p
infusos sicut scia sicut infusa salomoni
et virtute theologice cotidie puulis co
feruntur in bapo et impenitentibus i iustifi
catoe et cotractibus non gnantur tales hitu
s potia eius Et talibus hitibus eliciuntur hoi
acta coporalis Vn in hitibus adquisitis
gerquitur quales sunt acta tales i tales st
hitu s hitibus infusis e gtrario sz quales
st hitu et tales st acta Est em vniqz
hitu adquisiti sic z gnantur Pacta ita
et gnantur actoes s non meliorias igni
tu tales passiones sunt illate abiecti co
vocat aut phus pa oes illa recep oes ob
iectore sumuntur et alit pa oes z dm af
fectoes sicut timor dolor spes gaudiu
h tho v sup lra 2 ca 91

Potestas vero cu habetur z cogitanda
e ad vtilitate et displiancia prtr
timore spius is qui vtitur ut preesse de
beat posse se sciat z vt extolli no debeat
posse senesciat h Gregor lio 2 e more
Tunc solu ptas bn gerit cu no amando
s timendo retinetur qz ut ministrare recte
valeat oz pm ut hant no cupiditatis
s vanitatis h Gregor lio 10 more
Bona e ordine suo potencia s cauta
regete indiget vita h gregor ibm Su
mi integribus bonu e iustitiaz tole at
sua vniuqz vita suare et insubieccy
no fieri Q 4 ptate e si s qr eqm cus
todi h Gregor in registro Hinc dauid ita
erat i ptate posita tamqz omnibz ipe
esset subiectus et in solio regali erat vt

vitra morate et in purpura qui maliciosa
tebat omne corporis z corde corpinda Dm
la regalis erat ei heremi vastissima solli
tudo h Crisost lio de corpunctoe cordis

Potens dr solus ds antiochi eius p
qr potuit esse no exaltati dono
omnia Ro 11 Quis prior dedit illi z
2o qr potuit esse sine alterius adiutorio
Ro 11 Quis adiuuit spm dni z 3o pt
omnia quecunqz wlt pro libito pz ord
quecunqz voluit .d. fe mac z intra Quarto
qr pt semper sicut uniuersa Dan 11 ptas
eius ptas etna Et qr omnis ptas ado
e dr x 4 Ps 4 Non pt filia ase quicqz
facere z Ite omnis anima ptatibus subli
subdita sit z Si id iubeat ptas qr no
debes facere h sane contempne ptate Hec
Augus de v dm s e 6 Ite ptas corpat
nouacle qr no dimittitur n adsupflua
mea Sic capilli icapite meo tamquaz
supflui videntur z sine detimento carnis
caduntur Sit quidqz pt t facere iratu potes
inter supflua tua nuda ibi in medio.
Ite bonus si fuit qui t prest nutritor tuus
e chalus si fuit temptator tuus e z nullo
modo libent accipe z intepta re cobare
ibi volup ibi dr in medio ste sic pueri
insensate adlutu ludentibus z manu
inquinatibus pedagogus seuerus cu venit
lutu de manu excutit et reddit porrigit
Ita voluit deus principes subditi ii ferre
corda in sentendo pulia vt abiciat lutu
demanibus z aliqd vtile facit ibi h s
Ptas omnis e adeo exequo concludit
Apls qr qui ptati resistit dei vo
lutati resistit Ro s 11 93 Cu resistit
p Augus hoc tn ita intelligere debemus
qr non dei volutati neqz dine ptati vo
luntate resistendi hre debeas i pspis
vel aduersis Quibus huae iniquitati
alege nali deviati sm leges iniquas no
obediuz Talis em ptas datur z hoi
quo adbonu tre sm id pu s 8 p me
reges regnat z Datur z homi malo
ppr malu que sm id Job 3 e Qui
regnare facit ypocritam ppr peccata ppli
Et osee s Dabo t rege in furore meo
z habet et alia duplacio sm 10
pu 8 p me reges regnat z regnant
tirani abutendo tirena ptate dna

pmittere sz no approbare stricta volunte
Et hoc vel ad dare iniustos dapnatos vel
ad cledere glificatos C. 24 probatur exeo
q pnb hua mundi dei ·i· dial ai max
inutz videt³ hee potestate adeo b' data in
homib huia seculi no tn e iusta dona
tionis dni Contra vero nec aliqs aliud
dicit sit i iusta occupabs bona mundi vera
e et iusta donatiua dni Contrarius tn
i iuste et soli pmissiõe occupat h
adquod Non e go obediendu ipso contra
prius legib iniquorum Contrarius dme potest
no sit aio resistend z vera tollerare
aduersore q licet oib potestas pecca sit ad
a malo tn lz se potestate ambito et eig
abusa adeo pmissa si aut iuste fuint
vm lex obligandi i foro contra tn cum le
ge eterna qua nature etc

Potestatis dei prodit omni homi pta
tem di 8 Contrario p Augm 24
potestas no e n' adeo siue iubere siue sinere
23 q 1 24 culpa³ p Augm 24 1d qb
pt q tenete pt 2 q 1 Et nos inquaqz
22 q 2 ffaciat p Augm Ite aliud est
i iusta potestate iuste vti et aliud e iusta
potestate i iuste uti 1e q 7 Nec insi per
Augm Ite dicitur potestate amittere qui
concessa abutitur 11 q 3 priuilegiu per
Crege 24 potestas e dux pontificalis
et regal di q 6 Duo 23 q 4 princib
p ipsos 24 xc arabi sub officia potestate
tam pontificiu q imperatore distreunt di
q 6 Cum ad vnu 24 vtraqz potestas dz
se inuicē mutuo 23 q 7 pn p ipsum
et ca 2 b sequentib 24 Rome pretore
ppē crimē tenet³ prelatib potestatib obe
dire 23 q 8 Conuiciori p Amb et ca
tributu 24 xm ibm dicto potestas tn secu
laris ius no lz inpprialib ibm ca
Tributu 24 si papit³ q no licet
potestas e contepnenda 11 q 3 Qui resistat
p Augm 24 alia e potestas officiu alia
execucionis 1 e q 1 Cuiram³ Primo
potestas impalis no e contepnenda 1 e q
1 Nec p Augm plus vbi ordo lra 1
et 2 Et vbi priuilegiu etc

Potestate dui quod potestates vsu sc
ra i temporalitate potestatis 10 q 2
potestate ste vtend conceditur q dui qui
concessit 12 q 2 Sepe ste potestate tn fuit

sunt inscripte redigende ne p tractos diu
tez pudicium generet³ 12 q 2 Sepe item
potestate intus facere canare successore non
prudicant 10 q 2 Consultans 24 potestate
possidentis prescribe no put 16 q 3 Cliu
et tam sequentia etc

Preceptum preceptu e imperium faciendi
aliquid vel no faciendi preceptore aut
sunt affirmatiua vt hor ad patre etc
Alia negatiua vt no mechaberis z consilia
Precepta affirmatiua stricte sumendo dur
precepta sz negatiua prohibitiones Precepta af
firmatiua semper obligant sz no ad semper
Sz negatiua obligant ff z ad ff Precepta
decalogi pnt intelligi vel dicto vel i
nata primo ptinet ad pplm ysrahelitic
2o obligant omnes q quodqz continet
decalogus explicite hic continet lex ne
q scripta e in corde augustini implicite
istud e preceptu ne q t' no vis fi' alteri
ne feceris intelligitur h precepta Non occides
No furtu facies et huius similia q decalogus
ponit explicite Contra precepta tradu³
imperatiue sz illa q sunt affirmatiua q
aut indicatiue sz illa q sunt negatiua
Et qo ideo q difficilius e facere bonum q
declinare a malo plures enim inficiendo
bonum recedunt³ iustitie sequibusda
precepte prohibet³ actus z affectus vt in hijs
Non mechaberis no concupisces vxore pxi
tui quia appetitus mali e inordinatus
adista sequibusda solu prohibet³ actus
tu dr Non occides et hoc dico fm strictz
tradendi no fm virtute intelligendi Oia
enim precepta negatiua collocant malu et
actu h tho de v tsc li 4 ca 7 8

Preceptis multis ligamur³ primo le
ge nature vt dilige dm super
omnia et nulli facere q nob fieri nolis
Scdo precepte dominis sic dna preceptis b
datis et iudei sub legibus 3o voto q
fm Augm vouere e voluntate sed
reddere e necesse Vn et quibusda eria
consilia st precepta sic religiosis qui vo
uerunt talia reddere patru ut e ieiuna
re aliqs vigilias et orare z humor nec
non et pfectore Vt dr Augm inde fe
dm in modo impria Et precepta ma
iora sz consilia maioribus indicta sz man
data moribus tenent³ Maiora pptr vgm

celorum mandata xpi' regnum celorum c^to con
suetudo s^m q^d instantia et angelia p^mo
gratia suadet' incognitu y^o mandante plat^ore
vt ch^t 23 Super cathedra moysi zc^a quia
q^d dixerint vob facite zc 6° quia q^z s^m
Aug^m Armudq^d e con quia edificat ad
iehennam Armud vo' preceptoru ordinat
nos ad deu' quedam ad p^xm Augt es volet
insinuare qui in duabus tabulis illa dat
imp^a s' tria precepta quorum p^m pertinet ad
patrem q^d e de diuina vnitate S^m ad s^m
q^d e de inita^a veritate T^m ad s^pm s^cm
q^d e de spirituali vnitate In s^cda vo' tabula
scribit 7 ad p^xm pertinentia quorum p^mu
e de actionibus exhibend' nec i^o honora patrem
et mater' Reliqua 6 s' de mal' cauend'
q^d inferri p^ut corde ore vel ope Ope
leding p^xm 3^t p^p^r q^d dant' tria
precepta p^mu e Non occides 2^m No'
mechabere 3^m No' furtu facies Ore
quoq^z leding p^xm t^q h e i^o Non
dices fals^m testio^m con' p^xm tuu Corde
de leding p^xm dur' qui respectu rei
mortalis Et deinde d' Non concupisces
vxore p^ximi tui qui respectu rei irratio
nalis vn' d' No' concupisces rem p^xi
tui h obi supra Lra tria

P Recta notand' s' mandata
dei et tria tpe du^a nob nota s
tpe legis mosaice et erat vigere p an
gelm data sub vno^t' ppar. mandata
q^r ds mandauit illa suadi p prop^r gnera
additate In nouo aut testa^to vocat'
precepta q^r ds 14 ipa precepit amitte sub
ore ad os salte incompendio obseruad Jo
13 hoc e preceptu meu ut diligatis in
vice zc Et hec s^m Aplem Ro. 3 e
plen^o legis vnu tn' q^r i nouo testa^to
sut multe codices hom aliqui sui 7
aliq^s filii s^dco vnu^z ax^o nunc precepta
7 nunc mandata Dilecto vo' vocat'
mandatu nouu no' p^pt nouitate s^te
qua nec mortales debz s' in nouo dilig^e
q^r hec e eternu s d' nouu p^pt nou
itate perulgationis explanatio 7 perenni
zationis ac^o factae Et sic intelligitur
dictu x Jo 3 mandatu nouum do vob
et i Jo 2 K^m Non mandatu nouu do
s mandatu vetus Augustinus enim attendit
ad statu precepti s dns ad ornatu s^m

status e eternu s s^m ornatu tplitem
fuit nob nouu Vltia p^mo mandatore
notand' q^r omnia mandata Exo. 20 re
ducu^t ad denariu Ch^t 22 sub b maio
In his mag^r duobus mandatis dilectionis s^z
dei et p^xi vniuersa lex pendet 7 p^phe
Ch^t 1 reducu^t' ad vnum morale p^u^m
Omnia inquid quecumq^z vultis ut faciat
vob homines 7 vos facite illis h em e
lex et p^phe Et ad tale veritate reducit
Aplus Ro. 3 ut pz p^rio adtexi j Et
finis precepti e caritas vn' Grego' s'
i^o Jo 13 hec e p^mu ut di' inui sicut
dilexi vos zc sic d^t Cu tanta parua elo
quia omnis sunt plena precepta q^d e
q^d de dilectione qui de singulari man^to
dns dixit hec e preceptu meu zc nisi
q^d de mandatu dicitur sola dilectio 7 omnia
vnu precepta s' Et sequit' precepta
go diuida et multa sunt 7 vnu 7 multa
h diuersitate sed vno' mandatore ca q mpri^o

P Receptu dei omnibus preceptis anferri
di 8 Que p Aug^m 11 q3 Si
ib et ca sequitur p 36^q Augt dicitur s'
generalissima precepta q^z decalogi dur
32 q e ancteriores p Aug^m Augt prep
tu dei facit licitu q^d aliaz esset illicitu
j e q7 Dict per Aug^m Augt precepta
patris no tam exhibenda qua prelator'
eorum sunt retinenda 23 q1 q^c huius 7
ca parte p Aug^m Augt papit' impa^r
et q^d impa^r nece e s' j e q1 ca vlt
p Aug^m Augt in iusta preceptu supe
oru non e implend' 11 q3 Si quis
epus et 2 ca sequitur Augt precepta eor^e
sectorum prelatorum nequam implea^nt s'
distinctionem vz si sut iusta 7 licita si
non sunt q^s dum di 40 Si quis s
posita p Cipriam s^te nec ppa' volt
q^d implea' q^d p sui receptus precipit j6
q j licet Augt qui iuste precepte non
obtemperant debitor e pene j e q1 Cs
quis et di 40 Si quis p papam s^te
s^m Grego' o j1 mpri^o Ipa em^ s^m
xpi precepta sunt Versus de x preceptis
h sunt iussa dei tota' pungeda lege
Amore claudunt cuncta iussi manu
Sepno deos fugito periuria falsa fuga
Sit t' pub thor' sit t' mrib' amor No'
sis occisor mecus fur teste iniqui

Premiatur tercium vero ex tanto sua.
Predestinacio predestinacionis differencias assignat eciam secundum Augustinum prima predestinacio est prescia beneficiorum dei 2a predestinacio est preordinacio aliquorum ad gloriam Tercia predestinacio est proposito miserendi 4a predestinacio est preparacio gracie in presenti et glorie in futuro Iam prima diffinicione notatur diuina preco[g]nitio in 2a electio In 3a voluntas In quarta directio iusticie predestinacionis Causa efficiens eius est quia bonitas dei adeo sit conuocata in nomine predestinacionis materialis autem causa est qui predestinatur Sed formalis est modus vel ordo predestinacionis quia primo dat gratiam postea gloriam Causa finalis est duplex scilicet vt sanctos immaculatos etc. Non dicit enim quod est quia posuit apostolus scilicet vocacionem iustificacionem et predestinacionem magnificacionem quia vocacio retrahit a malis Iustificacio respicit initiale bonum gracie predestinacio gracie respicit bonum finale Magnificacio vero est bonum futurum glorie futurae Vel dicitur quod predestinacio gratiam preparat vocacio gratiam offert scilicet magnificacio eciam ad gloriam multiplicat Secundum quod predestinacio non infert rebus necessitatem vel quod patet si ille est comesturus hodie vel non nichilominus tamen liberam potestatem hodie comedendi et ad os manum porrigendi quoniam si predestinacio rebus necessitatem imponeret multa sequerentur inconvenientia Iam frustra ponerentur bonis premia et malis supplicia Item iniuste premiarentur boni et punirentur mali Item malorum deus auctor esset Item nec orandi nec supplicandi nulla esset racio Item euacuaretur libertas arbitrii quia se habet ad vtrumlibet Item nec bona facientes essent laudabiles nec mala vituperabiles propterea Stulta est quin dicat volo facere quod placet quia si saluari debeo saluabor Sic stultus est infirmus qui dicit volo comedere et bibere quod placuit quia si curari debeo curabor vel si non debeo moriar Sic enim inutilis esset medicina sane si deus permittit liberum arbitrium quia se habet ad vtrumlibet in malum cadere hoc non permittit nisi iuste Rursus si per gratiam preveniat nulli facit iniuriam Cum ergo deus mala dampnat et reprobat operantem secundum iusticiam quando vero predestinat agit secundum gratiam et misericordiam quia non

excludit iusticiam secundum thomam de veritate libro 1 capitulo 30 Vide supra.
Predestinacionis effectus est gracie apposicio ita reprobacionis eterne quodammodo effectus esse videtur obduracio Nec obdurat deus Vt dicit Augustinus inquantum compellit ad peccatum impartiendo maliciam sed non impertiendo gratiam sicut nec digni sunt Quibus enim non impertitur nec digni sunt nec merentur potius ut non impertiatur hec digni sunt hec merentur Vnde apostolus ait Cuius vult miseretur deus et quem vult indurat Quam appellans predestinacionem et proprie predestinacionis effectum scilicet gracie apposicionem Obduracionem vero peccatorum gracie Non enim ut ait Augustinus ad simpliciam intelligendum est quod deus ita indurat quasi quidem peccare cogat sed tamen quibusdam misericordiam iustificacionis sue non largitur et ob hoc eos indurare dicitur quia non eorum miseretur non quia impellit vt peccent Eorum autem non miseretur quibus gratiam non esse prebendam equitate occultissima et ab humanis sensibus remotissima iudicat quod non aperit sed miratur apostolus dicens O altitudo diuiciarum etc. [illegible] in glossa ad Romanos 9 libro 1 sententiarum di 40 pe

Predestinacio et prescia secundum magistrum iohannem Anselmum dicit Actiue active predestinacionis et prescientie et 1o non potuit esse nisi fuit Nulla creatura possit esse preterea Cum actus Vero tamen talis implicat multa tempore suo succedente et ita videtur probabile intelligendum de hiis passive quia non potest facere suam predestinacionem quamuis possit facere aliquid quod sequitur ad suam predestinacionem in primo statu temporis est verum quia ipse est predestinatus Secundo predestinacio passiua vel eciam est quantitatibus in predestinacione dei eterna vel sempiterna quod oportet in principio incepisse Aliqui ergo sunt actus in talibus deo proprii quos oportet esse singularitate reseruare Et alii actus de necessitate consequentes qui ponunt hominem gubernari sicut docet Christus super isto textu Non potest arbor bona etc. Christus.

Predestinacio est diuine voluntatis per gratiam electio secundum Augustinum libro de predestinacione sanctorum Sic tamen mens tua non cogit facta esse quia preterierunt sic prescia sua non cogit facienda quia futura sunt Et sic tu quedam quia fecisti meministi non tamen quia meministi omnia fecisti Ita deus omnia

quorum ipse est auctor punit nec tamen omnia
que punit ipse est auctor quorum autem non
est malorum auctor iustus est ultor Augustinus
de libero arbitrio Predestinatorum numerus ita
certus est ut nec addatur eis quisquam nec
minuatur ex eis Tene ergo quod habes
ne alius accipiat coronam tuam Si alius
enim non est accepturus nisi iste perdiderit certus
est numerus Augustinus de predestinatione sanctorum
Predestinatio dei multis est causa standi nemini
est causa labendi Augustinus ibidem 23
q. 4 Nabuchodonosor Nemo venit nisi tractus qua est
illum trahit et illum non trahat noli
velle iudicare si non vis errare Semel
accipe et intellige si non dum traheris
ora ut traharis Ramum viridem ostendis
ovi et trahis illam nuces puero demon-
stras et trahitur et quo currit trahitur
amando trahitur et sine corporis lesione
trahitur cordis vinculo trahitur Augustinus
super Johannem omelia 21 etc.

Predestinatio dei per nullos est 23 q. 4
Nabuchodonosor Predestinatorum per Augustinum
Dei predestinatio ita est adeo disposita ut
electi nullo modo pereunt ad ipsam pertineat
ibidem Dei nequaquam obtineri posset quod
predestinata non fuerunt 23 q. 4 Obsti-
nati per Gregorium iste predestinatus non potest
dampnari De pe. di. 4 c. verum penitencie me-
dium Dei licet nemo salvabitur nisi predestina-
tus omnium tamen delinquenti adhibenda est cor-
rectio sed moderata adhibetur lagrimabi-
liter statuitur nemine ultra terminum ad
perfectionem victurum 23 q. 4 Nabuchodonosor Dei
multi videntur predestinati malo presenti
iustitie non autem predestinatione claritatis
eterne De pe. di. 4 c. hoc ergo et c. Sanctimonia

Predicare idem est quod annunciare vel
amore boni depredicare scribitur
Ne abscondas sapientiam tuam in decore eius
Ecclesiastici 4 c. Confundatur plectentes rectum
vera. Sed ecce non insipiencia ubi ut non eva-
cuaretur crux Christi 1 Corinthiorum 1 d. Et ibidem
placuit deo per stulticiam predicationis salvos
facere credentes si nescio virtutem vocis
etc. 1 Corinthiorum 14 c. Volo in ecclesia quinque verba
sensu meo loqui etc. Augustinus ibidem Dei si alicui
fuerit revelatum sedenti prior taceat etc. Augustinus
ibi c. Si quis erravit vobis preter id quod
accepistis anathema sit Galatas 1 c. sed contra

sacre scripture auctorem dicit cuius predicatione non
sclavum litterarum primam ostendit Non enim cui
est officium grammaticam componere nec laudes
omnibus proponet orationi pontifices Augustinus
libro de civitate dei trocte confrequenti in longum
protracta sermo caret intelligencia Augustinus
de doctrina christiana etc.

Predicare debent sacerdotes omnium exemplare
peccati penitentia Unde Gregorius in pastorali ca-
pitulo et est in canone di. 43 Sic rector Sacer-
dos namque ingrediens moritur si de eo sonitus
predicationis non audiatur quod iram contra se occul-
ti iudicis exigit si sine predicationis sonitu
incedit Augustinus ille Sciant ergo sacerdotes scripturas
scripturas et canones et quod omne opus eorum
in predicatione et doctrina consistat atque edificet
cunctos tam fidei scientia quam operum disciplina
Augustinus di. 38 c. Ignorantia Sic sacerdotes nisi
omnem veritatem manifestaverit in populo dei
erunt tamquam in die iudicii Sic dominus dicit ad
Ezechielem Ecce te posui speculatorem Israel
etc. Iste sacerdotes principaliter populorum dampnantur
si eos ignorantes non erudiant et peccan-
tes non arguant Et sic peccantes qui
argui iustum non occultari Augustinus super Jeremiam de sum-
mo bono libro 3 Nichil enim in sacerdote tam peri-
culosum aput deum et tam turpe aput homi-
nes quam quod sentiat veritatem non libere pronunc-
ciare Augustinus Ambrosius in epistola ad Theodosium imperatorem
Ne quis Namque qui oblationibus fidelium vivunt
quas illi pro suis peccatis obtulerint si eo-
rundem et taceant eorum procul dubio
peccata inducunt perpetrando ergo est genus
dampnationis et sine labore proprio vivere
labore quidem cuius est pena peccatorum acci-
pere et nichil quod peccati penitendo dicere Augustinus
Gregorius omelia 11 etc.

Predicatoribus est lex posita ut ipsi
vivendo illucescant qui loquendo suadent
festinant Namque loquendi auctoritas perditur
cum vox opere non adiuvatur Augustinus Gregorius
18 moralium Apostolus Paulus scribit Mundus
sum magis mee a sanguine omnium vestrum Non
enim subterfugi quo minus annunciarem consi-
lium dei vobis Nimirum ergo a sanguine
eorum non esset si eis dei consilium annun-
ciare noluisset Tamen cum increpare de-
linquentes noluit corripere eos procul dubio
tacendo pastor occidit Augustinus Gregorius in re-
natione episcopi et di. 43 Ex eo ab ecclesia

ministerium eorum dei venient ab ecclesia dig
nitate que contempnitur Cui enim b pro
dest et ecclesie bonum miles utique potest cal
ciata vnum quam predicat pedes eminentius
etc Cui enim autem lucendere vestigia ali
quid distalciati illius non solum figuraliter
sed et in se impletum patrat obprobrium sicut
Augustinus li 3 q causarum et q 91 Olim
in morte absque sermone qui tacet quantum pro
dest possit tamen silencio nocet sicut Jeronimus et
di 43 c 1 pauca sunt sacerdotes qui verbum
dei iuste predicant sed multi sunt qui dampna
biliter alii cum ignorancia qui conticere neces
sitat alii cum negligencia qui verbum dei contemp
nunt sed nec illi nec isti possunt culpa taci
turnitatis excusari cum nec illi preesse debeant
qui predicare nesciunt nec ipsi tacere debent
qui predicare possunt licet non possint dicet
Augustinus in prologo sermonum super scriptam magistri
historie in allegorias li 3 c 1 dicit Moy
ses autem grandis effectus sapiencia eruditus in egip
to propter filios israel mittitur quia fidelis quisque
iusticia eruditus sapiencia scripturarum imbutus
predicator adeo constitutus est etc.

Predicare tenetur sacerdos videat ne
timor quoque eum tacere faciat Mag
na distinctio est dei tacere sermones obtempera
cionis vel propter timorem vel propter pigriciam
vel propter adulacionem sicut Jeronimus super Ezechielem c 1 eo
tractu Sic dicitur me adipiscimini etc Cum
predicatoris susceperit officium non oportet eum
mollem esse atque resolutum sed fortem
et precinctum robustum Nec enim salte at
tingere quisque debet pellam sciuncque induere
sacerdos nisi paratus sit unicus animam suam
in mortem tradere atque distinnia Sicut Crisostomus
de laude pauli c 6 Attende cum hortatur
Timotheo et docete noli negligere graciam dei que
inter te est 1 Thi 4 c Attende tibi et doctrine
tue etc 1 Thi 4 c Si autem dicit dominus scien
ciam repulisti et ego repellam te ne sa
cerdocio fungaris in Osee 4 c Et hoc officium
predicandi non solum competit curatis sacerdoti
bus sed eciam singulis sanctis in dyaconatu constitu
to unde Leo papa sinodum di 25 c sicut leui
tis archidiaconum pertinet assistere sacerdotibus
et ministrare in omnibus que aguntur in sa
cramentis Christi Et paulo post docere sacere
et predicare ewangelium et epistolam Ita sicut
lectoribus veteris testamenti ita diaconibus noui

predicare preceptum et iniunctum sicut idem patet
per Jeronimum ut di 27 placuit et di 22 Cleros
prius medium etc.

Predicare vero iniunxit Christus 12 discipulis
et dedit ab potestate ad istud opus
libere exercendi Quia ergo illi comparabiles non
erant sacerdotes qui tunc forent episcopi atque
apostoli sed erant diaconi inferiores sacerdotibus
sicut erant Stephanus et septem alii de quibus
Act 6 Videtur quod Christus mittendo illos ad
istud officium mittit in ordinare sua rem
curatos superiores ut sacerdotes ad idem officium
Item sonat verba prelati ordinantis
diaconos, sed patet ex quo presbiteri praebere vsitur
per istud officium, qui sunt manifeste lictica
et lupi rapaces Nonne ergo evitaret
pastor tales lupos de suo ovili qui ta
liter infecerent legem gregis sui ymmo alter
piscet iuris potest naturalis potestas et regula
obediencie, nam sacerdos clericus ab episcopo suo ordinatus
et presbiteros ad mandatum suum sunt sedent
in sua diocesi sub officio predicandi Sic non
cessat sedicionem virtute obediencie amicabile actibus
maiorum, ut patet de religiosis provabile
Quare ergo non debet sanctus presbiter cessare
a predicacione si predictus dogma sit suspectum
Item sonant multe leges ecclesie Sed
quod dicit quod in medio tali sacerdote est sermo for
mas ecclesie pertinendi Sed ubi questio
est aut sui apostoli alicuius lictiam pertinet
cessacionem suspenderit ymmo falsitate sui
dogmatis cum notum fuerit impostura ipsa docu
erunt Non ergo debet prelati ecclesie tradere
in isto causa proprio oculo vel flo
rum gigeculo, sed veritate errore tales presbiteri
secundum probacionem validam reportare Aliter
enim ex probi dubio incideret in infinitas lictus
anime et blasphemabit extollendo se super
deum puniendo in causa simplices presbiteros
ante notandi culpe sue, quod indubie deus
non potest facere, repugnat enim dei omnipotencie
quod deus puniret aliquem pro suo crimine
antequam plene novit crimen vero probatio
ante talis crimen predicate patet maxime
ex testimonio auditorum prudencium eorum
presbiterum audientes potest enim pseudo predicator
ex invidia et ecclesia ignorantem iustum
presbiterum accusare ut enim exposuerunt
pharisei et sacerdotes Luc 4 in Belzebub prin
cipe demoniorum eicit demonia ut patet c

Cm

12 et luc 11 h d G st ephs dm h fe x
no de missioe v apli lra j

Predicatores euangelios inquit impo
dire ab officio v apo precipue li
terato et cuius magis intro q periculosu
e no ce spuale viatibus differre Naz
scribr subtrahabit mediq dm zc 2 pa
rbe Si non audierint transibunt i gla
diu et consumentur insipientia Job 36
Non recipiat stultus verba prudentie pu
18 1 Verbu dm factu e illis i obprobriu
zc Je 6 c Detalibus prophetat p dicens
Amen dico vob Tollerabilia erit terre
sodomorum et gomorre in die iudicii zc ch
10 c Qui vos spernit me spernit et qui
vos audit me audit Luc 10 Detalibus
dictu e Ve vob legisperitis qui tulistis
claue scie zc Cum hoc adillos diceret
ceperunt pharisei et legisperiti insistere et os
eius opprimere de multis insidiantes ei et
querentes aliquid capere ex ore eius ut ac
cusarent eu h ch 23 luc i ms Item
Apls dt Qui conturbat tales ados
missos portabit iudiciu quicunque e ille
Gal. 1 Contra scribr Sap 18 Digni
inquid illi sunt carere luce et pati car
cere tenebrarum zc pls 10 8 lra 1

Predicatoris euangelice fine apo in
tentu impedientes p notorie g dt
Et tuc inque e an p sacrilega Sacri
legus dico q sacra doctrina euangelica auf
fert ab auditoris ex deuote ipsis suscipere
Dz hen ch 10 x dt Messis quidem mul
ta opari aut pauci Qui aut adcommo
messis hec quicunque sacerdotes sui licentiam
predicandi vi q dicturi foret illa licen
ciam impedire Sit em xpc no prohibuit
s approbat ch 9 luc 9 v m no sequentem
eum facientem miracula i nomine suo quo
multo magis illicitu foret vel angelum de
celo quocumque pane fidei publicate prohi
bere Sit em possent prelati prius totam
fidem extinguere nec dubiu quin illi foret
plus tiu aux q infidelitas paganorum
Int sanctos quid licitu e sacerdoti xpi
anis predicare ecorum approbatione sit tn q
no predicat contra legem suae ste tu predicare
eorum sit opus preciosum sacrl ut hic sup
ponitur et magis efficax auditoris quo
ad salutem q celebratio vel corporalis elec

smo° vi gelige caritate q prelati non
debet predicantes huiusmodi prohibere s pro salute
sui ipsi sustinere Que ex fide homo viuit
potius quam verbo dei q in pane materiali vel
corporali alimento Manifestu e q impe
diens huiusmodi vi eternos q auferret eis vita
vita dico spiritualem sm q viue deb dno
h dcit G st apls dmh fe 10 sc

Predicandi officiu no e ab omnibus
presumendu q 1 li decretal. ca dedicatione
ca ex quidam G. q vero sit scribr. Qu
vero nonnulli sub specie pietatis virtutem eius
iuxta q ait apls Abnegantes auctem sibi
vendicant predicandi cu idem apls dicat
Ro 10 Quo predicabunt n mittantur Oms
qui prohibiti vel no missi preter auctem
ab aplica sede vel catho epo loci suscep
tam publ vel priuati predicatoris offm
vsurpare presumpserint excois vi vincl
innodentur Et n cautiorum resipuerit a
lia competenti pena plectantur Sz notandu
e sm Augm Leuit 64 q st adordosu
q e e missio prima ado tm sic de
moyse et aliis ados inspirantibus ut tio
19 1 et 21 8 lra 3 2a aut ado et ab
homine sic de Josue et aliis sacerdotibus ado
et prelate debite missi ad predicandum 3a
missio ab hominibus sola ut st tales q
non fundant in erudio s in traditionibus
huaes quas plus ponderant et promit
non querentes que dei sunt s homin 4a
nominatim missio e de illis qui a se ipsis
indigne vsurpat offm predicandi vt
pseude aple et laici in publ locis ne
quit predicantes et detalibus lo h decretal
q ipsi sunt excommunicati Sz sacerdotes q debi
te admittuntur auctoritate ad predicandum admit
tuntur canonice p auctem ab aplica sede
suscepta q quicumque talis ptas curata e
suscepta ab aplica sede et cu hc ado
Qu apls ad Ro 13 dicat No e ptas n
ado zc Lra 9 roe

Predicandi intentio dux e sz bona et
mala Bona vero dux e Quando
vo annunciat pp affectum sue predicationis
sic Apls 1 Cor 9 Ve m inquit si no
euangelizauero zc Quando vero pro zelo fi
ne edificationis Act 18 dr Apollo fer
uens spu loquebatur et docebat dilige
ca q sunt ihu Mala aut dux e Quando

vero predicat pro appetitu laudis et sic ostentationis contra id. Tessa 2 Non fuimus aliquando
in sermone adulationis etc. Tercium vero pro
commodo lucri temporalis contra id. Christus Jo. Gratis
accepistis, gratis date 2 Cor. 12
Non quero vestra sed vos. Tess. 2 Neque fuimus
in occasione avaricie deus testis est. Augustinus super
textu Nolite solliciti esse etc. dicentes
quid manducabimus etc. Christus 6. Non inquit
debemus evangelizare ut manducemus sed manducare
ut evangelizemus. Nam si propterea evangelizamus ut man-
ducemus vilius habemus evangelium quam cibum et
erit iam bonum in manducando nostrum autem
in evangelizando. Quicumque namque ideo predicat ut
sit vel laudis vel muneris mercedem accipi-
at eterna procul dubio mercede se privat
Hec Augustinus super Jo. Et Gregorius propter lucrum temporalium con-
sequendum vel propter invidiam verbum predicat
mercenarium dicit. Probat autem mito gecepnadi
Hec Augustinus super Jo. et 6. Item Luca super
isto textu Gratuite sumimus etc. Christus Jo.
Ostendentes nos peregrinum tamen sensu quod non
venistis ad predicandum illis propter lucrum
temporale. Hec ille etc.

Predicatores cupide qui captant verba
et gentes ut lucrum temporale copiosius
acquirant quis dubitat quin tamquam
heretica sint perversi. Tales enim negato
illis temporali lucro abeuntes se subtrahunt
et accidente illis copia temporalis commodi
ad evangelium illo loco et populo gloriantur se of-
ferunt mira consummatione circa evangelium. Sta-
tim vel paulopost predicatores meditantur
quod est signum eorum intentionis perverse. Unde
similiter ista de fidelibus cognoscere et propter
bonum utriusque partis a tali retributione
mediatarum se caute abstineant. Nam ta-
les consentientes quia mediatores in tali symoniace
clausione consistunt adiciendum quod maxime
videtur quod ponunt contra finem suum evangelicum
commodum temporale et ideo est turpis mercator
symoniacus cum evangelio quod inficit. Et si
vis videre secundum evidentiam huius vel con-
trarie Augustinus temporalia pro isto officio ut
videbis propositum quod ante congregantur in isto officio
evangelici subtrahunt et augent. Ex quo
patet evidenter quod sic evangelizantes officium po-
nunt in commodo temporali quod secundum sententiam apostoli
et Augustini. Est facinus meorum et cetera secundum
sententiam apostoli non solum qui talia agunt

sed qui consentiunt agentibus dampnantur. Quia periculum
patet quod audientes huiusmodi evangelizantes
a tali collatione se ipsos propter periculum absti-
nuerunt. Et si tales pro se allegant quod
sic multos constituit dominus valde famulantes
notandum apostolum quod dicit quod melius esset
mori quam sic perdere gloriam suam propter mer-
cedem predicationis. Hec doctor Crisostomus super isto
textu Nolite solliciti esse etc.

Predicator recte predicans verbum dei 6
debet considerare. Primo quibus predicare
debet. Christus 1 Nolite sanctum dare canibus.
2o ubi debet, scilicet in loco publico et honesto.
Christus 19 In medio ecclesie aperuit os eius etc.
3o quando debet, scilicet tempore oportuno Ecclesiastes
Tempus tacendi et tempus loquendi. Ecclesiastes contra
dicit scilicet verba Ephesios 4 Omnis sermo ma-
lus ab ore vestro non procedat. 4to quo debet
scilicet ferventer Ezechiel. Surrexit Elyas
quasi ignis etc. 5o quo fine debet scilicet ad edi-
ficationem proximi. Omnia ad edificationem proximi
amministrant. Et septimo sed quod pertinent
ad predicatorem. Primo circa corpus. Christus 19
Ecce nos reliquimus omnia etc. 2o solis
spiritualibus vacare 2 Timotheum 2 Nemo mili-
tans deo implicat se secularibus negotiis. 3o
carnem domare 1 Cor. 9 Castigo cor-
pus meum etc. Et tercio carnalibus parentibus
renuntiare. Gal. 1 Continuo non acquie-
vi carni et sanguini etc. 4to studio scrip-
ture attendere 1 Timotheum 4 Attende
lectioni exhortationi etc. 5o peccatis et in-
firmis hominum compati et subvenire 2 Cor.
11 Quis infirmatur et ego non infirmor
etc. Sexto precibus quibus predicat deum
pro omnibus. Ro. 1 Testis est mihi deus quod sine
intermissione memoriam vestri semper facio in ora-
tionibus meis etc. Hec ille.

Predicatores veri et filii pro se quam sapien-
tia secularem prius cognoscant. Unde
Augustinus more ait dei mansueta in-
tus in predicatione sua pauperes simplices
et idiotas eligit sic contra autem ad pre-
dicandum fidelitatem suam astutos et dupli-
ces et huius mundi sapientes habentes elatius
est sancte Augustinus de verbo domini sermone 6 qui sic
ait. Sunt homines in ecclesia de quibus
dicit apostolus qui contra evangelium queren-
tes ab hominibus commoda sua sive pec-
uniam sive honores vel laudes humanas

quolibet volentes accipere munera glo. Ista enim
et non ad salutem eius querit cui annunc
ciat quam cumulum suum. Salus tamen audienti
et xo. credenti predicati ut dictum est Ieroni
mum. Item Bernardus li. 4o. ad Eugenium papam
Sic inquit. Tales ad dictandum mitti debent
qui missi pro auro non currunt sed xpm
sequantur qui questum legationem non esti
ment nec requirunt datum sed fructum Qui
regibus Iohannem exhibeant christi 18 fornis
cantibus finees Num. 27. Helyam ydo
latris. Petrus Act. 18. Helizeum avaris petrum
mentientibus Act. 4. paulum blasfemantibus
negociatoribus xpm. Qui vulgum non
spernat sed doceat divites non palpent
sed terreant paupes non gravent sed foveant
minas principum non paveant sed contemp
nant. Qui marsupia non exauriant
sed corda reficiant. Qui de dote vidue et
patrimonio xpi se vel suos ditare non festinent
sed gratis dantes quod gratis acceperunt et qui
forte ab adulantibus pete deprehendis
iudicia gerunt. Cuncta apostolus 1 Tess. 2
dicit. Quarum manibus vestris et nullius aliquid
desideretis. Non vero nomen etc.

Predicator qui actibus complere negli
git quod sermone docet abusionis indu
cit condempnandus quia auditores doctrine
dicta sue contempnunt. Cum predicatore opera
a predicatoris opera verbis discrepantia despicia
unt dum se sal evanuit in quo salietur.
Hoc est si doctor erraverit a quo iterum doc
tore emendabitur. Cuius que committitur
multa sepe maiora prodeunt. Sic Augustinus
de abusionibus. Item quidam enim sunt mer
cenarii munera querentes pro mediatoria
et falsas reliquias sigilla litteras pro falla
ciam in initacula ut deludant homines
et sic fit sua fuerint. Tales homines
duo mala faciunt in ecclesia primo quia pau
perum fructus subripiunt et sepe etiam
a pauperibus etc. 2o. veris pauperibus
non credunt. Sic parisiensis in libro abusiva
de deprecando predicatoribus ca. 40. Item non
pro kilium inclementer dicit episcopus et
concessio ca. Religiosi sive vero licentia spali
probitur parochiam curatam qualiscumque sint et
cum quo sit cura commissa in adiuto
rium ipsius cure potest assumere sed ad
opus probrum quietarius religiosum vel

alium sive curatum superiore licentia sed
ipsum iuvet forsan pro confessione audienda
confessione suorum subditorum vel pro ad
ministranda eis eucaristia in die pasche
vel missis celebrandis seu aliis ut sunt pro
etiam in officio predicandi dum tamen alias sibi
constet de sufficientia sit assumpti et noscitur simo
tenaque de tales prof. ca. cura. De hostie
confessio. Quod vero licet quoquo tales
sint rite ordinati possint ita facere
sed alii curati nec eis aliquid defiat. Sci
endum est quoque predicatoribus de ordinibus
mendicantium non licet predicare in ecclesiis
parochialibus sine licentia rectoris neque alibi
in eorum parochia in 1a. glo. in qua idem rector
vel per se vel per alios predicare volunt
etiam in habitaculis suis infra parochiam
ipsam constitutis in habitacula ipsa in sin
gulis generalibus fuerint certis vero temporibus
in plateis et in domibus suis licite predi
care possunt. Hoc tamen observato quod ubicumque
predicaverint curatis non detrahant. Sic expresse
de decimis libro 6. ca. primo.

Predicatio verbi dei non est contempne
nda sed multum veneranda. 1. q. 1. Inter
rogo. pro Augustinum. Quia non minus reus est
qui corpus xpi mittit cadere negligenter quam
sit ibidem. Quia ad predicationem audiendam
etiam sive fidelis sive infidelis est admit
tendus. De cons. di. 1. Episcopus nullum. Item ad
ceptoribus ne margarite porcis. An por
cis est subtrahenda. di. 43. In mandatis
pro Origenem. Item predicatio suscitat spiritualiter
mortuos. 8 q. 1. Olim pro Augustinum. Item sic
utilis est here prudentioribus quod formosio
ribus annos sic utilior est sermo verior
quam disertior. di. 38. Sedulo pro Augustinum.
Item predicator debet esse in vita et in fide vere
prelocutus 8 q. 1   di. 26. q. Ecce di.
38 ca. 1. Item prius apto grani di. 40.
Quod est. Sic pro Gregorium et ca. Sicut gaudio
pro Augustinum et di. 34. Sexto pro Ambrosium. Item
fructum et solum debet intendere. 8. q. 1. Olim
pro Augustinum et ca. in scriptura pro Gregorium.
Item secundum capacitatem audiencium debet sermonem
formare 8 q. 1. debet. Item nec propter xpi cultum
applicandus nec propter aliud quodcumque debet mendi
22. q. 2. primum pro Augustinum. Item predicator debet
esse activa et contemplativa et non desuo
ffu sed 1a. doce quod contemplatur dicitur

di 36 Si quis wt p sõm Et qz audi
w pfia et 8 q 1 Oz ppotu ciplin
Predicator ppr emulacoz vel detr
ccoz aliorum adita pdicatoib inte
ro no dz recde di 83 Sõnia Item
q nulla religiosa vel laica nc mlr
preter licetiaz legittimaz publice debz pre
dicare 16 q 1 Adiciaq di 23 Mlr Cl
pdicatoz veritate gestat in pom pecari
11 q 3 Erimitas contristauit ppotu aplin
24 viciosi pdicatoib smo no e cotep
nendq qr sic lucina pcinoz huidz flucis
lauat et no lauatur sic bo doctina p
mali doctoz aiab arcenu apecatis
lauat di 83 ca vlt p sõm Ite infelix
pdicator qui alios illuiando ipe tenebro
sa et reprobq efficatur Aie pe di 2 q cap
ponitur Iste pdicator bn docendo z male
viuendo dm instruit qualr eu debeat
condepnare di 20 Multi p Crisost Ct
pdicatores subtiles qui abauditorio no
intelligitur no valitate audiciu si sua
ostentoz querut di 83 Dispensacio Ct
vehement pdicat qui pauper xpm vere
pigru et rubicundq butis amunciat di 37
Ite p sõm 24 in vno ore se cu iouis
laudibq x laudes no capiunt di 86 Cu
p gg 24 aplicas viris et eciam xpm
i iniusis vsibus nolle tribue seipm co
depnare est 16 q 1 Apostolice p sõm

Prelacia De platis bonis scribitr
Vos qui estis pbri in pplo dei ex
vob pendet aima coru Ad eloquiu vim
corda cora erigite Iudith 8 c Diligit
cognosce vultu pecoris tui Pu 27 f
Dabo vob pastores iuxta cor meu z pas
cent vos doctina et sua Je 3 c Interoga
sacdote lege aggei 2 d Erat pastores
vigilantes super grege suu stetit an
gelus zc Luc 2 A Bonq pastor aiaz
sua ponit ponib suis quato magis pbaz
Jo 10 B Simo iohis dilige me pasce
agnellq meos zc Joh 21 infi No em
quero q m vtile e zc 1 Cor 10 f Li
bentissime impendar ego ipe paidh vre
2 Cor 12 d Corripite inquietos co
solamini pusillanimos zc 1 Tess 5 c Qui
bn ministrauit gradu bonu b adquiret
1 Tim 3 c Qui bn psunt pbri dupli
ci honore digne habentr zc 1 Tim 4 c

Non habemq potifice q no possit copati
infirmit n zc Hebr 4 d Vos estis genq
electu zc 1 pet 2 b No 41

Prelati qui i eo q ppositq sit gaudz
et honor suu quit et comoda sua
solu respiciat se pascit no oues B Augq
lio de pastoib Qui epatu desiderat bom
opus desiderat 1 Tim 3 a Opus no h
noris omis e no honore Intelligat go
non se ee epm qui pesse dilgat non
pdesse B Augq li 20 q decuu dei
Item super eodez textu tuc fuit lauda
epatu quere cu p huc quaz dubiu no
erat ad supplicia puare B gregr i pas
Non em e tanta gaudiq excelsa tenere
quta maiorib e de excelsis corrue Nuc
constat tanta glam sequi pt victoriaz
quataz ignominiaz ptq ruinaz B Amb
insuo pas Non decet de ore plati bn
dccoz simul et maledccoz egredi ne per
eande ligua qua ds laudatur ho ma
ledicatur Crma no pt de vno fonte
dulce et amara pducere aqua B Amb
se 1 c Apli Non litigiosu Opus vero desi
det non dignitate labor no delicias no
veste fastigio B Hirlr decrese ut fiat
sing z minister honi ppr xpm vt intimis
sa Rachel cecita sitae intret ad lyam
oculis lippam de monte cu moyse des
cendat ad campos i de ocio ad cotepla
ad labor accois B Jeron se 1 c Si quis
epatu desiderat Sicut is qui inuitatq
renuit quesitq refugit sacris e altaribq
admouendq sic qui vltro ambit vel im
tale se ingerit e pcul dubio repellendq
B Gregr in registro et 1 q 6 Sic is et
8 q 1 In scriptura zc

Presulis acco tu crescende dz ppli
accoim quatu distare solet agrege
vita pastore B Gregr in pasto Cu
is qui sube fuit adobsequiu restat p
cul dubio ut is qui pest fuat ad vim
Et cu is qui subest iussis obtpat oz ut hic
q pest curã sollicitudinis impendat B
Gregr 31 more Distant ate corpi tui
comatq pueros z copiq adolescentes sta
no here certe inter mutatos distiure dez
calamistratq B Bn decosideratõe ad Euge
ppm li 4 Improle satis pesse affectas
quibq prodesse no curas Et quore non

selas salute subtrax nimis abiecte e veri
tas h. Bri sr Cant. Ve e qui pe est et
no prodest sz ve qui sr op pesse metus
pdesse refugis h. Bri in apolo Scribit
em qui suscipit animas sapiens e pu 11
S Tres psonas designat dns i euuo
pastolis mercenary et fure. Pastor dixit
animaz suaz ponere pro ouibus et mercena
rianniz i xm fure dixit et latronem
ascende p alia pte Mercenariu dixit lu
pu tuq no e cura de ouibus Pastor di
ligendus e Mercenaius tollerandus lat. cauedus
h. Aug. de v dni s. ee Bonus si fuit
qui e pest nutritor tuus e malus si fuit
tortor tuus e h. Aug. de v dni s. 6

Prelatorum honore e sr gna ppuar.
sic aaron ea signo fuit vocatus
Nu 17 Illa virga germinauit floruit fron
duit et amigdala ptulit p virgam em
intelligit in plato bono delinquentiu cum
correcto Ita 11 Egredietur virga de radi
ce yesse p flores honesta quersatio Eccli
24 Flores mei fructus honoris et honesta
tis Per folia verbi dei predicatio ps. Et
foliu eius non defluet p amigdala mi
moru copassio Tess 4 Consolamini pu
sillanimes etc Item prelatus debet pesse pla
tis in sex Primo debz esse illis exemplu Ecco
24 Inspice et fac sm exar etc 2o Pet
1 pe 4 fforma facti gregi ex animo Ro
vt liber yza 8 Sume t libru grandem
etc Quarto ut lux ciuis 4 Vos estis lux
mundi 4o ut speculu Iac 1 Si quis e
auditor verbi et no factor h copabitur etc
5o ut regla Gal 6 Quicumque hanc re
gulam secuti fuerint pax sup illos et
misericordia etc. Ecca 4 to

Prelatos oz pp esse soliatus pro pplo
Vnd sco9 in leuitico et e di 36 sic
ait Si quis vult pontifex no tam vocalo
esse quam merito iuuetur moyzen iuuetur
aaron Aliud em dr de eis op no des
cendunt de tabernaculo dni Erat go moy
ses in tabnaculo dni indesiste Aliud at
ei opus erat vt a deo aliqd disceret aut ipse
pplm doceret h duo sunt pontificis opa
vt a deo discat legendo scripturas diuinas
et sepius meditando aut pplm doceret q
ipse de deo didicit no ex suo corde vel
ex humano sensu sz q sps sanctus docuerit Est

et aliud opus q fecit moyses ad bella
non vadit non pugnat contra inimicos sed q
facit orat et du orat vincat ppls eius
Si relaxauit et dimiserit manus ppls eius
vincatur et fugatur Orat go sacerdos ecclie
indesinenter et vincat ppls qui sb ipo e
hostes inuisibiles amalechitas q sunt demo
nes eos qui pie volunt viuere in xo Et
ille Ite lincos in s. ad ppz Not platus
et spualr summo pontifici constituto super
gentes et regna vt euomat euellat a
voluptate vt destruat ne sint in actione
vt disperdat ne sint i cosuetudine vt dissipet
ne sint in memoria ad faciendum ea sz oia
scta recta et salutifera edificet i acciom
frequentia et plantet i amore etc

Prelatorum e costituta contra bona sz ad cohibe
rendum malum di 22 de gstanti ua
p Greg. Ca plao q e a deo no e corep
renda 11 q3 No contepna p Cris Item
aude e susipienda nec blandicie decipienda
respuenda 16 q1 Nos p Aug. 8 q1 Olim
et tribus ca sequentibus di 1 Eo Multi p
Crism Ca ambiciosi ad platus et si sta
sit reprobatur 1 q1 principatu Ite no co
sagitas sz vite et sue cognicionis e i ipa
attendenda 8 q1 Licet et ca sequenti Vnde
sz p scom Ca ille platus carus deo e a quo
qui vita e sanctior 2 q1 Paulus petre
p scom et 2 ca sequent di Eo Multi sf
p Cris Ca vilissimus e n prellat sua
et sanctitate qui honore psitutus e 1 q1
Vilissimus di 6 1 Audiuntur Ca platus de
mediocritate et simone pure 8 q1 Qualis
p scom di Eo ca 1 et ca Studendum De
subditis no facile malum de credere di
86 Si quid et ca sequenti p Greg.
nec iuxta velle de subditum primere di
e4 Qui bta aplus 11 q3 Ipe p Greg
Sz prior dz ee ad misericordiam quaz ad
puniendum di e4 Licet p Greg q cuiq
e reddere caritatem de mia quaz de crudelitate
2 6 q1 Alligat p Crism Ca si recto
rigore ex beniuolencia excessit no dz pere
veniam a subditis di 86 Cu p Aug.
Ca plati sunt aliis plus aduersitatibus
expositi 3 q1 Nulli Item peccatum subditorum
prelatis imputatur 1 q1 Quidq 9 q3 Cu
ceteros S Epo Item superbia et auaricia
in ipis prelatis reprobatur di 93 Dial

sunt Ez nichil inhiat uita laboriosius et
ap^t deum beatius quam esse bonum platum di Lo
dente p Augm et di 96. Quo

Prelatio mala piculosa e vñ nadab
et abyu obtulerunt coram dño ignem
alienum ut Leuit 10 1 pstabat hircum i
plati cornuti ocb iniquitates eorum i terram
solitariam inferni Leuitic 16 e Tolle
cunctos principes ppli et suspende eos contra
solem ut Nu 27 Nomine tuo puulus es
ses i oculis tuis cap^t in isrl' factus es et
infra Quare ergo no audisti verbum dei
s' conuersus es ad predam ire Pro 7 d Non
est vir cuius i domo sua i in etiam
abiit via longissima pisuis sacculum pe
cunie secum tulit vim e in die plene lune
reuersurus e domum suam ut pu 1 c Ubi
non e gubnator ppls corruet pu 11 d
Erit sic ppls sic sacerdos vtinam no peior
ysa 24 1 et Oze 4 d fortitudinem ge
tium vendunt ut ysa 61 d lege passum totum
Abiit totus grex pcepts i mare ut Mt
8 c publicani et meretrices precedunt vos i
regnum dei ut Mt 22 e Malos male p
det et vineam suam locabit ut ibm

Prelati mali domos no impes etiam
magnis construunt parietes delectantur
iste talar vestiunt ibi imagines preciosis
colore induuntur pauper autem sine vesti
bus incedit et vacuo ventre clamat ad
hostium ut vere fatear spoliant pauperes
sepe ut vestiatur lapides et ligna ornant
pciosa voluptatibus suis domibus [illegible] ponunt
quam vtinam pauperes includeret et no exclu
derent H hugo de claustro anime li 1
ca 1 Tres sunt spes negligentium platorum
Quidam qui bn viuunt et subditos male
viuere pmittunt Quidam aut male viuunt
s' subditos male viuere no pmittunt Quidam
qui male viuunt et subditos male viuere
volunt primi [illegible] pdunt s' qui corrigendo
errantes no increpat delinquunt Et ideo
[illegible] de grege sancte [illegible] Secdi errantes
verbis reuocant [illegible] no corrigunt Tercii
vero non sunt memoria digni H hugo
de 12 abusionibus ut e

Prelatorum malorum pprietates tangit
dominus dicens Super cathedram moy
si sederunt scribe et pharisei ut Amatores
prima recubitus in cenis ut Ve vobis qui clau
ditis regnum dei ut Secdo ve vobis scribe
et pharisei ypocrite qui comeditis do ut
Tercio ve vobis scribe p ypo quia circuitis mare ut
Quarto ve vobis duces ceci ut 4to Ve vobis
scribe et p ypo qui decimatis mentam ut 6o
Ve vobis scribe et pharisei ypo qui mundatis
quod deforis e ut 7o Ve vobis scribe et p ypo
qui similes estis sepulcris dealbatis ut 8o
Ve vobis scribe et p ypo qui edificatis se
pulcra pphetarum ut Mt 23 Mercenarius
qui non e pastor videt lupum venientem
fugit Jo 10 Merc non interest p ouium i
ouile ouium ut Joh 10 Mali prelati erant
quibus cum uidebis consitere peccatum suum
illis dixit se peccasse tradens sanguinem iustum
ut Mt 27 Mali cuius erat murmurantes
et accusantes xpm de miraculis et beneficiis
suis pauperibus infirmis et cecis [illegible] vexantes
tollant vt [illegible] [illegible] prelati ma
li posuerunt apud impubertatem custodia ut Act 4

Prelatorum fastus p btum Brn multum
contempnitur in 2o suo li ad Eugenium
papam ubi sic dicit Tu pastor preciosis de auro
cum tot multa [illegible] veste [illegible] oues quid
capiunt si auderem dicere demonum magis quam
ouium pastua hec sunt Non sic factitabat petrus
nec sic ludebat paulus petrus nescitur aliquando
processisse gemmis ornatus vel sericis no tectus
auro no vectus equo albo nec stipatus mili
te nec circumstrepentibus septus ministris absque
hiis non credidit satis impleri salutari
mandatum petrus Joh vlt Si amas me pas
ce agnos meos forte imperator petri ppli modo
cum eueniret quod hec curia indespicere prelatum
tam hore inualescat quod Eccl 12 sic scribit
Bn fac humili et ne dederis impio Jam enim ad
tam [illegible] prelatum quod credit honore sacerdote x
stiane i mundana gloria no in virtute aut
obseruancia legis x H i e ibm Item Odo in
sermone super textum Mt 16 Beatus es symon bariona
prelati vero no predicatores potius sunt pilati
quam prelati spoliatores quam speculatores heretici
[illegible] no [illegible] saluatoris Odo s e Sunt
lumbi vero ut prelati cum baculis et aliis
insignibus ornamentis sunt statue plene pa
leis cum arcu ad fugandum aues Et sic sy
mia sic stultus in tecto i honore fastigio
Et ibi dicit Si fuissem de meo epore fuissem
de meo dampnatore Et in se e hoc e pre
ceptum meum ut Deprima malediccionem

reputare eu cui dicit ds faciat te epm
Prelatoris officiu rectore oim pcl
lit i one eu pricipale et finale
opus x xpi q ipe venit in mudu sic aid
eu vivificado Et sane opus xpiu et
max abco mictu utpote homicide ab
inito sit aiare occisio z mortificao Ipi
pastores vel pastores p pcaz illi x induti
no annuciacores ecom Et si non sup ad
dere aliab maliciab sit anx et satelab
cusiliguatus manglm luce furos z la
trones mactatores ouiu z pditores facie
tes dom oromb ppeluti latronu super
addut etia ex grii puaricatoris vt ia sit
super q pcaiat eos ds vltra et vt
breuit cusstar. omo gen flagiti factore
abhominatoris et noue inlcius adinven
toris sic dicit xpue tomunati deo z ce
lesti curie sume abhomiabiles et odibiles
effecti qz p ipos nom dni i ommb gen
bus blasfemat. Cuius pastore quisq
gregi sit lib et instructo et ipi sunt
audent ingui malore oim Quos no
tue hetici maxime cu verbu operis sua
deat verbo oris Et cu ipi ex officio sunt
gnatores motia etiaz quo cu sunt sic
abutetes hat vi gnatia no si tosond
verbis xphiaze torpa ill fodoite poro
res et abhoiatores presertti cu meliore
vitatis peior et abhoiator sit abusio
Pastores itaqz ipi sunt exofficio lux
et sal mudi illuiantes z vivificates
exemplo aut ope facicates pluce densissi
mas tenebras effudentes et pro calore
vitali friga corrupens z magifitis mai
feste sunt totia mudi pditores Sz que
e huiq tanti mali pcr et orignalis ca
fons et origo dne vehementissime pertimesco
tremesco et expauesco sile cu no audeo
ne mutcu in id ye xphe cu yra o. Ve
m qz tacui zc Causa fons et origo hui
mali e h. auia sz bona no solu qz h
mala no dissipat et has abhoiatores no
purgat cu ea sola max hac possit et
adeo sume tenea. h et eo amplius qz
ipaz qz psuas puisores dispesatores et
collatores cure pastoralis tales quales
ptacti sut pastores ymo mudi pditores
i oculis solis huiq constituit vt puidere
vite viriq alitii tpali multa inilia aiare
pro quare qualiter sempiterne vivificada
filius dei voluit morte turpissima co
depnai devorandi oim bestiare agri sz
deom tradidit et sempiterne morti qz ita
des cura aiare ipotenti ignoti a nolenti
debite custodie e reis oim et si alius cuiqz
sic tradetes gubernatiz navis vni ipotenti
ignoti a nolenti gubnare e reus navis
z oim in ea gtentore Et tale traditione
non impedies cu teneat z possit eadem
reatu constrigitur Oqua amara dilecto
et retrogradia pmoto dilectum Sane ad
momenti elevet ipm criaz se ceciat i te
nebras exteriores et infra h linto infi
mos dnus nr ihus xpus
Prelati ing pdonei dongrue store
loca tenet qui scta core no sentd
di Lo Non e p sorm et ea suscipit per
Gregi Ite honor adeptus vel talibz cplu
bitis tradit eis adulpari z peccari di Lo Cyla
p Crism q 1 Sciati inst p Bedaz Item
sub qot iustos trahut admissos di Lo
Di ipa qz nichil aput deu misserabilig
prelato malo di Lo Aug p Aug Cy
mali plati tot mortali digni sunt quod
ad sbditis pditoris exempla ostendunt 11 q 3 p
cipue p Gregi Item no ad epore opera
s adcore cordhaz attendenda e 1 q 1 Ho
quales Cy illi plati sunt mercenarii qui
honores z tpalia querut non ea que sunt
ihu 8 q 1 Sunt in eccia p Aug Ite
lupq di pastor mercenarius cui no e cura
de ouibz 23 q 2 tres Ite qui xpi tide
veritate loqui ptimescit hic vero mercenarius ve
niete lupo fugit di Lz Sit tcor Item
nulla pastor plate lupis et ouibz pt di
83 Nichil Cy sic lupq frustrati cetat
agnu sic mali pastores successive con
sumut bona ecce 13 q 1 cu finem
Prelatiq deviantes attamite veritatis
licitum e subditis reprehendi Exm
habetq de Ietro gentili reprehendente z va
instruente moysen dicente ppli dei diceret
stulto labore consumeris zc Exo 18 Et sibi
Leuit 19 Ne odies frem tuu in corde
tuo s publice argue eu zc Ite petrq
Aplq tollit sustulit reprehensionez pauli
apli Gal. 2 Ite petrus aplore pricipes
humilit suscepit i iusta deceptione disci lore
eius i india zc Act 11 1 Ite asina ba

laam prophetam redarguit Num 22 Unde mira
res cum balaam asinam verberibus affligeret
et in ore prorupit asina et prophete vesaniam
redarguit Si ergo animal mutum angelica
virtute prophete insipienciam reprehendit multo
magis subditi possunt accusare prelatos suos
Verum etiam quod per asinam subditi significantur et
per balaam prelati sicut david rex reprehendi
potuit adulterium et homicidium Item ambrosius
imperatoris archadium [?] et ingressum
sibi ecclesie prohibuit Daniel nota legittima
parte susanne iudices a populo constitutos de falso
testimonio convicit et victos dampnavit Constat
ergo quod nulla prelationis sublimitas possunt [?]
in constitucione ecclesie redarguere dignitatibus
sublimatos Item refert ille vicore [?]
kusteciu Damasus papa a subditis de ad-
ulterio accusatus cum xlii episcopis se expur-
gavit et infra Ex hiis omnibus et pluribus
consiliis colligitur quod subditi possunt repre-
hendere et accusare suos prelatos sicut de christo
dictum est qui iudeis dixit Si male locu-
tus sum testimonium perhibe de malo et infra
(h 2 q 1 Nos si et in sequenti Concordat
Gregorius super Eze omelia 18 Infirmatis Item
Gregorius ut 2 q 1 sicut scribit Admonendi
sunt subditi ne plus quam expedit sint
subiecti ne cum student plus quam necesse est hominibus
subici compellantur eorum vicia venerari
Preterea vero summa prelatorum accusandi sive
reprehendendi a subditis cautionibus sunt inde
ventilata ut compressius quod predicta sit
gelud ut ibidem ca qui nec ¶ Crimen
Dicet aliquis doctor quod illi solummodo accusatu
sunt prelatorum infames sunt et culpandi
qui eorum vitam reprehendere et late tondere
Cum locum sui regiminis non nomine tamen
sed vita et moribus tenent Alii autem precipue
laudi legis ad accusandum sive reprehensionem
prelatorum suorum quod infames Item quod de
maiore quippiam modere accusacionibus non
spectat iudices intelligendi sunt non dignitate
sed vita h ibi etc

Potestas reprobatio est ut ait Augustinus
prescientia iniquitatis quorundam et preparatio
dampnationis eorundem Unde non quod in reprobatione
ne tamen sunt Primum est permisso iniquitatis
abiectio Alterum obduratio vel abiectio gratie
impendi Tercium est preparatio pene eterne
infusio sicut econtra in predestinatione sunt

Tria contraria sed in hoc est contra quod predestinatio
preparat gratiam secundum dupplicatum sed reprobatio
preparat penam secundum congruam maiorem De ob-
duratione sciendum est quod triplex dicitur ad simi-
litudinem obdurationis in cordibus Duricie
aut corporis scilicet 3 Prima est prima est i humi-
litas ad suscipiendum impressionem Secunda est
stabilitas ad permanendum in se Tercia est for-
titudo ad resistendum Huius modi dicitur cor
obduratum 3 Primo per inhumilitatem 2o
per firmam adhesionem ad peccatum Tercio
per rebellionem divine inspirationi et mandato
tamen h tho. de v tre li j ca 31

Prescientiam dei confiteri debemus Unde sap
19 Impius autem usque ad novissimum
sine misericordia ira supervenit Presciebat enim deus
et futura illorum Item Augustinus de civitate
dei li 5 Ut confiteamur summum et verum deum
ita voluntate summa quam potenciam ac prescienciam
eius confitemur non timeamus ne ideo non
voluntate faciamus sed voluntate facimus quod
id nos facturos ille prescivit tamen prescientia
falli non potest Item Augustinus ibidem Non ideo
peccat homo quia deus illum peccaturum pre-
scivit esse ymo ideo dubitatur ipsum pec-
care cum peccat Quia ille cuius prescientia
falli non potest non fatum non fortunam non
aliud sed ipsum peccare esse prescivit qui
si noluit omnino non peccat sed si peccare vo-
luit eciam hoc ille prescivit Item Augustinus
ibidem li 20 Liber nos inde non contemptu
deum ne obliviose fallatur sed prescientia
tua sicut eorum quibus eterno dabitur vita
Neque enim nesciat deus eos et in hoc libro ut
sciat legit sed potius ipsa eius prescientia de
illis quia falli non potest liber est vite in quo
sunt scripti vel precogniti h et ille

Potestas est inmanens rerum antequam va-
riat vide Et ideo quod futurum est prius
quam presens fiat providere Gregorius in dialogo
Prescire dies singulos abintra dei prescientia
nec augeri potest nec minui nisi prescitatur
ut ita contingat ut aut operibus longiores
fiant aut cum pessimis breviores Gregorius
in more Notandum quod bonum et malum
dicitur satis equivoce ut aliquid est bonum
nature sicut quecumque creata et aliquid bonum
more quod sunt virtutes Media autem in-
ista vocantur bona de genere actibus [?]
Quia aliquid sicut generis sunt cum virtutibus

et acuustan quadi nitia admitu fidelib
destitut Sicut ille psitus qui facit bo[m]
esse ß destat mtotute fialis psencutie
Tales igitur licet sint ingra ß[m] pntez
iustitiaz tn cu lz pettatu finalis in
pmc qp pettat tocinue in spm sanctu
destitut agra pstitatoib ideo quidq[e] ß
cetint no e mitorum uite etne ß tota
cdistat adiectenaz Et sic dux e malu
sz malu culpe et malu pene Malum
pene e pena motua z capit scdumspez
multa[te] sic peti Malu aut culpe e ipa
culpa et mltr diuidit sic culpa In
istib aut distitoib latet quedam equotatis
io tu condic no sit nois tm ß rei et
nomis no repugt qp Crisg cu alijs ste
dicat qp bonu virtutis sit aliud z michil
sit bonu vel malu aliud Et sic depre
dicatoib alijs inquib dortoes multum
equotat ß d E ß Crisp i isto toptu
non pt arbor bona zc.

Presitu sting qmaioi dolce conc
coz cimib debita no attige vbi p
destiacy qqritorudz laui dolore qutit
qp figuratu e dolce Esau Crisus n
postulasß tu latmib no e qaudita ad
votu vt Jacob Et hy duo fris figurat
psitos et pestiacy ideo sic ignoracy
hab duab dicab sic dicy actoz z qtcoz
etia in nob ipis et mlto magl i alijs vn
qui popat se absolue contitz tofessi
ac taxacoz pene pettati cognosce qd
qntu de indulgetijs e digna recipere
errat sopmat ac decipiut se et plebem
et sic nec attedit qp quib plorat ß qp ca
ueat ne postmodu recidmet solu em tal
psitie qutit hec d E ß etiai dmb ß
e z Littia quita sequitur

Prestia dei cotinetur futu qp ming
qlibtate liber arbitri debz pueat
ze 23 q e Nabu[or] p Aug[m] C 4 pstia
solu in malis opib e intelligeda ibm
C 4 pstia dei nullaz intitatez infert li
bro arbito ibm C 4 ß[m] pstiaz dei scbnr
inlibro uite qui psiti sut iustifitai et
delentr delibro uite qui psiti st dap
nai De pe di e C 2 finib vsqz adfiez

Presuptio e inordmata spes atqz
cofidetia sup vies inuites aliqua
nimis ardua vel impglia teme attep
tando vn z dr psumes qu passumes
vel ultra vires sumes inde z nasci
psupto qimani gla qua quib nimis
affectab supra vires possi[bs] ardua
queqz temptat et ido no lz psuptio
sup vires Aliud e gns psuptionis isto
dapnabiliq qp e pettatu in spm sctm
et dr psupto supra merita qua saltem
aliquis ni initatur ordinate dme mie
spetans inanit se glam obtine sine
quibustca merite atqz venia possidere
sine contitoe cordi Sic em despato di
uiaz cotepnit mia tu spes i mititur
ita fla psupto dmaz gtepnit iustitia
qz iuste puit pettatu qp mgtate comit
titur Presupto vo supra vires comitti
innultis modis Vz tu quib de seipo nis
psumedo tatoz querer de oculto dei
iudicio mtat myptue vel cu sigut se
inimtes prudencie alieni z magis
firmu stulte cotepnit iudicia dims
preptis aut cuiuis coplijs salubibus
vel bonis quibuscuqz moribz obuiado
Silr et officia b no inaibencia singu
laiter vsurpado sup tutua z motalia
curiose pscrutado subtilia b facul[te]
ingenij spau investigado aut ardua
queqz certa sup possibilitate virtu teme
attepiado Novas et qtortas opines sac
scripture arrogant tenedo Singlaritate
ppu iudicij pmaat defendendo falitate
sustinedo et veritate oppmedo g qz oia
scribitur pu 3 ffily ne inuitaris pru
dentie tue z ne sis sapies ap[t] te ipm
zc Et ecti 3 Insup maius tebus noli
scrutai multipliciter zc

Presuptiosi cu se ipm stolide q
tollit et alijs ptelle singlait
putat quo no plus de se qp deterit
psumat Psupto nequissima vnd
es cata Eccli 3 1 Unde et glo deuolu[te]
mala et inordmata Naz psuptiosi
preps e iudico z inordmatz que z sig
bu de p abusionib hui[us] togniue sit
describit sub nsimonib pmg iguen
tibq et cogregacoib qu ptellens resp
det pmg iconsultis inconsulte respodet
non vocatq accedit no missus neqz co
gatu ipe ime se intomittit gnr et eivn[te]
ordmata peti[r] recordmat z ia pride

bn facta refiat i' tosulte quidqz ipe
non fecit a' ordinauit vel no pl'otu
tus fuit no tre factu nec detenter
ordinatu vel non tonat. estimat
elocutu Judicat iudicatos pudicat in
dicatus instituta veteru maioz qz
tolerpint noua qz psupta supstitie
instituit Opiones nouas qcitas z
facastitas septuiare qxcogitat disputat
damt' z pat' detimat nec tn ea quit
qquibz semetipm ad subtilitate paradz
longitudine erudiat s ea solu' inves
tigat quibz seipm sapictor atqz pre
teris pcellente iactant demiet no at
tendes q scribi' p aplm no plus sape
q oz sape rc Ottra psupto z dia se
duco q plri singla' s' eligut optimos
sopmatas et insum les in ieiunado to
medendo vestido vigilado mg tricenudo
tu alys tradicoib scuaitq admictus qz
plus pondeat secitiq tenet z deuotiq
cuitie q lege eiun tradictos aplicas
et scoie pmitie ectie ordinatos salu
berime institutas rc

Presumectos de se z de sua virtute
glantes similias dne Judith 9 f
Ve qui sapientes estis i oculis vris ysa
5 e Otrogatn tua decepit z supbia
cord tui je' e q r Nolite prudentes ee
aput vos metipos Ro' 12 f Si quis ex
ystiat se aliq esse cu nichil sit ipe se
seducit Gall 6 Si quis qxistimat
se scire aliq no du tognut rc i Core 8
1 Tu dicis quia diues sum z locuple
tatus z nullig egeo rc Apoc 3 f Ni
pceps e qui in inuitate gtendit v' alig te
adipsse vidit z vehemet infremis est
cu no inuitatur timor alio peunte
h Aug de singularitate clicoze Nulla
psupto pniciosior e quam de gra iusti
cia a' sua supbie h glo Aug sr
io Ew 1 Non te iustificas ap' deum
qui agnitor cord e Cu no sit ucm
q sumg quo ucm e q habeag stula
ne geng e Et cu alij deas uite bnfi
ciu e' astibas ornameta virtutu h valeg
opibus inquodaz fine sequit'

Presupto tolapit' christian fra 22
q 4 Nec solo p Aug Ite psup
to violeta ouit' qxpimq facta cristian
di 3 e Ordonig q 4 psupto multiplex e
viz vsurpatois q 6 alieni tmi offi
vsurpatur 1 q 1 et q 2 Nulla z q 3 Si
aute Ite psupto diam tu honore
ectiare fit violeta intrusio 12 q 2 de vio
Ite psupto sacilega qn dco dedicato
seuaib vpbs pretet taupt pauprs intias
applicat' 12 q 2 pdia Ite psupto torpi
vatoria q fit con platos 11 q 1 Si quis cli'
core Ite psupto pniciosa tu sui fugitiui
ad ordines vel ad religiozs recipiu' di 4 e
Quales Ite psupto nephada qn ectie
officia pimquib inig dig' comittit' vel
abillegitie psonis pcatur' di 8 q decet
16 q 1 placuit cui Ite psupto ambitiosa
tu inioe psupsit qtqui q e supiore 1
q 1 pontifices et ca n' con Ite psupto
fastuosa tu plati tmodi nolue' rephedi
2 q 1 psumit p anglm Ite psupto ne
glie qn plati subditi malos no tollict
2 q 1 Sicut iniquid Ite psupto blasfea
tu tanos scoze patiu violant' 2 5 q 1
violatores Ite psupto crudelitate q e p
latioze desementiu inpubertos 10 q 3 Gra
cognitig q qutudies psto destatu suo no
debz psume 6 q 1 Imitac p Amb' Gx
ibi de aplo petro q 4 de honore psup
ta repmit paduspitate 6 q 1 5 Ista Ite
psuitur opera 23 q 8 Occidit p Crisos
Vbi pomit' qualit' sci pres qtcumqz ma
toia occiderit Ite no e eni tanta fiminte
suffulta vt de iustificatte sua debeat ee
secura h e' l t Ca pma

Principiu sic vnius de e sic vnu
pncipiu e q ondit' multa tale
pmo sic q duo sunt pncipia vnu sz
sum bonu et aliud sume malu aut
coiunt inqisite ppe aut no si no g o al
teru ipoze erit qxistos p aliud z ita
no sunt duo pncipia si sic s qxistere
ppe bonu e malu aut plus ess malu
si no haet id bonu g o no est sume ma
lu ptra incatuis inuemit' e sz chul
titudo ordo rpsto z gnacio s qpz ystore
pbatur vnu esse pn tm Omib em
multado sm diomsiu ab vnitate trahit
originem g o nrae e omb mlarb ee
pn Ite omis ordo tu habeat prius
et postig oz q vnu habeat pn Item
sm Boetiu Ome rpsectiu abaliq sum'

traħit oiginē et hoc ē ds nc Ite oimb
conexio dulsoꝝ tacuꝫ sꝫ sue gnacionb
et ꝯseruatoib aᵈ vnū et hᶜ ē dub Ite
si essꝫ vnū sūm malū at sup omīa ma
la sequeᵗ ꝙ xᵉ sᵐ corpꝰ essꝫ ab illo pn
cipio cū in eo essꝫ malū pene ꝙ ē ab
surdū dicē Exprodutē pꝫ ꝙ ds ē sūm
et vnū solū pnm̄ cauē dignitatē vite
cncessionis cauē talitatē h' pcio de v
tute li j ca 3 Ite pncipiū malū diffi
cultat bonū finem ꝙ difficile ē vt bo
no pagantʳ. qcu ꝙ malo inchoata st
pnaᵒ 1 q 1 Principatꝰ 7 3 h caᵘˢ scptʳ p
Buxgē Sequiᵗ lrā 1

Priuilegiū dictū ē eo ꝙ inpriuato
feratur di 3 priuilegia p pdon
C4 priuilegiū spale deulgatʳ gnāle
27 q 1 ca vlt cta fine C4 priuilegia
paucoꝝ nō faciūt legē queꝫ 27 q 1
ca vlt p meᵐ Vtrū priuilegiū aplicū
valeat con̄ statuta pvm 7 dicta sedoꝝ
27 q 1 pcoriū et q 2 ca posita A4 q'
allegat priuilegiū debꝫ mōstre ꝙ alle
gat di 100 ꝗ moꝛe p Buxgē A4 p
uilegiū meretur amittē qui gessa s'
abutitur ptāte 11 q 3 priuilegiū p gg
27 q vlt S. hijs ita di 18 Vbi ista
Ite puatʳ quib priuilegio ppt scādalū
3 q 6 hoc quippe Item ppʳ fauoꝫ aliq
loci vel psoē di 22 Renouātes Item
ppt auctoritate oimb 11 q 3 Ita Ite per
ueniūtiacē ꝯpsitꝫ 1 q 1 Cruaꝫ pcio
sū ⁊c̃ Sequitʳ lrā pma

Probacō ē dup vꝫ dina 7 huā
2 6 q 7 Nec an modū 7 pꝫ A4
deus pmittat mala vt boni qui vident
pbentur vtrū ipm̄ vē diligat 16 q 7
Nec an sit et inste Ite aduersitas que
bonis notis obicitur pbacō virtutē est
nō indiciū repbacōis 1 q 1 Aduersitas
p Buxgē A4 morte laguetibꝫ pbatʳ
infligere qui hue cū possit non ꝯclu
dit di 83 S. 1 C4 si reus habēt infamia
etiā si non pt pbare ppʳ scādalū tenetʳ
se purgare 6 q 7 S. vlt Ite accusata
non negata ꝯ ꝯceptoꝫ probare debet
di 6 q 7 A. aut Accusatꝰ A4 pbaʳ
cime per aliud factū nīsᵗ vꝫ ppʳ rei
euidēciaꝫ ut quib cū inēmē dephen
ditur et cōprobatur vt di 40 Si eps

diacona 81 Si quis clīcꝰ et ca pbr Ite
pbatur cū quid ita notoriū ē ut nlla
possit tgiuisatōe celari 1 q 1 Clcam ta p
Oimb et 2 ca sequet Ite pbatur p
famaꝫ 2 q 3 S. Ite inciminali Item
pbatur psūpcꝫ di 18 puenit et 2 e
clulēs p Buxgē Ite probatʳ puitatis
16 q 3 S. pt C4 p vnū testem nl p
batur n' cū miracl'o 2 q 3 nsi et S. Sꝫ
obicitur qcm ibi de pd Vnio Acu
ponēs calupniaꝫ 7 non pbans punitur
4 q 6 Acu uxꝫ p Buxgē et caᵒ 1 sequē
ti Nota plus in religiōe ⁊c̃

Procuracō epi vel archidiaconi tempe
ꝯe visitacōis nō debet esse grauis
s; modesta 10 q 3 Cauēdꝫ 7 2 h caˢ scpsit
p Buxgē ꝙ pcuracō non dꝫ fieri nisi
vno die et hoc cū moderata sorteᵗᵉ
10 q vlt fine C4 si epus vel archidia
conus nō visitat nōine pcuracōnis
nl debet exige 10 q 1 Relata ꝙ pcuaʳ
dr defensor cauē 1 q 3 Saluator l' moʳ
A4 quia finis x' non couenit litigare
ideo ꝯepodit epos vel pbros pcuratores
here 4 q 2 ca vlt C4 infanis nō pt eē
pcuraʳ 3 q 1 Infamis qui i' capitali
siue criali causa nō p pcuratore
ꝯ p se agendū ē 2 q 6 S. Cū aut
et caᵒ sequēti lrā pma

Prodigalitas aust' homi hoc tribꝫ
modis vꝫ qui pcio vasi infundit
vel corrupto vel qui pro inctilo dat
pdigus vasi pcio infudit qui sua dat
diuitibus Vn̄ ppp Ceuita cōteplatia
dr hahūdātibꝫ dare inchil aliud est
quaꝫ sua bona pdere Luc 18 Cū
facis ꝯuiuiū voca paupes debiles ⁊c̃
Sꝫ cū pdigꝰ pascat diaᵐ pascendo
diuites peccatores 7 reputat hōrē
ꝙ ē dedecꝰ sꝫ pascē pcōs gulosos 7
luxuriosos Sꝫ dedecꝰ reputat pascē
deū in pauperibꝫ suis et sic subtrahit
oī dei et pont in ore porci vel diaˡⁱ
Luc 17 Dolesit vni cauū q̄ inscit
vnū in villa ⁊c̃ Ite tales vincēs sūt
inebri diali vt puta histōnes ioculā
tores medicacōs adulatores valide mēdiᶜᵘˢ
in puitate pmanētes A4 quibꝫ scribʳ
Aca' 12 A4 bn facis pcio cui bn
facis ⁊c̃ Dequibꝫ Apꝰ A4 essa C

Cum no loquat no manducet et tu heu qui
no conuerst ut h. magis postilla

Prodicio pdicionis causa dixit Cayn
ad abel fratrem suum cogitans fo
ras quia cum esset magis interfecit eum
Gen 4 Saul promisit se daturum filiam
suam michol dauid p C prepucijs philistiorum
ut 1 Re 18 Saluauit dauid habitatores
Ceile ut 1 Re 23 ptea quod dauid pseqbatur
cum clamore saul impellente ut 1 Re 24
et 26 Urias proditus erat 2 Re 11 Amon
vocauit thamar sororem suam ut 2 Re 13
Joab salutans amasam qui volens eum osculari
ut 2 Re 20 Zambri dup medie
ptis equitum ut 3 Re 16 Duo filii se
nacherib prem suum occiderunt ut 4 Re
19 Duo ianitores assueri insurgere vo
lebant in necem regis ut Hester 2 An
tiochus misit tributum inciuitates iuda
ut Machab 1 Cum ambularet typhon
cum antiocho rege ut Machab 13 Tolo
meus filius abibi summi sacerdotis ut Ma
chab 17 Deprodicione iude qui xpm tra
didit Mt 26 Mr 14 Luc 22 Joh 13
Deprodicione facta in paulum Act 23

Prodicio admorte maius peccatum e
homicidio De pe di 1 Periculose
ffe qui veritatem non pronunciat et qui eam
non defendit proditor veritatis cognoscitur
dia pe 11 q 3 Nolite p Crisostomum Item
qui nulli peccatum cognitum publicat no
e correctior sed proditor 2 q 1 Si pecca
uit p Augustinum Item qui hominem prodit ipse
interficit De pe di 1 Periculosa per
Augustinum Item clerici proditores vocantur
degradantur di 86 Clerici et est ca prox

Proditor e qui tori fidelitatem quam
iuramento firmat revelat vt 22 q
vlt Deser Cum reuelat archana re
landa di 13 Nerui di 86 Clerici
publicat quod probare non valet vt 2 q 1
Si peccauit et q 1 C Deus Cum
probare vales publicat sola malicia ad
motus etiam premissa 2 q 1 Si peccauerit
Cum palam publicare mediam loquitur
vel non pronunciat veritatem 11 q 3 Nolite

Professio religionis facta infra
annos discrecionis tenet 20 q 1
firma et C sequenti Item professio
regularis fit p scripturam vel p aliquod
signum subscriptum 20 q 1 ca vlt 2 1 q 1
Annos Item nemo debet recipi ad probacionem
ad professionem 1 1 q 2 Consulta 19 q 3
Monasterijs p Gregorium Item laicus monachum
ad professionem probari debet p triennium ne
forte sit fugitiuus vel seruus obligatus 1 1
q 2 Si quis monachum monasterium di 13
lege Item si clericus monachum debet probari p
biennium 19 q 2 Monasterijs Item non est
tempus probacionis annus 1 1 q 2 Consaldus
20 q 2 puella Item quilibet regularis pro
fessus est et vbique professionis vestibus de
bet 20 q 1 ca vlt 26 q 1 Omnis qui re
ligiosus ordinatus sub titulo monasterij si alibi
non fuit professus illi monasterio obligatur
perpetuo di 70 Sanctorum

Prohibicio dei e diligencia obseruanda
est Rom 7 di 10 lege prohibicio peccati
propter naturam rupitur non culpatur 11
q 3 Quidessolr et ca sequenti Item id quod non
e prohibitum vi de consecracione 30 q 5 pe
vxoris Non ibimus quod aut Item prohiben
tur quedam licet bona propter multa vz propter lap
sus cautela 21 q 2 Sicut p Gregorium
Non ibi de medicinis et religione Item propter
iniquitatem tactam di 21 Demum vt prohi
beretur subditi bindicare per se epo Item propter
occasionem scandali sequentis vt ne quod talis decernat
22 q 2 Si quis sponsam Item prohibetur
laicis figmenta poetarum legere quia prouocant
ad luxuriam di 37 Ideo p Isidorum

Promissio promisit deus Abrahe tri
plicem primo terram lacte et melle manan
tem Gen 17 Semini tuo dabo terram hanc
Secundo semini multiplicabo Gen 22 Multiplicabo
semen tuum sicut stellas celi 3o in eadem
tribulacione Gen 19 Ego protector tuus
et merces tua magna nimis Habet enim tria large
gitur deus suis prime sufficiat bonore
temporalium pro Non vidi iustum derelictum ut
Mt 6 quere primum regnum dei ut 2o ha
bundanciam bonorum spiritualium 2 Cor 9
Multiplicat semen vestrum ut 3o premium
eternorum bonorum pro Cum dederit dilectis
suis sompnum ut Sap 2 Bonorum laborum
gloriosus e fructus Item melius e apud
deum promittere iusticiam et facere quod
promittere et non facere h Crisostomus o 32 e 1

Prophecia alia e de preterito vt moy
ses In principio creauit deus celum et terram

Gn̄ j Filia de pn̄ti ut Elizabeth Luc p°
Vn̄ hoc m̄ vt veniat m̄r dn̄i mei ad me
Filia desitutis vt ysa .1. Ecce virgo co
apiet et̄ Ite pph̄ia p̄venit p bon et malos
Jn̄ cayphas cū e͡ss pontifex anni illius
pph̄tat̄ d° h̄ corrm̄ etiā p homines ma
los pph̄e p̄pm̄ futura p̄dicere Ꝗ tn̄
ewan͡ta dno habuit sacio q pontifex
fuit .i. sūmꝰ sacdos h̄ Augꝰ sr̄ Io° ō
kꝗ Aliud em̄ opus fuit vt doming iu-
deis p̄ip̄et .i. pastora oue occidē n̄ qua
ille erat Deq̄uo pph̄tatu ē sic ouis
ad ymolandū ducta ē h̄ Augꝰ ibi
dē yo q̄ imp̄mo pph̄e sunt tueres cane
Dequibꝰ dictū est ffiat pax .i. virtute
tua et̄ h̄ Crisꝰ ō Io c pph̄e sūt fili
dei ip̄m imitates adolescēte p̄ndiū Ipi
aute sunt thauri sagmati et occisi pro
salute ppl̄i h̄ Crisꝰ ō Io c pph̄e sunt
fili dei ip̄m 36 k lra 2 te

Prophete sunt Agabus Silas et fi
lij philippi et multi alij ß quia
dz q pph̄ia de x°. nō cessatur p̄ta enim
go p̄ta baptam pph̄ia quid cessauit pro
ph̄ete quid et fuert et sunt Sz q nō
pph̄tarēt de x°. sz ventūs ß qui interpre
tatur ea q de x°. ab antiquis fuerant
pph̄ta .i. doctores eccl̄ie ß omēs xp̄ani
pph̄e dn̄r qui in regnū et sacerdotiū et
in pph̄iā vgūr nec em̄ quis pt̄ pph̄ta
tos interpretari ssꝰ n̄ habebit sp̄m pph̄e
hē aute dixim̄ ut ostendam q pph̄e
dequibus dixit x° doctores dn̄r Sciens
go illūs futuros eē falsos doctores hē
sim dn̄sitate q veros doctores qui scripturas
pph̄etiarū et aplīcas puisa interpretatōe
confundet Ideo p aplōs suos om̄ eccl̄ie
doctores amouet d° Attendite vobis
a falsis pph̄etis qui veniut aduos et̄ Cu
quid nō tm̄ de iudaice falsis pph̄etis
ita p̄dicat ß etiā de falsis xp̄anis p̄pēm re
ligionis affectis hnidiis qui multo piculo
siores sunt in eccl̄ia qua .i. iudaici Isti
aut q̄ fundati xp̄ani eccl̄iās regentes
cū libtate subrectud? et multa q̄ sunt
gcdulso et xp̄ani vagi potiā videantur
q̄ illi h̄ Crisꝰ ō j9 d.

Prophia et postquā pph̄ita dicta est
Ioh̄ baptā huius pph̄ia .i. vero consti
tuta fuit ut cū inuicto cogn̄seret huius

pph̄e fuit ut primus fiet pph̄ia q̄ lud et
an accipet grā quā naturā pph̄e ē
bn̄ficiū a deo accipe huius pph̄e ē bn̄ficiū
baptē a deo donare pph̄e est verbū de x°
an tp̄e significare huius pph̄e ē ut ipe
d̄s de x° pph̄etet Ecce ego mitto angelm̄
meum et̄ Ite pph̄e dn̄r angeli dec̄ie
malach accipimus lege Omnes pph̄e x°m
s° testati venturū Iohes vero ip̄m digi
to suo ostendit h̄ Crisꝰ ō k 1 h̄ 1 x°
p̄ta pph̄eas natus ē ß an ille pph̄e bn̄
ficia prestitit p̄tꝰ ea vero ab illis accept
.i. an iste illos fecit pph̄eas ondit quā
illi ysai vero filiū dei h̄ Crisꝰ ō k q
e Ite pph̄e incipiut pph̄ia cū copula
tiā et q cōiungut verbū c̄ptꝰ verbo in
teiori q simul videt interiora z exteriora
h̄ Gregl̄ sr̄ Ezech ō 2 1 Ite pph̄e loquūr
de se p se mō de se tanq̄ alius quia p̄r
sp̄m loquutur verba .i.ª p illos h̄ ibi o 9
pph̄ete fuert in veteri testa° z sūt .i. nouo
p̄tꝰ tp̄a aplorū h̄ ibi ō 21 9 Ite pph̄ia
maxe p̄pe dicta ē futurorū contingētiū
tm̄ p̄scia h̄ linco de° 1131 Veruus p
phetā nō loquit̄ n̄ q p̄cipit dn̄s z quo
p̄batur pph̄iā esse et q intelligen̄ visore
d̄ mia ē ad pph̄iā ibi e f Ite pph̄a
cominatōis ad pph̄iā nō ē assco sim̄
vel cominate Nota ibi q̄m̄ deseite sup
lig igne supposito ardebit ia verū n̄ se
amoueat pph̄ia Ione de Niniuite fuit
cominatōis non sim̄t assꝰois h̄ ibi 9 te

Prophia largo nomie dr̄ p̄dicator
et doctor di kz Petor p Gregl
Ite pph̄a dr̄ qui p̄dicat q ignorat
22 q 7 Si quilibt 9 Abraham p Gre
g°m et Ambr° Cu quātacūq sit verus
pph̄a ß anūciat aliq̄ q ē con̄ deū
non ē ei credend 26 q 7 Nec n̄ insi
p Augm̄ Cu vei pph̄e pp̄lm ppt eius
maliciā non deserebat ß ip̄m de mali
cia arguebat 23 q k Tollerandi Cu
in mali licet pph̄ant non se iactet q forte
sine caritate lz sanctū nomē dei ß vide
ant quale vitā sint habiturū cū deo q
sanctis nō sancte viūr Sicut ei cremit
qui dictū sunt in iudicio In nomine
tuo pph̄tauim̄ et̄ Sp̄m go pph̄e dicdi
sunt hūisse nō mtiū sic saul malꝰ
p̄sequens scām dauid h̄ 1 9 1 pph̄tat pet

per Augu Erunt mali pphe pphiaz
vendebant 19 I Judices te
Prophia e rettitudo rationalis hns
spm pphandi et sic pphia e cuius
cum angelo qz homi Non em excludit
clara pphiam notitiaz ad xpus fuit pphta
maxima licet clare vidit quidqd dixit
Nec e tum dispositio ad mlr sit ille qui
spus qui multa pphiat Nec te adherere
spm pphandi esse in gra sm pntem
iustitiaz vel perfidiam Balaaz em Cay
phas et multi dia pphauit Et si
pphauint erunt pphauites eciam pphe Vn
quiacq paul fatz veritate coeisistibus
absconditur e pphia Et pz qz sz multi
gradus pphandi nob cognita licet ille
excellenter pphat antonio te dicat pphia
et aliy pp qualitate dicit quib non p
phete hec dott E sz dch se 3
Prophecia vel e dequaciam dicta
veritatis vt moyses pphat exime
de veritate deptato vt dicitur huiq mdi
et omib ordine Elizabet pphauit de
pnti vt qz mr dm venit ad ipaz et aliy
pphant quib defuturo nec refert mltu
quo adillas dicas tpm qz eade veritas vt
puta xpm incarnai nunc e pnta nunc
pnt et nunc futura licet sint dce formles
nt xm fore z venturu et xpm ee i carnu
et xpm fuisse i carne Et sic extense lo
quendo quasi quilz homi e pphia qz fide
lis dz veritates infide tam deptato quaz
defuturo Alys eciam e absconditu Et
aliy infideles pphant realr veritates expli
cite aliis occultatas et quibus pphe sit
opus intelligere costat tn hominem
pphare et veritates illas pphetatas igno
rare Sic pz de Caypha Et sic asto m
geomatia mga z quaedaz alia arte
distantia dicta sut pphe Prima i omib
illis ds dz ab veritates qs initiat Et pz
qz inde exepplia inspo anologo homines
no merent Vnus em pphare exinstatie
altig sic homines pphant exinstatie angloze
vel homi vtz de ceciu y Itarut Vn
Jo dicit Ca tpe legis noue mittat de
pnos pphas et fles pphas futura i eccia
dz exsignis pnosticas attendenq Vn
dos qui poicat sm gradu aliqz sz pphe
Et argu contpositu inpositu istore qz

sdate replicat no sunt digi incorio cum
sonant induuysiq et excellenci no ipsim
ecce Volgo em vi irouemes qz quilibz
sit pphia qz intellit pphiaz sm excelle
ntiam qz plebeis no conuenit sed quitu
adofficiu pphe pz sm exar bapte z x
qz vsqz admortem debz quilz pphia dite
pple edificatoriu veritate h dec G v 8
Prophete falsi nob i nouissimis dieb
qnnssi sz tam in veteri testamento
qz in nouo Vn Je 1 Dixit dns flh p
phete vaticina i noe meo 7c Ite Je
23 Nolite audie verba pphete q pphat
et decipiut vos 7c Jr no mittebaq eos
7c Dequib Dti 29 Vita naqz hospi
tandi 7c Dequib dz dns in pctaz per
tatore Je 8 5 Ecce ego mitta vobis
serpentes pe 7c Item Eze Vn Ve pphete
insipientib 7c Jo violabat me ad pplm
meu 7c Ite cht A Attendite a falsis
pphis 7c sz quo Orige Sicut i iudea
pmo multi falsi pphe appuit dum p
secuti sunt ita et mo multi fli noicty
xam totu mudq repleuerit z veritas sim
plices xang sine ma pptau et opprimut
qnqz verbeib z terroib aliy sz detur co
pia eciam gladius mortisaut d pravis
moribus immis scandalis et exis sedu
omes pmunt dns adhortat dns Atten
dite a fls pphis 7c Considerate quia
non oues s lupi in vestib ouiu no religi
osi sed pseudo et irreligiosi religiositate
mentientes no xam s xana veritate varia
xanoze pp cautes vestitu ouiu dur here
eo qd simulant se statutz insti sub fi
gura religiositatis per hc em nomen
mltq seducit inflnitos Duplici z gustu
dulcis sunt fide plantes s multe intes
sunt scandalum inferentes g ille vts
Prophete falsi sunt dequib doming
instruxt ch 16 cap 8 et luc s
dz frenuein et caucte a fermento phiceoz
et saducoz qz e doctina coze z ypocrisi
Et luc Jo Nolite ptar satlm 7c Item
Apls 2 Tess vlt Detalib reprobit
sic scrib Denunctiaq aut nob frs i noe
dm nri 7c Et quo Cassiod Prima s
ducia ociosi maib gratis paz madu
camq s vas electionis eciam poicatore
instructq sine ope manuu comedere

no pslut ste tibi. e. Spus aut manifeste
dicit q in nouissimis tpibus discedent quidam
a fide etc. Littera nona bc

Prophetas pseudo deuitauit apls sim
plices seductores vn act 20 Ego
scio qm intrabunt post discessum meu
lupi ra in vos etc ite 2 pe 2 fuerunt vero
pseudo pphe in pplo etc ite iude Vos kmi
memores estote verborum que predicta sut
ab aplis dni nri ihu xo qui dicebat vob
q in nouissimo tpe venient illusores scdm
desideria sua ambulantes etc ite Criso
d 41 o sr ibi tactu multi pphe pseu
di surgent etc. ch 2 e pseudo pphetas
pseudo doctores d. heseium pulsare z 1os
mo quos videmus diuis arguit religios
spem pretendentes Alii eni dicut se neqz
manducare neqz bibere neqz algere neqz
dormire neqz estuare sz se pendere in aere
Alii aut vestiti aliquis candidi taceteris
soria b' ecclia commouentes Et que gla
dei non est deo in comitia. sz h talia tan
tum sunt signa et insensatos fallunt
per h non sapientes Alii aut sunt q
se et alios mendac seduant xpm tu pdi
cant fide annunciat quo sicut ceteras lint
sit ordines clerorum sic fideles sic laude
loquit omnes Eadem videntur caute bap
tizata
eade sacra corpis et sacrmis x hec i e
plus vbi nomen etc

Prophia hildegare cuiq dicta ap
probata sunt et canonizata apud
Augs in consilio treueren presentibus multis
epis et scti ber abbte clareuall z alijs
dixit in li suo q tu pcta h in pplis se
moitem giupserint sz homicidiu odiu
vel sodomitam tuc constitucio lege dei
dividere et ecclia qsi vidua conuertetur
et principes eius nobiles z diuites p g
similes atqz suos mundes delonas suis
expellent et de ciuitate in ciuitate fu
gabitur Nobilitas quoqz genus eorum admodu
illu deducetur et de diuitiis in pauptte
redigetur Et ista omnia tuc fient cum
antiqus hoste vel serpens vanitate more
et varietate vestimentorum in pplis sibila
bit qm z ipsi viri ecclia mutabitur h
abiciendo et h attrahendo cu pditis
opibus super se nouabut z se varia
bunt hec illa etc Lra prima

Propinquitas xpe e dns e modis
primo p carnis assupte natura
Et ideo gaudendu e Luc 10 Zo per
maiestatis pntiam et ideo modeste a
gendu e Phil 4 Dns non longe
sit ab vno quoqz vrm etc 3o preparatam
misericordiam et ideo diligendus e psa
44 Quite dnm du inueniri pt etc
Quarto p iudicij ventur scias ideo timendus
e Jac e Ecce iudex an ianua assistat
etc ista e tangit apls per ordinem phil
e Dns longe e apparatoib pre.
Longe apparatoib facia xpe orantibus
pbs xpe e dns omnibus inuocantibus eu
in veritate Iux e dns his qui tribu
lato sunt corde Iux diligentib in 40 e
Qui manet in caritate in deo manet z
deus in eo etc. Lra 1

Proprietas inducta e post inquitas
hoim cu prius essent comuna
sic aer z lux 12 q 1 Dilectissimus Ois
pprietas psonalis no debet ee in sanctul
ecclie que sunt comunes 12 q 1 Expedit
p pprm et ca ecc ecce ite decreto ecce
nulla pt dicere hec res mea e 12 q 1
Nulli episcopore Si go an epi dicit
pprium hre No 12 q 1 p tom Ois igitur
e epi studere pprietati 17 q 2 Cla pret
scdm Qui epi mitib ecce sut pau
pum dispensatores 12 q 1 Expedit Oes
clerici mitibz eccliis nihil hz pprietate
12 q 1 Duo sunt p scdm Oes clerici fa
cientes pprium decreto ecce delendi sut
de tabula cliricali 12 q 1 Nolo p Augn
ite quia nihil hz pprium non pt fa
cere testamentu ibm p Augnm. item
regulare hns pprium viuens mortuus e
ibi per Augnm lra 2

Proprietas a claustralibus omo fugi
enda e ppr duo primo ppr penam
vxoris loth Gen 19 Que respiciens
retro versa e in statua salis Sic claustrl
ypocrita concupiscens diuitias mundi
quas placuit se reliquisse hic penam euo
cat dns admonens Luc 17 d. Memo
res estote vxoris loth et luc 9 Nemo
mittens manu ad aratrum etc 2o ppt
id q legitur Josue 7 de achor qui furatus
tus e de anathemate in iericho sz pal
liu coccineu bonu valde Iericho qui

interpretatur bruma in(?) g(losa?) f(?) qui mutat
(?) admodum lune. Et debet esse anathema
religiosis in illis terbis quod furtum e(st) ac(?)
or(?) triplex proprietas intelligitur. In pallio coc
cineo cetera quasi candidum seculare p(?)ta i
...i sunt peccata vestra ut coccinum quasi
nix de albabuntur. Pallium ergo coccinum
furatur qui aliud retinet seculare in
habitu vel in moribus. In argento vero viz(?)
200 siclis argenti intelligitur proprietas
temporalium rerum religiosis viris omnino pro
hibita et abrenunciata. In regula
aurea intelligitur proprietas intencionis sive
voluntatis quia regula que argento dicitur
pertinet ad voluntatem quia sibi regnum et
imperium in homine vindicat. Aucte(?) e(?)
sunt nobis(?) primo quod ... dicitur. Non ero
vobiscum donec conteratis eum
qui sceleris reus est. In quo innuitur
quod deus non totum conventum vastatur
propter unum pseudo fratrem proprietarium contra
peccata. Sic actor 2 e(st) id quod ibi
legitur: anathema in medio tui Israel est. Non
poteris stare coram hostibus tuis donec
deleatur qui hoc contaminatus est scelere.
In quo patet quod hoc propter peccatum diaboli(?)
sit peccatis participandi eos in multa alia
peccata. Tercium est id quod dixit Josue
ibidem: quia turbasti nos conturbet te deus
in die hac. In quo notatur quod propter turbacio(nem)
terrore non dicitur dimitti sed talis re
ligiosi et irregulare debite puniatur.
Quartum est quod subditur: Lapidavit
eum omnis Israel et cuncta que illius erant
igne consumpta sunt. In lapidibus intelligatur
patres intelligamus de quibus lapida
dus est proprietarius. In igne intelligitur
zelus quem debent habere claustrales contra
hoc vicium quod est detestabilius sive ab
bas et tota conventus unanimes conspirant
et habent in hoc vicio scelestissimo sed
ipsius congregacio tectis(?) et pauperibus
more(?) in morte tota(?) conclusum et(?)

Prosperitas et habundancia tempora
lium est frequenter causa peccati
eum viz de Sodomitis quorum religio
irrigabatur(?). Sic paradisus Genesis 13. Unde
Ezechielis 16: hec fuit iniquitas Sodome
sororis tue: superbia, saturitas panis,
habundancia et ocium ipsius et filiarum

eius etc. Gedeon cum pugil esset et contri
verit fructum bonus fuit sed post optatam
victoriam male se habuit Judicum 6 et 8. Da
vid tempore persecucionis bonus fuit etc. 2 Regum 11.
In prosperitate populum numerat et deo displi
cuit 2 Regum 2(?). Salomon plus nocuit terre
habundancia quam profuit etc. 3 Regum 11. Dives
cuius bona habundaverunt proposuit horrea
sua destruere et maiora facere etc. Luce
12. Cives vi quorum unus villam eme
rat etc. Luce 14.

Prosperis succedentibus oblita est
proposita permonare(?) intemperantie sui Jo
seph in carcere. Genesis 40. Domine. Contenda te et
divicias ne dederis michi etc. Proverbiorum 30. Unde
vir meditacionis bona et inde honore ne
sibi in mente maiore et eternum(?). Gregorius 11(?)
Dum ad hec voluit animum de huius sortis(?) etc.
Item 8. Item nec frangitur adversorum
molestia qui prosperorum delectacione non ca
pitur. Augustinus in de sermone domini libro 2.
Prospera huius mundi agitate habent
veram iocunditatem sed certum dolorem
incertam voluptatem durum laborem timidam
quietem rem plenam miserie spem beatitudinis
inanem. Augustinus epistola 36. Item si habes
sapienciam Salomonis pulcritudinem Absolomis for
titudinem Sampsonis longevitatem Enoch
divicias Cresi potestatem Octaviani quid
proderit hoc cum tamen caro vermibus et anima
demonibus cum divite sine fine traditur.
Sicut sermo sive id est. Primo patet homini si
mundus vim habeatur.

Prosperitas maiore resultat in ca
put eorum. Item peculi 3. Item dixit
per Gregorius quod boni non contristantur de
prosperitate malorum nec de adversitate
bonorum. Ibidem 24(?). Mali propter bona que
faciunt presente prosperitate retribucionem re
cipiunt. Gregorius ibidem 24. Nichil infelicius
prosperitate peccancium 23 q 1 Paret(?) infra
per Augustinum si prosperitas vel propria duravit
in peccato et non obstante quod tunc
advenit sed prospere sine correccione signum
est quod celeste medicina relinquit eum tamquam
desperatum et vicijs induratum. Est enim
prospectus(?) similis dei(?) iniquitatis optandi. Unde
psalmus 100: Clamaverunt ad dominum cum
tribularentur. Gregorius super Ieremiam(?) beatus Job et
beatus Gregorius 20 moralium ca(pitulo) 2 prosperitas

oculo respicienti speculo eodem ... quod per oppositiones et contrarietates videtur cuius. Indicat enim oculus dum respicit in speculo quod dextrum est esse sinistrum et quod sinistrum est esse dextrum et quod est superius esse inferius. Et quod est deorsum esse sursum etiam si recte consideratur intra oculus secundum ... Speculum dextrum indicat ea que videntur esse sinistra vel adversa docet esse dextra vel prospera et ... utilitate adversitatis et prosperitatis periculum attendendo. Item ea que superius videntur asserit esse infirma et elatio vel superbia esse vilia et humilia esse preciosa et ideo significatur de ista Leu. Dicam aquiloni vel adversitati da et austro vel prosperitati noli prohibere quod ea que videntur adversa sunt prospera et dant nobis deus et prospera videntur adversa sunt et prohibet nobis deus. Et ideo legitur Gen. 48 quod patriarcha Iacob benedicit filiis Ioseph manibus cancellatis etc. Timeant ergo divites huius mundi qui gaudent tenere dexteram in prosperis ne sinistram in die iudicii teneant. secundum Linc. de oculo morali prima parte etc.

Prudentia providere debemus circa deum et hominibus. primo circa deum tribus scilicet corde ore et opere. Corde scilicet eum super omnia amando ex toto corde et ex tota anima et ex tota mente Matth. 22. Contra quod primum preceptum facit qui creature magis quam deo credit sicut cum diabolo vel 2o qui plus in homine confidit quam in deo Ier. 17 Maledictus homo qui confidit in homine vel 3o qui plus amat terrenum aliquid quam deum. Ephe. 5 Avaritia quod est idolorum servitus. Colo. Avari deus est nummus. Ore vel contra deum iniustum non loquendo unde ponitur deus 2m preceptum Non assumes nomen dei tui in vanum. Contra quod facit iurans sine causa vel mendaciter vel in contumeliam dei ut blasfemans. Opere nihil iniustum operando unde ponitur tertium preceptum Sabbata sanctifices. Contra quod facit solempnitates dei turpibus inquinans per peccatum Ier. 17 Nolite portare pondera scilicet peccati portare in sabbato. Providendum est circa hominibus duobus. primo facere eis quod nobis fieri volumus. Luc. 6 prout vultis ut faciant vobis homines hec facite illis.

idem patet Matth. 7 Ad quod pertinet 4tum preceptum Honora patrem et matrem ut sis longevus etc. 2o non facere aliis quod nobis fieri nolumus Tob. 4 Quod ab alio oderis fieri tibi vide tu ne alii alteri facias. Ad quod pertinent omnia ultima precepta etc. Littera prima

Prudentia triplex est scilicet mundi Luc. 16 Filii huius seculi prudentiores sunt filiis lucis. Baruc 3 Filii Agar exquirunt prudentiam que terrena est etc. 2a carnis Rom. 8 prudentia carnis mors est etc. Tertia spiritus Rom. 8 prudentia spiritus vita et pax. Prudentia secundum diffinitionem Tullii est discretio boni et mali cum electione boni et fuga mali. Huius sunt tres partes memoria intelligentia et providentia. Memoria consistit in recordatione preteritorum scilicet dei beneficiorum et propriorum maleficiorum. Intelligentia in recordatione presentium scilicet quid homo est quomodo [illegible] et ubi est Job 18 Abscondita est in terra pedica eius et decipula eius super semitam. Providentia in recordatione penarum malarum et premiorum bonorum que nec oculus vidit nec auris audivit nec in cor hominis ascendit 1 Cor. 2. Astutia est dicta pertinens ad maliciam vel vanum honorem. Dicitur Lucifer vero primum divinum honorem appetiit peius etiam hominem inducebat secundum le. Sapientes sunt ut mala faciant etc.

Prudentie incitamenta sunt 7. Primum serpentis Matth. 10 Estote prudentes sicut serpentes etc. Prov. 16 Sequere prudentiam quia preciosior est auro. Secundum animalia irrationalia ut serpentes et formice Prov. 6 Vade ad formicam o piger etc. Tertium quia deum letificat Prov. 10 Filius sapiens letificat patrem suum. Eccli. 20 Homo prudens placebit magnatis. Quartum quia in bono conservat Prov. 2 Si intraverit sapientia cor tuum etc. Quintum quia prudens ianuam celestem aperit Matth. 25 Que prudentes virgines intraverunt ad nuptias. Prudentia ergo maxime debet esse in prelatis di. 36 c. 1 ... prudens prelatus debet esse non solum in littera perita sed etiam in negocio secularium solertia di. 36 c. 1 prudentibus [illegible] possidebit scientiam etc. Prov. 18 ... ubi ... Littera tertia sequitur

Prudentes estote sicut serpentes et sim
plices sicut columbe. Super quo Cri
sostomus omelia xxx. Volo vos esse qui columbas
simplices ne propter simplicitatem nimiam per seductores
inlaqueum mittatis. Volo vos esse sicut serpen
tes ne conterendo totum aliquis fraudet. sed secundum
tempus et personas innocentes et mores. Es
tote sicut serpentes ne comprehendamini sicut
enim comprehensi fuistis estote sicut colu
be et ne mordeatis. Crisostomus dum enim
homo gentilis est serpens in inicio est quia in dignatur
id est secundum similitudinem illius serpentis qui
in paradiso homines adam separavit. Cum
vero gentilis convertitur ad fidem credere
serpente ingreditur in eum spiritus sanctus
qui in specie columbe descendit de celo
et fit columba. Ergo circa infideles
estote serpentes quia serpens serpenti
non nocet. Cum fidelibus autem estote
columbe ut qui columbe columbis oscula
caritatis porrigatis. Et ut breviter
dicam estote prudentes sicut serpentes ut omne malum intel
ligatis et caveatis. Estote simplices
sicut columbe ut non faciatis aliquod malum.
Crisostomus intelligere malum laudabile est facere
malum vituperabile est. Hec Crisostomus omelia xxx.

Pudicitia est anime virtus que plus
valet quam mala tollerare quam
malo consentire 32 q. 7. Ita per Augustinum
Excusatur delicta. Ita pudicitia si mente
servatur propter corporis violentiam non vio
latur 32 q. 7 Cumque per Augustinum et ca
pitulo Ita animus pudicitia non habet odium
impudiciam 32 q. 7 Nec solo per Augustinum
pudicia filii patrum verecundiam congerit
di. 96. Insuper Excommunicatio ibi de filiis
Noe. Nec pudicitia servat in corpore
nisi propter prius servet in castitate 32 q. 7
Ita ut pudicitia castitatis audaciam
refrenat lites demit iram mitigat
libidinem occupat cupiditatem temperat
lasciviam castigat ebrietatem cavet verba
non multiplicat gule concupiscentiam obpugnat fur
tum omnino condempnat. Et quid plura
omnia viciare fugit et omnes virtutes
bonas et quidquid coram deo et hominibus
laudabile est nutrit. Impudicitia namque vita
nec laudatur ab hominibus in hoc seculo nec re
muneratur a deo in futuro. Et

Pudicia vero constat duobus modis
constat scilicet cordis habitu et species
et animi affectu interno per gestiorem modum unde
apostolus coram hominibus quia per intentionem
coram deo pudicitia opera bono. Pudicitia
namque corporis est alienas res non appetere
omnem in mundiciam devitare an corrupta
hominum non gustare non cogitare visum
verba vana et falsa non loqui habitu per
omnia ordinatum composito quod convenientem
tam capillorum quam vestium sicut decet
habere tam in digestis gubernacio non inter
stabilium intuitum nemini aspicere vagare
oculos non permittere pompatico et illecebroso
gressu non incedere nulli in scelerum incepto
bono opere nulli vultum ad contumeliam
incutere nemini blasfemare seniores non
irridere meliori non invidere. De hiis que
ignoratis non tractare et ea que scis non
omnia proferre. Hec ad presumens anima de
homines decoret et deo acceptabiles facit.

Pudicitia vero anime est plena propter dei
oculos quia homini omnia bona facere
appetitus turpium cogitationum compescere
omnes meliores se esse estimare. Nemini
invidere de semetipso nichil confidere dei
auxilio omnes res committere cum dei dilectionem
semetipsum constituere hereticam pravitatem
semper non maculare castitatem per omnia con
servare domino soli adherere castitate mentis
membris domino christo offerre. Omnia precepta
bona tum morte timore servare pertes
tribulationes omni fortitudine perpendere
inter pater proximum nichil amare tamen
amore thesaurum nullo constituere et per
omnem actum bonum incedere molestibus adde
parare pudicitie ornamentum nobilium
est exaltatio humilium nobilitas ignobilium
pulchritudo debilium prosperitas laborantium
solamen mestorum augmentum omnis pul
critudinis decus religionis defensio
criminum multiplicatorum meritorum creatorem
dei omnium amicia. Hec Augustinus de abusionibus.

Puer puer ysaac humiliter sustinuit
ymolari a patre Genesis 22. Joseph
humiliter sustinuit mitti a patre ad patres Genesis
37. Samuel puer bonus et sanctus erat j
Regum 2 et 3. David humiliter pavit oves
patris et patrem venerans et defendendo victua
lia fratribus j Regum 16. et 17. Joas filius Joca
regis iuda puer tamen Regum 2 Regum 12 et paralipomenon 23

posita pueritia erat thobias iunior cum
in tribu neptalim etc. Tobi j Tobias
filius in omnibus bonis erat. Eo j c Da
niel et socii eius pueri etc. Da j Pu
eri boni et obedientes fuerunt l sicut etc. Luc.
j Puer ihesus humilis et subdita parentibus etc.
Luc 2. Extra scta

Pueros vetabant apostoli venire ad xpistum
Mt 19 sicut quo Crisostomus o 23 ii ta
lem iniquitas est regnum celorum qui casta sunt
quietate sicut pueri etate qui simili
dolo libere sicut pueri et non cognoscunt
diuitias preponere. Extra enim puer si videt
hominem nichil aliud videt in eo nisi
hoc solum quia homo est non dignitatem
eius intelligit non considerat vestem ipsius
Vir autem perfectus cum videt hominem non
apparet quod homo est sed statum cogitat de
dignitate illius et estimat vestimenta illius
vides ergo quod sapientior est imperfectus puer quam
vir perfectus. Vir autem non apparet hominem
quem deus fecit sed ornatum quem diabolus adinvenit.
Puer autem non apparet ornatum quem diabolus
fecit sed hominem quem deus creauit. Quia puer
puer diaboli veneno iniustitie malitie re
pleta non fuit cognoscit opus factoris.
Cum autem inebriatus fuit spiritu iniquo iam non
apparet opus factoris sed illecebritates
corruptoris. Hec ille

Pueri siue paruuli dicuntur xpistiani simplices
in fide dei et paruuli per ignorantiam
non per grammaticam. Sapientia quidem non est
eloquia dei scire sed secundum eloquia dei vi
uere. Arbores enim sapientes qui secundum
carnis sensum sunt sapientes et non secundum spiritum
cordis abscondit deus misterium veritatis
et paruulis id reuelat. qui paruuli sunt
malitia. Paruuli etiam sunt xpistiani qui
nichil possunt amplius sentire de xpisto
nisi quod vidit in eo. Etiam nichil amplius
potest credere de xpisto nisi quod audiunt in libris
de xpisto et in scriptura. Hec Crisostomus o e 8 Qui
sunt paruuli quibus reuelatum est misterium
dei illi sunt qui interrogati dixerunt
Tu es xpistus filius dei viui. Si ergo
iudei cottidie cottidie meditantes legem
dei inuenire non potuerunt quod piscato
res inuenerunt cottidie veritates vetera
in manibus suis ita et tu nunquam discuta
as consilia dei in operibus eius quid sit

aut qua racione fecit sed quecunque volu
erit suam ordinare gratias agens suf
ficiat tibi ad certitudinem ipsa dei natura
que deus sine racione et sine iusticia nichil
facit non te iudicem esse volunt actuum
suorum sed suum preceptorem suorum. Hec ille
ibidem o. Extra cpta

Pupilli orphani dicuntur. Orphani grece
pupilli latine. Unde et in psalmo vel legitur
Pupillo tu eris adiutor. Gregorius hic orphanos.
Augustinus sicut habetur o l 7 in principio iste est
quorum officium valde periculosum sicut magistrorum
qui habent instruere iniscolis aliquos et precipue
pueros tenentur enim instruere scientiam non
in scientia tantum sed etiam in moribus cum sepe ac
cipiunt mercedem a parentibus puerorum
Unde si per magistrorum negligentiam pueri desiciunt
in scientia vel moribus peccatores sunt
ipsi scilicet quia furtim subtrahunt pecuniam
istis scilicet et mores. Sepe etiam attingit
quod scolares non tantum nesciunt unde viuere
possunt sed nec adolescentiam sciunt ut sibi sufficiat
Unde sepe per defectum magistrorum efficiuntur
latrones vel malefici et ita vadunt
impediti. Unde in iuuentute est magistris sco
larum ut scolares sint modesti et insudi
ant disciplinas diligenter ne peccata
vel ignorantie discipulorum requirantur
ab eis. Hec in summa magistri thecoe. decretalis
thecoe. prius intrantium vitiorum et vitiorum ipsa.
Sunt pueri parui paruo pretio ludunt co
formant cito dant cito pacificantur. pu
eri contra superbiam pueri contra luxuriam paruo pre
tio. Contra gulam ludunt contra accidiam
conformantur contra inuidiam cito dant contra
auaritiam cito pacificantur quam iram iste puer
incipit ut sit aplorantem proprie infirmitate sue
et lacrime eius sunt testes. Hec Augustinus
de verbis domini sermone 69 Sic pueri matutin
is in lecto reprimuntur per magistrum. Sic in fi
deles corrigi debent de correctione principum.
Hec ibidem sermone 6.

Pulchritudo dicitur est bona scilicet et mala.
bona naturalis et actualis. Naturalis
ut superius in sole et luna et stellis. Infra
ut in animalibus arboribus et herbis. Gen 21
perfecti sunt celi et terra et omnis ornatus eorum
Actualis ut qui se decorant ornamentis
quo honestius apparent in conspectu prin
cipum. Unde sponsa dicit sponse Can j f.

Ecce tu pulcra es amica mea Glo Ex amore meo pulcra effectis similiter cordis et mundicia operis 2a pulcritudo est mala quia fallibilis est et maledictibilis fallibilis ut simiarum iuvenum corporum pulcra videtur et putrida quemadmodum squamie piscium de nocte quasi scintille ignis putantur Prov 31 c. Fallax gratia et vana est pulcritudo mulier timens deum ipsa laudabitur Maledictibilis vero ut locum pro quia tam secundum pulcritudinem ab hominibus graviter maledicitur Job 5 b. Vidi stultum firma radice et inflexibile a malo et pulcritudini eius maledixi statim scilicet propter pulcra exteriorum pulcritudinem providencia quia Joh 2 Omne quod est in mundo est concupiscencia carnis concupiscencia oculorum et superbia vite

Pulcritudo multiplex est una moralis que est ipsa morum regula vel honestas qua ad bonum edificatur alia spiritualis que est anime puritas Tercia intellectualis que est angelica sanctitas Quarta celestis que est beatitudo impria 4a supraspiritualis que est divina Moralis namque est in vite honestate Spiritualis in virtutum varietate Intellectualis in excellenti puritate Celestis in superne contemplacionis aviditate Supraspiritualis vero in mandato dei caritate Littera prima

Primo tamen est causa quare punivit peccata in filios hominum usque ad 3m et 4m generacionem deum odiencium Prima quod ad tantum tempus solent patres cum filiis esse superstites Et sic compaciendo filiis ipsos in peccatis sequentibus puniunt 2a causa quod tangit magister sentenciarum di 3 stat in isto quod in forma temptationis hoc ad peccandum sunt 4or gradus primus levis motus ad cogitacionem de actu prohibito quod sensualitas cum delectacione confert racioni tamquam mulier viro pomum 2o nisi racionis peccatum ut si mulier factum comparis pro modum pavuit 3o quando determinate ad peccandum facinus cogitatum prevalescit peccatum usque ad terciam generacionem Et si 4o facinus sit opere consummatum completur 4a generacio Et omnes generaciones deus visitat in toto igne puniendo Alia causa dicitur quod deus dupliciter visitat peccata generacionibus prave aliquando puniendo ad purgacionem ut patrum peccata primo usque ad terciam generacionem Et aliquando puniendo ad perpetuam dampnacionem ut peccata ad quartum gradum providencia sequitur

Peccat enim quidam mortaliter solum in intencione in consensu tamquam filia archisynagogi mortua in sua domo Alii complendo peccatum ad extra in opere tamquam filius vidue extra civitatem delatus ad sepulturam Et alii in operibus nephandis consueti tamquam lazarus quatriduanus fetens insepultus et usque adhuc tercium genus visitat deus peccata hominis compurgando Christus signum tamen istos tres mortuos legitur suscitasse Et quarto peccat aliquis peccato finalis impenitencie induratus et id peccatum in spiritum sanctum deus visitat perpetuo puniendo Amos 2 scribitur Super tribus sceleribus moab et super 4o non convertam eum Sed dubitat beatus quod sic hic iuste cum Eze 8 dicitur 4 pater non portabit iniquitatem filii nec quod Solvit propter hic quod peccata que filii committunt occasione exemplorum vel omissionis correpcionis parentum sunt peccata parentibus imputanda cum nemo malum pene patitur nisi iuste mortui est quod parvuli sunt filios parvuli ad dampnacionem suum non propter peccata parentum originale tamen sit peccatum proprium videlicet de originali peccato et sic exemplatur et filii imitatur peccati hic iustissime condempnat in penis omnibus ex peccato ipso complectate pariendo et ex mala habitudine penarum compaciendo et cum utraque utrobique iustissime ad doctos sive pulcritudine vincit hic doctor Ecclesie libro inundatore c 16

Primo punit qui delinquit in eum generacionem dilata est magne divine clemencie dum expectat primo Sed hec c. cum propter Angelum 4 deus punit peccata presumpcionis sicut propter Senacherib in prophetia virga furoris mei assur c 4 quia non deo sed viribus suis attribuit dictum est ei inusque glabri sanctus 23 9 7 Remittitur propter Amos c. ult sicut propter nabuchodonosor dominus Civitatem dabo ei qui fecit in caput tuum et tu mox superbiens factum contra deos ut ibi sicut propter Antiochum qui sibi viribus hoc ascribebat audit Effunde iram tuam super gentes que te non noverunt

ibidem Item per Romanos qui necem Christi vindica
uerunt quod quia b' assumpserit dictum est eis
Eleua manus tuas super gentes que te non
nouerunt ibidem Item patet etiam per parentes scilicet
filios israel qui quod mandato occiderunt a
morreos ut ibidem patet met Item patet per
quosdam vbi gestum bellum gerunt et
viros deo non assistebant vt ibidem cetera
si. 2 1 4 Sunt quidam per Augustinum 1 4 q
4 non est per scotum Item patet sola volunta
1 1 q 1 imputare Item cogitacio di e 1.
Cum multa Item solis capitis De pe di 1
C. Si quis pulsatur

Purgatorio est duplex scilicet spiritualis canonica
vulgaris et purgatorium ignis Spi
ritualis purgatio fit per fidei feruorem
1 4 q vlt ca vlt Item per baptismum et penitenciam
De q di e non pt per Cor Item per eucare
et aliorum sacramentorum recepcionem ibidem Item
per quecumque opera pietatis 22 q 2 Si quis
per Gregorium Item per aduersitatem et tribulacionem
tollerenciam di 70 purgabit per Gregorium
scotum Item purgata est scriptura ecclesia
aliis mundare vt ipsa purgatam talem
bo 8 q 1 Inspicientes per Gregorium purgacio
canonica dumsimodo conceditur in clericis
2 1 4 Audiuit Item Leo papa purgauit
se tamen per aplis epis 2 q 4 Omnibus
tanta fine Item sixtus papa purgauit se
2 q 4 Mandastis Damasus papa pur
gauit se tamen 2 e epis 2 q 1 Nos au
ta fine non di 23 Illud et 2 q 4 lex
per Gregorium et cetera. Athenas et ca virbi
se Item 8 q e Cuiuis purgatoria pe
licet non sit certa concedit tamen omnem pri
tem penarum di 2 4 Arnat per Gregorium
De pe di vlt cera si Item defunctis sunt
penitenciam dimissi si non plene satisfecere
vbi grauissime purgatur De pe di vlt
tanta finem littera prima

Purgatorium esse multis modis p
batur racionibus prima quia sicut Au
gustinus tria sunt genera bonorum Quidam
enim sunt valde mali quibus scilicet non
prosunt suffragia ecclesie Quidam val
de boni quibus non prosunt necessaria Qui
dam non valde mali scilicet qui habent venialia
et hiis debetur pena purgatoria Secunda
racio est quia sicut summa bonitas non
patitur quod bonum remaneat irremuneratum
ita summa iusticia non patitur quod malum
remaneat impunitum Tercia est quia diuine
lucis dignitas tanta est quod cum soli mundi
corde cernere possunt oculi vnde nichil quod cum ipsis
veniat ad iudicium baptismalis angelus con
spectui diuini presentetur Quarta est quia sicut
culpa est offensa maiestatis diuine cap
nosa ecclesie et deformitas in nobis yma
ginis diuine sit offensa requirit punicionem
et dampnum requirit satisfactionem et defe
ctus expurgacionem Quinta racio est quod peccato
pena sit vel alibi videat purimum
Sexta est quia contraria contrariis curantur sed peccatum
oritur ex delectacione et libidine vnde puni
ri et deleri debet per penam Septima est quia nul
li debet negligencia suffragari sed si non
punietur talis instituto videtur commodum
portare de negligencia pene dilate Octava
est quod iustum est ut prius qui contempto
summo subiecit se infimo subiciatur
se penam circa inferioribus in penis hec tertio
de vi the 1 1 1 Littera tercia

Purgate anime sufficienter in igne
statim euolare videntur ad gloriam
quia post purgacionem nulla remanet
in anima difficultas di vn illi merito
d' iugi 2° Idea est per quod in quibus cari
tas est et nichil retardans ad gloriam
volenari 3° quia cum deus prior sit ad mi
serendum quam ad puniendum immo purgatos
beatificat quos puniuit purgandum erito
quo non potest detineri bis in idipsum esse
sufficienter penis puniuit amplius non
dilatat a premiis 4° quia efficacior est cari
tas quam iniquitas sed iniquitas statim ducit
ad supplicia ergo caritas statim ducit
ad premia hec 6 sup et

Purgatorium duplex est pena vna dampni
id est carencia diuine visionis alia
sensus de afflictione ignis Et quantum ad vtrumque
quod minima pena purgatorii maior est
maxima pena mundi Istud patet de pena
dampni quia affligit quo desiderat fruitur
bonum patitur habent intrare animabus sanctis
intencior est quam aliquis affectus rei temporalis
in ista vita maxime cum iam tempus fruendi
advenit ideo tardacio eius molestius
tolleratur Racio autem de pene purga
torii hec est quia cum deus plus querit emen
dam quam penam plus pondeat in pena

virtute bone voluntatis qua patitur afflictionis. Unde plus ponderat modica penam voluntariam in presenti quam non ita voluntaria in futuro magna sit. Pro statu quoque est auctum pluribus. Unde oportet quod id quod hic deficit in voluntate ibi suppleatur acerbitate. De igne quo purgantur anime est loqui dupliciter vel quantum ad id quod proprie affligit mentem et sic est corporeus vel quantum ad id quod propriissime affligit in mente et sic est incorporeus. Primo modo dicitur ignis vere secundo dicitur ignis similitudinarie sicut leo verus et leo pictus et utrumque tangit Gregorius. Vide ubi supra capitulo secundo.

Purgatorii loca penalia nota ubi in fine lectionis 2e. Verum tamen locus purgationis 2o assignatur aut secundum legem communem et sic est in uno loco scilicet inter infernum et limbum puerorum aut secundum dispensationem specialem purgantur anime aliquando in locis diversis in quibus peccaverunt. Hoc autem scitur per [illegible] suas revelationes per suffragia eorum quibus apparent in illis locis vel etiam propter aliquorum viventium edificationem vel consolationem. Iste autem ignis vel plus vel minus cruciat secundum quod quisque plus vel minus de terrenis secum portat quia 1 Cor 3 Uniuscuiusque opus ignis [illegible] purgatorii purgabit. Opus quod mansit mercedem accipiet. Si cuius opus arserit detrimentum patietur. Oportet enim providentia dei [illegible] videatur quod lignum fenum stipula id est maiora minora et mediocria venialia peccata ut portantur totaliter consumantur. Pro diversitate vero pene diversitas non [illegible] igitur agentibus [illegible] patientes sicut sub eodem sole una plaga estuatur alia minus ut dicit Gregorius. Notandum est autem ut ait Augustinus ut tamen unus dolor quantum [illegible] tanto quisque torquetur, diversique quanto [illegible] cuius forcia adhibebat venialibus. Thomas ubi supra [illegible].

Purgandi in purgatorio dulcissime patiuntur. Nos enim peccatores meritum [illegible] per passionem in purgatorio supportatur ut ipsi [illegible] in maiori gratia ad plures meruerint. Sic quod sepe contingit [illegible] vel in nullo vel in paucioribus [illegible] in purgatorio per distributionem [illegible] a bono fortiore quam occupavit quam in via quantum ad [illegible] egerunt [illegible] in maiori gratia. Ipse enim [illegible] donata est ipsis bonis quam tamen occupabat. Et modo devolutis bonis ad dominum capitalem suum meliorem et fideliorem plus [illegible]. Cessante omni occupatione [illegible] peccata hac vita in utroque statu scilicet purgatorii et patrie [illegible] secundum gradus meriti tamen non est personarum acceptor apud deum. Ibi enim unicuique [illegible] secundum gradum caritatis quo meruit.

Debet amore nos iuvare parentes et [illegible] in purgatorio suffragio meliore quam ab illis qui nobis suffragia [illegible] recepimus quod ibi sunt in statu pene [illegible] sine quo nequeunt se iuvare et quod [illegible] nos [illegible] participabimus [illegible] gaudiosi et est talis [illegible] quo [illegible] non extollitur [illegible] gloria quo omnes [illegible] laudant [illegible] id suffragium et tamen non potest ibi [illegible] caritate vel [illegible] patientie se indisponere [illegible] simul [illegible] purgandi et [illegible] secundum [illegible] generale et [illegible].

Debet ergo proles viva iuvare parentes mortuos honore debito eo [illegible] et [illegible] quo [illegible] penale est [illegible] se iuvare [illegible] quo ad perfectam securitatem et [illegible]. Et 3o quia sic [illegible] liberati ad plenum gaudium [illegible] pro suis benefactoribus diligentius [illegible]. De mandatore capitulo 23 Lectio prima.

Purificatio mulieris post partum in lege distincte servabatur. Di. 5. [illegible] mulier non completo tempore purificationis si voluerit intrare ecclesiam non est prohibenda Di. 5. Si mulier [illegible] purificationis festum [illegible] consuevit vocari purificatio candelaria [illegible] purificatio enim dicta est eo quod xlo die a nativitate domini beata maria ad templum venit filium obtulit et eum [illegible] redemit tamen quia iuxta legis consuetudinem sit mundanda cum tamen legi non esset obnoxia [illegible] nam lex mulierem post partum filii vii diebus immundam [illegible] et [illegible] hominibus et ab ingressu templi excludi post dies tamen [illegible] hominibus potest templum vero usque in diem deinde 33 non [illegible] ut sic completo die xlo templum intraret et puere

tu mulierib offert Ita aut virgo sicut legi purificationis non tenebat q non pepit suscepto semie s mistico spiramine Volint tu xc mrez legi subita ppt e° pmo vt qem humilitatis daret vn de dicit att O vgo bta e opus non e purifice s mio filio tuo opus erit circucisione Esto ergo int mles taquaz vna illarez nam et filius tuq sic e i mo° puerorz hec aut humilitas no solu ex parte mris s ex pte filii erat qui vt se subderet legi vo luit circucidi eodem et baptizari Omnia enim remedia contra originale peccatum insti tuta quodamo° ipse assumpsit non qr indi geret s ut virtute humilitatis nobis mani festaret Circucisione enim et remedia g originale peccatu sicut qui dum huius oblita suas in vindictas i iniurias non solu desuetis peccatis venia no deme rebitur s etia precitu qz id s dimissa credebat ad vindicta ei replicabitur sicut beda sr luca Videtur incolumi meri et Luc xj Imnedy e iste ospitalis no expo nem ne culpaz qui in nos extensiva acc debam g p iniuria no vacatis opprimat sicut qicumq enim pcta baptisma siue pen itentis deleta siue intano pietatis ar ripuit mox omni pruet in pma vito rum sequitur et

Redire dimissa peccata ob fona caritatis no e aptissime dns do ct in mirani° i io suo aquo dns di missum debitu petijt eo q ille a suo suo debitu noluit dimittere h Auga li° i de bapmo puulorum huius auctis i inuitur qui dicit peta dimissa redire si replicantur quibus opponitur si quis pro peccato pro quo pacuit z indulgentiam accepit et iteru punitur no videtur iustu si punitur pro eo q peccat et no emedavit iustitia apta e Si vero requiritur q fiet gdonatu vel in iusticia e vel iusticia occula vr z ds bis i idipm iudicabit et dux tribula° consurget q scriptura negat Naum j Si adhr pt dici qd neq dux tribulatio consurgit neq iudi cat ds bis i idipm h° enim siet si pta condigna satisfactionem z sufficientem penam iterum puniret s no satisfecit condigne et sufficienter qui no perseveravit debuit n

uiger peta hec mediciaz no ad faciendu s adiuvandu Debuit enim oblivisci eos tribulaciones dei h tot sunt sm Augm se pbs Ca4 sr dimissiones priorum Sz q ingratum ad vomitum sic canis redijt an tecta bona mortifica vt cui humiliatio des an peccatum dimissa adit pti elato z ingto iputet Sz concludendo sm sanam ingi sicto dnr dimissa redire z iputari q ppr ingratitudinez ita reus z peccatu constituitur vt an fuerat h e li° puare di 22 ca j et 2 et

Recidivato e redire debono ad ma lu De pe di 2 et di 3 p totum et e se pto™ Ca4 opus totu tasti h vel religios recidivare e sacrilegm quittere di 28 De hiis sicut e intestu co mittere di 21 Virgines p scom Ca4 recidivans copatur illi qui manu mit tit adamatre z rec° appiat De pe d 2 S Quecadu p beda Cu recidiuit pta pmaz iterando sit pma i uiguta de pe di 2 S Reuerend p bedam huius auctis In canis e pma q sequens culpa maculat plus ita recidivus sanatus sfrequens peccatis et lugens vix veniaz merebitur n° prosunt lamenta si replicantur peccata Non valet vanaz poste z mala denuo iterare h Augq li° Soliloquiorum Et e de pe di 3 In canis penitenti comi agitur si an uete tm™ deseccatur q et frustra velocitur curit qui prius quaz admeta venit desitit h Bergl i more et de pe di 3 In casu Cotoriat liuto Ca4 cu aliquis pta taritatis re labitur i peccatu mortale vt redant peccata antiq quia siue redeat placita cuius sciri q prius male placuerit siue non visple e q reus fit semper male voluntatis quod hec h i c 134

Reconciliatio si absens e qua lesisti vade non pedibus corpus sed aino humili te psterne inopportun cuius cui te oblaturus es Si vero prius revo candus e adamans aber venia petendo Si cui lesisti vel si te lesit dimittendo cord tantz h Augq sr° i° ch i y vade prius reconciliari fratri tuo No quiritur qs vel quid fuit s quid sit peccata enim non condepnat nec iudicat Amb sr

epm Gal. Si cogitatu offendisti reco
aliare si vero verbis factis facto n
eni qz factis lesisti factis placaueris
sine causa oras dm sin causa clausi
nas factis dextra quibz alios expoliasti
Quid eni proderit si vnq ad dm pro
te orat et alius aduersu te dm interpel
lat vnde ic. Vo iniquorum no pbit altissi
h. Crisos d. xj h. Si tu non ledis eu
qui te lesit auctas tn te abeo ut li
bent eu videas manet sine dubio vlnus
in pectore et dolor augescat in corde et
sic non dm complectur qz xo mandauit Na
quid tu ita vnis opitulari st dm ut non
te quidam ledat auctat se tn ate z pec
catoru tuorum medium tenet z indie te
nolit Igitur quale vis erga te esse
dm tu delictore tuum possis tale te
gerere debes huius qui delinquit in te h.
Crisos lio. decopinitate cordis sr id. cap. 6
Dimitte nob debita frustra eni dm
b. ppitiare querit qui cito reconciliari
primo negligit h. ysid. de sm°. bo li z
Reconciliato e ad pm statu resti
tuio. 2 q. j Notu sit Et cui offensu
e reconciliac pmittes pbri reco no n i
vltra intuitate 2 6 q 6 ca j et ca Ol
reconciliar et ca Sequit. 2 6 q vlt Et
perseuerantes in malicia no eis sit recon
ciliari 2 e q 2 Legatur et ca. capitulis
Et i scema nri c. nulli pelientia reco
ciliato e denegata 2 6 q 6 Ruis
qui et ca scripti Et etiam p sacrilegiz
vel fornicationes pollute sit reconciliade
De q. di. j Si motu et ca°. scriptis de
fo. reconciliatoris guigu 3 7 q 6 ca vlt
Recordatio peccatore quibusda nocz
quibusda vo no vn. Crisos q o 6
f. Dn nocuit iustis hominibus quia ma
la passi sunt tu ceperint esse inbonis
Recordatio tusfactore malore no solu
non nocet s ad hec magis delectat na
mala qz diu preteria sunt grauia sunt
Cu vero tusfacta intuallo tpis precesserit
primu fuit abla°. vn cayn obtulit
deo munera de fructibus Cn e Scdm
recordatio°. vn et abraham decimas obtulit mel
chisedech sacerdoti Qn se 3m fuit
sacrificiorum ymolacio qz etia an legem
a nonnullis facta e Naz tu ista i lege

nature instituta sut p qz max° opus
tue redemptois exprimebatur Naz modi
redimendi p oblacioz ipsius receptu pectoris
qz signatur. vo p deciam decagima s ipm p
cu exprimebatur p sacrificiu inquo erat
sanguinis effusio Quartum remediu fuit
ipi effruit circumcisio qz sub lege data fuit
e s nullus aduentu istorum potuit aperire ia
nua regni celorum tn. Jo. y m. sz bapi
succerssit qui regni celestis aperire aditu
potens fuit etc. e.
Primu ergo remediu xc. assumpsisse
videtur cu a parentibus intemplo
oblata e 2m p xl. leuitum qz eni
no habuit vn solueret decimas tercia salte
deo obtulit decimas dicere Tercium tum
par turture aut duos pullos columbarum
pro eo inr obtulit i sacrificiu ymolandu Qm
cu ipe circumcidi voluit y tn cu a sole lupa
suscepit Scdo voluit xpus inrez subdi
legi vt lege impleret Non eni venerat
lege soluere s adimplere ut ne iudei ex
cusacoz haberent ad°. se doctrinaz xpi non
recipere eo qz prius sibi no obseruasset
tradiciones legis Tercio ut lege purificationis
nobis tunc dicet sic eni adueniente luce
cessat tenebra z aduentu solis vmbra
sic adueniente purificacio va i. xo. qui
nos ve p fidez purificat cessat purificacio
typica Quarto voluit inrez legi subi
ci vt nos purificaciones instruet Debemus
namqz purificari p y p peccati abrenunciacioz
p bap. le ablucioz p opis boni multiplicacioz
p tribulacionum passionum Rursus hoc festu
candelaria vocatur eo qz candele accense
i manibus portantur qz ecclesia constituit sz 3a
causa primo pp. commoditatem extollenda to
suetudinez Naz Romani ad honoz februe inris
martis qui de belli obpre victorie vrbe
de y°. ano in y m. cu cereis et facibus sole
bat lustrare qz vrbi pppa Sergius commu
tans i melius omni anno instituit hunc die
ad honoz inris dm accensis z benedictis ce
reis celebrare 2°. ppr. processioz purificacionis
Na maria z Joseph symeon z anna
pntato dno venerabile processionem fecerunt
sic qz z nos cereos baiulantes processionem faci
mus vt p accessum cereorum xpm significemus
Licunq eni cera et ignis sut in cereo
aia caro diuinitas sunt i xpo plicitum

icem anime mitatne pctm cartie i corru
ptam p igne siue lu.m intellige debete
Q.° pp.r mat instructos Iubet em instum
qp si an purificati volum ta i nob here
debe[?] fide vera actom bona z inte[?]
vetu[?] Candela accensa e fides cu opa
tõe bon Licinia occultata intecto vas
sic em tta no illumat n accedat nec
n p lictu.m lu.n recipit sic fides e mor
tua n bono ope illustretur Q2 tn no
sit n quittere vera opus neui pdiat
Demq hc festu ypopanti dr qp idem
e qp repntaco vel obuiacio ecco qp xo
repntatur intplo et Symeon z anna
obuiauere dno sic nob go hc festum
purificaco culpe candelar i illuiaco
gre ß ypopati i repntaco gle

Quadragec e decia pß totq ani
dicere et ideo qui vnu die vel
plures frangit decia dicitr no soluet
De q di y Quadrage p Grege Q4
excepta causa nccitate e obomib obß
uanda De q di z No licitat z 2 ca sp
Q4 loco ieiunij bn celebamq ad bene
viuiq De q di y scan.m p Aug.m ite
m lo sic actib ita et in alijs anne
notauq e abstinece di l Demq p
Grege qp illa inobseruate eq laudi
debz pterite di l Statuq Q4 no so
lu actalib ß eca actipo z oib e i
ca abstince di l Demq p Grego.m
et abom suptuosiori cibaio ist ibm te

Quadraginta et sex anis edifica
tu e tplm Glud b vot inib
xlvi q scriq ipe Ada qui p tota orbe
terre e ß hic mu in l libs lrib
grecis l vbore gittore Si em ita
e scribas submite i nomia l pau
mudi oriete ocidete aquilonib z mei
diam qp e toto orbis capta verbore
ß Adam anatole disis arctos mesebra
i oriens ociens septetrio meidies vn dus
ait aq.oz verib collectis se clcta sucs
tu venit aduincae ß em ada igito
Alpha qp e vnu ß z delta qp e l
liceo y ß itm alpha qp e vnu liceo 6
ß q qp e xl liceo xlvi Et q dns in
illis ipib de ada corpq accepit no
de ada peccatu trax. teplu corpori
inde suppsit no iniquitate q delem

plo pellenda e Ipa aut carne quaz
traxit de Adam Quaria em de ada
z domi tato de maria indi iussiriunt
et ille resuscitaturq erat illaz carne
triduo q illi i toto erat occasu Illi
solunt xlvi anis edificatu z ille tri
duo resuscitauit id Aug sr Ioh o
l q i insi ste inib xlvi q sit psictq sa
lutare labor bom opib pernet ad
nuj xl.m z quies et felicitas sigt p
nm quinqgena.m ß ibi o. 11

Querendq e deus Querendq e y
pmo insimplicitate cordq Sap i
insimplicite cordq q i 2° cu festiuate
ysa yy Querite dnm du inveni pt
i du vniuse Tercio cu lacrimis sic
mlr filiu amissu Luc 2 pr tuus
et ego dolentes qre te Quarto di
ligent sic mlr inoctam pdita Luc
iy qlr si pdiderit dragma noue ac
cendit te y.to cu pseuerant Je 29
Quietis me z tu qsiderq me te chcke
6 Iudicabo t o lso quid sit bom te
ste Aug de v dm ß e q Qui dm
queat castus e qr legitim marita ai
ma dm ß Quisqs adco pt deu ali
quid quit non caste dm quat Vnde
querens sua in ecca dulat e ß.m aug
licet ille te

Querit homines deu inlta. Vnd
dns vado et quatis me no dsi
deo ß odio peti qp abscessit abcaule
hom inquisiert et qui odeiuit z qui
amauit illu psequendo ysi hre capi
endo pls posit fuga a me z no e q
req a m Et itm Confundent z reue
reatur qui q a me culpat q no req
rent Dampnauit qui requiret Calu
e no querere animaz xpi ß quo cam
iudei quesiert ut pderent Aug
sr Ioh o 38 pq pn.m ste iudei que
bat pendere itm vitaz pendiret sed
credendo z intelli.do no fremendo z occide
do Intellexisti apprehendisti ß no sicut
iudei tu apprehendisti ut habeas Illi
apphendere volebat vt no haberent
credente verbu pende hoc e xpm tene
pende ß ibi o e 8 Ite tres sunt cae
quare querentes frustrari solent Qu
a non intpe querut aut no sic oportet

Aut no ubi Q3 ideo qre dnm du
inveniri pt erit absq3 dubio tn m
venire no potit B bn sr Cant 8e
17 b Lra tercia so
Q Vere dnm deu tuu et invenies
eu Si tn toto corde qsiere
et toto tribolone anime tue Deut 4
C Si quis no quesierit dnm ioiam
a minimo usq3 admaximu 2 pali 17
f Nec in infimitate quesiuit Asa dnm
xc 2 pali 16 g Querite dnm et vi
uet anima vra ps 68 Querite me
et invenietis et nolite querere beneficia
eccliaz vel prebendaz Amos 4 Querite
primo regnu dei xc Mt 6 Querite
et invenietis pul et ape xo Mt 1 et
Luc 11 Queritis me et no invenietis
fe 2 C Queritis me et no invenietis
B Ioh 1 E Lra pima
Q Vestores Questi e dux vz ho
nesta et turpis De pe di 4 Cr
litas et plati qstu pietate putant
qui pstructuis eccliaz Lucris illia
tis vacat 16 q 1 Et h p vigl Q4
pmoto adordines no e intendi qstu
questu di 1 L Consiliut Q4 illi
sunt sua quentes et dm no inveni
entes qui non dm qrut dm h qrut
tpalia querit 8 q 1 Sunt in eccia
per Augm Lra scda
Q Vestores qui eleosinare quoru
quidaz se alios mentiendo abu
siones non nullas insua pdicatione
pponut Admitti n aplicis vel diocesi
epi lras veras exhibuerit phibemq
et tue pt id q in ipis qtinebitur
lras instirel pplo ppone pmittat Eroz
vero q quit talibz aplica sedes indul
get duximq qprimenda vt Sm ca
diocesi epi su lras moderit Et si
quia talis e qui ut ait aplq omis
stabimq an tribunal p xc 2 Core
9 Cu igitur adsustentacom fom et
egenoru adtale cofeuctu hospitale
ppe no suppetut facultates vniusitate
vrm mouq et exortamur inddno
atq in remissione pccoru nobis inugimq
qtn debonis vobis ado collate piab
eleosinas et grata eis subsidia mutu
tu erogetis vt p sbuentu vrm ipore
mope copule et nos p h bo et alia
q dno inspirate feceritis adetna poss
tis gaudia Eu aut adquerendas ele
mosinas destinat modesti sint et disc
ti nec intabrnis a alijs locis incogruis
hospitentur nec inutiles faciat a supu
osas expensas cauentes omo ne fle reli
gionis hitu gestet et infra h 4 lio
Decretl De pe et re ca cu ex eo
Q Vestionarij questores qui distribu
pro eleosinis petitis adimtti n
debeat lras aplicas vel diocesi et q nil
pponat n qntur inlris ptinetur et pom
forma lrare vris Questionarij debet
esse modesti et discreti et ne in taber
nis a alijs locis incogruis hospitetur
nec faciat incogruas expensas nec as
sumat hitu fle religionis ulis Ad
questionarij nllatrn ptinet pdicare
h tn caritatiua subsidia humilr petere
et indulgencia si qua habuerit oppone
extra defectibus et ca e offin lio 6 et
instle de pe ca e abusionib et si ppt
eos impeditur offim inquisitorie pur
et debet ab epis copensa pdicatione ut
i ca e offm Questores no debet con
cede indulgencias pro motu destito nec
dispensare super votis nec absoluere
apuraijs homicidijs a alijs peccatis
constitutis ts nec male ablata et incta
data & aliqua qntitate pecunie remit
te nec tercia nec qrtaz pte et hq di dm
eis pniciis relaxare nec aiaz ut me
dicat assumit quos apurgatorio trahe
nec plataz peccatore indulge remissioz
nec ape et aculpa absolue Omnia vo
puilegia st pdictis vel aliquo eoze
venouata st instle de pe ca abusionib
h bn incasibus xc
Q Veritur utru indulgencie st fa
ciende pro sbsidio tpali Rndeo
sm petru et tho in e di 20 Q4 &
tpalibz no sunt danda spualia sed in
dulgencie dande sunt pmoate spuali
et non pro subsidio tpali Quatuor
aut requirunt vt valeat indulgencie
duo sz expte dantis sz auctas et ca
racionalis alia duo expte suscipientis
sz q sit instatu meriti et faciat id
debite pro quo indulgencia datur Core

dat thros et albta Dieb em indulge
ntiaru sive kini non sint dieb sive am
tali nec purgatori ß mudi Et insta
h Barthon cū dctapibus zc lra j
Racio e vis aie no solu ggmta
ß ctiā motiā boni tm iudicat a
gse bonu vel malu et ibi sistit Dr tn
ce ggtia Si aut pcedit aplius iudicat
bonu ut fiat sit est motia Si aut p
cedit vltius et no solu iudicat ee bom
vt fiat ß ctiā id appetit tuc libere ar
bitriu dr qm libere arbitriu coprehe
dit racoz z voluntate Raco aut se habz
ad bonu ptae Et diuidit in pte su
piore et inferiore Supior aute pe
tinis z etnis intendit inferior at ctra
sitoriis iudicat et ea disponit Ite supior
ps accipit racoes per leges diuias z ht
e faciedu qz honestu e vel qm gpe
dit rei pubce Ite supior ps racoib dr
uis qz licet vsqz ad cotēplatioz etnore se
gtendat drt tn ab intelligeu negocia
incius p mod inceroib Raco aut no sit
cosferedo z cocinado Dr aut raco ali
o mo ab intellectu qm intellcus apphe
dit esse rei absolute Raco aut cu col
latc vnius ad alterid Inferior vo pars
racois dr infar quo qz versatur cir
ca corpales gnicta e ssualitati et
sepe allicit alra Videtur em ei sibi
porrigi pomu i illecebra vicioz hic
tho de v the li 2 ca 4
Racio quippe sano i qcib anpo
nenda e cui quid z qca gsidet
Sz illa qz tato dignior a sui imitate
quo gcellētiori pietate h Augi
de ciuitate di li j pte jo Ite malicia
et raco sunt an doctrinaz et sup hiis
no pt ee vlla doctrina Ite Augi ibm
lio j4 pte 3 Ite firma raco e apt nos
qz omps no facit sn racoe Vn amig
huiq no pt vedde racoz h ibi lio 2j
pte 3 Ite ad vna pte racois ptinet
scia i gynicio rezu tpalin atqz muta
biliu nouācz huius vite accoib intia
h Augi del li j2 pte 6 d sc
Racio sana qcib e anponenda di
9 Sana p Augm Reddet coz
plati ticiq de mia quaz acceperit de
26 q vlt Alligat Ut tacit racoe
nicie e gcarpari di 68 Cor epi Ut re
cosrat lege e di j Consuetudo p Isid
Ut ea qz tacet racoe desacit subs no
reddent coz j7 q j § Glo Ut de om
verbo ociosa reddet homines racoz 22
q vlt Cruociēs p Isidm Ite de negligēt
omissi 23 q 4 Cru p Augi Item a
prelatis secularib et aplatis ecctie gra
uis adeo gcigetur raco 23 q 7 pn
p Isid Ut inferiores supiori ecctia
commissa tenentur redde racoz j6 q 2
Sane Lra prima
Radix frangir supi rami hulib i
sciat olcast manat tn radix
illis psiliis istis receptis v manet ra
dix impericiis etem prim x ppha ipse
qz qcas venit sm carne Sz huius ar
boris radix Abraham ysaac z iacob
patriarche sunt Et isti sunt iniquiue apt
teru in honore mag ut adiuta ille pau
per pta corpis gratu leuare i sinu
abrahe go radix manet z laudat sed
rami supbi z pccadi z arescere meruc
runt Aleaster aut hulis illoz passi
one inuenit locu h Augi sr sci
o j6 insi Radix arbois sicut vigorz
dat multis ramis sic ecctia in xo fu
data aplis et plate virtute ad insit
spuale 2 4 q j Ro et 23 q 4 ipa
pietas p Augm pta mem Ite radix
omi maloz e cupiditas di 4 j hoze
p Augm Greg de pe di 2 § Exp
missi Ut radix omi bonoz e caritas
et sunt no put stare De pe di 2 Ex
pmissi Ite n vq radicitus euulsa fuerit
alia plantari no pt qz frustra ramus
inciditur si radix no euella ibm
Rapina Rapinas nolite concupis
cere j0 j6 Dux indigens multo
opprimit p calupmaz pu 22 8 Sta
but insta i magna consciaz zc Sap
4 panis egentiu uita paupis e zc
Ecci 3 4 f Ut inagne comedit
uindiqz terr vinetu heredite possidet
Ezc 33 f Quia tu spoliasti gentes
multas gentes spoliabut te Abt 2 c
Rapaces regnu dei no possidebut j Core
6 d Si i igne mitta q no dcit rem
ptaz v putas q intrasit aliez imthezy
e si tu dia arde debz qui mich no

vestiuit v putas aclius e q spoliat
h Augu de v dni s 20 pti me
Quesitu erat asstante cu vidit Ruis
ait Video magis latrones ducentes pauc
ad suspendum qui digniores sunt suspendio
Sacrilega mos minuit puniunt s magis
i triumphis feruntur h valeri maxi li 6
1 Querit esdras ad nostram tamq quare
mali i hoc mundo pperantur et boni op
primuntur Ciuitas dni ierlm destructa e
et desolata ciuitas diabl babilo consti
tuta et opulenta Resp ei vriel anglus
pondere igne mensura ventu reuoca diem
hesternum si pt Resp no Rursus anglus si
ea q in visu tuo sunt cognoscere no va
les quo iusta et occulta dei iudicia sane
psuas h e li Esdre et mgr histo
Rapina e ablacio violenta vsus aut
possessionis rei aliene contra leges vel
iusticiam dno no consenciente Sequitur Leui
19 preceptu e a dno no facies calupnia
pximo tuo nec vi opprimes eu Et scrns in
prima Omnis enim iniquitas et oppressio et i
iusticia iudicium sanguinis e De pe di 1 Ois
Est ergo peccatu mortale ingne Et tm
vt dicit aplus i Corh 6 Neq rapaces reg
nu dei possidebunt Distinguitur aut a furto
per hoc q furtu magis i portat dolu et
verum fraudulenciam Rapina vero rapinam ac
violenciam ta pse q voci Et ideo magis
punitur cu dampnatur legibus Rnr magis
peccatu comittitur rapina q furtu et
comittitur nimbus modis Primo si quis p aliq
violenciam siue metu p spoliacom vel dap
nacom aut i iusta extorsiones vt p pesas
exacciones vel inclusiones ac distracciones vel
consistaciones seu fictas vel pesas ciuitates
vel ...ciones aut alias consuetudines i iustas
vexaciones vt faciunt mali dni et potentes
tos seculi atq plati viz senescalli
bedelli balini forestarij et alii ministri
et i iuriosi iniqui et quicumq alia ex
maliciose nocuit vel aliis sic nocentibus
auxilium gratis dedit vel sua volute
sponte consensit Scdo si quis puiole
ciam virginem defloravit ac alias mulieres
violent constupauit vel corrupit ac aliis
sic agentibus auxiliatus fuit siue pcurauit
aut voluntarie consensit Tercio si quis
mercede operatore i iuste detinuit siue

diminuit vel ipos defraudauit contra
id q scribitur 19 Non morabitur opus
mercenarij tui aput te vs admane Et
thob 4 Quarto quicumq aliquis e operatus fuerit
etc Iac 5 de eode Et extra 3 e de eccl
Quinto si quis malas consuetudines indux
erit vel induci pcurauit ac inducendi co
sensit qua cum inductores totiens rei
erit peccati quociens p hoc aliis materiam
dedit nocumenti etc sequitur
Rapina e vel qn res capitur vel
vsus rei violent eripitur 3 6 q
1 ca vlt ca si S Exhibet Raptor pprie
dr qui violent publice tollit aliena 1 e
q 4 penale p Augm Raptor dr vsu
rarie fenerator 1 e q e Si quis vsuram
p Ambr Ite raptor dr inuentor rerum
vetentor 1 e q 4 Si quis p Augm ca
sequitur p Grego Item raptor dicitur pre
latus rerum ecclesie dilapidator 10 q 2 Si
quis quis Ite raptor dr q vlt s iniria
retinet probatur di e 2 S Rapina
di e 1 Sic lu p Ambr Ite raptor dr
fame alterius dampnator 6 q 1 detractores
Et raptor magis delinquit q fur 1 e q 1
penale p Augm Et raptores sic inse
mes 3 q e consequenter 2 q 1 Constitutus
Ite intellige salute qui vis clericis mas
facere detrapimus qm si qui pastus xam
pascit xm qn spolias xanu spolias xm
Si i igne eterno ibit qui no vestiit nud
Et cu xc dicit Nudus fui et no vestisti me
q locum in igne eterno habebit cui dicitur
e vestitus fui et spoliasti me h Aug
de v dni s mo 83
Raptus e virgis aut vidue inuite
et no consencientis oppressio vel in
alia violenta Sequitur 36 q 2 sic
scribitur Raptores igitur viduarum ac virginum
ab in ma te tanti sceleris detestam
illos vehementerq psequendo qui faciunt
virgines et nolentes vel inuitas etiam suo
matrimonio sociare temptauerint Et pta ne
plerumq comunis cum aquide suppe
di porpina Et notandum q no solum
rapientes s et raptoribus consencientes mi
dirrecta canonum sunt anathematis feriendi
Rapta dr v puella dotum nupcialis n
an constituit violent adducitur 2 1 q vlt
Lex 1a Ite rapta dr illicitus coitus

acorrupcio decr 2 / q. vlt Raptus 7 36
q 1 ca. 1 vtrumqz per ysid ste raptu co
mittit q flos virginitatis puelle violet
eripit 36 q 1 decraptoribus .C. perquet ysi
No ibm et ex ptotu re

Recidiuacio reppicus vxor loth pta
R se versa e in statuam salis Gn 19
Cum baptizatur a mortuo z itm tangit
mortuum quid pdest lauacio eius sic homo
q ieiunat in peccatis suis et itm eadem
faciens qz pstat humiliando se orans eius
quis exaudiet Eccli 34 et yo ysid ites ver
bu durum et neqz Eccli 19 h glo augl
pta fletu no commitas qz itm narre est
flere ne defendas qz male locutus es z
qz malicosa mente concepisti pessimo fac
to ne replices Cathenas ligneas co
triuisti et facias pro eis cathenas fe
reas Jer 28 f. Reuertar in domum meam vn
exiui Luce 11 Ecce ia sanus factus
es noli amplius peccare Joh 5 b. Miror
qz tam cito transfertimini ab eo qui vos vocauit
in graciam xpi Gal 1 Quo itm co
uertimini ad infirma et egena elementa
quibus denuo seruire vultis Gal 4 b
facta sunt eis posteriora deteriora prioribus
melius enim erat eis non cognoscere viam
iusticie qz post cognitam retrouerti ab ea ut
2 pe 2 Impossibile est enim eos qui semel sunt
illuminati gustauerunt etiam donum celeste
et participes facti sunt spiritus sancti z prolapsi
sunt rursus renouari baptismo nec gra
peccare nec pta hac iniura redire adpa
tenas fructuosas Leccio 2

Recidiuare in pctm abhominabile est
R tota eo dum nullus scelus tota
eo tam abhominabile sit qz peccata pta
vinatiqz nrm dimissa repetendo ga
udere et inde exultare h augl in ep
adquietam comite Venisti per viam forni
cacionis iter ambula per viam castitatis
Venisti per viam auaricie ambula per viam
elemosine Si aut per ipsam viam redicre
itm subito vadi h Crisostomus super
io ch 20 per aliam viam etc pleru qz
vtile e arrogantibus deseri adeo qz quibus
sue infirmitatis gsti ad humilitatem red
deant ut humiles pta casum assurgant
h ysid lib 3 Dessimo ho vinguntur
qz casus tanto maiore e tanto quanto

pta qz cadet maiore erat virtute h
ysidorus ibm Leccio tercia

Recidiuacio peccata semel di
R missa replicari quasi videntur
Amb enim ait sup epla ad ephe Do
nate inuicem si alter in alterum peccat
Alioqui deus repetit dimissa Sic enim
in euangelio desuper namqz legitur q in fine
suo impius e deprehensus Rabanus eo
se eo Namqz fin tradidit eos tortoribus
quousqz redderet vniuersum debitum qz non
solum pctm qz pta baptismum ho egit repu
tabitur ei ad penam sed pcta originalia q
in baptismo sunt ei dimissa Ite Greg
Exodus eum 4 constat qz si non ex corde
dimittimus qz in nos delinquitur et hoc rur
sus exigitur qz iam nos per penitenciam dimissum
fuisse gaudebamus Item augl in o eiusdem
dicit dns Dimittite et dimittetur et illa
si non dimiseritis reuocabo te et quodqz
dimissum replicabo e Assumit recordaco
core gloria e Aut quid pdest pec
catoribus q boni sunt constituti cui re
put eo in malis Ita recordacio transit
core honore non solum adiuuat sed z amplius
grauat h ille Ite Crisostomus o e 6 d
Cum enim debet mundo queius vnaqz
qz anima adsolutam suam gerendit et nemo
recordatur apluus talle affectum eum de
carne recessit anima non pr filium nec
filius prem Anime enim qz dictam recte
primus mea dimittitur et nemez no
bis tu habebimus in opera mea si bona
sint ad gloriam si mala ad penam h ille

Redempto Christus venundati estis
R et sine argento redimemini ysa
52 b Venit dare animam suam in redemptionem
pro multis Mt 20 xpc nos redemit de ma
ledicto legis i ex pena transgressoribus
legis debita inquantum factus est pro nobis
sustinens penam mortis qz inscriba ma
ledictus in lege per suspensionem Vt deuter
21 qz Crux a scriptum e maledictus ho q
pendet in ligno Gal 3 c Cum essetis
aliquando longe facti estis prope in sangwine
xpi Ephe 20 Non corruptibilibus auro vel
argento re estis etc 1 pe 1 e Redempto vi
uorum et mortuorum sunt passio xpi
De 9 di 2 Semel per augm Ad
per opa inne peccata ipsa redimunt

d 8 6. c. Est etiam. Item multa sunt alia
bona quibus puto homines peccata redimere
de pe di 1 Medicina impn^o. Item captiuos
et oppressos tenem^r redimere di 8 6. Non
satis mis p Amb. Item etiam ornata et
ecclesiarum redemptio est captiuorum 12 q 2 Au
rum sancte vasa ecclesie et res que spectant
ad redemptionem captiuorum 12 q 2 Apostolicos
di 8 6. pulcra mis etc.

Redimere tempus hoc est quando aliquis in
fert vel lite pro de aliquo vt deo va
cet non litabus gero op pdes ptiu. n. tempus
quando aliquid amittis ut a^d hebreos tue emis
quando pdis minimum vt emas vel a^d. sit pde
minimum ut emas vel quiete. Item hoc est
tempus redime. Aug de v apl s^e 8
8 i me^o ste aput dnm mia et copiosa
apud eum redempcio preciosus copiosa quia
non gutta sed vnda sanguinis largitur p q
ptes corporis emanat. Crucis et abiuit
stare et non stetit illuminauit terram soluit
vinctum redux^t. erroneum reconciliauit ten
Mus non pro illum liber. et alacer currit
sec Ber sr Cant firmo 6 6. Et i me^o etc.

Regere recte domum regitur vbi vir
imperat femina obtemperat Recta go ipe
cio v que impat caro fuit h Aug
sr sol o pro omnibus vel subiecte et q
in domo tua sunt tecum deo reddes h
Aug ad Julia^m comite Reuca in vi
ais etiam et et q^{ua} disciplinare homines
regere op tte o ocs amates maxime
et moribus vni^s et volu^{te} diuersi h gg
nazanzena i Apol Si nunc loci bene
regitur quando ibi qui pest vicijs poua q
stabis dnat^r h Greg 2 6 Moral Sicut
admodum tranquillis vndis mare conuertitur
sic regibus v aduersitatibus ppla regni vsa^r
h Crisi^o o 2 Et principatus non sangui
dentur sed materie et mobilitate regnat qui
rex nascitur et non moritur h Crisi^o i
politico l R 4ini. Possunt populos si f^m
nolunt esse soli per virtutem et p^{ro} volunt
placet excitat ne p arrogantiam regendi
plebibus odium i curtat Hec Criss^o in
glo sr 1° pu 2 7. Confferre i pictate
de vultu regis etc Si vis omnia vel su
bicere te subice tecum multos reges sit
terras regit ab^{i} distabis op et op admo
dum aggredi debeas h Sen i q^{q} ep

Regimen incarnatus necessarium est
vt recta sit ministracio. di 8 9 Ad
hoc op celeste milia mu^u angeli et arch
angeli possunt nobis e q^{at} op n^a alia
vniuersitas pt esse sine regimine ibum Item
ibum bruta aialia regimine viuunt 1 9 1
Inapibus p gg Item ita omnis ordo creatur
sub meti^r rectibus sic apibus et gruibus vna
rector e 1 9 1 Inapibus Item qui non superi
aliquo regimine sunt acephali di 9 3
Nulla 18 q 2 Abbatibus Item non solum
modo e epo regenda regimine plebes sua
vel domum sua sed etiam diuini regenda fami
lia suam et regi regenda plebe suam 23
q 8. Duo p Augm Item epi et pbri
i quid debent circa regimine intendere
di 9 7 Olim mis p Jeo^m. Item talis e
ponendus q non solum de salute aiarum
verum etiam et de corporibus sit sollicitus
di 3 9 petrum p Greg Ite valens in
tore adquirendis op debet di 8 7. Ffloren
ti^m p Greg Item regimen derogatur
tu plati ad subditos nimia humilitas
imitatur di 8 6. q n p Augm Nota
plus implacat. Lra 3.

Regimina de gente in gentem trans
feruntur et naciones delere sunt ppr
iniusticias i iniurias iniquitates contumelias
et diuersas dolos Deut^o q Et cum 10 Re
gime tantum non decet regi aliquos legi
bus quam pijs rpore q sunt regnaturi
sunt mutuis op amoribus et puris af
fectibus mouere et mdm h Bri sup
Cant s^e 1 8 6. Inpn^o Ite mbat tra
regi^n honore non tamen illius pstar^r quia
robus hucdamus malorem vo regime ma
lis regnantibus nocet qui suos annos
vastat scelere maiori licencia Rursus at
qui et sinuato subdom non nocet misi
iniquitatis ppa Iaz miste quidque ma
lorum ab iniquis dominis irroga^r non e
pena criminis sed virtutis examen pinde
bonus et si seruiat liber e malus aut
si etiam regnet seruus e nec vnius hois
sed q e grauius tot dnorum qt viciorum
h Aug de ciuitate dei li^o e pte 2
Item qui facit peccatum etc et aq^o q^s
remota e etc Remota itaque iusticia
quid sunt regna nisi magna latrocinia quia
latrocinia quid sunt nisi parua regna h Aug

Ibidem b. xx Littera quarta

Regimen celoru no venit cu obs
uacione Neqz dicet ecce hic aut ecce
illic Ecce em regnu dei int vos dio
dnb Luc 17 c. Ite adveniat regnu
tuu vel regnu dei in vos qn estis eius
gracia consecuti h Aug de v dni se
28 pti prim Ite regna terrena pdcta
sunt pictia surget gens sup gentem
et regnu super regnu Ite celeste reg
nu pmissu e ne tu fidelib cu terrenis
puteb h Aug ibm se 29 Ite non
destituamq fidib fines ett terrenis omnibus
regnis h ibi Ite nichil e aliud regnu
quaz vita eterna quia xc pub noiat
regnu di du dicit Ibunt in vita etna
Regnu e vita eterna h Aug ibm
se 18 Ite regnu celoru claudunt sac
dotes Vn Crisg o eij sr isto textu Ve
vob scribe p ypo qui clau reg celoze
Mt 23 Certe nuqz claudebat ianua
veritatis qn posunt decretu vt si qs
ibm diceret filiu dei fiet extra smagoga
Sic et mo scelerati sacerdotes claudunt ia
nuaz veritatis sicut em qn si mai
festa fuit veritas eore
non e et ypi de dignitate sacerdotali
ad humilitate veniat pplare Et iud
go ignaris pplis occupatos ett absit h
ille sequitur. xx Lra y.

Regnu celoru 3r or quiqz acta
meta plorante quiqz mataat
ipis egtolis et quiqz p thesauro vel
diuicijs huig regni Et sit mercita sa
pietia quaz messalis ind congregat in
se reg celoze sm hac eplure voz
Est em sm dulcitate loca mqo quies
cit bte anime sic sm phm intellectus
e pqt e loca spcie Naz ht q cotinet
oma scia lz uore vt dr Sap 1 Si go
in manu regis terrene sut bona regni
qnto magis ind sunt omia Sicut
sepius dicit scriptura Est 2o rex hig
regni q p qs sug eius regimela Ideo
innuere Luc 17 Regnu dei int vos e
Et cu mto sunt omes thesauri sacie q
sapie absconditi Col 2 Ho inure
si 3o anthiotce sit ht regnu et insta
h dr Et li madi ca 21 sr isto textu
Adveniat regnu tuu Ite sm Augm

mde se dm Chadata una signt per
vnu iota q vnu apice qui n soluit
et sic docuit 1 sm id q soluit i sm
id q invenit q legit minimq vocabitur
in regno celoze q forte ideo no erit in
rego celoze v n magni esse no pūt Qu
aut fecit q docuit sic hic e q no sol
uit et docuit sic sm id q no soluit
ingenis vocabitur sequitur cca ut i rego
cu magni admittitur T ie v celu Lra

Reges oes peccaverut pt vltra
dauid ezechia q Josias sz ydola
tido Exu Lg Cu fuit rex constitutus no
multiplicabit sibi equos nec reducet pplm
i egiptu equitatu nuo sublevatus xx
h deut 17 Vn scribit ad reges 6 Sap
sudicu durissim hijs qui psut xx ut
v dnac Lra y.

Rex inqs noug abusionib gradus
dr qui cu non iniquoze rector
esse debuit licet insemetipo nomis dig
nitate no custodiat nom tn regis itele
lectuale hoc retinet ut scribit subiectis
omnibus rectoris offim puerit h qualit alig
corrige potit qui pprs mores cu iniq
sunt no corrigit qm i iusticia regis ex
altatur soliu et veritate solidantur guber
natla pploze Iusticia vero regis e ne
mez i iuste ppom opprimere sine accep
psone inter virum et pxm suu iuste iu
dicare Aduenis pupillis viduis defe
sor esse conhibere furta adultera punire
i iquos no exaltare ipudicos q histio
nes no nutrire impios de terra pde pat
cidas q piuratos vivere no sinere eccias
defendere pauperes elemois alere iustos sup
regni negocia constituere senes sapientes
et sobrios consiliarios habere magoze q ari
oloze phitonissare q supsticonibus non
intendere iracundia sua differre pri
am fortit q iuste com aduersarios defen
dere per oma ind confide ppitatibus
ani non elevare cuncta aduersa pa
cienter tollerare fide catholicam inde hre
filios suos non sinere i ipie agere certis
horis orationibus insistere an horis congruis
no gustare cibu h regnu ppritatem
i pnti facuit q rege ad celestia regna
melios pducunt Dicit em scriptura
Ve tre cuig rex e puer q cuig pricipes

mac comedunt Cum vero secundum predictam
legem non dispensat multas immire
adversitates tollerant impii Idcirco enim
sepe pax populorum rumpitur et offendicula
etiam de regno suscitantur Terre quoque di
minuentur fructus et servicia populorum prepediuntur
multi et varii dolores prosperitatem regni
inficiunt carorum et liberorum mortes tristicia
conferunt hostium incursus provincias undique
vastant bestie armentorum et pecorum greges
dilacerant tempestates aeris emisperia turbata
terre fecunditatem et maris ministeria
prohibent et aliquando fulminum ictus segetum et
arborum flores et palmites exurunt Super
omnia vero regis iniusticia non solum presentis
imperii facies fuscat sed etiam filios suos
et nepotes ne post se regni hereditatem
teneant obscurat propter piaculum Salomonis reg
num domus Israel dominus de manibus filiorum
eius dispersit et propter iusticiam David regis
lucernam de semine eius semper in Ierusalem reliquit
Ecce quantum iusticia regis saeculo valet
intuentibus perspicue patet pax populorum
est tutamentum patrie munitas plebis munimentum
gentis cura languorum gaudium hominum
temperies aeris serenitas maris terre fecunditas
solacium pauperum hereditas filiorum
et sibimetipsi spes future beatitudinis
Sed tamen sciat rex quod sicut in throno hominum
prima constitutus est sic et in penis si iusticiam
non fecerit primatum habiturus est Omnes
namque quoscumque peccatores subse in presenti
habuit supra se modo plagabili in illa pena
futura habebit Hec Augustinus in abusionum
Rex pius non dicitur vertitur 23 q 1 Scelus 24 regis officium est iusta
precipere et illicita prohibere 23 q 5 Si
autem cetera insuper item regum potestas est constituta
ut mali a malo coerceantur et boni
quiete inter malos vivant 23 q 4 Non
frustra per Augustinum et q 5 Cum peccat
an sicut et ca Rex 24 rex Nabuchodonosor qui
prima ad ydolatriam compulit et postea ydolatras
punivit duplicem statum viz perverse
etatis et moderne repintat 23 q 5 Non
invenitur per Augustinum et ca Cum 24
regum est proprie facere iudicium et iusticiam
23 q 7 Regum est scilicet debet ecclesias defendere
23 q 3 Maxima per Augustinum et ca
sequenti scilicet per eas ecclesias 11 q 1 Sane

Scilicet deus hereses impugnare 23 q 5 Quesitum est et
ca sicut inter per Augustinum scilicet debet oppressos
relevare 23 q 3 Regum 24 generale pactum
societas humane sibi regibus obtemperare
di 8 q 9 per Augustinum scilicet regibus debetur fidelitas
23 q 4 Si aput per Iohannem scilicet
denetur eis subiectio et tributum solucio
11 q 1 Si tributum per Ambrosium et ca Magnum
q 3 Si dominus per Iohannem et ca sequenti 23 q
8 Tributum 24 debet populus in domini blasfematores
punire 23 q 5 Non invenitur
24 salubre est eis episcopis et presbiteris sua
colla subdere di 10 Certum est et di 28
Valentinianus 24 cum deus reges se et
alios bene regentes 12 q 1 Quo per Iohannem
24 peccatum est regnare in honore 3 2
q 1 non solum per Isidorum

Religiositas custodiet et iustificabit
cor iocunditatem aut gaudium
dabit Eccli 1 Si quis autem putat se religiosum
esse etc Iac 1 q scilicet cetera et dum
religio erat et cumulatimus ardencium
erat cor unum et anima una Huius
religionis regula est caritas Hec est enim
tela aurea de qua Iosue 1 efficitur est
regularis et palium etc Hec vera lex est ca la
Summa secundum Augustinum est super omnia dilige
recta primo quod super nos est scilicet deus 2o quod
nos sumus anima nostra 3o quod iuxta nos scilicet
proximus 4o quod infra nos est scilicet corpus
Religio secundum papiam est cultus timoris divini
a religando deo quia animas nostras neglectas
per quas religiosi unum deo animas nostras vinculo
fruendi etc

Religio sana quod predicatur per totum
mundum hec est ut colatur unus deus
non multi dii quod non facit beatam animam
nisi unus deus participacione dei fit beata non participacione
anime sancte fit beata inferma anima
nec participacione angeli fit beata sancta anima
Hec Augustinus super Psalmum 2 Religio sana
una est salubre et una religio non alicuius
alicui civitate instituta est sed placatur celestem
ipsa instituit civitatem ea vero
impropriat et docet verum deum datorem vite
eterne veris cultoribus sibi hec Augustinus
libro 6 Cronica per spacio diligentissime
et perscrutato non inveniat deum
in aliqua passione sua et tribulacione in
diuisse se aliquo seruasse cum Reginaldus

posita q baptus e alicui ibi audiuimus
nunc legimus Augustinus sr ps 3e no
requirit domus altiore pondus nec co
cludi int angustias celule nec i antris
aut obscuris stare iubet s sinac fide
mias et iustitia Crisostomus li° 1°
de copunctione Cor incausto cis a meli
or cis hiis q foris sunt aut peior
Si melior veni et doceas si peior tu
et discas Augustinus inquadam smone
de obedientia te

Religio vera e vbi omes obediunt
vni et no e invidia neque scelus
int eos Chattha 6 d Vnde ppr locum ge
tem s ppr gente dns locu elegit 2
Machabeorum 5 p. Ista conuersio melius e
Col 3 intrans religionem dz omnia re
linquere sz possessiones et ppriam volu
tate sic ciuitatis reliqt omnia ma
iestate et fugit i montem Lincoln
dicit 1 R Iste religiosus vere abnegans
ppriam voluntate dine voluntati gratias
bz verius et potius suam voluntatem et co
pat gregi comparare oium qui nec corda
nec corpa nec aliqd i ppetate relictum
e eis sm Bn de cordz dicit 6 Religio
sus claustralis ab vnitate diuisus licz
sit habitu et societate corpali no diuisus
aggregatione frem est tn tamquam ramus
arbore abscisus ab arbore vel membrum abscisum
a corpe adherens trunco solu teneri vi
tur Lincoln dicit 137

Religiosus vere mortuus debz ce mudo
qr sic mortuus insepultus abscon
ditur sic religiosus i claustro Mt 6
Tu aut cu oraueris intra cubiculu tu
u 2e Wy Jero ad paulinum et i canone
16 q 1 Si cupis esse q diceris mo
nachus .i. solus qd facis i vrbibus q vtiq
no sunt solore habitacla s multorum Item
Lincoln inquadam smone dicit qr gnalr
claustralis peruati ordis s specialr
fr vagans i mudo e cadauer mortuum
desepultum egressum pannis funialibus in
lutum adiac int homines agitatum Ite
sigit p vxore loth qr post egitu de so
domis retrospiciens cont prohibitionem an
gelorum vsa e in statuam salis Gn 19
statua salis h hominis no tn vitate
sic tales salis religiosorum sm habitu et

alia signa ypocrita no tn vitate religi
onis habet Wy 1 R 19 Micol paul
tendentes inuenisse dauid in lecto inuenit
simulacrum et pelles caprine Wy petrus
et Iohs querentes dnm in sepulcro non
inuenerunt s sudarium Ioh 20 Sz de tali
bus dr domus Luc 9 9 Nemo mittens
manum ad aratrum et respiciens retro e apte ta
libus lex ep Jude 2 Sidera errantia quibus
procella tenebrarum conseruata e in eternum

Religiosi status sue falsus reducatur
iste textus Job 30 Heu adoptata
oriente illico calamitates mee insurrexe
runt super quos Gregorius 20 more sic
ait Heu adpsitiuo cine pplure qui
clara media redeptore nostri ce cre
debantur qui ppr specie sanctitatis qua
ostendunt clara media ideo ce creduntur
adeo facilius seducere et vehementius cruc no
cere potuerunt qr nemo audet eis resiste
aut arguere ppr reuerentiam religionis
et sic qr vide habetur Iste pseudo
pphtas et pseudo doctores hic ipsum designare
dicit illos quos videmus duos argete
religionis ppeuz pretendentes Crisostomus o
11 Sue sunt vestitam ouilia spec
silate icum silatum vestitu ouile sunt
non opus ouile cete qr spes picture
quibus se vestiunt lupi rapaces 1 ante
res sunt estimant bonum qr admodum
silatum bonum Crisostomus o 19 Alii at
hui sacedes se ostende volunt parte fim
bre a capillore suore alligant et suppe
dunt Oimpietatis maior scitate in
sub veste ostende volentes quia i cor
pore x ut qui corpus eius maduerant
sunt sanati no fimbre eius scitate
saluetur ut ceperaus de inna confidat in
vestitu hominis Crisostomus o 20 Sz Ce
auaritiam vero religionis colore depingi
tes qui dicunt x arma pstate vt arme
iniquitatis du pietatis estimentur Crisostomus
omel 2 1 2e Sequitur

Religiones hauaris admittas tria
confunde solet pium e immediate
preceptore de hoc arguitur habemus in
prima religione in paradiso v tn duo p
cepta data sunt et tn contrariu factu e
sepe em accidit qr plati tot et tanta
preceptes subditis potius salute ipedunt

q auget q em pcepta fatue eis tot
laqueos ab an ponut ut vna a alia
omo singuletur 2m e singularitas
Sextm habes ysa 18 De religiose sup
aqua lutis ppr hoc peccatu circta e
d's i corde suo inuolu cosidenda z silus
ero altissimo 3m e amor tpaliu qm
Act' 4 De anania z saphira qui de
abata d loce x ppr amos tpa m pcie
De his dr dns Seducuut mep pplm
meu z mordet dentib zc Michee 3 c

Religio plata multa mala absco
dit vn pper deuita cotepla
colendu e inquid sic quid his die
bus qui volut ee conuersi z expmissi
moribus inutil abiraut no mente mutat
s veste hy sut qui h.c tm no ope
sclm remittat sclaue viuut z vita
sua i am pfessioe uite melioris absco
dut ac religionis ymagine palliati o
pioz virtutis pro ultute suscipiut qui
inter hoies tm videri volut ficta z
iusta Distat quid applo no mente s
veste no victu s hitu ppe tm no effectu
mage studet videri et no s' pdicat mag
s no fatiut accusat vicia s no depont
Docet simonib s no tenet opib pub'e
s' displice sclat q i occulto comittut
cofitent se nosse z dilige dm facte
aut negat inhitu z victu forcaz pietate
hntes s virtute eius abnegates qm ido
accipiut plures q transfigurat se i agu
luos tu volu tonsa z vmbl picturz
religionis ptendut Ergo fit ut sint
ypocrite fallaces lupi rapaces subouio
velle delitescut Dequibus p pphm dr
no e tior dei an oclos e zc Comissa
coru dampnates repuita q pro clausso
mes sctu deserut p xo mociuas facul
tates despiciut et q xm ppe maiore
recapiut et subtpam acceptu cupiditas
interior latet Dequib hn ad Eugem
ppm li 4 hij sut qui sub ppe no susti
net p ee no norut supiorib infideles
inferiorib dptibiles hij inuocandi ad
peccatu ad negandu frontosi hij i ptu
vt accipiat ingrati ut acceperit corrue
vut lingua sua loqui grandia cu opere
exigua largissimi pmissores blandissimi
adulatores z mordacissimi detractores sim
plicissimi adulatores et malignissi pro
ditores hc i e Nissimes hitu ordinem
vt diues fiat osculo seductoris tradit xm
os dat xo tor dia o hc Ordo iniste Roga
bat ihm quidam phariseus zc

Religionis nome dicit ee satis
equiuocu Aliqn em accipi religio
p uirtute directiua homi vt debite s'uiat
deo suo Et aliu p statu actu ar religiose
huius di prtendente Sz tercio ma p ipsis
religios thr inclinate Religiones aute
vane sunt cuiq omes nec coplicate vt
impliete sim lcs in scriptura non st religi
ones u forte noieteng et valde cuote
Religios aut verz distinxi septuis in
religios vera xanaz et religios priuata
Religioz quez xanaz vocam q omnib
fidelib di subpena amissionis eterne
beatitudinis obseruare Et ista intelligen
primo e lex mandatore dm s intellecta
sco e ut actual huius di mandatorum
vel vniusalis obseruacia sine priuari
catione i aliquo vel induiduo lege dei
Et c quicuq habuit plenz obseruanciam
cuiuscuq mandati dm lz induiduu eius
lege quib z p q illaz lege Et abta
religione qui sit dur intellecta dm vi
religiosi vi videri cenatue pmaia et
cr omni natue inqua dispersi fluctant
tam alias incolentes viz Act' 1 Et
pbabir pom q illi vi religiosi s'ua
uerut lege pfecta religios simplice
xanaz qua aly iudei qui pro suo ppe
tuo hitauere in iudea Et adistu ssm
dr Cornelius Miles vir religiosus
Act' 10 Cu multis alijs cuiuscuq lau
dabilis statu fuimt du pfecte obseruar
uerut lege xpi Sz circa descripcione
religionis priuate e mag contencio
co fecia r quo religiosi priuati vel
nesciut vel no audent religios sua
describe vel illa i limitib suis arte
gere Sz more fluui instabilis volut
ad nouaz religioz cotra noviter addere
vel subtrahe Licet dicat in verbis
quo no obstate ista variatio manz
tota c volu eade in uno s oportet
eos limitale ssm aequa causa nar
an lom Dixi aut quidaz q relio p
uata e relio ptis cae ppa religioi p

supaddita a suis patronis sequentibus
et ritibus adinuente indiuiduata s
istud dictu intelligi pt mlta. pmo
q reli. puata sit date legis vel vele
q oes pus erat insptuita splitate sed
p prona postq ceperat Et scilr iuxta
sigs stat et tita religios e de religi
one puata ppor. sciendi e som tale
religioz puatiz sento ego esse laudable
2o vo mo pt intelligi puata religio
congregatu contalib regul et obsuacoib
culspab quas religiosi eam gauissete
inchita obsuat Et sic intelligunt omb
puate religioes ho. in cetia transscendes
ille aut diu religiones equore cu oes
sunt vane peccatu inseparabi. sapientes
et q tu ad incorpa illore more viuendi
in religioib huiq no e finis ut aliq
i corpante religioz sua omi ritu vel
modu viuedi qui vel e vanus vel i
pertines religioi vane et aly ircorpant
bu Sic q occade religioe cor puata
vlulat qb licet legiones vane pecca
tu insepa. sapientes Utitur aut reli
giosi priuati stabile sua religioz 2o
mo dicz pmo tollendo instanciaz gt
ica Illaz assuptu e sepius q religio qb
xana pse sufflat per 3oo anos etia
amplius informa qua xc cu tradid
ergo suppleuit aliaz cxplicare pba. in
qnt q io no sequit. et q osiat ab
viua tacto adhoc pbandi induunt habitu
simale pide inqut sc. q tu sufflat
ad salute hoims suare tn mata p'e
tabule Sequi q alia septe mata 2e
tabule omo suppleuit s cauent isti
blasfemi q no credt tradicoes suas
adiectas equale i madate 2e tabule
q tuc cu pib forcet ds Prima aut ma
data 2e tabule includunt inth mate
pme tabule z cq Sic q omia io ma
data diu qutabi. ad subsistedi corpe
ca quotidiaq sit q comadate negatis
secud. madata affirmatiu ntia et q
io dixit sac q4 qui offendit i vno sa
e omi reus ncm itaq fuit q omia
io mata decalogi sm form q dus
cetie sue instituit sit s sapiencia cepli
cetur et conformit intelligunt de religioe
sincta vana Et pz q etia dei non

poss pue viue sm ta pom madata deca
logi septe alys pemiss Et q vi. qd
etia nouella i ordinado nouas reglas
et nouas ordinacoes et obligacoes ad
illas multa. obcecauit cu gtetati de
vola p direct oporz adeuius praticum cogn
dam et insta X dct E sic cplis dmb
simoe e j Extra q be.

Religioz intrates puata diligeter
sunt an examinandi se condicione
gnis et statu pterito di 44. psas Cq
p ingressu religionib no licet pecuniaz exi
gere nec q calig. pacto acceptare j q1
q j et ca placuit ut vnq Cq hec intrus
religioz omia bona possideat. 2093 Co
stituit Cq no 1993 Si qua Cq quis
intrans religioz absolute infra anum z
diez pt exigere 2092 puella ste cont
cq z miquaz consenties pt quacuq volut
recede 2091 Sicut Cq intrans no fuerit
s pluiore cesto e trapidq vt tollatur
omb occasio mali 2092 Cz Cq clericq
religioz intrans et infra ann exiens pt
repete suu bnficiu 1192 Consulcg cq
religio tollit ptetate z ppriz voluntatem
12 q1 No dicatis p Augm et ca. Expe
dit p ppp et ca Cui pcio p amb 44
quez inttz debet hre nec denariu nec
aliquid rem puataz debet possidere si eu
anatma noluit intrare 12 q1 Dilectissimus
p Clemete in Ep. et ca. Sumq z ca. No
lo p Augq inst 16 q1 Si cup inst ste
tales religiosi testamentu facere no put 12
q1 Nolo p Augq 1993 Prima p Grege
44 officia clamorosa vel litigiosa no
couenit ab cedere 16 q1 De pnia Cq
qui in religione selarit viuut no selm
fugiut s imitat di 43 Lege p Grege
44 detestable e paupez in seculo delicatu
esse in religioe et ibi mella fastidire
12 q2 Gloria p scom 44 mali religiosi
qui nou sectate & puse agedo aplig
nocet i etia q aly di 83 Neo p Augm
1993 monstris Cq desiactes in religioe
sunt pessimi sic pfiacites optimi di e 1
Quailib p Augm ec.

Religioe vera neqiut diminsia in
ducatur apostasia q dr retrocessio
quedam adeo sm id Extra io sinciad sup
bie hoims e apostatare adeo qui abin.

qui fecit eu recessit cor eius Et 2 pe 2
chelius e veritate no cognoscere q pta
cognita retroire Et dividi in tres spes
primo nam contingit ho deo p fide 2o
p debita et subiecta volutate ad obediendum
preceptis illius Tercio p aliq spiritualia
ad sup erogatoris pmencia sic p relios
et clericatum atq sacre ordine Cu
go aliq recedit a deo apostando a religione
quam pfessus e vel ab ordine qm suscepit
pit Tunc dr apostasia religionis vel or
dinis Cu vero recedit apostotando a deo
mandatis et preceptis tunc dr apostasia
gre vel obediencie qr invenit i omi pcto
mortali qr vi mortale peccatum tollit
graciam gratum faciente eo qr tollit habitum
et actum caritatis Si quis aut a fide re
cedit tunc omio a deo discedit et tal
apostasia pprie dr pfidia ista patet am
plius sm thom 2a 2e q 12 Est pta
advertendum qr fons radix et origo omis
apostasia a deo simplr et ab aio e ingra
titudo quam no recognoscit ho a deo neq
facto beneficium qd accepit gratie abdicato
Dequa dr Bn sup missus 44 n
ita displicet deo pssertim in filiis gre sic
ingratitudo Et assignat racio i lio de dili
gendo deo Est em in q superbia et delic
tum maximum vti datis tamq i natis et in
acceptis beneficiis gla usurpare gratie
constituentis etc.

Religiosi no debet cedarguere sap
sup prelatorum i mundo quietatum
Bn sr Cant o 12 sic ait seruis re
ucam q opes sz venerant labores core
Si labores pessam no affectas honores
subiuae nepe cedarguis opa quorum ona
refugis temerarie obmurmurat vir de p
lio recitentem mlr manes in domo di
eo em si is qui de claustro e eu qui
versatur i pplo medio nunq discute nunq
ve tauxpare se se age depehendit i vbo
ocioso et sopno in risu i ira i iudicio
no ad iudicando cofestim pspiciat sz me
minit scptum Eccl 2 cheliores e nunq
tam vi qr beneficiis mlr Nam tu quid
i tua custodia vigilias beneficiis sz qui
iuuat mla molia facit et viriliis Ca
sz imple no sufficit absq aliq ing te
i absq quid ing te vite et cohsiatoris

sue merito quia caritas operit mltam pec
catorum licet dicta sint contra gemmam cepta
cor qr sepe vi religiosi epore vel ambie
glacie vel excessus teme iudicare diabolice
instigacionibus incitant Tille ite Augg
dicit in ep ad clericos ypomescus qd ergo quo
deo fimine incepat no invenit peiores ho
mines qm qui claustraliter militauerit ite
Cum mse Hoc e preceptum meum etc Religi
osi omnibus renunciat in singulari sz oia
tenet in vniusali omes benedicti in singlari
Sz omes maledicti in vniusali bi ille

Relinquere et renunciare Crudy
dest dispgedo dare pauperibus et pau
perem fieri tn anima invsa superbior ef
ficiatur divicias contepnendo qm fuerat
possidendo Augg de vita clericorum Dus
no ro simul effundi opes sz dispensari
ni forte vt helizen boues suos occidit
et pauit pauperes qco qr licuit ut nulla
cura teneretur domestica Amb li
i de officiis Cupli Qntum ad divicias nichil
qntum ad volutate totum mundi reliquit
secundum sr chr Si ita quisq renunciat quiq
possidet omnibus vt suis no renunciat mo
tabus no e x di Qui em renunci
at rebus suis sua abnegat Qui vero
renunciat suis moribus seipm vz abnegat
ipsi lio 3 de simio bo Ite pfectis modis
relinqndi mdana stat in 3 primo e
relinquere quo ad actum possidendi Vn ch
ii Si vis pfectus ee vade et ve oia etc
2m e quo ad actum amandi vt no afficiatur
ad ea ps Divicie si affluat nolite cor
apponere Tercium e quo ad actum spandi
ne ho spet habere meliora h i mdo Cta
2i licet spauit impetrare thesaure Quartum
quo ad actum cogitandi ps oblivisce ppm
tuum etc Rta secda bc

Relinquere debemus tria primo res te
mporales Luc i4 Qui no renuncia
uerit omnibus etc 2o pntes Luc i4 Si
quis venit ad me et no odit ptrem et
matrem etc Quilibet em xang bz tn ptres
qm mox i meditatos vel mediatos qre
affectus i obsudatis et mortali debz di
lectio x pta pone Quilibet etc de xano
ordine bz vel vxor vel filios corpales
vel carne a affecta spuales et aia ppe
psonales Et omnia ista debz sm reglaz

religiois e quo ad xm vel ea q sunt
s'pa pta pone in amore Tercio q
cuiq xanq frs habuit vel sorors adhuc
pxios vel remotos inq includit quilibz
xanus unics ad religio de ordine xao
Et ibm e indicacio de aia deq no pt atu
viati desee Quiuilz em de religioe
x omia et singla istore trum pamoc
x no cotepsit vel no pta posuit i affecte
pobfudaa legle sue e indisposita ut
sit ogla x in moibq segnus ipm Sxo de
bemq relinque carnale voluptate Luc
9 Si quis vot veme pta me abneget
semetipm etc 2t aliqs xana Quicquid
no possiq diuitias dilige et de place
sdo relinquentes terra sua apli docuert
nos q no pt tra posside et pstite ad
celestia puenire Considera quo int celu
et trz e aer mediq cosstituta separans
utruq ondes q int celestia et tra na
pt ee gnixio Celestia em spualia
sut et leuia nar semper sursu penetrata
Terra aut ponderosa sunt et sp deorsu
deponentia si spualia temus sursum
te ducut si tra deorsu te deponut
h Crisq o 1 2 petrq quid et andreas
dnr reliquisse terra Jacob et Joh patrez
et mrem Terra em sut gnar q reli
que debz omis qui venit ad xpm Cetq
carles sbiq indiales et pattes carles
p terra vero piscatoris cetq carles relin
qndi sigut p naue sba p patrez vero
omes paretes h Crisq ibm

Renunciandi tpalib tres sut gdq
s̄m alios sic et i possce corum
pmq aut gradq renunciae e renuncia
are i modeato amori core q e nram
tuiz saluadore dicte po Luc 18 n
quis renunciauit omnib etc 2o renunc
cia e gnial relicto tpaliu deqnto
sunt in utilia offic cati statq et sic sac
dotes et quiz ppa curie no appuiit
ad tpalia supfflue possidend Sz tercia
renunciao est strctore q ptinet sacdoti
sz relicto thsauri vel tpalis boni ultra
quaz e nrcm ad dunzm offin siu sta
tus et e ptinens sacdoti hre sclare
dnm vel tpalia dnaco ad
suu offin pagend videamq go quo
apli renunciauerit hus tpalz gcar e

et facaq sile h dor C insius pasto h
cao tcio Stc relicto eron ca dt carcea
sclare et pictaiz tpaliu quo ad solia
tudme certa mudana oportet tn eos
finar si saluabur in ho morte omia
ista gtates relinque Discipuli aut e
an hac hom relingrut mcoiq et strou
viq h mudana ut oz si homo reliquit
aliq qd quq sclaiz habebat 19 Cum
petrq et ceteri apli mude satis paupes
omia mudana relingrut q solicitu z
et affce ad talia s hre potat dnm
sernt et insta h dor C si isto textu
Ecce nos relinquimq omia etc

Renunciao pt fieri tuiz suo uici
1 q 1 Quaz picłosu Qui fuiosiq
n habeat intualla lucida renunciare
non pt 1 q 1 Cuius iste C4 plati
no put renunciare n ad licenq supiore
1 q 1 Si quis pbr C4 renunciao pla
ture non dz amitti cesacali 1 q 1 C4
uis picłosu et cao Cuius C4 qu
renunciao admitti dz fieri p magna
vtilitate 1 q 1 Qualit et cao sequa
C4 renunciao placois facta e insp
turis 1 q 1 S Ecce C4 renuncians
no pt repete q renunciat 1 q 1 C4
picłosu et cao nequaq 21 q 2 Si qs
iam C4 renuncians vi repete 22
q e tragne p Augm sic multa e
sane dea int sclo renunciaciates Quidq
vero renunciat more aploz aliq mce
inde aliq mce anamie et saphie Aliq
mce gezi Ecu em pro deo cuicta
q hnq scli sunt admittanz aploz
dimittut ca solius vite etne illi cu
aplis et laudabur et remuabur Sz
aut pta q aslari gusacre tusemt
de reb mosti s fraude facte psumut
medias e et pea inde aput inscos inla
Quu aut desclari possce ad dimis
incau couitur si ea q insclo habuint
ptum distribuut et pta cia s resuat
no credetes q dus eis incursu huius
vite inistrare possit victu et vesitum
et certa incca ista sinaz malodictonis
cu anania et saphia gcapiut Cum
vero monstrum tupit et q hre insclo
no potuit sine dubio lepra gezi ad
hebit ei Et q ille incorpe habuit

Iste panetur in aima Lra pma

Reliquie tia st gna reliquiare
vanantab spalit meditadare
pmu gra dur corpa scorz Dequibus
bta Augus sic ait Non st cotepnda
s plm veneranda scorz corpa quibz
du adhuc viueret spd scta esi qbusz
organis ad ome opus bonu vsq est
Dequibz Jo 9 dt cp 4 1 C4 put ablo
mubz veneradde et no asidelib qtep de
Sz quia multi st errores et abusiones
circa reliquias in pplo qcorti Innotem
39 ut 3o lio dec sit ait Cu eo qd
qdm scorz reliquias qponunt venales
ut eas passim ondut Jane religioi
detractu fit sepius ne i postere detra
hatur pnti decreto statuus ut antiq
reliquie amo qcta capsa no qpo
natur venales In vetas aut de nouo
nod pubce venari psuat n prius
aucte rom pontific fuint apbate
plati vo ne pmittat eos qui ad eoz
eccias causa deuotois accedut varijs
figmetis aut falsis documetis decipi sic
in plurib locis occone questa fieri co
sueuit Ite Oquita abusio quta qz p
vsitas cp ossa scorz qponuntur ad qstu
vt qui omez pecuiaz respuerit vim
cogutur iaz mediae mortu hz Vn i floz
Scdm gra reliquiare e eucaristia in
medicinaz panis reseruat ol et aftesio
xpi credentib relicta in remissioe pccoz
Mt 26 Mr 14 Luc 22 1 Coz 11
Iste panis sacramentalis qui corpa dmcu
e multu amplius asidelib e honoru
dus cp cetorz scorz reliquie Tertiu
gra reliquiare sunt verba xi qz salus
et uita sut credentib Vn luc vltio
Cu maducassit ibus cu dilib suis su
mens reliquias dei eis et dixit ad eos
H sut verba qz locutq su adues cu ad
huc esse vobiscu De hijs verbis dt
Augq vt i 91 Interrogo vos fres mei
hoc veritatem dice debete cp no sit mi
verbu dei qm corpq xi Et ido quta
sollicitudie obseruamq qu nos corq
xi minista vt michil qoipo demanib
nris interz cadat tata sollici obser
uetq verbu dei cp nob erogatur hec ie
De ista reliquia pessima dt Apls

hebr 4 Viuus e smo dei zc In ista re
liquia e uita homis ceteris reliquijs
quocio cessantib va aut ei no pribe
ch 2 e Crima opus z uita sunt Jo 6
Reliquie salue custodiende st p3 6
Custodi i notcias z uide qsitur
qui cl st homi pacifico No em sunt
reliquie peccutoris honorande cp no gaudet
mtos qui qrpeuijs honorantur dequibus
plorat paupes Crualis e ista iustitia
locupletare mortuq et spoliare viuetes
de sagne iusstorz tolle et eo offere id
non est eo offere s violencie sue sociu
face dm ut s oblata pecuniaz de pcco
libet accipiat Zh Crisq 9 o Ez b No
go nos mnib tepla sacdotia sacra sac
ficia costituimq cp no ipi s eos coru nob
e dz honorq Sane meditas coze tam
scorz homi dei qui vsqz admortem
corpm suorz puitate certauit ut i notes
cete va celio fies sicte quitet quis
vmq audiuit sacte stante adaltare
Et st sanctu corpus mris addi hore
culcu qz costructu mpatib offere tibi
petre z paule vel cipane hec Augq
lio 8 pte 11 decuitate dei Ite si ita
nrotu fecerimq vt mras velimq ab hoi
bus reliquias honorq et opioz volgi sce
tates intpide sagne fundenimq z pbitz
mutz vsqz admendicitate ppriaz deceimq
hunc opei no ta pmiu qua pe debe
et psde magl tormeta st cp cona
victorie h Jcoq in cp ad Gall 11 9
1 Marcariu zc sequitur

Remuacio fit cuius aco sm mita
14 q1 S Breco mfi 23 q e dis
placet an me p Augm cp cs 2 tpar
et ctnali remuierat 22 q2 Si queta
p Greg C4 nec eq quere pbono cp
agitur tpale remunatq de pe di 3
Crudaq C4 qui probono cp agit re
munari no querit tpar illiq cs merces no
erit 23 q 4 Dicat p Amb Ex mibi
de abraham dit ad rege Sodomore
Nichil sumaz abste zc De q di 4 seu
mu p Augm C4 indignq e etna
remunacione qui probono cp agit tpali
remunatur De pe di 3 S Ezech et S
sequita p Gregt z Jom C4 mali qui
pauca bonis qz faciunt impnti remunerant

i futuro plene puniantur de pe di 3. c. Quamquam xx. Leta j

Repetitio debiti non fit inique j e q j Dicitur per Augustinum ite ad dominus dicat si quis abstulit e tunicam ne repetas non precepto sed exhortatio dixit j e q j c. hiis ita Nisi Ita epus vel alius platus res transitorias tumultuose et litigiose non debet petere j e q j ca j z c. sequitur || q j. Te quid di 88. In vale per Gregorium Ita plati quandocunque preter tenentur res ablatas modeste repetere quia res pauperum sunt quas possident et ipsi tamen sunt dispensatores j e q j c. hiis ita Ita ubi non e redditio suspecta e repetitio j e q 6. ca j per Augustinum Ita pudicitia vel palio quod venale esse non debet pecunia i iuste repetitur Et j e q 7. Ideo sane per Auguste Ita res ecclesie preceptis et pauperibus erogate non debent aberrogatam repeti j2 q2 per Gregorium

Reprehensio tunc e iusta quando prius fit in se et postea extenditur i alios 3 q j. Ita sunt per Gregorium et ca Iudicet per Ambrosium et ca postulata per Gregorium Ita e reprehensio auctoritas quod solum maioribus convenit et hec debet fieri cum benivolentia di 45 Licet di 86. Ita per Augustinum ite e reprehensio zeli quod minoribus conceditur i maiores et hec debet fieri cum reverentia Est quod urget ad infamiam et hec nec plato i subditum nec subdito i platum conceditur di 21 Nolite 2 q j placuit per Augustinum et usque ad ca. Queritur reprehensio sive correctio debet fieri animo medendi non sevienti di 86. Odio 23 q. e. Ita plac i merito per Augustinum ite veritate agenda e non confusione j2 q2 ffrmitas per Gregorium 2 e q 3 Corripiatur per Auguste di 45 disciplina per Gregorium et ca Omnis 23 q2 Duo per Augustinum Ita appetitus nimie increpationis nec debitam correptionem recipit nec salutem di 45. Cum beatus et ca disciplina Ita facientis culpam hec qui cum possit corrigere negligit emendare di 86. facientis di 83 Error Ita epus quod crimina non corrigit non dicitur epus sed canis impudicus di 83 Nos per Augustinum Ita plati a subditis correcti a minoribus deprehensi cum processibus contempti puniri et reprehendi 2 q j Sciunt per

Pulchrum et ca Nos si et. c. cum balaam et ca epi cum c. ita sonet Ita privatum crimen non e publice arguendum si non xx 2 q2 Si peccaverit an fi per Augustinum Ita publica correptio debet precedere admonitio 3 q j Ut: cupatio in fine Leta prima

Requies sectore ex. e prima aperitatis in bona gustate cantica || Tollite iugum meum super vos et dominus xx 2a atpalibus negotiis mens contemplatio Eum e Arcluis e pugilla cum requie quam p v. xx Terra alaboribus in morte Apoc. j e Ammon iam dicit spiritus ut re alasius eta acuitate affectionibus i eterna beatitudine Job 36 Requies mense tue erit plena pinguedine Ite paulus requiem spiritu suo non habuit i spatium ierosolim invenire non potuit propter absentiam Titi quod titum in expectus fuit pauli b sequi i cap. 93

Requies etiam multum e desideranda propter j primo propter maliciam huius seculi 2. Joh ult. Totus mundus i maligno e positus 2o. propter incertum vite terminum cho. 2 e g Crua ho no p f ho ventura e 3o. propter sequentes nos multi qui hostium Iterum ult. Velociores facti persecutores nostri aquilis celi Quarto propter vocatione nos domini Apoc ult.o Sponsus et sponsa dicunt veni et qui audiat dicat veni 7to. propter laborem nimium sine iurgio chitice 2. Surgite et ite quia non habetis hic requiem 6o. propter vie dispendium quod iter durum e et asperum cantica 6. j Arta et angusta e via que ducit ad vitam xx jo. propter bonum hospitium quibus Letatum sum in hiis que dicta sunt mi xx Ite in nullo enim negotio potest requies inveniri ut precesserit labor quanto magis i spiritualibus rebus ut precessit temptatio non potest esse placatio h Criss. 9 o j9 6. Non enim dixit dominus invenietis requiem et tacuit sed addidit animabus vestris quam indicata epi in hoc seculo animare requies sit non corpore quam et si laborat et tristatur i corpore anime tamen requiescit et gaudet i spiritu et in spe ideo alibi dicit hec autem locutus sum vobis ut in me pacem habeatis i hoc autem mundo tribulationes h Criss. o e 8 n. Sequitur lra prima

Residentia epi qui curam gregis et regere proprie debet requirit j q j

pontifices et ca^o. Sic Ca no licet bnfi
ciato vltra tres ebdo^s abe^e 1 q j Si
quis i^n cle^o Ca ppt negotia ecc^e vtili
ora vel pp^r. c^ouetudine de residen^a quilz
excusat^r 1 q 1 pncau p Greg^e cu alter
subsituu^i dz ibm Ca hij qui i^n eccia ad
ad ordinata^s clericos pmouet^r i^n nullo
ab administrac^e diuina auocet^r nec mo
lestijs et negocijs secularibz allige^t ab al
tis et sacrificijs recedat s^z die ac nocte
celestibz rebz z spiritualibz seruiat s^z ex ep^o
Cipam et 21 q 3 hij qui Cum veto p
rochiale lz eciam no puicarum s^z p se
ipm illi deseruiat in ordine q^m ipsi^s ecc^e
cura relig^s Sec^r. Alioqui 14 se sciat aut
tote quiq decreti puatu^ libe^r alij conf^t
rem s^z Lino 3 decre dep^o ca confpade
sce ibm declarare vid respectibz q^d nonulli
modu^ auaricie no po^tes dulsas dig^te
eccias et plures eccias prochiales con
scole canonica insatuta ac muc^r accipe^r
Et cu offm vnu^ vix i^n ple sufficiat sti
pendia b^r vendicar plimore ne id dece^o
sciat dist^rq mbrita^ Quu igitur vel eccie
commen debuit talis adhuc p^sona quea^t
q resider inloco et curam ipsi^s p se ipm
valeat exercere q^s si alit^r actm fuit z q^i
recepit q^d con sacros canones accepit a
mittat et qui dederit largicendi ptate puc^r
Ite i^n co^sticue Ordobo^r se scribit^r Cu
curaz obtinet cur^e Et qui claue gestat
ec^e magist^e vitate no debz vt pati sint
i^n statue cota^q vocatibz z no vocatis suis
exhortatoibz q^i pastor solicitq ad se tra
hat Ite ide^ pastor bonq cognoscens gre
ge^ suu^ dz ipm mete z corporis oculis in
gter intueri z ne ipm insidiosq lupus
invadat sic hoste psequdo i^n vigilet Sic
platq cota^e defendendo resistat Erd
go vt corpal pncia ipm sollicite intuea^r
q^r vades pastor et veniens sepe no nes^t
q relig^s et infra Ite solu^ respectus cura
percit decias ecce afidelibz oblatas s^z
16 q j Decias z^c. Ca j

R Esistencia Ca posse resiste p
hus et no facere e ipis consentire
23 q 3 Cum pt q vsitatus sca q^ntu
ex vite merito edificat tm nocet si destru
entibz no resistit 2 q 1 Sitia p scom^m
Cum resiste malis i^n mau armata maye

pstitis sit peccatu 23 q 3 p totu et q 1
p totu Ca explatore pmissice pncipes
seculi pscutoibz dz resiste 23 q 3 Ab
patoibz et ca Maxiana p Aug^m Ca
cu de resiste malo no mali cottio sed
ppe vindicte execucio phibe^r 23 q 4 De
occidendis p Aug^m Ite dictu e asaluatore
no resiste malo ch^t 4 super q^o vi^r Aug^i
i^n lege gre mandare i^n no^e saluat^e q^l
non exige pari talionis ut fuit inlege
veteri Exo 21 Nec vnq malu^ pmaiori
malo Ca vi^r inpte mediare ad vnaz
Nec omo malu^ infere pmalo illato q
videtur ex ppinquis iure iustice Sz vi^r
Aug^i sentire xpm precipe q^d his parat
se ad maioz i^n iuriaz paciendo cu fuit i^n
iuriatq ab alio Et istud vi^r sanac i^n opq
sudine vnde hic precepte adno pz q^ntu
viatores modern declinat i^n hoc amaduto
dm q pati sunt sine recepta i^n iuria
in fros retuere z^c.

R Esistentes b^r in mandatibz no solu
gtendit^r in legali vindicta capta
quantq s^z respectes i^n odio viuti expectat
tpe inquo vidit q potuit plq nocere
Nec valet fruge q h^c sit solu pstare
consiliu^ et no quilz scandis preceptu adbu^
tudine necco requisitu q consiliu cura
dm dz accipi acude sius fluijs ut preceptu
Cu eciam dm mandates suis subdite
non solu^ sub form^ sui precepti sine consily
s^z i^n modis tacite q^d hoc vellet fieri requiret
tacite hoc implet Quanto magis hoc re
quit mond dndre ppa^r cu non pt n^r
aduistu et vtile complecti consule Ite i^n dec^e
qui relinqs exspacco cura prom consilu
icuit puaricacoz mdei preptu z nigra
tissime ac stultissime offensu i^n istum
dnm et prdmi s^z dot G. sr^e sm^a Aug
indicto textu No resiste malo ch^t 4

R Esponsio boni e quos responde^e
auditoribz ne extimet se meliores
et nos responsiones pemma declarare tta^n
di Rz In mandate p Orige et 2 ca sequit
p Greg^e Nec pp^r hoc dz vide^e ut plq
videat^r sic q sciat q h esse iactancia
di Rz Dispensato s^z. pariter Ca gratu
los z puotores perude^t e vuslomibz elu
dere di Rz In mandate Ite aliqui mt^e
rogante videndo e querentibz Na 2^i

Cum interrogaurunt temptatores utrum reddendum
esset tributum et interrogati sunt aliud . i . aug
super iniquum vigilem qui a principibus platum est
Et quia dixerunt quod interrogati erant . i .
cesare etc ipsi quasi sub quodam videret id
quod dominum interrogaverit statim ille respondere
responsione conclusit reddite cesari etc capitulo 22
Respondit iterum illius interrogando
Cum autem principes sacerdotum et seniores
ipsi interrogassent in qua potestate illa faceret in
terrogavit eos de baptismo iohannis et cum nollent
dicere aequa sed dicta videbat Ac postea ait
michil mali dicere audebat propter circumsta
tes Nec ego in quo vos dicam in qua potestate
haec facio quod iniustissimus circumstantibus apparuit
haec enim dixerit se nescire sciebat sed dicere
nolebat Et certa iniustum erat ut quod sibi
nolebat vindicari quod interrogaverunt prius ipsi
faceret quod erga se fieri postulabat quod si
scivissent ipsi sibi itaque credidisset et infra
Augustinus Inde simoe dum in monte sunt
iste textum Nolite dare sanctum canibus Multi
enim sunt curiosi et contentiosi tam propone quia
commendatum in utiles diu tempore et vacuo circa
singula motibus occupando et doctrina utilior
etcetera committitur quod undique plus profess
sus vel etcetera hoc disceret certacitum
rpi qui saepe sunt sub opposito non vult
ac si in hoc dicit quod tales contentiosi in utiles
illorum qui de nomine subtilitas duamt
gloriae prudet causa tardi sunt et est
ad opus fructuosus utendo sicut dicit C
sup isto textu Omnibus quod videt inlez
Restitutio integra est quando quis honoribus
et ordini et rebus temporalibus resti
tuitur 2 q 3 nisi ?te an lite ingres
sum primo spoliatus est in integrum restitu
endus 3 q 1 Et A restitutio rerum quando
quod sit in simplum 1 e q 4 Non sana Ean
quod in duplum di 8 q Decreverit 12 q 2 in
legibus A in quadruplum 12 q 2 Cum
devotissima Exemplo in q 3 puta 1 1 q
e Erunsqs Eaz in 11 12 q 2 in legibus
Augustinus non dimittitur peccatum nisi restituatur
ablatum 1 e q 6 Si res propter Augustinum A
non sunt mala reddenda pluribus sed quod
23 q 3 Ex dicto propter Augustinum A qui
inventa rem non restituit fur et raptor
existit 1 e q 4 Si quid propter Augustinum A
quaeris cum se tenere rogare tunc adhorratur

aliena 23 q 2 Dominus noster propter Augustinum A
non habens unde reddat non tenetur 1 e q 6
cap i per Augustinum etc
Resurrectio xpi fuit a xpo prophe
tizata ut edificatur prius quod incipi
at omnia perordinat pro ea edificari ci
git Ait enim xpus Luce 18 sed tradetur
filius hominis et illudetur etc Joh 10 Ego
pono animam meam et iterum sumo eam Sed
quo Augustinus Verbum gestus suscepit
hominem scilicet carne et animam nunquam deposuit
animam ut esset separata a verbo sed tanto po
suit animam quia recepit quam reddente
resurrexit Utroque ergo adtempore animam a car
ne separavit neutrum a verbo dei Cad
itaque ponit et sumit animam sed non
sua potestate sed potestate miserantis carne
divinitate Secundo resurrectio eius praedicta
est et facta Unde Gregorius 10 c. de petro
Primum deus suscitavit tertia die etc Tertio
veritas manifesta Luce 2 e Videte manus
meas et pedes meos quia ego ipse sum
etc Glosa ut ostensa vulnerum cicatrice
infidelitatis vulnus sanaret quod in resur
rectione eterna consultum est etc
Resurrectio xpi multipliciter auctoritate
est testificata Unde dormivit sapp
usque admodum noctis etc Judith 1 6 1 Ego
dormivi et soporatus sum et exsurrexi
Ps 3 Jonas tribus pertriduum erat in ventre
ceti etc Tertia die resurget Matt 1 1 cap
9 Luce 10 Solvite templum hoc etc Joh
3 Christus resurgens ex mortuis iam non
moritur Ro 6 non dereliquit est in inferno
etc et ibi 2 e Nec dabit sanctum tuum videre
dentem in ligno hinc deus suscitavit etc Act
1 e f Fui mortuus et ecce sum vivens in secula
Apoc 18 c
Resurrectio corporis domini ad tamen
in interiorem resurrectionis mane primo
ostenditur Ubi patet quod resurrexit dicitur
mulieri Noli me tangere Et Augustinus de trini
li 2 e pte e . b . etc Item ab hora mortis
xpi usque ad diluculum resurrectionis hore sunt
e o ut et ipsa g quaeritur Et ibi li o e
pte 6 . c Et aucta sepulture usque ad
diluculum resurrectionis 36 hore sunt quae est
quadratum senarius ibi c Item dimidium cor
pus in morte ac resurrectione et spiritus
in eius figurata et corporis gerebat vestimentum ibidem

d ste in resuscitatum ut crederetis et cum illo
presidem spm resurgentis iusticiarem
in uno iusto facto vnum nec in ipsa terre
nes resurrectionem depraedicamus ut pte 11
ste quid e aliud resurgere n remiuste
i ex morte ad vitam redire ut ibi li 8
parte quarta

Resurrexit xpus die tercia a mor-
tuis resumendo corpus non tale q
te prius fuit sz i passibile et i morta-
le assumpsit Caro enim xpi i natiuitate
floruit impassione cecidit Sz p gloriam
resurrectionis refloruit tunc enim renouata
e ut aquile iuuenta e Aut enim leo
catulum suum resuscitat Tunc semy
reuixit tunc figulus ex eodem luto fruct
a vasis fecit aliud vas sicut placuit
in oculis eius Aut jonas de vetre
ceti illesus exiuit Tunc joseph eductus
e de carcere et constitutus dns egipti Ite
probauit resurrectionem suam p angelos esse
veram Mt 28 Cum nondum meduit Ite p
multos Mt vlt Ite probauit eam p quest
tiones non magica arte peractam non fan-
tasia p tactum omnibus ut ondit ibm
corpus p ingressum in domum ianuis clau-
sis probatur corpus glorificatum dimitati
vt tu ut tho detem tote li 8 ca 2

Resurgere debeat tu xpus non tm laza-
ro et primo vere non fantastice
sicut qui simulat ypocrite Luc 2 Sur-
rexit dns vere etc Scdo cito non tarde
sicut qui procrastinat Ps Exurge gla-
mea etc Exurgam diluculo Tercio
integraliter non imperfecte sicut dicit Ysa
42 Consurge consurge indue fortitudie
tua Quarto i mortaliter non temporanee sicut
qui recidiuat Ro 6 xpus resurgens ex mor-
tuis etc Ite sciendum quod resuscitata
fuit ut samuel ex licet videtur quod umquam
apparuit sauli non tm vere resuscitata fuit
Aliquod imperfecte ut lazarus iterum mortuus
Aliquod perfecte sicut xpus qui victurus Prima
resurrectio fuit conversorum siue prima ypo-
critarum 2a quorundam recidiuantium 3a quorundam
perseuerantium Ite resurrectio duplex e sz
aie et corpus Resurrectio aie duplex e prima
i fide ex fide de apostolo perusiar 2a ad
fide ex fit perduorum Corpis aut etia duplex
e prima ad penam Ps Ideo non resurgunt impii

i iudicio Alia ad gloriam Unde j Core 6 Se-
minatur i ignobilitate surget i gloria
Et sicut mors aie causauit mortem corporis
sic resurrectio aie causabit resurrectionem cor-
poris gloriosam etc

Resurrexit dns media nocte circa
cantum gallorum dicit jero i cap 931
An illi qui resurrexerunt cum dno reuisi sint
impulueres tre an i perpetuum surrexerunt du-
bium e Sz quibusdam doctoribus videtur quod i perpe-
tuum surrexerunt ut in cap jero 1130 Item
de resurrectione carnis quod ibi erit diuersitas
sexuum quo erunt sicut angeli dei non propter
carnem sed sicut beatitudinis habet jerom cap 116
Ite resurrectio corporum erit in eadem etate
mediocre mg nos vniuersi ut cap 31 c Ite
resurrectio e octaua die signat notam pro
gram sicut patuit i multo et salbim pta mte
mt die morte et iudicium ut Grego sup
Eze o 16 b et 20 f Ite xpus dicitur resur-
gere non ex itato resurrexit sed ex surrexit
ad vitam itam ut Luco dro 10 b

Resurrectio generalis corporum pt plic
auctoribus racionibus et exemplis Auctoritatibus
Eze 31 Aduxam vos de sepulcris vestris ppl
mei Dicitur et job 19 Scio quod redemptor meus
viuit etc j Core 6 Omnes quidem resurgemus
etc Ite racionibus pt probari si alia res sit
semina ex pta moriuntur et iterum viuificatur
multo magis corpus humanum quod e nobilis-
simum inter cetera corpora j Core 14 Insipiens
quod tu seminas non viuificatur n prius moriatur
Ideo enim xpus qui e caput ecclesie resurrexit
corpus ergo ecclesie resurget ut j Core 14
Xpistus resurrexit a mortuis primicie dor-
mientium etc Ite artifices faciunt de cinere
vitrum purum certum sicut Quomodo magis si
deus summus artifex hoc faciat de corporibus hominum
peccati et Saluatorem expectamus dnm nostrum ihm
xpm etc Ite 3o probatur naturalibus exemplis
ut de pullis fenicis quod sola auis est
alia fenicem facit ut Ite ad rugitum leo-
nis suscitantur leonculi ergo deus plus pt
facere quam natura quae non potuit homi-
nes suscitari ad vocem filii Jo 4 Mortui
audient vocem filii dei etc Ite ad visitationem
sectorum multi mortui resuscitati sunt
Et quae non aduisitantur dei omnipotentis po-

Resurgent mortui : tunc resuscitatum
ad vocem tube sicut dicit apostolus duplex

em intelligitur i. vox qz s. quosdaz
vox tube e imperium x resurge in prin
te Sm alios vox tube e manifesta dei
appa Vn Grego tuba sonare nichil
aliud e qz mo iudicii suum demonstrare
Resurget em omnes in in eis conte du qn
tu ad ordinem tpis s magis quantum ad ordi
ne dignitatis Naz mali resurgent defor
mes z passibiles sublimis aut vnctura
suabitur et vicia detrahetur Omnes
em tam boni qz mali integro corpore
debita statura sm etate plenitudinis x
Resurrectio x tu corrigit in na sz defin
s. in pluribus et mutillate siue indiminuta
Naz mebrorum supfluitate sz vnguium
crinium et huiusmodi ceteris sic e i monstru
ositate membrorum Resurget quidem eade
numero qz plures erant quando pulue in qz re
dacta fuerit ita qz inquantum aurius pul
uis i. dispersum fuit adeunde aiaz redeat
q ipm primitus vt viuet z creszet anima
Non em solum resurget corpa quantum ad
membra principalia s etiam salus capilli
et ceteris membris qz fuerunt decore Resur
get em homines quantum ad esse integritatem z
quantum ad decorem etc Et resurget vnusquisque
i corpore suo etc Et sic dux e malorem
mors sz aie p culpa z corpis p penaz
Sic misere duplex e vi sz aie per
gratiam i corpis p gloriam In hoc generet
quattuor cause sz efficiens z ipse deus ma
terialis sz pulueres fortles i quantitas cor
pis et anime final vt recipiat vnusquisque
qz pro ut gessit i corpore siue bonum siue
malum Erit ista resurrectio iusta quan
tum ad deum quantum ad pfecta quantum ad
resurgentes z inarticulata quantum ad ipaz
resurrectionem h. tho decimi tercie li. i ca iiij

Resurget aut corpa spirituale secundum
qz leuitate pspicuitate velocitate
spiritui equale e ut omne solidum e oi pe
netrabile sic et corpa dei lapide clauso
surrexit et ianuis clausis intrauit Sicut
igitur spiritus nullo corpali loco sustentatur
ita no e nam ut spirituale corpa aliquo
loco fulciatur Non e possibile corpa spiritum sed
spiritus corpa vegetat ergo nullus locus spiritua
le corpa fulsit qz omni elemento subtilius
e Sz ut spiritus illocatur i summo spiritu deo
subsistit n forte hoc ploco accipiatur

qz sbtiliter ac prodalit creustor amplius vt
mlior corporio modo per manentes deum
vident a quem mundum erunt si quem mundu
finit tunc n. celi materia status vel prod
tes suspendit qz n. eletu quem mundu corpa
Ter em terra vel aqua ibi ee credit nimis
terra et fluxus despicit Si em aer vel
ignis ibi ee arbitratur quantum amobi aer
et ignis ipse instabilis computatur ergo quem
mundus n. re materiali fulcitur ubi n.
inuenitur Si aut ibi mundo erunt sicr
nullo elemento localiter stando vel sedendo
inherebunt qz celestes angeli erunt Cum
igitur spirituales sunt in summo spiritu spirituali
non locatur inherebunt Porro illorum corpm
gla no resurgere s sola fide e contempla
da Erunt tunc illa corpa ut ainiq agi
lia ut sol perspicua Quia cito em inne
amiq ab oriente in occidentem cogitatione puer
tam cito tunc id corpa puenire poterit hec
Augq de corpore re uite etc

Resurrectio i ictu oculi fienda legitur
Ista aut e non qz oculus apiatur
s qz aperto oculo subito lucis radio corripi
citur Sz tanta tamen dicit velocitas illius
corporis abitu oculi quantum differt a corpore
agilitas anime huius z corporis claritas tanta
e quanta et spiritus Non em hoc corpa aie
e quieti s decori qz n. corruptibilis moles
aggrauat s qz angelice ne equalitas leui
gat huius qz claritas tamen solem excellit
quantum sol in claritate nostrum corpus precellit
Sol em e corpa i sensibile z qz spus i mutem
nunquam tamen viuificabitur Corpa aut illud
e sensibile vitale et intellectuale Igitur quan
tum spiritus intellectualis differt abaere in
sensibili tantum differt abaere insensibili tantum differt
pcla corpis eius claritas a claritate solis
h Augq ibidem

Reuerentia Cham nuditatem patris
vidit et semen suum in seruitute pre
cipit Absolam qui dauid de regno
expulit et concubinas eius incestauit sed
morte condignas penas luit Helizei cal
uam pueri bethel irriserunt etc h ingl
dicta iij sic id honora patrem tuum ut te
suspiciat hunc Hoc conuelli se ne offe
dantur ne fortasse peccas ille pueri ad
ira qui coram corda sp inhabitat h
Grego super Ezechielem etc

Reuerencia siue honorem nō suscipiat
n' quibus virtutis suas cū oñe meriat.
q. i nō ē msi et ca tunc msi. Sic ad
honores mundi sine merito laboris nō pre
mitur. Sic multo plus ad honores digni
tatum celestium di. 6 q. i. circum. Honor ad
dignos cū metu ē suscipiendus j q. i Nonne
di. 6 z. Valentinian. Cū nos dz b' suere
honore n' adro vocatum 8 q. i Insipiens hono
recepit 7 fugientem ē offendi 1 q. i Sic
8 q. i Insipiens Ambiciose suscepti vigit
adulterans et peius di. Lo multa j q. 6 et
8 q. i Sunt plati nō sūt ß crīe dz ap
petere honore di. q. q. Erat sic qui honore
maior mstentie et sollicitudine debz esse
pstitis di. Lo multa msi j q. i vilissim
honore summi pontificis aut sacerdotis pncipis
nulla epus nomen vsurpet q. q. di. j
Sacerdotes aliquū dū alii angeli vocāt. 11
q. i Sacerdotes Cū dilectores seculi huius
pmuiudi honore multa tollant honor pau
ca di. e 1. z̄c.

Risus dolore mistebitur 7 extrema gau
dij luctum occupat prū j 8. ffatuus
risu extollit vocē suā z̄c. Mat. 21 Bti
qui nunc flete qr ridebitis. Se. Ve vobis
qui nunc ridetis z̄c Luc. 6. Si dū ita
pponas quid ē melius ride an plorare
Quis em̄ eligat ride demessis pr. dolores
salubre pnic insfletum posuit dñs offm
i risu benfictum qn ait Bti qui plorant
qr ridebunt ergo i ploratu officm ē in risu
pmiū ē sapie Risum em̄ y pgaudio
posuit nō cachinatorum ß exultatorum melius
ē hīe flectum amicum cū suauitate. qz risum
cū amicicia tam valet mentes sanitatibus vt
ciā cū ploratu eligat. h. Augn de v̄
dom. sō. 13 b mpn. Concordat Cris.
ō. 14 super quartum ppat

Rident et homines 7 plorant homines
et qz ridet plorandū ē alius qz pe
capit suū alius plorat pssurā suam
qz i carcere constitutus plorat alius q̄ amisit
mortuum aliquem carissimorum suorum ille
hunt iste nide nisi vn' pmo doctus
omnibus Nam ipse plorat vacat plorantem
tes stulte plorat plorantes plorat ridentes
Prima et qui plorant ceteris vanis in
aniter plorat Et qui ridet ceteribus
vanis malo suo ridet ipse vbi plorat

qui nisi ē h. Gregt super isto textu bii
tes ibat et flebant ppria gaudia secutū
ppetua lamenta Nos em̄ pt hic gaudere
cū seculo et illic tristre cū deo Sz prite
tpis leticia ita ē aspera vt nunq amaritudo
sequentis iudicij recedat amenū. h. Greg.

Risus cū sit qda inordinatum atq j
vtile iudicat eius ridentibus vn' extra
j. dr risu reputaui errore Debz em̄ totum
tpe uite cū sit hō miseriis libere expedi
atq formidine ne excludam. atq j
die nouissimo sedo dr prū 14 Cos fatu
orum ebullit insipientia stulticia. Sit aute
ista ebullicio ad ignē totalis iocularis
tamq burdatione diali. fumo vanitatis qrid
insufflante Vn' risus qui sonus ppmatur
trepidantium subella ludentium vn' extra 1
Sic sonum ppmatur ardentem stolla sic risus
stulti y. t solet tam risus diuidi sz i risu
inuidie pdicte infamie vanitatis pute
et risus prudencie Quadrifaris risus malus
ppcrasita. ab abiecto malo vel ind sessio
et risus bonus ab opposito Cristum em̄ nō
legimus ridisse ß ter flouisse sz super
lazarū Joh. 2 sup urbem Luc. 19 Et sz
huano gne Heb. 5. h. dor. & e li.
man 28 juxta f. Ite negligenter plati po.
Bibbia mie ridiculosa dñs Ridiculosa
aut ac magis piculosa rebus specilator
rem pcurror claudi negligentes plati doctor
ista pter multa vt pz p Augm de abu
sionum Risus abstrahe exultacio ē gtulate
non risio difficile h. Augn decimatē
dei li. 8. 16. pte 11 Risus sunt fuit du
bitationis nō plene fidei ibi pte sz ā
Risus aut sectore nō ē multa cachinā.
laborē ß modestē gaudium cordis h. Cris.

Recta sit scriptura sonis ō. j z̄c
et ex omi pte voluit. qr me p
pcis et aduersa vite 7 huius meredit
h. Gregt. st. Hee ō 6 1. d. Ite rota in
medio rota sit. eronim latuisse p allegoriam
in lra veteris testamenti ō. 6. j Ite vna
filij dē rotare figit legē pphas eron tab
et aplos idem sentenciare ibi l. Ite
in rote. spus ē vite quia spus stud
totet caritate dei et pxim i scriptura
sacra. omē 1 11 z̄c.

Sabbatum Sabbati obseruato exhort
Rorigine huius qz ōs die 1 bndixt.

zc Vn 2 6o die filij isrl indesto man
na induplici qntite colligebat ut indie
sabbti omo vacaret Exo 16. Die sabba
duo agni offerebant Alijs aut dieb
vnus n in festis ad significandu qr i sabb
dm habundatiq laudare et honorare
debem Nu 28. Homo noie salphaad
colligens lig in sabbto fuit ad preceptum
dm lapidatq Nu 14 et ca vlt Gentiles
exepte antiochi constitueret plia aduers
matthatia zc Mach 2 Nicanor cogi
tauit cu omi impetu die sabbti bellu
comittere zc Ma 2 17 Cristq multa mi
racula legit sabbtis fecisse triplici causa
Vna vt se dnm ondet dnb Dns enim
solius homis e etia sabbti cht. 12 Alia
causa e ut istiq precepti veru intellectu
daret s3 non ee abomi ope sinit cessa
du Vn cht 12 Itaq licet sabbtis benface
et curauit manu arida ste curauit ce
cu natu sabbto Ioh 9 et plura alia fect
sabbtis vtilia Tercia causa fuit ut plu
res videtes edificarentur pz de mlr inna
cita qm contrz curba sanauit Vn archi
sinagogus indignatus e qr sabbto curas
set Luc 13

Sabbti obseruacia 3x e prima gnal
persuadeo nos a vicijs 2a spalis p
suadeo nos ab opibz seruilibz Et 3a spa
lissia persuadeo nos a mundi sollicitu bz
Prima omb xpianis obligat et pro 2a omb
xpiane prodi pro obligat s3 quiq s3 adsab
batizandu indie dmco cu eis affuit 3a
vero spalr obligat sacdotes qui contepla
cioni deo pro t adq omez sollicitudine
sua pice indni Vn addenoud mlts
sabbatizacius sabbtm mltr accipr i scrip
tura quiq em fit spalr die 1m Vt Exo
20 Nuq quadq die festum ut leuit
19 Sabbta mea custodiete quq certi
dies septiae vel tota illa septiaz vt cht
vlt Valde mane vna sabbtorz zc Luc
18 Ieiuno bis in sabbto ste digl fr Leui
18 Relinquetes aut iudei cu sabbtm gl
debz ee xrano sabbti obseruan vidciq
Di go in sabbto mechil mundae gerat
spualibz vacet ad eterias venas verbo di
aure prebeat celestia cogitet de futura
spe sollicitudiez gerat venturu iudice
potius habeat Hec e obseruacio sabbti
xrana Lit dot E l lio man ca 18 Et
notandu fm doctorz ut ibm qr pt sabbm
tpis et mens e sabbtm eternitatis qd
vocatur ysa 48 Sabbatu delicatu adqu
venit p obseruacias ordiatas priorum
Cra ysa vlt scribit Erit sabbtu ex sa
bato Ita qr ex obseruacia tpis sabbti fit re
quies mentis Et ex 1a perducit perfecta requies
eternitatis cht 11 Venite ad me omes qui
laboratis zc Iuppe ita q istiq sabbti de
bem omnia opa nra pfice qr no n pru
dentes manete puenimus ad requiem
Hibi decantabit sabbti in die omnu Ho
vbi dies Lita gnta De ieiuo sabbti
no vbi ieiunm Lit e.

Sabbatu no e festiuandu ne videa
mur iudaizare De q di3 p ret
Et anxi sabbatu et dnica facit obser
uari ut placeat iudeis et xanis ibm
Et sabbm no vbiq s3 p loca ieiunatur
fm consuetudinez locorz di 12 Illa p Aug
Et im de inno Aug qr die sabbti ins
pi festiuitate a insimitatez acarinibz
e abstinendu De q di 4 Prima Item
Notandu qr aput iudeos denoiacio fit a
fine cu ipe fm eos ut digior atq no
bilior et sunt vocant totaz septiaz sabbtu
Et quelz eius die denominant a sabbto
vt prima sabbti 2a sabbti zc Vn eciuo
cacio huiq nois sabbtu includit mct
cus inlitis verbis Sabba dnr requies
et inta pleniens Septia dies septiae
festa festa data h Dot E in festo pasce

Sacerdotiu Sacerdos em nome h3
compositu ex greco t latino qr e
sacru dans di 21 Cleros im medium
p ipsq Et sacerdotalis ordo incepit abto
petro di 21 Inmouo Et maiores sacerdotes
i aplis inuenies in 12 dij fuit designti di
21 c 1 et ca inmono Et sacerdotes dij
nuncupant 11 q1 Sacerdotibus Et ordo sa
cerdotalis pemmet dignitate regeli di
96 Duo inpri et fine Et ipe xpc
eis reuerenciaz exibuit Dn ad eos lep
sos remisit 1 q1 Nome p Aug Item
benedico pplis et gra dna datur p eos
1 q1 Dictu e adno p Augn E q1
Sacerdotes ste p eos peta quodamo delent
1 q1 Ipi ste mento officij eorz futura
reuelant 1 q1 Dictu e adno Exm

de Cappella ipse debet esse discreti et
docti di 21 per totum et di 38 plerumque
ca ipse debet esse omnibus pro posse suo va
les et benivoli 16 q 7 Decimas per omnibus
ipse investibus et ingressu mati di 61 Cle
ricus ipse racione oblacionum tenetur orare
pro ipsis 10 q 1 c per ipsos ipse sacerdotes
honoris canonicis hospitalitate infirmorum
visitacione sollicitate operam debet di 91 per
totum vii Aug di 38 Si sacerdos ignarus
fuit in libris sacramentorum canonicis peni
tencialibus et o ptitulum cum ipso nomen
sacerdotis in eo constat

Sacerdotes boni honorandi sunt quia ne
iehene igne itaque vitale nec pro
missarum remunerare poti nisi pro illorum mi
lemg officium Isti etiam sunt qui spirituali
affectione pariunt et generant baptismo
per ipsos xpm induimur per ipsos dei filio co
niungimur et medicina illius beata capitibus effi
cimur Quos ergo nos isti non solum revere
ri magis sunt quam reges aut iudices
sed et magis eciam honorales quam parentes qui
nos dimere regnacionis auctores et ipsum dominum
frequenter iratum sua nobis intercessione recon
ciliat et placatum reddunt Crisostomus
c ppt mala etiam bona contempnunt
Melius est malis iniusta parare
quam iniustis bona subtrahere frequenter enim de
homine malo bona doctrina procedit hec
Crisostomus o xx c Laudatur vere quisque
sacerdotis qui venatori sunt sacerdotes et non
detrahabit gaudium per quod fecit sinug fau
Magna utique malicia vincere et capiti
contrariato Ieronimus ad paulinum Dicimus
dubitet sacerdotes et regum et principum omnium
quod stadium probus et ingressus censet Nam ma
insanie esse cognoscitur si filia patrem
si discipulus magistrum sibi conetur subiugare et
iniquis obligacionibus illum sui potestate subice
a quo credit non solum in terra sed etiam in celo
se ligari posse et absolui Gregorius ad
mauricium epm imperatorem et quod est ca Dicimus
dubitet Ierom est utique dignitas sacerdotum
et ideo grandis ruina si peccant letamur
ad ascensum timeamus ad lapsum non est
tanti gaudii excelsa tenuisse quanti mero
ris de sublimioribus corruisse Ieronimus super Eze
hielem Sacerdotes si corpolen li 2o xx
Sacerdotes si afflictum si pascant esurientes si ves
tiant nudos si redimant captivos si suscipi
ant peregrinos si desperatis spem venie co
sequende promittat Et quidem ad officium
suum pertinet constanter excitat quibus sit cu
aliquis aside ut dubitet tales eterne vite
fore principes quorum corpus simul et verbo
plures fuit corporale celestium collectos Isti n
sunt ministri veri adiutores dei et ornatu
lum spiritus sancti per tales deus placatur in populo
Ieronimus super recitando offm sacerdotum ipse de talibus
sacerdotibus diligenter exequentibus vz ans i
tribuit Dicit beatus Ieronimus in quadam epistola Absit
inquit ut de hiis quidem sinistre loquar
qui apostolico gradui succedentes xpi corpus sacro
conficiunt per quos eciam nos xpiani sumus qui
claves regni celorum quodammodo ante diem
iudicii iudicant et deo nos reconciliant Hec
et similia hec dicta sunt de bonis sacerdotibus
considerans beatus Augustinus exclamat dicens
O veneranda sacerdotum dignitas in quorum
manibus dei filius velud in utero virginis incarnatur
Ostendens sacerdotes si sacerdotis virtutibus Cele
leste misterium quod vos pater et filius et spiritus
sanctus operatur sed tam ineffabili misterio vero
quod uno eodem quo momento idem est qui presidet
in celo in manibus vestris est in sacrificio Cavere
ergo debent sacerdotes diligenter ne oculi
eorum qui videt omnia videntes inclinentur
ad videndum vanitatem ne lingua eorum quam
loquendo deponit de celo dei filium loquentur
mendacium vel aliquid contra deum aut proximum aut
inutile verbum ne manus quibus intinguntur
sanguine xpi polluantur sorde peccati Si est
sepulcrum xpi gloriosum est in quo corpus xpi
latuit per triduum quamvis gloria et dig
niora debent esse corpora sacerdotum quibus
susceptatur cottidie digniora in altare xpo
Et sic sunt beata ubera que xpm suxit
puella tamen beatum debet os esse quod carne
et sanguinem eius sumit In iustum est enim
quod ex illo ore unde eucaristia xpi ingreditur
tractatum luxuriosum vel amatorium procedatur
Ieronimus Aug xx

Sacerdotum mulierum mordinata indu
cit contemptum Unde Ambrosius in quadam
sermone Inordinata et indisciplinata
multorum sacerdotum honor datur contemptum inde
in despectionibus venerabile sacerdotium Nam qui
deberent esse vitam pastorum apostolorum et
filii beati petri facti sunt socii iude et

pambuli anx. Ite btus Gregor. in registro
sic ait Inutilis ab aliis manibus pnuditum
ep a sacerdotib; tollebat dns qui illos quos
ad aliorum correctionem posuit dare esse go
prauitatis viuit qui ipsi peccaturi qui
corripere peccata debuerant. Et pleruq; ep g
uiq; e sacerdotes qui ppa dare debuerant
etiam aliena diripiunt grauiq; e pleruq;
si quos humiles si quos continentes viue co
spiciunt irrident nullo amore lucra q
viuit terrena concupiscunt et humana gloria inte
ta mente captant et suscepte benedictionis
ministerium n tunc ad ambitionis argum
dei causam relinquunt atq; ad terrena negotia
conuertunt. Iugum sanctitatis susceperunt et terre
actibus implicantur Impletum e in eis
ppheticum qd scribitur et c. sic ppls sic et sa
cerdos. Sacerdos em non distat a ppls qui
nullo sue vite merito a vulgi transcendit
actione. Ecce iam pene nulla e seculi actio
qd non sacerdotes moderni administrant q co
veniencia deberent ab omni strepitu tpalium
cessare et contemplationi atq; orationi vaca
re. Peruerse ipsi auctores mortis existunt
qui esse debuerant duces ad vitam. Scriptum
e em causa ruine ppli sunt sacerdotes
mali. Quibus em se pro ppli peccatis
intercessores obiciat si sancti qui orare debu
erant grauiora committant. Hec ille

Sacerdotes tales sunt qui non sunt
sollicitati quo ppls viuat sine pecco
s; aspiciunt quid i eccliam offeratur et hoc
estimat sacerdocij sui lucrum. Hec Crisostomus
37. f. honorem auctoritatis iniustorum non valeri
n cupiditatem auos tq omni malorum ra
dix e absciderimus hec Gregor. 7 di c. 1
honorem. Sunt in eccliam quidam prepositi
de quibus aplus ait sua querentes non que ihu
xpi. Quid sua querentes non xpm gratis
diligentes non deum ppter deum querentes sed
tpalia commoda consequentes lucris inhia
tes honores ab hominibus appetentes hec qui
amat apposito et ppt. hec seruit cui quisq;
talis e mercenarius e et int filios dei se
non computet hec Augus. 7 c. 8 q. 1. Sunt in
eccliam vn Ezech. 28. E simili c. in mul
titudine tuarum et iniquitatis negotiationis
tue polluisti sanctificationem tuam. Producam
ergo ignem de medio tui qui comedet te
etc. Iere. 8. A minimo vsq; ad maiorem oes etc.

ppheta vsq; ad sacerdotem cuncti faciunt
mendacium. Hec ille. Lira.

Sacerdotes districte reddent rationem pro
pplo vn Crisostomus o 31 a. b. Sicut
admonemur in medietate qui primo ingredi
ad infirmum statum de stomacho eius intro
gat et cum apponere festinat qz si stomachus
sanus fuit totum corpus validum erit. Si
aut dissipatus fuit totum corpus infirmum
erit. Ita si sacerdotium integrum fuit to
floret ecclia si aut corruptum fuit om
fides marcida e. Cor aut et stomachus sac
dotum intelligitur quia meritis spualibus
p eos totus mundus et ppls gubernatur. Sed
Si aut sacerdotes fuerint in peccatis
totus ppls puertitur ad peccandum. Ideo vnus
quisq; p racione p suis peccatis dabit. Tu
Sacerdotes autem non tm pro suis pec
catis s; p omni peccatis datum sunt rationem.
Cum videris pplm inq; indisciplinatum et
irreligiosum sine dubio cognosce quia
sacerdotium eius non e sanum. Hec ille. Ite
Crisostomus o 43 d. Deus sm prescientiam suam
licet sciat qui iusti futuri sunt et qui i
iusti tn oes vocat ad fidem causas ab gratia
in nom credendi qz e talium hominibus qd
ad salutem malis aut ad pnudicium ut in
excusabiles fiant diaconi et doctores sm
suam prudenciam illis videtur ds vnge minist
rium diaconatus vel presbiteratus qui sit iusti.
Qui aut inueniuntur in iusti illos homines
videntur ordinasse non deus. Ex ope itaq;
ergo vei cognoscitur qui a deo e ordinatus
et qui ab hominibus. Qui em ministerium
suum bn conspexit appet qz a deo fuat
ordinatus qui aut ministerium suum non
bn conspexit ex hominibus ordinatus e qui
vere quantum ad deum non e diaconus aut sac
dos. Hec ille etc.

Sacerdotes siue sint beneficiati siue non
locare opas suas spuales non de
bet e s' licitum ad diem vel ad annum ad q
ex pacto recipere p dominus celebrandis. Quia
quisquis alterum vendit siue quo nec al
terum prouet i non pt esse neutrum inno
dum decl. in q. pz 1 q 3. Si quis obiciat
et s; q 2. Laicus pro solido pt tn locare
opas suas corporales hoc e pt astringe se
ad mortaud tu aliquo vsq; ad aliud ad
sibi fruendum ut sepe dictum puees inste

mare Et sic licite poterit salvo suo
ordine ita quod accipiat ab hiis tam spiritualiter
tam mente quam verbo spirituales operas
suas quas sine pacto vel precio gratis
prestat secundum dei voluntatem et sic separari
debet esse contracta vel spiritualia fiant gratis
Sed quia vix aut nunquam preter peccatum symo
niacum in talibus vitari solet presbiteri conducticij
autem regrabatur Et secundum Hostiensem et summo
sed Hostiensis in summa eodem ti. § Qualiter
verbo Quod si clerici de hiis qui dant
denarium vel denarios sacerdotibus presentare
deo cum oratio vel celebranda missa de
spiritu sancto vel huiusmodi aut penitentiali can
tando omnibus talibus casibus dare vel acci
pere temporale pro spirituale ex pacto vel ex
certa conventione symonia tamen est sive detur
pro pacto sive pro officio secundum quod pro notat
cappellanus et . . . lra g

Sacerdotes ut videtur pro liberate
cum secularibus vel aliis concordabi
liter cum depacto accipiet admatim
Deum cum in liminibus apostoli sancti . . . Et
alimenta et quibus tegantur sint cum pru
dencia contenti Et omnino quod caveat de
peccatis maioribus et contendat subducto
ocio operibus sacerdotalibus et specialiter quod propter
sui cupiditatem non sint ecclesie honerosi
ut quod non sint incontinentes et cupidi et
in officiis et iocis mundalibus occupati Et
ut videtur non foret cum istis salubius sacer
dotibus predicare curandum non premisso
contracto manuali mercede ut sepius inspi
ratur gratie vel alteri operari ad quam
deus novit suos famulos ut teneat se in
huiusmodi . . . Unde de paulo legitur
Act 18 quod erat scenofactorie artis Et
Act 20 Testatur ipsemet de se ipso In
hiis que michi necessaria erant et hiis qui mecum
sunt ministraverunt manus iste Si quis
enim est dignior isto paulo Exemplo quod
talis laboribus corporalibus non inficiat vel sacer
dote ad contemplacionem corporis domini indisponit
Sed ocium supplici occupacio vel oncompitas
ecclesie aut aliud inficiens mente sua consi
derat ergo sacerdos in domo et stat vili con
dicionem . . . atque carne nec corpore qui
de temporalibus et necessariis providebit con
siderans id . . . Unde christus dixit suis
secularibus quod non sint solliciti circa ista

Abbreviationes pro quemquam de volucribus atque liliis quo
non desinat ab eis in necessariis quanto magis
suis suis fidelibus magis dignius ponat
ergo se fidelis sacerdos in manu domini et non po
nat contra se obicem per peccatum et non dubi
tat quin quidquid sibi contingerit cedet sibi ad profectum
anime salutare Hec dicit Crisostomus in suo dialo
go 27 ca. 20.

Sacerdotes multi sunt nomine pau
ci opere et quod sacerdotes de ordine
tamen adquirere et non dignitatem di lx 8
Crisostomus per Crisostomum Quod sacerdotes mali
non . . . dei despiciunt et pane pollutum offe
runt di lx q Sacerdotes Quod mala sacerdotis
corporacione . . . 1 q 1 Si quis . . . per Cipriano
Quod non debet missa illius sacerdotis audire
quod sit indubitanter concubinarius habere di 32 nisi
exponit glosa Joh. quod . . . . . . sacra
mentum non facit et aliter faciunt contempsisse
multa capitalia sit 14 q 5 Castitas
tibi di 83 Nichil § . . . 1 q 1 in
fo q 7 § Hiis ita et ca . . . Item an
nuli annullo est tenendus 8 q lx Nonne
quod sacerdoti annualis sacerdotibus tradita
quod diu tollerabatur non sunt contempnenda pla
cere capitalia Crimina ipsi non sunt fi
de verbis sacerdotum constituunt De g di 2 pa
nis est per Christum 1 q 1 Omnis . . . et ca proxima
per Augustinum et ca sequens per Gregorium Item
sacra tamen aucta predicare tradita non fue
runt reprobata 1 q 1 Creditur per Augustinum
ibi . . . iudicium manducat et bibit 1 q 1
per ypocritam ibi ipsi sunt semper attensa aliis
lucentes sibimet nocentes 14 q . . . vel
ipsi velud lapidum lavant licet non
laudantur Di 83 Nichil § . . . per
eos sacerdotem . . . per lapides . . . ,
ubi nichil generatur transeunt ad locum fertile
id est ad salutem aliorum 1 q 1 Sicut

Sacerdotis officium in quinque videtur
includi primum est eorum . . . videat
predicare 2m est dominum . . . cura con
tinue exorare Tercium est dei sacra con
sequi gratie officere Quartum est in sacris scrip
turis tamen studere Quintum est perfectionis exem
plis . . . . . . Primum dico circa
. . . prodicare quod ut . . . et . . .
ta . . . papue a salvatore . . .
. . . et docete omnes gentes et . . . Et item
. . . predicate evangelium omni creature

ite apls j Core 9 Ve m si no euangelizau
ero Exo 28 dr dns Vestietur aaron
veste cu tintinabulis aureis i officio mi
nistri vt audiat sonitus zc Super quo Greg
i pastorali ca 14 et di 43 Sic rector Sa
cerdos namque ingrediens moritur si de eo sonitus
predicatoris non audiatur quia iram contra se oc
culti iudicis exigit si sine predicationis sonitu
incedit Et iterum Predicationis quippe officium suscipit
quisquis ad sacerdotium accedit Et Greg ibi
ite Ezech 3 scribitur Fili hominis speculatorem
dedi te domui isrl zc glo. mihi prius Greg
Ora tacuisti et noluisti sollicitus esse i predi
catione propterea eris incarnacione Item de se
bo li 3 Sacerdotes pro plebium iniquitate damp
nantur si eos ignorantes non erudiant aut
peccantes non arguant Augu li 3 de chri
stiana Qui vero clerici absconditam misterium
exiguam tenuit abiecta cum digne inito
contempnit Item di 38 ca Ignorantia Omne
opus sacerdotum in predicatione et doctrina consistat
atque edificent cunctos Item Crisostomus super Ej Sa
cerdotes in omnes veritatem manifestauerint in pro
dabunt racionem in die iudicii Gaudet simul
ter Ambrosius in epistola ad thessalonicenses et beatus Greg
di li et multi alii sancti doctores Verba enim
summi sacerdotis nostri sunt eloquia diuina tra
dita diuinarum scripturarum vera disciplina
populo omnino predicanda Teste dionisio ma
gno Et si hec conscientia non proponendi ul
latam contractur alt pplic ds Tu sciam
repulisti zc di 28 Omnes

Secundum est deum pro populo etiam continue
exorare Luc 18 Oportet semper orare
et non deficere Item apls Ro 1 Testis est mi
deus quod sine intermissione zc Ephe vltimo Orantes
omni tempore in spiritu sicut vult Multum valet
deprecacio iusti assidua Item Leuitici Et
Orabit sacerdos pro populo zc Item Iacobi 4 et est di
36 Et opus quod fecit moyses ad bella
non vadit non pugnat contra inimicos sed quod
fecit orat et dum orat vincit populus eius
Si relaxauit et dimisit manus populus eius
vincitur et fugatur Oportet ergo sacerdos esse
indesinenter vt vincat populus qui sub ipso
est hostes inuisibiles qui sunt demones
impugnantes eos qui pie volunt viuere in christo
ihesu Et ille zc Sequitur litera B

Sacerdoti 3m pertinet est sacramenta dei
quibus et gentibus conferre vnde ch[r]istus ioh

chr 3 et luc 9 et io patet Vocauit ihesus 12 aplos
ac ceteras 12 discipulos et dedit illis potestatem spiritualem
inmundorum zc Et docete eos seruare omnia
quecunque mandaui vobis Item chr vlt Sup
egros manus imponent et bene habebunt Act
2 Ad predicationem aplorum baptizati vna
die anime circiter tria milia sicut vult Insti
mai quibus exuunt induuntur presbiteros esse zc
Item cum populus indiscreto innitatur pastorem
ac saluatorem non statim immediate panem
et pisces populo per presbiteros sed quibus sub
precepit quod ipsi populo ministrarent patet chr 14
et 17 chr 6 et 8 luc ioh 6 Vnde intelli
gendum quod primi et pati debet esse sacerdotes di
ministrare sacramenta populo esse liberos pastores
gregis non coacte sed sponte sicut deum neque
turpis lucri gratia sed voluntarie neque ut do
minantes in clero sed forma facti gregis Concrimo
i pe 4 Exemplo solicitudinis sacerdotum ve
teris testamenti distinctum apparentiam lepre
Leuit 13 et 14 ca Dicitur propter ille magna
historiarum beati ioh refert Iusto narbonensi
epo quod presbiter quem benedicere consummare reddere
quicunque visitare infirmos orare pro inualide
atque omnia dei sacramenta conplere patet 9 q 1 Ecce
ego zc Lira 14

Sacerdotibus dei inpartus dei legibus
tm scienter docere quoniam cuius est
minister eius voluntatem perscrutatur Ps qui
lex dei eius in corde ipsius Ioh 10 dixit
illud ad eos qui crediderunt ei iudeis
Si vos manseritis in sermone meo vere discipuli
mei eritis zc Ioh 14 Si manseritis in me
zc Ioh 14 Si quis diligit me sermonem
meum seruabit zc Nusquam castis seruabitur i
oluisi sed in interiore parte cordis medullitus si
venimus operibus quod in iustitia et ime vbique ca
ritatiue perficiendi quod sine curam est timenda
valde ioh 12 Vbi sic dicit qui non acci
pit verba mea zc Et apls Gal 1 Si
liceat nos aut angelus de celo euangelizet zc
Item j thi 3 g Tu vero permane in hiis que
didicisti zc Deut 12 g perhibe Cu papio
e hoc tantum facito zc Item Jeronimus in epistola ad pau
linum ca 1 Scrutans omnes libros scripture
sic scribit Oro te frater karissime inter hec viuere
ista meditari nil aliud nosse nichil que
aliud querere et insta Concordat Augustinus

Sacerdotibus officium doctrina scriptura zc
est ceteris 9 perfectionibus quoniam celestibus pateant

prebere Vnde ch. 4. Mt. 5 Luc 1 c vos
estis sal terre etc. Vos estis lux mundi
etc. Vnde Crisostomus super Io Sal dicit sacerdotes
quia tenent statum insipitatem per corruptionem et
dicit lux propter vim doctrine inducens errantes
ad statum veritatis et dicit ibidem Cum per bonam
conversationem ostenditur sine dubio ad statum per
statum aut incepit nescio si ad bonam conversationem
omnino veniatur Item apostolus 1 Thim c Exemplum
esto fidelium in verbo conversatione caritate fide
et castitate Item ad Tytum 2o In omnibus te
ipsum prebe exemplum bonorum operum etc. Et sic
precipitur moysi Exo 24 Inspice et
fac secundum exemplarem quod tibi in monte monstratum est
quia iam congrue destituitur sacerdotum pro multis
legitur hunc Gregorius in pastorali ca

Sit Sacerdos cogitacione mundus etc.
nunc in mundicia polluatur qui hoc
suscepit officium ut in aliis quoque sordidi pol
lucionis maculas tergat quia necesse est ut esse
mundi studeat manus quam diluere aliorum sordes
curat ne tacta quaeque deterius inquinet si sordida
ipse sequens lutum tenuit Eo. Dum
sacerdotis irreprehensibile graditur cum ea que prim
precedentium intuetur quam ille

Sacerdotes ignari comparantur istis pau
cis modicorum quia cecis in multis
scripture auctoribus quod se dicunt ad ista quoque per
nota secundum magis vel minus tenentur Et quo
quo deum veneratur est adorare quam
verborum predicta et adiubia sed vacuus gracie
gratis et pariter sunt utrumque attendenda
quia non inclusive videtur sollicitate predicatores ora
tores et certa predicta plangentes non tamen sunt
etiam predicando est dico venientes concludere
deo fabulas ineptas et inanes tamen tecte
conscienciis videbitur secundum quod probemur Per
apostolum Corinthi 1 Thessa 2 1 Thim c et Thim
ult 2o dixi quod orandum est gracie concorde
cum multi videntur orantes multa et
multa loqui sicut ethnici et clamando in
stantes sicut sacerdotes baal Cum non ado
rant sed deum deludunt et in illo confitentes
decipiunt Qui quibus dicit dominus Mt 15 La
biis me honorat cor aut eorum longe est
a me Et Augustinus de opibus monachorum
ca. 2 1 dicit Cum melior est una oracio
obedientis quam x milia contemptoris Et io
dicitur quod sacram dei confessionem sunt gratie ne
lepra gezi infecta similiter exprimat ut secundum

magi imitatores stolide mercaturam cui illa est
sententia beati petri apostoli dicentis pecunia tua
tecum sit in perditione etc. Act 8 Quarto
dico in lege domini cum studeat non perspe
dendo simulatas solempne prout sort dominus diffi
mutatis inter lege dei humana introductam
sic inter triticum et paleam Mt 3 Congrega
bit in quod triticum in horreum suum etc. Tri
ticum sunt fideles puritate pariter palea
vero infideles secundum carne vincentes sicut
dei propter eorum persequentes 4to tenentur sa
cerdotes pastores exemplum patet prebere quia non
accendit lucernam et ponit sub modio etc. Mt
4 Mt 4 Luc 11 Exemplum hominibus patentibus
est christum tam vita quam verbo coram hominibus
confiteri Mt 10 dicit Qui me confessus fuerit
coram hominibus confitebor et ego eum etc. Qui
me negaverit etc. Mt Io Vnde Crisostomus super Ex
Non solum ille proditor est veritatis qui transgre
diens veritatem palam mendacium loquitur
pro veritate sed etiam ille qui non libere pronun
ciat veritatem quam pronunciare oportet et etiam
ille qui veritatem non defendit Item
Augustinus ad Volusianum et est 11 93 Quisquis
metu cuiuslibet potestatis veritatem occultat iram
dei super se provocat Si quis a veritate
cognitione remoto garrulas quasi excusantes
excusacio in peccatis in oppositum dicitur Cum
non est 4 pertractata omnibus sufficere sacerdoti
pertinet si prelati et rectoribus cum et non
inducibus presbiteris distinctiat circa que
cum dicto di 21 ca 1 Et est beati Gregorii
11 quod presbiteri induces gerunt officium 12 dis. Item
Cristi ad omnia que complenda designatorum
teste inferentur fidelis scripturis scilicet ecclesia
ad Tytum scribens Cum episcopi et presbiteri idem est
officium patet di 93 ca Olim et ca Ecce
ego Item beati Gregorii scribens Anastasio
presbitero dicit Non loca vel ordines creatori
nostro nos proximos faciunt sed nos aut merita bo
na iungunt aut mala disiungunt Item Crisostomus
super Eo Non qui maior fuit in honore ille
est iustior sed qui fuit iustior ille est maior
Item ut est li. simile di 19 Expedit Aug
Greg et Orige patet quod illi soli sacerdotes digne
et recte precedere sacerdotes qui apostolorum ve
stigia imitantur Item Ieronimus super Aggeum dicit
Cum sacerdotis officium est interrogatum de lege
domini sui si autem ignorat legem domini sui ipse
se arguit non esse sacerdotem domini Et

Ezech. 33. sic ait. Qui aut ministerium
sacerdotii non bn consideravit quomodo ministris or
dinatis e et quantum ad dominum non e diaconus
a sanctis Gregorii putat applicatum. ij. verba apostoli
2 thi 4. Tu vero vigila. i. ordinibus contra
in omnibus labora. i. libris sacre scripture opus
fac evangeliste. i. vere predicationibus ministerium tuum
imple. i. conferendo sacramenta sobrius esto in quo
aliorum. Item metre dicitur Sacerdos castitati. i. non
secularibus et sacerdos deditus atque. i. non questibus
Sacra docens. i. non frivola sacra dans. i.
non simoniace et dux sacer esto sacerdos. i.
non voluptatibus operatum etc.

Sacramentum sacrum ut ait Augustinus libro
10 de civitate dei. Est invisibilis
gratie visibilis forma. Hec diffinitio generalis est
et convenit tam sacramentis nove legis quam
veteris quod tam illa quam ista sunt consimilitudine represen
tativa et institutione significativa. Secundum
aut quod eadem diffinitio convenit sacramentis
nove legis sic supplenda est ita ut similitudinem
eius gerat et causa existat quod non solum
consimilitudine repreentat vel institutione significat
sed ex virtute divina sunt et gratiam confe
runt per quam anima curatur ab infirmitatibus
viciorum. Et hoc est quod Augustinus insinuat in
alia diffinitione dicens. Sacramentum in quo
id est ex quo sub tegumento rerum visibilium
divina virtus salutem secretius operatur.
Est eciam tertia diffinitio Hugo de sancto
Victore. Sacramentum est materiale elementum
extrinsecus oculis suppositum ex institutione
signans ex similitudine representans ex sanctificatione
aliquam gratiam invisibilem conferens. Tria
tanguntur hic que sunt de racione sacramenti stricte
et proprie accepti. Primum est naturalis similitudo quod
sit aptitudine significandi. Secundum est actualis
institutio ex qua sit ordinatum determinatum
respectu huius significati. Tercium est significatio
spiritualis ex qua sit virtute efficiendi illud
signatum. Item dicitur Augustinus. Cum sacramentum est
sacre rei signum. Istud aut non diffinitio
sed potius est causa vocalis sacramenti. Hec Thomas
de Aquino de veritate theologie libro 6 ca. 1.

Sacramenta legis gratie Christus insti
tuit tamquam nove legis lator in qua
voluit ad premia dare precepta instituit sa
cramenta. Christus enim verbum patris est summe bo
nitatis cum sit eciam summe veritatis et summe
bonitatis. Tante bonitatis promisit premia

beatificantia tante virtutis dedit precepta dige
ria tante veritatis dedit instituit sacramenta
admunitia ut parere vite ad implendum pre
ceptum et per precepta perveniendum ad premia in
stituit eciam Christus sacramenta in verbis et elementis
ut ait Augustinus. Accedat verbo magis verbum
ad elementum et fit sacramentum. Est ibi ele
mentum materia et plurimorum verborum forma.
Instituit aut dominus sacramenta diversitate
quadam scilicet ante adventum suum ut matrimonium
et penitentiam et hec duo confirmavit et consumavit
in lege evangelica. Unde penitentiam predicavit et
nupcias interfuit. Alia eciam sacramenta solus
Christus initiavit. Confirmationem quidem manuum
inpositionibus imponendo. Unctionem vero discipulos ad
curandum mittendo qui infirmos ungebant
oleo sicut dicitur Marci 6 etc. Baptismum aut suscipi
endo. Ordinem vero et potestatem ligandi atque
solvendi tribuendo et consecrandi sacramentum
altaris eucaristiam comparando de grano frumenti
vel sinapis et consecrando et dando discipulis
in mensa pane sacramentum corporis et sanguinis.
Hec Thomas ubi supra ca. 2.

Sacramenta eciam instituta sunt multiplici
de causa. Primum propter humiliationem qua
homo querit salutem in insensibilibus. Secundo propter
eruditionem qua homo per visibilia ad cognos
cenda invisibilia capitur. Tercio propter exer
citationem qua homo noxiam declinat occupa
tionem et ocium. Quarto propter congruitatem medi
ci ad medicinam quia cum medicus sit deus
et homo congruit ut medicina eius contineat
aliquid divinum scilicet invisibiliter gratiam et aliquid
humanum scilicet visibiliter gratie formam. Quinto
est congruitas ex parte infirmi quod cum infir
mus sit homo et constans corpore et spiritu ipse
aut spiritus in corpore non bene capiat spiritua
lia nisi in corporalibus congruum erat sint
medicamenta spiritualia in rebus corporalibus sicut pillu
la in nebula. Sexto propter augmentum unitatis.
Multum enim valet ad unitatem quam teneor
in hiis dico ubi humana racio non perficit ex
pimentum patet igitur ex predictis quod sit sa
cramentorum causa efficiens quod divina insti
tutio quod formalis quod gratie sanctificatio que
finalis quia humane infirmitatis curatio.
Hec Thomas de veritate theologie libro 6. ca. 2. Causa
est signum rememorativum respectu susceptionis
sacramenti signum confirmativum obligationis
anime ad deum. Et patet quod omnia sacramenta

sunt x° Ipse instituit omnia sacramenta
et ipse dat graciam quam efficiunt sicut quilibet
sacramentum et ab ipso ut fundatore legis efficacia
ciam sortitur cuius benedicta vita et si obiicit
quod legitur in cano° institucio facta a Christo
non institucio baptismi et institucio eucaristie
dicitur quia Christus sit legislator et sacramentorum ad
fundatorem legis pertinet donavit cum omnia
instituere. Quedam tamen sunt difficilia sunt
ad credendum et magis intima ad salutem
que per se promulgavit ut baptismum eucaristiam
ordinem penitenciam et matrimonium. Quedam autem
per apostolos ut confirmacionem extremam unctionem
de confirmacione autem patet Act. 8. Et de
extrema unctione Jac. 4 et ch. 6. Fit mencio
de olei unctione. Hec credendum est omnia
Christi fuisse in ecclesia explicata ut patet
Joh. ult. Et hinc est tamen omnibus efficacia
sacramentorum a Christo descendit quia ille materie sa
cramentorum ... constitutor sacramentorum quas
Christus in propria persona tactu consecravit ut tactu
sue mundissime carnis consecravit aquas
baptismatis et panem consecravit benedicendo
in consecracione verba ubi non expectat primam
consecracionem. Et ita primo consecratur oleum
unctionis ab episcopo. Unde dicit Ego sum ... dicit
Ego sum pauli ego sum Cephe 1 Cor. 1.
Sacramentorum nove legis multiplex est
effectus primo a peccato mundat 2° in bono
confirmat 3° corpori Christi mistico incorporant
4° Christo ... 4° ad futuram vitam preparant
5° ... erudiendo illuminant. Primo a malo p
servat. Ista patent in septem sacramentis per
ordinem. Nam primo operatur baptismus 2m
confirmacio 3m eucaristia 4m penitencia 5m
extrema unctio 6m ordo 7m matrimonium.
Primum est initiativum scilicet baptismus 2m pugnativum
scilicet confirmacio 3m viribus refectivum scilicet
eucaristia 4m ... refectivum scilicet ut penitencia
5m ... scilicet extrema unctio 6m tamen
multiplicativum scilicet ordo 7m novos milites
introductivum scilicet matrimonium. Ista 7 sacramenta
disponunt ad 7 virtutes theologicas. Nam bap
tismus est sacramentum fidei. Confirmacio spei. Eu
caristia caritatis. Penitencia iusticie. Extrema
unctio perseverancie quia est fortitudinis complementum.
Ordo prudencie. Matrimonium tem
perancie. Alia est causa numeri sacramentorum
quia ordinatur contra septuplicem culpam et quia
triplicem penam. Contra baptismus ordinatur

contra peccatum originale penitencia contra mortale. Ex
trema unctio contra veniale. Ordo contra igno
ranciam. Eucaristia contra maliciam. Confirmacio
contra impotenciam. Matrimonium contra concupiscenciam quia
temperat et excusat. Item sciendum quod quidam suscipi
unt sacramentum tantum ut ficte accipientes. Quidam
rem tantum ut qui penitentes et fidei devocionem
recipiunt gratiam prius quam veniunt ad sacramentum.
Quidam suscipiunt sacramentum et rem ut digne
accedentes. De tercio vide ... et ... concor
dancie. Unde talis potest omnibus unctio
tonsio lectio. Unde versus baptismus talis eu
caristia potest confirmacio omnibus penitencia unc
tio extrema tonsio ordo lectio matrimonium ...

Sacramenta ecclesie quedam sunt necessitatis
ut baptismus de consecracione di. 4. c. Nullus. Ex
tunc sic eucaristia de consecracione di. 1. Omnis
... sic extrema unctio 26 q. 7 ca. 1
sic de penitencia di. 1. § ... sic alia duo
sacramenta sunt voluntatis scilicet ordo di. 18 c.
sic matrimonium 30 q. 2 c. ... Item baptismus
est sacramentum initiativum di. 32. § porro
...sic confirmacio est sacramentum pugnativum
de consecracione di. 4. Item sic eucaristia est
sacramentum progredientium quia et viaticum dicitur
26 q. 6. ... et ca. ... Item
penitencia est sacramentum redeuncium 26 q. 6 ...
qui de penitencia di. 3. § hac autem sic extrema
unctio est sacramentum exeuncium 26 q. 1 ...
... unum sacramentum dicitur alio maius
diversis respectibus ut effectu ut baptismus di.
22. § ... sic subiecto ut eucaristia
di. 94 ... per ... ut matrimonium
21 q. 2 Cum ... sic dignitate ut
confirmacio de consecracione di. 4. ... et 2 ca. sequenti
di. 68 ... maior est necessitate
baptismus ... necesse coniugium ... maior
... 4 sacramenta ab hereticis facta
non sunt recipienda 1 q. 1 ca. ult. ...
ab ipsis in forma ecclesie data sacramenta vir
tute ... di. 19 ... 1 q. 1 Sit autem et 3
ca. sequentes et ca. Sic ... omnia per Augustinum et ca.
... sacramenta collata in forma ecclesie ab
hereticis scismaticis symoniacis depositis ex
communicatis et ... rata sunt quo ad
caracterem non tamen quo ad effectum di. 32
pt. § porro 1 q. 1 Si qui a symoniacis
... sacramenta exigunt affectum suscipiencium
et ... devocionem 8 q. 1 Licet ... m
per ... non est vera confessio ...

v sacrm etiae contempnitur De cons di 2
Bapt vite p Aug Q4 sacrm qm ipse
bonus e cedit malo i malu 1 q 1 Quod
quidam Q. Oppo an me Bx de ui
da qd pta buccella qm boa fuit sathanas
intrauit Q4 sacrm xpi ptiopu ordi ce
lisrcai no requirit, 3 q 2 Dictu m
medio p secm plus mutabulis sacrame
toru p ordinem zc

Sacrificiu e altaribus ordinu et clau
strare 13 q 2 No estimetis p Aug
ste sacrificiu cordis contribulati De pe di
1 In altare pta me p Aug Q4 mag
nu do sacrificiu offertur cu mali quit
sua et alioru pmitte deuote compesciunt
23 q 4 Quali Q4 omia sacrificia pre
cellit corpus z sangs xpi De cons di 2 Nichil
Q4 no sacrificiu magnitudine s mite
offerentiu do diuidicat 2 q 1 Audi p
sem et ca Quia p Greg Q4 mortui
multiplicat sacrificio uiuai put 13 altare
ordinu claustrare 13 q 2 No estimemus
p Aug z ca Anime p Greg Item
moyses sacrificiu precepit in ... do offerre
i iustitia qui iustitia pp duitias pplo papi
endo cu scriptu sit p pphiam No accipiam
de domo tua vitulos zc Sz qz pres egressi de
egipto corpe tm no aio tota egiptum
secu i moribus ambulabat videns eos moy
ses pp cultores carnales sacrificiis esse incli
natos iussit eos sacrificare No in domibus
sic i egipto s deo viuo quia si indicasset
eos recede a sacrificiis no fuiat audiendus
Quia antiqua passio medicamento momento no
curat et sic dimidiu mali pmisit ne
p totu paret bonu sic de libello repudii
h Crisost o 23 f zc Lia 2

Sacrificiore liue amisisset sacerdotes
si ad xm animo venisset et corpe
plus aut sic z sacerdotes no venit quia
p sacrificia putabat peccata fuisse de
leta Qualis aut emundatio fit i eo q
in sanguine animaliu vt constituit petore
Quilibet em dolet de occisione aialis tm
et emendatur pp ea dicebat pphia Si
voluissetis sacrificiu dedissem vtiqz zc Sa
crificiu deo spus contribulatus zc Quod
plus iudaici intelligentes xpm p opera eius
filiu esse dei pp peccata sua z Lucr
carnalia lege contempnentes xm maluit esse

corporalibus passionibus lege qm in gra x
Sic et mod h de o 2 e f et infra No
em in sacrificio voluistis pta inq placitu
e do cplm i caria s in spu secto dixit to
h p pphiam Non accipiam de domo tua vitu
los zc ymola do sacrificiu laudis zc Ma
non hostias volo s corda nec sacrificia s
fidem et infra h Crisost o 31 d

Sacrificia deo offerebat iudei aplus
pemo assistens Romana sacrificia erat
deo cuncto aplore no ad iudeore morte
s adore corrup h Crisost o e e f Ite
aliqui capiet urbm in diuinas ebdomadas xc p
suam doctrinam tulit de medio iuge sacri
ficiu iudeore Nam dr tribus annis z sex
mensibus docuisse q nus fit dimidium
septimane annore vt id sacrificiu qd iuge
in vsu fuerat tolleretur de medio et offerrent
sacrificiu laudis do in morte sacrificiu iustie
in opibus Sacrificiu pacis p eucaristiam
Usqz ad finem aut secuti tumultus e esa
iudaica consuetudo de sacrificiis offerend
nunqz e reparanda Ite dimidio ebdomadae
h e in tribus annis et sex mensibus h sacri
ficiu ...ore tollendu e ab anxo confu
gientibus ... an cu plorat desita erunt
non mirabilis neqz deo offerenda h sigut
... septiae qm s ancm dns ihe inter
ficiet spu oris sui Aug ap 1 Tessa 2
h Crisost o 4 1 p Ite melchisedech in illo
p9 future dm sacrm an signat z sac
ficio panis z vini misteriu corporis z sang
xpi expressit h scdg ca 8 e 2 Ite vetera
sacra fuiut iniuria pp qz machabei fue
rut martires h ibi i epa 21 d zc

Sal Vos estis sal terre h dr qa
doctor omnibus virtutibus de esse ce
natus z infra ubi v doctor li 3 Item
salem dr xpus in charto z pace scte i
in uob sz sapiam verbi dei significet di
Licet Sic doctor pta me p Greg
Sal terre dr plati z sacerdotes di 93 Sa
cerdotes Q4 mali plati sal infatua
tu dr 3 q 1 Sacerdos Q. Sal infatuatu
apparens graciliter 2 q 1 Scaua Q. Cra
p Rectitudo Q4 sal sapie maurite nostris
sacrificiis offerri debz De cons di 2 Sal
p Rector Q4 aqua sale aspsa z p sac
dote sacrata pplm sct De cons di 3 Aqua
Q4 vxor loth respiciens retro versa e

instatua salis vt prudentes gdicet et°
h Augu de b dm fe 29 etc
SAl e lapis exatua et ardore so
lis aut ignis et flatu venti co
putati Et panis uix regulatur Arte lib
e metas Dissoluitur afrigido et huido
et supnit ft. plates bona qui quidam
erat arca instabilis vt loc pabo sal
uat h ch t A et domo fundata super
arenam hii ad bapt et ardore ignis
dni vt flatu spus sti compaginatur et sup
nine obopacitate pti dealbatur vn
naturam aque in as tota sigit sapiam
incitat perpetuo habitare Et hec diuit
mistice sigatu p i° e regu 2 qn age
sanate sunt ceimissione in vas positu
ad fontes aquarum Sal e x diuitas
vas e eius habitas salis iposito e x
matrico poito infonte aquarum e tbu
lacois consuado aque indico e ppli sti
ficaco Vn et i oblacoe requiritur aque
deuocoinis et feruor caritatis Ideo papit
Leuit 2° In omi sacrificio sal offer Ho
et oz omnes statum hunc sapia regulari
Ideo papit ap° Collo e sermo vr sit
sale gditus h cor E sr isto textu Vos
estis sal terre etc.

SAl aut hz multas pprietates Illa
acroplexioe tiri facit sale tibos
gert carnes cestitat aputrefacoe fetore et
vime pseruat Et omia ista tu sub se
quentibus debz mistice plati qpete ad
hc em aputro sale sunt sic sapide con
gulati ut tirz i tiremus milites facti
ant salcste quo adsolaria desideria in
radice corrupta sale desideriu celeste ut
i° Cyn 2 Expruit benignitas etc. Et e
velle platas in valles sicta i° semie
p° Estote consitum te sr gentes etc. Omez
doctinaz qui e tibi spualis pp celestis
primu sapia tradit Iux i° ps 18 Iustice
dni recte letificantes corda etc. Carne ab
ubertate luxurie constrigit Iux i° ch t 19
Sut eunuchi q castr etc. Et sic aputre
factoe peccati adfamatois fetore et cor
rodete vime gstie pseruat subiectas quiq
sapiaz clamat q no marcescit mesuraliter
submistrat h cor E v supra

SAl fm ysid li 16 ca 2 Est max
ime necom adalbaq gdimentum
mentum qz oues et pecudes i mixtum pabulo
pnot adedendum et pqns adpugnum Vn co
lube affectat lapides salis i columbai ad ca
lidi te et sicci te stomachu iuuat et digestiones
confortat Est em talide nature et sicce Vn
fm Auicenna hz virtute dissoluendi mundifi
candi et consumendi Vn valet con corrupta
tes q hudites ofnenes vetere mollificando et
sic con hudites valet venosas et ita
volnera et vlcera cu mella sic corrupta et
carnis sta delet maculas facici et pporcionali
ter dz plates coitati facere tales salibus ppri
etates et multas alias intelligit p sal sa
pienca qn dt Vos estis sal terre et signi
ficatur q sunt sal terre quia hominib terre
inhabitantib dz esse spua gdimentu Et
notandum q sal applicatu ad suu officium dz
esse modica qntitate Et cu gdiente debi
te consistatu Et sic plati dz eo tales
et pauperes cu gdiendo hominib verbis con
sito h cor E v s

SAlomon aut interptatur pacificus
e appellatus qm omnibz circuitu gen
tibus pacificatis et tributa reddentibus paci
ficatum habuit regnum ita ut templum deo edi
ficaret Vterius etc misterio generaui qui in
figuram fuit nri pacifici ihu xpi Item co
fugientibus adse pfice omnibz gentib et bo
nore opa et spualia tributa soluentib
pacificum habuit regnum ita vt dclapidibz
viuis no solu iudeis sz gentibz viuum templum
edificaret deo viuenti ipm salomoz cu ha
bet regnum valde multum incitat prius sui
dd et sub de in primis dilexit sz ita se
nectute cu ipo peccato opitauit dns sa
than sr eu et detendauit exepte modica
regni eius h Crisis ii° v 15

SAlomon ille mirabilis qui me
ruit assistrix dei sapie copulari
i alienigenare mulieres i tatuit amplexus
et in vinculo libidinis illaqueatus et
sacrilegii errore se polluit cu tetomas
ydolo moabitare similare fabricauit
sz et postea p ppria culpaz errore recog
nouit Aliquid medicine celestis cpors e
at forsitan q nuqd eu in tanoc lego
venias constitutu fuisse Audi primam
eius q non scribitur pub fortasse legibz
scio dica a° acceptabile q no adfatic
ppli sz insecreto pme deo teste pmituit

vera consecrata e Exech. cu soluta esset a
corpe solutu sepultu cu int regu cor
pora sepra comendat q tn peccatoribz ab
negatu fuisse cognoscimq qui vsqz ad
morte vite sue mypo[to] pusitate pma
serint eam modo q int iustos reges sepe
lic meruit aliqz avema no fuit Vera
aut illaz sine pnia merri no potuit ve
ru q iudiciu vulga estimabat eu vers
se ppo ne videretur esse sup hominez mu
tu dno corruit dauid aut sctus no di
q ab hominibz sctus ee fatur Salomon
vero ideo scus nominatur vt nob d pnia
eius dubietas no sit Aiunt em libri he
brei saloez ymo[ab] tactu fuisse p platas
pnie causa sctum aut eu venisse in
tplm q ipe edificauat cu quinqz virgi
Quaiu e cet e logispitl vt reberare
ab illis qui dixerint q in xm dni ma
iui no mitteret Vn foustrata abillis
a se ipo deposita e arcgno Et licet ista
videntr ee apocripha relinquidr distch
audictu h de bto Ambo

Salomon Rex tplm dni construxit
z id consecratas magnu festu fecit
De q di j s j Cq salomo non diuua
ab no longa tpa uita s sapiam ado petit
di 36 s Cite Cq regina saba venit
afinibz terre audire sapienciaz salomois
8 q j Vetror Cq salomo ad expellenda
demones decorpibz quam modu exhortizadi
inve di j 21 s j Cq salomo illatq ad
te mleze demoia grau colint et ydol
tpla construxit 3 q j vltra 32 q e Sa
lomo et Lra j

Salus Scam q lucas et marcq j
pmis ponit demoniacu curatu
in 2o loco mlez mulcarli insimitte febriu
laborante ca vz racce q maior e cura
dei desalute aie q desalute carnis pm
quia q dignior e aia q caro anima n
sine carne viue pt caro aut sine aia
viue no pt Scdo aut quia in omi
pcto aia prius peccat pq ca caro Na
ni aia pus fuit victa nuqz caro pt p
care concupiscere pt peccare no pt sine
consensu anime quia impotate anie e no
cg scdo natum e ut prius aia liberatur
postea caro saluetur h Crisq o 21 b
sic nulli omnipo dco tale sacrificium

quale e zelus animarz h Grego sr
Ezech o 12 Saluata dni paua ve
multorz dapnatore Dnr tn multi i
societate anglorz h Augq de v dni
sime 21 lra j

Sanitas quid bonu lz laguor ondt
et incopacie gnuoris morbi sanes
nos ee credimq h scdo inequam q Sa
tas e integritas z temparancia nate ocralido
et humido q e sanguis Vn sanitas dea
e q sanguis statu h ysido ethi li e
Sanitas corpis efficatur rectore modica
De q di y Nichil em sit sic confessus
rubore putrescere facit corpus Aoq di
y Nichil Cq impglc e illos esse sa
z diu viue qui carnis z capibz gte
involudr De q di y Ne cales p scom
Cq abstinencia sanat morbos quos st
semitas rubore gtaxit Cq di y legibz

Salutacio angelica transsus est
angels dni gabriel qui fuit dcoz
dme archaglorz ad btaz virginez Cui
ad ssm apparuit inrsiore corpali qiuis
ei loquebatur delotuiore spuali Ad istud
tm notale certum imitacionq mutaq de
buit ee angls ppr ta pmo ppr cogas
virginitatz ad naturaz angelicaz 2o
ppr ordine pdicatis huac q sic ibi i
sepete vct cia q ad mlez ita hic deus
venit p angelm ad virginez ut sic q op
posito medicam responderet morbo z re
parato lapsui at remediu notu 3a
quia sicut illa gra fuit reparato nre
huac sic fuit ruine angelorz Vn
qm benefico gnut vtraqz natura debuit
instaurace Diuiditur ista salutatio
in tres ptes pmaz pte incepit agla
cu dixit Aue gra plena Zog tciu
Sm subiunxit elizabet cu ait Benedictq
fructq ventis tui 3m adiuxit ecclia vt
inueniretz marie nom beatur Nam
ht nome maria no erat i textu sa
lutacionis 20

Salutacio ista gmendatr in eor
pmo ppr auctorz quia missa
e angls adeo 2o ppr nuciu Non
em dignq fuit hoc nunciare s angla
necz quilz angls s gabriel Tercio
ab ea q salutar q virgo nec quelz
virgo s maria 4to abipso mo

salutādi quia indicat i noticia virgīs
marie cū dr̄ Aue ite gratiā collatam
gr̄cia cū dr̄ gr̄a plena ite excellencia
conceptionis cū dr̄ dominus tecū ite pn̄le
giū singularitatis prerogatiue Benedicta tu
in mulierib; Salutacionis quedā inuenitur
optatiue salutis 2 Re 16. Salue rex
quedā gr̄e Gr̄a vobis et pax 1 Cor 1 Que
dam gaudii Tobie 7 Gaudium sit tibi semper
Quedā benedictionis Ruth 7 Et benedicat te
dominus H tho de vi the li 6 ca 1

Salutacio aut angeli h' cetīus oi
bus conflata videtur Continet
enim salutē cū dr̄ Aue ite gratiā cū
dr̄ gr̄a ite gaudium cū dr̄ dns tecum
ite benediccionē cū dr̄ bndicta tu i mulierib;
Tercio inhiat salutacione notatur 3a prerogati
ua virginis sz hec cū dr̄ Aue gr̄e cū
dr̄ gr̄a plena glie cū dr̄ bndicta tu Ho
cernimꝰ sc̄z in angelica legacione primo ꝙ
reuerenter btam virginem salutauit cū dixit
Aue 2o quā excellent eam commendauit ibi
bndicta tu Tercio ꝙ dulcit eam confortauit
ibi Ne timeas Quarto ꝙ diligenter
legacionē expleuit ibi Ecce concipies 7to
quā eleganter modū exposuit ibi Spus
sctus superueniet in te 6to ꝙ conuenient
prolem nascituram descripsit ibi Ideoq; et
qd nascetur etc H v b

Salutacionis anglice virginea seqtur
responsio Duos legimus in scripturis
dialogos vnū int' euam et dia^m quo
mors concludebatur Altm int' mariā
et archangelum quo uita oriebatur Vide
go tria ꝙ stat bta virgo i salutacione
angeli sz deliberatiue quia cogitabat qua
lis esset interrogatiue Prima querebat quo
fiet istud Consensiua^m quē rnt Ecce ancil
la dni Nec inconsulta seducta fuit sic
eua nec interrogacione dubia sic zacharias
Nec inconsensione tarda sic zara ite inue
nie gesta bte virginis et verba inuenies q
et maxie virtutes redolent Ait em Ecce
ꝙ est obediencie prompte Ancilla dni
Qa est humilitatis pfecte fiat m. ꝙ est cari
tatis inflamate sm vbm tuū Qa est
fidei deuote Septē verba locuta est bta
virgo pm ibi vinū nō habent 2m fili q'
fecisti nobis sic 3m ibi Quodcumq; dixerit vobis
facite Quartū cum salutauit elizabet 7um

Quō fiet istud 6tum Ecce ancilla dni
1m magnificat aīa mea dnm Verbū
pmū fuit pietatis 2m caritatis 3m instr
cionis Quartū consolacionis 7um discrecionis 6tum
humilitatis 1m oracionis et gratiarū actionis Et
nota ꝙ omnia verba predicta fuerunt breuia
preter vltimū H tho de vi li 6 ca 2

Sanctificacio triplex est quedā est quib;
vt ꝙ fit p sacrm quod spalr ut ꝙ
fit p gratiā spūs sctī quod specialissima
vt ꝙ fit per gratiā singularē Prima remouet
culpam confert gratiā remanet tn fomes et
pronitas ad peccandū et talis est in baptizatis
2a remouet culpā et promptitudinē peccandi
mortaliter et talis fuit sctificacio Iohis bapte
in vtero et Ieremie 3a remouet culpam
originalem et pronitatem ad peccandū tā venialr
ꝙ mortalr et talis fuit in bta virgine
Nō ꝙ bta virgo tres sctificaciones habuit
prima fuit in vtero p quā fuit originalis cul
pe expiatrix gr̄e susceptrix et fomitis restrictrix
2a fuit sctificacio in spūs sctī obumbracione
et filii dei concepcione quā omnino fomite
extincto et in bono confirmata spaddit
Tercia sctificacio fuit in filii sui in ui (?)
tate qui noue mensib; in vtero suo mansit
ꝙ dedicacio ad   fuit in prima sctifi
catione excellebat puritate i eos bapti
In 2o sctificacione excellebat puritate ade
ꝙ fuit an peccatum In tercia pfirmata
excellebat omnes angelos qui nec illā pfecte
puritate in primo statu sicut nec decrescere Sz
bta virgo potuit crescere i merito et pficere
sz nō deficere H tho de vi the li 6 ca 3

Sanctificacio p multa fit Primo
p fidem inuisibiliū Eccī 45 In
fide et leni^te sctm fecit illū 2o p spe
eterne premie 1 Ioh 2 Omnis qui habet
spē meo sctificat se Tercio p confessionē
peccatorē Ps confessio est uita sctificacio eius
Quarto p auditū sermonis Ioh 17 sctī
fica eos in veritate sermo tuus veritas est 7to
p lauacrē sacrorū 1 Cor 6 Sz abluti
estis sz sctificati estis 6to p mundiciam
opm Exo 19
Sanctifica eos ut lauet vestīta sua H
super isto textu h' e voluntas dei sctificacō
vrā 1 Thess 4 ite videte mgo quā pcz
vrm deū adtaiq qm volut nos esse
in participaciones talia beneficia dignis et nō

dignus ꝑ pptat minor gram spuale. ne em
dixi vobis de illo qz spm sctm ulbet desce
dē sup ꝯtos et mgros nec dat bndicces
suas sz iustos et i iustos pp. q i vestib
quide estote simplices et benigni i meis
aut prudentes et cauti h Cris9 o 1 1 6
Sancti homines medulla sunt hu
mundi Sic em medulla q diu fuit
i arbōe sana ꝑ floret aut putresta
fuit tō paulati marcescendo sicatur
Sic q diu sut fideles z sci stat iste mūd
Na sic egrediebatur isrlite de egipto oct
mata e egipto Sic et sci cū de isto
mundo discesserit rapsum e iste mundus
h Cris9 o 1 6 In scm viri nōs sine
dubio pt aliq n tradidit eu ds Nam
pctor impeccatis forsita pt q nec e val
de subtracta dei pctor mbonine aut dei sn
dubio nichil pt q pctor e omi spun
tui inse et infra het Cris9 o 6 de
Sci homines i uiciab huiuis pascens de
herb scptuare victū querentes oues per
sili h dnr. pueri qmalicia pcqndes
carnes z labores aliorum otiose comedit
lupi sunt rapaces h Cris9 o 1 9 1
no dicit Cris.m o 2 8. ch. o. 31 f e 1 b
Nuq tuo spm sacificare pt magis qua
sctificat tunc cum em tradi e vita
ipius e et sctificacio ptab Omne bonum
actio desiderat initiu nō aut actu asced
mediu h Cris9 o e b.
Sancta z iustus nulla e q peto.
omo careat nec tn ꝑ hoc desinit
esse iustus vel scts dū affectu tenent
scitatē h Augu de officio ecci 2 e dogma
ista e scitate causa studia sz pudicia
tia corpis castitas anime z vita docet e
h Augu de doct9 xana Quato qs
q studi z despidi sci plaior tanto e in
orando eius fletu vberior h Augu de
ciuitate dei Multo melia e de duobz
ipsis casita scitas hec qua eloqncia
peccatrix h Jero9 in ep ad nepotianu
Hrore e nec inquire maios v claiores
st vi b vbi sciatores nec gaudet v eple
large sunt Sz vbi scitas floret het
Cris9 o 30 plura lauda scitatis e q
gra mores officiu scm iudicium qz comp
hendit Regimus i maioribz meos i eqte
offin impsidio. scm i manto i iustificate

iudiciu h Beda sr 1o luc 1 Erat abo
iusti an deu Scitas innocencie e qz
cu bonis qvenit Et e scitas sace
qz qncq malis educit 1 9 1 Commq pta
mediu Ex.m ibi de paul Q4 no q
nobi te gius vel digte scitas i no
tescit ꝑ qfide puritate z more hea
tate di Lo Nos qui Q4 scm ecce
illu qui scta no e pulosu e 11 93
Si quis hoc ꝑ scom
Sanguis xpi multa effita est
pmo nouu testamentu cofirmat
Luc 22 hic e calix nouu testamenti
in meo sangne 2o. sac ta scificat Joh
19 Exiuit dilate eius sangwis z aq
3o. aias lauat Apoc 1 Lauit nos a
peccatis nris Quarto inetes inebriat
ps Calix inebrians q pelata est 5
1to peccata remittit m 26 Sexu
pmultis effunde. mre p 6to abiqs ete
pergit Exo 12 Erit nob sangwis i sig
incidibz 1o nuiq redemit 1 pe 1 Non
corrupbi auro vel argento redepti estis
Octa celu apit Heb e q ꝑ spriui sang
vnes introiuit semel insta sce sang e
agni victa e leo Octe spectacula
zanore et q e amplius illi videt
oculis carnis veritate nob oculis cordis
veritate Magnu e hoc spectacl per
totu orbem terre sangne agni victu
leone educta de dentibz leonu me
x Ergo nescio quid simile mutatus
est quidam spus vt sangne simulaten
sini eni vellet qz nouerat paro sang
cuncta redimendi ee gen hunag Surgit
em spus mali vmbras quasdam honores
b ipis ut sic decipiat eos qui scdit x m
h Augu.m sr Joh o 1
Sapiencia posside sapiaz qz auro
melior e ec pu 16 o Vani sz
omes homines inquibz no e sapia dei
Sapie 13 1 Enim inditatur dctu sapi
enciaz accipiet Ecci 3 9 Blo plurib
incitia maior e ad singula sz9 Non e
sapiens spuli spica non mistebr ei qui
scit illu ec Za 22 6 Si quis aut
ignorat ignorabr h e sapie vera dis
cimus ut ad sapiaz ethnare vera qfito
intellectual afficiatur adsciaz vo vera
tpalium cognimo volis h Augu li de

vnitate Sapienti ml. alienu nc. qz vir
tuti e incogruu quotienz accessit sua
sunt omia quo totus eo qui suo virt
h Ambo. ad costan vbicunz accessit
sapiens deinz ciuib vbicunz sua intel
ligit insup se pegrinu insup hospitem
se iudicat h Amb ibm
Sapiam vera hre no put qui false
sue sapie fiducia decipitur.
h Greg 10 li. more Sepe accept
sapia cu igno. tenebris illumat hu
militate tollit vt sapia ia ee negat
qz et si locucois virtute fulgebat cla
cois tn velamie cor loqnte obscurat
h Greg 21 more pima sapia e uita
laudabilis et apud deu pura mens pui
puro iungitur z scti sco sociatur Hec
Greg Nazanzen i apolo. Sapientia
cla e illa no qz in verb volat s qz vir
tutibus costat h Greg ibm Cunto
sunt maiori litature studia tanto amig aco
gant. fastu et inflatu maiore intuescat
iactancie h Isid li. 2 desu. bo Quan
tum i nob dme cognicois habundancia
crescit n in nob dme dilcois flama
augescat h Hugo li. de vanitate mdi
Certu stulticia labor scia gnat sic
labor diuidit. inta ut insciia Lra i
et e Nota vbi dona lra c.
Sapiens dictus e a sapore qz sicut
gustus e aptus ad discrecioz
saporis ciboz sic e sapiens ad dmoste
ciaz rerum atqz causare h Isid eth.
Sceptu e em pdam sapiam sapietu z
prudenciaz pudentu repbabo zc 1 Core
1 Neo se seducat si quis inter vos vidr
sapiens esse i hoc sclo stultus fiat zc.
h 1 Core 3 Ve qui sapientes estis in
oculis vris zc ysa 4. Et altu est
hominib ab homia le e apud deum
Luc 6. Dicentes se sapientes esse stulti
facti sunt zc Ro 1
Sapia quid e no eloqa dei sne
s sm eloquia dei viue Hec
Crisi o e 8 6. Sapientes sunt virtu
vinqs cunqz pudic h Crisi o 2 6.
Sapientes mundi corpe ore z verbis
sapientes dei animo corde et fide sapiunt
h Crisi o e 31 Sapia cunqz i actu
pbatur scia aute infirmoe h Crisi

o 41 f. Sapia impiorum negacia sua e
h Crisi o 18. Neminez em diligit ds
n eu qui cu sapia inhitat Sap 7
Virtute eme et noli vende sapiaz zc
pu 23 f Et qui sine vera sapia estim
mat se prudentez esse fieri no pcedens
s stultus e 2 6. q 2 Cum sine p Auge
Et sapia cu sobrietate e habenda qz no ex
plus sape qz ad sobrietate di e3 Sic vero
p Greg Ite sapiens sine pcto pctos vn
nouit di e1 Deinsdes p Augm Et ca
maies pbri i sapia placari z gubnatoz
coptit Di 8 e porro qz stultus inculpa
sapiens impera erit di 38 Cum ca p Greg
Sapiencie plenitudo fuit inpo. sic in
ipo fuit pla. omnis gre no so
quatu ad cognita vnum ech quatu ad diuis
et modi cognitioni qui sunt 4. Prima e cog
co sempiternalis ex parte diuinitatis et hoc
mo cognoscet omia sim finita z infinita
Et apud eu omnis infinitas finita e
Deus em videt omia vno sn tempore Vnde
no differet ibi qz videt z p qz videt quia
videt se p se et in se videt omia no so
qz fecit s et qz facere potuit qz sunt infinita
Scda modus e cognicio spualis i spualitate
ex parte carnis Et iste modus e cognitio per
experienciam quo ipse non sciuit omia sim
qz spus no e pcepta coze in adobiecti pn
cia Tercius modus e spualis ex parte
mentis et iste fuit tex. sn p nam gram
et glam p nam e 3a modus cognicionis
quo cognouit ipse omia qz spectat ad
vniuersi costitucioz s longe excellencius
quaz adam eciam ypo in nra bn instituta
Quartus modus e p gram hoc mo xpus cog
nouit omia qz spectant ad huam gnis
redemptioz Longe tn excellencius qz aliqs
spheme vel etiaz angelore Non em so
habuit xpus sciaz p habitu i natu vt ada
et angeli s etiaz p habitu infusum veluti
sci p gram illumati cognitoz vero no habuit
p habitu aquisitu qm ppr. inpfectoem
in ipo no fuit 4a fuit p glaz hoc mo
cognouit xpus omia finita cognicione
actuali sn infinita vero cognicioe habituali
vel excessiua Anima em xpi p gloriaz
coprehensionis capiebat quiditatez ca
pe potuit na finita vidit z infinita
h. velos. Vide c tn

Sciendu q res duplicat' s; cog'sta
s; in arte et in ipo artifice vel
ab io arte coteplate Utrq; mo cog'uit xc
res p'mo p nar diuitate 2o p gr'az
cop'rehensios pe'ct' exp'imiss y dive
cog'cois q in xpo erat p p'mu modu
sicut cog'tor vt ds p 2m ut ho p 3m
vt viator p 4tu ut illuiator p 4 tu
vt cop'rehensor xc s'm vtriq; natura;
dr lux q s'm diuitate illuiat int'a
aia; z s'm huaitate infort' extra' int'a
et hoc 3o s; int'tualib pdicacoib; et
eo'ib p'mu e potetie 2m sapie 3m
boitate 4to dr' ihus p'ficiebat sapia
et etate et gr'a aput deu et homes
hc no intelligend; q ipse p'ficit q
ab instanti conceptois sapientia ple'
sicut s potuis in aliis qui docta cuis
p'ficiebat et eo et hc coru do .i. ad gla
dei et homin; .i. ad vtilitate homi p
ficiebat tn ihus ipse cognitoe exp'imeli
et sp'li quia didicit s'm aplm ex hys
q passus e obedia; h tho de vi tete
lio 8 ca 18
Satisfactio sicut in libellis testatu
amicitia statu no remitti debi
tu du p'm illati ita pt' remissio culpe
i contricioe remaet debitu pene satisfco'e
i ungit fac' q'dz ad satisfco suciat
sic abstinie apero z restitucie ablatu
quod i ungit ad satisfcco expediciez vt
vitac corporia maiore quedz i ungit
ad satisfcois scitz vt ieiunare vigilare
dare elemosinaz et huoi certu q opera
p'ncipalia vtilr' exerce queda i ungit ad
p'fectoz z securitate sacrois ut sic opa
sc' erogacois Satisfco dz tude ece
in tribz s; in mo p's Laudabo p sm
noc 2e impone Aug Libro dedis
fate i mortalib fuctus quedz facit
p diffeuda mortuis in mesura Greg
Tanto tpe dz ee in p'ma quato fuit
in culpa ista tn requirit in p'ma s'm
gr'az non s'm q'ntitate h tho de vi
tete li 6 ca 21 lra 2
Satisfactoib quedz sunt p'ncip
p'ncipales s; ord' ieiu'm et elo
sina quedz no sunt s; ane q ad has
reducitur vt vigilie z disciplie Dice
du e q omia opa carnis affligentia
reducuntur ad ieiu'm Omia vo sp'ua
lia ad oraco; Omia aut opa mie
ad elemosinaz Sufficiencia aut p'mi
p'ncipaliu pt accipi tribus tm a quo
motiua satisfactois q p ieiu'm renoca
imur a g'cupia carnis p elemosina aco
cupia oculore p oro; a sup'bia vite
Alio sumitur ista sufficiencia ex pte tm
adeq; quia p ieiu'm ordinar ho in seipo
p elemosinaz ad p'x'm p oro; ad deu 3o
sumitur g'sufficiencia ex pte materie deq;
fit satisfactio q p elemosina fit satisfactio
de bonis exterioreb sbe p ieiu'm de bonis
corpis p oraco; de bonis aie h tho vt s
cao 28 Lra 3 be
Satisfco de cottidianis lauib q
peccatis sine quib; h vita non
ducitur e oro cottidiana fideliu s; pr
nr qui es in celis 2o core s; ia rinata
pt' contraqua z sp'u sco Solet em h
inuma z cotti'na pecta z infca h Aug
Nequaq; satisfaciq; si ab iniquitate no ces
samq n voluptatib q'o quas dilexiq; eis
oppositus lamentis insequimur h Greg
in pastoh Satisfco p'ncipa dei querit
seru's g'cupia carnis extingui' elo's pecta
redimunt' sic q p oia ymago dei i nob
renouatur h Leo pp'a in sermone de ieiu'o
humilis z vera uda e esse satisfco qua
emedat' sup'bia transgressio h Aug de
v'b dni s'mone Et ide nulla creatura
pt satisfacere p pecto n' in virtute satis
factois xpi h huco dca 108 y
Satisfaciedi mos 3c e Si cogi
tasti male face aliu xano no
pt imig tuu offa an deu q habet
notendi p'posit interde recogita bn
q cogitauis male z penitusti Na cog
tacoib peccatu g'ria cogitacoe dissol
uitur Un' ep'lu q diabl mor v z i
cu v ppugi Si verbis tuis lesisti frez
tuu vade z verbis satisfac ei exoccto te
de z penituisti sic Aaron cu detraxisset
cu sorore moysi rogauit eu d Rogo dne
ne infatis nob hoc pctu q stulte gmi
sima nu 12 Si aut opib; aliq offen
disti puta aliq rem p violenciaz abstu
listi redde q abstulisti z penituisti Teste
e zacheo d Domine si quid aliq defrau
daui zo Luc 19 Alioqn n q factib

lesisti fratres prelatus sine causa odis
ad deum sine causa elosinas fratres de
tecu quibus alios spoliasti quid prodest si
alter orat pro te ad dominum et alter adversus te
interpellet dominus si adversa oratio vox des tibi
inimici facie illa interpellacio non permittet
excludis est ut si nemini prodes nemini no
ceas quod ut alia spolias et vestias Unde
Eccl. 2 Unus orans et una maledicens
cuius vocem exaudiet dominus Ex quibus ut s. habetur

Satisfactio est penitencie peccatorum causas
excidere nec earum suggestionibus adi
tum indulgere De pe di 3 circa pri.
Satisfactio est vade et amplius noli peccare
De pe di 3 § Hec autem quod omnis satis
factio est in pena sita di 1 q. ordinatione
Tres tres partes sunt satisfactionis elosina
ieiunium et oratio De pe di 6 § 1
secundum quantitatem delicti satisfactio debet imponi
12 q 2 Fraternitas per Grego. de pe di 1
Confessis per Grego. pro publico peccato
publice satisfacere debent 11 q vlt canonica
An quis possit satisfacere de uno peccato
sine satisfactione aliorum De pe di 3 § Hijs
auctoritatibus An sola contricione sine confessione
possit quis deo satisfacere dicendo De pe di 1
Sic cor et multe §

Scandalum vel fama sive diffamacio
est dictum vel factum vel minus rectum
prebens occasionem ruine eo quod ruit fatur contra
bone fame Scandalum enim grece obex vel
offensio ruina vel pedis impactio dicitur
latine et opponitur directe caritati Sicut sicut
obex ponitur in via materiali cum impingens
potest disponi ad ruinam et talis obex dicitur
scandalum sic in via spirituali contingit aliquis
disponi ad ruinam spiritualem per dictum factum
vel contrarium suum vel alicuius minus rectum Et
notandum quod in scripturis divinis sumitur scan
dalum ut est dictum factum vel contrarium prebens
inductionem vel occasionem ad peccandum Sed hoc potest
esse dupliciter per se vel per accidens per se quando
quis aliquis verbo facto vel opere aliud inducit
ad peccandum Et hoc potest dici scandalum per se
et activum per accidens vero dicitur scandalum quando
factum vel contrarium prebens alteri occasionem peccandi
sed non intendens aliquem malum et hoc contingit
ex indisposicione male suscipientis occasionem pec
candi sicut pharisei audito verbo christi scanda
lizati sunt Et apostolus Ro. 14 Bonum est

non manducare carnem et non bibere vinum
etc. Et Tho. 2a 2e q 43

Scandalum in scripturis quandoque aliter
sumitur scilicet pro infamia vel diffamacione
Est enim fama illese dignitatis status vita
et moribus approbata et in nullo diminuta sed
devians et contra ordinem cognita hec le gestoribus
sepe Igitur econtrario infamia vel diffa
macio est bone fame lesio ruina vel
offensio per scandalum ortum in populo Et hoc est
per clamorosam vicinie insinuacionem propter quod
merito est indicenda canonica purgacio ut extra
de accusacionibus cum inquisicionibus et infra ca
tholica cum contingat et qualiter Sed hoc propter intelli
gas apud bonos et graves ut ibidem Et contingit
huiusmodi dupliciter active scilicet et passive Active
quando est scandalizatio activo passive quando est
scandalizati lesio Et horum utrumque pecca
tum est mortale Quia ille qui scandalizat
activitate facit demas proximum offendit per
diffamacionem et ille qui scandalizatur vero active
diffamatoris a peccati reatu nullatenus
potest excusari 2a Lxxi 3

Scandalum diabolus in omni opere bono poni
tur est Sic scriptum est de demonibus
morit scandalum po in Ut ipm bonum non
sic securum sed solum vix malum positum Ex
ceptatum sit et probatum Sic enim ubicunque
fuit tritici necesse est ut illic inveniatur
zizania Sic et ubicunque fuit bonum dei
illic erit scandalum et inimici Secundo igitur
Cave posuisti facere elosinam si ascendit
super cor tuum velle hominibus apparere Nunquam
debes subtrahere manum tuam ut ne des lo
cum vane cogitacioni Absit verat in
mente quod domus aut delectatio et zizania
sinite utraque crescere usque ad messem Tri
ticum est bona voluntas quam seminavit deus
zizania est cogitacio mala quam seminat diabolus
hec Aug. 9 ad 13 hec

Scandalum non impedit quin consuetudines
tenere dicuntur non sunt con amice sa
lute sunt servande di 12 1a Precipimus ibi
de ieiunio Ex quibus Quia Sal. et solent tolluntur
propter scandalum 11 q 3 Inter verba per Gregorium
Quod aliquid alicui concedatur propter scandalum quod ali
as non concederetur di 9 q presbiteros Quod propter
scandalum quandoque omittitur quod de iure esset
faciendum di 11 Consequentes Quod scandalum
aliquando surgit contra veritatem 11 q 3 Inter

verba p Gregr. Ca potius e aliq esca abstinendu q cu aliorz scadalo edend 23 q 3 S. j an fi Ca quos pp scadala consueta tollerat di 47 puenit per Gregr. Ca quiuit peccat qui pxm mechit scadalizat di 81 q 3 Candi Ca iniste loquendo mebru scadalizans sic vxor vel ppinqs e amputand 28 q 1 Vxor 2 e q 3 Illud Ca pura pdicator & doctor dcu scadalizat di 23 Ille Ca inflacs plati sunt pp scadalu ppli no remouendo di 40 Ebrius vo p Rubbanu Ca psonis no licet repetere sua scadalu tamen fando 2 e q 3 S. j an fine

Scandalu pt dici 3r Vn dor G sup isto textu Va qui no fuit scadalizatus in me sic maior p xm optia vita viderat nudata erat esse pau pes mg erat ne dm scadalizat primo prelati cu dicut insto xpm esse stoli du et amicte 2o scadalizatur mundi potentes qui istam vilitatem xpi conctius spriarut Et 3o scadalizat ista qui re ipsam quomodamq consenaut Sz qs e in mundo qui ab ista scadalizacoe omnino e inmunis Credo dice q etia qui talis fuit e btus Vel aut scolastica scat mihi cia sup scadali argumta q p tale dotatoe puidet clerus dotatam paupi bus de elemosina tpli nec dubiu qn si dotacio ista cesauisset accept scat i isto si possit vego scalis quo spualis elemosina est quod mod infinite melior corpali Et quo clerus ab ista elemosina spuali distrahitur & quo tpalis ppt mundum fraudulenter suspenditur dicet ille

Scandalizatur puulus maioris at scadala non recipiunt h Grog sr id cht Cum scadalizauit vnu de pupill. istis sic ncce e igne tale & inne frigescere ita ncce e ut inequitatis mudi exordiis plura scadala patiat p scorze vo caritatis pietatis opibus lucrat h Grog sr id cht 18 Ncce est vt veniat scadala sequitu possimus sn peccato vitare pprimorz scadali ceteri Et ac de vitate scadalu oritur vtilia scadalu nasci pmitit q h veritas 3p relinquat vz veritas vite ne desinat lto mysitate quo ad se ipm veritas doctrine ne desia

at infide & credulite quo ad dm veritas 3o iustitie ne desinat mesitate & ad verite quo ad pxm h Gregr sr Ezech o 1

Sciencia vbi non e scia amice non est bonu pru 19 ppt ea ducta e ppls meus captiuus q non habuit sciam ysa 4 e Quia tu sciam repulisti repellam te ne sacdo mi fungaris Ozee e c Labia sacdotis custodiunt sciam & lege Malach 2 Omi stulticia labor sciam gnat Scie labor inta diuiditur in labor discipline qui cum & dotte i pueri cia labor discipline i iuuentute queritur in senio dott vt q nescit i pueritia dis cat i iuuentute adusu ducat q adusu duxit in senio doceat h Hugo de claustro anime li 2 Scia inflat q go scia sup cetis et electum esse vel scire po cuius q inflamam ut quid nos locum si melior e ignorantia q scia Vt quid nos disputamus Scia cauenda e ne in flet go amate sciam si an ponite cau tatem Scia si sola sit inflat q vo caritas edificat sciam vo no pmittit i flai si vbi caritas edificat solidata e Non est ibi inflacio vbi petra e fundamentu qn ceptat inflacio i elacio vtique ibi & qn caritas de e h Augus de v apli simoe 43 in mo Melior e fidelis igno rancia q temeraria scia h ibi simoe 8 e Ita sequr 2

Scit deus omia principalr simul psite q et in mutabilr pncia r ge e ita limpide ac si cuncta essent pncialr cosistencia simul Et scit oia quia videndo se qui b pns e omia videt pfecte quorum q cogito eius no pt minui nec augeri Scit eciam i mu tabilr q scit omia p naturam sui intel lectu qui e i mutabilis Intendu go q ds cognoscat tpa etiar mutabilia i mutabilr contingencia infallibilr futura principalr dispendencia independer certitate incertate Alia aspe inse & per se Nota dicitur mi sciam dei angeli et hominis q deus scit omia simul Videt eni intra vo s serpo vn in inspice dei no dicte q videt & p q videt q videt se pse & pse videt omia q scit ds scia visionis si no ita limpide Angeli vo dei sciend

ve lz intellectu ita qr qz sit 1a scia q
e inverbo sat simul in actu slo deus.
Licet nesciat omnia qz scit dei Sz ho
vnu soli sit actu quia licet uideat
multa 1a tn vidit vno sz multe 1 p
multas texu spe et T teste devi tche lib
j ca° 23 rc

Sciencia xpi eminet alijs scijs sic
primo auctore qz appa scto 2 pe j
q Spu sto inspirati locuti sunt sancti
dei homines 2° nobilitate qz de sancto
altissimo .s. de ore pu 8 Audite me
et sapiam rc Tercio latitudine qz sine
vello mediato Da jo Annunciabo t qz
expressio e inscripta veritate Quarto dul
cedine qz plena celesti sano ps Quam
dulcia faucibus me el t. sr mel ori meo
yto vtilitate qz tu salute primo Luc
j Ad dandam sciam salute plebi eius rc
6to facilitate qz edita simplici eloquio
j Core 2 Que lor no inducite huiuc
sapie verb rc R inquadam pusilla sr
isto textu ppli 3 Existimo. omnia detrime
tu ee ppr eminentem sciam ihu x dni mei

Scia duplicatis lz vni Crist o
18 b Adiutoriu aut no eximi
enabi datur sz scientibus z no pualc
tibus sic em inbello no omnes q pugt
vincat Ideo tn vinc pt n q pugnat
Sic no oes qui studet et legut adquirut
sciam spualem Nemo tn adqre pt n aut
quibus studiosi fuit ad legendu aut assidui
ad audiendu Et infideles et no timetes
dnu inveniut scias legendo z audiendo
Sz no illa qz e edito qz p spm sanctu
datur Sz hanc qz e ecnatura carli qz
p exercitatione carnis adquiritur ste Crisos
o x b Primus e bn vinc 2° aut bene
docere Nam p bonam conversatione ascendit
ad sciam P sciam aut nescio si ad bona
conversatione omnimode veniatur. Prta sciens
quide sine timore dei multos videmus
Timentes aut dnm sine scia nullos vide
mg ste Crisos o 20 h Vbi maior e
sciencia ibi et malicia forcior Qm em
se scire cognoverat ee pior difficile cotentis et
esse sciens ste Augs o 73 O Qm cog
noscat xpm z peccat Vi. quod lite sciam
xpi ve aut non lz ipsa vera noticia xpi
dabitur homini iusto qz habeat ipse ipse

em ve lz sciam dei vt qui videbat p spe
culum i enigmate videat facie ad facie
j Core lz scda sc ps lz z Ille plus di
dicit qui plus facit rc

Sciencia vera e p qz xpc invenitur
et noscitur di 3 1 Legimus de insi
p habaud Ct scia pietatis e scie z intel
lige veteris z novi testamentu di 13 Si
quibus gratias p sco.m Que sacerdotes debz
scire vt ducibus aliorum hoes di 38 qre
de ipsis edicitur Augu Que scie q tuas
anime non lz sz secularibus intendut et ob
sanitate et vanitate ipsius induunt di 31
homine p sco.m z 10 Legimus Ct scia
phisice et poetarum no est legenda ppr
delectacoe et ornatu verborum di 31 Tur
bat .s. Cur go Anna sciam scripturarum
et carnis viciam no amabas De q di y
hugo p sco.m Vilissimus e reputandus
n possideat scia et scitate q honore psi
tancior e 1 q 1 Vilissimus vam sr omes
homines inquibus non subest scia dei Sa
pie lz Sex lra j

Quare Sciencia bonum facere z z no fa
cienti peccatum e illi sac R Sic
alias indigesta genat malos hudores et cor
rupit corpus sic multa scia sn bonis
opibus reputabitur in peccatum An non
mali hudores pui honores An no infla
cones z erecciones ingssa suscitabit q huius
e sz sciens bonum et non faciens An no
rursu morte z dapnacois tociens inscripo
habebit quociens in mete venit ho. qz
dixit ds Quia sciens sciens voluntatem
dni sui z no fa. pla. vp mlte h Im
sr Cantica simoe 26 d insi Illud dr
quibus ve scire qui audiunt vel vidit vel
alias gestibus fiunt et talibus pt scire testimo.m
22 q 7 hoc videtur rc

Scire y f e Quidam em scire vo
lunt eo fine tn ut sciat qz tur
pis curiositas e Et sunt volut ut sciat
z ipi qz turpis vanitas e Sunt etiam
3° qui scire volut ut sciam sua vendat
p peccunia sive pro honoribus qz turpis
questus e sive simonia puitas Sunt
qo. 4 qui scire volut vt edificet z cari
tas e Sunt demq 5c qui scire volut
vt edificetur z prudencia e Horum om
solu vlti duo no inveniu. i abusione

scie Reliqui ocs audiat q sup dictu e
scienti bonu et non facienti etc h. Bn sr
Cant serme 26. Ite vana e curiositas
clericoz laborantiu ad sciend causas na
turales qui no capiunt spualem sciam
in verbo dei pfectaz uita h' linco dco
Scire habundare e bn uti habit'
non inde extolli non vanam gl'az
querere s ve indigentib dividere Scire
sacram e necia cape ad sustentacoz corpis
scie esurire e penuriaz pati z m' illi
citu p illa necitate secunda facere h Greg'
Grecos o. 19 Ite s'm' forisz siui no e doc
tina filij di s illius qui eu misit De die
et hora nemo scit neqz angeli neqz
filius n' pr' hoc em nescit q nescientes fa
i q no ita faciebat ut tunc ei'lib' indicaret
Sic dictu e ad abraham Nunc cognovi q
times deu . i. nunc feci ut cognosceres
q et ipe si i alia temptacoe pbatus i notu
h Augu de ciui li^o 1 Ite eo naqz gne
locucionis nescire quisqz dr q occultat
quo dr fossa ceca q occulta e Neqz
em aliquo gne locucois scripture q i co
suetudie huana no inveniatur q vtiqz
hominib locut' h Aug
Scisma e singularis z pt^m ma^x
ab ecclia catholica divisio vel re
cessus unitate ecclie gnalis sciens et co
mictens p turbas Et dr scisma scis
sura q e divisio vz amore eo q scis
ma graece divisio inpta. 2 q 91 Et
dit ab heresi in eo q heres opponitur uni
fidei catholice scisma vo oppoitur unitati
ecclie cui q media sue fideles caput uno
pc cui q vice gerit aplica in vniversali
ecclia Unde go scismatici dicuntur pe illi
qui sua spua sponte volun^te z intencoe
ab unitate ecclie se separant cuius scie
fuat summo q pontifici vicario ihu xo
in karitate et canonice obedie veniunt z
subesse contempnunt atqz membris ecclie sub
iecte comunicare recusat Inter scisma et
heresim h e dra q scisma ab ecclia
recedit s heres pusum corrumpit defendit 2 q
93 Int' scisma p scdm Ite scismatici
p principes secularis cohiberi debent 23 q 7
non nos p scdm et ca ligimus 24 fau
tores scismaticoz eade pena qua z ipi
sunt plectendi 2 q 91 Atqz etc.

Scriptura Crisostomus ho co scriptura
sacraz dicitur si nopiu e ibi disp
natur si vtile e ibi invenitur Et cu
ibi quisqz invenit omia q vtilr alibi
didicit multo habundancius inveniet ibi ea
q nusqz alibi invenire potuit h Aug
de doct'a xana ta vlr claior e huius
scripture auctas q omnis ingenij humani
pspicacitas h Aug li^o 2 sr gt ad li
Si in scriptura sacra tm esset q facilie
intelligeret nec studiose quereret nec sua
uiter inveniret veritas h Aug de
vera religioe scire scripturare Autoh
colla subdenda sunt ut ad intellectum
quisqz pveniat h Aug de lap^mo
puilloz Titubat fides si divinare scrip
turare vacillat auctas Porro fide titu
bante et ipa caritas languescit h Aug
de doct'a xana Meditacio legis no som
e in legend scripturis s in illis q scripta
sunt faciend h Ieron sr ps 1 Solet et
vi solet et monachi solet z intricacle hoc
inter se certame habere ut plus distat
scripturis et in ea putat esse meliores h
Ieron sr ps 123 Ipe plus didicit qui
plus facit ceteroz si q tu cogistis eo fa
cio magis mea scriptura tenet q tuus
sermo qui vane cogit h Ieron ibm
Scripture sacre auctores no habuit
eadem facere contempnitur q pbatur
h Ieron ad demetriadem virgine Scriptura
sacra aliqn cibus e aliqn potus Cibus e
in locis obscurioribus q qui exponedo fra
gitur z manducando glutitur potus e
vero i locis apcioribus q ibi sorbetur sic in
venitur h Greg li^o 1 more Omnis
latitudo scripturare i ordine divina z
simboli brevitate concludr h Isid de
summo bo. li 1 Crisosto^m quisqz inscius
brdinibus assiduus fuit cato opcib vbi
ore intelligenciaz capit h Isid ibm
In textorio sacre scripture tres mense
i. tres intellectus divinitus ponuntur vz his
toriales mistici z moral' prima mensa
simplicib 2^a doctoribus 3^a coib e vesqz
In pma cibus e grossior in 2^a subtilior
et in 3^a dulcior prima comnet capaz
exteriore 2^a vim interiore 3^a dulce s
more prima pascat mia^l 2^a figure
3^a verb' h Augo li^o 3 de uita Insac

scriptura Cuiusque docet veritas quidque
percipitur bonitas quidque promittit feli
citas est illa deus veritas est sine falla
cia bonitas sine malicia felicitas sine
miseria secundum Augustinum ibidem etc.

Scriptura omnis divinitus inspirata
Paulo attestante utilis est ad
multa scilicet ad docendum ad arguendum ad in
crepandum ad audiendum ad erudiendum
Ad docendum nescientes ad arguendum de
malo neglectos ad increpandum in malo
persistentes ad erudiendum rudes ad audiendum
sapientes Omnis enim sacra cuius deus auctor
est continet in se precepta et prohibitiones co
minationibus tecta et alliciat promissis precipit
enim bonum et malum prohibet comminatur
penas et promittit gloriam Obmutescant
ergo qui tanta figmenta poetarum et pueriles
nenias et tanta super inanium vel fabu
losa vana verbis insipientes ymmo sua
in nugis consumunt Cui sermonis me
tulas dulces gratias lectionis sacre
pagine restaurantes litteras et de siliquis
porcorum saturari cupientes tam mulie
rem morrojsa fluxum sanguinis patiente
in medico nichil salutis consequentes to
tam suam substantiam expendunt Attendat
ergo plus ad huius libri lectionem quam in eo in
veniet lac puerorum Attendat et prestet
quam in ea invenit solidum cibum sicut pertulit
in auctoritate in prologo Bibli pla vero leget
licet C. Ecci etc.

Scriptura sacra proprie conplectitur di
a cognicione primo formatur et
procedit Dicit filius dei sacre scriptura
Vnde Iohannis x dicit ipsemet Christus non potest
solvi scriptura quam pater sanctificavit et misit
in mundum Sed veri intellectus sacre
pagine quod spiritus sancti flagitat in corpi
bus etc. Dicitur scriptura sacra Vnde apostolus
2 Cor. 3 scribit quod estis Christi ministra
ta a nobis scripta non atramento sed spiritu
dei vivi etc. Et 1 Cor. 4 Non in sermone
est regnum dei sed in virtute Vnde ipsamet
veritas dicit Luc. 22 Celum et terra trans
ibunt etc. Concordant doctores ubi
de eterna litera 1 C. de veteri et novi testa
menti concordia secundum quem quorum libri et biblia
continetur sacra scriptura apud quos licet
ipse nuncupatur doctoribus patet de vero lato

ipse nuncupatur doctoribus patet de vero lato et
ubi libri 2 dicit quod Omnis nesciat per.
Augustinus Vnde Crisostomus quod est sicut enim in
celo celatur deus sic in scripturis absconditur
Et sicut hoc celum corporale omnes quidem
homines vident non autem apprehendunt deum
inhabitantem in eo Sic et scripturis divinas
omnes homines quidem legunt non tamen omnes
intelligunt deum vitatem Postquam in scriptu
ris illis quibus fuit baptizatus ut accipi
at spiritum sanctum Vnde et apostoli prius baptizaverunt bap
tizabant in spiritu sancto clause erant eis
scripture propterea exponentes de Christo sic
scriptum est Stardi corde in omnibus que
prophete dixerunt Postquam vero apparuit eis spiritum
insufflato spiritu sancto ut reserante sunt
eis scripture sacre aperuit occulos eorum corde
ut intelligerent etc.

Scriptura sacra omnino videtur esse vera
Vnde Augustinus scribens ad Iheronimum in epistola
sua 9a et est dicit quod Ego enim nisi solis
eis scripturis que iam canonica appellantur didici
hunc honorem hunc timorem quod restruere ut
nullum eorum scribendo errasse audeam
quod credere aut si quid in eis offendero quod
videatur contrarium veritati nichil aliud ex
istimo quam vel mendosum esse codicem vel
non esse assecutum interpretem quod dictum est
Vel me minime intellexisse non ambigam
Alios autem expositores ita lego ut quantalibet
sanctitate quantave doctrina polleant non ideo
verum putem quod ipsi ita senserunt sed quod in per
alios auctores vel canonicas vel probabiles rationes
quod a vero non abhorreat persuadere potuerunt
Vnde Augustinus de verbis domini sermone 11 sic quod Qui
blasfemaverit in spiritum sanctum etc. Augustinus
propter notariam ubere divinitate recedit ab
eiusdem veritate sine illa neque alia causa est
causa errare quod non eodem modo dicat
nisi ut inde disputationes verba non tam
verba propone nichil quam aliud in loquente
querere nisi voluntatem propter quam instituta
verba proferuntur Concordat Grisostomus et Iheronimus
Gregorius ut patet ubi supra licet in principio Et
concordat Iheronimus capitulo 39 11 Item Augustinus ad
Iheronimum epistola 1 et 2 dicit quod Si ad scripturas
sacras admissa fuerint mendacia nichil
in eis remanebit auctoritatis cuius pondere contra se
fluentes obteret perversitas Item sacre scriptura
in nulla parte discordat Vnde Augustinus de verbis

dm̄ scripture 16 g

Scripture sacre si aliqua pars
esset ficta tota foret dubia h' Ieroni
ep 21 c Item admissio officioso mendacio
aliquo in libris sacre scripture nulla par
ticula illorum remanebit que videbitur adsitur
creduli lib h' Ieroni in ep 19 b 7 21 b Item
in scripturis multa dicuntur que videntur in
credibilia tamen sunt omnia vera h' Ieroni ep 161
1 Item si quid de scriptura e interrogandum
hoc fiet ab ipso cuius vita commendat et fama
non reprobat alias scrutans e ignorante
h' Ieroni ep 81 11 Item sacre scriptura talis
invenitur qualis e ipse querens h' gregorius
super Ezechielem o 1 In scriptura sacra a xpo
nobis condita secundum ipsius opera et intellectum
Crisostomus dixit Ioh 10 Qui in non collatis circa
de opibus credite plus ubi plebs

Scriptura sacra omnibus satisfaciat
quia quisque querit ad salutem to
tum iam adimpletum e in scriptura q' ignarus
e invenit ibi quod discat qui contumax est
et peccator invenit ibi futuri iudicii fla
gella que timeat qui laborat invenit
ibi glias promissas vite perpetue quas
manducando amplius operetur adoperari
qui pusillanimis e 7 infirma invenit
mediocris iusticie cibos qui 7 si pingue
animam non faciunt tamen mori non permittunt
q' magnanima e et fidelis invenit ibi
spirituales escas contendentes vite que perdu
cunt eum ad angelorum naturam Crisostomus percussa
e adiaboli et vulnerata e in peccatis
invenit ibi medicinales cibos q' eum per
penitenciam reperent ad salutem ut quod e actior
Iozue 1 Crisostomus propter furtum lamne auree
lapidatum e in sui ut fures timeant ut
quod filii israel fornicati sunt cum filiabus
moabitarum percussi referuntur in belfegor
n' ut per horrescant fornicatores Ut quod
concubitores carnis castigati sunt in de
serto n' ut nos delicias concupiscat
Ut quod david arguit nathan 7 susce
pit penitenciam n' ut adulteri 7 homicide pene
remedia non desperent Raab meretrix sancti
ficata e ut meretrices spes daretur
Nichil ergo magis e inhonestum continuo quia
nominis est salus h' nana h' Crisostomus o 36 f

Scriptura sacra neminem fallit
Augustinus dicit ad 7 alibi evenit non

permittit inhonesto celo n' tribulaciones pressu
ras angustias augmenta dolorum 7 sta
bundancia temptacionum h' Augustinus de v
dm̄ s c 20 1 Scriptura sacra licet
difficilis sit propter animales qui non ca
piunt nec debent silere s' ex potiori aliter
non legetur nec audiretur h' i' psalmo
Augustinus sit sicut Omnia queda in scripture
depictis que intelligimus destitutio ut fo
derunt manus meas 7 pedes meos 7c
Et sic in applicacionis more solito tamquam
preterita narrat scriptura q' futura prophetantur
qui quod futura erant in presencia dei
velud facta erant h' Augustinus d' civ
dei li 11 et de v apli sermone 8 y
Item scriptura utitur locucione intelli ad
apte totum ut ibi non iustificatur omnis
caro i' omnis homo et ibi Verbum caro
factum e i' ho Et a tota pars accipitur
ut ibi Tulerunt dominum meum cum corpo
re ka carne loquetur h' Augustinus de
civitate dei li o 18

Scriptura sacra e quasi silva opa
ca et sic e obscura ad optandum
s'm ut fatigatus dilatetur 7 exercita
tus capiat quod capere non posset otiosus
Vilesceret enim si ubique plana esset
in obscuris e tanto dulcior quo cum
maiori fatigacione invenitur h' Gregorius
sr' Ezechiel o 4 7 6 Item qui in sacra
scriptura prorsus non invenit quod querit
fame laborat Crisostomus autem non querit
quia ignitu est fastidio sepe marces
cit in utroque enim languor cauendus e
Magnifice ergo et salubriter spiritus sanctus ita
scripturas sacras modificavit ut locis
apercioribus fami occurrit Obscuribus
aut fastidiam detergit nichil enim fere
de illis obscuritatibus eruitur quod non
planissime dictum alibi reperiatur h'
Augustinus de doctrina xana li o 2 c' i fi

Scripture sacre non sunt clau
se s' obscure non enim dicit dominus
Ve vobis qui aperitis regnum celorum 7c
s' qui clauditis Ideo dicit petrus de scrip
turarum obscuritate Crisostomus non sicut
voluit homo locuta e spiritus sanctus s' sicut
voluit spiritus ita locutus e homo 2 pe 2
c' Racio aut obscuritatis multiplex e
tamen precipue causas dicam duas primam

Quia deus voluit alios ee doctores
alios discipulos Si aut omnes omnia scirent
doctor magis no erat Et sic esset vere
ordo confusus Nam ad eos quos voluit
dns ee doctores sic ait p prophetam loquens
ad sacerdotes incordibus ipsorum quia si sac
dotes no manifestauerint omnes verita
te in populo dabunt racionem in die iudicii Sic
vero si ipsi no dixerint veritatem dabit racionem
i die iudicii Deinde obscuriata e no
titia veritatis ne tam vtilis inuenia. esset
contempta Contemptibilis enim e si ab om
nibus intelligatur aquibus no amatur non
custoditur Non ergo e abscondita i scriptu
ris veritas sed obscurata No ut no inve
niat eam qui querunt eam sed ut no videat
eam q querere eam noluit ut aliorem premiat
salute qui eam desiderantes quesierunt et
invenerunt Ad illorum aut condempnacionem
qui non inuenerunt eam quia no desiderauerunt
quesierunt nec pt excusato ee condempnatos ig
norancia veritatis quibus fuit i conuenienti
facultas si fuisset querendi voluntas H
Crisostomus o l 1 d No ubi sacra lecta e
Scripture assiduo vsu conjungi de
bes vnde Gregorius i moralibus Sicut
enim ignotorum hominum facies cum et corda
nescimus sed si familiari eis collocucione co
iungimur vsu colloquii eorum etiam cogita
ciones indagamus ita cum in sacro colloquio
sola historia conspicitur nichil aliud quam
facies videtur sed si hanc assiduo vsu conjungi
mur eius intimorum mente quasi ex collocu
cionis familiaritate penetramus atque tal
quisque notitie illius occulta redditur
quanto in sola eius superficie legatur ut
Crisostomus de filiis ca 14 d Sunt nequid
quidam sacre scripture ignari dum dicta
audiunt quod ad edificacionem suam retinere putant
contempnendo dicunt adquid id tantillum
tenebo certam puto sapiens no ero quid
ergo mihi laborem imponam querendam vnia ut
potius quod frustra sapiens amplius studeo
No enim omnes proficiunt q sapientes no sunt
H et huius scilicet piger insipiens sibimet propo
nat papit quod antiquus hostis ad intenci
tum eius talia b' suggerit quatinus in omni
vita sua nulli vtilitati intendat sed in
negligentia et torpore misere vivat et ig
narus pereat Caret ille Lectionem h

Scripture sacre peritia multis soli
citudinibus e querenda Si que vtili
tatem aliquam iudicialem perficiendi volumus
ad aliquem locum tamquam via ignotus iuimus primo
ignoranciam vie discrecionem aspicere proposita
non sed expertis nunc hanc viam nunc i com
Et quos interrogamus quibus et cum i vnius tegimus
et promittimus Sic et si voluimus veritatem inquiri
scripturarum nunc petendo oracionibus nunc querendo
in scripturis nunc pulsantes bonis operibus
Nunc interrogemus sacerdotes nunc istos nunc illos
qui sic vi clamaciones scripturarum q falsi Sed
ista no fiunt quod verbo dei no creditur quia
vt promisso beatitudinis eius desideratur nec
iudicium comminacionis eius timetur H Crisostomus
o l 1 ut valde caute h audire debemus
ad que capiendum paruuli sumus et corde pio
et cum tremore hanc tenentes regulam scilicet
vt quod secundum fidem qua imbuti sumus valuimus
tanquam cibo gaudeamus Quod aut secundum sanam
fidem vmm intelligere no dum potuimus dubi
tacionem auferamus intelligenciam differamus
hoc e ut etiam si quid sit quod nescimus bonum
tum et verum esse non dubitemus H Augustinus
su Johannem o 18 Ite surge igitur supplicacione anhe
la desiderio et clausum pulsa hoc ibi Ite
qui credit verum ee quod sunt in scriptura quamuis
no intelligat iam pulsat qui credit et dig
nus e cui apiatur si pulsare perstiterit
Quamvis quisque tam tarde sit vt etiam exposi
cione non sequatur non desperet depperiret
maneat in fide ambulet in via audiat
Apostolum dicentem Et si quid aliter sapitis
hoc quoque nobis deus reuelauit Verum tamen in quo
peruenimus in eo ambulemus H Augustinus su Johannem
o l 7 columna 3a
Scriptura dicitur nouum et vetus testamentum
di 9 Quibus nescitur C 4 in ca n
e approbandum aut repudiandum di 9 Neque
C 4 no e trahendum ad scripturam quod q quis
p sunt Cz quippe scripturam oportet capere veritatem
di 3 1 Relatum et ca vnico C 4 scriptura
qua quis scribit melius vite fit secundum pri
te iusticiam vel peccatum secundum peccatum ascribi
e aduersa eternam perordinat de pe di c
C finis huius ut secundum prudentiam iusticiam
ascribi e ea operacionum quorum merito sit dignus
eterna salute De pe di c C Porro scrip
tura non artatur sub regulis grammatice artis
di 38 Indignum Item no est ad litteram

s3 quemque misticae intelligentiae 23 q 1 insi-
te de ea ss'o scripturae patre vide ubi ex
po. lra j. Q4 multa sunt usus ecclesie li
cet scriptura non inveniatur di 11 Ecclesiasticarum
p Aug'm Q4 eos aliquando revelat aliis que
scripture scriptores tradiderunt di 9 Noli insi
p Ciprianum Q4 amabis scripturas sanctas
carnis vicia non amabit de 9 di ylta
huius p Grego scriptum Q4 omnibus compleat
catholice eloquentie omnibus modi poterit lo
cutionis quoniam varietas ecclesie permutationis
admittat scripturas supplet exordium di 31 legimus
c. Et p Rabanum An liceat clericis studere
in libris philosophorum et poetarum di 37 p totum
Q4 qui aliter scripturam intelligit quam spiritus
sanctus flagitat hereticus est 24 q 3 Hereses
p scriptum sperare male exponentes omnium sancti
phetie di 37. Unio sancte fidei cum quantum gravia et
levia pensatur quia est statuta 24 q 1
Non affirmant p scriptum plus ubi agitur
de sacra et de expositione scripture plus vide
lapidis Litera 2 § 9

Ecte vero hereticorum qui sibi et un
nomina acceperunt ipsorum 8
li. ethi. ca y declarat dicens
Quidam autem heretica et que de ecclesia recesserunt
ex nomine suorum auctorum nunc occupantur
Quidam vero ex causis quas eligentes instituerunt
24 q 3 Quidam item Beda 24 q 1
d. Quidam ab unitate fidei vel societatis
per apostoli quidam modo semetipsos segregave
runt nec tales a vinculis peccatorum nec ia
nuam pandit regni celestis ingredi ut ille
sancte Gregorius e 22 Deus quippe in unitate
est et illi eius hic gratiam meretur qui se ab
unitatis participatione scandala non dividit
ut gregorius e 22 etc.

Ecta ergo fideles christiani non debet com
e sectas novas introductas contem
pere pravitatem sed fide spe et caritate primum
dominum principes pere et orare ut glutiam ad
sinceram fidem ecclesie et acceptam libram ihesu
Christi 2o debet spargere in dominio quod contra illi
de secta fatali et malitia domini ihesu christi
quia posset multum eorum fidem cum ad.
eandem et tres pulsare debz fidem eandem
cau fidei scripture ut consentiat secte
Ipsa enim hic patronum infinitum plenum prius
qui est ab fictam patrinq talis secte cum pa
trona in est ex fide eius et hoc quam infinitum

superat singula christianos regula autem huius secte
sub illo patrono liberi suavi et victorie
militandi est fides scripture domini ihesu christi.
Et milites eius secte sunt apostoli quos oportet
tenere esse de ecclesia triumphante Et in
huius 3 ordines hec est secte s. prelati ecclesiarum ca
nonici monachi et fratres sancti in fine quodammodo
superantur Nullus ergo licet quibusdam ordinis
istas formulas sectas relinquere et sectam
libera ihesu christi tam excellentem accipere
Recessum insi... sig'm fuerit licenciam spe
vel cunctarum aliquo pristo accipere cum illius
videtur hoc petere licenciam de illo ab antiquo
quam generaliter conceditur discipulis christi Non
tamen lego quod post petiverunt licenciam a templi
pontifice vel pilato ad faciendum quodque
quod fecerat Et sic aliquorum scola non exeunte
Scariotis autem accepit ministeris apostolicis
ut xp'm traderet Et paulus accepit aplas
a principibus sacerdotum ut christianos vinctos p
duceret iherusalem ut Joh. 18 et Act. 9 Sed
non lego quod hoc factum fuerit a christiano aliquo
non existente licet autem christiano fideli mo
nere reliquum ut ad id quod sit esse licitum con
sulat atque consentiat ut sit sibi magis meri
torium ut patet in epistola ad philemonem Sed cavere
debet in talibus ne aliquis circuitum sponsi
det ante dominum ihesum christum Hec dicit Et sit in te
textum Omnis qui petit accipit etc. Math. 7.

Eculum Secularis enim nectis quanto
to magis foris per secularia desi
deria dilatatur tanto magis sinum cordis
ab eius receptione angustant ut Gregorius
li y moralium Sic hoc quoniam hanc oculos me
lius in loco tenebroso quam posito quod videt
Sic hoc tamen est astutum et in spiritualibus recta
ut Crisostomus super est Si lux quod intra est etc. sancte
Iacobi c. Amicitia huius mundi inimica est deo
I Joh. 2 Nolite diligere mundum sancte Gregorius
19 moralium et est di e 1 Omnes huius seculi
dilectores in eternis rebus fortes sunt in ce
lestibus debiles et perpetuali gratia sudant ad mentem
proprie sunt factura nec parum in labore subsistunt
perituris lucris iniurias tollerant pro celesti
in modo contumelias verbi fere recusat et inse

Eculi proprietates sunt septem prima est
vanitas Eccl. y Vanitas vanita
tum et omnia vanitas 2a malignitas 1
Joh y Totus mundus in maligno positus
est 3a piculopitas Jac. 2 c. Formido et

fouea et laqueus sic te q habitator es terre
co in maledicta pos Bourit me dolatu
misere ut y° e decepto ysa 36. Sic
baculus arundineus sic pharao rex egipti
omnibus qui confidunt in eo 3° transitorium
e j Joh 2 Mundus transit et concupiscentia eius
Ite solem dr ce exfundtu ad h 1 p°
adpiacus vti cuiusque tpalis 2° ad tpus
mille annorum Tercio adtotum hor
tpus vite eterne quarto ad octauam etatem
vite future y° adque 1 etatum mundi
5° adeternitate dei et 1° adeum te ...
semprini Et ideo tercio dr moralibus qd
deo sit gla p omnia ss h dot 6 sup
ep dragni fimice yo

Seruitas sunt impij q ita securi
sunt qui iustorem fora habeant
Ba 8 e despiciatu peccatore tuorum
noli esse sine metu Ecci y 8 Vigila
te qr nescitis qua do ve ventus sit Mt
2 e y. Stulte hac nocte animam tuam
repetent a te Luc 12 C Qui se existimat
stare videat ne cadat j Core x e Vix
iustus saluabitur impius et peccator ubi appa
rebunt j pe e y Nos securum oz esse in
vita ista qr tota temptacio dicitur vt
qui fieri potuit ex deteriori melior non
fiat ex meliore deterior h Aug li
10 confess Nos securum e in ijs bonis
qr potest inuita amittere veritate atque sa
piam nos amittit inuitus h Aug de
libero arbitrio li 2 Sepe qr temptacionibus
tortatur supat no potuit decetiam sua se
curitas strauit h Gregor 2 li° more
Nusqm e securitas fides nec in celo nec in
padiso multo minus in mundo in celo ca
dit angelus subpreuita diuinitate In padi
so adam de loco voluptatis in mundo Judas
de scola saluatoris h Bn in quodam se

Securitate inducit e prima est
securitas consciencie hec aut gignit
cu peccato purgata e vn Bn admilite
tepli Quia secura v absque formidine
mors expectatur ymo optatur cum dulce
dine et excipitur cum deuocione 2m e
diuturnitas prime Gregor Impenitente
cu longa mente anxiate fuit formido
consumpta Mentem iam de pscriptione vite
securitas nascitur 3m e contempta boni
transitorij Gregor Aurea securitas credit

aliud no pete Virtu e integer amor istm
et etiam boni vn patis v amicicia et dilectio
ste qr admodum securitas et diligentes hoies
facit negligentes sic tior pmas seculi et
negligentes homines exhibet diligentes sed
nichil prodest negligencia illa qr generat tre
non fides h Crisi° ° y 2 e 64 sic q
misericorditer no fuerunt contempti pauperes esse
et tn viderunt p securitate magis eterna
fiunt bona sua dimittere qr pure illec
tales fides os fecquit pauit diuicias eorum
vt a sollicitudinibus refrenati securique et me
lius permaneat intio h Crisi° ° y 9j
ste securitas e v pfecta dilectio e 2 e 9j
Non turbantur Cu nichil sic valet ad
securitatem sic bona gracia Jj 93 Securi 23
ca sequitur Ad securitatem in vltio sine
tm pertinentibus eterne felicitatis certe non
possimus de pe di 1 hec e

Securitas Rachel preciu suu pdola
garande cause decepit Gen 31
filij Jacob talide suasunt sichem ut Gen
3e filij Jacob acceperunt precium tunica
Joseph 31 Gen Gabaonite talide decepe
runt Josue ut Josue e Cauebant philis
tei ne fab ferarius inueniretur in ysrl ut
j Re 13 Absolon volens regnare adulabatur
ppło ut 2 Regum 14 Jezabel p fem testiom
fecit naboth occidi promta 3 Re 21 phari
volentes xpm capere insimul ut Mt
22 paulus premunit vos de seductore fal
sore pdicatore p eorum dulces sermones Ro
vltio Et in ep 2° philippensibus et de antho
et eorum fautoribus sic quidam aut dicebat
de xpo quia bonus e Alij aut dicebant
non sed seducit turbas Jo 8 b

Securitas bruij quare ds dedit sub
ptate diaboli Si enim ille seductor
ptate no accepisset tu pbacionibus mercede
no acciperes Nisi enim insidiatoris volenti fuerint
no eligentur stables vel aliquorum fortis fuerit
consulta alioquin no pt fieri electio Omnis
aut seductio no pt seducere vel habuerit
boni colorem p quod iudicatur bonum esse qd
malu e Vt tu no ppeni pmo verbu
bocere appiciam sed causam verum consideres
Omne enim malu voluit ds posse late
sub colore boni et omne bonum voluit ce
sub aliqua obscuritate vt tu bonum in
uenias ac malu sine labore caueas.

Negligēs aut nec vt bonū inueniat nec
malum euadat Omnia em̄ ds̄ posuit
ī labore vt in omī veritate pvideret sic
ait salo. Item ds̄ dissensiōe magna
dedit hominib ut distendantur in ea h Eccl
omel. 44 7 ꝛc.

Semen tercīo e qd terra tollitur
p dia ṗmū e vim dei iusta
mea seminatū Jo. ꝫ veniet malus ꝛ ra
pit ꝛc. 2m e iustīa 2 Core 9 Qui
parce seminat ꝛc Et semē tollunt dei
nes hd ī iusticia ptrahendo 2m est
bonū opus ꝓs Euntes ibāt ꝛ flebāt
mittentes semīa sua Augꝰ Jnna sunt
quidē bōm fecimꝰ hc. sen. tollit dei
nes faciētes hoies de bonis opibus
gl'ari Ut in Mt. 6. Cu facis elemosina
noli tuba canē ꝛc

Semen seminādo e debēt cōsidare
vz quid vbi qn̄ ꝛ qūtū ṗmo qͥ
semēdum qͥ iustīa pu. 11 Seminanti
iusticia merces fidelis 2o vbi semē
qͥ in terra bona Luc 8. Aliud cecidit ī
terrā bonā ꝛc Et Gal 6. Qui seīat
in spū de spū metet vitā eternā 3o
qn̄ qͥ tēpestiue Ecci 11 Mane se
mina semē tuū ꝛc 4o qūtū qͥ habūde
2 Core 9. Qui parce seīat parce et
metet ꝛc Rcia 3

Semen abrahe e qͥ ptinet
ad israhelitā gentē ꝛ qͥ imitat
fidem abrahe in toto orbe hc sem
ī cōpacōe infidelium īmpior e in pauce
Credimꝰ et ipi pauca faciat ī nūera
bile multitudine qꝫ signat sm̄ qͥ
bibole p arenā terre hec multitudo p
missa abrahe e ī nūabilis non dō
ꝫ hominibus h Augꝰ de ciuitate dei
li. 16. parte 9 b. iste semē homis est
quotidie et ea seminato ꝛ cogitacōe se
minatoris deducto cupida e nobis o
cōcidē alia seminacōe nāli h hugo
de 2 9 ꝓ tota iste in semine e virtus
inclinatiua ad formā et spēz qn̄ tam
adest oportunitas actiōr naturalis ꝛ te
poralis cōcupit in spēm Insemināte e
virtus actiuissima dicē h ibm de qͥ
iste xpus nō fuit in adā et abraham
sm̄ racōz seīabile ꝫ maialr siue
sedr. licet btā virgo fuit ī abrahā

sm̄ racōz seīabile ꝫ matialr siue
sedr. ibm b c d Sic nec tra sine sēie
nec sen. sine tra fructificat sic nec ho
sine deo nec ds̄ sine homine opatr iusticiā
ī homine Nec si dicat h agite bona
h oratis digni filii esse huius patris h
Crisoꝰ o. s e. d. Iste semīa sunt bona opa
studia bona semīa lacrime sunt ꝓs Ibāt
inquit et flebāt mittentes semīa sua ꝛc Sz
venient cū exultacōe p m. suos ꝛc Cu
ceperat in ampla gl'a hūt itm de primis
spūs qͥ adtēpus in exultacōe metet seīa
te aut nos ad iusticiā metite spē vite
Bte de quo loquitr h hu. sic Cant
ꝫe 21 b ī medio

Seminator ep̄s e ṗmus e ꝓpus
Mt ꝫ Mt e Luc 8 Exiit qui
seīat seīare semē suū Seminat qͦ
dux. sen. ꝫ tm̄ois aquo pma nascit
et salus eterna ypa 26. Et nūc tuo
donie cōcepimꝰ et pturiuimꝰ spm̄ salute
Amoīs hc. patet in tradi amicorē sic
Seminabo domū isrl et domū iuda
semē ꝛc 29 e vir iustus Ozee
Seminate vobis in iusticiā fructū enim
iusticie sunt opa misericordie maxie
elemosina qͥ modica incōpacōe fructuū
2 Core 9. Qui seminat in bndictoib
ꝛc Tercius e diab qui cottidie seīat
scandala inter gentes Mt. 18 Ve mūdo
a scandalis ꝛc 4 e pctor Gal 6. Qui
seminat in carne ꝛc Gal 4. Opa carnis
sunt luxuria ydolore fructus ꝛc

Senectus e em̄ venerabilis nō diu
turna non annorē nūo cōputata
Cam em̄ sunt sensꝰ hominis etas senec
tutis vita ī maculata Sap e iste
cōna dignitatis senectus qn̄ in viis iusti
re pu. 16. Et iste exultacio iuuenm for
titudo eorū ꝛc pu 31 Et iste qͥ etas
non vita sidere3 facit in cōpandi e
h Grego hamacio epo ꝛ 2 9 1 pau
lus Sit senectus vita puilis pueria sit
i. ut nec sapia vita sit cū supbia
nec semi hūilitas sit sapia hec Aug
sr ꝓs 113 Infancia vita inocēcia sit
pueritia reuerencia Adolescencia pacia
iuuentus virtus semi maturi Senectus n.
aliud e qͥ canis sapiens qͥ intellectū
h Augꝰ in quodā smōe Primo naz

accusas o bo bz 1a impedita quedam
senectute infirmitate s senectus ipa i
bonis moribus dulcior i consiliis sub
tilior adconstanciam contende mortis po
cior ad reprimendas libidine fortior infir
mitas corpis sobrietas meus e s Amb
in exameron li 1 Etates quedam sut mei
tore nam et senectus more mei i puis
et inocencia infancium inpemb s Amb
infirmio depasta Mamillas tue recua
qui ea gnat q tamen dicit tu vero senex
iuuentute conuertat plus iuuentus redidim
erit s Aug in sr eplam ad heb e s 1
Senectus bona iuuenibus sustentatur
vt vpupe aues parentes suos senes
fouet et vetustas eorum pennas extrahunt
donec renescant et lumen caliginatum oculorum
resumat Sic thobias iunior parentes su
os fouit vn pro eo qui infirmat eum pater sua
pregrino suo cepit flere mater eius dicens
baculum senectutis nostre tulisti etc Secundo
necesse magna consolatur ut frutices domina
tinato bono infirmis si merit inicium vel
parum ab eo recepit tamen titulum preciu
adquirit vn Tren 3 c Bonum e viro
cum portauit iugum que ab adolescentia
sua qz tue Actum 30 q Prolixitas vi
longeuitas iste Barge Tanto quisque
ex ce in suo regimine tamen quanto fuit
etate prouectus 3o sapia exornatur
vt gauta i lacerta sperpes lucidus valde
cum senescit tractatur Et tunc intrat in
aliqd foramine versus oriente et soli nas
centi directe opposita pressu tpis illumi
Sic senex cecatus intrat instructum foramine
contemplacionis soli iusticie xpo deuotissime
Dns tu pos sollicitus occulta meos ne vm ob
i morte etc Quarto reuertetur vencon
cum vineamus racema longe gratiat mol
les maturos et dulces qui acerba duros et
vides vn Leuit 19 q Coram capite
cano consurge et honora personam eius
Senectus mala lupina et malicia
precitatur vn de filio testimonio
fac tum contra zuzannam sobr Dam 13
Egressa e iniquitas a babilone etc 2o
corpa et spuale debilitatur ut pomum ma
turum palescit et extraditur tre putres
cit sic senex corporaliter qz heb 8 q Qd
antiquatur et senescit prope interitum est

spualiter qz ps Ne proicias me in tempore senect
tutis etc Tercio dulcedine caritatis et deuo
cionis priuator ut arbor cum arescit humidos
amittit flores et frondes deicit fructum non
facit s soli igni conceditur pru 17 Animus
gaudens etatem floridam facit Spus tristis
exsiccat ossa Bsto Cum mente spus sci
consolatur letatur fructum celeste pstola
Cum tristicia sed augustiar qui extere
s non vacat vide hec
Senex si sine religione inuenitur
sexti abusionis gradus esse videtur pla
cum omnibus religionum operis cane competit quam
probe sed florida etas tristitia accipit Sic
nam infrige ipa arbor vepbri competit q
pro flores fructus optimi cultori suo non ex
hibet sic in hominibus ipe reprobus e qui flos
iuuentutis accipit et tamen in fine corporis senectu
te bonorum opm maturos fructus pfite p
impedit Quid enim stolidius sit quam pt finis
ad p fitos non consideret festinare quam totum
corpis habitus senectute confectus admonitum
propet dum oculi caligant auris grauiter audit
capilli fluunt facies in palorem mutatur de
tes lapsi nimio minuuntur cutis arescit fla
tus non suauiter olet pectus suffocatur tussis
cachinnat genua trepidant talos et pedes
timor inflat etiam homo interior qui non
senescit his omnibus agrauatur Et hec omnia
ruituram iam domum corporis cito p nunciant
Quid ergo sit e nisi ut dum huius vite defectus
appropiat nichil aliud cogitare qui quod fu
turi habitus prope comprehenditur Quamuis
senex appetat iuuenibus enim incertus huius vite
terminus instat senibus vero cuncti maturius exeunt
lucem certum breuiter concordat Cauende
sunt due particule qz i illius carne non recte
vastant et totum et totum hominem ad peccatum
trahunt cor vz et lingua qz cor ipse cogitacio
nes malas machinari non desinit lingua
cupiuis machinari sentit etc Caueat ne
ergo senilis etas ne iste iuuenescentes particule
totam suam armoniam decipiant Et p res
ineptas reliqui corporis grauitate ne illu
dat s Aug 2o abusionum
Senes in scriptura sacra dicuntur sapi
entes di 8 e Porro Qd primus pbr
dr esse abraham i senior ibidem Qd non
propter senectutem vel decrepitam etatem sed
propter sapiam pbrum dicitur ibidem iste gloria

senu e tamacs z tamacs sapiaz desigt
ibm A4 ex e semu vz nate q ten
d9 ad desecta di 8 6. Tanta p Burgl
p 92 Illud ste semu gte di 8 6 porro
ibi dr q tamacs semu prudetia e z h9
semu ducat ad profectu di 20 Dequag
3292 Anallaz ste semu culpe z hoc
ducat ad meritu 191 pauls dicat per
Burgl ste e semu etne gle z hoc ducat
ad etnu premiu Dequo dr cogitaui dics
antiqs et annos etnos in mete habui
Oq senes tanto morti viciniores tanto
essent peiores di 8 6 p Burgl A4
mali senes sunt dissolute, aguidi ibm
No vbi in marg zc.

S Enem tamen mlt multa icomoda
ut dicat poe Anaco em vltra
60 annos senescimq Du aut quis ad
senectute puenit stati cor eius affligi
caput conutitur languescit spus fetet
anhelitus facies rugatur statura cur
uatur caligat oculi vacillat articli nares
effluunt crine defluunt tremit tactu depit
acta dentes putrescut aures sordescut
Senes facile puotai et difficile reuotai
cito credit z tarde diffidit tenax z cupi
dus tristis z querula velox ad loquendu
tardus ad audiendu s pmus adita lau
dat antiqs spmt modnos vitupat pn
tes comdat pterite suspirat z anxiat
torquetur et infatuatur porro nec senec
tou uniuone gloie nec infolestat iuue
nis tou senem qr q simma iste fiut e
ma quos q h e z infra h dr B lio
matatore ca. 19 zc.

S Ensualitas e queda vis anime
inferior ex qua e motu q intedi
in corpis ss9 atqz appetitu terndi ad cor
pus ptinetu Raco vo vis aie e supior
q ut ita dicam duas hz ptes vel dicas
supiore et inferiore sm supior supnis
ospiciedis vel cosulendis intendit sm infior
ad tpalium dispositoz puiat Quidq
go in aia nra nobs aspicienbs occurrit
q no que cu bestys ad tez ptinet et
v nobs gradati inspicientes ptm anime
pgredientibs pmu aliqd occurrit q nd tot
cu bestys ibi incipit raco h aut con
Augus p lio de tri ita d3 videa vbi
sit q de hoibus exterioribus et interiore co

fmiu Quidq em habemq i aio coe
cu pecore recte dr adhuc ad exteriore home
ptine Non em corpus solu ho exterior
deputabr s adiuncta quadaz uita sua
q copages corpis et omes ss9 vigent
quibz instituta e ab exteriora sentiedu
Ascendentibz igr introrsu quibusda
gradibs cosideracois p aie ptes vbi ic
pit aliqd occurrere q no sit nobs comune
cu bestys i incipit raco vbi interior ho
iam possit agnosci et infra h et lio
sendre di 2 e ca 3.

S Ensualitate copato segr ibm
pxio sic q q pcemmitti non
est q talis mo in vno q home tep
tacoibs e ordo z pgressio qualis tuc
i pmis pcessit ptibz ut em tuc spes
mlei malu suasit ipa q cosensit de
inde viro suo dedit sic q cosimatu e
peccatu ita tunc in nobs p serpete e
ssual motu aie p mle inferior porco
racois p viro supior racois porco Et
hec e vir qui sm Aplm dr ymago
2 Core 11 Et gla Et illa e mlr q
sm eunde dr gla viri Ceterm intter
hunc virum z hac mlez e veluo qrd
spuale giugiu inchil aliud q gtra
quo supior racois porro q vir debet
pesse et dudi Inferior vo q mlr dz
subesse et obedie sco v sm Aplm
non dz hre vela s mlr et infra

S Ensus ptacular sive exterior i
.q. diuiditur sz visu auditu
gustu odoratu z tactu qui i multe
gre z in mltez drt Conne em
q ss9 mltot q sint tres vires passe
sentiuq em intra susa no ce mit
tentes ssble positu sup ssm no senta
Omnes em ss9 sut paparabiles singla
vir non vmiusalia ad q ssm gte
du ducts nnn vnus adiaceris z alr
ad motu volutariu in om ss9 oportz
esse cpord ssual ad ssm qr in medys
dolectatiuc mortis corrumpitur Adss
ciendu ad oz esse subiectu pus z me
diffents et organu sanu et gremes
anime et intenco actual Omnes ss9 vna
hz origie f. ssm quez aquo ved actu
q queda hme eccemit h teso Ae v
thec li 2 ca 3 e zc

Sensus particulares in multis differunt
Nam quidam spirituale habent instrumentum
differunt et in obiectis differunt in medio differ-
unt quia tactus et gustus habent medium in-
trinsecum sed alii habent extrinsecum differunt in
comprehendendi velocitate quia visus
etiam remota citissime apprehendit differunt
in situ quia visus est supprema posita audi-
tus deinde alii secundum ordinem differunt utilitate
quia gustus et tactus maxime sunt necessarii ad
conservacionem individui et etiam speciei Gustus
enim discernit cibum quo servatur animal
a nocivo Tactus discernit sua obiecta scilicet
calidum et frigidum et humorem differunt etiam
qualitate quia tactus qualitas est cum non
habeat organum determinatum sed in omnibus
membris sit Videmus enim visu et oculo
sed differunt Nam visu videmus apprehensive non
formaliter sed oculo instrumentaliter Eodem modo
et de aliis sensibus Anima enim allevatur
a sensibus tribus primo in sompno secundo magis in ex-
tasi maxime vero in morte Hec Tho ubi s

Sensus enim interiores dicuntur quia vires
apprehensive sunt et potentie interio-
res anime sensibilis quia sunt sensus quibus ymaginacio
estimacio fantazia et memoria Sensus quibus
potentia est quia omnium sensuum particularium obiecta
apprehendit Omnes enim sensus exteriores apprehensionem
interiori cum vero actio particularis convenit
et secundum suorum subiectorum ad sensum quendam deducunt
quo mediante de singulorum proprietatibus indu-
cunt et discernunt Unde sensus communis est quia sensus qui
est fons a quo omnes sensus oriuntur et ad quem
omnis mota sensibilis refertur sicut ad finem
ultimum Hec post quedam habet ingenium sensus est
et quedam ingenium cordis est Ingenium sensus
est habere recipere corporum species sine materia et cum
presentia materie Ingenium autem quod est habere duo opere
unum est iudicium sensibilis sit per quod nos deprehe-
hendimus videre quando videmus et audire quando audi-
mus Si enim hoc iudicium non esset in animalibus
non satis esset utile videre vel audire et secundum
alios sensus apprehendere Secundum est comparare plura
sensata et discernere unum esse dulce aliud dul-
cius etc. Et hoc ideo sensus quibus habent quia ad
ipsum conformantur omnium corporum sensuum sensata
Hec virtus in anteriori parte cerebri ponitur
in loco ubi concurrunt omnium sensitivum et sensuum
qui locus medullosus est et humidus Hec Thomas
ubi supra capitulo 37 etc.

Sensus 2us qui dicitur virtus ymaginativa
est post apprehensiva in qua ymagi-
nes rerum sensibilium reservantur Hec virtus plus
abstrahit quam sensus quia non accipit formam nisi recepte
ista autem reservat formam in re absente Sub-
etiam ymaginacio differt a sensu quia quam pre-
sentia rei exterioris indiget sensus particulare
ista virtus retenta forma nominatur quoniam in ea
sicut deducti est formarum a sensibus particularibus recepte
retinentur et ymobilitantur Hec post ordinatur
in anteriori parte cerebri sicut et sensus communis ponitur
Sed prope illum locum ubi sensus communis ponitur
Et hic maior est humiditas cum frigiditate cerebri
puerorum ubi ymaginaciones retinent impressiones
a sensu quas recipiunt Hec ibi capitulo 36.

Sensus tercius qui dicitur virtus estima-
tiva est que a forma acquisita intencio-
nes elicit quas sensus non percipiunt Sicut quod ovis
fugit lupum et lupus insequitur nato suo Hoc
autem non posset fieri nisi lupus haberet conservativum
individui huius et quod hoc individuum est
natus suus sicut ovis apprehendit lupum ut
nocivum Ista vero potentia non potest per sensum estima-
tiva dicitur ab ymaginativa quia ymaginativa
solum retinet formas apprehensas per sensum
quem ymaginatorem solum non sequitur
affectio inicie vel tristicie vel fuga vel
inpetitio Ad estimativam autem sequitur
quodlibet istorum Unde sicut intellectus practicus se
habet ad speculativum ita se habet estimativa ad ymagi-
nativam cum enim animal movetur ad cibum
vel ymaginativam subesse in animali sed estima-
tiva non solum movetur sed apprehendit Importat
igitur animalia habere estimatorem quo moveantur
Sensum ergo estimative est apprehendere intenciones
non quidem racionis sed nature Hec virtus
in prima parte medie cellule cerebri ponitur
quia calida est et commotum mentis adiuvat Hec
ibi 31 etc.

Sensus quartus quidem dicitur fantazia est
potentia componens ymagines cum ymagi-
nationibus ymaginaciones cum intentionibus intenti-
ones cum intentionibus Unde fantazia est maior
cogitativa quia habet potentia in anima sensibili Per hanc enim
non solum fit presentia sed etiam providet
in futurum Per hanc enim quedam animalia faciunt
vel cavent et cetera ubi providet in longinquum Per
hanc enim de aliquo fit quod fit id et ad aliud
quod fit ad Per hanc enim videmus alia aliqua
eligere et aliqua refutare ad quod perperit sua

et districto Notandum quod melancolici et insipientes et amentes habent multas fantazias scilicet que non est exillustratione que fit per ymaginationes veras spiritualium sed ex passione nature et confusione spirituum ascendentium ad cerebrum et caput turbantium tales enim propter diversitatem ymaginationum et volutiones fatuitatem et generant horribiles conceptiones et visiones Sciendum etiam quod bruta tanquam percipiunt influxiones primi motoris quam homines sicut patet in formica que que cibum colligit infra tres dies non pluit Similiter catulus suum propter pluviam vacat et mutationem aeris ex influxione primi motoris presentit Huius dicti est hec causa quia homines multum occupantur circa operationes suas cogitando componendo ac dividendo et ideo influxiones primi motoris non percipiunt sicut bruta quia non sic occupantur in suis operationibus ut homo alias operantur sed tantum secundum instinctum nature hic ibi ca. 38.

Sensus 4us est qui memoria dicitur et est repositorium sensitive Reservat enim memoria intentiones presentatas a sensibus exterioribus Anima enim per memoriam mediantibus rebus spiritualibus reddit in ipsas res sensibiles que sunt extra ipsam Et propter hoc est actus memorie duas precedere operationes quarum una est hec sensus receptus et hoc est opera spiritus quibus et in hoc memoria incipit 2a est hoc sensu conservatio aput nos quod fit per ymaginationem Et etiam quod anima memoriam quedam virtute operetur quam sensibus exterioribus dictat terminum intentiones singulares in hoc autem dicitur ymaginatio quia ista conservat species rerum hec conservat intentiones specierum Preterea quod memoria dicitur a reminiscentia quia memoria distincte retinentur ad res componendo intentiones distinctas cum ymaginationibus et inter cellula vero ponitur in posteriori parte cerebri qui locus est siccus propter rerum motum qui oriuntur ab ipso Et textu v 8.

Sensibus spiritualibus percipit anima spiritualia quod videt sponsi sui pulcritudinem sive claritatem splendorem audit summam armoniam sonorem verbi gustat summam dulcedinem sapientie et sapientie comprehendit utrumque scilicet verbum et splendorem Odoratur summa fragrantiam suavitatem verbi inspirati in corde tangit summa suavitatem contractus verbi incarnati et intime habitantis corporaliter et reddentis se nobis palpabile et osculabile per ardentissima caritate Expositus patet quod sensus spirituales dicuntur perceptiones vitales circa veritatem contemplandam quia quando contemplatio incipit a sensibus et procedit ad ymaginem de ymagine ad rationem de ratione ad intellectum de intellectu ad intelligentiam De intelligentia ad sapientiam seu notitiam excessivam quia hic incipit in via consummatur in patria hic textu de v sensibus li. 4 ca. 44.

Sensibus tuis omnibus te christum confiteri quod si quis est dicat non inducens ydolatriam sacrificium sed aspice tamen ydola quo spe: tosa sunt Si autem aspectibus provocata oculis tuis negasti christum Nunquam aspice ydola ad sit peccatum non sed quia invitata aspicere potes si autem non aspexeris oculis tuis confessus es christum sicut scriptum est Averte oculos tuos ne videant vanitatem Similiter si auditu pertransis blasfemie gentilium deos suos glorificantium christum negasti Si odoratu fumus odorem incensi quod diis offertur si palatis gustum diis ymmolati Si ydolum manu tua tetigeris aut tabulam manum eius tenuis Si quidem ipsorum libidinosos per pertransis christum negasti si vero hec et huiusmodi christi intuitu invitatus tenuis christum pertransis confessus es Omnia enim membra tua non solum tibi adiuncta es creavit sed et ad gloriam hec Crisostomus super 4 in fine etc.

Sensus litteralis ystorie scripture ligna etc Judic. 9 Non est de arboribus et lignis sed de viris potentem Cum sensus litteralis non est univocus 1o qui provocetur in mente secundum quem auctor sed secundum doctorem de lira sensus est Expositio Item sensus litteralis scripture est sensus quem littera in designat et est quandoque hystorialis et quandoque mysticus et sic est quod sensus hystoricus Multa enim dicta sunt scripture de quibus non oportet sensum hystorialem expectare sed stati ad sensum divinum vel aliud transmutatur Et sic quinque scriptura sacra habet sensum litteralem in multiplicem ut 2 Re. 1 et Prov. 122 Ergo cum illi in presentem etc Sunt enim dicta ad litteram de christo et salomone ut ipsum figuravit Et christo vero quia aliter apostolus ad he. 1 deficeret in loco ab auctore ad probandum christum excellere angelos per hoc dictum et quod mutet? de salomone patet Re 4 ubi salomon apponit hic de ipso Iste autem sensus est hystoricus 22us mysticus et vocatur litteralis hic textu Ecclesiastici episcopus dominus sic sermo 22 usque primum etc.

Sententiam et si adeptus carpinaveris ab homine et si adverit sententiam propriam

incipiam ad. e bella tic ad tribunal ce
leste ab inferiori accipit sinaz a superiori co
nuz h. Augu sr ps 31 et 11 q 3 Et
si scz ibm Custodi i notenciaz tuam
inica v nec opprimit causam tua prevalebit
inte sem testio ff apud homines Nusq
apud deu valebit v nec opprimit causaz
tuaz v causa tua directa e qui ds iudex
e alia testes qd consa tua no eet Inter
iustu iudice & causaz tua noli time h caz
tuaz ibm ca Custodi Temerariu iudiciu
plerumq n nocet ei de q teme iudicat
ei aut q teme iudicat ipa temeritas nece
e vt noceat h Augu de s dni i monte
et 11 q 3 Temerariu Illud plane non
teme dixim qm si quisq sclum fuit
anathematizatum i iuste ei potia suberit
qui facit q ei qui hac patitur i iuriaz
palopla no scdm arbitriu hom s scdm vo
luntate dei pet tenet pet dimittit columba
tenet columba dimittit Ite salon sic auis
i incertu volans & passer quolibet vadens sic ma
ledictu frustra platu veniet sup illu
q misit id. Glo i psente h Augu 2
e 11 q 3 ca Illud Et Augu sr ps 102
Cu iusta e & iniuste maledicti primu
illi redditur &c

Sentencia cu magna deliberatione debet
pferri 34 q 9 Aplicat p Gregl
Qz sina contradicente tpm a etate vel
ppr. subrepcioz vel gnuc inea te pt i me
lius conmutari 34 q 9 sina & ca. veraz
Qz sina vite plata ab homib e tene
da 11 q 3 Nemo con p Crisg et 34 q
q ca 1 p Augu Qz iudex de sinaz p
fbe du e in mite tranquillitate & no in
furore 11 q 3 Illa p Gregl & ca sequent
p Amb & Gregl Qz omib conmunio
epi timenda e Licet in iuste ligt 11 q 3
Quib et ca Epus. S. Si ergo Qz
sina i iusta omo nocet facienti no pa
cienti 11 q 3 Illud p Augm 2 q q vlt
Si igitur p scdm & 3 ca sequentib p Gregl
Ite in iusta sina nec apud dm ligat nec
apud eccaz 11 q 3 Si quib pluribz p ista
Ite subditi sine superiore ad malu non
debet obedire 11 q 3 . S. Qu go Ite no
e fcienda sina quo indictio e i ca 23
q 8 ca Si quib potest. S. Similr
Ite affert sine contencione p 30 dies cu dicis
aliqs ad morte condepnat 11 q 3 Cu apt
Ite differt pro dieb quoties appellao ad
inmittitur 2 q 6 Anteqc Ite v illata e
sina deponat errore & vacua e habet
11 q 3 Cui &c

Separacio Qz heretici & scismatici
ab eccia sunt separati & ideo no h
spm sanctu 2 q 3 De illo p Augm
Qz ypocrite ficto corde quasi insistentes
fidelib ibm Ite mali xam corpe sunt
in eccia s uita pessima separantur ibm Ite
aliqui separantur ab eccia p sinaz qui sc
mt p gtia et aliqui videntur intra q
sunt extra 2 q q vlt. Qu ab p Orige
Qz separati acorpe xpi sic inembre ppa
tu virtute spualez no h 1 q 1 Qz
q debemq separari nob a malis docet p
Sit t sic ethnicq & publicanq 2 q 1 Si pet
cauit p Augu Ite Aplus hereticu pcq
prinaz & 2 q correccionez deuita 2 q 2
Dixit p Augm Ite consilio moysi dicite
Separami a tabernaculis impiorum ne pereate
1 q 1 Si quib inep p Cip Ite constituto
consilii iudici a xamis debz separari qu
pio no obstante si no queretant 28
q 1 Iudei Ite ex Cipriani qui separatq
abutasto heretico 2 q 1 Adveniut per
Amb Ite ex. policarpi inrib q abutatn
canito & marcione separati fuit 2 q 1
Omib qui p hodz no ibi &c

Sepultura Sepultura e xpib scdm
carne no scdm animaz Et sic filius
dei ditq carne s sola aia erat i inferno
h Augu de v dm simoe 48 Sine
mortuos sepelire mortuos suos super
quo Augu ut de v dm sic. 6 Insidel
inqz cadauer qui sepeliuit mortuu mor
tuu sepeliuit Ite maco iustore tor te
pla dm qz incorpe iusti aia dicat
et regnat qz dea i inplo Vel certe qz
ipe ds habitat incorpib iustis Corpa
aut pctore sestur sepulta dnr mor
tuore qz aia mortua e incorpe pec
catorib nec em vivens putida est qz
nl vnu aut spuale agitur i corpe
sic go sepulcru qd du clausu est se
pultu videtur foris Si vo aptu fuit
horrible e sic & pccatores honore qua
diu no cognoscitur Laudabiles sunt cu
aut confirmati fuerint inveniuntur abhominabiles

Dicat ypocrita si bonu e esse malu vt q
nos non vis appare q es Si aut me
lius e bonu esse ut q no vis ee q vis
appare Ita q turpe e appare turpius e
esse q aut formosu e appare formosu
e esse go a esto q appares a appare
q es h Crisos o 2 1

Sepultura int xanos no e vende
da vn scd q sc Gn 2 i ca no c k
q 3 sic ait pta q pcio vitta effron ut
sepultura vendet z acciperet argentu lig
cogente Abraha vau lra g ap t illos
p o lc ablata e de nomie eius z p
effron appellat e effran signficante
sepultura no cu fuisse copulate pfecte vite
qui potuit mediat vende mortuoz Sa
ant go qui sepulcra vendut voluntarie
nec cogunt ut accipiut pcu s anolcatis
quidqz cetorquet mutare nome suu z
pure quidqz de merito core tu cta ille
reprehendatur occulto qui invita accipit
sic sequitur ibm Hiero libo scptu est
mortuo no plibes gra sacies q omnes
moriem Et omia q dccta sut intra
reuteneatur q tua tua vendis cremato
q tua es et mitas reuteis Recordare q
no homis e tua s dni e tua z pla do
eius Gratis accepistis adeo gratis date
pro eo Crua re mcdm sit omibus
omnino xpianis tua vende mortuis hi

Sepultura aliqn dr tua adqsita
p apliacoe cimiteru ad sepeliend
et licitu e pco accipe k q 3 Quon
23 q 8 Scdm sic noie sepulture sigt
gnoz offm sepeliend pquo cta nec
licet aliq accipe 33 q 2 Papiam z ca
Crucesita p Greg z 3 ca sequit z 1 q 1
Dictu e inquibusqz C 4 offm deuote
sepulture bone fidei e testio m 3 q 2
Non estimen au h p Augu C 4 mt
cciaz z map e iuxta altare v corpa
x consiciatur Nulla e sepelied n pbri
deuoti et eminentes insitatate k q 2
Papiend et ca o nulla A 4 sic fideli
pdest int bonos z scto loco sepeli ita
infideli obest z peccatori k q 2 Cum
gwia p Greg et ca Cum hi p Augu
A 4 quotienz uo se ipos occidentes ca
re debet sepulturis sacris et solepnite
ordine 33 q 2 platuit ide e de occis

p sius seclabi n fructuose peniteremt
ibm Item e de vsurariis et cognicatte
2 E q 2 Sane C 4 nulla dz sepultura
parentu supbia vel odio desere k q 2
placuit A 4 coniugata in vno sepulc
debz sepeli k q 2 S Vnc z ca Ebron
et ca Vnaqq A 4 ctia p uxo d mor
tuo alibi sepulto potecc pticipabt k
q 2 Bnas pto m Et hoc s m consue
tuiie per scandalu di 12 sola

Sequi xpm Si quis ministrat m
me sequatur ze Ioh 12 Si qs
vlt pta me venire ab se ze Luc q
Qui dicit se mda manc dz sic ipe
ambulauit et ipe ambulac 1 Ioh 2
Quid e no ambie tuo no caduca luc
cratu s fuge honores infirmos contempti
omes mudi ptlesia gla libet aplecti
cunctis pdesse amare nulli iniurias infre
et 8 illatas paciet suffre s et infere
tibus adud veniaz postulac nuqz sua
s conditoris glam querre qdqz valet sem
ad amioz supnore eige h mop z hq
gere e x sequi vestigia Et pz quo
ista compendiosa captato e imitatoi
iformas adfice inflamas adcaritate
animas adppem inclinas ad reuerenciam
inducens adimitatoz coges ad humiliacoz
z mutas ad qnalre accom et breuit do
ces quidqz est inan despicient h dic
A li ma ca 20 insi Scatus Grege
super 1 sequere me cn t 23 sic Ioh
inquacoz cp 23 sic scd Ciac i collo
tuo filius tuus dependet lig xpo cruce z
scissi vestes vba quibus te imitat mr
ostendat et lig inlumine pr tuus iacuit
ptalatu pge precm ptalatu pge inaz
et sicce oculis ad cepillu cruce euola
Na solu pietatis e imbiac re esse cru
delem ze Iera 2

Sequi xpm debes ne abripig cor
sepemur Et si fily di sumg
q ipe fecit i imitari debes di q 6 Aug
et 8 2 ppositu xpe dat qm imitatoz
impaca z humilite di q 3 Dns p Cip m
Cupiores mos inbono imitari debems
esse parati di 29 Qastaci a p Grege
plata dz se imitatoz ostende totiq
virtute di 63 Valentinian celisto
recepta Estote imitatores xpi sicut

filii karissimi Ephe. 5. Imitatores estote mei
sicut et ego xpi etc. 1 Core. 11. Christus
passus est pro nobis etc. 1 pet. 2 c. Item
sequi xpm est abstinere a peccatis et vir
tutes amplecti h. secundum quod ep. ad 1 item sequi
xpm alii nolunt ut sua committat quos non
admittat xpus quantumlibet se offerunt
patres h. Augustinus de v. dom. s. 1. b.
Ait fieri ut illuc sequamur corde ubi
xpm credimus corpore ascendisse Et si
adhuc h' tenemur infirmitate corporis seq
amur. Et n' eum passibus amoris quia huius
placandi ascendit caritatis redibit h. Greg
Omelia 2 6

Sequi xpm docet apostolus ad ephe 5
singulos xpianos suadens utraque pte
insinuans quod alii in moribus patri degeneres non
sunt filii x' s. ante. Primo racione filii dei
Nec enim evadet qui simulat dominum vel suadendo
quod debet vel peccando quod debet. secundo omnes filii
diaboli sicut ipse diabolus filius dei Inde ergo
quod homines non imitantur xpm et parentes
dum in moribus consistit tota ingressio via
tore. dicit Augustinus inde v. eliae 2 9 Et
nullum peccatum potest committi n' deum appetens
ea que xpus sprevit vel fugiendo que x' sustinuit
Et declarat pulchre in dicta istius Tullius
omnis equa placet sequi. quod omnes heredes
patris xpm debet subire dampnacionis pretue
sequi xpm ipsum Sed quia nobilitas ai
virtuosi consistat eciam difficile ideo nemo semper
nos tamquam filios karissimos sequi xpm dicit
autem tres gradus filiorum dei sed care caro
res carissimi atque caru Sunt qui obser
vatores xpi preceptorum suis superioribus obediunt
sicut debet Cariores sunt qui observatores
xpi precepta et quedam consilia obediunt ea
suis superioribus quam equalibus sicut debet Sed ca
rissimi filii dei sunt qui observatores xpi p
cepta et omnia eius consilia et quo ad
gradum obediunt superioribus equalibus et subditis
sicut debet Et sic x' baptista et prima lex
apostoli fuerunt filii dei karissimi implentes omnem
iusticiam sicut dicitur Mt. 3 h. Doc G. s' eo
de h. 2 1 1 etc.

Sequitur de eodem patet quod nichil est
sic salubris quam quod omnia opera humana
xpi sunt exemplaria a sanctis cognita
Exclamat enim pom'. clarucula totius tocius
tripudiatis ad beatitudinem vt eius vestigiis
imitatur Et propterea dicit petro et in ipso toti
suo omni ut ipsum sequatur sicut patet Ioh
vltimo Cum aliter totum sua doctrina exempla sua
in vita exemplaria imitatoria forent frustratorie
in eternum remanerent et quod horrendum foret aduer
satis nunquam vel finita x' quod dignitate sa
pientie daret evidenciam quod ipsi haberet huiusmodi
dignitates et tunc pie intenderent augustia
vt milites et totum quod habet per imparate tiran
nice occuparet Nichil ergo plus perturbat
ecclesiam quam negatio istius principii sed quod xpus
sit actione fidelibus in conformacione et actio pa
pue imitacionis et sic aliquibus in innocentia
secundum actionibus suis propriis tamen alii destruere
totam religionem regule xpiane Unum est igitur
quod xpus ex hoc primatum ducendi sum
ecciam in operibus autem mitioris et non ad
gradum suum sufficiunt merita sua attingere
ideo blasphemat quod racione relacionis sue patri
posita quenadam adinvenerunt nec ipsum secuntur
seducta in dubia paruulas novellas quod
ad apostolorum observancias superaddunt recolentem
inquam id. Mt. 16. Dom petro vade post
me sathanas etc. h. Doc. E. s' eiusdem aug
simile 23 etc.

Sequi debemus xpm in quatuor. primo
in sanctitate Levit. 20 Sancti estote
quia ego sanctus sum etc. 2o. in dilectione Ioh. 3
Sic deus dilexit mundum etc. 3o. in mia
Luc 1 Estote misericordes etc. 4o. in man
suetudine Mt. 11 discite a me quia mitis sum
Recta sequendo xpm omnia derelinquere debemus
propter duo primo propter dei consilium Mt. 19 Si
vis perfectus esse vade et vende omnia etc.
2o. propter dei promissionem Mt. 19 Amen dico
vobis quod vos qui secuti estis me etc. sed
Centuplum accipietis et vitam possidebitis 3o. ut comprehendas
patrem cum ceteris Ibi s' id. Ecce nos reli
quimus omnia etc. Recte magister petre secuta
qui certe non poteras sequi omnia Et ideo
vt in eo omnem sufficienciam ondaretur primo
Core 5 Quia ipse est omnia in omnibus
2 Core 3 Non quod sufficientes simus ut etc.
3 s' li q. d. etc.

Sequentes prudencia in quatuor. cog
noscitur primo quod caput suum
custodit totum corpus per eo exponendo
sicut sancta vi pro xpo. quod est caput cordis
se et sua exponere non timet Iudicum 12
Qui negligit dampnum propter aliud non

iustus e ꝛc 2 Matha 1 Scdo qz i arto foramine se ponit vt pellez veterē depo nat Sic prudens ho in arta via pnie se ponit vt pelle vetus homis deponat Ephe 4 Deponite vos sm pristinā qūsa tōz veterē hominē qui corrumpitur ꝛc 3o qz serpens vna aure tra obstruit et aliaz cauda ne voce incantatoris audi at sm i d ps Aspidis surde obturātis aures suas Sic spūali vi' vna aure obst uit memoria mortis z alia cōsideratōe ipē fragilitatis ne suggestiōi diaboli re acquiescat 4to quia ppr innātas qūs lz cū homine habitat in deserto aut latitat in spinis vel herbis Sic spūali vi' agnosce ns innatas qūs lz mundi mōz spernati cū fugiunt Vn dicit io Estote prude ns sicut spētes z simplices sic columbe

Serpente eneū precepit dominus moysi facere in deserto ꝛc Num 21 Que quid serpētē ezechias rex valde bona cōfregit ꝛc vt̄ 4 Re 18 Vn xc Joh 3 Et sic moyses exaltauit serpēte in deserto ita exaltari ꝛc Item de serpentibus malis dictū ē qz licet pulli serpentum statim breuio ves sit pnte veneno tn equales Et catuli luporz adhuc te neri cōstituti z si venatorē accipe nō pūt iā tn in facie gaudent z morsibus ludunt sic z discipuli iniquoz q̄ iniusti ad xpm etate indutis malicia at parens sic etiā et mō cōcupiscētiā ē de celibus amicabilis tom vanitate eruditaz cōspi rantibus h̄ dē ꝯsōo o 31 C Item serpē tibus cōparantur ypocrite qui pntes comedunt z comedunt a pullis suis h̄ Criso° o 42 N Item de prudencia ser pentis z simplicitate columbe No Criso o 44 ꝛc ꝛc

Seruiant spūate corda vra dnō et seruite illi soli Re 1 Noli recedere ab eo dni ꝛc 2 Re 12 q Cōmi tium z indebitis quod sit inter seruientem deo z nō seruiens ei Mal 3 q Tol lite iugum meum sr vos z inita iugum in sui ꝛc dicit 11 q Sic et vos cū fe ceritis oia dicite serui inutiles sumus Luc 11 Si quis m' ministrauit ho c p mea Joh 2 d Non estis vri ēp ti em' estis pcio magno ꝛc 1 Core

6 Igitur ius ut seruiat caro tua anime tue z ēo seruiat aīa tua debes regi ut possis regere Augu sr Joh Nec enim pt in vna z eadem re omnipotenti deo seruire atqz eius hostibus gratum existere Nam deo amicus se denegat q̄ eius placet inimico h̄ gregor sr Ezech Trudimus hoc alacres non vicarius exceptum tn spūalr sacerdotibus pbatur ipo tū ut tales ministros habeant q̄ omnibus regulis non repugnet h̄ Crisim sr ps Bona ciuitas si seruiat liber ē mala at si regit serua ē nō vnius hominis s̄ q̄d grauius ē tot dnōz q̄ viciorz h̄ Augu 4o de ciui dei ꝛc

Seruierunt diis alienis z dereliquerunt me ꝛc 1 Re 8 Omnis qui facit peccatū seruus ē peccati ꝛc Jo 8 c Sti pendia aut peccati mors ꝛc Ro 6 e A quo em' quis superatus ē ꝛc huius et seruus ē Dns em' suus debet adire ppr quem nrm Serui aut debent omnibus sub cremis ppr ordinantem dnm z iniuriis xpc amatur adinis et indignis xpc tollet̃ asinis h̄ Criso° o 22 b Serui em' seruus fac' iniuriaz dnm inhonorat h̄ Criso° o 37 Et Dei nō vult homines esse indices actuum suorz s̄ seruum preceptore suorum Bonum em' dni ē omia pro inde qz aduersitate seruus pmet bona et seruū ē fidelr operari et non discutere dnī sui acta h̄ Criso° o 48 d Set ut fidelis dno absente pbatur pnde autem dno Adulacio facit serua nō ē laus serui s̄ dni Sic non ppr sua vtilitate xpc ascendit s̄ ppr nraz h̄ Criso° o 73 f

Seruus debet dominis suis oēm pro reuerenciam 1 Thi 6 Serui dnōs suos omi tpe honore dignos arbitrentur Mala 1 Filius honorat prem z seruus dnm suum 2o obediam Collo 3 et Ephe 6 Serui obedite dominis carnalibus p omia 3o timorz Mala 1 Si ego dominus vbi ē timor meus 4to subiectioz 1 pe 2 Serui subditi estote in omi timo re dominis 5to Obsequium Ephe 6 No ad oculum seruientes ꝛc 6to fidem Vn laudatur seruus fidelis mt 24 Euge serue bone et fidelis ꝛc Item Gen 33 Seruiebat

Cibaria virga et onus asino etc.

Servire debemus deo propter quatuor. Primo
ratione quia de nichilo nos fecit. Ecclesiastici
ultimo. Deum time et mandata eius serva
hoc est omnis homo. Secundo quia deo servire magna
dignitas et nobilitas est. Unde ecclesia cantat
cui servire regnare est. Tertio quia servitium eius
levissimum est. Matthei 11 capitulo Tollite iugum
meum etc. Iohannis 4 Mandata eius non sunt
gravia. Quarto quia servire deo magna utili-
tas est quia qui serviunt ei in via erunt cum
eo in patria Iohannis 17 Volo pater et ubi ego
sum illic sit et minister meus. Quinto quia serviunt
nobis et hoc triplicit[er]. Uno modo per suos angelos
protectores et doctores. Alio modo per celum et terram
solem lunam et ceteras creaturas. Matthei 5 Qui
solem suum oriri facit etc. Tertio per seipsum
predicando et operando nobis moriendo pro
nobis. Unde dicit dominus servire me fecisti in pec-
catis tuis etc.

Servitus spiritualis duplex est scilicet bona
et mala. Bona est triplex. Prima gratie
Romanorum 6. Sicut exhibuistis membra vestra servire
immunditie et iniquitati etc. Secunda iustitie
scilicet Luce 2. Serviamus illi in sanctitate et iustitia.
Tertia glorie. 3 Regum 10 Beati servi tui qui assistunt
coram te semper etc. Item mala triplex. Prima
culpe Iohannis 8. Qui facit peccatum servus
est peccati. Secunda miserie Romanorum 8. Ipsa creatura
liberabitur a servitute corruptionis etc. Tertia pene. Ieremie
16 Servietis diis alienis qui non dabunt
vobis requiem etc.

Servitute corporale deus non contempnit
nec corporalem eligit libertatem. Omnis
qui diabolo sequitur voluntatem servus est et si sit
liber. Qui autem obedit deo ille vero ingenuus
est et si fuerit servus corporaliter. Spirituale non perdi-
dit servitutem corporalis nec turpitudinem
spirituale honestat corporalis libertas. Ser-
vitute enim non dei dispositio sed humana
violentia introduxit. Omnis enim homo liber
creatus est quia deus in libero arbitrio posuit ut ipse
faciat suum. Et sic non est distantia in na-
turalibus hominum sic nec est distantia in conse-
cutione salutis. Unde Ecclesiastici 36. Si est tibi servus fi-
delis sit tibi quasi anima tua, quasi fratrem sic eum tra-
cta. Proverbiorum 29. Servus puer a mane nu-
tritus delicate et offendens. In servi-
tute hoc et libro similare dicitur 1 et 7 et 12 92 Corpus
qui etc. Quarta septima sequitur.

Servire turpe domino infideli videtur per
apostolum licet esse licitum. Sed
servire domino defecto infideli Sabbato ratio-
nabilius quod sit quasi impossibile et quia servus propter potius
timore mortis corporalis ei dimittat talem
corripere. Et ideo videtur de domino pagano
et sicut forte propter tradere consulit apostolus
suis fidelibus videtur si poterunt libertatem
quia servi facilius nunc prodere mortis in ne-
gligentiam perditionis domini sui. Et quia sit
quin servi tales ac nunc occupantur videtur
tamen quod tale dominium servare fuit ex superbia
introductum et specialiter gentile dominium
cum servitute civili quia iam mulier hominis
est formosa. Ideo videtur quibusdam quod opus
esset caritate laxare quantumcumque servitute
aliorum et numquam talem servitutem gravare.
Nam enim servare dominium et servi sui sint
fratres mundi et de illis velle fieri sic
in statu consili de tanto sive velle et tunc
servitus talis non foret dampnosa sed utilis
utrobique. Unde dicit Ecclesiastes sicut isto capitulo ne spoli-
etis Matthei 6. Et item sicut isto Omnia quecumque
vultis etc. Et ideo in corpore sed scribitur
Iesum in captivitatem duxit etc. Luce 6.
Eadem quippe mensura qua mensi fueritis etc.

Servos dei et diaboli distinguit caritas.
Omnes enim species iustitie quas habent
filii dei in veritate possunt habere et servi diaboli
in simulatione. Habent enim diaboli et mansuetos
et humiles habent etiam castos eleemosinarios et ie-
iunos et omnes species bonorum que creavit deus
ad salutem hominum ipsas species diabolus intro-
duxit ad seductionem ut mala bonum verum et
bonum simulatum confuso fiat ut similitudines habeat
boni veri et boni simulati dum intelligere
caute non possunt domini quales boni dei vero sunt
item ut introductores diaboli sola autem cari-
tate spiritus sancti non possunt spiritus immundi imitari.
Omnes ergo species iustitie impostoribus inveniuntur
sola vera caritate non inveniuntur. Unde in
servis dei habent Proverbiorum 17 capitulo Servus sa-
piens dominabitur stultis filiis me fratres
hereditatem dividet Proverbiorum 16.

Servus sciens voluntatem domini sui et
non faciens que plagis vapulabit
multis et magis magis non equo magnifi-
cavit dominus secundum suum. Servus vero nesciens
etc. faciens digna plagis qui vapulabit
paucis erit magis amplius dominus magnificavit

santu sim Non go recipet muq ino
vapulare multas no minet con casti
gatq cu uideat se plage dignu ut
inuat incitatur h Augu de v dm se
se inst Ite nos simq caritaso q spu deo
aliq coditas snt dei serviuq spu dei serviq
et no carne s spu dei serviq Carne em
suit deo qui dectq carlib spat placere
deo Cu vero et ipa caro ad bona opa spui
sbditur spu deo serviuq qr carne domag
vt spe obtpet deo spus em regit caro regit
nec spus bn regit s no regatur h se
ibi 19 rc Luc 8
Servitq dux e vz corlis et spualis
se q 2 Cum redepor qp servitq in
ducta e ccurre gcalu di j sub gen
p sph et se q 2 Cu redepor p Greg in
Item uire dmo ptq ebetate noe ge q
di 27 Sexto p Amb Ite uire cosatu q
di 1 s j ubi defuo empto agitur qp sic
amb servire debuit infeptio lib qure Exo
se 1 Ite uire canoico e ypbata 11 q
e j cosatuq Cq an dilum icausta fu
libertas vt obsequia servitute accdsorali
qugelatr di 27 Sexto p Amb Ite ser
uus no ess si ebetas non fuiss ibm Cq
gaubina diatoi vel pbri apnape i servitu
tem e reducenda di 32 Eos et filii pbroz
i servitute ecce 17 q 8 Cu multo qp ma
torum e libertate dare suis 12 q 2 Cum
redepor Cq asum te libertati si ingrati
fuer inservitute reducatur 12 q 2 Epus
qui no di 78 Si serviq absente domino
et ca Si serviq sciete dnd plus v agitur
de ordine de cleric delibtate libere et ma
Severitas gene et gnit punit ds
pmore pncti culpa Gn 3 Item
omes homies peter octo aias legiq pta
ca legiq ppt peta pisse Gn 1 Item
et ciuitates sz Sodoma gomorra sobay
eleialem et Segor ds pp peccatu cont
nus giutit Gn 19 Ite pp uiuli con
flatile cecidunt de filiis isrl v° die
23 milia Exo 32 Ho insalbto liga
colliges lapidatq e app iussu dnico
Nu 15 Ite datan et abiron descedunt
i infernum 27 Vi cobusti sunt ccigne
adno egresso qr surrexerunt con moyse
Nu 16 ibm 1 e milia hom pcussit
p peccato gmisso in vxoe leuite se to
tribus beniamin delecta fuit 40 milia ho
minum filioz isrl ceciderunt implio Judic
20 Oza eo qp tetigit archa dm pcussa
adno morit 2 Re 6 Mortui sunt qsfi
lius isrl quia nuat ds pplm sum 10
milia 2 Re 2 e Ite e 2 pui aduob
vrsis cosupti sunt etc e Re 2 Giezi
qr nuna accep anaman alep sanate
pcussa e ipe alep e Re 4 Antiochq
rex adeo gravit fuit puniq etc 2 Machab
q Anamas et saphira pp fraude mor
tui sunt Actuu 4 Herodes vestitus
veste regali et sedes ptrib etc pcussit
cu angelq etc Actuu 12 etc
Severitas non aio semedi sed
aio medendi e ostendenda di
8q Odio et ca sequitur Cu malignitas
severitas ad benigte e ppanda di 8 4
Disciplia p Greg et ca sunt p Gre
gl et ca° sequit p qq 23 q 8 Qrdo
p Augm et ca Cq p Amb Cq sed
in quiadaq severitas e ostendenda sic
hiulibq et penitetibq loca venie non
debet denegari 2 q 4 Qrnito inst p Aug
Cq melius e cu severitate diligere qp cu
leuitate decipe 7 q 7 No oes p Augq
Cq v fidei scripto et ruina sem sie ee
vni severitate no deb dissolui di 70
Absit Cq plati qnqz ventes peccata
cu ligeritas severitate incorrigeto efficaur
in maiores di 84 Sz id p leo m pbq
v agitur de correpte
Signa habitacionis spus sci sunt
tria Pmu e cosolacionu huq
mudi plena refutacio ps Renuit con
solari aia mea Augq Qui biberit de
fonte padisi cuiq gutta vna e maior
oceano restat ut in eo sitis huiq mudi
Sm e in tribulacone n° minuato sed
sic vasa plena pcussa non resonant
Vn de sanctis cantatur Ho minur re
sonat nec qremoia etc 3m signu cog
noscitur p recta opa pui 19 Infacie
prudetis lucet sapientia Ideo Joh 10 dr
Salvator in Si m no vultis crede opi
bus credite sctes sigm fecit nullum
nm inq miraculm ou Joh h Augq
sr Joh o 88 Ite dm facta no st
tm facta s signa si go signa sunt
pr id qp mira sunt ad h Augq

sup Ioh ô 29 pta pricipiu 7c

[S]ignu filij homis apparebit i celo

Mt 24 Crucem putat crucem

xpi ostendendam esse i celo veius aut

e xm ipm cum corpore suo constitutu ha

bere testimonia passionis i vulnera lancee

et clauorum vt impleatur qd dictum est 7

Zach 12 Et videbunt in quem compunxerunt alij

circa re solu dixerunt 7 videbunt filiu

hominis venientem in celo vz ostendentes sigm

x ce ipm corpus ipius q insignium corporis

sui cognoscetur e aquila crisostomus Vnde

Augus s Ioh d h Ihesus qui assumptus e

a nobis sic ve q admo vi eu e in celu

h e ta corpe veniet ad quo ascendit

Vides ergo q q sig dimatur aplis corpus

eius dns sic veniet h Cris ô 76 p

Si igitur custionis celum corpa spua

significabat eustionis mundi non enim pt

esse insignium aliq rei future q pp fu

mosu s q nouu fit id dr signum Ciret

Lucas ô 71 B

[S]igna perversa sunt ista Ho apostolica

ta vir in vtilis graditur ore p

uso territ pede digito lo prauo corde

machinatur malum 7 omni tempore iurgia se

minat huic extemplo veniet perdicio sua 7

subito conteret p pu 6 Cinatio prauua

et adultera querit signum 7c Mt 16 Mr 8

Signa sunt p infidelibus p phie aut p fide

libus 1 Core 14 Et Signum p phie a filio

dei e distante a filio dei q e con deum

blasfemare h Crisis ô 29 1 Sig diacl

tu p fsta 7 verba notificatur aliis dispoi

co cordis De pe di 1 Juarie q quibus sunt

vera quedam non sunt tn credenda inda

u signis certis demonstrent 1193 Cuius

p Augm 24 spuale signum filij dei fu

q xpe stm descendens mansit s eu De pe

di 25 Queritur per Petrum 44 quo

nos videtur sig fide q no sunt vcale ta

2697 hec cita me no bn

[S]ilentium Sampson vxori sue proposita

stulte iudicauit Iudic 14 Et Da

lide fortitudinem suam melius celasset Iudic

16 Abigail siluit viro suo nabal q ipa

dauid com cu irata placasset vsque mane

cu vinum degessisset 1 Re 25 Tobias mal

verbis vxoris sue nichil rn Tobie 2 7 3

Sara tacuit filia ad verba ancille p pria

toria no rn 7c To 3 Iob de loquela scrip

reprehendi dicens 24 leuiter locuta sunt

ride q possu manu mea po 7c Iob 39 g

Mandauit ezechias rex iuda ne ppla rndit

rapsaci inuicto 7c ysa 36 Iheremias inuito

sanctificatus nesciuit se loqui dicit q puer

esset Ie 1 Magdalena flens pedes x lac

rimis rigauit sermoni de ea male loquenti n

rn Luc 7 sorori sue de ea conquerenti

Luc 10 Nec Iude 7 discipulis in ea fremendibus

Mr 14 Ioh 12 mulier i adulterio deprehensa

et coram xo accusata nichil rn q xpe li

berauit Ioh 8 Ihesus interrogatus a pilato alin

no rn vm Mt 19 interrogatus ab herode

nichil rn Luc 23 Mr 25

[S]ilencij bona sunt 4 primu e q

homines sanctificat ysa 30 Inspleno

et spe e fortitudo vra 2m e q reddit ho

mines pacificum p 26 Ira impoint

stulto silencium iras mitigat Tercium q

ostendit homines reputatione sapientem p

17 Stultus si tacuit sapiens reputabitur

Etu e q signum e spualis dilectionis Iac

3 Si quis in verbo non offendit h pfectus

e vir 4tu q ducat ad vitam eternam p

quis e ho qui vult vitam 7 di vi d bos

prohibet ling s a malo 7c Silencium cultus

e iusticie ysa 32 In loco sco indisciplia sile

tium indica qui audire potuit i errore de

linquunt di 23 Dit rector p Augu 24

sim x qu sacro absque fine quod q p

tm silencio notat di 23 S 1 p som pla

v tractatinitas Leo 1

[S]imulatio Silabat vir effraim ipm

no esse de effraim volens trans

vadi iordanis s interrogatus de isto vbo

sobolach q interpretatur spica respondebat

thebolech ppr q apphensus e 7c Iudic

12 Silabat se vxor Ieroboam mutato ha

bitu veniens ad abiam prophetam certum q con

cognoscens inppu 7c 3 Re 14 Sem sle

silauit dnm suum helizeum indigere veste

dua p filiis prophetarum 7 factus e leprosus

4 Re 4 Iudei p pilatum ihm voluit

decepisse quibus ille dixit quid me

temptatis ypocrite Mt 22 Nec quippe

in ecclia amplius nocet quam qui puse

agens no vel ordine sti 7c h Zelum

quidam nacti sunt coarguendi nec p prius

et maxo culpa vehementer contenditur

preuericatia ordinis petor honorat. Expe
itaz q talm time nō corrigit magis dnq
ē cuius ipudicia q epus habet. 83. di. Ido
p Augm. ltra 2

Simulacio causa vtilitatis aīme lic
quāq in plerisque ptende 22 q 2
vtile p scom Exm ibi de hyen rege
israel qui simulauit se colere baal et l. re
9 Et ipe dd simulauit se voluisse ymola
re yzaac qd preparat et ptea prohibuit. 22
q 2 Si qualis p Gregr Et quāq abraham
simulauit sarram vxorem suam sororem fuisse nec tn
peccauit 22 q 2 Arguitur p Augm et
ḡ. prio Et Iacob simulauit se esau primo
genitū yzaac ibm 424 malū ē religio
so tunc apposito et postea simulare pposituū
12 q 1 Certe p Augn Et nō solū insal
sis verbis s3 etiā in simulatis opibȝ filii simu
lati 22 q vlt. Nulla aut res sit optimat
bonū quadmodū simulatū bonū. Nam mani
festū malū facile fugitur quia malū
et cauetur. Malū aute sub spē boni cela
tū du nō cognoscitur nec cauetur. Exet
Cassiod 101 zc

Simplicitas Simplicitate hēto co
lubinā ne cuiqȝ malū machinere
et serpentinā astuciā ne cuiqȝ supplantere
insidiis qz nō multū distat ī vicio decipe
vel decipi h Augn sr id. Estote pruden
tes zc Simplex eris si te in mudo nō impli
cauis s3 explicaueris explicato em te
a mundo simplex implicato dux eris
h Augn sr Ioh 23 Prudēcia absqȝ sim
plicitate malicia ē simplicitas sn̄ dis
crecione stulticia nominatur h scoq sr Ore Vtraqȝ
bn ī amonicione quiugit ut simplicitate colū
be astucia serpentis instruct et rursus serpen
tis astucia colube simplicitas tpacet h
Gregr li more titulus id. Estote prudētes
zc De bto Iob dr qz vir simplex et rectus
simpx vz p inocenciā mansues rectus p caute
la discrecionis simpx qz nullū lede pmo
tuerat prudesse desiderabat rectus qz a nō
se pmittebat corrumpi h beda de teplo
salois sr pabolas li j zc

Simplicitas colubina ē qȝ dolo ca
ret et h suadetur 11 q 1 Exemito
16 q 2 Si cupis p scom ste ē simpli
citas ī culta et habet excusat a toto īco
missis di 86 Tanta ē p Gregm et
di 81 Dpt. qz sca simplicitas et scta
rusticitas soli h pdest Et quitū ex merite
vite edificat tm nocet se destructibus
non resistat 2 q 1 Scia p scom ste v
simpta inmus studet. disciplina negligit
11 q 1 Sed p Gregr Et in sacramentore
dz esse simpx et sine venalite. qsta 1 q 6
Sic 18 p Gregr

Symonia offentes igne alienū cora
domino egressus ignis a domino
deuorauit eos s3 Nadab et abiu filios aa
ron Leuit 10 1 Omis alienigena nō
comedet de sctificatis inqlia sacdotis
et mercenarius nō vescetur ex eis Leuit
20 h Separam de medio cōgregacionis
huius ut eos s3 datan et abiron repente
disperdam Num 26 C Prexerunt seniores
moab et maiores natu madian zc Num
22 Impleuit vnus filiorum c[illegible]
pris et factus ē ei sacerdos Iudic 1 1 h Gezi
qz recepit munere pro dono dei zc 4 Re 4
Ieroboam initiauit .i. cōstituit manū sua
in Bethauen zc 3 Re 13 q Et 2 pali 13 h Ca
thedras vendentū columbas euertit domino zc
Mt 12 Mr 10 Luc 19 Ioh 2 Dixit petrus
simoni Act 8 Nec quisqȝ sumat h honore
s3 qui vocatur a deo tamqȝ aaron He 4 q

Symonia pessima pestis ē Na et lepr
Gezi se sciat astro heliseo susce
pisse qui gradū sacerdotale se estiat pecu
nus copare h Amb in sio pastorali
Nempe hoc ē qz doleo qz archiepus dar
epm fecit nd ppr pecunias spudr lepsu or
dinauit pecunia tua tecū sit ī pdicio
qz donū spus sci gre pcio copasti et co
mau muūle ī auare qerito pegisti h
Amb ibm Deulis quod carnalibz videtur
qi epus magnus et diuinis obtutibz inspicitur
leprosus magnus pecuniā adquisiuit ordinem
et aput deum pdidit meliorē honorem Ideo
suscipitur dignitate et ad pot. honestate
h Amb ibm Sicut epm non decet ma
q inpot vendere ita minister vel notarius
non dz in ordinacioe eius voce vel calam
vendare h Gregr in suo registro 1 q 2
Sic epm Symoe. heresis contagium iā olim
ī balaam pullulauit qui diaconibz sppo
pposito ad maledicendū populo ppit Dominus
huius duo legitur auctores emisisse alter
sub pphia alt' sub aplica doctrina symon gezi

mr esse vendetur Deinde simo videtur
esse emptor horum aut sanctitates sicut
non sunt i errore diuisi ita nec i dap
natione dei h hugo li. 3 de sim. pte
jo. ca. tacto 20

Symonia e studiosa voluntas venden
di vel emendi aliquod spuale vel
annexum spuali sic enim diffinitur quia a
tacto vel iuristis s aquibusdam alius
aliter forsan sapientibus sic diffinitur et
melius Symonia e studiosa voluntas
emendi vel vendendi seu qualitercumque pos
sidendi ptate spuale vel eius officium
pro tpali cum intentione committendi p app
ciatis vmiq illorum palio pz diffi. tam
conscriptum sacra quam p vita canonica
1 q 1 qui p totum Et patet p pscripta Le
em Actuum 8 c 4 simon magus vi
dens aplos dantes spm scm p i posito
manum et 1 q 1 dr c 4 simon ma
gus donum spus sci ea intentione voluit
eme vt conuendicione sigre qz p eum fieret
multiplicatum pecunias lucraretur Et
assymone no accepit simonia Vn tam
illi qui spualia vendunt qz illi qui
emunt simonis imitatores quia simoniaci
appellantur Et ca e

Symonia etiam no solum i nouo s
in veteri dapnatur testamento Legitur
em Numeri 22 sic pz i glo c 4 balaam
concupiditate sua intendens vende pphetiam
vel saltem eius effectu inse pmouit ira
dei Vn et ipm imitatores inuoluere ven
dendi quandoque donum dei vere balamite
put appellari Gezi qz intendit naama
siro vendidit gratiam sanitatis heliseo vi
dente sicut lepra amisit Vn et ipm
imitatores in actu vendendi quandoque donum
pactum vere gezite put appellari Sed
ipse simon magus non solum voluit
vende s intendebat eme donum incorporale
et ideo petrus pmatum ipm redarguit
i ipsa sua radice dicens pecunia tua tecum
sit in perditionem Vn et ipm imitatores
in actu vel proposito emendi vel vendendi
quandoque donum dni vere simoniace vel simoniaci
appellantur Ex quibus omnibus concluditur
qz vende vel mutare quandoque dona dei vel
gratuita et spiritualia qz conspicuis naliba
seu no put dequibus dictum e aiio Cum

tas accepistis gratis date ac etiam sacra
etiam et quecumque pse et sm se essentialiter
et absolute sunt spualia cum intentione co
mutandi p appreciatis bonum spuale p tpali
e simonia vtroque testamento dapnata Et ipsa
e magis contra dnum primo qz res p se spu
alis non pt aliquo terreno pcio compensari
2o qz cum quis vendit rem spualem vel
eius effectum ptendit se in ipsius empte
rei dnium Cum tn nullus pt dns bonorum
spualium preter solum deum

Symonia vero diuiditur in 4 species
qz sequitur Alia sunt simoniaca
imitativa simonis balaam vel gezi vtroque
testamento dapnata inquibus et sola voluntate
committitur simonia ut p pdicta Alia vero
sunt simoniaca no sic oio imitativa sy
monis ut pdicta sunt tm p ordinatis
ecclesie tamen simoniaca phibita et dapnata
eo qd et huius qui inseparabiliter et annexa dnr
aliqua spualia vt vende vel eme vel
mutare platuras ppositurias notorias vica
rias inpapiduo ecclesias oblationes et primitias
et alia quecumque beneficia ecclesiastica vel regimina
spualia quibus annexa sunt bona tpalia ecclesie
iniscis debite ordinata Hec aut no e
intelligendum desecutibus et pueribus qz res
sunt iure tpales Et de iure papiendi
qz dr tm spuale Alia sunt tm simo
niaca prohibita eo qz inhuius dnr aliq
spatie vel accident spualia ut vendere
eme vel mutare pmitiones nominaciones vel col
lationes prelales beneficiorum electionem q tantum
iure pronatum sicut vie patronis ad consequendum
p i uestituram beneficium huius etiam adq
sit aliquis pntatur Non tn intelligas de
iure pronatum qz e ptas pntandi nominandi
vel conferendi s de pnitatione nominacione vel col
latione pacto vel pcio interueniente alia sunt
tamen simoniaca phibita eo qz huius dnr
aliqua participare spualia ut vendere
eme vel mutare alius qz eius vel eiusdem
ecclesie materiale vel cimiterium consecratum
seu vasa vel vestimenta sacra fiunt i fores
alias inuita sicut nec oleum consumate vel
aque bndictam aut alia quecumque sacra ta
adaliquod spuale ordinata qz participat
consecrationem conbndictione spuali Alia sunt
adhuc simoniaca prohibita pro stitutores
ecclesie vt cum quis venundata suo beneficio

ea condicione vel pacto vt detur suo nepoti vel amico affectu carnali indebita q̄ de officio debent conferre Sed in istis et vbicumque speciebus simonie que solummodo committitur cum exhibitione exterioris non tenetur vera simoniace prauitatis sola voluntas n subsequatur voluntatis effectum etc.

Simonia insuper facit dampnum primum est quod deus per eam que eciam amittit dei amittit ingressum eius Non enim est domus aliqua castri qui non habet ingressum et egressum cum iudex dicit psalmista Dominus custodit introitum tuum et exitum tuum etc. Aliud dampnum est quod eciam que debet esse habitaculum filiorum dei conuertit in speluncam latronum iuxta id Ier. 21 Scriptum est domus mea domus oracionis vocabitur etc. Claustra inquam simoniace intrant qui in domum dei sunt spelunce latronum quia satis latrones sunt qui in patibulo infirmi iuste iam sunt adiudicati Tercium dampnum quod vbi deus debuit honorari colitur ydolatria Illi enim quos aurum et argentum introduxit pecunia argento et auro que deo fiunt Osee 8 ipsi regnauerunt et non ex me etc. Vnde super id Gregorius de Simone mago dicit glosa Spiritum emere volebat vt aliis vendens plus accipere posset Et sic Bernardus dicit Qui enim infideliter intrat non per Christum quod ii infideliter agat et contra Christum Vnde petrus introductus ab ancilla hostiaria negauit principis sacerdotum dixit se eum non nosse Ancilla hostiaria causa est que habet vel sub hostia anime Ancilla ergo hostiaria introduxit quod cupiditas introduxerat

Simonia eciam aufert ecclesie spiritum sanctum quod videtur esse figuratum per ignem sacrum qui per 10 annos babilonice captiuitatis vixerat sub aquis et extinctus est antiocho vendente sacerdotium Jason vt dicit Augustinus per quod igne figurabatur spiritus sanctus et hic est maximum dampnum quod posset fieri ecclesie dei sicut maximum dampnum quod possit inferri corpori non est si auferatur ei spiritus a quo habet vigorem suum Simonia eciam facit ut ecclesia que dei sponsa est et debet deo filios generare monstruose talpas serpentes et arietes cornutos generat Cum vero in aliqua ecclesia canonicatur vel presbiteratur aliquis auarus prius dicere certi canonici illius ecclesie nunc nostra prodesse talpa nobis generauit Cum vero canonicatur aliquis detractor tunc serpentem generat ecclesia iuxta id Ecclesiastici x

Si mordeat serpens in silencio nichil eo minus habet qui occulte detrahit Cum autem aliquis in dispositus epulis in aliqua ecclesia eligitur tunc aries cornutus in ea nascitur Nichil enim aliud est scolicus iniustus quam aries cornutus Aries enim est prepositus cornuta presumptione habet parisiensis 4o de viciis.

Simonia est venenum detestabile tamen multa infectos Vnde super illud Iohannis Cum fecisset flagellum de funiculis omnes ementes et vendentes eiecit iste de templo Ementes et vendentes sunt qui quod suum pietatem putantes emunt et tamquam vendunt Videntes iam totum ecclesie zelum fuit pro acquirenda possessione multiplicandis honoribus totum datur studium nichil Vnde dicitur antidotum remedium versum est in venenum et quod inuentum fuerat ad remedium vertitur ad mortem Sed de diuersis clericorum quibus male vtitur dictum est Dominus precepit filios leui ne sorte haberent inter eos sed ipsum iam contempnentes luc. terra sectantur numulariorum et mense sunt super altaria Aquilonum cupidi mensas faciunt tabulatorum quando missas tamquam in mensa pro moneta exponunt et tales missas celebrant quas magis sunt lucturas Vendentes columbas sunt qui sponsalia vendunt et si non ore clamant corde tamen cum iuda dicunt Quid michi vultis dare et ego vobis eum tradam Sic clamant monachi ceteri quod dicti religiosi Vendentes habitum sacerdotes qui diuina celebrantes Ciuitas ecclesie cuius pastores est rupta est canes et porci ingrediuntur et eciam maculat canes vbi prelati corrupti non valentes latrare et porci inmundi tercius maculantes et bestiales viuentes in ecclesia collocantur Que maior abhominacio desolacionis in loco sancto quam cum porcus sacra induit vestimenta et officia celebrat diuina canes et vulpes pellis ruminat pilo per alter in altare clamat leo superbie tamquam dominans in loco cuncta disponit serpens inuidie sibilat qui omnibus detrahit inique inflammat frondibus dentibus aperit iracundie accidia latrat omager ecclesie fauces aperit lupus rapacitatis qui per oblacionibus ecclesiam et missas multiplicat dissipat vrsus gulositatis qui ventrem implet alta voce iubilat porcus inmundicie in luto luxurie se mergit vulpis dolositatis plures habet foueas omnibus insidiatur et tu dicens michi.

presso bestiarum qui in paucitatibus depingitur
figuratur adimpletur porci et lupi et cetera
animalia et vestes portant campanas pul
sant Domini benedictum versus missam
celebrant leo cum ceteris optime vestiatur quanto
magis ululat tanto magis demones animam
avari torquent h 1 Odo qui floruit circa
annum domini 920

Symonia que committitur secundum iura
si pro sepultura vel oratione vel pro
benedictione nubencium vel prelati ordinandi
vel presentandi ordinatori vel pro crismate aut
confirmacione baptismi vel probapte aut alius
sacramentis aut exigatur seu committatur
ut apte patet extra de simonia capitulo satis
tum in ecclesie cetera et ceteris capitulo quia plerumque
ste ineunte 1 q 1 Cum studet domum dei
promittere in pacto ordinacione nova tanto dicto
permanere aut revocari posse dubium non
est quod talis accomodacione modi omnibus absq
datur h Gregorius Nazanzenus simonia
committitur prece vel precio vel obsequio 1 q 1
Ordinaciones et ca Sunt non nulli inter
alia vicia graviter corripuit eos simonia
1 q 1 Quibusdam per Gregorium simoniaca
heresis ante omnes alias hereses pullulavit 1 q 1
Cum liquidat per Gregorium ut omnis sus
picio simonie vitetur ut nec pastum nec
pastellum pro aliquo spirituali detur 1 q 3 Si
quis obiciat quod cum dicimus quod accipiens
aliquid pro spirituali committit simoniam 1 q 1 Quis
quis ste vendere domum dei et emere
eos pariter peccat h Crisostomus ... 1 q 1 Qui
per cautelas pravas committit simoniam 1 q 1 Sunt
non et 3 ca sequentia ille simoniam
fugit qui manus suas ab omni munere ex
cutit 1 q 1 Sunt non et ca sequentia omnia
per Gregorium simoniacum sic non habet spiritua
le quod per temporali emit sic nec temporale potest re
tinere quod pro spirituali dedit vel accepit 1 q 1
Cum studet etc.

Simoniaci si non renunciant et penitent
in eternum peribunt 1 q 1 Si quis neque
ste adeptis privantur 1 q 1 presbiter per Gregorium
ste equiparantur 1 q 1 Cum sacerdos per
pecuniam et ca Cum studet ste deponuntur 1
q 1 Si quis episcopus et 4 ca sequentia 1 q 3
Cum 1 q 1 Si quis omnes ste heretici re
putantur 1 q 1 Eiciendos et 2 ca sequentia
omnia per Gregorium et ca Cum studet ste

a quibus studis pro somnis tamquam heretici arceantur
1 q 1 S. porro et S. Sed simoniacum
ipso iure vicium equivalentem et apostatare
sacramentorum segregatum 1 q 1 Reperiuntur pro
omnibus ste officium suum non iuste exequitur
1 q 1 Cum sacerdos et ca Qui perstat ste
sacramenta indigne largitur 1 q 1 Cum sacerdos
ste sacerdos non vero sed nomine dicitur 1 q 1 ca 2
emens vel vendens prelatum pre ten
mittit simoniacum et ethnicum dampnatus 1 q 1
presbiter Si ste tamen ca quod ordinacione prima suo ibidem
et ca Reperit et ca Statuere perigrinne
religiosorum vel hospitalium
habendo causa aliqua simonia est 1 q 3 Si quis
prebendas ste per quodcumque officium vel benefi
cium vel administracionem seu cura animarum aut
dare vel accipere simonia detestabilis est
1 q 3 Salvator pro medium ste pro ecclesie
dedicandis 1 q 3 Si quis episcopus 1 q 2 circa
per Gregorium ste pro consecrare prima lapidem sum
dare 1 q 4 Nullus episcopus ste pro baptismo
et confirmacione 1 q 1 Baptizandi et ca Cum
quod et ca sequentia ste pro crismate et signare 1
q 1 placuit et Nullus et ca 2 dampnum est inqui
busdam ste in sepulture exhibere ibidem ste
perquirere aliqua causis sacramentorum collacione
1 q 1 Quidquid ste pro debiti officii exhi
bere 1 q 3 Non solum per beatam ste spiritualia
in aliqua ordinacione 1 q 2 Sic episcopum ste
placito sine iuste maxime a prelato 1 q 3
Vendentes ste si celebrant simoniaci pollu
tum sacrificium offerunt dei 1 q 1 Sacerdos pet
secundum Malachiam ste venditores tamquam sunt
spiritum sanctum vendunt et cum inde proditori qui
xxx iudeis vendidit assimilantur 1 q 1 Eos que

Symonia secundum sanctos fratres magistrate plerumque
quod sic nulla mortui est ysto infecti
nos adsolvuntur commutate et forma defor
tam vel adolescentia consecrare et vere horri
sic est de heresi simoniaca Nam nullum peccatum
isto infectivum cum simoniacum inficit primo
seipsum 2o conferente super se et 3o populum
sub se cui ministrat sacramenta circa primo
populum undique inficit cecissime Contra ad
2m quod nimis solvit grauiter in melioratione
ecclesie cum quos debuit generare cum xpo
secundum formam ecclesie et defort secundum
leges divinas et hoc est tanto quod vocatur
heresis quod inspiratur divisio unum nullum
monstrum aput deum deformius licet videri.

esse caput ecclesie Unde signanter aaron repletur
et maria soror sua percussa est lepra Ecce
mox maria apparuit candens lepra quasi nix
et quando orat aaron moysen pro ea quod non
fiat sicut quasi mortua et abortivum quod proicitur
a vulva matris sue Nam tales apud deum
reputantur contra mores ecclesie licet videatur ipsam
regere Et quo ad 3m patet quod omnibus fide
libus horrent habentem lepram magis quam ipsum dia
bolum ymo fama eorum multos inficit et
inmittit vere appido et non tube et ideo
hortandi sunt in lege veteri mandare tamquam
intollerabiles extra castra Candor autem lepre
significat interiore ypocrisis quo morulis fide
lium simulat sanctitatem habet dicit in tractatu de
simonia capitulo 9to

Sinderesis est vis anime motiva que
proprie est nata fugi insuperioribus mo[...]ribus
naturaliter et stimulans ad bonum ac ab
horrens malum Et in istis nunquam errat
neque secundum sinderesim est peccatum Dicitur
etiam quod sinderesis non extinguitur totaliter
etiam in dampnatis remanet enim
in illis quo ad actum eius Sinderesis enim quan
tum ad instinctum boni et quantum ad displice
ciam mali culpe absolute considerata ex
tincta est in dampnatis et in dampnatis Secundum
vero quod culpa comparatur ad penam sic non
est in illis extincta sinderesis ymmo
modum remanet eis ad penam ipsa vel quasi
vermis eorum non morietur Remanet igitur displi
cencia mali in collatione ad penam Ut tercio de
veritate libro 2 capitulo 70

Singularitas in moribus et contempla
tivis approbatur Iste singularitas
non sit contra contraria quem consuetudines non debet
violare turpis est enim omnis pars vniuersi
suo non congruens dicit 8 Confessionum per Augustinum
Singularitas morum etiam bonorum in con
sueto scandalizat dicit 22 ista per Augustinum
qui scilicet vivit contra leges mores eorum
quibus vivit singularis et superstitiosus videtur
dicit 81 Convictus per Augustinum Item singula
ritas vltra mores consuetos flagicia re
putatur dicit 8 per Augustinum non
mirum est omnino quod alimentorum sumat quibus
diu non sit similis sed congruat quibus
alimentorum hiis cum quibus vivendum est
dicit 81 Quod dicit per Augusti
num Contra prima sequitur

Ebrietas Sobrietati inimica
sunt 8 Primum est scriptura Thessalonicenses
4 vigilemus sobrii simus 2 Timothei 4 Tu vero
terium tuum imple sobrius esto 1 Petri 4
Sobrii estote et vigilate etc 2m est ex a
petitore sic Iohannes baptista Matthei 3 Esca eius
erat locusta et mel silvestre 3m est
quod valet ad sanitatem 2 primo ad salutem
anime et corporis Ecclesiastici 31 Sanitas est anime
et corporis sobrius potus nichil sic salu
tem nichil sic sensum acutum operatur nichil
sic castitudine fugat sic moderata refectio
2o quod ad iocunditatem tam ad spirituale quam
corporalem valet Ecclesiastici 31 Exultatio anime
et corporis vinum moderate potatum Crisostomus
Si acarne quecumque superflua abscidimus
mox inspicimus quod delectat in vinum Ecclesiastici est
mala que ex defectu sobrietatis provenit
Sobrietas e[...] habetur dicit 35 per totum
et dicit 81 per totum plus de abstinencia
de alimentis Sobrietas omnium virtutum mater di
citur sic ebrietas omnium vitiorum origo habet
Augustinus sermone 31 etc

Societas bonorum multum est appetenda
Si inventi essent sodomorum
x iusti fuissent pepercisset deus omnibus civibus
propter illos x Verum tamen dixit angelus loth
Surge ne et tu pereas in scelere civitatis
Genesis 18 Benedixit dominus laban ad introitum
iacob Genesis 30 Benedixit domino domum
egipcii propter ioseph Genesis 39 Sapientes
babilonis morte condempnati per danielem
exponentem sompnium regis sunt salvati
Daniel 2 Cum dum petrus cum christo et apostolis
fuit fidelis fuit cum in mestis pontificum
christum negavit Iohannis 18 Actuum 2 Socii
pauli in navi propter ipsum salvati sunt
a tempestate gravissima Actuum 21
Qui cum sapientibus graditur sapiens erit
Proverbiorum 13 f Amabilis socius omnibus est
officiosus et nulli onerosus quia devotus
ad deum benignus ad proximum sobrius ad mun
dum fugiens et proximi mundi dominus superiora
habet ad gaudium equalia ad consorcium inferi
ora ad servitium sicut Hugo libro 1 de anima

Societas malorum multum nocet
Unde abraham quamdiu erat inter
caldeos non legitur esse visitatus a deo sed postquam
egressus fuit pluries a domino apparuit patet
Genesis 12 14 17 et 18 Dixit moyses

filiis isrl. Recedite a tabnaculis impiorum et ce. Descenderunt Datan et abiron in infernum viuentes Nu 16. Precepit dns filiis isrl. vt inhabitatores chananei dispderent cunctos habitatores eius et ce Nu 33. Ipsis autem non perficientibus successit eis male vt Iudic 1 et 2. Iozaphat rex iuda in auxilium achab regis isrl ingressus est bellum contra regem Syrie vbi achab interfectus est et ipse vix euasit 3 Re 22. Vnde dictum est per prophetam impio prebes auxilium et hiis qui oderunt dnm et ce et paralip 19

Societas aliorum fuit inficiebat totum populum Vnde deus ait non ero vltra vobiscum donec conteratis eum qui huius sceleris reus est Iozue 7. Et ideo recedite a tentoriis impiorum et ce. Non enim concurrunt nisi male facientes. prouerbiorum 2 Concupiscant super infideli in die angustie amittat pallium et ce prouerbiorum 27. Discede ab iniquo et deficient mala ate Eccli 7. Modicum fermentum totam massam corrumpit 1 Core 5. Gal 5. Scripsi vobis in epistula ne commisceamini cum fornicariis et ce. Si his qui super nominatur fornicator est aut auarus et ce 1 Core 5. Corrumpunt bonos mores colloquia praua 1 Core 15. Denunciamus vobis fratres in nomine dni ihu xpi ut subtrahatis vos ab omni fratre ambulante inordinate 2 Tessa 3. Voluit xpus cesari voluit petri voluit ab apostolo suo tradi ut tu si desertus a sociis perdita a bipso modicitate fratris tuum cernere iudicium pro persecutore et ce ambrosius super lucam li 7. Collocandi sunt vbique primi quia abel fieri non valet quem cayn malicia non exercet. Vnum vero est propterquod vitare societas malorum deberet ne fortasse corrigi non valeret adimitatem trahunt ut Gregor super quem Chri. Cheolus est quem malorum odium quem consortium sic multa bona habet quibus vita sit plura mala societas aufferet malorum ut Ieron li 2 soliloquiorum. Ausculta cum quibus edas et bibas quam quam edas vel bibas ut Seneca in epistula

Societas requirit concordia morum di
e 1 c 4 dr et ca. Clem. Et
bona qui in bonitate permaneret non polluitur malo sociatur 32 q 1. Non est per seipsum. Ex ibi de cleric et mente c 4
boni est malum socium declinare ne sua morbida omnibus inficiat contagium societatis di 8 c 1 Bz 1 d per ieronimum c 4 difficile est incorruptum permanere qui corrupto sociatur 23 q 5 Qui inuisis vel iniusti c 4 3 e associatur quibus malis aut committendo aut fouendo aut non corrigendo 23 q 5 et ita placet per augustinum c 4 non caret scrupulo societatis occulte qui manifesto facinori desinit obuiare di 83. Error 23 q 3 Cum per di 86 Facientes c 4 societas malorum est quisque tollenda quisque fugienda 1 q 1 Augustinus et 2 ca sequentis c 4 incantationes et artes magice sunt quasi pestifera societas hominum et demonum 26 q 1 Illud iusti per Augustinum. Sociis dr impiis collega in officio comes in itinere consors in mo socialis et infalibus imperare ut ipsi etc. et

Sodoma peccatum sodomiticum committitur cum masculis et feminis 32 q 7 Vsus per augustinum c 4 in peccato sodomie de ordinatur ordinacio dei et nature 32 q 7 Flagicia per augustinum c 4 peccatum sodomie et aput gentiles est detestabile 33 q 7 Flagicia c 4 grauius est quam cum ipsa matre peccare 32 q 7 c Adulterii sic loth offerebat filias stuprum ad detestandum peccatum sodomie in aliis 32 q 7 c Adulterii offerebat per omnibus plus vide luxuria et ca 6

Sol Sol stetit in medio celi et non festinauit occumbere spacio vnius diei Non fuit antea nec postea tam longa dies et ce Iozue x. Ite reuersus est sol x lineis per gradus quos descenderat 3 Re 20 et paral 32 et ysa 38. Sol eleuatus est mortuo suo et ce Abac 3. Sol conuertetur in tenebras et ce Iohel 3. Sol obscurabitur et luna non dabit lumen suum Ma 24. Erunt signa in sole et luna et ce Luce 21 Facta est sol niger sicut saccus cilicinus Apoc 6 iusti vnde hay° dicit quod sol iusticie dns ihus xpus deceptione scriptum est Vobis autem qui timetis dnm orietur sol iusticie. Sol obscurabitur quia dominus ihus xpus virtutem sue potencie non manifestabit. Luna non dabit lucem suam quia ecclesia in articulo vere fulgore non resplendebit. Stelle de celo cadent planetes fide in ecclesia sed in tanta mente quod corde cadent ut ille est autem sol alterum

hec e pfundior et auos remotor nocte
quam die Vn ab altitudine dei peccat
mali i. abelongatione solis i. xi abeis pte
impietatis p tirore amor Et bn xpus
sol di qr sol e lux mudi omib stell
ut tradit luce pbens Medius int tres
supiores et tres placetas infiores motu
suo regulat aliorum motu reglas ipe ac
cedens tribus supioribus cu soli ipi accidit
et appinqt Tres infiores nunq in corpo
lunis defectum paties sz eis lu aliubi auf
fert aut p tre intpo aut lune a nube
magis inoa insignis estas inuq in hy
emalibus amico signore tinglo nuq flet
titur cu alie planete evagetur nec
movetur motu ppo n pressiue cu tu
ceteri mover Vn retrogradi li motu suo
qritas aim effiat ptes et parties plu
maru et ea opamia electore et ma
et qpoib elemetore vel dimore Ipse
qz e causa calore vniusalis qui est
infior mudo et ubi no accidit eis calor
vtpote insepetiue coagula ibm vapo
res et nd eleua in sublime flat in
eadem loco ff venti validi et no gpo
aliqs oraciantib et semetib Ipe qz
e qui p tales sum inlocis b appinqn
tibus sfhi gracquis maris attrahit ptes
caru fecunditates h linco tro 102
Sol aut si ascenderit intrauit stel
lare fixare destrueret ele
et ele rursum si descenderit adar
culu lue etiam destrueret Ite inlore
aquib multu elongatur sol multipli
catur niues et vidit in eis hiuditas
et frigus et hom hitantiu in illis lax
antur corpa et fiut coru copagines
occulte non apparetes p multi ca
nui facies coze totidem oculi pui ca
pilli leues colores albi cu rubedine qua
tas aim coze e ebetudo et abstrasio pie
tatis paucitas qz sapie et multi ob
liuonis Sol qz in die p tales sum
calefacit aerem et reddit eu subtilem
et rare eius qz absencia der densa
ita ut pteruptio eius non put aialia
vide de nocte n essent stelle p lu
sum acree subtiliantes et p motu cale
facientes Motus qz omi aialiu cu p
uenit sol ad ore orizote dn e ascdes

ad mediu celu coru fit augmtacione
et fortitudine Cu aut declinauit a
medio celi debilitatur motu coru atq
minuit vsqz ad occasu Cu vo occidit
sol laxan corpa ad sop Et licet
variato pstiq et desiq et declinatois mai
festior e inquibusda seminib et floib
qz mouetur crescut et desinut apte
cu ascensu eius et declinacio cu eius de
clinacione Et cu sol occidit debilitat
et marcescut h v b
Solis pprietates h apte ggruunt
domino ihu xo qui dicit Ego
sum lux mudi Ipe omib stellis lu
plet qr ipe e lux vera q illuiat oes ho
mines aut scos stellas dice possimus
Daniele dicte Qui ad iusticia erudiut
qsi stel inppe etnitates Ipe aut medius
e qr fm hominem mediator dei et hom
et ideo bn vidit int tres et tres qr ipe
xo int se et dm et patrem et spm sanctu
vz trinitate se homines supiore et huam gn
p tres ordines diuisum an lege sub
lege sub gra vel inoggmitate gemdos et
virgines siue inctoantes pfectos et
pfectos velud luna mercuri et lucifere
Luna enim preter noui lu bn tapa
e methodiu cheraud pp qmutatu
solis pfectam luaf pp progatia luis
pfectore Et pz qr xc fm homines ad tri
tate accedit et appinquat nos aut ad i
p more assilacoe et coformit eius qz
et motu opacom e nos viuendi et mo
uendi tota hor e opandi Ora q dt
se in xo manet debz sic et ipe et i e abu
lare licet ibi ubi pepria ste solis
vnus e calor et vna na qz alia idu
rat ut lutu alia liq facit ut ceram niue
et huios sic una dei tepus iuste induat
et pios et misericordie saluat et iustifi
cat h Jerg cp 9 2
Soliditudo sclarum digtatu ca
fatalioib viruis pmi quito ma
ioribus cuis gua h Virgl li 11
more Solitta dr qsi solertia quitu
sz aliqs coequa solercia ai velop e
ad prosequeda ea qz sut agenda h Jsid
ethi 2e Sollicito carlus cogitacoi in
faucta pdit iustic et ordins licet Cass
omot 13 9 Lra 2

Solitudo desperacionis est filia quia
desperacio solitudinem generat quia ac
spat in eum 1º non est sollicitus quid
inducit aut quo vestiatur quia nulla
res est que faciat homines desperare in aliqua
necessitate nisi quia spe non habet in deum spera ergo bonum et
operare iusticiam ut spem habeas apud deum
et non desperabis in tua bona enim opera spera
re faciunt mala autem opera desperare compel
lunt Non enim dixit propheta sperate in deo
et iniusticiam facite etc sed spera in deo et fac boni
tatem et pascere in eius etc secundum Cris. omelia
16 sequitur
Solitudo 3a est pena spiritualis et
laudabilis Unde Iere 9 Ne dederis
sompnum oculis tuis nec dormitent palpebre
tue etc 1 Cor. 7 Qui sine uxore est
solicitus est que dei sunt etc 2a est temporalis
et tollerabilis Gen 3 In sudore vultus tui
etc pat Luc x Martha martha solicita
es etc 3a est superflua et vituperabilis quia
cupiditatis Unde Eccl 2 Peccatori dedit
deus afflictionem ut addat et congreget etc Prima
precipitur 2a permittitur 3a prohibetur multe
racionibus Una racio quia suffocat verbum dei Math
13 Que seminatum est in spinis etc Alia racio
est quia impeditur fructum boni operis et retra
hit mentem a spiritualibus studiis 2 Thi 2
Nemo militans deo implicat se secularibus nego
ciis etc Eccl e
Solitudo a solace repellatur Unde
Eccl 2 Cum aliquis laborat in
sapiencia et doctrina et solicitudine etc Et sequitur
iacere curas in sompni homini bono in conspectu
suo dedit deus sapienciam et scienciam et intellige
nciam peccatori dedit aut afflictionem etc Item
Eccl e Consideravi reperi et alia vani
tatem sub sole unde est secundum dominum non habet etc
Solitudo carnis voluptatibus stimu
latur qui non est ubi est fragrancia
voluptatum et minus animi molestias patitur
quia divicias non videt Aug li. de singu
laritate clericorum Sapiens numquam sola esse potest
habet enim secum omnes qui sunt et qui fuerunt
boni et animum liberum et quocumque vult perficit
et transfert et quod corpore non potest cogitacione
complectitur et si hominum inopia fuerit lo
quitur cum deo numquam minus sola est. Secundum quod homi
nianus Trina dum quis permixtus est
turbis et in multitudine fluctuantium voluptatum
nec vacat soli deo nec segregata est a vulgo
nec potest esse secundum Origenes omelia 11 super
Levit. Unde non propter populo est et populus pro uno
factum non est Unus factus est multum magis
alter alteri tenetur suum secundum Sen. ep. 7
Secessi non tamen ab hominibus sed a rebus et in primis
a rebus meis qui nichil videntur agere ma
iora agunt secundum Sen. ep. 8
Sompnus qui negligens prelatis dormi
enti comparatur di 86 Ferez per Gre
gorium Que aliquem sompnum vanum et deceptorum
tormentis innititur Homines 26 q 2 Sa
tanta medium per Aug. Que homines magis
infideles deludunt diversis eis species et simi
litudines offerendo et pro cuius quoque deducen
do et cum hec sola patiatur spiritus in eorum cue
iure opinatur 26 q 4 Episcopi per medium
Item sompniando illusiones contingunt hominibus
simulatur di 6 ca 1 per grege et ca. sequitur
per hoc Iacob in sompno vidit scalam cuius ca
put pertingebat in celum et angelos ascende
ntes et descendentes per eam et dominum inniten
tem super eam Surgens autem spiritu prophetico
dixit Quam terribilis est locus iste non est hic aliud
nisi domus dei et porta celi Et ideo vocatum est
nomen loci illius bethel quod interpretatur domus
dei Nato itaque in bethleem domino visionis
illius prophecia completa est Domus est dei
corpus Christi est in ipso dicitur Solvite templum
hoc etc Item sapiencia edificavit sibi domum porta
celi ipse est ipse per quam intratur magister in tradere
dicitur propheta secundum porta domini iusti intrabunt
per eam secundum Cris. omelia 21
Sompna plerumque in scripturis ponuntur
sicut Unde hora est iam nos de sompno
surgere et alibi Surge qui dormis
Item sompna est mors quia peccatum in te mors
est Unde vidua que in deliciis vivit mortua
est Sompnus est inmobilium et inmobilitas sensuum
spiritualium anime que sunt memoria intellectus dilec
tio unitate quia super ipsam est et cogito et ac
ordinata sui et eius qui super pat est congito
regendi et administrandi quare est sunt spiritual
anime sunt sapiencia et sciencia intellectus ars
et prudencia sine consilium Sompnus
fit cum vapor resolutus a nutrimento ascendit
ad cerebrum et ibi in frigiditatem vertit et oc
cupat primum instrumentum sentiendi ut non possit
agere Insompno quia est reclusio calore in
nati ad cor qui tribuitur ad vapores

ocupatos primu mystem sentiendi sic ad
fantasmata spalium revelebantur aut
adamandum se et sopno solet gratie sopi
tos similiter ledes validi clare et magna
fulgor in oculis videre fure dum hostium
obsidentium et periculore te latentium sic asop
no aie simili penalitum clare x et sto
rum excitandum fulgur rutila gustationibus
x et sterore timor mortis et iudicii pene
et spes primi excitarent sopitos in peccato
et sompnium est quod divites et peccatores fui[me]
h Levito dco I4 plus in dicto

Sors Sortis excipitur videtur non
esse peccatum hys ex[16] et auctoribus
primo de achor et sorte eius quo pro sorte
Josue 1 pro Saul electum in rege I Re 10 pro
Jonatha filium eius contra statutum regis co
medente I Re 14 pro Jona sorte deprehensum
et in mare deiectum Jone 1 pro Zacharia
sorte incensum ponente Luce 1 pro Mathia
in apostolatu pro apostolis electum Unde Aug in li
p[re] Sors non est ad malum sed res in humana
dubietate divinam indicans voluntatem Ath
tale viii anno ecclesie clarescit multa
promittebantur que tempore proficiendi disciplie
penitus sunt eliminata Copula namque sa
cerdotalis vel consanguineorum nec legali nec
ecclesiastica nec apostolica auctoritate prohibetur
Contra tamen lege penitus mediatur sic et sor
tibus nichil mali in esse monstratur pro
hibetur tamen fidelibus ne sub specie hac de
viationis ad antiquos ydolatrie cultus redeant
h 26 q 2 Et aut pro Gratianum Eadem
sententia per ibm pro Augm scom et Bedam
et multis aliis cab. etc.

Sortilegium Non augurabimini neque
observabitis sompnia Le 20 f
Non declinat ad magos aut ad ariolos etc.
Levi 20 B Vir sive mulier in quibus
phitonicus vel divinationis fuit spiritus morte
moriatur lapidibus obruent eos ibi
phitonissa consuluit Saul nec speravit in
domino etc. I Re 28 Par 10 f Ochosias
mortuus est eo quod quesivit sciens a deo
Accharon 4 Re 1 Cessent et salvent
te augures celi etc. ysa 47 ex phitone
spiritu in spiritum divinabat Actuum 3 et
Varro dixit divinationis 4 genera terram
aquam aerem et ignem sunt geomantiam
ydromantiam aeromantiam piromantiam

dictam antiquitus divini dicti sunt qui cum plena
divinitate enim se plenos simulant et astutia
quadam fraudulenta hominibus futura con
iectant Sicut Aug li decima dco[m]

Sortilegi sunt qui sub nomine ficte re
ligionis pro quasdam quas sanctorum apostolorum
vocant sortes divinationis sciencia profitentur
aut quarumcumque scripturarum inspectione futura
promittunt h ysid ethi lio 8 et 26 q 1
Incantatores aut dicti sunt qui arte verbis
pagunt Arioli vocati sunt qui circa aras
ydolorum nepharias preces emittunt et funesta
sacrificia offerunt hiis celebritatibus dco[m]
accipiunt responsa Aruspices nuncupantur
qui horas inspectores dies et horas in agendis
negotiis custodiunt et circa pecudum inspiciunt
et extis futura predicunt Augures sunt
qui volatum avium et voces intendunt sed
sunt et auspices dicti sunt auspicia
et auguria qui amgeria eo quod aves gerit
phitonisse a phitonico id est appoline dicte
eo quod is auctor fuit divinandi Astrologi
dicti sunt eo quod in astris augurantur
Genetliani appellati sunt propter natalium
considerationes dierum genesis id est nativitates
hominum per 12 celi signa describunt stellarum
quod cursus nascentium mores actus et eve
ntus predicere conantur hii sunt qui volo
mathematici vocantur quod stellarum inspectores ma
gi nuncupantur De hiis legitur in cron
quod natum xim annunciaverint etc. Saliza
tores qui dum eis membrorum quecumque partes
salierint ad hoc condere prosperum seu triste
predicunt h 16 q 2 Sequitur glossa etc.

Sortilegium non prudentis probat cum
illo Unde levit 20 1 Et si neglig
gens ipsius fece fuit et quod pro presses impe
rium meum dicat dominus etc. Unde qui sine
salvatore salutem vult habere et sine vera sapientia
estimat se prudentem posse fieri non sag
sed eger est non prudens sed stultus Inegitudine
assidua laborabit et ineitate noxia
stultus et demens permanebit at provide ombus
inquisitis et omnibus actis quod adimus ad
a magos vel aruspices demonibus et ydolorum
cultura opperitur Mors porta dicenda est
quod vita et qui eam sectantur ipse corruperint
ad eterna predicorum tendunt Pos dicitur Des
dei genera demonia h Augt decem dei
et 26 q 2 Nam sine Di quibus ariolis

auruspices incantatores obseruauit a' philatiis usus fuit anathema sit 26. q. 7. Si quis per Brugi.

Sortilegium est species generis culture ydolorum, qua demones consultacionibus futura predicunt. Et ysidorus ethimologiarum 8. Sortilegi sunt qui sub nomine ficte religionis per quasdam quas vocant sanctorum sortes divinacionis scienciam profitentur. Crimina philateriis alligat cum col. lu quidam autem pro erudicione scripta dicit sacris insipiens nomine erud. cotidie legitur in ecclesia et auditur ab hominibus. Cum igitur in auribus posita eruditionem non possunt quomodo cum per eam collo suspensa saluare vel est vita erud. insignibus literarum an in collectum scriptum sit insigniri bene eam collo suspendi si in intellectu ergo melius in corde possunt quam circa collum suspensa. Et Cass. de Leo. et cetera.

Sortilegium multis modis videtur variari. Unde origenes in periarchon dicit quod est quedam operacio demonum in ministerio preciosarum artibus quibusdam ab aliis qui se eorum mitigant incipiunt nunc per sortes nunc per auguria nunc contemplacione umbrarum comprehendi videntur. Sed omnes in quod operaciones demonum fieri non dubito. Unde specialiter est notandum quod 2 principales sunt genera divinacionis sub quibus et multe species continetur. Primum est quod fit per arte magica idest expressam vel tacitam demonum invocationem. Magica enim ut ysidorus 8. ethimologiarum dicit. Ex tradicione maiorum anglorum nomen habet et aput assirios primitus admissa postmodum in toto terrarum orbe pluribus seculis invaluit. Et sunt eius species plures et diverse videlicet prestigium quod sic dicitur eo quod oculi omnium perstringantur. Unde prestigiosi quibusdam apparicionibus aspectum et auditum hominum se ducentes nigue ad futura prenunciandum. Sompnium quando scilicet sompniando futura quedam prenunciantur de quo dicit scriptura Eccl. 33. Multos errare fecerunt sompnia et excedere eos sperantes in illis. Nigromancia quando per mortuorum apparicionem alia prenunciat quod fit quibusdam perlatacionibus cum ad hido sanguine et inde qui resuscitati videntur dimare admirogata cunde Nicos enim grece mortuus mancia divinacio nuncupatur. Ysidorus ethimologiarum 8. Phitonomancia idest divinacio per phitones quod est per homines vivos arreptitios a phitone appollinis sic nuncupati eo quod ipse auctor fuit divinandi unde et phitone grece in logo dicitur latine et cetera.

Secundum genus divinandi est quod fit magestaria demonum invocacione in rebus inanimatis per signa quedam et figuras quibus futura prenunciat occulta que denunciant quod si fiat aliquo corpore terrestri puta in unge vel in metallo seu lapide polito tunc dicitur geomancia si autem in aqua tunc dicitur ydromancia. Si vero in aere tunc dicitur aeromancia. Si autem in igne tunc dicitur piromancia si autem in visceribus animalium ad aras demonum ymolatorum tunc dicitur aruspicium sive auspicium si per motum aut voces avium vel quorumque animalium tunc dicitur augurium qui avium garria sive auspicium qui avium specia et sic quidem omnia decipi... imparata scriptura. Levitici 19 Non sit sortilegus nec augurabimini nec obseruabitis sompnia et cetera. Et Deut. 18 Non sit inter malefica neque incantator. Item pal. 33 ysa. 22 et 28. Item scilicet sompnia q. Condempnandi et omnia sic patet in litera 8. istiq ti. ut infra

Similiter 3m genus divinandi est absque demonum invocacione non tamen alienum est a supersticione quod fit per signa quedam vel figuras visu occurrentes quedam disposicionibus in quibusdam corporibus ut per similitudinem cogitacionum hominum salta ne membrorum quod dicitur salisatorium qui membrorum saltacio. Si autem ex linearum magis consideracione fiat divinacio tunc dicitur ciromancia quod est manus. Si autem ex quibusdam figuris in spatula apparentibus aliquid prenosticatur spatulimancia. Si vero circa verba hominum alia intencione dicta quod quibus torquent ad futura que vocantur prenosticare tunc vocatur esse. Et ad hoc genus divinandi pertinet supersticiosa inquisicio prenosticatio que fit ex consideracione eorum que eveniunt ex quibusdam gracionibus que ab hominibus serio idest incerto fiunt ad aliquod occultum inquirendum sive per protrahendum punctorum quod pertinet ad artem geomancie sive per consideracionem figure que proveniunt ex plumbo liquefacto et in aquam proiecto sive ex quibusdam cedulis scripte et in occulto reposite dum consideratur quis quam illarum accipiat vel eciam ex festucis inequalibus propositis quis maiorem vel minorem accipiat vel eciam ex taxillorum proiectione quis plus iaciat puncta vel dum et considerat apercia

librum q̄ p̄m occurrat vel ꝑ q̄ a° hu͡ius ꝑte
ſtat ad aliq̄ inquirend q̄ ſit om̄o occul
tu tuc h̄ ſpēs dīuinandi lz no͞n ſortiu
vt d͞t theol̄ in ſumma ꝑte 2 q 9 4 Crue
om̄s ꝑaūis ꝓhibetur

Sequitur quartu͡m genꝰ diuinandi
qd̄ licentiſſi͞m Et ē id q̄ ſit ꝑ
conſideratio͞z ſituſ et motꝰ ſideꝝ q̄ ꝑtinet
ad aſtrologos qui et genethliaci ſiue
mathematici atq̄ horoſcopi dicunt͞ ꝓpt͞ talium
conſiderationē dierum et horarum ſz hoc genꝰ
diuinandi ſimplr̄ ut ꝓdcm̄ dampnant͞ ꝑ doc
tores vt etiā in ſacra ſcriptura vt yſa
47 et 8 et ſe 9 Simlr̄ et ꝑ doctores ca
tholicos iſta determinātes vz Aug͞ li°
2° de doc͞t͞a xpiana et in Enchiridion et de
ci͞te dei et li confeſſionū et ſimlr̄ Gri͞ ad litt͞
et ꝑ btm̄ Grego͞e o 11 et ꝑ baſiliu͞ atq̄
yſidorū ethi͞ꝝ li° 8 et ꝑ alios doctores multos
in aſtronomia exptos cu͞ quibꝰ et Linconi͡ēſis
in ſuo exameron ſr̄ illo textu ſint in
ſigna d͞t Ca adiecis diſpoſitionū quo
ad pluuias ventos niues tonitruos et
ceteras impreſſiones licitu͞ ē iudicare
et non pnoſticare futura qua ſolite
lz veritate ſz quo ad actus mores q̄ hūās
q̄ conſiſtunt in libo͞ arbitrio hūano vanum et
ſtatim ē ꝑ͞ſe ſigna ſtella q̄ fingunt
mathematici aliq̄ certa iudicare etiam
dato ſtatim veritate q̄ conſtellationes hērent
effectu͞ et ſigno inſuper opera liberi ar
bitrii et ſuper cuctā qui dicunt fortuitu͞ et
ſuper hom̄ mores qua nō ē poſſibile inq̄
mathematicum certalibꝰ certitudinal͞ iudicare
Vn͞ et ꝑtā longā grauitate͡ꝝ gentē genethli
acos atq̄ mathematicos ſiue pnoſticantes co
cludit per rationes validas q̄ ſic pnoſtica
tes ſunt ſeducti et ſeductores eſſēt et
eorum doctrina impia et ꝓphana diabo°. q̄ dicta
te conſcripta q̄ confirmat Aug͞ ceteri
q̄ doctores et̄c. 2a q

Sortilegi dicunt qui fiunt conſtellatio
nes 2 6 q 4 Non licet Ca li
gatē tarattore vel aliquā rem q̄ medi
cina nō requirit vel obſeruaco ſcriptionis
vel huiꝰ talium vel huiuſ ſigr̄ in fide
nō fundata dapnāt͞ cu͞ ꝑtinentiis 2 6
q 2 Illud ꝑ Aug͞m Ca qui fiunt ſor
tilegia ſunt xpiane fidei et bapti͞m ſū
violatores 2 6 q 1 Nō obſeruetis Item

adiac° cu talr̄ ſeruunt captiuati ſunt 2 6
q 7 Epi eorum ſtē abepi de ꝑrochis ſit
expellendi ibm̄ ſtē ſinā ecclīa͞ ſunt
exquirendi 2 6 q 7 § Incantatores
a mane ſignorum fallacia i augurio ſo
lacij in domibꝰ edificandis i arboribꝰ pla
tandis a alijs vtilibꝰ ꝓficiendis attende no
debemꝰ 2 6 q 7 Non licet incantatores
infirmitatibꝰ hom̄ nihil remedij conferunt
ſz ſunt laqueū et inſidie diabl̄i 2 6
q vlt Admoneat ꝑ Aug͞m dom͞ ſuſti
nenti licet herbas vel petras querere
ſiue i cantare 2 6 q vlt ꝑ ſcom̄ Ca
magi ꝑmittuntur ad aduocandū fideles
et decipiend infideles depredia ſua ſer
uantes et ꝓpt͞ incredulitate dapnatione͡z
meruerunt 2 6 q 2 Ca ſiue ꝑ Aug͞m
et q 7 Nc Ca nō credimꝰ ſamuele
ſz ſaul adiac° illuſu͞ 2 6 q 7 Nec mire

Spes Grandi do͞c ñre eorum qui
nullam aliā ſpē lz̄ Heſt 1 e ſz
ſūte ſperauit ꝓres mi ſpā et li ros p̄s
12 1 Sperante in domino mīa circudabit
p̄s 31 g Expectatio iuſtorum letitia ꝑ
prū x g Mortuo homine impio nulla
erit vltra ſpes prū 11 h Spes impij q̄
lanugo ē q̄ a vento tollitur Sapie 9
C Nulla ſpā͞t in deo et confuſꝰ ē Eccl̄i 2
d Confugimꝰ ad tenendā ſpem ꝓpoſita
q̄ ſic anchoram hēmꝰ anime tutā et
firmā Hebr͞ 6 g Multi magr̄ videt
dei filiuſ eſſe qui nouit a quo ſperet q̄
non lz q̄ qui ꝟ tribuit q̄ hz h̄ Aug͞
de ſpū et lr̄a ſpēs creditur et caritas
orat ſz ſine fide eſſe nō pūt ac ꝑ h̄
et ſides orat h̄ Aug͞ in Enchiridion
de diuina miſtatē tunc ſperans aplis
ē cu ꝓfidia hūā deſtruit h̄ Amb in
exameron De ſpe incaſſū ꝓſiut qui ti
more deu͞ in ſuis opibꝰ renuit h̄ Gre
gl̄ li° 29 morum certitude deſperare ē ſpe
incertitudinē ponē h̄ Grego͞e in morum

Spes ē certa expectatio future bea
titudinis ꝓueniēs ex gratia dei et meri
torum ꝓcedentibꝰ q̄ ſic exponitur Spes
eſt certa q̄ d͞t ꝓpt͞ excluſione͡z q̄ abſq̄ cer
titudine fluctuat inquantū Expectatio
d͞r ad dīnā comprehen͞ſio q̄ ē inpedita vel
omnia ꝓūr͞ habebunt future beatitudinis d͞t
ad dīnā videre ſimlr̄ q̄ ē expectatio

futur*e* inserere p*re*mios i*n*quid ce*r*tam
i*n* c*on*dei benig*n*itate *con*siderata ad d*eu*m de
gr*aci*o*n*is q*uod* s*an*ctitate dei tu*n*c *con*siderat
Ex m*u*lte e*n*i*m* d*icitu*r ad d*eu*m p*re*sumptio*n*is h*abe*t
t*u*m benig*n*ita*te* *con*siderat dei h*ec* Aug*ustinus* Cer
titudo spei *con*tra h*oc* oritur c*on*ditio*n*a largi*tate*
ex habundancia meritor*um* *et* *con*p*ro*g*ress*ione*m*
eternor*um* h*ec* t*h*e*olog*o de v*er*i*tate* t*h*e*ologie* li*bro* 7 ca*pitulo* 21
Spes e*st* audacia me*nt*is de largi
tate dei *con*cepta habendi uitam
eterna*m* p*er* bona merita. Int*er* fide*m* *et* spe*m* etia*m*
e*st* d*iffere*n*ti*a fides e*n*im e*st* *de* *tem*porale p*rese*nti et
futuris Spes aut*em* tu*n*c desitur*is* e*st* fides
aut*em* ta*m* de bo*n*is q*uam* de malis spes de bo*n*is
tu*m* e*st* fides de bo*n*is e*st* ta*m* s*ibi* q*uam* aliis spes
aut*em* de bo*n*is s*ibi* s*ecundu*m *con*ueniencia *con*uenit tu*m*
m*u*lt*a* q*uod* ta*m* fides q*uam* spes de i*n*uisibilib*us* e*st*
Nota q*uod* spes p*ro*p*ri*e e*st* viator*um* sic e*st* com
m*u*ni*s* opinio*n*is sic dictu*m* Spes aute*m*
eor*um* qui sunt i*n* purgatorio et qui fuit
i*n* limbo e*st* cu*m* c*er*titudine sp*eci*e v*n*de declarat
aliquo*modo* a*ppellatio*ne sp*e*i dicta Spes v*er*o q*ue*
fuit i*n* Stephano qui vidit celos ap*er*tos
et q*ue* fuit i*n* paulo cu*m* d*icitu*r Scio cu*i* c*re*di
et c*er*tus sum et q*ue* fuit i*n* ada*m* an*te* pec
catu*m* fuit *cum* c*er*titudine visio*n*is tu*n*c debi
lio*r* q*uam* i*n* celo v*n*de spes sic supra ad
huc e*st* i*n* ...*ve*re dicta Ex his p*ate*t q*uod*
i*n* p*at*ria non e*st* spes q*ui*a beatu*s* e*st* om
ni*um* bo*no*r*um* simul tota possessio v*n*de ibi mobile e*st*
futuru*m* q*uod* spe*ratu*r et licet s*an*cti adhuc
sit futura corp*or*u*m* *con*s*ecutio* s*ecundu*m re*m* tu*n*c p*re*ns
e*st* s*ecundu*m cog*niti*o*nem* h*ec* t*h*e*olog*o de v*er*i*tate* t*h*e*ologi*e li*bro* 7 ca*pitulo*
21 *et* ca*pitulo* 7
Spes du*plex* e*st* s*cilicet* suffragii *et* p*re*mii
P*ri*ma p*ro*mittitur e*st* i*n* s*an*ctis 2a
i*n* ps*alm*o deo et h*ec* e*st* P*ri*ma venie ut ibi
fuit d*eu*s *con*pani no*n* *con*fundar i*n* et*er*nu*m* 2a
g*ra*cie p*s*alm*u*s Sp*er*antes aut*em* i*n* d*omi*no m*uta*
bu*n*t fortitudine*m*? 3a gl*ori*e p*salm*o 26 Cr*uci* sp*er*at
i*n* d*omi*no saluabi*tur* Eff*ectu*s spei e*st* m*u*lt*iplex*
s*cilicet* a*d*iu*tori*u*m* liberat p*s*al*mus* i*n* te sp*er*au*er*u*n*t p*at*res
n*ost*ri *et*c*etera* Ex*empl*u*m* de suzanna et daniele co*n*
fortat v*n*de 2 cha*rta* i penitus i fere vno
die i*n* *con*spiciens ... sustinebat sp*er*
spem qua i*n* d*omi*no habebat mente eleuat
ysa*ias* 40 Cr*uci* sp*er*at i*n* d*omi*no mutabu*n*t
fortitudinem assumpent ut aquile Saluat p*s*al*mus*
Cr*uci* saluos facit sp*er*antes i*n* se Sp*ecia*lia
i*n*stitut p*s*al*mus* Oculi om*n*i*um* i*n* te sp*er*ant
d*omi*ne *et*c*etera* h*ec* t*h*e*olog*o v*bi* s*upra*
Spes i*n* deo posita sic facit me
tem sp*irit*uale*m* *et* munda*m* sic q*uod* di
uitias congregat cu*m* p*re*cio sp*e*i sua pot*est*
mitta Cr*uci* aut*em* spe*m* sua*m* po*n*it i*n* t*er*ra
illius mens e*st* t*er*ralis *et* i*n* meta illius *con*
tato i*n*tenebris e*st* *et* i*n*perfectis Crux du
e*n*i*m* c*ui*co s*ecundu*m sua*m* natura*m* *con*cupiscit
purga bo*n*a spe *et*c*etera* m*en*te*m* *et* mente *con*cupiscit
tribulacio*n*e no*n* ei *con*trad*icitu*r nec i*n*iustic*ia* *con*sidera
re dimidiat nec i*n*dica*tu*r futuru*m* v*ir*tute re
p*ro*bat Cr*uci*a nec v*ide*t tu*n*c sit c*er*tu*m* nec
i*n*tellig*i*t ee malu*m* q*uod* malu*m* e*st* *et* si v*ide*t
non p*ot*e*st* q*ui*a spe*m* no*n* h*abe*t i*n* i*n*hibet p*er*iculo Qui
aute*m* spe*m* no*n* h*abe*t i*n* celo v*ir*tute no*n* h*abe*t re
siste*re* *con*cupis*centi*is h*ec* Crisost*omus* o*mel*ia 17 ...
Sp*iritu*s s*an*ctus Amor d*icitu*r 3r viz*
esse*ntialite*r p*erson*al*ite*r et *con*c*omitante*r Esse*ntialite*r d*icitu*r
amor i*n*genitu*s* ipse cu*m* p*at*re *et* filio vnus
e*st* *et* spi*ritu*s e*n*i*m* tres i*n*genitu*m* vnu*m* sunt i*n* esse*n*ci*a*
diligu*n*t se i*n* amore *con*su*bstantia*li q*uod* app*ropriat*ur sp*irit*ui
s*an*cto p*er*sonali*te*r v*er*o d*icitu*r sp*iritu*s s*an*ctus amor i*n* q*uan*tu*m*
ipse n*e*x*us* e*st* p*at*ris et filii p*ate*r e*n*i*m* *et* filius
diligu*n*t se amore ab eis p*ro*cedente qui non
e*st* p*ate*r nec filius s*ed* sp*iritu*s s*an*ctus Concomita*nte*r q*uia* d*icitu*r
sp*iritu*s s*an*ctus amor q*uia* amoris *con*comita*n*s qui
e*st* i*n* nob*is* Sp*iritu*s s*an*ctus no*n* solu*m* e*st* causa
effi*cie*ns s*ed* etia*m* *con*c*omitante*r e*st* atq*ue* fi*n*is Cu*m*
aute*m* d*icitu*r p*ate*r *et* filius diligu*n*t se sp*irit*u s*an*cto
du*pliciter* *ex*poni p*ot*e*st* P*ri*mo sic diligu*n*t se
sp*irit*u s*an*cto amore qui e*st* sp*iritu*s s*an*ctus *et* s*ecundu*m
hoc v*er*a e*st* 2o sic diligu*n*t se sp*irit*u s*an*cto
i*d est* p*er* sp*iritu*m s*an*ctu*m* v*e*l p*er* amore*m* q*ui* e*st* sp*iritu*s
s*an*ctus et s*ecundu*m hoc non e*st* *con*cedenda q*uia*
no*n* e*st* ibi a*blatiu*s *et*c*etera* q*uod* h*ec* d*icitu*r dicat p*er* p*ri*n*cipiu*m
Est e*n*i*m* reg*u*la q*uod* h*ec* d*icitu*r p*er* d*icitu*r tu*n*c p*ri*ma*rie*
v*e*l alicui*us* positu*m* i*n* locucio*n*e Sicut
q*uan*do d*icitu*r p*ate*r op*er*atur p*er* filiu*m* creaturas s*i*bi
e*n*i*m* nota*tu*r ...o p*ri*ncipa*liter* i*n* filio v*e*l op*er*is
s*ed* h*ec* *con*cedent*ur* filius op*er*atur p*er* patre*m*
n*on* ibi nota*tu*r ...o p*ri*nc*ipa*l*iter* i*n* p*at*re et hoc
du*pliciter* v*e*l s*cilicet* v*e*l filii *et* v*e*l op*er*acio*n*is
h*ec* t*h*e*olog*o de v*er*i*tate* t*h*e*ologie* li*bro* 1 ca*pitulo* 8
Sp*iritu*s s*an*ctus datu*s* e*st* trib*us* modis
i*n* signo visibili viz* i*n* igne ut
calefaceret i*n*frigidos i*n* linguis ut doceret
ignaros et i*n* sono ut terreret rebelles
Apparuit *et* i*n* 3b*us* signis s*cilicet* i*n* nube ut
ductor esset moysi *et* p*o*p*u*lo Exo 33 i*n*
columba sup*er* *christu*m bap*tiza*tu*m* ad ostendend*um*

pleitudie grē q̄ in xp̄o erat ītē ī fla tu pt̄i resurreccōis ad sanctificandū vniū sis affca q̄ flatus abiectiore pdidit Dato spūs scī 3ᵃ ē p̄ma an passionē in bap̄mo q̄ glorie Ioh' .13. Qui lotus ē nō indiget n̄ ut lauet pedes 2ᵃ in die pas ce Io 20 Accipite spm̄ sctm̄ rū Hec erat initia spūs dilatōis p̄mi di signū tet in uigit̄ ho inadfirmatōe ī bap̄mo et in morte ītē 3ᵃ te effectū consecrati sunt apl̄i gelbat datur 3ᵃ spūs scī vz eloqnciā in liguis audacia in tormentis virtute miraculoꝝ ptātōz avi ciis q̄ postea nō peccauit mortaliter
h v s ca° 9 · Lcā h

Spūs sctūs datꝰ ē in die 50 vt ostendatur acc ē remissionis illa ang iubilei sinuclit remissioi vet die dictā vt esse dies renouacōis q̄ fiunt z tātū Datus ē sunt in hoīa 3ᵃ q̄ p̄ma h° ī h° tria dr̄ perdidisse grām vn̄ queīs fuit vt cadet ho mittet̄ apl̄is ītē hōi tria ut ostendatur qm̄ nob hōa tria grā datur Sunt eni tres hōe mortales sz gtrio confessio satisfaccio Debet nō spūs scī p̄t esse tribulacio vnig grii nonis et tue quet tuo p° 3ᵉ intin te vel put ille due dnes sunt diuisim et sic que trū p 2ᵉ ē spūs sanctus
h tēo v s · Lcā 2

Spūs scūs dr̄ donū dei altissimi et h̄ pē gpāi ad nos Omne datū optimū et omē donū pfectū rū ītē fons viuꝰ q̄ septeplici riuo donū nob influit ītē dr̄ ignis quia affectū accendit ītē caritas dr̄ nō solū quia amor ē patris et filii s̄ quia nos ama tes facit ītē dr̄ spūalis vncō q̄a oēs tribulacōēs inicidinas suaues facit z iocū das s̄m id in labore requies ī estu tep rū ītē dr̄ dextere dei digitꝰ q̄ sic p digitū res corpales demonstratur ita p spm̄ sctm̄ ostenduntur res spūales oculo spūali ītē dr̄ paclitꝰ quia consolacōes celestes mētib instillat ītē dr̄ magistre optimꝰ q̄ intellectū addoceat sui illꝰ illumat Spūs scī dr̄ aspiracō actiue eo q̄ spirat Ioh 3 Spūs vbi vult spirat z s̄m h° nō spūs que ē 3a psōa ītē dr̄ aspiracō passiue eo q̄ spiratur et hoc mō spūm

Te spūm sctō h tēo v s rū
Spūs sanctꝰ ī igneis liguis ap paruit q̄ oēs quos repleuit ar dentes pariter et loquentes fecit hec Bergel ō Si quis diligit me Inflam matur spūs vt diligat̄ pꝰ in celo dat̄ spūs ut diligā̄ dꝫ Sicut igit̄ vna ē caritas et duo p̄cepta ita vnus spūs duo dō h Bergl ō 23 In eo qd̄ dominꝰ fecit qn̄ insufflat̄ dꝫ Accipite spm̄ sctm̄ intellige voluit q̄ spe scī nō tm̄ sit patris vm etiā ipsiꝰ vnigeniti spūs idē ipe patris z filii ē spūs cū quo ē pr̄ eīnitas z filiꝰ z spūs scī nō cantum s̄ cantor neq̄ flatꝰ ille corporꝰ deuenies ore pcedens sbā erat spūs scī natura s̄ potius significacō qua intelligeremꝰ spm̄ sctm̄ pr̄i esse filio q̄ tres q̄ non sunt eis singulis singuli sed vnꝰ am bore ē h Augꝰ decim dei li 13 pte q d ītē in gen̄ Insufflauit in hominem spm̄ vel melius flatū qd̄ nōm̄ deratū dr̄ nō de spū scō et hō docet gneti todites in yra Omēz flatū ego feci a nimaꝝ signꝰ ibi d

Spūs scī spiracio multiplex ē p̄ma ē de peccatore vn̄ contra q̄ non habitat spūs scī n̄ in corde mūdo Vn̄ le Gn̄ 8 de columba qua figurabat̄ ss q̄ tū nō inuenet vbi requiesceret pes eius reū sa ē in archaꝫ aque erāt sup vniūsam terraꝫ Et sic columba nō habitat in diluuio nec ss vbi ē diluuiū peccatore 2ᵃ ē trato sic eni aliquis libenter declinat ad hos picium ocadre desidata sic spūs scī ve adipos qui debita oracōe ipm̄ desiderant Sapie 1° ō Preoccupat eos qui se gtu piscunt 3ᵃ ē humilitas siue spūalis pau ptas in toto dum yra vlt Sedꝫ autē respiciaꝫ n̄ ad paupculm z gtritū spū et timentē s̄ nos meos 4ᵃ ē vnitas vn̄ Act 2 Discipuli erāt pit in eodē loco qn̄ spūs scī acceperunt z sic corpali sic et spūali habentes cor vnū et aīmaꝫ vnā 5ᵃ ē auditꝰ verbi dei Act 10 Adhuc loquente petro cecidit spūs scī sup eos qui audiebant verbū ītē Bergl se enim ī octā pasche Nꝫ eni fides ai in loco datur ss n̄ inue p insufflacōē papitur vn̄ sēpiū ē Non dū erat spe datꝰ quia

ibus no dn erat glificatu zc
Spus sctus equalis e pri et filio ag
bus pcedit de 9 di 4 de spu spe
sctu qr etiam nichil opatur no accipiunt
eu amatores scisitatis ß vanitate sectatores
2 q 1 Audiuimus Item petri dimitte te
ne vel qcumque opus e spc sci ibim
Item in domino ß manet spus scti i aliis
vero sctus quis manet quisque recedit de pe
di 2 § Querendum p Beda ite no pt
dicere duo illius ii in spu scto ibim post
incm Item simoniaca no h spm veritate
ß spm mendacij et illum aliis dat 1 q 1
gra Item septem modis quis peccat i ss
vz cu quis male sentit de pa spus sto
de 9 di 4 h iij vero p Augt ite cu
quis obstinatur et dt esse malum spuitu
de pe di 3 § Ad p Augm. insi item
cu penitencia quis desperat cu cayn q dixit
maior e iniquitas mea qp ut veniam
merear de pe di 1 § Eximiis itaqz
ite cu quis veritate agnita impugnat sic
illi dixerunt xm in belzebub demonia eicere
1 q 1 Eos ite cu quis quotidie modo
mortali peccat Naz ex hoc ase spm scm
effugat de pe di 3 Int h lrtu ite
cu quis i mortali peccato pseuerat sa
enter ibim au si Ite cu quis exiens i
mortali peccato h spoitur nunquam penitere
de pe di 1 § pt etiam
Spus sctus no tm patris et filij
qui dederunt ß nr etiam dr qui
accepimus sic dr deus salus qui dat
salute eade etiam vocare mea salus e q
accepimus Spus ergo et dei qui dt et
nr q accepimus No ille spus nr quo sumus
quia ipe spus e hominis qui i ipo est
Sz aliorum iste nr quo dicimus et panem nrm
da nobis h Augn de tri li 4 pte 4
ef ite Iohes ve inspu helie qr spus
e qp accepit helias sic de moyse spu
dei Tollam de spu tuo et dabo eis i
dabo eis de spu scto qp ia dedi t ibi f
ite qui adheret dno vnus spus e Non
dixit qui adheret dno vnus e a vnu sp
ß addidit spus Diuisum e em natura
spus hominis et spus dei ß inherendo fit
vnus spus ex duobus diuisis ita ut sine hu
mano spu beatus sit dei spus et pfecte beatus
aut spus hominis no n cu deo h ibim

li 6 pte 21 d Spus ide e qp aima vn
ps 30 In manus tuas co s meum i aiam
meam Venta vn Omnis Spus iste
tum ß rapiatur aborte motus vitalis operante
spus aie Non bon ps Qui fa aglos
suos spc i demones bon Non mala Luc
11 Sumpsit septem spus nequiores i n mlg
demones intelli spuales ps 147 o Omnis
spus laudet dnm i omnis intelli spi
vo 9 Spus e aia vel motus at operante
vitalis demon bon et mala et Io vbi
Sponsalia sunt futura q sc futuraze
nuptiarum pmissio 30 q 1 Nuptias
Nuptie dnr ab abnuendo eo qp puelle pu
doris gra caput obnubere solebat 30 q
vlt Nec id demirandum ß suo loco Item
nuptie terram implent virginitas paradisum
32 q 1 Nuptie p Amb Item aut septem
nequeunt contrahi sponsalia 30 q 2 § 1
Item sponsalia i cunabulis no tenentur nisi
ad annos discrecionis consenserint 30 q 2
v Item sponsalia contrahuntur p vba depnti
27 q 2 Sepsit Io 27 q vlt Item pntibus
no licet puellam sponsalia frangere qp vtroqz
assensu contrahitur 31 q 3 Si qui pntes
Item sponsalia tm p parentes tractari de
Non e em virginalis pudoris eligere
maritu 32 q 2 Non omnis § sequitur
De desponsacione marie cu Iozeph hic
27 q 2 § 1 Lra 2
Sponse pmisse no de statu diu
ne vilescat 27 q 2 Iusta tu
p Augm Item vo vincere alt no de
coniugi 27 q 2 desponsata Item pt
pubtatem honestate neue aliqua grauiori
nec invita nec pter morte pt accipere
27 q 2 Si quis desponsauit et ca Si
quis vxorem p Augt Item sponsa lugere
lugere morte sponsi sui qi vi sui 27
q 2 Ome insi p Augm Item forma
voluntaria vi desponsacionis vinculum
desertio 27 q 2 Raptor Item opprimens
sponsa alterius morte punitur 27 q 2
Ome Item sponsa quis dr vxor post
quis vi 27 q 2 Cu ppr scom et plus
ea sequitur Item sponsus cu sponsa
obuiencia benedictionis pma nocte de
i virginitate pmane di 23 Sponsa
Statim dolosa ex hoc pro se et
leuis pro aliis pondeat vidua

c 23 q 1 Non affirmans C 3 omnes inde
statutis gestare et ut motus penso vel
tate ꝛ imaz lex di c 4 Omnes p Grege
Ite quib qui instituta et sermones suos po
dere di 40 pondet vsq libi statuta sta
e c qz pendet in illa censura ime dei
non pt estimari de pe di Opes an fi
C 4 uix mensuram culpe pena et i pomi
di 90 Alios C 4 aput deum no valet i
penitentie mensura tpis quantu doloris de
pena di 1 mensuram p scom ꝛ ca Inat
cusatione ꝛc L ra 1

Statuta sctorum patrum imobiliter
sunt observanda di 11 Nolite ꝛ
ca. ceterorum p Augm C 4 legitime sta
tutum pt dissolui ppr abusum ptate di
63 Quia sca S. primo Ite ppr stau
tios pupilos ecq di 1 Vasa v dr que
vasa sut meliora possessio dimo Ite ppt
cepisti pmitto di 94 plures S. Q 2 ic
C 4 statutu antecessore cessat si opposi
onem infert di 31 Om p Grege Item
cu iustitia no contiret di 14 sm et 10 q 2
Depraxis Item si cm mali inducat
di 63 S. vere 12 q 1 Ite p Augm Ite
si ca vel psona vel aliqd simile ca
dedit statuto di 29 Regule p Grege

Stelle supme insinuato signent
et cu illo pp moueb chateria
sunt purissime et figura sunt sparte
quantitate magne apparentia pue qualite
lucide radiorum diffusiue rerum inferiorum
generatiue a sole illuminationib recepte
tenebrarum expulsiue quanto nox obscu
rior tanto plus sui lumis manifestive i
presentia solis sui lumis occultatiue tempesta
tib et serenitatis gratitie viarum naviga
cui directiue quanto guttardes soli tanto
magis lucidiores si singule mg appare
tes ut pt in galaxia vel de actinaustre
insinuato de claritate et qntitate dicit
ac virtute Galaxia e multitudo puarum
stellarum qui congruarum illi loco orbis ubi
diffunditur lu n solis Eclipsis fit cu se
soli luna subnitit ut tenebras Nota qd
omes eclipsantur et hc vel alia vel a
placitis placite dnr quedam retrogradie
quedam progressiue quedam stationale put i
epiciclis suis diuersimode mouet pla
nete aut sicut sunt int celu et terram

erratica firmato contra cursu agencia Ultra
su que lex ab influxu pmi mobil mo
uetur dirrecte s cursu ppo mouetur obli
que Non scintillant singuli circulos suos
lex ꝛ tu circulos aliorum ingredivitur ead dorum
participat qualitate cu soli vicinitates et
cultantur quanto tre propinquiores tanto minores
lex circulos quanto sunt altiores tanto curpa
eorum naturalis videtur ce tardior Corpa eorum
non sunt perspicua s opaca alioqn no
eclipsarent se ꝫ tho de v tre li 2 ca 4

Stella quam viderunt magi i orie
te prophetica erat celibus Balaam di
uinatoris sub his verbis Orietur stella
ex iacob et consurget virga de israel et evadbr
omne genus Et ex qua deca septura in
septura nos Doct eliciunt qz i oriente
erant xii studiosiores et amatores misteriorum
celestium stella p se vel p posteros suos ex
pectates qui p singulos annos post mes
se triturationes ascendebat i monte victoria
le qui amenissimus erat ptres dieb dm
implendo ibim laudabat de generationibus
i generatores ex expectates donec apparuit
eis descendens sup dictum montem hab
ense qui form pui pueri ꝛ si se sili
tis et loquens ab precepit ut psiscerent
i iudeam quib psiciscentibus premium precedebat
stella Et neqz esca neqz potu i speis eorum
defecit vsqz venerunt ad puerum ibim
natu in bethleem ut testatur in eva ꝫ
Crisi d 2 c. ꝛc

Stella prenunciata imptab orientalib
p predictos magos ꝛ thom aplm
pt resurrectionem dni solicite predicata data
e occasio infidelib de astrologia ut
unum quecq putat sue stelle motu ꝛ
nasci ꝛ viuere qz opid sacre contemplatur
p Crism o sup data c. C 4 stelle no
faciunt nos bonos aut malos nec noiate
actibz nris inducunt ut pbatur ibim p
s iurores diffuse Ite stella obsequebat
xpo et xm creaturib no mirum Ecce enim
sol ꝫ curit et luna fulge no cessat
Si ꝫ hoim constituto electa instant
quid magm si xo stella obsequebat
Si ꝫ peccati electa instruit quid mire
si an illos xm credentes stella docebat Et
si angeli instaurabit hoibus quid mire
si hoibus electa instruit ꝫ Crisis ome

z plus destella v de Epia xx.
Studium oms inqm e nobiliad
ingenia studys dehonestai mi
norib et eos quos ardua z grandia expet
tant officia voluptate et vanitatis occu
patoib agitari h Crisos de Curalium nu
gis et vestigijs phoz li° 1 Omnis pfes
exlacoe et meditatoe pcedit qz n nestig
lacoe discerna qz dedicag meditatoibus
copulaa h Isid li° 3 de summo bono punge
oculu et dabit lacimas punge mete et
dabit intellectu metal eni ta mandile
qz no discedo stat pbale h Augu sup
Exo. Tria sunt studentib necia Natura
exercitiu disciplia In natura copitur vt fa
cile audita papiat z pcepta firmiter re
tineat Ingenio ut labore z sedulitate
naturale sensum extollat In disciplia ut
laudabilr viuens mores cu sapia coponat
h hugo li° 3 Didascolicon Tria sunt
qz papue studijs legentium obesse solet
Negligen ipudentia z fortua Negligen
e qn ea discenda qz sunt vel penitus pre
mittim vel min studiose discimg Impu
dentia e qn congruu ordine z modum i
hijs qz discimg no seruamq Fortua e
meuentu cau sue natura gignente qn
vel paupertate vel infirmitate vel naturali
tardatoe sive etia doctor raritate ag
to nos retrahimur In hijs aut 3b sit
De negligia lector amouendg e de secdo vero
sc prudentia instruendg de 3° i fortuna
adiuuandg h hugo ibim
Studys et diuicijs pt virtu no
pt nec aias dignatur inhitare
sapia qz videt mente deperditis z curis tpa
libus inuoluta h Sen ep 1/1 Tu ergo si
vis hunc clad tene vm timete vero corpe
calles gaudia pellem pelle tiore spem
fugato nec dolor assit nubila mens est
vincta qz fecib h v regnat h Boetig lio
1 decosolac philie Quamuis studio z labore
legentes scripturas no adquirimg salutem
fac sine gra dei ne nos iputam qz sig
nec tn adquirimg n studeamg z labaremg
circa scripturas ne domu dei de negligentia
dicatur Gra eni dei adiutoriu e infirmitatis
hunc h Crisos d 18 b
Studium apli debet esse ita salute
impij di 91 Victor sed studium
debet esse epi ut diuiciaz studie studium
pratet in eccias baptism di 31 dequibus
sed studium dz esse clia dums officijs inte
dere di 23 hijs igitur p Isid sed clia
studium auaritie dz declinare ibm et 191
Qui studet p Augu Nazanzem sed stu
dium libalium ad vtilitate ectie exercendg
pbatur di 31 de quibus sed studium i
libis poetaz ta curiositate dicit inhibe
ne filios suos studijs seclarium studere occu
pent di 31 legat z ca vmo z ca None
Stultitia plus pficit correcto apud
prudente qz c plage aput stultu
pu 1/1 b Quamuis prodest stulto habe diuicias
cu sapiaz eme non possit ibm b Expedit
eni magis occur vrse raptis fetibg quaz
fatuo confidenti in stultitia sua h ibi c
Qui prius respondet qz audiat stultu
se ee demonstrat pu 18 d Qui ponit sile
cium stulto iras mitigat pu 26 c Sapi
entior s piger videtur septe viris loquentib
sinias ibi d Melior e ho qui abscondit
stultitiam qz ho qui abscondit sapiaz Eccli
22 d Stulta tanto inmitis de alienis in
dicat quanto sua pfundig ignorat hec
Augu in more Tanto quisqz intueri
aplius stultior fit quanto conatur extenus
sapiens videri h Augu 1/1 more Iusticia
mala h qz st stultitia incipit viue
h Sen ep 1/1 Nolle aquod bona discere
stultitia e di 22 Constantinus p Augu
picolum pccti et pene corrinde no pcipere
stultitia e Quia qz stultus i culpa sa
piens erit in pena di 38 Quia ca
Superbia vitiu stultitatis inita e
contraria z primum vitium capitale in
dix omnium maloz ex scriptura sacra pa
la ondit. Cu dr Eccli x Inicium omnis
peccati supbia Et thob e Superbiaz
nuqz in tuo sensu a in tuo vbo dnari p
mittas In ipa eni sumpsit inicium omnis
pdito Vn ppe deuita gtemplatia Nullu
nuqz peccatu pt nec potuit a vmqz ee
poterit absqz supbia Aug bn declarat
secu bn inflorib ita ds Omnis peccatis
supbia e eo qz faciendo vetita gtepnu
ntr diuina pcepta vero s inicium omnis
peccati supbia qz n pcessit mandatore
dei in obedientia nuqz fit transgressios
culpa Et notandg qz supbia dr pt co

sidatur. Ut dicit thomas 2a 2e q 16 2. Uno modo
secundum se inquantum sua propria quod est contemptus superiori sui
subtrahit quod est humilitas et hoc modo superbia dicitur
potest prima inter vicia capitalia ut speciale peccatum
propter suum speciale obiectum quod est humilitas que ra-
dix fundamentum omnium virtutum. Alio modo potest consi-
derari secundum quandam universalem influenciam
vel redundanciam in omnia alia peccata
sic econverso humilitas in omnia virtutum opera.
Et sic beata Birgitta 3 libro more post ea regi-
nat omnium viciorum cum plene cor dominatum re-
cepit mox illud aperiatur vitiis quibusdam
sub ducibus devastandum tradit
Superbia non incongrue dicitur potest alia-
rum radix et regina macium et origo
omnium viciorum quia non solum in specie ma-
lum operatur sed et virtutibus omnibus semper
insidiatur quidque operatur caritas quam Christum
intendere recta propter deum hoc idem agit superbia
intendere recurva propter se ipsam ut ipsa cum bene
opera sua inter inuleant ad inane laudis
sue gloriam conspiciendam. Immo insuper ut quis
de ipso etiam vane glorie contemptum vanius gloriatur
Teste Augustino li confessionum x ubi sic ait Temptat
et tu ame in me arguitur eo ipso quo arguitur
et sepe de ipso vane glorie contemptu vanius gloriatur
Sic igitur origo est omnium viciorum ita et ruina est
cunctarum virtutum. Ipsa est in peccato prima ipsa in
conflictu postrema. Ipsa est et prima ab veritate
tibus ipsa est et ultima ad deum recedentibus
ipsa et peccatorem omnium est maxima quia tam
plurimos quam primaria cunctorum incolumnat
et durat quo in eterna. Teste Augustino de vita
christiana et Birgitta 3 libro more
Superbia put est quoddam speciale peccatum
habens suum proprium obiectum. Secundum de-
istorum doctorum potest diffinire Superbia est actus
vel affectus seu appetitus inordinatus proprie ex-
cellentie alios iniuste cupiens superare
et quanto plus et magis recedit a virtute humili-
tatis tanto magis a magis censetur capax
circumstantiis debitis discrete consideratis et tunc
est mortale peccatum cum per contemptum in appe-
titu deliberato quia est ipsa dilato totum au-
tat hominem ab immutabili bono non vult
eius regulis subici vel precepto. Motus autem
superbie occulte subrepentes quando depre-
datur per iudicium racionis non mortale
sed veniale peccatum indicatur sicut et in omni
genere peccatorum sunt aliqui motus qui sunt peccata
venialia propter eorum imperfectionem ut sepe dictum
est superius in malis viciis capitalibus. Quinque
vero secundum doctores sunt species superbie. Arro-
gancia iactancia ypocrisis inanitatum presumptio
inobediencia presumpcio discordia pertinacia heresis
infidelitas apostasia scisma superstitio
blasphemia. Quibus dictum est sub locis
preter arrogantiam et apostasiam que hic
breviter tanguntur etc.
Superbie prima species dicitur arrogantia
que et cenodoxia vere appellatur
et est interior cordis elatio appetens vanam
laudem. Deuteronomium 6 dicitur Ne te extollas
in cogitacione tua. Nam cenodoxia dicitur ace-
nos quod est inane vel vacuum et doxa gloria
quasi vacua et inanis gloria. Arrogancia
vero secundum glossam est idem quod asscribere vel de-
putare inde et arrogancia superbia eo quod
aliquis sibi ipsi deputat et asscribit gloriam
alienam contradicendo scripturam que ait Soli deo
honor et gloria. Et Ieremias 9 Non glorietur sapiens
in sapiencia sua etc. Omnis igitur gloria que
preter deum est vana et mortalis quia nulla
alia est. Sed ut ait Augustinus fallax est
sanitas periculosa subtilitas infructuosa
labor et perpetuus timor. Immo sine providen-
cia finis eius pena et tormentum. Multis
modis hoc peccatum. Primo cum quis aliquod
bonum putat se habere a se ipso quod hic adeo
ut lucifer quem increpat Apostolus Quid habes
quod non accepisti si accepisti quid glorias quasi
non acceperis 2o cum quis bonum deest
sibi datum putat se pro suis accepisse meritis
velut phariseus in se confidentes tamquam iusti ex
operibus legis insufficiencia contra quos Apostolus
Non ex operibus iusticie que fecimus nos etc.
Tercio cum quis bonum aliquid despectis
ceteris appetit singulariter se habere ut phariseus
arrogans publicanum et ceteros despiciens
dicit Non sum sicut ceteri hominum rap etc.
Superbie dicitur et alia species potest quod postes-
bimur scilicet Apostasia et est retro
cessio quedam a deo secundum id Ecclesiastici 10 Initium
superbie hominis est apostatare a deo etc. 2
pe 2 Melius erat viam veritatis non cognoscere
quam post agnitam retrorsum. Et dividitur
in tres species. Primo namque committitur a deo
per fidem 2o per debitam et subiectam voluntatem
ad obediendum precepta illius 3o per aliqua
spiritualia ad que arrogantia pertinentia Sic

p aplicam pfitetur gsilia x̄ 7 tum eciē
gnalē pfectissime 2templando Enim
igitur aliqs recedit adeo apostatādo
ab ipa vltia pfectissima pfessiōe quā
volūtie suscepit tūc dr apostata et re
fuga ut sudāb statiōis Enim vero recro
cedit adō apostatādo abeūdo pcepte et
mādāte explicite tūc dr apostazia gtē
vel obediē qz inuenitur in omī peccato
mortali qz mortale peccatū tollit gtiā
gtui faciente eo qz tollit 7 habitu 7 actu
caritatē Si quis aūt a fide retrocedit
tūc omīo adeo dissedit et talis aposta
sia dr pfidia sm tecōm 2ª 2ᵉ q 12
ffons radix omīs apostazie adeo simlr
et ab amico ē ingratitudo q̄ nō recogscit
bō aid neqz fcō bnficiū qz accepit gtē
adeo siue ab amico vn̄ bn̄ suis mish
dr Et michil ita displicet deo pfectim i
filiis qm̄ sic ingratitudo vñqz affligit lē
De diligēdo deo plus vbi ingratitudo

Superbia volentem turrim babilonis edi
ficare p cōfusione humiliata fuit
et destructa Gn̄ 11 Agar dnā3 suā
ppr fētū coceptū gtepnēs zē Gn̄ 16
Suppbia pharāo cū suo exercitu i mari rubo
fuit submersus Exo 14 Suppbia chore
et gplicū eius cōn̄ moysen grauiter
punita fuit Nu 16 Suppbia dauid qui
fecit numerare ppl'm ṡuū fuit punita 2
Re 24 Suppbia holofernis mirabiliter
p mlīe3 ē destructa Judith 13 Suppbia
Amō mirabilr fuit humiliata Hester
6 21 De suppbia lucifer ysa 14 sic scribr
Quō cecidisti de celo lucifer zē se3 Et
ero similis altissimo vere tn̄ ad infernū
detraheris in pfūnd3 laci q te viderint ad
te inclinabunt z ibi Nabo°r ppr suppbiā
eius deposita ē Dan 4 Baltazar fili9
eius qui eleuat cor suū cōn̄ deū occisus
ē zē Dan 5 De suppbia antiochi Mo
machabeorum 9 7 9 b pcussus ē admodū ite
De michamor valde cōn̄ dm̄ gtradicit 2
Machabeorum 15 Suppbia phci se ipm̄ comē
dantē rephata ē 7 humilitas publicanī
approbata fuit Luc 18 herodes sedens
in veste regali pcussus ē ab angelo zē
Actuum 12 sm glō ysa 14 Glās mea

Superbia multa alteri nō dabo zē
mala facit pmo id qz dei est
sibi vsurpat In bonis enim opibus duo sunt
qz facimus vz honor et vtilitas sed pm̄
sibi dns reseruat aliud nobis tribuit vnde
debemus deo suā ptē tribuere si ptē nrā
nolumus spoliari 2° pstrat viros i pugn
Suppbia ē qi turris babel qz vsqz ad ce
los i adolescētes viros quosqz ptigit Aug
Suppbia etiā bonis opibus insidiatur vt pe
reant 3° homīe3 gtia dei denudat sacr
ē Ds suppbis resistit humilibus dat gtiam
qz sm naturā3 gnoxiū nō ē receptiuū
sz gtrariū 4° homīe3 de deo priuat hu
go de sctō victore Suppbia auffert m deū
inuidia pximū ira me ipm̄ Suppbia ē
deo odibilis Eccli 25 Tria sunt qz odit
ds pauperē suppbū diuitē mēdacē 7 se
nem fatuū et insensatū h̄ tcio de bi
the lī 3 ca 17 zē

Superbia etiā deū impugnt qz vexil
lū mundi sui diabolus ponit i castro
suo et depot vexillū xi ēē paupertate
et humilitate qm̄ h̄ portare dr Luc 9
Qui vult venire post me zē Ite homīe3
diabolo assimilat Ipse em̄ rex ē sr omes
filios suppbie vñ comuniqz dicitur Inhoc
cognoscēt omes qz discipuli mei estis si di
lectionē habuitis admincē Crisostomus diabolus de
suppbia dt Inhoc cognoscet homines
si suppbia et inuidiam habuite admincē
quia discipuli mei estis Ite homīe3 stultū
demtat qz ancilla turpe ornat 7 dnā3
optiā3 denudat Ite qz magna i etna
gaudia vendit pro modico i modicā lau
de tpali Ite qz putat secū suppbia il
lum posse pungere v diabolus iam gcnis nō
potuit cū suppbia remanere h̄ tcio v b

Superbiens nolens obedire sacerdoti
impio moriet Deut° 17 vbi fuit
suppbia ibi gtumelia vbi humilitas ibi sa
piencia pū 11 Quid nobis pfuit sup
bia aut diuiciarum iactancia quid gtulit
nobis Sapie 5 b Quid suppbis terra
et cinis Initiū omīs peccati ē suppbia
Eccli 10 Ite radices suppbie gtium
arescerit ds 7 plantauit humiles ex ipsis
gentibus ibidem d Cadet suppbus 7 corruet
et nō erit qui suscitet eum Iere 50
Si exaltatus fueris ut aquila 7 si int
sidera posueris nidū tuū inde traham te
Abdi 1 Glā vi peccatoris stercus et

vinus j Math 2 q Videbis dum sublime
attestatur dns etc Item x Indie glorie tu
ne exaltauus Item iij Audeo dicere sup
bis esse utile cadere maliquod apertum et ma
nifestum peccatum vnde sibi displiceant qui iam
sibi placendo ceciderunt secundum Augustinum de ci dei
li j4 Si inquit tollatur diues superbum pau
perem superbum quis fecit secundum Augustinum sermo
ne 29 etc.

Superbus pauper qui michil habens
se in superbiam extollit contra abu
sionis gradus cognitus dicitur cum e contrario diuiti
bus huius seculi non superbe sapere per
apostolum imperatur Quod stolidius fieri po
test quam illum qui per infimam inopiam velit inire
abiectus existimans et humilis incedere et constitui
debuerat scelerosius superbie tumore inflatam
mente contra deum erigere per quod vicium lapsi
corruerunt qui in summo celi conditi erant
culmine Cauendum est pauperibus ne dum per
necessitatem terre regnum perdiderunt per mentem
imprudenciam etiam celorum regna amittant
Cum enim dei dispensatione paupertatis iniuriam
acceperunt superiore arbitrio pendet Vnde pa
uperes spiritu sunt non quibuscunque namque
pauperibus celi regnum promittitur sed habi
tum quibus diuiciarum inopia cordis humi
litas committitur Pauper enim humilis paup
spiritu appellatur qui cum exterius foris deinitur intus
in superbia eleuatur qui in adappetenda terre
norum plura vale tuetur humilitas quam pecunia
diuiciarum temporalis paupertas Et enim humi
les qui diuicias bene possessas habent pariter
pauperes spiritu vocantur Et superbum nichil ha
bentes haut dubium est beatitudinem priuari
De quibus vtrisque scriptura loquitur Est qui diues
nichil habens et est pauper in multis diuicijs
Et infra secundum Augustinum de abusionibus

Superstitio alias instituta obseruacione
non habens eo quod sit superflua et
vana religio seu falsa vel superflua fidei
protestacio ab homine tamen adinuenta et sine
auctore diuina quantum ut Ysidorus est sumpta et
veritate contra deum adorare Et Augustinus in
Euchiridion Exterior inquit cultus est professio
quedam cultus interioris quo deus ipse colitur
fide spe et caritate Sic ergo religio vera
non fides sed fidei protestacio per signa quedam
exteriora debite deo exhibita ita sup
sticio est infidelis protestacio per exteriorem
cultum indebite deo oblata et secundum inter al
ios species sed tres principales Prima est ritus diui
ni cultus contra doctrinam ecclesie catholice indebito
modo vel tempore deo inepte exhibitus ut ob
seruacio legalium post veritatem euangelij diul
gatam Dicit enim Augustinus in epistola ad sanctum
et beatum Ieronimum Gal j Et legalia obs
eruata post veritatem euangelij diulgata fida
vana sunt mortifera etc.

Superstitionis species 2a est ydolatria
que dicitur ydolorum seruitus vel cultus
siue cultus diuinus exhibitus creature Vnde
Augustinus ait et est de doctrina christiana et 26 q
2 § Illud superstitiosum est quidquid ab hominibus
est institutum ad facienda et colenda ydola
pertinens ad colendum sicut deum creaturam vel
aliquam partem creature Vnde ad Romanos j Mutaue
runt gloriam incorruptibilis dei etc. Exodus 20
dicitur Non adorabis ea neque coles in
terris Vbi glossa ibidem exponit Et non ille
dicitur ydolator qui colit simulacrum sed qui
seruit diabolo committendo peccatum Vnde ephesios
5 Auaricia dicitur ydolorum seruitus Tercia
species est diuinacio siue consultacio demonum tacite
vel expresse deo signo vel facto Est
igitur proprie diuinacio vsurpacio prenunciacionis
euentuum futurorum indifferenter contingencium
contra id quod scribitur Deut. 18 Non sit in
vobis qui phitones consulat vel diuinos Vnde
habetur sub verbo sortilegium Item superstitio
dicitur secundum vnumquemque mores eorum cum quibus
habitat di 8 j Que contra mores et per Augustinum
de doctrina christiana etc.

Suspensio corporalis est et spiritualis Cor
poralis vt Iude qui non debent pe
tere sed augent supplicium qui semetipsos
suspendentes vel aliter voluntarie se occiden
tes induunt dampnacionem 23 q 5 Si non
licet per Augustinum Suspensio spiritualis est
canonica vel censura mo(?) vel beneficio
di 32 Nos qui et acanac suspensi ipso
facto tali vel impudica fornicatores di
38 Nulla et ca sequenti 1 q 8 Ordinatores
Item heretici 2 et q 1 Si quis dederit et ca
sequenti Item scismatici 2 et q 1 Crimina
per Bonifacium et ca Reperientur per omnes.
Item suspenduntur etiam turpibus questibus
et lucris inhiantes di 88 Consequens
Item suspenduntur excommunicati et simplices ab
officio di 33 cum et 2 sequentibus Item non te

nes suspensiorem canonicam exequitur ij
q 3 Si quis pbr Item decre ab hore
ij q 3 Si quis capna et ca sepe
et ca placuit etc

Suspicio Abimelech prior suspicatur
mortis h egipto viro sua de-
debat esse potus Gen 12 Simile habe-
tur de ysaac Gen 26 Cum achis rex geth
vellet david tamquam custodem capitis sui ad
bellum ducere Satrape dixerunt quod non veni-
ret ne forte fieret eorum adversarius j Re 29 A-
mon iacere sic lectum hesti regine ut
ipsam rogaret pro anima sua etc hest j
Discipuli videntes xpm supra mare ambu-
lantem putabant fantasma esse Math 14
Mar 6 Joh 6 Iudei audientes apostolos lo-
quentes variis linguis putabant eos musto
esse plenos Actuum 2 Sic difficile aliquis
suspicatur malum qui bonus est sic difficile
suspicatur bonum qui ipse malus est Cris-
ostomus 9 o q 1 Scandalis vita vincitur quod
virtutes incedunt nec quod boni quisque gesserit
sit agnoscere quid mali egerit perscrute-
mur G ysid li 3 de summo bono

Suspicatur omnis affectus ut inquid ipse
mirat in id putet ceteros fugere
Seneca in li de moribus Omnis suspicio
dubia potius est repellenda quam fovenda 6
q 1 Omnes Suspicio temeraria penitus est
repellenda ut nulla iudicetur arbitrio suspi-
tionis 2 q 1 Multa per modum per Aug
Item suspicio probabilis probatur legitimis re-
quiret inditiis 1 q 1 primum 32 q 2 dixit
pro sco Item surgit suspicio ex presumptione
iuris vel ex testium probatione Extra q 1
Accusatio Item ex signis vel similibus
et ex fama et inducit purgationem 2 q 1
Des et q 4 pbr Item surgit ex adversario
vel confitente et non est contempnenda ij q 3
Inimicitie etc

Susurratio Susurro coinquinat ani-
mam suam et in omnibus odietur Eccli 21
Ori suo posuisset custodiam ne traderetur in
pu 21 Non appelleris susurro in vita
tua etc Eccli 4 Susurratio est occulta
discordie seminatio inter fratres proximos vel
amicos amicitie bonum cupiens dissipare
Eccl Levit 19 Precepit dominus dicens Non
eris seminator et susurro in populis Et
Pro 6 Sex sunt que odit deus et septimum de-

testatur anima eius quod est seminante inter
fratres discordias Susurro vero non solum
incedit occulte malum dicere sed inquantum
potest unumquemque animum turbare contra alium pro illud
quod oblocutum et qui dicitur bilinguis duo verba de
altero dicit malum Unde Eccli 28 Susurro
et bilinguis maledictus est Multos enim tur-
bavit pacem habentes lingua 3a multos commo-
vit et dispersit illos degente ingente qui respiciat
illam non inveniet requiem

Suspicionem fuge si velis habere pacem
quem ut pu 26 Cum defecerint
ligna extinguitur ignis etc Est autem susur-
ratio peior quam detractio et contumelie illato
Et committitur 3bus modis Primo quando malum
expresse dicit alicui de amico suo ut sol-
vat amicitiam mutuam inter eos 2o quando bonum
proprie consuetudinis pravitatis gestum conmemorare
ret nec revelet nec amicitiam augme-
tat gemmet vel conprimet 3o quando dictum vel
factum bonum alicuius proximo vel amico suo
male interpretatur continua aliorum cupiens
dissipare et est mortale peccatum quando non
ex lapsu non lingue a levitate sed ex in-
tentione mala mittitur dissipare bonum ca-
ritatis et vinculum caritatis ut odio se ha-
beret qui invicem diligebat etc

Taciturnitas est bona et mala di-
cit 3 In mandatis pro Origenis C 4
qui inobligatione tacet ipsa
taciturnitas bona pudicitia di 28
Diaconi C 4 taciturnitas mala est in peni-
tentione de pe di j Taciturnitas Item in
veritate defensione ij q 3 Quisquis per
Aug et ca Nolite timere pro Cris
Item insubditorum correptione prior quod prelatis
tacens iniquitas dicitur di 83 Error C 4 taci-
turnitas sive bona sive mala quoque tra-
hitur adg ppr fauce vel odium di 4
Si sunt sancte ubi dicitur quod dominus sacerdos sunt vel or-
dinatis et taciturnitas videtur consentire etc

Taciturnitas paucitoria et specialiter in pre-
late capna vi ce contra do quod
lingue loquacitas et si indiscreta cingulat
capud et excitando precedit pro actionibus ha-
bitu autem est non esse et vel instructuose
perfectiorem Lingua autem datur homini ad
excitandum ideo qui tacens culpatur lingua non
excitat diverte obviat fieri lingue Os
tu quod ca in loquacitate quam in taciturnitate

ligam mare cuiq e inutiq neglettur Jo
diat Eccl 3 Tpus e tacendi et tpus
loquendi quod togo baiulat nutiq tu
morco do no instruitq Jo bn d Ca
pid chorb et ligna i manib ligne
Jcro ori ponda e custodia ut nec in
talez edificatioz clausa maneat nec le
talis pruncis liberu sociat egressum
Cu em sacdotes et pplse pastoru et
speculatoze ex mandato dni gerant offin
pz q eoru taciturnitas fiet dei pdico Et
plac intelligitur Eze 33 Si speculat
viderit gladiu venientez z no insonuit
buccina z pplm custodierit zc In isto ita
q homicidio mancturit mlti plati irre
gulaite et anathe i nodatiz q ple
ze 6 dr Si quis no amauerit dnm
ihm xpm anathema sit et infra h dot
Eli ma ca 21 uix fine zc

Uirtus illa mlr q tetigit fimbria
x magis tetigit q turba que
pressit Crudo e tetigit n credidit Jdo
diat xpo mlri s mag[ne] Noli me ta
gere Non du em ascendi ad patre
hoc solu me esse putas q t appareo
Noli sic crede hc e noli me tage per
corporeu tactu cazlr crede Non du u
ascendi ad prem t no ascendi spualr
aut si credis fide spuali me tange
h Augu sr Joh o 26 et de v dni s
49 ste mlres tetigerunt ihm pta vone dni
et ascensioe me quas erat ipa maria
mag[dalena] Restat go ut in his verbis
sz noli me tange aliq lateat sac
mentu aut igitur sic dictu e noli me
tange non du ascendi ut i illa fe
mina figuratr ecclia de gentib q xpm
non credidit n ascendet ad prez a sic
in se voluit credi illius hc e sic se
spualr tagi q ipe et pr vnu sunt z
infra hec Augu sr Joh o 122

Tange me noli i que morte
quis vincere tange no merel
Si nec du putas me ascendisse adprez
men s hom fraude sublatu meo tan
tu indigna es h Jco epa 93 37 ibi
stabir insi J Non mere tage surge
te q mortuu estimas insepulcro
Ite qui iustu tangit q qui pupilla
oculi dni tagit 2 q 1 Accusatio q

Q4 tange in iuy e peccatum aliorum co
sentire 23 q 8 Reddite Q4 cu pctm
displicet et id redarguit i iuy no tagt
23 q 8 Tollerandi Q4 sine cotinu
laciuq tacta e graue peccatu 2 1 9 1
Nec dq p Cipanu 22 9 4 Nec solo p
Augu zc.

Talenta 4 sm grego sut dona
stie 4 ssib adquisita Secdo
talenta sunt intelli et bna opatio
Vnu talentu e intetta tm fit q gei
talentoze du sing appot opatz adcre
tand in opib virtuosis adpiaz iustifica
tz et aliore edificatioz Talentu ab
sconditu e donu sac in ordinata af
fcu terroze i insu Aducta dm e dies
iudicii Vel 4 talenta sm Ric de scto
victore sigire put sapiaz discernendi vel
iudicandi sm 4 grady de bono z ma
lo quoze pmg e disterne int bonu
et malu 2g e disterne gbonis meli
ora z gmelioib optia 3g e iudicare
de malis peiora z depeioib pessima
4g iudicare omez bonitate estuare saga
a sm pprz dignitate Et tale vocat
Aplus Ro J e Judicate omez die Et 4g
discerne ome malu sm dignu gradu
eis Ille go hos 4 grady discretois gradit
qui stabir insort assim concordent ad
istam 4e distinz Et ve ista put bn
dia talenta q sic talentu gtinet C
lib et e maxim inpondib ita ista
distio e pciosissim donu dei gtinussle
ponderans pfectu centesimo cu in excre
4 gium bonoze funda ac peccatu s
fortuc ne famie gre virtutu moliu boze
gle Nu em non errat i ponderando
ista bona h pfcti e duo talenta lz q
gdono dei sat disterne q e vile z q
invale et de valib q e b magis va
le Talentu poten e nalis zc

Temperantia Attende t filia bne
form z pret vtos tua ing pa
tiaris eme sic Tobie e Caveatis
anime z corpis sobrius potus amaritudo
aie vinu multu potatu Eccl 21 Cop
ta nos obsto x dicby zc Dam J d Ju
uen hortare ut sobii sint Tit 2 Vir
tepatas in hunq uite cebi lz re gliam
vtiusq testato firmata ut coze mith

diligat n psē appetendꝫ putat h Augꝰ
liº de morib ecclie ꝛc.

Temperancia sm Macrobiū p
ut ē virtus politica ē nichil
appetē penitendꝫ in nº lege moderaciōs
excedē subiugo inclinacōis cupiditate do
mare. Temperancia put ē purgati
anī terrenas cupiditates nō solū reſp
nere ſꝫ penitus obliuisci. Temperancia p
ut ē virtus exemplaris ē quedꝫ mēte perpetua
intencōe gustata. Partes temperancie sm
Tulium sūt tres sꝫ continēcia clemencia
modestia. Continencia sm eundē Tulium
ē virtus p quā cupiditas consilij gubernacōe
regitur. Clemencia ē p quā anī motꝰ
in odiū alicꝰ temere concitati tollerancia
retinentur. Modestia ē virtus p quā pu
dor honestatis carū ꝫ stabile cōparat aut
toritatē. h Tho de v tē li 4 ca 3 ꝛc.

Temperancie spēs sunt tres sꝫ so
brietas continēcia modestia. Prima
consistit circa gustū in quo potest modꝰ sob
rietatis. 2ª circa tactū quātū ad venꝫ ge
neracionꝫ qꝛ ibi potest modꝰ castitatis. 3ª
consistit in dictis et in factis. Factum aūt
put hic accipitur ptinet ad tres sensꝰ et
circa opās eorꝫ in actiās sꝫ visū odora
tum auditū ptinet circa factū hꝫ ad
tactū nō qꝛ ē ignitatiua ſꝫ ad alios tac
tus quorꝫ organa sunt magꝫ ad ptinē
endū vel capiendū vel pedes ad ambulā
dū. In omnibꝫ istis modꝰ hꝫ modestia.
Dignitas temperancie inhꝫ ē qꝛ audꝫ deco
rat qꝛ sicut in nā for ē decēcior quā
ma. Sic in morib plus comendatur
modꝰ quā ipa actio ppt. Et temperancia
compatur soli qꝛ medius placitare et
decētior int omēs intuitū cumlat quia
mediū tenue. Vn dr qꝛ verbis
non merem ſꝫ adubijs .i. nō in eo
qꝛ faciūꝰ ſꝫ in eo qꝛ bn faciꝰ. Hoc.
ptꝫ in vidua offerēta duo minuta
a dnō comendata. h v b.

Temperancia tibi cū nō plus quā
mētē ē corpi finitur ſꝫ sola eius
infirmitas in destatur di 22. Conui
uia p Grego de 9 di 4. Non dico p
ſco mi. Et nichil sit pfest homī sit
temperancia inuesta de 9 di 4. Nichil
enī sic p Grisom. Et nec i maducādo

nec in abstinēdo consistit iusticia ſꝫ in contēp
sm natura tangitur capitꝰ di 21. Cris
quib et 3ª ca sequit. Omnia p Augm.
Et tpē ieiunij temperanciꝰ maxē ē obſua
da de 9 di 4. Sunt ē ieiunia p ſco m.
Et temperancia attendit in morib di 23
De epus ſte habentē ē indumēt elecōis
di 86. Et puls ſte infligendꝫ penis di
21. Disciplina p Grege v di qꝛ delecte
et lenitate ex fiei epos temparētur.

Templū dm̄ ingressum lauacrū
fr sm qꝛ Moysi Aaron ꝫ filiis
dns pcepit qn tabnaclm erant i gressū
Exo 30. Nō licet n pauce tabnaculū
intrare ꝛc. Nū 2. Diligencior fuit salon
ad edificandū tplm dm̄ ꝛc 3 Re 6. Magna
solempnitate fecit salon in tpli dedicacōe
3 Re 8. Iudei reuersi de captī babilonis
primo reparunt edificare tplm ꝛc Esdre
3. Rex demetrꝰ ordinat qꝛ quicūqꝫ con
fugit ad tplm qꝛ ē ierlmis et omnibus
finibꝫ eius obnoxiū regi i omī nego
cio dimittatur 1 Mach 10. Ite arguit xps
dicens aurū tpli sanctificat ē tplo Mt 23
Ite petrꝰ ꝫ iohes ascendant in tplm ad
horā oracōis nonā ꝛc. Actuū 3. Iudei
paulum psequentes volebat eū in tplo
occidē ꝛc. Act 22. Ite nescitis quia
tplm dei estis vos ꝛc 1 Cor 3.

Templū dei sunt oēs ꝫ singli
simul qꝛ et omī concordia ꝫ sin
gulos inhitacōe dignaꝛ. h Augꝰ de ci
dei li x. Velā alicuius tpli fit recordi
cōs pctorꝫ ppt eius ponēdꝰ ad sinistrā
h Augm ibm li 18. Ite nos inībꝫ ine
nō tpla sūt dnꝰ ſꝫ mediās sic hoībꝫ
mortuis quorꝫ apud dm̄ viuunt spē
fabricamꝰ h Augꝰ ibm li 22 pte 9
Ite vita corpis aīa ē vita aīe dꝫ ē
spūs dei habitat in aīa et p aīam in
corpē vt et corꝰ nrm tplm fiat spūs
sancti quē habetis a deo. Venit enī spūs
ad aīam nrām qꝛ caritas dei diffusa ē
h Augꝰ de v apli sr° 82 pla v aīa
hic 6. et vbi etiā hic 1 ꝛc.

Templū dei intrauit ihūs vt
illi honorꝫ redderet quē genuit. Cū
tū aūt nuntiaꝛ p fieri cū ingressꝰ
fuit ciuitatē primū an omēꝫ actū ad
ecclīā cucurrit hꝫ. Boni media cāt vt

gressus ad infima civitatis saluanda primum
ad originem parens intenderet Nam sicut
de templo omne bonum egreditur sic de tem
plo omne malum procedit ut dicit Chrysostomus
dicens corpus super Matthaeum c. 21 Templum
enim dei faciunt speluncam latronum qui
lucra tantum in animarum salute sectantur Culta
quoque religionis decorem Nam tamen cultum est quando
inique negotiationis occasio cottidie non
ingreditur illud templum suum. i. sanctam
ecclesiam et eiciat vendentes per gratiam dei de
ecclesia Episcopos presbiteros diaconos nomine quoque reges
religiosos necnon et laicos qui pariter
sunt elemosinas dona dei ementes et ven
dentes super Matthaeum c. 21.
Templum dei edificatum fuit primo
per Salomonem mense septembris ut habetur
8 Et hoc factum dicitur scenofegia Joh. 10
Secundo per Zorobabel mense Martii ut
2 Esdre x Et hoc factum vocatur income
nia 3o templum purgatum fuit per Mattha
theus mense decembris ut in j Machabeorum 4 et hoc
factum vocatur Encenia et per tres vero vel
ecclesia esse prophanata primo per Jeroboam 3
Regum 12 Cum fecit duos vitulos aureos
unum in Juda et alium in Bethel quod dicitur
domus dei propter avaritiam ne recurrerent ad do
bonum transferret per quod signatur avaritia clericorum
ecclesia 2o per Nabuchodonosor principem coquorum
dicitur 4 Regum ult. Cum domum dei combussit
et signat illos qui gulose vivunt in eccle
siam deus venter est philippenses 3 Tertio per
regem Antiochum qui superbissimus fuit
et ecclesiam prophanavit .1. Machabeorum 1 Cum edificavit
ydolum abhominationis super altare
dei et combussit libros et interfecit omnes non
ydolatrantes per quod signantur superbi et ambitio
si seculares expugnantes ecclesiam
Templi edificationem ostenderunt
discipuli ad illum qui dixit illis
Videte ne quis vos seducat Matthaeus 24
Super quo doctor Emmanuel ait Videtur enim
quod Christus construentes basilicarum sumptuosas in
hoc reprobat tamen opere quod sunt Cum enim
non sunt per se virtuose quod ergo amorem
videtur quod non sapiunt virtute nec de
quanto facilitate adulterentur Si autem
ad illam facilitatem hoc est de per hoc statim locum
inquo insolentes omnem devotionem delectant
Sed quod tamen ad id tamen locum tractatus fuit
a Christo initiis ordinibus devotionis devotioni hup
tista fuit in heremo ad maiorem contemplandi
celsitudinem elevatam primo Christus et patres tamen
legis nove quam veteris secundum eo effuderunt
devotionis preces suas Cum enim Christus pernoc
tavit in oratione non fuit inclusus in templo
Nec patriarche omnes devotionis construxerunt
sibi basilicas sed sacris deum cui ubique tamen
apparuit sibi locum in quibus inter eorum plus
curialibus sit distracta basilicarum et
constructio inducat opinionem gravit tamen vita
soli non bona ecclesia et inducat errores mul
tiplicibus quia propter curiositates et sumptuosa media hu
maniter locum huiusmodi forent sunt et toto tractato
basilice tales sapiunt fastum et questum
ac minime intuentis videre Quid rogo
solicitat deus eam talia formas basilicarum
Ferum talia forum claustri sunt tamen ligno in
medio eius visito talia forum refectorii
sunt ac dormitorii sunt tamen alii multis
superfluis introductis tamen tamen sit quod non ita
significat quod quilibet gratia adulterata sed mens in
data animae per ea exercitata prius in mei
toria pane et spiritus elevatam ad dei
mbuuli devotione devovet locum sanctum
et instita Unde doctor Emmanuel super textum predicto
sed quod per te 2e Parto parum destructione
basilicarum religiosorum priuatorum obicitur
non suo solempne edificationem templi Salomonis
Et videtur in isto casu esse vale primo
quod licet Salomon in isto figuram fecit tamen
primo excessivo gravitur peccavit in cuius
signum ipsum templum tanto et turbatum est de
structum Item licet religiosi nova insti
tuant tamen ad dignitatem regis Salomonis non
possunt attingere et tamen si omnes suo basili
ca forent insolent unum ut in celum con
globate excederent structuram tanta rege
Item cum Salomon multum peccavit fuit figura
a Christo tamen distinctis qui fuit impeccabilis
atque nos propinquiores inter vias quod insultat
procedunt a Christo quod tamen facile et tamen intrinsecum
mutari ad reges tale de lege veteri aliquo
eos adeo difformari Sic ergo sanctitas
vestium al ac alie observantie istorum ordi
num seducunt populum et seipsos sic sanctitas
suorum locorum atque domorum spoliat po
pulum atque defraudat Unde dicit Emmanuel
Dedicatio ecclesie et ei fieri sine aqua
patrone 191 Statuimus Ablata pur

epi mediocritate recipe no tn exigere
1 q 2 placuit solempnitas dedicatonu
p singulos annos e celebrnda p otto di
es qx.o et autte salois & x' i sentencia
de q di 1 Solempnitatet 2

Tempus e mensura motus pmi mo
bilis Celi pz q h e tpus et
no mudo fm suas scias qz h mutatur
omnia et no ibi hic e nuc hyempt
nuc estas nuc pax nuc discordia nc
tranquillitas nuc tepestuositas muta
bilitas rerz ostenditur mhr q ea que
mdz papue aplcati sz sapid & pon
i oriete cepmit & mrm lita le p'ecmit
vsqz adoccidete insignu q omnia tendit
in occasu Naz studiu sapiecie tpt m
egipto posita fuit migrauit pta h fore
Dein insulacia & in anglia Similr regi
fuit Pmo i origete pta apt ..... ne
ptas impii cepidet insinuama pr ..
coapat lato Vita mam & h muta lia
vapoi qua vo sopno et baculo arundico
liber regni aq dilabenti Orti e inter
tpus euu & etnitate Tpus hz pnciu
et fine euu caret fine s no pncio Et
nitas caret vtrqz timo q e mensua int
mmata h tco de v tte li 2 ca x

Tempus meu no du ret d.t cog
Responde illis qui ei coplu de
gla tpis dabat tpus vrm i mudi gla
q e paratu Tpus meu nodu venit
hoc e tpus dequo mypha lo.r rt i tem
pus x Cu accepe tpt ego iusticiaz iu
dicabo Cho em no e tpe iudicadi s
miiqs tollerandi h Augu sr ioh o 18
t Ite .... patris abinstitucite hois
no du copleta vi milia anorz copu
tag Licet egipcij dixunt q plusqz
8 milia anorz fuiut vsqz ad allexadrz
magnu h Augu de ciui dei li.o 12
p C 11 Ite tpus rednne e qn quib ...
terra lite cosittue pde ... pquo sit lib
et deo no litib varie h Augu de v
dui s.e 8 q 11 Ite tpa pr dmacoz no
sunt obsuada 26 q ult no licet
Tpus merendi no e in intpe pncia 13
q 2 Supma p scom ptpm quali te tcs
mutatur di 37 Abocordio p scom
Et tpus venies insine tpm trax.t sez
ad pncipiu ibm de 8 tpibz hcs 6 v

leuu.m leu 3 Ct 4 mlta tollerat ... corpu
ncitate vtilitate vel scandalu 1 q 1 Re
quite & ca sequnt et 2 & q 1 puden
insine xt Sequitur

Temporalia siue p'tia siue laus
hom siue voluptas gustus &
vetis omia h fumq & venta h Augu
sr ioh o x t Ite inuetra testa.to pmis
sa fiunt infinita spualia ibm o 24
Ite tepalia vtur i amaritudiez ei qui
gustauit morde ho' celestis prie h
Augu sr Ezech o x t Ite quto cta
tera pls agitur tanto mg meis iudet
celestia h ibi o 13 1 Item tpalia dese
rens pr pm tetuplu recipiet i gt sole
i spm pstoris ut no appetat ista terra
Et h e dics h ibi o 18 Ite si etnitate
amag cucta tpalia vsu no affectu hemg
h ibi o 14 r Ite in ordinatu adere tpa
liu gaudiu dolor spes et timor gaudiu
qa dilatat aiaz dolor eq costrigit spes
q ptend.t aiaz et eq timor retrahit
Homie h amaz Cornelie getuant h
liuco oro 16 d Ite sunt spme pugn
tes vz solia ue i adquirendo timoe i pos
sidendo doloe i amittedo h liuco oro
11 Ite tpalia ds largitur pr electos
largitoz 1 6 q 1 Redemi p sco.m Et sb
trahitur cu no fuit electisme ibm Item
pr decidere solucoz 1 6 q 1 Deuc Et
subtrahitur p oppm ibm 44 cotepl...
ab omi strepitu terrelu quiescre debet
actiui pnt hre s non in adusu h 12
q 2 Duo sunt gna p sco.m C 4 de
omnibz tpalibz deo ab hominibz reddeda
e tueo 17 q 1 S. Exo

Temptacio Temptauit ds abraha
vt ymolaret filiu suu sr mon
tem Gn 22 Dixit dus moysi ecce
pluia vob pane de celo xe Exo 16
Temptacoz paupt.l et ceccitate pmis
deq euenire thobie ut ptz da ex.m pu
Tobie 2 ptz grauissimas tribulacoes
quas passus e Job Dixt pbauit
me qs aurz xe Job 23 petebat de
adnd ds pba me & tepta me xe
ps 24 Iussit dus petru venire
ad illu sup aquas teptas eu qs sb
mgi pmisit & arguit & tandz reuela.t
qt 16 ffili in vita tua aiaz tuu

tepta zc Ecci 31 Cu accepta eius
deo in te fuit ut temptacio pbaret te Tob
12 p Raphaele ad Tob

Temptatur em q no e paucia cog
nosat ste sidet aut e ds q no pa
cietur nos temptari s' id q potestis zc 1
Cor x Nolite om spui crede zc Apo
e 1 Vincenti dabo ede de ligno uite zc
Jacobi 1 Ome gaudiu estimate fres cu
in varias temptacoes incideritis Jac 1 No
uit ds pios de temptacoe eripe iniqs vero in die
iudicij reseruare cruciandos 2 pe 2 Tan
tu admittit' dias temptare quantu t' pficit
vt exerceat vt pbat ut qui te nesciebas
a te ipo inveniare sz Augu sr ps 61
Bonus si fuit qui t' pcst muttor tuus e
malus si fuit temptator tuus e Nutime
ta libm accipe z in temptacoe apparare
sz Augu de v' dni s' 6.

Temptatur eos no cessat d'. t' ds
O homo q' timuisti i adulterio app
hendi lagai adducta includi scadalizai
torquei occidi si feui me vis gtempne
quidq te delectat ad pme z paru e
hoc Oz cotempne carceres vincula cru
ciat tormenta sz viasti z me invenisti
Ome gaudiu estimate fres cu in temp
va incideritis zc Ouctes q tolo sidi paciaz
opatur Pacia aut opa psctum h3 ho e
amat ardet sicut calcat omia q delec
tat z transit venit adassa horrida tru
lencia minas fugit et transit O adre
o rec o b' pure o ad dm pueito Cu
amat amicu suu pdit eu et q' pdi
dit aliu sbi ppr me inveniet eu in vita
eterna sz Augu de v' apli s' 82 Ibi
initi q' l. pot. ubi semita mors esse co
spicit q illud piculu deceptois insect
v'ma eo ppinqui inveniet cogitacoib
sz Grego in more Sic caro sine sale
corrupitur sic aia sine temptacoib assi
duis resoluitur et relaxatur sz Origi
sr li. iudicu Quatuor s' temptacoim
cause pma loci amenitas ut siluis
vel in habitaciu g'n 2. locu diuiciarie
3. ornatu pciosus 4. mlere speciea
tuq vox blanditur aurib z faciea oclis
sz Augo de claustro aie li 1

Temptaco pmittit homines ds
multis de causis pa ut ho atq
ad deu recurrat ysa 26 In angustia re
quisierut te ps imple facies eorum
ignomia q n t dn zc Sca et ut de
peccatis suis aplius doleat Gn 42
Dixerunt fres Joseph merito patimur q'a
peccauimus in fratrem nrm videntes angustia eius
zc 3a ut in pfectos sua melius quibus cog
noscat Grego Magis pfecto e sue im
pfectois cognicio 4ta ut ho desuper mittitur
non extollat 2 Cor 12 Ne magnitudo re
uelacoum me extollat zc Ste temptacio
e x. q pma fraudulentie coqua petrus
dixit ad ananiam Cur temptauit sathas
cor tuu Act 5 2' curiositatis de q Jac 1
Vnusquisq temptatur a concupiscencia sua ab
stracta et illecta zc 3a diffidencie de q 1
Cor 10 Caucte ne temptauite dm
sic quidam zc 4ta Experiencie de q Gn
21 Temptauit ds abraham d'. Tolle fi
lium tuu vnigenitu que diligis ysaac et
vade offer zc

Temptacois ordo q fuit in primis
parentib et in nob coplet Na
sic ibi serpes suggessit mlr delectata e
vir comedit sic in nob sm Grego diab
gerit serpens offim sensualitas mlere et
raco tenet vi locum p gssum Vel dicas
sm Augum 4a suggestio serpens est
prima motio ex fomite comestio mlere
e delectacio cogitacoib p inferiore pte
racionis Oz gmestio vi' e gssus superiore
racionis Pficit em ta sz suggesticae de
lectacoe et gssum ho in temptacione ducatur
q temptacio p suggesticae inchoatur sed p
delectacoe pgreditur p gssum aut cosu
Sunt autem tria p q quib in temptacione
ducatur seu cotinetur sz opus pium et
cosilio ac deprecacio sz tho de v' tetre h
ta vltimo zc

Temptaco quedam e cotinue z q
adiali Temptacoes aut que
adiali sunt sepe oriuntur ppt vanitatem ut cu
nuper saciatus fame paciatur et ptz
longum dormitum sopno pgrauatur Tep
tacoes vero q sunt continue frequenter
insurgunt ppr necitate s intem opis
tut in superfluitate ut si cibum ptz sic
in ... i mode quib appetat vel i co
medendo mensura z mod no tenet
Temptacoib e oz sunt spes pma

e appa et q fit de laboribus incosuetis impn' conuersacionis 1a e vana z ott' de pspitatibus tpalibus ut cu ijs desit dessibus virtutum gla. Tercia dubia qn quis ambigit q itm de aliqua re tene debeat Vn accidit q segnior quisqis ad bonu reddit. qn id q agit bonu esse dubitatur et pronior fit ad malu qn malu esse nescitur. Qrta e fraudulenta vt qn dial' se in agl'm lucis transfigurat sub spe virtutum inducens vicium Hoc fit qn suadendo honestate inducit supbiam Vel suadendo districtu obsequium inducat in'm carnis comody Vel suadendo iusticie rigorem inducat c'delitate vel suadendo mia inducat negligencia vel largitate prodigalitate vel p prudencia auariciam Primus periculoru prima spem appellat ps timor nocturnus quia nox designat aduersitatem Scdm appellat sagittam volante in die q p die pspitas designatur Tercia vocat negocium p ambulante in tenebris et hoc ppt dubium perplexitate Quartam vocat demonium meridianu Vn d' ps de hijs Non timebis a timore nocturno A sagitta volante in die a negocio p amb in te ab incursu et demonio meridiano De hijs tribus generibus tep tacionum ait id ps Sup aspidem q ad p'm et basiliscu ambulabis q ad 2m et conculcabis leonem z draconem q ad 3m z draconem q ad 4m q tco v b

Temptacio bonis sepe competit quia sicut dial' in igne no bap tizantur Quare q no pt fieri ut de positis sordibus emundet. qui totus e sordidus sicut lateres crudus lauare licet nunq aliqn mundat. s magis in tanto luto amplius sordidatur Ille em mundatur in quo e a' bonu q emundet ut puta lex lino si talibus viciis fuerit sordidatus temptatur ut id bonu eius emundet In illo aut quod mundandu e nunquam nichil e boni s'm q cu inde aliquis purum xanm trifolia a pusillani mitate Cu videris hominem nunqu pcuciens tep tacionem pati ne dicas quod hec nunq pcuciens patitur. s q scala mo dum mali n nunq periculum sunt s boni sancto qui qui filij dei sunt hy tm

in temptacionibus baptizatur i igne veniat t in meliore q docuit te paulus d' Et omnes volentes pie viue in xo persecuciones paciuntur Mali aut homines z seductores pficiunt in peius errantes z in errorem mit tentes h Crisost d' y b

Temptacionis si quis no fuit no pt esse pbatus Cum in currat de pricio temptacionis minuat d' primo pbacionis In nullo nnq neg pt terrestris viuens ii precessit labor Tanto magis in spiritualibus rebus ii precessit temptacio non pt esse pbacio Species aut temptacionum sunt multe Temptant homines aut infirmitatibus aut incapibus rerum aut i mortibus carorum sic Job z Tobias Alii in cogitacionibus pusillis aut in diffidentiis Vn ps pba me domine z tempta me et h Crisost d' 19 1 Sic interrogare ea de re sic temptare quondam in vetitate et obiectionis illius astuciam cautele prauissime confundere et no veritate ei ministrare pub li Xo e interrogatis de bap Joh h Crisost d' 33 e Ille vero temptat interrogando qui putat se g dicere Rum aut ua interrogat quidq audierit conquescit z credit h Crisost d' 23 b Con h scribe Non g dicens ullo veritati ne demedato

Temptare deum nos pscinuat qm de filius ysrl d' dns Temptaue runt me iam p p vices nec obedint vo ci mee et Num 14 Sciens dauid pq saul se regnaturum z vinctum in rege noluit dnm temptare z pone se in dist ime s in omnibus prudent agebat 1 Re 14 Et deinceps ozias z ceteri pl'm ciuitatis rectulo temptauit dnm et Judith 1 Dixit illud dia ipm tep tanti Non temptabis dnm deu tuu et Mt 4 Luc 4 Dixit illud phieis tep tantibus cu detributo cezari soluendo Quid me temptatis ypocrite et Mt 22 Dure corripuit petrus ananiam z saphiram d' Quid conuenit nobis temptare spm dni Act 5 Tunc em temptamur quis temptat dnm qn querit experimentum de dei virtute sine euidenti neccessitate h dot Ec sr eron' dni talibus sermone 18 et

Temptare dnm omnio phibetur Deut 6 No temptabis dnm dnm

tum xx. v d. glo Dni teptat q du lz
quid faciat sine cause gmittit se pi
culo vt experimtu capiat de do an possit
an velit ipm liberare Et ht. quid mo
deu indiscrete teptas quis rebus quis
factis verbis quid qn deu alloqm.
orando et petendo sive et gpsse q non
merem possideo vel q nesciamq ua
lit puenire factis vero qn absq neccitate
vel utilitate dnia experiamq volutate
vel ptate aut eius dicta vel pmissi fir
mas veritate gmittentes Nos aut in
quibuscumq piculis Du tn habemq
ex nobis ipis p ma racois quid age vale
amq atq debeamq Vn Ambr hoc mo
intelligat vna sentetas q an ea no e ex
pectand suffragiu dei qn desiceat huma
nu qr no dz aliquis expectare divinu
auxiliu du lz quid faciat ne videatr
teptare dnm Ex apli p fenestram in
sporta dimissi ut effugeret 2 Cor 11.
Cu n si piculu gnitu tunc potuit no
caveret magis teptaret dnm qui speraret
in eu Ita eciam dt Augus Decri di li
16 ca 19 et in cause 22 q 2 Queritur
Temptacio quid e inquisitio expe
rientie nature racionalis ut in
notescat pus incognitu Et fit 3r. sm
varietate finis et cam teptatoris Quinq
fit ppr virtute teptati divulgand et
meritu cumuland vt ds teptat quosq
ppr teptatu collide sm vicia seducti
Secdo teptat diabolus sua membra Tercio
fit pue ppr notitiam virtutis teptatori
incognite et h e huana teptacio Sz ulteri
notand q in teptacione diaboli is pue
temptatur q resistit is teptacione tortu
tatur et is in teptacionis induatur pue tep
tatur q resistit teptatoi ne flectatur
ab virtute Et sic xt teptatus e a diabolo
Mt 4 Cum n aut quis teptaciones agitatur
sic q spualitas consentiat illicito ut in
bto Job tunc teptacione grauatur Sz 3o
qn raco a teptacione supatur et animq co
sentit pcto inducta et allecta tunc in tep
tacionis induatur Petimq g ne nos ds
pmittat sic induci in temptacione sicut
bedo admittisto cu nos ledi n pmitat
a se ipo qd fit qn in pena peccati nu
subtrahit gram vel unuame vl pap

cautuie sive vel tacite s no ea intedat te
peret h dt E li. man ca 21 iii fi
Temptacio eciam sm canones e 3x
viz dei homis et diaboli De pe di 2
Si cessio et cessio 2 C oppom. Dei dei
temptat ad pbaund ut palam fiat utrum
diligatur 2 c q 7 ca vlt cam fi 22
q 2 Si quis C. Nunq p vulgare fere
adpurgand c q 1 Sunt plu p vulgare
et de pe di 2 C oppom pme. Dei
humana teptacio e qn noletis adulliata
teptam s tamen suggerente anima cosen
tit de pe di 2 C Ecotrario Dei huam
e teptari s diabolum e teptacionis cause
supari di 8 q C hinc pta mem Dei
Sunt quidam qui no expectant teptacio
s puemnt volutate De pe di 4 C 1
Ita p duellu ferri calidu sive p aqua
aut gsimile pbacio phibetur q ds tep
tari videtur 2 q 7 Monachia et ca
Consilium Ita teptat homines diabli
De pe di 2 C oppomitur Ita diab tep
tat ut laceret et decipit 2 q 1 Nulli Ita
teptat dormientes di 6 Testum p gg
Ita nulle mog lz teptandi 16 q 2 ca 1
Ita teptat sub spe boni mala sugge
rendo 18 q 4 sorte p Aug Ita
papue sancti sustinent teptacione diabli
De pe di 2 C oppomitur Ita maxime
teptat ds fideliores et in servicio dei fue
tores 3 q 1 Nulli xx
Tenebra ex e pma ignorancie
Joh 8 Tenebre iniserunt et vm
lux lucet 2a culpe Joh 2 Qui odit
fratrem suu in tenebris e Tercia ipal
miserie Tobie 5 Quale gaudiu
e m qui in tenebris sedeo Quarta dap
nacionis eterne Mt 22 Ligatis manib
et pe mit eu xx Tenebre exteriores
sunt infernales quia infing ponitur
extra mundu vt dicit Cris sup o 13 q
Tenebre horribiles facte sunt in vniuer
sa terra egipti tribus diebus xx Ideo fo
lux fit fidei tenebre vo infidelitatis
Tenebre aut mundi dicuntur homines inq
sancti vero homines lux mundi appellantur
Sunt enim apli ffiustis aliqui tenebre
nunc aut lux in domino q sic p sitos eos
ostendit melior mundo sic p iniquos homines
obscuratur h Cris sup o 18 ca 6 et 14

ad tenebre sunt stulte mentes homi
priua cupiditate ac infidelitate ceca
tate h Augti de ciui li x pte 2
Tenebre sunt peccatores qui
ppr peccata vatz luce vide no
pnt nec stulta corda eorum cape cu q
e lux hom et lux in tenebris lucet
etc h Augti sr Joh o 1 Johes bapta
n illuminaretur tenebre erat Sic omes
impij quibi ita dicit Apls fuistis ali
qn tenebre nunc aut qr crediderit in q
lux in domino n addit no intelligimus
lux in q in domino tenebre non in dno
eratis et fuistis em ali tenebre ibi no
addit in dno ergo tenebre in vob lux
in dno sic z ille no erat lux s ut tes
tim perhibet de luce h Augti sr Joh
o 2 Item stulta corda z iniqui sunt te
nebre de quibus dr Lux lucet in tenebris
ibm Ite o homines nolite esse tenebre
nolite esse infideles iniusti iniqui ra
paces auari amatores seculi hec em
sunt tenebre lux no e absens s vos
absentes estis a luce Ceci in sole pnte
h; sole s absens e ipe soli Nolite go
esse tenebre h Augti sr Joh o 3
Ite tenebre metuende sunt morum non
oculorum etiam si oculorum no extiorum sed
interiorum vn discernitur no albu z ni
gru s iustu z in iustu h ibm 37 in
pn° etc Terra pma
Terra p terra monetur z eu
sustinere no pt ptrum cu restituit
p stultu cu saciatus fuit cibo p pondi
opa inlest cu i medio fuit assupta
Et p ancilla cu fuit heres dne sue
pu 30 Ite terra fluens lac et mel est
ibualis qm xc suscepit De illius em
mentine lac et mel pressimt Lac
em e opus incarulorum qui sine labore
denuo cu suauitate comeditur p q
rudes infide qi pui sustentantur Mel
aut eloquia doctre dmr sic ait pphta
Qua dulcia faucibus meis etc Et sic e
mentiro pmittebar qui lacte in colu
lorum et melle doctre nutrit fidet gentes
rudes infide h Tris o 2 6 C Terra
3a possidebut mites s qui terimg qua
gerimg et qui querimg h Tris o g
f Terra h datur nob ad descendu no

ad manes h Teris o 14 g Ome em
qd terra accepimus in terra dimitte et
nemines nobiscum habebimus n opa nra
si bona ad glam si mala ad pena h et
Tris o e c o Nec em pt terra poss
dere z pstite ad celestia puenire Consi
dera quo int celu z terra aer medius co
stitutus cepit natura vtriusqz celestia em
spualia sunt et leuia natura sursu
pp penetranda terrena aut ponderosa et
pp de orsu deponenda si spualia tenuere
sursu te ducut si terra deorsu te depo
nut h Tris o 1 B
Testamentu In veteri testamento occul
tat nouu qd ibi pmissa z cara
terra sunt intelligenda z tunc spualibus
quibus no in manifestate poridatis et
qd illis tpalibus fuerit etinitas et iniquus d
comis esse vera felicitas h Augti de
ciuitate dei li x pte 2 B xc fuit an
gelus noui testamenti v sempiterna pmittitur
no veteris v tpalia h ibi li 18 pte 1 e
c Ite nouum testamentu e an ponendu
dignitate luz pus sit vetus tpe qui vetus e
pronuu noui h ibi li 20 pte 2 B
Ite testamentu xpi qui no vlt obsuare
no pt puare ad hereditate h Augti
de v dni sr 7 11 In veteri fuit lex z pphe
In nouo euangeliu z apluc lre h ibi B Ite
testamentu nouu qr abdicatis ecclesia vtr
sed vocatur ecclesia qr in festa eius nuqz
mutatur h Augte sr Gach o 6 p
Testamentu vetus dr a nouo vz qr
in veteri pe in nouo venia pcti
pmittitur 23 q e h Augti c pximo
p Augte Illud terret istud mansuetudine
induat In veteri paulpa morte inord
batur i nouo inia penitenti pmittitur
h ibm Ite dr i medio h gulatre 24 q 1
c 1 Ite dr in vxore z conubiare pms
sione 22 q e Reuerat c hys ita Ite
in memoriali obsuare di 4 c 1 et di
6 c No e peccatu hys ita Ite vetus
requisiuit opa nouu no solu opa
s uolutate 11 q 1 Dn quis no per
sonam Ite vetus virginitate no approbat
quam nouu conedat 32 q e Erra
uit c hys ita Ite concedat nouu
testamentu cu veteri in more obsuare
qr obsuat decalogu 32 q e decetre

Cum intestatis decedentium vltima voluntas est
obseruanda 13 q 3 ca vlt per Grego 16
q 1 Admone et ca Consideracio Item re
ligiosis non licet testari 19 q 3 Cum ma
per Grego et ca sequenti Item nec seruus
quia bona sunt domini sui 13 q 2 Illud et
ca vlt Item epis et cleric testamentum con
dere licet 12 q 2 per totum et q 1 Epi
Item in testamento Christus frater est computandus pro
vno filiorum 13 q 2 Si quis per Augustinum
Item executores testamentorum debite non exe
quentes sacrilegi sunt et fures et egeno
rum necatores equiparandi 13 q 2 Item obla
ciones 1 1 q 2 Sacrilegium per Grego 13
q 2 Clara Item successores non seruantes
legittima testamenta defuncti sunt abhorrendi
11 q 1 Siluester Item ecclesia non debet
suscipere quod filio exheredato offertur
1 1 q 2 et ca sequenti vt plenius patet ubi supra
possessio Et ca vlt plenius v Tutela

Testimonium non loqueris contra pro
ximum tuum falsum testimonium Exo
20 c Deut 23 1 falso teste reddere
sic contra fratrem cogitauit fecisse Deut
19 Liberat animas testis fidelis profert
mendacia versipellis id est deceptor Pro 14 et 6
Peccatum capitosum dederunt pontificibus vt
dicerent ipsum ablatum per discipulos eius Vltio
infine Item aut testis est repetens
continuat id est separat linguam mediam Item Pro
12 Testis falsus non erit impunitus Item Pro
19 Tres testes vnum sunt aqua sanguis
et spiritus Joh 4 Vnum in mysterio non in
natura aqua testis est sepulture san
guinis testis est mortis spiritus testis est
vite Si qua igitur gratia non renata
aque sed respondeat spiritus Ambrosius de
spiritu sancto li 1 Testibus falsis innocentis vi
tas tande repetitur Item si separati fue
rint contradicere iudicis acto manifestatur
Nam sic in vnitate priore gradus est
fortior ita inseparatim eorum maior in
imitas Ysidorus li 3 de summo bono Teste
fallacium tribus personis est obnoxius primum
deo quem periurando contempnit Secundo iudici
quem mentiendo fallit postremo innocenti
quem falso testimonio ledit Ysidorus ibidem non
est prius teste quicquam tam ita ad
eos aut pueri vt intelligat et testa
li fingere nequiuit Hec Ysidorus

ibidem Item Lira 2

Testimonium hominum prohibet et primo
sua gratia Joh 12 Testimonium me
reddentium gratia ipsorum Secundo ipsa vita
Joh x Opera quia ego facio testimonium per
hibent de me Tercio hominum fama 1
Thi 3 Oportet episcopum testimonium habere bonum ab
hiis qui foris sunt Quarto diuina scientia Job
16 Ecce in celo testis meus Ego autem
non ab homine testimonium accipio dicit dominus
Joh 4 Verum tamen accipiatis virtute spiritus
sancti et eritis mihi testes in iherusalem Item Act 1
et 11 q 3 Excusat per totum Testimonium
studiosi agricole est messis fecunda assidui
doctoris continua etiam plus negociatoris
preparata felicitatis emptoria multis Item habet
Cassiodorus Item Si timore aut testimonium in
iudicio et si verum fuit quia susceptum
reprobatur Item Cassiodorus 3 1 6 Testis
est contra seipsum qui laudat corripientem
et non se corrigit Augustinus de verbo domini
sermone 16 ca

Testibus 3 est vz meus 23 q 1 Si
peccatum per Augustinum Item testis
maior vz gratia 11 q 3 Sine verbis per Grego
Item testes exteriores vz proximus Item eius de
inueniens 11 q 3 Non sunt per Augustinum
12 q 1 Nolo ut per Augustinum Item testimonium
non solum est verbale sed etiam reale scilicet
facti eiusdem di 2 et primus per Grego
di 82 per Grego proposuisti Item voluntas
morientis etiam infine instrumento probari potest
circumstanciis testibus 2 6 q 6 hiis qui
in tempore Item in testamento attendenda est diuisi
ficacio locorum et temporum 3 4 q 6 Deprehende
la Item nulla potest licite esse testis et
iudex et q et Nullus vnquam Item testes
super vno facto in tempore et loco discrepantes
repellantur 3 q 9 Testes Item sequitur Item
in causa criminali testimonium de eo de visu
veris et auditis 3 q 9 Testes

Testes illi precipue sunt recipiendi
de quibus presumitur quod veritatem
facti magis sciat 3 4 q 6 ca 1 Item in
habilis ad sacerdocium contra sacerdote non
potest testificari in causa criminali 2 q 1 Epi
et ca sequenti Accusacio Item clericus inter se
motum dissensiones non est compelli Sed si
necessitas exigerit liberum iudicetur 11 q 1
Testimonium infra 3 q 7 Si quis presbyter

Et adtestificandum non debet admitti co
plices in crimine 1 q 3 ca vlt 2 q 3
Testes Et sequitur iste nec nimia pau
pertate laborantes ibidem Et testes in
iusto est vendeus 1 q 4 Non sane per
Aug Et presbiteri vel diaconi in falso tes
timonio probabiliter inventi proprie tres anos ab
officio suspensi in monasterio de peite
4 q 6 Quia per Greg iste quilibet fal
sitas septem penitenti puniet 22 q 5
Si quis per te ca Si qs ton Et clerici
non debet ordinari ab episcopo alieno absque literis
commendatitiis vel dimissoriis di 71 per tot
Timor domini deum tuum time Ecci
6 b Multa bona habebis si timue
ris deum etc Pro 2 Timor domini initium
sapientie etc pu 1 Timor domini initium dilec
tionis Ecclesiastici 25 Qui timet nichil ne
gligit Ecclesiastici 1 per totum Timor domini sanctus
permanet ps 18 Nota Ecclesiastici et per totum Si
dominus ego sum ubi est timor meus etc
Mala 1 c Qui enim adhuc ideo non bene
agit quia penas timet deum non amat nec
dum est inter filios Timor servus est cari
tas libera est Ne possideat diabolus cor tuum
precedat servus in corde tuo et sequetur domina
venture locum faciat vel timore pene si
non dum potes amore iustitie vincat domina
et sua obsequium conjuncta caritas foras
mittat timorem dominus tibi dicit dicens ama
et Aug de ver dom serm 11
Timor sequitur causat virtutes et
eius defectus est frequenter causa peccati
Vn dixit Abraham Abimalech Cogita
ui mecum dicens forsitan non est timor dei in loco
isto et interficient me etc Gen 26 Timue
runt obstetrices deum et observaverunt mares
etc Exo 1 Abdias dispensator domus
Achab timebat deum etc 3 Re 18 Misit
dominus leones ut interficerent assirios 2
Re 17 Timete eum qui corpus et animam
potest mittere in iehennam ignis Mt 10 De
peccatis in exigere omnium gentem Et timet deum et
operatur iustitiam acceptus est illi Facto ter
motu ubi erat paulus et silas custos carce
ris tremefactus procidit etc Act 16
Timor vero et amor duo dura ce
precepta ex quibus manu ducimur
in observantia legis dei Est autem duplex
timor in genere scilicet naturalis et animalis

Naturalis est quo quis timet amittere bo
num nature sine perturbatione intellectus et
voluntatis quo admovens Naturale quid
est omni animali timere mortem vel corporis peri
culum dum visibiliter tendit imminere et dolore
cum assit quia aliter non optaret bonum nature
quererentur nec deberet immo quia est contra
legem nature ideo in tali timore non est pec
catum inseparabiliter Christus enim isto genere ti
moris saepe timuit Qui chr 14 dicit
Et cepit ipse pavere et timere Et luc 22
Factus est sudor eius sicut gutte sanguinis de
currentis Ista autem quia in nostro genuit nimis
declinando iustitiam vocatur compassio et non
est peccatum sed pena peccati etc
Timor vero animalis scilicet in mediate quia
qua sunt timor humanus timor ser
vilis timor initialis Timor filialis Hu
manus vocatur quo culpabiliter timetur perdere
bona mundi quando scilicet ex hunc dimittitur
bonum morale et iste timor semper est malus
quo nos scelerati sumus minime iustitia
Timor humanus est quo quis timendo perdere
bonum nature incidit in peccatum Sed iste
timor est culpabilis Timor servilis est quo
quis timet culpam committere solummodo propter
penam sed et iste timor est imperfectus propter ca
rentiam caritatis Constringit tamen a cadendo
a malo et faciendo bonum de genere et ideo
est utilis Timor initialis est quo tenet
peccare perdendo bonum gratie propter propter pena
pena propter amorem iustitie Et quia iste timor scilicet
aliquam scintillam caritatis habet ideo est bonus incipientibus
et introducit timorem filialem vel castum
scilicet Aug sup canonicam Ioh sicut seta intro
ducit filum Et illum dicit David salomon
et ceteri initium esse sapientie Et iste timor
est perfectissimus ad quem nos inducimur in via
attingimus etc
Timor filialis vel castus est timor
quo caritate timet bonum virtutis
perdere aut malum culpe incurrere pure propter
amorem iustitie De isto loquitur ps 18 Timor
domini sanctus permanet etc Et post augustinum
Sermo manu ducens in notitiam humi
litatis etc Qui respiciat interius quod bonum
genere Et sto quod sunt tres uxores omnes adulterium
adultero committentes Prima appetit instin
alio marito sed solum timore infligente
aut mundi scandalum hoc omittit Secunda

vero parabolis propter ista et parabolis propter amore
quod licet adiungere 3a vero puere propter ad
te maiori et delectans quod licet adiungere
impulsorium celibatum Ita intelligendum
est quod corporalibus se habeat sicut vtiles vni
de 3o vero casto ac filiali loquitur apostolus
Ro 8 Non inquid enim accepistis spiritum
seruitutis in timore sed accepistis spiritum adop
cionis etc Et doc. C super li ma ca o so pla
vbi dona liza 2

Timoris bona sunt 6or primum est
quod iram dei impetrat ps Oculi do
super metuentes eum etc 2m est quod peccatum
fugat Eccl 1 Timor domini expellit pec
catum 3m est quod in prima beatificat ps Beatus
vir qui timet dominum etc Eccl 17 Beatus
vir cui donatum est habere timorem domini 4tum
est quod in futuro glorificat ps Timentes autem
dominum glorificat Et item Dedisti hereditatem
te timentibus nomen tuum domine etc Item si
inimicus ad corpus seuit tu noli senicere in
animam tuam ab 1o occidi non potest ante potest
non lacera sed liguo Inimicus qui perdit
te seuit hanc vitam Tu autem quod mentitur
occidit animam Timet homo carcerem et non timet
iehennam timet questionarios et tortores
et non timet infernales angelos timet
cruciatum temporalem et non timet penas ignis
eterni timet et modicum mori et non
timet eternum mori plus ergo timet a
mittere vitam anime scilicet dominum quam vitam cor
poris scilicet animam Si times mortem que vita
vita tua est vita xpus est vita spiritus est
Non ibi placet male agendo templum sor
didum non inhabitat geme ad illum vt mittet
sed locum geme ad illum vt edificet sed templum
quod tu destruxisti ipse destruat qui perdit
et ipse iudicet ibi clama vbi audit tec
potica eterni ignis supplicia quam temporales cruciatus
timor similis est quo times tu diabolo ac
cedere casta teror et sancta permanens in felici
tate est quo times deo displicere Hugo
de 8 dominicis sermo 83 etc

Times ruinam sancte fuge exalta
cionis cordis ad sanctitatem et non patiens
ruinam defastigio sanctitatis Cur autem
iactancia omnem obscuratur ruina tamen
est manifesta Et omnibus qui insidens est
in operibus suis et gloriatur securus est qui
autem securus est non timet et qui non
timet non cauet et qui non cauet quid non
properat supplantari adiacens et cecatur Bernardus
Bregis Crisostomus omelia 79 dicit Sicut omnia
mala operatur timor mortis sic omnia
operatur bona contemptus mortis Qui enim timet
mori id est qui non properat viuere post mortem nec
elemosinas dat neque orationibus instat neque
ieiunium celebrat neque paupertatem neque ob
probrium sustinet neque dampnum rerum suarum con
tentus est pati neque corporalem iniuriam susti
net propter dominum sed hoc sed luxum vite sue
estimatur si hominis istius mundi felicitatem
fruitus fuit et hoc dampnum vite sue pu
tat Si fuit aliquis ab istis bonis quare et
labore suorum premium in resurrectione mor
tuorum non properat Qui autem non timet mori
id est qui properat vitam habere post mortem omnia
quam dixerimus libenter sustinet propter dominum quia
laboris mercedem indubitanter in resurrectione
expectat Hec Crisostomus omelia 67 37

Time ergo homines in die iudicij quod
fine est mundi Sicut quemadmodum
securitas enim diligentes homines facit ne
gligentes sic timor periculi securi et negli
gentes homines exhibet diligentes sed magis
perdit diligentiam quam generat timor et non
fides Hec Crisostomus omelia 72 l Semper
timet quod sed male conscius est Hec Crisostomus
ibidem 11 Iusticias non contempnitur sed
timetur qui autem timet non contempnere
sed placere festinat Hec Crisostomus omelia 73 M Ti
mere deum et mandata eius obseruare post
omnibus humanis studijs et vicijs depositis
Hec Bernardus super cantica sermo 1 Item sine timore dei
nemo potest perfecte recedere a malo ibidem Item
timor sine spe non expedit nec econuerso
ibidem sermo 6 in fine Timor enim dei reddit
hominem sapientem non togatus ibidem sermo 23
f Timor nocturnus dicitur quia gravia volentibus
ad dominum horror austere vite Hec ibi sermo
33 Item timidus est deprimens peine de pe di
1 Non per augmentum per mentem Timor Avellit
atque avaricia sepius hominis habebat 39 7
Occupaciones vel testes 11 93 Quatuor
per augmentum etc Erant

Tribulacio Tribulata est Joseph per
multos annos et tandem facta est
dominus egipti Gen 16 Dixerunt fratres
Joseph merito hec patimur etc Ideo venit
super nos tribulacio Gen 43 Auferat

xpiste vax inssta se pane tribulacionis et aq
sustentum angustie etc 3 Re 22 In tempore
tribulacionis clamavit ad te xpisti tui etc Ille
enim q Dixit Matathias filiis suis
meditatis esse debere quo abraham pro vir
temptatum e etc 1 Mach 2 Iohannes baptista pro veritate
predicatione fuit assensus pro amore et pro ve
ritate etc 1 Re 20 Ite incarceratum et tandem
lapidatum Ie 37 et 38 Ite susanna
a maxima tribulatione liberata e Da
13 Cristi tribulacionis et persecucionis manife
stacio pro 9 de decursu eorum 12 Ibant apostoli
gaudentes quoniam digni sunt etc Act 5 et 7.

Tribulati sunt omnes qui deo placu
erunt Iudith 8 d f Iuxta e dominus
hiis qui tribulato sunt corde etc ps 33
Iustus de angustia liberatus e et tradetur
impius pro eo Pro 11 Per multas tribulaciones
quia multi egrediuntur quibus ad regnum celorum
8 Et vasa figuli probat fornax et homines
iustos temptacio tribulacionis Eccli 27 Ibi
Non consurgit duplex tribulatio afflixi te et
non affligam te ultra Naum 1 d et f Omnes
qui pie volunt vivere in xpisto ihesu perse
cucionem patientur 1 Thi 3 Per multas tribu
laciones oportet nos intrare regnum celorum Act
14 Si quid patimini propter iusticiam beati 1
pe 3 d Quem diligit deus castigat etc
hebr 12 Tempus e ut incipiat iudicium
a domo dei si autem primum a nobis etc 1 pe 4
9 Ego quos amo arguo et castigo Apoc
3 g etc.

Tribulacionis cause sunt 5 Vna
merite Cur hic torquetur ne
fastus ei dandatur Vt paulus 2 Cor
12 Ne magnitudo revelacionum etc Cur hic
torquetur ut sit iniuria vel detur vt Iob
13 et Tho 12 Quia acceptus e a deo
necesse erat ut temptacio probaret te Cur etc
Vt penis tempor puniatur ut maria soror moysi
Num 12 et Nabuchodonosor Da 4 Cur etc vt re
glisceretur ut cecus natus Ioh 9 Non pec
cavit hic neque parentes eius etc 4to cur etc Vt
pena hic dupliciter vt pharao submersus Exo
14 Et herodes ab angelo percussus a vermibus
consumptus e etc Actuum 12 Et Antio
chus et Machaba 9 c Non deficit gtordit
Dt Tho de b teste li 1 ca 32 insti

Tribulacionis bona sunt 8 Primum
e quia illuminat Treni 3 Ego vir
videns paupertatem meam in virga indignacionis
eius Bernardus Oculos quos culpa clau
dit pena aperit Secundum e quia e signum di
leccionis Apoc 3 Ego quos amo arguo
et castigo Augustinus Si excepta es a
passione flagellorum exceptus es a numero fi
liorum vt hebr 12 ubi supra prius Tercium
e quia incitat ut deum requirat Osee 6
In tribulacione sua mane consurget ad me
Bernardus Mala que nos hic premunt ad deum
ire compellunt Quartum e quia vitam eternam
promeret Luce 6 Beati qui nunc fletis quo
niam ridebitis quanto melior sed tribulacionibus
paupertate merore pro vel morbore cru
delitate fugi appeciti tanto prius confitemur
insurrecio maiora prima consequimur Hec
Iohannes in ep ad Eustochium Quinto quisque
adversitate magis vincitur quanto quam illam
patiendo patiens invenitur Bernardus
3 more Si inquit quis inhiat vitam
promittitur propria necesse e ut clarum dei co
beat sub flagello freno retinet Bernardus gregorius
li 14 more Non enim permittitur septe
mo vel ubi scito in tribulaciones pressuras
angustias augustia dolore habundancias
temptacionum Sic et ipse dominus in ewangelio
dicit In mundo pressuram habebitis Ioh 16
Et item mundus gaudebit vos autem contrista
bimini etc Ioh 16 Augustinus de verbis domini
Sermo 20 c etc.

Tribulacio paciente e tollerenda
ne per impaciam meritum vel vertatur
in culpam 1 q 1 Cum percussio que deus
sepe sub mole mordacissima gemunt
tribulacionis in mittit ad animae meditatum
1 q 7 Non omnis per Augustinum Romanos de
stimulo carnis pauli scito in mittit adiu
tute augmentum 1 q 1 Adversitas per Bernardum
Romanos ibi de naufragio pauli 11 q 3
Incidit per Bernardum scito in mittit ad pu
niendum crimen commissum 6 q 1 Omnis
plus per Bernardum 1 q 1 Cum percussio per
Bernardum scito in mittit adquirendam pre
mium eternum 1 q 1 Suggestum scito fat
mundi honores contempnere 23 q 8
Displicet per Augustinum an medium et ca
Rursum per Augustinum C 4 qui nec fides
nec grex sed pastor quidem teblo est
decli mada 1 q 1 Adversitas etc.

Tribulaciones varias sustinebat iste

i mulita patia tu enim maledictus non
male dicebat 1 pe 2 Cotidie filium
apli sui sufferebat nove penalitates pro
eius nomine Et quia illa patie fue
rat gravate fructum cor 9 et anima Et io
apls voca at nulla quo ad nimi et ad
corpus paulus enim passus est in tribulacionibus
et periculis multis 2 Core 11 de 21
tribulacionibus suis Octavo tribulati sunt apli
in necessitatibus hic est in penuriis maiore ute
re et xpus passus est cum esuriret quem
tum voluit patet ch. 8 et 21 Tercio
tribulati sunt in angustiis quibus ex
vadendi difficultate sepius sunt absenti
Quarto tribulati sunt in plagis ut de
aplo sermone quo 8 ymo mattibus
quibus impediebantur ad edificandum ecclesiam
et maior est mala sunt puniti Sexto tri
bulati sunt in seditionibus ut una parte
tenente cum xpi aplis et alia contra illos
Septimo in laboribus corporalibus operando ma
nibus ut fecit paulus aput Core
ut Actuum 20 8o tribulati sunt
in vigiliis non solum propter instanciam oracionis
et diligenciam predicacionis sed propter timorem
persecucionis Nono tribulati sunt in ie
iuniis quod gratis accepit ut corpus
serviat anime motionibus quomodo quod gr
destituit omo in nobis similiter immune
vagi in dei ministerio negligentes h. doc
Et eps omnibus sermone 19
Tributum licite datur tria abcensia
Primum patet 23 q 1 c4 tri
medium per Aug. Item datur intuitu
subieccionis 11 q 1 Magnum per ambr
Non ibi de xo qui dat tributum hic 11
Item intuitu soli corporis quibus possidet 23
q 8 tributum 11 q 1 Sicut tributum per Aug.
et cao sequenti Item datur intuitu ipsius
officii impediendi 18 q 2 Clerici Item
datur intuitu catedratica 10 q 3 per
totum Item datur obtentu consuetudinis
antiquitus vsitate 11 q 3 Cruciatum
misi C4 nulla est ecclesia constructa sub
tributaria Nam gdiace Ex q di 1 Si
quis basilicam Si enim census filius
dei solvit et solum precipit quis tu tanto
es qui non putas esse solvenda Item
Apls omnis anima sublimioribus potestatibus
subdita sit Item petra generaliter omnibus
fidelibus scribit Estote subditi omnibus
sue regi tanquam abeo missis ad vindictam
etc h 11 q 1 Magnum per ambr
Trinitas in unitate nature di
vine persone sunt tres quarum
prima est a nulla 2a per generacionem est a
sola prima et 3a per processionem inspiratur est
a pa et scda Istud tamen scire est quod trinitas
personarum non excludit absencia unita
tem simpliciter in necessitate eternitate
et incommutabilitate Aug tamen patet per
hec quod qui credit per hoc deum non posse
summe generare se negaret in eo potenciam
Qui vero credit eum posse sed nolle
negaret in eo clemenciam Qui vero
crederet eum velle et posse sed nescire
negaret in eo sapienciam Deus igitur potuit
et voluit et scivit se summe generare
hoc fecit eternaliter scilicet filium dilectum 1 filius
Vere condilectum 1 spiritum sanctum h. beata trini
tas tribus modis innotescit patet in scripturis
ostenditur in figuris relucet in creaturis
Primo patet in scriptura ysa 6 scribitur
Seraphim clamabant sanctus in laude trinitatis
et subiunge in singulari dominus deus
sabaoth Et Gen. p.o faciamus hominem
ad ymaginem et similitudinem nostram et ps.
in ps.o Benedicat nos deus deus
et benedicat nos deus etc. Ite ab aaa do
ceus Ecce a replicavit et in singulari
dixit Do. est Item Apls Ex quo omnia
per quem omnia in quo omnia ipsi gloria
etc h primo quod dicit auctorem et est a nullo
et patri competit qui est principium sine
principio sed per unitatem competit sine medio
et esse ab alio per hoc intelligitur filius
qui principium de principio h. secundo in
notat consubstancialis et ab alius et propter hoc
competit spiritui sancto qui est generatio omnis
boni h. theo de v. the li 1 cao x
Trinitas ut dictum est ostenditur
In figuris sicut enim per tres aulas
Job 2 8 Item per tres digitos quibus
appenditur terre moles et congeries
ysa 2 8 Item per tres digitos civitates
refugii equali spacio inter se distantes
Deut. 8 cum bosor Ramoth et golo vo
cantur ut ibi Item petra difficilia
ad investigandum cum sint via talibus
sup petram via navis in medio mare

et via aquille in celo pu 30 Item p 36
portas civitatis quas vidit ezechiel
Relucet quod in creaturis vestigium trinitatis
Cognoscitur enim in magnitudine creature
potencia patris Item in dispositione sapiencia filii In
ordinacione bonitas spiritus sancti et in qualibet
enim individuo invenimus unitatem speciem
et utilitatem Quare primum patri 2m
filio 3m spiritui sancto competit Item in sole
videmus eius essenciam splendorem et calorem in
quibus patrem et filium et spiritum sanctum
cognoscimus Item in anima memoria intellectum
et voluntatem consideramus qui representare trinitatem
tatem Item in ierarchia celesti superiori
deus est in tronis ut maiestas In cherubin
veritas insuper in serephim ut caritas secundum
quod notatur trinitas representare Et secundum est
quod aliud dicitur filius creatoris et ad ymago
patris ubi ymago littera 2 g tercio 4 b
Trinitas multa invenitur in scriptu
ris Est enim trinitas increata que
summa est et ineffabilis Alie trinitates sunt
creature inter quas est una que tradit scilicet
racionalis concupiscibilis irascibilis racionalis
per quam discernimus inter affectum gerendum
ad mediculum Concupiscibilis per quam ani
ma concupiscit bene gerendum Irascibilis
per quam animum fugit bene distorquendum Alia
est per quam tradit hoc suggestio diaboli de
lectacio spiritualitate consensus racionibus que tria
sunt secundum tria per preceptum mulierem et virum in paradiso
Tercia est iniquitas tradit scilicet ignorancia vi
in potencia boni concupiscenciam mali Est autem
trinitas per quam ad graciam reparamur scilicet 3
secundum quod est in christo scilicet deitas anima et caro
Tercia est trinitas per quam reparamur ad graciam
scilicet spiritus aqua et sanguis spiritus inquam sanctificacionis
aqua ablucionis sanguis redempcionis Vide
vero supra capitulo 11
Trinitas aqua hoc tradit secundum de
claracionem Bernardi in sermone de trinitate
est pater et filius et spiritus sanctus que tradit memoria
intelligencia voluntas in quem tradit et potencia
ignorancia et concupiscencia Item memoria tradit in
cogitacionibus affectudinibus oneribus et curio
sitatibus Intelligencia tradit in ignorancia veri
et falsi boni et mali commodi et incommodi
Voluntas tradit in concupiscencia carnis et concupiscencia
oculorum et superbia vite Et est trinitas
tas per quam ista resurget scilicet fides spes

et caritas fides articulorum preceptorum et
sacramentorum spes venie gracie et glorie
caritas corde puro et consciencia bona et fide non
ficta Et ibi Bernardus Item in qua re detinentur Pura
virginitas est credere et tenere Hec sancta
ecclesia tenet fides et sanctitas est Vide aut
etiam sic est perfecta et summa felicitas est Et
Bernardus ibidem Creatura 7
Trinitas nature divine per capacitatem
demonstratur Quis dubitat quin ex
puta per illam apostolorum demonstrari potest esse
unam primam essenciam vel naturam quam deum dicimus
Et cum illa sit optima et perfectissima pla
cissime ac delectabilissime legit in tribus se
ipsam cum omnibus sub passionibus et penis
cum quoque assignando aut per intellectum id est ita
intellectum incipiendo vel desistendo quia
secundum philosophos tunc vilesceret indigens ad suam
beatitudinem creatura adiuvante Si ergo
ista natura ita se habeat quis dubitat
quin secundum potenciam secundum quod potest sic admittere agere
Et cum illa potencia non potest otiari extractive
prima natura est quia id est abiecta potencia equaliter
et sapiencie predat actum extrinsecum et natura
quod ex id est potencia ac verbo et sapiencia bene equali
predat hec tria que est quietatio et contempla
cionem in semetipso et id est 3a vero ecclesia
patrem et filium et spiritum sanctum Hec per misticam
subtilitatem tractans Et dicit Et sic explicit de
unde Re 33 26
Tristicia non contristabit iustum quidquid
acciderit ei prov 12 f Felix qui
non habet animum sui tristiciam Ecclesiasticus 14 e
1 Tristiciam longe repelle a te et iocundi
tas cordis hec est vita hominis Ecclesiasticus 30 f
Tristicia longe expelle a me te ibidem
b tristicia seculi mortem operatur 2
Cor 7 Tristatur aliquis ex vobis oret
equo animo et psallat Jac 5 Nulla res
ita inebriat ut animum perturbat id est tristicia
que ducit homines ad mortem Et ab hoc
inmunda ebrietas est Iero 9 super Iohel Unde
iniquum esse triste bene vivere bona vita
ex gaudium Et Hugo libro 3 de anima
c 24 nullus per suam nec suorum mentem
tristari debet 23 q 3 Quia presentem Re
Cipianus quod illi qui de morte presentem
videntur de spe resurrectionis dubitare scilicet q 2
f sequitur 2 ca sequitur Item est tristicia
corporalis que est afflictio carnis Et est

Tristicia spiritualis vz de peccato et infideli
tas anime Vnde scribitur Nolite fieri sicut
hic. c nolite timere propter homines Trium
enim propter homines timet iste facit contrariam
i deponite h Crisost o 17 f.
Tutela triplex e vz testamentaria
leg et extestionio constituitur Legittima
qb propter propinquitates assumitur et datiua dicitur qr
confertur 16 q 1 Generalis qr tutela pupil
lorum in duobus consistit vz ut uita actuum
et reb ab iniuria impiorum fruetur 12 q 1
ca 1 Et ipse deus iussit pupillis et ege
nis tuitionem impendi di 81 Desolate
Et epus tamquam medico tutores testorum
viduarum aut pupillorum a propinquorum non
per se ipsum accipiat di 88 Epus tuitionem
et 3 ca sequentes Et clerici aut monachi
non tenentur ad ceteras tutelas testamentarias
legitimas vel datiuas Ad tutelam tamen miserabilium
personarum portare tenentur di 86 pervenit
et 81 c. 1 et talis 16 q 1 Generaliter
Et clericus per epum potest cogi de cetero
tutelle susceptionem di 88 Decreuit Tu
tor dicitur quasi pupilli vel orphani caput
mancipati di 81 Desolatis etc.
Vagacio Et epus vaga
bundus non resipiscat primo
excommunicatur postea in monasterium
retrudatur 1 q 1 peruenit
per Burgensis et ca sequentes Et clerici ab
ecclesia non sunt tuendi qui vagando sub
nullius epi diligentia consistunt di 62
Nulla Et religiosi vagantes sunt compellendi
redire ad monasteria sua 16 q 1 Quod
16 q 2 Abbates Et vagari religio
so sine litteris sui superioris non licet or
dinibus nec diuina officia celebrare 16 q 1 Mo
nachi et ca sequentes 18 q 2 Abbates non
ibi bene Cca pa
Vana gloria dicitur gloria mundi propter e
primo quia cito deficit ysa c o.
Omnis gloria carnis quasi flos agri etc
2o quia vacuos facit se 2 Abiecerunt post
vanitatem et vani facti sunt 3o quia nichil
utilitatis post se reliquerit Sap 5 Et
nobis profuit superbia etc Tercio quia nichil
vanitatis inspicit quod scitur pro ut quid diligite
vanitatem et queritis mendacium etc Iste Job 1
Qui a semetipso loquitur gloriam propriam querit
qui autem querit gloriam eius qui misit illum
hic verax est et iniustitia in illo non est Iste
Burgensis in morem dicit dei causa gloria inobedientia
iactantie ypocrisis et contenciones pertinacie
discordie et nouitatum presumptiones oriuntur
Vana gloria fugienda est propter tria
primo quia scriptura docet Gal 5
Non efficiamur inanis glorie cupidi 2o
quia deo displicet in hoc quod hic se reputat
quod deo reputandum est quo q 1 Cor 4 Quid
habes quod non accepisti Et deo displicet
per pharisei et mundi p a p c a x ch 9.
Duobus cecis illuminatis dixit Videte ne quis
sciat Et ch 8 Mundato lepra dixit
Nemini dixeris sed uade ostende te sacerdoti
tibi 2 per eius verba ch 4 Attendite
ne iusticiam vestram faciatis coram hominibus
Tercio hominem summe nocet Tria enim
mala facit Primum est et mirum quia aufert
bona temporalia quod experimentum videmus quod prima
pos milites et tercii magistros tamen ceteri quod
seculares stulte expendunt bona sua propter
vanam gloriam Secundum malum est quod sepe
aufert homini bona nature per contractus in
vidias et ceteras solitudines multiplices quas
ex vana gloria oriuntur Contra quas dicit
Apostolus Gal 5 Non efficiamini inanis glorie cupi
di etc Tercium malum est quod aufert homini
bona gratie quod sunt spiritualia quasi qui blada
sua consumpserit viridia non expectans
maturitate sic faciunt ypocrite religiosi
flee plantes vnde sco 9 prima virtus
monachi est iudicia hominum contempnere plus
vbi ypocrite etc.
Vanitas et magnum malum est
sub sole quod studiosissime labo
rant habitum hereticum post me etc Eccl
2 f Consideratis rapi et alia vanitate
sub sole omnibus est et sim non etc etc Eccl
e Vanum uitatum pessime peccatum est
1 ma e 22 q 2 Quadutenus per sco m
Et vanitas gentilium poetarum vel phorum
ipsorum auctoribus redarguntur di 31 Si quis
per Aug m Et impedientur postea ponere
auctores pphare et adducere phorum vanitas
est et curiositas sacrilegia di 31 Si quis
et ca sequentes Et vanitas est indiciuncta
arte aut phisica aut grosilibus occupari
di 31 Nonne et ca sequenti
Venacio aliqua prohibetur aliqua
permittitur et aliqua concedit Ve

nato arenaria qua quis pugt cu bestia
detenta in arena pphibetur no solu
saecularib s etia apptanb di 86 c. Cz
venatorib p aug et ca° scripta p
amb. et greg sicut artens infamis
e et abonte in iudicio repellitur 3
q 1 ca 1 venato saltuosa q fit in
saltib vel silvis tpe debito vel ppt
vtilitate quez et non delectatoz laicis
s no clicis pmittitur di 86 c. Cod
pdest vbi scribit sic Quid pdest ie
iunare vigiliis et luxuriari venatorib
abstine acubis et carnis peccata con
putatis illius iemulare sectes qui p'mo di
lucilo no adcercat vigilat no libere
scribere inam pquirit loca sz surgens co
gregans famulos dispo'. retia canes p
duat salta silvas q pluscat famulos
inqui scrutu pcrebunt ad certam fortasse
magis festinatos et volup sicut
peccata accumulat alia nescies cru
se futura ca de suo delicto q pditore
fuere h. amb. 1 o de xl.

Venato q fit sine strepitu et
sine clamore sic ponendo rethe
vel laqueum ppt vtilitate coiuncz no
solu laicis quez clicis coredit pter
vetitaz absq dapno cuiuscz q silvis
e piscatori di 86 c. Ezau v sic scribit
Ezau venator erat qm peccator erat
et penitus no invenimus in scripturis sanctis
scriptum aliqz venatoz piscatores vero inve
nimus sanctos h ico 9 in ps 87 et de g.
di 9 ca huius p ico et di 3 e Duo
rude Qui venatori donat no hoim
s arti nequissime donat Nam si homo
tm esset et venator no esset no ei dona
ret homines in eo vicium no naturam
h augi sr ps 102 Videt hoiem
venatorem et delectantur ve miseris si se
no correxint Qui em videt venatoz
et delectantur videbunt salvatorem et gristabunt
h augi sr ps 1 e 1 ite li° 4 certa
De clico venatore sic scribitur Epm
pbrm aut diacom canes aut accipitres
aut huiusmodi advenandum habere no licet 44
si quis talium psonarum inhiat voluntate
sepius deditum fuerit si epus e 3 ms
sibus atonie si pbr duobus si diacon
ab omni officio suspenditur ite ibm

omnibus servis dei i. clicis venatores et
silvaticas vagationes cu canibus et etiam
accipitres et falcones interdicimus Ite barut
3 scribit vbi sunt pncipes gentium qui
dominantur sup bestias tre etc. Oc. exter
minati sunt et ad inferos descenderunt
etc. h ibi ym be d. in v put amatores
mundi qui an pauca tpa nobiscum erant
nichil certis vindicat n' cineres et vermes
homines fuerunt sic et tu credebant bibimt
risimt s quid psuit eis in annis gla
brevis leticia flec divitie v' risus vbi
iocus v' iactantia certata leticia Consumata
tristicia vt ps 4

Venditio spualium interdicta e vn
sup isto textu Gratis accepistis
gratis date mt. x. Glo ordinaria Sic
ego sine pcio do vobis huiusmodi ptate ita
vos aliis gratis date ne evangelii gra
corrumpatur q pcio spualia vilescunt
q pcrando xam pficitolor no attendunt
Item qui recte iudicat et pmium remunera
tionis expectat fraudem in deo perpetrat
quia iusticiam q gratis impti debuit
accepte peccunie vendidit Bonis male
vtitur qui p tpali lucro i' iuste iudicat
tales quippiam veritate no iusticie defe
sio s amor pcij puocat quibus si spes
nummi subtrahitur cfestim a iusticie
cfsione recedunt h 11 q 3 Cum recte
p grego. Ite no licet iudicia vendere
iustum iudicium et si liceat advocatum
vende iustum procinium et iure cfsulto
iustum cosilium h 11 q 3 No licet p augi
pauper dum no h3 quid offerat non
solum audiri contempnitur s etia cfa veritate
oppmitur cito violatur auro iusticia n'
q reus ptimescat culpa q redimere nu
mis cfsistat 11 q 3 paup p pp

Vendendi carius et emendi vilius
studium maxime clicis pphibetur
1 e q e Canonum 44 clicis pmitti
vt pdenarios alipus mutuatis res
alias statuto tpe put vendunt accipiat
1 e q e Si quis clicus 44 turpe lu
crum sequitur qui cupiditate causa
tpe messis vilius emit et dum obser
uat vt carius vendat 1 e q e Si
quis clicus 44 turpe lucrum sequitur
qui cupiditate causa tpe messis vilius

emit et diu obseruat vt carius vendat
j. c. q. 2. Mercator ibi. c. 4. q. fem
inando peccatum veritatem vendit xpm qui
veritas est sicut Judas vendit et sui simile
vis precepto sancti est 11 q. 3. Absit per beda
c. 4. sicut iudex non debet vendere iustum iudi
cium sic nec testis verum testimonium. j. c. q. 7.
Non sane per Augustinum et 11 q. 3. Non licet
ubi c. 2. nullum tamen serui diaboli possidet
nisi qui se pro suis peccatorum ore vendidit
j. q. 1. Non est per Ambrosium. Ut ementes
et vendentes cupide et absque caritatiua
intentione eiecit xpus de templo. 16 q. 1.
Et secundum per Gregorium Vendere boues est pro scriptu
ris decipere fratrem aquo cerne honores
Vendere itaque oues est plebe dato fraudu
lenter committere secundum Augustinum super Johannem
omelia x. d. etc.

Venia competit etiam tali contritionis correp
tis et firmatis sicut liberavit ipsum
tu ipsi petro propter crimina gesta et tu
in mari titubasset et tu deum tulit a
passione reuocasset et tu ante sui glorie
predixisset et tu ipsum dominum etiam negasset
et tu in pilatis posita superstitiosa lap
sus esset vidiaringia vocatur s. confessam cu
ius correptum atque firmatum usque ad mortem
passionis gloriam peruenisse secundum Augustinum in
de agone xpiano Nullus debite quorum
pene accipit veniam nisi qualecumque et si
longe minus quam debeat soluit penam
secundum Augustinum de vita christiana negligentes fiunt
obliuiscatur primarum vocatur non vult gratie
cui rogatur superbi verecundi veniam petere
dedignatur Regnis tribus vitiis viuunt
homines sed animas in quibus non moriuntur
occidunt vigilet quia negligentia christiana qui
primatiam inimica quia superbiam verecundia sub
missa prudentia secundum Augustinum in sermone
de vl. sicut Augustinus super id Dimitte nobis
debita nostra etc. Jubet petere ingenio si
mentiatur totius orationis nulla est fructus
Peccatum aliquid repetere conceditur sed debite
peccatore veniam petere nusquam iuste negatur.

Veniam gratie tue deputo et miserie
quod peccata mea tamquam glaciem
soluisti gratie tue deputo et quecumque
non feci mala quid enim facere non potui
et omnia mihi dimissa esse fateor et que
mea sponte feci mala et que te duce
non feci secundum Augustinum libro 2° confessionum Non
usque septies sed usque septuagesies septies
j. c. q. 9. videlicet ut totiens peccata fratri
dimittat in die quotiens ipse peccare non
posset secundum Jeronimum super Matthei. Si peccauit in te
frater tuus et inquantum tantum te lesit dimittere
debes habetur preterea primo necessitate quia dominus
precepit ut debitoribus nostris debita dimit
tamus. Si autem in deum quis peccauit non
est nostri arbitrii ut dicit scriptura si peccauerit
homo in hominem rogabit pro eo sacerdos. Hic
si autem peccauerit in deum quis rogabit pro
eo secundum Jeronimum super id Matthei 18. Si peccauerit
inter frater tuus etc. plus vide dimissio

Venia non datur addito in errore
durantibus sed se corrigentibus 3 c. q. 2.
Legatur sicut cum ingressione peccati timor
dei vincat erubescentiam fit venia cri
minis de pe. di. 1. S. Quem penitet per
Augustinum c. 4. Finalitas venie misericordie
tribuit delinquenti 23 q. 2. Est iniusta
per Ambrosium misericordia et ita Ut ita et ita sequitur
37 q. 9. loca et di. 80. superiore et tanto fa
centis c. 4. non oportet platini si grauiter
in corripere a subdito veniam petere di. 86.
ta quam per Augustinum de vita christiana

Verbum dei dicitur verbum vite propter
primo quia indicat vitam
Johannes 6 dicit xpus Verba que locutus sum
vobis spiritus et vita sunt. Secundo quia hoc
instituit quod vita hec est vivus est sermo
dei Tertio quod confert vitam Matthei 4 Non
in solo pane viuit homo etc. Quarto quod perducit
ad vitam eternam Johannes 4 et fiet in eo fons aque
salientis in vitam eternam sicut Matthei 23 Ce
lum et terra transibunt verba mea non preteribunt
Item verbum dei dicitur verbum veritatis ratione tri
bus primo quia auctoritate Johannes 1 Ego
sum via veritas et vita. 2° quia de veri
tate Actuum 26 veritatis et sobrietatis
verba eloquor. 3° quia in veritate 2 Corinthiorum
9. Sic in veritate omnia locuti sumus
4° puritate Johannes 18 Ego enim in hoc na
tus sum ut testimonium perhibeam veritati.

Verba mea tunc veraciter mens
intelligit cum in eis semetipsam
querit secundum Gregorium libro 28 moralium Unde
sermo dei fidelis et omni acceptione dignus
cursu perdit quadruplicem primo ad aures
vestras 11 inclinate aurem vestram et venite

adme et audite et vivet aia vestra
ch. h Ce-in h aures audiendi audiat
Tertio incorde pos In corde meo abscondi
eloquia tua ut no peccem t. Deut.
Audi ysrl verba mea et ea i corde tuo
qu in libro scribe Jo in ore se j Ecce
dedi verba mea in ore tuo ecc in opere
Aggei j effactum e vm dm i manu ag
gei sac j Estote factores verbi et non
auditores tm Iste qui e cedo verba dei
audit Iste omnis qui verbum advint esti
mans ipm ee dinu et co placentes id cordi
affectu sine dubio et verbum dei tangit
animam eius h Crisost o 21 cf Sic tu
masticaveris dimiseris instomachum et ali
no prodest tibi masticatam sic nec proficit
ad salutem verbum dini v tu fuit tractatum
et intellectum modo commendatum Nam tibi
sic si manducaveris et iterum vomis eum de
stomacho nichil prodest sic nichil prodest
nob verbum qd audivimus et oblivimus dim
ipm h Crisost o 30 b Et no ibi qd
aialia ruminantia inmunda sunt admi
tendum homines zc

Verbum dei no e in me alligatum
h tene teradum et thi 2 Colo 6
Considerans verbum dei e poiando primo co
siderandum e quibus de poicari qd ch t
scribit Nolite sanctum dare canibus Secdo
ubi debet sz ubicunque fuit auditorum vn
sup v pr fidelias terra 6 3o qn dt qd
potz mcade terra ecc qualia dz poicari
sz utilia et vera Ephs 4to Omnis sermo ma
lus ab ore vro non procedat zc 4to quo
debet sz frequenter Eccli 38 Quarere heli
as ipsa qui ignis Ecco adque sermonem
dz sz ad edificacionem phs j Quid exlo
voluntate xpm poicat quidam contencione
xpm annunciat Et no sim glos qd verbum
dei eor bona facit primo illuminat Pht
Declaracio sermonum tuorum illuminat zc Item
2o letificat fo sz 4 factum e vm dm i
gaudium et leticiam cordis mei Tercio sanat
Sap 16 Non herba neqz malagma sa
navit eos h sermo tuus zc pos dixit v
bum suum et sanavit eos ecco a morte
eterna liberat Joh 8 Si quis sermonem meum
servavit mortem no gustabit in eternum

Verba e in cruce pendentis inquo
comprehenditur e testamentum nobis
peccatoribus in xpm conditum ut sequimur ves
tigia eius qui peccatum no fecit zc Legitur
qd qui spus malus rapiebat
saul accipiebat david citharam et percutiebat
manu zc David qui cithara sua spm
malum compescuit no qd tanta vis esset in ca
thara h qz xpm et figuram crucis gerebat ipsi
passionem recipiebat quam david citharante
i. predicante dina imparante iam diabolus perhorres
cens fugiebat Saulus qo psilium david
i. p xpm qui filius dd dr No tu citha
rinus h imitator opis Igitur in cithara
crucis septem sunt corde quare melodia
diabolum effugavit qz sunt 7 verba dni
in cruce quorum unius si sonet i mede viru
effugat diabolum et confusum Primum e pr di
mitte illis quia nesciunt quid faciunt i
hac corda sonat ira ad xpm qz dimitti
iniuria Et attende qd non satis e p hoc
odium de corde tolle h oz pdelinquente qz
omne culpas qz ignorancie attribue Vnde
xpe quia nesciunt quid faciunt h em ordi
caritas con invidiam remittendo et orando p
amico Secundum verbum pro dorisu principium
sacerdotum pro illusione militum et ceteris blas
phemias parasite dixit xpe latroni ali
hodie mecum eris inparadiso In hoc verbo on
ditur securitas penitencie in latrone Multa
enim tpa consupscit in latrone unum qd h
testabat momentum de vita sua obtulit deo
in pena et audire meruit adivo hoc
mecum eris zc eius gsto mihi erit gme
dabilis Nam pxm crudelitate precipando
corripuit hudi gsitendo sepm accusat
et dum ab omni culpa excusando mai
festavit Vnde socio dixit Neqz tu times
dm qui in eadem dapnacione es et quo ad
seipm Et nos quidem iuste pena pferre
recipimus et quo ad dnm Nichil mali
gessit hic ondicitur in xpo vera pariu
contra iram zc

Verbum tertium e Mulier ecce filius
tuus In hac corda sonat melodia
sz cura custode Nam pmite sua qd reli
querit in ea dni recepit et sic virgo
virgini comenda custodie significatur
qd velin quibus p xo terra recipiet in sole
celestia hic comendatur virginitas con
tinuitas Quartum verbum e dz mei dz mei
ut quid me dereliquisti h ordi paulus

dni iudicii Na per plitudine mortis pcti
licet peccatum no haberet xpo filio no peperit
Ad vt alie pe expelleret culpa ut qui pcti
patrat nate ade puniret et pene Ergo
vindicta dei no timeat peccator ppa cum
domin xpum filiu tam duro flagellari
voluit pro culpa aliena Hic ostenditur solli
tudo xpi pannali cum accidia et tu vm
e Vitas iustas cordis sonat salutis ne
urgens desiderium mx magis q dixisset
Filio Nam ardenbus afflixit sitis q fuerit
Et h saluatoris iustitiam tuam tape dicet
irridens ineteb iardore saccandi desiderium
mortis hic ondi sitis ad restitue animam
cum gulis etc

Verbu sextu e pr in manuus
tuas comendo spm meu in hoc
vbo ostenditur q fondabilis sit consta
hung uite fertur q xps videbat dia
sitiere inbitatio vereb expectatie aiaz
x ut rapet ad patri et h iudeb xpuk
In mag pub comendat spm Ergo
no timeat ceitu hung uite decorpe os
exeuti aie non desideret defensores et si
iustis vix saluabitur impia et pctor vbi
apparebit hic ostenditur formido i thal
mortis inducens humilitatem cum supbiam
Septimu verbu e Consumatum e q.d.
addolores et angustias passionis mee cu
inlo accessit et consumatis insultas corda
sonat iniquitatis inte detestatio accepta
quod spongia acto plena dixit illud
consumatum e in hoc ostendere detestabiles
core iniquitas qui xpo in nos sitienti
opera salutis ppinat amare pctore suore
actu tantum grauius afficitur omnibus
illis i iniuris hic ondiur largitas cum
auaricia tradendo vestem tortoribus corpus
crucifigentibus uniz dic et cu spm patri
cafne in sacrametum usqz in die iudicii

Verbu sapientis quatuor debz habere
primo examinatorz inbiterat Eccl
21 Verba prudentium statera ponderabuntur
Scdo tpis oportunitatem Eccl 20 homo
sapiens tacebit usqz ad tpus Tertio
debz habere puritate affabilitate et gratiam
Eccl Non habitas verbo veritatis vllo modo
Quarto dulcedine et valitate Col 6.
Si corrupatum fuit hoc i aliquo delicto
etc infructuosum nuqz e vm mq sic
ali confundi ut alii no credant Nam et
deus no pp mala castigatur sicut terra
transmittat s pp bonos corrigendos R
Crisostomus 3 l 61 Cum em in verbo om
nibus sine loquendi positu e tam diu e
q diu dr vm ta aut finitum fuit vm
finitur Et bonu q positum erat i vbo
tu go cupiens exaudi attende sine vbi
et intra cubiculum tuum h Crisostomus 3 B
q e etc lin 8

Verbu veritatis traditum e ingis
Ad em vides scripturas pphetarum
et euangelii et aplorum traditas esse i mag
plorum sacerdotum et scribarum no intellige
quia verbu vitatis traditum e pina
iniquis et scribis et sic tunc sacerdotes
pp vana gloriam vel pp auariciam con
dempnauit xpm morti cogitantes qm
si tenerent verbum x sacerdotes eq non
possent sm legem nec solempnia illa
luera percipere Ita nunc sacerdotes impii
et scribe verbu veritatis dignum iudicat
morbo cogitantes quia si sm verbu
veritatis steterint ipi sacerdotes ee no
put nec sacerdotalia lucra papae pp
tradet vm veritate pus expositionibus
suis adilludendi et cruxafigendi et paulo
ps sic tunc p sigs virtutum suarum inam
testabatur xpus sic et mo p signa opa
tionis vba veritatis ostenditur xpus
leprosos mundabat cecos illuminabat sordos
audire faciebat mortuos suscitabat
ita mo qui vult cognoscere vbi sit vm
veritatis opm eius signa consideret vbi
enim e verbu vitatis vnius ac diuini
vbi mundantur assidue homines aliqui
peccati etc Et sic salutis corde testio
nuc consumato core e h Crisostomus ome
lia 2 1 d etc

Verba ociosa multa inducunt
mala Vn xs in ewangelio mt
z Dico aut vobis q de omi verbo
ocioso q locuti etc Sed aut psic datu
e inter verbis ut lingua sit organum in
vaconibus cui cuncta q fecit adducet dens
admiracionem vt dr Eccl vltro q taceo
possit dari alexandrinis iuita suam linguam
suppleret n accusato nec vz dicere
q verbu ociosum no e supplicium vel
ad max venale peccatum qr sic n

verbu homib poss[it] esse s[er]pentinu eo q[uod]
ymaginatiua mouedo organum delectet[ur]
q[uod] cito q[uo]d excludendi abacitu malicia
q[uod] petere leta[tur] cu male fecerit Et q[ua]n
tu ad veialitate p[er]t[inet] q[uod] omib ociositas
in v[er]bo tracta i[n] co[n]suetu[dinem] n[on] purgata
ne du[m] indisspo[nit] g[ra]c[ia]e s[ed] finali[te]r fit mor
tale s[e]c[un]do d[icit] Gratia[nus] s[e]q Cu[m] m[odi]ca
p[ro]mit paulati[m] cadit ad mag[na] Cu[m] q[ue] q[ui]s
confert naue mag[na] sapis ?[ra]ndib[us] vel are
na s[e]c[un]do p[ra]e d[icit] s[e]c[un]d[u]s Si ista p[ar]ua negli
gima et omissio ad ppetua[n]di maiora
insensibilit[er] seducti ad ppetua[n]da maiora
facile nos p[er]timg h[ec] d[icit] Ex li[br]o ma
ca 2 8 Item ociosu[m] e[st] verbu[m] q[uod] aut
vtilitate caret rectitudinis aut iuste
iuste m[en]tatus Hec Grego[rius] d[icit].
Ite s[er]mo namq[ue] vanae co[n]s[cien]tiae iudex e[st]
qualis s[er]mo ostenditur talis animus
co[m]p[ro]batur Cu[m] ociosa verba n[on] cret
lit ad noxia cito t[ra]nsit Paulati[m] crescit
vicia et du[m] p[ar]ua n[on] cauemus i[n] maxima
p[ro]labim[ur] Hec Isid[orus]

Verba cane n[on] cade m[od]o eiu[s] n[on] te
dicat ut m[od]e disting[ui]t v[er]b[um] verb[um]
n[on] verb[i] v[er]ba p[ro]p[ri]one metu q[uod] a[lio] i[n] loq[ui]te
requirit v[e]l voluntate p[er] q[uam] insinuadi v[er]bu
p[ro]mitur h[ec] Augu[stinus] de v[er]b[is] d[omi]ni s[er]mo[ne] 11
Ite p[er] intelligenci[am] voluntate loquetis
verba d[icun]t[ur] scribu[n]t[ur] legu[n]tur et audiu[n]t[ur]
h[ec] Aug[ustinu]s ibi[de]m Ite in p[ri]n[cipi]o erat verbum
Manifestu[m] e[st] eni[m] q[uod] verbu[m] dei filiu[m]
dei vocari accepimus de q[u]o p[er] q[uod] dia v[er]bu[m]
caro factu[m] e[st] p[er] nativitate incarnatio
nis eius q[ue] facta e[st] in p[ar]te ex v[ir]gine h[ec]
Augu[stinus] de trinitate li[br]o j p[ar]te x Item
om[n]i verbu[m] caro et homi[n]i creato fuit i[n]
verbo j q j Ite p[er] Aug[ustinu]m Cu[m] in verbis
sacra[rum] lit[terarum] xpi confiteatur j q j Detrahe
p[er] Aug[ustinu]m Cu[m] accedit verbu[m] ad ele[men]tu[m]
et fit sacrame[ntu]m ibi[de]m Cu[m] n[on] min[us] e[st] re[us]
qui negligenter verbu[m] dei audit q[ua]m
qui corpus x[risti] in terra[m] cadere negligens p[er]
misit j q j Interrogo p[er] Aug[ustinu]m Cu[m] v[er]ba
ideo sunt instituta ut homines cogita
ciones suas i[n] notitia[m] alio[rum] p[ro]ferant 22
q 2 s[ed] aut p[er] Aug[ustinu]m Cu[m] verba non
se sunt accipienda ut sonat 23 q j Pa
cu[m] an[te] mediu[m] p[er] Aug[ustinu]m et e[st] homi
ca[us]a Cu[m] d[eu]s iudicat v[er]ba s[ecundu]m intentio[nem]

p[er]sequitu[r] 22 q 7 h[om]i[ni]s ac[cusator] etc.

Verecundia cu[m] sit omib[us] etatib[us]
p[er]sonis t[em]p[or]ib[us] et locis apta tu[m]
ad adolescentes iuuenes q[ue] annos decet
maxime vt artifex in via commodiore me
lius ope[rari] solet sic verecundia in ip[s]o q[uo]q[ue]
corporis decore plus eminet ita tu[m] vt eo[rum]
ip[s]e sit n[on] affectatus decor corporis s[ed] n[atur]alis
simplex neglecta magis q[uam] ornata vel
culta vel expetita Hec Amb[rosius] de officiis
li[br]o j Ite homines veteris p[ar]tie dei p[at]ris
et filii et sp[irit]us s[an]c[t]i n[on] v[er]it p[er]ca[tur] Hec
Amb[rosius] sup b[ea]ti imma[culati] Erubescere debem[us]
et co[n]dempnare peccatu[m] nullo[rum] defendere
q[uonia]m pudore culpa minuit[ur] defensione v[er]o
cumulatur h[ec] Amb[rosius] de morte abel Or[ati]o
quid pudet dicere pudeat e[ti]am cogitare
h[ec] s[e]c[un]d[u]s m[ag]ister Verecundia e[st] virginal[is] que
natura[liter] in[est] e[st] virginib[us] 30 q 7 Nec p[er]
ips[u]m Cu[m] x[risti]m ibi decrebita Ite e[st] v[er]ecundia
vidual[is] q[ue] p[er]mittit an[te]q[uam] nubeat 32 q 2
Non omis Cu[m] Ord[inarie] insi p[er] Amb[rosium] Item
v[er]ecundia fuit co[n]fitentis du[m] quib[us] erubescat
pecta aliqua co[n]fiteri de pe[nitentia] di[stinctio] 3 S[ed]
im[m]o h[ec] Ieroni[mus] Ite e[st] v[er]ecundia penitentis
et h[ec] e[st] magna p[ar]s satisfactionis quia
de mortali facit veniale de pe[nitentia] di[stinctio] j
S[ed] Que petit p[er] Aug[ustinu]m et ca[pitul]o Quibus
Cu[m] p[er] verecundiam bonu[m] tu[m] e[st] dimittendi
de pe[nitentia] di[stinctio] j Imitare p[er] Aug[ustinu]m

Veritas vin[cit] dixit Balaam et Bon
de filiis isr[ae]l p[er] q[uod] voluit Balach
Num[eri] 2 x Ioathan filius Gedeonis cu[m]
dixit vin[um] de abimelech et filiis co[m]plica
bus in p[er]sona sua etc. Iudic[um] 9 Zacharias
filius Ioiade lapidatus e[st] etc. 2 Pa[ralipomenon] 2 x
Cu[m] legisset Baruch v[er]ba q[ue] sc[ri]pserat q[uonia]m
Ie[remi]e coram Ioachim rege Iude fecit vo[x]
volumine p[ro]p[ter] ignem etc. Ie[remi]e 36 Daniel
quia p[ro]bauit Bel et draconem n[on] esse
deos missus e[st] in lacum leonum Dani[el] 1 x
Xristus via veritas et vita q[ui] veritate
facit et docuit Ioh[annes] 1 x Ite xpus est
via mo[rum] veritas in p[ro]missis vita i[n]
p[re]mio Hec xpus e[st] via ducens veritas
lucens vita indeficiens h[ec] Ber[nardus] in s[er]mone
De ascensione etc.

Veritas et dulcis e[st] et amara
q[ua]n[do] dulcis e[st] parcit et q[ua]n[do] ama
ra curat h[ec] Augu[stinus] ad Cristo[phorum] ?

Si de veritate scandalum sumitur vtilius permittitur scandalum nasci quam ut veritas
relinquatur. Augustinus de libero arbitrio
scilicet super Joh. omelia 21 & ista nulla reprehensibus formidanda est amatoribus & enim veritatis aut numquam reprehensuri est si numquam
insultant ferenda est aut si errant
docendi si docent audiendi. Augustinus
libro 3 de trinitate in prologo. Est pulcrior veritatis candore quam Helena quam tore est.
Augustinus in epistola ad Ieronimum. Item errant qui
se veritate cognoscere putant qui ad nequiunt vitiis. Item Augustinus de agone christiano
ista libere enim & sine adulatione veritatem
predicantes & gesta prave vite arguentes
gratiam non habent apud homines. Ambrosius
in glosa super id 1 Cor. Vos nobiles
nos ignobiles. Non metuit audire veritatem qui fraudulenter interrogat. Ieronimus super
Ezechiele. Certi atque virtute lingua tua
prelatus ignoret tanta ut fit inter veritatis amor ut quidquid dixeris uitam tu
putes. Ieronimus ad celleriam plus ubi
eruditum lira &c.

Veritatem debemus 4 modis adimplere primo credere. Galat. 3 Insensati galatae quis vos fascinavit non
credere veritati. 2o diligere Zacharie 2
veritatem & pacem tantum diligite. Tertio
meditari. Prov. 8 Meditabitur veritatem
guttur meum. Quarto loqui. Ephes. &c. Loquimini vnusquisque veritatem cum proximo suo.
Quinto facere. Joh. 11 Qui facit veritatem venit ad lucem. 6o defendere. Joh. 18
Ego in hoc natus sum et ad hoc veni in
mundum ut testimonium perhibeam veritati. 7o
emere. Prov. 23 Veritatem eme & noli vendere.
Item sanctum religiosum videtur quod fragstet in fide & discussione eius complicabis
veritatem vel in veritate scriptura sacra complicata in veritate ab infallibili veritate
elaborata in veritate experimentaliter assumpta cognita. Alia autem licet vera sint tamquam
apocrypha respuenda & sic & curiosis sicut
timore audientes & complicabis veritatis quod
videtur. Hoc eo necessarium quod per mediam
iam soluta est cum gog magog per mendatia turbans ecclesiam & sic studium et occupacio theologia fecit valde breviata
tota lex imperialis & auxiliaria cum p

natis regulis ordinum suspensa ad
predicationem fidelium et multo evidentius
ymaginationes fantasticae extabunde.
doctor & tractatu de Apostazia ca x

Veritatem quisque metu cuiusque potestatis occultat iram dei super se provocat quia magis timet hominem quam deum.
Veritas enim deus est & qui veritatem occultat
et qui mendacium dicit quia ille qui occultat
prodesse non vult. Et iste quia mendacium nocere
desiderat. Augustinus ad Consulanum et
11 q. 3 Quisquis. Iste proditor veritatis est
non solum ille qui transgrediens veritatis
palam pro veritate loquitur mendacium sed etiam
ille qui non libere veritatem pronunciat quam
libere pronunciare oportet aut non libere veritatem
defendit quod defendere convenit proditor est
veritatis. Nam sicut sacerdos est debitor ut
veritatem quam audivit a deo libere predicet.
Et nullo neque propter timorem neque propter
odium neque propter amorem hoc omittere cum
valde grave sit veritatem non libere pronunciare sic laicus debitor est ut veritatem
quam audit a sacerdotibus probatam in scripturis
defendere fiducialiter. Quod si non fecerit prodit
veritatem & iustitiam. Crisostomus omelia 47 & 11
q. 3 Nolite timere. Vnde Petrus dicit Actuum
4 Non possumus quae vidimus & audivimus
non loqui &c.

Veritas sic adquirit ad se fideles
et auditores veritatis sicut & mendacium
infideles recipit ad se et amicos mendacii non veritatis & veritas interdum
aut infideles trahit ad se aut inexcusabiles facit eos mendacium autem nec mutat
aliquem sed manet. Veritate aliquem veritas
et ipsius fidelium donatur. Crendatium
autem ipsius infidelium nichil prodest. Crisostomus
omelia 410. Apertus defensor veritatis est qui
quod recte sentit loqui non metuit nec
erubescit. Gregorius super Ezechielem omelia 10. Ista omnem veritatem docuit spiritus sanctus apostolos
quod sunt in incepto et finaliter complevit
in beatitudine. Lincolniensis dicto 89 Veritatem
et sapientiam non amittit invitus. Lincolniensis
dicto 11 f. &c.

Veritas est cui 1o assentitur quod est 22
q. 2 Cum humilitas per Augustinum. Contra
tur qui existit cum aliquis a veritate dei cum a fide
et veritate quod & 2 & q. 3 palliis per

Et veritas sacramentorum in sola etiam
habetur tractatu 2 e q 1 Anima per
Bragh Et veritas preferetur consuetudini
Anima xc non dixit ego sum consuetudo
sed ego sum veritas di 8 veritate per Aug
et e ca sequenti per Augustinum et caput
Et qui veritatem pro peccato negat deum pro
peccato negat 11 q 3 Abiit per Bedam
Et contra per veritas occultari 22 q 2 Ne quis
per Augustinum Et melius est pro veritate pati
supplicium quam per adulacionem consequi beneficium
11 q 3 Nos pro iure Veritas cum non defenditur
opprimitur di 83 Error Et tria solent
impedire veritatem carnalis amor filialis timor
atque avaricia 3 q 7 Accusatores vel testes
37 q 6 Quod Et propter indignos quosque
dimittenda est veritas doctrine 11 q 3 Anima
per Ieronimum etc. Ecce j

Vestis Vestis duplex est scilicet bona et mala
Mala aut triplex est prima inde
affectationis ypocrisie. Vestimentum mixtum significat
commixtionem et inadvertenciam Secunda est dupli
citatis quod prohibetur Deut. 22 Non
indueris vestimento quod ex lana lino quod contex
tum est Tertia est simulate sanctitatis Math.
7. Veniunt ad vos in vestimentis ovium etc. Veste
aut bona est 3x prima est caritatis quod operit
multitudinem peccatorum sicut vult Secunda carnis
castitatis Apoc. Omni tempore sint vesti
menta tua candida et ibidem 11 Qui non
coinquinant vestimenta sua Tertia conversacionis
honesta Pro. 31 Accommodatur anime
sancte scribitur Stragulatam vestem fecit sibi
quod dicitur stragulata propter conversacionem honestam
ad nos ipsos caritatem edificacionem ad proximum
et laudabilem devocionem ad deum

Vestis virtutum etc. scilicet conditiones propter
quas debet indui scilicet ut sit vestis
protegens calefaciens operiens et ornans Primo
protegens est quod habet vestem indutam non tiet
iacula diaboli Ephes 6 Induite vos ar
maturam dei etc. Secundo calefaciens quia
indutus ea frigus non timebit Pro. vlt. Non
timebit domui sue a frigoribus nivis
etc. Tertio operiens quia indutus ea non
timebit confusionem in die iudicii Apoc.
Beatus qui vigilat et custodit vesti
menta sua etc. Quarto ornans quia in
dutus ea non excluditur a nupciis ce
lestibus Sicut ille de quo Math. 22 Amice

quomodo huc intrasti non habens etc.

Vestimentum corporis ad tres pertinet
causas aut ad speciem visionis aut
ad delectamentum corporis aut ad tegumentum
nuditatis Ad speciem visionis sive vesti
mentum filius dei non querimus similiter ad dele
ctamentum corporis de fructibus non est aptum sed
quod tamen ad tegumentum nuditatis Sic Iohannes
Non de lana camelina sed de pilis caelore
habebat vestimentum domino teste habetur Crisostomum
3 d. Corporis enim humani exterioris hominis
ornamenta quanto amplius appetuntur tanto sunt
interioris hominis maiora detrimenta quanto
autem minus appetuntur ornamenta exterioris hominis
tanto magis moribus preclaris homo interior
adornatur habetur Augustinum de verbis apostoli sermone 83
Dupliciter id non incorrectis omnibus vitiis vestibus
Ecce contra etc.

Vestis nupcialis est querere quod sit
propter non gloriam propriam habetur Augustinum super
Iohannem omelia 9 e pretio vestimentorum est in e
principio sequitur omnia diffuse in e ca. preter
mundi habetur Augustinum ibidem omelia 118 In veste
mea miserunt sortem Sic dixit propter tunicam
tunicam Lucam tunc domini miserunt sortem
ponit plerumque per singulari quod sortem septimus
sanctis insolita non est tamen non nulli co
des habent inutilia sortem non sortes sorte
ibidem dicitur gratiam dei in unitate quod ad omnes
pertinet sicut ordo dei iudicium habetur omelia 116
et d. Vestimenta apostolorum sunt precepta di
vina nove legis et gratia spiritualis quibus
tegimentis turpitudines nostre carnis habetur
Crisostomum omelia 30 L Corpus aut vestimentum
est anime sic ait Apostolus de corpore nostro in
quo et gemimus onerati in quo volumus
spoliari sed supervestiri ut mortale hoc
absorbeatur a vita Sic ergo vestimentum
super homines positum si quibus fulminibus
scindatur illatum quidem in iniurie sentitur
homo dampnum aut non patitur in nata
Sic corpus super animam positum si occiditur
ab impiis anima quidem occisionis illius
sentit dolorem dampnum aut sue nature
non patitur habetur Crisostomum omelia 47 g.

Vestes multiplices sunt scilicet vesti
tus clericorum quod nec sordide nec
fulgide debent esse di 41 § 1 per totum
et Augustinum et ca. per timorem et ca.
clericus et § sequenti 21 q e per totum

Cu3 clici siue q siue mitra no laica
lib3 s3 clricalib3 vestib3 d3 vti z no siua
tes grauit d3 puiri 21 q e Nullus
eore et 3 ca sequit Ita sunt sacre ves
tes eciare q debz esse honeste et alii
vsu no sunt applicade de c di j vesti
menta Cu3 clricorum habitus no d3 ee nota
bilis nec diuisi colois s3 couemes pine
et deuotom 20 q j vidua Cu3 mulier
ppr. huiu vilez habitu assimnes anathema
sit di 40 Si qua mlr simnesta pietas
et detestabl ut maiori scitate quid vo
luit ostende in vestimenta sub qua mor
pos e vt q corpa x madutas sanatg
no fuit simbe eius scitte salvetur ut
depsaus de unu dei tosidat mveste to
homis h cufs9 o eo g.

Ista vniuse vie dm una z vitas
zc ps 2e Intrate p angustam
porta q lata porta z spaciosa via zc
dr. A h vide. Augu intende q omes
multitates d3 subire ordine secte xpi
Et mlt d3 sentie suauitate z dulce
dme legis sue Concordat Crisis si
codem textu additis q p vua latam
ambulant ad pdicos gaudetes videtes
deuotades mebriates metetes puna
tes alica tollentes z se diuites facie
tes formitantes z cecri sales Ite scribr
Joh j e Ego sum via veritas z uita
tanq diceret qua ubs ego sum uia q°
vis ire ego sum veritas vbi vis pma
ne ego sum uita Scdo go ambulet
in via s3 insidias timeas mx uiam
q xpus e via vn in ps juxta iter
scandalu posuit m zc Hec Augu de
laude dm s e y. zc

Vie multe sunt quib3 debemus
ambulare vt Sap jo Justu de
duxit dominus p uias rectas zc pma
e via peitencie i emedacionis pteritorum
Jeqa Jcro 8 sbiung via tuam dicere
insolitudine Scda uia i notecie iciau
tela futurorum ps Bti in mali in via zc
Tercia via obedie mobsruatia madatorum
ps viaz madatorum tuorum cucurri zc.
e° vie sapie intrato libi intotaplace
supiorum Pu 3 Viaz sapie intrabo t
Quinta via caritatis z inie insbuctus
pcidore j Cor 12 Excellecz via vob
de mabs 6ta uia pacis z concordie i
tanquillitatis more Luc j Illuiare hijs
qui mtenebs sedent zc 7ma via veritatis
z iusticie m rectitudine opm ps via
veritatis elegi zc plus v rectudina lrn 2

Ista homis ex est pma nature
p quam ambulat homo ad mor
tem Job. Secunda p qua no reu
tax ambulat Scda culpe p q ho abulat
de malo in malu 2 thi 3 Mali aute
homines z seductores pficiunt inpeius Ecci
2j ffili peccasti non addicias peccatu zc
Tercia gre p q homo ambulat de bo
in melius ps Ibut de virtute i virtute
videbr ds deorum msion - i speclm Qua
gle p quaz ambulat sci secundo pm
Apoc 3 Ambulabunt mecu i albis
quia digni sunt gle dei Ite scribr
Jo° 2 Vidi vias tuas z qualiter stato
q sectas Jone j Ad e opus tuu q
ca tua zc j R 30 ch 23 b. Videte
vos incipites recedit em uos zc Vie rete
j sunt pprietates pma ne sit tortuosa
p obliquitate ps 30 h e uia abula
te m ea neq addextaz neq ad sinistraz
decli zc Scda ne sit inoduosa p su
pbia z ambicoz ps 62 pparate uia
pplo planu facite iter zc Tercia ne
sit lapidosa p impaciaz z detraccz se
j Tollite de via lapides Ecci 22
Via peccatu coplantata lapidibus
Quarta ne sit lutosa p luxuriaz ps
Eripe me de luto dne ut non infigar
5ta ne sit spinosa p auaricia uel pi
griciaz Pu 2e Pagrum homis pigri
transiui z p vineaz stulti viri zc Item
pu je Dulce vie videtur homib
recte z nouissima eorum ducut ad mte
h Crisis o 18 k Solu iusti xpm
cognoscere pnt z imitari p ipm Si at
nec fusa nec e invia iusticie z pi
tas te cognoscere xm metire huic
porta ducit ad uitaz s3 via ducit ad por
taz Sz nec pus diabls homines ducit
ad peccata s3 peccatu ad diabolu ducit
hec ille zc Lu e

Ista x dicitur arta z augusta
q xpus no recipit inse nisi
qui omib peccatis excucit se z despo
liavit omes sarcinaz mudi z facti sue

erint subtiles et spuales ut quales
intrat in mundu tales exeat de mdo
Spaciosa vero e uia q ducit ad pdicione
hac de causa q omia q sunt sz
vxores filii pntes amici auru ar-
gentu vestimeta domq poss^ones cas
spes ciboz et potum et omia artifi
cia et omes negociacones milite homes
et quicqd in hoc sclo e a' q visum
delectat aut auditu aut odoratu aut
gustu aut tactu vie pdicionis sunt
non q omes qui ambulat i illis
rebus peccat Sz quia omes iste res
ad peccatu copellunt Via aut uite an
gusta e q vna spes e i abstinentia
oim reru qui separat se ab omibus illis
saluatur Non dicimus quia omes q
sunt in illis peccant s omes qui se
separant ab illis saluatur separant aut
se no corpe s animo no loco s actu h
Crisos o 18 ca b l Via excellencior e
caritas q sine illa ambulare no pt
s errare de pe di 2 ca Si quis scit
q h caritas p Gregl Ca ira abs q
ductore non ingrediare q mi q ingressus
sub e 16 q 1 Si elicuit p sco^m Ca
rer mansuetos docet uias suas 16 q
1 vos aut p Aug^m
Vie generales ad quare cta
musit xpus dsos suos aduita
no ducat Ierm s generalis et pub^ca
via e x q ducit ad uitam et vie di
ct^e cos xple omes apli hec enim
omes via ducunt ad xpm xps ad
patrem sic gnalis e pub^ca via dia^li
q ducit ad morte et vie sue omes p
fessiones mundi istiq utputa pfessio phic
vna e uia pfessio milite alta e via
mundiales dignitates alta e uia pfessio
mundi ludorum alta uia ut quid plura
dicam quante sunt dignitates actuu
in hoc mundo tante sunt vie que ducunt
ad dia^m gnalem uia pdicionis sed
ducit Ite ad gntum uiare ut cuiqs co
dicionis homines vocet ad fide quia
sic castitas una recte q virtutes ducunt
ad xpm Sic fornicacio auaricia lux^a
ceteraq spes male ducunt ad dia^lu T
Crisos o 36 lz ka 1
Iterum xpi exemis sequela cogsn

pocat vn Crisos sr 1° textu Extunc cepit
ihus pdicare ih^t e sr d^t Exquo tep
tatus e ihus fame vicit in deserto auai
cia spuit in monte vana glia expulit
sr tplm vnd nos ostendat q qui vicia
sua q dicit pt qui sibi istiq bona con
tempnit qui vana glia non desiderat ille
debet esse x victorius scta et iusticiam
x pdicare qui exsistis zb tamen omis
dia^ce gflacois flamma succidit h Crisos
o 6 d sed costat aut q xpus fuit hu
limus paupimus et deo obedientissimus ho
mundi Nomine e quemes eius vicariu
xpi esse sbi^m potentissimu e in hys zb
iudicat go uilitas ca si ipsa sit hu
limus recapies i iunias b' facitas 2°
si sit ho paupimus quo ad sclare di^m
maxime odiens se implicari ci nego
cio sclari et 3° iudic si sit deo et
legi eius obedientissimus maxie dele
gis sue limitibus gtentus no pfu-
mes ad lege sua adde vel ab eo mi
nue Si vero ipse p alius faciat ista tc
e ipse p aliis sequax x sin aut vis
catur in ipso sina saluat Qui non
e mecu adiusu me e Luc 11 h dc
E sup i^o textu Videte ne quis vos
seducat xe pls v obedia lra 6
Vicari dei s^m Aug^m vetus et
noue legis sunt reges q s^m
lege homi sunt pontifices sed tu
ptas care q meminit Exp^s Ro^n 13
Sit cordis quia in hoc gnoscit vos opus
manifestu e q e spualis et eroni
licet sit impena peccati care p pla
tos quod^o diminuta xe hoc dct
E sup eiu^n ys ondas s^e 3 e in x
si Omes vero epi vicari aploze sr
reputati di 8 6 Arnore vnis Ca
qui contempnit vicariu gtempnit illu
qui posuit illu di 21 Inniono Ca
non d^z laica esse vicarius q inferiore
est laicorum clericos vnus indicari 16
q 1 Noua intre domus siquoq gnali
dos costitu qui hospitalis et talis su
puemdabs loco epi possit satisface
di 89 volumus p Gregl et ca sequit
Noua vero s d^z hic gdiciones
pma d^z esse ab hominibus clau
sa qd Iudicab s insupiorib domus

sue fecit cubiculu secretu i quo cu
puellis sub clausa morabatur Secudo
i oronibus assidua Vt luc 2 dr de ana
filia phanuel no discedebat de teplo ie
iunijs et oronibus suiens etc Tercio ie
iunijs assueta Judith 8 ihus ubi au
ieiunabat omnibus diebus uite sue pter
sabbata Quarta opibus mie dedita Thi
5 Si scorum pedes lauit Si tribulatis
pacientibus subministrat Quinta vestibus in
culta Gen 28 Depositis viduitatis
vestibus suscepit theristrum Sexta inpposito
continentie fixa i Corinth 1 Dico autem
no nuptis et uiduis bonum e illis si sic
permanserint Septima mundi solacio
destituta 2 Thi 5 Que vere vidua e
et desolata sperat in dominum etc

Viduarum tamen sunt genera uiuendi quorum
primum perfectissimum e celesti premio p
destinatum Quia ritu illius in euangelio vidue
deo et oronibus et ieiuniis die et nocte
deserviunt Aliud genus e quod filiorum et do
mus curam habet quod si no tam dignum pre
mium nec tamen peccatis obnoxium si ag
ubique se abstineat et mie opera frequen
tet Tercium aut genus e ut epulis
delicijs spectaculis quod sui cupiditas audit
implicatur quod eterne mortis premio
fruatur et pene Unde ad Tim Apostolus i Thi 5
Cum luxuriate fuerint in xpo nu
bere volunt habentes dampnatam etc

Vidue facile decipiuntur per ypocri
tas Unde xpc Ve vobis scribe et
pharisei ypocrite qui comeditis domus vi
duarum Impostura ypocritarum facile
no possunt mulieres intelligere cum sunt in
caute et ad dilectionem eorum religionis genus
facile inclinatur cum sint molles cor
de maxime vero tales viduis mulieribus ad
herent propter duas causas Primum quia
viriata mulier no facile decipitur ha
bens consiliatorem virum Deinde nec facile
defacultatibus suis aliquid dat cum
sit in potestate viri Vidue aut et facile
decipiuntur no habentes consiliatorem virum
et facile dant de bonis suis talibus prestant
cum sint nullius potestati subiecte caue
aut ergo ypocrite mediatione duobus
quod e sippicio mala et cum auariciam
virum religionis colore depinxerit que

diabolus et arma pestilens nec arme iniqui
tatis dum pietas estimetur Cum lon
gis ac multiplicatis oronibus qui magis
vestibus viduarum facultates pertrahunt
propter hoc amplius accipietis iudicium inique
figmentum sanctitatis assumentes ve mihi
ti Luc 9 Ex 1

Vidua signat etiam ut ut notat
in glo de viduis et defilijs scilicet
helizeo ti Birgit sr thesi o 3 d in
scribitur vidue et pupillo no nocebis etc
Exo 22 Nomine Lacrime vidue ad max
illam descendunt et exclamatio eius super
deducentem eas Amaxilla enim ascen
dunt vsque ad celum et dominus exauditor
non delectabitur in illis Eccl 35 Qm
to enim uidue bonis uincentes viduorum aux
ilio sunt destitute tanto eorum et
etiam impedenda e tuitio ti Birgit
in Registro Esto uidua temporibus et casta
primum viue ut possis esse casta ab ad
ulterio nec temptator ille temptabit si
victa non temptent Nam si Judith
bibisset cum adulterio dormiuisset Unde
Ambrosius de viduitate plus vbi oppressio

Vidua si no dum voluisset deo co
tinentiam uidualem exhortamen
profecto ut vouet quia vos iam vouisti
exhortamur ut perseueres ti Augustinus de
viduitate Aliud tam decore qua
ut viduata vxor coniugij defuncto fide
seruet Aliud etiam habet vtilius quo
regnum celeste adquiritur Sunt enim qui
se castrauerunt propter regnum celorum habet
Ambrosius libro de officijs Vestis vidue no
debet esse notabilis nec diuersis coloribus
sed conueniens persone 20 q 1 Vidua vero
dr quod post nuptias morte intercedente
a viro suo diuisa fuit di 3 et pbr
supra sequente 34 debet assidue etiam
dominus bonis opibus et oronibus deuotione
adiuuare di 8 1 ca vlt Et tunc debet
stipendijs ecclesie sustentari ibidem C4 cu
uelias neque cum religiosis debet esse fa
miliares di 8 1 Si clerici et ca sequenti
Q4 epi et tota ecclesia plata vidua
cum sustentatione et proteccione debet intende
di 8 1 per totum Reges imperatores etiam
quod donantes auxilium eis plene debent
23 q 7 Regum et q 3 Ab imperatoribus

Vigilia vigilandum est propter quatuor
primo propter hostem decipiendi soli
citudinem j pe 5 Sobrii estote et
vigilate etc. Secundo propter hostis validi te
quod ei attribuitur propter tres causas prima
propter subtilitatem nature Eze 28 Tu
signaculum similitudinis in paradiso dei fuisti
2a propter principium universe creature Job
ipse est principium viarum creature 3a propter
fallendi et temptandi assiduitatem quod non
habet aliud facere 3o propter nature fragilitatem
quia prima est adversarius Gen 6 vidit deus
quod cuncta cogitatio hominis intenta esset
ad malum penituit eum quod hominem fecis
set intenta Quarto quod preceptum est Mt 26
Mr 14 et Luc 22 Vigilate et orate
ne intretis in temptationem Quinto quia vigilan
tibus promittitur merces Luc 12 Beati
sunt servi quos cum venerit etc. Iste venit
dominus ad visitandum quoslibet suos quos turbabit
in mane Quarta vigilia noctis vigilia vi
tres horas habet ac per hoc nox quatuor vigili
as habet trinis horis per singulas vigilias
distribuit Quarta vigilia noctis hic est pe
ne iam nocte finita sit veniet in fine
seculi iniquitatis nocte transacta ad iudi
candos vivos et mortuos secundum Augustinum de
verbis domini sermone 14 c. Iste vigilia fidei vi
gilia spei vigilia caritatis vigilia corde
vigilia operis secundum Augustinum ibidem sermone 23
an sit Item prima vigilia dicitur conticinium
2a intempesta 3a gallicinium et quarta antelu
canum Quasi in agro super tectum Quarta vigi
lia venit Ihesus ambulans super mare Mt
14 Mr 6 Joh 6.

Vigilare est instantia facere dormire
autem est negligere secundum Crisostomum ad 12
Iste vigilia dicitur vespera festorum quod olim
preveniendo solempnitatis in orationibus de
voti pernoctabant di 16 c. Non vigi
lie in modernitate que sanctitatis integritatem diminuunt
non laudantur De co. di 1 Nec medio
creter per secundum de vigiliis sermo Nota
hoc vide sermonem Tertia 3

Vindicta ne queras ultionem nec memor
eris iniurie civium tuorum Levit
19 c Mea est ultio et ego retribuam in tempore
Deuteronomio 22 c Ne dicas reddam malum
pro malo etc. Prov 3o Ne dicas quod fecit
mihi sic faciam ei etc. Prov 2 c f Cum vi
dicavi vero ad omnino inveniet vindicta etc.
Eccl 28 b Nulli malum pro malo reddentes
etc. Ro 12 et he x f 9 Sunt spiritus qui
ad vindictam creati sunt et in furore suo
confirmaverunt tormenta sua etc. Eccl 39 f
Iste lesus et iniuria passus vindicare
vero de aliqua persona querens et meditandum
et adquirit grande tormentum secundum Augustinum de v
domini sermone 14 plus vide Accidia Eccl
tria et quarta etc.

Vindicta clamat quatuor peccata cor
rectio primum est humani sanguinis iniusta
effusio Gen 4 vox sanguinis fratris tui
clamat ad me de terra etc. Secundum est peccatum
Sodomiticum hoc est contra naturam vide Gen
18 Dixit dominus clamor sodomorum et gomor
reorum multiplicatus est etc. Tertium est vox op
pressorum pauperum Exo 2 Ascendit clamor
filiorum Israel ad deum ab operibus et audivit ge
mitum eorum Exo 2 9 sequitur vindicta
quod fuit in persecutionem et exitum eius propter eos
Quartum est defraudatio pauperis mercedis
fidelis laborantis Jac 4 Ecce merces opera
riorum vestrorum qui messuerunt regiones vestras
quod fraudata est a vobis clamat etc. Item
Eccl 34 c Qui offert sacrificium ex substantia
pauperum quasi qui victimat filium in conspectu
patris sui etc. supra capitur Levitici 19
et Tob 4 c Mercedem operanti statim restitue
Versus Clamat usque polum vox sanguinis et
sodomorum Vox oppressorum merces quod retenta
laborum etc.

Vindicta multiplex est vel spiritualis ut
excommunicatio suspensio degradatio de
positio in monasterium et carcerem detrusio
et a publicis actibus repulsio secundum locum habet
in causa 23 q 4 c Fortior per Augustinum et plures
vide persona Iste est corporalis vindicta punitionis
quod conveniunt iudicibus ecclesie et seculi sed non
equaliter 23 q 4 c Iste vindicta corporalis
detrusionis et occasionis tamen secularium est
23 q 4 Reos per Augustinum et capitulo sequenti et
9 8 per totum et 2 ca sequenti 4 vindicta
est quandoque necessaria quod lex precepit 23 q 3
Rex per Augustinum 4 vindicta cum animo
corrigendi sed non blasfemandi licite inferet
malis vel sociis habet multis quod quod tunc non
potest salubrius esse vindicta 23 q 5 Non
potest di 70 Ut constituerent nisi iste sic
mactatur obstinatio 191 Adversitas c.

Cu aute ite si timeat sasmatis pi
culum 3 e q 1 Cumpsis p Aug
ite si timeatur maius malu ex vindicta
di 50 ut constitueret ite si crimen occultu
e et no manifestatu p iudicium 23 q e
Forte p Augm ite si crime soli iudici
sit notu ex tunc ex vindicta sit periculo 2
q2 mst 7 ca. pati et q e h autem
s celbus et 23 q e ita plane p Augm
di e b. Correctionaig 1 e q 1 Cu dict p
Augm Cu vindicta puata ab fuat
qui dt m vindicta et ego retribuaz xx
33 q 1 c 1 ptm modum Cu illa q e ad
correptione iudicum quedam paritur 23
q e Est in iusta et ca. sequentibus usq
cam ca vindicta correctionis tam qualiter
offendunt 23 q e Si ius p Greg et ca
Cumdo et ca. Est i iusta ite no de
bite vindicando puotat con se et cont
pxm flagellu di 84 di 50 illud 23
q e Si quis et ca Si ea p Greg et
Augm Cu plati no desistunt debent
ad vindictam attende di 86 Si quid p
Greg 23 q 7 De occidentis p Augm
Cxm habemus de xo q compescuit discipulos
a vindicta samaritanorum 23 q e Quod
cupis p Ambrosiu xx

Virginitas Si seduxit qs virginem
dormierit cu ea dotabit eaz 7 ha
bebit eaz uxorem Exo 22 c Sacerdotis filia
in stupro deprehensa quia violavit nomen
patris sui flammis exuretur Leuit 21
b Si no invenitur in puella virginitas lapi
dibus obruetur Deut 22 a Incorrup
tio facit pxm esse deo Sap 6 f De
virginibus autem dei mandatum no habeo con
silium aut do 1 Core 7 Cui mido
iungit virgine suam bene facit q aut no
iungit melius facit ibm Despondi vos
vni viro virginem castam exhibere xo 2
Core 11 Hij sunt qui cu mulieribus
non sunt coinquinati virgines enim st xx
Apoc 1 e b Quid prodest integritas caro
mente corrupta Melius e humile con
iugiu qua superbia virginitas h Aug
sup ps 99 de v dm h 43 Vm tn
e virginalis melior sine vidualis castitas
q pudicicia coniugalis h Aug eode
h Que e virginitas mentis integri
tas solida spes sincera caritas h Aug

se ps 1 A xx Lcn 2
Virgo omnia pmitia pubertas debet
vitare consortia 7 platearum freq
tantiaz devitare atq in domo potius opi la
nifico sine qsili insistere vel lectioni diuine
h Aug in li ad sacras virgines Omnia
virgo nec habitu comme nec ornatu capitis
nec oculis erectis atq letis h timbi ad
tiruz cu velu deposito procedat ne ipse
viles induat amores 7 si no peccat aliquibus
causa perditionis existat h Aug ibm
Omnia virgo ab omni verborum sermone vel
risu debet se pariter abstinere 7 cu silencio
et qua omnem vitam suam ornare h Aug
ibm Omnia virgo nec sermonis iactancia
nec diuiciis nec generis nobilitate se debz
extollere et in humilitate 7 paupertate quibus
xpo accepta dz q diu vixit p manere
h Aug ibm Virginitas alta nimis e
adeo q angelis hortatur h qui videt non
posse ascendere maneat in regione 1 i lecto
in medio q melius e mediocrit mo ca q
p corrupta libidinum papitur h Greg
in glo sr 1a In monte saluum te fac Gn
19 Virgo carne no mente nullum h p m
i repromissione h Isid de summo bo li 2
Virginitas commendatur p multa primo
quia sponsa xi e 2 Core 11 De
spondi vos xx Itaq figura Leuit 21
preceptum e summo sacerdoti virgine tm ducere
in uxorem h viduam 7 repudiatam sordidam
7 meretricem non accipere p ista Cor qua
mulierem ex amicio sat repelluntur
figuratur Cor qua homini ex amicio xpi
excluditur p viduam intelligitur anima cuius
mortuus e carnalis usus h no affectus quaz
sola necessitas retrahit a malo non caritas
Talis enim licet no peccet opere tn suspirat ad
antiqua mala sicut filii israhel ad ollas car
nium Exo 26 P repudiatam significatur
illi qui mundana negocia repudiat et
iterum se ingerunt non vocati a mundo con
temnuntur et opprimuntur h illi mundu no
contempnunt sic mercede alacritate suo no
reddit 1 a fornicatione Licet ab eo frequenter
verberatur p sordidam intelligitur anima que
i mundi affectibus maculatur Unde apostolus
Ro 13 Abiciamus opera tenebrarum 7 indua
mur arma lucis P meretricem q cuiuslibet se
subdit libidini intelligitur anima q cuilibet

cedit temptacioni q̄r non dr̄ casta mlr
q̄ libent audit verba corrupcionis lic̄z
actui nō consentiat etc.

Virginitas etiā comēdat(ur) 2o
ppr̄ mundiciā a quibus c̄ ... pot.
sic ... sunt qui cū mlierib(us) nō sunt com
q̄nati etc. Ista mundicia nō maculat cri
mīs libido sū consciēt(i)e mentis neq̄ pbat
carnis castitas virginitatē sū mundicia
mentis quia sicut ē q̄ lāpada sine igne
nux sine nucleo lapas sine oleo sic
sunt virgines fatue a nupciis exclusē
vpotte similes sepulcris dealbatis que
foris apparent etc. Sextū ē ppr̄ q̄ comēdat(ur)
virginitas remuneracō magna illi eīn debe(tur)
aureola et fructus centesimus Grego(rius)
Felix sterilis et incoinquinata q̄ nescit
thorū etc. Ille sexus vicorū illecebre
difficilia q̄ incognite carnis ... mercē
laboris ē incognitam carnis caue volup
tatē q̄ vice ... cogitat sicut Beda sup
Esdram libro 2 etc. Ruina angelica
p virgines restaurabitur Vide in In
iure libro 12 etc.

Virgines 4 ppr̄ ... spūaliter
omnes fatuos s(un)t fatue vero re
probos sicut Crisostomus d. 24 d. Aliqua ē
virgo mente corpe tn̄ fracta et ē virgo
corpe mente tn̄ corrupta et ē pma
melior q̄ 2a Sed vere virgo mente et corpe
integra ē sicut Crisostomus dicit 72 b Fatua
ē q̄ sola corporis integritate vel fide in
formi credit deo placere sicut Crisostomus dicit
42 d. Hec felix castitas et beata virginitas
maius corde pter gaudet ... q̄ ē sapiencia
castitas parata ceteras virtutes nullus
alius amor separatur sicut Ieronimus ep̄ 84 c
O virgo ama scripturas sanctas et amabit
te sapientiā dilige eam et seruabit te honora
eam illā et amplexabitur te Nō mom
lia in auribus habeat et pectus mchil ad
nouit lingua tua nisi xpm mchil sonet
nisi sanctum sicut Crisostomus ibm̄ ... Hec virgini
tas ē aurum meum ē argentum habet
Crisostomus dicit 11 passim Hec virginis diffo
ē esse sanctam corpore et spū Nichil
prodest carne eē virginē nisi mente quis
nupserit sicut ibm̄ 92 e

Virginitas corporis ē cum casti corpe
mente fornicant(ur) et adulterant(ur)
32 q. 7. Qui p Crisostomus et ca. Si paulus
p Ieronimum Virginitas mentis et nō corporis ē
quam sine consensu tollat(ur) q̄ alias opat(ur)
32 q. 4 Magis et ca. Scriptum et ca. Colloca(ti)
p Augustinum Ambrosium et Crisostomum Virgini
tas mentis et corporis q̄ complectitur vo
luntas integram dr̄ gloriosa virginitas 32 q
4 Qui || Item virginitas nō ē in precepto
sed in consilio suaderi pōt nō impari 32 q.
1 Integritatis p Ambrosium Item virginitas cum
humilitate ē admirabilis et deo accep
tabilis di. 30 sicut aut. Item virginitas an
fertur nupciis et sic nupcie implent
terram sic virginitas paradisum 32 q. 1 Nupcie
p Ambrosium Item virginitas prolis parentibus
prodest ad salutē 33 q. 4 Tunc p Ieronimum
Item virginitas pse sine bonis opibus
non saluat ibm̄ sicut Item virginitas sine
consensu corrumpitur sed meritū castitatis du
plicatur 32 q. 7 § 1 et ca. Si paulus per
Ieronimum etc. Lectio 1

Virtus virtutē eme et noli vende(re)
sapientiam et doctrinam ... sz s Non
virtus ē nō posse peccare sed nolle atq̄
ita tenere p seueranciam voluntatē et
voluntas instinctu visus imitatur naturam
sicut Ambrosius sup lucam Nulla sine labore
virtus q̄r labor possessor ē virtutis sicut
Ambrosius ibm̄ Bonus circuitus ē iusticia cuit
prudenciam inoret fortitudo vendicat tempe
rancia possidet ut iusticia sit in affectu pru
dencia in intellectu sicut Ambrosius libro de officiis
Omnes virtutes sibi herent vt qui vna ca
ruerit omnibus careat qui ergo vna habet
omnes habet sicut Ieronimus ep̄ 2 e 6. Comensurē
p fectorē fide uita p quadrum et tm̄ hz
spūalis altitudo lata vim quantū lata sin
gula quia vnusquisq̄ tm̄ prudens
ē quantū tpans fortis et iustus tm̄ tpans
quantū prudens iustus et fortis fuit cum
sicut Augustinus dicit ... pro sed pars sr Ezech no
ē adultere vlla talis exhortacio qual
peccatorē recordacio sicut Crisostomus sup ep̄ ad
Hebreos simone 23 etc.

Virtutis diffinicio sicut ē scd̄m Augustinum
Virtus ē bona qualitas mentis
qua bn̄ viuit(ur) qua nullus male vtit(ur)
q̄ solus deus in homine opatur sicut diffinito
datur in operacione adagente Hec scd̄m Au
gustinum virtus ē habitus voluntarius

i medio consistens quo ad nos determinata ro
ne prout sapiens determinabit. Hec diffinicio
datur in comparatione ad actum eius quod est Item
virtus secundum philosophum est dispositio perfecti ad
optimum. Et hec datur in comparatione ad finem
Item Ipsa virtus est animi habitus nature decorus
vite racio morum pietatis cultus divinitatis
honor hominis eterne beatitudinis meritum Hec
diffinicio datur in comparatione ad effectum Ethi
mologia virtutis est hec virtus enim dicitur
quasi vis interius Et hec virtus consistit in ag
gressione arduorum in tollerancia adversorum
et in abstinencia placitorum Item virtus
dicitur quasi victor vel vincens et dicitur vicium ti
ens Item quasi viri status Hec thomas de veri
tate theologie li. 5 ca. 2.

Virtutis diffinicio secundum Augustinum sic
exponitur quod ponitur virtus
est bona qualitas hic ponitur qualitas
pro genere bona vero dicitur ad differentiam malarum qualitatum
anime cuiusmodi sunt prodigalitas
et avaricia bona dicitur quoniam adeo bona dicitur
et bonos tamen inhabitat et bonos facit et ad
bonum producit Mentis ponitur ad differentiam
qualitatum carnalium qualia sunt albe
do et nigredo etc. Qua bene vivitur ponitur
ad differentiam qualitatum quibus recte intelligitur
Sic est sciencia qua nullus male vivitur
ponitur ad differentiam qualitatum quibus et bene
et male uti possumus cuiusmodi sunt racio
nabilitas concupiscibilitas et irascibilitas
que proprie dicuntur potencie anime ut dicit Augustinus
de spiritu et anima ca. 11 in fine Qua nullus
deus in homine operatur ponitur ad differentiam
virtutum cardinalium que habentur per acqui
situm quod ut dicit philosophus in sua ethica ge
nerantur ex consuetudine bene agere Cum virtutes
theologice tamen a deo infunduntur Item tres sunt
bone condiciones virtutis que sunt recepta ex
remotis actibus multiplicatis in bono de
lectatis Primum ipsam virtutem in radice fir
mat 2m quasi floribus ornat 3m ipsam
fructum delectat Item adcontinuatis vir
tutum ista quatuor concurrunt scilicet dispo
sicionis habitus informis opera probans per
minimum conabus Hec v. b.

Virtutes enim connexe sunt et con
catenate ita quod qui unam habet
omnes habeat Una racio est largitas
dei dantis qui non unam sine alia dat

Secunda racio est quia sicut unum medium indiget
alijs sic est in virtutibus Tercia racio
est quia sicut in cithara si una corda fuerit vel
non tensa non est armonia perfecta
ita nec in anima est armonia perfecta spiritua
lis nisi omnes assint virtutes Quarta
racio est quia contra singula vicia sunt anime
virtutes Contra omnes vero omnes virtutes ut
omnia vicia impugnantur Quinta est similitudo
quia sicut stelle et planete semper sunt
in suis spheris ita omnes virtutes etc. in anima
Et licet simul sint virtutes tamen aliquando dicuntur
motus virtutum id est quod habitus virtutis quiescit vel
viget virtutis habitu scilicet ut mota movetur
Sic dicit Hugo Racio inquid potest cogitare
cognitio amorem amor frequenciam frequen
cia familiaritatem familiaritas fiduciam fidu
cia spem impetrandi Secundum hunc modum
dicuntur motus virtutum pro statibus originem quia
motibus fidei surgunt motus aliarum
virtutum caritatis devocionis prudencie regi
studiositas consuetudine Hec ubi b. ca. 1.

Virtutis studium commendabile est
studio sancte ut ex racionibus patet Prima
racio exempli quia sancti sic fecerunt
Secunda racio auctoritate quia regnum dei non
est in sermone sed in virtute 1 Corinthiorum 4 3a
racio assertio quod vicia peccatum compellit
sed non Quarta racio originis quia virtus
a deo infunditur sed per studium adquiritur
Quinta racio finis quia finis virtutis est
gloria et non sancte Sexta racio obiecti quia
virtutis obiectum est bonum sancte
Septima racio materie quia virtus non est
nisi in filijs dei sed aut in iustis et in aliis
Octava racio facilitatis quia facilius est
esse virtuosum secundum philosophum 9a racio honesta
tis quia maior honestas est sequi dominum
quam a re legis Decima racio vitandi ma
lum quia primi parentes si manum conten
dissent ad lignum vite sicut ad lignum
sciencie non incurrissent tot mala in se et
in posteros Hec theologie v. b. ca. 8.

Virtutes secundum Macrobium dicuntur quatuor
quod politice quedam purgatorie
quedam purgati animi quedam exemplares
primas dolet Salomon in primis sedens in hu
3as in tabernaculo 4as in medio ligni politi
tice nacque dicuntur secundum quod regunt vitam hominis
quo ad opera exteriora et secundum quod purgat

contra vitia purgatorie dicuntur secundum quod ia-
sunt in victos purgati animi dicuntur qui
iam de vitiis victis possessor virtutum
quiescit raro vincere et recipiunt puri
inclinationem et potius exteriora insurge-
tibus motibus primis exemplares dicuntur que
in mente divina consistunt. Nam idem virtu-
tum modo sunt et ipse verum omnium est exemplar. Ari-
stoteles dividit virtutes intellectuales
morales et consuetudinales. Intellectua-
les dividit in prudentiam et sapientiam. Mo-
rales dividit in principales que sunt tem-
perantia fortitudo et iustitia et in adiunctas
que sunt magnificentia liberalitas et huius-
modi. Item scientiam moralem dividit in ethicam
yconomicam et politicam. Harum prima
mores quo ad se ipsum instruit. Secunda
familiam disponit. Tertia urbes et
regna regit. Thomas [illegible] ca 17.

Virtutes sic intelligende sunt quod
cum una sit gratia gratificans anima
in tamen sunt virtutes quibus vita bene re-
gitur quidem theologice et 4or cardinales et
licet hec virtutes sunt gratuite per formam
gratie possunt tamen informes fieri per culpam
et iterum reformari per primam advenientem gratiam
quia caritas virtutum est origo finis et forma.
Itaque tamen caritas illarum virtutum habetur
sine gratia et caritate in quibus consistit vi-
ta virtutum tunc sunt informes tamen at-
tamen gratia supervenerit tunc formantur et decorantur
et deo fiunt acceptabiles. Unde virtutes in-
formes sunt sicut colores in tenebris et
sicut carbones extincti et sicut rami aridi et
sicut ale mortue et sicut aurum obscuratum
et sicut gemme conspersa insulsas. E converso
virtutes formate sunt colores in luce vi-
sibiles et appetitu complacentes et sicut
carbones ardentes et rami virentes et sicut
ale volantes et sicut aurum fulgens et ge-
me vas aureum decorantes. Differentia est
inter virtutes et precepta et dona et fructus
et beatitudines quia virtutes potentias dispo-
nunt precepta opera recipiunt dona virtu-
tibus perfectionem addunt fructus gustum sa-
poris spiritualem apponunt beatitudines ipsi
virtutum statum et premium sive vie sive
patrie coniungunt. Alia est differentia quia virtutibus
operamur bene donis operamur expedite
preceptis operamur debite beatitudinibus
operamur perfecte fructibus fruimur. Thomas de
Aquino ubi supra etc.

Virtutum theologicarum et cardina-
lium hec est differentia quia virtutes theologice
movent in finem sed cardinales movent ad ea
que sunt ad finem. Item theologice habent pro fi-
ne cardinales vero pro adquisitione. Item theologice
sunt distinctive actuum internorum cardinales
vero distinctive actuum in proximum. Item secundum
quod anima quantum ad superiorem partem in qua consistit
ymago trinitatis rectificatur habet per tres vir-
tutes theologicas. Unde sicut deus creator con-
sistit in trinitate personarum et unitate sub-
stantie sic ymago creatoris consistit in trini-
tate et in unitate gratie. Per has autem
tres virtutes anima fertur in summam
trinitatem et secundum tria appropriata tribus personis
ita quod fides dirigit in summam veritatem credendo
et ascendendo. Spes vero in summe arduum
innitendo et expectando. Caritas autem in summe
bonum considerando et amando. Virtutes autem
theologice differunt inter se multipliciter. Primo secundum
actus suos. Nam fides facit deo assentire
spes de deo confidere caritas facit deum di-
ligere. 2o differunt ratione subiecti. Nam fides
est in intellectu spes in irascibili caritas in concu-
piscibili, i. omnes sunt in voluntate quia proprie
ille actus accipiunt naturam vel nomen
illarum potentiarum. Tertio differunt ratione
obiecti. Nam fides est circa verum spes circa
arduum caritas circa bonum et tamen ratione
effectus. Nam in patria fides dimittitur
spes usque ad actum committatur caritas
perfectius amplexatur. Quarto differunt
ratione finis quia per fidem deus cognoscitur
ut veritas per spem habetur ut eterni-
tas per caritatem diligitur ut bonitas.
Thomas ibidem ca 16 et 17.

Virtutes septem expellunt 7 peccata
capitalia. Fides que mentem illu-
minat expellit superbiam que cor hominis
excecat. Spes que gaudio futurorum
cor letificat expellit iram que pravam mi-
seria mentem perturbat. Caritas que
gaudet de prosperitate delet invidiam
que est odium felicitatis aliene. Fortitudo
per quam in arduis virtutes consurgimus ex-
pellit acediam per quam desidia [illegible].
Iustitia que unicuique que sua sunt tri-
buit eliminat avaritiam que aliena [illegible]

et capit Temperancia qz excessu reprimit
expellit gulaz qz que modum excedit pro
dicta qui incorruptaz corrupcionem pro...
sm Augm de libero arbitrio euacuat
Luxuria qua corpora corrupit et aia

Virtutis et sapia xpc est qz in vtero
virginis edificauit sibi domum di
16 Nasci p scom Ite tres sunt vtu
tes theologice fides spes caritas De 9 di
2 Quia passus p Augm 44 de
vtute in virtute sunt gradus quia vq
queque virtus quibusdam gradibus auget
De pe di 2 Cum scias p Gregor vsq
ad q sequitur De pe di 2 q Sicut
inst 44 no connexionem sed coniunctionem
nascendi tam in vtero est ad virtutem di
16 Nasci p scom et tamen ludii inst
p Crisostomum 44 qui propria vtute decorat
puta fuore non decorat obprobrius di 16
lingua 44 vtute no gemis nobilitatem
grata comparat di 40 Illud p Ambrosium
44 nec adiutore nec aduersa mutate
quibus tribuitur sed libero arbitrio De pe di
2 q Opponitur p Augm penitenciam
Nota q Exprimitur Ite virtus p malicia
et peccata priuatur De pe di 4 q vbi
dolendum Nota 32 q 1 Cum renunciatur
44 vbi in aduersitate probatur 191
Aduersitas et ea sequuntur 44 virtutes
negatur esse vere apud infideles quia
non promerentur gloriam 28 q 1 Omnes
q Ecclesia etc.

Virtus iusti non est in temporalibus potencia
Vnde si iustus tradidit se in potestate
te femine id est in potestate delectacionis delectacio
illa precidit capillos ipsius et tollit vir
tutem que est in capite Sic dalida sap
son Item omnis virtus corporis sed fortitudo
non in corpore nec in diuiciis sed in virtuti
bus spiritualibus est posita et nulla eos
prodest virtutem suam temporalis voluptas
Si ergo precidit vnam virtutem capil
lorum apprehendet eum alienum id est in
mundi spiritus et alligabunt eum vinculis
diuiciarum cupidicionum et excecabunt oculos
cordis eius vt non videat lumen id est ve
ritatem et excedat gressus suos et im
plicatur in illo quod scriptum est Delectat
delibero tute etc vnde non scribant
vnde Crisostomus omelia 24 super isto textu Vn

aut capilli omnes incisi sunt etc.

Visio duplex est deum videre in pre
senti et in futuro Sicut scriptum
est scriptum est Qui videt me videt
et patrem meum Qualiter enim sunt corde qui
non solum non faciunt malum nec cogi
tant sed aduc etiam quod omne bonum et
faciunt et cogitant quod est mundum facere
bonum et non cogitare quod non semper
propter deum faciunt bonum sed propter aliquam aliam
causam Cum ergo omnem iusticiam facere
cogitat mente sua deum videt quia iusticia
figura est dei que vt a modico ad
amplius crede inde qui male agit et
cogitat diabolum videt quia omne ma
lum diaboli est figura In seculo aut fu
turo mundi corde deum videbunt facie
ad faciem vnde Crisostomus omelia 9 super isto tex
tu Beati mundo corde Item mens sine
oculis aliquid videt oculi aut sine
mente nichil vident vnde Crisostomus omelia
49 B et 49 B etc.

Visurum te domine mihi vincendo
proxime aquila videbis et male
vincendo male moriendo videre potest videre
aut non potest bene aut vincendo et videbis
et vides vnde Augustinus de verbis domini sermo 60
Quid nobis prodesset si videretur iste
et non audiretur Nec inde aliquid obest quod
non videtur et tamen auditur vnde Augustinus
ibidem sermo 2 in principio Item de visione
ymaginativa et intellectuali et quo
antiqui patres viderunt angelos in specie
corporibus et deum in multis Nota in Lucido
dicto 113 Item vide dei est immensi vnde Au
gustinus super Johannem omelia 49 f Ite ad est vbi
ad et sed vtrumque est vna persona
vnde Augustinus ibidem omelia 46 Item vide filius
est nasci de patre et visio filii verba filii
vnde Augustinus ibidem omelia 20 Item vide
est quoque accipi et gustare vnde ibi omelia
23 Item vide filium est facie cordis
bona et gratia munda agnoscere filium dei
deum et hominem vnde Augustinus ibidem omelia 25

Visio dei duplex est videre sed intu
itiua quali beati deum vident in
patria et vmbrosa quali virtuosi vi
dent deum vnde hic in via Depropria
intelligi potest istud Johannis 1 Deum nemo
vidit vnquam Et exo 33 Non videbit

me s[an]c[t]o et viuet h[oc] e[st] no[n] viuet di
b[us] istis istam sensibile[m] et mu[n]dana[m]
quo ad visio[n]e[m] intuitiua[m] in p[at]ria vi[delicet]
q[uia] multu[m] prodest visio ista cong[ru]a
et obs[cur]a ut videndo iusticia[m] et v[ir]tu
tes alias Ideo quo h[abe]t sufficie[n]ter p[ro] intel
lectu[m] q[uan]t[um] affectu[m] videmus v[ir]tute[m] p[ro]ximam
ad sua[m] s[ci]l[ice]t meliore[m] Et id e[st] me[diu]m
ap[t]issimu[m] viatoris ut intuitiue d[e]i clare
i[n] p[at]ria co[m]prehenderet Dupliciter enim p[otes]t h[oc]
speculu[m] indisponi q[uia] d[icitu]r mens h[uma]na ut
i[n]dignu[m] sit aliud sup[er]i[us] radiari s[ed] per
auaricia[m] cu[m] suis co[m]itib[us] et tunc est
speculu[m] q[uas]i puluere occupatu[m] q[uod] si dela
ta q[uo]q[ue] h[uius]mo[d]i habuit i[n]cortu[m] tunc diffi
cile vel i[m]possibi[le] e[st] h[oc] speculu[m] emu[n]
dandi Ideo sic paulus p[re]cipit q[uod] no[n] oc
cidat sol s[upe]r iracundia[m] v[est]ram ita debet
fidelis q[ui]cu[m]q[ue] g[e]n[er]al[ite]r o[mn]e[m] corr[e]ct[i]o[n]e[m]
q[uam] o[mn]i[n]o co[n]traxit i[n]uenit i[n] cu[m] p[otes]t exci
u[er]sitate indebi[t]e[r] contrahe[re] h[oc] dic[it]
Et cu[m] s[an]cta Cris[ostomus] sic h[oc] textu[m] Beati
mu[n]do corde [et]c.

Visionib[us] istis speculu[m] p[re]d[ic]t[u]m peccati
tu[m] inficitur s[ed] maxi[m]e tu[m] gula
q[uam] luxuria int[er] testio[nu]m mu[lie]r me[n]struata
ex humore corrupto ex p[ro]p[r]ietate ab oculis
visis ad plana[m] sup[er]ficie[m] speculi ex fri
giditate speculi et aliis disposicionib[us]
sta[tim] i[n] gutta colligitur et h[uius]mo[d]i pone[n]
tia[m] in co[n]t[ra]r[io] et p[ro]porcio[n]e fit mistice
in a[n]i[m]a q[ui]cu[m]q[ue] o[mn]i[n]o delectac[ione] et
specialiter de gula atq[ue] luxuria et h[uius]mo[d]i
debet fidelis caue[re] delectac[iones] summa sp[iritu]s
in istis o[mn]ib[us] q[uia] g[e]n[er]ata tali macula
vel tela vix a[u]t nu[m]q[uam] abstergitur oc[u]la
aut speculu[m] ad d[eu]m facil[ite]r intuendu[m] Ideo me
dicina salubi[ss]ima e[st] caue[re] de addicionib[us]
i[n]ductib[us] h[uius]mo[d]i corrupcionu[m] q[uia] n[on]
visu nec sensu a[n]i[m]o n[on] mome[n]taneo i[n] ob
iecto delectabili i[m]mo[r]atur Ad hoc iuuat
deuota oracio edificatiua occupacio et
honesta q[ue]da[m] cu[m] silib[us] Summa v[er]o ista
cu[m] multis aliis in nob[is] i[n]co[m]prehensib[us]
docet xp[istu]s p[er] h[oc] verbu[m] sapie[n]tie Beati mu[n]
do corde q[uia] d[eu]m v[idebunt]

Visio duplex e[st] s[ci]l[ice]t sp[irit]ualis p[er] q[uam]
deus in fide co[n]spicitur 1 e[st] q[uas]i 1 Gla[ntur]
p[er] Gregor[ium] Alia visio sp[irit]ualis obscurat[ur]
p[er] mala[m] et maxi[m]e carnale occupaci[o]
di e[st] q[uas]i p[er] Gregor[ium] h[uius]mo[d]i eciam me[diu]m vbi sup[er]
p[r]ius Item p[er] arroga[n]tia[m] et s[upe]rbie p[re]sump
cio[nem] q[uia] talis alacritate v[er]e visionib[us] se
excludit d[icitu]r e[st] q[uas]i h[uius]mo[d]i albigie[n]ses Item exca
cant[ur] p[er] t[em]p[or]aliu[m] p[ro]p[r]ia posse[ssion]es 8 q[uas]i 1 Insup[er] ti
rib[us] p[er] Gregor[ium] et 1 q[uas]i 1 Adv[er]sitas p[ro]p[r]ia me
diu[m] Item excecant[ur] p[er] sup[er]biore[m] iugi[ter] corde
placitu[m] d[icitu]r 88 Accedunt ex[em]p[lu]m de scala sa
cob Item e[st] visio carnalis q[uia] vide[n]t[ur] t[em]p[or]alia di
e[st] 1 Gre[gorius] h[uius]mo[d]i p[er] Amb[rosium] Alia visio corp[or]alis p[ro]
hibem[ur] vide[re] lascivia 32 q[uas]i 4 Nec solo
p[er] Aug[ustinu]m et ca seque[n]ti Item p[ro]hibem[ur] vide[re]
iocos et ludos indebitos d[icitu]r 86 Vide[n]t
Alia mali videbu[n]t xp[istu]m et co[n]sternabu[n]tur
ibi[dem] s[ed] boni videbu[n]t d[eu]m et beatificabu[n]tur
De q[uibus] d[icitu]r 4 Item eciam p[er] Aug[ustinu]m plus v[ide] su[pra]
dic[tum] Dil[ectio] 2

Visitabis vade et vide si cuncta si[n]t p[ro]
spera erga fr[atr]es tuos Gen[esis] 37 Cir
cu[m]ibat samuel p[er] singulos annos Bethel
et visitabat bethel 1 Re[gum] 7 q[uia] habuit gr[ati]a[m]
visitacio[n]e[m] facta[m] super eos et Exodi 3
Ideo te pigeat visitare infirmu[m] [et]c. Eccl[esiasticus] 7
Infirmus eram et visitastis me Mat[thei] 25
Religio munda et i[m]maculata ap[u]d d[eu]m et pa
t[rem] e[st] visitare pu[pillos] [et]c. Jac[obi] 1 q[uia] Paulus et ceteri vi
sita[n]t fr[atr]es [et]c. Actuu[m] 15 q[uia] Item visita[n]t
domu[m] sua[m] [et]c. Gen[esis] 21 visitacio tua de
custodiuit sp[iritu]m meu[m] Job 10 d[icitu]r Visitabo
vos et suscitabo super vos verbu[m] bonu[m]
[et]c. Visitabo oues meas [et]c. Eze[chielis]
34 e[st] Visitabo super eos quatuor species
Glo[ss]a[m] a[u]t[em] om[n]i[a] [et]c. Jer[emie] 15

Visitatore in visitacione e[st] debet facere
p[r]imu[m] verbu[m] dei annunciare Ps[almus]
visitasti terra[m] et inebriasti eam Glo[ssa] v[er]bo
p[re]dica[tionis] 2o excessus subditoru[m] corrige[re]
Ps[almus] Visitabo in virga iniquitates eor[um] 3o
pupillos et co[n]solari Ps[almus] 17 Co[n]solabit[ur]
d[omi]n[u]s Syon [et]c. 4to causas audire Ps[almus]
Et pona[m] visitacio[n]em tua[m] pace[m] [et]c. Et
notandu[m] q[uod] ep[iscop]i p[er] se vel p[er] alios h[uius]mo[d]i
si ipsi fuerint impediti debe[n]t diocesis su
as visitare De vita cleric[or]um De obu
ectacione et decorac[io]nib[us] diligit inq[ui]rere
x q[uas]i 1 Decernimus et ca seque[n]ti Item de
statu laicoru[m] si in fide sint stabiles si
homicidiu[m] adulteriu[m] p[er]iuriu[m] g[e]n[er]alia
fugiat et resurrecc[i]o[n]e[m] credat x q[uas]i 1 pla
cuit et q[uas]i 3 Caueat Item visitando no[n]

debet expensas ad sustinendum sed moderamine
exquirere x q 3. Cauendum et magis ne-
cessaria est leuius inquisitio quam acuta pun-
ctio 23 q 7 c. Inst de Augustinus 3 q 4
q ca vltimo Item archiepiscopus episcopus vel aliquis
prelatus visitans ecclesias primo proponat verbum
dei et querat de vita et conuersatione mi-
nistrorum in ecclesijs absque contentione iurgi-
isque sed salubriter monendo si quos inve-
nerit in famis deuiatet ordinarius si ipse
ordinarius non est notoria si inuenerit cor-
rigat De c. ecclesiarum ca. Bona li. 6 Secundum
Bartholomeum de capsibus.
Vis autem motiua quibus mouet spiritu-
aliter corporalia primo dicitur appetitiua
et diuiditur in concupiscibilem et irascibilem per
quas anima appetit bonum vel insurgit contra
malum ab alijs vero duobus scilicet concupiscibili
et irascibili oriuntur quattuor affectus scilicet gau-
dium spes dolor et timor Nam si presens
est quod concupiscitur gaudium si absens spera-
mus Similiter si presens est contrarium irascimur
dolemusque si absens timemus Spiritualitas au-
tem vis anime est sensibilis motiue et ad id
mouet ad quod concupiscibilis et irascibilis spiritua-
litas enim appetit que delectabilia sunt
corpori ac nociua refugit Dicitur autem
spiritualitas a concupiscibili et irascibili quia spiritua-
litas magis coniungitur corpori et sic
in brutis ita in homine non lege stringitur
quia spiritualis appetitus circa corpus pertine-
tur mouetur sed concupiscibilis et irascibilis
iunguntur rationi et pro ut sunt in homine
refrenantur ratione ac reguntur virtutibus que
in ipsis fundatur Est enim temperantia
in concupiscibili et fortitudo in irascibili etcetera
Secundum quod vis motiua spiritualis mouet spiritum
corporalem sic diuiditur in virtutem naturalem
vitalem animalem quarum prima pertinet
ad epate ut in primo patet tunc principium
principium est cor etcetera
Virtus enim naturalis est motiua
neruorum vitalis pulsiua animalis
membrorum Dicitur enim quod virtus naturalis
est motiua humorum mediantibus venis et
arterijs que radicantur in epate secundum Galienum
Sed secundum Aristotelem radicatur in corde et hoc
per spiritum naturalem Est enim spiritus naturalis
substantia subtilis et aerea vaporosa in corde
generata hic sanguinem ad singula membra
impellit ex quo corpus vegetatur Virtus
vitalis est motiua pulsiua mediantibus
arterijs que radicantur in corde Spiritus autem vi-
talis idem qui et naturalis idem dico in
substantia sed differens in virtute qui per arterias
ad membra corporis se diffundens viuificat
ipsum corpus tamquam instrumentum Virtus animalis
est vis motiua membrorum mediantibus neruis
qui radicantur in capite et hoc per spiritum animalem
Est autem spiritus animalis idem quod spiritus naturalis
et vitalis sed animalis dicitur cum ad cerebrum per-
uenerit hic certis subtilior per neruos ad or-
gana sensitiua diriguntur ut sensus et motus
secundum locum exercendum generatur in corpore animalis Certa
virtutes istas Demque sciendum est quod cum virtutes
animales intenduntur tunc naturales remittuntur
propter hoc in homine debito studio vel medita-
tionibus magis operatur virtus nutritiua
generatiua et augmentatiua et econtrario propter hoc tarius
concupiscentia domatur in viro studioso ut ait
Isidorus Anima suas septuagies et vitam tan-
tum non amabis Patet quia virtutes animales
remittuntur naturales intenduntur Secundum
patet in sompno qui describitur esse quies virtu-
tum animalium cum intentione naturalium Secundum Theo-
de vi theologie li 2 ca 20
Vita plenitudo et beatitudo est perfecta
ut tanto quisque intelligat ut bene vi-
uat sed si forte vtrumque non potest melius bene
viuere quam tanto intelligere Qui enim bene
viuit meretur amplius intelligere Cum
vero male viuit et quod intelligit perdit
Secundum Augustinum de doctrina christiana Vita hec est vita
dubia vita ceca vita erumpnosa quam
humores tumidant dolores extenuant ardores
exsiccant aera morbidant esce inflant ieiunia
macerant ioca soluunt tristicie consumunt sol-
licitudo coartat securitas hebetat diuicie
iactant paupertas deijcit iuuentus extollit
senectus incuruat infirmitas frangit meror
deprimit et propter hec omnia ista mors interimit
viuentis gaudijs finem imponit ita ut
cum esse desierit nec fuisse putetur
Secundum Augustinum super Iacobum Que enim vita
vestra est vapor etcetera
Vita hominum media est inter vitam
angelorum et pecorum si viuit homo secundum
carnem pecoribus comparatur Si viuit secundum spiritum
angelis sociatur Secundum Augustinum super Iohannem
omelia 18 Secreto dei iudicio agitur ut

tpe pugnacois electorum eius vita tbe
et in ptrubacione gtemi ne vita pprin
diligamus ut Greg. li° 33 more Cui
tur incipit viue tn desinendo e ymo
quod an desierant viue q̄ inciperent
ut Gen 23 ca° ep puluen e gsumac
vita an morte et expectat fratrum re
liquam sui tpis partem ut Gen 22 ep
Non eni viuit qui nl e i mete n ut
viuat Ede bibe ut bn viuas no viuas
vt tm edas et bibas ut Dotteb in suis
exhortacoib Sicut eni corpus viuit
in vsu ciborum ita et aia viuit i obser
uacia dei madatorum ut Crisos° d° 7 b.
Ego viuo et vos viuetis cur depuia dixit
se viue illos aut defuturo esse victus
n q2 vitam cum carnib utiq resurgere
qualis in ipo precedebat et in illis e pol
licitus seruatam et q mox ipius futura
erat viro pntab posuit tpib vbu pter
signod celicitate illorum ut Augu sr Joh
o 17 ca medio etc.

Vita pnib q int celu et infinud sita
e vtrisq̄ ptur cuiuslibet recipit 23
q 2 ut aute 32 q 2 ponit p Augm
Et i hac vita no e tribuco maligs
vel virtutis vel si aliqd sit no tn sm qd
dignum s velut quod iusta De pe di 3
q. Pauas iste mutat vita bom frequns
affliguntur et mali pspant De pe di 3
q. Pauas Et si ament tpale quide
no causa sui s eterne cuius vtilitati mte
dut cosulit 23 q 3 Maxime p Aug
Et in ibi depaulo Et vita quib dee
esse electis qui volunt imitari aplos 12
q 1 Dilessimus Et ca e vita aie
anima vita corpis et sic corpus sine
anima sic aia sine deo viue no pt.
De pe di 1 q iter si Et corpus p̄ vita
e mundi De qdi 2 xpe p Augm et
ca° In xpo p Amb° Et vita actia
et cotemplatiua comedatur 8 q 1 Olim
p Augm et ca Inspeptus p Grege Et
suffragia viuorum quibusdam prosunt
pctis tfant vitam quibusda no s 93°
Tempus etc Et ca 1

Vnctio Mediator dei et hom no
solu vocatur vnus inqntum s
saluator s cum xc inquntum s vnctus
gratiam i alios diffunde Et tribus

vicibus fuit vnctus dauid primo in domo pa
tris sui in signum regni futuri ut c. s cat
vnctus in bapmo Secundo in ebron sr uida
et postea multa bella huit ut c. s tra vnt
ad inforaacone Tercio itum in ebron sr
omez ysrl post hac in pace regnauit ut ot
sic vnctus in xpianis De sba hiug sac
sunt 7 primu e q in crebris fiunt sit
facta Scdm e intco Tercium e oleum
infirmorum Et tu e forma vbore 7 tum
e distinctio locorum Et nota q in isto
sacmento forma vborum e in sola oracoe
vt dr Jacobi Inducant pbros et orent sr
eu In bapmo cosistit forma in sola enunc
tiacoe Dicit eni dus baptizantes eos In
sac to pnie cosistit forma i ordine et
enunciacoe ut tho devi thie li° 6 ca 33

Vnctio sacramentalis no datur nisi
adultis qui peccata venalia co
dentur ut ibe Et con q2 institutum e ideo
datur n inoxsimis et postulantibus Si se
pe quib an mortem infirma sepe pt
i vngi non tn bis in vna infirmitate
n eade infirmitas vltra annu ptrahat
Effectus huius sacmenta e multiplex primus
e sanitas dux vna pncipal s liba°
ab infirmitate spuali q cotrahitur p
venalia quibus anima debilis effitur
ad exequend actum gre et gre Alia e
sanitas secda q e qi desctu et signu
spois sanitatis i sanitatis corpalis et
qo vni e qri sanitas corpalis expedit
sanitati spuali tuc eni sacrmentum
caupit vtrius i indigne suscipientibus
interdum e e valeb sanitas corlis sz
ad mai gle cumulandu valet cca
ad deuotoz excitandu et ad velocitatem tn
situs adcelum subsot sacro sic interteis
3a sunt Vnus e sacra tn s vnctio
exteior ad e res tm s effca dupli e
sanitatis ut dictum e Tercium e sac
mentu et res s quod vnctio spualis
interior i interis iocunditas et solaciu
ut tho vbi supra etc

Vnctio interior e inuisibilis q e
p spm scm et nunq recedet
De pe di 2 q Queremdu p Bedam
cca pncipiu Iste vncto exterior inibi
vz baptismal di 11 Caue p Augm
Iste e vnctio baptizandorum q fit in

pectore et scapulis ibidem de c. di. 5 De
assiduitate per Ambrosium. Item unctio baptiza
dorum que fit per sacerdotem crismate in summitate
corporis capitis de c. presbyter que per Fabianum
et capitulo sequenti Item est unctio confirmatoris
que fit in fronte in institucio pontificalis di
9 presbyteris Item unctio extreme unctionis
quam per episcopus & sacerdotes quibus conficitur pro
oleum infirmorum di 9 … Supple
mentum et ca. presbyteris Item unctio regalis
est que fit in … 2 q 1 plerumque …
Item … Item unctio sacerdotalis …
… oleo cum crismate … di 2 9
prima 16 q 1 Generaliter. Ecce sufficien
ter Item est unctio pontificalis super
manus & caput di 23 Episcopus c. 4 pontifex
et sacerdos … cogitare & adiu
tare quod sua unctio repetit … 1 q 1 Li
cet … per scriptum

Unitas reparat in nobis dei filiatum
ut sic et de uno omnia peccata
sit ab uno homine propagatus 33 q v
h. ymago Item consistit unitas ecclesie in
sacramento … de c. di 2
Est unitas per Augustinum de c. di 2 q 2
passus per Augustinum Item consistit unitas
ecclesie in … filiorum suorum …
… 2 q 1 Loquitur per Ciprianum
pro quo dicitur una … Item consistit in
… ad caput … illorum sed qui
se per peccatum a capite non separaverit 2
q 1 … unitate ecclesie
non possunt habere gratiam dei qui …
est … unitate 1 q 1 …
per Augustinum Item nec … peccatorum remissio
1 q 1 Remissio per Augustinum c. 4 extra
unitatem non prodest sacramentorum
perceptio 1 q 1 … per Ciprianum &
2 q 1 Pudenda Item … mira
… oratio 1 q 1 … per Augustinum
Item est mortalis … susceptio
di 9 … per Augustinum Item … dominum
est unitas corporis … non solum … sacrificio
altaris … in vinculo pacis 23 q
… per Augustinum c. 4 non multum
… unitate … audit deus
2 q 1 Alienus qui … scindere
ecclesiam infideles reputatur 1 q 1 De
nique per Ciprianum &c. Be
littera … sequitur Unitas &c

Unitas 3a est … signi
unitas … sic tres persone sunt
una substantia & … omnia individua …
nature sunt unum ut multi homines
et omnia cum eiusdem speciei Unitas …
aut … aut multitudinis …
… Sic enim qui adheret
deo unus spiritus est 1 Cor … Ista unitas
explicatur … in scriptura unitas
significatur vel … et adsunt … omnis
figura que tendit ad …
… significa & ita tota unitas
creata est unum … Augustinum …
22 … tres sunt qui testimonium dant
… 1 Ioh … &c.

Vocatio dei 3a est prima per litteras que
est scriptura sacra vel ipsemet …
… Ioh x non potest solum scriptura que …
… Luc x Qui vos audit
me audit Zach 6 Sic non audiunt
legem meam sic clamabunt & non exaudiam
dicit dominus Ecce gallina vocante pulla
qui … venire …
Sic dedignatus venire vocante deo …
… Secunda vocatio est dei inspiratio
Ps … audiet vocem …
… Ps Audiam quid loquatur in
me dominus Apoc 3 Ecce sto ad hostium
et pulso &c Tercia … vocat et
flagellat Apoc 3 Ego quos amo arguo
et castigo Emulare ergo & penitenciam age ergo
prima sacramentalis est & … vocans
ad … ad nuptias
Luc 14 … quid …
… ad medium
et vestes … usque ad nates
Sic amor deturpavit … &c 2
… verba … No
vem vocare … &c Luc 4

Vox qua nos vocat … est
prima … scripture …
… et …
que per omne … legitur …
ture Ps Celi enarrant gloriam dei …
Non sunt loquele neque sermones …
… ancillas su
as & … ut vocarent ad arcem
… cogitacionum Cant 5 Vox
dilecti mei pulsantis …
… vocavi & … mag

meas extendi .i. buccina larga et non fuit
qui appareret Sexto in missione flagellorum
ps 28 Vox domini ad fletum etc
7mo revelatio angelorum de qua Exodi
19 Cum fieret vox super firma etc.

Vocavit Christus apostolos ambulans secus
mare propterea aliqui dicunt quod fecit
ut nichil aliud facerent nec verbo ipsi
nec opere ut postmodum fiduciam dicere
possent non possumus enim vos que vidimus
vel audivimus non loqui Vidit eos non
corporaliter sed spiritualiter non ad faciem eorum sed
ad cordis eorum respiciens elegit eos non
quia apostoli sed quia apostoli poterant fieri sed
Crisostomus 11 Constat quod quod Christus ter
vocavit apostolos primo ad consuetudinem notitiam
de messia ut Johannis 1 Erat unus duo qui audi-
erant Johannem vocantem Christum agnum dei 2o
ad familiaritatem quando Christus petri militum
ascendit in navem petri Luce 5 et 3o
ad apostolatum ut petrus relictis omnibus vitam
miraculum secutus est dominum ut dicitur Luce 5
Et in ista vocatione apostolorum sunt gradus
multiplices ut petrus dicitur sed tamen Andrea
vocatum ad apostolatum Licet autem sint vo-
cati nec mirum de secula pro vocationem
dupliciter probatur spiritualiter ad Christus extensionem
movens autem misericordia invitat eius me-
tam Vocavit autem ad suam potestatem sim-
plices ut istos de quibus non nathanaelem
vel Nicodemum ut patet Johannis 13 Ne cre-
datur simplices fuisse decepti in actu
predicatores ut ne apostoli evangelizantes
suade sapiencie astrulantur sed ut fides evan-
gelii plus tribuetur divine sapiencie quam
humane hec doctor super isto textu
Ambulans Jhesus etc.

Voluntas dei quandoque accipitur pro vo-
luntate una essentialiter et non personaliter
personaliter pro tria persona quandoque accipitur
pro beatitudine relativa inter deum volentem et
volitum sicut id ps 110 Magna opera
domini exquisita in omnes voluntates eius etc.
Sed tertio accipitur pro quotiens ad extra
tria volito et illa vocatur voluntas signi
ut 1 Thessalonicenses 4 Hec est voluntas dei sancti
ficatio vestra ps 142 Doce me facere
voluntatem tuam et licet nemo sic possit
resistere dei beneplacito hoc est impedire
ne fiat quod placet deo tamen voluntate signi

per peccatores resistit quod fit quod mandatum
vel consilium domini non perficiunt Unde Actuum
7 Ait stephanus iudeis Dura cervice
et incircumcisi cordibus et auribus vos semper spiritui sancto
resistitis nichil fieret contra dominum quod est manifeste
contra sententiam salvatoris Mathei 12 Qui non
est mecum contra me est Unde et ps 94 Omnes
ligna resistente et in iudicio iudicabit
Sic ergo resistitur voluntati domini quandoque
contemnitur eius consilium vel preceptum dei
enim vult omnes homines salvos fieri quia
omnem hominem mandat bene vivere studio
eius mandata atque consilia ut salvetur
sed deus scit quedam voluntas completas hoc
est vult mandando vel consulendo quod sit fiat
Et ad peccatores maledictus non sit fiat et
patet quod aliud est dicere voluntas dei est
quod iste salvetur et voluntas dei est quod
salvatur prima est voluntas consilii quod
deus vult quod sit fiat quod consilio est quo debet
sic fieri quod est eterna sed secunda est voluntas
beneplaciti qua sicut potens de messe pla-
cet deo et iusta sicut doctor sed li mancipio
capitulo 21 etc.

Voluntas in Christo duplex fuit
scilicet creata et increata Voluntas
Christi creata est duplex scilicet rationalis et
sensualitatis et voluntas rationis duplex
est scilicet rationis ut ratio est et rationis ut
natura est Voluntate rationis ut ratio
est conformavit se in omnibus voluntati divine
sed voluntate rationis ut natura est
et voluntate sensualitatis voluit ad tempus
quod non voluit voluntate rationis ut ratio
est scilicet non mori Nulla iste voluntates non
fuerunt sibi contrarie Licet volita contraria
fuerint quod secundum voluntatem divinam Christus
quod iustum erat voluit et secundum voluntatem
rationis iuste consentit sed secundum volunta-
tem rationis pro tunc renuit et sic unaquaque
quod voluntas quod suum erat tenuit scilicet
voluntas divina iustitiam voluntas ratio
obedientiam voluntas rationis naturam Unde patet
quod aliquod velle est illicitum rationi quod
non est illicitum sensualitati sic fuit in Christo
velle non mori quamvis autem voluntas
non moriendi fuit taliter sensualitate
fuit tamen ordinatur quod Christus sic vo-
luit fortiter sillud horribile vinculum ad
magnitudinem et estimationem quo fecerit nam.

morte refugit h aut volunt ppr natam
mysterioz sic racio sensualitate aduotauit
deus pr si fieri pt et h petico fuit ra
sensualitatis qz racionis sz sensualitate
fuit tamqz affectualis racionis aut tamqz
spondens Et qz x fieri volunt ppr tri
plicem nysteriacoz mata prima e ut stag
no ee aliqz peccatum osensualitate vel
le qz e qrum dvine voluntati Secunda
e ut mites x non desperet si mortem
horreret aut eciam filii illam exhorruit
Tercio ut distaimg districte petere
sz supponendo voluntate mrz volu
dvine Et qz notatur madiate apposita
si fieri pt Et ibi vm tn no sic ego vo
lo sz sic tu h thos de v theo e lo
eo co 16

Volutas induas ptes duuditur
sz inthelesim z bulisim sz i
volutate naturalez et deliberatiuaz quare
prima sz volutas natural dicitur p sin
deresim Secunda vero deliberativa p ra
Non qz volim ppe z stricte racio lim
e tm sz large dr ee eciam brutoru
Inppe vero z quasi metha dr ee ve
getabiliu vn voluntas pmo supra
i put racionaliu ppe volutas dicitur
Secundo mo put voluntas e brutoru vo
catur desideriu Tercio put volutas
e vegetabiliu vocatur appetitu Inter
pots nq e liberior quaz voluntas nq
organo obligatur sic ymaginacio olfa
racio et huiusmodi nec cogitur obiecto sic
intellectus cogitur vo vires eciaz affixe
organis racio i mutatur mutato orga
no quibus omnibus volimus caret
Vn Augustinus ait qz nichil adeo in ma
ptate e sic volimus si aut sic vis
quo volutas no cogatur bo sic intel
lectus vo h e racio quia sicut p'm
nichil ita bonu e qz no ad mpfecto
habeat Sz ad ita vm e qz nichil
felicitatis lz vtz mhat ppolacie dvine vo
tu e manus sa pte vn tali voto
cogitur intellectum assentire sz volutas
nullo arcupato nullo bono creato co
gitur adherere Ite voluntas videtur
interdz cogi p inordinatu appetitu
put voluntas aliqn trahit homez
et alliciat ut bonu ppat i comunitate

et rebus mutabilibus adhereat Sz i lib
eracione libertas quedz e ut ait Augustinus
Dvine peccatu enim e adeo voluntarium
qz si non e voluntarium no e peccatu
h thos de v theo lio 2 ca 29

Volutas bona e qz dei volutati
subicitur e qui id vult qz deus vult
Sz hoc velle debemus qz vult nos velle
debe h Augustinus desolilochys Ideo pt
inpetrare qz ei veniat in mente sz assen
tire vel dissentire ppe volutatis h
Augustinus de spiritu z anima Sine volutate
tua iusticia dei non erit inte volutas
quidz no e nisi tua iusta enim no
e nisi dei esse pt iusticia dei sine
voluntate tua sz inte esse no pt pt
volutate tuaz h Augustinus de v apli
simone 80 etc

Volutate mala miser quisqz
efficitur sz miserior ptate q
desideriu male voluntatis impletur
h Augustinus lio sz detrinitate Sz indo
vis et non pt facere deus reputat
h Augustinus sup ps 41 Volim nl
lz n esse inditatur nec quidz tang
ingenuu nec labilis medo nec ma
crius appetita nec sens obtusi nec mala
languidos vere ppe statuunt homez sic
nec conzia innotentie et hoc no de
aliud nisi qz h inic ac pter volu te
posse puenire pbaunt h Augustinus
de libero arbitrio etc

Voluntas e ani motus ad a
no mutandz vel adipiscendz
14 91 e 1 p Augustinum 44 voluntas
hominis e causa vicii vel virtutis di
4 6 hasta nisi p scom 8 91 Sta
p Brege 14 91 e 1 44 nullu sit
peccatu si non sit voluntarium 14
91 Scdo p Augm z tcio Nulla
p Amb 44 nos tenetur adculpam
n voluntate ppa defluat 14 91 Nō
e p Ambm 44 deus no ea qz offe
runtur sz voluntate offerentis respicit
28 91 Adi p scom 44 sic volu
tarium sacrificiu elegit b' ds sit z dia
14 91 Non est p Ambm Ite bonu
opus non pstat faciendi n ex bona
voluntate pstatur di 8 6 No
scias p Amb z 14 91 p totum

Et lex ltiua de ope no voluntate re
quirit 15 q 1 Si quis no p se Et
volutas pro ope reputat tu de e sa
cultas De pe di 1 C Si forte 7 32
q 7 Sic em p Cris et ca Si pau
lus p se 21 q 1 Supracau p Au
gm Licet ho sit liberi arbitrii tn mala
volutas no e libtate dimittenda 23 q
e Displicet p Augm Ite mala volu
ntate adbonu cogitur 23 q e Displic
Ite ho de seipm ppa volutate iudicare
du pt ne tu ia no possit prt volu
tate adomnd iudicet De pe di 1 In
narre p Augm xc
Voluntas boa melius abscondit
opera nra meliora q lon senius
h Cris o 3 l 1 Volutas aut de pcede
vt sequatur gra Naz nec gra sn volu
tate aliq opar nec volutas sn gracia
aliq pt Itaz tra no ofirmat n pluuia
suscepit Nec pluuia fructificat sn tra
h Cris o 3 l Illa em glosa e coime
tia no q cusgredi non pt nitatas debi
litatis corpis s q coplectitur volutas
sca pposita h ibi l Ite bona volutas
in nobis facta e q lucina rusticitate
me inalitia aut sca e q caligo sue
h Cris o 27 1 Volutas remuneratur
vel dapnatur Opus aut pbet testiom
volutati h Cris o e3 C
Votu de animali ante 7 cauda
amputate solu no pt votum
Leui 22 f Cu votu vouis domino
deo no tardabis redde xc Deut 23 q
Aperui os meu ad dnm 7 a° facere non
potero Iudic 11 q Vouete 7 reddite dno
deo vro xc ps 17 Si quid vouisti dno
meor eris redde xc Ecca 4 Mtus Male
dictus dolosus qui hz in grege suo
suo masculu 7 uotu facies offert debi
le domino Malach 1 q Sz q no nulli
mediocrit errat inquo bono mediocre
bonu quis q stultu e psensus dr Bn
in cp 4 1 Ego no arbitror indoctu re
ta impedire debe maioa nec dnu quige
cptuis 8 pmissu bonu s si pro aliq
melius fuit ppolitu et em aliam for
te debeat nobs 12 minos inicq si pcab
die costituto marca soluit argetu iuste
iudicemur h ille nec te vouisse pe

trat ymo gaude iaz tibi no lice q tu cce
mato tuo licuisse pfelix nitatas q i melica
copellit h Augu mep ad armetarium
et paulinam xc
Votu e alicuj boni tu deliberate
facta pmissio spontanea pillis
adimplenda Ex quo costat q ad ome
votu obligatorium de nite 4or requiritur
Primo q pnr fiat ad dnm Non em debet
fieri aliu sco n quitu fina ostendit
ad honore dei dirige sic tu sit actu lare
soli deo offerend Sm 1d Eca 4 Si q
vouisti deo ulls Scdo ut sit de re tm
bona et vali 7 no de mala neq turpi
vel illicita quamuis fidcli nociua iuxta
decretu Isid 22 q e u sic infinalis p
missis rescinde fide in turpi uoto mu
ta decretu Et q inaute vouisti ne fa
cias Tercio ut cu deliberate fiat ne
sit intenciois ppositu male regulatu
Si em stultu fuit vel i iustu vel indis
cretu 7 coidu vilitati impeditiuu no
e obseruad se omo frangend sm 1d
Eca 4 Displicet em deo infidelis 7 stul
ta pmissio Et alibi vota stultore fru
gera sunt Qru aut sunt quor certat
Hugo lo 2 departmente pte 12 ca e
sca dicens 7 quod vota stultore intelli
gimg omia q de se mala sunt vel si
bo sunt ordinata no sunt vel tu maiq
malu recipis e q bonu q i eis e v
gra Si mlr nolente viro a vir nolete
mle vouit gtinetiaz aut subdite con
ordinacioz debiti regimis in ordinatz
abstinenciaz xc quor indiscreta q oio
sunt cauenda s aut laxari debz a in
melius comutari sm arbitriu discre
tonu Quarto ut sit spontanea quia
votu avoluntate dei Et tu sit opa mei
toriu de nitate requiritur q iste 4or
comites assistat ut dictu e
Votu quod dividit in spes mlti
ad e te q in bapmo lbomes fa
ciut tu respondent renunciare diab sine
quo no e salus Vt dr Augu 1 1 q 1
Sunt quidam Aliud dr sine ut cu
aliquis sponte pmittit suae virginite
vel continenciaz uel quor de honestu
Et sm Augm dr uotu spuale si
quo pt esse salus vt 1 1 q 1 Sunt

Ite votu singulare a° e sim^r siue puatu
absq solempnitate adhibita ad solepne
et publicu i conspectu ecclesie factu vtruq
licime et cu discreta deliberatione regulariter solu
tum obligat aput deum vt id infringens grauiter
peccare videatur pz extra li° similiter di 38
deum ut id infringens grauit ~~peccare~~ videatur
~~pz extra li°~~ s. et alij doctores Ite largiq
sumendo aliud e votu licitu atq meito
riu qd intendens in bonu proribus adimplen
do eo quod sit virtuosu et deo valde acceptu vn
Gen 28 Votu vouit iacob dicens Si fuit
dominus mecum etc Erit in domu mdeu et
infra Aliud e votu illicitu quod tendens
in malu eo quod cu scelus infringendum e cuiusmodi
fuit votu herodis aputacione capit iohis
baptiste Aliud e votu indifferens scdm
rei euentu ita vz quod in aliquo euentu pt
esse bonu et in aliquo malu cuiusmodi fuit
votu Iepte Iudic 11 De quo dicit Ieronimus
C 4 in vouendo fuit stultus et in reddendo
impius quamuis sit probabile ipm de facto in
quo peccauisse quod tn aliquod bonu figu
rabat etc Item e

Votu quod debet fieri de bono quod pertinet
ad actum virtutis et nunquam de re
mala vel in malu tendente Sic nec
lex aliqua in casu quo habeat peyorem
exitum nisi ligat cu sit propter malum bonu
cuius instituta vn Augustinus et e 22 q
e Magne sapie e renouare homines
quod male locuta e Et eade quaestione sub fi-
lion quod promissa omnia sunt solicitate de
nique ipse deus frequenter mutat sicut sacra
scriptura indicat scilicet ibidem per Isidorum Si quis
Pueriti fuit ut diffinitat a° ore age
quod non placet deo priuatim agat Et quod contra
madatum dei statutum e in irritum reuo
cetur Ite 3° li° decretalium de voto et
voti redemptione ca° 1 De peregrinationibus votis
sit quo an ecclesiasticus redimi possit an in
aliud commutari Respondeo quod a bene qui
presidet pendet arbitrio ut considerent dilige
tius qualitatem persone et causa commuta
tionis scz an et insufficiente seu affluentia
diuitiarum vel alia causa probabili per
grinato a° recompensatione melior fuerit
et deo acceptior et scdm hoc contra dis
pensare Ait ibi etc
Querere volenti tn requiritur quid

licitat scdm equitatem quid deceat scdm honesta
tem et quid expediat scdm vtilitatem sue
Qui enim in lege veteri in qua non magis
habet preceptum deum obligat quod votum homo
obligetur in cetera primogenita que domino
madabantur offerri quedam deus redderet
vt primogenita leuitarum quedam redimerentur
vt aliarum tribuum quedam commutarentur
in ad sic primogenitu asini qui in ouem
commutabatur Rursus attendenda quod
votum commutari possit in opus aliud pie
tatis non curabis quod de loquitur magis
loquatur deus tn non recedamus a tramite
veritatis hec in decretalibus vbi sic ca magne
peius e imple illicitum promissum quam
perpetrare 22 q e Vnusquisque per Ambro
rosium ibi de herode et saltante di sz duo
Non e mendacium redimere quod promissum
22 q 2 Beatus paulus Ite cum noxia pro
missa compleas deus missa corrigimus di sz
Duo Ite votum obligat spirituale non impe
diat maioris voti susceptio 19 q 2 Duo
Ite non impediat similis generatio di 4 e Ge
neralis Ite non impediat infirmitatis pas
sio 11 q 2 Consulta Ite 4 votum debet fieri
cum deliberatione 2 1 q 2 De viduis Ite 4
votum quodlibet sine vere confirmetur
siue non apud deum obligat 1 1 q 1 Cum
bonum per Gregorium Ite 4 incautum votum non e
seruandum 1 2 q e Pro Ite 4 melius e nubere
quod periculose vri 1 3 2 q 2 Si paulus
Ite 4 votum licitum retractare periculosum
e di 3 1 Valentinus et ca° sequenti Item
De Anania etc

Voti dispensandi multiplex sit causa
vz puerilis etas senectus in valida
siue infirmitas status et gradus supplicabundus
dantia siue paupertas et quecunque alia
iusta et racionalis causa qua vtilior dis
pensatio redemptio vel commutatio videatur
melior et deo acceptabilior quam ipsa voti red
ditio Etas namque puerilis tenera potius
facilitate quam discretione aliquid promittit in
discrete vt extra De voto ca° Veniens
Senectus valida siue infirmitas quia
senio constricte atque infirmus non est
lex posita cum non possit legis onera
vt validi sustinere de obseruatione ie
iunio Consilium de 9 di 1 Sic Status
et conditio quod nec votum religiosi nec

filii impuberis nec uxoris absque consensu
discrete regentis firmum esse valeat
ut dicit thomas in summa libro 3 q 88 Et
concordat Bonaventura in glosa extra de vo. et vo. re. ca. Con
stitutus super verbo inita. Suspecta
ebrietas sive paupertas ut si quis votum
emisit peregrinationis sive abstinencie
aut aliorum consiliis et habundancias fuit
indiuitus iuxta superiorem arbitrium potest
fieri redemptio voti per distributionem elemosine
in usus indigencium secundum contritam qualitatem
persone voventis sicut melius videtur et deo
acceptabilius extra de voto ca. 1 Si
fiat tamen paupertas ita quod ieiunet vigilet
oracionibus insistet tamen ceteris bonis operibus
secundum suam possibilitatem extra de voto
ca. 1 et ca. 4 supplicius Discreti
vero superioris auctoritas ad dispensandum
redimendo vel commutando voti requiritur
secundum apostolum 2 Cor. 2 sic dicitur Nam
et ego super vos donavi in persona christi Ubi
signanter dicit propter vos quia omnis huiusmodi dis
pensacio redemptio sive commutacio debet
esse consona legi christi ad honorem eius et uti
litatem ecclesie que est corpus eius
Usura computabitur fructus ex
eo tempore quo vendidit vel in pignore
tenuit et quod reliquum est reddat emptori
Levit. 29 Item non accipias usuras
nec amplius quam dedisti Item ibi Et ite
non feneraberis fratri tuo pecuniam ad u
suram nec qualibet aliam rem Deut. 23
Et ite ad usuram dabis et amplius accipies
numquid non vivet et non vivet Ezech. 18
Et ite Iudas primo ducta retulit 30 ar
genteos Math. 21 Iniquior Iudas est te melior
qui nichil restituis Et ite mutuum date nichil
inde sperantes etc. Luc. 6 et ite si aliquem
defraudavi reddo quadruplum etc. Luc. 19 Et ite
et esca usura est vestis usura est et quid
quid sorti accidit usura est quod velis ei nomen
imponas usura est Et Ambrosius libro 1 de officiis
14 q 3 plerique Et ite similis est usurarum peccatum
morsui aspidis percussus enim ab aspide quasi
delectatus vadit in sompnum et per suavitatem
sopore moritur Et tunc venenum latens
per omnia membra decurrit sic qui subusuram
accipit sub tempore quasi beneficium sentit sed usu
ra per omnes eius facultates decurrit et
totum consumit in debitum Et Crisostomus sic illud

Math. 7 et volenti mutuare etc.
Usura est quidquid ultra sortem rei
mutuate recipitur vel exigitur
pacto vel spe lucri intervenientis ultra sortem
dico id est ultra solum rei integre et acomo
date probatur hoc expresse 14 q 3 Si feneraveris
et 2 ca. sequentibus per Augustinum Ieronimum Ambrosium
extra de usuris ca. consuluit et per omnes doctores
Tale quid feneris mercimonium dicitur turpe
et detestabile lucrum quod iure plurimum perimo
polere Et species avaricie est maxime contra naturam
Dicitur autem usura quasi usu era id est usus eris
quia est pecunie quoniam et pecunia primis fiebat
ex ere Et quid pecunie nomen non invenitur
sed quidquid habent homines in terra vel in terra
sua verna onager arbor pecus quidquid
horum est pecunia dicitur Ut ait Augustinus de
doctrina christiana et 14 q 3 ca. totum Unde
et plura in positiva etc. Omne in quid
illud pecunia habetur tamen pretium potest
pecunia mensurari Si quis ergo pacto vel
spe lucri aliquid mutuo dedit vel acomodavit
sive sit pecunia aut res quibus alia ut
triticum sive quodcumque aliud quodcumque nomine
censeatur cuius pretium possit pecunia
mensurari et hoc aliquid ultra sortem exi
gat precepit vel expectat vicium committit usu
rarium et quod inde recepit restituere tene
tur illi a quo recepit vel eius heredi vel
executori si quos habent possit sin aliter
ex iudicio pauperibus erogare extra de usuris
ca. cum tamen probatur ista 14 q 3 quasi per
totum extra de usuris ca. consuluit et per
omnes doctores etc.
Usura vero non computatur si gratis
tamen oblatum grates accipiatur dum
in causa principalis acomodandi non
steterit in spe lucri quoniam ut dicit decretum
Eius oblacio nulla culpe macula in
gerit quod non exambiente petitoris processit
14 q 2 Cuius autem principaliter in spe lucri mu
tuat alias non mutuaturus Quidquid etiam
preter et gratis oblatum ob hoc ultra sor
tem recipit in minus abusura non est propter
corruptam mentem spe lucri procedente 14
q 3 Si feneraveris extra de usuris ca. consuluit
et per omnes doctores Et sic numquam ama
mini non licet exigere pro mutuo vel acomo
dato implicite ut expresse tacite nec ex
presse ita etiam numquam aliqua nec etiam

ab obsequio vt d^t thoms in suma li 2 q 1
8 Et e racio qui pt vtrumq pecunia me
surari sic pt iniuste q locat opas suas
qz lingua vel obsequio ve^d manu exiget
si tn' munus huiusmodi amat^r lig^a vel obsequio
non qⁱ obligacōe vel pacto sed principal^r
ex beniuolencia vel amore proximo exhibeat^r
Tunc licet hoc accipe exigere vel sperare
qui talis amor atqz beniuolencia pecunia
mensurari non pt Cu enim quis mutuo
dat liberal^r ex beniuolencia vel amore tunc
sic donatarius donatori sic debitor creditori
natura^r e obligata ad amiciciam sed de
petendo hec de le et si de infidelitatis n
amicicie primo loco hiis tenemur obnoxii
aquibus beneficium cognoscimus accepisse et
detesta tl ta^o Cum in officio

Usure aut peccatum tam auctoritate qm
racione condempnat^r Nam vtroqz tes
tamento condempna^r hoc vicium vt est de vsu
ris ca Quia in omnib et ca^o sequente
Scribitur enim in vtroqz testa^o mutuum date 7
nichil ppr hoc sperant recipi pt de hoc ^l
istius tituli et J e q 3 p totum Dicit enim
dominus omni petenti date nichil inde
sperantes Glo ibi i no inhonorem spe
rantes hinc qz si reddat qd accomodas
tis reddat causa deus quo iubente fecistis
et si no reddat hereditas vita meritum
erit Racio aut quare vsura e iniqua
quia debitor recipiens rem datam ad vsu
ram aut inde mutuatur aut no si non
iniquum e ab eo lucrum exigere qz lucrum
inde no habet si mutuatur et releuatur
sic ipso vsu efficitur res ipsius dicitur n
mutuum qⁱ de meo tuum Et quid ⁱ iustu
e exigere lucrum de re aliena Concordat
Raymundus i suma et ut ista melius intel
ligatur Sciendum e qd quedam sunt res que
vsus e ipsarum distraccio vt pecunia que
p ipsius vsum multis modis distrahatur
legis sepi vel e ipsius consumpcio vt triticum
vinum et oleum cetera que similia quorum ipso
solo vno vsu transfertur proprietas 7 domi
nium tantum 7 in talibus no debz seorsum
computari vsus rei a re que cuicumqz conced
vsus rei huiusmodi ex hoc ipso conceditur 7 res
ipsa zc Sequitur litra y

Usurarum dicitur sunt quedam prima e
qd mutuatur solum e cum re rerum qz co

sistit in numero pondere 7 mensura p ipm
solum vsum transfertur transfertur earum
proprietates et dominium mutuo sicut in aliis
vt i locacōe agri vel domus inhabitacōe
et huiusmodi retento sibi dominio Alia dicitur
e qd mutuatur solum e eorum rerum q p ipm
solum vsum vel distrahuntur vt pecunia
vel consumuntur vt alimenta sicut in cetere
duabus locacōe vel inhabitacōe Tercia
dicitur e inquam ⁱ mutuacōe requirit^r 7 sufficit
resolucio rei consimilis spē vt pecunia pro
pecunia triticum pro tritico vinum pro vino
oleum pro oleo 7 similiter Et licet t' vlt^a
sorte ad in recipere promutuo J e q e
Nullus et e racio qz creditor tm recipit
quantum dedit sz in locacōe no sufficit redde
re consimilem speciem sz eandem omnino 7 precii pe
rocacōe p ipm vsu licitum e creditore
amplius aliquid exigere vel accipere
Et e racio qz alias non tm reciperet quantum
dedit cu no tm valeat res p vsu peioata
quantum prius valuit vtrumqz no locata pz
go racio quare pro mutuata nichil pt
exigi vltra sortem sz pt tm pro locata

Usura corporalis vetita e vltra
accomodatum pacta accipiendo co
uencio qd e furtum qz in iusta bonum alieni
accipitur preter licenciam domini capitalis
pt aut fenerarco reprobari racione multa^a
Deus enim no accomodat homini temporalia n
aduitur sue necessitate vel proximi vtilita
te comparato misserabilibus egentibus suffici^t
Sz vtrumqz istorum tollitur in feneracōe go
et vsus temporalium qd deus instituit 7 per
quas omnis vsurarum committat contrarium
illicitum et sic prius intelligi auctores li
brorum legalium Nam Exo 32 scribitur
Si pecuniam tuam pauperi mutuo dederis
qui e tecum no vel vrgebis eum qm exac
tor zc Et leuit 27 pecuniam tuam no
dabis ad vsuram fratri tuo zc Deut^o 23
scribitur fratri tuo absqz vsura id qd indiget
accomodabis Cu go omnes homines debz
esse fratres inter et moralia lege veteris
debz hodie sicut obseruari Videtur qd
tpe legis grē qm xpiani debz esse pla
cabiliorum 7 magis pauperes no debz xag
feriis fenerari zc

Usure cautelas tamen quas Nam ōs
ordinauit tempus esse tutis zc

inusste Non go licet homini vende ipm
fructum aut auctore vel lucrum temporale
et sic intelligitur tex testio libere
capitalium primum e illud 2 Esdre 6
usuras a fratribus vestris no exigatis Et ps
14 Dn quis ille solus licet requiescere i tabernaculo
tuo qui pecuniam suam no dedit ad
usuram Et Ezech 18 describendo virum
iustum dicit si ad usuram no comodavit et
amplius no accepit Iste go auctes ai
non sit fingenda neo sue cessationis
supponendae sunt auctis legis nove Un
sol 2 legit De auctre vterusque testamentum
q i attestatur Lucas pro mensas nummulariorum
eu subverterat et ore effudit et eos de templo
plo expulit illi enim no dixit recepisse
manifestas usuras si iusta scriptum
ultra sortem Ite ne dum stultitia si de
mentia e no solum comittere magis bonum
proximi bonum sed bonum anime spectivum pro
vilissimo temporali et sic facit omnis usura
rius Hic doc. E li mo ca 28.
Usura tamen detestabilis e q clericus
comittens pubice de usura vlaq
ad ordines no e promovendus di 33 Ma
ritum p Augm et di 47 Sicut Ite
clericus de usura pubice quittus e de or
dine et dignitate deponendus di 47 Epus
et ca sequens p Grego Cd qui emit
vilius ut vendat carius si clericus e turpe
lucrum e 14 q 4 Canonum q tpe ne
cessitatis ad usuram pt accipi 23 q 1
Cd culpa p Augm Cd de usura
no pt fieri elemosina 14 q 4 Immolans
p Augm Cd usurarius no ve penitet
n usuras restituat 14 q 4 Quid dicam
p Augm et q 6 Si res p Augm Felix
e usura q pro paupere dato cetu
plu accipiemus ad omne tc.

Uxor subdita debet esse viro 33 q 7
Est ordo et ca sequens p Augm
Iero et Ambrm Cd uxor no e di
mittenda propter sterilitatem aut deformitatem
aut cecitatem aut lepram nec propter aliquid
simile excepta fornicatione tamen 32 q 4
Si vires p Augm Cd maritus debet
habere uxorem suam in dilectione et disciplina
32 q 6 ca ult Cd qualiscumque uxor
ducitur mereatur tale ipam iam inveniat 32 q
6 Si dictum p Augm Cd si caste vix
erit uxor et vir impudicus e capitalis dominus
de consilio pendet 23 q 1 ca ult Cd uxor
solus maritus dz iudicare 1 q 1 Sic alitur
Cd sunt tamquam uxores no habentes v salva
e caritas quinbiorum et cessant opera
imperare di 13 Lex continentie Cd viri
reddere debitum et econverso quando discrete exigitur
meritorum e 33 q 4 ca 1 et ca 2 Item
cognoscere i moderato affectu causa tamen
vitande fornicationis licet sm veniam co
ceditur Apus et creditur esse veniale
32 q 2 Quicquid p Augm Ite hoc agere
causa saciande libidinis e mortale 32
q 4 Origo p Iero et ca libere p Iero
Ite uxorem cognoscere contra naturam e grauius q
cum ipa matre incestum facere 32 q 7 Adulterii p Augm de adulterinis conju
giis Cd uxor non ex cognosci tempore men
strui vel ante purificationem vel ante ablactationem
tarum pueri q e quando mater nimis fecunditatem
dat lacte di 5 Ad eius p Augm
Cd incitur adulterium patente vrape
vxores 32 q 1 Cd aut p Augm et ca
Non est p Augm et ca Caput plq v
oratiom eta quita

Xpianus ille vero xpianus
qui omnibus misericordiam facit qui
nullo omnino movetur iniuria
qui alienum dolorem tamquam
proprium sentit cuius mensam nullus pau
per ignorat qui coram hominibus i gloria
habetur ut coram deo et angelis gloriet
qui terram ignorat ut possit habere celes
tia qui oppimi pauperem se prude no
patitur qui miseris subvenit qui ad fle
tum flentibus provocatur alienis q bene
faciebat paulus Quis infirmatur et
ego no infirmor tc 2 Core 11 Et Augustinus
de vita xpiana xpianum nomine ille
frustra sortitur qui xpm minime imi
tatur Quid enim tibi prodest vocari q
non es et nomen usurpare alienum
Et si xpianum te esse delectat q xpianum est
sunt gere et merito t nomen xpianum as
sume Et Augustinus ibim Non queritur
i xpianis initium si finis q paulus
male cepit et bene finivit Et Grego
li 28 more Cristiani non vere dr
n qui xpo moribus coequatur Et Augustinus
i libello in Matheum ipse Nat dm

Xristianus omnis qui facit peccatum nec penitet de peccato felix est
xpianus sic fruitur homo & confessio eius
et opera conversationis eius. Si ergo vides
homines xanum statum confitentes si conversatio
eius conveniat cum scripture sic tunc est
verus xpianus si autem non est quemadmodum
xpus mandavit felix est. Dicit enim Johannes
in decretis suis eplarum. Non dixit si
quis venit ad vos non habens xpi nomen
ne ave dixeritis. Sed si quis non attulit
istam doctrinam nolite eum recipere in domum
nec ave ei dixeritis. Qui enim dicit
ei ave communicat operibus illius malignis. Ecce
indicium xanitatis non ad nomen attulit
sed ad conversationem quia nomen non solum xanum
facit sed et veritas xpi quia in nomine
xpi multi ambulant in veritate autem
eius pauci. h. Crisostomus d. 19 d 4 etc.

Xpianus vero qui vult esse non solum
non occidat sed nec irascatur si
causa non solum non periuret sed nec iuret
Non solum non fornicetur sed nec usque ad
oculum concupiscat. Non solum non peccat
sed per ipsis non reputat. Non solum aliena
non tollat sed etiam rogatus dimittat. Non
solum sinceros amicos diligat sed etiam inimicos
elemosinas faciat non coram hominibus
orationibus insistat intrans in cubiculum suum
ieiunia celebret non cum tristitia non iudicet
fratrem suum peccantem sed infirmitatem sue
conditionis ignoscat nec det sanctum canibus
neque margaritas mittat ante porcos
petat querat pulset et accipiet
attendat a falsis prophetis. Vere. Illi enim
xani fiunt qui de corda x. tradunt. Dicit
enim non omnes qui sunt de Israel israelite
sunt. Sic non omnes qui xpiani dicuntur x
sunt xanorum enim opera sunt appetenda
non nomina. T. Crisostomus omelia 20
1 O. etc. Luce e

Xpianorum anime in quibus habitat
xpus sedes sunt x. Et sic iudeorum
populus in 12 tribus fuit divisus sic
communis populus xanus divisus est in 12 tribus
secundum quasdam proprietates anime et diversitates
quas deus solus discernit propter nec
quedam anime sunt de tribu Ruben quedam
de tribu Symeon vel Levi vel Juda
puta aut sic omnes sancti et virgines
prudentes esse dicuntur quibus sunt immutabiles
spiritus et sensus spirituales. Et omnes peccatores
et virgines fatue quibus sunt immutabiles
spiritus et sensus carnales. Et sic omnes
ecclesie xpi dicuntur ecclesie quibus multe
sunt species. Omnes enim sancti in quibus
preteriis virtutibus habundantie est intellecta
alte dicuntur ecclesie et sic per singulos
transeuntes species inveniens ecclesias h
Crisostomus o. 17 h.

Xpus Omnia enim bona mundi x.
contempsit quia contempnanda docuit
Et omnia mala sustinuit quia sustinenda
precepit. h. Augustinus de vera religione.
Erat xpe uno atque eodem tempore totus in inferno
totus malo habet patiens in iniuria
carnis. Et non relinquens gloriam divinitatis.
Erat apud inferos resurrectio mortuorum
erat in celis vita viventium. h. Augustinus.
Non feliciami. Nos pt t xpm sufficere
n te illi sufficias. h. Ambrosius super Lucam
li 9. Hic intelligendum quia tante paupertatis
fuit xpus et ita nulli adulatus sit ut
in urbe maxima nullum hospitem nullam
inveniret mansionem. Jeronimus super h. li 1.
Aliud est sequi illum ad tenendum et ad
manducandum sequi salubre consilium te
ne et amplectam solempne gaudium manducare
vita beata. h. Bernardus in ep.

Xpus redemit nos proprio sanguine
in decimis prima ut nobis maximam
caritatem ostenderet. Joh. 17. Maiorem
caritatem nemo habet etc. 2a ut nos
ad suum amorem magis attenderet 2 Cor.
Caritas enim xpi urget nos estimantes
hoc etc. Tertia ut in tanto precio nos
a peccatis revocaret. Jo. Empti enim
estis precio magno etc. Unde Augustinus. O
anima preciosa attende quantum valeas
et noli te ipsum tradere in predam. Sancte
te xpe carum habere qui proprio sanguine
precio te redemit. Quarta ut visa eius
passione nulla nos pena vel tribulatio
formidet. 1 pe 2. Cristus passus est
pro nobis etc. Ita ut sine pena et flagello
in regnum celorum non posse ingredi
nos intuerentur. 1 pe x. Cristo passo in
carne et vos eadem cogitatione armamini
quia qui passus in carne desiit a peccatis.
Bal. 9. Cum autem sue x. etc.

Xpus redemit nos a culpis primo
apostolus Tit. 3. Qui dedit semet
ipsum pro nobis ut redimeret nos ab omni
peccato et iniquitate. Secundo a diabolo
Osee 13. Ero mors tua o mors etc. Christus
voluit mori in cruce propter tria. Primo
quia erat illa mors valde obprobriosa
Sap. 2. Morte turpissima condempnemus
eum et sic docuit humiliter pati pro ipso.
Unde apostoli ibant gaudentes a conspectu consilii
etc. Actuum 5. 2º quia erat illa mors
valde penosa Tren. 1 O vos omnes qui
transitis per viam etc. Tercio ut pena
responderet culpe. Augustinus Quoniam in ligno
vincebat per lignum quoque vinceretur. 4to
ut ostenderet quod paratus erat omnes
recipere. Ps. 44. Tota die expandi manus
meas ad populum non credentem. In hoc venit
ad patrem propter tria. Primo ut eum pro nobis roga-
ret Joh. 14. Ego rogabo patrem et alium
paraclitum dabit vobis. Joh. 2. Advocatum
habemus apud patrem etc. Secundo ut spiritum sanctum
nobis destinaret Joh. 16. Si enim abiero
mittam paraclitum ad vos. 3º ut nobis locum
apud patrem pararet Joh. 14. Vado parare
vobis locum etc.

Xpus ihesus dei filius natus est de vir-
gine maria Luc. 9 dicitur 3 causa ut scribit
per Augustinum et dicitur 46. Nasci per scolasticam Christus
Xpus veniens in fine temporum contraxit
a quo est generatione liberam ultra et revoluit
a qua quod est latitudine prima in extremitate
hominis contraxit ad primum. Nec opulenciam
nobis dare promittitur nec tarditatem nec
comedimus carnes in diebus dicte apostolo
Homo est homini unum non bibere et carnes
non edere. Unum enim post diluvium cum
non edere. Unum enim post diluvium cum
carnibus est dedicatum dicitur 37. Ab eo por-
dio per scolasticam Christus xpus vera potestate
fuit coadultus contra omnibus nasci voluit
ut sic nata fiducia daretur promissionibus
dicitur 46. Domine per scolasticam sic xpus hos-
pes dicitur 2 Luc. 9. Tam digno per scolasticam
Item xpus venditur cum veritas soluitur
11 q. 3. Ubi sit per Bedam quod xpus est panis
de quo quibus manducant vivet in eternum
Luc. 9 dicitur 2 xpus et 3 causa sequitur. Luc.
Christus una passione salvavit mundum. De 9
dicitur 2 scilicet sic xpus caput nostrum in
celo est et hic laborat quod diu hic la-
borat etiam quod xpus esurit hic sitit nudus
est hospes est infirmatur in carcere est. Secundo
quod enim hic patitur corpus eius se dixit pati
secundum Augustinum de verbis domini sermo 6. 7.

Hec verum et exemplar et causa
sic modo sunt quod ydea importat
causam efficientem secundum exemplar causam
formalem causa causam
finalem. Deus enim est principium rerum
omnium a quo sunt et forma exemplaris
ad cuius imitacionem sunt et finis ad que
sunt. Et tamen a se sic dicuntur quod exemplar unum
est quod exemplar quotat causa tertia. Tamen vero in
causa unum sunt sed racionis et ydee plures
sunt quod connotant cognitionem cognoscibilia vero
distinguuntur in cognoscente scilicet et racionis
modo plures quod singula causata sunt
propriis racionibus. Absordum est enim dicere
ut ait Augustinus eadem racione tantum
quam hominem. Dicendum est ergo quod licet raciones
modo vel ydee sunt una veritas et una
lux in mente divina tamen plures raciones et ydee
propter pluralitatem ydeatorum Augustinus exemplum habemus
in centro. Videmus enim quod omnes linee
circuli uniuntur in centro remote autem
a centro dicuntur abinvicem etc.

Hec autem ut dicit Augustinus sunt forte
principales rerum quod divina intelli-
gencia continetur. Dicendum est ergo quod sic in
mente artificis prius est forma rei quam
in opus exeat. Sic ydee rerum ante mundi
constitucionem in mente creatoris erant. Non enim
extra se aliquid aspiciebat secundum quod mundum
faceret. Exemplum patet quod omnis creatura prius
modo existit quam in se ipsa. Unde cum ab ipso
procedens procexit a beo quod dicitur distancie recepit
Unde racio creatura ad ipsum redire debet et
sic cum prius quanta fuerit et antequam esset
et hic per ydeas quod non aliud quam ipse causa
sunt et erant sic autem ad locum unde exeunt
flumina revertuntur. Res autem prius sunt in mente
divina quod importat rerum bonum Joh. 1.
Quod factum est in ipso vita erat. Divina
et lux quod importat causam veri Augustinus scribit
Creature modo sunt lux secundum
ante divina quod modo non sunt mala
necessario sed causa est mundi exemplar libere vite
et speculum. Exemplar namque dicitur respectu rerum
concernendum secundum speculum respectu rerum re-
cedendum. De libro vite sicut dicit Hugo de

sto vit. Lib' uite e aug' virgo ecna in
corrupti lib' eeni cogni[tio]n[is] uitalis scptu[r]a
inedibilis insp[ir]ato desiderabilis doctrina
facilis scia dulcis p[ro]funditas i[n]p[er]scru
tabilis v[er]ba i[n]nu[me]rabilia tu[m] vnu[m] v[er]bu[m]
om[n]ia. Anima em mora[tu]r loqu[en]do
mlta[r]. e m[od]o sz sic rama i[n] arbore
nauis i[n] littore scriptura mli[us] stella i[n]
f[ir]ma[men]to ymago in specto cera i[n] sigillo
et mel in fauo h[ec] theos de v[er]o theo. e
li j ca 27 [et]c. Lia j

Vnde p[ro]prietas x[ri]a[n]i ad xpm t[ri]plex
esse uidetur p[rim]a p[ro]prietate p[er]
f[e]ctata p[ri]ma q[ue] om[ne]s x[ri]ani p[er]fectiat
simul collecti c[on]stituunt vna[m] p[er]sonam
q[ue] e sponsa q[ue] corp[us] p[er]sona forma vi
ueis e caritas x[ri]c e caput c[on]tinens
sua sponse 2o v[er]o c[on]ponit ad dicta[m]
sponsa vna[m] p[er]so[n]a[m] q[ue] e ecc[les]ia catho[li]ca
indiuiduata a xpo vt forma ab illa
ecc[lesi]a t[ame]n q[ue] [u]na 3o v[er]o p[ot]est intelligi p[er]
sona x[ri] ut aia et quib[us] x[ri]ana vt fo[rm]a
ita q[uod] corpus x[ri] mistica sit p[er]sona xpi
no[n] dicas n[on] p[er]sona[m] x[ri] cu[m] quocu[m]q[ue] alio
fideli ho[m]i[n]e p[er]fectionatis gr[ati]a copu
latu et sic eade[m] e p[er]sona x[ri] cu[m] quocu[m]q[ue]
alio vel quibuscu[m]q[ue] p[er]fectate sociata
Licet ma[teri]e varietur s[ecundu]m m[od]u[m] p[er]sonare
ho[m]i[n]i n[on] q[uod] aliq[ui]s talis p[er]sona sit x[ri]
s[ed] me[m]bra xpi et q[ui]cq[ui]d eius pars p[er]
x[ri] s[ed] no[n] me[m]bra xpi [et]c.

Vnde p[ro]prietate v[er]o taliter p[ro]tracta
vi[detu]r q[uod] t[ri]plex sit copulacio h[uma]ne
[na]t[u]rae ad xpm p[ri]ma maxima ut y
postasita q[ue] natura copulata e eade[m]
p[er]sona q[ue] xpus Sc[d]a qua p[er]sona
copulata no[n] e xpc s[ed] eius me[m]bra
Et t[er]cia q[ue] natura copulata aggre
gatiue c[on]stituit p[er]so[n]a[m] cu[m] xc s[ecundu]m hu
manitate e pars p[ri]ma v[er]o t[ri]plici
vnitate orat xc Joh 17 P[ate]r s[an]cte s[er]ua
eos quos dedisti m[ihi] vt sint vnu[m] sic[ut] [et]
nos sequi[tu]r Non p[ro] eis rogo tu[m] s[ed] p[ro]
eis qui credituri sunt p[er] v[er]bu[m] eor[um] p[ro]me
[et]c. Sequi[tu]r 3o Ego claritate quam
dedisti m[ihi] dedi eis [et]c. Et illo[rum] vide[tu]r
Ap[ostolu]s loqui 2 Cor 6 Nescitis q[uonia]m
corpora v[est]ra me[m]bra sunt xpi qui aut[em]
adheret deo vnus sp[iritu]s e. Concordat
Augu[stinu]s li[bro] 3 de doct[rina] x[ri]ana dando p[rimu]m

regula[m] catholice ad intelligendam scriptura[m].
Concordat Greg[orius] 23 mora[lium] ca 1 Con
cordat B[er]n[ardus] ad Euge[niu]m li[bro] 4 h[ec] dic[it] G
li man[ichei] ca 23 [et]c.

Vnde Viote Sacerdotes legis uidentes
pet[ri] [et] Joh[ann]is c[on]stantia[m] c[om]p[er]to q[uod]
ho[m]i[n]es essent s[i]n[e] l[itte]ris [et] ydiote ammaba[n]tur
Actuu[m] 4 Dixerunt sacerdotes Nu[m]quid
aliquis ex p[ri]ncipib[us] credidit in eu[m] [et]c. Joh
7 Que stulta sunt mundi elegit
deus ut c[on]fu[n]d[a]t [et]c. 1 Cor 1 P[re]dicatores
illitterati mittu[n]tur ad p[re]dicand[um] ut fides
crede[n]diu[m] no[n] v[ir]tute h[uma]na s[ed] eloquencia
[et] doctrina dei fieri putaretur h[ec] scd[m] Cr[y]s[ostomu]m s[upe]r
ch[ristu]m li[bro] 1 sup[er] isto textu Venite p[os]t me
[et]c. Aliud patimur quid audimus sur
gunt indocti rapiunt celu[m] [et] nos cu[m] doct
rinis n[ost]ris in infernu[m] demergimur. h[ec] Augu[stinus]
ad Simplicia[nu]m Sicut
ueritas in p[re]dicatione paup[er]es simplices [et]
ydiotas elegit Sic econtra[rio] antixp[istu]s ad p[re]dica
du[m] f[a]lsitate[m] sua[m] astutos [et] duplices [et] h[uius]
mundi sapie[n]tes habentes electuru[m] e h[ec]
Greg[orius] i[n] mora[libus] p[er] v[er]o p[re]fatiab[us]

Vnde Idolatria co[m]mittebat p[o]p[u]l[u]s isr[ae]l. d[ixit]
ad aaron moyse mora faciente
i[n] monte fac nob[is] deos [et]c. Exo 32 A
fornicati e p[o]p[u]l[u]s cu[m] filiab[us] moab q[ue]
duxerunt eos ad sacrificia ydolor[um] s[ecundu]m
deorum suor[um] [et]c. Nu[m] 25 Salomon
adorauit deos gubernare eius i[n] senec
tute sua [et] confusus e 3 Re 11 Jeroboa[m]
fecit duos vitulos aureos dicens Ecce
dii tui isr[ae]l [et]c. 3 Re 12 Senacherib
rex assiriorum dum suum in templo adoraret
fugit a manu angeli p[er]cuciente i[n] castris
87 Mill[ia] assiriorum [et]c. 4 Re 19 Ba
bilonij adorauerunt beel [et] draco[n]em quos
daniel p[ro]pria mole destruxit Dani 14
Nephandorum enim cultura ydolorum o[mn]is
causa mali e [et] in[iti]u[m] [et] finis a' eius
dilabunt[ur] insaniunt aut certe vaticinatur
fla[gitia] aut viuunt in iniuste aut cito per
iurant pu[niuntur] j e e Lia 2a [et]c.

Vnde Ydola sunt vt d[icit] scriptura sacra
q[uia] oculos h[abe]nt [et] non uident et
quidq[ui]d tale de matrijs Licet a fab[ri]s
efficiatis cu[m] u[i]ta s[er]ui[u]nt carentib[us] Dicta
fuit h[ec] Augu[stinus] de ciuitate dei li[bro] 8o
p[ar]te 2a x. p[ri]mi[ti]mi sp[iritu]s placeb[unt] arte

nephaia colligata cultore suore ai
mas in suam societate reducendo insepa
biliter captiavit Vn apls Corinthios
quia ydolum nichil est Sicut Aug ibm
Gerpere enim pp. facti mediantem respua
tur cum posita ipsis cruas tamquam ydoli
tole respicis Ezechias rex religiosa
pietate cum suis cum magna pietatis
laude ydola gravit Sicut Aug ibm li° x
pte e cirula sunt homines sic et fiunt
an x adventu ydolatrie passionibus
dubij i mundi et irrationabiles verbi de
carnes quartum ad deum stulti Commendat
stulta que factorum contempne qui fictum
et opus manuum suarum adorare qui factor
Sicut Cris 9 o 30 b.

Ydolatria committitur dupliciter scilicet active
et passive Active quilibet qui
exhibet honorem soli deo debitum creature
sive lata sive dulia creature prima
honorando passive aut assumendo vel
assumendo ad honorem deo debitum Et sic
omnibus superbus et quoque omnis peccator
e ydolatria cum quia in amore preferat cre
turam aliquam creatori cum etiam quia superbo
deo appetit et non subiciatur superiori
quia e cum proprium Sicut dec B li man ca
ij Item magister historiarum mandetalis
sup ij ca. Dn vz pta questiones ligue
notat quia rex bela rex grecie ingressus
e assiriam quia successit Ning filius eius
qui Ninivem civitatem aplicavit et
appellavit qui vicit etiam tunc reg
nante invitantia et combussit libros
libalium etiam qui composuit etiam in
i voluptatibus eneis et i voluptatibus lat
inis pp. dilim Ad vero ning solatium
doloris promortem patris sui beli ymaginem
fecit fieri cui tamquam exibeat reverentia
ut quibus reis qui ad eam confugerent
parceret proinde homines regni eius omnes
honores ymagini ceperunt impendere cuius
quo plures carius suas ymagines dedi
caverunt Et sic ab ydolo Beli cetera o
gines habuerunt sic et abeius nomine
generale traxerunt nomen ydolorum Et
sic i assiriis dicitur Belus alibi Bel alibi
Baal alibi Baal alibi baalim alibi
belphegor alibi Belzebub alibi etc
sicut ille etc lra e

Ydolatria quam sectatur infideles et
quelibet noxia superstitio est forni
catio spiritualis 28 q 1 ydolatria per Augustinum
Ad ydolorum cultum subtilitas de
monum adinvenit 26 q 2 Cuiendi
per Augustinum et patrem tam. C4 ille peri
tipes ydolatre est qui res suas quas pro
hibet pt permittit ydolis ymolari 26 q
2 Si de cura per Augustinum quia eligendum
e potius fame mori quam obvenerechim
ydolorum ydolatrie vesti 32 q 2 Sed
tamen per Augustinum Salomon qui deo templum
construxerat templum ydolis libidine seductus
fabricavit 32 q 2 Salomon per Bernardum
ydolatria fit quibus inoportunitate inter
vz per eucaristie preceptum indigna 2 per
Bernardum di 32 C porro di 81 Si qui
Item per rebellem inobedientiam ut ibi et 8
q 1 Sciendum per Bernardum nisi Item per continua
tam audaciam 6 q 1 Eructo Item per forni,
cagia et dinacres 26 q 2 Sors per Aug
et ca° Si per scdm et q 1 di j

Ymagines Non facies t sculptile
neque omnem similitudinem quod est in celo
desuper et quod in terra deorsum etc unde ma
j lra j Sicut Exo 20 Non vidistis aliquam
similitudinem in die qua locutus est vobis dominus
i Oreb de medio ignis ne forte decep
ti faciatis vobis siles aut ymaginem mas
culi vel femine in indictore etc Et etiam de
cepta adest ca et coles contuitum et inferi
deut° 2 c Stultus reputatur qui non
erubescit loqui ad illo qui sine anima
e et prandite infirmum deprecatur et
quando rogat mortuum et madutorum
inutile vocat et pium petit ab eo qui
ambulare non pt Sap 13 plantat
ligno primum et una parte coxit carnes
et de alia parte fecit sculptile etc ysa
4 Quo confundar fur qui deprehendetur
sic confusa est domus israel etc ier 2 Mu
taverunt gloriam in corruptibilis dei in similitudine
ymaginis etc Ro 1 Et vindicta max
ima est in eos parata qui primam non
egerunt etc Apoc 9

Ymago et gloria dei est vir Chri
aute gloria viri est 1 Cor x Et
Sepcia est cum faciat hominem ad ymaginem
et similitudinem nostram Non ut faceret dij
ad ymaginem et similitudinem dicere Sed

vt faceret pr̄ ꝛ filiꝰ ꝛ sp̄us scūs vt sub
sistat hō ymago dei Similitudine vero
accedit hō ad deū ꝛ dissilie recedit ab eo
ꝗ Aug̃ de trini li° 1 pte 8 Iste filius
ē ymago pris qꝛ ymago equal' ē pri
hō vero ymago dei et ad ymagīez dei
ꝑpt' imparem silīe et dictū ē ad ymagīez
nrāꝫ vt ymago trinitatē esse hō nō im
initate equalis sic filius pri ꝫ accedes
quadaꝫ silie ꝗ ibi li° 1 pte 6 Item
mens racionalis ē ymago creata ꝗ ille
li 4 pte 6 Et fecit dominꝰ hominez ad
ymaginē dei .i. suā nō filii ꝗ ibi li°
12 pte 2 c f Iste nō ꝫm̄ formā corpis
homo fcūs ē ad ymagīez dei ꝫ scdm̄ ra
conalez mentē ꝗ ibi f

Ymago 3x ē scꝫ equalitate imi
tacionis reputacionis p̄mo° filius
ē ymago pris Scdo mō hō facta ē
ad ymagīez dei Gen̄ ffaciās homīez ꝛc
Tercio° mūdꝰ dr̄ speculū creatore i Coꝛ
13 Videmus nūc ꝑ spculū in enigmate
ē ymago nō ad ymagīez sic filiꝰ ꝛ ē
ymago ad ymagīez ut hō et angelus
et ē non ymago ꝫ ad ymagīez ut mūdꝰ
Et quidā ꝓpe non dr̄ ymago ꝫ vestigiū
creatore ē qꝛ vnitate reputat non
tn̄ trinitate nec ē capax eius sicut hō
ē tn̄ mūdꝰ ad ymagīez dei fcūs qꝛ dō
a d̄ ꝛc nō sicut adhuc silis creatꝰ
fuit n' se ipm̄ Est ymago genitiua
et ē ymago creata ut hō et angelus
Et ē ymago facta ut statua herculis
qꝛ ipm̄ reputat Rebus pꝫ qꝛ esse
ymagīez cōpetit creatori ꝛ creature creatori
quidē qꝛ filio qui ē ymago patre
creature vero cōpetit tam corli qꝫ
spūali qꝫ eciā ꝯporce ꝓpe tn̄ loquēdo
dr̄ creatura corlis ē vestigiū Vn̄ ap̄s
Ro i Inuisibilia dei ꝑ ea qꝫ fcā sunt
ꝯspiciuntur ꝛc Ibi ꝗ ꝓposito per ibi
non et medium disponens inquātū
creatura cōpetitur ꝑ se Gꝫ ceteris in
quātū ē creatura vt inquātū ē silis
creatore qꝛ nō disponit ad cogitū creatore
ymo ꝑ tale modū potius impedict
cogitare cū int' creatū ꝛ creaturā maior
sit dissilīe qꝫ silīe creatura vero spūal
dr̄ silis creatore Ezech 28 Tu sig
tulu silis ꝛc Et hꝰ ideo qꝛ i an'lo

ꝑpr̄ nature simplicitate expssior ē
silie ad dm̄ qꝫ in hoīe

Ymago dei dr̄ hō Gen̄ i sup̄ hō
vero ē creatura cōposita ꝛ pluꝭs
inveniunt' trinitate in hoīe qꝫ i aglo
Vn̄ q° adhuc potius dr̄ eciā ymago
trinitatis ffilius dei possidet duplicē
excellenciaꝫ sic innuit Aps he i Cum
cum sit splendor glē ꝛ figurā sb̄e eiꝰ
ptāns qꝫ omnia vbo vtute sue ꝛc vna
viz res pris a quo pducitur sic ē splē
dor glē pr̄ne Est em̄ ut ait Augus
tiꝰ dionisiꝰ fontal' radiꝰ ipse man
festans glām pr̄na Scdaꝫ respectu s's
quez producit ex se sic ē figura sb̄e
pris Est em̄ alia ꝑsona ab ipo sic a
pre qꝫ nō accepit sp̄us scūs aptē sic
filius etiaꝫ respectu creaturaꝫ qꝫ ꝑ eum
pducitur sic ē ptāns omnia verbo vtu
tis sue ꝑpr̄ pmāꝫ dr̄ filius verbū pr̄e
qm̄ ꝑ ipsū loquitur bonitate ꝛ pmā
pris libtate qui nichil ꝑfe voluit qꝫ
filio non traderet Istud ē ybu eciā
gemitū ꝯpalit primūꝫ ꝯpcte ab apl's
pdicatū ꝛ ab anglo i maiestate nūc
ciatū ꝑpr̄ scdaꝫ dr̄ filius ymago pr̄e
qꝛ plus mitꝰ ꝑsone sunt coequales
in trinitate maiestate ac ptate Cn̄
filius dr̄ potius ymago pris qꝫ s's
Quia non solū hꝫ conuenienciaꝫ iuxta
cū pre in eius pexemptitate sic ꝛ sp̄s
hꝫ conuenienciaꝫ cū pre eo qꝛ apte
pcessit filius per astlio s's S. aspu sō
nullus Nota ꝫm̄ trinitas intelligendi
respectu huiꝰ religiōis sunt coeu cū
assistentib' sue potiꝫ sunt alia cō
qꝫ ma° apter taꝫ dr̄ filius vtuꝭ
patris i Coꝛ i Nos aut pdicam' xm̄
dei vtute et dei sapiā Inuenit' ꝓpo
trinitas in nob' viz ꝛ meā intelligend'
et voluntate vel in mete notitia ꝛ do
re inquib' ꝑ ordinez pri ꝛ filio ꝛ sp̄ui
scō assimilam' ꝗ thōs de veritate
theo li i ca 6 ꝛc

Ymago dei nō ē in auro depicta
ꝫ in hominiꝫ figurata Iludinsca
cesaris ē aureū numisma dei ē hō
in solidū cesar videt' in hominiꝫ deꝰ ag
noscitur Sco diuicias vidis cesar date
dō aut cōscīe vre sola innocēciaꝫ ſuate

ubi dans videtur Cesaris vero ymagiez
mag artafitas sculsit et corrupabilis
sub anotauit dei aut ymaginem
hominis diuina mag formauit et x
viuus apiabis demonauit qui sunt i
s9 carnales et y spuales ut Criss9
o 31 g Nec enim psita e dei ymago
q no per omnia silat deu ut Criss9
o 13 Cremaris dut domus similitate
studere iactancie studet no e ymago
x et qui dno paupertate amate diui
tiaru amat e b' inhot sclo repellit
ase x' silitudiez Non e vera dista lo
qui no imitatur ingem. nec e vera
ymago q silis no e auctori ut Criss
o 28 inst Ita ymago et silitudo dei sunt
sancti deq'nto imitantur uita reddep
toris ut Breg. super Ezech. o 28
Omo quid etnie meruerunt q' xpm
et aplos eius no insanitie codicibus
s inpiete paretibus quesierunt ut Augu
de geordia euan 2e lio j
Ymago dr quia silo es principiu
e oim pctorz sic ho p'ma ali
quu homin per ppagacoz 33 q vlt hec
ymago p Augu ste dr facta ad ymagine
et silitudiez dei qr anima eius prudi
tiia et alys virtut picta fuit De pe
ni 2 c Nonos Ad ymagines scorz no
sunt contempnende s ad usu lecta m
honeste suade Debure illis no de
bet neqz pro milt. pone salute De
pe 9 di 3 Venerabilis vir Greg De
ceno scribit epo plati fuisse ad nos
q'd indiscreto zelo succensus scorz ymagi
nes sub hac q' excusacione ne adorari
debuissent confregeris et quid quia eas ado
rari vetuisses omo laudauimus fregisse vo
reprehendimus ad e enim picturaz ado
rare ad ppiciue hystoriaz quid sit ado
randu addiscere ut ille in Regis. li 9 ep
o q Ite Greg. ibidem lra p ep 30 ad
eunde epm sic scribit Si quis yma
gines facere voluit minime prohibe ado
rare vo ymagines modis omnibus omo ve
tamq s hoc solicite fraternitas tua a
moueat ut ex visione rei geste ardorz
copunccionis percipiat et in adoracione sol
ius trinitatis psternatur eade suma pti
ibidem li 12 ep 4 7 a
Ymagines vero tam bn qua male
pint sicut bn ad excitandu sicu
litand et ad attendendi mentes fidelium
ut colant deuotius deu sum et male
ut ordine ymaginum a veritate fidei ab
erretur ut ymago illa vel latria dulia
adoretur vel ut in pulcritudine proposi
tate et affectione impertinentes curiositatis mi
nus debite delectetur sic enim latria de
pingit infidelis trinitatem at si deus pr
foret pr familias homo ingenibus dim
filiu crucifixu et deu spm scm columba
vtrumqz descendentem et sic de multis
similitudinibus qcquibus ne diu lata sed
supiores eorum errat inside putitores
patrem et spm sanctum a' angelis de cor
poreos In sedo errat plui putantes
aliquid esse inminis subtie i ymagine
Et sic ubi ymagini plus afferti qm
alta adorant ymagines q indubie
e ydolatria et ondit Baruch 6 p p
deductores Et ysa 40 pte idem
Creatura enim figura vel aliud opus
humanu no e adorandu cu ipsum no
agit miracula s diabs oratione inst te
illudit plures putantes quoqz esse mi
raclm ut e pura decepcio Et in ista
decepcione gnacois adultere signa que
tis ppls xpi credimus plus teneatur
Ideo predicandu e con proprietate speci
sitate et alias sophisticaciones quibus
illuduntur peiuces potius per peculias
heauriendas quaz per religios xpi in
ppls augendaz Et ideo Exo 20
percipitur tanqz mandatu p'mu moale
indispensabile q no facias t' sculptile
vel silitudine creature adorandaz
Ymagine tale si dicas no ado
ras n' in nomine sancti aug
e ymago vel silitudo reuera sic dix
erunt infideles tpe veteris testamenti
Vn et ampliora miracula narrant
histoie gentiliu facta fuisse ad
sua ydola q nos ad nostras yma
gines et preter deos astore vel
angelos dixerunt q e virtus ex magis
miraq virtute dij subditi operantur
ideo ille e maxime adorandu
Cu ergo p'mu et maxio mandato percipi
mur no adorare huaz fabricatu i tm

q Iudei precipiuntur non facere tales ymagines
patet q summa diligencia debemus cavere
venenum sub melle adorando ydolatrie sig
num loco signi. Ideo licet constitucia yma
gines per auctores scripture e diligentissi
me laicis exponenda non solum dicendo
q possunt bene fieri sed eciam in particulari dili
genter exponere periculum et profectum. Unde
Epiphanius apud ad Joh constantinopolitanum
in epistola quam beatus Ieronimus transtulit et posuit inter
epistolas suas [illegible] sic scribit Inveni ibi
[illegible] velum pendens in foribus ecclesie tinctum
atque depictum ymaginem crucifixi. Cum
ergo vidissem in ecclesia Christi contra auctoritatem
scripturarum hominis pendere ymaginem scidi
illud et magis dedi consilium custodibus
eiusdem loci ut pauperem mortuum eo
obvolverent. Et sequitur precipue in ecclesia
Christi huiusmodi vela que contra religionem nostram ve
niunt non appendi. Et doctor Et li^o ma
datore ca 17 [illegible]

Ymagines visibiles nos ad hono
rem invisibilis dei adducunt quod
certissime falsum est. Si enim vere velitis
ymaginem dei colere hominibus bene facien
tes verum in eo ymaginem dei colitis. In
omni enim homine est ymago dei non tamen
in omnibus dei similitudo est sed ubi benigna
est anima et mens pura. Si ergo vere
velitis honorare ymaginem dei nos vobis
q verum est aperimus ut homini qui ad y
maginem dei factus est bene faciatis honorem
et reverenciam deferatis esurienti abun
danciam potum sicienti indumentum egeno ergo ins
tituimus peregrino hospitium et incarceratis posto
nemam (?) ministretis et hoc est quod vere dilatum
putabitur. Hec autem tantum ad honorem dei ten
dunt ut qui ista non facit si potuit co
tumeliam ymagini divine intulisse credatur.
Quibus enim iste honor dei est per lapide
as et ligneas formas distruere et in
anes atque exanimes tanquam numina ado
rare et homines in quo vere ymago
dei est spernere ymo potius certi estote
q si quis homicidium facit aut adulte
rium et quodque inhonorie vel pene
vel iniurie gerunt in hominibus omnibus
dei ymago violatur. Hec sanctus Clemens

Ymaginum adoracio. Quia in ultimo pre
cedentis adhuc est distinguenda ...

Holkoth super isto textu omnibus mobili
mobilior est sapiencia Cap 1 Homo modo
docendi sunt simpliciter ut sic in lapi
dibus et lignis deum adorent propter similitudinem
ad ydolatriam quia possit homo adorare deum
sub pia intencione in quantum de se sine
peccato q cum hec posset fieri mali
melius est a talibus adoracionibus abstinere.
Item super isto textu Iustificatis ac sic
et Cap. sed Prima inhibet littere vitupe
ratur adoratores ymaginum sic ista du
bitacio habitus Utrum liceat christianis yma
gines aliquas adorare et videtur quod non
quia Exo 20 dicitur Non facies tibi ymagi
nem neque ullam sculptilem. Si non licet fa
cere multo forcius adorare. Secundo in nullo
alio vituperantur in scriptura ydolatre
nisi q adorarunt opus manuum suarum.
Sic patet inhibet littere sed ymagines sunt
opera manuum hominum de auro argento
lignis et lapidibus etc. Item in nullo scrip
ture nichil tale legitur de contrario ergo si
per racionem videtur tales ymagines ind
ucere ad oppositum est ritus ecclesie. Et da
mascenus et sinodus ca 8 Et matula
de sanctis ymaginibus ubi allegat dominum
Basilium dicentem Et honor ymaginis
ad prothotipum pervenit id est adexar. Ad istam
questionem respondet Thomas scilicet li^o 3 di 9 q
ymago potest dupliciter considerari vel secundum quod
res quedam vel secundum q ymago primo modo
nullus honor sibi detur sicut nec ligno nec
lapidi. Secundo idem motus est in ymagine et
ymaginato et ideo idem honor et unus
honor detur ymagini et illi cuius imago
est. Sed contra istam responsionem obicio primo
q latrie honor soli deo debitus est sed nulla
ymago est dei ergo nulli ymagini debetur
honor. Et alibi ergo contradictio melius dicere
q latria sit honor soli deo debitus et tamen de
betur Christi ymagini et Christo. Si quidem idem
honor detur ymagini Christi et Christo idem honor
debetur lapidi et Christo et per consequens idem honor
detur deo et creature quod non est conceden
dum. Item qui honorat ad honorem
latrie confitetur illud esse deum ergo si
aliquis licite possit honorare ymaginem
cultu latrie potest profitari et confiteri
ad aliud esse deum ideo aliter potest dici q
nulla adoracio debetur ymagini nisi licet ymaginem

adorare Vera enim adoratio consistit in
spiritu devocionis et amoris summo Et ista in-
tellectu modo debemus in aliquam creaturam dirigere
quam tamen propter ymaginem Christi quantum ad a-
dorandum Christum et coram ymagine adora-
cionem nostram facimus dicitur large sumendo quod
ymaginem adoramus Unde vicecomes in dicendo
quod nec adoro ymaginem Christi quia lignum nec
quia ymago Christi sed adoro coram ymagine Christi
quia est ymago Christi et excitat me ad ado-
randum Christum et sic exponit Johannes Da-
mascenus libro 4 capitulo 8 Ubi vult dicere
quod sanctorum ymaginibus debemus adorare. Hoc in-
telligo sic quod propter ymaginibus representatis
Licet in toto ymaginem secundum cuius est oracio
Et eodem modo intelligo secundum Theodorum et Basilium
et totum concilium vitium Nec videmus bene esse
dictum quod eodem honore honoratur ymago
et dei cuius est ymago etc.

Ypocrisis est contraria simulacio san-
ctitatis quia qui possidet simulates sanc-
titatis ideo appellantur. Primum ut ait Crisostomus
super evangelium Omnia opera sua faciunt ut vi-
deantur ab hominibus Dequibus et alibi manducant Amen
dico vobis receperunt mercedem suam Dicitur enim ypocrisis
secundum Ysidorum libro 10 ethimologiarum ab ypo quod est sub
et crisis iudicium, quia dum simulant quod non est, aliorum
iudicium fallit Vel secundum Hugwitionem dicitur
ab ypos quod est supra, et crisis quod est aurum
quasi supra de auratum, gestat enim similitudinem
eius quod non est, inde et ypocrita quasi simula-
et ypocrita dicitur Nec omnis simulacio ypocrisis
appellatur, sed illa sola qua quis simulat
virtutis speciem quam non habet utputa sanctitate
opus enim contraria naturaliter sunt mendaces ut
dicit Thomas 2a 2e q 3 Cum igitur aliquis
per bona opera que facit bona dico ex suo
genere ad dei famulatum pertinencia et non querit
deo placere sed hominibus, simulat rectam intencionem
quam non habet Talis ergo simulacio ypocrisis
dicitur Dequo et dominus in evangelio Attendite
inquit ne iusticiam vestram faciatis coram hominibus ut videamini ab eis
Qui enim non ideo facit ut ab hominibus
videatur et si coram hominibus fecerit, non
tamen videatur coram hominibus fecisse, quin
et hoc non intendebat etc.

Ypocrisis autem dicitur avaricia sicut
species a genere Omnis enim ypocrisis
avaricia est sed non econtrario, illa quidem
ut plurimum de virtutibus se ostentat, quo

ut cupit laudem et honorem desiderat, Igitur per
simulat virtutibus se pollere quibus omnino ca-
ret nec intus honorem curat Et committitur
multis modis, sicut sermonibus ieiuniis ora-
cionibus vigiliis et elemosinis preterea au-
steritate vestium palliare, seu alia quecumque
facta simulare absque interiori sanctitatis devo-
cione Unde et dominus in evangelio Ve vobis
inquit ypocrite qui similes estis sepulcris
dealbatis que foris apparent etc. O quam grande
peccatum est simulatoris propositum, quem scribimus
non veniet in conspectu dei omnis ypocrita
Glosa Job 16 Cuius est apte peccare quam
sanctitate simulare, astucioribus enim corde ag-
noscitis vos Unde Thomas 2a 2e q 3 capitulo 10
Tales enim duos habent effectus principales, sancti-
tatem et legem apparenciam Quos enim
sunt habitu sed vulpes astucia et lupi rapa-
citate, verba sanctorum habent sed sanctitate carent,
virtutes foris colunt, sed intus vicia nu-
triunt, sua peccata velant dissimulant et de-
fendunt ut videatur iusta habere innocentie,
aliena corripiunt increpant et condempnant ut
zelum videatur habere iusticie, aliis imponunt
onera importabilia ipsi autem digito nolunt
ea movere, aliis detrahunt aliis blan-
diuntur et alios criminantur

Ypocritas multos sub habitu mona-
chorum videns quam diffusit calidissimus
hostis, circumeuntes provincias nec petunt
omnes exigunt aut suptus lucrose egesta-
tis secundum Augustinum libro de opibus monachorum
Simulata equitas non est equitas sed
duplex iniquitas secundum Augustinum super psalmos 63 Ve
peccatori terram ingredienti duabus viis. Ecclesiastici 2o
Duabus quippe viis terram peccator ingreditur,
quando et dei est quod opere exhibet et mundi
quod per cogitacionem querit secundum Gregorium libro 1 moralium
ypocrita per arrogandam depravatus peccator
est mori quam corripi secundum Gregorium ibidem Vult
ypocrita sacra divina eloquia nec tamen vult
facere, vult docte loqui nec tamen vivere Item
Gregorius libro 31 moralium ypocrite Nullo correp-
cionis iaculo se penetrare permittunt, sed
in omni peccato quod faciunt, scutum superbie
defensionis apponunt Nam ad quemque
talium deceptum sue iniquitatis arguitur,
non mox cogitat quod culpam corrigat
Sed quid in adiutorium sue defensionis
apponat secundum Gregorium libro 30 moralium etc.

Ypocrite volunt esse humiles sine
despectu pauperes sine defectu bn
vestiri sine solicitudine delicate pasci
sine labore alijs adulantes alijs invide
tes alijs detrahentes mordentes ut canes
dolosi ut vulpes superbi ut leones contra
ut oues intrinsecus aut sunt lupi rapaces
volunt esse sine auctore iudices sine visu
testes sine processu doctores postremo sunt
accusatores et omni virtute carentes Ita
Bu fr Can ypocrisis religiosis maxime
et spiritualibus viris insidiari solet Ita Bu
fr Cant sermone 13 Ecce de generatione hac que
est ypocrisis serpens hoc putrida tabes per
omne corpus ecclesie Si insurgeret inimicus
apertus hereticus mitteretur foras et arescet
si violentus inimicus absconderet se forsitan
ab eo nunc vero quem eiciet aut quo abscon
dat se omnes amici et omnes inimici omnes ne
cessarij et omnes aduersarij omnes domestici
et nulli pacifici omnes proximi et omnes qui
quaerunt que sua ministri christi sunt et seruiunt
antichristo de bonis domini honorati domino honorem
non ferunt vide hinc qui cernit cotidie
vides meretricis nitor histrionicus habitus regius
apparatus Inde aurum in frenis in sellis in
calcaribus plus calcaria quam altaria fulgent
inde mense splendide cyphis et ciborum
inde comessationes et ebrietates cithara lira
et tibia redundantia torcularia promptua
ria plena eructantia et psalterio in illud promptus
et huiusmodi volunt esse et sunt ecclesiarum
prepositi decani archidiaconi episcopi et archi
episcopi Et infra Ita Bu de ypocrisi fr
Cant hoc 33 f 9
Ypocrita inquit bonum est malum
vt nos non vis apparere quod es
Si autem melius est bonum esse vt quid
non vis esse quod vis apparere Nam quod turpe
est apparere turpius est esse quod autem for
mosum est apparere formosum est esse Ergo
aut esto quod appares aut appare quod es
Ita Crisostomus 9 21 Sunt autem tres species
ypocrisis prima cum quis coram hominibus
simulat sanctitatem et in occulto perimit dominum
offendere sicut pharisei ch 6 Secundo cum
quis tam in occulto quam aperte facit
bonum sed ut hominibus videatur sicut pharisei
qui iciunant in sabbato etc Tercio cum
quis ypocrisim in more dedit ut in subse

lioi permaneat et maior vt negantes ac
fingentes bonum opus quod faciunt ne ypocrite
videantur Omne enim peccatum committi
ypocrisi Ita doctor Et hi man ca 11
Ypocrisis peruenit cum superbia dum
quis simulat se habere bonum quod non
habet 11 q 3 Si quis non per Ambrosium c 4 re
ligiosus qui tradit apposito preferendis et
simulat propositum est ypocrita et peior
apostata 12 q 1 Certe per Augustinum quod
ypocrita licet viuat corporaliter mortuus est
spiritualiter 12 q 1 Nolo per Augustinum c 4 nec
amplius nocet quam ypocrita qui prius se
agens nomen vel ordine sanctitatis vel reli
gionis gerit di 83 Nec per Augustinum Ergo
ypocrite licet in ecclesia cum bonis sunt permixti
tamen propter pessimam intentionem spiritualiter sunt se
parati 2 q 3 De illis per Augustinum c 4
ypocrita est qui festucam in oculo alieno
videt trabem autem in oculo suo non con
siderat 32 q 6 c 4 1 c 4 vbi ypocrisis
regnat humilitas locum non habet De pe di 1
Caritatis plus valet secundum statum etc
3 Zelus zelo indiscreto vol
uit Iozue moysen prohibu
isse heldad et medad prophe
tasse Cui moyses quid
enim emularis pro me quis tribuat vt omnis
populus prophetet et det eis spiritum suum Numeri
11 Abisai caput semei voluit amputasse
sed dauid non permisit 2 Re 16 Ionas
zelauit ruinam Niniue Ione 4 pharizei
zelabant contra christum curantem in sabbato Mt
12 Mr 3 Luc 6 Joh 9 Et contra apostolos
spicas euellentes idem Scribe et pharizei
zelabant pro suis tradicionibus magis quam dei
mandatis Mt 15 Mr 7 Discipuli contra
dominum manum duobus paruulis imponentem
Mt 9 Mr 10 et contra magdalenam caput
christi vngentem Mt 18 Iacobus et Iohannes
ignem de celo petentes in vindictam samari
tanorum Luce 9 principes sacerdotum contra
petrum curantem infirmum Actuum 4 Iudei
antiochie contra paulum et barnabam
propter quod conuincuntur arguentes Act 13 Et
Zelo bono filij Iacob vindicauerunt
stuprum dyne et emor et Siche
patrem eius Gen 34 Videns moyses vi
tulum aureum et audiens voces cantan
cium tabulas fregit 23 Exo populi me

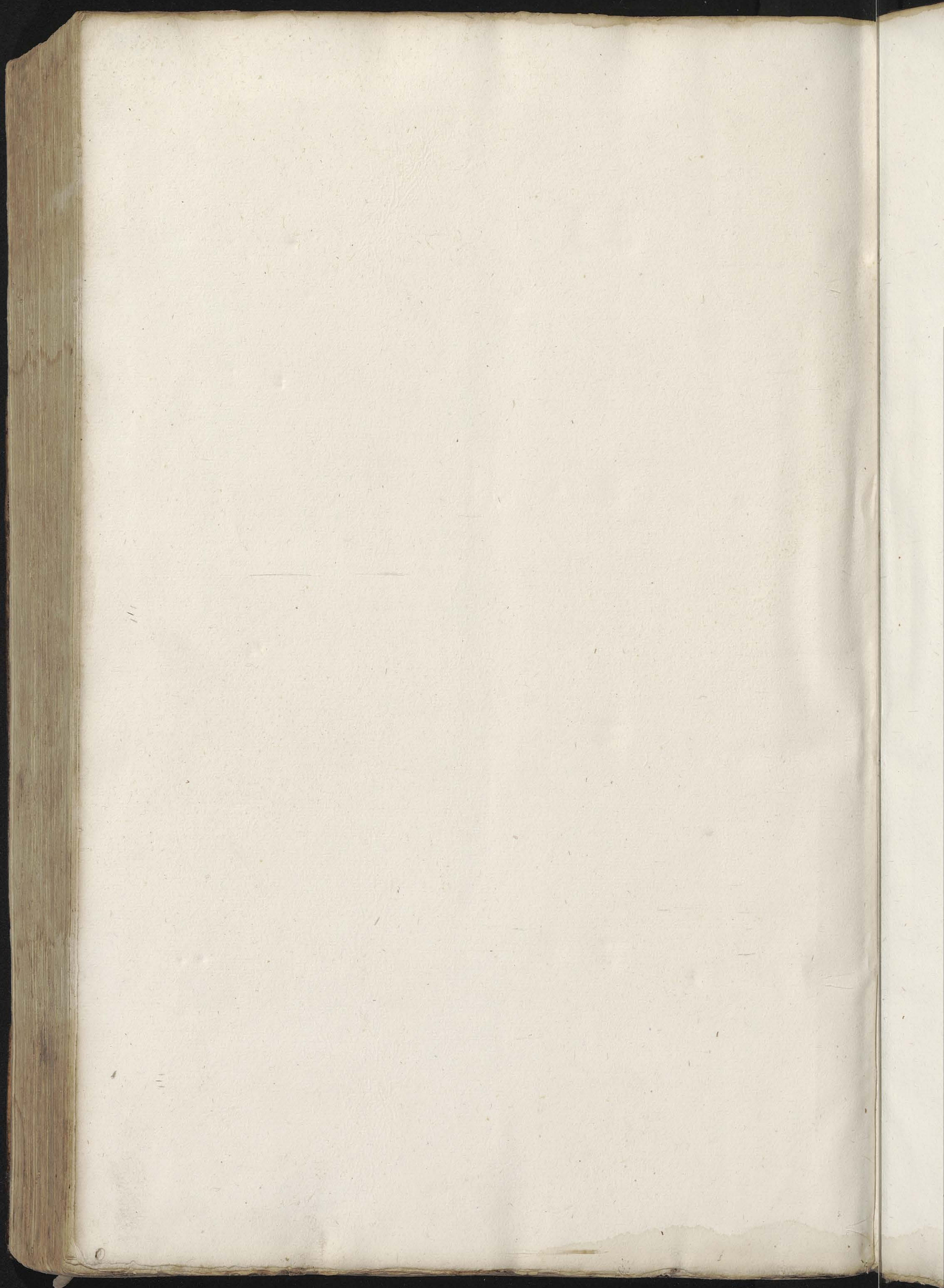
fecit Exo 32 Zela fineees filii elea
zar qui pfodit viru cu mulie coeu
te domo placauit Nu 27 Zelo bo
no isrl cu vir vnius vindicauerunt sce
lus comissum in vxore leuite vbi de
isrl 70 m cecidit occisi et trib beniamin
min qi destructa Iudic 19 ꝛ 20 He
lias arguens rege Achab ꝛ ppl'm
cecatem pphas baal fecit occidi 3 Re
19 Mathatias mittit regis Antiochi
ydolis ymolante trucidauit 1 Macha
2 Bapta herode arguebat Mt 14 Mr 6
Cristus scribis et phariseis occo ve
pphetabat Mt 23 vbi placo lia
q Cristus vendentes eiecit de templo Mt 21
Mr 11 Luc 19 Ioh 2 De zelo Ste
phani Actuu 7 De zelo pauli bo
et malo Actuu 9 ꝛc

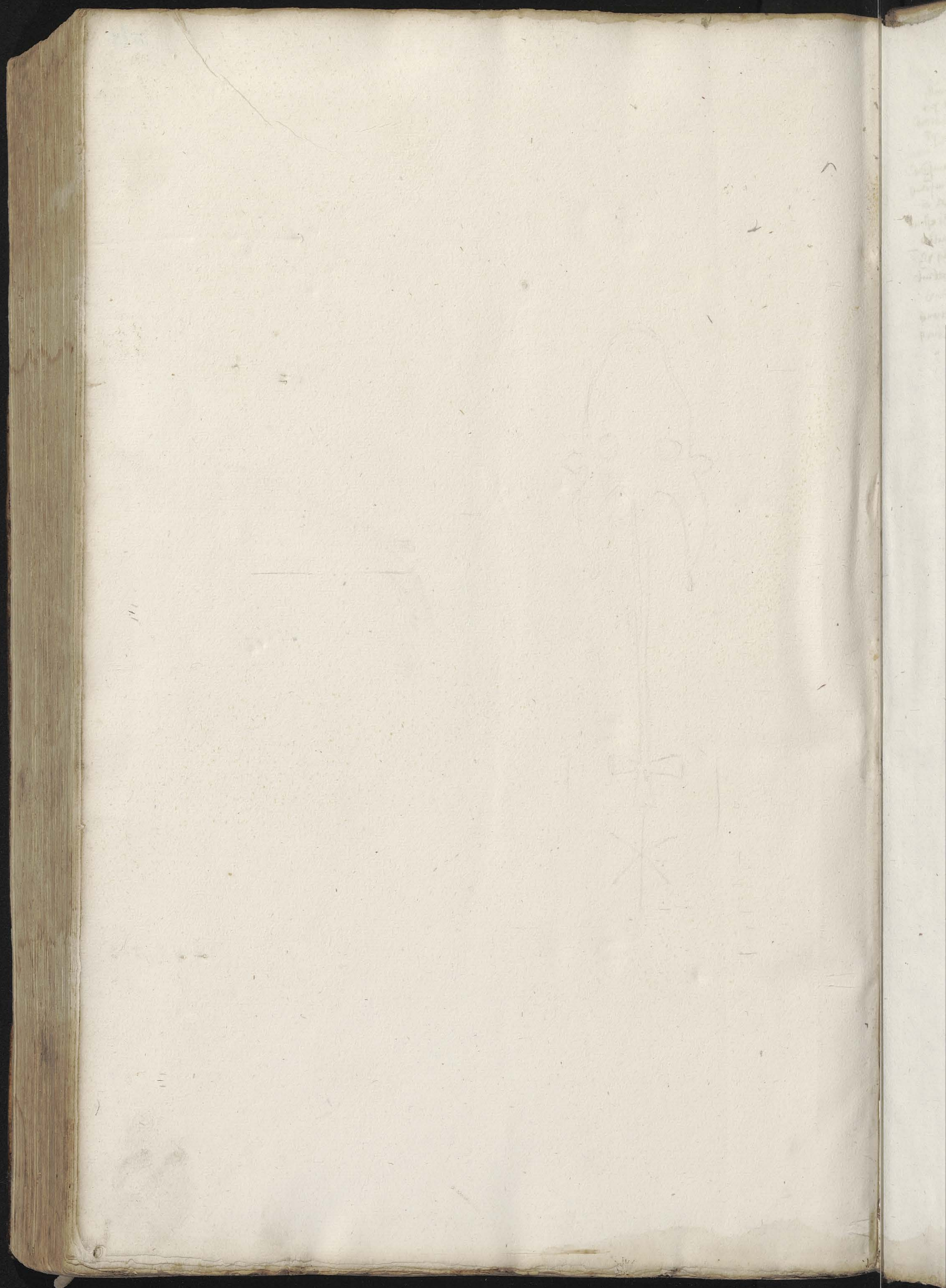
Zelus pprie dr amor in vxorem
22 q 1 Si peccauit p Aug
ite zelus qnqz ponitur p inuidia di
30 q 0 Hec p Cipriani Ex ibi de
Cayn Item qnqz ponitur pro ira
23 q 8 Legi p scom Ex ibi de sy
mone cananeo qui specialiter i magos
retorsit Ite qnqz ponitur p amore 23
q 6 Cu crudeli p Aug Ex ibi
de moyse ex amore puniente ydola
tras Ite qnqz ponitur p suspicione 21
q 1 Nec aliqua p Cipriani Ex ibi
de sponsa quaz zelat sponsus Ite qnqz
p penitentia 21 q 1 Heu qui Ex de
moiali apostatrice et de eius pena
Et zelus indiscretus reprobatur 2 e q
3 Non p Rabani Item qd cui e zelo
tes vindictas inferat ꝛ quantum qua
tas 1 q 6 Thom c vlto p Aug qd
zelo apti vltoris simoia in ornatu suo
dapnata e prima q pa Infertur p Greg
ite zelo disciplie iusti peccatoribus in
dignantur di 47 Vera p Greg

Zizania cu tritico e pmittenda
et mali cu bonis inhitare itaca
Dic sebuzei cu isrl 11 q 3 Nolite Tri
ticu e voluntas bona adeo seminata Zi
zania aut cogitatio mala a diabo inserta
p carne H Criso d 13 h Et tamen
e iuie ne inicando zizaniaz omnia pte
rannq feu 27 q 2 Ita ꝛ nos insi
Item tollerada e zizania i mali si

fides no impeditur ꝛ caritas 23 q 4
Et indiz p Aug Non 23 q 1 S 1
an si zizania penitus corrta i singu
lari femi ꝛ neut implu Est herba
nascens inter tritico ꝛ quia diu e inhe
ret ad silis tritico qd ab eo vix potuit
discerni habet em vim acutam quod
venenosam sed inebriat inde pcutit
caput ledit i mutat sapore panis et
inflat Et qmuis inopia sit inutilis ad
edendu vtilis tn e contra ad medend
valet con fistulam con cancrum pruocat
menstrua mundificat matric disponit
ad conceptu Mt 13 Venit inimicus ꝛ sup
seminauit zizania Sinite vtraqz cresc
usqz ad messem dicit dns nr Ihs xps

304

Hugo cluniacensis abbas multis floruit miraculis. Bonus fuit, melior conscientia, optimus temperantia, forma angelicus, moribus
compositus, sermone mellifluus, imperatori familiaris, pape amabilis, multis desiderabilis. Qui semel dormiens vidit per
sompnium sub capite suo cubare multitudinem serpentum et ferarum. At ille subito capitale proiecit, libros invenit Maronis
illic casu locatos. Quo abiecto deinceps securus quiete pausavit. Mos erat illius monasterii noctem nativitatis Christi
omni solemnitate et devocione celebrare. Fratres itaque dum semel ad hoc diligentius se pararent, venerabilis senex capellum intrat/
fratribusque demonstrat benignum ipsum scilicet interesse solempniis. Videt ingressus fratrem quendam, se utique dans intelligi matrem misericordie/
que puerum genuit nocte; dulcissimo gremio gestantem, et que multitudinem angelorum cum incenso astare lumine. Idem quoque infans
nullo gestu leticie ad matrem dicit: Cernis mater noctem mee nativitatis quibus gaudiis illustratur/ in cuius et
prophetarum oracula et angelorum preconia renovantur, et demum quo te ortu scilicet celestia et terrestria letantur. Ubi est nunc
hostis mei desperati presidia. Quo ille impudens audito, de latibulo egressus, a longe se putans, cum multo
eiulatu postulat ut si in certa loco invenire non valet, in aqua officinarum saltem suscipiatur. At filius virginis
Vade inquit furcifer et ne te mea potentia cimiterii constrictum tempta. Quod potius capellum intrare non potuit
ad refectorium se contulit, ubi propter corporis curam suspicatus est mentis incuriam. Ibi tot obices sacre lectionis
recepte devotionis mutue caritatis invenit ut progredi non valens retrocedere cogeretur. Cauti proinde fervens
fratres estote et inmensas domino Christo et pie matri grates agite que hostem abstulit et festum nobiscum celebraturus
advenit/

In nomine domini amen. Nos Jacobus de Sienno Sedis apostolice prothonotarius [illegible]
et futuris presentium notitiam habituris. Quomodo coram nobis et nostris coarbitris infrascriptis personaliter constituti Magnifici Nobiles et hon[orabiles]
Nicolaus de Ossolin Castellanus Woynicensis ac Johannes de Morawica et Nicolaus Szapa de magna [illegible] ipsorum ex
aliis Compatronis Ecclesie parrochialis in Morawicza prefata absentibus cavendo de rato videlicet pro domino Johanne Pallatino [...] Andre[as]
Domini autem Nicolaus de Ossolin et Johannes de Morawicza pro Nobilibus Gregorio [illegible] de Morawica [...] fuerit mota
ratum gratum totum id quicquid per nos et nostros coarbitros infrascriptos arbitratum pronunciatum aut laudatum fuerit [...]
amicorum et Jurisperitorum salubri consilio ad parcendum litibus sumptibus laboribus fatigis expensis et dampnis ac interesse
[...] et aliis controversiis discordiis altercationibus aliisque dissensionibus et dampnis et earum [...] inter eos quolibet [...]
dissensiones et fatigas terminare possint Cum dubius sit litis eventus Volentes igitur parcere huiusmodi litibus fatigis contro[versiis]
Iure forma causa et ordine quibus melius et efficatius potuerunt et debuerunt unanimiter et concorditer de alto et basso in hoc
Custodem Wisliciensem et Canonicum Cracoviensem Gregorium de [illegible] Archidiaconum Lanciciensem Magistrum Martinum de [...]
presentes et onus huiusmodi Compromissi in se sponte ac libere suscipientes compromiserunt et quilibet eorum compromisit tanquam in arbi[tros]
Dictis nostris coarbitris ac assessoribus arbitris arbitratoribus et amicabilibus compositoribus plenam et omnimodam potestatem
earum supradicti Iuris patronatus Ecclesie in Morawicza prefate et presentandi cognitionem et divisionem summarie simpliciter ac sine
in scripto die feriata vel non feriata Iuris ordine servato vel non servato promittentes predicte partes stipulationem manuum
habituras servaturas et completuras totum id quicquid nos et iam dicti nostri Assessores coarbitri coarbitratores et amic[abiles]
premisses nec ab huiusmodi ordinatione Sententia laudo diffinitione et arbitratione quomodolibet provocare et appellare velle
sub pena vallata per nos et per nostros assessores Mille florenorum hungaricalium auri puri et iusti ponderis quam
irremissibiliter debet persolvi et debeatur sub penis et censuris ecclesiasticis per dominum Locardinalem late vel ferende totiens
non commissa soluta vel non soluta nichilominus presens Compromissum ac omnia et singula in eo contenta [...]
cum eius compatronis sibi adherentibus ab una et Nicolaus de Ossolin Castellanus Woynicensis ac Johannes de
sic compromisso per eosdem facto Nos Jacobus Sedis apostolice prothonotarius predictus Gneznensis Cracoviensis [...] Brzosczkolbo [...]
Dlugosch de Nyedzelsko Custos Wisliciensis et Canonicus Cracoviensis Magister Martinus de Brzosczkolbo circumstanciis
arbitri arbitratores et amicabiles compositores visis consideratis et diligenter examinatis ac ruminatis [...] predictorum
et in medium productis et oblatis volentes huiusmodi litibus vexationibus controversiis et questionibus sacietati predictorum
ipsas partes facere parem ac amicabilem compositionem et laudum iuxta potestatem et auctoritatem nobis [...] predictis
pronunciabimus et ordinabimus pronunciamus et ordinamus diffinimus et laudabimus diffinimus et laudamus de conse[nsu]
Nos Jacobus de Sienno Sedis apostolice prothonotarius Gneznensis et Cracoviensis prepositus Gregorius de [illegible]
de Brzosczkolbo Decretorum doctor et Magister Paulus de [illegible] Canonicus sancti Floriani in Clepar[z]
parrochialis Ecclesie parrochialis in Morawicza presentandi [...] pro hac vice post mortem [...] Petri
Johannem de [illegible] pallatinum Cracoviensem [illegible] de Morawicza Johannem et Margaretham
sentatum et Johannem et Gregorium de Morawicza Nicolaum de Ossolin Castellanum Woynicensem pre[...]
partibus exaudita dicimus pronunciamus declaramus et per hanc nostram Sententiam arbitralem quam [...]
in Morawicza patronos [...] debere [...] dominum Mathiam de [illegible] concorditer et una
Szapa in discordia [...] perpetuum imponendum fore et imponimus super Iure [...] ad rem pretend[...]
ordinarios Auditores delegatos sive delegandos latos seu datos ac [...] quemmodo ex inde [...]
et nulla declaramus [...] presentationes in controversia ac in discordia factas Et nichilominus prefati
et [...] et habebunt efficere et [...] quilibet suos pro quibus hic fideiusserunt coram nobis ad ratific[...]
[illegible]

Nota error pelagij

Innocentius papa pelagium cum Juliano et celestino complicibus dampnavit. pelagius docebat hominem sine gratia dei posse salvari infantes sine peccato originali nasci nec baptizandos ut a peccato solvantur sed ut per adopcionem in regnum dei admittantur. Et si non baptisantur de regno dei extra et tamen vitam habere. Item adam solum sibi peccato lesisse. Et eum esse mortuum non culpe demerito sed condicione nature. Et negabat oraciones mortuis prodesse

Eugenius episcopus servus servorum dei ad futuram rei memoriam. Doctoris gentium admoniti salubria [illegible] quam doctrina
hortantis ut solliciti simus servare unitatem spiritus in vinculo pacis, ad ea maxime continuam aciem mentis nostre et indefesse
sollicitudinis curam et cogitationem convertimus omnesque intendimus per que in corpore mistico sancta videlicet ecclesia perpetua caritatis
et pacis unio lata permaneret, et si qua membra dissentirent ea commode corpori reunirentur suo, ut dum per sanctum spiritum gratiam qui
est patris et filii amor atque connexio membra omnia sub Christo capite unum in ecclesia corpus efficiantur, unica etiam per spiritus
unitatem in Christo [illegible], fides et pax que est perfectum unitatis vinculum sincera caritate et concordi animorum vinculo [illegible]
fuerint, omnis quoque discordie et scissure fomites penitus extinguantur. Sane dudum in minoribus constituti dampnosum orientalis
et occidentalis ecclesie [illegible] quippe quod quanta mala commiserit et proprie religioni detrimenta pariter videbamus [illegible]
ferebamus molestissime, agentes quoque pro viribus nostris ut tolleretur, insistimus multum in Constantiensi concilio primum tunc etiam apud felicis recordationis
Martinum papam quintum predecessorem nostrum, satisque laboravimus ut sublato pariete de medio utriusque ecclesie unio proveniret. Postea
vero ad apostolatus apicem assumpti honesto huic et pio desiderio nostro debitum quo [illegible] nobis desuper cure pastoralis officio accessisse
cognovimus eam rem ardenti animo et tota alacritate suscepimus. Et primum quam adierunt nos per nuncios studium et diligentiam oratores
carissimi in Christo filii Johannis Grecorum imperatoris et venerabilis fratris Joseph Constantinopolitani patriarche, cum nobis
[illegible] Constantinopolim [illegible] quo [illegible] diligenti ad tandem [illegible] omnibus placuit ut quo
antiquo instituto pro celeriori et faciliori [illegible] tante rei legatum de latere cum prelatis in theologia ac doctoribus tam
digne materie tractande mitteremus Constantinopolim [illegible] imperator quoque Trapezuntinus et Armenus
patriarcha et alii complures pari voto consenserunt. Verum ad nos huiusmodi deliberationis conclusionem pervenerat cum aliud longe
diversum unionis negocio in Basiliensi concilio iam decreto fuerat missis ab ipso concilio oratoribus, ut applicarent [illegible] a nobis
displicuit quod iam tunc quoque sedis apostolice pacem [illegible] videretur et de re tam grandi et ardua tot mensibus agitata, cum honeste
et antique consuetudinis normas nichil antea nobis per ipsum concilium fuisset intimatum. Audiebamus quoque [illegible] unionis [illegible]
ne si dissensio ulla intercederet optatissime nobis rei ruptura sequeretur. Licet deliberatio alia longe diversa et multo
[illegible] Constantinopolim in [illegible] sicut et factum est. Postea [illegible] ipsius concilii
[illegible] grecorum oratores cum instantia [illegible] postularet ea capitula a nobis confirmari [illegible] imperator et
[illegible] grecorum oratores [illegible] et alterum admoniti [illegible] conficeret
patriarcha prefati [illegible] oratores nostri [illegible] nobis [illegible] per quam ea res tam [illegible]
[illegible] dissidebant auspice deo [illegible] et per vota successura omnia nobis grata [illegible]
tam [illegible] optatum effectum et [illegible] operam et operam [illegible] nullo tempore [illegible] postmodum ab
ipso concilio [illegible] ad ipsos imperatorem et patriarcham ut decretum illud ratificaret postularet. [illegible] at oratores
nostri nos decreto illi consensisse et ipsi [illegible] ut [illegible] Nos itaque pacis [illegible] unionis
[illegible] nobis magis ac magis [illegible] sancte Romane ecclesie cardinalium consilio atque assensu dilectos filios nostros
Nicolaum tituli sancte Crucis in Jerusalem et Johannem tituli sancti Petri ad vincula presbiteros cardinales nostros et apostolice sedis legatos
Basileam [illegible] facultatem dantes ea omnia tractandi et agendi que [illegible] unioni [illegible] prefatos
[illegible] loca eligeret nobis et grecis accomoda quo ad optatum unionis finem [illegible] posset pervenire
[illegible] concilii [illegible] voluntatem pacem [illegible]
[illegible] ad difficultates [illegible] nos
de [illegible] dicte unionis negocio [illegible] nobis [illegible]
[illegible] concilio ad ea nominata loca [illegible] quia [illegible] nec potuimus neque
[illegible] Avinionem in decreto non nominatam nec [illegible] et [illegible] ipsis
[illegible] possunt [illegible] elegerunt [illegible] oportet
[illegible] repudiatam nobis [illegible] elegerunt [illegible] oportet
mali [illegible] unioni afferat detrimenti [illegible] concilii [illegible] grecorum [illegible]
tanta facultate [illegible] est quippe locum ipse pacis comodis et [illegible] ac Regnis regibus [illegible] et principibus [illegible]
[illegible] et [illegible] nullo pacto sint admittenda [illegible]
auctoritate [illegible] ut [illegible] ac [illegible] ipso etiam concilio [illegible] cum [illegible] de certa
pace et optatissima illa unione [illegible] grecorum oratoribus [illegible] ad nos [illegible] ad Basileam [illegible] est
mandatum [illegible] utrobique [illegible] palam sunt imperatori et patriarche prefatis in sua locum [illegible] eligendi
[illegible] nobis et illis esset accomoda [illegible] nos in loco [illegible] imperatori ipsum et patriarcham nequaquam
accessuros [illegible] est grave oratores ipsi [illegible] locum qui esset remotissimus et [illegible] longinque
[illegible] ipsum [illegible] suspectissimum [illegible]
in decreto apposite fuerunt loca [illegible] ut [illegible] eligerentur [illegible] ecclesie [illegible] optato tanto quoque studio et labore
quesita unio non [illegible] reputandum non fore. [illegible] attenta meditatione et diligenti deliberatione [illegible]
omnia [illegible] est [illegible] apposito [illegible] sunt [illegible] unionem [illegible] per [illegible]
non [illegible] occidentali ecclesia [illegible] et scandala plura [illegible] unio. Nos
itaque tanto [illegible] [illegible] apparentibus [illegible] per [illegible]
de [illegible] sancte Romane ecclesie consilio et assensu dilectis filiis Johanne tituli sancti Petri ad vincula et Juliano tituli sancte Sabine
presbiteris cardinalibus apostolice sedis legatis ac ipsi [illegible] ut per [illegible]
[illegible] Christo ad [illegible] dissensiones [illegible] et dilectos filios in
Christo [illegible] ad laudem et reverentiam dei et salvatoris nostri Jhesu Christi et per [illegible]
ipso concilio [illegible] locum eligere per [illegible] concilio [illegible] grecis et nobis
[illegible] pace et caritate [illegible] de medio [illegible] et simplicitate cordis
[illegible] dissensionibus sublatis de medio [illegible] caritatis legibus obsequentes [illegible] apostolum
[illegible] in deum cogitatus suos ac de deo [illegible]

